1. h. 38

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SYLLOGES EPISTOLARUM

A

VIRIS ILLUSTRIBUS SCRIPTARUM

TOMUS. V.

QUO

NICOLAI HEINSII

ET

VIRORUM ERUDITORUM, IN SUECIA, GERMANIA, BELGIO, ITALIA, ET GALLIA

EPISTOLAE.

MUTUAE

ET

NIC. HEINSII

AD

CHRISTINAM AUGUSTAM REGINAM SUECIAE

CONTINENTUR.

DENIQUE INDICES QUATUOR IN OMNES TOMOS SUBJICIUNTUR.

Digitized by Google

JOHANNIS SCHEFFERI
ET
NICOLAI HEINSII
EPISTOLAE.
MUTUAE.

EPISTOLA I.
JOH. SCHEFFERUS
Nic. Heinſio.

Leidam.

NON poſſum non gratiſſima memoria ſubinde mecum recolere id tempus, quo me praeſentem vel hîc, vel Holmiae humaniſſimis tuis colloquiis beare non es dedignatus. Etſi enim in me nihil ſit, quo conciliare mihi magnorum virorum amicitiam poſſim, abunde tamen tua illa erga quosvis artium bonarum cupidos propenſa voluntas ſupplevit, quod deſiderari poterat. Qua etiam nunc fretus tibi ſcribo, ſimul atque quae de ſubſidiis iſtis ad rem Navalem Roma petendis benigne es pollicitus, in memoriam tibi revoco, oroque, ut, ſi abſque moleſtia tua fieri poſſit, mihi ea compares. Indicatum mihi nuper eſt, te neſcio quae *Pyrrhi Ligorii* (niſi fallor) pro me curaſſe exſcribi. Scire igitur velim, an res ita ſeſe habeat, & a quo, quaque ratione petere id poſſim. Nam horum nihil apud noſtros explorare potui. Ignoſce, quaeſo, vir optime, confidentiae meae, & ſi ita videtur, reſcribe. Nobiliſſimum Parentem tuum, virum vere Maximum, ex me diligenter velim ſalutari, ſicut & *Boxhornium*, e cujus animo nomen noſtrum, etſi poſt tot annos, quibus ei primum coepi innoteſcere, tamen nondum penitus deletum exiſtimo. Vale. Dabam Ubſaliae 17. Julii CIↃIↃCLI.

Digitized by Google

EPISTOLA II.

NIC. HEINSIUS

Joh. Schæffero.

Upſaliam.

SIngularibus tuis meritis, vir Clariſſime in rem litterariam fit, ut conſuetudinis ac familiaritatis vinculo arctiori tibi adſtringi exoptem, cujus nodo jampridem me illigatum tenes, ex quo ante ſeptennium Upſaliae nonnunquam te compellare mihi obtigit. Ex eo conſtantiſſimus virtutum tuarum cultus pertinaciter huic animo inhaeſit, atque inhaerebit porro ad extremum vitae diem. Quare, cum publico Procerum noſtrorum mandato ſedem denuo figere ſim juſſus in aula Suecica, majori beneficio me cumulare non potes, quam ſi hoſpitem te mihi praebeas, ac apud me divertas, quotieſcunque aut privata negotia aut Academiae publica te evocabunt. Quod ſine fuco ac fallaciis dictum, quaeſo, interpretare & boni conſule. Lautiora enim alibi hoſpitia facile invenias; non tamen ulla, quae te libentius ſint exceptura. Mitto interim nonnihil hîc nugarum mearum, nuperrime ex patria allatum, & me abſente in lucem protractum. Quod ſecundis curis aliquanto ornatius pollitiuſque mox praeſtabo, ſi otium continget. Meae ſunt in Pub. Ovidium caſtigationes, quarum alterum exemplar tibi a me deſtinatum eſt, alterum eximio viro [1] Socero tuo. Ab eodem cum ante ſeptennium utendos acceperam libros duos, non mihi, ſed illuſtriſſimo regni hujus Cancellario *Erico Oxenſtierniae*, qui eos inſpectos ſibi unice cupiebat; non ſine ſummo rubore meo inter manus ejus uterque codex periit. Certe cum identidem repeterentur, non ſunt redditi. Alter librorum *Cambdeni* Brittanniam complectebatur, alter Eliſabetham, ſi recte memini. Utrumque ex patria advexi, quos cum Naſone accipies, clariſſimo Socero tuo tradendos. Mallem profecto ipſa, quae utenda mihi dedit, reddidiſſe exemplaria, hoc quia non poſſum, ſimillima iis nunc reddo. Amiciſſimus *Gronovius* plurimam ſalutem tibi dicit, cujus Senecam Tragicum in dies expecto. Vale, vir Clariſſime. dabam feſtina manu Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXI. ad di. XXII. Auguſti Juliani.

1 *Johanni Loccenio*, J. U. D. Hiſtoriarum & Eloquentiae, mox Juris Profeſſori, & Hiſtoriographo Regio & Bibliothecario Academiae Upſalienſis, & deinde Regii collegii Antiquitatum Praeſidi. Vide *Schefferum* de Scriptoribus Suecis pag. 175. Edit. Molleri, & Epiſt. *Heinſii* ad *Gronovium* Tom. III. 199.

EPISTOLA III.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

FRuſtra diu verba quaero, Domine, ut humaniſſimis tuis litteris reſpondeam. Videlicet inexpectata omnia, meritumque meum longe ſupergreſſa comprehendunt. Animum favoris ac benevolentiae erga me pleniſſimum; familiaritatis & hoſpitii jucundiſſimam pollicitationem Accedit induſtriae judiciique ſummi opus tuum, quo, qui olim pannis & quiſquiliis ineptorum hominum erat inductus, nec praeter nomen praeferebat ſui quicquam, reſtitutus nunc Ovidius integritati nitorique priſtino legentium cunctorum oculis animiſque ſe commendat. Pro quibus omnibus ſinguliſque, quas tibi debeam gratias, intelligo, quas agam, invenire nequeo. Quanquam autem omnem loquendi facultatem mihi eripuerit meritorum tuorum magnitudo, quantam tamen poſſum operam impendam, ut ne penitus benevolentiae tuae indignus deprehendar; totque beneficia perpetua memoria ſervare ac recolere haud deſinam. Interim tibi, Domine, gratulor ex animo ſplendidiſſimum munus, tuae nuper fidei prudentiaeque commiſſum, oroque Deum, ut, quod augurantur alii, ego firmiter perſuaſum habeo, humanitate ac dexteritate tua vetus illud inter Regnum hoc Rempublicamque veſtram amicitiae vinculum firmetur, ac in commoda utriuſque populi ſervetur integrum quamdiutiſſime. Socero meo tradidi, quod mandaſti; agit is tibi gratias maximas, ſicut amplius ex litteris ipſius liquebit. Clariſſimi & mihi amiciſſimi viri, Domini *Gronovii* Senecam, cujus mihi ſpem in nuperis fecit litteris, impatienter exſpecto. Ipſum perofficioſe, cum ſe offerat occaſio, reſalutari cupio, hocque officium, niſi grave eſt, ab humanitate tua oro. Vale, vir Illuſt. Nobiliſſimeque, coeptumque favorem tuum porro erga me ſervare perge. Upſaliae 3. Septemb. Anno CIƆIƆCLXI.

EPISTOLA IV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

TU vero, quod optavi ſemper, nuper vero abs te petii, me amare pergis. Conatus meos, quamvis exiguos, placere tibi teſtaris, nec verbis modo, ſed ut re ipſa juvare ac promovere quaeris. Pertinet huc cura tua ſingularis in comparandis mihi eis, quae ad Phaedrum aut Mauritium videntur eſſe neceſſaria. Ceteros quoque libros tuos, optimos rariſſimoſque offers. Quibus ſane rebus nihil mihi eſſe poteſt vel utilius, vel gratius. Scilicet in mundi quodam velut angulo hic degimus. Libros ad nos adferre ſolent paucos, & ex

Digitized by Google

ex iis ipſis nobis utiles pauciſſimos, ut noſti. Cum viris eruditis alibi viventibus commercia litterarum exercere, conciliare nobis amicitias & colere propter longinquitatem viarum, & cauſas alias vix licet. Ita fit, ut conemur multa, expedire pauca valeamus. Accedit inopia eorum, qui, ſi tandem aliquid elaboramus, deſcribere typis, ac publicare velint. Manet ergo intra Muſaei noſtri parietis clauſum, quod edere jam olim & promiſimus & paravimus. Nec ideo ceſſamus agere aliquid, & ſi non aliis, nobis ſaltem cura iſta eſſe utiles. Quod ad Phaedrum obſervavimus, eſt ejuſmodi, ut ad neminem, quam adoleſcentes noſtros ſtudioſos pertineat. Locutiones ejus Latinas eſſe collatione cum aliis, cumprimis Virgilio, quem obſervo prae aliis voluiſſe imitari, inſtituta oſtendi, *Schoppiique* adverſus eum cenſuras, nimis aliquando rigidas, mitigavi. Senſum & connexionem, ubi videbantur obſcurae, explicatione brevi aperui. Unum quoque alterumque locum ſuſpectum mihi curare ac emendare conatus ſum. Nam caetera omnia jam occuparunt alii ante me, cumprimis vir eruditiſſimus, *Tanaquillus Faber*, cujus nuper admodum, una cum *Praſchii*, in auctorem dictum notas, Argentorato ad me miſſas accepi, & cum voluptate ſumma legi. Ante *Meurſii* editione uſus ſum a *Raphelengio* Anno 1610. procurata. Vitioſa paſſim, uti ſcis, ſed fruſtra a me emendata, quando pleraque ſic edidiſſe *Fabrum* video, ut ego conjectaveram. Non omittam tamen retractare mea, & ſi aliquem invenero, qui deſcribere typis volet, ſaltem in juventutis ſtudioſae commoda adornare. Cum praeſertim Phaedrum hunc in opuſculo de ſtylo vehementer olim commendaverim, iiſque ſuaſerim legendum, qui litteras Latinas incipiunt, & earum rectitudinem ac ingenuitatem, ut ſic dicam, comparare ſibi conantur. In Mauritio, quem beneficio operaque Sereniſſimae Reginae *CHRISTINAE*, munere vero ac dono *Lucae Holſtenii*, una cum caeteris Tacticis ad MS. codices collatis, beneque auctis poſſidemus, hactenus nihil tentavimus, cum quia morbo diuturno fui vexatus, tum quia quae antea ſub manibus habebam, prius putavi abſolvenda. Quod ſi vitam valetudinemque Deus largietur, quamprimum illi operi ſuſcipiendo me accingam. De Panegyricis nunquam magnopere cogitavi. Et puto non ita pridem editos eſſe Pariſiis, cum *Acidalii*, *Livinei*, & nonnullorum aliorum commentariis. Quanquam mihi non contigerit videre illud opus, licet ſaepius quaeſiverim. Pacatum ante annos quoſdam publicavi, tantum ut haberent textum ſtudioſi, quibus eum explicabam ratione mei muneris. Etiamſi & in ipſo obſervarim hactenus cum aliunde, tum ex MS. meo, cujus adjutorio in editione illa uſus ſum, quod tum non vidi. Quod ſi plura ſubminiſtrare tuus codex poterit, erit, de quo & privatim mihi gratuler, & apud alios liberalitatem tuam laudem. *Schelii* de re veterum militari adeo non vidi, ut ne audiverim quidem nominari. Quare mihi quidem nihil fuerit jucundius, quam eorum copiam nanciſci. Maxime cum ſperem, habiturum me ex illis, quo quae olim de maritima iſtius parte ſum commentatus, locupletiora & inſtructiora faciam. Id quod hactenus omni ſtudio ſum conatus, effecique ut prodire poſſint altera parte non auctiora ſolum, ſed & meliora. Quod ſi comparari poſſent illi, neſcio qui, ſcriptores

Grae-

Digitized by Google

Graeci, quorum alter de Pyratica, alter de Partibus navium ſcripſit, ſicut memini me audire ex Cl. *Iſaaco Voſſio*, res foret optatiſſima. *Salmaſium* ajebat habuiſſe, quod facit, ut ignorem, an non una cum ipſius filio tranſierint ad *Fabrum*. Sed de his hactenus. Interea ego totus ſum in abſolvendis illis, quae de Natura Conſtitutioneque Philoſophiae Pythagoricae olim meditatus ſum. Velut quaedam ſunt praeludia majoris operis de Philoſophia ipſa, quod ſequetur, niſi deo viſum fuerit me ante ex humanis evocare. Sed ego mei immemor prolixius, quam debebam, ſcribo, teque, tot aliis majoribus occupatum, nugis meis detineo. Quod ſi vires dare deus volet, excurram ad vos circa tempus imminens nundinarum, & coram me tibi ſiſtam, Domine. Denique illos librorum theſauros apud te perſcrutari, cura diligentiaque, qua poſſum, maxima conabor. Interim te Deus ſervet, & ex voto vivere ſinat. Vale, &, ut coepiſti, me amare perge. Scripſi Upſaliae a. d. 9. Septemb. CIƆIƆCLXI.

EPISTOLA V.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NON poſſum ita gratias humanitati tuae agere, ut oportet: tot namque beneficiis officiiſque devinctus, quantum tibi debeam, intelligo, quomodo quod debeo, ſolvam, non invenio. Gaudeo interea benignum facilemque me habere creditorem, & quem ſcio ponere in ſolutionis parte, quod tam multa me debere ipſi grato animo agnoſco. Neque tamen, ſi ſic feret occaſio, unquam officio meo deero, quod de me perſuaſum habeas, vir Nobiliſſime, oro. De cetero en tibi aliqua nugarum mearum, ſicut nuper promiſi, tu, ſi videbitur, leges, & judicium tuum feres de iis, quo vel ſtabunt olim, vel aeternis tenebris damnabuntur. Apud Cornel. Nep. vita Miltiad. cap. 5. *Deinde poſtero die ſub montis radicibus acie e regione inſtructa, nova arte, vi ſumma praelium commiſerunt: namque arbores multis locis erant rarae, hoc conſilio, ut montium & tegerentur altitudine* &c. Cruciant eruditos verba, *namque arbores multis locis erant rarae, hoc conſilio.* vide *Boeclerum*; ego parentheſi haec includo, & iſta, *hoc conſilio*, non ad *arbores*, quod vulgo faciunt, ſed praecedens *praelium commiſerunt*, refero. In eodem Cornelio prima cujuſque libri verba titulum eſſe puto, ut *Miltiades Simonis filius, Athenienſis. Themiſtocles Neoclis filius, Athenienſis, Pauſanias Lacedaemonius, Cimon Miltiadis filius, Athenienſis.* Apud Tacitum vita Agric. cap. 12. *patiens frugum, fecundum.* τὸ *fecundum* puto gloſſema eſſe, ſuadetque ſequens *miteſcunt.* Ibid. cap. 23. *Juventus in ipſa Britannia terminus:* mallem, *in ipſa Britanniae terminus*, ut eſſet ratio emphaſeos in voce *ipſa*, & qualem *terminum* innueret, intelligeretur. Ibid. cap. 31. *neque enim arva nobis aut metalla, aut portus ſunt, quibus exercendis reſervemur*, lege, *aut paſtus ſunt:* nam de portubus & eorum exercitio nihil legimus. De pecore vero ex Britan-

nia copioſe docet Caeſar de B. G. lib. IV. cap. 12. *Mox & libertatem non in praeſentia laturi*, vetuſtiſſimi libri Rhenano laudati, *& in libertatem, non in praeſentiam laturi.* ſcribo, *& in libertatem, non in praeſentia mala duri:* duri in mala, pro *ad* mala i. e. tales, qui magno animo poſſint ſubire. Ibid cap. 33. *& vix monitis exercitum militem adhuc ratus.* Urſini liber vetus, *& vix munimentis coërcitum militem accendendum adhuc ratus:* ſcribo, *& vix munimentis exercitum militem adhortatus*, nam illud *accendendum* natum ex *adhuc ratus* exiſtimo, ut expleretur ſenſus. Ibid cap. 36. *in aperto pugnam:* lege, *in aperta*, & expono de Britannis inermibus, nec ſatis munitis propter breves cetras. Ibid cap. 42. *paratus ſimulatione*; mallem, *parata ſimulatione.* Apud Apuleum libro de Dogm. Plat. edit. Lugdunenſi Beroaldi, & Florentina, (quas habeo ſolas) *pueri ejus in aere partiendo ingenium:* Scribo, *p. e. acre in percipiendo.* Mox, *verum etiam labore & elegantia illuſtravit ſapientiam, ab eo ſibi traditam*; conjunctim lege, cum dicti libri a voce *ſapientiam* novam periodum conſtituant: paulo poſt, *labore quoque aſſerere*, & quae ſequuntur corruptiſſima ſunt verba, quorum abs te medicinam exſpecto. Rurſum poſt pro *neque pugnari inter ſe tantummodo:* ſcribo, *neque pugnare non inter ſe* &c. Apud Sarisberienſem edit. Lugd. Batav. Mairii lib. II. Polic. cap. 4. *quae ſi per ſingula, prout aut auctoribus digeſta ſunt, coepero enarrare, vel ſola haec proprium tempus deſiderabant.* non dubito, quin τὸ *aut* ex prava repetitione ſyllabae ſequentis natum, debeat deleri; Mox. cap. 15. *cum enim majeſtatem urbis principes viſibili ſpecie cenſuerunt honorandam*; ſcribo, *majeſtatem urbis principis.* & cap. 17. pro *nocticulam*, pono *noctilucam*, & pro *conſilia*, *concilia.* Idem lib. III. cap. 2. *haec enim contemplatio quadripartitum parit fructum, utilitatem ſui, charitatem proximi, contemtum mundi, amorem dei.* Puto Sarisberienſem ſcripſiſſe, *vilitatem ſui.* Apud Auctorem Virorum illuſtr. ex edit. Schotti, vita Numae, *cum diu interregno ſeditiones orirentur*, Scribo, *cum de interregno.* Sed ego nimium jam te detineo his nugis meis. Unum peto, ut cum jam in manus ſumſerim denuo Phaedrum, ſi quae habes ad eum, ut te habere ſcio, mittere haud graveris, ſumul atque procurare mihi lectiones varias ex codice Remenſi, quarum compotem te poſſe fieri nuper putabas. Oro inſuper, ut mihi explices illius locum, qui eſt ſtatim ab initio opuſculi, ubi excuſare velle videtur, *quod arbores loquantur.* Nam quia toto in opuſculo arbores loquentes non invenio, quo pertineat illa excuſatio, aut metus calumniae, haud profecto video. Vale, vir Nobiliſſime, meaeque confidentiae, quam tua peperit ſingularis & inuſitata humanitas, ignoſce. Scribebam Upſaliae a. d. 29. Octob CIↃIↃCLXI.

Cl *Gronovium*, ſi feret occaſio, velim a me ſalutes. Scriberem ipſe, ſi haberem fidum aliquem, cui litteras committerem.

EPI-

EPISTOLA VI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

CUM nuper a me diſcedebas vir celeberrime, totus eram, ut potes meminiſſe, in exſpectatione literarum noſtri *Gronovii*, quas tamen nullas hactenus ab eo tempore accepi. Quapropter eſt, ut ſuſpicor, aut meas, quas non ita pridem binas, & quidem ſatis verboſas, ad illum dederam, non fuiſſe curatas, aut ſi quas ille reſcripſit, eas in via intercidiſſe. Dum alius ex alio tabellarius ſpes meas hic fruſtrantur; ad longe jucundiſſimas tuas, quae poſtea ſupervenere, reſponſum quoque diſtuli diutius, quam fieri oportuiſſet. Grates operoſe quod agendas mihi duxiſti pro tenui prandio, exoſculor ſummam benignitatem tuam, quod preces amico animo rogantis non es aſpernatus: domui meae felicitatem gratulor eximiam, quam talis & tantus hoſpes intravit. Ex Belgio noſtro, aut Gallia, aut Italia quod nunciare poſſum, nihil nunc occurrit, cum omne litterarium commercium, quod cum Viris eruditione praeſtantibus illic terrarum pridem exercebam, penitus interruptum ſit mea ad Suecos profectione. Revocavi tamen ad officium ceſſantes nuper, & alloquiis meis ad mutuas confabulationes inſtaurandas excitavi. Ut ſpes ſit in poſterum fore, ne ignarus vivam eorum, quae foris inter Muſarum cultores geruntur. Codicem Phaedri Rhemenſem qui conſultum a ſe ac excuſſum fuiſſe mihi vere praeterito per literas ſignificabat, eſt *Marquardus Gudius*, domo ac gente Holſatus, vir ſane & ingenioſus & eruditus. Is tum in procinctu erat, Italos aditurus, perluſtrata jam Gallia, quod iter breve admodum, & vix annuum fore perſcribebat. Ubi is locorum nunc haereat, prorſus ignoro. Auguror tamen aut Italos aut Gallos de illo nonnihil edocturos eſſe, cum ad me ſcribent. In Belgium rediiſſe hominem ubi intellexero, non deſinam illi obſtrepere, donec copiam tibi faciat eorum, quae ex codice Rhemenſi ad Phaedrum annotavit. Pariſienſes mox publico committent typis illis ſplendidis deſcriptos, Agathiam, Procopium, & Themiſtii orationes, omnia, quam hactenus circumferuntur, auctiora & caſtigatiora. Voſſianum de LXX. interpretibus commentarium nuper apud nos editum indies exſpecto. *Iſaaci* ille foetus eſt, ne tu de patre forſan intelligas. *Gronovii* Senecam quando viſuri ſimus, haud ſcio, quem tamen prodiiſſe jam pridem ſum certus. Magiſtratus ille Academicus, quo nunc fungitur, ab amicis illum ſtudiiſque invitum frequenter avocat. Deſtinari hunc *Freinshemio* ſucceſſorem ab Electore Palatino, jamque ad ſpartam illam adornandam eſſe invitatum, *Langermannus* ejus agnatus ad me Hamburgo proxime perſcripſit. Literis tuis ſi illum compellandum cenſes, eas mihi committe. Ita enim fiet, ut recte curentur. Caeterum quod neglexeram propemodum flagitare, cum praecipue flagitandum mihi propoſuiſſem, hoc eſt: ut hoſpitio meo utaris, cum feriae proximae excurſum ad nos tibi

tibi permittent. Dies hybernos perbreves foris inter amicos tum licet exigas, veſperas longas & intempeſtas domi in mea bibliotheca. Hoc quemadmodum enixe peto, ita te gratificaturum hîc mihi confido. Ad Nepotem, Tacitum, Apulejum, & Sarisberienſem quae obſervas, docta, ingenioſa & te digna ſunt, praeſertim quae ad vitam Agricolae notaſti. Eorum copiam jam feci Perilluſtri *Schelio*, cujus exactos de Caſtrametatione Romanorum commentarios apud me vidiſti. Is enim & tui perquam ſtudioſus eſt, & Urbicium a te votis ardentiſſimis expectat. Suas etiam in Tacitum conjecturas typis deſcribendas nunc curat. In Nepote locum male affectum neceſſaria diſtinctione feliciter ſanaſti. Lemmata etiam ſingulis virorum illuſtrium vitis reddenda eſſe opportune mones. In Tacito quoque, quae corrigis, perplacent omnia. Illud unum, quod in *Fulvi Urſinii* codice legitur, *& vix munimentis coercitum militem accendendum adhuc ratus*, ferri poſſe cenſeo. niſi mavis *militem voce accendendum*. Ut *τὸ voce τοῖς munimentis* opponatur. *Accendere* hac ſignificatione etiam Silio Italico ſemel iterumque me recordor reddidiſſe. Noſti Virgilianum illud.

Aere ciere viros, Martemque accendere cantu.

Apud Apulejum *τὸ acre in percipiendo ingenium* jam occupavit poſtremas editiones. Alter apud illum locus foede interpolatus eſt. Quod *τὸ labore & elegantia* bis repetitum ſatis innuit. Quod ſi legas. *Verum cum ſe Socrati dediſſet, non ſolum ingenio atque doctrina caeteros Socraticos vicit; verum etiam ſapientiam ab eo ſibi traditam labore illuſtravit, aſſerere niſus eſt, & eleganti* (hujus periodi omnia ex antiquis membranis caſtigantur) *perque venuſta majeſtate verborum plurimum ei adhibuit dignitatis.* Paulo ante, *Tantoſque progreſſus exercitatio contulit ei, ut Pythia & Iſthmia de lucta certaverit.* Viri eruditi in poſtremis editionibus ex fide veterum membranarum repoſuerunt, *deluctata*, perperam. Scribendum enim nulla mutatione, *Iſthmiade lucta.* Sic Ἰσθμιὰς νίκη apud Graecos. Apud Phaedrum libelli initio, *quod arbores loquantur*, merito tibi negotium faceſſit. Quare aut, ſtatuendum Phaedri multa intercidiſſe, aut locum eſſe mendoſum: fuit cum opinarer, librariorum ſupinitate naevum obrepſiſſe ex veteri ſcriptura, quod *abiquole loquantur*, pro *aviculae.* hinc *arbores* a male feriatis Criticis formatas eſſe. Apud eundem aliud nunc mihi agenti haec duo loca ſeſe offerunt. Fab. LX. editionis Ritters.

Sic valeas, inquit, ut farina es, quae jaces.

Nihil urbanitatis aut acuminis in hoc dicto agnoſcas, quare ſuſpicor a manu Phaedri eſſe litteris tranſpoſitis, *ut farina es, quae necas*, vel *neces.* Sic valeas, inquit, ut per te valent illi, quos occidiſti, ſarcaſmus eſt cum imprecatione conjunctus. Ibidem ſcribe, *comprenſus occubuit neci*, non *compreſſus.* Alter locus eſt fab. LXIV. de Medea

Quae ſaevum ingenium variis involvens modis.

Rectius opinor fore, *variis involvens dolis.* Naſo Met. VII. 297. in hac ipſa de Peliae filiabus narratione,

Neve doli ceſſent, odium cum conjuge falſum
Phaſias adſimulat.

hinc

hinc πολυκερδὴς Apollonio dicitur

Μνήσατο Μηδείης πολυκέρδεος ἐννεσιάων.

percurram elegantiſſimum ſcriptorem brevi denuo, cum tantillum otii eram nactus; ſi quid conjecturarum ſuper locis depravatis inter legendum mihi ſubnaſcetur id omne tui, juris tuique arbitrii ſum facturus. Habes hîc epiſtolium ad V. C. Socerum tuum. Vale, vir eximie, meque benevolentia tua complecti perge. Dabam Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXI. ad diem XV. Novemb.

EPISTOLA VII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

INgens tuae litterae mihi nuper attulerunt gaudium, cum propter alia, tum praeſertim ideo, quod videbam non diſplicere tibi, quae tanta libertate nuper ſcripſi. Erant pleraque hujuſmodi, ut dubitarem ipſe, nec monſtrare tibi auſus fuiſſem unquam, niſi ad temeritatem hanc ſingularis tua bonitas humanitaſque meum animum natura ſua timidum alioqui, & ſibi ipſi diffidentem, provocaſſet. At tu ea putaſti eſſe tanti, ut & communicare aliis dignatus ſis; perilluſtri cum primis *Scbelio*, a quo ſi, quae ipſe de nugis hiſce meis judicaverit accipies, perſcribere ad me non omittes, quando paratos habeo in Agricolam commentarios, quibus expono libellum illum, prout quondam feci hic in Academia publice. Qui cum lucem forſan aliquando ſint viſuri, mea intereſt noviſſe, quid alii viri magni de conjecturis meis ſtatuant. Caeterum, cum ſemel inter nos coeperimus de hoc genere confabulari, ecce tibi alia nonnulla, quae in Cornelio obſervavi. Vita Miltiadis cap. 4. ita legitur. *Hoſtes eadem re fore tardiores, ſi animadverterent auderi adverſus ſe tam exiguis copiis dimicare:* non ſcio an Latinum ſit, *audetur dimicare*, *audetur facere:* exemplum ſane fateor me obſervare nullum. Ergo puto pro *auderi*, *audere* ſcribi oportere, confirmatque conjecturam meam codex vetus optimae notae, quem a me dono accepit *Boeclerus*, & in adornanda poſtrema ſcriptoris illius editione non ſine fructu adhibuit, licet, unde codicem acceperit, diſſimulet: nam in eo clare legitur *audere*, quod tamen monere *Boeclerus* omiſit. Mox. cap. 7. *copias e navibus eduxit*, habent; verum illud e *navibus* non agnoſcebat codex ille meus, ex quo fit, ut gloſſema eſſe putem. Ibid. c. ult. pro, *tum mira comitas*, lego, *communitas*, ut & *Schottus* fecit, nec placet expoſitio *Boecleri:* agitur hîc enim de facilitate admiſſionum, quae poteſt eſſe abſque comitate; quod oſtendit *Cicero* in epiſtola quadam ad Q. Fratr. *nihil intereſt habere oſtium apertum*, *vultum clauſum*; Vita Themiſtoclis cap. 6. *triplex Piraeei portus conſtitutus eſt*, *iſque moenibus circumdatus*, *ut ipſam urbem dignitate aequaret.* Ita habent omnes editi, quo fit, ut τὸ *iſque* referretur ad praecedens *portus:* ego autem obſervavi, meum illum codicem *i* duplex jungere, ſicut ſaepe fit in MS. Sic ubi ſupra cap. 4. legitur *ingratiis*, in meo fuit *ingratis*; ubi in Miltiad 3. legitur *interiiſſent*,

 meus

Digitized by Google

meus habuit *interiſſent*; ſimili ergo modo hic pro *iſque* ſcribendum *iiſque*, & ad *moenibus* referendum videtur; ita ſimul reſpondebit optime quod ſequitur, ut *ipſam urbem* &c. Cap. 7. vulgo ſic diſtinguunt, *dedit operam, ut quam longiſſime tempus duceret, cauſam interponens, ſe collegas exſpectare. Cum Lacedaemonii quererentur opus nihilominus fieri, eumque ea re conari fallere, interim reliqui legati ſunt conſecuti:* Ignoro, an non melius poſt *exſpectare* comma, & poſt *fallere* punctum poneretur; ſenſus eſſet, cum quererentur Spartani ducere tempus, & nihilominus procedere opus, Themiſtocles interpoſuit hanc cauſam; quae facta veriſimilis, quia interim legati venerunt. Sed de his plura alia vice. Venio ad Phaedrum, proque locis dubiis in eo indicatis ſanatiſque ſummas ago gratias. Quod reſpondiſti *ad arbores* in praefat. libri primi, ingenioſiſſimum eſt; ſed vellem libri veteris auctoritas accederet, omnino enim locum cenſeo corruptum, non deeſſe fabulas multas. Fab. 12. l. 1. pro *retentis impeditus.* mallem *retentus impeditis.* Id f. 16. pro *mala videre*, mallem, *mala ridere.* Lib. III. f. 1. *qualem te dicam bonam*, varie hoc immutant, quid ſi dicemus ordinem eſſe, *qualem te dicam fuiſſe antehac bonam. Bonam* id eſt cum adhuc eſſes bona; Quid? ſi pro *bonam*, legamus *vivam*, ut alludatur ad vocabulum *reliquiae*, quaſi obierit nunc epota. Ibid. f. XII. vellem ſcire, quid de iis verbis *amiſſo corpore* cenſeas. *Praſchius* tentabat, *abſciſſi corporis, vel, amiſſi roboris*; neſcio an non *corpus* hic virilem partem poſſet denotare ſenſu peculiari. Simile tamen exemplum apud alios requiro, nec invenio. Ibid f. XV. ſcribo, *cur hac ſit potior? quod jacentis miſerita eſt.* Duo ſunt, qui loquuntur; canis quaerit cauſam tam pravi, ut rebatur ipſe, judicii, reſpondet agnus. Lib. IV. f. 14. hanc fabulam jungendam cum ſuperiori puto. f. 17. pro *adeunt* ſcribunt, *abeunt:* nam ſequitur mox de aditu. Mox pro *confuſus* puto reponendum, *confuſi*, ut referatur ad canes, nam illud *confuſus fragor* diſplicet. Fab. 23. pro *mori contractum cum te cogunt frigora*, mallem *contracta*. Sic *contracto frigore* Virg. & *contrahere morbum*. Mox fab. 24. pro *laudes duae*, mallem, *laudis duae*, ſcio *Fabrum* ſcribere, *laudes, duo:* ſed pondera mecum & judica. Statim poſt emendant varie illud *irate*; ego retineo, & pro *ſentiam* ſcribo *ſentias*, ut referatur ad Simonidem: cur enim de ſe ipſo metueret? Mox pro *corpora*, ſcribo, *corpore*, & jungo cum ſequentibus, *humanam ſupra formam:* nam *diffluentes corpora* non bene cohaeret. Fab. 23. pro *exiſtima*, ſcribo, *exiſtimo*, ut ſit formula confitentis importunitatem; Item pro, *qui ſincerae conſcius*, puto, *ſincere*; nam *ſincera integritas* tautologiam ſapit. Lib. V. f. I. pro *repetunt*, mallem *adreptant*; Habes, nobiliſſime domine, meas de his locis cogitationes, quas ideo hîc congeſſi, ut de iis ſemel judicium tuum audiam. Non placebunt omnes, ne mihi quidem placent. Quia tamen venerunt in mentem volo per has provocare ac velut elicere tuas longe meliores, vel ſi quae placebunt, eas tua ſtabilire auctoritate contra aemulos, ac invidos. Interea te oro amiciſſime ignoſcas nugis hiſce meis, & per eas tempus tibi eripi ne aegre feras. Habeo neminem alium, cui communicare iſta commode queam, & in mea unius ſententia acquieſcere non ſuſtineo. Quod ſi tamen praeter opinionem meam haec moleſta tibi videbuntur, ſcribe, ope-

ram-

Digitized by Google

ramque dabo, ne te amplius in poſterum offendam. De *Gronovio* quae ſcribis, mira ſunt. Etſi autem commode vivatur Heidelbergae, non patior tamen mihi perſuaderi, ut vel ſuſpicer *Gronovium* cum illa Leidam velle permutare; Sed quid tu ſentias, cupio intelligere. Video & optimum ac candidiſſimum *Langermannum* adhuc vivere ex tuis, atque vehementer laetor; nihil de eo audivi, ex quo ante tot annos Upſaliae vale dixit. Quod ſi occaſio fuerit ejus ſalutandi meo nomine, res mihi erit gratiſſima, ſi eam non omiſeris. Vale, nobiliſſ. domine, ac feſtinationi meae turpiterque formatis litteris ignoſce, aliter non licuit propter negotia diverſa, & brevitatem temporis, iterum vale. Scribebam Upſaliae 26. Novemb. CIↃIↃCLXI.

EPISTOLA VIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

ALloquia tua, vir ornatiſſime, cum per ſe admodum grata ſint, tum hoc nomine longe gratiſſima, quod reconditae ſemper eruditionis multum depromant & ſecum trahant ex uberrima illa ſcientiarum penu, quam longis vigiliis inſtruxiſti. Hoc quoque benignitatis tuae eſt, quod obloquentem liberrime non adverſaris, in qua re ſi nonnunquam nimis mihi indulgeo, arbitrari te velim, non ſtudio diſſentiendi id a me dari, aut vitilitigandi prurigine me laborare, ſed invitari te hac teſſera ad eandem libertatem, quam mihi vindico. Ab illuſtri *Schelio* ubi reſponſum accepero, quid ille de locis in Tacito per te reſtitutis ſentiat, ut intelligas, operam dabo. *Audere* pro *Auderi* quod reponis apud Nepotem vita Miltiadis, ut & caeteras ad eundem ſcriptorem conjecturas tuas laudo & amplector. etiam illud apud Phaedrum, *retentus impeditis cornibus*. Alter ille locus apud eundem valde perplexus ex libro 1. fab. XVI.

Fraudator homines cum advocat ſponſore improbo,
Non rem expedire, ſed mala videre expetit.

Claudicant enim numeri priore verſu. Veteres membranae apud *Rigaltium* agnoſcant, *fraudator nomen cum locat ſponſu improbo*. De utraque lectione hanc conſtituebam jampridem,

Fraudator nomen cum advocat ſponſu improbum,
Non rem expedire; ſed malum dare expetit.

Modus loquendi ex jure depromptus. *nomen improbum*, pro valde improbo, ut *bonum*, *malum nomen*, & ſimilia. Poſſit & refingi, *Fraudator nomen cum obligat ſponſu improbum*: & *locat* & *obligat*, cum *c* & *g* in antiquis membranis, frequenter confunduntur. Sed alteram conjecturam longe veriorem duco, cum, inquit, fraudulentus homo alium pro ſe hominem improbum ſiſtit vadem, non hoc agit, ut rem expeditiorem reddat, ſed ut malum det. *Malum dare* paſſim apud Comicos occurrit. Ita jam olim conjeceram, tu videris, an feliciter. τὸ *mala videre* tuum illud ad vulgatam ſcripturam propius accedit: Fab. XVIII.

 Onus

Digitized by Google

Onus naturae melius quo deponeret. Non damno hanc ſcripturam, meliorem tamen fore exiſtimo, ſi reponas, *onus maturum*, ut apud Naſonem, II. Faſt. 541.

Parce, precor, gravidis, facilis Lucina, puellis,
Maturumque utero molliter aufer onus.

Humi jacebat ibidem malo, quam *humo*. Libro III. fab. 5. videtur ſcribendum

— — — *Qualem te dicam, ô bona,*
Ante hac fuiſſe?

ô bona, quomodo *ô bone*, paſſim apud Comicos. Eadem fabula malim,

Adhuc Falernae faecis teſta e nobili
Odorem quae jucundum late ſpargeret:
Hunc poſtquam totis avide attraxit naribus.

Quae Falernae faecis odorem adhuc ſpargeret e teſta nobili. fab. XI. *amiſſi roboris* Praſchianum placet. Aliud certe non ſuccurrit, quod propius accedat ad vulgatam ſcripturam. Nam *corpus* pro virili parte ſumi poſſe vix exiſtimem. Lib. IV. fab. XVII. verſ. 2. *tempus oratum ſuae.* aut *ſuos* legendum eſt, videlicet *legatos*, aut *ſibi*, qui pro ſe orarent melioris vitae tempus. Quod poſterius praefero, cum & *ſeſe* mox ſubſequatur. Pro eo, *vix tandem invenit eos Mercurius*, vide an *reos* ſit a manu Phaedri. Reos, quia citati non reſpondebant. Pro eo, *nunquam carebunt hominis contumelia.* malim *omni contumelia*, vel *hominum*. *Confuſus ſubito quod fuerat fragor*, merito te offendit, & placet τὸ *confuſi*. Sed τὸ *fuerat fragor* non concoquo, puto, *canes confuſi*, *ſubito*, vel *ſubitus*, *quod ruerat fragor:* ut apud Horatium lib. I. od. XVI.

— — — *non tremendo*
Jupiter ipſe ruens tumultu:

hoc eſt tonans, & apud Lucretium I. 1098.

Neve ruunt coeli tonitralia templa ſuperne.

Fab. XXIII. optime *contracta frigora* caſtigas. fab. XXIV. placet *laudis duae*; Quod ſequitur,

Verum ut ne irate dimiſſum te ſentiam

In aliis eſt,

Verum ne irate dimiſſum te ſentiam.

Scribebam jampridem,

Verum ut ne ingrate te dimiſſum cenſeas.

Vel etiam,

Verum ut ne iratum dimiſiſſe cenſeas.

Et mox,

Ne male dimiſſus gratiam corrumperet,

non *dimiſſam gratiam* quod vulgo circumfertur: deinde nil mutandum videtur illo verſu,

Sudore multo diffluentes corpora.

Ut ſit Graeciſmus. Poteſt etiam diſtingui poſt *diffluentes*, ut ſubſequatur, *corpora humanam ſupra formam.* neque tamen diſplicet tuum illud *corpore*. Denique

pro

pro *omnes ſcierunt*, lego *ſciverunt*, a *ſtiſco*, hoc eſt pronunciarunt. Feſtus *ſciſcere ſententiam dicere* interpretatur. Sil. Ital. VII. 544.

Aequent imperio & ſolem concedere nocti
Sciſcant.

Fabula proxima ut probam conjecturam *τὸ exiſtimo* amplector. Initio fabulae legendum *diſtringit*, hoc eſt diſtrahit: *deſtringere* idem valet, quod ſtringere, ut *deſtringere gladium*: pro quo ſaepe apud optimos ſcriptores perperam *diſtringere gladium* legas: hominem variis negotiis diſtractum deſignat. *Integritatis ſincerae* ferri poteſt. *Sincerum* enim pro illibato aut intemerato ſaepe ſumitur. ut *Sincera voluptas*, *ſincera gaudia*. Lib. v. fab. I. *adreptant* impenſe placet, aut *arrepunt*, ut propius inſiſtamus ductui litterarum. Si quas praeterea ex conjecturis tuis ſilentio praeterivi, iis a me ſubſcribi tacita relligione velim tibi perſuadeas. Et hactenus quidem tuis veſtigiis inſiſto, alias fortaſſe meae conjecturae tuam cenſuram elicient. Nunc illud addo in tranſcurſu libri III. initio.

Momentum ut horae pereat officii mei.

Malo, *officiis meis*. paulo poſt,

Quamvis in ipſa natus ſim poene Schola.

Miror eruditos interpretes praeteriiſſe, ſcribi oportere, *poenae Schola*. proxime praecedentes verſus eleganter & facete invidiam barbarae patriae a poëta amoliuntur. Thrax enim Phaedrus, & Pieria mons Thraciae Apollonii Scholiaſtae, licet alii Macedoniae eum aſſignent, unde *Pierides Muſae* dicuntur, ut oblique innuat eandem ſibi & Muſis patriam eſſe. Quamvis, inquit, in ſervitute natus, laude invita in hanc vitam incubui. *paenae Scholam* ergaſtulum aut piſtrinum vocat. *τὸ pene* verſus reſpuit, qua voce ſi uti Phaedrus voluiſſet, poterat tranſpoſitis vocabulis jambum omnibus numeris perfectum dediſſe, *Quamvis in ipſa pene ſim natus ſchola.* Sed *τὸ quamvis* ſatis oſtendit illum deflectere a priori oratione. Quare & ſubdit. *invita laude*, ut ſe ſervum natum oſtendat. Illud *curamque habendi*, quo opum conquirendarum ſtudium denotatur, hoc loco intempeſtivum & parum facere ad rem videtur, cum de laude & fama conquirenda agatur, Illud quoque paulo ante, *artium peperit chorum*, nonnihil ſuſpectum eſt. Nam quid eſt *chorus artium. artificem chorum*, aut *praeſidem artium chorum* rectius dixiſſet. Sed hoc minimi momenti, & fortaſſis dictum, ut Horatio, *centum puer artium.* A *Gronovio* noſtro tandem litteras accepi, quibus ſignificat *Tanaquillum Fabrum* revixiſſe, de cujus morte falſus nuncius in Belgium erat allatus. Addit praeterea Senecam ſuum in lucem jam prodiiſſe, ejuſque exemplar tibi a ſe deſtinatum eſſe, quod *Elzevirii* Amſtelodamenſes ſe curaturos promiſerint. Sed mari jam clauſo, ne ante tempeſtatem vernam liber huc perferatur valde metuo. Habere praeterea paratum ſe praelo novum de re pecuniaria opuſculum, quod ab Antagoniſta *Schoockio* provocatus conſcripſerit. *Voſſii* de LXX. interpretibus jam proſtare venalem commentarium, in quem Theologi noſtri magna mole ſe involaturos eſſe minentur. Haec ſunt, de quibus ille. Ex Gallia Italiaque litteras rerum novarum indi-

Digitized by Google

indices expecto quotidie. Tardiorem ad tuas reſponſionem boni ut conſulas etiam atque etiam te rogo. Interventu enim amicorum jam bis factum eſt, ut inchoatam epiſtolam coactus ſim abrumpere. Tum illud praecipue peto, nequid harum ineptiarum tuis in Phaedrum obſervationibus inſeras, niſi quod probaris ipſe. Sine cura enim aut meditatione ulla chartis illevi, quicquid ſe mihi obtulit, dum Phaedrum cum tua epiſtola committo. Vale, vir celeberrime, & niſi moleſtum eſt, quando nobis exſpectandus ſis, verbis vel tribus indica. Dabam Holmiae Succorum Anno cIɔIɔCLXI. a. d. XIII. Decemb. Juliani.

EPISTOLA IX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUod de meis nuper ajebas litteris, id ego potiori jure dixerim de tuis. Nihil enim eſt in iis, niſi ſingulare ac eximium, & quod non modo ſatisfacit meis deſideriis, ſed & jucundiſſimis acceſſionibus ea ſupergreditur. Scilicet de uno alteroque Phaedri loco tibi ſententiam meam aperui; tu non modo quid judicares de iis, ſed & quid de aliis cenſeres ſimilibus, benigniſſime juxta & doctiſſime ſignificaſti. Quo magis miror, nolle te communicari ea publice cum aliis, cum a nemine meliora doctioraque queant. Sane ſi haec talia ſunt occultanda, quid facere meis debeam, vel te judice, intelligo. Sed audebo boni publici gratia peccare in imperia tua, & ſi non omnia, pleraque tamen meis admiſcere, ut ex his auctoritatem illis conciliem, & pro ſingulari hoc amicitiae officio gratias tibi agam debitas. Quod autem nuper non ſperaveram modo, ſed & firmiter propoſitum habebam excurrere ad vos, pluribuſque diebus uti ſelectiſſima Bibliotheca tua, prout liberaliſſime benigniſſimeque conceſſeras, id totum nunc mutare cogor, partim valetudine minus proſpera impeditus, partim ob difficultatem viarum in tam remiſſa hyeme: interea pro humaniſſima invitatione tua ſummas tibi ago gratias, uſurus bonitate tua, cum primum per meliorem corporis conſtitutionem, & caetera, quae me nunc impediunt, licuerit. De litteris nunc nihil addo, ne te nimis frequenter interpellando nugis hujuſmodi iratum mihi faciam. Caeterum quod de optimi *Gronovii* ſententia in loco Taciti adnotaſti, ante ignoravi, quoniam illae quidem ejus curae in Statium mihi nunquam viſae ſunt. Quanquam autem de acerrimo viri doctiſſimi judicio nil dubitem, neſcio tamen, quomodo mihi mea conjectura magis placeat, cum quia, ſicut vulgo dicitur, ſuum cuique pulchrum, tum praeſertim, quia & a veteris ſcripturae veſtigiis minime recedit, & ſententiam habet obviam clariſſimamque. De ceteris impatienter judicium illuſtr. *Schelii* expecto, quem interim, ſi putabis non ingratum fore, meo nomine ſalutabis officioſiſſime. Cupio enim per te innoteſcere & ipſi, & aliis viris magnis amicis tuis, ſi modo me putabis eum, cujus non dedignaturi ſint obſequia officiaque; Interea tu vale, domine, & me porro amare

amare perge; Deus te ſervet, novumque annum cum ſequentibus plurimis proſperum laetumque tibi eſſe jubeat; Iterum Vale, Upſaliae 17. Decemb. CIↃIↃCLXI.

EPISTOLA X.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PArum intelligis elegantiam tuarum literarum, vir eximie, & voluptatem ſummam, quam ex iis percipio, ſi opinaris fieri poſſe, ut ſis nimius, utcunque me compelles aſſiduus. Ad Phaedrum quae tibi ſuggeſſi hactenus, tenuia & jejuna prorſus ſunt, quorum ſterilitatem meliora forſan aliquando compenſabunt. locus ille, qui me nuper exercebat,

Quamvis in ipſa natus ſim pene Schola,
Curamque habendi penitus mente eraſerim,

Recte ſe habere mihi poſtea viſus eſt in vulgatis editionibus, niſi quod priore verſu *poenae* reponendum eſt, ut tum monui, ſive vocem illam cum *Schola* conſtruas, & *poenae Scholam* ergaſtulum interpreteris, ſive *natus poenae* dixerit Phaedrus, pro *natus ad poenam*, quod verius opinor. Sic *natus bello*, *natus foro*, *natus rebus* gerendis, cujuſmodi frequentiſſima exempla apud optimos ſcriptores paſſim occurrunt. Sic Naſo

Non tu natus equo, nec fortibus utilis armis.

Verſu poſteriore, *curam habendi* pro ſtudio opum conquirendarum poſuit, ut apud eundem Naſonem arte Amatoria,

Nec nos ambitio, nec amor nos tangit habendi,

Et alibi quoque non uno loco. Hoc igitur vult Phaedrus, vix potuiſſe ſe emergere & eluctari ad famam prae anguſtiis rei familiaris, cum arduum ſit prorſus & perquam difficile homini omnium indigenti ad gloriam eniti. Huc ſpectant, quae de divitiis amici ſui mox ſubjungit. Superiora mire elegantia & feſtiva ſunt, ubi barbaros natales excuſat, matrem Threſſam, quod gens mulieres per Graeciam contemptiſſime olim habebantur, quod faex meretricularum ex Threſſis potiſſimum conſtaret, quo & illa Herus apud Naſonem ſpectare monui in notis ad Epiſtolam XIX. verſ. 100.

Interdum metuo, patria ne laedar, & impar
Dicar Abydeno Threſſa puella toro.

Ita enim ex optimis membranis reſtitui, & pluribus ea illic loci illuſtravi. Quae tamen cum chartis illinebam, haud ſuccurebat, Antiſtheni quoque Philoſopho, teſte Laertio Diogene, matrem Threſſam exprobatam fuiſſe. Extat praeterea locus inſignis hujus argumeti apud Theophraſtum in Characteribus, capite περὶ κακολογίας, ubi pro inſigni contumelia iſtud ingeritur, ἡ μὲν τολμήτης εὐγενὴς Θρᾶτλα ἐστί· τὰς δὲ τοιαύτας ἐν τῇ πατρίδι εὐγενεῖς εἶναι φασιν: erant enim ancillae plerumque, & quidem impudicae, ut jam dixi: ſed haec praeter inſti-

ſtitutum, de quibus plura, cum ad Phaedrum revertemur. Nunc monendum te duxi, habuiſſe me ab *Elzeviriis* literas, quibus nunciant, exemplaria duo Senecae Gronoviani homini amico in Sueciam contendenti eſſe tradita, quae is ſe perlaturum ad me ſit pollicitus; horum alterum cum tibi deſtinatum ſit, ſcire pervelim, qua illud via ad te curari velis, ne diutina ejus expectatione torquearis incaſſum. Praeterea exploratos habere velint mores *Curionis* noſtri iidem *Elzevirii*, meque percunctantur, hominemne & probum & diligentem eſſe cenſeam, cuique libros per Sueciam diſtrahendos tuto poſſint credere. Operam enim hic ſuam a me offerri *Elzeviriis* ambitioſe jam pridem contendit ipſe *Curio*. Si opinaris e re illorum non fore, ut commercium hoc cum illo exerceant, mone me, quaeſo, vel tribus verbis. Index ut celeris, ipſos etiam *Elzevirios*, religioſe operam dabo. *Voſſii* Etymologicum jam credo lucem aut videt, aut mox videbit. Apud Gallos Italoſque quid rerum geratur ut cognoſcas, mitto hîc *Bigotii* epiſtolam, quanquam difficili charactere conſcriptam, cum in ea ſint nonnulla, quae te ſpectent; eam, ubi oportunum ac commodum erit, remittes. Quanquam ejus te latorem complecti malim. Eris certe hoſpes longe mihi acceptiſſimus. A *Schelio* necdum accepi reſponſum. De loco Taciti ut Gronovianam ſententiam plenius intelligas, deſcribenda curavi, quae ille ad ejus illuſtrationem congeſſit. Vale, & cura corpus infirmum diligenter. Exarabam Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXII. quem tibi tuiſque proſperum ac fortunatum voveo. a.d. III. Januar.

EPISTOLA XI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

DUplici beneficio me affeciſti nuper, Domine, nam & locum Phaedri difficiliorem explicando, reddidiſti eruditiorem me, & tranſmittendo litteras Cl. *Bigotii* dediſti operam, ut intelligerem, quicquid fere per orbem eruditum hodie geratur. Ac ut de *Bigotii* literis primum agam, video ex eis viri optimi egregiam erga me voluntatem, hocque nomine non parum mihi gratulor, tibi autem ago gratias, cujus opera, etiam tacente te, intelligo ſatis effectum, ut *Bigotio* notum eſſet *Schefferi* nomen. Quod vero attinet Mauritium vel Urbicium mihi miſſum ab *Holſtenio*, ſunt illius libri XII. ex quatuor MS. duobus Barberinis, Mediceo & Farneſiano. Integri omnes cum ſuis lemmatibus, exceptis pauculis locis; totum opus conſtat centum & triginta circiter paginis in folio, ut vocant. Si, quae ipſe ex Mediolanenſi codice deſcripſit, mittere huc volet, faciat mihi rem gratiſſimam, quando finitis eis, quae de natura & conſtitutione Philoſophiae Pythagoricae nunc habeo ſub manibus, Mauritium toto animo aggrediar exponere. Quod de Aeliani & Leonis tacticis addit *Bigotius*, pariter eſt gratiſſimum; miſit quidem & ea ad me *Holſtenius*, collata cum codicibus MS. ex quibus expletas habeo lacunas omnes, quae hodie in edi-

Digitized by Google

editis comparent; ſed codicis Mediolanenſis nullam facit mentionem unde ſuſpicor, *Holſtenium* eum non conſuluiſſe, atque ſic ex eo aliqua haberi poſſe, quae in caeteris non inveniebantur. Interea cum ad Cl. *Bigotium* ſcribes, velim explores, num quid habeat aut ſciat de peculiari *Aeliani* opere περὶ τῶν ἐν ταῖς ναυμαχίαις συντάξεων, ut appellat ipſe cap. 2. & *Arcerius* ſupereſſe putat, ac deliteſcere in Bibliotheca Regis Sereniſſimi. Nam ſi hoc foret, neceſſe eſſet, ut hoc opus illi alteri adjungeretur. Atque iſta quidem ad illam partem litterarum Cl. *Bigotii*, quae ad me ſpectabat. Venio nunc ad tuas, ac de *Curione* quidem ante omnia reſpondeo; videri recte facturos *Elzevirios*, ſi quid ſuarum rerum ipſius fide committant; notus mihi *Curio* eſt tredecim retro annis, & ita notus, ut de ipſo nihil dubitem, diligens eſt in rebus & negotiis ſuis, ut qui maxime. Praeterea ſobrius, ut nec aleae nec veneri deditus, quibus alias virtutibus vulgo noſtri ſe ſuaque peſſime perdere conſueverunt: itaque & Academia typos ſuos totamque officinam ei committit, effecitque apud Regem Sereniſſimum, ut pulcherrimis privilegiis & immunitatibus fruatur. Senecam Cl. *Gronovii* per neminem huc ad me curaveris, quam affinem meum, rectius, cujus nomen *Petrus Salanus* Regii dicaſterii Notarius, ut vocant, apud quem nuper, cum Holmiae eſſem, divertebam; & ſcribam hodie ad ipſum eo nomine. In Phaedri loco habes me conſentientem tibi, atque ſimul devinctum, ſicut dixi; non tamen aegre feres, ſpero, ſi quae mea prius fuerit ſententia de eo, hic adſcripſero. Videbatur mihi Phaedrus toto eo loco hortari Eutychum, ut, ſi velit operam dare literis, & eruditioni, ſerio id agat, non obiter, nec per otium, ut fere faciunt, qui in aulis vivunt, cujuſmodi aliquis Eutychus ille fuiſſe videtur: cauſam autem addere, quod eruditio, niſi multo ſerioque labore, non poſſit comparari, atque ut hoc efficacius diceret, addere proprium exemplum, & dicere, licet ego ſim editus in monte Pierio, ubi Muſae habitant, omnemque eruditionem produnt, licet adeo in ipſa paene Schola & officina litterarum (ſic montem Pïerium propter Muſas vocare videbatur) ſim natus, ac neque opibus corradendis operam dederim, nec adeo gloriae aut famae, quae longe aliam viam jubet incedere ſectatores ſuos, hoc praeſertim tempore, quo litterae contemnantur ſcilicet, tamen aegre obtineo a Muſis, ut me recipiant in coetum ſuum, & me ſolidae participem faciant eruditionis. Quomodo tu putas ad eruditionem eos poſſe pervenire, qui obiter hoc agunt, de caetero toti ſunt in cumulandis opibus & ſimilibus rebus? Hoc putabam velle Phaedrum, quia enixam ſe eſſe jugo Pïerio matrem ſcribit, non tam a ſerva exiſtimabam natum (cum Thrax a Thrace editus in Thracia non videbatur fuiſſe ſervus) quam poſtea caſu quodam ſervum eſſe factum, & idcirco neque *libertinum*, ſed *libertum* dici fine libri tertii. Poſtremo captum forſan eſſe puerum eo bello, quod adverſus Thracas geſtum eſt ductu patris Octavii Auguſti, cujuſque meminit Suetonius in Aug. cap. 3. Haec ego quondam, ſicut dixi, de hoc loco ſuſpicabar, quae tu amplius examinabis, ſi ita videbitur, nec tam diſſentientem me, quod jam ſum teſtatus, quam haerentem confirmabis. Remitto ſtatim ad te epiſtolam *Bigotii*, proque ea gratias maximas

 ago,

ago, denique per te amplius innoteſcere illi deſidero; quare ſalutabis eum per-
officioſe meo nomine & ad praeſtationem promiſſorum adhortabere. Faciam
ipſe, ſi per te non ingratas illi fore meas litteras intellexero. Nam nunc qui-
dem non audeo, niſi tu prius conciliator interveneris. Et quia paulo ante Ae-
liani mentio eſt facta, ſcire velim, utrum non & variae hiſtoriae ipſius exſtent
plura in Bibliothecis, quam hodie circumferuntur, & an ejus variae lectiones
aliunde poſſint haberi, quia enim eum ſemel iterumque edidi, & fortaſſis denuo
edam, non poterunt non talia mihi magno eſſe uſui. Sed ego longis nimis
nugis te detineo, nec niſi moleſtiam faceſſo tibi meis litteris, itaque claudo,
teque, nobiliſſime domine, plurimum valere jubeo, huncque annum cum ſe-
quentibus multis cum hilaritate proſperaque valetudine tranſigere. Quod vo-
tum coram ipſe apud te pronunciaturum me ſperabam; nunc me prohibet vi-
rium imbecillitas & labores publici, quos jure ſuo exigit a nobis Academia, &
juventus ſtudioſa, itaque hac quidem vice gratias humanitati tuae ago ſum-
mas, uſurus oblato beneficio occaſione proxima. Iterum vale, Upſaliae a. d.
7. Januar. CIↃIↃCLXII.

P. S. Quis eſt is in litteris *Bigotii*, qui de optimo genere interpretandi Grae-
cos auctores ſcripſit? nam nomen ejus ob maculam in charta deletum legi non
potuit.

EPISTOLA XII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

HAud invitus ex tuis intellexi, vir Clariſſime, nequaquam ingratum tibi
fuiſſe tenue officium, quod epiſtolam *Emerici Bigotii* tecum communicarim:
faciam id ipſum porro, quoties ad me perferentur nuncii peregre, quos tua
cognitione non indignos eſſe judicabo; ſignificavi interim *Bigotio*, quae per-
ſcribi ad illum volebas: nec dubito virum egregrium, cum in aliis omnibus
mecum ſentiat, pari quoque tui demerendi ſtudio flagrare. Sed & *Curionis*
cauſſam egi apud *Elzevirios*. A *Schelio* litteras accepi, quae teſtantur epiſtolam
meam cum tuis in Tacitum conjecturis illi redditam fuiſſe. De ipſis tamen
conjecturis ſententiam ſuam non tam prodit, quam proxima occaſione ſe pro-
diturum pollicetur. Habui & Florentia literas a *Carolo Dato*, cui *Gudium* ad
Italos contendentem verbis ſeriis commendaram. Ejus ille cum non meminc-
rit, vereor, ne quid adverſi juvenis eruditus in via ſit expertus, quem ſalvum
unice velim, vel Phaedri tui cauſa, quod certo perſuaſum habeam, terſiſſimum
ſcriptorem ex Rhemenſibus membranis longe caſtigatiorem prodire poſſe. Si
quid opportunae occaſionis ſe tibi offeret, commodis ejus invigilandi ac proſpi-
ciendi apud Procerum Suecorum nonneminem, qui liberis erudiendis praecep-
torem quaerat, *Gudii* noſtri ne graveris meminiſſe, quaeſo. Nam aut ſub
vernam tempeſtatem ille in Belgium revertetur, aut revertetur nunquam. Se-

neca doctiſſimi *Gronovii* necdum ad me perlatus eſt. cum perferetur de tuo exemplari ſtatuam, quemadmodum voluiſti. Meas in Phaedrum conjecturas, quas alibi occupatus chartis illeveram, nimis indulgenter habuiſti. Sunt enim in iis nonnullae, quas damno ac rejicio ipſe. Locum illum initio libri III. non ſatis diligenter perpenderam. Quare accedo tibi in alia omnia eunti. Verſus tamen ille non ſatis videtur reſpondere menti ſcriptoris,

Et laude invita in hanc vitam incubuerim.

Nam ſi neglectus opum conquirendarum, ſi literata educatio ad famam comparandam faciunt, cur *laude invita* ſe natum ſubjungit? Poſterior ſyllaba *pene* producta videri poſſet ob ſequentes duas conſonantes. Nunc ſententiam tuam explorandam duco de initio libri IV. Verſus pauciores ſunt, ſed valde mendoſi, numeris etiam turbatis, praeſertim illa, *fabulae exaudiant adeo fugatae.* Quae temerario prorſus conſilio ab editione ſua *Faber* relegavit, ejecta etiam voce *detrito*, unoque pro duobus verſu exhibito. Ad *Bigotium* nihil impedit, quominus ſcribas ipſe. Eſt enim vir officioſiſſimus, & qui nobilitatem gentis cultu literarum egregie exornat. Literae, ſi quas parabis, diligenter a me curabuntur. Aeliani variae hiſtoriae veterrimum exſtare exemplar in Medicea bibliotheca *Voſſius* ſubindicavit. Quam vere hoc ab illo affirmetur, ex *Dato* mox reſciſcam. De optimo interpretandi genere qui ſcripſit, eſt *Huetius*, quem Holmiae noviſſe potuiſti, domo Cadomenſem, ni fallor. Fuit enim in Suecia, ſed illo tempore, quo Italiam ego perluſtrabam. Vale, vir Celeberrime. Exarabam Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXII. a. d. XVII. Januar.

EPISTOLA XIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Binas tuas, Domine accepi. Adjunctum poſterioribus *Iſaaci Voſſii* opus avidiſſime evolvi. Quaeris, quid de eo ſentiam, non ſum is, qui de talibus judicium ferre ſive poſſim ſive debeam. Hoc ſaltem ajo, plus in eo eruditionis ac ingenii me reperiſſe quam putarem, & a me quidem *Voſſius* facile fidem impetrat eorum, quae diſſerit de aetate mundi. Sunt quidem aliqua, quae majorem expoſitionem poſtulant, ut ea de diluvio non orbis univerſi, verum partis, item ſera primorum hominum faecunditate, & id genus. Verum haec & explicari poſſunt, ut opinor, & ſi vel maxime non poſſent, caeterae ſententiae nil derogant. Dabo uni alterique noſtrorum Theologorum id ſcriptum legendum, quidquid ipſi ſentiant, de eo proxime ſignificabo. *Meurſium* remitto cum ſumma gratiarum actione, liber eſt utiliſſimus, ſicut omnia ejus viri, quae in Graecis antiquitatibus ſcripſit. Nobiliſſ. *Sibelii* eruditiſſimas in Tacitum conjectationes ſumma cum voluptate legi, ſunt omnino tales, quales recipi ab omnibus mereantur. Fabula de *Moro* prorſus eſt ridicula. Novi eum ab annis bene multis, producente me in notitiam ipſius Cl. Dom. *Jacobo Got-*

 to-

tofredo, cum adhuc Genevae eſſet. Quid? ſi reviviſceret *Salmaſius*, quam latum dicendi campum haberet? Ex *Dati* litteris pauciſſima intellexi, cum quia linguae Italicae parum dedi operam, tum quia valde contorti ſunt literarum ductus, ut in multis divinare fuerim coactus. Video tamen neſcio quid de pictura videri promittere, quod utinam prodiret cito, & ad manus meas perveniret; ſcripſi ego jam olim ea de re nonnihil, quod cum his conferre opto. Ad Phaedri verba, *laude invita*, iſta noto: *invita*, quippe quae me alio trahebat, cum in iſto vitae genere intelligeret, ſe mihi non poſſe prodeſſe; vult, ſe nullam ſpectaviſſe laudem gloriamque in eligendo hoc vitae genere, Scholiaſtico ſcilicet ac litterato, non magis, quam divitias; ſi enim iſtoc voluiſſet, debuiſſe aliud vitae genus ſequi, quod vulgo magis laudatur, cui laus eſt favorabilior. Tu videbis, Domine, num ſenſum attigerim. Verſus libri v. *detrito Myronem argento &c.* expoſueram in primis meis ad Phaedrum curis, pro ut intelligendus videbatur; ſed quia poſtea cognovi, non ſolum *Fabrum*, ſed & ante ipſum *Rigaltium* aliter eos legere, huncque poſteriorem codicis Remenſis allegare auctoritatem, malui hoc ſequi. ſcis, quid de ipſis ſentiat *Salmaſius* in Exerc. Plin. Sed nec ex expoſitione ejus, nec ex emendatione ſenſum commodum percipio. Si meam voles mentem ſcire, ſcribam proxime, nunc enim vix has paucas literas aeger & in lecto jacens conſcribere valeo. Peto, ut, niſi grave eſt, exponas mihi mentem tuam de loco libri III. f. 2. ubi utitur *ſ pro vita rogare*. Emendat hunc locum *Schoppius* in infamia Famiani velut minus Latinum: & ſane *rogare pro aliquo* non memini legere, ſi quid noſti communica, & inibis magnam gratiam, non ſolum apud me, ſed & omnes alios, in quorum manus venient. Sed cogor hanc epiſtolam claudere propter cauſas, quas jam dixi, Vale, pluraque expecta, ſi rurſum, id, quod brevi fore ſpero, convaluero. Iterum. Vale, a. d. 5. Febr. CIϽIϽCLXII.

P. S. mittere has cum *Curione* ante biduum conſtitueram, ſed neſcio quae cauſae ipſi injecerint moram, igitur *Meurſii* opuſculum tradere alii ſc. Dn. *Iberingio* coactus ſum, qui ſe redditurum tibi poſt diem unum alterumque recepit. homo eſt probus & in aula illuſt. Cancellarii notiſſimus, ut de fide ejus non dubitem, de valitudine mea non habeo, quod hac vice ſcribam amplius.

EPISTOLA XIV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

Valetudinem tibi parum pro votis ceſſiſſe jam pridem, equidem invitus audio. Eam igitur ut cures diligenter te adhortor. Quod feceris ſi & omnem animi contentionem ex ſtudiis ſubnatam procul habeas, & aëris mutationi nonnihil indulgeas, quo feriae Paſchales proxime vel ultro te invitant. In antiquis ſcriptoribus nihil temere mutandum eſſe aſſentior omnino tibi. Sed dele-

Digitized by Google

delectus adhibendus eſt, ne ſordibus librariorum pertinacius adhaereamus: qui plurimum in optimis quibuſque ſcriptoribus ſibi permiſere: ad naevos detergendos: via tritiſſima eſt, ſi membranarum veterum veſtigiis inſiſtatur. Sed ubi mendum liquido apparet, nec quidquam opis adfertur a caſcis codicibus, ad conjecturas confugiatur ſatius eſt, quam ut veſcamur glandibus, cum fruges ſunt in promptu. Quid Nonio Marcello eſt depravatius, nec deſunt exemplaria ejus ſcriptoris oppido vetuſta, quae miro conſenſu tamen in naevos etiam perquam manifeſtos conſpirant. Lucretii tria exemplaria ante annum DCCC. exarata mihi contigit pervolvere. Parum nihilominus auxilii doctiſſimo poëtae huic a me latum eſt. Naſonianarum Metamorphoſeon codices membraneos centum & plures non vidi tantum, ſed majori ex parte perlegi. Reſtant tamen illic plurima, quae ſolo conjecturae ductu ſunt ſananda, aut ſanabuntur unquam. Nonium Marcellum, quem modo dixi, & Priſcianum ſuo tempore uſos exemplaribus parum emendatis veterum auctorum, quorum teſtimoniis frequenter, ut ſcis, utuntur, in confeſſo eſt apud homines literatos. Idem Plinio patruo uſui veniſſe ad Melam *Voſſius* noſter docuit. Quid de Phaedro dicemus, quem peſſime a librariis excerptum eſſe, ex iis, quae Rhemenſis libri ope in illo reſtituit *Rigaltius* poſt Pithoeanam editionem; liquido apparet, cujuſque membranae veteres vix ullae occurrunt? In Bibliotheca Reginae noſtrae pagellae duae aut tres Phaedri extabant in veterrimis membranis exaratae. Opinor *Petri Danielis* olim fuiſſe. Nam quae ex ſchedis illius profert *Rigaltius*, cum Regio fragmento ut plurimum conſentiunt; quod poſtea videbimus. Diverſas ex iis ſchedis lectiones communicavit mecum *Voſſius*. Quae laudibus meis deſers nimia & immodica ſunt. Quare te rogo, ut amotis phaleris familiariter poſt hac agamus. Apud Phaed. fab. 111. quod *ſuſtulit* pro *tulit* interpretatur *Rittershuſius*, vellem exemplis id confirmaſſet, quae quamdiu in promtu non ſunt, vulgatae ſcripturae non poſſum acquieſcere. legebam jampridem

Tunc illa talem lis tulit ſententiam.

Sententiam non tantum *ferre* judex dicitur; ſed actor quoque & reus. quomodo praemium & munus ferre tam qui accipiunt, dicuntur, quam qui dant. Ad librum 11. Triſtium Naſonis ſimile mendum ſuſtuli. ubi pertinacia mira *utque* pro *liſque* in antiquis membranis legebatur. Nunc minimum abeſt, quin ſcribendum in Phaedro opinor,

Tunc illa litem ſuſtulit ſententia.

Mira eſt ſimplicitas orationis & nativus quidam lepos in hoc ſcriptore. Itaque cum erectum aliquid aut longe quaeſitum occurrit, non poſſit non eſſe mendi ſuſpectum. *Fab.* 11. *Qui diſſolutos mores vi compeſceret*, neque credibile eſt ranas rogaſſe a Jove, ut vi compeſcerentur diſſoluti mores. in prima voce opinor mendum eſſe. *Sive* pro *ſibi* nempe exaratum fuit ſolenni errore: unde *qui* factum,

Sibi diſſolutos mores ut compeſceret.

vel *qui compeſceret*, ſi τὸ *vi* placet, inſiſtamus ei, quod ex Rhemenſi codice *Rigaltius* haud dubie protulit. Sic fab. XLV. videtur corrigendum, *Non quis citius progredi?* a *queo*, nunc *vis* legitur. *Sibi*, hoc eſt ranis. Eleganter & Latine apud Naſonem Epiſtola Laodamiae,

Pugnet & adverſos tendat Menelaus in hoſtes,
Ut rapiat Paridi, quam Paris ante ſibi.

Sibi, Menelao. Plura exempla alibi congeſſi: nec monerem, niſi *Johannes Crojus*, vir caetera eruditus, hoc tanquam barbarum in Parente meo ſugillaſſet. Eadem fabula ſub finem, leve eſt, ſed monendum tamen, videri ſcribendum, *majus ne eveniat malum*. Quanquam *venire* pro *evenire* nonnunquam ſumitur. Fab. II, bene *pavſim*, *Schoppius*, ut numeris conſulatur. Nollem pro vulgata lectione ſtetiſſet *Barthius* Adv. XLVI. cap. V. Idem perperam Adv. eodem capite & libro, Fabula proxima, *ab alio ferri putant*, contra legem carminis. Fab. VIII. *Socii fuere cum leone in ſaltibus*; plebejum hoc videtur & minus elegans, quare legebam, *ſociati iere*, & proximo verſu, *hic cum cepiſſet*. Leo videlicet. Nam aut vaccam, aut capellam aut ovem cepiſſe cervum vaſti corporis quis credat? Fab. VIII. idem odioſe mutat, *quia jam non poteſt*, in *jam nunc poteſt*, vel *tunc*. Fab. IX. putabam,

Lepus ſemianimus, mortis en ſolatia!

ut verba leporis ſint. Male paulo poſt idem *Barthius* ad Claud. pag. 220. *deplores tua* Sera enim eſt imprecatio poſt poenam. Fab. 10. *te credo ſurripuiſſe*. puto *ſurpuiſſe* a Phaedri manu eſſe, nam alterum duriores reddit numeros. Sic Catullus, Horatius, Martialis, alii: quamquam parum refert. Fab. XI. Barthius Adv. XXIX. cap. VIII. *Ignotus fallit: notis eſt deriſui*. non male. Ibidem. verſ. 5. *fugientes ipſe ut exciperet*. Tolle τὸ *ut*, neque aliter ſchedae reginae, mox eaedem, *auriculus* (pro *auritulus*) *clamorem ſubitum totis tollit viribus*; bene, & paulo poſt, *leonis adfliguntur*. denique, *ſimili fugiſſem metu*, eaedem. fab. XII. in iiſdem

Saepe eſſe utiliora quae contempſeris,
Ejuſce rei teſtis haec narratio eſt

in priore verſu τὸ *utiliora* contra metrum eſt, forte *utilia vero*. poſteriori *reji* legendum, producta ſyllaba, quomodo & apud Lucretium non ſemel. Vulgatum ſi tuemur, pro *exerit narratio*, reponi ſatius erit, *aſſerit*, vel *differit*. ut pag. 69. ed. Ritters. *ego plures diſſero*. ibid. *ut illa mihi profuerunt*, ſchedae reginae, *utilia mihi quam fuerint*. fab. XIII, optime eaedem, *Quae* (leg. *qui*) *ſe laudari gaudent verbis ſubdolis Serae dant poenas turpes poenitentiae*, Paulo aliter ea *Danielis* codice *Rigaltius*. Verſus ultimus iſtius fabulae, metuo ut ſit ſpurius. Antepenultimus inſigni gloſſemate eſt conſpurcatus in Schedis Regiis. *tum demum ingemuit corvus, cur doloſis fuiſſet deceptus fraudibus ignavius*. Holmiae Feb. CIↃCIↃLXII.

EPI-

EPISTOLA XV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO nuperis tuis, Domine, ſummas tibi debeo agoque gratias. In exponendo confirmandoque Phaedri loco abunde ſatisfeciſti mihi, credo aliis omnibus, qui has litteras intelligunt. *Schoppium* pro eo ſemper habui, ut tu depingis, atque adeo eſſe talem ſemel iterumque ex ipſius in praedictum Phaedrum annotationibus intellexi. Quod a me doceri cupis ſenſum aliquot in Phaedro locorum, fruſtra es: ego enim ſum, qui diſcere debeo, non docere. ne tamen apud te, ut eum virum, quem tantopere colo veneror que, non omnia mea cogitata deponere velle videar, en tibi, quae ad Fab. 4. lib. IV. *quacunque ſumma tradet luxuriae domum*, annotavi. *domus luxuriae*, pro ea, quae inſtructa eſt ad luxum, ante *domum politam* appellavit, addiditque *delicatos hortulos.* Sic *exilii domum* uſurpavit Hor. I. carm. ode 4. ſicut docti viri legunt eo loco. Simillimaque ratione in Eccleſ. cap. 7. leguntur οἶκος εὐφροσύνης, οἶκος πένθου, οἶκος πότου. ergo *tradere luxuriae domum*, eſt vendere inſtructas & paratas ad voluptatem aedes alii, *quacunque ſumma*, etiam levi & exigua, tanquam rem inutilem, & quam habere nolis. De loco altero dixi jam, me nolle repugnare ſententiae *Rigaltii*, delentis aliqua in his verſibus; ſi tamen major accederet auctoritas, quae retinenda omnia ſuaderet, putarem ego ipſa verba, *fabulas exaudiant adeo fugatas*, velut in Parentheſi poni, eſſeque verba hortantis cum voto ac deſiderio, quaſi cupiat fabulas contemtu fugatas, & ſic longiſſime in ſitu ac ſqualore recumbentes, audire hoc inventum ſuum, ac ſpe bona progredi in lucem; fore namque, ut in precio majori ſint futurae; inventum, de quo agit, eſt in eo, ut recentioribus, & a ſe excogitatis fabulis affingatur auctor Aeſopus. Quod inventum ait accepiſſe ſe a ſtatuariis ſimilibuſque artificibus, qui ut pretioſiora faciant recentiora opera, delere nova & vetera inſcribere nomina iis conſueverunt; Hoc, opinor, indicat his verbis, *pretium operibus majus inveniunt, novo ſi marmori adſcripſerunt Praxitelem, ſuo detrito, Myronem argento*; ſi, inquit, marmori ſeu operi marmoreo inſcribunt vetus nomen Praxitelis, tanto tempore ante laudati ob hanc artem, detrito & eraſo ſuo, id eſt proprio ejus nomine, quod revera competit marmori novo; ſi argento, id eſt, operi ex argento, quod recentis eſt artificis, extrito & abolito ejus nomine inſcribunt vetus nomen Myronis, pretium faciunt impetrantque majus, quam alias habere ſolent nova iſta opera, propter ſingulare hoc inventum, ex quo novis operibus nomina veterum magiſtrorum imponere conſueverunt. Vult, recentia illa nomina artificum, qui feciſſent illa opera, extriviſſe ac deleviſſe alios artifices, & ut divenderent pro vetuſtis, in-

Digitized by Google

inſcripſiſſe nomina artificum vetuſtiſſimorum atque celeberrimorum. Illud *ſuo* non accipiendum eſt de artificibus, ut puto, quaſi ipſi ſuum detriverint nomen; nam ſi hoc voluiſſent, quid ita inſcripſiſſent prius; ſed de marmore. Marmoris nomen ſuum eſt, quod ei competit, quod ejus eſt proprium. Ut Cic. 1.off. *Id maxime decet, quod eſt cujuſque ſuum maxime.* Negat quidem *Meurſius* in *ſuo* poſſe ac debere intelligi *nomine*, quia hoc vocabulum non praecedat, verum nemo eſt, qui non *Praxitelem* & *Myronem* pro vocabulo & nomine utriuſque poni intelligat. Haec ſunt, nobiliſſime domine; quae de loco jam hoc olim conjectaveram, ſi exiſtimas eſſe digna, quae in manus aliorum veniant, ſignifica: nam ego quidem de his nil exiſtimavi agendum mihi, quia permotus auctoritate *Rigaltii* verba haec ex textu pleraque, quae dubia & obſcura ſunt, ejeci. Opus Cl. *Voſſii* exhibui cuidam ex noſtris Theologis, amico meo. Laudat is impenſe diligentiam & ingenium viri, eaque, quae proponit, non deſtituta eſſe ait omni ratione: unum inquit, eſſe rem amplioris diſquiſitionis, de auctoritate textus Hebraici: metuendum namque eſſe, ne ſi ea vileſceret, tandem haberemus nihil, cui in controverſiis cum adverſariis tuto ac velut ultimo, ac infallibili fundamento inniteremur. Quae pro auctoritate LXX. adferuntur, non carere omni dubitatione, deque iis, quae habentur hodie, Graecis bibliis eadem, imo plura & majora dici poſſe, quam quae ipſe objicit textui Hebraeo. Hoc privatim, & ad te: nollem enim publicari hoc judicium, vel mei, vel cujuſquam alterius in tali argumento fieri mentionem, Opus ipſum *Voſſii* remittam proxima occaſione. Interim quia offers commodam occaſionem, non potui, quin his ſalutarem *Bigotium*, teque orarem enixe ut & curare litteras ad eum, & conciliare me ipſius gratiae ac favori, haud graveris. De *Gudio*, de quo ſcripſiſti in ſuperioribus litteris, cogitabo, operamque omnem impendam, ut prodeſſe ipſi poſſim. Quamquam non diſſimulem eſſe rem difficilem in his locis, cum propter alia, tum propter linguae diverſitatem, ſicut ipſe facile potes aeſtimare. Reſtituo tibi litteras quoque reliquas, quas adſociaſti tuis, proque iis ago gratias. *Fabrum* laudo, tanquam eum, qui ſe patiatur ab aequitate atque veritate ſuperari, de caetero, ne in Phaedro quidem ubique aſſentiri ei valeo. Litteras meas ad Cl. *Gronovium* perveniſſe gaudeo, eoque nomine plurimum tibi debeo. Non quod continerent, quae vel mea vel ipſius intereſſent, ſed quod ſemel inter nos initam amicitiam promovere nuda ſcribendi conſuetudine deberent; ſed jam charta nugis meis deeſt, itaque finio, teque plurimum valere jubeo. Upſaliae a. d. 18. Februar. CIↃIↃCLXII.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA XVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

REmiſi ante hoc biduum *Iſaaci Voſſii* opus per amicum: ſpero id bona fide tibi redditum eſſe, interea denuo tibi ago gratias pro humaniſſima talium communicatione. Raro & plerumque tarde ad nos deferuntur iſta, ut propterea non poſſint non gratiſſima nobis eſſe, quae cum propter alia, tum novitatem ſuam ſe commendant. De *domo luxuriae*, quae ſcribis apud Phaedrum ſunt omnino talia, qualia nemo temere repudiaverit, ſed ego neſcio quomodo ſim tardior & timidior in immutandis, quae quocunque modo ferri poſſe videntur, maxime ſi correctionis cauſam ex vetuſtis libris, & eorum diſcrepantia habeamus nullam: ſcilicet ex plebe ſum eorum, qui has tractant litteras, neque aliquid majus conari audeo. Alia tua eſt conditio, cujus meditationes nomen olim ingenioſiſſimis operibus partum, & exiſtimationem inter eruditiſſimos hujus aevi facile tuentur. Sicut autem in hoc loco tuam mihi humaniſſime ſententiam expoſuiſti, id oro facias & in caeteris, quemadmodum promittis; ſpero enim, habiturum me occaſionem primo quoque tempore edendi ejus auctoris. De *ſuſtulit ſententiam* mihi quidem viſum eſt ſufficere, quod judicaverit *Rittershuſius* cum nonnullis, eſſe compoſitum pro ſimplici; adjeci tamen poſſe cui videri legendum, *talem in hos tulit ſententiam*, ut *in hos* ſit adverſus hos, fucos videlicet, ſed & hoc ſic poſui, ut nollem temere quid immutari; Quid tu judices de loco hoc, ſcire avidiſſime deſidero, atque utinam ſic vires tuae permitterent, quas ut nondum rediiſſe intelligo, ſic ex animo deum precor, ut quamprimum integras reddere tibi velit. Quod me attinet, ita jam per annum ampliuſque vivo, ut nec aegrotem vere, nec valeam; interdum decumbo, mox ſurgo iterum, & libros ſumo in manus. Paulo poſt ad eos ita nauſeo, ut ne intueri quidem valeam mira quadam, & ante hoc tempus ignota mihi mutabilitate; Sed parco fatigare te querelis hiſce de mea valitudine, hoc ideo ſcripſi, ut ne ignores cauſam tarditatis meae in ſcribendis litteris: ea enim aliquando eſt mea conditio, ut ſtivam citius, quam calamum in manus ſumſerim; De gloſſariis, quae excuduntur Pariſiis, aliquid accuratius noviſſe deſidero, qualia ſint, quae in corpus illud conjungentur. Utrum & majora iſta opera, ut Heſychius, Etymologicum Sylburgii, Pollux, & id genus. Imprimis ſcire cupio de Thoma magiſtro, num & ille caeteris adſocietur; ſi quid noſti, ſcribe quaeſo. Interea bene vale, ac ſi merebor, me amare perge. Upſal. 4. Martii CIↃIↃCLXII.

Digitized by Google

EPISTOLA XVII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NON poſſum non & gratulari mihi, & tibi ſummas agere gratias, quod ſepoſitis, aut certe dilatis ad tempus negotiis gravioribus tam diligenter prolixeque, quodque majus eſt, tam benevole humaniterque ad nugas meas reſpondere ſuſtines: ſcribo, ſicut nuper dixi, ſaepe cum taedio, hinc adeo in chartam conjecto, quicquid in mentem venit, nunquam depromturus apud quenqam, adeo non apud te, niſi ad neſcio quam fiduciam, temeritatem rectius fortaſſe dixerim, me invitaret ſingularis tua, totieſque explorata mihi bonitas. Et tu tamen non ceſſas benigne excipere, qualiacunque denique ſint, quae ad te perferuntur, non ceſſas labantem erigere, dubitantem firmare, errantem in viam reducere. Igitur mihi quidem nihil ſuavius, nihil utilius eſt tuis litteris, quas utinam tam frequentes, tam optimarum obſervationum plenas etiam in poſterum queam impetrare, ſicut hactenus obtinui. Nec omittam agere hoc apud te ſummis precibus, vel Phaedri cauſa, qui quandocunque tandem lucem eſt viſurus, plus debebit tibi, quam cuiquam alii. Verſum fab. LII. feliciſſime abs te emendatum judico. In fab. II. illud *ut* exponere *Vlitius* conatur, ſicut noſti; ſed & hic, ſi retinendum *ut* videtur, in ſententiam tuam concedo. Quae de iſto *ſibi* mones, optima ſunt, & notaveram nonnulla ejus generis ad lib. III. fab. 48. iis verbis, *aedes ſibi fundaſſet.* In fab. v. tuum *ſociati iarunt* mirifice placet; at quod vis, *hic cum cepiſſet*, de eo dubium mihi facit, quod in Graeco ſimiliter eſt, ἐπεὶ δὴ ζῶά τινα ἐθήρευσαν, ſed & Anonymus referens hanc fabulam.

Cervus adeſt, cervum rapiunt.

Nempe, quod vacca & capella non potuerunt viribus, agebant voce, curſu, vel ſimili ratione. Fab. IX. illud, *mortis en ſolatia*, tam eſt ingenioſum, ut non poſſim ſatis commendare. Aliter quidem ſentit Cl. *Gronovius* in litteris quibuſdam ſuis ad me, ſed hoc praevalet. Saltem meo judicio. Fab. x. non intelligo illud *auriculus*, puto enim ab *auritus* neceſſario venire non *auriculus*, ſed *auritulus*. Igitur peto enixe, ut in hoc vocabulo intelligendo amplius me inſtruas, caetera quoque ad Phaedrum pertinentia, ſic ut coepiſti, liberaliter ac benigne communicare velis oro: praeferent utique nomen tuum, quae abs te communicata in notis noſtris reponentur. Addam hîc, quod diebus hiſce inquirenti nonnihil apud Ovidium tuum occurrebat lib. I. Epiſt. ex Ponto 5. eo verſu *ſcribimus invita, vixque movente manu.* Ais Voſſianum habere *notata*, inde videtur *motata* ſcribi poſſe, ut ſit a *motare*, habeatque locus eum ſenſum, ſcribimus manu invita & reluctante, quaeque ſe vix patitur moveri ad formandas

Digitized by Google

das litteras. Ineptum eſt, dices, ſed vel hinc conſtare tibi volo, quantum confidam tuae erga me benevolentiae, qui ne talia quidem depromere apud te ambigam. Non habeo amplius hac vice, quod ſcribam, & urget tabellarius, itaque hic finio, teque diu multumque valere jubeo. Vale: Upſaliae XI. Martii CIↃIↃCLXII.

EPISTOLA XVIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

REdditae mihi ſunt binae tuae, quarum prior multas optimaſque in Phaedrum continebat obſervationes, poſterior adſociatas habebat Cl. *Bigotii* amantiſſimas litteras. Non poſſum non prolixe gratulari mihi de favore tanto ejus viri. Nam, ut vides, pollicetur offertque ultro, quae ego petere ab ipſo nunquam ſuſtinuiſſem. Imprimis vero gratum eſt, quod de Arriano ſcribit. Utinam daretur occaſio, qua huc poſſent omnia illius deferri. Petoque enixe, ut cum ipſo agas iſtoc nomine. Hieroclis lectiones varias ex MS. ejus enotari opto, & conferri cum editione Pariſienſi *Curterii* Anno 1583. vulgata, quia ea ſola mihi eſt ad manus. Anglicanam nuperam habere non potuimus. Quod exiſtimat Cl. *Bigotius*, poſſe eum opuſculo de natura & conſtitutione Philoſophiae Pythagoricae praefigi, in eo adhuc haereo, cum propter cauſas alias, tum quia ei locus aptior in Philoſophia ipſa dari poterit, ubi conſtitui hoc genus ſcriptorum integrum adhibere. Ut ſunt carmina Pythagorae, Demophili & Democratis & Sexti ſententiae, & hujuſmodi. Atque ut melius intelligat inſtitutum meum in praedicto opuſculo, en tibi argumenta capitum, hic in ſcedula adjecta. Quae ſcribit de τὸ ἔπαρμα θέντες τῇ βαλλομένῃ, ſunt ejuſmodi, ut optarem invenire me quid poſſe, quo ipſi ſatisficeret. Sed agnoſco meam ignorantiam libenterque hic profiteor. ἔπαρμα vocabulum eſſe nauticum non puto, certe apud neminem ad hunc diem legere me recordor. Dabo tamen operam ut in poſterum ſtudioſius obſervem, ſi quid de eo occurrat, βαλλομένην quoque navis eſſe partem minime exiſtimo. Quin potius, ſi, quod primo intuitu occurrit, depromendum eſt, iſta τῇ βαλλομένῃ ſejungo a prioribus, & cum ὑποτρέχουσι compono. Puto aut ἔπαρμα eſſe antennam, cum velo, ita dictam, quod attollatur, cum religanda eſt ad malum & velificatio inſtituenda. Ut ſit τὸ ἔπαρμα τεθῆναι, quod apud Senecam Epiſt. 77. *antennam ſubmittere*, pro lege ac conſuetudine navigationis, cum ventus, praeſertim adverſarius, eſt validior. In βαλλομένῃ autem puto intelligendam eſſe vocem ναῦς, ſicque appellari, quae a vento huc & illuc agitur. Ut ſit ſenſus loci totius, *cum notus inciperet vehementius flare, Nautaeque metuerent, ne ab eo agerentur in Proconeſum, ſubmiſiſſe antennas & vela, poſtque multam navis jactationem veniſſe tandem ad promontorium, ibique anchoras* jeciſ-

Digitized by Google

jeciſſe. [1] Sic in praeſens ſtatuo de loco, cujus utinam adſcribere auctorem voluiſſet. Inveniretur forſitan ex aliis ipſius locis, quibus lumen huic adferri poſſet. Quod de Phaedro ſcribit idem Cl. *Bigotius*, plurimum me turbat, neque ſcio, quid cum meis facere debeam. Atque adeo conſilium ſententiamque tuam ſcire deſidero, ſi, quod putat *Bigotius*, tranſmittere huc obſervationes ſuas volet *Gudius*, vel inſerentur meis, vel etiam ſeorſum ſubjungentur, pro ut ipſi viſum fuerit. Sin minus, & hoc obtineri ab eo non poterit, expectandum mihi video, donec ſua ediderit. Quamquam alterum mallem, & ut agas cum eo meo nomine, enixe rogem. Interea non ea minus cupio noviſſe, quae de caeteris in Phaedro locis ſentias. Sive enim edentur mea aliquando, ſive non edentur, poterunt conjecturae tuae multum adjuvare me interea, ad ipſius auctorem meliorem intellectum. Itaque ne graveris pergere, mihique aperire ſenſum tui animi etiam de reliquis, ſummopere oro ac contendo. Fab. XIII. de qua quaeris, eſt inter Aeſopicas 208. inter Aphthonii 29. inter Anonymi Latini 15. Sed in iis nihil, quod ad verba, *cum de feneſtra*, faciat. Velim, mihi dubium indices, nam ego quidem iſta hactenus habueram pro ſanis. In MS. meo Panegyrico perinde, ut in tuo legitur. Sed *n* & *u* eadem forma ſemper ſcribitur, ut ambigam, an non *ſaevos labores* ſcribi debeant, eſt alias MS. meus minime vetus codex, verum ab optimo deſcriptus. En ſpecimen in Paneg. Pacati cap. 34. quod in editione mea olim minime obſervavi. Vulgo ita legitur. *Teſtis eſt Siſcia*, *teſtis pulcherrimus amne conflictus*. In meo ita haec ſe habent *pulcherrimus acie conflictus*. Non dubito quin ſcripſerit: *Teſtis eſt Siſcia*, *Teſtes pulcherrimi Savi conflictus*. Cap. 35. *Quanto exertiorem operam*, vulgo, in meo *exerciorem*. Puto compendium ſcripturae eſſe, pro *exercitatiorem*. cap. 36. *mutilis exciſiſque membris*: in meo expreſſe, *inutilis*. Eſt autem *inutilis* pro *inutiles*, ut ſaepe; ſed haec obiter, & hac occaſione. Interea ut coepi, ita porro te officioſe oro, ut ne defatigeris pergere in hoc genere, mihique communicare, quae ad rem meam ſpectare intelliges. Cl. *Bigotio* ſi ſcribes, velim perofficioſe ſalutem meam nuncies. Idem peto apud *Gronovium* facias. Cujus quo evaſerit Seneca, ſcire vehementiſſime deſidero. Vale, vir Nobiliſſime, litteriſque deterrime pictis ignoſce: Dextrae enim exulceratione laboro, quae cauſa quoque fuit, quod cum priori tabellario nullas litteras ad te dederim. Iterum Vale, Upſaliae 25. Martii CIƆIƆCLXII.

[1] Integrum ex *Bigotii* ad Heinſium Epiſtola adſcripſi, ut plenius *Schefferi* mens percipiatur. ἔμβας εἰς πλοῖον ἀπαίρει τῆς πόλεως· ἐπιγενομένου δὲ σφοδροῦ ἀνέμου βορρᾶ, φοβηθέντες οἱ ναυτικοὶ ἵνα μὴ εἰς τὴν Προκόννησον ἐξοκείλωσι, τὸ ἔπαρμα θέντες τῇ βαλλομένῃ ὑποτρέχουσι τὸ ὄρος τὸ Τρίτωνος, κἀκεῖσε ῥίψαντες τὰς ἀγκύρας ἠρέμουν ἐκδεχόμενοι νότον, ἵνα παραβάλωσι τῇ Ἀπαμείᾳ.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA XIX.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

QUanquam jure optimo videor ſubvereri, ne futilis putiduſque ſim, vir Clariſſime, qui in Phaedro tuo & in aliena meſſe non ſpicas tantummodo legam, ſed paleas quoque, & quidem cum pulviſculo, quod ajunt, corradam omnes inutili diligentia; ut intelligas tamen nihil deſideriis tuis ac mandatis eſſe mihi antiquius, pergam tibi gratificari. Ac primo quidem, quod fab. XIII. libri primi occurrit *de feneſtra*, e qua caſeum ſurripuiſſe corvus narratur, cum parum oportune mentionem injici hoc loco cenſerem, dubitabam an non relictum eſſet a Phaedro *de caniſtro*. Quod in caniſtris panem caſeoſque & id genus alia ad victum pertinentia recondi ſolere meminiſſem. Sed haec, ut dixi, dubitantis ſunt. Libro II. ipſo ſtatim initio occurrit,

Exemplis continetur Aeſopi genus

Ubi *Aeſopi genus* pro fabulis Aeſopicis inſolentior loquendi modus nonnihil me offendit. Quare minimum abeſt, quin excidiſſe voculam opiner diſſyllabam, & reponi debere *Aeſopi id genus*, fabellarum intellige. Quod addi neceſſe non erat, cum verſu proximo ſubſequatur. Initio libri III. noſter,

Nunc fabularum cur ſit inventum genus,

Et libro IV. ſub finem cum ait de ſe, *Uſus vetuſto genere, ſed rebus novis*, intellige ſcribendi genere, vel fabularum genere, Fab LXXXVII. *Ut ſpectatorum mos eſt, & lepidum genus. Lepidum genus*, tubicinum ſubaudi. Nam ſi ad ſpectatores referas, potius *cupidum genus* ſint dicendi. inſerta ſane, quam dixi, vocula ſenſus erat apertus & facilis. Quae *Barthius* Adverſ. pag. 965. ad loci hujus illuſtrationem profert, ea parum ad rem facere mihi viſa ſunt. Mox diſtinguo, *ſi libuerit aliquid interponere, dictorum ſenſus ut delectet varietas. Aliquid interponere*, ſubintellige, quod ad rem & argumentum non faciat. Quales fabellae de atrienſi & tibicine, & tribus ſororibus, & patre filii interfectore, aliaeque id genus. *Dictorum varietas*, pro fabularum & jocorum varietate; *multarum rerum varietas* lib. IV. 25. *Dicta* pro facetiis ponunt optimi auctores Latinitatis. Noſter fab. *L. obſcaena dicta & petulans jurgium*, pro dicteriis. Naſo Faſt. III. 695.

Inde joci veteres obſcaenaque dicta canuntur.

ita libri veteres. ubi plura notavi. Ut & Faſt. VI. 408. hinc *jacere dicta*, & *dicteria*, & *dicere probra alicui*, quare & forſan paulo ante in Phaedro ſcribendum, *quicunque fuerit ergo narranti jocus:* non *narrandi locus*. Quanquam & vulgata ſcriptura poteſt ferri, ut hoc velit, quicunque ergo locus meae fuerit narrationi, *Re commendetur* (ita enim malo, quam *commendatur*) *non auctoris nomine.* Non ideo, inquit, ſordeant tibi ac ſpernantur ex hiſce fabellis nonnullae, quod a me excogitatae ſint. Fab. XXXII. *Et quae debetur pars.* ſcribo, *En*

Digitized by Google

quae debetur pars tuae modeſtiae, *Audacter tolle*. Fab. xxxiii. *quum ſe putaret pingi:* legebam, *fingi*, ad Amores Naſonis libro El. xiv. verſ. 2. nec poenitet. Video id ipſum *Schoppio* quoque in mentem veniſſe: niſi quod vulgatam ſcripturam ex Poenuli Plautinae iſtis immerito tuetur, *Poliri*, *expoliri*, *pingi*, *fingi*. nam *pingi* illic pro fucari ponitur. Cui verbo in hac fabella non eſt locus, ubi de ornandis capillis agitur. Caeterum, ut & illud in tranſcurſu moneam, pro *poliri* in Plautino loco fortaſſis reponendum *moliri*, cum *expoliri* ſequatur, ne bis idem dicat. Noſti Terentianum illud,

Dum moliuntur, *dum comuntur*, *annus eſt.*

Fab. xxxiv. *morſu vehementis canis*, *vehementi* legebam, & verſu proximo, *panem miſit malefico*. Quod recordarer fab. xxiii. *panem mittere*, & Fab. xli. *panem mittere pantherae*, occurrere. Sed vidi poſtea occupaſſe conjecturam utramque *Gronovium* ad Senecam pag. 56. ubi plura ad rem, poſtrema editione: male igitur *Rittershuſius*, qui *immittere* alicubi his notis pro *mittere* reponit, locus nunc non eſt in promptu. Fab. xxxv. *ſus nemoris cultrix: nemoricultrix* caſtigaram in ora editionis Rittershuſianae, qua ſolebam uti, addideramque confirmandae caſtigationi Catullianum illud, *cerva ſilvicultrix*; *aper nemorivagus*, & Petronianum, *ciconia pietaticultrix*. Tum illud ex fabula proxima *alticinctis atrienſibus*, addito gloſſarii loco, *Alticinctus*, ἀνεϛαλμένος. Sed praeviſa ea omnia ab accuratiſſimo *Rittershuſio* haec ſcribens agnovi. Quapropter unice rogatum te cupio, ut ſi quid chartis illevero, quod ab aliis ante me ſit monitum obſervatumque, id illis integrum cedas, quibus debetur, tanquam primis auctoribus. Ibidem,

Terrore effuſo & perturbatis ſenſibus.

Scribe,

Terrore offuſo perturbatis ſenſibus.

Aliquid vidiſſe video *Rittershuſium*, non omnia. *perturbatis ſenſibus ad* Aquilam refer, quam hoc monito perculerat ac conſternarat ſceleſta Felis: *offundi* saepiſſime in *effundi* degeneravit apud optimos ſcriptores librariorum culpa. Qua de re nonnihil in obſervationibus noſter *Gronovius*, ego plura ad Val. Flaccum lib. iv. 482. annotavi, quae ſi tanti putabis, libens excerpam. Pro *decrepit* male *direpit* editio Rigaltii. Mox, *Doloſa toto condidit ſeſe cavo.* Rigaltius, *tuto cavo*. Sed cum nihil periculi eſſet ab aquila & apro feli, minus epitheton *cavi* illud hîc arridet. Legendum opinor, *noto cavo*. Fab. ix. *nota pernicitas*. xi. *exitus noti*. xxxvi. *noti flexus*. lxxxvii. *notum canticum*. Sic & alibi. Fab. xxxvi. *Proſpectat Siculum*, *& proſpicit Tuſcum mare*. Tuſcum mare, quod Etruriam verſus vergit, Siculum quod verſus Siciliam; nam mare Siculum hinc proſpici non poteſt, quare ut medeamur tautologiae, legendum fortaſſis, *& reſpicit Tuſcum mare*. ut villa Luculliana a fronte Siciliam habuerit oppoſitam, a tergo Etruriam. Vulgata ſcriptura ſic defendi quodammodo poterit, ut dicatur villa haec ab uno latere Siciliam, ab altero Etruriam proſpexiſſe. Sed concurſus ille τὸ *proſpectat* & τὸ *proſpicit* parum concinnus videtur. Mox, *perambulante laeta domino viridaria*. Numeri huic verſui non conſtant,

cui

cui malo conatus ſuccurrere *Faber* tollit τὸ *laeta*. Sed ſic quoque claudicabit verſus.

Peran-bulan-te domi-no viri-daria.

Tres Syllabae ſunt in ultimo pede praeter exemplum, & quinque pedes verſui. non enim video, qui aliter ſcandi poſſit: lego,

Peram-bulan-te lae-ta domi-no viri-dia.

Viridia pro *viridariis* dixit quoque, & quidem bis, ſcriptor elegantiſſimus Plinius Secundus lib. v. Epiſt. 6. in pulcherrima villae Etruſcae deſcriptione, *Acanthus in plano mollis, & (poene dixerim) liquidus; ambit hunc ambulatio preſſis varieque tonſis viridibus incluſa.* Poſtea, *ſunt locis pluribus diſpoſita ſedilia e marmore, quae ambulatione feſſos, ut cubiculum ipſum juvant. Fonticuli ſedilibus adjacent, per totum hippodromum inductis fiſtulis ſtrepunt rivi, & qua manus duxit, ſequuntur, his nunc illa viridia, nunc haec, interdum ſimul omnia juvantur.* Mox, *id ut putavit eſſe neſcio quid boni.* niſi *neſcio* contrahas in duas ſyllabas, pedes vix conſtabunt, quam licentiam vix concoquo. Deinde illud τὸ *boni* quid ad rem hic faciat non video. Forte, *Id ut putavit neſcio eſſe quid doli.* Subodorabatur quippe Caeſar, hoc ab Atrienſi fieri callido conſilio, ut videlicet libertatem hocce officio conſequeretur. Sub finem iſtis verbis, *Multo majoris alapae mecum veniunt*, velim doceri, an *venire mecum*, pro apud *me* Latinum eſſe arbitreris. Non quod id negem ego, ſed quod haeſitem, ac profitear non ſatis liquere mihi, quod ex te quaero. Fab. XXXVII. *inducta verbis Aquila monitis paruit. veris monitis* probe *Gronovius* Diatr. Stat. XIII. Fab. XXXVIII. *Comes quieto ſequitur.* Quia de duobus eſt mentio, & praeceſſit τὸ *ille*, ſenſus videtur requirere, ut legatur, *Comes hic quieto* &c. mox,

Interque caedem ferro mulum truſitant.

Quia de mulionibus nil praeceſſit, τὸ *interque caedem* abruptum videtur, putabam aliquando, *interque ſe dum ferro mulum truſitant*, dum, inquit, ictibus gladiorum alternis mulum fiſcos ferentem trudunt ac ſauciant. *inter ſe* ut apud Maronem,

Illi inter ſeſe magna vi brachia verſant.

Sed haec conjectura tantum, & cui ipſe nimium non fidam. Fab. XXXIX. *Ut venatorum fugeret inſtantem necem*, malebam *inſtantum*. Quanquam concinniora omnia videntur fore, ſi legas, *ut venatores fugeret inſtantes neci*, vel, *venatore effugeret inſtanti necem.* Mox, *nec ideo videt.* Scribendum videtur, *nec adeo videt.* Eleganter enim redundat ea vox optimis ſcriptoribus. Fab. IV. *Nec quem petebat, adeo potuit attingere.* Deinde *quantum eſt laboris?* malo, *quanti eſt laboris?* Sed minimum refert. Deinde, *Et arte fictas*, τὸ *arte* non ſatis appoſitum videtur huic loco, quod vero ſequitur, *Sin autem ab illis doctus occurrit labor*, quomodo intelligas cupio doceri. Nam neſcio quid mendae vereor, ne iſti loco ſubſit. Vale. Exarabam Holmiae CIϽIϽCLXII. XXVII. Mart. Ad *Bigotium* cras ſcripturus operam dabo, ut intelligat, quid ad poſtulata ſua reſponderis. De Phaedro *Gudii* etiam meminero. *Gudius* ipſe ſub aeſtatem proximam Florentiae futurus eſt. Hortabor igitur *Datum*, ut aurem illi vellat de Phaedro,

quod

quod a me quoque fiet, & quidem ſerio. Interim ut de ſcriptore diſertiſſimo edendo cogitare pergas vehementer te adhortor. Hieroclem cum MSS. collatum vidiſſe me opinor in bibliotheca *Menagii*, qui vir doctiſſimus *Bigotio* contubernalis eſt. Sed *Holſtenii* exemplar luculentum Reginae noſtrae opera facile impetrabis, ad quam hereditatis jure pervenit. Editionem Britannicam uſibus tuis paratam ſemper apud me fore ſcito. Senecam *Gronovii* qui adferre huc debuiſſet, negat ſe attuliſſe, aut de hoc libro quicquam ſibi conſtare, cujus inexpectatae rei *Elzevirium* jam certiorem feci. iterum vale. In Panegyrico Plinii cum *bis ſenos labores* reſtituebam, oportune admonebar illorum, quae notavi ad Librum xv. mei Naſ. verſ. 39. *τὸ pulcherrimi Savi* a Livineo jam occupatum eſt. idem tuetur *exſertiorem* operam, ut & *Gruterus:* & ſane *exſertus* ſaepe pro promto & parato apud aevi hujus ſcriptores haud raro ſumitur, qua de re ad Claudianum notaſſe nonnulla recordor.

EPISTOLA XX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NUlla praeterire ſolet hebdomas, in qua non novo ſingularique beneficio me afficias. Sic nuper tranſmiſiſti, quae & Phaedrum, & ob ipſum me mirifice juvant ac delectant. Referam ſingula ad ſuum locum, quantumque uterque tibi debeat publice indicabo; ſi in publicum unquam mea venient; de quo tamen paene deſino deliberare, poſtquam tu mihi auctor exſtitiſti prodendi hujus laboris. Verum quid de *Gudio* ſperare debeo? video, tarda fore omnia; nobis vero properandum eſt, praeſente typographo, iiſque inſtructo rebus, quae huc faciunt; itaque opto maturari ea, quae a *Gudio* habere poſſum; ſin minus, poterit & ipſe ſuam contribuere operam ad ſcriptoris hujus illuſtrationem, cum praeſertim mihi ſit propoſitum non quaerere ex hac editione gloriam, ſed auctorem eum ita edere, ut juventus Suecica ex eo poſſit aliquam habere utilitatem; maxime tenera illa & rudis, cum qua non pigebit ubique deſcendere ad minuta, & verborum ſingularem vim ac efficaciam exponere. De Hierocle ſuo tempore videbo; pro editione ejus noviſſima gratias tibi ago. De *mecum veneunt* apud Phaedrum, cenſeo *τὸ mecum* pro *apud me* Latinum eſſe, ſed in phraſi alia, ut cum dico *hoc eſt mecum:* at *hoc venit mecum* non puto; Itaque legebam olim *alapae meae veneunt*; ſi quid habes melius, communices mihi oro. Verſus, *ſin autem ab illis doctus occurrit labor*, pravus eſt. *Rigaltius* & *Faber*, omiſerunt illud *ab*, ego arbitrabar pro eo *&* legendum, atque ita vidi nuper edidiſſe & *Urſinum*. *Occurrit* eſt quod ſupra, *pervenit ad aures*, mea opinione; ſi erro, tu me meliora doce, denique caetera, quae ad auctorem hunc notaſti, liberaliter ac benigne caeteris adde, Non enim potero quieſcere, quam iſta omnia abs te conſecutus fuero, Vale, & feſtinationi meae, quam imperant amici, moleſte hiſce feriis officioſi, ignoſce. Upſaliae ad 1. April. CIƆIƆCLXII.

EPI-

EPISTOLA XXI.
NIC. HEINSIUS
Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PHaedri illuſtrandi telam, quia ſemel exorſi ſumus eam, porro detexamus, praeſertim cum id te cupere ac flagitare cognoſcam, vir Clariſſime. Ad fabulam libri primi undecimam ſcriptura Regii codicis, *ſimili fugiſſem metu*, proba ac ſincera eſt, lectione vulgata in leges metricas peccante, ac proinde e contextu Phaedri noſtri eradenda. Initio libri ſecundi ſi admittis & probas diſtinctionem noſtram, *Dictorum ſenſus*, *τὸ ſenſus* quartum caſum pluralem accipe, & *animos* interpretare. Scis Virgilianum illud

– – – tantum, vicine Palaemon,
Senſibus haec imis (res eſt non parva) reponas.

Sic & *ſenſus advertere* obvium optimis ſcriptoribus. Fab. XXXVI. quando *mecum venire* parum Latine dictum judicas, quod & mihi videbatur, duarum litterarum mutatione facili locum cenſeo ſanari poſſe, ſi pro *mecum* refingatur, *mihi cum*; pro *veniunt*, *vaeneant*. *Multo majoris alapae mi cum vaeneant.* *mi* pro *mihi* etiam admitti poteſt, ſed praeſtat alterum. Hercules apud Naſonem lib. IX. Met.

Nec mihi centauri potuere reſiſtere, nec mi
Arcadiae vaſtator aper.

Vaenire cum tertio caſu eleganter conjungitur, ut in Catonis de R.R. capitis CXLIV. initio. *Oleam legendam hoc modo locare oportet. Oleam cogito recte omnem arbitratu domini, aut quem cuſtodem fecerit, aut cui olea vaenierit.* Caeterum, ut & illud addam, quod homines literati per *alapas* intelligi *libertatem* volunt, fieri poteſt hanc mentem fuiſſe Phaedri, ſed mihi ſimplex locutio hic loci, quam figurata magis arridet. Advolabat atrienſis ad herum vocantem, in ſpem certam praemii erectus, ob operam concinne & oportune, uti opinabatur, domino navatam. At ille quaevis alia expectanti atrienſi, quanquam inquit, ob operam futilem ac nugatoriam vapulare meruiſti, ſcito tamen, alapas tam vili apud me non conſtare. Ejuſmodi dicteria quo magis inopinata promuntur, eo plus urbanitatis habere noſti. Sub *donationis* voce, quae praeceſſit, videtur quodvis praemium potius, & quamcumque largitionem intelligere, quam ipſam libertatem, quae ob tantillam operam donari non ſolebat. Agnoſcebat Tiberius ſubdole haec fieri ab Atrienſi, quem propterea ludendum ſalſe joci inexſpectati argutia ſibi proponebat. Unde fit, ut malim paulo ante reponi, *id ut putavit neſcio eſſe quid doli*, pro *boni.* intelligebat nimirum hoc officium gratis ſibi non praeſtari, ſed ſpe fiduciaque remunerationis. *Putare* ſcriptor Latiniſſimus poſuit pro judicare, arbitrari, ut in illo Terentiano, *nolunt, ubi velis, ubi nolis, cupiunt ultro.* THR. *bene putas. Parvi putare* apud Catullum, *noli ſpernere, nec putare parvi.* Naſo Met. x.

Digitized by Google

Quid? quod amat, tantique putat connubia noſtra,
Ut pereat.

Exempla paſſim apud optimos ſcriptores ſunt in promtu. En nunc de hoc loco, quae ſi tibi ſatis facient, gaudebo. Sin minus, ne ſic quidem operam omnem cum Atrienſi noſtro luſero, qui tibi gratificari ſim conatus. Sequitur nunc alter ille locus ſub finem libri ſecundi, *Sin autem ab illis doctus occurrit labor.* Hunc ego mendoſum videri in ora codicis mei notaveram, nunc tanto confidentius id ipſum affirmo, quod te quoque ſic ſentire intelligebam. Conjiciebam igitur pro *occurrit* literis transpoſitis & parum immutatis *arcetur*, quod ab *orcitur* minimum abit, ex quo tranſpoſitis a feſtinante librario ut jam dixi litteris *occurrit* natum, ſi, inquit, doctus hic labor arcebitur tuis auribus, tuaque lectione, per invidos & malignos homines, quos ſub livoris nomine jam ante tetigerat, forti animo feram & concoquam fatale exitium: τὸ *ab* tolli minime poteſt, ne verſus claudicare jubeatur. Hoc certe velle Phaedrum opinor, ut ſi verba ejus non ſum aſſecutus, a mente ejus non multum aberraſſe me credam. τὸ *occurrit* commode interpretaris, ſed ne bis idem dicat Phaedrus, alio confugiendum eſſe arbitror. Pro eo, *ſi livor obtrectare* &c, malo, *ut livor obtrectare.* Nam repetitio illa τοῦ *ſi* parum concinna mihi apparet: utcunque livor, inquit, hanc curam reprehendat & carpat, non tamen effecerit, ut mihi laudis non ſim conſcius. Quod ſi ſtudium noſtrum perveniet ad aures tuas, hac felicitate ſubmovebitur facile omnis de livore querela. Sin autem ille apud te quoque mihi moleſtus erit, & ſcripta mea auribus tuis excludet & arcebit, malum fatale forti animo tolerabimus. Pro *arte fictas*, quod neſcio quomodo diſplicebat, vide ne Phaedrus ſcripſerit, *& forte fictas animus ſentit fabulas.* quomodo apud Martialem lib. I. Epigr. v.

Contigeris noſtros, Caeſar, ſi forte libellos

Quanquam vulgata lectio defendi omnino poteſt, ſi verbum ſubſtantivum *eſſe* ſubintelligis, ſi animus ſentit fabulas haſce ex arte fictas eſſe, non deeſſe iis artem; qua propter temere nil mutandum. Libro III. ſub initium jam monuiſſe videor *officiis tuis* rectius videri, quam *officii tui.* Paulo poſt videtur ſcribendum, *etiam des corpori, Ut adiectam fortius perſtet vicem*, etiam bene, ſi ex vetuſtis membranis deprompta eſt lectio, Naſo artis tertio tamen,

Nec nimium vobis formoſa ancilla miniſtret,
Saepe vicem dominae praeſtitit illa mihi.

Paulo poſt,

Et laude invita in hanc vitam incubuerim.

Neſcio an fatale mihi ſit in hunc locum impingere, audebo tamen denuo tibi obſtrepere, etſi bis terve jam id inconſulte ſatis eſt factum. Primo ut conſtent numeri, repono trajectis vocibus, *vitam in hanc incubuerim.* Ita locus non erit iis, quae *Faber* hic monet, cum nullo exemplo aut auctoritate adſtruantur. Deinde ſupra ſe *laudis conſcium* dixerat, agens de livore.

Nec tamen eripiet laudis conſcientiam.

Et lib. IV. ſub finem, *mihi parta laus eſt.* Huc adde, quae poſt fabulam LXXXVI.
mag-

Digitized by Google

magnifice de ſe praedicat apud Particulonem. Succurrunt tibi & Horatiana de Graecis poetis?

Grajis ingenium, Grajis dedit ore rotundo
Muſa loqui, praeter laudem, nullius avaris,

Laus igitur peculium poëtarum: Naſo, *quid petitur ſacris niſi tantum fama poëtis?* qua propter valde metuo, ne affirmativa particula in negativam ſit mutanda hoc modo, *Nec laude invita vitam in hanc incubuerim*, ita omnia erunt perſpicua, & ſequentia his reſpondebunt. Sed, niſi calculus tuus acceſſerit, falſum me conjecturae opinabor. Illud *natus ſim poene Schola* quomodo excuſari poſſit jam oſtendi alias. Puto nihilominus trajectis vocibus reliquiſſe Phaedrum, *poene ſim natus Schola.* Certe in ſchedis regiis frequentiſſime voces alieno loco poſitae verſus claudicantes efficiebant, quas minutias piguit annotare. Denique eodem hoc carmine,

Rem me profeſſum dicet forſan aliquis gravem.

Scribe, ne verſus claudicet, *dicet forſan quis graveni: quis* pro *aliquis* eleganter ponitur. idque ſaepe in Ciceronis aliorumque ex optimis ſcriptorum vetuſtis membranis offendi, cum *aliquis* in libris vulgatis legeretur. Fabri illud, *fors aliquis* durius videtur. τὸ *candore noto* ſub finem carminis refer ad *noto cavo*, de quo agebam proxime. Fab. XL. malo *adhuc Falernae faecis teſta nobili*, vel, *e nobili*, quam quod vulgo circumfertur *Adhuc falerna faece.* odorem quae ſpargeret Falernae faecis; mox probe Faber, *qualem, te dicam, bona*, quod & mihi in mentem venerat. Videtur autem fabula referenda ad ſervitium. Fab. XLI. *Saevit irato impetu*; non damno hanc ſcripturam. Vide tamen, ne Phaedrus reliquerit, *iterato impetu.* Nam & ſaeviiſſe jam ante pantheram ex iis, quae ſubſequuntur, apparet, *illis revertor hoſtis* &c; mox pro, *& illa*, malo *at illa.* Fab. XLII. *Uſu peritus hariolo velocior Vulgo eſſe fertur*, de velocitate hariolorum ſi quid obſervaſti, cupio doceri. Fab. XLIII. *Pendere ad lanium quidam vidit ſimium*, puto excidiſſe voculam, *ut*, ob cognationem ſequentium litterarum: *ut vidit ſimium. Quidnam ſaperet* pro quomodo. Fab. LIX. *quidnam feciſſent*, pro quare, quod neſcio an recte in *quianam* mutarit *Rittershuſius.* Fab. XLIV. *tanto, inquit, melior*, Elegans loquendi modus, quem bene obſervat *Faber.* Similem locum caſtigavi Metamorph. Naſonis XIV. 657. Fab. XLV. *Namque ubi tricandum*; bene *ſtrigandum Rigaltius.* Quod editionem anni MDCXVII. jam occupavit, cum *Salmaſius* Solinianis exercitationibus pag. 56. perperam id ſibi vindicet. Fab. XLVI. *& vigilem, cum nox venerit*, malebam *evigilem.* Mox, *age ſi quo eſt abire animus, eſt licentia.* Verſus mendoſus: nam repetitio τοῦ *eſt* hîc ingratum quid ſonat. Forte, *Age ſi quo fert ire animus, eſt licentia*, vel, *an licentia eſt?* Fab. XLVII. *Saepe te conſidera*; τὸ *ſaepe* corruptum videtur & alienum hoc loco. Mox puto,

Hi ſpeculum, ut cathedrae matris appoſitum fuit,
Pueriliter ludentes forte inſpexerant, vel, *oppoſitum.*

Nam faeminae in cathedra ſedentes ſpeculum habebant oppoſitum, ut id intueri ſic commode poſſent, dum ornabantur. *Faber* legit, *in cathedra matris ut poſitum fuit*,

fuit, propius veſtigia veteris ſcripturae, fateor, ſed docere debuerat ſpeculum in cathedra poni ſolere. Fab. XLVIII. *& cedo invidiae*, non ſatis locutionem aſſequor, tu certiora me doce. Fab. XLIX. *dum concurſant familia*, perperam hoc in *concurſat* mutavit *Rigaltius*. videantur, ſi tanti eſt, quae notis ad Naſonem hujus generis obſervavi Remed. Amor. verſ. 164. Faſt. III. 189. Met. II. 188. & IX. & 26. quibus non pauca curae ſecundae allinunt. Mox *lucerna allata*, puto *illata* ſcripſiſſe Phaedrum. ita loquebantur veteres; Apulejus III. Met. *illatis luminibus epularis ſermo percrebuit*. Met. X. Naſo. *illato lumine vidit*, *Et ſcelus & natam*. Faſt. II. 35.

Fit ſonus, inclamat comites, & lumina poſcit
Maeonis, illatis ignibus acta patent.

Contra apud Propertium lib. IV. El. IX.

Lumina ſopitos turbant elata Quirites.

Q. Curtius lib. VIII. *Itaque apertis foribus & lumine illato ſopitum mero ac ſomno regem excitant*. Fab L. *En, ait hoc unum eſt*, & quae ſequuntur ſatis frigide dicta videntur. & mendoſa eſſe opinor, ſententiam tuam de his quoque ſcire deſiderans. Nunc abrumpo: jamdudum enim ſum nimius. Quod petii frequenter, id denuo nunc repeto, vir celeberrime, ut delectum adhibeas iis, quae ad Phaedrum nonnunquam ſoleo annotare. Ago enim tecum familiariter, & ut quidque ſe mihi offert, ita in chartam conjicitur. Unde fit, ut ex iis multa, poſt maturam meditationem, ipſe improbare ſoleam eorum, quae primo arridebant. Interim, ut pergas de edendo quamprimum Phaedro cogitare te adhortor. Cum proxime literas in Italiam hinc dabo, enitar *Gudio* perſuadere, ut quae ad Phaedrum obſervavit, ad me mittat, ſi omnia non poteſt (nam ſchedas ſuas fortaſſis in Gallia reliquerit) ſaltem ea, quae majoris & praecipui momenti in his videbuntur. Quanquam id ipſum *Bigotio* quoque curae jam fuiſſe confido, qui frequenter Florentiam literas ſolet exarare. Vale. Exarabam Holmiae CIƆIƆCLXII. a. d. II. April.

EPISTOLA XXII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

HAbebant multa nuperae tuae, quae me mirum in modum delectabant, ut cum fab. XXXVI. pro *mecum* ſcribis *mi cum*, cum initio l. III. pro *praeſtes vicem* ponis *perſtet vicem*, ac ſimilia: audebo tamen in nonnullis meam quoque aperire mentem, pro libertate ea, quam mihi totiens conceſſiſti. Primum Fab. XXXVI. ſi verba, *id ut putavit &c.* referimus ad Tiberium, non video primum, quomodo cum praecedentibus τὸ *id* cohaereret, deinde, dixerat ante *rem* Tiberium *intellexiſſe*, & ſtatim ſubdit, judicaſſe dolum aliquem ſubeſſe. Videtur illa eſſe repetitio ſupervacua. Itaque aut haec verba expono de ſervo, tanquam ipſe, viſo quod intelligeret Caeſar hoc officium ſuum, exultaret, ac neſ-

neſcio quid boni allaturum ſibi crediderit: aut pro *id ut*, *& ut* ſcribendum cenſeo; cupio autem amplius doceri, cum hos verſus *Rigaltius* & *Faber* in editionibus ſuis omiſerint, unde ita putes factum, an quod ipſis viderentur ſpurii, num potius, quod in libris melioribus non comparerent. *Rigaltii* editionem olim habui, & contuli cum meis, nunc in poteſtate mea non eſt, ideo nec conſulere poſſum & videre, num de hac re quid monuerit. In fine libri, verſu eo, *ſi livor* &c, ubi vis, *ut livor*, putabam propius ad veſtigia ſcripturae veteris reponi, *ſin livor*, & ſic olim notaveram: eodemque modo ſequitur, *ſin autem ab illis*, ubi olim ſcripſeram, *ſin autem & illis*. Libri tertii initio fateor me nondum ſatis vel tuam vel auctoris mentem percipere. De hoc ita opinabar, agi omnino de eo, qui *intrare Muſarum limen cogitat*, de quo ait noſter, *mutandum ipſi eſſe vitae genus*, quale ſequitur Eutychus, non curis publicis onerandum animum, nec rei domeſticae invigilandum, vel ſimilibus aliis incumbendum, quae tamen vulgo laudari ſolent. Scilicet eos vulgo pro prudentibus peritiſque habent, qui noverunt rem augere ſuam, amplificare potentiam, dignitatem, & id genus; caeteros incumbentes litteris, ut ignavos, imperitos, & infructuoſa re ſe delectantes rident, ac contemnunt. Quo reſpectu, qui laudari cupit, eum oportet litteras omittere, curare ſe domumque ſuam, publicas ambire dignitates &c. At noſter ait ſe feciſſe contra, & poſtpoſita neglectaque illa laude incubuiſſe litteris, etſi ultro ſe offerret, offenderetque vias, quibus poſſet obtineri, adeoque invita negligi ſe a noſtro intelligeret. Quamquam autem iſta omnia fecerim, inquit, quamquam laudem, ſicut vulgo ſolent, & ego potuiſſem conſequi, neglexerim, tamen limen illud Muſarum intrare ſumma difficultate datur, *faſtidioſeque in coetum recipior*. Quo pacto intraturum, vel admiſſum iri putes eum, quem a litterarum ſtudio abſtrahunt tot curae aliae. Sic, inquam, de hoc loco ſuſpicabar, ſi erravi, meliora cupio abs te edoceri. Ad fab. XLII. non habeo, quod de *velocitate* hariolorum dicam, putavi artis aliquam, vel praeſagitionis felicitatem, aut celeritatem intelligendam eſſe, quaſi diceret, celerius eos, qui edocti ſunt uſu, videre, quomodo futuro malo debeat occurri, quam hariolos. Nempe quaerebat ruſticus, quomodo avertere periculum prodigio ſignificatum deberet: ad quod reſpondebant harioli, victimis opus eſſe; contra Aeſopus, & certius, uſu ſcilicet edoctus, illam paſtorum nequitiam ſubjicit, quae apud Auctorem noſtrum legitur. Fab. XLVIII. pro *& cedo invidiae*, ſcribendum olim opinabar *accedo invidiae*: nam *cedere invidiae alicujus* dicitur, ut *cedere honori alicujus*, hoc eſt minus eſſe, quam pro honore, ſicut apud Virg. lib. III. Aen. At hoc utique non vult noſter, itaque *accedere invidiae* putavi dictum, ſicut apud Ciceronem, *accedere virtuti alicujus*, pro vicinum, propinquum eſſe, non refugere velle, ſed ultro ſubire; iſta fuit mea ſententia, tu de ea videris; Fab. L. hunc putabam eſſe ſenſum, hoc unum, h. e. maximum ſummumque eſt, cur tanto ardore ſtudeam laboremque famam meam bonam ac integritatem adverſus te tueri ac defendere, quia non habeo teſtes, per quos facere hoc poſſum; ſi enim eos haberem, facile te plures redarguerent, nunc cum ſim ſolus, om-

 nia

Digitized by Google

nia pro innocentia mea & fama conſervanda mihi facienda ſunt. Caeterum apparet facile, in vocabulis *laborare*, *integritas*, *teſtes* propter ambiguitatem jocos ſubeſſe. Mallem tamen, ne & hoc omittam, pro *en ait* ſcribere, *& ait*, ſi ſic tibi videatur. Habes properanter breviterque ad ea, quae ſcripſiſti nuper, quae velim ita legas, ut ſimul memineris, me iſtaec aliaque omnia judicio ſubmittere tuo. Interea te oro, ut ne defatigeris addere caetera, quae ſpectare ad auctorem hunc videbuntur; praeſertim cum jam partem maximam tanta benignitate communicaveris. *Meurſii* denarium Pythagoricum una cum Gloſſario Graeco Barbaro habere te exiſtimo, ſi carere libro utroque potes ad tempus exiguum, mittam aliquem ex affinis mei domeſticis, qui petat abs te, & huc ad me curet deferri, reddam fide optima, neque longius, quam permiſeris, detinebo; A. *Gronovio* habere litteras ſolebam olim, nunc longo tempore vidi nullas, itaque vereor, ne aegrotet, aut alia quapiam de cauſa minus grata detineatur, ſi quid noſti, ſcribe, vir nobiliſſime. Nullaſne litteras habuiſti ab Ill Dn. *Schele?* quid agit is in Tacito, quo uſque progreſſus eſt? Sed claudo, quia charta me jam deſtituit, & te porro, ſicut hactenus ſcripſi, me amare velle etiam atque etiam oro. Vale; Upſaliae Anno CIↃIↃCLXII. XVI. April.

EPISTOLA XXIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

CUrionis negotium diu eſt, quod *Elzeviriis* commendavi, uti eram pollicitus: videtur quidem commendatio ipſa pondus habuiſſe ſuum apud illos, cum & gratias mihi egerint hoc nomine, & ad nonneminem ex propinquis ſuis in hac civitate negotiantem literas dederint, quibus is jubebatur *Curionem* ſuper hac re convenire, ſed noſter ille nullibi jampridem comparet. Ad officinam certe ejus cum pueros frequenter miſerim ſciſcitatum, ubi lateret bonus *Curio*, aut quando rediturus eſſet, incerta omnia ad me relata ſunt. Itaque qui & alios bibliopolas ex noſtratibus conciliare illi coeperam, ſuperſedendum hac opera judicavi, dum ex latebris ſuis tenebrio noſter emergat. Literas peregre cum complures nuper acceperim, in iis tamen vix deprehendi quicquam, quod tua curioſitate eſſet dignum. *Schelium* de caſtris Romanorum parare Commentarios, *Gronovium* de novo Obſervationum volumine edendo cogitare nunciatur. *Holſtenii ȣ̃ μακαρίτȣ* bibliothecae quid factum ſit, ex Furſtenburgiana epiſtola cognoſces. Frivola mea & tuum Phaedrum & te jam enecuerunt, credo. Pergam nihilominus te obtundere hiſce ineptiis. In illo verſu, *Et arte fictas animus ſentit fabulas*, nihil omnino mutari placet. etiam in illo, *Pendere ad lanium quidam vidit ſimium*, non eſt neceſſe inſeri *τὸ ut:* cum Phaedrus brevitati impenſe ſtudens minus curare videatur periodum cohaerentem & nexum ejuſmodi. Fab. III. *immiſcuit ſe pavonum formoſo gregi.* Probabam ante Schoppianum

num illud *Paulum*, quod ſyllaba in hoc verſu redundaret. Nunc ſatius fore opinor vocibus tranſpoſitis, *ſe immiſcuit pavonum formoſo gregi*. nam quod Tanaquillus Faber τὸ *immiſcuit* τετρασύλλαβον ſtatuit, nolim me hercules factum, cum nulla auctoritate id nitatur. Nam Virgilianum *Miſcuerunt*, & Phaedri noſtri ex fab. IV. libri II. *praebuerunt*, nihil ad rem faciunt: cum in altero verſu *Miſcueruntque herbas* dactylus ſit, in altero ſit anapaſtus, *Feliſ–que ca-tu–lis lar–gam prae–buerunt–dapem.* nam veteres *miſcuerunt*, *praebuerunt*, atque hujuſmodi infinita alia tam correpta, quam producta tertia ſyllaba enunciabant, quomodo & in *tuleritis*, *dederitis*, ſimilibuſque. Scis illud Naſonianum

> – – – *Vitamque fatebor*
> *Accepiſſe ſimul. Vitam dederitis in undis.*

Ubi productam habet tertiam ſyllabam. apud Maronem ſecunda in *tulerunt* & in *ſteterunt* corripitur. *obſtupui ſteteruntque comae & vox faucibus haeſit.* tum, *matri longa decem tulerunt faſtidia menſes.* egi de his nonnihil ad Naſonem variis locis. Praeſertim ad Epiſtolam Didûs verſ. 53. & 165. nam in vulgatis codicibus ut plurimum ejuſmodi loca depravata circumferuntur. Miror doctiſſimum *Fabrum* hoc aut ignoraſſe aut diſſimulaſſe, ſi ſcivit. Fab. XLIX. inconcinna videtur repetitio *& damnanda; damnandam exiſtimo*, *damnanda crimina*. Poſterius forte corruptum. Fab. LI. *olim rediſſes ad ſplendorem maximum.* Vide, ne reliquerit nobis Phaedrus, *colli rediſſes ad ſplendorem maximum.* monilia enim collo, ut ſcis, appendebantur, atque illa ex baccis ſive margaritis, ut plurimum, conſtabant. Verſu proximo, *Ego qui te inveni*, non video, quî cohaereat oratio. nam *poſſum* pro *potes* erat dicendum puto,

> *Ego quod te inveni, potior cui multo eſt cibus,*
> *Nec tibi prodeſſe, nec mihi quicquam poteſt.*

niſi mavis,

> *Nec tibi prodeſſe, nec mihi quicquam queo.*

Caeteris, uti vulgo ſeſe habent, in priori verſu intactis, ſed malo alterum. Fab. LII. *in dubium plane res ut merito venerit.* malebam, *plana res*, ne duo adverbia concurrant. *planam rem* pro facili liquidaque poſuit, & quae in facto conſiſteret, ut juris periti loquuntur, ita *planum facere* & *probare* conjunxit Lucretius lib. II.

> *Huic ſatis illud erit planum facere atque probare,*
> *Non fieri partum.* & libro I.
> *Hoc tibi de plano poſſum promittere, Memmi.*

Liquido & facile poſſum promittere. *rem* igitur *planam*, *dubiae* & difficili opponit. hinc & illa ducta videntur apud juriſconſultos *de plano cognoſcere*, *de plano judicare*, & ſimilia, quod res perplexae & dubiae e tribunali judicarentur, faciles ac dilucidae in plano. Eadem fabula non opus eſt, ut repetam, cum memineris ſcribendum videri, *Tunc illa litem ſuſtulit ſententia.* Fab. LIII. *Expedi, quod fecerim*, Rectius editio Rigaltii, *expedi quid fecerim.* Quare fecerim. Fab. LIX. *quidnam feciſſent*, quod male mutant. Sic *quid veniant*, pro *quare*

quare veniant apud poëtas frequenter. de quo loquendi loquendi modo egi pluribus apud Naſonem Pont. lib. I. El. I. verſ. 9. Fab. LIV.

Age porro, ſciſſet cum crearer maſculus.

Non videtur ſatis Latinum eſſe, nam aut *ſcierit* dicendum erat, aut *ſciſſe*. de quo ſententiam tuam ſcire deſidero. tum an *age* ſatis commodum hoc loco arbitreris. Nam id ſi mendo non vacat, videtur ſubintelligendum, demus, concedamus ſciviſſe. Fab. LV. *cavoque ramo*, malebam *rami*, quod vox *cavi* ſubſtantive paſſim apud noſtrum occurrat, uti etiam infra hac ipſa fabula, *noctua egreſſa e cavo.* ita & Horatius frequenter. Ibid. *Sonare cithara quos putes Apollinis.* rectius fore videtur aut, *ſonari cithara*, aut *ſonare citharam*, aut *ſonare cithara Apollinem*, non *Apollini.* nam *cantus ſonant cithara Apollinis*, videtur modus loquendi paulo inſolentior. Fab. LVI. *& Myrtus Veneri*, *at* praeſtiterit, ni fallor. Ibid. *At mehercule narrabit*, τὸ *narrabit* non opinor ſanum eſſe. *mehercules* etiam legendum, ut ſyllabis conſulatur forte

At mehercules pararit, quod quis voluerit

pararit, ſibi legerit, compararit. Sic *aere parare*, pro emere. Atque haec ſuffecerint hoc loco. *Juſtus Pluymerus* Typographus Amſtelodamenſis ſignificavit proxime literas Roma ſe habuiſſe nuper admodum a *Gudio*. Die craſtini rogabo illum, ut obſervationum nonnihil ab illo conetur impetrare meis verbis ad Phaedrum. Vale, vir Clariſſime, & me ſolito affectu perge complecti. Holmiae exarabam Anno CIↃIↃCLXII. a. d. XX. Aprilis. Ex Dania allatam nuper huc Seſeldianam bibliothecam narro, cui locus in arce regia eſt datus. Multa illic Meurſiana vidi ἀνέκδοτα aut editis auctiora.

EPISTOLA XXIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Remitto ecce tibi, quas ad me miſiſti nuper literas, proque illarum communicatione gratias humanitati tuae ago ſingulares, quando mihi nil jucundius, quam ſcire, quid viri eruditi per regiones externas in re litteraria moliantur. Fab. XLIX. pro *damnanda crimina* quod merito improbas, legebam olim, *clam ante*, quod quale ſit tu videris. Fab. LI. pro *nec mihi quicquam queo*, ut putabas, mallem retentis omnibus ſcribere *potis*, ut ſit eclipſis, pro *potis ſum*, quomodo Virgilius, quem ſemper reſpicit, Aen. III.

Nec potis Jonios fluctus aequare ſequendo.

Fab. LIII. pro *quid fecerim*, legebam, *qui id fecerim*, etſi tecum alterum non improbem. Fab. LIV. non ſatis ſcio quid cum illo *fuiſſet* facere debeam, nam video & Ciceronem illud *age porro* ponere ſic abſolute: ut de Invent. II. *age porro, quid ſi velint judices adſcribere, paſſuruſne ſit populus.* Itaque ſuſpicor hunc eſſe ſenſum verborum: concedamus interim, etſi ſciſſet, niger an albus eſſem, tamen cum crearer maſculus. Puto autem hic deficere orationem agni, &

Digitized by Google

& ſequi aliam canis interrumpentis: quia enim videbatur agnus allaturus quidpiam contra matrem, arripit occaſionem canis praeveniendi ejus ex eo, quod ſexus mentionem feciſſet, aitque, ingenti beneficio affectum eſſe a matre, quod marem, non faeminam ediderit, cui mox reſpondet agnus, monſtrato periculo praeſentiſſimo ex hoc beneficio, ut canis putabat. In iſtud *ſonari cithara*, vel *ſonare citharam* facile tecum conſentio; peto tamen, ut me erudias, num non, ſicut apud Horatium II. *ſonare plectro aureo* dicitur, ſic *ſonare cithara* dici queat, & ſicut apud Fabium lib. I. cap. 10. legitur, *cantus hortatur remigio*, ſic rectum ſit *cantus ſonat cithara*, cantuſque canentem ſignificet. Fab. XLVIII. pro *accedo invidiae* ſuſpicabar nunc, *& me do invidiae*, vel ſit dictum ſicut apud Ciceronem in ſomnio Scipionis, *dare ſe ſermonibus vulgi*. Sane Idem *dare materiam invidiae* dixit alicubi. Sed de hoc ſententiam tuam exſpecto, peto autem, iterum iterumque, ut ne, quae in libris ſequentibus admonitione indigent, velis omittere taedio laboris, cum ex eo fructus non ad me ſolum, ſed & totam juventutem ſtudioſam perveniat ampliſſimus. *Meurſii* Gloſſarium cum ejus Pythagorico denario huc mecum referre auſus ſum, ſingularis benevolentiae tuae erga me fiducia, dabo autem operam, ut & hîc a me habeantur munde, & poſt tempus breve ſalvi ad te perveniant. De caetero ſummas tibi ago gratias pro nuperis diebus exhibita humanitate, nec in votis habeo amplius, quam ut excurrere ad nos quoque velles, domumque noſtram praeſentia tua beare. Darem profecto operam cum meis, ut conſtaret tibi, quantum & debeam, & debere velim omni tempore, Vale. Upſaliae a. d. 29. April. CIƆIƆCLXII.

EPISTOLA XXV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

OPtima pulcherrimaque ſunt, quae nuper tuis litteris indicaſti, imprimis placuit illud, *age poro ſciſſe, num crearer maſculus*, ut prope jurem, ſic ſcripſiſſe Phaedrum, nec minus ingenioſum eſt illud, *circum in quaeſtus ducere*. Fab. LX. pro *& ſane bene* legitur in prioribus editionibus, *& ſane leve*; quare putabam, *joculare id tibi* (vel *hoc tibi*) *videtur*, *ſit ſane leve*, ut preſſius inhaereatur ſcripturae veteri; alias amplector tuam emendationem lubentiſſime. Illud *Pelii in nemoris* Fab. LXIV. haud dubie eſt tale, ut ambigere de eo ſtultum ſit: verba iſta, *juſtoque vindicavit exemplo impetum*, ſic intelligebam, Minos vindicavit incurſiones piratarum juſta poena: *impetum* putabam poſitum pro iis, qui impetum faciunt, quomodo paſſim noſter in talibus ſolet, ut Fab. V. *improbitas abſtulit*. Fab. 13. *ingemuit corvi ſtupor* &c. *Exemplum* credebam ſignificare *ſupplicium*, ut apud Caeſarem, Terentium, & alios. tu videris, quam bene iſta a me dicantur. Fab. LXXVII. *ſordidum perjurium* putabam dictum, quod committitur ex cauſa ſordida, propter avaritiam ſcilicet, quam dici *ſordidam*

Digitized by Google

eſt notum, & pauculos quoſdam nummos. Ut ſit ſenſus, tu, qui non ceſſas etiam Deos provocare ad iram, & patientiam eorum irritare continuis perjuriis, etiam ex leviſſima & ſordida plane cauſa, tantumque, ut vel quadrantes pauculos aggreges patrimonio tuo; itaque ergo intelligebam, ſi erravi, tu aberrantem reduces in viam. Nunc oro enixe, ut ſignifices, quid cenſeas de iſto verſu, qui eſt Fab. LX. *aliquot venit ſaeculis rete tetritus. Rigaltius* poſtremo edidit, *aliquot ſecutis venit & retorridus*, quod non diſplicet. Sed quia ſemper haereo incertus, num ſic ſcripſerit ex codicibus antiquis, an ingenio, ſcire cupio, quae tua ſit ſententia. Vexatiſſimum locum, qui eſt ab initio libri quinti, neſcio, an poſſim ita emendare, ſi ſcripſero.

Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
Si marmori adſcripſerunt Praxitelem, ſuo
Detrito, Myronem argento, fabulae & audeant
Adeo fugatae.

Suo id eſt proprio, vero, juſto, ipſi debito; intelligitur autem nomen, quod non quidem expreſſe, virtute tamen ineſt τῷ *Praxitelem:* Illud *Myronem argento* intelligendum eſt ex repetitione praecedentium: ſi *novo argento adſcripſerunt Myronem*, ſequitur deinde, *audeant hoc ipſum facere fabulae*, praeſertim cum nunc adeo ſint fugatae ac ejectae ex uſu hominum per neſcio quem novorum contemptum. Porro *fabulas* hic puto poni pro ſcriptoribus fabularum, more ſolito apud Noſtrum, de quo ante dixi. Quaeſo te etiam etiamque, ut ignoſcas meis his ineptiis. Non poſſum non ſignificare tibi, quae in mentem quoquo modo mihi veniunt, ſi forte ſternere viam poſſint ad inveniendum verum, aut id ſaltem, quod eſt vero proximum. Verum haec de Phaedro. Non poſſum autem non occaſione hac apud te conqueri de fortuna mea Aelianique mei, quem Argentorati denuo in lucem edere paraveram. Nam cum in prioribus notis meis multa viderem eſſe immutanda, multa explicanda uberius, explendaque, feci illud, quanta cura potui, perque partes miſi Argentoratum, & in magna expectatione fui, fore, ut editio ſecunda liberaret me ab iis, quae per incuriam & feſtinationem perperam in prima admiſi. Nunc ecce, quid acciderit; primum partem maximam eorum foliorum, in quibus ſcripta erant, quae ſecundis curis annotaveram, Typographus per incuriam amiſit. Deinde ipſe paucis diebus poſt prolapſus ex equo, vitam cum morte permutavit, ita editus eſt deinde Aelianus, maxima parte retentis notis veteribus & omiſſis illis omnibus, quae poſtea notavi; quae res quantum mihi afferat dolorem, credere non potes. Scripſi, ut ne publicarent quidquam editionis hujus, priuſquam videam, quid deſit, ut ſupplere poſſim, adjecto appendice. Sed quia metuo, ne plus lucrum ſuum, quam famam meam attendant, agi per te, domine, velim cum Typographo quocunque ex veſtris, explorarique voluntatem alicujus de edendo eo auctore tertia vice. Qualis ſi poſſet reperiri, vel in ipſo titulo oſtenderem, hanc ſecundam eſſe veramque editionem, illamque Argentoratenſem pro mea me non agnoſcere; ſed hoc tuo judicio permitto, qui ſcribes, quid hoc caſu faciendum mihi cenſeas, & ſi putas facere id, quod pro-

propoſui, debere, ſignificabis, an me reperturum aliquem Typographum inter veſtros exiſtimes. Nam *Curio* quidem noſter omnibus his non ſufficit, & periculum eſt in mora, uti vides. Atque utinam hîc Phaedrum ſaltem poſſet edere, dum omne tempus in deſcribenda Soceri mei hiſtoria inſumit, vereor, ne ea finita diſcedat, Phaedrumque relinquat mihi; quo magis oro rogoque, ut occaſione data editionem ejus urgeas apud *Curionem*, hominemque eo impellas, ut primo quoque tempore praelo committat, plus enim apud eum tua unius valet auctoritas, quam decem aliorum. Vale, ac iſtis nugis meis ignoſce. Upſaliae a. d. 6. Mai. A. C. CIϽIϽCLXII.

EPISTOLA XXVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ET tuas & Cl. *Bigotii* literas, quibus hîc reſpondeo, accepi, redditus & ante biduum eſt Seneca *Gronovii*. Attulerunt mihi omnia non mediocre gaudium, non & *Gronovium* non prorſus oblitum eſſe noſtri, facile ex argumento tam egregio illuſtrique collegi, & te in continuatione favoris erga me minime defatigari, cum ex tuis, tum ex Cl. *Bigotii* litteris abunde intellexi, cujus amicitiam, & promtum rerum mearum promovendarum ſtudium totum bonitati tuae me debere profiteor; Atque utinam in me quid eſſet, quo viciſſim declarare tibi animum meum poſſem, nunc in me nihil ſupereſt, quam ut ſimpliciter agnoſcam, tantum debere tibi, quantum ſolvere nunquam potero. De Aeliano meo ſcribis optime, atque utinam hanc mihi operam praeſtare velles, ſcribereque ad eos, per quos juvari poſſe me exiſtimas. Memini me legere ſemel iterumque Aeliani variam hiſtoriam in indice Regiae Bibliothecae, itaque ſcripſi Cl. *Bigotio*; addes & tu meis precibus vota tua deſideriaque, ita ſpero nihil nobis negaturum. Etiam in Anglia MS. eſſe audio, ſed cujus generis, ignoro. De Phaedro nunc non habeo magnopere, quod ſcribam, cum impediant me operae Typographicae, abſente Socero meo. Gudiana conjectura, de qua ſcribis, placet optime, interea neſcio, quomodo illud *in te* mihi videatur obſcurum, nempe ſermo eſt de *anima*, quae hîc odorem ſignificat, itaque non in odore bonum, ſed odor ipſe bonus longeque melior fuiſſe olim videtur, ſcilicet cum non ex vacua amphora, ſed vino ipſo proveniret. Si de lagena ſermo eſſet, viderentur omnia melius quadrare, nunc *magnum bonum eſt in anima, majus bonum eſt in anima*, pro anima eſt bona, anima eſt melior, ſeu odor eſt gratior, eſt praeſtantior, duriuſculum videtur, verum hoc non ſcribo, tanquam non amplectar ingenioſam viri praeſtantiſſimi, ac litteris ipſis veteris ſcripturae inhaerentem emendationem, ſed ut pro libertate mea, quam conceſſit mihi tua bonitas, ſententiam tibi aperiam mei animi, & erudiri abs te cupiam. Cl. *Gronovio* ſi quando ſcribes, quaeſo, ſignifica, ut & accepiſſe me egregium illius munus indicem, & gratias pro eo agam. De caetero te oro, ut

Digitized by Google

ut & feſtinationi meae, & litteris peſſime ſcriptis ignoſcas, cum enim morbi ſubinde me vexent, factum eſt, ut in lecto iſtas exarare coactus ſim, per ſummam animi moleſtiam, & corporis non mediocres labores. Vale, vir Nobiliſſime. Upſaliae a.d. 13. Mai. CIↃIↃCLXII.

EPISTOLA XXVII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Sero tuis amantiſſimis reſpondeo, nam citius non poteram, propter corpus aegritudine afflictum, quae cum ſubinde revertatur, dabis, opinor, veniam tarditati, quam impoſuit non ignavia, ſed extrema neceſſitas. De caetero, unde incipiam, quove deſinam, gratiarum actionem, quam pro tot tantiſque beneficiis tibi debeo maximam, Domine, non invenio. Totiens interpellavi negotia tua, totiens ad ſcribendum te compuli, nugiſque meis ac quiſquiliis negotium feci tibi. Quicquid denique eruditiſſimè in Phaedrum annotaveris, mira promptitudine ac facilitate abs te impetravi; ſcio ſaeculi conſuetudinem, & invidiam aliorum, haud ſecus atque neſcio quae ſecreta recondentium iſta, ſibique ſolum ſervantium; quo magis praedicanda tua eſt humanitas, & amor ac benevolentia erga me ſingularis, pro qua utinam in me eſſet, quod viciſſim rependerem. Nunc nec ignota tibi mea eſt infirmitas, & ego eam non diſſimulo, non ut hac ratione debitum exſolvam, ſed ut me in aere tuo eſſe & profitear nunc, & in poſterum omni tempore agnoſcam. De Phaedro, nondum ſic convalui, ut ſcribere multa queam. De Aeliano potius rogo, ut, quantum potes, inſtitutum meum promoveas, tam enim male me habet caſus nuperus, ut quaeram omni ratione, qua poteſt fieri, corrigere, quod in dedecus meum vergit, abſque mea culpa. Eſſe in Bibliotheca Pariſienſi MS. certum eſt ex catalogo. Quid igitur? quando, ſi non per Cl. *Bigotium*, per alium aliquem varias lectiones codicis ejus occupare poſſemus. Quid? ſi & ex Anglia opera Cl. *Bigotii* ſubſidia accederent; ſed de Anglia ſcio nihil, totum tuae fidei curaeque committo, quem ſcio nihil omiſſurum eorum, quae in rem meam pertinere poterunt. Phaedrum *Rigaltii*, cum ejuſdem Gloſſario reddidit mihi Socer ante dies aliquot: reſtituam utrumque librum una cum caeteris occaſione proxima. Interea Vale, & brevitati meae ignoſce, plura ſcripturus, cum plene convaluero. Upſal. a. d. 27. Mai. CIↃIↃCLXII.

EPI-

EPISTOLA XXVIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

REmitto ad te literas *Bigotii* cum multa gratiarum actione. Quae de Phaedro ſcribit placent, verum metuo ne ſint fruſtra curae meae futurae, poſt tot aliorum in eo collatam operam, nam & *Gujeti* ais prodiiſſe notas in eum, quas videre cupidiſſime deſidero. Vir fuit, ſicut mihi quidem videtur, perſpicax, & in genere hoc ſtudiorum optime verſatus; verum nimis fidens ſuis conjecturis, & ad corrigendum audax, ne dicam, temerarius; tanto magis aveo cernere, quid ipſe de nonnullis Phaedri locis cenſuerit; Quod autem ad *Bigotium* attinet, oro te, per quicquid poſſum, ut cum eo agas ſerio meo nomine, petoque enixe, ut, ſi quae ad Aeliani Variam comparare mihi poſſit, comparet, quando prodiiſſe illam, de qua ſcripſi nuper, editionem intelligo, publicatamque eſſe, licet prohibuerim, petierimque; ut expectarent, donec per modum addendorum ea, quae amiſſa ſunt, reſtitui, & caeteris conjungi poſſent. Quia itaque famae meae intereſt prodire tertiam editionem, quanta maxima celeritate poteſt, iterum iterumque te oro ac obteſtor, ut me hac in parte juves, ac ſi per alios quoque comparare mihi poſſis quidpiam ad hoc negotium idoneum, id facias. Mauricii liber ſeptimus jam in Latinum ſermonem eſt tranſlatus: reſtant libri quinque, quos bono cum deo abſolvere conabor quatuor, vel quinque hebdomadum ſpacio. Interea velim, ſi ſic ferat occaſio, ut explores *Elzeviriorum* animum ac voluntatem, videaſque, num edere eum ipſi velint. Nulla erit in me mora, curabo brevi omnia deſcribi, ut typis edi commode queant. Etſi autem de interpretatione mea polliceri nihil auſim, id tamen citra arrogantiam dixero, me plus centum locis oſtenſurum, Leonis interpretem *Johannem Checum* adeo non percepiſſe ſcriptoris ejus mentem, ut mirum ſit, interpretationem illam etiam *Meurſium* ſervare voluiſſe. Sed hoc plenius ex ipſo opere intelliges. Si parare mihi Cl. *Bigotius* Arrianum volet, rem faciet gratiſſimam, quamquam non exiſtimem expectare me debere, donec & hic accedat, cum Mauritio: quum conjungi nequeant, niſi magno volumine, ad quod tardiores eſſe typographi conſueverunt. Cl. *Gronovii* ſilentium vehementer miror: ſcripſi ei quinquies & amplius, ſed reſponſum vidi nullum. Mutaſſe ipſum animum priorem erga me, ſumma viri tantoque tempore probata mihi humanitas & ſinceritas ſuſpicari prohibent; malo credere, id fieri per otii penuriam, aut quamvis aliam cauſam, quam averſationem. Haec ſcripſeram, in vicina praedia mea iturus, cum ad me venit nobilis ille Germanus cum Italo quodam, litteraſque tuas reddit. Feci, quantum potui, pro ratione loci hujus, & noſtrarum facultatum. Neque puto negaturos, voluiſſe me teſtari, quantum tibi debeam, ac debere ſemper velim. Nomen utriuſque iterum excidit memoria, quod per te reſcire deſi-

F 3 dero;

dero. Vale, vir Nobiliſſime, ac ſi moleſtum non eſt praeſentiae tuae honore nos aliquando dignare, non eſt toto anno tempus opportunius, ut puto. Upſaliae a. d. 15. Juli. CIƆCIƆLXII.

EPISTOLA XXIX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

SIcut multis nominibus gratae mihi fuerunt tuae literae, ſic illud ingratiſſimum, quod poſt Sororis tuae, Illuſt. Domini *Schelii* quoque obitum, & ex duplici hoc caſu, duplicem moeſtitiam tuam nunciarunt. Nec profecto leviter animum meum tetigit mors immatura tanti viri, quem tu rectiſſime ais potuiſſe multum ſtudiis meis prodeſſe, ſi diutius vixiſſet. Teſtatur id ſatis, quod in Polybium nuper eſt commentus. Teſtantur pauca, quae in poſtremis ad te ſuis de nonnullis Taciti locis diſſeruit, cujus cum ampliſſimas feciſſet nobis ſpes, ignoro, an nunc quidquam ſperare audeamus. Atque iſta quidem eſt conditio mortalium. Quo magis ego feſtinare ſoleo, ut mea quoquo modo abſolvam, & ſcripto ſaltem comprehendam, maxime ea, quae in libros ante a me compoſitos emendandi atque illuſtrandi gratia meditari ſoleo, inter quae non poſtrema ſunt illa in Aeliani Variam Hiſtoriam, pro qua tantopere te laborare gaudeo, gratiaſque tibi ago. Recte autem monet Cl. *Bigotius*, non debuiſſe me ſic feſtinare cum editione illa, verum amplius eſt quam biennium, poſtquam mea miſi Argentoratum, quo quidem tempore de ſingulari tua iſta erga me benevolentia, multoque minus de notitia *Bigotii* polliceri mihi nihil quidquam poteram. Agebam ergo tum, quantum erat in viribus meis, atque utinam ſic omnia fuiſſent publicata, ſicut ego deſtinaveram. Nunc dupliciter male mecum actum eſt, nam & ſubſidiis neceſſariis fui deſtitutus, & quae deleri, immutari, ſuppleri volui, partem maximam manſerunt, ut fuerunt in editione prima. Quare, ne diutius haec macula operi illi inhaereat, ad editionem tertiam feſtino, ad quam juvabunt me plurimum ea, quae tam amice liberaliterque pollicetur *Bigotius*, & te aliunde conquiſiturum ſignificas. Et non poſſum non denuo te orare, ne graveris pergere in hoc amicitiae officio, & ſtudia mea etiam hac in parte promovere. Notae *Gujeti* in Phaedrum traditae mihi ſunt. Breves eſſe video, quaſdam quoque minoris momenti; ſed quia nihil tam exile eſt, ad quod non interdum offendat juventus, propterea recte me facturum ſpero, ſi omnes, quotquot ſunt, ſeorſum edam, notiſque meis ſubjungam. Interea pro iis, ut caeteris multis tuis, ſummas tibi debeo gratias. Cl. *Gronovii* literae, & pro quibus tranſmiſſis pariter tibi ago gratias, nil continebant praeter quorundam Phaedri locorum emendationem ex Cl. *Gronovii* mente, de quibus olim ad eum ſcripſerim, ac ne verbo quidem meminit eorum, quae nunc habeat ſub manibus. Tantum de multitudine negociorum ſuorum queritur. Itaque nil tale eſt in iis, quod tu ſperabas, ut videres ipſe,

ſi

Digitized by Google

ſi non deſcribere cogeret ea, quae in iis continentur, & adjicere meis notis. Mauricius ad finem eſt perductus, nunc deſcribitur, a me vero notae in eum adornantur. Quae Cl. *Bigotius* monet de verſione *Gazae*, non ſunt contemnenda. Vellem itaque, ut exploret, ſi poteſt, amplius. Vereor tamen, ne ſit res multiplicis, ſi non irriti laboris, cum de eo nemini hactenus innotuerit, cum tamen caetera *Gazae* ſatis ſint cognita. Ego ſane propter ipſum mea non differo. Si haberi poteſt, bene eſt, ac ne ſic quidem poenitebit me impenſi laboris; ſi non poteſt, cum mea erunt confecta, publicabo. Niſi forte tibi ſecus videatur. Pro nobili iſto Germano nullae mihi debentur Gratiae abs te, verum ex adverſo a me tibi, quando & hac ratione facis, ut mea innoteſcant viris bonis, per quos promoveri poſſunt. Sic enim & ipſe mihi eſt pollicitus. Neque dubito de fide ejus, ſi modo ſalvus eo veniat, quo iter ſuum deſtinarit. Mitto alias hic litteras ad Cl. *Gronovium*, quas, niſi grave eſt, adſociabis tuis, quandocunque ſcripſeris. Nam ut ſtatim mittantur, nihil opus eſt, quia nihil continent, ad quod reſponderi mihi cito cupiam. De caetero conſtanti tuae gratiae ac benevolentiae commendo me meaque, teque plurimum valere jubeo. Upſaliae a. d. 12. Auguſt. CIƆIƆCLXII.

P. S. Cl. Dominum *Bigotium* quaeſo enixe, ex me ſalutes plurimum, ſi forte ei ſcribes, moneaſque, ut pergat promiſſa exſolvere. Nihilne reſcripſit ad locum illum auctoris Graeci neſcio cujus? Nihilne de Arriani Tacticis? An per eum haberi poſſent Baſilii Patricii Naumachica? Memini *Voſſium* mihi nominare aliquem Graecum ineditum, qui ſcripſerit de partibus navium, & alium, qui de Piratica. Si quid ex eo ſuper his potes amplius informare, quaeſo, ne omitte ſcribere mea cauſa, cum occaſio dabitur.

EPISTOLA XXX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO nuperis tuis ſummas tibi ago gratias, vir nobiliſſime, praeterquam enim quod humanitatis tuae, favoriſque erga me ſoliti ſunt plenae, nova quoque continent promiſſa de implendis eis, quae proxime rogavi. Neque defuturos arbitror viros bonos petitioni meae, ſi tua inſuper auctoritas acceſſerit. Memini me audire quondam ex Cl. *Voſſio*, vidiſſe ipſum neſcio quem ſcriptorem Graecum de partibus navium inter MSS. *Salmaſii*. Velim, ut de eo ſcribas ad Cl. *Bigotium*, atque utrum, ſive ex illo codice, aut ſimili fortaſſis Bibliothecae Regiae, ſi ibi poſſit reperiri, deſcriptus haberi queat, explores. Eſt Pariſiis Ephorus ille Dom. Baronis *Bielkii*, diſcipulus quondam meus, per quem caetera poſſent expediri. Nomen ejus eſt *Andreas Nicolai*, qui mea cauſa quidvis faciet. Pro his, quae de Avieno ſcribis, gratias ago ſummas. Non poſſum eum bene jungere Phaedro, quia metuo, ne libelli magnitudo creſcat plus, quam ego velim propter noſtros homines, qui nullam in rem aegrius pecunias erogant,

Digitized by Google

gant, quam in libros. Itaque ipſum quidem induſtriae alienae relinquo. Nec me intellexerit ſatis *Curio*, cum de Avieno tecum ageret. De *Gujeti* notis ſolis ſcripſeram, ſignificaveramque velle me eas ſeorſum peculiari appendice addere meis annotationibus in Phaedrum: ſperaveram fore, ut excurrere ad vos liceret hiſce nundinis, ac videre apud te libros, quorum hactenus in tuis feciſti mentionem. Nunc id fieri haud poſſe intelligo propter cauſas varias. Quamprimum autem abſolvetur Phaedrus, quem nunc ſub manibus habet Typographus, veniam. Quae de rebus *Mori* innuis ſubobſcura ſunt, vellem explicares amplius. Doleo vicem eruditi viri, & quondam Genevae mihi cogniti. Socer meus paucos dies fuit Holmiae, ut offerret Hiſtoriam eis, quibus inſcripſerat, & ſtatim diſceſſit cum uxore, propter nundinas, quae tum in hac urbe celebrabantur. Queritur non datam ſibi fuiſſe occaſionem, qua te ſalutaret, dum nunc hujus, nunc illius ex Proceribus regni frequentare domum, & quaerere admiſſionem ac colloquium cogitur, & cum petitione excuſationis, ſalutem ſimul plurimam perofficioſe tibi impertit. Caetera expediet *Curio* coram, cui ſimul commiſi MS. Horatium; ſi quid eſt in eo dignum obſervatione, gaudeo, ſin minus, de voluntate tamen mea vel hinc conſtare tibi volo. Vale, vir nobiliſſime, ac favere mihi perge. Upſaliae a. d. 30. Septemb. Anno C. CIↃIↃCLXII.

EPISTOLA XXXI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUod raritatem litterarum tuarum excuſas, in eo facis pro ſolita humanitate ac civilitate tua, Domine: nam tu tot publice privatimque occupatus laboribus, quid opus habes excuſatione apud eum, qui cum vivat in otio, ne ſic quidem ſatis diligens eſt, aut frequens in ſcribendo; nec neceſſe arbitror hoc excuſare tibi, quando ultro te noviſſe arbitror, quam ſaepe interveniant etiam nihil agentibus, quare ſcribere non queant; itaque tu quidem ſcribis, quando voles, voles autem ſemper, ſcio, quando argumentum otiumque erit. Promtitudinem voluntatemque tuam in juvando Aeliano meo ſumma reverentia amplector ac oſtentor. *Bigotio* ipſi meis litteris importunus eſſe non ſuſtineo, ad quem ſi ſcribes, ſalutabis eum ex me perofficioſe, ſimulque exquires ex eo cuncta, quae nuper de Auctore partes navium explicante ſcripſi. Phaedrus magna parte ſua jam eſt deſcriptus, quae tu feliciſſime, ingenioſiſſimeque ſuggeſſiſti mihi, adeo non cenſeo premenda, ut injurius eſſem & adverſus Phaedrum, & adverſus omnes ejus lectores, ſi publico non communicarem. Faciam tamen, quod totiens mones, & de quibus amplius deliberandum putabo, omittam. Non quod judicium mihi aliquod ſumam in tua, ſed ut voluntati tuae paream: erit forte, cum & illa promere, ampliorique cura ſtabilire dabitur. *Mori* negotia plane mira & perplexa ſunt. Ego non video, qua facun-

Digitized by Google

cundia ſua eluere hanc maculam valeat, quamquam credam eum eſſe, qui caſus quoſvis animo, neſcio an bene dixero, magno ferre ſoleat. Non habeo, quod magnopere hac vice ſcribam, hoc ſolum oro, ut me gratia tu, ſicut hactenus, ſic in poſterum complecti ne ceſſare velis; Cl. *Gronovium*, ſi forte ad eum ſcribes, ſalutari ex me perofficioſe cupio. Vale. Upſaliae a. d. 28. Octob. CIↃIↃCLXII.

EPISTOLA XXXII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

CHriſtianus Hugenius Zulichemius Conſtantini filius, Juvenis nobiliſſimus, & Matheſeos inprimis peritus, tum arcta mihi junctus jampridem conſuetudine, cum commentarios de Phaenomenis Mathematicos moliatur, mox in lucem proferendos, rogavit me verbis ſeriis, ut, ſi quid hujus argumenti per hoſce terrarum tractus a me corradi poſſet, ornamento ſtudiis ſuis futurum, id ne gravarer ad ſe mittere. Phaenomena tria aut quatuor in hiſce regionibus ſpectata, in quibus & claſſem navalem, vivis coloribus deſcripta jam ad illum, ut poſtulabat, miſi. Nunc cum ex fama partim publica, partim ex hiſtoria viri Clariſſimi Soceri tui ſim edoctus, ante expeditionem Regis Caroli Guſtavi, nuper defuncti, ſpectatum in agro Upſalienſi phaenomenon a viris compluribus fide digniſſimis fuiſſe, rogatum te volo, ut ejus ectypum, ſi haberi poſſit, mihi obtineas, ſin minus, accuratam ſaltem narrationem, quam amicus meus lucubrationibus ſuis inſerat, ac bono publico divulget. Si quid praeterea ſimilis argumenti aut hi, aut alii ex amicis tuis viri literati huc conferre poteſtis, multum vos demerituros eſſe & me & *Hugenium* certi eſtote. *Bigotius* Kal. Octobribus epiſtolium breve admodum ex Neuſtria ad me dedit, quo ſignificabat de repetenda Lutetia ſe cogitare. Quinctili & Septembri menſe ad illum ſcripſeram verboſe, etiam ad alios amicos Celtas: neutrius epiſtolae cum is meminerit, facile perſuadeor ut credam eas in via periſſe, una cum his quas addideram. Sperare me jubet uberrimas rerum novarum literas, quas ex urbe regia ad me ſit daturus. Ex Italia nihil dum accepi, quapropter impatiens diuturnae ſollicitudinis occupavi per literas nuper amicos taciturnos, in his *Datum* quoque, cui de Aeliano negotium operoſe commendavi. Metuo tamen, ne aut ad plures abierit, aut valetudine parum proſpera utatur. Plane enim inſolens eſt, & miraculo ſimillimum, hoc ejus ſilentium. A *Gronovio* etiam nil ad me perfertur, etſi Obſervationes ejus prodiiſſe, cum ex Catalogo Nundinarum Francofurtenſium autumnali, tum ex Graevianis literis intelligam. Idem Livium & Tacitum ſuis aliorumque animadverſionibus illuſtratos praelo typographico jam commiſit. Phaedrum tuum avidiſſime exſpecto, Virgilium MS. recte accepi. Vale, vir Amiciſſime, Holmiae a. d. VII. November. CIↃIↃCLXII.

Digitized by Google

EPISTOLA XXXIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

DEbuiſſem ante octiduum reſpondiſſe tuis, verum interveniebant neſcio quae negotia, quae me alio trahebant. Caeterum quod tum diſtuli, nunc quantum poſſum, expediam verbis. Nam imaginem rei nemo expreſſit pictura. Faciam hoc autem ea fide, qua mihi relatum eſt ab illis, qui coram aſpexerunt ſignificaruntque litteris ipſi requirenti, quas de verbo ad verbum in Latinum converſas attulit Socer meus in notis ad Hiſtoriam ſuam. Accidit Anno MDCLV. d. 18. Febr. cum ſolemnis haberetur verbi divini concio in Pago Rasbokil, non multum Upſaliâ diſtante, ut ſerius veniens miles quiſpiam, dum contendit ad portam templi, haud procul ab ea parte animadvertit ingentem equitum peditumque numerum, qua re non parum commotus templum ingreditur, unumque & alterum ruſticorum in proximis ſubſelliis excitat, oratque, ut egreſſi videant ipſi quoque, quid negotii foris ſit. Dum exeunt illi, ſtatim rumor per templum circumfertur de copiis militaribus in proximo. Ergo egrediuntur omnes, ſequitur Paſtor ipſe, ſolliciti de ſe, rebuſque ſuis. Cum veniſſent extra portam, vident arcem pulchre conditam aedificatamque, & ad eam exercitus pedeſtres equeſtreſque praelio concurrentes in illis ipſis campis, qui proxime templo adjacent. Erant omnia vero tam ſimilia, ut ambigerent omnes, juſtumne praelium, an ſpecies tantum ejus aliqua oculis oblata foret. Adeo conſpiciebantur omnia, galeae, criſtae, haſtae, ſclopetae, frena & id genus. Ipſi vultus omnium dignoſci poterant, tantoque pugnabant ardore, ut perſequerentur ſe per virgulta, fruticeſque paſſim extantes, ipſiſque bombardis in defectu rerum aliarum caedere ſe cernerentur. Paulo longius ab iis conſpiciebantur naves bellicae velut per fumum aut nebulam ultro citroque vectae, ut ſolet in praeliis, impetentes ſe omni genere armorum. Emicabant undique ignes ex tormentis bombardiſque pugnantium. Haud procul ab arce velut a latere ambulabat vir corpore procero, pallio demiſſo, pileo bene lato, velut ſpectator totius negotii. Qui tandem verſus arcem contendens evanuit, & una cum ipſo quicquid erat militum naviumque. Durabant haec tempore bene longo, quamobrem aliqui ſive propius ſpectandi ſtudio, ſive quia de rebus ſuis in vicinia erant ſolliciti, eo contendebant, ubi videbant iſtaec geri. Verum quo appropinquare ſe propius putabant, hoc ſimul intelligebant ſe abeſſe longius, denique cum partem bonam confeciſſent itineris, quae ante a fronte, eadem poſt a lateribus, & mox a tergo animadvertebant. Sequenti die circa idem tempus eodem in loco non exercitus aliqui conſpiciebantur, verum turba quaedam atratorum, palliis ad pedes lugentium more demiſſis, & pileis latis, ſtans immota in illis ipſis campis, quae paulo poſt diſparuit. Iſtaec ſunt, quae in dictis Rasboenſibus campis ſunt viſa, nemini

mini non tum ſtatim habita pro omine, quando in illis ipſis campis eo tempore, quo glorioſiſſimae memoriae Rex *Guſtavus Adolphus* cecidit in acie Lutzenſi, tumultus incredibilis pugnantium inter ſe auditus eſt iis, qui tum forte iter per eos faciebant. Quorum unus hodieque ſuperſtes in hac urbe vivit, verum praeter tumultum illum & clamores caedentium, fugientium, inſequentiumque nihil obſervare potuit, cum de nocte illa fierent. De ſimilibus aliis Phaenomenis non memini alias me hic audire quidquam. Dabo tamen operam, ut per occaſiones explorem, & excutiam memoriam ſeniorum. *Bigotii* litteras aliquas ſaltem ad te avidiſſime expecto. Aelianum meum ipſi, aliiſque viris eruditis per te commendari gaudeo. De hiſtoria ejus animalium vellit mihi aurem Cl. *Thom. Bartholinus*, offertque MS. excerpta, in quibus ait contineri plura, quam quae hodie vulgentur. Verum nihil efficit, nunc quidem, cum tot aliis ſim occupatus, nec inſtitutum meum fuerit, Aelianum edere totum. Illuſtr. *D. Biørnklou* a me exigit, ut finito Phaedro Ciceronis edam Epiſtolas ad familiares, eo ordine modoque, ſicut a *Sibero* ſunt diſpoſitae. Nec negare poſſum meam operam. Interea ne penitus eadem recudantur, notas paucas difficiliorum locorum adjiciam. Si quae habes ad eam rem ſpectantia, pro humanitate tua liberaliter communicaturum te confido. Id quod ſimul enixiſſime abs te oro ac contendo. Phaedrus aegrotante Typographo decumbit ipſe quoque, neque ſcio, quando proditurus ſit in lucem. Vehementer metuo, ne libros tuos nimis diu apud me detineam, ſi repetis, dabo operam, ut per fidum hominem ad vos tranſmittam. Cl. *Gronovium* cum amicis caeteris, ſi quando ad eos ſcribes, ex me perofficioſe ſalutari cupio. Tu quoque, Nobiliſſime Domine, ſalve atque vale. Upſaliae 20. Novemb. CIↃIↃCLXII.

EPISTOLA XXXIV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

NArrationem de Phaenomeno agri Upſalienſis celeberrimo, quam ad me miſiſti proximis diebus, vir Clariſſime, pergratam equidem & longe acceptiſſimam habui, eamque ut *Hugenius* quampridem conſequatur, operam enixe dabo. Aliud, quo claſſis navalis exprimeretur, in Helmſtadienſi tractu nuperrime ſpectatum rumor conſtantiſſimus ubique differt. Sed ejus accuratam deſcriptionem needum ſum nactus. De Phaedro tuo doleo & indignor tam lentum negotium eſſe. Promittit *Curio* Ubſaliam ſe jam excurſurum eſſe, ut operas ceſſantes urgeat & impellat, quo ſperatus finis volumini propemodum detexto imponatur. De Ciceronis epiſtolis quod cogitas edendis, laudo inſtitutum. Harum principem poſſideo editionem, & variorum obſervata ad eaſdem epiſtolas, quae apud me videbis, cum huc excurres. Sin adventum tuum propediem nobis exſpectandum eſſe abnuis, quod abominor, mittam libentiſſi-

Digitized by Google

tiſſime quicquid hujus generis in ſcriniis meis deliteſcit. Recordor in Italia me vidiſſe elegantem harum epiſtolarum editionem, quam *Petrus Victorius* jam ſenex typis Florentinis curarat deſcribi ad exemplar Medicaeae Bibliothecae antiquiſſimum, ſed ejus editionis copia mihi hactenus quidem facta non eſt. A *Bigotio* literas accepi tandem, ſed breves, quas hic vides. Uberiores me habiturum, ſimulatque Lutetiam revertetur, ſpem faciat. Quas Quinctili menſe ad illum dederam una cum tuis, eas, malo fato, in via periiſſe invitus animadverto. *Gudium* necdum Florentiam Roma rediiſſe ex hiſce cognoſces, ut mirari jam deſinam, quid ille de Phaedri Rhemenſis excerptis ſuſpenſos nos tamdiu teneat. Lutetiae prodierunt familiae Romanae *Fulvii Urſini* altera fere parte auctiores. Ingentem quippe vim nummorum veterum ad haſce familias pertinentium, qui diligentiam Urſinianam fugerant, *Carolus Patinus* hinc inde collegit, operique inſeruit, cujus exemplar indies expecto. Vale, vir Celeberrime. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXII. a. d. IX. Kal. Decembr.

EPISTOLA XXXV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Remitto tibi cum ſumma gratiarum actione litteras *Bigotii.* Meas ad eum periiſſe invitus intelligo, cum quia metuo, ne inofficioſus ei videar, tum quia ſcripſeram de Arriano, aliiſque, ad quae reſponſum ejus expectabam. Quae de prodigio nuper, aut phaenomeno Halmſtadienſi ex diverſis fide dignis accepi, breviter commemorabo. Die 13. Octob. circa tertiam pomeridianam prope Halmſtadium, Hallandiae oppidum, ex ipſo mari emergebat inſtar onerariae minoris navis aliqua, curſum ex meridie in ſeptentrionem tendens, quae tamen paulatim in magnitudinem bellicae maximae excreſcebat. Apparebant quoque cuncta ejus vela & caetera inſtrumenta eo modo, ſicut ſolent in bellicis navigiis. In ſumma quippe habebat vexillum atro-purpureum. Mox emergebant alia aliaque navigia ſimili modo, quaedam majora, quaedam minora, qualium uſus ſolet eſſe in bellis. E quarum juſto ordine diſpoſitarum medio deinde prominebat arx, haud diſſimilis ei, quae eſt Halmſtadii, ſupra quam ſpectabatur quidam cultu regio ornatus, vultum verſus oppidum Halmſtadium dirigens. Paulo poſt dividebantur naves velut in duo agmina, mutabanturque circa occaſum Solis in duas urbes, cum turribus ſuis templiſque ac aliis aedificiis. Plerique nullos milites, nulla ſigna hoſtilia memorant conſpecta inter eas claſſes. Unus ſe velut ex majore tormento, verum e longinquo exploſum bombum audiviſſe ſcribit, cum tremore terrae fumoque. Idem e ſeptentrione venientem ingentem claſſem ſeſe ait obſervaſſe; quam viderit, donec viſum noctis tenebrae adimerent. Verum utrum una iſta fuerit duarum ante dictarum, an tertia quaedam, non commemorat. Habes, Domine, quod mihi com-

Digitized by Google

compertum eſt de Phaenomeno illo ex litteris plurium, partim Halmſtadii, partim in vicinia degentium, qui ſe obſervaſſe ac vidiſſe ipſos iſta teſtantur. Phaedrus meus alias aliaſque nectit moras. Neque ipſe feſtino, poſtquam ex *Curione* noſtro intellexi, eſſe inter familiares tuos quemdam *Tollium*, qui ſe Notas quaſdam *Scaligeri* comparaturum primo quoque tempore promiſit. Quem idcirco velim, ut meo nomine humaniſſime compelles, & ad ſolvendam promiſſi hujus fidem incites. Quae liberaliter ad Epiſtolas Ciceronis promittis, ea ſunt gratiſſima. Quamquam adhuc ſim incertus, num hac hyeme in eis elaborare aliquid poſſim, cum propter corrigendi moleſtiam ad lucernam, & oculorum meorum imbecillitatem, tum quia *Curio* nondum ſatis ea de re egit cum Generoſo Dno. *Biörnklou*, qui editionem illam urget. Nam niſi certus fuerit de eo opere in Scholis & Gymnaſiis hujus regni recipiendo, ſumptus in id fruſtra & cum damno ſuo facturus videtur; in tanta ejus per orbem univerſum frequentia, & copia. Spem viſendi vos, coramque vobiſcum agendi intercepit partim Phaedrus nondum abſolutus, partim uxor mea ex puerperio decumbens. Puto tamen poſt menſem unum aut alterum mihi ſpatium futurum. Vale, vir nobiliſſime, ac me amare perge. Upſaliae a. d. 9. Decemb. CIↃIↃCLXII.

EPISTOLA XXXVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PArum proſpera te uti valetudine, cum non levi dolore animi ex proximis tuis intellexi. Sentio videlicet, quanto id non tibi ſolum, & mihi, ſtudiiſque in univerſum omnibus ſit detrimento, quibus tanta cura diligentiaque prodes. Quamquam vereor ne haec ipſa res valetudini tuae ſit adverſa, illique tui animi ardori vires corporis parum ſufficiant. Ut fortaſſe te non ſine gravi cauſſa jubeam inſpicere temet ipſum, & ex veteri formula curare valetudinem, ne dum nimis vis prodeſſe omnibus prodeſſe parum valeas. Deus ſervet te; vir optime, ac cito vires tibi reſtituat. De *Tutarchis* Hygini dixi olim in Milit. Nav. pag. 309. ex quo loco petes ſententiam meam, ſi tanti videbitur. Quid de *Pitulo* habet idem auctor, bene eſt, nec mutari, vel aſteriſco, ut ſit vulgo, inſigniri debet. *Pitulus* eſt ex Graeco πίτυλος, quod percuſſionem denotat, ſonumque inde natum. Qualis erat, quem ciebat hortator in navi, portiſculo ſuo, ſive pertica, qua remigantibus dabat modum in impellendis remis obſervandum. Eumque intelligit Heſychius, quando πίτυλον exponit, τὸ πρὸς κέλευσμα ἐλάσαι. Πίτυλος eſt primum κέλευσμα, quod ſit portiſculo. Deinde junctum ei ἐλάσαι, ſive pulſus ille remorum, ad pulſus ejus modulum ſeu numerum, quem edebat baculo Hortator. Hinc *ſedere ad pitulum*, eſt ſedere in propinquo, ſive vicinia pituli, hoc eſt eo loco, ubi pitulus editur. Eſt hoc autem perinde, ac ſedere verſus puppim. Nam in pup-

Digitized by Google

pi ſtabat vel ſedebat Hortator, ibique pitulum dabat. Stat. Lib. VI. Theb. verſ. 791.

Et ſigno de puppe dato, poſuere parumper
Brachia, vix requies, jam vox ciet altera remos.

Neque aliud quid innuit Hyginus. Nam poſtquam de Gubernatore, Proreta, Tutarchis Argo navis retuliſſet; de remigibus quoque addere quid vult, & ex iis commemorare, qui ad proram, quive ad puppim ſederint. Id ergo profert illis verbis: *ad proram & remos ſederunt Peleus & Telamon, ad pitulum ſederunt Hercules, &* (in mea editione quae eſt Lugdunenſis Anno 1606. edita perperam *ad* eſt excuſum) *Idas, ceteri ordinem ſervaverunt.* Hoc vult, verſus proram remigum officio fungentes ſediſſe Peleum & Telamona, a dextro alterum, alterum a ſiniſtro latere, verſus puppim vero, ubi hortamentum datur, Herculem & Idam. Caeteros obſervaſſe ſuum quemque ordinem. Facit autem horum ſpecialem mentionem, quia erant velut duces quidam ceterae remigum turbae in ſuis verſibus, ſeu potius ordinibus, haud ſecus atque in militia terreſtri λοχαγοὶ vel ξεναγοί unde & peculiari nomine πρόσκωποι & ἐπίκωποι appellabantur, ſicut dixi cap. 3. Lib. II. de Mil. Navali. Neque aliud opinione mea, quam Hyginus, voluit Flaccus, quando cecinit lib. I. Arg.

Hinc laevum Telamon pelagus tenet, altior inde
Occupat Alcides aliud mare.

De quo loco tamen amplius videbo in curis ſecundis meorum de militia navali librorum. In quibus haec, & centum alia explicabuntur, & a me omiſſa, & a nemine adhuc expoſita, ſi vitam Deus dederit. Phaedrum nulla cauſſa eſt, cur tam avide deſideres. Si quid boni habebit, id a te profectum erit. Caetera erunt levia, & in uſus juventutis noſtrae ſolum ſcripta, ſicut aliquoties teſtatus ſum. Ego tamen nullo ſum impedimento, quo minus prodeat, ſed typographus, qui nos omnes per ſex ſeptem hebdomadas habuit ludibrio, nec manum operi admovit. Pro indicio, quod feciſti de Naumachicis Leonis ago tibi gratias. Quamquam ego de Baſilii Naumachicis nuper ſcripſerim, & auctore Anonymo (certe nomen ejus mihi excidit memoria, ſi quod habet) de partibus navium. Nec ſcio, an Naumachica Leonis alia ſint, quam quae extant in ipſius Tacticis cap. 19. ſi ſunt alia, ſignifices mihi velim. Auctoris ejus de partibus navium aliquoties mentionem fecit apud me Cl. *Iſaacus Voſſius*, ex quo proinde certiora omnia de eo poterunt haberi. Nec omittes inquirere meo nomine, ſi quando ad eum ſcribas. Vale, vir Nobiliſſ. ac me, ut ſoles, amare perge. Deus te ſervet, annumque novum, cum plurimis ſequentibus ſalvum tutumque tranſigere faciat. Iterum vale. Upſaliae 30. Dec. CIↃIↃCLXII.

EPI-

EPISTOLA XXXVII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

DE *Tutarchis* & *Pitulo* quae docere me non es gravatus, vir Clariſſime, perquam accepta habui. Negligentius, fateor, conſuluveram indices commentarii de re nautica tui. Leonis Naumachica Gottorpii olim a me inſpecta cujus ſint molis, non ſatis memini: anni quippe duodecim & plures ſunt, quod codex ille in manus meas primum incidit, nec poſtea eſt perluſtratus. Bis jam aut ter itineri accinctus fui, ut coram te ſalutarem: ſed inopinati ſemper aliquid negotii intervenit, & a propoſito me revocavit, ne viae committerer. Nunc cum brevi proceres ſint conventuri, vix opinor a rebus meis impetrari poſſe, ut de itinere hoc cogitem. Te tamen hic complecti unice deſidero. A *Bigotio* literas accepi tandem, quales ſperare me juſſerat, hoc eſt ubéres & copioſas. Phaedrum tuum non a me ſolo impatienter expectari inde colliges. Vale, vir eximie, & me affectu tuo conſtanter proſequi, ut hactenus, perge. Holmiae Suec. CIↃIↃCLXIII. a. d. XIX. Januar.

EPISTOLA XXXVIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

MIſi ad te nuper Phaedrum per novercam uxoris meae D. *Loccenii* conjugem. Spero tibi redditum eſſe, judiciumque tuum avide exſpecto. Quamquam, cur expectem, cauſſa nulla ſit, cum ipſe ſciam pleraque eſſe minuta puerilia que. Verum ego non tam quid placere huic aut illi poſſit, verum quid huic noſtrae juventuti eſſet utile, debui attendere. Quod proinde tu pro humanitate tua excuſabis. Quemadmodum & vitia typographica haud pauca, quando ad hoc corrigendi munus plane ſum ineptus, libereque id profiteor. Pro litteris *Gudii* ſummas ago gratias. Video virum eruditum ſuis uſibus propriis ſervare, quae in Phaedrum annotavit. Minime aegre fero, atque adeo nunc etiam in multis ab ipſo erudiri cupio. Quamquam ſi miſiſſet, nihil diſſimulaturus eram, quod apparet vel ex loco unico lib. III. 2. *Bigotium* de me adhuc cogitare gaudeo, ſperoque adjumentum aliquod ab eo cum in aliis, tum in Aeliano. Pro cujus variantibus lectionibus tua ope procuratis tranſmiſſiſque gratias ſummas ago, idemque per te fieri apud *Gudium* per te data occaſione meo nomine oro rogoque. Vellem viro longe humaniſſimo Dn. *Bigotio* mittere exemplum Phaedri mei, ſed qua ratione poſſim, non invenio. Si tu rationem noſti, ſcire eam cupio. Mauricius hebdomade ſequenti praelo committetur, uti ſpero. Utinam & caeteri Tactici ad manus meas pervenirent, qui nec dum

dum editi ſunt in publicum. Scripſi aliquoties de duobus ſcriptoribus, altero, qui agit de Piratica, altero, qui agit de partibus navium, quorum ſemel iterumque mentionem fieri praeſente me a Cl. *Iſaaco Voſſio* recordor, ut tua opera ſcire licet, ubi locorum degant lateantve; & num ipſe eos habeat *Voſſius*, & communicare velit. Nam finito Mauricio nihil agam prius, quam ut mea de Militia Navali emendem, longeque alia faciam, quam ut nunc ſunt. Et habeo innumera jam nunc in eam rem collecta. Fac itaque, ſi potes, ut de his ſimilibuſque per te intelligam. Sed nimium abutor tua facilitate, Domine, meiſque litteris nil, praeter moleſtiam tibi creo. Itaque finio, & te gratiae Divinae commendo. Vale, Upſaliae. a. d. 3. Martii CIↃIↃCLXIII.

EPISTOLA XXXIX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NUdius tertius eſt, ex quo *Gronovii* Obſervationes ad me pervenerunt. Debebat ſecum attuliſſe ſoror uxoris meae, ſed ea ciſtae incluſerat, quae nunc demum navigio huc eſt advecta. Dedi ſtatim bibliopegae, ut conferre poſſim cum priori editione, ac videre quid acceſſerit. Miror, quod non librum quartum eadem forma excuſum addiderit. Livium ejus impatienter expecto, ac ſubinde moneo noſtros, ut differant emere ſibi eum auctorem, donec editio iſta fuerit publicata. Pro cura, quam adhibuiſti in tranſmittendo Phaedro, gratias tibi ago debeoque maximas. Te potiſſimum auctore ac ſuaſore verto nunc Arrianum, eique quantum mihi ſupereſt temporis ab aliis laboribus tribuo. Quo ſucceſſu, tu aliique olim videritis. Quae de Petronio ſignificabas litteris ſuperioribus, fateor me feciſſe parvi. Scilicet ſimilia de Livio aliiſque ſuperioribus temporibus jactabant. Etiam vereor nunc, ne quis Italus ſub nomine Petronii ludum ſibi faciat de credulitate aliorum. Valerii Flacci editionem Bononienſem ſcribis te non vidiſſe, utrum vero videre deſideres non ſcribis. Fac itaque ut intelligam voluntatem tuam, eſt enim in Bibliothecae Academiae Catalogo editus Bonon. 1519. Si putas eſſe tanti, tranſmittetur liber molis non exiguae, ut qui alia quoque contineat, idonea occaſione. Nuper quid notabam de ſiglis veterum. Obſervabam *Hermannum Hugonem* in de prima ſcribendi origine diſtinguere a literis ſingularibus, eoque fine citare Ciceronem pro Murena & Gellium Lib. XVII. cap. 9. Mihi neque Cicero neque Gellius agere de ea re videtur, longeque aliud quid velle, quam id genus, de quo *Hugo* loquitur, & deſcripſit Valerius Probus. Si otium fuerit, inſpice quaeſo locum utrumque ac ſententiam tuam aperi. Nam & *Voſſium* pro parte *Hugonis* ſtare hactenus video, quod verba attinet, Lib. I. Art. Gramm. cap. 40. Sed jam nimium eſt nugarum. Tu, vir Nobiliſſ. Vale, ac me amare perge. Upſaliae a. d. 19. Maii CIↃIↃCLXIII.

EPI-

EPISTOLA XL.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

EXſpectavi hactenus nequicquam, ſi aut *Bigotius* noſter, aut exterorum alii, e numero ſodalitii noſtri ſignificarent rei literariae nonnihil, quod a te haud ignorari meretur, aut mihi ſcriptionis argumentum qualecumque ſuppeditaret, vir clariſſime: ſed nil epiſtolarum jampridem peregre ad me defertur, quod tua cognitione ſit dignum. *Gronovius* tamen noſter, quod nomen in deliciis tibi eſſe minime neſcio, poſtremis pollicebatur mox fore, uti per literas te conveniret, ſed promiſſi hujus memoriam illi haud dubie refricabit tuus Phaedrus, cujus exemplar jampridem in manus ejus perveniſſe debuit. Nam is, qui faſciculi curandi provinciam ſuſceperat, in Belgium noſtrum jam advenit ſoſpes, uti aſſeverare non dubitant, qui hominem propius novere. Exſpecto, ut & *Elzevirius* me rei hujuſce faciat certiorem, cui faſciculus erat inſcriptus. Libellos recens editos nonnullos diebus proximis accepi e patria, quos inter Voſſianum de fluxu ac refluxu marino commentarium, Lucretium *Tanaquilli Fabri* obſervationibus novis illuſtratum. Poëma panegyricum de rebus a Berengario geſtis, quod cum Patavii olim in monaſterio quodam inveniſſem, tineis blattiſque expoſitum, curavi deſcribendum, & *Hadriano Valeſio*, *Henrici* fratri edendum tradidi, cujus animadverſiones luculentae accedunt. Denique praeter alia hiſtoriam noſtrorum temporum ſpectantia catalogum Bibliothecae Dufrenianae. Studia Cl. *Brunneri* mihi ſunt commendatiſſima. De Valerii Flacci editione Bononienſi quid vellem, ex *Curione* jam intellexiſti, credo. *Sigla* veterum non videntur fuiſſe occultae litterarum notae, de quibus agunt Gellius, & Cicero, aut notae, quales illuſtravit Valerius Probus, hoc eſt ſingularium litterarum, ſed σημεῖα, quod & ipſum nomen evincit. Talem codicem Arateorum Germanici ſe vidiſſe *Petrus Bembus*, ſi recordor, alicubi narrat. Vidi & ego Gloſſaria complura ejuſdem notae. Teneoque nunc in manibus veterrimum Maronis codicem, in cujus margine ſcholia occurrunt hujuſcemodi ſiglis ut plurimum exarata. Extat id genus Scholiaſtes quoque Juvenalis in Leidenſi Bibliotheca. Merito autem cavêre Imperatores Graeci ac Romani, ne libri Juris hujuſcemodi characteribus deſcriberentur, quia librarii, niſi memoria uterentur praeſentiſſima, in hac re labi facillime atque aberrare poterant. Simile ſcribendi genus apud Seras ſeu Sinenſes etiam nunc in uſu eſt. Vale, Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXIII. XII. Junii Juliani.

Digitized by Google

EPISTOLA XLI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio,

Holmiam.

QUI has tibi offeret, filius eſt [1] *Laurentii Fornelii*, Poeſeos apud nos Profeſſoris, amici mei ſingularis. Qui cum certis de cauſſis iter ad vos inſtituiſſet, atque tibi potiſſimum propius vellet innoteſcere, per me, cujus preces poſſe neſcio quid apud te perſuaſum ſibi habet, commendari gratiae ac favori tuo voluit. Et eſt juvenis ingenii doctrinaeque haud vulgaris. Qui cum fructu Gallias & Angliam perluſtravit, biniſque vicibus in patria tua vixit, Leidaeque publicos honores impetravit. Studiis imprimis Mathematicis eſt deditus, Mechaniciſque, in quibus paucos creditur habere pares. Quod ipſe facile intelliges, ſi admittere cum voles. Et quia multa de humanitate ſingulari inaudivit, praeterea neſcio quo peculiari gentis veſtrae amore tenetur, nefas eſſe putavit, ſi non redux nuper factus, te quoque ſalutaret, officiaque ſua, qua poſſet comitate, offerret. Peto autem, quantum poſſum, vir Nobiliſſime, ut ipſum reſque ejus tibi habeas quam commendatiſſima, cum ipſius cauſſa, quippe qui meretur, tum & mea cauſſa, qui diligo Juvenem propter rarum ejus ſingulareque ingenium, propterque parentem ejus, virum vere bonum cordatumque. Neque dubitare debes, collocaturum te beneficium in hominem gratiſſimum. Pluribus orare pro eo apud te non debeo, quem ſcio ſuomet ingenio pronum ad hoc genus beneficii, illiſque omnibus bene cupere, qui rerum honeſtarum ſtudio tenentur. Flaccum miſi heri cum ſtudioſo quodam, apud Praefectum rei monetariae Dn. *Koch* degentem. Eum libium obtuliſſe minime dubito. Vale, vir Nobiliſſ. ac me, ſicut ſoles, ames. Upſaliae a. d. 20. Juni CIƆIƆCLXIII.

1 de hoc viro & ejus ſcriptis vide *Schefferum* de Scriptoribus Suecorum pag. 141. Edit. Molleri, qui eum obiiſſe 8. Jul. 1673. notat. de Filio, cui praenomen *Jonas*, ibid. pag. 230. qui obiit 17. Febr. 1679.

EPISTOLA XLII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

ULtimas meas, quae de libris in Batavia noſtra Galliaque nuper admodum editis, atque inter hos de Lucretio *Tanaquilli Fabri* agebant, recte curatas eſſe confido, vir Celeberrime. Valerium Flaccum *Johannis Baptiſtae Pii* commentario libro illuſtratum & accepi, nec inutilem fore mihi, in eundem poëtam nonnihil obſervationum paranti, auguror. Videram quidem caſtigationes *Pii* in Valerium non nullas laudari a Criticis ſcriptoribus, ſed eas ex in-

Digitized by Google

integro hujus commentario eſſe delibatas ignorabam. *Fornelium* quod mihi conciliaſti, plurimum te amo: dignus eſt enim ob eximias animi dotes, non mea tantum benevolentia, ſed ſtudio atque adfectu horum omnium, qui literis favent. A *Bigotio* geminam nuper habui epiſtolam, qui Lutetia jam digreſſus in Neuſtria paterna ſedem hoc anno eſt fixurus. *Brunneri* noſtri ſtudia, ut curae mihi fuiſſe apud illum intelligas, offert & pollicetur vir humaniſſimus Moerin Atticiſtam hactenus ineditum, cujus apud Photium in bibliotheca fit mentio. Nam de verſione Palaephati quod addit, jam ſerum eſt. Ipſas literas cape. Ex iis cum alia ſcitu non indigna cognoſces, tum illuſtriſſimum *Montoſerii* Marchionem, cui poëmata mea inſcripſi olim, praefectura provinciae Normannicae nuper auctum eſſe. Ipſe etiam Marchio ejuſdem rei per literas me certiorem facit. Addit idem, quod & alii nunciant, regem Chriſtianiſſimum inter plurimas animi heroici dotes, amore literarum conſpicuum, viris per Europam compluribus, eruditionis fama praecipuis, annuum ſtipendium nuper eſſe largitum. Inter hos *Hevelii* & *Boecleri* Germanorum, tum noſtratium *Voſſii* atque *Hugenii* junioris, habitam fuiſſe rationem audio. Nam meum quoque nomen quod principibus Achivis permixtum agnoſco, id ruborem mihi exprimit, & quidem maximum. Sed cum rei publicae, ut ſcis, foederatorum Belgarum operam & obſequia addixerim, de admittenda hac munificentia nihil hactenus decrevi, dum intelligam poſſe id fieri dominis meis minime invitis ac nolentibus. Phaedrum tuum noſtro *Gronovio* ſe tradidiſſe ſignificabat ultimis ſuis *Daniel Elzevirius*, ac curae ſibi rem fore pollicebatur de altero exemplari ad *Bigotium* mox mittendo. Vale, mi Schefferc. ſcribebam Holmiae Anno CIↃIↃCLXIII. a. d. IV. Julii.

EPISTOLA XLIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRimum gratias tibi ago, quod ad petitionem meam tanta facilitate admittere, tanta humanitate excipere *Fornelium* noſtrum es dignatus. Non poteſt ſatis apud me praedicare benevolentiam promptitudinemque tuam, quam ſummopere ſuis rebus, etiam in poſterum utilem futuram ſperat, planeque ſibi pollicetur. Facit autem nobis ſpem fore, ut ad nos excurras hiſce diebus. Quod ut vehementer opto, ita etiam enixe oro, ut noſtro qualicunque hoſpitio uti ne graveris. Excipieris a nobis, ſicut non pro dignitate tua, quod per facultatum noſtrarum tenuitatem non valemus, ita ſaltem pro copia noſtra animo ſimplici, candido & erecto. Remitto quoque litteras *Bigotii*; quodque *Brunnerum* noſtrum attinet, fore ei acceptiſſima, quae pollicetur, ſcio certiſſime. Nam ipſe quidem abeſt ab urbe, neque ſpatio unius vel alterius hebdomadis revertetur. Honorem tibi habitum a Rege Chriſtianiſſimo

 gau-

gaudeo, gratulorque tibi, Domine, hoc magis, quia judicio factum intelligo, quod in tanto Rege admiror veneror que. Utinam ſic pergat magnus princeps. Non deërunt ingenia praeclara, omnemque impendent operam in illuſtrandis bonis artibus ac litteris, poſtquam patronum ſibi alicubi terrarum, praemiumque paratum eſſe ſentiant. Mauricius noſter lente procedit, dum eſt unus tantum, qui ſcit Graece ſcribere, ex typographis noſtris. Et is ſaepe aliis negotiis impeditur. Utinam, quod petiiſſe abs te ſcribit *Curio*, id impetrare poſſit, ut huc ex Hollandis unus alterque typographus ad rogatum tuum veniret, ſic omnia rectius celeriuſque poſſent expediri. Interea ego Arrianum verto, cujus exemplum ad me miſſum mire pravum eſt, licet, qui deſcripſit, ſummam ſe adhibuiſſe curam teſtetur. Paſſim ſunt lacunae, verba ipſa miſere corrupta, laborque tanto major, quanto minus ſubſidiorum aliunde ſuppetit. Nam tametſi prima ejus pars in multis cum Arriano conveniat, tamen ea, qua de priſcis Romanorum exercitationibus equeſtribus agit, non habet, unde ei poſſit medicina aliqua afferri. Praeterea fragmentum ex Alanica Hiſtoria Arriani, ut opinor, ad quod emendandum pariter, praeter ingenium, nil afferri poteſt. Ego tamen faciam, quantum in me erit, atque prout ad me miſſa ſunt exhibebo omnia, deinde meam in notis declarabo ſententiam. Vale, vir Nobiliſſ. ac me amare perge. Upſaliae a. d. 14. Juli CIƆIƆCLXIII.

EPISTOLA XLIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Ecce tibi duo folia Mauricii noſtri, quae Cl. *Bigotio* mittes, ſi videbitur. Plura mittere cum tabellario commode non poſſum, nec ſunt multo plura edita, dum ad alia aliaque typographi trahuntur. Quae Cl. *Bigotius* in primo folio annotavit, nobis pridem ſint proviſa, indicataque in animadverſionibus. Nec eo minus grata, quia noſtram ſententiam confirmant. Caeterum ne ea ipſa, quae in mentem venerunt mihi, iterum recipiam, adſcripſi conjecturas in margine, prout hactenus occurrebant. Eas vel firmare, vel rejicere, noviſque acceſſionibus locupletare poterit Cl. *Bigotius*. Quanquam cum ſubſidii non parum habeam ex Leone ad emaculandum Mauricium, rem mihi faceret longe gratiorem Cl. *Bigotius*, ſi quae ad Arrianum habet notata vel ipſe, vel alius ex amicis ejus, mihi mitteret, ejuſque illam partem maxime, quae agit de exercitatione equitum apud Romanos. Nam illius quidem rei aliunde nulla, vel omnino pauca ſuppetunt ſubſidia, & ſunt nonnulla ibi, ſive primi codicis, ſive exſcriptoris vitio corrupta manifeſte, ac hiulca. Ut ex. gr. ab initio: ἀποτεμνόμενοι τοῦ παντὸς πεδίου τὸ πρὸς τοῦ βήματος ἐς παλατίου ἰσοπλεύρου σχῆμα. Paullo poſt: ὁπόθεν μάλιστα ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπελαύνειν δόξειαν καὶ μὴ ἁπλῆν. ἀλλ' ὡς ἔνι ποικίλην

κίλην τὴν ἐκδρομὴν ποιεῖσθαι. σημείοις δὲ διακεκριμένοις ἀπελαύνετε &c. Hujus generis alia ſunt pluſcula, quae non poteſt non obſervaſſe *Bigotius*. Et quia nemini, nec Graecorum, nec Romanorum, quantum ſcio, prodita eſt iſta exercitatio, haereo ſubinde, doctorumque opus habeo ſubſidia. Quod ſi praeſtare mihi ipſe dignaretur, non modo mihi rem gratiſſimam, ſed & omnibus, in quorum manus aliquando venient, utiliſſimam faceret. Tu, ſi grave non eſt, ei potes indicare hanc petitionem meam, virumque ſponte ſua pronum ad talia, auctoritate inſuper tua adhortari, agereque cum eo, ut, quae mittere velit, celerrime mittat, quando finito Mauricii textu, Arriani textus deſcribetur a typographo, atque tum ad notas demum venietur. Vellem ipſe ei ſcribere, ſed quia intelligo, diſtrictum curis multis, praeterea ad priores meas reſponſum expecto, hoc quicquid eſt officii, differam in tempus aliud. Tu velim interea cum meo nomine ſalvere jubeas, & favere porro rebus meis, ſicut coepit. Id quod abs te quoque fieri opto, enixeque rogo, quem propediem coram viſurum ſpero, cum ad nundinas autumnales venero. Vale, Nobiliſſ. Domine. Plurimum te *Brunnerus* noſter ſalutat. Upſaliae. a. d. 15. Nov. CIϽIϽCLXIII.

EPISTOLA XLV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO amica gratulatione, litteriſque *Bigotii* & *Falconerii* ſummas ago tibi gratias. Remiſiſſem has cum tabellario nupero, niſi me affixum lecto tenuiſſet morbus per dies aliquot. Video *Falconerium* habere aliqua parata in Arrianum. Utinam ea velit edere in lucem, & a ſua quoque parte juvare rem litterariam. Neque enim mea poterunt impedimento eſſe ei, qui ſubſidiis ad talia, quam ego, eſt inſtructior. Quod ſi tamen malit forte ſua huc tranſmittere, dabimus operam, ut una edantur cum noſtris quam diligentiſſime. Quae narras de Plauto Livioque *Gronovii*, mihi jucundiſſima fuerunt. Spero habituros nos cum primis navibus. Quid autem Virgilius tuus? quando ipſum habebimus? Noſtra lente procedunt, neque ante feſtum Paſchatis eorum quidquam video me polliceri poſſe. Sed eſt finiendum abituriente tabellario. Quare te, cum amicis jubeo ſalvere, ac valere optime. Upſaliae feſtinante calamo a. d. 19. Febr. CIϽIϽCLXIV.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA XLVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO Epiſtola *Bigotii* gratias tibi ago maximas. Video ſubiraſci mihi *Fabrum*, quod receſſerim nonnunquam a ſententia ipſius. Ferendum erit, quod non poterit mutari. Judicabunt inter nos eruditi. Nam quod ait affinxiſſe me nonnulla ipſi, quae nunquam cogitaverit, id equidem, quale ſit, non intelligo. Si quid factum eſt, errore factum eſt, & quia rudis ego ſtylum ejus parum intelligo. Tu ſi obſervaſti quidpiam, indica quaeſo. Scripſi hoc nomine ipſi *Bigotio*, cui, niſi grave eſt, mittas epiſtolam. Negotium cum *Falconerio* tuae fidei diligentiaeque committo totum, cumque perofficioſe ex me ſalutari cupio, ſi quando litteris inviſas. Quae *Bigotius* de *Valeſio* promittit, fac, ut expediat, meis que precibus tuas adde. Noſtra negotia lente hic procedunt, cum ob alia, tum quia multis laboribus, ob moleſtiſſimum, quo fungor, officium, obruor. Vale, vir Nobiliſſime, & me amare perge. Upſaliae a. d. 8. Mart. CIƆIƆCLXIV.

EPISTOLA XLVII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

CUM proxime nonnihil litterarum dabam ad *Bigotium* & tuas miſi eadem opera, & de Arriani Tacticis, ut quantum in ſe eſſet, tibi gratificaretur, verbis enixiſſimis denuo rogavi hominem, atque obteſtatus ſum. Eram & de Plutarcho additurus, niſi quod nimia *Brunneri* noſtri feſtinatione nuper factum eſt, ut parum recordatus ſim, quaenam is ex magni ſcriptoris opuſculis potiſſimum recenſenda ac in lucem proferenda ſibi propoſuerit. Hoc ubi certius ex te cognoſcam, opera a me dabitur, ut, ſi quid operum Plutarchi latet in vetuſtis apud Celtas bibliothecis, unde editiones vulgatae caſtigari atque emendatiores fieri poſſint, id ut in gratiam amici noſtri a *Bigotio* exſcribatur quamprimum, & ad nos mittatur. Heſterno die litteras Dantiſco accepi, per quas amicus non nemo me rogat, uti copiam faciam navalium ac maritimarum legum Suecicae gentis, ſi quae in publico circumferuntur, praeſertim Latino aut Germanico ſermone conſcriptae. Eſſe enim in illa civitate hominem juris peritum, qui luculentos ejus argumenti commentarios paret. Si quid harum rerum a Suecis in lucem ſit prolatum, ex Socero tuo omnium optime poteris doceri, ni fallor. A *Bigotio* recentes admodum ante triduum accepi, quas hic vides.

Digitized by Google

vides. Is cum valetudine adverſa diu conflictatus tandem nunc convaluit. Ex Belgio aut aliunde, quod nuntiare poſſem, nihil omnino rerum novarum ad me perlatum eſt. Vale, vir eximie, &. ſalve cum clariſſimo *Brunnero*. Exarabam propere Holmiae Suecorum a. d. 24. Martii Juliani CIↃIↃCLXIV.

EPISTOLA XLVIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Recte meas ad Cl. *Bigotium* curatas eſſe gaudeo, eoque nomine tibi me debere plurimum agnoſco. Pro cura tua de Arriani Tacticis ago gratias. Fa, prout reperi in meo codice, converti pridem in Latinum, notas quoque uberes adjeci, quibus, quae ſuſpecta ſunt, indicantur. Si quid aliunde interea accidet ſubſidii, in lucro veluti ponetur. Quod *Bigotius* de aetate ejus ſcribit, pluribus jam ante exſecutus ſum ex ipſo ſcriptore. Neque in me quidquam deerit, quod ad divulgandum eum pertinere intellexero. Sed en tibi nova obſtacula. Typographi dico, quos nuper ex Belgio conduxit noſter *Curio*, a conterraneo ſuo *Joh. Pauli* peſſime corrupti, parant abitum, & contra fidem datam, ſcriptoque comprehenſa pacta plus exigunt a *Curione*, quam ipſe dare ſine damno poteſt, cum praeſertim plus jam ante promiſerit, quam vulgo dare ſolent in Hollandia... Nempe poſtquam eos veſtimentis omnique alia re neceſſaria inſtruxit, nimis diu eſſe ſibi videntur in opere, prius quam poſſint & pecunias accipere. Et quia *Curio* paratus eſt ad aequa omnia, impoſitum ipſis in Conſiſtorio Academico, ut ne prius excedant urbe, quam rationes crediti ſolutique reddiderint. Sed homines licentioſi abituros ſe minantur omnibus invitis. Quod propterea ſcribo, ut ſi eis accidit quidpiam, quod nollent, ipſorum, nulla noſtra factum culpa intelligas. Simul videas, quam miſera noſtra ſit conditio, qui cuneis velut atque machinis extundere ſingula, quae in lucem dare volumus, adigimur. Quin imo huc ſcriptum nuper eſt Argentorato, etiam *Freinshemii* in eum notas ibi publicari. De *Fabri* indignatione ſcripſi nuper, petiique ut quid judicares de ipſa, mihi ſignificare velles, diceréque, ſi quae obſervaveris, quibus eam ſim promeritus. Quod quia nondum factum eſt; idem proxime abs te expecto. Quae Socer meus reſpondet, addidi in ſcedula ipſius manu ſcripta. *Brunnerum* hactenus non vidi, nec adire ipſum licuit per occupationes alias. Dabo operam, ut ipſe tibi ſcribat proxime. Vale, vir Nobiliſſime, ac feſtinationi meae ignoſce. Upſaliae a. d. 29. Marti CIↃIↃCLXIV.

EPI-

EPISTOLA XLIX.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

OPeras illas Typographicas ſocordes & nequam, recte omnino feceris, ſi pro ea, qua polles, auctoritate in ordinem redegeris, & pro meritis haberi juſſeris, vir Clariſſime. Ne mireris tamen occaſionem querelae juſtae tibi eſſe ſubnatam: teſtor & adfirmo, mihi quoque, ex quo hîc ſedem fixi, non diſpar negotium a tribus quatuorve nebulonibus ex numero meorum popularium fuiſſe exhibitum, quos aut ipſe ex Belgio in comitatu meo adduxeram, aut meis impenſis poſtea huc devehendos curaram. De ancillis noſtratibus eadem omnia aſſeverant, qui opera non paucarum hîc ſunt uſi: eas nempe ipſas, quae frugaliter naviterque in patria ſeſe geſſiſſent, ſimulatque huc delatae eſſent, ita mores atque inſtituta harum imbibiſſe regionum, ut ſupinas pigerrimaſque & immundas in omnibus ſe praeſtarent. Quod niſi in hac civitate frigerent leges, de meis ſycophantis poenas ſumſiſſe poteram, quod ut apud vos fiat de veſtris a te pendet. Die craſtini expoſtulabo cum *Plumero* ſuper hac re, hominemque hortabor, ut officii ſui fungos noſtros admoneat: nam ejus conſilio haec ab illis fieri minime opinor. Proxime ſcribebat idem *Plumerus*, praelo ſe ſubjeciſſe Minervam *Scioppii* Sanctianam. Habere ſe & praelo paratos integros *Trajani Boccalini* in omne Taciti corpus commentarios, vernaculo ſermone conſcriptos. *Paſchalii Groſippi* Grammaticalia opuſcula, vulgatis exemplaribus longe auctiora, aliaque cum *Schioppii*, tum *Sanctii*, quae aut lucem hactenus non viderint, aut pretio haberi non poſſint: haec ille, quid *Bigotius* ad me perſcribat ex hac ejus epiſtola uberius cognoſces. in tuis ad Phaedrum animadverſionibus nil recordor occurrere, quod *Fabrum* offendiſſe potuit, ſed vir ille eo eſt ingenio, ut, quo benignius habeas, eo plus ſibi indulgeat. Vale Holmiae v. April. CIↃIↃCLXIV.

EPISTOLA L.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NON incuria ignaviaque factum, ut tam diu retinuerim litteras *Bigotii*, ſed quia interveniebant publica, eaque negotia, quae per octiduum & amplius occupatum non ſinebant quidquam aliud agere. Quare dabis tarditati meae veniam, nec eo ſecius in poſterum mittes, ſi quae pertinentia ad litterarum ſtudia ab amicis accipies. Mihi certe in hac parte terrarum degenti nihil poteſt gratius accidere. *Bigotii* vero binae eo mihi jucundiores fuere, quod me facerent certum de ipſius Arriano MS. Neque poſſum ſatis commendare ac amare

Digitized by Google

amare hunc ipſius erga me animum, id quod publice etiam profitebor ſuo tempore. Tu ſi ſcribes ei, fac, ut intelligat, agnoſcere me beneficii hujus magnitudinem, & praedicare paratum eſſe. Quae de Petronio ſcribit, ſunt notatione digna, veroque proxima. Quo enim alias pertinuerit tam arcta MS. ipſius cuſtodia? de qua memini jam olim aliquid legere me in litteris Italorum ad te ſcriptis. Et apparebit ſuo tempore. Fruſtra enim eſt, qui ſe impoſiturum ſperat facile tam docto & in talibus exercitato. Habui his diebus litteras ab *Andrea Boſio*, eruditiſſimo viro, in quibus referebat ſe nunc eſſe totum in adornando Joſepho, habere ejus quaedam MSS. & expectare plura a *Boineburgio*, petitque a me, ut ſi quid noſſem, quod juvare eum poſſet, indicarem. Ego, qui a talibus ſum deſtitutus penitus, hoc viri humaniſſimi deſiderium tibi aperio, & occaſionem monſtro beneficii praeſtandi homini, ut ſcio, minime ingrato. Sed tu videris, quid factu ſit commodum. Promittit alias Cornelium Nepotem emendatiorem, quam prodierit unquam hactenus. Item editionem iteratam Diſſertationum, quas ſcripſit de Pontifice Maximo. *Gronovio* noſtro litem eſſe ortam cum *Tabore* nunciant ſtudioſi noſtri Gieſſa ad me perſcribentes. Utinam talia non diſtineant virum eruditiſſimum ab aliis utilioribus. Sed finire cogor epiſtolam, feſtinatione ſumma ſcriptam, cui tu quaeſo ignoſce, ac me, ut ſoles, proſequi favore tuo perge. Vale. Upſaliae. a. d. 26. April. Anno CIↃIↃCLXIV.

EPISTOLA LI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

HEſternus dies attulit a *Bigotio* noſtro mihi epiſtolam, cui adjuncta erant nonnulla te ſpectantia, quae hîc vides, vir Clariſſime, utinam ſtudiis tuis profutura. Nam id quidem praecipuo eſt nobis in voto. Quid rerum apud Italos Galloſque nunc geratur ut plenius cognoſcas, mitto, quae ſuper hoc argumento ad me perſcribit idem ille *Bigotius*. Nam aliud, quod nunciare poſſim, nil omnino occurrit. Ad tertium Livii Gronoviani volumen edendum lentius quam velim, ſeſe accingunt operae Typographicae. Fore nihilominus ut hujuſce curae omnia in lucem hoc anno proferantur, ſperare nos jubet *Elzevirius* bibliopola. Plautus amici noſtri nondum ad me pervenit. Quas mones Arriani Tacticis adſcriptas eſſe caſtigationes, eae quin a *Bigotio* ſint profectae, vix eſt dubitandum. Vale, & amicos communes ſaluta. Holmiae CIↃIↃCLXIV. a. d. XXIV. Maii.

Digitized by Google

EPISTOLA LII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

TUas una cum Cl. *Bigotii* litteris, & Baſilii Naumachicis recte accepi. Non potes credere, quanto gaudio me affecerit Baſilius, ut quem videam continere non pauca rebus meis valde conducentia. Quare & tibi gratias ago maximas, & ut *Bigotio* interea agas meo nomine, ſi forte ſcribes, etiam etiamque oro. Nam ipſe illi ſcribere nunc per varias occupationes nequeo, & expecto meum de Philoſophia Pythagorica opuſculum, intra dies paucos finiendum, ut una poſſim mittere. Notae marginales in Tacticis Arriani, non ſunt *Bigotii*, ſed alterius (ut ſcribit ipſe,) qui librum illum habuit a *Bigotio* utendum. Eſt mihi MS. quidam codex, in quo vita S. Odiliae, ſic incipiens: *Temporibus Hinderici Imperatoris quidam dux illuſtris.* finiens: *per omnia ſecula ſeculorum Amen.* Item alia ejus deſcriptio, incipiens: *Dum ortum ſponſi, ſanctam videlicet eccleſiam.* finiens: *praeſtante Domino noſtro Jeſu Chriſto.* Item de vita ducis Athici ſive Adalrici, incipiens: *Erat temporibus Dagoberti.* finiens, *per omnia ſecula ſeculorum, Amen.* Item de vita S. Hydolphi incipiens: *Nutrix S. virginis Odiliae.* finiens, *cujus ſe mancipat militiae.* Item alia hujus generis, quae neſcio, an a quoquam ante ſint publicata. Continent non pauca, ad Dagobertum pertinentia. Si ſcirem ante non eſſe edita, & mereri lucem, ederem. Tu videbis, & ab amicis cognoſces, quid de his ſtatuant. Non poſſum plura hac vice, quia me interturbant amici moleſte officioſi. Vale, & ut ſoles, res meas tibi habe commendatas. Upſaliae. a. d. 31. Maii. CIƆIƆCLXIV.

EPISTOLA LIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PErlatus eſt ad me nudius tertius *Gronovii* noſtri Plautus, una cum ejuſdem libello apologetico, variiſque praeterea aliorum lucubrationibus recens in lucem emiſſis, quibus & Longinus *Tanaquilli Fabri* caſtigationibus atque annotatis illuſtratus erat adjunctus, vir clariſſime. Plauti & libelli apologetici geminum exemplar quia illic offendebam, perſuaſus ſum ut crederem, tecum mihi munus illud eſſe dividendum. Nam amicus noſter hactenus non monet, quid libris hiſce cupiat factum. Tradidi itaque *Curioni* volumen utrumque ad te mittendum, & quidem ea lege, ut, ſi male conjectura a me facta ſit, atque alii ſit munus deſtinatum, tu perlectos codices ſis redditurus, ſin divinus fui & verax augur, amici noſtri munificentia ſolide fruaris. Mitto & Petronii fragmentum typis Patavinis deſcriptum, de quo judicium tuum ne

apud me premas obſecro. Nam mihi libellum animo attentius pervolvendi otium haud fuit. ad Trimaldhionis caenam ſpectant pleraque, ut tute arbitrari potes. *Bigotium* proxime percunctabor, quid de codice tuo, varias variorum vitas complectente, ſit ſtatuendum. Ex Italia litteras ab amicis tandem accepi. Narrat *Falconerius* Romae ſub praelo eſſe *Ezechielis Spanhemii* diſſertationem de utilitate atque uſu veterum numiſmatum, tum imagines virorum illuſtrium ex gemmis ac nummis antiquis depromptas & hactenus publice non viſas. At *Datus* de Florentinis ſuis *Franciſcum Redium* dediſſe publico obſervationes de natura viperarum novas. *Valerium Chimentellium* moliri commentarios in inſcriptionem Piſanam, in quibus & de veterum ſellis ſit acturus. Edi praeterea obſervationes naturales Academicorum Etruſcorum. Cardinalem *Palavicinum* praelo ſubjeciſſe Hiſtoriam Concilii Tridentini, curis ſecundis nunc adauctam, quam opponit Hiſtoriae ejuſdem argumenti a *Paulo Veneto* conſcriptae. Parari praeterea publico obſervationes Mathematicas *Caroli Rinaldini*, *Alphonſi Borelli* de motu animalium opus. Denique verſari ſub praelo varia diverſorum ſcripta, ſed Etruſco idiomate contexta. Haec volebam neſcius ne eſſes. Vale, vir Eximie, properabam. Holmiae CIↃIↃCLXIV. a. d. IX. Junii Juliani.

EPISTOLA LIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

REmitto tibi Petronii fragmentum, quod cum voluptate ſumma perlegi. Video pluſcula jam ante eſſe edita. Quae nunc primum acceſſerunt, valde ſunt corrupta, credoque, non aliam eſſe cauſſam, cur omitterentur hic illicve aliqua a librariis, quam quod eſſent perditiſſima. Verba continent, & locutiones alias non obſervatas, ut *ſaplutus*, *lupatrix*, *praxim*, *coelus*, *balneus*, *abſtinax*, *nervia*, *neſapius*, *ſcelio*, *offla*, *moleſtare*, *gaudimonium*, & id genus: nec tamen ideo rejicere audeo, cum & alias Petronio familiare ſit recedere nonnihil a communi conſuetudine, & caetera mirifice conveniant cum iis, quae vulgo exſtant. Contuli & locum Sariſberienſis, qui probare fragmentum hoc videtur. Quare facile exiſtimo, verum eſſe, ac propterea mereri, quod conſideretur amplius, liberetur que a vitiis, quibus ſcatet, quantum poteſt fieri. Et habeo jam aliqua notata, quae promam, ſi non ingrata fore intellexero. Interea ecce tibi meum de Italica Philoſophia libellum, de quo velim judicium mihi perſcribas tuum: mitto quoque *Bigotii* Arrianum, ſicut ipſe voluit, cum ſumma gratiarum actione. Plautum *Gronovii* cum alio libello reddam, quandocunque juſſeris. Haec feſtino ſcripſi calamo, & faſciculum adjeci ad Cl. *Gronovium*, quem ad eum curabis, quandocunque occaſio fuerit, Vale. Upſaliae 3. Julii CIↃIↃCLXIV.

EPISTOLA LV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Sceffero.

Upſaliam.

OCcuparunt me praeter ſolitum diebus proximis curae publicae, vir Clariſſime, & immane quantum diſtraxerunt. Tum & ex urbe rus proficiſci ſum coactus, ut amici & popularis mei nuptiis intereſſem. Quae cauſſa eſt, quod litterarum nihil a me in manus tuas perfertur jampridem. Sed nec iterare lectionem fragmenti Petroniani hactenus eſt datum. Quod genuinumne ſit an adulteratum, tibi harum rerum ſagaciſſimo cenſori arbitrandum relinquo. Ut tamen ſententiam meam intelligas, quod videris velle, in toto orationis contextu pauca occurrunt, quibus elegantiae Petronianae nitor & veſtigium indubitatum prodatur. Narrationem de Vitriario frigidiſſimam agnoſco. Et tamen ſunt hic illic, quae eruditionem ſaeculi vetuſti prae ſe ferant. Ut de Venere ſtraboſa (*Straboſus* enim, non *Strabonus* opinor ſcribi oportere) Venerem quippe Strabam nonnullis habitam ad Artem Amatoriam Naſonis palam pluribus feci. *Octavius Falconerius* emunctae vir naris, Roma perſcribit, non poſſe ſe perſuaſum habere, ut Petronianae indolis credat hunc libellum. Quibus fere paria cenſet noſter [1] *Gronovius*, niſi quod is arbitratur, fragmenti hujus auctorem, quicunque is ſit tandem, Petronii plura vidiſſe, quam nunc in publico circumferantur. Unde fit, ut in nonnullis, quae depravata ducit, conjecturis indulgeat. Sed tu haec, & ſi quae plura ſunt, omnium optime videbis. Eruditiſſimum tuum de Philoſophia Italica commentarium percurri tantummodo oculo feſtinante hactenus, totum intentiore cura mox perlecturus, pro quo gratias interim ingentes, & quantas pro tam exquiſito munere haberi par eſt, habeo. *Gronovio* exemplar ſuum propediem mittetur. Qui recte ordineque factum nuper nunciabat, quod Plauti ſui atque alterius libelli copiam tibi feciſſem. Quatuor exemplaria Philoſophiae Italicae in Gallias mittenda tradidit mihi *Curio* noſter. Primum horum ad *Bigotium*, ad *Valeſium* ſecundum, tertium, ac quartum ad *Menagium* atque ad *Capellanum* ſpectare addebat, nec defuturus ſum mandato. Rerum novarum nihil nunc in promptu eſt, niſi de bello Brittannico apud nos metum eſſe, ac contagionem illic nonnihil jam coepiſſe graſſari. Vale, Holmiae Suecorum CIƆIƆLXIV. a. d. V. Auguſt.

1 Vide *Gronovii* Epiſt. ad Heinſ. CCCXCV.

Digitized by Google

EPISTOLA LVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

MEum de Philoſophia Italica opuſculum fuiſſe tibi non ingratum, gaudeo, deque eo judicium tuum, cum per otium amplius inſpexeris, requiro. Tot ejus exemplaribus in Galliam Hollandiamque mittendis moleſtum tibi fuiſſe *Curionem* noſtrum, aegre fero. Promiſerat ipſe, ſe daturum operam, ut citra tuam moleſtiam per nautas hoc negotium conficiatur. Nunc video abuti eum bonitate tua, quae quia ſimul meos uſus ſpectat, pro ea ſummas tibi ago gratias, & occaſionem quaero cupide, qua viciſſim meam promptitudinem teſtari tibi valeam. Petronii fragmentum & tibi & aliis ſuſpectum eſſe video. Ego quoque deprehendo pluſcula in eo, ad quae haereo. Infinita tamen depravata, mutila, & gloſſis interpolata cenſeo. De omnibus cum cura, alia occaſione. Nunc enim propter occupationes alias non licet. Quid de Livio *Gronovii*, graſſante ſic contagione per Amſtelodamum atque Leidam, ſperandum nobis ſit, ſcire vehementer cupio, nam a *Gronovio* quidem ipſo nihil habui litterarum longo tempore. Vale, vir Nobiliſſime, ac me amare perge. Upſaliae. a. d. 16. Auguſt. CIƆIƆCLXIV.

EPISTOLA LVII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

GRatiarum actione tardius, fateor, apud te defungor, vir Clariſſime, quam aut officii mei ratio, aut munus longe praeſtantiſſimum poſtulabant. Sed inde publicis negotiis, hinc valetudine minus confirmata interpellantibus, jam pridem meus vix fui. Et tamen Arrianum ac Mauricium tuos majori jam ex parte perlegi, nec ſine fructu praeſentiſſimo, dum nulla ex obſervatis tuis pagella non doctiorem me reddit. In Gallias ac Bataviam noſtram deſtinata abs te exemplaria ut tuto illuc quamprimum perferantur, quantum in me, diligentiſſime curabitur. De Petroniano fragmento publici juris faciendo ſi cogitare pergis, communicabo tecum, quicquid binis jam litteris in illo caſtigavit atque illuſtratum reddit noſter [1] *Gronovius*. Is ante Februarias Kalendas Livium ſuum in lucem proditurum ſpondet. Sed ob hibernas itinerum difficultates vix ante Majas Kalendas libri tam deſiderati exoptatique exemplaria ſperare poſſumus. A *Bigotio* de die in diem litteras expecto, quem Lutetiam ex Neuſtria jam rediiſſe opinari licet. Claudianus meus lucem jam pridem videt, cujus tamen

1. Epiſt. CCCXCIII. & CCCXCVII.

men nec ipſe hactenus compos ſum factus; cum lues per Bataviam univerſam hac aeſtate atrociter graſſata commercium cum Suecis omne quodammodo abruperit, certe in annum proximum rejecerit. Eadem illa lues *Cornelium Schrevelium* e vivis ſuſtulit, majori liberorum ſuorum, quos denos aut duodenos reliquit, quam rei litterariae damno, cum multa conaretur quidem ad ornandum eruditionis nomen, ſed pauca bene, in deſcribendis aliorum animadverſis unice occupatus, idque nullo fere adhibito delectu. Haec nunc: Amicos omnes jubeo ſalvere. Vale, vir Celeberrime, & me, ut ſolebas, ama. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXIV. a. d. VI. Decemb.

EPISTOLA LVIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NON meretur gratiarum actionem munus tam exiguum, praeſertim apud eum, quem tot pridem officiis beneficiiſque habes tibi devinctiſſimum. Neque opera mea tanta eſt, quam illuſtrando utrique adhibui ſcriptori. Scio vires ingenii mei, & conatus ſaltem non diſplicere tibi tuiſque ſimilibus cupio. Quorum proinde judicium de illo ac ſententiam perſcribes, cum intellexeris. Praecipue *Gronovii*, quem miror tam diuturnum pertinaxque ſilentium ſervare; etiam *Bigotii*, quem ſpero tuo ſtudio accepturum, quod illi cum caeteris viris doctis a me deſtinatum eſt. Ignoſce, quaeſo, meae fiduciae, qua tibi toties negotium faceſſo. De Petroniano Fragmento cogitavi aliquoties, & adhuc cogito. Itaque ſi me juvare tua aliorumve voles opera, rem facies gratiſſimam. Vidi pluſcula in eo, ut opinor, non inconcinna. In aliquibus adhuc haereo: ut in illo *tangomenas*, bis occurrente iiſdem litteris. Sed & quid iſta velint, nec dum aſſequor, *quibus prae mala ſua & cornua naſcuntur*. Item, *Staminatas duxi, & plane matus ſum.* & *frigori laecaſim dico.* & *pentiacum* & *pollicem porricino* & *ſcelio.* & *odaria ſaltare.* & *cromataneas* & *marcutia*, & *mufrius* & *baci ballum.* & *matautata*, & *faucunculum.* & *barcalaeda*, idem *excatarriſaſti.* Sunt & alia, quorum auctoritatem quaero adhuc apud bonos auctores. Ut, quod *malus fatus*, maſculine eſſet pro neutro, non uno in loco, *nervia* pro *nervis*, & hujuſmodi. De quibus & ego amplius alio tempore, cum nunc per occupationes publicas, & ſolennem actum Magiſtrorum promovendorum, qui celebratur hodie, non poſſim. Vale, atque ſicut hactenus, ita porro me tuum eſſe patere. Upſaliae a. d. 13. Decemb. CIↃIↃCLXIV.

EPI-

EPISTOLA LIX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

RESpondere tuis jam ante octiduum debueram, ſed expectabam noſtros Mathematicos, qui aberant ab urbe, ſicut ſolent, per hos dies feſtos. Interea redduntur litterae mihi *Curionis*, cum Fragmento Petroniano, & binis Cl. *Gronovii* epiſtolis. Pro quibus omnibus ſummas tibi ago gratias. *Gronovium* video ambigere, fraudiſque ſuſpectos habere Dalmatas. Ego quoque haeſi ſemper haereoque: non tamen infeliciter expreſſiſſe Petronium ubique fere exiſtimo, quicunque tandem fuerit, fragmenti ejus auctorem. Sunt enim in eo doctae locutiones pluſculae, quaeque aliud ſapiunt ſaeculum, quam qua ſcriptus ille liber in praefatione dicitur, qui continet id fragmentum. Quia tamen dubitare ſcio multos, facturuſne operae pretium ſim, ſi quae in mentem mihi venerunt de tot corruptis in eo ſcripto locis declarem, ignoro. Denique quid tu exiſtimes, ſcire vehementer cupio. Sed ad Mathematicos revertor noſtros. Obſervarunt illi ſydus utrumque, more Mathematicorum, per tubos & inſtrumenta caetera. Daboque operam, ut proxime delineata habeas omnia: ſic enim pollicitus mihi eſt *Rudbekius* noſter. Quid portendant, indicare omittunt, cum plerisque noſtris ſit perſuaſum, aut nihil certi portendere, aut ſi portendant, ſciri id haud poſſe. Quare veluti conſenſu quodam eos rident, qui ſpes metuſve huic illive populo per divinationes ſuas injiciunt. Si quid vero deinceps intellexero, dabo operam, ut in tempore ſignificem. Litteras *Gronovii* remittam proxime. Nunc enim otium non fuit deſcribendi omnia, quae ex illis faciunt ad inſtitutum meum. Vale, vir Nobiliſſime, annumque hunc novum, cum plurimis ſubſequentibus tuo publicoque bono laetus valenſque vive. Upſaliae a. d. 10. Januar. Anno CIↃIↃCLXV.

EPISTOLA LX.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

COmpertum ex rumoribus publicis haud dubie habes, vir Clariſſime, Britannos foederatis Belgis denuo minitari bellum, nec minitari tantum, ſed ad Martem apertum rem jam deveniſſe. Per quas turbas tam atroces ſit, ut totum me ad occupationes ut ingratas, ſic publicas tamen, cogar convertere, humaniori litteratura ad tempus valere juſſa, cum alia ex aliis mandata per ſingulos tabellarios a patria ad me perferantur, quae otio omni mihi interdicant ac Muſarum ſacris. Quapropter ignoſcas mihi par eſt, ſi paria tecum non facio, & ſcriptionis officium mutuae paullo negligentius uſurpo. Interim recte

te

te factum cenſeo, ſi fragmentum iſtud, quod ſub Petroniano circumfertur nomine, nuperque admodum luce donatum eſt, rurſus publico permittas. Eſſe enim in illo nonnulla, quae guſtum antiquitatis haud dubium nobis dant, prorſus ut credam perſuadeor: nam de omnibus id adfirmare non auſim. Nonnulla ex iis, quae negotium tibi faceſſebant, jam caſtigavit noſter *Gronovius*, ut ex literis ejus cognoſſe potuiſti. Quid Mathematici veſtri obſervarint in cometa nupero, deſidero, ut ſatisfiat curioſitati quorumdam amicorum per Italiam Galliamque ac Germaniam, qui ſuper ea re per literas me conſuluerunt: divinationes & vaticinia aſtrologica nil moror. Inter viros horum ſtudiorum peritos haud convenit, cum alii unum ſolum modo cometam apparuiſſe contendant, alii duos, ſed tempore diverſos & loco. Ex Belgio tabellarius nec dum advenit, ut nunciare vix poſſim, quid illic nunc rerum geratur, niſi hoc unum, ad bellum omnia neceſſaria parari, brevique in promptu fore centenas naves omni armatura inſtructas. Claudiani exemplaria duo aut tria ex Belgio proxime accepi, quorum unum tibi ſervetur. Arriani & Mauricii, quae in Gallias, ut ſcis, deſtinabantur ante hos tres menſes, ne nobis perierint, metuo. Ajunt enim navem ferro onuſtam, quae hinc in Hollandiam contenderet, in mari Balthico vi tempeſtatis eſſe depreſſam; ſed nomen navis a me ignoratur. Vale, vir Celeberrime, & amicos meis verbis, ni moleſtum eſt, ſalvere jube. Exarabam Holmiae Suecorum CIϽIϽCLXV. a. d. VII. Februarii.

EPISTOLA LXI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ETſi nihil mihi ſit jucundius, quam creberrimas abs te accipere litteras, tamen raritatem earum excuſari mihi, non erat neceſſe, qui jam pridem intelligo, quantis nunc negotiis obruare. Neque alia eſt cauſſa, quae me parciorem eſſe in ſcribendo juſſit proximis hiſce menſibus. Tametſi enim erat, ſuper quibus ſententiam exquirere tuam non una vice volebam, tamen nugis meis ferias res tuas interturbare nefas videbatur. Qua in re ſi quid a me peccatum eſt, inſcitia potius quam ignavia cenſebis factum. De cometa promiſit nuper *Fornelius* noſter, ipſum ſe ad te ſcripturum. Quae res effecit, ut deinde hanc curam ejicerem ex animo. Nunc denuo cum ipſo egi, promiſitque is nonnihil poſt horam unam atque alteram, ſi accepero, una cum his tranſmittam. *Rudbeckius* ſtudioſe colligit judicia exterorum de eo (& cum ſingulis tabellariis huc mittit alia aliaque Illuſtr. Cancellarius) poſtquam bonam illorum nactus erit copiam, & jam, quid alii ſentiant, intellexerit, ſe ſuam quoque proditurum ſcripto promittit ſententiam. Eſſe enim ſibi quaedam obſervata, quae adhuc nemini, quantum videre potuerit ex his, quae hactenus accepit. Quare petit, ut ne nimium feſtines, namque daturum operam, ut paulo poſt habeas accuratius quid, quam nunc ſtatim poſſit dari. In eo con-

conveniunt plane *Rudbekius*, *Fornelius*, aliique, quod exiſtiment non fuiſſe unum cometam, verum duos diverſos, cujuſque ſententiae rationes ſatis firmas proditurum ſe *Rudbekius* recepit. Tu cenſebis ſuo tempore. De Claudiano feliciter emiſſo tibi gratulor, proque liberalitate tua tibi ago gratias maximas. Caſum faſciculorum noſtrorum aegre fero, &, ſi certi de eo erimus, reſarcire illum proxima occaſione quaero. Petroniana mea properant ad finem. De editione tamen eorum adhuc haereo incertus, donec forte per occaſionem demonſtrare tibi potero, judiciumque tuum coram explorare. Sed diutius moleſtus tibi eſſe non ſuſtineo. Ergo Vale, ac, ut ſoles, me amare perge. Omnes Amici perofficioſe te ſalutant. Upſaliae a. d. 14. Febr. Anno CIƆIƆCLXV.

EPISTOLA LXII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUod in remittendis *Gronovii* litteris fui tardior, non alia eſt cauſſa, quam quod *Curio* noſter ſe quotidie dictitaret abiturum, cui rectiſſime credi poſſe confidebam. Nunc quia video adhuc per dies aliquot hîc manſurum, en tibi eas, una cum diſſertatione mea de auctore fragmenti Traguriani. Quam niſi grave eſt, velim perlegas, judiciumque de illa tuum mihi perſcribas. Cl. *Gronovii* obſervationes admodum me delectarunt. Unam tamen non intelligo, quando ex Martialis VIII. 59. citat, *Autolyci tam piperata manus*, nam in editis, quos ego vidi, non eſt *piperata*, verum *piceata*. ſuſpior, *Scriverium* illo modo habere. Verum eum videre non licuit, quia hîc eſt nemo, qui exemplar ab eo editum habeat. Tuum & *Gronovii* judicium de Auctore dicti fragmenti libenter ſimul publicarem, ſi ſcirem, non ingratum id vobis futurum. Tu ſententiam perſcribes tuam, & quid fieri velis aut non velis, indicabis. Gratam Cl. Dn. *Capellano* fuiſſe voluntatem meam laetor. Utinam ad ipſum, amicoſque caeteros pervenire noſtra poſſent. Nunc dubito, propter ea, quae ſcripſiſti nuper. Nautae nomen, cui commiſſa fuerunt, ignoro, nec nunc adeſt *Curio*, ut ea queam ſcire. Scribam mox, ſi veniet; quod ſpero. Interea Vale, vir Nobiliſſime, ac me amare perge. Upſaliae 3. Mart. CIƆIƆCLXV.

EPISTOLA LXIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

COmmentarium tuum de Stylo, *Curionis* noſtri opera, accepi, munus longe gratiſſimum: qui etſi Ubſaliam tunc denuo ſe cogitare ſignificaret, neglexi tamen Claudianum illi ad te perferendum tradere, quod in valetudine adverſa, cum qua mihi res erat, cogitationes occupabantur. Cl. *Rubekium* jam

abſolviſſe opinor, quae ſuper cometa nupero meditari dicebatur, quod cometa ipſe jam deſierit apparere. Sunt & alibi terrarum, qui in eodem argumento exercentur, a quibus illum praeveniri nolim: ejus rei indicem mitto epiſtolam, quam ab amico proxime accepi. Mitto & Bigotianas litteras, quod complectantur nonnulla, quae tibi fore haud ingrata ſum opinatus. Et has & illas, ſi ſine incommodo tuo fieri id poteſt, ad me reverti quamprimum cupio. Livius *Gronovii* etſi publico jam donatus, tarde admodum ad nos perferetur, quod piraticis incurſibus mare infeſtetur. Vale, vir celeberrime. Holmiae CIↃIↃCLXV. die XXVIII. Martii.

EPISTOLA LXIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Reddo tibi litteras cum ſumma gratiarum actione. Phaedrum denuo a *Fabro* eſſe editum video, idcirco videre ipſum impenſiſſime deſidero. Quod ſi per calamitatem bellorum huc tranſmitti non poteſt, optarem deſcribi ea, quae ad me pertinent, atque huc curari per tabellarium, neque enim tam multa eſſe poſſunt. *Mentelius* num edito Petronii fragmento aliquod de auctore judicium, vel notas emendationeſve adjecerit, ſcire aveo. Quae de cometa perſcripſiſti, *Rudbekio* legenda dedi. Reſpondit, ſibi pridem jam compertum eſſe, unum fuiſſe, non duos. Pleraque quae parata habebat, tradidiſſe igni ob cauſſas, quas coram referam ſuo tempore. Velle tamen tuam in gratiam nonnulla, quae repetere memoria poſſit, conſignare denuo, ac ad te mittere. Id ſimul hac ipſa indicavit hora, ſe cum quibuſdam aliis hodie mane obſervaſſe alium cometam bene magnum verſus Orientem, quem oravit, ut & tu conſideres, quidque de eo obſervarint alii, in poſterum ſignifices. Livium Cl. *Gronovii* prodiiſſe gaudeo, illiuſque compotes nos futuros ſuo tempore confido. Claudianus tuus quandocunque venerit, erit mihi longe gratiſſimus. Vale, vir Nobiliſſime, meque, ſicut ſoles, ama. Upſaliae a. d. 31. Martii CIↃIↃCLXV.

EPISTOLA LXV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

De Phaedro *Tanaquilli Fabri* nuper iterum in lucem prolato negotium *Emerito Bigotio* litteris proximis commendabo. Quamquam ille in agro Rotomagenſi etiamnum ſubſiſtit, per adverſam fratris valetudinem impeditus, quantocius Lutetiam poſſit recurrere. De *Mentelii* Petronio rem omnem quoque diligentius explorabo. Sed Philologicae eruditionis nihil ab illo velim tibi pol-

polliceare, quamquam vir eſt caetera non indoctus, & egregie officioſus. Cometa etiam apud nos diebus proximis coepit apparere. Qui ne non diverſus ſit ab illo, quem ſuperiori anno atque hujus initio conſpeximus, etiam atque etiam nobis eſt videndum. Quae Cl. *Rudbekius* ſuper hoc argumento ſperare me jubet, avidiſſimus expecto, nollemque vir accuratiſſimus in lucubrationes ſuas tam ferociter ac iracunde ſaeviſſet. Tu hortare illum, ut in propoſito pergat. Mitto hîc epiſtolam eodem ſpectantem, quam Hamburgo hodie accepi. Eam *Rudbekio* & *Fornelio* noſtris legendam permittas, licet poſtea huc redituram tua opera. Claudianus meus occaſionem operitur, qua perferri tuto ad te poſſit. *Gronovius* poſtremis ſuis ſignificabat, Quintilianum ſuum prodiiſſe. De Livio nihil addebat, quem tamen & ipſum jam proſtare venalem ex Elzevirianis litteris prope colligere mihi videor. Vale, vir Celeberrime, amicorum decus. Socerum tuum cum ornatiſſimis viris, *Rudbekio*, *Verelio*, *Brunnero*, *Fornelio* ſalvere plurimum jubeo. Exarabam Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXV. a. d. VII. Aprilis Jul.

EPISTOLA LXVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Ecce tibi litteras, quas huc nuper voluiſti mittere. Scripſit, ut opinor, jam ante octiduum *Fornelius*, quae ſpectare ad propoſitum negotium videbantur. At *Rudbekius* noſter tardior eſt, propter & labores alios alioſque, quibus obruitur, & quia collatis omnium aliorum ſententiis annotaturum ſeſe ſperat, quae adhuc a nemine ſunt obſervata in hoc toto de cometis argumento. Dabit & picturam, quae omnia reddet evidentiora. Et ſperabam fore, ut nunc omnia haberet confecta, idcirco ſcriptionem huc uſque differebam. Sed quia heri in coena mihi dixit, adhuc aliqua deſiderari, tacendum diutius non putabam, ne me oblitum mandatorum tuorum cenſeres. Veniet ipſe *Rudbekius* ad vos circa finem hebdomadis hujus per dies aliquot, ubi ipſe forſitan ſua tibi coram tradet. Quod mea cauſſa ſcribere amicis in Gallia dignatus fueris, eſt gratiſſimum mihi, nec nunc expecto quid impatientius, quam reſponſum. Libelli noſtri, qui deſtinabantur paſſim viris bene nobis, ut putamus, cupientibus, perferuntur Lubecam, ibique haerebunt, donec occaſio aperietur, qua tranſmitti queant in Hollandiam, quod praevideo fore non, niſi poſt tempus bene longum, atque vehementer doleo. Tu ſi ad eorum aliquem ſcribes, ſignificabis hoc infortunium, & nos liberabis a ſuſpicione oblivionis aut ignaviae, niſi grave erit. Petronii fragmentum, quantum quidem ex eo nunc eſt editum, ad te deferet *Curio* noſter, quem *Rudbekius* habebit ſocium itineris. Vale, vir Nobiliſſime, noſque ſi non immerentes ſumus, amore tuo proſequi porro perge. Upſaliae a. d. 25. April. CIↃIↃCLXV. Miſit ante tempus bene longum aliqua ſuorum ad me *Titius*, Profeſſor Danticanus, idque tua, uti

K 2 opi-

Digitized by Google

opinor, opera. Eidem mearum nugarum aliqua remiſi cum Bibliopola Lubecenſi praeteritis nundinis autumnalibus. Id quod velim per te intelliget, ſi forte illi ſcribes, quia vereor, ne non magis in hoc, quam aliis commiſſis ei negotiis fidem ſuam ſervarit. Iterum vale, ac confidentiae meae ignoſce. Nomen Bibliopolae, niſi fallor, eſt *Beeckenſtein.*

EPISTOLA LXVII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

JOnae Fornelii comitatem in promendis ſine procraſtinatione obſervatis ad cometam nuperum ſpectantibus, uti debebam, habui acceptiſſimam. Id vir induſtrius ac ſolers, quando opportunum videbitur, ex te reſciſcat cupio. Mihi viciſſim curae erit, ne qua negligatur occaſio aut pereat, ſtudiis ejus commodiſque conſulendi. *Rudbekium* huc propediem venturum recte poſtremae tuae monebant. Venit enim, ſed ſic, ut nobis non compellatis denuo ad vos deceſſerit, una cum *Curione* bibliopola, ut ajunt. Cum tamen paratum tibi apud me eſſe Claudiani exemplar tempeſtive ſatis indicaram, quod per illum ad te deferri debuit. Quae ſpes, quando me fruſtrata eſt, *Loccenii* noſtri genero id ad te curandum permiſi, qui cis dies pauxillos Ubſaliam ſe cogitare aſſeverabat nuper admodum. *Rudbekium* hortare, quaeſo, ut coepiſti, ne promiſſo deſit. Ejuſdem argumenti prodromum luculentum ab *Hevelio* propediem habebimus. Sunt & alii complures in Gallia Germaniaque ac Italia, qui in hac ipſa palaeſtra aſſidui nunc deſudant. pervenit jam in manus meas *Johannis Georgii Graevii* oratio adverſus ſuperſtitioſam ac meticuloſam vulgi de cometis opinionem, quaſi per illos ſiniſtra quaevis & inauſpicata nobis portenderentur; addito ejuſdem materiae libello, qui *Andream Duditbium* auctorem prae ſe fert. Ex Gallia jampridem nihil a *Bigotio* litterarum ad me perfertur. Hunc, puto, fraternae valetudinis malum pertinax alio vocat. Arrianus tuus cum Mauricio ne in via haerere pergant, a *Curionis* diligentia pendet. Utrumque certe libellum homines Lutetiae eruditi videre percupiunt, exemplar Reginae deſtinatum an Romam jam pervenerit, ſcire deſidero. Sunt, qui opinentur etiamnum illam de Suecia repetenda cogitare, negant alii. Petronii fragmentum una cum tuis animadverſionibus avide expecto. Quae vidi hactenus hujus tuae lucubrationis, mirum in modum placuere. Rogavi amicum Dantiſcanum, quîcum frequens literarum commercium mihi intercedit, ne gravetur *Titium* percunctari, ecquid epiſtola tua cum faſciculo, quem nundinis autumnalibus librario Lubecenſi *Beckenſtenio* perferendum credideras, recte ſit curata. Ex Batavia noſtra nihil nunciatur, praeter ea, quae ad bellum Britannicum referenda ſunt. Vale, optime & doctiſſime vir. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXV. a. d. XIX. Maii.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA LXVIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

NUlla applauſus ſpe aut exſpectatione erectus, ſed fretus ſola amicitia noſtra, & indolis tuae benignitate illa luculenta, per quam fit, ne conatus mei in litteratura qualeſcumque tibi omnino improbentur, Claudianum noſtrum nuperae editionis ad te miſi, Scheffere clariſſime. Commendabit etiam opellam utcumque noſtram, uti auguror, Typorum haud quaquam aſpernandus nitor. Meis ipſis lucubrationibus non nimium laborioſis ſat ſuperque gloriae parietur, ſi poſt plurimas ſcriptoris eximii editiones noſtra haec omnium minime mendoſa ac impolita eſſe cenſebitur. Praeſtantiſſimo *Rudbekio* promiſſa praeſtare per occupationes continuas liceret vellem. Nam & fidem ejus a me liberatam cupit per aſſiduas litteras [1] Eques ille Polonus, qui in eo totus eſt, ut variorum de Cometis nuperis obſervata in unum colligat, ac collecta publico permittat, & mihi grave eſt toties ſuper re eadem interpellari. Intereſt praeterea *Rudbekii* ipſius non latere diutius, quae obſervavit. ne ſi alii prolatis in lucem obſervatis iiſdem illum praevertant, homines maligni poſtea criminentur, alienis plumis exornatum prodire, non ſuis. In unam omnia epiſtolam conferri haud incongrue aut incommode, ni fallor, poſſunt. Praeter *Graevium* jam duo treſve alii ſcriptores ſuper hoc argumento ex foederatis Belgis publice circumferuntur. Accepi etiam Dantiſco Hevelianum de Cometis prodromum, libellum mire accuratum. Quae Polonus eques in hanc rem proxime ad me dabat, hic mitto reditura in manus noſtras tua opera, ut ſpero, ubi oculis Rudbekianis atque Fornelianis erunt delibata. Erraviſſe nos in nomine bibliopolae Lubecenſis ut cognoſcat *Titius*, operam nudius tertius dedi. Ex Belgio noſtro rerum novarum nihil, ubi omnium ſtudia in bellum Britannicum intenta ſunt. Proſtat jampridem publice Livius Gronovianae recognitionis: prodibunt & propediem Euangelia Gottica, niſi jam prodiere. Tua ad Petronianum fragmentum obſervata multum mihi arrident. quod in eo habetur, *Sic notus Ulyſſes*, Maronianum eſt hemiſtichium ex Aeneidos II. verſ. 64. unde manifeſtum fit, quid ſibi hic velit Petronius. Erant alia, de quibus monitum te cupiebam: ea fortaſſis in medium proferentur a minus occupato. *Falconerius* & *Bigotius* avent ſcire, quid ſperandum ſit a *Brunnero* noſtro. Salvent amici omnes, tu vale, & veni. Exaratum Holmiae CIƆIƆCLXV. a. d. XV. Junii Juliani.

[1] *Staniſlaus de Lubienietz Lubienietius Roliſſius*, qui Theatrum Cometicum edidit Anno 1667. in quo videbis omnes *Heinſii*, *Rudbekii*, *Fornelii* & aliorum de Cometis communicatas epiſtolas.

EPISTOLA LXIX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

SEro tuis litteris reſpondeo. Nempe eo tempore, quo tradebantur mihi, *Rudbekius* & *Fornelius* aberant: & quia ambo verſabantur Holmiae, ſperabam fore, ut te convenirent ipſi, deque iſtis omnibus coram tecum agerent. Nunc ait *Rudbekius*, ſe quidem quaeſiviſſe te domi tuae, ſed non reperiſſe, mox cum navigio coactum abire, in quo neſcio quas arbores peregrinas habebat collocatas. *Fornelio* litteras tradidi, ut praecepiſti. Ait nil ad eas poſſe reponere, niſi viſo prius Cl. *Hevelii* libello, quare ut mittatur ſibi, ipſum eſſe tecum acturum. Litteras illas interea ſervare, niſi plane remitti velis ſtatim, quod nunciare poteris cum proximo tabellario. *Rudbekium* & ante ſaepius, & nunc denuo admonui officii ſui, monſtratis tuis litteris, ſed praeter pollicitationes nec dum quidquam potui extundere. Spero tamen operam daturum, ne de eo conquerendi juſtam tandem habeamus cauſam. Livium Cl. *Gronovii*, cum Quintiliano, & Ulphila Cl. *Junii* impatientiſſime expecto, quanquam quid ſperandum exſpectandumve mihi ſit, in hac tanta rerum omnium turba, penitus ignorem, niſi tu forſan viam aliquam inveneris. De *Brunnero* noſtro ſcribere nil poſſum, quia is jam ante dies quatuordecim in patriam abivit, nec ante tres quatuorve hebdomadas eſt reverſurus. Pro iis, quae ſignificaſti in Petronio, ſummas tibi ago gratias, optoque vehementer, ut ſit otium tibi, quo poſſis caetera addere. Invenient locum ſuum in addendis, quae ſubjicientur, eritque ſatis temporis, ſi intra hoc octiduum mittentur, cum in Notis reliqua ſint folia duo, nec nimis feſtinet typographus. De Phaedro *Tanaquilli Fabri* num reſcripſerit *Bigotius*, ſcire cupio, ſimul & num ad eum ſint perlati mei libelli, & ſi, quod metuo, perlati non ſunt, ut per te intelligat, nullam apud me tam diuturnae morae eſſe cauſam. Vale, vir Nobiliſſime, ac me, ut ſoles, ama. Upſaliae a. d. 27. Junii Anno CIƆIƆCLXV.

EPISTOLA LXX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

TAndem ad me venit Claudianus tuus. Injecerat ei moras aliquas primum affinis meus, ſerius abiens Holmia, mox nauta ingenio ſuo tardus. Sed expectationem tam diutinam compenſavit abunde tanta ejus elegantia, ut poſt ſe relinquat plerorumque ejus generis aliorum. Quare pro tam ſingulari ac eximio munere gratias tibi ago maximas, tuumque fore me perpetuum polliceor. Cum *Rudbekio* non ſemel egi tuo nomine. Pollicetur

is

is quotidie induſtriam ſuam, & jam conſcripſiſſe quaedam ſcio. Sed tam multis aliis occupatus, neſcio quomodo ad hoc negotium ſit tardior. Non omittam tamen urgere, & vel invito extundere aliqua, minime, ut ex colloquiis ipſius conjectare poſſum, contemnenda. Indicabam ipſi, quae ſignificaveras de oratione *Graevii*; ſtatim videndae ejus deſiderio exardebat. Sed quia ignorabam rationem, qua huc poſſet adferri, effeci, ut hoc, quicquid eſt, differret in adventum ſuum, cum poſt dies ſummum quatuordecim iter ad vos cogitat. Arrianum meum ad Reginam Seren. CHRISTINAM perveniſſe ſcio ex litteris [1] *Laurentii Skyte* ſacerdotis, Roma ad me ſcriptis menſe ſuperiori. Quid actum ſit cum caeteris exemplaribus, ignoro. Scripſit *Curio* Bibliopolae Lubecenſi, ut per ſuos homines mittat Hamburgum, inde in Bataviam, ad communes amicos. Quid facturus ſit, ſuo tempore intelligemus. Quae Dantiſcum mea cauſa perſcripſiſti, grata ſunt, ſed errabam in ſignificando nomine Bibliopolae, nec enim *Beckenſtenius*, ſed *Wetſtenius* vocatur. Poterit nihilominus vel ex his colligere *Titius*, non defuiſſe me officio meo, gratamque mihi eſſe ejus amicitiam. Petronius procedit ſatis lente, dum typographi ſunt occupati excudendis tot diſputationibus, quot fere ſingulis annis circa ſtudioſorum noſtrorum abitum, feriaſque Caniculares ſolent haberi. Spero tamen, poſt tres quatuorve hebdomadas finitum iri, hocque ago eo majori ſtudio, quo libentius intelligo, non diſplicere tibi ea, quae ad eum adnotamus. Cupio mirifice vos videre coram, & poteſt fieri, ut brevi ipſe etiam ad vos excurram. Nunc enim impedior curis domeſticis, & uxoris nec dum ſatis curata valetudine, quam contraxit adverſam ex puerperio ſuperioribus diebus difficillimo, ut de vita ejus deſperarem. Unde vel praecipue factum, ut ad tuas tardius, quam debebam, reſponderem. Vale, Nobiliſſime Domine, ac me, ſicut ſoles, perge amare. Upſaliae a. d. 6. Julii CIϽIϽCLXV.

1 Hunc antea regium in Portugallia Reſidentem, ut vocant, tranſiiſſe ad pontificios, & Monachum factum ſcribit *Schefferus* de Script. Suec. pag. 176. Edit Moller.

EPISTOLA LXXI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Sch effero.

Upſaliam.

Quae proxime ad te perſcribebam de praelio navali inter Britannicam noſtramque claſſes commiſſo nuper admodum, extenuando, qua adfecti ſumus, cladem, magnis equidem auctoribus peccabam, vir Clariſſime, ſed peccabam tamen. Ita enim ut crederemus, inducebant nos litterae *Nicolai Ruſii*, qui foederatorum Belgarum Patribus ab actis eſt & epiſtolis, ad *D. Isbrandum* perſcriptae in hanc rem. Inducebant & privatae amicorum ſcriptiones. Miſere poſtea patres indicem univerſae claſſis accuratum, ex quo licuit deprehendere, naves XVI. bellicas cum celoci una deſiderari, partem maximam aut exuſtas aut depreſſas ab hoſte, cum claſſis tota ex navibus centum circiter & vicenis con-

conſiſterit, quarum nonnullae tamen ad pugnam ſerius ſunt egreſſae, nec praelio interfuere. Nocuit plurimum rebus noſtris ventus hoſti ſecundus, nobis adverſus: nocuit etiam non minus primo ſtatim conflictu ductores claſſis noſtrae praecipuos cecidiſſe: cum ex praeſtantibus nonnulli quoque abeſſent, *Ruterum* in Africam Americamque ſecuti, quos Deus nobis ſiſtat incolumes; ſunt enim propediem cum magna praeda adfuturi, ut ipſius *Ruteri* monent litterae. Qui Brittannos in Africa adortus primum, non modo recuperavit arces haſce, quas illi perfide & contra datam fidem praeripuere; verum etiam quae ab illis loca illic terrarum jure poſſidebantur, ditioni foederatorum Belgarum adjecit, Cormantinam imprimis arcem, caput gentis, naves complures aut cepit aut depreſſit. Inde ad Inſulas Americanas a Britannis infeſſas converſus, non minori illic quoque damno hoſtem adfecit, vaſtatis coloniarum potiſſimis. Hunc ut ſalvum quampridem apud nos videamus praecipua patribus eſt cura: tum & claſſem ex Oriente, quae opulenta admodum de die in diem nobis venit exſpectanda. Ultimo conflictu non incruentam Britannis ceſſiſſe victoriam in conperto habemus, una navi a noſtris capta, exuſtis aliis nonnullis. Sociorum navalium vim haud exiguam, ducum adhaec quoſdam occubuiſſe, viros principes ac ſplendido prognatos loco non paucos, qui praelio voluntarii interfuere. ex quorum numero unus tormento majori bellico disjectus avulſa cranii parte manum perſtrinxiſſe dicitur duci Eboracenſi, cujus lateri forte proximus adſtabat; quanquam Britanni damna ſua prudenter tegunt ac diſſimulant. Rex tamen quod ſubtriſtior appareat hoc rerum ſtatu tam laeto, ſunt qui de morte aut Eboraci Ducis, aut Ruperti Palatini, aut Montacutii nonnihil ſuſpicentur. Quicquid tamen id eſt, diu latere nos non poteſt. Miniſtros Suecum ac Danum, qui Londini ſedem fixere, laetitiam palam teſtatos eſſe, ac Regi victoriam gratulatos pudendum eſt. De Danis praecipue, qui ſe ſalvos nobis, quanti ſunt, debent. Orator Gallicus, quia in contraria ivit, male a plebe eſt multatus. Rex interim Chriſtianiſſimus accepta clade noſtra oratori Britanno ſignificavit, ſeſe mox ſtaturum a partibus noſtris, ni Rex Britanniarum ad aequas pacis conditiones deſcenderet, remota procraſtinationis ambage. Hoc exemplum ſi foederatorum reliqui aemularentur, pacem ſancitam brevi videremus. Sed a publicis hiſce ad privata ut veniam, a *Bigotio* epiſtolam accepi heſterno die, qua fratrem ſuum fato functum nuntiat, ſeque in re familiari curanda totum occupari: propediem Lutetiam ſibi fore excurrendum, quando in Phaedrum *Fabri* inquiſiturus ſit, libellumque, ſi fieri poſſit, ad te miſſurum. Mauricium & Arrianum tuos fruſtra hactenus exſpectat, quos, niſi *Curio* paullo diligentius, quam ſit hactenus, curabit, fore praevideo, ut Lutetiam nunquam perferantur. Negat & *Titius* faſciculum tuum hactenus in manus ſuas deveniſſe, qui mari Gedanum recta ex hac civitate mitti debuit, non Lubecam per itineris ambages. A *Gronovio* nil omnino. A Cl. *Rudbekio* perlata eſt heri ad me epiſtola, cui quod reponam, nihil nunc eſt in promptu. Nam Hevelianum prodromum, quem nudius ſextus mittebam, jam ad te perveniſſe confido, quod exemplar Hevelianae munificentiae mihi eſt pignus. Alterum exemplar, quod

quod Magnus regni hujus Cancellarius utendum dederat, poſſeſſori ſuo reſtitutum eſt. *Rudbekium* aedes meas me abſente nequicquam acceſſiſſe doleo, quem plurima ſalute impertitum volo. *Fornelium*, cum in hac civitate eſſet, nullum vidi. Tu quaeſo & hunc & illum adhortare, ut ſi quid obſervationum ſuarum ſuper cometa nupero juris publici factum volunt, maturent operas, quas urgere amicus Hamburgenſis continua flagitatione non ceſſat. De Petronio gratificari deſideriis tuis ſummo opere velim, ſed per publicas occupationes non licet. Vale, vir celeberrime, & mihi, ut ſoles, fave. *Lubienicii* litteras remitti quidem velim, ubi commodum erit, nihil tamen eſt cauſarum, cur feſtines. Exarabam Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXV. ad d. IV. Quinctil.

EPISTOLA LXXII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO litteris *Bigotii* ſummas ago gratias. Video minuta eſſe, quae adverſus me a *Fabro* adferuntur, atque miror. Ego ipſe deprehendi alia, quae monſtrabo ſuo tempore. Quo ſimul ad iſta reſpondebo evidenter, ut appareat, contradicendi ſtudio pleraque ab ipſo proferri. Tua quoque locum tunc invenient. Interea opus ipſum cupio videre, ſi modo poſſit fieri. Quod me ſenem nominet, rideo: puto enim eum annis non paucis meam aetatem antecedere, ut qui anno hujus ſaeculi vigeſimo primo ſim natus, atque ita nunc annum agam quadrageſimum & quartum. Potes hoc reſcribere Cl. *Bigotio*, & ſimul de aetate *Fabri* explorare. Mitto hic rurſum folia quaedam a *Rudbekio* noſtro elaborata. Spondet finem proxime & una figuras omnes. Petronius meus heri abſolutus eſt. Exemplum mittam proxima occaſione. Sum nunc ob praeſentiam noſtrorum Aulicorum paullo impeditior, ut veniam tumultuariae huic ſcriptioni petere neceſſe habeam. Vale. Upſaliae a. d. 25. Julii CIↃIↃCLXV.

EPISTOLA LXXIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PRO exordio Rudbekianae epiſtolae ad me miſſo, eſt ſane cur ingentes gratias me tibi debere lubens agnoſcam. Utinam reliqua, quae ſuperſunt pertexenda, tempeſtive compareant? Ex hoc enim guſtu jam ubertim cognoſſe eſt datum, quid vir ille in hoc argumento poſſit praeſtare. Ipſum per litteras compellabo, ubi ea ex lucubratione nonnihil emerſerit. Nam nunc interpellatorium atque importunum potius id officium, quam compellatorium aut comitati datum videri poſſit. Valetudinem nutare tibi invitus intelligo. Clade

 qui-

Digitized by Google

quidem qualicumque adfecti ſumus, ſed quaſi victores jutrinque quamquam exiguum in majus. *Ruiteras* noſter poſt expugnatas partem maximam in Africano litore arces Britannicas, Americani litoris oram nunc ſtrenue populatur. Unde fit, ut ſperemus ingenti praeda onuſtum nobis illum mox adfuturum. Galliarum Rex minari Britannis pergit, ni deſinant injuriarum, a noſtris partibus ſeſe ſtaturum. Sed minis hiſce nihil proficitur. De litteris Lubienicianis ad me remittendis, non eſt quod nimium hîc feſtines, quas legi a *Ruthokio Forneliaque* auctor ipſe, ut videre potuiſti, cupit. Habes hîc a *Bigotio* exerptorum nonnihil, quod corraſit ille ex Fabrianis ad Phaedri fabulas obſervatis. Schedae ipſae, ubi iis abunde eris uſus, ad me reverti cum commodo tuo poterunt. In te non minus quam in me injurius eſt illic *Faber* non uno loco, quantum apparet. Primo conjecturam meam ſuper τὸ *bidens* Petaviano codici adſcripſit, maligne ſatis. Deinde quod τὸ *proſpexit* pro *conſpexit* ejuſdem codicis minus Latinum putat, in eo fallitur. Eſt enim eleganter id dictum & apposite hîc loci. *Proſpicit* enim, qui loco edito in depreſſum oculos vergit, ac declinat, uti hîc fit. Sic Aeneidos primo verſ. 185. Aeneas *proſpectum pelagi* ex ſcopulo petere dictus, & paullo poſt, ex eodem ſcopulo *tres litore cervos proſpicere errantes*. Libro IV. 419. Dido arce ex ſumma littora late fervere, Trojanis altum petentibus, *proſpicit*. Libro IX. 33. Teucri ſubitam pulveris nubem glomerari per campos e vallo caſtrorum *proſpiciunt*. Aeneid. XI. 839. Opis Dianae comes e ſummis montibus Camillam morte multatam *proſpicit*. Atque ita porro. Quid enim neceſſe in re trita exemplis indulgere? Fab. VI. libri III. *Viridaris* non poſſe ferri & ego jamdudum, ſi recordaris, monueram, nec conſtare verſui huic legem metricam. Quare *viridia* reponi oportere, nec conjecturae etiamnum poenitet. Significabam tum id vocabuli apud Plinium bis terve occurrere, Libro V. Epiſtol. 6. & apud Juriſconſultos veteres non uno loco. Certe in Pandectis Florentinis vix aliter exaratum occurrit. Nec non eo uſi Seneca Epiſt. LXXXVII & Macrobius lib. I. cap. 10. Saturnal. pag. 171. ed. Pontani, tum ſcriptor vetuſtus apud Nonium Marcellum. Sed locus non eſt in promptu. Legiſſe me tamen illic ſum certus. Sed & Cicero libro II. epiſtolarum ad Atticum Ep. 3. Si membranis antiquis credimus. *Cyrus ajebat viridiorum* διαφανεῖς *latis luminibus non tam eſſe ſuaves*. ubi *radiorum* circumfertur. Nec *Faber* probat, *Canes confuſi, ſubito quod ruerat fragor*. Sic enim diſtingui malo. *Fragor*, inquit, *non ruit*. At diſcurrit certe, qua ſignificatione τὸ *ruere* nonnumquam ſumi, eſt in comperto. Ut in illo Nalonis, *Exſpatiata ruunt per apertos flumina campos*. Sed demus *ruere* ſumi pro *cadere*, certe fragor ille, quo magis diſcurrit, eo magis terris appropinquat. Hinc *devoluta tonitrua* apud eundem Phaedrum de Principe tibicine. At *fragor* parum proprie *ruere* dicetur. Quaſi mille talia poëtis non ſint in uſu. Apud Martialem epigrammate ultimo libri III. *Subitis coelum ruit imbribus*, quomodo *Juppiter* (pro coelo) apud Horatium *tremendo ruit tumultu*. & apud Senecam Hippolyto: *Si nunc ſerenum eſt, omnis impulſus ruat Aether, & atris nubibus condat diem*, cum imbres, fulmen, tonitru ex coelo ruunt. *Cadit fragor* apud Maronem. *Sic cunctus Pelagi cecidit fragor.*

ger. Cum non tam fragor ipſe fluctuum cadat, quam fluctus cum fragore mixti cadant ac conſidant. Sive igitur fragorem coeli ruere, ſive coelum cum fragore ruere dixerit Phaedrus, tantundem fit. Sunt plura in Phaedro examinanda, de quibus alibi. Ut cum libro I. Fab. III. *Fugantque roſtris* circumfertur, pro quo concinnius fore opinor, *Figuntque roſtris*, proprio hac in re verbo. Sic apud Naſonem Met. XIV. picus Martius *duro fera robora roſtro figit.* Sed deſino. Tu vale, vir Celeberrime. Exarabam praepropere. Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXV. a. d. XXXI. Jul.

EPISTOLA LXXIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

REddo tibi ſumma cum gratiarum actione utramque Epiſtolam, quam communicaſti nuper. Cum *Grypenhielmio* nondum ſum locutus. Quamprimum occaſio erit, mandata tua expediam. Quae de Cl. *Gronovio* ſcribis, non intelligo, adeo non metuendum eſt, ut per me aliis innoteſcant. Video quidem eum agere gratias. Sed quae cauſſa ejus rei ſit ignoro. Tu hoc explicabis, niſi grave fuerit. [1] Cl. *Gronovium* me nimis eſſe faciliorem putare video in arripiendis aliorum figmentis, ideoque nolle, ut quae de Phaedri fragmento, vel ſupplemento garriuntur, ſignificentur mihi. Rideo, viroque optimo ago gratias, qui vel hoc pacto credulitatem meam vult caſtigari, atque conſervari dignitatem ac exiſtimationem. Interea cupio ſcire quis ſit ille, qui tam magna promittit, tectoque nomine aut ficto a Cl. *Gronovio* ſignificatur. Spondeo, me fidem illi adhibiturum eſſe nullam. Livium *Gronovii* avidiſſime expecto, utinam tuto ad nos perferatur. Fragmentum Petronii redditum tibi puto. Sed poſt adjici curavi, quae Cl. *Gronovio* ſunt annotata. Ea accipies poſt dies aliquot, cum *Cario* noſter ad vos revertetur. Nunc excudere coeperunt veterem Upſaliam noſtram. *Rudbekius* cum tabellario proximo pollicetur reliqua ſui ſcripti, atque tum & litteras ſe ait redditurum. Vale, vir Nobiliſſime, ac ut ſoles, me amare perge. Upſaliae a. d. I. Auguſti Anno CIↃIↃCLXV.

Hanc cum ſuperiore tabellario miſiſſe debueram. Sed accidit caſu, ut aliam arriperem, ſicut ſuſpicor, aut mitterem nullam. Si aliam miſi, quaeſo, ut ignoſcas errori, per feſtinationem commiſſo, eamque remittas. Sequuntur iterum hac vice Rudbekiana nonnulla, ut vides. Proxime habebis finem. Vale.

1 Vide *Gronovii ad Heinſium* Epiſt. CCCCIV. in fine.

Digitized by Google

EPISTOLA LXXV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

TEſtudineo gradu *Curionem* ad nos properare video, vir Clariſſime, cujus opera uſurus eram in codice Panegyricorum veterum ad te curando. Sed & nudius ſextus Dantiſco faſciculum accepi a *Joachimo Paſtorio*, qui libellos nonnullos complectebatur, quorum copiam auctor ipſe voluit tibi a me fieri. Si abeſſe pergit *Curio*, aliam oportunitatem ſum circumſpecturus, qua & Panegyrici veteres & haec Paſtoriana ad te perferantur, ne quid in me ſit morae. *Gronovii* Livium Hamburgenſi via Lubekam miſit *Elzevirius*, unde huc perveniat. Sed quando manus noſtras ſubiturum ſit exoptatiſſimum hominis amici munus, id divinare vix auſim. *Bigotius*, qui Lutetiam ſe rediturum propediem penultimis ſuis aſſeverabat, in Neuſtria haerere pergit, nec pedem inde moturus eſt. Ita fit, ut me lateat omnino, quicquid ea in civitate rei inter homines geritur. Nec ex Belgio noſtro nuntiorum quicquam ad ſtudia haec noſtra ſpectantium accepi. *Menagius* ipſe cum in epiſtolis exarandis ſit lentiſſimus, quid in ejus aedibus ſuper fragmento Petroniano diſputatum ſit haud ſcio. Habes hîc nonnihil litterarum ad *Rudbekium*. Velim ultimae duae figurae tandem aliquando compareant; cum *Lubienius* moram hinc haud levem objici operis typographicis diu ſit quod conqueratur. Pro ejus epiſtolis mihi reſtitutis gratias ago, acturus majores, ſi quid reſponſi ad illas ab Ubſalienſibus amicis una adfulſiſſet. Vale, vir eximie. Exarabam Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXV. a. d. xv. Septemb.

EPISTOLA LXXVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

POST MS. codicem tuum, qui non parum mihi utilis, accepi nuper Venetam editionem quoque ac Pariſienſem heri veterum Panegyricorum. Pro quo ſubſidio gratias tibi ago maximas, daturus operam ut occaſione prima libri illi tibi, niſi ipſe interea ad vos venero, reddantur. Valde equidem diſtrictus ſum curis aliis, quas imponit mihi munus nuper a S. R. M. commiſſum. Dabo tamen operam, ut abſolvam, quae in Pacato habeo affecta: Utinam permittat valetudo, quae ſubinde aliis aliiſque moleſtiis impeditur. Sed hoc Deo cura erit, cui & tuam commendamus, maxime quia metuimus, ne diuturnioris ſilentii tui cauſſa ſit illa ipſa non ſatis commode ſe habens valetudo. Petiit Cl. *Rudbekius*, ut & ſalutem tibi nuntiarem ejus nomine, & quaererem, quo modo ea ſeſe habeant, quae Hamburgum nuper ad *Lubienskium* ſunt miſſa. Num per-

Digitized by Google

perlata ſint ad ipſum, eaque is acceperit, an pervenerint in manus alienas. Si occaſio erit, atque ſi videbitur, vel ipſi, vel mihi reſpondere poteris. Plura nequeo hac vice, quod tu velim vitio ne vertas mihi, & bene valeas. Upſaliae 21. Novembris CIƆIƆCLXV.

EPISTOLA LXXVII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

[1] Binis tuarum reſponſum debeo. De Joſepho edendo valde mihi probatur inſtitutum viri Clariſſ. *Boſii*. idem agitavere conſilium jam olim *Scaliger* & *Caſaubonus*. Poſtea *Petrus Cunaeus* noſtras, & *Samuel Petitus*. *Scaliger* codicem Joſephi plurimis caſtigatum locis *Franciſco Gomero* moriturus legaverat. Diſtracta quidem ante hoc decennium publica auctione apud Groninganos, ſi recordor, *Gomari* fuit bibliotheca, ſed inter illos libros, etſi copioſos, Joſephus non comparuit. Quem *Gomari* gener, aut alius neſcio quis ex τῶν μακαρίτου propinquis ſibi vindicavit, ut poſtea mihi eſt intellectum. *Caſauboni* exemplar penes *Emericum* filium haud dubie haerebit. Idem de *Cunaei* codice ſtatuendum reor, cujus filius natu maximus, ex Oriente jam redux ſedem Lugduni Batavorum fixit. *Petiti* Bibliotheca emtorem neſcio quem invenit, invenit tamen, de qua re *Emericum Bigotium* noſtrum occaſione prima percunctabor; qui & ipſe Joſephi nonnulla cum optimis membranis commiſit, quas ego ſchedas apud *Iſaacum Voſſium* ante hoc quinquennium inſpexiſſe me memini. Nec denegabit, puto, harum uſum *Boſio*, qua eſt humanitate, *Bigotius*, ſi id necdum praeſtitit; fortaſſis & alia hanc in rem bono publico collaturus. De *Scaligeri* & *Cunaei* exemplaribus *Gronovius* noſter indagandis operam Cl. *Boſio* navare poſſet. Quem inter & *Caſaubonum Emericum* neceſſitudinis nonnihil intercedit. In meis ſcriniis nil omnino aſſervatur, quo editio haec ornari poſſit. Rufini verſionem haud dubie addendam operi curabit *Boſius*, & quidem ex vetuſtis membranis recognitam, quales in bibliothecis paullo inſtructioribus paſſim occurrunt, nam editiones typis hactenus deſcriptae admodum mendoſae circumferuntur. His tu virum celeberrimum cum ſalute mea imperti, quaeſo. [2] A *Gronovio* heri epiſtolam habui. Ait is Saluſtium prodiiſſe, cui obſervationum nonnihil ſuarum per filium curarit addi. Videtur is cogitare de Diatribis ad Sylvas Statianas recudendis. Habui & a *Bigotio*. Narrat is ſecundum tomum epiſtolarum *Tanaquilli Fabri* in lucem nuper prolatum eſſe. Plura perſcripturum ſe pollicetur, ſimul atque Lutetiam pervenerit, quo cogitabat ante Kal. Januarias. Addit alia tuae cognitionis haud indigna, quae apud me videbis, aut quae ad te mittam, ſi ex-

1 Has omiſi, quia nihil continebant, niſi *Boſium* gratias agere, pro ſtudio juvandi ejus conatus in Joſepho. & alias ſaepe rejeci epiſtolas.

2 Vide Epiſt. CCCCVI. *Gronovii* ad *Heinſium*.

excurſus ad nos tuus differri perget Cl. *Rudbekio* ſalutem adſcribo: qui optime ſibi conſulet, ſi cometam novum in uſus publicos diligenter obſervabit: opinantur enim per Gallias Germaniamque mathematici ſtellam eſſe haud inſolitam, quae in cingulo Andromedae apparet, de cometa non aſſentiuntur noſtro *Rudbekio*. Vale, vir eximie, & me amare perge. Holmiae Suecorum CIϽIϽCLXV. a. d. XXIX. Decemb. Auſpicia inſtantis anni fortunata tibi adprecor. Nec *Bigotius*, nec *Gronovius* quicquam tuorum operum hactenus acceperunt, quod miror. Noribergium neſcio quem commentarios paraſſe in Petronii fragmentum *Bigotius* monet, cui & *Valeſius* obſervata ſua in idem fragmentum typis deſcribenda tradet. Argentorato ad me ſcribunt *Boeclerum* noſtrum conclamatae eſſe valetudinis. Ignoſce feſtinanti.

EPISTOLA LXXVIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

TArdiorem ſolito me eſſe in reſpondendo fateor. Sed tarditatis hujus cauſſa fuit primum valetudo parum proſpera per aliquot hebdomadas, deinde *Curio* noſter, qui quotidie abitum minabatur. Quem eo magis deferre meas ad te volebam, quod ſimul committere ipſi decreveram editionem novam Phaedri a *Fabro* publicatam, atque huc ad me tranſmiſſam. Quamquam nihil aliud contineat, quam quod pridem a Cl. *Bigotio* accepimus. Ipſa ejus verba ſunt, quae tranſſcripſit. Quod videbis ipſe proxime, quando *Curio* ad vos diſcedet. Caeterum quia propoſitum nunc mihi eſt, primo quoque tempore denuo Phaedrum edere, indicandum tibi hoc exiſtimavi, ut ſi voles aliqua monere, faceres in tempore. Quamquam nolo eſſe moleſtus tibi, quem ſcio, tot curis nunc eſſe diſtrictum, ut ad haec ſtudia noſtra difficulter poſſis accedere. Hoc rogare audeo, ut tranſmittas mihi occaſione oportuna editionem Rigaltianam Phaedri primam, ut eam conferre poſſim diligentius cum poſtrema ejuſdem, Pariſiis Anno 1630. in 12mo publicata. Puto enim plurimum inter ſe differre, cum tamen ad utramque uſum ſeſe ſcribat codicis Rhemenſis lectionibus. Pro litteris Cl. *Titii* huc tranſmiſſis ago tibi gratias, & ut videas confidentiam meam, te ex adverſo aliis ad Ampliſſ. *Gronovium* onero. Habui ab eo ante dies pauculos aliquas, quibus nunc reſpondendum fuit, licet nihil continerent praeter aliquas ad Phaedrum obſervationes. Quaeſo autem etiam atque etiam, ne hoc vitio mihi vertas. Cl. *Rudbekium* non conveniſſe te vehementer miror, qui ultra hebdomadem Holmiae jam commoratur. Et promiſerat mihi abiens ſe ſtatim acceſſurum te, atque tarditatem mearum litterarum excuſaturum tibi. Cometam mihi faſſus eſt non eſſe aliam, quam ſtellam illam, de qua ſcribis. Sibi autem nominari cometam ex ſuis & peculiaribus rationibus. Sed hoc ipſe explicabit melius, aut fortaſſis jam coram, priuſquam has accipies, explicavit.

EPI-

EPISTOLA LXXIX.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

JAmpridem ad te ſcripturio, vir Celeberrime, ſed dum in eo jam ter quaterve ſum, aliud ex alio rei inopinatae intervenit, quod cogitationes meas hinc avocarit, inviti quamquam & nolentis. In ea ſcis nos incidiſſe tempora, quorum ratio omnis cum ſit turbata prorſus ac inſtabilis, vix eſt, ut quicquam inde certi vindicare nobis poſſimus. Interim eſt cur gaudeam ſummo opere, cum valetudine adfecta in gratiam utcumque te rediiſſe, quam ut cures diligentius in poſterum etiam atque etiam te adhortor. Ne dum ſtudio nimis intento in commune conſulis, bono publico ante aetatem nobiſque amicis tuis praeripiaris. Tandem reverſus eſt Lutetiam *Bigotius.* Quid illic rerum inter homines geratur eruditos, ex ejus epiſtolâ uberrime, ni fallor, cognoſces, quam perlectam ad me reverti rogo, ut ſinas. Ex Belgio nuntiandum nihil omnino occurrit; ubi omnia ad bellum ſeſe terra marique conficiendum nunc componunt, amplexis partes noſtras tandem aperte Galliarum Daniaeque Regibus, & Electore Brandenburgico. Si eadem conſilia agitarentur in hac aula, poſſet a coeptis iniquiſſimis ad pacis ſtudia nullo negotio converti Britannus. De Phaedri fabellis rurſus edendis te cogitare laetor. Editionem Rigaltianam jam habuiſſes; ſed occurrens mihi in publico noſter *Curio*, dum ad vos feſtinat, negabat exſpectare ſibi integrum eſſe, ſuadebatque, ut opera filiae tuae libellum ad te perferendum curarem. Quod conſilium ſecutus addidi libellis Phaedri Petronianum fragmentum editionis Pariſinae, quamquam nil in eo occurrat, quod ſciri tua interſit. Aliam ejuſdem fragmenti editionem in eadem parari civitate cum animadverſis doctiſſimorum hominum, praeter *Bigotium. Capellanus* quoque monet. Annotata tua in fragmentum illud cum exemplaribus libelli de ſtylo tandem ad ſe perlata eſſe nuper admodum ſignificabat *Elzevirius*, ac ſimul ſpem faciebat curae ſibi fore, ut ad *Gronovium* & *Bigotium* uterque quamprimum libellus mitteretur. De Tacticis ſcriptoribus ac Commentario de ſecta Pythagorica cum nihil addat, facile hinc colligo, nec dum horum voluminum copiam illi factam eſſe, quod miror & indignor. Phaedrum percurram denuo, & ſi quid obſervationum novarum ſubnaſcatur mihi, ejus te facturus ſum participem. Jam olim de variis locis me tecum per litteras ſcio egiſſe, quae legibus metri non ſatis apud elegantiſſimum ſcriptorem reſpondent, & levi vocabulorum in ſuum locum tranſlatione, unde perperam movêre pedem, ſanari poſſunt; quae antiquis animadverſis majori ex parte an ſint inſerta certo exploratum vix habeo. Egeram & de illo loco lib. II. fab. 36. *perambulante laeta domino viridaria*, quem cum pedibus labantem animadvertiſſet *Faber*, τὸ *laeta* confidenter ejecit, quod vocabulum tamen hîc aptiſſimum eſt. Ego, ni fallor, ſignificavi minima mutatione *viridia* reponi oportere,

tere. Admitti enim dactylum a Phaedro penultima ſede in jambis ſuis vel inde ſit manifeſtum, quod ſubſequente proxima fabula habes, *ſi ve-ro acceſ-ſit con-ſi-lia-tor male-ficus*; *Viridia* pro *viridariis* Latine dici jam pluribus apud te exemplis adſtruxi, quantum recordor, quae nunc non repetentur. Adde Vitruvii locum lib. VI. cap. 6. *Hi collocantur ſpectantes ad ſeptentrionem, & maxime viridia proſpicientes.* Apud Senecam Ep. LXXXVIII. ſcribendum eſt, *Ciſternam aedificiis ac viridiis ſubditam:* non, *viridibus*; ſi lege ſtamus, quam Macrobius dicit Saturn. Lib. I. cap. 4. *viridiorum* quoque jam deſignavi ex antiquis epiſtolarum Ciceronis libri II. ad Atticum exemplaribus. Eadem fabella iſto verſu, *proſpectat Siculum & proſpicit Tuſcum mare*, neſcio an monuerim videri ſcribendum, *& reſpicit.* non enim veri ſit ſimile, duo illa *maria* a fronte villam Tiberianam habuiſſe. Niſi interpretaris ab antica parte Siculum, a poſtica Tuſcum mare proſpexiſſe. Tu videris. Vale, vir celeberrime, & me ama. Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXVI. prid. Kal. Mart.

EPISTOLA LXXX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Reddo tibi litteras *Bigotii*, cum prolixa gratiarum actione, quas communicare nuper mihi voluiſti. Didici ex eis plurima, inter alia id quoque, quod in edendo de variis ingeniorum bonorum monumentis catalogo nunc pergant. Id quod mihi vehementer placuit. Credo enim hac in parte Pariſienſes rem praeſtare longe gratiſſimam iis omnibus, qui amant litteras. Utinam quis eſſet, per quem compotes illius opuſculi fieri poſſemus. Verum metuo, ne ſint vana noſtra deſideria hoc tempore. Libellos meos ultimos nunc perveniſſe ſpero ad Cl. *Gronovium*. Quid cum Mauricio & caeteris ſit actum non excogito. Putat *Curio* noſter (quem credo apud te fuiſſe, ut qui heri hinc diſceſſerit) faſciculos meos errore datos *Pluymero* Hagae Comitis, qui dari *Elzevirio* debuerint. Ita neminem ſcire, quid cum iis debeat fieri. Si quo pacto vel hunc vel alium errorem circa eos potes ſubmovere, ac ut ſuum quiſque conſequatur, ratione aliqua efficere, rem facies mihi quidem longe gratiſſimam. Pro Phaedri editione Rigaltiana, & Petronii fragmento plurimum curae tuae debeo. Filia mea nec dum eſt reverſa, ſed abducet eam ſecum uxor mea, quae cras deo volente, iter eo inſtituet. Tum reddentur mihi ambo libelli, quorum videndorum magno teneor deſiderio. Properat ad finem Upſalia mea, tum Phaedrus recudetur, obſervabunturque diligenter, quae binis monuiſti litteris. Si quid interea occurret aliud, cum erit otium, ſignificabis. Quae de Petroniano fragmento magnorum apud Gallos ſit ſententia virorum, valde cupio videre. Atque mittet forte quid eorum libellorum ad te Cl. *Bigotius*. Cui ſi ſcribes, velim indices per me non ſtare, quo minus mea habeant. Feci enim, quod mearum fuit partium, ut noſti. *Brunnerus* noſter te ſalutat perofficioſe, primoque tempore

pore Moeridem redditurum pollicetur. Haeret nunc neſcio quibus aliis in rebus, Plutarchi, ut opinor, parte quadam edenda. Ego maluiſſem omnia poſtpoſuiſſet Moeridi. Sed relinquendus eſt ſuo arbitrio. Upſaliam, cum abſoluta fuerit, quo pacto mittere ad amicos queam, non intelligo, niſi tu proſpexeris viam aliquam. Sed nolo te his nugis longius morari. Vale, atque me, ut ſoles, porro amare perge. Upſaliae a. d. 6. Martii Anno CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA LXXXI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

ECce tibi binas a *Bigotio*, vir Clariſſime, per quas ſignificat animadverſiones in fragmentum Petronianum tuas & libellum de ſtylo Lutetiam perveniſſe. Spero idem fatum experturos aliquando Tacticos tuos, & commentarium de dogmate Pythagorico poſt annuos errores: quamquam de iis quicquam ſibi compertum eſſe negat *Elzevirius.* Ex *Curione* libens cognoſcebam nuper Ubſaliam tuam jam ad finem propemodum, eſſe perductam: unde ſpes mihi addebatur, fore propediem ut Phaedrum curis ſecundis recognitum praelo typographico permittas. Non ſatis memini, an in illo ſcriptore deprehenderis inſignem errorem, ubi agit de Demetrio Phalerio & Menandro Comico. *Phalerius* enim Demetrius (ſic enim malo, quod Graecis eſt φαληρεύς, quam *Phalereus*) non occupavit improbo imperio Athenas: ut Demetrium Regem cum Phalerio videatur confudiſſe, quamquam nec ipſe tyrannus fuit dicendus. *Phalereus* penultimam producit, *Phalerius* corripit. Sic *Alexandria* & *Alexandrea.* quod poſtremum apud Horatium & Propertium penultima producta occurrit. *Darius* & *Dareus*, *Cyclopius* & *Cyclopeus*, Nam Graecum modo per *i* litteram correptam, modo per *e* productam efferebant. Sed hoc leve. *proferre in theatrum*, quod Statio reſtitui, addendum illud Auſonii epiſtola ad Urſulum Grammaticum de Terentio, *Protulit in ſcenam quot dramata fabellarum, Arcadiae medio qui jacet in gremio.* Sed de his alibi. Videbo, an per oratorem Gallicum *Pomponium* obtineri poſſit index ille, aut catalogus Auctorum, quem Lutetiae procudi ſingulis hebdomadis de novo ſcimus. *Plumerus* bibliopola Amſtelodami vivit, & quidem vicinus *Elzeviriis.* De caeteris meminero. Vale, vir Celeberrime & feſtinanti ignoſce. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXVI. a. d. XXVII. Martii

EPISTOLA LXXXII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO amica litterarum Bigotianarum communicatione ſummas ago gratias tibi. Video Cl. *Bigotium* videre mea in Petronii fragmentum cupere. At deſiderio ipſius ſatisfactum parum credo, quia anceps dubiuſque haereo, nec temere pronuntiare quid ſuſtineo. Interim & alios non ſatis eſſe certos haud illibenter intelligo. *Wagenſeilii* & *Valeſii* Epiſtolas videre vehementer cupio. Scripſit de iis pridem *Arnoldus* ad me Norimberga, meaque addi eis voluit. Verum ego diſſertationem meam nolui a caeteris divelli. Quae de Demetrio in Phaedro mones, amplius conſideranda puto. Sunt enim in Laërtio nonnulla, quae tueri poſſe Phaedrum videntur. Et adſcripſit Phaedri locum iis Cl. *Menagius*, tanquam eadem tradentem. Poteris, cum otium erit, videre, ſententiamque tuam aperire mihi. Catalogum Pariſienſem ut procuret nobis Dn. *Bejerus*, curſus publici Praefectus, operam dedi, & ſpero promiſſa ſtaturum. Upſalia mea hodie finita eſt, exemplum ejus habebis a *Curione* noſtro, cum ad vos redierit. Phaedrum recudere typographus incipiet hac, opinor, hebdomade. Cl. *Gronovio*, ſi ſcribes, ſignifices oro, accepiſſe me Quinctilianum. Ipſe enim nolo ſcribere, donec occaſionem habuero mittendi una aliquid mearum rerum. Quanquam his turbatis rebus neſciam, qua ratione mittere queam, niſi tu diſpexeris occaſionem aliquam in tempore. Sed non poſſum plura, recens e lecto venio, cui affixum me per duas hebdomadas & amplius tenuit morbus, qui nunc paſſim hic & alibi affligere homines ſolet. Vale. Upſaliae a. d. 3. April. Anno CIↃIↃCLXVI.

P. S. Laertium *Menagii*, & Phaedrum *Rigaltii* reddam primis diebus. An non in editione priori plures notas ediderit *Rigaltius*, ſcire cupio.

EPISTOLA LXXXIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

UTique res meae aliter eveniunt, quam optaram. Praeterquam enim, quod quae ad Cl. *Bigotium*, amicoſque alios miſi, intercepta ſunt, ne quidem in *Puffendorfio* ſpes nobis aliqua reponenda, quando eum captum teneri Hamburgi, propter neſcio quae commiſſa, mihi nuntiatur. Solus eſt Dn. *Friſius* Concionator aulicus Ill. Dn. Comitis *Koningsmarki*, qui ſupplere poterit hos in caeteris defectus, quia illi aliqua dediſſe exemplaria, cum Petroniani Fragmenti, tum Arriani caeterorumque libellorum meorum *Bigotio* tradenda, *Curio* ait. Si ne is quidem ſuum facere officium volet, rationem ſcio amplius nullam, cum

Petro-

Petroniani fragmenti, neque *Curioni*, ullum amplius ſuperſit exemplar. Quod velim in tempore Cl. *Bigotto* ſignifices. Mitto nunc Upſaliam & ad te, & ad *Gronovium Bigotiumque*, quia poſtquam *Curioni* hoc negotium jam improſpere ſucceſſit, per quem poſſim mittere, habeo neminem. Quare oro, ut ignoſcas mihi, qui tibi aliis occupato hoc negotium faceſſo. Phaedrum necdum licuit ordiri, quia qui ex Typograhis deſcribere eum debuit, miſer diem ſuum obiit. Jubet *Curio* nos exſpectare adhuc unam alteramve hebdomadam. Plura non occurrunt, & feſtinat, qui faſciculum ſecum deferet. Ergo Vale, meque, ſicut ſoles, ama. Upſaliae a. d. 29. April. CIƆIƆCLXVI.

EPISTOLA LXXXIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Remitto tibi litteras communicatas nuper, ſumma cum gratiarum actione, inque ſignum animi mei erga te, Upſaliam meam trado. Deferet faſciculum ad te ſtudioſus quidam, cui hoc negotium commiſi, niſi vento ceſſante nimis diu detentus fuerit. Quae de viris magnis ab Auguſtiſſ. Galliarum rege ſalario auctis nuntias, grata ſunt, praeſertim propter Cl. *Reineſium*, quem exiſtimo talium eſſe indigentem, ſi quem alium. Et poterit fortaſſis promovere opus Inſcriptionum, cujus praeter titulum & praefationem nihil hactenus eſt excuſum. Quod vero me quoque in hunc cenſum venire aliquando poſſe auguraris, in eo ſentio te quidem admodum amice de me rebuſque meis judicare, quomodo autem perſuadere mihi debeam, non video, cum nec ſim ex illa virorum doctorum claſſe, quibus praemia haec deſtinantur, nec ſi eſſem, ita innotuerim Gallis, ut ulla mei vel per ſomnium mentio fieri poſſe videatur. Quare ſpem tam temerariam ego quidem haud concipio, tibi vero pro amoris ac benevolentiae pleno iſtoc in me animo, cultum ſtudiumque meum polliceor perpetuum. *Bigotium* libellos fiſco addictos nihilominus, ut inſpiciat ſaltem, aſpecturum confido, licet forſan ipſos recipere non poſſit. Quum praeſertim nihil ſit in eis, quod quem poſſit offendere. Niſi hoc fiat, quid ſperandum nobis faciendumve ſit haud video. De Philoſophia Pythagorica & Mauricio centies jam egi cum *Curione* noſtro. Reſpondet, libros Hamburgum eſſe miſſos, epiſtolam quoque monſtrat Bibliopolae Lubecenſis, qua & miſiſſe ſe eo, & inde Amſtelodamum deſtinatos fuiſſe teſtatur. Nil ſe ait poſſe amplius. Credo neſciri ab *Elzeviriis* poſſe, num acceperint ejuſmodi libros, nam ad ipſos mittere Bibliopola Hamburgenſis, *Koonig* nomine, qui & alias res ipſorum curare ſolet, debuit. Vel ſignificabitur ſaltem, an a dicto mercatore Hamburgenſi per ſuperiorem aeſtatem miſſi ad eos libri ex Suecia per piratas fuerint ablati, aut caſu alio perierint. Audeo his adſociare litteras ad Cl. *Bigotium*, quas mittes una cum tuis, quandocunque ſcribes, niſi grave erit. Vale, vir Nobiliſſ. ac me, ſicut ſoles, ama. Upſaliae a. d. 1. Mai. CIƆIƆCLXVI.

Digitized by Google

EPISTOLA LXXXV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Schеffero.

Upſaliam.

TArdius gratiarum actione defungor apud te pro Ubſalia vetere, quam mihimet ipſi propoſueram primo faciendum, poſt acceptum munus, vir Clariſſime, quamque lex humanitatis poſtulabat. Sed dum ſpero ſubventurum nonnihil aut ex patria aut aliunde rerum novarum de iis, quae per orbem litteratum nunc fiunt, fraudatum me ſpe atque exſpectatione omni ſerus nunc agnoſco. Adeo poſt Bigotianas illas, quas vidiſti, nil ad me pervenit, quod curioſitati tuae oblectamento eſſe poſſit, aut cognoſci abs te mereatur. Niſi hoc unum fortaſſis, exceſſiſſe e vivis *Gaſperum Gevartium*, & *Janum Vlitium*, utrumque a multis jam retro annis mihi conjunctiſſimum, alterum ſenio confectum, alterum in flore aetatis immaturae nobis praereptum, & eo quidem lugendum magis inter vos, quod ſtudium linguarum ſeptentrionalium inſigne prae ſe ferebat. Verum ut ad Ubſaliam tuam revertar, partem ejus ſcripti potiſſimam non ſine praeſenti voluptate jam perlegi, reliqua abſolvam feriatis diebus, quos imminere jam nunc haud neſcis. In tam ſterili argumento tantam eruditionis haud protritae copiam a te conquiri potuiſſe, tanta cum lectoris conjunctam voluptate, equidem miratus ſum. Ejus commentarii exemplaria *Gronovio Bigotioque* per te deſtinata, jam navigant, ni fallor in Bataviam. In Britannia Collegium quoddam Philoſophicum eſt inſtitutum non ita nuper, quod Sophorum indigitatur, ex hominibus rerum multarum cognitione inſtructis compoſitum totum, ut ferunt, Philoſophiae praeſertim ornandae illuſtrandaeque inſudantibus. Propoſuerunt illi Cl. *Hevelio* quaeſtiones non nullas haud inutiles aut inſcitas, de quibus vir ille inſignis vos Ubſalienſes etiam nonnihil cogitare velit: cum ſint inter alias nonnullae ad coeli hujus ingenium praecipue pertinentes. Date, quaeſo, operam, ut viro veſtrae gloriae perquam ſtudioſo hic gratificemini: quod ut fiat, mitto exemplar ipſarum quaeſtionum, quod eam in rem curavi deſcribendum. Libros, quos ſcis fiſco Gallicano addictos primo, mox *Patino* reſtitutos quidem nuntiat *Capellanus*, ſed poſt reſtitutionem in his fragmentum Petronianum, furto haud dubie ablatum, non comparuiſſe. Promiſerat ſe ſcripturum *Koningio* Hamburgenſi *Elzevirius* de libris aberrantibus, & fecit, credo. Sed cum nihil ex illo rei iſtius ſuperaddat proximis, de tota re omnia incerta & funeſta praeſagio. Urgebo tamen iterum per proximas litteras hominem, ut ſaltem dicat, quid ſperari de farcinis iſtis oporteat. Vale, vir Clariſſime, & amicos communes ſaluta. Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXVI. a. d. XXV. Mai. Juliani.

EPISTOLA LXXXVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO tam benigno amicoque animo, quo perlatam ad te nuper Upſaliam noſtram excipere es dignatus, plurimum tibi debeo, vir Nobiliſſime. Neque minus eo nomine quod curare faſciculos ad amicos non es gravatus. Sentio me tibi his negotiis moleſtum exiſtere: ſed poſtquam ſemel iterumque intellexi, *Curionem* noſtrum in curandis talibus haud ſatis eſſe felicem, ipſa neceſſitate jubente impudens eſſe cogor. Quod tu pro humanitate tua in deterius quaeſo ne interpretere. Tot Petroniani fragmenti periiſſe vel intercepta eſſe exemplaria vehementer doleo. An vero ne per Dn. *Friſium* quidem aut *Puffendorfium* acceperint amici Pariſienſes, ſcire cupio. *Gevartium* & *Vlitium* vivere deſiiſſe dolco. *Vlitium* parem negotiis intelligo fuiſſe, vel ex notis ejus in ſcriptores rei venatoriae, facileque perſuadeor, potuiſſe plurimum praeſtare; etiam in argumento illo, de quo ſcribis. Collegium Philoſophicum Anglicanum multa bona nobis proditurum confido. Habent enim & ingenium Angli & facultates alias, librorumque rariorum copiam, nec diligentia ipſis deeſt neceſſaria. Quaeſtiones Cl. *Hevelio* propoſitas inſpexi, atque de aliquibus, quae mihi notae ſunt, nunc ſtatim reſpondere volui, ut promptitudinem noſtram vobis facerem teſtatam. Succinum picis foſſilis eſſe genus cenſeo, cujus venae lateant in fundo maris. Idem a natura ſua conſtipari credo, motuque maris ejici in littus. Sed & hic in Suecia reperiri veriſſimum eſt, ad inſulae Biörkoa nominatae littora, in Melero lacu, cujus aqua dulcis eſt. Ut pereat eorum ſententia, qui a ſalſugine maris cenſuerunt condenſari. Sed & illorum ſtare nequit, qui ex arboribus crediderunt exſudare, quia nullo alio in loco hujus lacus reperitur, cum alibi ſint arbores ſimiles, etiam in majori copia. Succini illius in Biörkoa reperti maſſa elegans duorum digitorum lata & craſſa penes me eſt, munere illius, qui ſuis manibus, cum particulis pluribus aliis in littore ejus inſulae collegit, affirmavitque ex Paſtoris Eccleſiae ejus loci ore, vento fluctus ad littora pellente ejici, ibique paſſim reperiri. Hirundines magno impetu circa tempus autumnale, haud ſecus atque ranae faciunt, mergere ſe profundo lacuum & fluviorum, tam eſt certum, quam quod certiſſimum. Affirmaveruntque mihi plurimi, qui viderunt extractas cum piſcibus reti, quali hybernis temporibus ſub glacie piſcari in his regionibus conſueverunt, caloreque ignis refotas reviviſcentesque. Quaedam animalia hic albeſcere hyberno tempore, ac aeſtivo recipere priorem colorem, veriſſimum. Vidi ipſe habuique lepores circa hyemis veriſque initium, dimidia parte albos, dimidia ſui coloris. Media hyeme non vidi, niſi albos. Sed & vulpeculae hyberno tempore ſunt albae. Sciuri quoque ſuum mutant colorem, hybernoque tempore evadunt griſei, hoc eſt nigro alboque ſparſi mixtique. Eſtque hoc ge-

Digitized by Google

genus pellium frequentiſſime per Europam in uſu, a pleriſque tamen ex ſciuris ſumi ignoratur: Germani mei *Grauwerk*, item *Fab*, appellant. Piſces ob glaciem non fractam enecari ſaepius compertum, ſed primum in piſcinis ſolum, vel anguſtioribus lacubus, deinde in lacubus tantum illis, ubi fundus ſpiſſior, nam ubi rarior, non ſolent aeque facile. Denique qui piſces bene vivunt in limoſa vel argilloſa terra, illi quoque non perinde enecantur, ut caeteri. Sed & in lacubus majoribus, ubi intenſiſſimum eſt frigus, glacies rumpi ſolet, ſive fluctuum impetu, ſive ob concluſos ſpiritus per agitationem aquae furſum elatos, magnaque deinde vi erumpentes. Sane cum ſic glacies per totam latitudinem finditur una ruptura, id fieri cum fragore ingenti conſuevit, velut aliquot tormenta exploderentur, quod non ſemel audivi. Quare piſces frigore enectos in lacubus ejuſmodi majoribus haud temere invenies. Neque oleum neque acris muria ſalis communis vere congelatur in glaciem, ſaltem his in locis. Gelu terram penetrat ad duos cubitos, ſeu ulnas Suecicas, eſtque, quicquid in ea continetur humidi aut ſucculenti, album glaciei inſtar. Aquae vero ſtantes amplius, & ſaepe ad tres ulnas, pluresque, fluentes minus. Ubi flumen citato curſu labitur, ibi ne quidem congelari ſolet. Quemadmodum nec fontes perpetuo manantes circa ſcaturiginem congelantur, imo hyberno tempore calidiores videntur eſſe, quam aeſtivo. Habes breviter, vir Nobiliſſime, reſponſionem ad nonnulla. Ad caetera reſpondebo, cum iſta ipſe amplius exploravero futura hyeme, ſi vitam Deus dederit. Quod ſi haec tanti videntur, ut communicanda cenſeas cum Cl. *Hevelio*, per me liberum erit. Neque colere litteraria colloquia de his ſimilibuſve vel cum ipſo, vel cum Anglis detrectabo, ſi per me juvari conatus ſuos poſſe arbitrabuntur. Phaedrum pridem praelo committere cogito, ſuntque parata editioni novae omnia. Sed ſolito tardius procedere *Curionis* noſtri conſilia deprehendo. Quod ferendum mihi juxta cum aliis, quae in typographia noſtra plurimum moleſta ſunt. Interque ea vel praecipue, quod cuncta mea prodeunt tam male correcta. Nam & ego currente oculo ſaepe iſta inſpicio, & quae bis terque corrigenda monui, oſcitantia operarum relinquuntur inemendata, aut, dum emendari debent, mutantur in deterius. Quod ſecus evenit, ubi certus aliquis eſt in typographio, huic negotio addictus. De qua re propterea ſcribo, ut cum non pauca talia irrepſerint, & in Upſaliam, & tu humaniter excuſes illa, & apud amicos veniam illorum exores. Vale, vir Nobiliſſime, & me amare perge. Upſaliae a. d. 29. Mai. Anno CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA LXXXVII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PLurimum quidem me demeruiſti, vir clariſſime, tam obvia benignitate, qua ſine procraſtinatione ulla ad Quaeſtiones philoſophicas, ex Britannia

ad

ad celeberrimum *Hevelium* miſſas, tam accurate reſponderis. Quapropter te ac collegas tuos vehementer exhortor, ut ad reliqua exornanda vos accingatis in hyemem proximam. Hactenus quae ſuppeditaſti, ad *Hevelium* recta nunc eunt. Cl. *Rudbekio* ſalute dicta meis verbis ſignifices velim, per me non ſtare, quo minus ſibi habeat in poſterum Prodromum Hevelianum, quem utendum a me jampridem accepit, cum ejus libri aliud exemplar in Germania ſum nactus. Quaeſtionum Britannicarum cum nullum in ſcriniis meis exemplar ſuperſit, illud, quod per *Curionem* illi traditum eſt meo nomine, ad me revertatur velim. Exſpecto librorum recens editorum nonnihil ex patria. *Gronovius* typis deſcribi curat *Palmerii Grentemeſnilii* exercitationes in optimos quoſque veterum Graecorum doctiſſimas, ſic vocat ipſe, quas a *Bigotio* edendas accepit. Prodiit & poſtumus *Alberti Rubenii* ſuper re Veſtiaria commentarius, praeter Voſſianum de Nili incremento. Caeterum res noſtras tandem melior reſpexit Deus. Kalendis Juniis Julianis ſub horam ſecundam tertiamve pomeridianam Britanni, ſecundo vento ſe permittentes, magno impetu claſſem noſtram in anchoris ſtantem, Britannicum inter Flandriumque littus, ſunt adorti, ſed repulſi a noſtris acriter, ſub noctem ſua relegere veſtigia inceperunt; poſtero die eumque ſubſecuto altero inſtauratum magnis utrimque animis praelium; ſed & tum noſtri praevaluerunt actis in fugam Britannis, ac navibus nonnullis captis ac depreſſis, tertii praeſertim agminis, quod vexilla candida praeferebat. Dux ipſe *Georgius Askujus* Hagam captivus eſt perductus, poſtquam navem ſuam, xc. tormentis bellicis inſtructam, *Trompio* dedidiſſet, quam noſtri, ne impedimento eſſet bellantibus, exuſſere. Capta & ſecunda navis in illo ordine, interfecto *Barclaio* duce, tertia depreſſa. Pridie Nonas Junias auxilio fugientibus adveniſſe dicitur cum navibus XXII. Princeps Palatinus *Rupertus*, quando iterum acies eſt inſtaurata. Hanc quoque caeſam a noſtris litterae nonnullae ex Dania ferunt. Belgicae noſtrae id promittunt tantum, non adfirmant, quae Nonis Juniis ſunt exaratae, adduntque illa etiamnum nocte mugitus tormentorum auditos fuiſſe, ſignum haud dubium continuati in id tempus navalis praelii. Ex ducibus noſtris occubuerunt *Cornelius Everhardi* Zelandorum Thalaſſiarcha, vir inter paucos ſtrenuus, & *Trompii* legatus *Hulſtius*. *Trompius* ipſe rem fortiſſime geſſit, *Ruterus* ultimis rebus ſe ſervare juſſus, ne quid diſcriminis in ejus capite Reſp. ſubiret, praelio abſtinuiſſe creditur. Britannicae naves quinque in Hollandiam captivae jam erant a noſtris abductae, plures in Zelandiam miſſae dicebantur. Ut de rebus optime ſperemus, praeſertim cum dux *Belliſortius* in procinctu ſit cum claſſe LX. navium, praeter XXXII. Danicas. Quarum ope hoſtem ſuperbum & pacis impatientem ad aequum compelli poſſe, ſi parum in nobiſmet ipſis eſt praeſidii, confidimus. Faxit Deus O. M. ut tam proſperae pugnae navalis initia eventu pari comprobentur. Vale. Exarabam Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXVI. XIX. Junii Juliani.

EPI-

EPISTOLA LXXXVIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO libello de eventu praelii nupero gratias ago maximas. Inducor facile, ut rem ita geſtam eſſe credam, ſicut in eo memoratur. Quocunque autem modo evenerit, deum oro, ut ſervire is eventus revocandae paci poſſit. Quae *Rudbekio* nunciari voluiſti, nondum nunciavi quidem, quia abfuit ab urbe, nunciabo autem, quamprimum invenero. Phaedri hac hebdomade fecimus initium, veniet poſt diem unum alterumve ad vos *Curio*, & ſpecimen ejus ſecum feret. In Militia navali nunc ſum totus, atque libros duos priores jam abſolvi. Puto plane me daturum ſuo tempore novum opus, & cujus ne umbra quidem ſit, quod ante publicavimus, adeo quotidie inter ſcribendum ſubnaſcuntur mihi paene innumera non, ut ſpero, contemnenda. *Gronovii* edita cernere deſidero, imprimis *Rubenii* rem veſtiariam. *Reineſii* Petroniana mittam una cum *Curione*; habeo enim munere ipſius hic tranſmiſſa. Sunt in iis multa egregia, ut eſt vir infinitae lectionis & memoriae ſingularis. Expecto tamen, quid tu de nonnullis ſentias, quod perſcribas mihi oro. Semper mea infeliciter in Gallias navigare doleo. Ne tamen temporum calamitatem mihi vertant vitio amici illic elegantes, per te opto ab ipſis obtinere. Vale, ac me ama, ſicut ſoles. Upſaliae a. d. 24. Julii Anno CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA LXXXIX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

REddo tibi ſchedas, quas nuper communicare mecum es dignatus. Video virum doctiſſimum corrigendi ſtudio abreptum abire longius quandoque non a ſcriptura modo veteri, ſed totius loci ſententia. Quod palam faciam coram, volente Deo, ſi proximis nundinis autumnalibus dabitur ad vos excurrere. Mea tandem ad *Elzevirios* perlata eſſe gaudeo. A Cl. *Bigotio*, quid de meis in fragmentum Petronianum curis cenſuerit, noviſſe peramanter cupio. Si quid ſcribet, te communicaturum mihi confido. Phaedri noſtri ſpecimen vidiſſe te opinor, ac in eis obſervaſſe quaedam, quae ad te pertinent. Doleo, *Curionem* noſtrum uti papyro tam ſordida, textum quoque non aliis majoribus litteris excudi voluiſſe. Sed is quidem ſua ſpectat commoda, de honore meo nil ſollicitus; quod ferendum eſt hoc rerum ſtatu. Interea valde opto vel ipſi aliam mentem, vel mihi alium Typographum, ſi quando, quae conſcribo de militia navali, prodire in lucem debebunt. Nam aut mea ſtulte diligo, aut monſtrabo ſingulis fere paginis non obſervata aliis, certe nuſquam prodita. De

cae-

caetero quandoquidem ſcripturum te ad Cl. *Reineſium* opinor, litteras hîc ad eundem mitto, quas ſpero non gravaturum te adjungere tuis, atque adeo id peramanter abs te oro ac contendo. Nulla feſtinatione opus eſt, fiet, quandocunque commodum videbitur. Vale, Nob. Domine, meiſque ſtudiis favere perge, Upſaliae a. d. 14. Auguſt. CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA XC.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ACcepi nuper *Curionis* noſtri opera Evangelica Gothica *Fr. Junii*, itemque *Alb. Rubenii* opuſcula. Delectarunt me omnia mirifice, cum primis vero illa *Rubenii*, quae optarem venalia extare, ut & ipſi copiam eorum habere poſſemus. Sunt enim rarae eruditionis prorſus plena, ut non ſine detrimento iis poſſimus carere: Sed & Juniana ſunt egregia, ſummaque diligentia conſcripta. Dabo autem operam, ut, cum volente Deo proximis nundinis Autumnalibus ad te venero ipſe, & haec, & alia tua tibi reddantur. *Bigotii* litteras de Petronianis meis periiſſe doleo. Scire namque cupio libentiſſime, quid de iis ſtatuatur. *Valeſii* & *Wagenſelii* judicia edita habeo, quibus video reponi poſſe plurima. Inter caetera miror incuſare Valeſium, *tam valde*, quod eſt Ciceronis, *& incumbere ova*, quod eſt Varronis, & hujus generis multa alia. *Gronovius* quid ſentiat, non ſcio, probaturum tamen iſta omnia vix puto. Sed de his & aliis coram pluribus, ut ſpero. Quae de Phaedro praecipis, curae mihi erunt. Quamquam ne ſic quidem credo irrepſiſſe aliud, quam quod, quia dicebatur valde veriſimiliter, omittendum non videbatur. Vellem plura, ſed jam abit Tabellarius. Quare oro, ut ignoſcas, de caetero me tibi habeas commendatiſſimum. Vale. Upſaliae 31. Auguſt. CIↃIↃCLXVI. Pro litteris ad Cl. *Reineſium* curatis ſummas tibi debeo quoque gratias.

EPISTOLA XCI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PEtronii ſui copiam & mihi fecit *Reineſius*, addiditque nonnulla ſerius obſervata, quam ut typis deſcribi potuerint, quae hîc mitto, ſi fortaſſis ad te non pervenerint. Nihil igitur neceſſe Petronium a *Curione* ad me ferri, ſchedas iſtas, ubi commodum erit, huc redire patieris. *Bigotii* noſtri epiſtolam unam alteramque video nuper mihi periiſſe & indigne fero. Idque eo magis, quod ſuſpiceris incluſa fuiſſe, quae ſuper fragmento iſto Dalmatico ab hominibus eruditis Lutetiae publice ſunt diſputata. Monet enim *Elzevirius* faſciculum neſcio quem Bigotianum a *Jolyo* bibliopola Pariſino nuper admodum ad ſe miſ-

ſum eſſe, quem non acceperit, & ſolebat *Elzevirii* opera *Bigotiis* uti in ſuis ad me curandis. Hiſtoriam proelii navalis Britannos inter & noſtros nuper commiſſi tam impolito barbaroque ſermone narratam ad te perveniſſe pudet. Habebam alia exemplaria Gallico ac Vernaculo ſermone, ſed ea amici diripuerunt. Noſtri Tameſin inſidere pergunt xc. navibus bellicis. Centum navium claſſis parari a Britannis dicitur, quare & apud noſtros xx. aliae inſtruuntur, cum totidem incendiariis; Galli interim, ac Dani, neſcio quas ob cauſſas, adeſſe nobis cunctantur. Hevelianus liber *Rudbekio* deſtinatus haerere apud me pergit, quod qua via ad amicum noſtrum ſit mittendus, ignorem. De militia navali cogitare te denuo plurimae eſt mihi voluptatis. Vellem & typographum ſcitum invenires, qui concinnis typis & charta nitidiore ornamentum operi conferret. Libellos nonnullos, qui te auctorem praeferrent, Lutetiae inter homines litteratos a Theologo Konigsmarkiano diviſos fuiſſe monet *Capellanus*, ſed nihil horum ad ſe perveniſſe. Tacticos ſcriptores abs te editos & dogma tuum Pythagoricum cum acceperit tandem *Elzevirius*, ſpondet exemplaria *Gronovio Bigotioque* ac reliquis amicis mittenda curam ſibi fore ne aberrent. Vale, vir Celeberrime, & mihi favere, ut facis, perge. Holmiae Suecorum Anno CIƆIƆCLXVI. a. d. III. Septemb. Julian.

EPISTOLA XCII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

Rubenianì de re veſtiaria commentarii & Euangeliorum Gothicorum non ingratum tibi fuiſſe conſpectum gaudeo. Euangelia munus a me puſillum accipias rogo, quorum duplex exemplar amicorum munificentia mihi ſuppeditavit: poteras & acceptam mihi retuliſſe Rubenii veſtiariam, ſed monet *Elzevirius* alterum exemplar *Graevio* me debere editori hujuſce libri, alterum non conſilio, ſed errore ad me perveniſſe. De quo cum *Curione* tibi erit tranſigendum, ſi id tui juris eſſe cupis. *Graevius* ipſe Heſiodi novam editionem adornat; cujus ſpecimen hic mitto. Monet idem per litteras, e vivis exceſſiſſe apud Neomagos *Schultingium*, juvenem eruditum & mihi amicum, cujus ad Quintiliani declamationes obſervata potuiſti jam vidiſſe. A *Gronovio* diu eſt quod nullas accipio. jubeor tamen ab *Elzevirio* litteras ejus propediem exſpectare. A *Titio* libellum poëmatum accepi tibi offerendum. Sed cum me ignaro elapſus ſit, & iter ad vos promorit *Curio*, non occurrit nunc quidem, cui credatur faſciculus. Ex Italia ſcribunt amici, *Valerii Chimentellii* de ſellis veterum commentarios ſub praelo fervere. Nam de *Nardini* Roma vetere in lucem prolata jam ſignificaſſe me tibi nonnihil exiſtimo. Addant *Coſmum Mediceum*, magni Etruriae Ducis filium natu maximum, amore eruditionis vehementer capi, jamque in eo eſſe, ut bibliothecam proavitam, quae ad D. Laurentii aſſervatur, magno acceſſu codicum tam ſcriptorum, quam editorum, hinc inde ſtudioſe col-

collecto adaugeat. Habui a *Chriſtina Alexandra* epiſtolam proxime, ſed unde vix liqueat, ſitne huc ventura, an, quod proceres Sueci videntur malle, iter dilatura. De te quid nobis ſit exſpectandum fac ſciam. Allatae ſunt ad nos heſterno die a *Rutero* litterae, quibus nuntiat ſe cum Britannis denuo congreſſum, nil ob ventos plus ſatis vehementes toto biduo potuiſſe promovere; unam navem Brittannicam LVI. tormentis bellicis inſtructam a ſuis captam, & mox exuſtam eſſe. Eventum proxime exſpectamus. Interim ſeptem millia aedium Londini conflagraſſe dicuntur. Adeo domi non eſſe tutos apparet, qui foris aliena flammis invadunt. *Hevelius* doceri cupit, an electrum iſtud, quod in lacu Suecico provenit, ejuſdem duritiei atque adeo naturae ſit, qua Boruſſicum. Vale, vir celeberrime, & mihi, ut facis, perge bene velle. Exarabam Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXVI. a. d. XX. Septemb.

EPISTOLA XCIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRO tam eximio ac ſingulari munere, quo inſtruere ornareque Bibliothecam meam voluiſti, non poſſum ſatis meritas tibi agere gratias. Equidem non hoc volebam, cum nuper animo ſimplici declararem deſideria mea, ſed ut pecunia parare mihi poſſem. Verum eſt haec ſingularis tua erga me benevolentia, cui praeter multa alia etiam hoc debeo. De Rudbeckianis opuſculis jam tranſegi cum *Curione* noſtro, ut & ipſa mea ſint. Specimen editionis Heſiodi novae prorſus placet, videoque in Lectionibus iſtis contineri multa non profecto vulgaria. Unum miror, quod occurrit pag. 11. *Naves veterum paulo majores duo habuere gubernacula, duos clavos, unum in prora, alterum in puppi.* Scio naves ἀμφιπρύμνους. Sed tales fuiſſe vulgo naves veterum nec teſtimonia ſcriptorum, nec nummi, nec monumenta alia declarant. A Cl. *Gronovio* ante paucos dies litteras accepi, quibus conqueritur de adverſa valetudine ac colicis doloribus, quibuſcum conflictatus ſit per aliquot hebdomadas. Sed quia illae litterae ſunt ſcriptae in Auguſto menſe, puto eum nunc ſe melius habere. *Chimentelli* de ſellis librum optarem videre, quia continebit meis uſibus idonea in opere de Re Vehicularia, quod olim habeo affectum. Sereniſſimae *Chriſtinae* per occaſionem tam idoneam ut me commendes, oro. Conſtituit ſalarium mihi, cum hinc diſcederet, ſed ejus pro bienno ſolummodo ſum factus compos. Sed de hac re atque aliis coram. Conſtitui enim proxima hebdomade, niſi quid intervenerit, ad vos ipſe iter facere. Interea vale, vir optime, meque ſemper tuum perge amare. Upſaliae a. d. 25. Septemb. CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA XCIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

DIſtuli ad te ſcribere, non quod neſcirem, pro quantis meritis officiiſque tuis deberem gratias, ſed quod per quem tuto traderem tibi meas, haberem neminem. Scilicet quem abs te acceperam nummum, mittere ſimul conſtitueram non per obvium quemvis, ac ne tabellarium quidem, apud quem ſurripi clanculum litteras, in quibus recondi pecunias ſuſpicio eſt, didiceram, ſed certum fidumque hominem. Qui cum nunc demum ſe obtulerit, non feres aegre vel nummum tam ſero remitti tibi, vel me in ſcribendo & agendo gratias fuiſſe tam tardum. Optaram equidem nuper, vel ea rerum mearum fuiſſet conditio, ut & tuo frui diutius colloquio licuiſſet, & ſimul in notitiam Excellentiſſimi viri, Domini Foederati Belgii legati pervenire potuiſſem. Verum quia mei me expectabant cum vehiculo, & viarum incommoditas coelique inclementia jubebat feſtinare, ne cum uxore & filia ſerius, quam oportebat, venirem in hoſpitium, idcirco credo & te pro ſolita humanitate tua excuſaturum, quod occaſionem rei tam optatae, abs te amore ſingulari erga me oblatam, non avide arripuerim, ſed & daturum operam, ne vir Illuſtriſſimus Dominus Legatus, cujus alias humanitatem praedicari ſaepius audivi, ſiniſterius quid ſentiat de mea iſta neſcio ruſticitatene dixerim rectius, an libertate. De caetero tibi me meaque ſtudia iterum meliorem in modum commendo. Et ſi quid habes, quod ad adornandam rem meam navalem poteſt facere, id benigne communicare ne graveris, oro. Cum primis ſcire cupio, an qui non ita pridem Pariſiis ad familias Romanas pertinentes editi ſunt nummi, non ſunt in poteſtate tua, & num ſit in iis, quod conſilia mea poſſit juvare. Neque facies rem ingratam, ſi eo nomine cum amicis Italis Galliſque ages. Promiſit aliquid *Chifletius* Seren. *Chriſtinae* Reginae concionator aulicus, ut aliunde intellexi. Utrum fidem liberaturus ſit, ignoro. Credo & Cl. *Bigotium* hac parte poſſe aliquid praeſtare. Sed profecto teſtor, fore me in hac editione longe alium, quam fui in priore. Sed abrumpendum eſt, quia is, qui haec ſecum ſumet, ſtat in procinctu, & exigit epiſtolam. Quare Vale, vir optime, atque me, ut ſoles, amare perge. Upſaliae Novemb. CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA XCV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

DE nummo Neronis antiquo reſtituendo cur tam anxius eſſes, vir clariſſime, nil omnino cauſſae erat, cum tibi mea omnia pateant aeque ac mihi.

Juve-

Juvenem illum, qui tuas cum nummo tulit, etſi ignotum mihi, doleo benignius apud me haberi non potuiſſe. Sub ipſum meridiem ab illo compellabar, quando ſuperveniebat *Laurentius Linde*, regni Suecici Senator & Mareſchallus, cum aliis convivis apud me pranſurus ex condicto. Itaque vix inchoatus ſermo parum tempeſtive fuit abrumpendus, quod tu pro caetera tua bonitate in bonam partem interpretaberis, & apud illum, niſi grave eſt, excuſabis. Hodierno die tabellarium ex patria exſpectabamus, quem ex Gallia Italiaque litteras mihi allaturam augurabar ab amicis artium bonarum ſtudioſis. Is cum in via retentus alicubi, nullus advenerit, de ſtudiis communibus quod nuntiem, vix quicquam eſt in promptu. Voluit *Lubienius* ut *Rudbekio* noſtro copia fiat hujus paginae, quam vides: unde ille colligat epiſtolae ſuae editionem promoveri, quam rem ut tibi curae eſſe ſinas, vehementer te rogo. Scriberem ad ipſum, ſed litterarii commercii fugitans quodammodo vir optimus videtur. Addes huic tabulae duas alias ab *Hevelio* profectas, uti ex ipſa *Hevelii* epiſtola tibi manifeſtum fiet, quam mitto. Velit ille te cogitare ſuper promiſſis rerum naturalium novis obſervationibus, ut vides: quam ego rem haud parum gloriae tibi conciliaturum confido. His accedit & *Reineſii* epiſtola. Video ſenem noſtrum nonnihil mihi ſuccenſere, quod conjecturae ſuae in Naſone minus acquieſcam. Locus eſt Metam. VII. verſ. 297. ubi vide in notis meis ſcripturae diſcrepantias, *petit hoc a Colchide munus*. Ipſe volebat ex veſtigiis veterum membranarum, *petit hoc ab Aetide munus*. *Aetae* nomen cum frequentiſſime apud Poëtas vetuſtos cum Graecos tum Latinos occurrat, & Medeae *Aetidos*, *Aetam* & *Aetida* priore ſyllaba correpta negavi me uſquam legiſſe. Ille in his fabulis poëtas plurimum ſibi permiſiſſe contendit, nec inficior id ego, ſed exemplorum auctoritate deferre plurimum ſolo. Propoſueram eidem difficultatem in loco Valerii Flacci libro III. verſ. 523. *Et manicae virides, & ſtricta myrtus avena*. Quis locus hic ſit *myrto* prorſus in obſcuro eſt. De *coryto* mihi quoque venerat in mentem ante hoc ſeptennium, eamque conjecturam tunc *Gronovio* non improbanti communicavi. Apud Silium libro XV. verſ. 775.

Omnes Naïadum plenis comitata pharetris
Turba ruit, ſtriduntque ſagittiferi coryti.
Tum per ſaxa ferae.

Ita enim locus vulgo foediſſime interpolatus & in plures verſus diffuſus ex membranis eſt conſtituendus. Apud Maronem quoque *corytique leves humeris*. pro *avena* ſcribendum *habena* vidit quoque *Rutgerſius* in Venuſinis lectionibus necdum editis: ut de ſcutica venatoria intelligatur, de qua Pollux lib. VI. cap. III. Sed *Myrtum* non temere damnaverim, videntur enim ea uſi ad ornatum venatores. Sic *paſtoria myrtus* apud Virgil. ſub finem lib. VIII. Si quid lucis ad locum perplexum potes conferre, fac quaeſo. *Curioni* auctor fui, perſuaderet tibi de mittendo Tacticorum tuorum exemplari Romam ad *Octavium Falconerium*, qui & in ejuſdem argumenti ſcriptoribus edendis deſudat, niſi quod ſcribebat proxime ſe a propoſito nonnihil deterreri, quod intellexerit ex *Bigotio*, eſſe qui Africanum, Apollodorum, Philonem Byzantium, Athe-

naeum edendos aut Latino ſermone donandos ſuſceperit. Ad Phaedrum l. IV. fab. LXXXI. de Simonide, olim legebam ſub finem, *omnes ſciverunt*, a *ſciſco*, non *ſcierunt*; nec diſplicet conjectura, hoc eſt ſtatuerunt, pro re rata habuerunt: hinc *plebiſcita* ſtatuta plebi. *Grypenbielmio* poëmatum meorum exemplar debetur, quod mihi nullum eſt ad manum, plura quidem ſubmittere juſſus erat *Elzevirius*, ſed is poſtremis litteris monet, nullam fore occaſionem ante hybernam tempeſtatem navium ex Hollandia huc iter facturarum. Quapropter ſi *Curio* etiamnum vobis adeſt, moneatur per te rogo, de exemplari libelli huc perferendo, quod rationibus Elzevirianis adſcribatur, & *Grypenhielmio* interim ex promiſſi fide cedat, dum vernum tempus adfulgeat. Vale, vir eruditiſſime, & me, ut facis, ama. Holmiae CIƆIƆCLXVI. a. d. XI. Kal. Decemb.

P.S. Scribam ad *Falconerium* alioſque, ut, ſi poſſint, inſtitutum tuum pulcherrimum de re veterum navali illuſtranda foveant ac juvent. Potuiſſem & ego fortaſſis plura ſubminiſtraſſe, niſi tu feſtinaſſes abitum nuper, & mihi in patriam Februario menſe, & fortaſſis citius, foret excurrendum; quamquam hactenus iter iſtud rebus meis neceſſarium obtinere non poſſum ab iis, a quorum nutu pendeo. Familias Romanas editionis Gallicanae poſſideo, non memini tamen quicquam in iis occurrere profuturum.

EPISTOLA XCVI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUas miſiſti nuper paginas, *Rudbekio* ſtatim tradidi. Eſt plane, ut ſcribis, ad reſpondendum tardiſſimus. Cauſas tibi alias aperiam. De Valerii Flacci loco non habeo, quod nunc quidem moneam, niſi ſuſpectum ſaltem videri illud *Myrtus*. At vero id in *corytum* mutari oportere, juxta tecum non arbitror. Neque ſcio, an explicari poſſit commode de ſcutica. Quo enim reſpiceret illud *ſtricta?* nec huc facit aliquid, opinor, ſive *avena*, ſive *habena* legatur. Sed de hoc deliberabo alio tempore. Quod *Reineſius* (cui ſalutem ex me officioſam nunciabis) ſuſpicatur, diſſenſum ejus me non ferre aegro animo, in eo bene facit. Eccur enim ferrem? ſua opinor cuique relicta eſt ſentiendi libertas, mihi mea. Nec in eo, ut conſentiamus tandem, ſalus vertitur humani generis. Sentiamus nos interim, judicium de cujuſque ſenſu relinquamus aliis. Quae de *lingua canina*, apud Petronium cap. XLIII. memorat, id meo animo explicandum ex ſequentibus. Carpit nempe Chryſantum, qui hic loquitur, vitiaque ejus palam reprehendit. Solent autem canes palam allatrare ignotos, & adverſarios ſuos invadere. Ergo & in reprehendendo illo Chryſanto *linguam caninam* ſe adhibuiſſe ait. Quo ſimul reſpexiſſe potuit ad Cynicos, quorum conſuetudo in talibus eſt notiſſima. Illud *comeliſſe* tractum eſt ex opinione vulgi, qui putat, uſum talium ad iſtiuſmodi negotia conducere.

Cir-

Digitized by Google

Circumferuntur apud Germanos meos proverbia huc ſpectantia, & in Plinio exiſtimo occurrere, quae idem docent. In Phaedro illud *ſcirunt*, ſemper accepi pro *ſciverunt*, a *ſciſco*, ut ſit contracte dictum, ſicut alia hujus generis conſueverunt. De Poëmatis tuis locutus ſum cum *Curione*. Is ajebat, ſe, cum reverſus fuerit Holmiam, tibi redditurum. Quae nomine Cl. *Hevelii* mones, curae mihi erunt. Hactenus fieri nil potuit, propter hyemem plane mollem, & remiſſam. Quod occaſione data velim cum ſalute mea ei ſignifices. Reditum te in patriam parare animo aegro audio. Licet enim nihil non ſit jucundum, quod tibi gratum accidit, tamen jam jam ſentio, quam hîc mihi poſtea vivendum ſit ab omni litteratorum commercio, & notitia eorum, quae in ſtudiis geruntur, longiſſime remoto, quod quanto me afficiat dolore, nemo melius, quam tu ipſe intellexeris; ſed finiendum eſt, quod pluribus ob occupationes alias nunc non poſſum. Vale, vir nobiliſſime, atque me, ut ſoles, pergo amare, numerareque inter tuos. Upſaliae a. d. 27. Novemb. CIϽIϽCLXVI.

EPISTOLA XCVII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Reddo tibi, ut volebas, [1] Cl. *Gronovii* epiſtolam, de qua recte ſuſpicatus es, perlecturum me cum voluptate. Adeo egregia & ſcitu digna continebat plurima. Nam quae de me in ea leguntur, catenus ſaltem non fuere ingrata, quatenus oſtendunt viri doctiſſimi amicum erga me animum, quem quantivis facere utique non diſſimulo. Unde ſimul peto, ut ſi reſpondeas ei, hanc voluntatem meam exponas, cumque officioſa ſalute nuncies, nil fore acceptius, quam ſi propius venire in notitiam ipſius liceat. Dedi nuper in mandatis *Curioni*, ut Upſaliam meam ei curet offerri per *Elzevirios*. Spero factum, judiciumque de ea ipſius, vel per te cognoſcere deſidero. Quae autem illa ſunt *Scaligeri* excerpta, quorum meminit? Qui illi, quibus nihil in vita ſuavius, quam omnium capitibus inſultare. An de *Voſſio* hîc ſuſpicari debemus? Gellium velim Cl. *Gronovius* cum cura expolire dignetur. Nemo poterit rectius. Ad Cl. *Bigotium* quaero aliquid litterarum dare. Verum, quia quomodo ad ipſum pervenire queat, neſcio, tuam opem imploro, ſi quando ſcribere conſtitues. De *ſcierunt* pro *ſciverunt* needum habeo quid certi, quod reſpondeam; ſuſpicor tamen, me inventurum, ſi libellos meos excuſſero. Nunc enim non licet propter alia negotia. Te cum adverſa conflictari valitudine ſicut non ſine ſenſu inſigni doloris audio, ita laetor impenſiſſime, reddi tibi vires priores paulisper, atque valetudinem reſtitui. Simulque Deum oro, ut cito totus convaleſcas, diutiſſimeque vivas maximo litterarum amicorumque bono. Phaedrus meus lento pede procedit. Notae tamen meae nunc finitae ſunt. Sequuntur *Guyeti*, & alterius, neſcio cujus in verſionem Gallicam, quibus index

1 Eſt illa, quae n. xxx. legitur inter Graevianas Tom. iv. hujus Sylloges.

Digitized by Google

dex ſubjicietur. Ante diſceſſum tuum coram me acturum tecum adhuc ſemel confido. Vale, vir nobiliſſime, atque me, ut ſoles, amare perge. Upſaliae a. d. 7. Decemb. Anno CIƆIƆCLXVI.

EPISTOLA XCVIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Schefferο.

Upſaliam.

NEſcio quomodo oblitus ſum, cum [1] Graevianam proxime mitterem epiſtolam, illi & Bigotianam addere, uti nunc facio, cum in ea ſint nonnulla, quae te tangant. Ex *Elzevirii* litteris diſco Hagae Comitum nonnullas *Scaligeri* obſervationes ad A. Gellium a *Voſſio* juris publici eſſe factas, quas per tabellarios ſe miſſurum offert, ſi velim: hinc puto, quae *Graevius* de eodem narrat negotio ſubobſcure, perſpicua & liquida tibi mihique fiant. Ad *Bigotium* ſi quas voles, mitte quam primum. Singulis enim Mercurii diebus Lutetiam mihi ſcribendum eſt ad illuſtriſſimum *Beuningium*. valetudo mea jam paullo melius procedit. in Phaedro tuo, ubi conjecturae illius meae meminiſti, *multo minoris alapae mi cum veneant*, *τὸ vaeneant*, perperam omiſſum eſt. An a *ſciſco*, *ſcii*, pro *ſcivi*, deduci poſſet, tu videris; ego vix opinor. Vale. exarabam Holmiae CIƆIƆCLXVI. XIV. Decemb.

1 Vide Epiſt. XXX. *Graevii* ad *Heinſium*.

EPISTOLA XCIX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

UTor ſolita humanitate tua, litteraſque iſtas mitto ad Cl. *Bigotium*, tuaſque tibi reddo. *Fabrum* de Aeliano cogitare vides. Faciat licet, non inveniet, ut ſpero, multa in meis, niſi quae incuria Typographi mala mutilatave edita ſunt, quod pridem monui ad Phaedrum. Habeo & ego non pauca denuo in ſcriptorem confecta, quae neſcio, an ille omnia nobis prodet aut praeripiet. Sed tempore videbimus. Unum opto, ut modeſte agat. *Holſtenii* emendationem probo, etiamſi locum Arriani necdum licuerit inquirere. Multa ſunt, quae ipſam firmant, ſuo indicanda loco. Sed hoc obiter. De me nil habeo hac vice, quod ſcribam, & veniet *Curio* noſter ad vos diebus hiſce, qui quae reſtant Phaedri, ſecum adferet. Ex Cl. *Bigotio* explores velim, quid de meis judicent libellis. Scribet tibi ſine dubio aperte candideque. Lexicon, cujus facit mentionem, eſt in Praediis Ill. Dn. *Rablambii*, ubi vidi ante annum obiter, & ita, ut ignorem, quale ſit, nam frigus erat intenſiſſimum, ut tractare manibus nequiverim, & adjuncti nobis plures alii fuere, qui ad alia nos abſtrahebant. Nomen tantum Pauſaniae praefixum obſervavi, ſuſpicionem facit ejus Le-

Lexici, cujus apud Suidam & Euſtatium non ſemel nomen legitur. Ignoro an non fuerit Moſchopuli, vel alterius, quia, ſicut dixi, non tractavi manibus, ſed in fronte tantum inſpexi. Vale, vir nobiliſſime, ac, ut ſoles, me amare perge. Upſaliae a. d. 18. Decemb. CIƆIƆCLXVI.

EPISTOLA C.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Batam.

POST non Majum jam, in quo tu reditum pollicebare, ſed Auguſtum etiam impatienter te expecto: ſolebant nempe prius multa mihi tuo beneficio afferri nova de & litteris & litteratis per univerſum poene orbem viris, quibus per abſentiam hanc tuam diuturnam toto tempore nunc careo. Quae res, quam mihi ſit moleſta, qui poſt lucem clariſſimam, in qua te praeſente videbar verſari, nunc in odioſiſſimis erro tenebris, ipſe potes aeſtimare. Atque, quia ne nunc quidem ſpes apparet certa coram te compellandi, per litteras ſaltem adeundum te putavi, ne abſentem minus quam praeſentem credar coluiſſe. Ita quippe poſtulant ingentia tua in me beneficia, quorum ſi ullo tempore deponerem memoriam, ingratiſſimus mortalium jure meritoque haberer. Nam ut alia ratione ſolvam tam prolixa nomina, in me quidem nulla eſt facultas. Et bonitati tuae ſufficit, confido, habere confitentem debitorem; cum quo plura impendis, hoc libentius impendere conſueveris. Adeo nil reſpicis in liberalitate tua praeter facti honeſtiſſimi conſcientiam jucundam. Reddita tibi eſſe Phaedri mei reliqua confido. Poſt tempus exiguum Pacatum accipies, qui nunc ſub praelo eſt. Ego rem vehiculariam habeo ſub manibus. Et procedit opus ſtrenue. Folia plus quam triginta ſunt jam abſoluta, bis tantum mox accedet. Partes erunt duae. Prior generaliora tradet de vehiculorum origine, materia, partibus, temone, axe, rotis, capſo, jugo, frenis, habenis, flagellis, junctura, ornamentis, & ſimilibus. Poſterior ſingulas vehiculorum explicabit ſpecies, bigas, trigas, plauſtra, rhedas, petorrita, &c. In quibus omnibus nunc demum ſentio, quam pauca hactenus vel bene, vel omnino tradita reperiantur. Militia navalis abſoluta pridem eſt. Ei offert ſeſe quidam typographus Norimbergenſis. Verum cum ſint meliores in Hollandia Typi; praeterea facilius illuc mea mitti queant; quam Norimbergam, ſcire cupio, num haberi apud vos Typographus & diligens, & fidus poſſit. A Cl. *Andrea Boſio* allatae his diebus mihi litterae, in quibus perofficioſe amanterque orat, ut, quae ante liberaliter es pollicitus ad meliorem Joſephi editionem, ea communicari ipſi ne graveris. Cl. *Bigotium* varias Pariſienſis codicis & Italicorum aliquot lectiones audivit poſſidere. Illas per te ſperat plane ſeſe accepturum. Inter caetera ſic habet. A Cl. *Bigotio nemo eſt, qui facilius ſua obtineat, quam illuſtris Heinſius. Utinam exorari poſſit. Nondum ad eum heroa ſcripſi, quod tempore deſtituar; ſed & dextra non ſatis valida utar, eoque jam defatigata. Scribam tamen certo poſt paucos dies. Interea*

terea tu rem hanc ei commenda. Vides, quanto ſtudio *Boſſius* petat, quid cogitare debeas, annon hoc, quicquid eſt laboris, tribuere tam ſtudii optimi viri precibus honeſtum ſit. Cl. *Bigotio* ſi ſcribes, eum perofficioſe ex me ſalutabis, memoremque mei rogabis manere. Summo viro Domino *Gronovio*, ut & Cl. *Graevio* miſi Phaedri mei exemplaria. Num acceperint, ignoro. quia neuter mihi ſcripſit. Tu utrique meam nunciabis obſervantiam, & quae habeam ſub manibus, ſignificabis, niſi grave fuerit. Vale, decus meum, & me ſemper tuum amare perge. Upſaliae a. d. 10. Septemb. CIƆIƆCLXVII.

EPISTOLA CI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

PRO binis tuis, & cum illis Ill. *Capelani* ac *Paſtorii* literis gratias ago maximas, Ill. *Capelano* reſpondi ſtatim, literaſque dedi noto alicui in aula Gallici legati, qui procuraturum eas ſeſe diligenter recepit. Quod ſignificabis viro ſummo, & niſi grave fuerit, me meaque ſtudia eidem commendabis. Promiſit aliqua ſubſidia ad rem navalem & vehiculariam, quae ut mittat, tu quoque precibus tuis facies. *Palmerii* obſervata de ordinibus remorum apud veteres pridem habeo per amicum, qui ea folia comparavit mihi. Video recedere ab iis nihil, quae jam olim a me tradita fuerunt. Neque ſane, ſi amamus verum, recedere quiſquam poteſt. Id quod longe pluribus evidentiuſque monſtro in nova ejus operis editione. Ad quam Typographum ſi comparabis, quod ſtudioſe facere te ſcribis, rem feceris mihi optatiſſimam. Phaedrum *Gudii* avidiſſime expecto, nec de opera ipſius dubito, quam praeter ingenium eximium ipſius, juvare plurimum libri veteres potuerunt. In verſu, *tum lata litem ſuſtulit ſententia*, nil habeo, quod non vehementer laudem. Placet tamen magis conjectura tua, *tunc illa litem ſuſtulit ſententia.* Nam *lata* longius recedere a ſcriptura veteri videtur. Atque ſolet alias quoque iſto fere modo, ut lib. IV. cap. 3. *tum moeſtus ille*, ubi mallem ſimiliter *tunc* ſcribere, & lib. V. cap. 4. *tunc illa irridens.* Ego non audebam tale, quia omnibus in libris videbam conſenſu edi *ſententiam.* Prudentio impenſe gratulor de tam inſigni cura, quam in eum tribuiſſe te jam jam ſcio, videreque illum avidiſſime cupio. Cl. *Graevii* ad hunc diem vidi nihil. Miſi eidem una cum Ampl. *Gronovio* Phaedrum. Verum metuo, ne acciderit in illo mihi, quod in Mauricio, quem ignoro, utrum ad hunc diem acceperit Ampl. *Gronovius.* Scripſit *Curio*, ſicut affirmat, *Elzevirio*, ut exemplum ejus curet ad chariſſimum mihi virum. Poſt illas litteras reſponſi nihil tulimus. Etiam *Gronovius* ipſe, qui de Gellio MSS. meo egerat olim, reſpondet nihil, poſt ſpecimen illius a me ipſi miſſum. A Cl. *Bigotio* poſt diſceſſum tuum pariter nil vidi. Eum ut officioſe ſalutes ex me, cum ſcribes, impenſiſſime rogo. Ill. *Capelano* deſtinavi Phaedrum, ſi quae tibi prior erit occaſio exempli unici ad eum mittendo, facias quaeſo meo nomi-

mine. Sumpti ab *Elzevirio* pretium ego *Curioni* ſolvam. Pacatus meus properat ad finem, quem, ſi poſſum, mittam adhuc ad te caeteroſque amicos ante hyemem. Quae ſuper quaeſitis Philoſophorum Anglorum ſcripſi, publicata eſſe accipio non illibenter, modo ſint, quae aliis prodeſſe queant. Dabit ſaltem honor litteris meis habitus occaſionem mihi, ut de pluribus in poſterum ſim ſollicitus. Hactenus enim illam operam fruſtraneam putavi, cum haberem neminem, cui obſervatione talium grati quid praeſtare poſſe crederem. Atque utinam liceret intelligere, quae maxime per nos vellent diſcere: deſiderio eorum, quantum quidem in me eſt, nunquam non ſtuderem ſatis facere. Mortes eruditorum virorum lugeo, ſed nullius magis, quam Cl. *Bocharti*. Fuit ille vir non eruditione magis, quam humanitate ſingularis. Qui cum haberet abunde, de quo jactare ſeſe poſſet, nihil tamen minus, quam jactare ſe ſolebat. Candidiſſimus in ſcriptis ſuis, neminiſque famae moleſtus. Quod corrigendnm vidit, corrigebat non modeſte ſolum, ſed interdum etiam cum adverſarii ſui praedicatione, ſed nec ſuae tantum gentis viros aeſtimabat, quod plerique faciunt: putabat alibi terrarum etiam exiſtere, quos nefas eſſet contemnere. Sperabam jam illius opus novum de arboribus plantiſque S. ſcripturae, quod ſub manibus habere ipſe indicaverat in ſuis ſcriptis. Sed id quidem imperfectum relictum eſſe metuo. Quo exemplo maturanda noſtra intelligimus. Paſtorianis rectius reſpondero ex his locis: propius enim abſunt. Reditum tuum ſummo deſiderio expecto. Faxit deus, ut itinere jucundiſſimo utaris, ſalvuſque ac incolumis ad nos pervenias. Summum virum Dn. *Gronovium* cum Cl. *Graevio* ſaluta perofficioſe atque obſervanter. Te quoque reſalutant ſocer meus, *Brunnerus*, & amici caeteri. Vale, Upſaliae a. d. 5. Novemb. CIϽIϽCLXVII.

EPISTOLA CII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

POſtremis tuis nunc reſpondeo. Verum paulo ſerius, quoniam ſperabam fore, cum ſignificaret mihi *Curio*, navigium in via eſſe, quocum accepturus ſit nonnulla ſibi ab *Elzeviriis* miſſa, ut intelligerem propius, quid ea tua vellent, *Graevii Heſiodum accepiſſe jam debes.* Suſpicabar enim, miſſum forte aliquod illius ad me exemplum, pro quo gratiae agendae forent. Verum video nunc illam meam vanam fuiſſe ſuſpicionem, cum nil iſtiuſmodi commiſſum ſibi *Curio* teſtetur. Et fortaſſis aliter tu noluiſti ea intellecta, quam de alias ad nos perlato eo opere. Quamquam ante non allatum fuerit; ſed nunc demum primo viſum nobis. Obſervo autem viri doctiſſimi elegantiſſimas eruditiſſimaſque in Poetam illum curas, omnique ratione amo. Pro honore quoque, quem in compellando meo nomine meis habuit laboribus, officioſiſſimas ipſi ago gratias, atque ut per te hunc meum deditiſſimum ipſi ani-

mum intelligat, etiam atque etiam oro. Quamquam optarem librorum meorum de militia navali ſecundas extare curas, quippe quibus ea omnia, ad quae remittit lectorem, plenius & diligentius ſunt tractata. Verum eas prodituras neſcio an ſperare debeam, quia *Curio* non ſufficit ad faciendos tantos ſumptus. Quale *Elzevirius* de ipſis recudendis dederit reſponſum neſcio, neque novi, a quo compellatus ſit hoc nomine. Scripſi quidem optimo *Gronovio*, habere me paratam editionem novam, ſed de *Elzevirio* nil ſcripſi. Quare peto, ut haec mihi explicatius ſignifices. Phaedrum meum ad vos ſpero perlatum. Juſſi eum dari & *Gronovio* & *Graevio*. Mauricium num acceperint, quod jam fieri ante annos aliquot debuerat, nec dum certo ſcribit. Ego nuper Pacatum denuo emiſi, quem mittam proxima occaſione. Nunc quantum otii conceditur, omne rei vehiculariae tribuo, ad quem ſi per te, ſi per amicos aliquod comparabis, rem facies exoptatiſſimam. Imprimis Illuſtr. Dn. *Capelanum* ut compelles, oro. Habeo apud me MS. Anonymi vitarum B. Odiliae & Ducis Adalrici, in quibus pro conditione temporum illorum pluſcula ſunt fabuloſa. Quaedam tamen Hiſtoriae ſervientia. Eum, quia necdum vidit lucem, quod confirmavit mihi Cl. *Bigotius*, ejuſdem *Bigotii*, aliorumque hortatu vellem edere, ſi haberem, qui deſcribere typis ſuſciperet. Nam *Curio* noſter nunc in ſynopoſi juris Soceri mei occupatum habet praelum. Tu ſignificabis, quid de hoc conatu meo judices. Aeliani varia per *Fabrum* publicata impenſiſſime videre cupio, nam & ego in edendis ipſis denuo ſum occupatus, cum praeſertim in editionem ſecundam Argentorati procuratam erepſerit vis tanta foediſſimorum mendorum, dum tranſmiſſa mea pleraque Typographus per incuriam perdit, & ex jam ante editis verſus integros omittit, ut pro mea illam nequeam agnoſcere. De Prudentio tuo agam pluribus, cum contigerit inſpicere. Has ut ad optimum *Gronovium* tranſmittas, impetraturum me ab humanitate tua confido. Poſtremo te reverſum ad nos videre iterum, ac coram complecti, ſi quid unquam, ſtudioſe opto ac deſidero. Vale, Nobiliſſime Domine, Amicoſque omnes perofficioſe ex me ſaluta. Upſaliae a. d. 11. Febr. CIↃIↃCLXVIII.

EPISTOLA CIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Litteras meas exerrantes Dn. *Elzevirium* in viam reduxiſſe gaudeo, hocque nomine me debere illi plurimum profiteor. Tui extra culpam ſunt. Mea factum inſcitia, ut putarem te habere Amſtelodami, qui litteras ad te miſſas exciperent, & ad te curarent, ubicunque eſſes. Reditum tuum avide expecto, atque tum coram viſurum te confido. Mauricium meum curabo ad Cl. *Gronovium*, quacunque ratione potero. Miror autem, ne ab *Elzevirio* quidem ei da-

datum, poſtquam hoc ab eo petiit per litteras *Curio* noſter. Caeteras quoque litteras meas ad ipſum periſſe doleo, cum ob alia, tum quia ſic videbor in ſcribendo ignavus eſſe. Plinio ante caeteros gratulor, quod Gronovianam nactus ſit opem, manumque medicam impetravit. Nam confido plane fore, ut per ipſum integrior evadat plurimum. Quinam ſunt inediti illi Graeci abs te empti, niſi grave eſt ſcire deſideranti ſignificabis. Pauſaniae Lexicon, de quo agit Cl. *Gronovius*, eſt nullum, ſed Moſchopuli. Significavi, niſi fallor, pridem, ſimulque adjeci ſchedulam aliorum operum, quae in volumine illo continentur, ſuperque ipſis ſententiam Cl. *Bigotii* rogavi. Verum periiſſe iſtas meas neceſſe eſt, quia nil reſpondit hactenus. Quod ſignificabis viro optimo, cum dabitur occaſio, ſalutemque nunciabis meam & officia, una cum amicis caeteris, quorum commercio litterarum carere cogor, poſtquam te carere coepi. De conditionibus, quas propoſuit *Elzevirius* edendae a ſe Militiae navalis meae, etiam etiamque oro, ut me certiorem facias. Nam nobilem illum, quocum ſibi ait fuiſſe negotium, Dn. *Gyldenankerum* ſuſpicor, qui pridem abiit in Gallias. Neque ullae ipſius ad me ex illo tempore pervenerunt litterae. Si conditiones *Elzevirii* ſunt tantum non aperte iniquae, mihique impoſſibiles, habebit me facillimum in omnibus. Rei vehiculariae meae ſubſidia nulla hactenus ſum conſecutus abunde. Interea meo ingenio abſolvi volumen prius. Sequetur poſterius hac aeſtate, ſi vitam Deus dederit. Appendicem notarum ad Petronii Dalmatici fragmentum dabo brevi. Scripſit mihi nuper illuſtr. comes *Guſtavus Adolphus de la Gardie*, nunciatum ſibi eſſe de Petronio integro, deliteſcente Roterodami apud ſacerdotem quendam, occultantem librum, ceu ſpurcitiei plenum. Quod quia novum, nec auditum antea, ſcire per te cupio, quid veritatis inſit huic narrationi. Nec enim occultum tibi poteſt eſſe, credo. Plura nequeo hac vice, tantum quid de Aeliano *Fabri* habeas compertum, & num proſtet apud vos, perſcribas oro. Denique te cum Cl. *Gronovio Graevioque*, quos ſaluto perofficioſe, plurimum ſalvere ac valere jubeo. Upſaliae 14. April. CIↃIↃCLXVIII.

De *Elzevirii* voluntate, ut me certiorem facias quamprimum, vehementer oro. Lexici, cujus ſupra feci mentionem, haec eſt inſcriptio. [1] Ὀνομάτων Ἀττικῶν συλλογὴ ἐκλεγεῖσα ἀπὸ τῶν τεχνολογούντων εἰκόνων τοῦ Φιλοστράτου, ἣν ἐξέδοτο ὁ σοφώτατος κῦρος Μανουὴλ ὁ Μοσχόπουλος, καὶ ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν ποιητῶν: συνετέθησαν ὡς ταῦτα κατὰ στοιχεῖον. Superſcriptum eidem latinis verbis *de dictionibus Atticis per ordinem litterarum ex Philoſtratis.* Quod a me inſpectum obiter effecit, ut ſcriberem de lexico non Pauſaniae, niſi fallor, ſed Philoſtrati.

1 Vide Cl. *Fabricii* Biblioth. Graec. lib. IV. cap. 34. tom. IV. pag. 535.

EPISTOLA CIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

SAlvum te ad nos reverſum ſupra modum gaudeo, eoque nomine tibi gratulor ex animo. Utinam tempore aliquo detur frui praeſentia tua, curabo enim, ſi modo ulla ratione potero, ut ad vos excurram, praeſentemque te amplectar. Prudentium tuum ante horam *Curionis* puer attulit, pro quo, ſicut tibi debeo plurimum, ſic exſolvere hoc debitum nunc quidem minime poſſum. Dabo tamen operam, ut intelligas perpetuo meum animum tibi officioſiſſime addictum. Litteras Elzevirianas recte accepi, eiſque reſpondi ſtatim, litteraſque meas ante octiduum miſi ad *Curionem*. Summa reſponſi ea eſt, me nemini libentius comittere Militiam Navalem, quam *Elzevirio*. Figuras (ut vocant) circiter decem novas accedere, totum opus, ſi ſic ei videatur, primo quoque tempore me miſſurum eſſe. Pro labore meo nihil nominatim me exigere, ſi opere finito libelli unius vel alterius elegantioris munuſculo ornare bibliothecam meam volet, in ipſius arbitratu fore. Exemplar meum, quia peregre mitti non poteſt, deſcribendum eſſe. Et jam initium ejus rei factum. Sunt autem deſcribenda omnia & edita & recens a me ſcripta, ne propter multas magnaſque acceſſione emendationeſque typographo moleſtia creetur. Puto tamen ſpacio unius menſis, vel ſummum alterius me deſcripta habiturum omnia. Haec feſtinatione ſumma; quia tuas litteras non ante hanc ipſam horam accepi, & jam diſceſſurus. Quare ignoſces feſtinationi huic, & verbis. Upſaliae 26. Junii CIↃIↃCLXVIII.

EPISTOLA CV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ANte dies circiter duodecim ſcripſi tibi vere feſtinante calamo, quod convenire parum cenſerem meo erga te amori & obſequio, differre longius gratulationem de adventu tuo felici, licet vix perlegere tuas poſſem, eo ipſo momento mihi redditas. Factum quoque eſt, ut omitterem multa, quae ſcribenda erant. inter caetera id etiam, quod ſpectabat laborem abs te mea cauſa ſuſceptum, partim apud *Elzevirium*, partim apud alios. Cumprimis vero in adſerendis exoptatiſſimis faſciculis ab optimis clariſſimiſque viris Domino *Gronovio* & Dn. *Graevio* mihi miſſis, ſicut ſcribis. Pro quibus omnibus mea cauſa factis gratias tibi debeo agoque immortales. Libri mei de militia navali ſpacio unius & alterius hebdomadis deſcripti erunt. Quo magis abs te oro ac contendo, ut, quid cenſeas de *Elzevirii* voluntate, ſignifices. Puto nil a mea

parte

Digitized by Google

parte poſſe deſiderari; Impenſas ſaltem facio non exiguas in deſcriptionem integri ejus operis, quod tu aeſtimabis facile ſuo tempore. Sperabam plane poſſe me ad vos excurrere. Nunc ex inopinato interveniunt impedimenta, quae me adhuc ad tempus aliquod tenent domi. Quod ſi liceret, orarem impenſe, ut ipſe his aeſtivis diebus, quibus commodiſſima ſunt itinera, venires ad nos, hoſpitioque noſtro uti ne dedignareris. Equidem in nobis nihil eſt, quo excipere te poſſumus pro dignitate meritiſque tuis. Omnia tamen boni conſulturum te ab humanitate bonitateque tua ſperare audemus, eo magis, quod non omnino incognita tibi noſtra ſit Upſalia. Meos in Pacatum conatus non diſplicere tibi gaudeo: pro loco indicato mihi ex nótitia Imperii, gratias ago maximas, de quo cogitabo alias. Nunc enim totus ſum in illuſtrando trecentorum annorum auctore, qui deſcripſit Archiepiſcopos, Praepoſitos, Decanos, & id genus Eccleſiae Upſalienſis, hactenus inedito, qui labor mihi eſt injunctus ab illuſtriſſimo R. Cancellario, & jam poene omnia confecta habeo, feſtino enim, quo ad rem vehiculariam redire liceat. *Meurſii* Gloſſarium quod tanto tempore meis uſibus concedere gravatus non ſis, valde laetor, hocque nomine plurimum tibi debeo. Reddidiſſe vero tibi *Curionem* noſtrum cum gratiarum actione ſpero. Sed claudenda eſt epiſtola, ne te nugis meis ſupra modum videar detinere. Vale, ac, ut ſoles, me amare perge. Upſaliae a. d. 7. Julii CIƆIƆCLXVIII.

EPISTOLA CVI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

DUM in ſalutandis occupor proceribus, aliaque, in quibus haerere ſolent peregre advenientes, procuro, vix potui ea feſtinatione ad tuas longe jucundiſſimas reſponſum parare, qua cupiebam, vir optime. Sed nec ſarcinae noſtrae ex Batavia hactenus comparent, quas inter nonnulla ſunt *Gronovii* ac *Graevii* nomine tradenda. [1] *Graevius* interim per literas me monet *Gasbekios* fratres Officia Ciceronis variorum animadverſis illuſtrata praelo deſtinare deſcribenda; quibus & obſervationes tuas poſſe ſubjungi, niſi quid diſſentires ipſe. Tu, quae tibi ſuper hoc negotio ſit ſententia, certiorem me quamprimum fac, quaeſo. Addit idem amicus noſter obſervata in eoſdem Tullii libros, a *Petro Suffrido* & *Franciſco Fabricio* contexta, nequicquam abs ſe quaeri. *Suffridi* obſervationes non habeo, habeo *Fabricii* oppido eruditas, ſed eas ubi ſim inventurus, libris meis in ciſtas ſparſim conjectis, prorſus ignoro. Tu ſi quid hic in medium poſſis conferre, noli nobis publicoque deeſſe. Hiſce tandem ſubjungit, non deeſſe in foederatis Belgis typographos, qui Meurſiana ἀνέκδοτα Regiae bibliothecae ſua opera divulgari velint, libros praeſertim de antiquitatibus Cypri, Rhodi, atque Cretae, deque regibus Lacedemoniis commentarium.

1 Vide *Graevii* Epiſtola LV. tom. IV. hujus Sylloges.

rium. Quod ut impetretur, tuam operam nobis non inutilem fore confido. Ipſe *Graevius* in Suetonio adhuc occupatur, Homero etiam manum admoturus. *Gronovius* cum valetudine parum confirmata luctatur. *Fredericus Brummerus*, haeres *Reineſii*, de lege Cincia commentarium publico dedit, quem laudari ajunt. Ad *Elzevirium* litterarum nonnihil parabo die craſtino, vel tua cauſſa, ut negotium lucubrationum tuarum, quod noſti, confectum aliquando habeamus. Solent ſcriptores apud nos cum typographis paciſci de nonnullis exemplaribus ſui juris faciendis horum operum, quae luci adornant. Atque hîc puto non iniquum *Elzevirium* experiemur. An de aliis quibuſcunque libris conditionem ſit amplexurus dubito; quod id aut nuncquam, aut raro apud nos fieri ſoleat. Invigilabo tamen, quantum in me, tuis deſideriis atque commodis. Tuas ſuper hac re literas ad *Elzevirium* confeſtim ſe miſiſſe mihi *Curio* eſt teſtatus. Origenis opera ex editione *Huetii* jam vidiſti credo. Narrat *Bigotius* eſſe in Galliis, qui opera S. Maximi duobus aut tribus voluminibus ſuſceperit edenda, ſed Clerum Gallicanum preces ejus de impenſis faciendis repuliſſe. *P. Henſchenium* S. Odiliae vitam eſſe editurum, ſi ea abs te impetrari poteſt. Sed cum minus liquido deſignet, ſeorſimne, ac cum reliquis, quas parat, Sanctorum vitis eam ſit daturus, quod te nolle opinor, exploranda erit aliquanto certius ejus ſuper hoc propoſito ſententia. Nec Phaedrum tuum editionis ſecundae, nec Tactica Mauricii accepiſſe ſe aſſeverat. Tale quid ſi in poſterum aut Belgium, aut in Gallias vis mitti, aut alio quocunque, mea opera utaris erit conſultum tibi. Aelianum ab illo jubeor expectare cum MS. collatum. *Brummerum* de Plinii epiſtolis edendis cogitare, idem ſignificat *Bigotius*. Tacticos omnes veteres a *Claudio Hardy* typis Regiis Lutetiae deſcribendos fore jam nuntiavi, puto. vale, vir clariſſime, & me, ut facis, ama. Holmiae CIↃIↃCLXVIII. a. d. x. Juli.

EPISTOLA CVII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

HUmaniſſimae tuae cum propter alia fuerunt mihi longe jucundiſſimae, tum quod faciebant ſpem faſciculorum a viris optimis amiciſſimiſque ad me deſtinatorum. Nihil mihi erit gratius, maxime poſt intervallum tantum, quo ab ipſis vidi nihil, quam conſtantis eorum erga me humanitatis tam egregia cernere complectique argumenta. Quae ad officia Ciceronis annotavi, ſunt prolixa, juſtumque faciunt commentarium, ut non poſſint jungi hujuſmodi editioni; praeterea nec deſcripta cuncta habeo. Exſcribam tamen potiora quaedam, & occaſione mittam proxima, ut ſi digna tibi videantur, cures ad Cl. Dn. *Graevium*. *Suffridi* aut *Fabricii* nihil eſt in bibliotheca mea, videbo tamen, an quid explorare poſſim apud alios. Meurſiana quaenam ſint in Bibliotheca Regia, ignoro. Scribam Bibliothecario, amico meo. Quod, ſi

ea,

Digitized by Google

ea, de quibus agis, reperiantur, operam impendam, ut impetremus beneficio Illuſtris Cancellarii, ſi non aliter, deſcripta ſaltem per quemdam ſtudioſum. Negotium meum de militia navali totum tuo arbitratui committo. Tranſiges cum Typographo, prout optimum videbitur. Nec enim pro me exigam, quod aliis non conſuevit dare. Origenis vidi nihil, quod non poteris mirari, ſi credes, ne illorum quidem libellorum quidquam nos vidiſſe, qui ſunt editi apud vos, Arrianum dico, *Palmerii* Obſervationes, *Pignorii* initia Matris Magnae, & hujuſmodi, quorum nihil adhuc *Curio* vel accerſivit, vel impetravit. Odiliana mittere num debeam, ignoro, quia dubito an tanti ſint. Habebo mecum, cum ad vos pervenero, & monſtrabo, ut videre ac judicare poſſis ipſe. Tactica, & caetera mea miſi nunc per quemdam in comitatu Illuſtriſſ. Legati Gallici, qui per annos aliquot vixit in aula Illuſtriſſ. Cancellarii, ad amicos Pariſiis degentes. Utinam curentur rectius, quam quemadmodum huc uſque curata ſunt a *Curione*. Aelianum collatum cum MSS. videre impenſiſſime deſidero, quemadmodum & editionem Fabrianam, quam pariter ad hunc diem fruſtra exſpectavimus. *Brummeri* ſcripta *Reineſii* eſſe videntur, ſed hoc apparebit rectius, cum ipſa ad nos fuerint aliquando perlata. Humanitati tuae ſummas ago gratias, per quam mihi optima oblata eſt occaſio deſtinandi mea ad amicos. Utar ea ſuo tempore. Interea ut diutiſſime valeas, etiam etiamque oro, me vero ut amare pergas, enixiſſime peto. Upſaliae a. d. 14. Julii CIↃIↃCLXVIII.

EPISTOLA CVIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

FAſciculi, quos per Curionem ad me deſtinaſti, recte mihi ſunt redditi ante dies aliquot. Gaudeo plurimum munere tam egregio, quo uterque *Gronovius* & *Graevius* me ornarunt. Id vehementer miror, quod neuter ſuas aliquas addere litteras voluerit. A *Gronovio* jam ſeſquiannus eſt, quod habui poſtremas. Et quaerebam bis ſententiam ipſius de *Molorcho* Statii, inſerendam meis de militia Navali. Sed quia conſtans ejus eſt ſilentium, te oro, ut ſi quid habes de eo, mihi aperias. Salmaſiana enim emendatio non ſatisfacit: praeterea ſignifices, quando ſcribes ad utrumque. Conſtitui enim ipſe quoque ſcribere, gratiaſque illis agere, ut debeo. Sed & tibi pro labore in curandis ad me iſtis obſtrictum & eſſe & manere me perpetuum animo gratiſſimo profiteor. Haec breviter, quoniam occupatiſſimum te intelligo. Vale, ac ut ſoles, me amare perge. Upſaliae a. d. 18. Auguſti CIↃIↃCLXVIII. Poſtremas meas cum appendice Petronianarum Notarum tibi redditas confido.

Digitized by Google

EPISTOLA CIX.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

GAudeo, ut qui maxime, faſciculos a *Gronovio Graevioque* deſtinatos tibi in manus tuas illaeſos perveniſſe, vir clariſſime. Ad horum alterum vel ad utrumque ſi quid paras literarum, mihi id omne negotii permittas rogo. A *Graevio* unam habui epiſtolam, ex quo paternum larem deſerui. a *Gronovio* nullam. Neſcio enim quomodo vir amiciſſimus, qui miram in hujuſmodi officiis ſolebat praeſtare diligentiam, nunc non tam ſua, quam ſenectutis culpa tarius procedit ad ſpartam iſtam adornandam. In munere praeterea Academico collegiiſque privatis inſtituendis adeo eſt aſſiduus, ut de Tacito, Plinio, Gellio edendis, quos ſperare jampridem nos jubebat, vix poſſit cogitare. De *Molorcho* Statii nihil obſervatum a me memini. In opere de re vehiculari neſcio an tetigeris iſta Lucani in libro ſecundo, ſi probe memini, (Lib I. verſ. 426.) *Et docilis rector monſtrati Belga covini.* ita enim ſcripti editique conſtanter, niſi quod in margine editionum quarundam *roſtrati* neutrum ſatisfecit. Quare opinabar a Lucani manu eſſe *conſtrati. conſtratus covinus* ut *navis conſtrata.* Et certe *covinos conſtratos* fuiſſe, ſeu opertos, vel ex iſto Martialis loco lib. XII. Ep. 24. manifeſtum fit, *ô jucunda, covine, ſolitudo! currus conſtrati*, & *currus ſtrati in* eo differunt, quod alteri ſint tecti ſive operti, alteri, quibus ſtragulae veſtes injiciebantur. qua de re plura in curis ſecundis ad Naſonis locum Faſt. VI. verſ. 680. *in plauſtro ſirpea lata fuit.* ubi cum membranae veteres parum ſibi conſtent, uti jam in animadverſis deſignavi, monebo eſſe corrigendum, *ſirpea ſtrata.* Nam ſtraguli vicem *ſirpea* in eo plauſtro occupabat. Appendicem notarum Petronianarum recte accepi. Vale, vir clariſſime, & mihi velle perge. Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXVIII. a. d. VII. Kal. Sept.

EPISTOLA CX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

SIcut ſcripſi nuper, ita tibi mitto nunc ad Clariſſimos viros *Gronovium Graeviumque* literas, quas ut ad ipſos, quandocunque ſcribes, curare ne graveris, etiam atque etiam oro. *Gronovium* tam eſſe tardum miror profecto, imo doleo, quoniam ab eo ſperaveram opem in *Molorcho* Statiano exponendo. Locus eſt Sylv. III. in propemptico, ubi vulgo habent; *ſint, quibus exploret rupes gravis arte Molorchus.* Salmaſius putat: *ſ. q. e. plumbo gravis alta molybdis*, quod videtur nimium recedere. Sed nec per *Molorchum* nauticam bolidem hîc exiſtimo intelligendam, quod magiſtri veteres volunt. Puto autem *Gronovium* quid dixiſſe

xiſſe de hoc loco in ſuis ad Statium curis. Quas quia non habeo, ipſius judicium me ſperaveram imp traturum, quo vel firmare mea, vel emendare poſſem. Verum pergit is ad hunc diem ſervare ſilentium ſuum. Lucani emendationem anticipavit jam *Iſaacus Voſſius* apud Boſchartum P. II. Geogr. ſac. lib. I. cap. 12. ex quo annotavi pridem in meis. Pro emendatione loci Ovidiani gratias, & in meis opportune memorabo. Nam & in illis de *conſtratis vehiculis* dicam pluſcula. Inter eos, qui Heſychio emendando curam aliquam adhibuerunt video laudari ſaepius *Sopingium*. Quis ſit, & an ſua quaedam ediderit (laudat enim aliqua) ſcire valde deſidero. Mihi vir Graecarum litterarum peritiſſimus videtur. Poſt octiduum, vel ſummum dies quatuordecim iter ad vos inſtituam, volente deo, adferamque meam Militiam Navalem cum nonnullis aliis, ubi ſpero datum iri occaſionem coram te compellandi agendique tecum de quamplurimis. Interea ut te ſervet gratia divina ſalvum oro, meque amori tuo gratiaeque commendo. Vale. Upſaliae a. d. 15. Septemb. Anno CIↃIↃCLXVIII.

EPISTOLA CXI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

ACcidit hoc plane praeter ſpem meam, vir clariſſime, quod tam parce frui te nobis contigit, cum proxime in hanc civitatem Ubſalia te contuliſſes. Per hibernam fortaſſe tempeſtatem offeretur rurſus occaſio tuae praeſentiae, quod cupio vehementer me hercules, ſi tantum temporis ſeptentrioni huic veſtro a me dabitur: nam id totum cum a nutu pendeat alieno, nihil affirmandum temere mihi occurrit. Viam interim carpit ad Batavos noſtros militia tua navalis, imo jam illuc perveniſſe poteſt, niſi quid adverſi, quod abominor, intervenit. [1] *Sopingius*, ſi probe recordor, Theologus apud nos fuit ex Friſiorum provincia, qui Heſychii editionem ante annos hoſce quinquaginta & plures moliebatur, vir Graecarum literarum in primis peritus, & parenti meo amicus. Nam ipſe hominem haud vidiſſe memini, qui me nondum nato jam ad plures, ni fallor, abiiſſet. Amſtelodamenſes de *Graevio* ad ſe vocando agere dicuntur, deſtinato hanc in rem mille ducentorum Joachimicorum annuo ſtipendio. *Elzevirius* ingentem *Ezechielis Spanhemii* de uſu & praeſtantia veterum nummorum

1 *Godofredus Sopingius* Bolſwerdae in Friſia Eccleſiaſticam provinciam obiit, familiaris fuit *J. Iſaac. Pontano*, ad quem epiſtolam de Herba Britannica edidit Cl. *Matthaeus* in Sylloge ſua n. CLXIX. in qua & de Heſychio ſuo mentionem facit; obiiſſe eum Anno 1618. apparet, ex *Sibrandi Siccamae* ad *Pontanum* Epiſtola Ibid. CLXXIII. ubi de ſcriptis ejus agit, & in alia CLIII. ſchedas ejus tumultuario & plane ſine ordine & methodo ſcriptas, & quas vix ab aliquo expoliri poſſe ſpes eſt, ſe per filium recepiſſe ſcribit. Edidiſſe reſponſionem Apologeticam ad Libellum Anonymi, qui vocatur, *Bona fides Sibr. Lubberti* Anno 1616. *Konigius* teſtatur in Bibliotheca.

rum commentarium typis ſuis deſcribit, poſt curas priores longe auctiorem. Hoc *Spanhemius* ipſe Heidelberga ad me nuper. Cujus perlectis literis vehementer ſum gaviſus falſos eſſe rumores, qui illum favore Palatini Electoris, quo floret hactenus, excidiſſe, ac Genevam ad paternum larem confugiſſe, criminabantur. Commentarium ad legem Cinciam, de quo coram agebamus, indies expecto. Libri complures admodum lucis publicae facti, quos *Elzevirius* ex patria ad me mittebat, atque in his *Lubieni* commentarius de cometis operoſiſſimus, naufragio mihi perierunt. Vale, vir eximie. Exarabam Holmiae. ipſis Kal. CIↃIↃCLXVIII. quas hîc vides Cl. *Brunnero* tradendas recte cures.

EPISTOLA CXII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Valde tuis litteris laetatus ſum, non modo, quod ſpem facerent militiae Navalis meae in Hollandiam perlatae, ſed & quod commodiori valetudine te uti, quam ſuperiori tempore, palam innuerent. Deus ſervet te, vireſque largiatur integras, perficiendis pulcherrimis operibus, quae paras, & ornandis amicis, quos nullo non officiorum genere devincis tibi. De Militia mea cupio plane certus eſſe: quare ſi quid intellexeris, id extemplo ſignificare ne graveris, oro. Quanquam videam negotium fore tardum, vel propter ea, quae de *Spanhemii* commentariis hîc nuncias. Cl. *Graevio* gratulor conditionem plane pinguem ab Amſtelodamenſibus oblatam, neque dubito, quin eam jam acceperit. Liquet autem abunde bonis litteris eſſe pretium apud eos, quae per alias orbis partes fere compelluntur mendicare. Nam & hîc ut victum habeant, multis tamen aliis ſunt deſtitutae, quae ubertim apud vos inveniunt. Quid autem optimus *Gronovius?* An meliori loco valetudo ejus, quam fuit hactenus? Utrum ille, utrum *Graevius* accepiſſe litteras meas ſignificarunt? Ab *Andr. Boſio* habui ante unam alteramve hebdomadem, in quibus iſta ad te pertinentia: *Joſephus noſter adhuc expectat varias Bigotianas. Quaeſo ſalvere a me jube Nobiliſſimum Heinſium, meoque nomine roga, ut optimum virum denuo promiſſorum admoneat.* Quae tua ſit ſententia, per me ſignificari poterit eidem, ſi ſic viſum fuerit. Scribit alias vir egregius, Reineſianum corpus inſcriptionum ſibi oblatum ab Electore Saxoniae hac lege, ut cedat debito quadringentorum Imperialium, quibus Elector ipſi eſt obſtrictus, & det operam, ut edatur. Se vero quomodo poſteriorem implere conditionem queat, non invenire, ac idcirco rem relinquere inconfectam. Periiſſe tibi naufragio tot libros egregios, vehementer doleo. Ante diſceſſum tuum, quem opto ſerum eſſe, coram acturum me tecum certo confido. Spero autem me uſurum fortuna, futurumque frequentiorem apud te, quam nuper licuit. Plura nunc quidem non habeo, & me obruunt negotia, de quibus plura *Curio* tibi memorabit. Vale. Upſaliae a. d. 4. Decemb. CIↃIↃCLXVIII. *Brunnero* ſuas ſtatim miſi. Iterum vale.

EPI-

EPISTOLA CXIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

QUantum ex litteris Illuſtris *Beuningii* heſternis ſum edoctus, pervenit ſoſpes in Bataviam noſtram *Johannes Philippus Silvercronius*, qui militiae tuae navalis volumen, *Elzevirio* tradendum, hinc ſecum tulit: ut probe curatum eſſe hunc faſcem vix dubitari par ſit. Nam ab ipſo *Elzevirio* nuntios necdum accepi, qui rei totius ſecuros eſſe nos jubeant. *Graevius*, quantum audio, oblatam ab Amſtelodamiis conditionem rejecit, praetulitque mille & ducentis Joachimicis, Octingentos annuos ab Ultrajectinis proceribus promiſſos, ea tamen lege, ut poſt exceſſum ſuum uxori viduae CLX. Joachimici quotannis ex aere publico annumerentur. Quod & ipſum Amſtelodamii praeſtandum abs ſeſe fore erant polliciti. Rogavi amicum hunc noſtrum, ut ſuper maturanda voluminis tui editione calcar *Elzevirio* nonnumquam addat, quem fore paullo tardiorem in partibus ſuis implendis facile praevideo, cum quod Spanhemiano commentario manum admovere jam coeperit, tum quod iter in Gallias meditari ſe ſcribat. Cl. *Boſium* recte ſe habere meique meminiſſe eſt quod laeter maximum in modum. Provocatus ejus litteris ſuaviſſimis ante annum, quando in patria haerebam, reſcripſi: nec tamen hactenus reſcire mihi eſt datum, ſitne curata probe epiſtola, an interciderit in via. Langermannianae certe fidei commendatam fuiſſe ſuccurrit. Peſtilentiae contages cum hac aeſtate Rhotomagum populata ſit utcumque, ab ea civitate *Bigotium* noſtrum, ruri latitantem, avertit. Qui caſus moram quoque ac procraſtinationem promiſſis ejus de Joſepho objecit, ut opinor. Nuntiabat is proxime, ſcriptoris ejus exemplar cum vetuſto codice collatum ad *Iſaacum Voſſium* me abſente in Bataviam fuiſſe miſſum, qui fidem obligaſſet, ejus paratam mihi fore copiam, ſimul atque ex hoc ſeptemtrione rediſſem domum, quod aut hiberna hac tempeſtate, aut ſaltem vere proximo, ut confido, fiet. Addit idem *Bigotius* Archiepiſcopum Cantuarienſem in Britannia Typographiam inſtruxiſſe magnis impenſis, quam aut a Joſepho aut Chronicis Joannis Antiocheni edendis, qui liber lucem necdum adſpexit, auſpicari operas velit. de transferendis in ſermonem Latinum Graecis Tacticis *Coſelerium* provinciam ſuſcepiſſe, communicata cum *Henrico Valeſio* opera. haec ille. Vale, vir Celeberrime. Holmiae XIX. Decemb. CIↃIↃCLXVIII.

EPISTOLA CXIV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

NOlim pretium, quod alloquiis tuis pono meritiſſimum, ex infrequentia mea metiaris. Hactenus enim ratio valetudinis meae plus ſatis conturbata omni poene ſcriptione, atque adeo corporis exercitamentis, vel leviſſimis mihi interdixit, vir Clariſſime. Tuas ad *Graevium* probe curavi, qui innuebat nuper, Polybii novam a Britannis editionem adornari. Deſudant, puto, in eadem palaeſtra *Boeclerus* & *Gronovii* filius natu major. A *Falconerio* litteras proxime accepi, quas tibi legendas mitto. Complectuntur enim nonnulla, quae ſcire tua interſit, etſi video futurum, ut ductus Chirographi difficillimos aſſequaris. *Sluſium* quod ait *Allatio* in cura Vaticanae Bibliothecae ſucceſſorem datum, equidem ſum miratus. Eſt enim Leodicenſis ille, in qua civitate canonicatum poſſidet. Sed Romae vixit olim annis compluribus una cum *Dormalio*, ſi memini. Vir Graecae litteraturae & rerum Mathematicarum peritiſſimus, atque adeo ad omnem factus humanitatem. Unde cognoſcas, & hunc Pontificem, & ejus ex fratre filium *Roſpilioſium* Cardinalem litteris promovendis egregium in modum ſtudere. *Bigotius* ob peſtilentiam tractus Neuſtriae jam pridem infeſtam ruri multo tempore delituit valetudinem dubiam expertus. Unde factum, ut nonnulla ex his, quae ad illum curavi, perierint in via. *Capellanus* proxime ſcribebat, agnatos ejus velle, ut de matrimonio ineundo cogitet, a quo videtur ipſe eſſe alienus. Sed cum alterum ex fratribus amiſerit, manum fortaſſe vel invitus huic conſilio dabit. Lutetiam certe ſe conferret vellem, tum ut vitam Chryſoſtomi ſub praelo jam dudum haerentem perficeret, tum ut nonnunquam me doceret, quid rerum illic inter eruditos geratur. Nam *Capelanus* ſenio confectus vix par eſt huic officio. de *Elzevirio* nil audivi prorſus, ex quo in Gallias ante haſce ſex hebdomadas eſt profectus. Promiſerat ſeſe ſpecimen operis tui typis deſcriptum ante profectionem mihi miſſurum eſſe, ſed fidem non liberavit. *Carionem* tamdiu abeſſe doleo & miror. Poterat enim praeſentia ejus hic nobis eſſe non inutilis in negotio quodam *Elzevirium* tangente. *Meibomium*, Amſtelodamiis operam ſuum addixiſſe, poſtquam *Graevius* illuc pertrahi non potuit, reor me jam ſignificaſſe; ſtipendium illi obtigit minus lautum, ut audio. Operi tuo de militia navali quidquid additum aut inſertum velis, inſerendum vel addendum per me curabitur. De te ante diſceſſum meum videndo jam incipio deſperare. Bibliotheca mea cum intra ciſtarum anguſtias ſit redacta, libris utor non niſi pauciſſimis: in his Salluſtium evolvebam nuper editionis Franequeranae ab *Auſonio Popma* procuratae. ubi ex Hiſtoriarum Siſennae lib. IV. hoc fragmentum inter alia exhibetur. *Et partim fera vite, partem lauro & arbuſto ac multa pinu ac Myrtetis abundat.* Rogo alias editiones conſulas, meque doceas ex quo ſcriptore id fragmentum ſit depromtum.

tum. Deinde ecquid ſuper illo aut per Anton. Auguſtinum, aut per alios ſit annotatum. Nam primo ſcribendum videtur, *partim lauro & arbuto.* Ineptum enim eſt, cum ſpecies arborum ſeu fruticum potius varias recenſeat Siſenna, in his arbuſti meminiſſe: per *feram* autem *vitem* labruſcam, puto, deſignat. Deinde dubito, an non dederit Siſenna, *ac culta pinu*; certe cum fructices diverſas enumeret, non arbores, de pinu domeſtica hoc intelligendum, quae fructibus potius, quam arbuſtis accenſetur. De ea multis egi ad Naſonem lib. III. Art. Amat. contra Salmaſium, pluribus agam ad Maronem. Locus Naſonis ſic ſe habet.

> *Silva nemus non alta facit; tegit arbutus herbam,*
> *Ros maris & lauri, cultaque pinus adeſt.*

Corrigebat adverſarius noſter, *cultaque tinus.* Atqui tinum eſſe laurum ſilveſtrem noviſti, ut per *cultam tinum* nihil praeter laurum poſſit intelligi. Atque ita bis lauri meminerit Naſo. Neſcio quomodo pinum hanc domeſticam, ſive hortenſem, variis apud Maronem locis homines eruditi impugnarint. Nam illo loco in Bucolicis

> *Populus in ſilvis gratiſſima, pinus in hortis,*

Peliſerius caſtigabat, *in oris*, ſcilicet maritimis. In Culice pro his, *& ſemper florida pinus*, a *Bembo*, *picris*, fuit inculcata temere. Sed jam nimii ſumus. Vale, vir Eximie, Holmiae XV. Mart. CIϽIϽCLXIX.

EPISTOLA CXV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PLurimum me delectaſſe tuas, conjicere jam ex illis potuiſti, quas uno die citius ad te ſcripſi, quam tuae mihi redderentur. Nempe valetudo tua adverſa habebat me ſollicitum, quam in melius nunc verſam gaudeo, tibique gratulor ex animo. Sed & litterae Cl. *Falconerii* multiplicem mihi attulerunt voluptatem, quoniam ex iis didici prolixe, argumentoque longe gratiſſimo, quam bene mihi cupiat, deque rebus meis ſentiat amice abunde cognovi, quamquam facile intelligam hoc totum tuis honorificis, & amiciſſimis de me judiciis deberi, quibus pridem ſcio conciliatos mihi viros doctos plurimos, proque hoc officio ac beneficio prorſus ſingulari atque nunquam ex memoria deponendo me devinctum tibi manere perpetuum gratiſſimo lubentique animo profiteor. Et quia video virum egregium me inſuper ornare munere ſplendidiſſimo, officii mei eſſe cenſeo, ut ipſi agam gratias, idque adeo nunc facio his litteris, quas oro amiciſſime, ne grave ducas cum tuis ad ipſum curare. Quae de codice Fragmenti Petroniani narrat, grata mihi fuere, daboque operam, ut ſignificem Cl. *Arnoldo* Norimbergam, qui ſollicite conquirit judicia doctorum de fragmento illo. Sed cur non contra iſtaec ſcribat *Falconerius* ſcire cupio, nec enim vidiſſe puto, quae a me ad Fragmentum illud ſunt notata. Fragmentum

Si-

Siſennae habetur apud Nonium, in voce *Fera Vite*, pro quo in libris veteribus eſt *Ferabite*, ſed emendavit *Turnebus* lib. xxix. Adverſ. 23. Caetera ſervantur in omnibus, quos ego vidi. Ne *Mercerus* quidem in ſuis ad Nonium notis immutavit quidpiam. Nam *Antonii Auguſtini* nec ego habeo, nec apud alios invenio. *Arbuto* tuum pro *Arbuſto* vehementer placet, nam omnino neceſſe eſt, ut de peculiari genere loquatur. Niſi putemus *Arbuſti* vocem ſpecialius quandoque uſurpatam & pro *Arbuto*. Quum etiam in Philoxeno habeatur *Arbuſtos*, κόμαρος: quanquam ego in Siſenna malim *Arbuto*. In *culta pinu* haereo, quoniam ex caeteris de hac ſpecie intelligi poſſe videtur, licet abſit *culta*, quod iſtoc quidem ſenſu carmini, quam proſae aptius quis putet. Nolo tamen repugnare, maxime ſi adjumenta quaepiam aliunde accedant. *Elzevirium* promiſſis non ſtetiſſe, moleſte fero. *Curionem* hîc detentum citra voluntatem ab aegritudine ſcio. Baſilii naumachica proxime commendabo tibi, nunc enim nimis impedior. *Capelano* debeo reſponſum. Si per te licebit mittere, proxime hoc debito me liberabo. Habui diebus hiſce a Cl. *Morhofio* Epiſtolam, in qua nunciari tibi jubet cum officiorum promptitudine amiciſſimam ſalutem. Iter cogitare ſe in Angliam, Gallias, & Italiam aeſtate imminente, deſiderio coram agendi cum viris per regiones illas celebrioribus ſignificat. Quod cum non ingratum forte tibi ſit cognoſcere, ſignificandum ſtatim arbitratus ſum, ut ſi litterarum aliquid ad eum vel mandatum per me voles dare, proxime huc mittas. Ego enim ſcribere hebdomade proxima conſtitui. Interea cura, ut valeas, meque, ſicut facis, ames. Upſaliae a. d. 19. Martii CIƆIƆCLXIX.

EPISTOLA CXVI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PErlata eſt hodierno die ad me epiſtola *Graevii* noſtri; qua is teſtatur, expectari quotie die reducem ex Galliis *Elzevirium*. A reverſo confeſtim manum operi tuo admovendam fore, & quidem eo feſtinatius, quod Spanhemiana, quae ſcis, jam ferme ad finem ſunt perducta. Gronovianas in Plinii hiſtoriam naturalem caſtigationes lucem jam ſpectare. Ejuſdem Tacitum, ac Suetonium ſuum, ſub praelo parum promovere. *Reineſii* poſtuma per *Brummerum* juris publici eſſe facienda, ſimul atque is ex peregrinatione Italica retulerit ad ſuos pedem. Lutetiae prodiiſſe tomum alterum ſcriptorum Hiſtoriae Eccleſiaſticae animadverſis Valeſianis illuſtratum. Haec & plura ille. Sed de rebus Gallicis poterimus certiora doceri ex *Elzevirii* literis, ubi is ſuis erit redditus & nobis. Hiſce interim, qualiacunque ea ſunt, te minime fraudandum eſſe duxi. De rebus meis ſunt quae tecum agam, ſed mallem ea coram in ſinum tuum effundere. Valitudo pertinacior facit, ut reditum ad meos urgere apud proceres noſtros flagrantiſſime pergam, utque deprecatus ſim provinciam, etſi honorifica ſit ſatis, legationis, quae foederatorum Belgarum nomine paci Sue-

cos

cos inter & Moſchos componendae deſtinatur, mihi demandatam. De diſceſſu tamen ex hiſce regionibus ante Kal. Quintiles proximas obtinendo nihil temere auſim adfirmare, praeſertim cum illuſtriſſimus *Grotius* Gallica legatione ordinaria, ut vocant, nuper ſit auctus, ac proinde iſti ſpartae adornandae ſe accingat. Pro Nonii loco gratias ago ingentes. [1] De *culta pinu* conjecturam veram nolo praeſtare: etſi *colere ferro arbores*, *colere vineta* & ſimilia paſſim apud Columellam, ſcriptorem elegantiſſimum, occurrant. Nam Horatianum illud dices eſſe poëticum: *Neque harum, quas colis, arborum, te, praeter inviſam cupreſſum, ulla brevem dominum ſequetur.* Hiſtoricos tamen modis loquendi poëticis uti in comperto eſt. De *Arbuto* ne dubitem locus Ovidii facit. Quid quod in pervetuſtis Columellae membranis ſcriptum identidem *Arbuſto* pro *Arbuto* offendi, ne de Gloſſario Philoxeni miremur. Potuit Ovidius Siſennae locum, de *culta pinu* non minus, quam de *Arbuto* imitatus eſſe, ut Silium Italicum nonnulla ex Salluſtio deſumſiſſe animadverto. Quale illud libro XII. verſ. 354. Qui locus ex optimis membranis ſic conſtituendus eſt.

Iſque ubi Torquatum raptim properata ferentem
Signa videt, pugnaeque avidas accendere dextras,
Fraude loci nota, latebroſa per avia ſaltus
Evolat, & proviſa fugae compendia carpens,
Virgulta tegitur valle ac frondentibus umbris.

Vulgo illuc legitur *accedere dextras*, *profuſa fugae compendia*, & *occulta tegitur valle.* Vallem virgultis obſitam deſignat. eſt autem Salluſtianum, ex cujus hiſtoriis profert Servius, *conſedit in valle virgulta nemoroſaque. Occultam vallem* quis de mendo ſuſpectam habuiſſet, niſi alio nos vocaret Agrippinus ille liber praeſtantiſſimus? Sed jam nimius ſum. Alias agam de locis Silii rem nauticam tangentibus, quos videor ope membranarum integritati ſuae reſtituiſſe. Ad *Capellanum*, curabo, quas mittes. Eſt enim mihi is propediem compellandus. Ad *Falconerium* tuas necdum miſi, ſed mittam proxima hebdomade, quod *Elzevirium* jam itinere defunctum augurer, cujus opera hîc mihi eſt imploranda. *Curioni* cum valetudine negotium eſſe inique fero. Si is cogitur etiamnum ab hac abeſſe civitate, fac, quaeſo id ex te intelligam. *Falconerius* viderit haud dubie tuas in Petronium animadverſiones. Sunt enim in Urbe viri principes talium ſic ſatis curioſi. *Falconerium* eſſe ex primaria Etruriae nobilitate, patruum habuiſſe Cardinalem, alias puto monui. Vale, vir clariſſime, & me, quod facis, ama conſtanter. Holmiae CIↃIↃCLXIX. a. d. X. April. manu propera.

P. S. Addit *Graevius Gronovii* filium in Macrobio non minus, quam Polybio luci adornandis deſudare.

1 Haec pertinent ad Ovid. III. Art. Amat. 692.

EPISTOLA CXVII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

CUR tam tarde reſpondeam tuis, ecce tibi cauſſam, Baſilium, quem ſemel ſumptum in manus volui abſolvere, ac una ad te mittere. Non feres aegre pro humanitate tua, ſi petiero, ut oblata occaſione ipſum cures ad *Elzevirium*, ac in calce meorum de Militia Navali librorum jubeas collocari. Vellem autem una facie, diviſis, uti vocant, columnis exhiberi Graeca Latinaque, non duabus, ſicut ego hîc ſcripſi. Caetera pro arbitratu ſuo conſtituet *Elzevirius*. Pro iis, quae ex Graevianis nunciaſti, gratias ago maximas. Gronoviana in Plinium videre aveo, ut &, quae tu promittis, ad rem nauticam ſpectantia. Utinam habuiſſem copiam eorum, priuſquam mea ad *Elzevirium* fuiſſent miſſa! *Falconerii* genus nunc primum ex te intelligo. Quare oro, ut ſi ſcribes, excuſes ei meam hanc ignorantiam. *Capelano* hîc mitto alias, quia video ex poſtremis ejus traditas, quas ſuperiori autumno miſi. An vero & *Menagio*, *Bigotioque*, dubito, quia nihil ſcribunt, & is, cui dederam negotium, diem ſuum obiiſſe dicitur. Tu ſi ad eos alioſve ſcribes, dabis operam, ut ignoſcas, mea cauſſa. Miſi enim Nob. *Bigotio* Mauricium, quem in Galliis vidiſſe nec dum puto. *Gronovii* filium egregiae indolis oportet eſſe ac doctrinae, qui Polybium polliceri nobis audet. Gratulor ego viro optimo hoc nomine, gaudiumque ei ex virtutibus ejus filii opto durabile ac perpetuum. Ego nunc in re vehicularia pergo, nec deponam, ſi permittat valetudo, antequam abſolvero. Meum quoque de pingendi arte Commentarium, qui Norimbergae publicatur, pene ad finem audio perductum. Valetudo tanto tempore, ac tam pertinaciter adverſa tibi me quoque affligit, qui intelligo, quanto cum detrimento litterarum ſit conjuncta. Quare opto ex animo, ut deus te reſpicere, vireſque priſtinas reſtituere tandem velit, quod plane hoc vere, cum clementior fiet aëris conſtitutio, futurum confido. Ante abitum te certe ſum viſurus, ſi modo vixero. *Curio* noſter nondum valet, ſed modo decumbit, modo obambulat, modo iterum lecto ſeſe dare compellitur, neque polliceri quidquam audet de profectione ſua, quam tamen optat modis omnibus. Plura non habeo, tantum oro, ut me, quod facis, amare pergas. Vale, Upſaliae a. d. 20. April. CIↃIↃCLXIX.

EPI-

EPISTOLA CXVIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

HAbui hodierno die literarum nonnihil a *Bigotio*, qui & ſalutem tibi pluri- mam voluit dici ſuo nomine, & ſignificari, recte ad ſe perlatos, quos munus miſiſſes, libros, vir clariſſime. Ut jam ſecurus eſſe poſſis horum quoque, quos eadem, ni fallor, via ad *Capellanum Menagiumque* miſiſti. Illud vero indigne tuli, quod addit vir optimus, de pertinaci ſua valetudine, per quam in Neuſtria detineri pergat, & de morte *Valerii Chimentellii*, quem in ipſo juventutis flore fata intempeſtiva e vivis abſtulere. Nam *Allatium*, de quo nuntios nuper accipiebamus, nobis ereptum eo moderatius ferendum, quod is juſtum vitae curriculum jam quodammodo peregiſſet. Libellos nonnullos recens editos ſecum mihi ex Galliis laturus eſt *Elzevirius*, atque in his rariora numiſmata *Seguini*: tum luculentam *Salmaſii* praefationem de homonymis plantarum, Specimen magni operis de plantis, cui Typographus aut in Belgio noſtro, aut in Britannia quaeritur: quod ſine copia characterum tam Arabicorum, quam Hebraicorum opus ipſum in lucem proferri vix poſſit. *Thevenotum* in Hollandiam profectum, ut edendam illic curet Geographiam Arabicam *Abulfedae* cum verſione Latina, uti ex *Graevio* quoque jam cognoveram. *Fabrum* cogitare de Scaligerianis recenſendis, libello haud magni pretii, idque inter turbas domeſticas ſuper filia illi exortas, quae bibliopolae Salmurienſi nupta res ſuas habere ſibi a marito ſit juſſa. Accepiſſe ſe inſcriptiones *Falconerii* athleticas, quas & ad nos deferri quamprimum velim; Praeterea *Redii*, Medici Florentini, de inſectis librum. Agit ad haec de dialectica Ciceroniana, libro longe rariſſimo, jam olim apud Polonos edita, Auctore viro quodam illuſtri ex Sarmatica nobilitate: quod ſcriptum a *Luca Holſtenio* plurimum laudari meminerit, quodque optet in lucem denuo proferri. Si librum vidiſti, aut exploratum habes, certiora de illo a te mihi promitto. Haec ille. Venio nunc ad tuas: Naumachica Baſilii mittam ad *Elzevirium*, ubi tuto id licebit. Revocatur domum illuſtriſſimus *Grotius*, ut legationem obeat Gallicanam. Is puto menſe Junii profectionem adornabit, cui committetur faſciculus, ſi non alia erit interea temporis occaſio in promtu. Ad rem navalem ſpectantia, de quibus egi tecum, in Silio potiſſimum occupantur ex membranis optimis a me recognito. Si tanti ea ſunt, mittam opportuniore tempore, nunc ab iſta cogitatione avocor. Nec eo loco valetudinem experior, ut intentiori ea labori reſpondeat. *Gronovii* noſtri filius natu maximus, quid in re literaria praeſtiturus ſit, videbimus propediem. Tuum de pingendi arte commentarium in Germania edi neſciebam, quo inexſpectatus magis obveniet nobis is theſaurus. *Curioni*, viro officioſo & probo, valetudinem confirmatam precor. Ego etſi miſſionem jam flagitavi ſaepenumero a proceribus noſtris, tamen promoveo parum. Metuo

Digitized by Google

etiam ne revocato, quod dicebam modo, Oratore noſtro, difficiliores hoc ipſo experiar. *Graevius* Typographum offert Meurſianis trium inſularum antiquitatibus quae hactenus ineditae in Regis bibliotheca Holmiae, ut ſcis, aſſervantur. Excurret ad vos proximis diebus illuſtriſſimus regni Cancellarius, quantum audio. Poteris fortaſſe illi perſuadere hac oblata occaſione libri editionem. Nam ſine procerum conſenſu fruſtra id ſperemus. Typographus eſt *Petrus Elzevirius*, qui Ultrajecti ſedem fixit. Librum dedicabit Regi *Graevius*; Sin minus, eam ego provinciam in me recipio. Has ad Cl. *Brunnerum* tuae diligentiae commendatas volui. Vale, vir celeberrime. Exarabam Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXIX. a. d. XXIII. April. Jul.

EPISTOLA CXIX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUae me ſcire voluiſti ex Bigotianis litteris, gratiſſima fuere, niſi quod *Chimentellii* morte intempeſtiva interceptum nobis doleam plurimum, quod ad illuſtrandas litteras humaniores pertinebat. Scaligeriana, quae a *Fabro* ſcribis recenſeri, haud intelligo. An libellus iſte eſt, quem ante tempus exiguum ediderunt Hagae Comitis? Si is eſt, judicium in *Fabro* requiro. Nec enim videtur is libellus ſine multiplici invidia retractari poſſe. Dialecticam Ciceronianam vidi nunquam. Fuit tempore aliquammulto Holmiae in ſchola Germanorum Rector quidam, *Herbinius* nomine, gente Polonus, quocum egi pridem eo de libro. Ajebat is, ſatis ſibi eſſe notum, & in Polonia contemni. Denique miſſurum mihi, ut primum ad ſuos revertatur. Sed ad hunc diem nihil ejus vidi. Scribam *Titio* Dantiſcum proxime, ac explorabo rectius. Meus de Pingendi arte Commentarius vix reſpondebit expectationi tuae. Neque edidiſſem; niſi dandum aliquid omnino fuiſſet *Entero* Typographo, cui Militiam Navalem ante promiſeram. Hiſtoricum opus, quod a me conſcribi ait, necdum quidem ſcribi coeptum eſt, incipietur tamen brevi. *Chronicon* appellant *S. Olai*, quia continet praecipue res geſtas *Olai*, Regis Norvagorum. Id opus ſimul prodit antiquiſſimas, certiſſimas, fideque digniſſimas res populorum per Septentrionem, neque illo & *Sturleſonii* Chronico quidquam inter vetera monumenta, quod majorem mereatur laudem. Aliud nunc ſub praelo eſt, ex Suecico veteri a me tranſlatum, quod appellant vulgo *Konungaſtyrelſe*, hoc eſt *Inſtitutionem Regiam.* De quo me ſcripſiſſe pridem puto. Editur Holmiae, neque ſcio, quando poterit perduci ad finem. De Illuſtriſſ. Cancellarii adventu hactenus nil audio, ſi venerit, curabo commiſſum mihi negotium diligentiſſime. Sin minus, ipſe Holmiam excurram, ſaltem ut te videam & appellem, ubi dabitur fortaſſis commoda occaſio. Tibi valetudinem opto firmiorem, & ut votis tuis omnia reſpondeant. Quamquam ſi me reſpicio, malim te propius, quam longius a nobis abeſſe. Pro curis tuis circa meas epiſtolas innumeris, humanitateque cae-

caetera plane ſingulari quas reddam gratias non habeo, agere tamen nullo tempore intermittam. Interea oro, ut me amare pergas, atque etiam etiamque te valere jubeo. Iterum vale. Upſaliae a. d. 3. Mai CIↃIↃCLXIX. Rev. *Brunnero* noſtro reddidi Epiſtolam tuam, graviſſime is hactenus decubuit. Sed nunc incipit reconvaleſcere.

EPISTOLA CXX.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PRoximis diebus vergebat denuo in pejus valetudo mihi; ita factum eſt, ut Oratorem foederatorum Belgarum ad vos contendentem non ſim comitatus, quod mihi jam pridem erat propoſitum, vir clariſſime. Sed nec de demandata mihi a Proceribus noſtris ablegationis ad Ruſſos provincia, certi quid conſilii mihi hanc ipſam ob cauſſam capi potuit. Deprecatus quidem ſum honorem oneroſum adfectae valetudini, ſed exploratum nondum habeo, an preces ſint auditae. De dialectica Ciceroniana ad *Titium* jam ſcripſi. Auctorem libri nominare non potuit *Bigotius*, ſed poſt eundem ad dignitatem Cancellarii evectum aſſeverat, ut de *Samoskio* ſuſpicari poſſimus, cujus & de Senatu Romano commentarius circumfertur, etſi *Sigonio* a nonnullis vindicatus. Noribergam cum forte ad Cl. *Arnoldum* ſcribes, viro optimo in memoriam velim revoces negotium codicis membranacei Metamorphoſeon Ovidianarum, quem poſſidet *Nicolaus Rittershuſius*, librum notae haudquaquam contemnendae, uti jam olim a *Gronovio* noſtro ſum edoctus. Eum *Arnoldus* ipſe, qua eſt humanitate, utendum mihi a poſſeſſore jam olim petiit, ſed ſenem aliquanto difficiliorem haud potuit expugnare. Si contingat *Rittershuſium* ad plures abire, quo illum aetas provecta jam vocat, codicis illius rationem ab *Arnoldo* haberi cupio, ne in manus alienas deveniat, ſed meo aere, ſi poſſit fieri, mihi addicatur. De expenſis ſecurus eſſe per te jubeatur, cui hoc beneficium haud invitus dabit, ſat ſcio. Et haec quidem hactenus. *Curionem* ſi morbus Upſaliae tenere pergit, dubito enim de re parum mihi comperta, negotium Elzevirianum, quod is a ſe curari in hac civitate poſſe ſpem fecerat, alteri demandabo. Opus hiſtoricum, quod dixi, parum proprie nuper ſum locutus: Inſtitutionem Regiam innuebam nuper, cui obſervationes tuas eſſe acceſſuras fert rumor, & a magno regni hujus Cancellario praefationem. Gothicae neſcio quid antiquitatis haud diſſimilis ſub proelo typographico ſibi eſſe Viſſenburgi Illuſtriſſimus *Drotzetus* nuper ſignificabat. A *Bigotio* heri habui epiſtolium; ſed quod rerum novarum nihil complecteretur. Socratem & Sozomenum *Valeſii* quotidie exſpecto. Vale, vir celeberrime. Holmiae Suecor. IV. Junii menſis Anno CIↃIↃCLXIX.

Digitized by Google

EPISTOLA CXXI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

MAgno me affecit dolore, quod de valetudinis tuae inconſtantia ſcribis. Utinam reddatur tibi, qualem & tu deſideras, & ego cum amicis omnibus ex animo precantur tibi. Nihil porro jucundius fuiſſet, quam ſi te una cum Oratore Foederati Belgii videre apud nos, proque tot tuis meritis gratum tibi animum teſtari potuiſſemus. Honoravit ipſe cum conjuge filioque nos praeſentia alloquioque ſuo, licet ignotos, &, ut ſuſpicor, illa demum die primum auditos. Acciditque id plane inopinis nobis, qui ante habuimus praeſentem in aedibus noſtris, quam venturum intellexeramus. Contemplatus eſt nonnulla minuta, quae in Muſaeo noſtro ſervantur. Utrum inter ea fuerit, quo expectationi ejus ſatisfactum ſit quodamtenus, ignoro. Explorabis tu occaſione data, & ſignificabis mihi. Doleo, me nil monſtraſſe ipſi pertinentium ad rem litterariam, eorumque, quae vel jam ſub manu habeo, vel elaborata primum ſervo. Sed & tempus erat veſpertinum, & ipſe feſtinabat ad alia. Quod ſi me reſque meas notiores ei facies, plurimum tibi me devincies. Norimbergam ſcripſi octiduo ante, quam tuae mihi redderentur. Scribam tamen brevi denuo, uti mandata tua expediam diligentiſſime. *Cario* noſter incipit ex mortuis reſurgere, ac ſperare meliora, imo credere, ſe poſt unam alteramve hebdomadem Holmiam iter poſſe facere. Itaque in id tempus differri negotium Elzevirianum fortaſſe nil nocuerit. Quid autem *Elzevirius?* me quidem totum tradidit oblivioni. Neque ſcio, quid cum Militia mea meditetur. Forte aliud conſilium cepit, de quo utinam per te poſſem certior fieri. Quem Illuſtriſſ. *Drotzetus* curat excudi librum, *Sturleſonius* eſt, nuper mihi nominatus, linguaque Danica primum editus in Dania a *Wormio.* De *Meurſii* opuſculis ineditis egi diebus hiſce cum Nob. Dn. *Grypenhielmio.* Pollicetur is ſuam operam, neque putat rem difficultatem habituram. Ajunt, huc venturum Illuſtriſſ. Cancellarium, quocum pariter agam eo nomine, ſi occaſio idonea ſe offeret. Plura non ſuccurrunt hac vice. Quare claudo, teque plurimum valere jubeo. Upſaliae a. d. 11. Juni. CIↃIↃCLXIX. Nob. *Bigotium* ex me ſalutabis, cum ſcribes, orabiſque, ut ſignificet, an libellos meos acceperit.

EPISTOLA CXXII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

HAbui proximis diebus epiſtolium a *Gronovio* noſtro, ubi inter caetera, *ampliſſimo & optimo Scheffero plurimam ſalutem, cui etiam, quod debeo exſol-*

vam

vam quamprimum. Taciti ſui ſub praelo typographico deſudantis mentionem, quod mireris, nullam omnino fecit. Obſervationes ſuas ad Naturalem Plinii hiſtoriam jam typis eſſe deſcriptas docet, nec proſtare tamen venales, dum contextus ipſius Plinij a typographo abſolvatur. In Plinii junioris epiſtolas etiam neſcio quid bibliopolae promulgandum tradidiſſe, praeter ſecundas in Plautum curas. Se quoque ab Amſtelaedamenſibus invitatum, ad profitendas publice humaniores literas, ſed vergente jam aetate in ſenectam deterritum, commendatione ſua *Marco Meibomio* adfuiſſe, qui eam ſpartam jam adornandam ſuſceperit. Haec fere ille. *Bigotius* ultimis ſuis ſignificabat prodituram eſſe Lutetiae propediem operum B. Maximi Collectionem Graecolatinam, neſcio quo adornante, tribus voluminibus diſtinctam. *Elzevirium* ex Galliis reverſum adhortari non deſino, ut manum militiae navali admoveat quamprimum, promiſſi atque fidei obligatae reus. Monui & *Gronovium* hodie, ut ceſſantem interpellet nonnunquam, & a nimia procraſtinatione ad officium revocare nitatur. Quantum video id agit *Elzevirius*, ut Spanhemianum commentarium publico permittat, priuſquam tuis lucubrationibus edendis ſeſe accingat, etſi alia quaevis ſperare nos juſſerit. Mittebat proxime Socratis & Sozomeni hiſtoriam Eccleſiaſticam Valeſianae editionis, cum codice membranaceo Maronis ex Menteliana bibliotheca deprompto, & aliis libellis, quos omnes accepi: etiam *Brummeri* commentarium ad Legem Cinciam. Venio nunc ad tuas, vir Clariſſime, proximis diebus mihi traditas. Diu eſt, quod profectionem ad vos minatus Illuſtriſſimus *Grotius* me comitem ſibi voluit adſciſcere, nuper autem me ignaro in viam ſe conjecit, quod ſub eam tempeſtatem recidiva tentatus decumbebam. Is apud me multis commendavit officia tibi abs te praeſtita. Nunc in eo eſt, ut ſarcinas colligat, mandato publico, in patriam prius, mox in Gallias abiturus. Sed & mihi, valetudinem quamvis adflictam cauſſanti, deprecantique jampridem anxie oneroſam tanti honoris ſarcinam, mandata publica menſe proxime decurſo ſunt exhibita, per quae Ruthenam aulam a patriae Patribus jubeor adire, atque illic omnia tentare, ne ſimultates gentem illam inter & Suecos exortae in apertum Martem erumpant. Expecto quotidie nonnulla ex foederato Belgio neceſſaria, quibus huc perlatis in pedes me conjiciam; ut ſi fieri ulla diligentia poſſit, ante tempeſtatem proximam hybernam ex illo terrarum tractu emigrem. Quo magis velim *Curionem* tempeſtivum huc decurrere, ut cum illo coram de negotiis Elzevirianis agam. De *Meurſii* poſtumis Illuſtriſſimus Cancellarius optime me ſperare non ita pridem jubebat. Si recordor probe, libellos tuos ad ſe perlatos eſſe jam ſignificavit *Bigotius*. Vale, vir celeberrime, & mihi velle, ut hactenus, perge. Holmiae A. CIↃIↃCLXIX. a. d. XVII. Junii.

EPI-

EPISTOLA CXXIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PER aliquot hebdomadas decubui ex pedum aegritudine, & dolore capitis. Quominus vitio mihi vertes, quod tam ſero tuis reſpondeam. Primum autem gaudeo, gratiaſque tibi ago, quod Mauricium & Gellium ad Cl. *Gronovium* curare volueris. Deinde ut pro Militia navali mea ſollicitus eſſe pergas, officioſiſſime te oro. Accepi hodie ab *Elzevirio* decima quarta praeteriti Novembris ſcriptas, in quibus conqueritur deeſſe ſibi Typographum idoneum perficiendo operi, quem ſi nactus fuerit, ſignificaturum mihi. Verum metuo, ne ſint verba vacua & promiſſa vana. Idcirco cupio tandem certus eſſe de rebus meis. *Friſius*, de quo ſcripſi, eſt *Andreas Friſius*, Bibliopola Amſtelodamenſis, qui Magium de tintinnabulis, & Eculeo, Gallonium de cruciatibus Martyrum, Pignorii Menſam Iſiacam, Ciacconii triclinium, & id genus alia edidit, cuncta ad antiquitates pertinentia. Quo magis ſperabam fore, ut reciperet meum quoque opus. Sed tu amplius deliberabis. Quod ſi certus eſſem, nolle *Elzevirium* promiſſis ſtare, neminemque ex veſtratibus ſe offerre alium, Norimbergam ſcriberem, ut ſignificavi nuper, atque ideo impenſe rogo, ut efficias quo ſciam aliquando, quid cogitare debeam. Omnem ſpem in te unico habeo repoſitam, quem idcirco tanta fiducia compello, quod tu pro ſolita humanitate tua vitio non vertes mihi, confido. Scholiaſten Apthonii a quo ſperare poſſim, non diſpicio. Danis interdictum ſecreto eſt commercium litterarium cum noſtris. Ideo nemo eorum meis litteris reſpondet, poſtquam apud ipſos *Chriſtianus* Rex eſt factus. Ita cogor ſcribere quod poſſum, non quod volo. Reineſianas ad *Daumium* epiſtolas habeo ad me diebus hiſce perlatas munere Cl. *And. Boſii*, qui nuper eas edidit. Scribit ſe habere plures alias, editurumque eſſe, ut primum reperiet, qui ſumptus facere in editionem volet. Bibliothecam *Reineſio-Brummerianam* diſtrahi Lipſiae, reperto nemine, qui vel totam, vel maximam ejus partem ſibi vellet emere, deploratque interitum tot bonarum obſervationum, marginibus librorum a *Reineſio* adſcriptarum. Libros quoque Variarum Lectionum reliquos in Bibliotheca Reineſiana negat inveniri, & idcirco ſuſpicari ſe, ſublatos furto. Sibi memorat impoſitum eſſe a ſuperioribus, ut Hiſtoriam Eccleſiaſticam componat hujus & ſuperioris ſeculi, atque ita interverti propoſitum de edendo Joſepho, quod hactenus habuerit. Plura non occurrunt, quare claudo, teque plurimum ſalvere ac valere jubeo. Upſaliae. a. d. 3. Januarii Anno CIↃIↃCLXXI. quem tibi cum ſequentibus quamplurimis laetum fauſtumque precor ex toto animo. Has ad Cl. *Gronovium* mittes, quandocunque commodum erit.

EPI-

EPISTOLA CXXIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUod jam ex *Columbo* noſtro intellexeram, id ipſae tuae nunciant mihi litterae, diuturno moleſtiſſimoque pedum morbo te affligi. Quae res eo majorem mihi attulit dolorem, quod quanto morbus iſte damno ſit non modo corpori, quod excruciat, ſed ipſi quoque animo, quem ad omnia facit triſtiorem, ſatis ſuperque didicerim. Quo magis Deum immortalem oro, ut reſtituat tibi vires, ne tot bonis carere diutius Reſpub. litteraria cogatur, quae ex te ſummo deſiderio indies expectat. Pro Graevianis ad me curatis ſummas ago gratias, ut & iis, quae de perlatis ad Cl. *Gronovium* libris ſignificas. De *Brummeri* fato pridem putabam conſtitiſſe tibi: nam is quidem ſuperiori aeſtate aquis ſuffocatus eſt in [1] Italia. Habui ante hoc triduum litteras a Cl. Dn. *Morhofio*, reduce in patriam ex itinere. Is te perofficioſe jubet ſalutari. Nunciat praeterea non pauca de viris eruditis per Angliam & alia loca, inter caetera & iſta, Dn. *Iſaacum Voſſium* ex Oda Catulliana, *Phaſelus ille*, *quem videtis hoſpites*, concinnare opus de Architectura navali. *Tanaquillum Fabrum* edidiſſe librum, titulo neſcio quo *Du Chriſtianiſme*, ob quod ſcriptum ab officio Profeſſorio ſit ſubmotus. *Annam Mariam Schurmans* cujuſdam *Labadiae*, hominis ſeditioſi & Chiliaſtae, partes ſecutam Belgio cum ipſo diſceſſiſſe, adque ipſam Elegiam dehortatoriam ſcripſiſſe *Conſtantinum Hugenium*. Quae eadem omnia mihi admodum ſunt inexpectata, nec fortaſſis tibi alia videbuntur. De caetero narrat, *Friſium* Typographum, de quo ſcripſi nuper, edere Hieronymum Mercurialem de arte Gymnaſtica, & neſcio quem alium de Pileo. Unde adhuc ſpes eſt, ipſum in ſe recepturum meum de militia navali commentarium, ſi cum ipſo agatur. Quamquam cum ſit mihi ignotus, ego quidem ipſe facere hoc nequeam, id tantum optem, ut res meas ab *Elzevirio* poſſem recipere. *Curionem* noſtrum, reducem a vobis ante biduum, compellavi. Petit enixe veniam omiſſi tecum colloquii, quod prohibuerit & negotiorum multitudo, intra biduum vel triduum abſolvendorum, & valetudo minus proſpera. Brevi excurſurum ſeſe denuo ad vos confirmat, & acturum pluribus tecum de negotio Elzeviriano; chartas quoque redditurum, ſi ſic videatur, quas habeat non hic, ſed Holmiae. Ego nunc Chronicon Epiſcoporum Upſalienſium hic ſum editurus. Res mea Vehicularia decurrit ad finem, & promittit Typographus ejus publicationem circa feſtum Paſchatis, adeo praevortit *Elzevirium*, quod do-

1 Immo in Gallia Anno 1668. III. Decembris undis fluvii *L'Arberine* dicti abreptus & ſubmerſus. vide *Georg. Beyeri* praefationem ad Opuſcula Brummeriana, quae bono rei literariae Lipſiae Anno 1712. edidit.

Digitized by Google

doleo. *Graevio* reſpondebo alio tempore, nunc enim non poſſum. Te quoque, antequam a nobis diſcedas, viſurus ſum, ſi vixero, nec me ulla impediet difficultas, modo tempus itineris intellexero; qui & hoc & longe plura majoraque debeo tot tuis in me meaque meritis, ante omnia tam humano benignoque animo, quem ut perpetuum mihi ſerves talem, qualem ſimul profitentur litterae, etiam etiamque oro. Vale. Upſaliae 14. Februar. CIↃIↃCLXXI.

EPISTOLA CXXV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Ante paucos dies ad me venerunt litterae Cl. *Gronovii*, nunciantes inter alia, quod ſignificavi nuper, redditum ipſi eſſe opus meum de Militia Navali, ſed quod & miror, & indigniſſime fero, dimidia ſui parte mutilum, nec enim accepit, ut teſtatur ipſe, niſi librum primum, & partem aliquam ſecundi. Caetera deſiderantur omnia, ut & Baſilii Naumachica, & imagines a me delineatae. Non excogitare ſatis poſſum, quid impellat Elzevirium, ut tam inique mecum agat. Nunquam ei meo opere moleſtus fui, nunquam ut id ederet, compellavi. Ipſe ultro ad me ſcripſit, ſibique petiit. Poterat ergo bona pace mea ab initio non ſuſcepiſſe hoc negotium. Sed poſtquam ultro ſuſcepit, ferre utique non debeo, tam indigne me haberi, ac non tantum per biennium & amplius differri; ſed & nunc ab ipſo id, quod meum eſt, contra fidem & officium boni viri mihi negari, cum ſtolida ſimulatione, quaſi reddita ſint omnia. Video eum copiam exemplarium obtendere, quae adhuc ad manus habeat. ſed etiam habuit jam illo tempore, cum a me exigeret ſecundae editionis volumen, & promitteret, ſe id extemplo praelo commiſſurum, deinde fruſtra eſt, ſi expectet, donec primae editionis exemplaria diſtrahantur, quia nemo emet, poſtquam publice privatimque ſignificavi me paratam habere ſecundam. ſed nec damnum fecit *Janſſonius*, ſi ex 1500. exemplaribus, tot enim habuit primae, iſta paucula manſerint reliqua. Quare te per quicquid poſſum oro, ut homini improbo hanc iniquitatem monſtres, & extorqueas vel ab invito, quae & miſſa ipſi eſſe redditaque noſti optime. Non in *Elzevirio* unice mea ſpes eſt repoſita. Sunt in mundo Typographi, qui ſuam operam praeſtabunt mihi & in hoc & in aliis meis edendis, ringente licet *Elzevirio*. Et in hanc ſententiam reſpondi etiam Cl. *Gronovio*, cui, oro enixe, per occaſionem ne graveris mittere hanc epiſtolam, quam adjunxi. Aphthonium ſpero hac hebdomade abſolutum iri. Quo facto videbo, ut ad te perferri queat. Vale, vir optime, meque, ſicut ſoles, ama. Upſaliae a. d. 25. Martii Anno CIↃIↃCLXXI.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CXXVI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Schefferο.

Upſaliam.

ISaacus *Gruterus*, Eraſmiano, quod apud Roterodamios noſtros eſt, Gymnaſio praefectus, occupatur jam pridem in colligendis *Hugonis Grotii* epiſtolis, ad amicos huc illuc miſſis, quas ille juris publici factas immenſe cupit. Eaque propter, quod edoctus ſit, hac in civitate complures inter *Oxenſtiernae* domus ſcrinia aſſervari, me ſummo opere rogavit, uti earum, quas vir ſummus ad illuſtriſſimum heroem *Axelium Oxenſtiernam* jam olim ſcripſiſſet, copiam ſibi ac facultatem impetrarem, ſin minus, harum ſaltem, quae arcani nihil, aut quod publice ignorari oporteat, complectantur. Tu cum contubernalibus tuis, eximio illo, inquam, adoleſcentum nobiliſſimorum pari, ni moleſtum eſt, agas, quaeſo, hac de re, & *Grutero* aut gratificare in totum, ſi potes, aut ſaltem certiores nos fac, nihil eſſe ſperandum. Alterutro enim modo fides noſtra apud hominem ut amicum, ſic hoc in negotio ardentiorem aliquanto, liberabitur. Porro integrum cum relinquant mihi Proceres noſtri ad ſe excurſum, non patiar elabi temporis aeſtivi opportunitatem jam nunc oblatam, meque ante Nonas Junias proximas viae, uti augurari licet, committam, certe ante proximos dies feſtos. Tui ſalutandi arriperem profecto ulnis ambabus occaſionem, niſi laborarem pedibus, per quos fit, ut cogitationem omnem de Upſalia veſtra, deque viris illo in oppido tot praeſtantibus ſupremum forte nunc a me adeundis, cogar deponere. Cl. *Brunnerus* ſi Thomae Magiſtri ſchedas jam excuſſit Romanae editionis, eas ad me reverti ante abitum velim; tum quae apud *Curionem* depoſui, Elzevirianam cum *Wenxteri* haeredibus litem concernentia nonnulla. De libri tui editione praeſens cum praeſentibus bibliopolis noſtris agere & poſſum commode, & tui cauſa debeo; ſi ante diſceſſum forte noſtrum nihil reſponſi a *Gronovio Graevioque* aderit, quod nolim. Hiſtoriae Auguſtae ſcriptores cum *Salmaſii* ac *Caſauboni* commentariis eadem in Belgio noſtro forma prodiere, qua Plinium, Polybium, alios Graecos pariter ac Latinos auctores in lucem prolatos nuper vidimus. Pro Aphthonio tuo gratias ago ingentes, eumque jam libellum inter paucos ſepoſui, ubi otium qualecunque dabitur, cum cura mihi evolvendum. Lutetiae oracula Sibyllina typis denuo deſcribi audio, *Palmerii Grenteſmenelii* heredes opus Graeciae veteris illuſtratae poſtumum ἐς μακαρίτν in Hollandiam miſiſſe, juris publici faciendum, ex *Bigotio* nuperrime ſum edoctus. Et haec quidem hactenus. Tu, vir praeſtantiſſime, nos, ſi meremur, amare perge, & ſalutem cura quam diligentiſſime. Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXXI. a. d. XII. Maii.

EPI-

EPISTOLA CXXVII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

CUM, qui hanc tibi offeret, affinitate mihi junctus (nam frater ejus gener meus eſt) iter ad vos ſuſciperet, non potui, quin ſimul te ſalutarem, propter cujus abſentiam hîc in ſolitudine verſari mihi videar. Scripſi ante menſem per Dom. Baronis *Paykill* ephorum, a quo non dubito, quin meas jam acceperis. Ad eas nunc impatienter expecto reſponſum, & quid ſperandum mihi ſit de Militia Navali mea, ſcire vehementiſſime cupio. Si eſt nemo apud vos, cui edere eam commodum videatur, etiam atque etiam oro, ut occaſione prima, qua tuto poterit, ad me remittatur. Hygini quae extant, habeo locis plus quam ducentis emendata, & parata editioni. Si vel *Gaslekii* (qui nuper edidere fabulas) vel alii volent edere, poterunt oſtendere, qua occaſione debeam transmittere. Quod & Cl. *Graevio* nunciabis, qui ſe habere ſcripſit ante haec, qui velit edere. Atque ſpero fore, ut eum impenſarum haud poeniteat. De Re Vehiculari mea nihil audio, an reddita ſit tibi, amiciſque reliquis. Quanquam bibliopola ſe miſiſſe ad vos nuntiarit. Quaeſo uno verbo, an acceperitis, ſignificare ne gravemini. Video hîc & illic eſſe typographi errata, dum meam ſcripturam parum aſſequitur. Vos excuſabitis, qui noviſtis, quam ſit difficile in tam longinquis oris emendate quidpiam publicare. Scripſi nuper tibi, litteras Grotianas Comitem *Axelium* in bibliotheca ſua, vel alibi inter res ſuas neſcire eſſe aliquas, ſed Holmiam abiturus promiſit ſe perſcrutaturum omnia, & ſi quid invenerit, communicaturum. Viris Celeberrimis, *Gronovio* & *Graevio* ſalutem adſcribo, ſi Cl. *Gronovio* Gellius meus porro eſt inutilis, poterit una cum Militia Navali mea ad me redire. Vale, vir ſumme, meque tui obſervantiſſimum amica memoria commendatum eſſe tibi ne gravere. Upſaliae a. d. 8. Octobr. CIↃIↃCLXXI.

EPISTOLA CXXVIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

MIraberis, ſat ſcio, vir Clariſſime, & quidem jure optimo, nil litterarum, ex quo diſceſſi a vobis, in manus tuas a me perlatum tibi. Ignoſces tamen, niſi fruſtra mihi blandior, cunctationi huic meae, ubi diſces, in ipſo itinere graviter a valetudine me tentatum, hactenus aut lecto fere aut cubiculo haeſiſſe adfixum, certe hac ex civitate pedem toto trimeſtris temporis ſpatio poſt reditum non moviſſe. Quibus moleſtiis objecto rationem reddendam fuiſſe proceribus noſtris horum omnium, quae Moſcuae Holmiaeque proximo biennio

Digitized by Google

nro a me geſta ſunt in rem communem, ſi addam, minus ſuccenſebis credo pertinaciori ſilentio noſtro. Quid? quod nihil litterarum ad te dandum duxi, niſi explorata penitus Bibliopolarum noſtratium mente ſuper edendis tuis eruditiſſimis de Militia veterum Navali commentariis. Et quia integrum mihi haudquaquam fuit per valetudinem, ut dicebam modo, pedem movere hactenus ex hac aula foederatorum, *Gronovium*, *Graevium*, *Ryckiumque*, alioſque amicos, a quibus conventus ſum poſt reditum in patriam, non deſtiti impellere pro virili atque exhortari, ut operi tuo, omni diligentia, typographum mature circumſpicerent. Quod ſe facturos promiſere, dum me teque una ac eadem opera demereri ſtudent, ita proxime teſtati ſunt, nihil omnibus admotis machinis profici abs ſe potuiſſe. Non jam iterabo, quod alias teſtatus ſum abunde, quantum recordor, improbari a me vehementer factum *Elzevirii*, qui nos indignis modis ſit ludificatus: cum aut promiſſis ſtare debuerit, uti virum integrae exiſtimationis decebat, aut certe per compendia nos fruſtrari, omiſſa omni offuciarum ac procraſtinationum ambage. Remiſit itaque diebus proximis opus tuum ad me *Gronovius*, quod ego amico nonnemini ad te perferendum tradam ex horum numero, qui menſe proximo in comitatu oratoris noſtri Holmiam Suecorum iter auſpicabuntur ex hac aula: qua ego occaſionem magis opportunam non novi. Interim cum *Pyrrhi Ligorii* Antiquitates ineditae, xxx. voluminum opus, in bibliotheca Reginae dicantur exſtare, facile puto impetrabis, uti triremium figurae ex antiquis marmoribus expreſſae, quae operi iſti complures inſeruntur, & quas eques *Puteanus* olim tuos in uſus deſcribi curarat, quaeque poſtea inter manus Reginae, ut noſti, periere, denuo excerpantur inde commodis tuis inſerviturae. Addam & hoc, quod fortaſſis ignoras, clandeſtirae quantum audio machinae opus a *Marco Meibomio* Amſtelacdami adornari, & jam ſub praelo eſſe, adverſus Militiam tuam Navalem editionis primae. Nam ſcriptum exemplar tuum ejus oculis patuiſſe non opinor. Hoc mihi a *Theodoro Ryckio* jam ſemel iterumque eſt ſignificatum. *Meibomium* ipſum Holmiae ante annos hoſce vicenos noviſſe potuiſti. Cum illo nec mihi nec amicorum meorum cuiquam uſus amicitiae propior aliquanto intercedit. Sibi enim ut vixit hactenus, ita antiquum obtinere pergit. Cathedram profeſſoriam humaniorum litterarum obtinuerat ante annum alterumque apud Amſtelaedamios, ſed ex qua brevi poſt tempus ſit ejectus denuo, ut nunc privatus vivat. de iſto ejus inſtituto ſi certiora cognovero, horum omnium certiorem te faciam quamprimum. Prodiit in eadem civitate opus alterum de re navali ſermone vernaculo, molis immenſae, quod *Nicolaum Witzium* Conſulis Amſtelaedamii filium auctorem praefert, vix in tranſcurſu inſpectum mihi, ut de eo ſententiam ferre neutiquam poſſim. Commentarium tuum multa eruditione refertum, & te plane dignum, de Re Vehicularia proximis diebus munus abs te accepi, nec legi tamen, alibi occupatiſſimus: ſed ſepoſui, hiberna tempeſtate, cum bono deo, totum perlecturus attentiore cura; vehementer enim ſalivam mihi movere omnia, quae illic oculo feſtinante a me ſunt delibata. Gratias interim longe maximas ago pro munificentia tua ſingulari, con-

ſtantiſſimoque in te mei demerendi ſtudio. Senecas Rhetorem Philoſophumque *Gronovii* noſtri, ac aliorum animadverſionibus illuſtratos, uti & Tacitum, propediem puto, certe ante Januarias Kalendas cum Suetonio *Graevii* in lucem protractos videbimus. Coepta & manus admoveri a *Plumero* editioni ſecundae Tragoediarum Senecae. Ex Italia habui hodie a *Carolo Dato* litteras, ſed vix quicquam complectuntur rerum novarum niſi hoc, propediem prodituram eſſe editionem Venetiis auctiorem Hiſtoriae naturalis *Ferrantis Imperati:* quam ſuperiori ſeculo Neapoli vulgatam puto me in ſcriniis bibliothecae poſſidere. Narrat *Bigotius*, Lutetiae abſolutam eſſe a patre *Coſſartio* novam Conciliorum Generalium editionem, eundemque jam cogitare de animadverſis ſuis in Themiſtii orationes pertexendis, quae auctiores quam hactenus circumferuntur ab illo in lucem protractae, neſcio qua de cauſſa, inter typographi manus annis compluribus haerere pergunt. Patres Benedictinos magno ſtudio pervetuſtos codices conquirere operum B. Auguſtini, quibus diligenter ad vulgatos libros excuſſis ſcriptorem illum emendatiſſimum luce publica donent. Pari ſtudio certari in operibus B. Gregorii Magni caſtigandis, quorum tomus primus typis jam ſit deſcriptus. Edi etiam Marii Mercatoris adverſus Julianum opus ut pereruditum, ſic hactenus ineditum. *Elzevirius* propediem dabit Celſiſſimi Principis *Ferdinandi Furſtenbergii* Monumenta Paderbornenſia, poſt ejuſdem principis poëmata juris publici nuper facta. Aphthonius tuus *Gronovio Graevioque* per me jampridem traditus eſt. Vale, vir Celeberrime, & amicos communes, ni moleſtum eſt, verbis meis officioſe ſaluta: tum quid Upſalienſes veſtri moliantur doce. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXI. XXX. Octob. Prodiit Theſaurus Numiſmatum veterum *Caroli Patini* nuper admodum, praeter alterum ejuſdem opus majoris rei de eodem argumento.

EPISTOLA CXXIX.

NIC. HEINSIUS

Joh. Schеffero:

Upſaliam.

PRidie Kalendas Novembres, datis ad te litteris ſignificavi, vir Clariſſime, rerum mearum ſtatium, nec mihi integrum hactenus fuiſſe per valetudinem antiquum obtinentem, aut Amſtelaedamum aut ad alias in vicinia civitates excurrere: ut nec editio Militiae Navalis, cui conſultum unice volebam, promoveri per me potuerit, nec alia curari, quae agenda mihi incumbebant. Praeter *Gronovium Graeviumque Theodorus* tamen *Ryckius* operam ſuam mihi quoque approbavit, tentatis variis typographis, ſi manum operi admovere vellent. Quapropter cum haberem compertum actum a nobis agi, cepi conſilium de volumine iſto tibi reſtituendo, quod amicus meus *Johannes Wilhelmus van Kelleren* cum Oratore noſtro *Harenio* iter ad Suecos ſeſe moliturum eſſe ſubindicaſſet, quam opportunitatem curandi ad te voluminis non negligendam rebar. Detinetur tamen etiamnum hic terrarum ille, profecto jam in Sep-

Septentrionem *Hermio*, ut liber quoque nondum viae commiſſus ſit: de quo plura proxime. De Antagoniſta tuo nihil poſtea intellexi; eſt enim totus clancularius, & qui in ſuis occulendis mira polleat induſtria. Epiſtolam tuam valedictoriam Comiti *Oxenſtiernae* ſcriptam multa cum voluptate multoque cum fructu, ut tua ſoleo, jam legi, tum ſua *Gronovio Graevioque* exemplaria mittenda curavi. Ajunt alium te auctore libellum prodiiſſe nuper apud nos, de memorabilibus Regum Suecorum; ſed quem videre hactenus non eſt datum. *Gronovii* noſtri valetudo non eſt eo loco, quo vellem, reliquias morbi diuturni haudquaquam poteſt profligare. Adhaeret tumor pedum inmodicus, & ſtomachus infirmus, unde ab aqua intercute periculum incumbit. Acceſſit & quartana nuper, ingrata hoſpes, nec facile emigratura ex ea ſede, hac praeſertim tempeſtate. De re litteraria, quod ſignificare poſſim, nihil nunc eſt in promptu. Doleo non potuiſſe me abiturum a vobis valedicere praeſtantiſſimis collegis tuis, atque in his clariſſimo *Brunnero*: hujus etiam ſuaviſſimis valedictoriis litteris quod nil reſcripſerim, alibi immane quantum occupatus, graviter ſane iraſcor mihimet ipſi, alia occaſione culpam apud illum deprecaturus: nunc ſalveat cum aliis amicis. Vale. Hagae Comitum a. d. xv. Nov. CIƆIƆCLXXI.

EPISTOLA CXXX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Quas exiguo intervallo nuper abs te accepi binas, plurimum mihi attuliſſe gaudii, credas velim, vir Nobiliſſime. Praeterquam enim quod te ſalvum ad tuos nunciarent perveniſſe, certum quoque me fecerunt de amore tuo erga me argumentis pluribus. Inter quae non poſtremum, quod tanta cura & ſollicitudine non per te ſolummodo, ſed & alios amicos tuos ſtudueris Militiae Navali meae quaerere typographum. Quo nomine plurimum me tibi devinctum eſſe libentiſſime agnoſco. Et quia intelligo veſtris hominibus laborem meum diſplicere (quod *Elzevirius* quidem jam ante biennium indicare potuiſſet, ſi in eo fidei ac humanitatis quidquam fuiſſet) quanto ocyus MS. ad me remitti volo. *Meibomii* conſilia miror prorſus, quem neque verbo neque facto laeſi unquam, ac ne aliter quidem quam de nomine habui cognitum. Quam autem humaniter civiliterque agit, qui ſibi ſumit diſputandum adverſus librum, in quo ipſe jam oſtendi plurima mihi diſplicere? Sed videbo tamen, quae ſit allaturus, & num mera editurus ſit oracula. Ac fortaſſe factus eſt Apollo, poſtquam telonia exercere in Dania deſiit. Tu quaeſo fac me certiorem, utrum illud ſcriptum ejus contra me unicum ſit directum, num vero ex occaſione aliorum mea ſuggillare inſtituerit. Optarem plane, ſi fieri poſſet, ſpecimen aliquod videre. Ac fortaſſis per ignotum impetrari poterit a Typographo tantum charta aliqua rejicula, in qua operarum errores ſolent notari. Cupio pro-

Digitized by Google

profecto valde videre, qua utatur modeſtia, ut intelligam in tempore, quali cum adverſario res mihi ſit futura. Quare te oro, quantum poſſum, ut ſis mihi adjumento in his omnibus. Interea in Lapponicis meis occupatus ſum, quae hac hyeme abſolvere ſtudebo, ſi vitam Deus dederit. Hyginum credo me emiſſurum Hamburgi, ut & Phaedri tertiam editionem, quam a me exigit typographus. Libellus meus exemplorum gentis Suecicae tibi traditus jam eſſe debet, in eo etiam etiamque oro, ut excuſes nimis multos craſſoſque errores. Ut ſtatim ab initio pro *publicare* fecerunt *publicari*, pro *commemorarem commemorationem*. pag. 33. etiam poſt *caeteris univerſis* verba omiſerunt quaedam, quod & alibi eſt factum. pag. 121. pro *calceiſque* ediderunt *calcibuſque* & id genus alia, ut errores in nominibus propriis omittam. Promiſit equidem typographus, ſe in calce adjecturum errores, nam libellus ipſe ante paucas hebdomadas demum mihi viſus eſt. Et ſpero ego brevi me altera vice editurum auctiorem & correctiorem. Morbis tot affligi optimum *Gronovium*, cum moerore magno & dolore audio. Deus eum litteris ſervet incolumem adhuc longo tempore. Literas ab ipſo nullas habui nuper. Si Gellius meus MS. ei amplius uſui non eſt, optarem, ut cum idoneo homine remitteretur. Plura non habeo hac vice. Cl. *Brunnerus* officioſiſſime te reſalutat. Si ex me *Gronovium Graeviumque*, viros optimos, peramanter & officioſe ſalutabis, rem facies gratiſſimam. Vale. Upſaliae a. d. 15. Decemb. CIƆIƆCLXXI.

EPISTOLA CXXXI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

TErtium nunc ſcribo reverſus in patriam, vir celeberrime atque eruditiſſime: etſi vix habeo, quod prioribus duabus ſuperaddam, per quas ſignificavi, opus de Militia veterum Navali tuum a *Gronovio* noſtro penes me depoſitum eſſe, cum typographus illi fruſtra quaeſitus eſſet, poſt *Elzevirii* haudquaquam approbatas nobis tergiverſationes. Decretum erat mihi primo per Oratorem noſtrum *Harenium* illud ad te curare perferendum, vel per amicum ſaltem, in *Harenii* comitatu ad vos excurſurum, ne quid in tumultuario negotiorum aulicorum turbine liber fortaſſis aberraret, aut tardius ad te curaretur. Sed amicus ille, de quo ſpes erat facta, & *Harenium* elabi paſſus eſt, & ſubſecutus illum poſtea, ambiguum reliquit nobis, terrane an maritimo itinere in Succiam eſſet excurſurus. Sarcinas ſaltem ſuas committendas mari fore cum aſſeveraret, quo expeditiorem ſe viae praeberet, non auſus ſum, fateor, hac anni tempeſtate theſaurum tantum elemento longe infidiſſimo permittere, niſi tu juberes. Exſpecto igitur mandata tua, ne temeritatis meae atque inconſultae feſtinationis des poenas, & tecum res univerſa literaria, ſi quid ego auſim praeter voluntatem atque imperium, ſine certiſſimo ſucceſſu. Interea ſervabitur apud me Militia tua Navalis in duos diſtincta tomos, una cum Baſilii Naumachi-

machicis ac figuris, quas ſecundae editioni acceſſuras adornaſti : nihil enim harum, quantum licet deprehendere, inter *Elzevirii* manus ſubductum eſt nobis. *Meibomii* de triremibus ſcriptum etſi in lucem emiſſum, quantum audio, oculis tamen hactenus non uſurpavi. Vivit is vir ſibimet ipſi tantum, alieni conſilii negligens; quare metuo, ne, quia in te praeſertim hanc fabam cudiſſe dicitur, immodeſtius aliquanto ſe geſſerit in vellicando tuo opere. Etſi ne hoc quidem ex rumore publico mihi eſt compertum. Propriis impenſis hanc lucubrationem miſit in publicum: typographum & is fruſtra quaeſiviſſet: ſi ante abitum Oratoris noſtri haec commentatio fuiſſet facta juris publici, miſiſſem utique jam eam ad te, cum dubitandum non ſit, quin ejus perlegendi deſiderio tenearis. *Gronovius* noſter poſt morbum diuturnum, quem noſti, languere pergit, & quartana interdum tentatur. Accedit & tumor pedum immodicus, qui ne hydropem praeſagiat, ſubverendum videtur. Revocavit igitur ab omni ſtudiorum contentione tempeſtivam manum, etiam a Tacito, jam ad finem perducto propemodum. Tu, ſi quid ad me voles, ad *Danielem Elzevirium* Amſtelaedamum tuas perferri cura; niſi meliorem viam ipſe noviſti. Ad illum enim dirigunt ſuas amici Galli Italique, quas mihi traditas volunt. Nam ego in hac civitate ſedem haudquaquam ſtabilem hactenus ſum nactus. Poſſunt tamen & Holmiam ad aedes meas deferri, aut tradi *Henrico Cletſchero*, qui res foederatorum Belgarum me abſente nunc illic agit. Vale, vir ſumme, & ni moleſtum eſt, collegis tuis Soceroque, viris Clariſſimis, ſalutem a me dicito. Hagae Comitum a. d. xxv. Decemb. CIↃIↃCLXXI.

EPISTOLA CXXXII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

DUas a me accepiſſe debes epiſtolas, unam pridem, alteram ante paucos dies ſcriptam, qua utrique tuae acceptiſſimae jucundiſſimaeque reſpondi. Supervenit nunc tua tertia, quae me docet de Militia Navali mea adhuc apud te haerente. Quae quum mitti non potuerit per amicum occaſione Legati veſtri huc in itinere conſtituti, recte feceris, ſi ſervaveris, donec alia dabitur occaſio, quam putabo tutam, quaecunque tandem tibi probabitur, cujus curam in his & ſollicitudinem jampridem habeo perſpectiſſimam. *Meibomii* de triremibus, praeſertim ea parte, qua in me invehitur, videre cupio impatienter. Quare nihil mihi unquam gratius praeſtiteris, quam ſi miſeris citiſſime. Quod ſi mitti liber ipſe tam cito non poterit, fac quaeſo etiam atque etiam, ut habitum ipſius cognoſcam, & ea praecipue intelligam, quae in meis vellicat. Cupio & illud ſcire, denſus ne ſit, item utrum novam foveat ſententiam de ordinibus remorum, & num triremium occaſione ſcripſerit de omni genere navium. Haec & his ſimilia ut ſignifices mihi, primo quoque tempore, rogo impenſiſſime, ut deliberare poſſim, utrum reſpondere ipſi debeam, an

Digitized by Google

caninos latratus negligere. *Gronovii* viri ſummi affictiſſima valetudo magnum mihi metum incutit amittendi ejus, a quo ingentia adhuc in rem litterariam beneficia debent expectari. Deus omen avertat, reddatque nobis eum, ſalvumque ſervet longo tempore. Quod ſi tamen ei quid humanitus eveniet, quod nolo, ne omittas quaeſo dare operam, quo Gellius MS. meus recte mihi remittatur. De meis rebus ſcripſi nuper, neque habeo nunc alia, niſi quod invenerim diebus hiſce ſcriptorem Suecum MS. *Iſraelis Erlandi* nomine, qui vitam S. Erici Regis & miracula compoſuit ante annos circiter trecentos, nemini adhuc notum. Chronicon Archiepiſcoporum ſub praelo, per ignaviam incurioſiſſimi *Curionis*, contabeſcit, atque perit, antequam in lucem veniat. Is *Curio* poſtquam ſatis noti in aula *Ambroſii*, Linguae Italicae Magiſtri, viduam duxit uxorem, adeo a ſe ipſo degeneravit, ut in *Curione* nil ſit reliquum, praeter veſtes obſoletas & vocabulum. Vale, annumque hunc cum ſubſequentibus plurimis laetus ſalvuſque in multiplicia rei litterariae commoda amicorumque gaudia tranſige. Reſalutant te officioſe omnes, quos per me ſalutari voluiſti. Upſaliae a. d. 2. Januarii Anno CIↃIↃCLXXII.

EPISTOLA CXXXIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

QUartum nunc, quantum licet meminiſſe, vir celeberrime, ad te ſcribo, ex quo pedem retuli ad meos, ſuper commentario tuo de Militia veterum Navali mirum anxius in modum. Amicus ille, cui cum conſignare ad vos profectionem meditanti deſtinaram primo, nondum, quod ſciam, Holmiam pervenit, expilatis partem maximam in via ſarcinis, aliiſque moleſtiis non paucis objectus; ut nondum poeniteat, ejus opera in perferendis ad te ſcriniis tuis me non fuiſſe uſum. Iis interim quid factum cupias aveo vehementer doceri. Cum & ego ſub aeſtatem proximam domo ſim excurſurus, ac crediturus valetudinem thermis Aquenſibus, ſi per apparatus bellicos vicinorum, qui nos atrociter premunt, id licebit; ac praeterea vix ſit ſperandum, ut librarii noſtrates opus illud publici juris faciendum in ſe recipiant. Si per continuam pedum debilitatem ac dejectas vires non prohiberer hactenus omni excurſu in vicinas civitates, jam ego typographos tentaſſem ipſe ſuper hoc negotio, quod nunc alienae curae parum feliciter committendum fuit. Meibomianum de triremium apud antiquos fabrica opuſculum vidi: te ex profeſſo, quod tamen ſignificatum erat, non invadit. Sed judicium fert de curis tuis iſtius argumenti prioribus, poſteriores enim non vidit, egregie iniquum. Cui tamen ſive petulantiae, ſive malignitati minus, ſat ſcio, ſuccenſebis, quando deprehendes, *Caſaubonum*, alioſque praecipui nominis in literas viros, nihil benignius illic haberi. Vix dederam ad te poſtremas meas, cum mihi ſignificatum eſt *Gronovium* noſtrum diu valetudine tentatum peſſime adfecta hydropicaque in ex-

extremis eſſe. Deſiderabat ille alloquium meum non leviter. Nec potui tamen morienti adeſſe ob cauſſas ſonticas, quas paullo ante exponebam. Rogavi tamen *Theodorum Rykium*, Juvenem egregium, ut meis vicibus apud praeceptorem ſuum fungeretur, in cujus complexibus πάνυ expiravit, incredibili meo cum dolore, qui amicum intimum & in pauciſſimis carum amiſi. Illuſtriſſimus comes *Oxenſternius* nobis nunc adeſt; a quo conventus ſum ſemel. Si daretur mihi in publicum frequentius prodire, quotidianus lateri ejus adhaererem. Vale, vir eximie, properabam. Hagae Comitum Anno CIƆIƆCLXXII. VI. Febr. Gregor. Petronii fragmentum Traguriànum attentius legebam nuper ac relegebam. Obſervabam & nonnulla poſt accuratiſſimas tuas in id annotationes. Jam certo ſum perſuaſus eſſe Arbitri hunc genuinum foetum: ut qui contra ſenſerint hactenus, nihil ſentire mihi videantur. Iterum Vale.

P. S. His jam obſignatis epiſtolium Amſtelodamo ad me perfertur a *Frederico Scantzio* exaratum, qui ſignificabat binas ſe abs te literas habere mihi tradendas. Ejus rei volebam neſcius ne eſſes. Vale.

EPISTOLA CXXXIV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

ANte octiduum, vir Clariſſime, agebam tecum per literas, adhuc incertus, an ex trinis meis ullas accepiſſes. Poſtea tres ſimul a te accepi opera *Scantzii* affinis tui, quibus nunc reſpondebo. *Marci Meibomii* de te invadendo conſilium improbo vehementer; ſed quod perexiguus mihi cum illo ſit neceſſitudinis uſus, ad ſaniora revocare qui poſſim hominem non video. Excuſſus fortunis apud Amſtelaedamios quodammodo, quos inter literas profitebatur humaniores, nec cauſſam ſat ſcio, nunc ſibi privatim vivit, familia numeroſa, ut ajunt, oppreſſus. Operi ſuo de fabrica triremium antiquarum cum typographum non inveniret, ſuis impenſis librum deſcribi curavit, cujus ipſe ego exemplar nullum hactenus ſum nactus, niſi quod *Graevius Ryckiuſque* mihi aliud agenti exhibuerunt. Sunt enim nunc alia, quae me occupent ac morentur. Eſt autem, ut prae ſe fert auctor, haec lucubratio pro ſpecimine habenda commentarii majoris. Certe plura ejuſdem argumenti promittit. Te in eo non quidem ſibi vellicandum proponit magis, quam *Scaligerum*, *Caſaubonum*, *Palmerium*, alioſque ſummates in re literaria viros, qui de re navicularia, aut in tranſcurſu, aut ex profeſſo egerunt: ſed fert de curis tuis prioribus judicium malignum ſatis, ut ex ſchedio cognoſces. Rogavi hodie per literas *Scantzium*, ut ſi quem noſſet ad vos propediem Amſtelaedamo diſceſſurum, ei conſignaret voluminis iſtius exemplar, quod ab *Elzevirio* rationibus meis adſcribendum auferre poſſit. Juſſuſque eſt opera eadem *Elzevirius* id tradere poſtulanti *Scantzio*. Caſaubonianam Polybii verſionem verbis aliquanto procacioribus idem hoc in opere *Meibomius* proſcindit paſſim, cum & ipſe tamen erroribus ſuis

obnoxium ſeſe praebeat non uno in loco. Quale illud, quod in Virgilio lib. v. 663. caſtigandum cenſet, *factas abiete puppes*, pro *pictis puppibus:* non recordor ad pictos in puppibus deos tutelares eſſe referendum hunc locum. Sunt tamen erudita nonnulla in hoc commentario. Quapropter vellem alienos, ſi qui ſunt, errores aliquanto modeſtius refellendos ſibi proponeret. Et haec quidem haſtenus. Libellum tuum exemplorum Suecicorum non vidi. Mentionem ejus apud me ante hos tres quatuorve menſes, tanquam proſtantis apud bibliopolas, fecit is idem, qui primas abs te mihi tulit literas. Diſtracto bibliopolio Janſſoniano ante biennium, inventa ſunt illic exemplaria nonnulla ac publice inter bibliopolas divendita Militiae tuae Navalis. Ea res ſufflaminavit, credo, impetum *Elzevirii* ac aliorum, ne commendantibus nobis editionem ſecundam, merito quantumvis, manum darent. Hygini fabulas dictus eſt *Gaesbeciis* fratribus obtuliſſe neſcio quis ex Italia literarum humaniorum profeſſor, qui ex vetuſto codice eas caſtigarit, ſuppleveritque locis non paucis. An rumori iſti credendum haut ſcio. Sed percontabor amicos Leidenſes. Suadeo interim, ne quid moreris propoſitum tuum de iiſdem fabulis edendis. Phaedrum quoque tuum editionis tertiae videre geſtio. Neſcio quis in Holſatia eum edidiſſe cum variis hominum eruditorum obſervationibus nuper ſcribatur. In fabula de ruſtico & porcello nondum me poenitet conjecturae. Ubi *verrem* & *verri*, pro *verum* & *vero* bis reponendum eſſe cenſebam jam olim. Ex Italia libri navigant complures ad me miſſi, qui proximis annis illic prodierunt in lucem. Quos inter opera *Latini Latinii* 2. vol. in 4to. Marmora erudita equitis *Urſati*, Pars ſecunda gemmarum *Antonii Auguſtini*, Pars itidem ſecunda Pachymeriae hiſtoriae Conſtantinopolitanae in folio. Nili epiſtolae in fol. Parietinae ſive inſcriptiones antiquae S. Paulli in fol. Roma antiqua *Nardini*, Inſcriptiones Athleticae *Falconerii*, Martyrologium antiquum *Florentini. Donius* de reſtituendo agro Romano: aliique complures. Auctor is de rebus geſtis S. Erici Regis non pauca haud dubie complectitur curioſis oculis haudquaquam indigna. *Gronovium* cum dies XXVIII. Decembris menſis abſtulerit nobis, incredibili meo cum dolore, monebo liberos, ut Gellius tuus reſtituatur tibi. Perduxerat amicus noſter caſtigationes ad ſcriptorem illum ſuas in librum duodecimum, ni fallor. Reliqua abrupit intempeſtivum fatum. Prodibunt tamen illa, credo, in lucem cum aliis non paucis adhuc edendis. Bibliothecam ſuam vetuit divendi, quae inter filios duos proinde dividetur. Commentarii tui de Archiepiſcopis Upſalienſibus vicem doleo. Nuper dum evolvo forte Petri Abbatis Cellenſis epiſtolas, Lutetiae ante annos plus minus ſexagenos editas, vidi illic mentionem fieri *Archiepiſcopi Upſalienſis*. Ad quem ibi exhibentur papae Alexandri III. litterae, etſi Archiepiſcopus illic non nominatur. Fit & mentio Falconis Eſthonum Epiſcopi: fit & *Sueliae* & *Sueonum Regis*. Scribit idem Alexander illic ad *Lingacopenſes*, ad Epiſcopum *Stranenſem*, *Stravengarenſem*, *Trundenſem*. Si librum non vidiſti, excerpam inde quae res Suecicas tangunt, aut librum ipſum a me accipies utendum. Vixit autem *Petrus Cellenſis* ſub Alexandro papa jam dicto. In eo jam eram, ut haſce opera tumultuaria exaratas

ob-

obſignarem, cum me compellat *Berkelius*, is ipſe nimirum, qui Stephanum Byzantinum apud *Gaesbekios* edendum curat, qui de Italo Hygini fabulas promittente rem mihi confirmavit, oblitus tamen nominis. Viros clariſſimos, Socerum & reliquos collegas jubeo plurimum ſalvere. Vale, vir eximie, & ſummae feſtinationi ignoſce. Hagae Comitum Anno CIϽIϽCLXXII. XII. Fab. Gregor.

P. S. Rogo, vir Clariſſime, ſignifices terra an mari Militiam Navalem ad te reverti deſideres. Mari poſt menſem alterumque deeſſe nobis occaſio haudquaquam poterit, ſed cum vicini nobis bellum parare dicuntur primo vere, quod omen deus avertat, nihil te inconſulto tentare certum eſt; ne, ſi quid praeclaris iſtis vigiliis ſequius obtingat, ego me culpa oneratum agnoſcam. Vale.

EPISTOLA CXXXV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUas per *Schantzium* ad me dediſti, recte mihi redditae ſunt. Pleriſque, quae in iis deſiderabas ſcire, jam reſpondi ante octiduum, quod reſponſum meum dedi Dn. *David Strang*, mercatori Amſtelodamenſi ad te curandum. Spero te jam accepiſſe illud. Pro ſtudio, quod adhibuiſti in comparando mihi libro *Meibomii*, gratias ago maximas. Pecuniam pro eo numerandam reddam libentiſſime, ſi cui reddi velis Holmiae ſignificaveris. Judicium, quod de Militia Navali mea fert *Meibomius*, magnopere non curo, nec enim vel judex ipſe atque cenſor publicus eſt conſtitutus, nec ab unius judicio, omnium vero minime *Meibomii*, noſtra ſtare cadereve ſpero. Si de triremium ſtructura nihil habet ſolidius, quam quod in notis ad Vitruvium protulit, monſtrabo, vanas ejus eſſe conjecturas, quae cum ipſa rei pugnent veritate. Sed mihi expectandum eſt, donec librum ipſum videro, quem impatienter expecto. *Elzevirium* a publicatione ſecunda mei operis deterritum per auctionem Janſonianae Bibliothecae non exiſtimo. Emit ultro, meque ignaro figuras omnes, & exemplaria editionis prioris, & poſt demum editionem ſecundam a me petiit, tanquam ad quam factus ſit paratior per ea, quae ſibi ex praedicta auctione comparavit. Magis igitur credo a *Meibomio* hoc ortum, qui nimirum *Elzevirio* perſuaſit, ſeſe editurum opus, quo mea tantum non omnia revellentur. Utinam autem his negotiis nunquam ſe immiſcuiſſet *Elzevirius*, nec emiſſet ſibi ſupra dictas figuras; jam pridem editam Militiam Navalem meam haberem, ex ſecundis curis. Mea in Hyginum vel ideo arbitror nec dum publicanda, quo videre prius poſſim, quae Italia ſubmittit nobis. Oro autem, ut me certum facias, an jam praelo ſint ſubjecta. Librum Exemplorum gentis Suecicae redditum tibi confirmavit mihi pridem *Gothofredus Schultzius*, bibliopola Hamburgenſis, ſuſpicorque ipſum haerere apud haeredes *Janſonii*, *Waesbergium* & caeteros, qui-

Digitized by Google

buſcum crebra ei negotia intercedunt. Scribam illi proxima occaſione, atque ubi culpa haec reſideat explorabo. Phaedrum pridem tranſmiſi Hamburgum. Quod in fabula Ruſtici & Porcelli, doctiſſime mones, potuiſſem indicare, ſi de ea prius ſciviſſem ſententiam tuam, nunc alii ſervandum eſt occaſioni. Ago interim pro ea gratias, quas debeo, maximas. Auctor vitae S. Erici non habet quidem multa ſingularia, ſed quia tamen monumentum quoddam eſt antiquitatis, noſtrique talium penuria laborant, ideo non puto negligendum. In Chronico Epiſcoporum nihil hactenus eſt actum. Si Petri illius Abbatis loca videre poſſem, forſitan me juvarent. Nunc ille mihi non eſt conſpectus, ac ne in Bibliothecis quidem noſtris habetur. Gellium cum caeteris meis recuperare cupio, vel per mare tranſmiſſa, ſi itinera terreſtria minus futura ſunt ſecura. Facies tamen, quod tibi optimum videbitur. Caſus fortuitos praeſtare nemo tenetur, omnium minime tu, qui tot beneficiis me totum habes pridem in aere tuo. De Re Vehicularia mea quae ſint aliorum judicia, nondum perſcripſiſti. Multa ibi, praeſertim libro ſecundo, edita eſſe vitioſe doleo. Sed quid faciam in hoc terrae angulo conſtitutus? Finio, teque ab amicis omnibus officioſiſſime reſaluto. Vale. Deus te ſervet, vireſque corporis reſtituat tibi. Vale. Upſaliae a. d. 2. Martii CIϽIϽCLXXII.

EPISTOLA CXXXVI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Schefſero.

Upſaliam.

HOC ipſo temporis momento perferuntur ad me tuae longe acceptiſſimae illae profecto, quas *Fredericus Scantzius* ad curam ſuam pertinere voluit. Nam quae per *Davidem Strangium* neſcio quem ante curatas oportuiſſe ſcribis, eas nullas accepi hactenus, nec commentarium exempla gentis Suecicae complexum. Scribo hodie de hac & illa re ad ipſum *Scantzium*. Interim narro, accepiſſe me heſterno die epiſtolium a *Graevio* noſtro, quo nuntietur, egiſſe ſeſe cum *Waesbergio* bibliopola Amſtelaedamenſi de edenda Militiae tuae Navalis lucubratione, nec illum abnuiſſe, ſi perſuaderi poſſit *Elzevirius*, ut ſalubri pretio tabulas qua ligneas, qua aeneas, ad opus illud jam olim pertinentes, ſibi divendat. Id autem cum ſe promiſerit facturum *Elzevirius* jampridem mihi, ſi alius bibliopola ſeſe operi in lucem proferendi accingeret, non poteſt ſalva amicitia noſtra deeſſe hic nobis. Si procedet id negotium ſtante pollicitis *Waesbergio*, nec perduci *Elzevirius* poterit tamen ad tabulas, quas dixi, alteri iſti communicandas, ipſe Amſtelaedamum me conferam, etſi debilis, ac infirmus, ut ad aequa is perpellatur. Quod nunc monendum duxi, ne tu commentarium iſtum alteri fortaſſis typographo addicas, dum certiora omnia de *Waesbergio* nobis ſint explorata. Egeram & ego cum bibliopola nuper in hoc oppido (extra quod pedem hactenus non protuli) de editione ejuſdem operis: & jam ille perſuaſus videbatur, haec ut ageret: ſed re communicata cum patre ſuo

ſuo apud Roterodamios aetatem agente (is eſt *Leerſius*) reſiluit a propoſito, & ſpes noſtras abrupit. Vel eo magis hanc rem ad curas revocandam mihi cenſeo, quod colliſis nunc cum Britannica iterum gente foederatis Belgis, nihil literariae adhuc ſupellectilis mari concredendum poſthac tuto videatur. Minimum certe abfuit diebus proximo decurſis, quin magnam copiam codicum bonorum, quos amici Itali Roma Florentiaque ad me mittebant, fuerim perditurus. Evaſit tamen navis, quae theſaurum hunc ferebat nobis, ſalva, & effugit feliciſſimum in modum hoſtiles aſſultus. Aderat mihi die heſterno ex Gronovianis liberis filius natu minor, cui autem de Gellio tuo vellebam. Teſtatus eſt is, ſeſe jam fratremque ab alio neſcio quo eadem ſuper re tuo compellatos nomine, ac ſibi curae fore, ut liberis ad te revertatur. Ceterum cum parens morte praeventus Obſervationes ſuas in Gellium non abſolverit, *Jacobum* fratrem id agere, ut pertexat hanc telam marte proprio: qui & poſt Gallicam peregrinationem Macrobium illuſtravit. Hygini fabulas ex Italia qui pollicetur eſt *Marius Barettus* Placentinus, homo mihi ignotiſſimus. Jam conſului amicos Florentinos de hoc novo ſcriptore, ſi quid polliceri de illo nobis debeamus, quod vix opinor. Nec opinor *Gaesbekios* fratres de edendo codice oblato fidem hactenus ſuam obligaſſe. Quapropter te nolim frivolas has ob cauſſas a propoſito deterreri. Abbatis Cellenſis Petri, ſi quod exemplar aliunde erui poterit, id tibi vindicabo: ſin minus, curabo ex meo codice excerpenda in tuos uſus, quae ad Suecas antiquitates illic videbuntur pertinere. Commentarium tuum de Re Vehiculari meritos tuliſſe applauſus non eſt quod dubites. Cum ejus evolvendi deſiderio ſe teneri teſtaretur *Bigotius*, redemtum a Bibliopolis exemplar ad illum perferendum curavi. Ego illi perlegendo me totum accingere nondum potui, curis domeſticis immane quantum diſtrictus: quibus tamen ut expediar, fiet propediem. In re literaria apud nos frigent omnia, & frigebunt porro, quantum licet conjectura aſſequi, incumbente nobis bello graviſſimo. Amicos Upſalienſes jubeo ſalvere. Vale, vir celeberrime. Exarabam Hagae Comitum, Anno CIƆIƆCLXXII. IX. Kalend. April.

EPISTOLA CXXXVIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

Nullas tuarum in via periſſe opinor, praeter illas, quas *Elzevirio* te miſiſſe ſcribis: nam neque illae comparent hactenus, & negat ipſe *Elzevirius* quicquam abs te aut ab aliis ex Suecia nuper ad ſe perlatum, vir Clariſſime. Quas *Strangio* commiſeras, eae etſi tardius aliquanto, recte nihilominus ſunt curatae. Proximis meis ſignificabam ſpem nobis eſſe factam a *Graevio* de Typographo neſcio quo, qui Militiam tuam Navalem publico tradendam in ſe receppiſſet. Sed dum & cunctetur *Graevius* rem extra dubium ponere, & tu poſt edi-

editum Meibomianum argumenti ejuſdem commentarium malis, ut credo, lucubrationes iſtas de novo percenſere, oblatae a *Strangio* libri ad te perferendi occaſioni deeſſe nolui. Miſi itaque ad *Fridericum Scantzium* ante hoſce XIV. dies ſchedas omnes ad rem navalem pertinentes cum Baſilii Naumachicis, ut eas aut ipſe, aut *Strangii* opera uſus, Holmiam mittendas curaret; cui nautae eas tradiderit, propediem ex me cognoſces. Si interim conſtare ſibi pergit de opere edendo Typographus ille, de quo mecum egit per litteras noſter *Graevius*, ejus rei mature te admonebo, ut, ſi conditionem non averſaris, liber ad nos redire poſſit, te volente: ut dubitem tamen de oblatis bibliopolae faciunt bella atrociſſima, quae nobis terra marique ingruunt ab hoſtibus potentiſſimis, & quae promovendis artium bonarum ſtudiis haudquaquam favebunt. Eorum virus noxium jam nunc experimur, dum nec Tacitus *Gronovii*, nec *Schultingii* Seneca, aut Suetonius *Graevii*, quos prodiiſſe jam dudum in lucem oportuit, publico hactenus donentur. Lucubrationibus tuis de Re Navali addita ſunt a me tria exemplaria Monumentorum Paderbornenſium, totidemque Poëmatum Illuſtrium VII. virorum, quae diviſa inter te velim, magnumque Regni Sueciae Cancellarium, ac virum Ampliſſimum *Edmundum Grypenbielmium*. Scripti & hujus & illius auctor eſt in potiſſimis Celſiſſimus *Princeps Paderbornenſis*, qui voluminis utriuſque ex typographia Elzeviriana nuper in lucem prolati exemplaria complura ad me pervenire voluit, cum viris eruditis ac dignitate praecipuis communicanda. Voluit idem Princeps, ut in monumentis Paderbornenſibus nomine Typographi praefarer nonnulla, ad operis commendationem ratus ea factura, ubi eum non pauca dicantur de eximiis virtutibus noſtri Principis, eaque ſatis magnifica, perſuaſum tamen habeas volo, vero majora haudquaquam a me dicta. Vides, vir Clariſſime, de alieno liberalem me eſſe factum, quando de meo vix poſſim. Virgilium ex recenſione noſtra jam minimum abeſt, quin abſolverit *Elzevirius*; qui tamen vix tanti eſt, ut ad te perferatur, quod annotationes nullae accedant. Coeptus & edi Valerius Flaccus, ſed operis adeo ceſſantibus, ut vix ſemeſtri tempore ad librum tertium ejus auctoris a Typographo ſit perventum. Et haec quidem hactenus. *Jacobus Gronovius* ante profectionem Hiſpanicam monitus a me, ut codicem Gellianum reſtituendum tibi curaret, id jam factum abs ſe reſpondet, librumque traditum Profeſſori Juris neſcio cui Upſalienſi, qui de eo repetendo rem abs te in mandatis habuiſſet. Meibomiana ad te perlata jam pridem oportuit, quando ejuſce curam rei in ſe ſuſcepit *Schantzius*, qui & ipſe ad me perſcripſit conſultum abs ſe *Waesbergium* bibliopolam, ecquid exemplorum gentis Suecicae libellum mihi tradendum penes ſe haberet; negavit ſe habere. Quid Upſalienſes veſtri moliantur, quid tu mediteris, cupio vehementer doceri. Vale, vir eximie, & mihi velle, ut hactenus, perge. Hagae Comitum XX. Maii. CIↃIↃCLXXII. Haſce jam exararam, cum me compellat *Fridericus Schantzius*, ac docet, de litteris ad *Elzevirium* abs te miſſis errorem eſſe: eas enim litteras ſibi fuiſſe concreditas abs te, quae *Elzevirio* ad me mittendae traderentur, & abs ſe recte ad me miſſas fuiſſe. Commentarium de Militia Navali tuum cum libris adjunctis jam navigare.

fuiſſe

fuiſſe enim conjectum in navem, cui Calmariae nomen, ac deſtinatum Holmiam ad affinem tuum *Brobergium*. Hoc volebam neſcius ne eſſes. Iterum vale, vir celeberrime.

EPISTOLA CXL.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

JAM pridem binis tuis ultimis reſpondiſſe debueram. Sed impediverunt me morbi, qui me toto hoc vexarunt anno, & adhuc vexare non deſinunt. Deinde ſtatus rerum veſtrorum turbulentiſſimus, ob quem neſciebam, an poſſem ſcribere, & per quem litteras ad te curarem. Nam & *Schantzius* noſter a vobis diſceſſerat, de quo ad hunc diem ignoramus, quo venerit, & incidiſſe in latrones, ac ab eis vita ſpoliatum eſſe metuimus. Nunc quia Dn. *Strang* ſpem fecit fore, ut ſi litteras ad ipſum darem, ad te ſint perventurae, ſcribo ac ſignifico, recte mihi eſſe reddita non modo Meibomianum opuſculum de fabrica triremium, ſed & caetera, quae huc miſiſti, cum Militia Navali mea. Pro quibus omnibus ſummas tibi ago gratias, & ut Celſiſſ. Auctori meo nomine ſubmiſſe, obſervanterque agas, diligentiſſime rogo. Acceperunt ſtatim & Illuſtriſſ. Cancellarius, & Gen. Dn. *Grypenhielm* ſua exemplaria, quod fortaſſis jam ſignificarunt tibi. Meibomianum inventum, totum quantum, nullum eſt, nec ei firmando ullus facit locus veterum ab ipſo adductus, quod tibi ſuo tempore faciam planiſſimum. Fruſtra itaque ſe jactat tam arroganter homo vaniſſimus, & doctis omnibus tam inciviliter inſultat. Ego haec aeſtate nihil propemodum egi. Et diſſuaſerunt medici, ut incumberem libris, ſi vellem denuo reconvaleſcere, quibus vel propter uxorem liberoſque meos eſt parendum. Prodiit tamen Hamburgi, ut ſignificavit nuper typographus, epiſtola Cl. *Bocharti* a me verſa in Latinum ex Gallico, de Aenea nunquam in Italiam profecto. Ibi denique ſub praelo eſt Phaedri noſtri tertia editio. Hyginus etiam eo mittetur proxime. Quem ſi tuo nomini inſcripſero, ex officio facturum me meo ſcio, utrum vero gratum tibi ſit futurum, ignoro, utque in tempore me doceas, oro. Lapponia pervenit ad finem. Deſiderantur picturae ac imagines, quas cum commodum eſt delineo. Militia Navalis mea forte typographum inveniet Francofurti, nec dum tamen ſatis certus ſum de ea re. Gellium meum MS. Holmiam allatum eſſe his diebus audio. De aliis meis non habeo, quod nuntiem: Socer meus abſolvit verſionem Latinam Codicis legum Suecicarum. *Magnus Celſius*, Matheſeos Profeſſor, Chronologiam infallibilem *Chriſt. Ravii* refutavit, diſputatione publica non ita pridem habita apud nos. Quae res *Ravium* tanto dolore dicitur affeciſſe, ut Academiae huic vale dixerit, & nunc factus ſit Profeſſor Francofurti ad Oderam. Plura non ſuccurrunt. At res veſtrae plurimum mihi afferunt moeroris, cum praeſertim ſcire nequeam, quomodo

Digitized by Google

ſe habeant amici communes, deque te ipſo, forteque tua plane ſim incertus. Scribe igitur, ſi potes, & me libera hoc metu, ſimul fac, ut intelligam, quo pacto vivat optimus *Graevius*, multum enim vereor, ne in ſummo diſcrimine verſetur. Deus vos omneſque nos reſpiciat, & totius univerſi turbatores aliquando caſtiget. Quo in voto deſino, atque ut me porro amare pergas, etiam etiamque te oro. Vale. Upſaliae a. d. 20. Auguſt. CIƆIƆCLXXII.

EPISTOLA CXLI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

QUantae calamitati Foederatorum Belgarum populus hoc anno ſit objectus, vir celeberrime, nil neceſſe eſt, ut operoſum in modum enarrem tibi: cum ex fama publica non poſſis non habere mala noſtra perſpectiſſima. Ego, etſi valetudini obnoxius, ex quo in patriam reverſus ſum, obſecutus tamen auctoritati ac mandato Principis in Germaniam me contuli, ubi tertium jam menſem haereo, ad meos, uti ſpes eſt, propediem rediturus, quando copioſius de ſtudiis communibus tecum agam. Tu viciſſim ſi alloquiis tuis longe acceptiſſimis ſubinde me beaveris, non parum equidem ſum debiturus tibi. Omnium tutiſſimum fore opinor, ſi tuas *Elzevirio* bibliopolae tradendas cures Amſtelaedami. Ante meam ex patria profectionem egi cum typographo Amſtelaedamenſi de Militiae tuae Navalis editione altera in publicum proferenda: quod monitus eſſem a *Graevio* noſtro, inventum ſibi, qui conditionem libri in lucem emittendi non detrectaret. Et ſane paratum is ſeſe mihi profeſſus eſt ad ſuſcipiendam hanc provinciam, modo pacatiora tempora adfulgeant. Exiſtimo autem multo fore conſultius ejus opera ut utaris, quam typographi apud Germanos cujuſcumque; qui figuras operi inſerendas ab *Elzevirio* tam facile haud quaquam impetrabit. Tu tamen, vir Clariſſime, facies, quod e re tua videbitur. Oſtendebat idem Typographus mihi Meurſianas, quas noſti, trium inſularum antiquitates, jam magna ex parte typis ſuis deſcriptas. Haerere tamen opus aſſeverabat ob inopiam chartae. Augurari licet pacem ſperatam huic quoque malo remedium mox eſſe allaturam. Phaedrum tuum editionis tertiae videre vehementer deſidero. Uti & Hyginum, cui quod me patronum circumſpicis, honorem maximum ulnis ambabus amplector. Pluribus agam tecum redditus mihi ac meis: nam hîc militares inter ſtrepitus nunc vivo, qui me totum obtundunt. Officinas librarias hac in civitate vix obiter inſpexi, ubi ſe mihi obtulerunt Valerius Maximus & Sulpicius Severus *Joannis Vorſtii* notis non ineruditis illuſtrati. Et has mei juris ante diſceſſum faciam, & ſi quid praeterea melioris notae librorum occurrit. Vale, vir celeberrime, & valetudinem, ſi me amas, cura quam diligentiſſime. Francofurti ad Moenum XVIII. Octob. Gregor. CIƆIƆCLXXII.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CXLII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

ANte biduum ad me ſunt allatae tuae, Hagae Comitis hoc ipſo menſe ſcriptae, quae me multo affecerunt gaudio. Primum, quod te ſalvum ac incolumem in hoc periculorum pleno tempore ad tuos nuntiarent reverſum. Deinde, quod oſtenderent, manere eundem tuum tamen erga me animum, qui fuit longo tempore, memoriamque mei non intervalla locorum, non ſilentii diuturnitatem poſſe oblitterare. Fateor equidem, me debuiſſe pridem reſpondiſſe tuis, ſaltem iis, quas ad me ſcripſiſti Francofurti. Nam quas ex aula Paderana dediſſe ais, ad me hactenus non ſunt perlatae. Verum quia ſentiebam, nuſquam certo loco te ſubſiſtere, praeterea itinera militibus infeſta nuntiabantur, malui exſpectare, donec tutior mittendi litteras occaſio ſe praeberet. Equidem ne nunc quidem ita omnia compoſita, ut optant, quotquot belli mala mecum vel experti ſunt, vel ſciunt aeſtimare: ſpero tamen litteraria commercia paullo tutius & certius a nobis poſſe coli in poſterum, quam huc uſque factum. Itaque ad utraſque illas tuas nunc reſpondeo: primum quod Militiam Navalem meam attinet, nihil quidem ea nunc feſtinat; nec tamen expectare veſtros Typographos poſſe videtur in hac temporum difficultate. Phaedrum eſſe publicatum ſcio ex bibliopola Hamburgenſi, nam huc uſque ipſum nondum contigit videre. Scripſi ei pridem, ut ad *Elzevirium* curaret exemplum tibi mittendum. Et fortaſſe jam ad te perlatum eſt, non enim credo neglecturum, quod tam ſancte promiſit. De Hygino nihil plane mihi nunciatum eſt, niſi quod excudendi ejus initium ſit faciendum circa medium aeſtatis hujus. Si jam factum eſt, ipſas meas ſpes typographus anticipavit. Anonymum, qui argumenta fabularum Ovidianarum concinnavit, adjicere non propoſui. Quod ſi ejus lectiones varias communicare mihi haud gravaberis, forſitan invitabunt me ad eum una cum fabulis Fulgentii emittendum, quarum varias lectiones ſpero me a *Gudio* impetraturum. Epiſtolam, ſub nomine *Conſtantini Opelii*, a me contra fabricam Meibomianam eſſe ſcriptam tibi ſoli confiteor. Nolo enim mihi eſſe quid negotii cum homine maledicentiſſimo & audaciſſimo. Quod jactabat, refelli haud magno negotio ea ſe poſſe, quae in ea ſcripta ſunt, credo facile, ſi reſpicio illius animum. Quid enim putet ſe non poſſe, qui ex quovis quidvis audet fabricare? Caeterum an doctis ſuam ſit approbaturus ſententiam, dubito admodum, cum non conjecturis mea, ut ipſius, & violentis explicationibus, ſed argumentis evidentibus, aperto verborum ſenſu, & conſpiratione veterum monumentorum ſint ſubnixa. Tu firmabis me in hac ſententia, vel oſtendes contrarium, ſi epiſtolam ipſam haud gravabere, vitioſiſſime quidem, ut Hamburgi editam, ſed cui ſubjungi errata curavi, poſtquam pars exemplarium jam eſſet me invito inſcioque diſtracta. Cujus exemplum ad te curabo perferri ope-

Digitized by Google

ra bibliopolae Hamburgenſis, ut primum litteras ad eum dandi occaſio praebebitur. Ego haſtenus & per biennium fere aegrotavi, neque ſpem recipiendae priſtinae valetudinis habeo magnam, adeo a ſcorbuto corpus totum occupatum eſt. Non ita igitur potui expedire deſtinata, ut volebam. Chronicon Archiepiſcoporum Upſalienſium brevi perducetur ad finem, poſt ingentes moras, quas injecit neſcio quibus cauſſis typographus. Lapponia mea Francofurtum eſt miſſa initio hujus anni, quanquam ad hunc diem ignorem, utrum eo perlata ſit, cum a bibliopola nullas adhuc viderim litteras. Orationem, quam publico nomine habui coram Rege, cum primum ad imperium propriis curis tractandum acceſſiſſet, quia ſic volebant, typographo deſcribendam dedi. Mitterem exemplum ejus, ſi ſcirem, qua ratione tuto poſſem. Nunc recolo, quae annis pluſculis occaſione lectionum publicarum in diverſos notavi ſcriptores, non unius generis omnia, quoniam nec auditores ſemper iidem fuere. Videbunt fortaſſe lucem ſub titulo Lectionum Academicarum. Dices, quando tandem finis erit nugarum? Itaque claudo, ut tamen prius te rogem plurimum, ne graveris ſignificare, quid *Graevius* noſter vivat, & has litteras mittere ad *Jacobum Gronovium*, ubicunque fuerit. Nam reſpondeo epiſtolae ipſius ſcriptae ante annum, ſed nunc demum mihi redditae, ut neſciam, quo loco nunc verſetur. Vale. Upſaliae a. d. 13. Mai. CIƆIƆCLXXIII.

EPISTOLA CXLIII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Accepi tuas, ſuperiori menſe ſcriptas, e quibus video, ne inter has quidem bellorum turbas Cl. *Graevium* intermittere curas promovendae rei litterariae. Quod quidem admodum mihi eſt jucundum cognitu, optoque ad nos perferri, quae ab ipſo eduntur. *Cuperum* Daventriae humaniores profiteri litteras, nunc demum diſco ex tuis. Placet mihi vehementer ejus in edendo Luciano propoſitum. Deſiderat enim is ſcriptor, ut cum cura edatur, quam adhibiturum debitam virum egregie doctum confido. Quae in Italia nuntias eſſe publicata, ſunt haud dubie utiliſſima, ſed eorum videndorum copiam nos habituros unquam, ne ſperamus quidem, in hoc turbulentiſſimo rerum omnium ſtatu. Neque enim pacis ulla cogitatio apud quenquam, dum alii pro libertate, alii pro dominatione tentant ultima. Deus miſeriam tot millium reſpiciat. Mitto tibi hîc Chronicon Archiepiſcoporum, una cum oratione mea, & epiſtola de triremibus, de quibus omnibus proxime judicium tuum & eruditorum aliorum apud vos expecto. Phaedrum ſcripſit typographus Hamburgenſis pridem ad te miſſum, neque dubito quin *Waasbergius* interea tibi reddiderit. Stierrhielmianae in Ulphilam curae ſunt tumultuariae, nec a noſtris magni fiunt, praeſertim Theologis, qui multa deſiderant in ipſius praefatione. Atque poterant profecto multa aliter ſcribi. Sed nimirum, ſicut ipſe noſti, fuit

fuit ingenium ejus laboris impatiens & calidum. Dico, fuit, quia rebus humanis pridem vale dixit. In Gothicis & Suecicis antiquitatibus nihil nuper publicatum. Chronicon magnum Rhytmicum ſub praelo eſt. Socer meus meditatur novam ſuae hiſtoriae editionem, poſtquam Codicem legum Suecicarum vertit in Latinum, atque publicavit. Ego fortaſſe in lucem dabo quendam *Iſraelem Erlandi*, nec dum editum, qui ſcripſit vitam S. Erici Regis Sueciae, cum miraculis ejuſdem. Nunc Lectiones meas Academicas retracto, quae continebunt notas in Auctores aliquot Graecos Latinoſque. Hyginus nec dum eſt ſub praelo. Lapponia ſpectat finem, videbitque lucem proximis Nundinis Francofurtenſibus. Si quae habes in Julium Obſequentem, ea ut communices mihi, etiam etiamque rogo. Plura non occurrunt hac vice, niſi quod te ſalutare velim Cl. *Graevium*, & ſi quos potes alios ex communibus amicis in hac bellorum incertitudine. Deus vos ſervet, pacemque vobis ac otium reſtituat. Vale. Upſaliae 14. Julii CIↃIↃCLXXIII.

EPISTOLA CXLIV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

PLuribus tuis una vice tandem reſpondendum. Feciſſem olim, niſi me adverſa valetudo jam inde a feſto Michaelis anni proxime praeterlapſi, ad haec tempora proſtratum tenuiſſet in lecto. Itaque pro bonitate tua & humanitate tarditati meae ignoſces. Primum autem ago tibi gratias pro inſcriptione Dalmatica, in qua video nonnulla notabilia, de quibus alia occaſione. Phaedrum & Chronicon Archiepiſcoporum Upſalienſium recte tibi tradita, laetor. Orationem quoque meam, etſi feſtinanter, neque compte ſatis ſcriptam, haud diſplicuiſſe, gaudeo plurimum. Interea & Lapponiam meam accepiſſe debes, ſi modo fidem & promiſſa ſervavit Bibliopola Francofurtenſis. Sed ea quidem tam eſt edita vitioſe, ut illius pudeat poeniteatque. Mitto hîc errata nonnulla, ſi forte tuo exemplari non adjuncta ſunt. Nonnulla dico, nam omnia enotare non potui. Et ſcio, feſtinanter relegenti ne obſervata quidem aliqua, quale illud pag. 200. verſ. 14. ubi *pendens ſemper ſupra.* & pag. 223. verſ. 3. ubi, *de Abeno*, *quod* ſcribendum. Eſt qui eam transfert in ſermonem Germanicum, ut audio, brevique parat edere. Ego quoque eam dabo non emendatiorem modo, ſed & auctiorem, ut primum haec editio fuerit diſtracta. Hyginus nunc ſub praelo eſt, & promittit typographus publicationem ejus circa feſtum Paſchatis. Nunc in peculiari opere de inſignibus priſcis regni Sueciae ſum occupatus, demandata mihi a S. Regia Maj. ea cura. Quo efficitur, ut alia, quae parabam abſolvere, tantiſper differre neceſſe habeam. Apud nos nil editur, quod ſit pretii alicujus, cum idoneos non habeamus typographos, & ſi quid editur, id manet intra fines hujus Regni. Lectiones meae Academicae, & Libri de Militia Navali adhuc circumſpectant opem alienam. Pro emendatio-

Digitized by Google

dationibus in Obſequentem ſummas ago gratias. Si quas cum libris vetuſtis editis aut ineditis collationes procurare mihi poſſes, faceres rem admodum acceptam. Sumam enim eum in manus, ut primum data fuerit occaſio. Dum publice Juſtinum explico, video me poſſe poſt omnes alios ad eum conferre nonnulla, forſitan non prorſus comtemnenda. Specimen accipies alio tempore. Nunc enim mittere non licet. Quid de *Graevii* Cicerone expectare debeamus, quaeſo ſignifica. Saltem nunc, quam anno praecedenti, ſpero meliora, poſtquam ad priorem ſortem Ultrajectini pervenere. Si occaſio dabitur, ſaluta eum perofficioſiſſime meo nomine, ac amicitiae veteris memoriam non penitus ex animo delere jube. Vale, vir Nobiliſſime, ac ut ſoles, me amare perge. Upſaliae 6. Januarii Anno CIƆIƆCLXXIV. quem annum tibi cum multis ſequentibus in commodum rei litterariae proſperum & laetum adprecor. Reſalutant te quoque amici omnes, quos per me ſalutari voluiſti. Iterum, iterumque vale.

P. S. Mitto hic ſimul litteras generi mei, Poëſeos in hac Academia Profeſſoris, quem favori tuo, quantum poſſum, commendo, & intelliges ipſe pluribus in poſterum, niſi eum repudias, quantopere te colat atque veneretur.

EPISTOLA CXLV.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.[1]

Hagam.

SCripſi tibi 6. Januarii, raritatemque mearum excuſavi per morbum, qui me fatigavit inde ab autumno anni praeteriti, ac ne nunc quidem plane ceſſat. Significavi quoque alia, quae tum occurrebant. Nunc ex tuis in Februario ſcriptis intelligo, non eſſe traditas tibi eas litteras, quod miror, cum commiſerim Holmiae cuidam, qui ſe fide optima ſpondebat ad te curaturum. Spero tamen ad te perlatas, poſtquam ultimas ad me miſiſti. Quod cupio, vel propter errata, quae ad te miſi, commiſſa in Lapponia mea, foeda & multiplicia, ſingulis etiam occurentia paginis. Confido enim illam tibi redditam interea a Bibliopola. Sic certe mandavi, & ipſe promiſit pluribus. Quanquam neſcio quae apud id genus hominum ſit negligentia, quod video ex *Schultzii* exemplo, qui nunc demum mittit libellum Memorabilium gentis Suecicae, quem jam ante annum debebas accepiſſe. Sed tamen & ipſos forte impedit interdum calamitas temporum, cui remedium ſperamus indies plenum a pace, quam cum Anglis cives tui ſancivere. Atque utinam nos omnino bonitas caeleſtis reſpiciat, commodiſque pacis mala tot tantaque bellorum permutet. Litem, quae te hactenus a litteratis curis abſtraxit, eſſe finitam tandem in tuum commodum, laetor gratulorque tibi ex animo, eo magis, quia ſpero, poſthac abs te iri compenſatum, quod ipſius cauſa ab initio intermiſſum eſt. *Jacobum Gronovium* patria deſerta conſediſſe in Italia, miror. Velim ſcire, num paternas amicitias oblivioni tradere incipiat, num tecum quoque eas colere pergat. Scripſi ei olim, uti ſcis, ſed reſponſi tuli nihil. De me, quae

quae nuntiem, non habeo, morbi enim non ineptum magis me faciunt ad ſtudia, quam pigrum. Vix a me obtineo, ut ſcribam epiſtolam amicis, adeo non poſſum operis litterati quid abſolvere. Hyginum tamen proxime accipies, inſcriptum tuo nomini, ut promiſi ego, & tu indulſiſti mihi. Ad Juſtinum quoque pergo annotare quaedam atque Obſequentem. De quo proinde rogabo, quod petii antea, ut ſi quid lectionis variae vel habes ipſe, vel aliunde potes habere, id communicare mihi ne graveris. Cogitavi quoque aliqua ad Marcianum. Verum deſunt mihi ſubſidia, quae quomodo impetrare valeam non video, cum praeſertim ne vulgati quidem libri ad nos perferantur. Et fortaſſis fruſtra feſtino, cum iis etiam, quae jam ante confecta habeo pluſcula, praeſertim lectionibus Academicis, id eſt obſervationibus in ſcriptores pluſculos, & Militiae Navali noſtrae, Typographi deſint. Reſalutant te officioſiſſime, quotquot per me voluiſti ſalutari. Ego quoque te ſalvere jubeo, & valere diutiſſime. Upſaliae XVII. Martii CIↃIↃCLXXIV.

EPISTOLA CXLVI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PAucos ante dies perlata eſt ad me Epiſtola tua, vir Celeberrime, diu multumque in ipſo itinere cunctata, cui unde procraſtinationis tantum ſit objectum, equidem divinare non poſſum. Maluiſſem quippe tempeſtivius aliquanto traditam mihi, ut de reſtituta tibi in melius valetudine, quae unice me habebat anxium ac ſuſpenſum animi, certiora edocerer. Pro libris compluribus per te miſſis mihi gratias jam egi, agoque, quantas poſſum Lapponiam exhibuit mihi *Graevius* noſter, a nobili Sueco neſcio quo ex Ubiis ad ſe perlatam nuper. Aliud ejus commentarii exemplar mihi hactenus videre non contigit. Infeſſo enim per hoſtem non unum Rheno vix datur merci librariae tutus ad nos tranſitus. Miſerat quidem menſe praeterito ex ſuis nonneminem *Elzevirius* Francofurtum, qui nundinis Paſchalibus proximis intereſſet. Verum is, luctatus aliquamdiu in Friſia provincia cum maximis itinerum difficultatibus, paucos ante dies ad herum, irritus propoſiti, eſt reverſus. Ipſe *Graevius* & ſalvere plurimum per litteras te jubet, & teſtatur praeterea perferendum ad te Suetonii ſui exemplar Baronem *Flamingium* in ſe recepiſſe. Spem ad haec facit, mox fore, ut literis ſuis te conveniat. Ego & ante menſes hoſce duos litterarum ad te nonnihil dedi, & nuper alias tradidi *Laurentio Magalotto*, viro elegantiſſimo, & nobilitatis Etruſcae inſigni ornamento, ad vos excurſum paranti. *Waesbergio* bibliopolae, cum Amſtelodami proxime adeſſem, viſus ſum intellexiſſe Fabulis Hygini abs te recognitis Aſtronomica ejuſdem quoque eſſe acceſſura. Unde vix ſpes eſt, fore ut opus omne proferatur in lucem ante Kalendas Sextilis vel Septembris. Doleo propter haec bella vix rem mihi eſſe integram de bibliotheca ex Suecis huc transferenda, quod tamen propediem a

me

Digitized by Google

me curabitur, cum feram impatientius uſum librorum omnem mihi interceptum tot jam annis. Poteram alioquin ſuppeditaſſe haec Aſtronomica Hygini cum ſcriptis exemplaribus duobus aut tribus collata, quae in ſcriniis meis ſervari ſcio. Julii Obſequentis codices vetuſtos qui vidiſſet, neminem inveni hactenus, nec aliud exemplar opinor uſquam exſtitiſſe, praeter illud, ex quo *Aldus Manutius* ſuam editionem Plinianis epiſtolis conjunctam adornavit. De Juſtino edendo te cogitare lubens audio. Ediderunt illum inter caeteros, *Elias Venetus* & *Tanaquillus Faber*, ſed neutra editio oculis mihi hactenus eſt uſurpata. *Graevius* in Cicerone illuſtrando pergit, verum paſſibus omnino lentis. Ejecti quidem ſunt Galli ex provincia Ultrajectina, ſed ne ſic quidem calamitatis bellicae ſunt expertes miſeri cives, degente etiamnum in vicinia hoſte. Caeterum poſt inſtauratam cum Brittannis pacem meliora ſperare par eſt. Nos quidem animis ad bellum propagandum nunc accingimur, ex quo Caeſar & Hiſpanus partes noſtras ſunt amplexi. Sed jacent interim miſerrimum in modum bonae artes, jacet proventus omnis bonorum codicum, ceſſantibus typographicis praelis, & veterno quodam oppreſſis. Generum tuum, praeſtantiſſimum virum quod mihi conciliare non es gravatus, equidem id habeo longe acceptiſſimum. In Italia Galliaque ex amicis meis complures amiſi nuper, atque in his *Johannem Capellanum*, miri candoris magnaeque elegantiae virum. Plura debebam ejus meritiſſimis laudibus, ſed quae per dolorem immenſum premo. Vale, vir eximie, & me tuis virtutibus unice addictum perge benevolentia, ut hactenus, omni favere. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXIV. XII. Aprilis Georg. Jam intellexeris credo *Jacobo Gronovio* in Tuſcis peregrinanti delatam a Magno Duce profeſſionem artium bonarum Piſanam.

EPISTOLA CXLVII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

VIX meas decurſo proximo menſe ad te dederam, Cl. *Scheffere*, cum [1] tuae Martii die XVII. exaratae comparuerunt: quas habui, ut tuas omnes, longe equidem acceptiſſimas. Lapponiam tuam nullus vidi hactenus, praeter id exemplar, quod *Graevius* noſter exhibebat mihi non ita nuper ex Ubiis ad ſe, uti ferebat, perlatum. Nam quae in Bibliopoliis hic proſtitere venalia numero perpauca, quod ipſa novitate, ut fit, nec minus ſui pretii & auctoris nomine litterarum ſtudioſis plurimum ſe commendarent, jam diſtracta eſſe audio. Miſit quidem, ut ſolet, *Elzevirius* ex ſuis nonneminem ad nundinas aeſtivas Francofurtum, ſed is, itinerum difficultatibus objectus in Friſia, regione ut ſcis paludoſa, pedem referre poſt multas moleſtias ad herum coactus eſt. Ut hactenus compertum non habeamus, ſi quid exquiſitae frugis in re littera-
ria

[1] Hae quidem ad manum erant, ſed quia nihil praeter ceteras novi continebant, omiſi, ut ſaepe alias.

ria peperint nundinae. Ex ſuperioribus meis reſcire jam potuiſti bellicae tempeſtatis inclementia apud nos adflata omnia bonis artibus ornandis promovendiſque vix locum reliquiſſe. nunc benignior paulatim adſpirat nobis aura, annuente mirificum ac ſtupendum plane in modum gratia divina: quippe cum res noſtrae ex improviſo ante hoc biennium ſic dejectae & tantum non conclamatae haberentur, ut nullis remediis erigi atque refocillari viderentur poſſe, Deus tanquam e machina repentinus ſupervenit, omniaque in integrum reſtituit, pauciſſimis exceptis oppidis, imo vix uno alteroque, quae hoſtili praeſidio etiamnum inſidentur; reliqua, ſponte, ut amiſſa erant, & nulla vi admota, ad veteres dominos jam rediere. Ego interim conſilium cepi de privata vita amplectenda, quo & temporum iniquitas, & valetudo pertinax, & deſiderium, quo flagrabam jam pridem ſingulare detexendi telam omnem ſcriniorum meorum, aſſidua flagitatione me compulerunt. Reliquum eſt, ut e privata & moleſtiſſima lite me expediam, in qua, plus quam velim, curas occupare cogor. Sed & illa jam ad finem properat, ac tranquilliorem vitae decurſum poſthac promittit. *Abrahamus Berckelius*, qui poſt Antonini Liberalis Metamorphoſes, obſervationibus ſuis illuſtratas, jam quadriennium in Stephano Byzantino edendo occupatur, ſignificabat mihi proxime penes ſe extare fragmentum MSS. fabularum Hygini ejuſdemque aſtronomicôn, ſed nulla prece permoveri potuit, uti copiam ejus aut tibi faciat aut mihi, quod prae ſe ferat, Hyginum ſuis quoque curis fore exornandum. Non opinor tamen exemplum ſcriptum, quod oſtentare dicitur, a vetuſtate commendationem poſſe multum mutuari. *Samuel Tennulius, Gronovii* τοῦ ἐν μακαρίταις affinis, Frontini Strategemata ſub praelo habet, poſt, uti vult credi, Valerium Maximum daturus. In Brittannia Joſephi, Archimedis, & Jamblichi editionem moliuntur. qua de re complura propediem ex me cognoſces & certiora. Jam enim Oratores noſtri, in quibus *Beuningius*, arctiſſima, ut ſcis, mihi junctus neceſſitudine, eo ſunt profecti, nec unum ex amicis meis in ſuo comitatu trahunt. *Iſaacum Voſſium* benigna admodum fortuna illic terrarum reſpexit, uti jam ſignificaſſe me tibi opinor. Cum *Jacobo Gronovio* rarius litterarum commercium intercedit mihi, etſi ex Etruria ab aliis amicis, atque adeo ab ipſo magno Duce, frequentes accipiam. Narrant illi, detectum nuperius antiqui operis ſepulchrum in via Flaminia, tertio aut quarto ab urbe lapide, cujus inſcriptionem luculentam addi & variis picturarum ornamentis conſpicuam. de Marciano edendo quod cogitare te ſcribis, vir celeberrime, velim me doceas, ecquid Capellam Martianum deſignes, cujus codices pervetuſtos tres quatuorve ſcio aſſervari in publica Leidenſium bibliotheca. Julii Obſequentis unicum fuit exemplar, ex quo *Aldus Manutius* editionem ſuam concinnavit. Ut fruſtra codices pervetuſtos circumſpicias illius auctoris. Lectiones tuas Academicas publico commiſſas geſtio videre. Neque enim dubitari poteſt, quin plurima in iis nos ſis docturus, quae hactenus ignorabantur. Militiae Navali typographum inveniri apud nos poſſe haudquaquam diffido, ſimulatque Galliarum Regi cum Belgis foederatis melius convenerit. Nam reliquos hoſtes, in quîs regem Brittannum

& duos Antiſtites, jam a capite noſtro ſumus amoliti. Sarcinas meas ac bibliothecam e Suecis devehendas ad nos jam nunc curo. Utinam ſalvae ad me perferantur. Vale, vir ſumme, praecipuum amicorum decus. Salutat te noſter *Graevius*, ego ſocerum tuum, generumque cum clariſſimis collegis ſalvere plurimum jubeo. Hagae Comitum Anno CIƆIƆCLXXIV. XVII. Mai. Gregor.

EPISTOLA CXLVIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

INter illas publicae rei anguſtias, vir celeberrime, quîs foederati Belgae objecti ſumus, interque praeſentiſſimam hanc artium bonarum ſolitudinem, quam bellis atrocioribus referimus acceptam, ſolatia certiora vix aliunde proveniunt mihi, quam a tuis, omni eruditionis melle conditis alloquiis. Quo moleſtius atque iniquius tuli multo jam pridem tempore nil literarum omnino abs te in manus meas perferri: cum ego frequentes exaraſſe me recorder. Ingeminat curas haſce ſollicitudo, quam lubricus atque anceps valetudinis tuae ſtatus nunquam non altam huic animo infigit. Sed ecce commodum, Hyginus tuus, proximis diebus per *Waesbergium* traditus, lenivit utcumque hoſce angores. Qui quod meum fronte in ipſa nomen oſtendit, ut non poſſum non exoſculari pulcherrimam hanc in te benignitatem, meique ſtudium omni praedicatione majus; ita me interpellat pudor juſtiſſimus, ac mei admonet ſubinde, ne poſſim hîc quicquam meritis meis arrogare. Faxo nihilominus, ſi uſus venerit aliquando, ne conqueraris rem tibi fuiſſe cum homine tanti honoris parum intelligente. Ipſum praeterea Hyginum cum cura perlegendum mihi ſub hyberna tempeſtate propoſui. Quando fortaſſe de locis nonnullis dubiae apud illum ſanitatis pluribus tecum ſum acturus. Perlata enim jam ad nos e ſeptentrione veſtro bibliotheca mea, ac ſarcinis litterariis locum mihi ſolitarium circumſpexi in agro Trajectino, qui me ſtudiis antiquis reddat, ubi primum e litibus domeſticis ac forenſibus tricis, quae me totum hactenus, ex quo ad meos ſum reverſus, obtundunt, dabitur emergere: quam felicitatem haud longe quaerendam propediem fore mihi promitto. Continget illa quoque occaſione, ut ſpero, tuis lucubrationibus, vir Clariſſime, nonnihil iri conſultum. Aſtronomica certe Hygini ſi fabulis additurum te ſciviſſem, poterant tibi in nonnullis prodeſſe mea ſcrinia. Nam praeter editionem ejus Regiam, Aldinam & Baſilienſem aliaſque, quarum copiam tibi jam factam reor, poteram ſuppeditaſſe Venetam Anni CIƆCCCCLXXXII. tibi haudquaquam cognitam, tum aliud exemplar cum ſcriptis codicibus duobus aut tribus a *Jano Vlitio* collatum. Quid, quod *Abrahamus Berkelius*, qui Antonini Liberalis metamorphoſes animadverſis ſuis illuſtratas cum Stephani Byzantini fragmento in publicum nuper dedit, ſignificabat non ita pridem, eorundem Aſtronomicôn exemplar ſcriptum ſe poſſidere, cui

cui fabularum pars accederet. Sed cum is quoque de Hygini editione dicatur cogitare, vix video, quo ſucceſſu codex hic ab illo poſſit ſperari tuis uſibus indulgendus. Quanquam proximo biennio non defore illi, quod agat, ne Hyginum typis adornare poſſit, ſit credibile; cum deſudet totus in Stephano, quem modo dicebam, Byzantino commentariis ſuis illuſtrando, cujus partem vix dimidiam toto quadriennio typographus *Gaesbekius* jam profligavit. Si cogitationes tibi ſedent editionis Hyginianae ſecundae typis mundioribus aliquando proferendae, nam Hamburgenſis illa nec emendata eſt ſatis, nec nitori lucubrationum tuarum reſpondet, fac quaeſo id quamprimum cognoſcam: ſunt enim, quae ſub vernam tempeſtatem ad te cupiam perlata; quando incumbens hybernum tempus vix permittit, ut id citius fiat. Poterimus alternis opera uti in poſterum Rumphiana, in curandis hinc inde ſive literis, ſive faſciculis majoris rei. Hunc, inquam, *Rumphium*, qui ſucceſſor mihi apud vos eſt datus, non gravaturum reor, quicquid id eſt incommodi; cum & literis humanioribus imbutus ſit utcunque, ac tibi, uti ante diſceſſum mihi ſignificabat, velit innoteſcere. Cum aliis libellis, quos tibi ſervo, ſepoſui etiam Rhetores antiquos Graecos editionis Aldinae, librum ut inventu perdifficilem, ita oblatum bona fortuna nuper mihi venalem, praeter id exemplar, quod a magno *Scaligero* legatum Parenti meo, penes me extat hactenus. Vale, vir ſumme, & mihi favere, ut facis, perge. Hagae Com. CIↃIↃCLXXIV. XXV. Octobr.

Ad nundinas Francofurtenſes proximas miſit quidam e ſuis nonneminem *Elzevirius*, cui tamen in mandatis dare ſum oblitus, ut Lapponiam tuam mihi inde adferret. Apud vos, qui alta fruimini pace, quid apparetur rei literariae, cupio doceri. Nam nos alia omnia cogitamus. *Jacobus Gronovius*, qui profeſſionem bonarum artium Piſanam, a magno Etruriae Duce oblatam ſibi, erat amplexus anno proxime decurſo, nunc inde ad nos reditum parat. Socero tuo & Cl. *Brunnero* ſalutem dico plurimam.

EPISTOLA CXLIX.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUas ante menſes aliquot exaravi, & per Typographum Hamburgenſem Hygino praefixi litteras, una cum Hygino ipſo pridem tibi redditas credo. Sic profecto credere me voluit *Gothofridus Schultz*, Bibliopola Hamburgenſis, qui a ſe miſſum Hyginum ſemel iterumque mihi confirmavit. Quare cum ex eo tempore nullae tuae ad me ſint perlatae, propemodum eam adducor in ſententiam, quaſi parum tibi gratum fuerit meum hoc officium. Et profecto fateor ultro, id eſſe tenue ac minutum. Quia tamen ex amico animo cultuque, quo te ob virtutes, eruditionemque raram proſequor plane ſingulari, profe-

ctum eſſe facile agnoſcis, ſpero non tam operis exilitatem, quam amicae voluntatis magnitudinem reſpiciendo, excuſaturum quod culpari poſſe alias videbitur. Poſt Hyginum publicavi nuper etiam *Iſraelem Erlandi* de vita & Miraculis S. Erici Regis Sueciae, quem mitterem, ſi occaſio daretur, non quod magni ſit momenti, ſed ne quid meorum quacunque de cauſa poſſis deſiderare. Hamburgum per bibliopolas Holmiae in nundinis verſatos miſi Lectiones meas Academicas, ut ibi excudantur. Utrum recte fuerint curatae, necdum ſcire potui: habeo & Juſtinum cum Julio Obſequente praelo paratum. Ciceronis vero officia abſolvere nunc ſtudeo. Explicabuntur commentario ſat amplo, qualem videtur argumenti ipſius ubertas atque dignitas poſtulare. At haec quidem majori contentione quaero perficere, quod vires meae morbis quotidianis ſic franguntur, ut non poſſim vitam longiorem ſperare. Quae conditio tuarum ſit, ſcire vehementer cupio. Sperabam aliqua intellecturum per generoſiſſimum *Magalottum*, qui ſuperiori aetate fuit apud me, litteraſque ex itinere promiſit. Verum hactenus vidi nihil, & Mercator, qui negotia ipſius Holmiae curare ſolebat, ſtatim poſt diſceſſum ejus morte defunctus eſt. Quod ſcribo, ut ſilentium meum excuſes viro longe humaniſſimo, ſi forte litteras ad ipſum mittes. Plura non occurrunt, niſi quod praeſentem annum tibi laetum candidumque optem cum innumeris ſequentibus. Vale, Upſaliae 8. Januarii CIƆIƆCLXXV.

EPISTOLA CL.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

PAucis ante Novembres Kalendas proxime decurſas diebus, epiſtolam ad te dedi, vir celeberrime, ſi recordor id probe, qua cum alia nonnulla, ut fit, complectebar, tum agebam gratias ingentes, nec tamen beneficio pares, pro Hygino tuo recens tum ad me perlato. Has literas Holmiam perveniſſe ex V. A. *Chriſtiano Conſtantino Rumpſio*, foederatorum Belgarum res in aula veſtra curante, ſum edoctus, ad quem curatae erant, ut mirer earum tibi copiam haudquaquam fuiſſe factam. Amiſit exinde uxorem *Rumpſius*, aliaque majoris rei ſub primum adventum habuit peragenda apud vos, per quae fieri potuit, ut in literis iſtis ad te curandis diligentiam ſuam, non ſemel mihi exploratam, non ſatis probarit nobis. Quapropter proximis diebus repetendam ad te ſcriptionem duxi, cum interea ſupervenerint tuae longe jucundiſſimae, hoc uno parum acceptae tamen, quod valetudinem, quam & ipſe pridem experior minime ſecundam, nutare tibi & adfligi magis ac magis nuntiarint. Habere me, quae vere proximo ad te perlata velim, per nautas noſtros, neſcio quid libellorum, diu eſt quod ſignificavi. Poſtea & Stephani Byzantini fragmentum abs ſeſe editum *Abrahamus Berkelius* mihi tradidit, quod ad te miſſum cuperet. Idque

regio

regio miniſtro *Guldenſtolpio* ad vos perferendum jam tradidiſſem, niſi ille mihi in villa decumbenti nec opinus eſſet elapſus. Si quid libellorum praeterea vis conquiſitum tuos in uſus, id quaeſo quamprimum ſignifica. Nam & ego rus propediem excurram denuo, ut ordinem bibliothecam variis in locis illic congeſtam, & in auctionibus librorum, quae frequenter admodum habentur apud nos, circumſpiciam, ſi quid e re tua futurum illic occurrat. Lectiones Academicas, quarum ſpem facis, utinam in publicum prolatas mox videamus, cum caeteris praeclaris ingenii monumentis, quae nuperius elucubraſti. Lapponiam tuam apud bibliopolas noſtros hactenus indagare non potui. Lutetia ſcribunt, *Henricum Valeſium* poſt tria Scriptorum eccleſiaſticorum volumina in lucem emiſſa nunc Libanii inedita complura apparare, quae Rhetoris illius tomum tertium conſtituant. Non dubito complura apud Gallos exquiſitae notae prodiiſſe ſcripta proximo triennio, quo armis utrimque decertamus, ſed horum notitia ad nos vix pervenit. Nunc etiam vos videmini in partibus fore, quod avertat deus ubi compertum habebo meos ad te perferri, plenius uberiuſque de hiſce ac aliis rebus ad te perſcribam. Vale, virorum Clariſſime, meque ſolito favore complecti perge. Hagae Comit. CIↃIↃCLXXV. prid. Kal. Mart. Gregor. *Jacobus Gronovius* ex Italia nuper redux multa collegit illic e Mediceis codicibus haud contemnenda, praeſertim ad Polybium, Arrianum, Dionem Coccejanum & alios. *Laurentium Magallotum* Florentiam reverſum audio: ab ipſo diu eſt quod literarum nihil accepi.

EPISTOLA CLI.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

HIS diebus tandem tres accepi tuas junctim ad me miſſas opera Nob. Domini *Rumpfii*, quamobrem mittere diſtulerit tamdiu, eo ſcribit factum, quoniam ſperavit ipſum ſe venturum huc Upſaliam, & coram eas redditurum mihi. Quod ſignifico, ut intelligas, cur ad tot tuas nullum a me hactenus acceperis reſponſum. Nolo enim negligens officii videri, praeſertim tibi, cui tot tantiſque nominibus ſum obſtrictus. Hyginum meum (quem inſcriptione tui nominis ornatum non diſplicuiſſe tibi gaudeo) non emendate ſatis prodiiſſe fateor, aegerrimeque fero. Sed quid faciam? aut nihil publicandum mihi, aut hoc ſubeundum eſt fatum. Ac ne errata quidem licuit apponere in fine, quum librum acceperim diu poſt ejus divulgationem, & Epiſtolas meas duas, quibus quaedam conſignaveram, bibliopola conqueratur amiſſas etiam ſequenti tempore. Longe pejus prodiit Lapponia, ut ejus plane pudeat poeniteatque. Nulla pagina eſt ſine vitio multiplici, eoque ſaepe foediſſimo. Itaque & illa recudetur non modo emendatior, ut ſpero, ſed & auctior locis plurimis: quod Typographus ipſe petit, diſtractis jam exemplaribus omnibus, li-

licet ſint Regiomonti in Boruſſia & Wittembergi, qui editionem primam denuo dicantur refingere. Quod ſi ad Hyginum mittere voles, de quibus ſcribis, facies rem longe mihi acceptiſſimam, animabiſque me & ad ipſius parandam novam aliquam editionem. Cl. *Abrahamo Berckelio* velim agas gratias ingentes pro munere, quod ad me mitti per te voluit. Utinam id ad me poſſit pervenire cum caeteris, quae amice polliceris mihi. Omnium enim videndorum ſummo teneor deſiderio. Sed an ſperare liceat incertus ſum in hac difficultate temporum, ubi terra marique cuncta bellis ſunt infeſta. Deus nos reſpiciat, & reddat pacem. Ita optamus etiam his in terris magiſque ſerio, mihi crede, quam vos finitis perſuaderi vobis. Sed ad mea revertor, quae cur feſtinem edere, ſignificavi nuper. Neque cauſas habeo, ob quas mutem ſententiam. Pergit namque valetudo adverſa me urgere. Interpellant tamen ſubinde aliqua. Quale, quod nuper calamo feſtino conjicere in chartam ſum coactus, de tribus aureis orbibus ante menſes circiter quatuor in Scania e terra erutis, quod nunc ſub praelo eſt, & cum *Iſraele Erlandi* mittetur cum prima occaſio erit. Lapponiae enim expectare te editionem novam malo, quam ex lectione libri tam foede editi nauſeam contrahere. Aelianum habeo tertiae editioni poene paratum. Num ad eum quoque vel ad alios ſcriptores Graecos Cl. *Jacobus Gronovius* ex MS. obſervarit quaedam, ſcire aveo. Gratulor ipſi reditum in Patriam felicem ex animo, & ut amare me pergat, vehementer opto. Quod occaſione data ſignificare ei haud graveris, rogo. Socer meus & Cl. *Brunnerus* officioſe te reſalutant. Apud nos nihil eſt, quod in lucem mittitur, praeter Suecica quaedam. Et eſt ea rerum noſtrarum facies, culpa quorundam Academiae huic male cupientium, ut plerique neſcio quid, certe omnia alia circumſpicere nunc cogamur. Sed de hac re ſcribam plenius, cum finem aliquem negotii illius proſpexero. Erunt pleraque inexpectata tibi penitus. Haec habeo hac vice, proxime ſcribam plura, cum has ad te perveniſſe intellexero. Vale. Upſaliae 30. Martii CIƆIƆCLXXIV.

EPISTOLA CLII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

Significabam proxime per literas, vir clariſſime, traditum eſſe a me *Waesbergio* bibliopolae faſciculum, qui libros complecteretur nonnullos, ad te curandos ejus opera. Illos non Hamburgum, quod polliceri videbatur, ſed Holmiam recta ad inſtitorem *Beunſium*, *Waesbergius* abs ſe miſſos nunc aſſeverat, nactus opportunitatem navis Anglicanae, neſcio cujus, quae Amſtelodamo ad vos contendebat. Ejus rei certiorem te faciendum nunc duxi, adjectis, quas pollicebar nuperius, ad generum tuum literis, cui, ſi moleſtum non eſt, aeque ac tuo Socero aliiſque viris in Academia veſtra praeſtantibus uti

Digitized by Google

uti me commendes unice rogatum te volo. Nos in bellica hac Charybdi aeſtuare modis miſerrimis pergimus, nec ſpes adfulget fortunae melioris. Unde fit ut artium liberalium promovendarum ſtudium omne fugiat apud nos & procul habeatur. *Thomas Munkerus* Antonini Liberalis Metamorphoſes, annotatis ſuis illuſtratas, poſt Berkelianam curam praelo typographico ſubmiſit. *Gisbertus Cuperus* varia ingenii monumenta publico tradenda in ſcriniis habet parata, ſed quae temporum meliorum ſtatum praeſtolentur. Diſſertatio tamen ejus de ſigillo Harpocratis Smetiano, lucem, ut opinor, propediem videbit. *Graevius* noſter valet, & in Cicerone ſuo pergit aſſiduus occupari. Valet & *Bigotius*, uti Elzevirianae me docent literae. Nam mihi nullum omnino per haec bella cum amicis Gallicanis eſt epiſtolare commercium. Julium tuum Obſequentem in lucem eſſe prolatum ferunt. Si tempeſtivius reſcivíſſem hoc abs te agi, conjecturas in hunc auctorem nonnullas magni *Scaligeri* communicaſſe tecum poteram, quas non ita nuper e Myliana bibliotheca ſum nactus. Eam quippe auctione publica apud nos diſtractam ſuppeditaſſe mihi libros complures notae rarioris, nec paucos maximi illius viri manu illuſtratos correctoſque, aut ab illo cum ſcriptis exemplaribus commiſſos, gaudeo immane quantum. Simul ac nonnihil memet expediero e tricis forenſibus, quod ſub autumnum fiet proximum, paraturus ſum excurſum in Germaniam, ſi quid a thermis illis forte valetudini meae conſulatur: nam dejectis viribus ad contubernium Muſarum tot jam annos intermiſſum reverti vix datur. *Appelbomius*, e Succia nuper redux, pertulit ad me eruditum ſane *Johannis Stiernhookii* de Jure Sueonum vetuſto commentarium. *Jacobus Gronovius* libellum emiſit obſervationum in Hiſtoricos nonnullos Graecos. vale, vir ſumme & mihi ſtudere perge. Hagae Comitum VII. Jun. Gregor. CIↃIↃCLXXV.

EPISTOLA CLIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Schæffero.

Upſaliam.

QUia rem privatam nondum ex ſententia componi datur, in hanc aulam frequentius mihi quam velim, eſt excurrendum e ſeceſſu agri Trajectini, vir Clariſſime, ubi nuper cum forte incidiſſem in Julii Obſequentis exemplar, quod e magni *Scaligeri* bibliotheca ad me pervenit, manu ejuſdem nonnullis locis caſtigatum annotatiunculis, ipſas tuos in uſus inde excerpendas duxi, additis & meis opera tumultuaria conjecturis, ſi quid eae tibi prodeſſe forſitan poſſint. Scaligeranas eſſe ſcito, quibus *Scaligeri* nomen eſt ſubjunctum, reliquas meas, quibus carere potuiſſes, ſed expectationem tuam fruſtrari nolui. Percurrebam nuper, quae ad Pacatum annotaſti, exquiſita ſane, ut tua omnia. Si novam quandoque libelli ejus editionem es moliturus, ſubminiſtrari per me nonnulla poterunt, tibi haudquaquam ingrata futura, quod veteres Pane-

Panegyricos cum vetuſto codice collatos ab eodem *Scaligero* poſſideam. Diſſertationem tuam de orbibus tribus aureis nondum accepi. Gaudeo interim libellos, quos miſeram ante belli exortum, ad te perlatos eſſe, quibus alios ſub vernam tempeſtatem ſubjungam, ſi per bella licebit, quae navigationem minime pacatam ſperare non ſinunt in poſterum. Meurſianus de trium Inſularum antiquitatibus commentarius jam jam emiſſus eſt in lucem, Regi veſtro dedicatus. Antonini Liberalis Metamorphoſes novis animadverſis illuſtratas propediem dabit *Thomus Munckerus*; & *Cuperus Gisbertus* diſſertationem ſuam de ſigillo Harpocratis. In iis, quas ad Generum tuum proximo dabam, metuo, ut aberraverit manus mea, prae multa feſtinatione non ſemel, praeſertim in Valerii Flacci loco. libri III. verſ. 493. ubi ſcribendum reor.

Germanique manu repetiti crimine Perſes

Vale, virorum praeſtantiſſime. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXV. XX. Septemb. Gregor.

EPISTOLA CLIV.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

NON alio magis nomine haec bella odioſa mihi ſunt ac inviſa, cum longe plurimis nominibus permoleſta ea experior, quam quod neceſſitudinis alternae toto jam biennio nullus ad me fructus redundat, voluptas nulla, praeter ſolam recordationem, *Scheffere* clariſſime. Dedi quidem litteras ad te non infrequentes, miſi & obſervationes in Jul. Obſequentem Scaligeranas & meas, datis etiam ad praeſtantiſſimum Columbum, generum tuum, reſponſoriis ſuper non uno Valerii Flacci loco. Caeterum an quicquam horum ad vos perlatum ſit reſcire hactenus non eſt datum. Tuus de tribus circulis commentarius, & ſi quae alia miſiſti, ea perierunt in via, certe in manus meas hactenus non ſunt perlata. Nunc Ampl. *Cuperi* litteras ad te mitto, aliaſque *Joh. Boſchii* cum Petronio ejuſdem, nuper in publicum prolato. Annotatis is ſuis conjecturas e meis haud paucas, ut videbis, inſeruit, ſed mentem meam non aſſecutus in omnibus. Pluribus tecum agam, ubi id licebit tuto: nunc enim vix licet ſperare meas ad te perventuras. Vale, & feliciter aetatem age. Hagae Comitum V. Maji CIↃIↃCLXXVII. Gregor.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CLV.

JOH. SCHEFFERUS
Nic. Heinſio.

Holm.

SI tu tantopere haec bella execraris, quid faciendum putas mihi, qui & a periculo propius, & a conſortio eorum, quorum per litteras colere amicitiam ſolebam, longius ſum remotus. Nobis quippe nunc erepta omnia. Itaque nec eorum quidquam, quae memoras, vidi, quod jam ſemel iterumque nunciavi, verum fruſtra, ſicut video, cum & hae litterae perierint. Fit itaque tot malorum taedio, ut libros omnes abjiciam, urgente ſimul atrociſſimo ſcorbuti morbo, qui ſic pervaſit corpus totum, ut ſalvi integrique nil reliquerit. Accedunt homines iniquiſſimi, qui pro tot laboribus meis, ſola invidia commoti, me laceſſunt, uti vides ex Epiſtola, quam hic mitto. Quamquam conatus eorum irriti fuerint hucuſque, ſtantibus ex procerum ordine pleriſque pro mea parte, & idcirco plus infamiae, quam gloriae ex hoc conatu ſuo contraxerint. Addo & quod ante miſeram, de tribus orbibus aureis opuſculum. Optarem id venire plurium in manus, quia continet nonnulla, non penitus, ut exiſtimo, abſurda. Sed Typographo, qui impreſſit, cum Bibliopolis nulla ſunt commercia. Itaque hic jacet inemptum, donec exiſtant, qui ſibi volent comparari Pro opera, quam nob. *Boſchio* juxta atque mihi navare voluiſti, plurimum tibi debeo, quia jam ante ſum in magno multiplicique aere tuo. Reſpondeo hic humaniſſimis ejus litteris: tu facias, ut reſponſum hoc meum ei reddatur. Laudabilis eſt ejus opera in Petronio, ſed nimis brevis. Illud miror, quod, cum promiſerit fragmentum Tragurianum dare ad editionem Blavianam, dederit potius ad modum eum, quo eſt editum ab *Hadrianide*, id eſt fide parum integra, ut in ſpicilegio meo, Lectionibus Academicis inſerto, locis pluribus notavi, & fortaſſis ipſe quoque alicubi debuiſſet obſervare. De Obſequente, qui adhuc penes me latet, non audeo repetere priora vota, ne ſim nimis importunus. Et fortaſſe lucem videbit nunquam, ſicut accidit aliis meis, imprimis de Militia Navali libris, magno & pudore & dolore meo. Sed quid faciam, ſcribere fortaſſis poſſum, edere non poſſum. Tu vale, & Juſtinum meum a Typographo Hamburgenſi proxime expecta. Upſaliae 30. Julii Anno CIƆIƆCLXXVII.

Praeterita die Veneris, quae fuit 27. Julii inter decimam & undecimam matutinam rebus humanis vale dixit Dn. *Joh. Loccenius*, Socer meus chariſſimus, octogenario major.

EPISTOLA CLVI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Scheffero.

Upſaliam.

INgentis equidem ſolatii loco mihi fuit, inter maximas horum temporum difficultates anguſtiaſque, *Scheffere* clariſſime, e tuis Julio menſe exaratis cognoſcere, non omnem mei curam tibi excidiſſe. Mihi quidem perpulchra candoris eruditi imago, quam in te ſemper ſuſpexi, continuo oculis obverſatur. Nam quod literae noſtrae hinc inde in optatas manus rarae pervenerunt, injuriae temporum adſcribam, quam amoliri noſtrae non ſit facultatis, ac ſperemus in poſterum meliora. Quos miſiſti libellos, habui equidem acceptiſſimos, quia abs te profectos. Sed & literas tuas *Cupero* inſcriptas recte curatas eſſe confido, nam *Boſcbio* deſtinatas ipſe ei in manum dedi. de Petronio nuperae editionis ita eſt, ut ſcribis: complura ſunt in ea, quae culpari poſſunt. Ultimam editionem Romanam Tragurienſis fragmenti fuiſſe exprimendam & ego monui, ſed cum ſerum jam eſſet. Adoleſcentes noſtri plerumque praepropero zelo famae cupiunt inſinuari. De iis, quae ad Obſequentem miſeram, videbo ſi reparari damnum poſſit, cum pacatiora adfulgebunt tempora. Interim valetudinem tuam, quae miris modis anxium me habet, abs te curari diligenter prae caeteris velim. In Saxoniam ſcribam proxime, ſi fortaſſis illic tuo de Militia Navali commentario typographus poſſit inveniri: nam apud nos haec ſtudia jam jacent. Opinor tamen brevi fore, ut Graeciam *Palmerii* veterem, ac Holſtenianas in Stephanum Byzantinum animadverſiones typis deſcriptas videamus. Soceri tui e vivis exceſſum perinvitus intellexi. Vale, vir ſumme. Hagae XIII. Novembr. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CLVII.

JOH. SCHEFFERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

SI vales, bene eſt, ego continue aegroto. Nec eſt levis morbi vis, ſed graviſſima, quae ſic totum occupavit corpus, ut plerumque digitis etiam ne calamum quidem poſſim regere. Hinc iſta tarditas in officiis praeſtandis, & reſpondendi eorum Epiſtolis longa & pudenda mora. Quamquam & occaſiones nobis dentur rarae per has temporum calamitates, quibus maria quoque infeſtant latrocinia creberrima, ut aliquid ad vos queamus mittere. Vobis tamen audio nunc affulgere laetiora, conſtituta pace, quam vobis gratulor optoque diuturnam. Nunc ſignifico redditum mihi Vellejum tuum, munus gratiſſimum, quoniam & abs te, & cura tanta eſt elaboratum. Placent omnia tua mirifice, adduntque novos ſtimulos de nonnullis cogitandi. Utinam bea-

Digitized by Google

beares nos & tuis in Petronii fragmentum: laudas eam operam non ſemel, nec jam negare longius erudito orbi potes. Quas hîc mitto nugas, non reputo dignas, quae ſubeant oculos tuos. Mitto tamen, ne prorſus vacua nudaque ſit Epiſtola. Nam Juſtinum meum puto tibi pridem redditum. Ita enim mihi teſtatus eſt Bibliopola Hamburgenſis, qui eum ſuo more, id eſt vitioſiſſime, excudit. Monui hominem, antequam aggrediebatur opus, verum video me fuiſſe fruſtra. Debet nunc auctarium addere, niſi a piratis interceptum eſt, nam de eo nil audivi, ex quo hinc dimiſi. Librum meum de priſcis Regni Sueciae inſignibus excudunt Holmiae, cum finitus erit, & dabitur occaſio, mittetur. Expecto enim avidiſſime tuum aliorumque doctorum de eo judicium. Sequetur alius de ſcriptis & ſcriptoribus Suecorum. Deſtinavi utrumque etiam Cl. *Cupero*, cui idcirco nunc non ſcribo. Faciam prolixius, cum ſimul mittere & illos potero. Quod velim ei ſignifices. De *Holſtenii* in Stephanum notis dubitare incipio, poſtquam eas editioni novae a *Pinedo* Amſtelodami publicatae video non adjectas. Quid autem de Joſepho habes? perguntne eumedere, quos ſcripſiſti. Sed cogor finem facere, unum addo, ut amicos omnes, & in his *Graevium* ex me una cum *Berckelio* perofficioſe ſalutes. Vale, atque me amare, ſi merebor, perge. Upſaliae 26. Novembri. Anno CIↃIↃCLXVIII.

Haec ultima ad *Heinſium* fuit *Schefferi* epiſtola; nam anni ſequentis menſe Martio d. XXVI. obiit. vide *Witte* Diar. *Mollerus* vero in Hypomnematibus ad *Schefferi* Sueciam Literatam pag. 457. XXVI. Aprilis obiiſſe notat, ſed ex Epiſtola *Columbi* CLXIV. mortuum VII. Kal. Aprilis eſſe conſtare poterit: Iudici ſcriptorum, ab ipſo *Scheffero* contexto, omiſſa quaedam opuſcula addidit *Mollerus*. Subjiciemus nunc Generi ejus *Johannis Columbi*, viri itidem doctiſſimi, epiſtolas ad *Heinſium*, ejuſque ad eum remiſſas, cujus etiam parum longaevi ſpes egregias, quas de ejus eruditione conceperat *Heinſius* & alii, mors immatura intercepit. utinam Valerio Flacco licuiſſet ipſi operam navare, de quo in his epiſtolis plurima profert, egregia & erudita.

EPISTOLA CLVIII.

[1] JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

MAgnis & illuſtribus te rebus intentum, parum cultis litteris interpellare auſus, haud verecunde forſitan videar egiſſe, Heinſi vere nobiliſſime. Sed cum dotes, quas in te admiramur omnes, quotquot eruditionis nomen veneramur magis quam aſſequimur, etiam a minimis ſe coli ferunt non moleſte;

1 Hic *Columbus*, gener *Schefferi*, fuit eruditiſſimus vir, & qui, niſi immatura morte A. aetatis 43. CIↃIↃCLXXXIV. 14. Aug. raptus fuiſſet, egregiis monumentis famam poſteritati commendaſſet. vide *Schefferi* Sueciam literatam, quam poſt mortem Soceri curavit edendam. pag. 237. & *Molleri* notas pag. 428. ubi ab eo editi &, quorum ſpem fecerat, edendi libri recenſentur.

ſic, pateat, quaeſo, nec mihi nullus apud incomparabilem humanitatem veniae locus; ſinaſque in me redundare quotamcunque particulam ſummi favoris, quo merito dignaris Socerum meum optimum & benigniſſimum. Amor Muſarum ingens, quo jam aliquot annos teneor, effecit, ut fatis jam functo *Laur. Fornelio* Poëtices profeſſio juſſu Regis clementiſſimi mihi mandaretur. Vir autem ille, quem dixi, ingenioſus & eruditus, peculari inſtituto pene nihil publice legit, praeter Metamorphoſes Ovidii, & Horatii Odas Satyraſque, ut ipſe vocabat, ſelectiores. idque alternis ſic praeſtitit, ut annuum ſpatium non amplius alterutri eorum ſcriptorum tribuerit, moxque reverteretur ad priores. Mihi eadem ſaepius interpretari non libet: itaque de auctore non uno cogitandum eſt. Praeter alios multum placere coepit Val. Flaccus, niſi quod exemplorum magna ſit apud nos penuria. Jam cum tuo beneficio maximo, non Ovidium tantum, & Claudianum, quos inimitabili felicitate integros nobis nitidoſque reſtituiſti, ſed & alios locis quamplurimis ſanatos habeamus; non improbe nos orare ſperamus etiam Argonauticorum poëtae curam pleniorem. Praeſertim cum aliud agens velut in guſtu quodam longe plura & majora nobis ſis impertitus, quam alii totum ſe emendatum poſituros profeſſi. Atque utinam tibi & corporis vires & curae diverſae permittant elegantem illam poëſin refingere: aut, ſi hoc ſperare non datur, erudito cuipiam veſtrati quamprimum hoc muneris injungere. Neutrum ſi per hos tumultus bellicos, quibus noſtro quoque cum dolore nunc ſtrepunt recidivae illae Muſarum ſedes, contingere avide exoptantibus poteſt, ipſe fortaſſis illi operi manum admovebo, ſi tuo praeſertim favore ſtudioque me fueris dignatus. Iſta benignitate tua utcunque levare poſſem deſiderium ingens editionis tuae. Atque ſi tam praeclare de ſtudiis meis mereri non gravaberis, dum vivam faxo ut tanti beneficii tibi ratio conſtet, meamque modeſtiam, addo etiam pietatem, ipſe laudes. Ignoſce, oro quaeſoque, ſcriptioni feſtinatiſſimae. Upſaliae a.d. VI. Januar. Anno CIƆIƆCLXXIV. & vale.

EPISTOLA CLIX.

NIC. HEINSIUS

Joh. Columbo.

Upſaliam.

CUnctae equidem humanitatis expers ſim habendus jure optimo, niſi compellationem tuam tam improviſam, tamque benevolam ambabus ulnis tenerrime complectar. Plurimi jam ante faciebam *Johannem Schefferum*, Socerum tuum, virum in paucis hac tempeſtate de re litteraria praeclare meritum. Ita enim eruditio ejus ſpectatiſſima, ita affectus merebatur, quo me fovit ac complexus eſt jam pridem haud perfunctorium in modum. Nunc haereditariam quodammodo factam mihi hanc viri eximii ſingularem prorſus benignitatem video, & exſultabundus agnoſco; nec committam, ut neceſſitudinis hujus partibus, ad quas me peramanter invitas, vir Clariſſime, videri poſſim unquam de-

defuiſſe. Ceterum de Valerio Flacco, quod mones: hunc ego poëtam & legi ſatis diligenter olim, & animadverſionibus non paucis illuſtratum praelo typographico deſcribendum ante hoc biennium permiſi. Sed quod & bella ſupervenerint funeſta, & mihi non multo poſt in Germaniam publico nomine fuerit excurrendum, ipſo interea e vivis erepto typographo, opus neglectum intermiſſumque ſupremam exſpectat manum. Inter varios, quibus ſum uſus, poëtae praeſtantiſſimi codices, incidi quoque in exemplar Holmienſis bibliothecae Regiae jam olim, quantum conjectura aſſequebar, manu *Pomponii Laeti* deſcriptum. Accedebant illi libro & Feſti Pompeji fragmenta, quae excuti diligentius fortaſſe mereantur, quod dicatur *Laeti* exemplar vulgatis codicibus Feſti fuiſſe aliquanto integrius. Obtulerunt autem ſeſe mihi in Vaticana libri complures ab eodem *Pomponio* exarati, qui huic ſcripturae ad amuſſim reſpondebant. Praecipuo tamen uſui fuit vetuſtiſſimum exemplar Valerii, quod ex haereditate *Fulvii Urſini* in Vaticana aſſervatur bibliotheca, *Baptiſtae Pii* in commentariis laudatum non ſemel, ſed minus diligenter adhibitum in pleriſque, quam fieri debuiſſet. Contextus ipſe a me recognitus locis plurimis jam deſcriptus eſt typis; reliquum eſt; ut concedatur otium pertexendis notis neceſſarium, quod adfuturum propediem promitto mihi. Neque tamen eſt, quod lucubratiunculae noſtrae ab inſtituto te revocent deterreantve, quin polliceri auſim, utiliter omnino operam abs te collocandam fore, ſi iſti curae te accingas quamprimum. Tam multa enim qua obſcura, qua mendoſa in Flacco paſſim occurrunt, ut unius non ſit hanc hydram profligare. Obtigit *Ludovico Carrioni* codex praeſtantiſſimus, cujus beneficio non pauca caſtigavit feliciter ſane; ſed & conjectura nonnunquam ad partes eſt vocanda, quando a membranis praeſidii parum offertur: quae ratio *Carrionem* in pleriſque eſt fruſtrata rei poëticae, quantum apparet, minus peritum. Tu igitur, vir Clariſſime, peſſime habito a ſupinis librariis ſcriptori ſuccenturiare ac fer opem, quaeſo, praeſentiſſimam, certuſque eſto vix alibi laudabilius cogitationes tuas poſſe occupari. Habes Oraculum domeſticum Soceri tui, ad quod confugias in locis perplexis, ut haerere nuſquam jam poſſis. Nec defuturus ſum ego pro virili ſuppeditandis iis, quae medelam Flacco qualemcunque poſſint videri allatura. Vale, & me in tuis habere perge. Hagae Comit. Anno CIↃIↃCLXXIV. XIII. April. Gregor.

EPISTOLA CLX.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

ACceptis ſuperiore anno litteris tuis, non gaudebam tantum, ſed plane exſultabam; te pro caetera humanitate tua non moleſte tuliſſe, ab ignoto tam audacter te compellatum: quin immo non gravatum eſſe epiſtola luculenta & honorifica me beare, multiſque modis comem & benignum te mihi exhibu-

libuiſſe, pene magis etiam quam ſperare auſus fueram. Equidem jam diu oportuit me gratias egiſſe: confiteorque defuiſſe officio: ſed & Socer meus diſtulit ſcribere, & me, praeter ſolitos aſſiduae inſtitutionis labores, hominum haud ſane benevolorum incurſus, lites, & alia acerba ſic fatigarunt, ut emendatiunculas Val. Flacci, quas mittere deſtinavi, vix percenſere commodum eſſet; animo praeſertim occupato, & propemodum fracto tot moleſtiis. Earum aliquas nunc mitto; timide, fateor, & cunctanter: neque enim negare poſſum, poëtam hunc noſtrorum pleriſque ignotum, a me quoque nimium ſero viſum eſſe. Praeterea eruditione pene nulla ſuffultus, ad Criticam aſpirare non ſum auſus. Neque tam improbae ſunt ſpes meae, ut haec tibi placitura eſſe confidam: ut qui meminerim, quam rara in hoc genere ſit etiam eruditiſſimorum felicitas: ſi tamen typographus notas tuas nondum ad finem uſque deſcripſit, vel ſemel ſi merebar nominari, plurimum ubi debebo. Lib. I. verſ. 2. pro *medios curſus* legit Barthius *medio curſu*. Dubito; cum & Seneca Agamemn. verſ. 430. dicat;

Aperitque curſus, mille quos puppes ſecent.

Et videar apud alios ſimilia legiſſe. verſ. 103. *arvorum ſtudiumque*) Mallem quidem ego, *ſtudium atque inſontis aratri*. verſ. 332. *Credam noſtris ingrata.*) Senſus videtur exigere *mibi grata* ob praecedens *Nec*. Scriptum forſitan fuit, *mi grata*. id alius facili lapſu mutavit in *ingrata*. verſ. 523. *Videt e Graja nunc ſtirpe nepotes*; ſic legendum eſſe, vincit, puto, ſequens verſus. verſ. 631. *linquite, terrae, ſpem pelagi.*) Sic diſtinguendum, nec aſſecutum eſſe *Carrionem* verum ſenſum arbitror. verſ. 646. *plenaſque malis clam.*) forte *vagis*. 672. *Pontus babet*) an *avet*? 721. *prole nepotes*) *Penates* rectum eſſe videtur. 753. *fragor per moenia differt*) Sic legendum puto cum *Laeti* libro, quem quod mihi indicaveris, gratias ago. praeſertim ob Feſti ſchedas, quas cum vulgatis diligenter conferam. verſ. 758. *rictuque genas*) Suſpicor, *rictumque gemens & lumina preſſit*. hoc eſt, aegre cedens inſtanti hoſti, cum murmure ſeu gemitu rictum oculoſque depreſſit. *Gemitum* leonibus tribuit etiam Virgilius. Aen. VII. verſ. 767. *Talia per lacrimas.*) MSS. Carr. *per lacrimans*. lego, *Talia fert lacrimans*. 784. *Et cunctae primis*) *Ut* pro *&* rectius legi videtur. 815. *& heu cunctae*,) Forte, *baec cunctae*, nempe piacula. Lib. II. verſ. 58. Putabam pro, *& in uno decidit Euro*, legendum eſſe, *& mundo decidit auro*. & verſ. 61. *non illa ſequi mibi ſidera conſtat*, pro, *monſtrat*. nunc malo exſpectare editionem tuam. verſ. 64. pro *conditur* videtur rectius legi *conditus*; nempe *nitet*. verſ. 110. *plenaſque* &c.) MSS. Laeti, *it barbara veſtis*. Puto, *plenaeque movebant Armentis. n. r. it barbara v. Movebant* pro *movebantur*. verſ. 118. *placidi* mallem. & verſ. 121. cum Bononienſi, *Qua datur*. verſ. 168. *Eadem traditque auditque, nec ulli Vana fides*, legerem ductu codicis, quo uſus Carrio. Etiam verſ. 221. *Quae ſe aperit facies*; ut Virg. *Tantaque ſe facies aperit*. niſi praeceſſiſſet in Flacco vox eadem. ſed pro ea forſitan *ſpecies*, legendum. verſ. 253. *miſer en retine*. verſ. 290. *Quantas modo linquis* &c.) Omnino legendum, *Quanta modo linquis inanes Pube domos?* Vulgata inepta videntur. & *puppi* proximo verſ. ſequitur. 322. *Pharii ſe patris* &c) Facile vidi deeſſe verbum. conjiciebam *Phariis narrabat*, aut *cantabat*. nunc video Laeti librum habere, *edebat*. 372.

longis coeptis & fluctibus. leg. *longis*, vel *longe*, *coeptis a fluctibus arcet.* coepti fluctus, ut, *coeptum iter*, *coepta terra*, de quibus me docuiſti ad Ovid. Art. Aman. I. verſ. 234. verſ. 382. *acceſſimus actis*) magis convenire videtur *auſis.* verſ. 400. *ſceptra gerant*, *regant* cum Carrionis libro. Etiam ſic loqui priſcos, te docente alicubi, non ignoro. 435. *tenuis Lemnos*) Suſpicabar, *tranſit Lemnos*, *tranſitque.* Nunc malo tuum judicium exſpectare. verſ. 525. *Occupat Alcides arcum*) forte *arcu*, ut Ovid. *Rutro Celer occupat auſum.* & Auctor. lib. ſpectac. *Occupat hanc ferro ruſticus.* 527. *deferre velint*) *differre*, id eſt disjicere per valles. Sic Lucretius Virgilius aliique, ut noſti. Lib. III. 343. *ille ſuum vultus*) praefero *vultu.* verſ. 493. *Repetit quo crimine*) an, *repetit diſcrimine.* verſ. 511. In hac oratiuncula liquet aliquammulta eſſe corrupta: ſed fateor non aeque liquere, quid remedii ſit adhibendum. Pro, *quae bellum* res ipſa poſtulat, aut *quae bellave*, i. e. quaeve bella, Aut, *quae praelia*, e cujus gloſſa *bella* alius forſitan fecit *bellum.* verſ. 513. *pulcro ponto*) *victo ponto*, aut forſitan *pulſo* melius huc facere videretur. *juſſaeque dolorum* (aut *dolori*) *Primitiae*, *tenero ſuperati protinus angues.* 533. *piceaeque acclivis*) *acclinis.* ut Claudianus, *Florum acclinis tumulo* Lib. IV. 92. *ingentibus*) ſic Carrio ex libro ſuo, quem miror non vidiſſe legendum *jungentibus.* verſ. 268. *Projectuſque*, forte, *prorectuſque.* 270. pro *certantibus* dubito an reponendum ſit *jactantibus*, aut *verſantibus.* 273. *Ut deinde urgentes*) Haec mendoſa eſſe vel illud *nubibus* videtur probare. puto: *Ut dein turgentes effugit motibus iras.* Verum τὸ *effudit* non eſt fortaſſe ſollicitandum. Sic enim Virgilium locutum memini. 527. *Haeſit uterque polo*) immo *ſolo* potius. imus aër vix dicitur polus. 510. *exciit aures*) Non damno illud *accidit aures.* Mihi tamen placet, *exiit auris*, ut terrificum magis & divini horroris. 715. *nec tantus quamvis*) Fateor me non videre, quae junctura ſit horum cum iis, quae praecedunt, quaeque ſequuntur. Quam enim vim habet hoc? vix alibi latiora ſunt maria, quamvis nec tantas aquas Tyrhenum & Aegaeum habeant, & Syrtibus undae deſint. Mihi videtur legendum: *nec parvas quamvis Tyrrhenus & Aegon* (aut *Aegeus*) *Volvat aquas*, *geminis nec deſint Syrtibus undae.* Sic omnia erunt plana. 728. *Scythicum ſpecie ſinuatur in arcum*) Pontus nempe. Duo ſane verſus, *Atque huc Europam*, cum proximo loco videntur moti. quem aptiorem viderentur habere poſt illum verſum, *Pontus & exorta facilis concreſcere bruma.* 758. *En, ait, inviſo*) *eliſo*, aut *illiſo* legemus potius. Sed haec quamvis pauca & exilia, metuo ne terſiſſimis auribus tuis nimia ſunt. Etſi nondum quippiam affero ex libris reliquis; veritus ne, ut dixi, tibi ſum gravis. Vix enim dubito, quin, ſi quid recti contigerit mihi videre, jam occupatum a te ſit. Verum, quod prius teſtabar, ſufficit, ſi me dignatus fueris utcumque nominare. id quod fors ambitioſe affecto: Sed oro des veniam; nec, ſi haec, ut ſubito, ita infeliciter nata ſunt, omnem in poſterum placendi tibi ſpem mihi praecidas. Plurimum reverendus Dn. *Brunnerus* officioſam tibi ſalutem dicit. Veretur, ne jam dudum malum nomen ſit in rationibus tuis: ſed propediem ipſe ſignificabit, quando ſperet ſe fidem ſuam liberaturum. Vale, vir ſumme, & coeptum favorem mihi indulge. Upſaliae d. XXX. Martii. ſt. vet. Anno CIↃIↃCLXXV.

EPI-

EPISTOLA CLXI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Columbo.

Upſaliam.

AD Valerium Flaccum abs te obſervata feliciter, quae mittebas nuperius complura, vir Clariſſime, ea quin habuerim longe acceptiſſima, non eſt quod dubites. Quamquam enim me circumſtant hinc inde permoleſtae tricarum forenſium occupationes, ab amoenitate rei Muſicae, ut ſcis, alienae prorſus, non ita tamen ejuravi elegantiam ac cultum literarum omnem, ut non gaudeam intime ac exſultem, ſi quem meliora reſpiciunt fata tam benignum in modum, ut praecipuis vetuſtioris aevi ſcriptoribus, qua Latinis, qua Graecis, erudita utilique in publicum lucubratione medeatur. Eſt certe is Valerius Flaccus noſter, qui poſt unum Maronem nemini Romanorum Epici praeſtantia carminis ac majeſtate facile concedat. Plurima caſtigavit in illo laudabiliter omnino *Ludovicus Carrion*, fatendum enim, pervetuſti codicis ſecutus auctoritatem: ſed cujus veſtigiis nimis religioſe inſiſtens quandoque a ſcopo aberret. Adde, quod jam inveterati plerique naevi per membranas vel antiquiſſimas nequicquam ſe ſperent profligari perſanarique poſſe. Cujus rei pro argumento indubitato vel primus Valeriani operis ſit verſus, qui in libris omnibus jam ante ſaecula complura exaratis mendoſus circumfertur, *Deûm nautas* pro *natis Deûm* oſtendendo. verſ. 11. ubi *omnes*, non *amnes*, perperam codices antiqui ad unum omnes. Sed haec jam alii viderunt, illud intactum hactenus verſ. 12. ſcribi oportere, *Verſa proles tua pandet Idume (Namque poteſt) Solymo nigrantem pulvere fratrem.* Librarii inſciti, qui non videbant τὸ *pandet* ad *fratrem* referri debere, nec elegantiſſimum loquendi percipiebant modum, ad *verſam Idumen*, loco perperam interpolato retulerunt. *Verſa* igitur *Idume* ſit ſexti caſus, aut Idume jam ſubverſa, aut certe mox ſubvertenda, quamquam prius praeſtiterit. Credibile eſt enim confecto jam feliciter per Titum Judaico bello, haec tanquam futura tuto vaticinatum eſſe Valerium. Non tango nunc aliorum conjecturas, quae ut non paucae ſunt ſuo loco vexatiſſimae, ſic parum felices. Sequentia etiam minus intellecta ſunt hactenus. *Ille tibi cultuſque deûm delubraque genti Inſtituet. Ille* ab interpretibus refertur ad Domitianum, qui patri poſt mortem honores divinos ſit inſtituturus, ac templum Flaviae genti, quod utique praeſtitum eſt a Domitiano, nec diffiteri poſſum. Sed licet mihi ſciſcitari, quomodo praeſagire Flaccus noſter potuerit, haec a Domitiano fore praeſtanda: neque enim ſine manifeſta offenſa Titi, qui natu major erat, Domitianum Patri, quo vivo ac ſuperſtite haec ſcribebantur, ſucceſſurum eſſe, vaticinari Poëtae licebat; ut jam demus illi de re hac tota conſtitiſſe, quod vero haud quaquam eſt ſimile: cum nec Titus, nec Domitianus de templo Flaviae gentis excitando ſub hanc tempeſtatem cogitarint, niſi in patrios annos ante diem inquiſiviſſe vellent videri. Hunc ſcrupulum ſi potes expedire & amoliri a nobis,

bis, Columbe politiſſime, plurimum ſane rem literariam tam comi officio es demeriturus. Filum interim orationis exigit, ut *ille* ad *fratrem*, hoc eſt Titum, non ad *prolem* referatur. Unius literae mutatione nebulas haſce diſſiparis, puto, ſi *gentis* reſcripſeris. *Delubra gentis* non *Flaviae* intelligenda, ſed vero Judaeae, cum aliter velint tamen interpretes: de Idumaea enim victoria hic agitur. Reſpexit nimirum ad templum illud Hieroſolymitanum, toto orbe decantatiſſimum, quod ſibi dedicatum ambitioſe nimis Imperatores Romani jam ante hunc Veſpaſianum voluerunt. Cajus certe quod ſtatuam ſuam in eo cuperet dedicari, ingens exceſſum ejus praecepit gentis ſeditio Idumaeae, ſeu Judaeae, cujus ſcriptor ex antiquis non unus meminerunt. Hadrianus quoque templum id ipſum Jovi poſtea dedicavit, ſuique nominis Coloniam ex urbe fecit Hieroſolyma. Legatur igitur, *Ille tibi cultuſque deûm delubraque gentis Inſtituet*. Titus, qui ipſo naturae ordine ſucceſſor tibi deſtinatus a fatis, divinos honores & delubra Idumaeae gentis jam devictae, aut mox debellandae, inſtituet tibi poſt obitum. Verſu tertio operis, perperam Barthius prioris ad Claudianum curae pag. 339. neſcio an & alibi, *rumpere curſus* ſollicitabat, cum pari quoque modo inter alios loquitur Silius lib. VI.

Primus clauſtra manu portae dictator, & altos
Disjecit poſtes, rupitque in praelia curſum.

Sic & Argonautae per cautes Cyaneas *rupere curſum*. Sed haec in infinitum abirent. Tua omnia, quae ab aliis non erant occupata, jam codicis mei marginem inſident, ut memoriae obverſentur. Verſu 332. τὸ *ingrata* referebam ad ipſam Alcimeden. Ego, inquit, ingrata, quae ne ſerenis quidem noſtris, hoc eſt coeli noſtri ſerenitati de te abſente ſim creditura, tuta omnia timens pro materno adfectu. verſ. 631. *Linquite, terrae, ſpem pelagi*, pluribus annotata mea adſtruxerunt. verſ. 646. malebam olim, *plenaſque aliis clamoribus undas* nam & Argonautarum exortos clamores in tam foeda tempeſtate hoc ipſo innuit. verſ. 692. *portus habet:* videndus Gronovius ad Thebaidos Statianae lib. VIII. 515. verſ. 721. *penates* jam Laurentius Balbus occupavit. verſ. 758 *rictumque gemens*, recte conjicis, gemitum leoni dat noſter quoque ſub finem libri tertii. verſ. 767. *Talia fert lacrymans.* Sic & ego in annotatis, ſed occupavit monere *Giſb. Cuperus* Obſerv. lib. III. cap. 6. verſ. 784. *& cunctae.* videntur haec eſſe ſpuria, qualia ego non pauca alibi in Flacco viſus ſum deprehendiſſe. Sic & in Virgilianis codicibus pervetuſtis lacunae Maronis ipſius complures a ſciolis perperam ſunt ſuppletae: Lib. II. verſ. 58. Volebam ego in annotatis, ſcriptae lectioni propius inhaerens, *vicino decidit auro. Auricomus Titan* Poëtis. Sirio alibi noſter *ſaevum aurum* pro radiis adſcribit. verſ. III. *it barbara veſtis*, non *eſt*, in ſcriptis omnibus occurrit, & jam alii monuerunt. Placet interea tuum illud *plenaeque movebant*. verſ. 166. *traditque auditque* bene iidem ſcripti & editiones ante Carrionem. verſ. 252. videtur legendum per appoſitionem, *Jamque fugam dubiae donum rape mentis, & enſem Hunc potius miſer, oro, tene.* Sic apud Naſonem Metam. III. fabula Narciſſi inconcinne legebatur ante nos, *quo refugis, remane*, cum ſcribendum ſit, *quo fugis? oro, mane.* in ſcriptis codicibus

apud Valerium eſt, *miſerere tene. rapere fugam* habes & libro v. *rapit inde fugam* &c. verſ. 290. alii jam occuparunt, *quanta modo linquis inanes pube domos?* verſ. 218. *Pharii ſe patris.* de hoc loco copioſe nos in annotatis. verſ. 431. legendum (cum ſit in ſcriptis *tranſita*) *Tunc, tenui Lemno, tranſire Electria terra, tenui* quae propemodum oculis jam ſe ſubduxerat. verſ. 321. *Occupat Alcides arcu*, & nos non uno exemplo in annotatis adſtruximus. Lib. III. 493. *repetito crimine* nos, pluribus ſuo loco illuſtramus. verſ. 511. *quae praelia* libri veteres & Gronovius. verſ. 513. nos in annotatis noſtris, *pulſo ponto*: a diis enim marinis, Neptuno praeſertim, ſubmiſſa haec bella, poſt lege, *juſtaeque aelorum primitiae.* Lib. IV. verſ. 271. legebam ego

> *Pollux ſic providus ictus*
> *Servat, & Oebalio dubium caput eripit aſtu;*
> *Ut videt ingentes effundi nubibus iras*
> *Ardoremque viri, paulatim inſurgere feſſo*
> *Integer.*

verſ. 527. *Haeſit uterque polo:* videntur quaedam excidiſſe. verſ. 715. *nec tantos quamvis.* locus perplexus, cui medeberis puto, ſi *ut* pro *&* reponis ultimo verſu. Non alibi undis effuſis ceſſerunt litora longius, ne quidem in Tyrrheno & Aegeo, quamvis uterque tantas aquas volvat, ut hinc deſint undae geminis Syrtibus. Brevis nec inelegans loquendi modus, qui pendet a ſuperioribus. Syrtes undis deſtitutae ac brevibus paſſim implicitae, atque hac de cauſa frequentiſſimis naufragiis infames. Cauſſam ſiccitatis hujus dat Tyrrheno & Aegaeo ad ſe trahentibus aquas Syrtium. Praeterea Salmaſius in Solinianis & hoc loco, & aliis pro *Aegon* caſtigabat *Aegan.* Plura ſi communicare non gravaberis, obſtringes me haud modice. Vale, vir Clariſſime, & meus eſſe ſic porro perge. Hagae Comitum CIƆIƆCLXXV. Nonis Juniis

EPISTOLA CLXII.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

SIcut paene nullum hominis cujuſquam beneficium tanta me umquam affecit laetitia, Heinſi incomparabilis, quanta litterae tuae, quibus me ornare dignatus es: ita ex quo eas adeptus ſum, quotidie cogitandum laborandumque mihi cenſui, ne haec talis viri comitas benignitaſque ſumma, male tandem inveniatur collocata. Cum vero ſub finem anni ſuperioris litterae fratris mei, praeter caeteram bonitatem, quam praedicabant in te copioſiſſimam, ſalutem quoque mihi honorificam nuntiarent, illud inter tot laeta magno dolori fuit, periiſſe epiſtolam meam utramque, quibus pro tuis meritis tibi gratias egeram. Priorem adplicuit ſuis Cl. *Socer* meus, cum in aliis, ſupra quam dici poteſt, in me beneficiis, tum ob hoc eximie mihi carus, quod tuum mihi

fa-

favorem conciliaverit. alteram [1] *Petrus Lagerloff Wermelandus* inter tacitos, ſed venerabundos admiratores tuos nequaquam poſtremus, per popularem ſuum *Suenonem Haſſelboom* curandam accepit ſuperiore autumno fere medio. Neque poſtea ſaltem alteram eſſe perlatam, collegi ex litteris nuper Socero meo, quem dixi, redditis, ſed ſcriptis Hagae menſe decembris: in quibus quod denuo tantus per te mihi honos, verba, quibus condignas tibi gratias agam, non invenio. Equidem levis admodum jactura fuit in amiſſis meis: teſtes tamen obſervantiae ac pietatis in te meae nollem intercidiſſe. Hoc autem, quidquid eſt, ut reſarciam, ad ea protinus accedo, de quibus me affari non es dedignatus. Quemadmodum admiratus ſum ſemper majorem, quam cujuſquam alterius, in revocandis & priſtino decori reſtituendis antiquorum Muſis ſolertiam atque felicitatem tuam: ita Valerio Flacco nunquam dubitavi veram & propriam elegantiam rediiſſe, ut in aliis infinitis, ita in duobus illis verſibus lib. 1. 12. & 13. ex quo eos in notis tuis ad Ovidianas Metamorphoſes perſanatos videre contigit: quas notas in poëtam ingenioſiſſimum, dum licet, nocturnis diurniſque verſo manibus. Neque vero ſine emendatione hac conſtabit integritas ſua orationi; neque ſi copulam *&* inſeramus verſui poſteriori, (quod vir quidam eruditiſſimus, quocum obiter de hoc loco egi, ne a manuſcriptis diſcedatur, fieri malebat) non peribit maxima illa rotunditas, ut ſic loquar, & elegantia lepoſque, quem hoc tuo mmio huic pulcherrimae poëſios parti redditum iviſti. Alteri correctioni, qua reponis *gentis* ἀντὶ τοῦ *genti*, credo non ideo aſſueviſſe ſatis aures meas, quia ne ad ea quidem bene multa ſatis limatas habere me ſentio, quae integerrimae terſiſſimaeque Latinitatis ſaepe ſunt, quo magis ignoſcere te aequum eſt imperitiae meae, ſi me nondum ſatis iſta percepiſſe fuero faſſus. *Inſtituere ſacra* vel *templa* dicitur (quamquam non auſim jurare, nihil diverſum homines venuſtos & perſpicaces in monumentis veterum inveniſſe) qui nova in honorem cujuſquam condit aut excitat. *inſtituere gentis templa cuiquam*, inſuetum nonnihil accidit ad aures meas. ac fortaſſe τὸ *delubra* de uno Judaico non vult intelligi. Interim tibi omnino eſt aſſentiendum voculam *Ille* referendum eſſe ad Titum, non ad Domitianum. Quod cum tenemus, non errabimus forſitan, ſi auſum ſub bono Principe talia augurari poëtam dicemus, qualia olim futura optabat Princeps ipſe, cumque eo P. R. univerſus, qui hunc non utique aeternum erat habiturus. Nec ſane multo molliora ſunt iſta, quamvis conſecrationis lucem prae ſe ferentia, obitum tamen non diſſimulantia

— — — *cum jam genitor lucebis ab omni*
Parte poli.

& reliqua. Quod ſi haec non placent, an ſuſpicari licebit poëtam vivo Imp. Veſpaſiano opus ſuum inſcripſiſſe, ſed extincto eo, paucula quaedem de filiis, prae-

1 Profeſſor Eloquentiae Upſalienſis. vide *Schefferi* Sueciam Litteratam pag. 261. & *Molleri* notas pag 438. *Suenonis Heſſelbomii* meminit pag. 215. ut juvenis, & *Martini Brunneri* diſcipuli, & quem peregrinandi occaſione ſingulari uſum dicit, qua forte hanc epiſtolam ſecum tulit.

praeſertimque majore, jam potito rerum inſeruiſſe? Verum ab his aut ipſe nos expedies, aut nemo. Etſi autem in hoc non reſponderim ſatis interrogationi tuae doctiſſimae, permitte tamen, ut in aliis minoribus aliquid argutari coner, facilitate tua inductus, qua utinam ne abutar! Moleſtiae ac labores curaeque Rectoratus Academici, quo functus ſum ſemeſtri, multum temporis abſtulere & Flacco & veteribus aliis. utque nihil diſſimulem, exſpectatio deſideriumque ſummum editionis tuae ſegniorem me in hoc legendo facit. Quod in ſuperioribus tentamentis meis fuerint, quae non improbaveris, magnum habeo calcar ſtudiorum meorum: nec nihil in pauciſſimis illis habebo quod gaudeam, etſi omnia haec, quae nunc accedunt, damnaveris. Oro autem obſecroque, necubi eorum memineris, quae ſe tibi non approbant: ſatis eſt, ea praeteriiſſe. Nec tam improbus ſum, ut te, partim & alios, non exiſtimem vidiſſe pleraque, ſi qua tamen in his recta. Sed quia nondum viſa mihi ſunt, quae vos ſignaviſtis, experiar, ſi quid & nunc inveniam quod meum ſit. Lib. I. verſ. 60. *tanto dracone) draconi* forſan rectius. verſ. 68. *aut curru)* forte *currum*. vellet, ſcilicet. 105. *juſſi laude)* lego, *viſi*. per luſtra viaſque viſi. 265. *placido ſic currere.)* Ita etiam Alardi editio: cum liqueat legendum eſſe *ſi*. 375. *Tegeeo limine)* puto *limite*. Pomp. Laetus interpretatus *agro* ſic videtur legiſſe. verſ. 489. *Haud aliter Venator cum luſtra fugit*. ſuſpicor rectius eſſe *quam*. quod in *quum* facile depravari potuit. 681. *oritur clamor dextraeque ſequentum)* an, *dextraeque ſequuntur*, vel *dextrique*, i. faventes, ſecundi. *laſſatus*, quoque, & *eques* verſu 708. ut ſit: *Minoïa fruſtra Infremuit manus, & viſu laſſatus inani Omnis eques plenis rediit* (vel *redeunt*) *Gortyna pharetris*. Auctor Elegiae in obitum Druſi: *Funeris exſequiis adſumus omnis eques. eques* certe habet Pomp. Laeti manu ſcriptus liber, tuo beneficio mihi indicatus non exiguo. nam in eo me oblecto donec prodierit editio tua. 815. *& heu cunctae)* forte, *& haec cunctae*; non diſplicet repetitio. Lib. II. verſ. 72. *Atlantidis)* mallem, *Pallantidis* aut *Thaumantidis*. 118. *placidis regionibus) placidi reg. Aetheris*. 143. *nuntius eſſem)* ardeo doceri ſitne hoc *nuntius* in veteribus, an *nuntia adeſſem* aliudve quippiam. 237. *His cruor in thalamis) it thalamis*. mallem etiam *anhelo*. 240. *adduntque domos pars ignibus atris)* ſic diſtinguo. injiciunt intactas ardentibus 284. *Occulerat)* an, *occultat?* 382. *actis) auſis*. 551. *tum colla tumens, tum)* praeferrem, *jam colla tumens, jam c. a.* Lib. III. *Tollitur hinc)* Huic loco certiorem opem tu dabis, Heinſi, ut aliis pleriſque omnibus. Interim *Tollit in hunc* credo legendum. 246. *tanta Jovis)* quid illud *Jovis*? infra verſ. 373. luem appellat. forſitan & hic *lues* legendum. 342. *Hypſide) Hypſipyle* & v. prox. *vultu*, non *vultus*. 605. *Strata vel oblatis)* melius *ablatis* ſcribemus forſitam. ſequitur nono verſu *oblato curſu*. 671. *Tibi quidquid in ipſo Sanguine)* praetulerim *in iſto Sanguine* Lib. IV. verſ. 17. *inque vagi libavit)* an non rectius *libravit?* 82. *& jam mihi)* aliud quid videtur latere. *jam* & *nunc* praeceſſere. num, *& amici limina caeli*, vel *lumina*, ut prius. 92. *Sol auricomis) Sol auricomus jungentibus Horis*. 295. *Territus ipſe etiam)* haec ad ſuperiora refero. 303. *nec ſpes effoeta)* an potius *defecta*, & loco *& advolat, involet* 351. *Intentiſque canit vidiſſe)* ſic Ciofanius adducit ad Ovid. Met. I. p. m. 9. & mox pag. 371. *moventem* pro *morantem*. Idem verſ.

396.

396. *nec quo ſe vertice*, pro, *quo ſeſe vertice* 580. *exciit aures*) *exiit auris* magis terrificum & divinum videtur. ut Virg. *tum vox audita per auras.* Lib. v. verſ. 86. *jamque ferentes*) an *ſedentes?* Ovid. Met. xv. *Jam ſedet Ortygie.* Sed nec alterum diſplicet. *ferentes* ſcil. addita fretis freta. 100. *Odryſius dum rite*) putabam *tum*. ſed nunc ambigo. videntur enim haec cum ſequentibus jungenda. pro iſto *Altius in ventos recipit ratis*, lego *recidit*. nam Sabellicus *cecidit*. 183. *aethere plena*) *prona* credo rectius. ut *proni Dii* Lucano. 293. *liceat Grajis ut*) praefero *dum*, quod Pius notat in quibuſdam, 308. *aut altos*) Retineo *alios*. 369. *& ſaevo*) *aut ſaevo*. 431. *vix Tethys*) *Titan* conjectabam. Sed nihil affirmo. 455. *deflexerat error.*) aut hoc loco *converterat* vel *diverterat*, aut ſuperiori verſu *retorquent* legerim. alterum forte e gloſſa eſt. 520. *Jamdudum fremit*) *premit* haud dubie rectum. 594. *Vide lata comentem*) Quis ferat *comentem?* nec correxit tamen in exemplari ſuo Alardus. 597. *nulla minanti*) puto *multa minanti*, ut Ovid. *Multa mihi coelum, multa minantur aquae*, 633. *nec foedere veſtro*) liber Laeti habet *ut*. forte *aut*. 670. *Faſſaque quae nequeam? ſic femina*) etiam hîc advocamus opem tuam. an *Faſſaque quae nequeam ceu femina.* ut ſtringit illa Martis, *neque femineis jus objicit auſis*. v. ult. *lumina*) lego *limina*. Lib. vi. verſ. 24. *Non illos ideo tantos*) lego *tanti*, cum Cod. Carr. Laetique. forte & *ignotis* ſeq. v. ut ſit *Non illos ideo tanti veniſſe labores Per maris. ignotis quid opus concurrere, nec quos Oderis.* Noſter in fin: *Aeſoniden aequore tanto Debita cognati repetit qui vellera Phryxi.* 122. *& raptor amorum*) durum illud Voſſii II. De Arte Grammat. pag. 223. ed. poſt. *raptorque Amadocum.* Tuum longe venuſtiſſimum, *& raptor agrorum.* 124. *notuſque refutat*) & hic locus difficilis. Suſpicabar, *nervoſque refutat.* an potius *nodoſque*, ut intelligat Graecis dictos κονδύλους. Medici noſtri *nodos* dicunt extrema brachii, unde digiti incipiunt. 169. *gemit intus*) *ictus*. 171. *Typhoëa verberat*) exiſtimo primum in *Typhoëus* vix produci, uti nec corripi *Typhon* apud priſcos. malim itaque *Typhona reverberat*. noſter lib. iv. *Implerant clamore patrem Typhona nefando.* 184. *galeis*) imo *gladiis*. *galearum* mox meminerit. 209. *Pectus in adverſum graviter jacit*) MSS. Laeti, *Gelae*. Scribo, *ſimul obvius haſtam Pectus in adverſum Gelae jacit, alipedemque Conſilit excuſſo victor duce.* 263. *Ante manu tacita*) num, *Arte manus tacita?* Martialias *Callidam manum* vocat. 280. *animos acies*) *acres auget Mavors.* 302. *belli diverſa*) lib. Laeti, *Campi dimenſa*, an, *campi diverſa?* 400. *dirumque reterquet*) *retorquent*. equi puta. 722. *hos ipſae Gentes*) hos *Aſiae*, vel *Scythiae gentes.* Lib. vii. verſ. 17. *Aeſonias*) *Aemonias*. facilius Medeae fuit patriae nomen; quam patris cognoſcere. verſ. 75. *An magis everſo*) lego, *inverſo*. ut Virg ſaepe. & noſter alibi. verſ. 76. *dum ſeminis*) *dum dentibus* exigit ſeries orationis. 94. *quamquam mihi dextera*) imo *nunquam mi. d.* 165. *quin illa ſacris*) Carr. lib. *queis ſacis*, lib. Laeti, *adſtantem*. Corrigo: *queis illa ſacris, quo freta veneno Illum etiam totis adſtantem noctibus anguem, Qui nemus*, &c. *Sternat*, (aut *Fundat*, aliudve hujuſmodi) *& in ſomnos ingenti ſolvat ab orno, Haec tibi nunc: Furiis atque ipſi caetera mando.* Nulla te melius dixerit, quibus artibus ad molliendum ſopiendumque draconem opus ſit: quemadmodum vero rite ea fiant, Furiae atque ipſa viderint. 244. *Ar-*

dua amanti) difficilis locus. cogitabam, *aequus*, aut *haeret amanti*. Sed nondum videtur faſſa amorem, unde infra verſ. 298. *rupta condi tellure premique Jam dudum cupit, & duras evadere voces.* Aliud itaque quaerendum. num, *aut fuga nocti*. Sed tu, oro ſubvenias, Heinſi ſoſpitator unice Valerii noſtri. 343. *quem primum*) *prima*. 359. *durat editque*) quo modo *durat*, ſi *edit*. an potius *alitque*, vel *obitque*. 369. *totos nunc contrahit*) *toto*. *monte* ſcil. 444. *miraris & ipſa*) *& ipſe*. 506. *ſaevius ipſis*) malo, *iſtis*. 520. *quem tanta utinam fiducia noſtri ſit mihi*) lego *fiducia contra*, vel, *fiducia in hoſtem ſit mihi*. 536. *Contingat vix deinde*) *Contingat mox d. m.* 550. *In vellera in ipſa*) Lib. Laeti, *ni vellera &*: ſcribo, *ne vellera & ipſa*. Lib. VIII. verſ. 23. *ferit irritus Iſthmum*) lego *petit*. ut Ovid. *venit irritus illuc Romulus*. verſ. 136. *inflexit frater*) lego, *infeſtus frater*. 157. *Sed quid ego*) *Sed quid ago? quem ve.* 168. *Aut certe nunc*) *Aut certe mecum*. 217. *hortatur*) *hortatus*. verſ. 224 *Ipſa autem invitae*) *invictae* verius puto. 320. *Haud finit*) lego *Ut finat*. & ſeq. v. *quondam* pro *quoniam*. Sed jam nimium vereor fatigaſſe te minutiis meis, vir maxime. inſtantque laturi literas Holmiam Da veniam ſcriptioni nimium feſtinatae. Volebam plura. Sed erit forſitan poſthac tabellarius certior. Vale, & audaciae meae veniam indulge. Upſaliae, d. XXVII. Jul. ſt. vet. A. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CLXIII.

NIC. HEINSIUS

Joh. Columbo.

Upſaliam.

NUnc demum e tuis longe jucundiſſimis datur cognoſſe eas, quas ante hoc biennium ad te exararam, & in quibus de Valerii Flacci locis nonnullis agebatur, in manus tuas perveniſſe: nam binas alteras, quas ex illo exaratas ſcribis, cave credas mihi redditas fuiſſe. ſedem quidem certam nullibi fixi, dum nunc in hanc aulam excurro, nunc in ſeceſſu Vianenſi Muſis ac ſolitudini vaco, non moleſtum tamen erat iis, qui litteras peregre ad me adferunt, eas *Danieli Elzevirio*, Bibliopolae apud Amſtelaedamios non ignoto, tradere, continuo ad me curandas, quod is me compellare per litteras ſoleat frequentiſſimus. Deteſtor equidem ac abominor funeſta haec tempora, vel eo potiſſimum nomine, quod amicorum abſentium conſuetudinem intervertant maligne nobis: ſpero tamen ad ſummum inſaniae perventum eſſe, ac mox pacatiora omnia fore ſperanda. Quod ſi fit, nihil habebo prius aut jucundius, quam de ſtudiis communibus, quae potiora duco, tecum confabulari. Nunc hoc ipſo dolores geminantur, quod litteras plurimum voluptatis laturas mihi tam frequentes in via intercipi intelligam. Sententiam meam de verſu apud Valerium Flaccum III. 493. poſtea Socero tuo aperueram, nimirum videri ſcribenda,

Germanique manu repetiti crimine Perſes.

Sed & illae litterae interciderunt. Lib. I. 12. *delubra gentis* pluribus exemplis ex ipſo Valerio depromtis aſſerere ſum conatus, ut videbis aliquando. Reli-

qua

Digitized by Google

qua, quorum mones, habui gratiſſima, & horum nonnulla editione mea jam occupavi. Vale, 14. Novemb. CIƆIƆCLXXVI.

EPISTOLA CLXIV.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Planam.

GAudeo factum eſſe tandem, vir maxime, ut una cum Socero meo nonnihil litterarum ad te dare liceat; quas nequaquam diſtuliſſem tam diu, humaniſſimis litteris tuis tertium ornatus ſub exitum anni ſuperioris, niſi optimus, quem dixi, ſenex, longis ac pertinacibus vexatus morbis, interdum & graviter concuſſus, ſcribere, quod avebat, nequiiſſet. Hunc autem ut exſpectarem, idoneae fuere cauſſae. In Valerio Flacco legendum eſſe, *delubraque gentis Inſtituet*, facile nunc aſſentior tibi, poſtquam coepi tandem repetere memoria, praeſertim tuo admonitu, illud verbi divina in re uſitatum eſſe, ipſi etiam Valerio; ut libro III.

Circum humiles aras ignotaque numina divum
Inſtituit. – – –

Haec vero & alia iſtiuſmodi non advertiſſe tum ſtuporem meum! Prorſus igitur credo ſcripſiſſe, ita ut doces. Vereor ne occupatum illud a *Barthio*, lib. VIII. verſ. 217. *hortatus*, pro, *hortatur*, caeteris meis inſeruerim. nolim nunc certe factum. Plura forſitan alibi: niſi fors tibi typographoque commodum nunc fuerit Valerium nobis dare, quod quidem vehementer exopto. [1] Libellum, quem his adjungo litterulis, tibine mittere auderem, fateor me ambegiſſe, cogitantem, vix eſſe in eo, quod cum voluptate legas. Sed utinam ne magis etiam offenderim, illuſtre nomen tuum meis iſtis apinis interponendo! At hanc mihi da, quaeſo, veniam. Sive hoc opuſculum refingi poterit, ſive aliud quippiam a me excudi, non committam, ſpero, in poſterum, ne non ſatis caute magnis nominibus uſus dicar. Si quid tamen peccatum hoc modo eſt, ſimplicitati meae hoc omne, non arrogantiae oro tribuas. Quum nimium feſtinata ſit haec editio, paro alteram, cui major impendatur cura. Vehementer equidem cupio doceri abs te, aliiſque veſtratibus viris eruditis, de hoc ſcripto Graeco, ejuſque auctore, quid cenſeatis: ſed quum opera haec prima tam male ceſſerit, metuo, ne omnia damnetis. Mittam tamen exempla plura cum habuero, qui Holmiam eat. Haec tabellario publico dedi, ut ſaltem aliqua faſciculo Soceri mei adjungerem. Vale, vir ſumme, & inter tuos vel ultimum, modo aliquem, locum mihi concede. Upſaliae XXVI. Nov. Julian. Anno CIƆIƆCLXXVIII. raptim.

1 Ex ſeq. Epiſt. video fuiſſe *Incerti Scriptoris Graeci fabulas Homericas de Ulyſſis erroribus ethice explicatas*, quas hoc anno edidit Holmiae. In notis ſuis pag. 110. laudans *Nic. Heinſium*, de litterarum commercio cum viro illuſtri ſibi gratulatur vehementer.

EPI-

EPISTOLA CLXV.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

VAde vereor, Heinſi vir ſumme, ne ab humanitate officioque penitus deſciviſſe videar, quia non ante indicaverim tibi exceſſum e vita Soceri mei, magno a te amore, plurimiſque officiis per omne propemodum aevum ſuum culti: praeſertim cum illius cauſa etiam me immerentem perhumane benigneque ſis complexus. Verum quam miſerabili errore ſit factum, ut crediderim te illic locorum degere, quò non modo meae, ſed vix ullae quidem litterae pervenirent, ne graveris quaeſo accipere. *Petrus eſt Lagerlöff* Vermelandus, elegans, & eruditus juvenis: Ab hoc mihi venerunt Haga litterae, pro re comperta minimeque dubitabili nuntiantes, in Americana te maria, inſulamque Surinam juſſu potentiſſimae Batavorum Reipub. cum imperio profectum eſſe. Quid facerem? nolebam credere: ſed multa coëgerunt. Auctor minime vanus alias aut obeſae naris; tuorum Parentiſque tui maximi ſcriptorum lectioni & admirationi mecum deditiſſimus, mihique multos annos familiaris & poene domeſticus. Sed neque fieri putabam, ut Hagae de te falſa narrarentur, ubi nemini non ſciebam te notiſſimum. Apud animum denique multorum, quos amaveram prae aliis & ſuſpexeram, mortibus concuſſum & afflictum, triſtibuſque jam diu aſſuefactum ingratus nuntius faciliorem invenit fidem. His igitur victus, morbo quoque & morte unici fratris vehementer perturbatus diſtuli ſcribere. Tandem alterae ab eodem *Petro* literae adſunt, quibus deceptum ſe fatetur, ſimili nomine falſa iſta nuntiaſſe: a celeberrimo *Graevio*, cujus humanitatem & elegantiam mire praedicat, veriora edoctum Ultrajecti, ſcire ſe Vianae te vivere. His acceſſit heri Mantuanus ille vates, per te nitori ſuo redditus, carmine ad Regem Chriſtianiſſimum, quale a ſolo te ſcribi potuit, auctus, magniſque teſtis coeptae benevolentiae tuae, qua nullum praeſentius remedium tot malis meis afferri potuit. Per te igitur, ſpectatamque toties benignitatem tuam, per memoriam *Schefferi* noſtri oro quaeſoque, ut errori meo des veniam, & caetera, quae funeris cura laſſatus utcumque referre valeo, haud gravate cognoſcas. Aliquot jam annos increverat morbus ille, (ſcorbutum vocant) quo confectus eſt Socer meus, cumque ſuperiori autumno vires reliquiſſet ei perexiguas, non potuit tamen eo deduci Senex optimus, ut a lectionibus publicis deſiſteret. Quinetiam diem Non. Decemb. natalem Profeſſionis Skyttianae publica oratione celebravit, qua *de fatis rei literariae per Sueciam* perrexit agere, deque malis, quibus nunc laborat Academia noſtra, veriſſime liberrimeque multa locutus eſt. Dixit & aliam, paucis poſt diebus, *in Chriſti Servatoris natalitia*, incredibili cum applauſu audientium: qua Deo ſe gratias egiſſe, Academiaeque vale dixiſſe non ſine lacrimis ſuorum teſtatus eſt domum reverſus. Sub exitum anni ſuperioris Vellejus tuus illi eſt allatus; ipſe autem munere gratiſſimo recrea-

creatus, non temperavit ſibi, quin aſſiduus, querentibus licet medicis, eum tereret. Poſſum affirmare, in hoc genere literarum, ac paene omni, poſt felices illas emendationes tuas nihil ei lectum eſſe. Amplas admodum ingenii & eruditionis tuae divitias laudabat impenſe: paucula quaedam tamen faſſus eſt ſe cupere ſervata, ut erat in priſtinis lectionibus tuendis nimis interdum religioſus. Morbum lento ipſum cruciatu macerantem mira tulit patientia, exceptiſque ſalutaribus quibuſdam monitis, & gemitibus perquam raris, obſtinato ſilentio: deceſſit VII. Kal. April. ab Academicis primum', mox omni patria noſtra, quam ille ut cultiorem ac politiorem redderet, nulli pepercerat labori, acerbe multumque defletus. Duo ejus libri Holmiae nunc typis deſcribuntur. Unum *Sueciam literatam* vocat, catalogum continentem omnium, quae in patria mea digna memoratu viſa ſunt, ſcriptorum. Altero, juſſu Regis, *antiqua inſignia trium coronarum* genti noſtrae it vindicatum. Utrique attexuntur ab aliis nonnulla, quae typographos non parum morantur: mittam tibi, quamprimum fuerint abſoluti. Paratae ſunt praelo in officia Ciceronis Animadverſiones item, item notae in eadem, quibus pars duntaxat primi libri explicatur; arbtror tamen opus ſatis prolixum edi poſſe. *Baſilicae*, id eſt, de Regibus, & ad Reges orationes aliquot. In Taciti Agricolam liber commentarius. *Opilio*, ſeu de Ovium Paſtoribus *Adverſaria*. De *Latinitate perperam exiſtimata* liber. Sed jam ad alia feſtinandum eſt. Praeter Socerum meum obiere hoc anno Academiae noſtrae Profeſſores quatuor, [1] *Petrus Liung*, *Jonas Fornelius*, *Magnus Celſius*, & noviſſime *Martinus Brunnerus*. Duo poſtremi multum item deplorantur, maxime propter operum ſuorum ſummam manum deſiderantium inhibitam ſic editionem. Inter alia fuit Moeris Atticiſta, de quo *Brunnerus* quotidie querebatur, tarde ſibi rem procedere, propter eccleſiaſtica negotia, quibus diſtringebatur. Illum ſcriptorem, ſi tu permiſeris, (nam tuo beneficio deberi ſcio) curabo edi quamprimum: habeo enim & ipſe deſcriptum, nec invidebunt haeredes publicis uſibus *Brunneri* τοῦ μακαρίτου annotata: ſed recenti luctu jam oppreſſos alloqui hac de re vereor. de ſtudiis meis multis nunc agere non licet, ne Illuſt. Dominum *Rumpſium* nimis grandi onerem epiſtola. Is, de quo ſupra, *Petrus Lagerloff*, affirmavit inter alia praeclara hoc quoque dixiſſe celeberr. Dominum *Graevium*, ſe triumviros amorum propediem eſſe editurum. Qua re cognita vehementer laetabar. In Bibliotheca vero τοῦ μακαρίτου noſtri *Schefferi*, ſcis (puto) exſtare Tibullum manu-

1 Horum quidam aeternum latuiſſent exteris, niſi peplo ſuo Literatae Sueciae intexuiſſet eorum nomina *Schefferus*. *Petrus Ericus Liung* Philoſophiae practicae Profeſſor, nec, niſi exercitationibus fere Academicis emiſſis, inter ſuos fuit multum notus. Vid. pag. 242. de *Jona Fornelio* Matheſeos profeſſore pag. 230. de cujus patre *Laurentio* ſaepe in epiſtolis prioribus mentio injecta fuit. *Magnus Nicolaus Celſius* Mathem. Profeſſor memoratur *Scheffero* pag. 187. Celebrior his fuit *Martinus Brunnerus* Graecae primum Linguae, mox Theologiae Profeſſor, de quo creberrima in his epiſtolis mentio, & cum quo *Heinſius* etiam epiſtolas plurimas commutavit, in quibus cum nihil fere, niſi de Moeri Atticiſta, quem edere voluit, agatur, eas proferre vix operae pretium viſum. Palaephatum edidit Upſal. 1663. Vide *Schefferi* Suec. literat. pag. 214.

nu non quidem valde antiqua, ſed tamen ex veteri bonoque exemplari deſcriptum. Hunc vobis lubens mitterem, ut tantis viris officio qualicumque gratificarer. Sed opinor, ut caetera ſoceri mei, ita hoc quoque exemplar a te, cum Holmiae viveres, diligenter perluſtratum. Hoc enim a Socero meo videor audiviſſe: de Horatianis certe membranis hoc affirmavit. Idem neſcio quo caſu de Tibullo hocce nihil dixerat mihi, antequam notas meas (heu nimium properatas!) in ſcriptorem illum Graecum, quem miſi vobis anno ſuperiore exeunte, jam formis vulgatas legiſſet. Incertus tamen, an & Tibullus iſte viſus tibi, non tempero mihi, quin aliqua excerpam. Lib. I. Eleg. I. *Non ego laudari cupio)* MS. Scheff. *Non ego laudari curo. Et rixas inſeruiſſe juvat)* MS. *conſeruiſſe*, quod ſatis, niſi fallor, plenam efficit orationem. El. II. *Cum libet)* MS. Sch. *Quom libet*, & ſic etiam proximo verſu. *provocat orbe:* MS. *convocat. Non ut totus.* MS. *Non ego totus. Sectaque de ſanctis diripuiſſe)* MS. *eripuiſſe.* forte, *deripuiſſe.* de qua voce ad Ovidium nos doces. *non vanus ſaeviat ipſe)* MS. *uſque* & ſic Aldina, forte & aliae, quas praeter ſolam Mureti, annotatis tamen in margine Scaligerianis, fateor non eſſe ad manus. Eleg. IV. *poſt offeres ipſe volenti)* MS. Scheff. *poſt auferet ipſe. auferet* mihi ſe ſatis probat. *roganti* habet *Scaligeri* liber, ſaepe cum Schefferiano conſentiens. *ne turbis fabula)* MS. Sch. *turpis.* Eleg. V. *tenerisque lacertis.* MS. Sch *mutiſque lacertis eſcaſque ſepulchris)* MS. Sch. *herbaſque.* Eleg. VI. *Fingere tum* &c.) MS. *Fingere nunc, ut ſola cubaret, Cardine nunc tacito. Effluit effuſo)* M. S. *Et fluit effuſo cui toga laxa ſinu.* Eleg. VII. *quanam poſſum te dic.)* M. S. *poſſim. poſtulat imbres.* MS. *imbris* & ſic plerumque. El. VIII. *feroque juventa)* M S. *juventas.* & paulo ante *fingere dente notas*, non *figere.* mox *coma tum mutatur*; non *cum. poterat cuſtodia tali)* M S. *vinci. miſeros laedebat amores)* M. S. *ludebat* Eleg. IX. *quam plures emeruiſſe viros)* M. S. *quom ples.* opinor veram lectionem eſſe, *quam proles.* Eleg. X. *At nobis aerata)* MS. S. *exerta. Flet teneras)* M. S. *tenebras ſubfuſa genas* quod poſterius etiam Scal. maluit. an praeterea legendum *tenebris*, i. e. pallore? ſed ambigo; vehementer tamen illuc propendeo. Lib. II. Eleg. I. *Vos celebrem cantate deum)* Nihil juvat hîc liber iſte. Malim tamen *celerem.* Eleg. II. *ſtrepitantibus* MS Sch. *trepidantibus.* Eleg. III. *At tu quiſquis is eſt)* MS. Sch. *hic eſt.* ſcribe *hic es*, ut Virgil. *Hic vir hic eſt. imperitat* MS. Sch. *Imperat &c.* num, *imperat, an? multa columna.* MS. *mille columpna. Femina Choa* Sch. MS. mendoſe. an *Chia?* non puto. Eleg. IV. *& nunquam miſero.* MS. *ut nunquam miſero vincla remittat amor. Seu quid peccavimus uror.* MS. *urit*, quod volebat Scaliger. Ita mox cum ejuſdem libro *nondum formaverat urbis*, non *fundaverat.* & rurſum *exiguus pulſa*, ſi ſatis aſſequor. *Troïca qui.* MS. *quae. Hic magnae nunc* MS. *jam Nubilus annus* MS. Sch. *aňis.* hoc eſt, *amnis*, quod fortaſſe non ſpernendum, poteſt de Tiberi ſermo eſſe. Eleg. VI. *tua qui ferus otia liquit.* MS Sch. *hoſtia liquit. & mihi grata tuba:* MS *& mihi facta tuba eſt. Scilicet* MS. *ilicet*, ſi ſatis aſſequor. *ſis mihi dura veto.* MS. *ſis mihi lenta veto.* de qua voce ad Ovidium pulcherrima nos erudis. Lib. III. Eleg. I. *Pumex &c.* Aldi editio *pumicat &c.* MS. *pumice &c.* legendum puto, *pumice ſed.* idque ſequens ver-

Digitized by Google

verſus firmare videtur. Eleg. II. *Qui primum* MS: *primus, longas incomta* MS. *incuita*, *animamque precatae.* MS. *rogatae.* & ſic Aldina etiam. [1] Idem voluiſſe te puto ad Faſtos Ovidii, ſed locum nunc non invenio. Eleg. IV. *omina noctis.* MS. *agmina noctis*, quod ſuſpicor verum eſſe *lumina ſera quies*, MS *feſſa. Mutabilis illi.* MS *illis* ut Scaliger *Felix hoc alium*, MS. *at alium:* Eleg. VII. *Care puer.* MS. *Carpe*, ut apud Petronium *Cadmaeae matris praeda.* MS. *turba cruenta.* Lib. IV. ad Meſſalam. *omne movemus hoc tibi. Vovemus* cum Scaligero, & mox cum ejuſdem libro *carmine. Cimmeriorum ad oras* MS. *ad arces Vidit, ut inferno.* MS. *vidit & inferno Plutonis ſubdita regno magna deum proles levibus diſcurrerat undis.* Viſis nugis meis ad Anonymum illum Graecum, ὁ μακαρίτης noſter librum hunc ſuum praebuit inſpiciendum. Ejus itaque ductu legendum fortaſſe, *Vidit ut inferno* (aut *inferni*) *Plutonis ſubdita regno Magna deum proles levibus diſcurreret umbris. Cum canibus rapidas.* MS. *rabidas.* rabiem noti Horatius dixit. *brevius contendere.* MS. *levius*, quod magis Latinum videtur. *Teſtis Arupinas.* MS. *teſtis & Arpinas.* in illo *pauper* latere videtur quidpiam. *abnuit additus.* MS. *abnuit abditus.* forte *annuit* (vel *adnuit*) *abditus aris. Cyri Clementia Gindes.* MS *Cydnus. nec quia.* MS. *quid. totus deſponitur orbis.* MS. *toto diſponitur orbe. Vires necat aer*, MS. *negat. Hic & colla jugo.* MS. *hinc. Fortuna ut mos eſt.* MS. *Fortuna ut mos illi ſemper adverſa.* Forte, *Fortuna, ut ſemper mos illi adverſa. vel bene ſi totus* MS. *vel bene ſi notus.* alterum praeceſſit. Elegia ad Cherinthum *nec ſis nunc injuſta.* MS. *nec tu ſis injuſta.* Mox pro *quam ſolviſſe*, idem liber *nos ſolviſſe.* Eleg ad Junonem, *illa aliud tacita jam ſibi*; MS. *jam ſua*, quod longe elegantius. Ad Meſſalam, *apta puellis.* MS. *apta puellae.* Elegia, quae inſcribitur, *Sulpicia loquitur. Exſolvit promiſſa* MS. *ſe ſolvit* Elegia quae incipit, *Eſine tibi Cherinthe: Ut videar pautos.* MS. *Ac videas.* hoc forte rectius, aut *ac videor. Tu mihi ſola places.* MS *tu modo ſola. Haec per ſancta tuae Junonis. Nec tibi ſancta.* puto ſcriptum fuiſſe *Haec tibi ſancta*, aut, *per tibi ſancta tuae.* Sed jam delaſſo vos minutiis iſtis, ſuntque fortaſſe haec jam ante notata tibi & viſa, Nobiliſſime Heinſi. Oro autem, ne in magna temporis & editionum inopia mihi fraudi ſit prius obſervata ab aliis repetiiſſe. Saltem aeſtimavi vel ſic oſtendendum libri hujus non ſpernendum pretium, quem ſtatim vobis mittam, cum cognorim prius non eſſe inſpectum. Valete, viri magni, & ſimplices haſce naenias noſtras boni conſulite. Upſaliae 11. Septemb. CIƆIƆCLXXIX.

1 Immo vero *Heinſius precantis* legit ad VI. Faſt. 363. monente *Broeckhuſio*.

EPISTOLA CLXVI.

NIC. HEINSIUS

Joh. Columbo.

Upſaliam.

INcredibili maerore me tantum non confecit mors inopportuna Soceri tui, vir Clariſſime, quamvis in ſcriptis plane eximiis perennabit ſenex, inter paucos aetatis noſtrae literatus atque eruditus. Recruduit altiſſimi doloris vulnus, accep-

acceptis nuper admodum ejus literis Novembri menſe exaratis, quibus & tu tuas addidiſti, una cum libello exquiſitae notae, de fabulis Homericis, quem avidiſſime profecto, nec ſine multa voluptate jam perlegi hactenus ignotum mihi, idque uno oculorum conjectu, quo major exarſit ſitis in hoc pectore complura hujus notae tuis illuſtrata lucubrationibus contemplandi. Maronem meum, etſi nullis exornatum annotationibus, jam accepiſſe debuiſtis. Holmiam certe perlatum eſſe narrant ultimae Ampl. viri *Conſtantini Rumpſii* literae: eum Valerius mox Flaccus excipiet, ſed nec ille ullo novarum animadverſionum ornatu ſpectandus. Culpa hujus rei convertenda eſt omnis in unum typographum, qui editionem curavit parum nitide atque emendate, ut ejus jure optimo me pigeat pudeatque. Haec in anteceſſum: pace enim tandem ſtabilita fore in poſterum confido, ut iter litterario commercio, per tantum temporis interrupto, tutum ac ſecurum contingat. Vale, vir praeſtantiſſime, & mihi velle, poſt Socerum, cujus adfectu plurimum triumphabam, perge. Vianae XVIII. Octob. CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CLXVII.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

SAnctam piamque vivere in te *Scheſſeri* noſtri memoriam, minimeque una cum ipſo gratiam, quae inter vos fuit, dirum funeſtumque illum diem abſtuliſſe, epiſtola, qua nuper me beaſti, luculento docet teſtimonio. Hac ego illuſtris *Rumpſii* beneficio potitus, (cujus item humanitati pro eo ac meretur laudandae non ſufficit infantia mea) Socrum meam tantum gaudii celare nolui: laetabatur & ipſa hoc nuntio plurimum, magnaeque bonitati tuae ut gratias agerem, diligenter orabat. Utinam ſe hac dignam praeſtare valeat tenuitas noſtra: promto quidem pioque animo cedemus nemini. Quid, quod litteras etiam meas praevertiſti, quas IV. Non. Sept. Ill. *Rumpſio* ad te mittendas dedi: quam miſero autem errore factum ſit, ut eo uſque diſtulerim ſcribere, ex ipſis haud dubie jam cognoviſti. Nam perlatas nunc eſſe, vir ille optimus jubet ſperare: nec fuiſſet mihi ullus inter bonos locus, niſi pro munere praeſtantiſſimo ſtatim egiſſem gratias, cognitoque, te inter Belgas vivere, de obitu Soceri mei te feciſſem certiorem. Valerii praeterea Flacci tui quod ſpem facis, gaudeo, fateor, quam poſſum inter tot funera maeroreſque alios, vehementiſſime: per typographum ſtetiſſe, quo minus notis tuis poteremur, non ipſe modo moleſtiſſime fero, ſed quicquid ubique eſt bonas litteras amantium. Eſt etiam cujus ego accuſem typographos Holmienſes, quorum unus ab ipſo *Scheffero* traditum ſibi de *Suecorum in litteris conatibus* opuſculum jacere ſinit vix dimidia parte deſcriptum typis: alter, quae *de inſignibus* ab eodem ſunt compoſita, jam abſolvit quidem: ſed ſculptorem adhibuit imperitum, & plus quam dici poteſt, ſegnem. Liberatus Academicis laboribus Holmiam propediem (ut ſpero)

ſpero) excurram, &, ſi nihil aliud, ſaltem litteras benignitatis tuae memores mittam. Tu vero vale, vir incomparabilis, & in optatiſſimo mihi favore tuo perſiſte. Upſaliae IV. Kal. Decemb. Anno CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CLXVIII.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

SUperiori hebdomade litteras tuas laetiſſimus accepi, vir maxime, Vianae XX. Januarii ſcriptas: habeoque hoc felicitatis non minimae, tempore tam exiguo tantum eas maris ac terrarum ſuperaſſe, ut eo citius exhilaratum me venirent. Decembri quidem menſe, ſi quas ad me dediſti, quod hae noviſſimae dicunt, in tabellarios non ſatis fidos inciderint neceſſe eſt. Sed Octobri medio exaratae, cum hiſce nuperrimis, ſi quid eſt damni, multum illud levant: niſi quod nequeam ullis aequo animo carere litteris, quibus in magna virium temporiſque penuria vir tantus me non dedignaris Excuſatione vero non fuit opus, cum in nulla parte aut occaſione teſtandae benevolentiae abs te ſit ceſſatum. nam & probaſſe te mythologum iſtum, nec ita, ut merebatur, audaciam tuliſſe dolenter, inter apinas iſtas nomen tuum uſurpantis, utraque luculenter docet epiſtola. Magnas quoque gratias ago, quod Moerim Atticiſtam edere ſinas: imo hoc ut faciam horteris: ego etiam atque etiam videbo, ne benignitatem iſtam longa cunctatione fruſtrer, neve reticeam ingratus, quo accurante in Gallia deſcriptus, & in has plagas mundi miſſus ſit. Emendationes quaſdam jam tunc appoſitas atque eleganter factas, marginique adſcriptas habebat exemplar illud, cum huc afferretur. Eas arbitror celeberrimi *Bigotii* eſſe. In omnibus iſtis ego ſic verſabor, ut contextus prorſus, qualem Pariſienſe hoc dat apographum, adhibeatur: in notis brevitas ſervetur, nec minor ubique fides quam diligentia compareat. Julium Obſequentem Soceri mei nondum tibi redditum eſſe valde doleo. Sperabam juſſu editoris Amſtelodamo, ubi typis eſt deſcriptus, allatum: quod niſi hoc factum putaſſem, vel ex his locis in Belgium ad te, amicoſque *Schefferi* alios miſiſſem. Sero nunc quidem, ſed tamen ago cum Bibliopola veſtrate *Beunſio*, qui nundinarum cauſa hac in urbe nunc vivit, datis confeſtim ad *Bomios* litteris, ut exempla vobis praeſtet multis nominibus debita. Errori meo quaeſo ut ignoſcas: quam vellem novi quid eſſe, quod ſtatim impertirem! ſed partim typographorum deſidia, partim aliorum culpa factum eſt, ut neutrum eorum operum, quae Holmiae excuduntur, nunc praeſto eſſe queat. Etiam imaginem Soceri mei in nummo ſtatui vobis mittere: eſtque ipſa in chalybe elaborata: ſed nondum averſa nummi facies. Cujus cunctationis cauſa partim in aliis occupationibus artificis reſidet, partim in foeminarum moroſitate, quae in ornatu ȣ μακαρίτȣ exteriore vellent aliquid mutatum. O e autem omni enitar, ut caeteris perfectis, nummus ad vos quamprimum apportetur. Librum

de *Lapponibus* apud Regiomontanos, ſi memini, auctiorem excudi ſenex noſter, dum nobiſcum fuit, dicebat: poſt id temporis nihil de eo auditum eſt. Mittam & hunc, cum fuero nactus: & interea navis, quae prima ſolvet ex portu Holmienſi ad vos itura Lapponiam, qualis jam ante eſt edita, tibi adferet; una cum notarum in Juſtinum auctario: hoc enim nondum te vidiſſe arbitror. Libros in Germania nuper editos inſpicere nondum potui propter corporis imbecillitatem, quae ſummam per aëris intemperiem non ſinit in tabernas bibliopolarum exire. Ab aliis tamen memoratorum en tibi aliquot nomina. *Georgii Matthiae Konigii* Bibliotheca vetus & nova. *Henrici Kipringii* Antiquitates Romanae. *Joh. Adami Webers* annulus memoriae Salisburgi A. 1679. ſcriptum eſſe fertur νουθετικὸν ad Principes. Laudatur & *Hofmanni* lexicon copioſum prorſus, reſque omnis aevi complexum plurimas. Sed hujuſmodi libros referri forſitan nolles. Veterum ſcriptorum illic editorum non habeo quemquam memorare poſt Eutropium cum Metaphraſi Graeca Paeanii, Sextumque Rufum, & Zoſimum a *Chriſtophoro Cellario* publicatos. Quos tibi jam dudum viſos eſſe ſuſpicor, cum A. 1678. prodierint in lucem. Adeo nihil apud nos eſt, quod indicatum per te Lactantii opus poſſit compenſare. Hoc peregrinae naves primo vere, ut ſpero, noſtris bibliopolis afferent. Paene fugerant me *Georgii Urſini* Phililologicae obſervationes, in quibus reprehenſum audio *Schefferum* noſtrum; quo jure, diſpiciam diligenter. Etiam hunc mittam tibi, ſi (quod puto,) comparebit in hiſce nundinis, eritque navis, quae velit in Belgium. Oro praeterea, ut ſi quis liber extiterit, quem velis cognitum, ne graveris eum indicare mihi: nihil poterit umquam optatius evenire, quam ſi qua in re tibi valuero gratificari. Plura nunc ſcribere non ſinit corpuſculi debilitas ex diuturna deſtillatione, indeque nato pulmonum vitio. Hodie tamen medici coeperunt meliora omnia ſpondere. Utinam & tu valere poſſis, vir ſumme, in mea multorumque aliorum, tui, & quas a vetuſtatis & barbariae morſibus feliciſſime vindicas, bonarum litterarum cupidiſſimorum gaudia perpetua! Upſaliae die x Februarii Juliani, Anno CIↃIↃCLXXX. A celeberrimo *Graevio* adſcriptam mihi ſalutem laetor impenſiſſime. Non cunctabor per litteras illi gratias agere, favoremque illius ambire. Iterum vale.

EPISTOLA CLXIX.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

VEhementer admodum, ſed varie tamen affecerunt me litterae tuae, ab aegroto ſcriptae indulgentiſſime. *Conſtantini* vero *Rumpſii* cura, viri humanitate plurima pariter ac ampliſſima dignitate illuſtris, recte in hanc urbem, inque manus meas perlatae. Valetudinis tuae aſperioris nuntio me graviſſime perculerunt; quam ut meliorem in locum rediiſſe quamprimum comperiam,

rium, ſumma eſt votorum meorum. Benignitate vero, qua me, viribus etiam infirmioribus utens, ſumma proſequeris, nihil non videor mihi conſecutus; nec ceſſabo, dum ſpirare licebit, eam meritiſſimis praedicare laudibus, niſi quando, ne non tam ipſam celebrare, quam me inſolentius efferre cenſear, cui tantum ea tribuit, verendum eſſe arbitrabor. Mea quidem valetudo, quam tibi curae eſſe perquam comiter ſignificas, ſatis nunc eſt commoda. Soceri mei libros, quos promiſi ſaepius, nondum a typographis exhibitos doleo: ſicuti nec nummum imaginem ejus referentem, occupato propter Regias nuptias artifice. Nunc tamen certior paulo ſpes facta eſt, fore paucis diebus, ut lucubrationem de antiquis patriae meae inſignibus videamus abſolutam, quam ubi fuero nactus, Ill. *Rumpfio* tibi mittendam ſtatim commendabo quam potero diligentiſſime. Opuſculo de *Suecia literata* reſtat pars adoptivorum, cum indice & praefatione longiuſcula. Segnes adeo non deſinam operas urgere, donec perfecerint. *De Lapponia*, quam recuſam oportuit, nihil audivi. Bibliopola Naumburgenſis *Carolus Wolffius* eam recepit denuo publicandam. Opinor eum cauſari exemplaria nondum omnia diſtracta editionis prioris. Hujus itaque miſi exemplar die XVIII. hujus menſis, una cum Jul. Obſequente, & Auctario notarum in Juſtinum, quae propediem a nautis veſtratibus *Elzevirio* allatum, tibique ab eo redditum iri, *Rumpfii* bonitas jubet ſperare. Si quid prius promiſſis inveniam adjiciendum, perquam libens faciam. Academici labores nunc ſe incipiunt remittere: itaque ad perpoliendum id, quod in Atticiſtam meditor, accingor totus. Valerium tuum videndi cupiditate ſumma flagro, quem grandi beneficio tuo nactus ubi fuero, quo par eſt loco munus rariſſimum ac honorificentiſſimum haberi, a tanto praeſertim viro profectum, ſi quid in me eſt bonae mentis, habebo. Vale, (ita deus propitius velit jubeatque!) & in favore tuo, quo nihil mihi optatius, perſiſte. Raptim Upſaliae d. XXX. Apr. Anno CIƆIƆCLXXX.

EPISTOLA CLXX.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

VEhementer moveor invaletudine tua, Heinſi optime, animique tibi jam ante addictiſſimi ardorem intendit, quod ne aeger quidem ceſſes me alloqui epiſtolis, quae mihi (deum teſtor) auro gemmiſque cariores exſiſtunt. Utinam haec mea firmiori nunc reddatur! alioqui valde metuo, ne loquacitate ſua tibi creet moleſtiam. *Scheffери* noſtri lucubrationes libenter a te lectitari gaudeo: ſed pudori eſt nondum praeſtitas eſſe caeteras totiens promiſſas. ego tamen ejus culpae immunis ſum, ſaepius ab iis deceptus ipſe, qui, cum nihil extricent, promiſſis me ducunt perquam uberibus. Librum tamen de *Patriae noſtrae inſignibus* huc deductum eſſe, ut communicari cum pluribus poſſit, quamquam necdum omnibus a caelatore perfectis, adeſt jam, qui nuntiet. Quare huic

Digitized by Google

huic tabellario ad certum hominem do literas, ut aliquot ejus exempla Ill. *Rumpſio* reddi curet. Alterum de *Scriptis & Scriptoribus gentis* noſtrae opuſculum haberi nequit, ante quam redierit e terris veſtris typographus, ubi typorum cauſa emendorum haerere perſiſtit. Nummum vultus *Schefferi* jam fracti morbo, digreſſumque meditantis, exacte referentem eidem Domino *Rumpſio* exhibitum eſſe ſpero, pluribus item in exemplis. oportuit in auro amici illius tui fulgere tibi imaginem: ſed donec reſcula mea, deo adjuvante, creverit, ut talem queam mittere, argenteum nummulum quaeſo boni conſulas. Praeſtabunt coheredes mei, niſi fallor, plura tibi exempla. *Mauſſaci* Harpocrationem una cum procuratis tuo beneficio *Valeſii* Notis tardius excudi dolendum eſt. Vellem ſane typographi facultatibus conſultum vel de meo: nam libri illius potiundi fateor me cupiditate magna incenſum. Parva res eſt, quam dicam: ſed oro ut pro magna facilitate tua ne graveris accipere, cumque illo communicare: ipſe quo minus illi ſcribam, nominis ignoratio prohibet. Ad finem jam ſpectant ea, quae in Atticiſtam hac tempeſtate commentari licuit; videoque (utinam non fallar!) ad emendandum opuſculum illud a librariis perquam negligenter habitum aliquid contuliſſe. In paucis tamen haeſiſſe me fateor; nec dubium, quin lapſus ſim ſubinde: ſed ſi vel tibi vel celeberrimo *Graevio* viſum fuerit adjectis obſervationibus novis reliqua perficere, tanto minus huic opuſculo rubiginis, aut etiam prorſus nihil, adhaerere gaudebo vehementer. Ita ergo perpolitum libellum ſi typographus iſte voluerit publicare, paratum me habebit conferre illi XXX. aut XL. thaleros imperiales, quos ille olim miſſis libellis aliquot compenſet. Levis eſt pecunia, (fateor) ſed nec Moeris cum notulis meis quatuor aut quinque folia majora, quae plagulas vocant, ſuperabit, ni typis fuerit praegrandibus. Hanc conditionem ſi acceperit, tanto ſtudioſius enitar in poſterum, ut commodis ejus inſerviam. Sin ille renuet, ut in his, modo faveatis vos, locis Moeris excudatur typis, videbo. *Baluſii* Miſcellanea tarde adeo a bibliopolis huc deportari miror. *Elzevirio* ſi quid forte ſcripſeris, exemplar eorum unum oro jubeas ut mittat: pecuniam accipiet, quicumque ab eo delegabitur. Sed jamdudum vereor, ne te offendant tot minutiae meae Clariſſimo *Graevio* multam & officioſam oro ſalutem a me feras. Auctarium notarum in Juſtinum mittam illi propediem. Si quid praeterea fuerit inter libellos Soceri mei, quod inſpicere vobis libuerit, etiam ex iis, quae numquam edita ſunt, ſtudium vobis meum approbabo. Quae ſunt edita, horum vix niſi bina aut ſingula nunc reliqua ſunt exempla. Sed tamen & haec habebitis, nec invita ſocru mea, iſtiuſque coheredibus. Catalogum exhibebit opuſculum de ſcriptis Suecicis, de quo paulo ante. In Florum notae *Schefferi* nondum inveniri potuere: ſi quid fuerit, mittetur quamprimum. Vale, vir ſumme, nimioque literarum incultui, quas ab aliis inſtantibus turbatus exaro, ignoſce. Upſaliae Prid. Kal. Sextil.

EPI-

EPISTOLA CLXXI.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

JUſtiſſimas pro miſſo a te Valerio Flacco gratias agere parantem novis me litteris tuis cumulavit Illuſtris *Rumpſius*. Suaviſſimis illis quidem, & quibus, (ut omnibus tuis) nihil mihi venit unquam acceptius: reſpectu tamen ceſſationis meae rubore nonnullo me ſuffundentibus, cunctantem pro munere praeſtantiſſimo gratum teſtari animum, totieſque promiſſum Atticiſtam differentem, donec iterum a te, ſecus ac merueram, comiter ac honorifice compellarer. Et Flaccum quidem impertiens nobis meruiſti de ſtudiis noſtris inſigniter: nec tempero mihi, quamvis urgeant multa magnis neceſſitatibus, quin ei lectitando vacem ſubinde: nequeo dicere, quantum laeter hunc poëtam te vindicem eſſe adeptum, quamque vehementi me incenderit haec editio notarum cupiditate potiendarum: ut quem plurimis in locis veterum ope codicum peritiſſime curaſti; eum depromtis etiam ab ingenii theſauro remediis praeſentiſſimis perſanes, ſibique ac nobis reſtituas. Oro autem ut pro ſolita facilitate, bonaque cum pace tua, ſinas me ſpecimen qualecunque aut documentum dare libri ſupra quam dici poteſt cari, ex quo ad me pervenit, (exeunte, ſi memini, menſe Octobri) cupide pervoluti. Libro VII. verſ. CCLXIV. haec parentheſi percommode clauduntur,

– – – Ibi ante alios qui tum mihi pulchrior omnes
Viſus erat, longeque ducem mirabar & ipſe.

Juvat, inquam, haec diſtinctio plurimum. Sed quia loquitur Venus ſimulans Circen, patere arbitror eſſe ſcribendum, *mirabar & ipſa*. Verum hoc non dubito tibi jam deprehenſum eſſe, quem recordor de typographi negligentia graviter eſſe queſtum. Quaeſo igitur ne ſuccenſeas, de re minuta & prius animadverſa monendo ſi ſum importunus. Moeris ut nondum ad te redierit, partim exſpectatio reſponſi de Leidenſi typographo, partim libri nonnulli fecerunt, Holmiae ſubmiſſi, quos habere prius non poteram, quique videbantur ſubſidii nonnihil allaturi ad Moerim tot mendis liberandum. Nunc veſtro permiſſu, nec negata ſpe hujus apud vos deſcribendi typis, quod mittere eum liceat, gaudeo vehementer, gratiaſque ago maximas. Plura de hoc, cum vel Dominus *de Geer*, vel quem proxime Ill. *Rumpſius* inveniet, vobis afferendum librum accipiet. Ipſe optimus *Rumpſius* promiſit ſe Upſaliam noſtram propediem eſſe viſurum. Nummi memorialis exempla tarde ad vos perferri, imo Holmiae adhuc haerere doleo: praeſertim cum rem leviculam vobis tamen non penitus ingratam fore intelligam. Metuo valde, ne nihil ejus ſit placiturum, niſi facies fortaſſe ſenis noſtri vere ac diligenter expreſſa; ſed confecti morbo, fatoque jam imminentis. Reliquus habitus miſeriam refert neſcio quam: pravo ac moleſto metu artificis, ne proceres offenderet, ſi mundiorem aut paulo ſplendidiorem dediſſet. Emblema vero multum abit ab inſtituto b. *Schefferi*. qui vel corylum jactibus viatorum laeſam, vel aratrum detritum & fractis rotis

inutile voluit referri. at artifex aratrum Suecicum ſine rotis, & quale in uſu cum maxime ſolet eſſe, exhibuit. admonitus negavit corrigi poſſe. Quae de literariis noſtrorum conatibus animo benevolo, ſed corporis deſtituto viribus optimus idem ſenex feſtinavit, ſic foedavit typographus, ut verear illi rei omen ineſſe. Integra verba nonnunquam, interdum & plura, omiſſa ſunt. ut in praefatiuncula noſtra ad Illuſtriſſ. Comitem de la Gardie (n. 3. verſ. 14.) *Luculentiora dedit in eandem Sueciam noſtram*, deſunt voces *amoris & fidei*. Paulo ante vero *hanc* ſeptentrionem ediderit. Prooemium prolixius, quod Cl. *Schefferi* eſt, & in hoc opuſculo partem facere debebat potiſſimam, minutis prorſus oculoſque fugientibus literis, omiſſo nomine auctoris, expreſſum eſſe moleſtiſſime ferimus. Neque communicata mihi ſunt haec, antequam ſe per omnia fudiſſent exemplaria. Verebantur enim ſordium ſuarum conſcii ſibi homines, ne novos ſumtus facere cogerem. Meliorem chartam ſaltem in quibuſdam exemplis adhibuiſſet, ſi quam vivo adhuc optimo ſocero fas duxiſſem de opuſculis ejus curam gerere. diu enim eſt, cum typographus haec inchoavit. Sed jam nimis loquens rurſum epiſtola te fatigo, cui nihil aut parum ineſt tamen, cujus in compenſandis utcumque iis, quae de libris optimis prolixe narras, ratio haberi poſſit. Vale, vir maxime, faveque porro. Upſaliae a. d. 17. Dec. Anno CIↃIↃCLXXX.

EPISTOLA CLXXII.

JOH. COLUMBUS

Nic. Heinſio.

ViANAM.

POſt morbum non levem paulo nunc firmiori mihi litteras tuas nudius tertius afferebat Holmienſis tabellarius, quarum lectione cum mire videar refectus, illud tamen vix fero, tuae quoque valetudini hanc hyemem infeſtam fuiſſe: deumque precor, ne nimium tibi nocuiſſe velit eam, quae dein ſecuta eſt magna caeli intemperies. Me quidem ſic vexavit crebra vertigine ac inſomnia, ut nondum capiti meo vigor ſuus conſtet; viſio neſcio quibus tenebris interfuſis turbata, nec non & alia hebetudo, perdifficilem reddat vel brevis epiſtolae ſcriptionem. Accedunt medicorum interdicta, quae plane diſtinent a calamis, libriſque animi ſane aegrum ac moerentem. Itaque nec Valerium Flaccum nunc quidem legere licuit: quem cum brumae ſuperioris tempore pervolverem, fructum cepi maximum ex locis plurimis peritiſſime (ſi tamen ulla de his mihi ſupereſt judicandi facultas) a te reſtitutis. Animadverti nonnulla Holmenſem etiam codicem (quod & ipſe doces) contuliſſe. quem tuo mihi notum judicio poſt te diligentor perluſtravi. In eo loci ſunt, unus & alter, ſaltem non ineptas lectiones praeferentes. Sed utrum fugerint hae tuos tot volumina percenſentis oculos; an conſulto ſint praeteritae, quia non probatae, minus liquet. Tamen ſpectata bonitate tua fretus, audebo nunc eas indicare: obſecrans, ne ſedulitatem hanc fors intempeſtivam gravius accipias. Lib. 11. verſ. 353. *Aut unde Haemoniae molem ratis?* liber, quem dixi, *moles* habet.

Me-

Digitized by Google

Memini quae notaveris ad Ovid. Epiſt. XII. verſ. 84. Sed Valerii locus ſimilior videtur huic Maronis, *Unde tremor terris*, aut iſtius, *omnes unde amor iſte, rogant*, aliiſque. Eod. lib. II. verſ. 518. *Ille ſimul molem horrificam:* rectius, opinor, liber, quem dixi, *Illa.* bellua nempe aut *peſtis*, de qua verſ. 498. & verſ. 503. *Illam incumbentem* &c. lib. IV. verſ. 500. *ſed miſeras etiam prohibere ſorores.* Idem liber, *miſeros.* Phinea nempe, & hos qui cum eo erant. verſ. 587.

Verum inter medias dabitur ſic currere cautes.

Idem lib. pro *ſic* commodius, ut videtur, *ſi.* & lib. V. verſ. 609. ἀντὶ ℥ *harenae*, *habenae.* ſermo enim eſt de fundis, ut vides. Non ſatis memini, priuſne monuerim lib. VI. verſ 229. arbitrari me legendum, *Vadit eques*, non *Vidit.* Pag. 21. verſ. 649. leve eſt mendum typographi *Typhi* pro *Tiphy.* Plura non occurrunt: nec ſupereſſe puto. Si quid tamen poſthac a me poterit deprehendi, non cunctabor, quoniam permittis, indicare. Mocrim deſcribam quamprimum, mittamque, nam hactenus valetudo nimis incommoda fuit. Vale, vir ſumme, feſtinantique propter cephalalgiam, quae me premit, ignoſce. Nummos *Schefferi* noſtri vultum referentes a portabit vobis *D. Bedowaldt*, hiſce diebus in Belgium abiens, ut ſcribit Ill. *D. Rumpfius.* Carmen quod una affert, miſi petenti *D. Rumpfio*, ſed non ut vobis porro mitteret. nunquam enim quicquam in hoc genere valui perficere, quod veſtris oculis ſubjici dignum ſit. Plane me antehac neſcio & invito illuc defertur: ſed quia ſic contigit, oro des veniam. Iterum deum ſupplex veneror, ut te quam diutiſſime vivere ac valere velit jubeatque. Mart. CIƆIƆCLXXXI.

EPISTOLA CLXXIII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Reineſio.

Lipſiam.

Recens a lectione epiſtolarum tuarum, vir ſumme, quas forte proximis diebus in hac civitate venales offenderam, & tui admiratione plenus, non potui temperare mihi, quin qualecunque id eſt, quod hîc vides, literarum ad te darem. Excuſabit, ut ſpero, nonnihil hanc parum tempeſtivae ſcriptionis confidentiam, quod immortalibus chartis nomen meum a te inſertum non uno loco deprehendi. Id enim ut perquam benigniter factum eſſe facile agnoſco, ita nexu aeterno benevolentia tam profuſa, & inexpectata me ſibi adſtringit. Utinam vero (eſt quippe liberius paulo tecum expoſtulandum nunc mihi) utinam manu largiore nonnunquam lautitias tuas nobis apponeres, quas in penu Bibliothecae interioris luculentas aſſervare diceris! Quas enim hactenus, tam parce prompſiſti, eae orexim nobis acuunt, non tollunt. Liberandum tibi eſt invidia omni ineptiarum ac perditae exiſtimationis hoc ſaeculum, quo nullum unquam fuit peſſimorum librorum feracius. Da quaeſo operam, quod unice potes, ut inter tantam ſoli ac avenae ſterilis copiam, ubique plus

aequo enaſcentem atque luxuriantem, bonae etiam frugi nonnullus ſit locus. Variarum lectionum quod tibi edendum reſtat, ſi praelo quamprimum commiſeris, inſigni ſane beneficio rem litterariam demerearis. His quoque, quae *Rupertus* tuus olim Romanae antiquitatis illuſtrationem ſpectantia magno labore molitus eſt, nec abſolvit, ſupremam manum aliquando impone: ita fiet, ut ſingularem pietatem manibus amicis ac nobis gloriae tuae ſtudentibus probes, qui ſummam eruditionem orbi univerſo jam approbaſti. In ſola doctrinae conſcientia omnem vigiliarum fructum ac praeſidium laboris exantlati collocare noli. Cum vivus tuis laudibus intereſſe poſſis, quid opus debitam mercedem in exequias differri? Mirati ſumus hactenus, in tam paucis chartis tam multa nos doceri potuiſſe. Reliquum nunc eſt, ut ubertatem diligentiae tuae & lucubrationum divitias incipiamus venerari. Audeo tibi hiſce precibus odioſus eſſe, quod privata vota mea cum emolumento publico conjuncta ſint. Caeterum inſcriptiones antiquas plures olim ad te ex Belgio & Italia miſi, quas videris accepiſſe. Mitterem nunc denuo non paucas, niſi novam poſt *Gruterum* farraginem marmorum antiquorum *Franciſcus Barberinus* Princeps, ut ſcis, litterarum amantiſſimus, typis deſcribi curaret, quas totum quadriennium ſub praelo typographico jam deſudare ſum edoctus. Naſonem animadverſionibus meis illuſtratum publico nuper dedi, nec tamen qualem ſperaveram aut volebam ipſe. Tumultuaria quippe & incondita haec opera fuit, quod reſpublica juvanda domo me avocaret, dum praelo libellus committebatur, ſi quiſquilias illas te dignas judicaſſem, eorum jam exemplar ad te perlatum foret. Curis jam nunc ſecundis me coepi accingere, praeſertim cum amici Galli Italique nova veterum membranarum praeſidia mox praeſto fore juſſerint ſperare. Utinam ex bibliothecis Germanicis, maxime vero Saxonicis, erui nonnihil tuo beneficio poſſit, quo editio nova auctior atque ornatior prodeat in lucem! dum auxiliares peregre hujuſmodi copias expecto, Claudianum denuo recenſere coepi, quem aſſiduis precibus flagitant typographi. Ad Virgilium poſtea me convertam, cujus longe vetuſtiſſimum exemplar inter alios codices Medicea ſuppeditavit Bibliotheca, cui epigramma hoc adſcriptum offendi. Vale, vir Celeberrime, magnum Germaniae ornamentum. Dabam Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXI. a. d. XVI. Novemb. Juliani.

EPISTOLA CLXXIV.

NIC. HEINSIUS

Thom. Reineſio.

Lipſiam.

TRiennium jam eſt, ſi recordor probe, & quod excurrit temporis, vir celeberrime, quando *Lucae Langermanno* per Saxoniam veſtram iter facturo, dum ob negotia quaedam Viennam Auſtriae domo avocatur, litteras ad te ferendas dedi, quae & cultum ſingularem, quo te meritiſſimum complector, jampridem teſtabantur, & ne ſalutator prorſus ἀσύμβολος adeſſem, ſententiam tuam

Digitized by Google

tuam explorabant ſuper loco perdifficili veteris epigrammatii, quod *Turcius Ruſius Apronianus VC. & Inl.* Virgiliano codici, qui in Medicea Florentiae Bibliotheca aſſervatur, in gratiam *Macarii VC.* fratris ſui abs ſe recognito ac caſtigato, praefixerat. Ubi quid per *penaces* deſignaretur, te ſciſcitabar. Agit enim Aſterius de circenſibus a ſe ſub conſulatum ſuum ordinarium exhibitis. Initium epigrammatis hactenus, ut opinor, inediti tale eſt.

Diſtinxi emendans gratum mihi munus amici
Suſcipiens, operi ſedulus incubui:
Tempore quo penacas circo ſubjunximus, atque
Scenam Euripo extulimus ſubitam &c.

Hanc epiſtolam, quia *Langermannus* noſter poſtea ſignificavit, hoſpiti neſcio cui, ad quem Lipſiae divertebat, ad te curandam fuiſſe traditam, cum a ſeſe ob ſummam feſtinationem fieri non potuiſſet, facile ſuſpicatus ſum aberraviſſe illam in via, & ad te perlatam non eſſe. Sub eandem forte tempeſtatem rogatus per amicum in aula Gallica gratioſum & potentem, ut in chartam ne gravarer conjicere nomina illorum, quos per orbem Chriſtianum in omni litteraturae homines aetatis noſtrae praecipuos cenſerem, haud diſtuli obſequentem juſſis me praebere: teque, ut debebam, inter Germanorum paucos laude ac commemoratione promeritis ſum proſecutus. Nec multo poſt intellexi, Regem Chriſtianiſſimum, pro incredibili ſuo in univerſum eruditionis nomen ſtudio, ſtipendium annuum viris ſaeculi noſtri praeſtantioribus, tam exteris, quam Gallis compluribus, decreviſſe. Comperi etiam indicii mei habitam fuiſſe rationem, niſi quod te, *Gronovium*, ac *Ferrarium*, illum dico, cujus de Re veſtiaria volumen eruditum publice circumfertur, in eo numero omiſſos eſſe cum dolore ac indignatione adverti. Sed errorem illum hic tandem annus in meliora mutavit, monente eodem amico meo. Is eſt *Johannes Capellanus*, Regi Chriſtianiſſimo a conſiliis, vir ſanctiſſimis moribus, tum in poëſi vernacula magni omnino nominis, mihique jam per luſtra quatuor artiſſima neceſſitudine conjunctus: Regi adhaec, ac apud Regem praecipuae auctoritatis Miniſtris, atque in his Illuſtriſſimo *Colberto* admodum acceptus: qui ſubindicabat proximis litteris, perviciſſe tandem deſideria mea, miſſumque non ita nuper nomine regio ad te munus quadringentorum Joachimicorum. Quae munificentia magni Principis ut propria ac perpetua tibi obtingat, auctor tibi ſum, de operum tuorum parte aliqua Majeſtati ejus quamprimum dedicanda. Interim per epiſtolas non Regi tantum, ſed Dn. etiam *Colberto*, & ſi me audis *Capelano*, gratum praeſtare te potes; quod ab aliis, quibus idem honor eſt habitus, conſieri ſolet: Tu, quaeſo, hanc admonitionis noſtrae confidentiam in partem haud malam interpretere, cum ab illo proficiſcatur homine, qui te veneratur ac obſervat in pauciſſimis. Vale, exarabam feſtina manu. Holmiae Suecorum CIϽIϽCLXVI. a. d. III. Non. Majas.

Digitized by Google

EPISTOLA CLXXV.

THOM. REINESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ABundanter inſignem animi tui bonitatem, & amicum adverſus hominem hunc adfectum jam olim publicaſti, cum ſtudium ejus in conquirendis Inſcriptionibus adjuturus e penu veſtro ſubmittebas, de quibus Poſteritas tibi ſolvendi μηνύτρα rea eſt. Comparent ea omnia & ſingula cum grato nominis tui cultu in Symphoremate meo; inde beneficium iſtud tibi apud me non periiſſe intellexeris. Non ſtetit intra hoc amor tuus, ſed ſubinde crevit in majus, ut non dubitaveris Regis Chriſtianiſſimi Miniſtris me oſtendere (ſignificabat hoc ipſe *Capelanus*) & quos alius ſibi rapuiſſet favores, mihi conciliare praemalueris. Beneficii adeo, quod a Rege Maximo nec opinanti nec merenti venit, primum te auctorem agnoſco & praedicabo ſemper. Amicam vero de modo utendi talibus admonitionem abſit ut male interpreter: gratiſſima ea mihi vel ideo, quod ad mentem iſtam perſcripſeris; Feci enim ante, quod fieri conſulebas, per epiſtolas, quarum unam hiſce addidi; alteram ad Ill. Dn. *Colbertum* accipies paulo poſt e manibus *Langermanni*, apud quem per amicum mea ad Petronium e Dalmatia deponam; adjiciamque iis pauca alia, quae interea dum emiſſus fuit, adnotari digna viſa ſunt. A Cl. *Scheffero* interdum diſſentire licuerit mihi, ſpero, itemque rogo. Gallorum de Fragmento illo judicia, quae Pariſiis vulgata eſſe dicuntur, nondum cognoſcere potui, aveo autem avide inprimis iſtud *H Valeſii* In epigrammate *T. R. Aproniani Aſterii* (facis COS. cum Protogene a. D. 449.) *Penaces* ſunt πίνακες, σανίδες, tabulae, axes, aſſeres, quorum coaxatione ſcenam ſubitariam ſuper Euripo Circenſibus ſe extuliſſe dicit, cui interpretationi ſequentia fidem fortaſſis adſtruent. *Pinax* Graecum exaratum a ſcriptore Latino ſolenni more, quo omnia fere Graecorum in ſuam Linguam vertebant Romani, praeſertim illi ſub deliquiis Latinitatis ſeculo quarto quintove; Quinimo veteres ita conſueverant; Petronius, a quo recens ſum, in breviſſimo ſcripto dixit, *Biſaccium*, *Tangomenas*, *Eupatria*, *Cataphagae*, *Bacoleſiae*, *Balaniſcus*, *Anathymiaſis*, *Macariſtus*, *Gennaei*, *Clepo*, *Aginare*, *Ecceritus*, *Chorda*, *Sycamina*, *Matteae*, *Epidipnis*, *Battariſſare*, *Agaga*, *Canera*, *Pyriare*, *Priapiſcoti*, *Maſtrilla*, *Matrilleum*, *Caſauras*, *Caſalbadium*, *Embolum*, pag. 21. pro ed. *Ampulla*, *Melitari*, *Caryeae*. Permutatione vero vocalis ſecundae & tertiae Latinorum nihil frequentius: hinc in ſaxis *Spindon*, *Mancips*, *Bedua*, *Emet*, *Fecet*, *Feſcu*, *Vertutem*, in libris *Delerus*, *Menerva*, *Doleum*, *Teſana*, pro *Ptiſana*, *Pubeda* Neque de neglecta *m* & *o* curandum eſt; nam & ſic antiqui, Lucretius, Virgilius & tuus Ovidius. In Eponymologico, quod partem feci Commentarii ad Inſcr. *Aprononianos* XXIV. digeſſi, & inter eos quendam *Apronium* commentatorem Virgilii: quem & *Jul Pomp. Sabinus*, Commentario ad Virg. & *Dan. Gaetanus* ep. ad *Pet. Mannam* ſcripta

Anno

Anno 1486. & *Scipio Tettius* catalogo, ac *Simlerus* laudat: Is *Apronianus* an eſt tuus iſte cum pleniori nomine? Poëtarum inprimis ſtudioſum fuiſſe video; nam & Sedulii opus Eccleſiaſticum e ſchedis collectum, ad omnem elegantiam vulgavit, ut eſt in conſervato a *Sirmondo* ad Ennod. l. 1. ep. 24. epigrammate, cui *Turci Aſterii* nomen praeſcriptum. Optime Vale, & amorem illum tuum mihi perſevera; ego tibi meum, ſi quiſquam, fideliſſime. Scr. Lipſiae 9. Jun. Anno v. a. CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA CLXXVI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Reineſio.

Lipſiam.

QUando merentibus per me bene eſt, nihil mihi inde vindico, praeter unam eamque maximam voluptatem, vir celeberrime. Tibi igitur ſoli acceptum refer, quicquid aut honoris aut emolumenti a munificentia Regis Chriſtianiſſimi rebus tuis acceſſit. Floret magni Principis aula Miniſtris litterarum cognitione pulcherrime inſtructis, inter quos ignotus eſſe aut latere nequaquam potuiſti. Memores, fateor, & partium ſuarum gnaros ſum adhortatus, ut tui ratio haberetur, quam haberi jam ante hoc triennium oportuiſſet, cum inter praecipua ſeculi ornamenta a nemine non numereris eruditionis ſtudioſo. Si quid tamen hîc praeſtiti, id omne Regis Auguſti a me datum eſt exiſtimationi, cujus cum pudore ac opprobrio praeſentiſſimo conjunctum fore videbatur, ſi tibi uni parcus eſſet, qui manum tam profuſam praeberet aliis compluribus, modica omnino ſcientiarum laude conſpectis. Cum *Johanne Capelano*, optimo integerrimoque mortalium, plurimum neceſſitudinis totis jam quatuor luſtris mihi intercedit, quam amicitiam tamen, etſi perſancte ſemper habitam a me uniceque obſervatam, numquam ſic mihi ſum gratulatus, uti nunc facio, quando illum deſideriis non minus meis in re longe aequiſſima, quam Regis ſui gloriae conſultum iviſſe inſigni argumento perſpexi. Ad Petronii fragmentum quae nuper annotaſti, videbo, ut tua omnia lubentiſſimus. Ego libellum hunc, quae nunc incumbit mihi occupationum publicarum moles, ſemel, ut quod res eſt dicam, hactenus idque feſtinanter admodum, perlegi: perlecturus cura cum majore, ubi comparebunt hîc terrarum, quae tu ornando ſcriptori politiſſimo contuliſti. Nec *Schefferum* noſtrum offendent, puto, ſicubi ſtudio veritatis impulſus ab illo modeſte diſſenties. Ex ſcriniis meis nil erui nunc datur, quod hoſtimenti vicem occupet, praeter novam poëmatum meorum editionem, quem *Langermannus* propediem ad te curabit. Aliud omnino agens in gratiam typographi, flagitatoris tantum non aſſidui, eam tempore maxime alieno adornavi. Bellum enim, quod ab hoſte parricida, & rerum domeſticarum nuper conturbatore, invitis nobis & nolentibus nulla de cauſſa intentatur, totum

pro-

proximo biennio a privatis me avocavit, dum id unice cavendum mihi incumbit, ne Suecos, rerum novarum plus ſatis ſtudioſos, in partes nobis adverſas haec procella abripiat. Has machinationes vix nunc tandem toto conatu ſumus amoliti. Operam meam quod laudas in conferendis antiquis Inſcriptionibus, benigniter quidem tu facis, ſed parum ex merito noſtro. Non enim recordor, me quicquam eo contuliſſe, etſi complura id genus penes me exſtabant jam olim, praeter Zelandicas fortaſſe nonnullas, Weſt-Cappelanas, ſi memini. Nam quas ex Italia per *Gronovium* ad te curavi ante hoſce annos XIII. eas ille poſtea negavit mihi ad ſeſe perlatas fuiſſe. Epitaphia erant octo aut novem numero, quae aere meo in urbe redemeram. Reliqua, quae magno numero deſcripſi, praeſertim ex libro XXXIV. antiquitatum Romanarum *Pyrrhi Ligorii*, a *Langermanno* fortaſſis acceperis, cui itineris hujus tum ſocio mea patebant omnia. Opus iſtud *Ligorii*, quod in triginta fere diſtinctum volumina, marmoribuſque ac nummis gemmiſque creberrimis ornatum, nec hactenus editum, *Chriſtina Borbonia* Henrici Magni Galliarum Regis filia, Sabaudorum ducis mater, cum in ducali Taurinenſium ſervaretur bibliotheca, me conciliante, munus ad Reginam *Chriſtinam* miſit, ex quo opere aliquot millia marmorum ineditorum depromi poſſent: quae collegit ipſe ex parte operis trigeſimi quarti, & quae ad rem divinam ac religionem potiſſimum ſunt referenda, numero haud pauca, ex Barberina, ſi recordor ſatis, bibliotheca, in qua apographum ejus libri ſervabatur, depromſi beneficio *Lucae Holſtenii.* Sed de his alias. Virgilius Mediceus ab Aſterio correctus, praeclarum antiquitatis monumentum eſt. Codices pervetuſtos plurimos cum viderim in caſcis bibliothecis, nullum tamen vetuſtiorem a me inſpectum fuiſſe memini. Carpenſe Virgili exemplar eſt *Aldo Manutio* in ortographia. Epigramma Aſterii, uti poſt Bucolica legebatur, integrum ſubjiciam. Alia fortaſſis libri ipſo exordio fuerant adſcripta, quod non liquet, cum ſex aut octo paginae prioris codicis perierint. *Henricus Valeſius*, vir doctiſſimus, per *Penaces* intelligit congreſſum variarum ferarum in arena. Cum conſules Romani ſub auſpicia anni novi Ludos ſcenicos, & penaces, ſeu ferarum pugnas ederent. Hoc ſequenti proxime diſticho ubertim adſtrui idem *Valeſius* contendit. *Penaces* igitur quod in Hiſtoria Auguſta *Pancarpum*. Quamquam potius videtur ſcribendum *Paneces*, πανεχὶς, ἀπὸ πᾶν ἔχειν, & recte ſubdidit τὸ *junctim*, ut tria haec ſpectacula uno eodemque die exhibita fuiſſe fiat manifeſtum, quod & ex ſequentibus liquet, *Feſtorumque trium permanet una dies* Haec ille fuſius perſequetur in commentario ſuo de arte critica. Tu elige vir ſumme, tuamne malis interpretationem, an Valeſianam veriorem exiſtimes. Vidi & ego codices Sedulii vetuſtos, qui Aſterii noſtri epigramma, quod *Sirmondus* ad libri primi epiſtolam XXIV. Ennodii prodidit, & cujus tu meminiſti, prae ſe ferrent. Quamquam, cum in ſchedis membranaceis Sedulii Barthiani Adverſ. XII. cap. XIX. *Turcius Rufius Aſterius Quintus* indigitetur editor Sedulii, de nepote potius aut filio Aſterii noſtri, quam de noſtro Aſterio id capiendum videtur. Alium Apronium emendatorem illum Virgilii vetuſtum eſſe opinor,

de

de quo quod monuiſti gaudeo & gratias ago. *Epiſtolam* [1] *Danielis Gaitani* nullam vidi hactenus. Haec inſervire noſtris lucubrationibus poterant, quas Maroni ſatis operoſas dedimus, collatis inter ſe veterrimis divini poëtae exemplaribus. Utinam alii ſint in promtu codices, ut liceat hanc telam aliquando detexere. Sed jam nimii ſumus, & de verboſa allocutione plus ſatis fatigavimus. Vale, vir ſumme, & mihi, ut hactenus, ſtudere in poſterum perge. Exarabam Holmiae Suecorum, pridie Idus Quinctil. CIƆIƆCLXVI.

1 *Daniel Cajetanus* vocandus: Cremonenſis fuit, natus Anno 1498. Profeſſus literas humaniores Mediolani; de cujus infelicitate vide *Pierium Valerianum* lib. II. pag. 145. Vitam ejus exhibet *Franciſ. Ariſius* tom. I. Cremonae literatae pag. 388. qui non egeſtate confectum & mendicabundo ſimilem, ſed peſte correptum obiiſſe Anno 1528. ſcribit. Epiſtolas ejus & poëmata, & alia adhuc inedita, & ſervata in bibliotheca convent. S. Franciſci Cremonae, idem *Ariſius* paſſim in iſto opere laudat. Haec vero epiſtola ad *Petrum Mannam*, eſt praefatio ad *Julii Pomponii Sabini* commentarios in Virgilium, editos apud Oporinum Anno 1544. ut etiam mox *Reineſius* docet.

Quia vero *Heinſii* in Virgilium commentarii nondum in lucem emerſerunt, hinc inter ſchedas Heinſianas, de Codice Mediceo, & Aſterio, illorum particulam repertam hac occaſione vulgandam duximus; quia in his epiſtolis ſaepe *Heinſius*, de illis viros eruditos conſuluit. Vide CCCCXCIV. tom. II. ad *Papenbroch.* & ad *Gronovium* CCCLXXIX. tom. III. pag 475. & alibi. poſt *Heinſium* de Aſterio, & de Sedulio egerunt eruditiſſimi viri, *Noris* ad Cenotaphia Piſana Diſſert. IV §. I. & *Jul. Fontaninus* de Antiquitatibus Hortae lib. II. cap. III. §. 5. & de *Turcio Aproniano* & gente *Apronia* nuper doctiſſimus *Muratorius* diſſert. I. & II. ad Paulini Poëmata. tom. I. Analect. pag. 141 Deinde ad *Turcium Apronianum* refert *Rufini* epiſtolam ante interpretationem ſententiarum Sixti II. nuperus earum ſententiarum editor, vir eruditiſſimus, *Urb. Godofr. Siberus.* in prologo pag. 25. ille vero *Turcius*, eſt *L. Turcius Secundus Apronianus*, quem *Heinſius* avum *L. Turcii Aproniani* fuiſſe docet.

Omnium, quotquot videre mihi contigit, Maronianorum codicum tenuiſſima exaratus in membrana veterrimus praeſtantiſſimuſque eſt habendus ſuo jure, qui Florentiae ad Divi Laurentii adſervatur in Medicea bibliotheca. Nam quamquam in Vaticano armario hiſce uſurpavi jam olim oculis tria noſtri poëtae exemplaria perquam vetuſta, & litteris aeque ac Mediceus ille formae quadratae majoribus, ſive, ut vulgo nuncupantur, capitalibus Romanis exarata, quorum unum e Palatinatu ſuperioris Germaniae huc tranſlatum fertur, ad ſenium tamen laudatiſſimi codicis, quo ſum uſus, haudquaquam accedebant: quod tamen minime referendum arbitror ad Trajani Imperatoris tempora, uti cenſebat *Paulus Gabianus*, qui anno ſaeculi ſuperioris LXV. ex hoc ipſo codice collectas variantis ſcripturae lectiones Brixianis typis in lucem curavit emittendas: non facto tamen juris publici perinſigni teſtimonio, quod poſt Bucolica, quae primo illic loco exhibebantur, inſertum, lucis haud parum foeneratur cum tempori, quo codex exaratus eſſe poſſit videri, tum faſtis quoque Romanis. Quam *Gabiani* ſupinitatem ut quodammodo reſarciamus, proferemus inſcriptionem pulcherrimam, ipſa, ut opinor, *Aſterii* viri perilluſtris manu conſcriptam, qui codicem non quidem exararat omnem, ſed recognoverat locis plurimis ad fidem vetuſtiorum exemplarum, aque naevis non paucis per librarium, ut fit, commiſſis vindicarat. Verum de ipſo co-

codice nonnihil praemittemus, qui *Rudolphi Pii Cardinalis Carpenſis* cum fuiſſet; ab illo tabulis ſupremis Vaticanae bibliothecae legatus eſt, furtoque interceptum ſuſpicatur, ubi tamen ſua negat aetate comparuiſſe *Aldus Manutius* nepos, qui cum in opere Orthographico hunc librum paſſim collaudet, teſtemque multae advocet auctoritatis, ſub vocabulo tamen *Aetherius* praecipue commendat. In poteſtatem *Achillis Statii* Luſitani poſtea devenit, uti epigramma frontiſpicio libri ab ipſo *Statio* adſcriptum teſtatur, qui ejuſdem fide pereruditis in Catullum ac Tibullum animadverſionibus frequens etiam ſubnititur, cum de Orthographica ratione eſt agendum. Incipiebat autem ab Eclogae Sextae, verſu XLVIII. ſenis ſeptenisve paginis prioribus mutilatus. forma codicis, quam quartam vocant. Margini gloſſematia nonnumquam ac interpretamenta, ſed rara, adlinebantur, minuto quidem ac diverſo ſcriptionis charactere, qualem nos *curſorium* ſive *curſivum* appellamus, ipſa tamen Maroniani contextus ſcriptura vix recentiora, ac ſupparem fere aetatem prodentia, ut haec quoque ab Aſteriana manu proficiſci vix dubitemus. Georgicôn porro aut Aeneidos libris nulla, ut in aliis codicibus, argumenta praefixa. Poſt Bucolica autem cum totius paene paginae ſpatium vacaret, haec litteris itidem uncalibus legebantur exarata.

TURCIUS RUFIUS APRONIANUS ASTERIUS VC. ET INL. EX COMITE DOMEST. PROTECT. EX COM. PRIV. LARGIT EX PRAEF. URBI PATRICIUS ET CONSUL ORDIN. LEGI ET DISTINXI CODICEM FRATRIS MACHARII. VC. NON MEI FIDUCIA, SED EJUS, CUI SI ET AD OMNIA SUM DEVOTUS ARBITRIO XI. KAL. MART. ROMAE.

DISTINXI EMENDANS, GRATUM MIHI MUNUS AMICI
SUSCIPIENS, OPERI SEDULUS INCUBUI.
TEMPORE QUO PENACES CIRCO SUBJUNXIMUS, ATQUE
SCENAM EURIPO EXTULIMUS SUBITAM.
UT LUDOS CURRUSQUE SIMUL, VARIUMQUE FERARUM
CERTAMEN JUNCTIM ROMA TENERET OVANS.
TERNUM QUIPPE SOFOS MERUI, TERNA AGMINA VULGI
PER CAVEAS PLAUSUS CONCINUERE MEOS.
IN QUAESTUM FAMAE CENSUS JACTURA CUCURRIT.
NAM LAUDIS FRUCTUM TALIA DAMNA SERUNT.
SIC TOT CONSUMPTAS SERVANT SPECTACULA GAZAS,
FESTORUMQUE TRIUM PERMANET UNA DIES.
ASTERIUMQUE SUUM VIVAX TRANSMITTIT IN AEVUM,
QUI PARCAS TRABEIS JAM BENE DONAT OPES.

Vides hunc codicem ab *Aproniano Aſterio* emendatum ipſo conſulatus ſui ordinarii tempore. Verſu epigrammatis nono, pro in *quaeſtum* margini adſcriptum erat *pretium*, quae diverſa ſcriptura ȣ *quaeſtus* Aſterium auctorem videtur habuiſſe, ambiguum quid praeferri oporteret. Ego tamen *quaeſtum pretio* hic praetulerim. *Aſterios Apronianos* fuiſſe nobiliſſimos Romae non uno ſaeculo, at-

atque adeo Caeſarum cognationi innexos poſt videbimus. Illud primo diſpiciamus, cum *Aſterii* duo conſules Ordinarii numerentur in Faſtis Romanis, quorum alter cum Protogene anno aerae Chriſtianae CCCCXLIX. alter Praeſidii collega anno CCCCXCIV. conſulatum geſſerint, ad utrum horum ſit referenda, quam publicamus, inſcriptio, ut de codicis vetuſtate liquidius aliquanto res tota ſit nobis in comperto. Annorum XLV. intercapedo conſulem utrumque diſtinguit, ut videmus. Quare non eſt ut poſt annum CCCCXCIV. emendatus ac diſtinctus ab *Aſterio* ſit cenſendus, etiamſi ad poſteriorem referatur conſulatum. Quid quod ipſum codicem munus accepiſſe ſemet a *Macario* V. C. teſtatur *Aſterius?* ut liber nonnullo tempore ante hanc illius recognitionem exaratus poſſit cenſeri, ac proinde annorum MCC. ut minimum aetatem referre. Praenomen autem ſuum neque hoc expreſſit loco *Aſterius*, neque id in faſtis comparet. *Lucium* tamen fuiſſe dictum cur ſuſpicari liceat, quod praenomen uſitatum *Aſteriis*, ecce pulcherrimam apud Gruterum in magno opere pagina CCCCLXXVI. num. 7. inſcriptionem.

ASTERII.
L. TURCIO APRONIANO V. C.
FILIO L. TURCI APRONIANI V. C.
PRAEFECTI. URBIS. NEPOTI
L. TURCI. SECUNDI. C. V. CONSULIS.
QUAESTORI. PRAETORI. QUINDECEM
VIRO. SACRIS. FACIUNDIS. CORREC-
TORI. TUSCIAE. ET. UMBRIAE. OMNI
VIRTUTE. PRAESTANTI. STATUAM
EX. AERE. ORDO. SPOLETINORUM
AD. MEMORIAM. PERPETUI. NOMINIS
CONLOCAVIT.
CURANTIBUS. FL. SPE. V. P. ET
CONDONIO. TAURO JUN.
POST. AMANTI. ET. ALBINI. CONS.

Eſt autem dedicata haec inſcripito anno aerae Chriſtianae CCCXLV. quo conſules fuerunt *Amantius* & *Ceionius Rufius Albinus*. Eundem *Rufium Albinum* fuiſſe opinor, quem ſub Conſtantino Aug. praefectum urbi, perperam *Rufinum* vocant *Albinum*. Reddendum autem *Amantio Poſtumii* nomen in Faſtis ex hoc lapide, qui *Onuphrium Panvinium* erroris praeterea convincit, referentem *Turcii Secundi Aſterii* conſulatum ad annum CCCCXLIV, quo conſulem fuiſſe *Turcium Rufium Apronianum Aſterium*, Maroniani codicis emendatorem, reor. Nam alter Aſteriorum conſul ordinarius in Diptycho, quod vir eruditiſſimus *Alexander Wiltbemius* in appendice hujus argumenti publico dedit, *Flavius Aſterius* dicitur: de quo plura nos in ſequentibus. Certe cum in marmore antiquo *L. Turcius Secundus* Conſul conſtituatur *L. Turcii Aproniani* illius avus, cui dicata eſt inſcriptio ſub annum CCCXLV. conſulatus iſte totos annos CL. praeceſſerit annum, quem illi conſuli una cum Protogene aſſignavit *Onuphrius*,

phrius, a vetuſto lapide deceptus, uti videre eſt apud ipſum in Faſtis ad annum CCCXCVII. Quid quod *L. Turcius Secundus* Conſul dicitur tantum, non addito ordinarii titulo, ut conſulem ſuffectum fuiſſe oporteat. Sic apud Gruterum pag. MLXXIX. *Paetino & Aproniano* Coſ. qui itidem ſuffecti. *Apronianum* nomen videntur *Aſterii* adſciviſſe, quod adoptione in *Aſteriam* gentem ex *Aproniâ* tranſiverint, cujus nominis laudatur conſul ſub M. Aurelio Antonino Aug. unde. S. C. Apronianum. Apud Ammianum Marcellinum mentio variis fit locis *Aproniani*, praefecti urbis ſub Juliano Caeſare Aug. qui ea in dignitate uſque ad Valentiniani tempora perſtitit. Is apud Gruterum pag. DCXLVII. nº 6, 7. bis *Turcius Apronianus* appellatur, nullo addito praenomine, quod tamen *Flavium* fuiſſe colligas licet e codicis Theodoſiani libro XIV. Tit. de Suariis, quo & inſcriptiones Gruterianae jam a me deſignatae ſpectant, & quod Ammianus refert magnam huic *Aproniano* rei annonariae curam fuiſſe. Codicis autem Theodoſiani lex cum incipiat, *Imp. Julianus Aug. FL. Aproniano ſuo S. Jacobus Gothofredus*, vir ſane praeclarus, corrigendum cenſet, ſed fruſtra, *Imp. Fl. Julianus Aug. Aproniano ſuo S.* cum *Lucium* potius praenomen *Apronianis*, quam *Flavium*, in uſu fuiſſe contendat. Atqui *Flavios* etiam dictos *Aſterios* ex alterius conſulis praenomine, quod Diptychon Wilthemianum ſervavit, liquet, id vero in gratiam Imperatorum, quorum plerique *Flaviam* nomen ſub haec tempora adſciſcebant, videntur feciſſe: quemadmodum ſub tempora florentis reip. liberti & clientes patronorum ſibi vindicabant nomen. Neque enim perſuadeor, ut credam Conſulum ordinariorum alterum non *Aſterium*, ſed *Aſſyrium* dictum; quamvis *Aſtyrii* nomen ad poſteriorem conſulem *Jacobus Sirmondus*, vir longe doctiſſimus, referri oportere cenſeat, ad priorem *Wilthemius*, quod in vetuſtis Chronici Idatiani, Marcellini comitis, Proſperi, aliorum codicibus modo hic modo ille *Aſſyrius* dicantur. Adde Euſebium Hiſtoriae Eccleſiaſticae lib. VII. cap. 64. cui martyr ille, cujus feſtum a. d. III. Non Mart. celebratur, quemque Senatorii ordinis ac regiae affinitatis virum primarium facit, dicitur ἀςύριος. Sed aliter de eodem Nicephorus ac Martyrologia, quotquot uſurpare his oculis vetuſta nobis contigit. Quae etſi in nominibus propriis frequenter peccant, in *Aſterio* nomine tamen ſibi conſtant uno conſenſu, cum martyres illic praeter hunc alii etiam complures ita dicti occurrant. Nec infrequens mentio Epiſcopi *Aſterii* in Collatione antiqua Catholicorum & Donatiſtarum ſub Honorio Aug. habita apud Carthaginem. Exſtant & Graeca *Aſterii* opuſcula. Natam autem hanc nominis differentiam e prava temporum illorum pronunciatione arbitror, *E* & *I* litteras confundente: *I* autem in *Y* mox degeneraſſe, quod ab *Aſtyria* Hiſpaniae regione nomen derivari opinarentur: *Aſtyr* enim pro *Aſtur* in marmoribus antiquis non raro occurrit. Sic apud Lucanum lib. IV. cum in vetuſtiſſimis membranis exaratum eſſet, *Aſtyrii ſcrutator pallidus auri*, *Aſſyrii* nunc perperam cirumfertur. *Aſturia* enim auri fodinis olim inſignita, non *Aſſyria*. In Martyrologiis antiquis paſſim *Criſconius* pro *Creſconius*, *Mauritania*, quae in nummis & lapidibus eſt *Mauretania*, *Epictitus* & *Epititus* pro *Epicteto*,

Cor-

Digitized by Google

Cornilianus, *Arminia minor*, *Sotyr* pro *Soter*, *Apimia* pro *Apamea*, *Oecomini* pro *Oecumenii*, *Cicilius* pro *Caecilio:* contra *Elarus*, *Epolitus*, *Callenicus*, *Emelianus*, *Candedianus*, *Emereta*, pro *Hilarus*, *Hippolytus*, *Callinicus*, *Aemilianus*, *Candidianus*, *Emerita*. In *Aſterio* nomine tamen, quod dicebam, toties in iiſdem martyrologiis occurrente, nil omnino, quod mireris, codices variant, cum tamen, ut vidimus, pronunciandi ratio plebeja locum illic ubique obtineat. Ceterum ad hunc ipſum *Aſterium*, qui Maronianum recognovit codicem, referri oportere editionem Paſchalis carminis Seduliani vel inde perſuadeor ut credam, quod & hîc & illic praefixum *Aſterii* epigramma legitur, unde liqueat poëtices ſtudia ab illo exculta fuiſſe. Sane in antiquiſſimis Sedulii membranis Rhemenſibus haec legi teſtatur *Sirmondus* ad libri primi Ennodiani epiſtolam XXIV. *Hoc opus Sedulius inter chartulas diſperſum reliquit, quod recollectum adornatumque eſt a Turcio Rufio Aſterio V.C. Conſule Ordinario & patricio.* Sive, ut *Wilthemius* in codice S. Albini invenit, *ex Conſule ordinario & patricio.* quod ille mavult, quamquam e marmoribus antiquis probari poſſit viros conſulares non tantum ipſo conſulatus ſui anno, ſed in omnem vitam dictos fuiſſe conſules pro conſularibus, aevo praeſertim poſteriore. Deinde ſequebatur *Aſterii* hoc epigramma ad Macedonium Abbatem, cui Sedulius & ipſe dedicarat hoc opus:

Sume, ſacer meritis, veracis dicta poëtae,
Quae ſine figmenti condita ſunt vitio.
Quo caret alma fides, quo ſancti gratia Chriſti,
Per quam juſtus ait talia Sedulius.
Aſteriique tui ſemper meminiſſe jubeto,
Cujus ope & cura edita ſunt populis.
Quem quamvis ſummi celebrent per ſaecula faſti,
Plus tamen ad meritum eſt, ſi viget ore tuo.

Caſpar Barthius V. Cl. Adverſariorum libro XII. cap. XIX. eoſdem profert verſus ex vetuſtiſſima, uti affeverat, ſcheda, inſcriptionem autem ſic exhibet, *** *Quod recollectum, adunatum, atque ad omnem elegantiam divulgatum eſt a Turtio Ruſſio* (pro *Rufio*) *Aſterio Quinto ex conſule ordinario atque patricio.* Praeterea verſu penultimo *faſtus* pro *faſti* legebatur in iis membranis, uti & in codice S. Albini. Libro Barthiano ſi quid fidei habendum, *Quinti* praenominis fuerit noſter *Aſterius*, quamvis id loco alieno inculcatum illic apparet, quod codicis illius fidem nonnihil apud me elevavit. Nec deſunt vetuſti codices, qui *veteris & novi Teſtamenti collationem*, Sedulianis inſertam poëmatis eidem *Aſterio* vindicatum eunt, fruſtra, ut opinor. Porro occaſionem nacti hîc non inopportunam componamus in tranſcurſu litem, inter eruditos noſtrae tempeſtatis, atque etiam veteres inter, qui de ſcriptoribus Eccleſiaſticis ſunt commentati, exortam, quorum nonnulli Sedulium floruiſſe ſub Valentiniano ſecundo & Thedoſio contendunt, Sigebertus ad aetatem refert Conſtantis & Conſtantii, alii complures, quos inter Gennadius in vetuſtis apud *Sirmondum* membranis, & *Sirmondus* cum Theodoſio II. & Valentiniano III. faciunt coaetaneum.

neum. Sed de Theodoſio majore verum eſt, quem verſibus ſuis compellavit, ut Valentiniani conſortem atque Orienti imperantem. Ab *Aſterio* igitur, qui anno aerae Chriſtianae CCCCXLIX. cum Protogene conſulatum geſſit, Sedulii carmina in lucem ſunt emiſſa, non ab Praeſidii collega, ut perperam inter alios vir ſummus *Jacobus* rebatur *Uſſerius* Armachanus: cum Gelaſius Papa, qui biennio poſt ſupremum obiit diem, anno videlicet CCCCXCVI. Decreto LXX. Sedulium, ut celebrem poëtam commendet, diſt. XV. apud Gratianum, *Venerabilis viri Sedulii Paſchale opus, quod heroicis ſcripſit verſibus, inſigni laude proferimus.* Laudat etiam Caſſiodorus ſub finem divinarum Lectionum. Quid quod *Aſterius*, quando Sedulianum vulgavit poëma, jam conſulatu erat defunctus? Quid quod poſterior *Aſterius*, qui cum Praeſidio conſulatum geſſit, Orientalis imperii conſul videtur fuiſſe, Sedulius autem Latine ſcripſit in occidente, ubi conſulatum geſſit vetuſtior *Aſterius*. Nec mirum videri debet ad Theodoſium relatam operis ſui dedicationem a Sedulio, quamvis in Oriente ſolo adhuc imperantem, cum idem Princeps litterarum longe amantiſſimus fuerit, ut Auſonius nos docet, qui lucubrationes ſuas poëticas eidem dedicavit. Ad vetuſtiorem quoque *Aſterium* referri debet locus Sidonii Apollinaris libro VIII. Ep. VI. qui ſolemnibus hujus conſulis interfuiſſe ſeſe adoleſcentem, aut potius puerum, teſtatur. Idatius in Chronico ad annum aerae Chriſtianae CCCCXXVI. ſub Honorio Aug. *Wandali Suevorum obſidione dimiſſa inſtante Aſterio Hiſpaniarum comite relicta Gallaecia ad Baeticam tranſiverint.* Denuo ad annum CCCCXLII. *Aſterius dux utriuſque militiae ad Hiſpanias miſſus.* etſi *Aſturius* illic legitur. ut forte Hiſpania prave enuntiando nomini *Aſteriorum* originem dederit, dum *Aſturios* ſuos & *Aſterios*, *Aſturiae* provinciae nimium memor, confundit. Certe Ildefonſus *Aſturium* quendam, ſive *Auſturium*, Epiſcopum Toletanae ſedis memorat, niſi & illic librarii peccaverunt. Videtur autem *Aſterius* comes Hiſpaniarum & utriuſque dux militiae noſtri hujus aut pater, aut, quod malim, germanus fuiſſe, cujus inter titulos nec comitatus Hiſpaniarum nec utriuſque militiae ducatus comparent, ut ſupra vidimus. *Aſterius* autem Idatio laudatus generum habuit *Merobaudem*, ſibi in Magiſterio militiae utriuſque ſucceſſorem, ſtudiis itidem poëticis, eodem teſte Idalio, excultum.

EPISTOLA CLXXVII.

THOM. REINESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

EXhibeo nunc, quarum nuper me debitorem tibi fatebar, meas ad Petronium e Dalmatia σικοτολογίας ſubitarias, nec ſatio, ſcio, maturas; quibus addidi quaedam poſt ſubnata ſchedia; de utriſque cenſebis ut merentur; neque enim metuo obelos tuos, quin requiro. Peracerbum mihi accidit tam malae memoriae fuiſſe, ut cum primas ad te darem pro Ovidio, quem beneficio tuo e manu *Graevii* noſtri dudum munus acceperam, gratias non egerim; id vero

ὑπε-

ὑπερήμερος ſi nunc facio, ignoſce quaeſo, & nihilominus ratum habe. Gratulor autem Ovidio, quod depoſito ſitu lautus & hilaris, tam nitidus, tam ornatus, per te incedat nunc; auguſtius beneficium tuum eſt, quam ſi vel e Ponto a Barbaris ſolemnibus codicillis in urbem eum revocaſſet imperator: gratulor etiam ſeculo; quin etiam tibi mentem hanc intentam ſtudiis illis, quorum majeſtas cum pari utilitate amoenitateque contemtum ſequius ſentientium extinguit, & quae niſi via, quam inſtitiſti triviſtique commentando, digne ſatis tractari nequeant. Sane pauci vident eum unum rectumque modum eſſe ſubveniendi bonis autoribus, eoſque interpretandi rationem peroptimam. Saltem in verſ. 296. VII. Metam. copia lectionum in manuſcr. te obruit, ſic ut in vera eligenda defeciſſe videaris; eam vero Medicei & Vaticani libri exhibent: ſed ſi in alteris diphthongum *AE* reſolveris in vocales duas: in alteris *O* pro *A*, quod ſolenne librariis ut marmorariis ſcriptum cogites: exit enim quod ſolum verum & ab Ovidio eſt, *Aetide*. Αἰήτις Κυταιῒς, & neglecta, ut fieri ſolet, diphthongo, Αἰητὶς, Αἰητιὰς, Κολχὴϊς, *Colchis*, *Cytaeis*, Κυταιῒς de Medea ſynonyma ſunt. Et de Medea intellexit Ovidium Hyginus; nec dicendus errore tribuiſſe Medeae, quod Tethyi debuerit: certe Tethyos nullae hîc partes ſunt, ut putabas. Apud Thetin quidem latuit prae Lycurgo Bacchus, teſte Hom. Il. 7. Apollod. l. 3. Nonno Dionyſ. l. 20. & Phornuto: ſed ab ea rogaſſe nutricibus ſuis vetulis juventam nullus eorum dicit. τερατούργημα vero hoc Medeae fuit, ut in Aeſone, ut in Pelia: cui cur interponeret Ovidius rem a Tethye geſtam cauſa tibi dicenda fuerit; mihi nulla adparet. Confirmat haec, quae credere non potuiſti, de Medea circa nutrices Bacchi Schol. Eurip. Medeae Argum. qui ſic: Αἰσχύλος ἐν ταῖς Διονύσου τροφοῖς ἱστορεῖ, ὅτι καὶ τὰς Διονύσου τροφὰς μετὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἀνεψήσασα (ἡ Μήδεια) ἐνεοποίησεν. Aeſchylum igitur autorem habuit Ovidius, & recte de Medea intelligitur, ſive *Aetida*, quod in pluribus manuſcr. vidiſti, ſive *Colchida*, quod e gloſſemate irrepſiſſe puto, dixerit. Sed de his arbitrium tuum, tua exiſtimatio valebit. Te, mi amiciſſime Heinſi, bene rem gerere & ex animi ſententia vivere, erit mihi ὑπερήδιστον ἄκουσμα; eoque te ἦμαρ τε καὶ κατ᾽ εὐφρόνην ὁμῶς deo commendo. Scr. Lipſiae 7. Jul. ſtil. vet. Anno CIƆIƆCLXVI.

EPISTOLA CLXXVIII.

THOM. REINESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NON refutabis, ſpero, candorem meum, quo te meritiſſimo tuo refero inter eos, a quibus me adjutum in colligendis Epigraphis fateri ad Poſteritatem, pietatis & pudoris mei intereſt; nihil in eo mentiar, nec ſum alioquin ad quamcunque fictionem, βλακείαν & magniloquentiam per naturam aptus. Serio doleo eas, quas *Gronovio* noſtro pro me ſubmiſſas ſcribis, interverſas eſſe: quas a *Langermanno* acceptas habeo, eas antequam abiret ad exteros com-

communicabat Helmſtadio; unam tantum Divionenſem, cum Holmiae degeret. Fortaſſis jacturam, quam in tuis facere me in fatis fuit, penſavit *Spanhemius*; is Heidelberga hiſce diebus; quas e *Ligorii* voluminibus excerptas ſcribit, ad quadraginta miſit, inter quas quaedam ſunt ἐπιτάφιοι. Cujus generis tuas illas fuiſſe mones Quoties Ill. *Capelanum* ad me praedicas, toties in novam ſpem erigor, ejus fideli cura, opera & efficacia a Rege Chriſtianiſſimo impetrandorum ſumtuum pro edendis illic meis; hic enim uti frigent haec ſtudia, ita manus, quibus ſublevari vellent, ψελλίζειν, imo torpent. Valde equidem velim, dum a DEO datur mihi, lucem iſta videre: terret enim, cum cogito, quid ſcriptis poſtumis fieri ſolerat. *Turc. Ruff. Apron. Aſterium*, illum Poëtarum ſtudioſum, & Virgilii emendatorem, Conſulem collega Protogene A.D. 449. eſſe non deſinam credere ob id, quod *Barthius* in ſuis ſchedis reperit adpellari *Quintum*. Eſt enim ea ſcriptura a Librario inepto, qui e ſiglis V.C. fecit impertinens iſthoc; & hoc vidit *Barthius* quoque. Neque igitur filium quendam ejus aut nepotem fingere opus habemus auctorem epigrammatis; Ipſe Conſul eſt, qui Sedulium novit, & qui Virgilium emendavit. *Apronianum* vero Virgilii Commentatorem vetuſtiorem noſtro ab eoque diverſum quendam eſſe exiſtimare non licet: expreſſe enim *Pompon. Sabinus*, qui lectiones ejus ſubinde allegat, *Ruffum Apronianum nominat* Comm. ad 1. Aen. extr. *Dan. Gaitani* ad *Petrum Mannam* epiſtola eſt in Edit. Virgil. Oporiniana A. 1544. in 8. Quomodo per *penaces* in epigr. COS. Aſterii ferarum certamen intelligere poſſim, nondum me docuit *Valeſius*. Quin ſi iſte verus ſenſus eſſet, idem bis diceretur; nam verſ. 5. 6 exprimit feras: ut in confeſſo ſit non intellexiſſe eas antecedente diſticho. Triplex ſpectaculum ſimul uno die adornavit Conſul; idque ſatis clare patet e verſ. 5. 7. 12. Sed quod ſcenam ſubitariam ex tabulis ſuper Euripo extruxit, in qua ludi muſici, tanquam in Odeo, exhiberentur, haec ad ipſa edita munera nihil attinet, nec numerum eorum auget; ſed ad magnificentiam conſulis, inuſitata ſubſtructione populum delectantis & captantis famam referendum eſt: nimirum in circi nova ſcena ludi, in arena aurigae & ferae ſpectabantur. Ego etſi non ſim tam prave amans mea, ut aliorum inventis locum praebere nolim, hîc tamen neſcio, qua fiducia mei & plenitudine tenebo, quod habeo. In prologo epigrammatis verſ. 5. legam, *cujus & ad omnia*. *Patinus*, Medici Paris. F. & ipſe Medicus, ecquid tibi notus eſt? Deſtinavit ad me nuper, interprete D. *Sponio* Med. Lugd. ſuum ad Urſini de Familiis Commentarium ſpecioſum. Videtur καίπερ τεκτωνᾶναι δοκῶν ὠ πρᾶξαι ξυλουργικὰ, eoque ſuſpicor frigidum fore Sophos, ſi quod ab Antiquariis Gallis, popularibus ſuis, expectat. *Marquardum Gudium* Holſatum, cum quo aliquis uſus mihi ante hoc decennium, dum Jenae degeret, magnam Inſcriptionum copiam ex Italia adtuliſſe, & morari Hagae veſtrae narrari memini; eoque *Graevio* noſtro hoc dedi negotii, perſuaderet homini, ut vel publicaret ipſe, vel meis ad editionem accinctis eas ſociaret; ſed nihil adhuc profeci; non dubito tua auctoritate eum huc impelli poſſe; neque certe tuae amantiſſimae mei voluntati diffido. Habes epiſtolam verboſiorem fortaſſe, quam velles;

quod

Digitized by Google

quod tibi ita videri putabo, niſi mihi longiorem remiſeris. Tua etiam longiuſcula non me fatigavit, ſed recreavit. B. V. Scr. Lipſiae XI. Aug. ſt. v. Anno CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA CLXXIX.

NIC. HEINSIUS

Thom. Reineſio.

Lipſiam.

PLuribus te compellavi nuper admodum, idque pridie Eidus Quintiles, ſi recordor probe, Reineſi celeberrime, quas literas *Langermanni* noſtri opera in manum tibi perlatas oportuit. Complectebantur illae cum alia, tum epigramma *Aſterii* integrum, quod ille Codici Maroniano abs ſe caſtigato praefigi curarat, una cum *Henrici Valeſii* viri doctiſſimi interpretamento. Nec multo poſt per tabellarios Germanicos tradebatur mihi fragmentum Petronii Dalmaticum, quod munus ad me pervenire voluiſti, obſervationibus abs te illuſtratum eruditionis reconditae pleniſſimis, quas ego non tantum plurima perlegi cum voluptate, ſed etiam quae addideras ex ſcriniis tuis *ἀνέκδοτα* *Scheffero* perlegenda commiſi, quem nova fabularum Phaedri editio juris publici propediem facienda occupatum nunc habet, uti ex epiſtola ejus, ſi quid auguror, uberius cognoſces, quam ille proximis diebus curandam mihi concredebat. Equidem, quid pro tam praeſtanti munere a me reponatur tibi, vir ſumme, nihil nunc omnino eſt in promptu, praeter libellum poëmatum meorum nuper luce publica donatum a bibliopolis noſtratibus, me & abſente & in publicis negotiis cogitatione tota defixo: ut cum venia evolvendus ſit tibi, ſi tantum temporis ab aliis occupationibus vacui habebis tamen, quod meis frivolis ſine tuo ac publico incommodo elargiri poſſis. Libelli exemplar *Langermannus* ad te curabit, ſimul ejus copiam ab *Elzeviriis* Amſtelaedamenſibus, quod propediem fore aut jam factum eſſe confido, obtinebit. Obſervata ad Petronium tua ſalivam mihi denuo moverunt ac deſiderium illorum, quae complura in pluteis librariis adfecta poſſides & elucubrata, luci haudquaquam invidenda. Ea ni proferre quamprimum feſtinas ipſe, metus eſt maximus, ne te nobis erepto, blattis tineiſque pabulum relinquantur. Habes Variarum Lectionum libros reliquos, habes alia haud pauca, quae publico permitti poſſunt ac debent, dum majori veterum inſcriptionum operi typographum circumſpicis. Da, quaeſo, hoc meis precibus, da tuae gloriae, quam feliciſſimis auſpiciis longe lateque ſplendidam jam conſecutus es. De *Aetide* quod ad Naſonem meum obſervaſti, habui profecto acceptiſſimum, & enixe contendo atque adhortor, ut ſi plura forſan ad elegantiſſimum ſcriptorem, at turpiter etiamnum mendis inquinatum, annotaſti, ut feciſſe te non dubito, eorum copiam ac facultatem mihi facias, quae curis a me ſecundis mox adornandis inſerantur. In obſervatione tua, permittes enim, ut ſpero, hanc mihi libertatem, unicum eſt quod me moretur, ac ſuſpenſum teneat, ne ſententiae tuae totus acce-

Digitized by Google

dam. *Aetiae* nomen cum apud poëtas veteres tam Graecos quam Latinos frequentiſſimum occurrat, hos praeſertim, qui argumenti Argonautici ſcripta publicarunt, non recordor alibi in illorum operibus Ἄητην pro Αἴητην, correpta vocali littera prima, quae ex dipthongo ſit progenerata, exſtare exempla, ſi in promtu ſunt, haud dubie viciſti. Faveo interim eruditiſſimae obſervationi, ac veram unice cupio. Ad Valerium Flaccum quae jam pridem parata habeo, dum inſpicio forte nuper, occurrebat locus ille libro I I I. verſ. 523. ubi Nymphas Hylae raptrices deſcribit; *Et maniae virides, & ſtricta myrtus avena.* quem verſum fateor a me non intelligi, aut capi: quis enim locus hic *myrto?* quid *ſtricta* illa ſibi vult *avena?* Tu id me docebis, aut nemo. Vale, vir eximie, & ut hactenus me tui nominis longe ſtudioſiſſimum amore tuo dignari perge. Exarabam Holmiae Suecorum CIϽIϽCLXVI. a. d. XVIII. Kal. Septembr.

EPISTOLA CLXXX.

THOM. REINESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

CAndidum vero diem iſtum & prorſus laetabilem, qui me tibi copulavit! Ita multa e tuis ad me ſolatia mihi naſcuntur, & ſolida delectatio ſimul, cum amoris tui radiis foveri & literatis fabulis paſci me ſentio. Sane utrimque abs te mihi ſatisfactum; & utriuſque beneficii, cum ad tuas quotidie reſpicio, continua fruitio mihi; memoria autem erit ſempiterna. Pro Petronianis non expectem ἀντίδωρον aliud, ſufficit mihi judicium tuum, quo ornare ea voluiſti, unius contra omnium; ſaltem dubito, ſi mereantur; fortaſſis enim adfectus, ἐνίκησε ἀνάγκη τῆς φύσεως, praevaluit rationi. Reſtat in iiſdem unum alterumque, cujus ignorantia me torquet; uſque adeo nihil eſt in Antiquitate, quod non admirer, & ſcrutatu ac cognitione indignum exiſtimem. Quis iſtud *de lingua canina* pag. 14. mihi interpretabitur? Tractum, puto, eſt de trivio, e vulgari ἀπείρματι & populari ſuperſtitione; fortaſſis etiam dictum joco, cujus origo ignara nobis. *Aetida* dixiſſe Poëtam Latinum, quam Graecus Ἀητίδα, apud me non eſt dubium, cum & conſuetudo Latinorum, qua diphthongos in ſimplices, longas in breves mutant; exempla adnumerare taedioſum ſit; & licentia, qua Poëta maxime uti potuit, hoc perſuadeant. Haec vero tanta fuit, ut etiam, in nominibus propriis praeſertim, conſonantes elidere ſibi ſumſerint: hinc *Baternae* pro *Baſternis.* Quod autem in eo ipſo vocabulo *Aetes* exemplum me poſcis, aliquanto iniquius videtur. Si enim in aliis fecere, cur in hoc non fecerint, cauſa nulla eſt: etſi qui fecerint & ubi, ego hodie neſciam. Fortaſſis loca, ubi fecere, per deſcriptores corrupta ſunt, qui uſitatius notiuſque ſibi ſubſtituerint; & utrumque Αἰήτης, Ἀήτης rectum eſſe ignorarint. Quin, ſi tantum abhorres iſtud *Aetide*, legas licet, *petit hos Aetidamenus.* Ignorantia conſtructionis rarioris verbi cum duobus Accuſativis,

pe-

peperit librariis *τὰ a, ob:* unde etiam factum eſt, ut terminationem caſus ſexti omnes Codd. conſervent; nullus quarti. Quicquid tamen horum ſit, ſatis, puto, feci liquidum, *τὸ Tethye*, quod tibi placuit, non poſſe tolerari. De verſu Val. Flacci nihil curaſſe tot editores, miror ſane: quid in eo intellexerint, divinare nequeo; uſque adeo ſenſum nullum exhibet. Corrector ſciolus temere intruſit *τὸ myrtus*, cum, quod ſcripſerat Poëta, *corytus*, non caperet, addidit, ut conſentirent ſuo facinori reliqua, & diſſyllabum ſuppoſitum pro triſyllabo non offenderet vel luxaret verſum, ingenioſam nequitiam, ordinem verborum, quem divinus Poëtae calamus ſtruxerat, pervertendo. Nos Valerio, omiſſis hiſce ſpuriis, ſua reſtituamus, & legamus poſt haec,

Et virides manicae, & ſtricta corytus habena:

Quo nihil verius. Inter arma Nympharum arcus & pharetra loro adſtricta ſive lumbo ſive humero: ea *corytus*; quem accipere potuit e Statii x. Theb. niſi potius huic ipſe tradidit. Γωρυτός θήκη τόξων Suidae, Γωρ. τὸ ὅπλον, ἐν ᾧ ἐμβάλλεται τὸ τόξον Varino. Cl. *Schefferum* meis verbis peramanter ſalutari velim; aliud nunc non erat. Videtur, quod boni cordatique viri eſt, diſſenſum meum circa Petroniana aequo animo ferre; mallem autem monuiſſet libere, ſi qua offendi. Eſſe enim hoc neque a me alienum puto. Bene Vale, vir Ampliſſime, & me nominis tui longe ſtudioſiſſimum amore porro dignare. Scr. Lipſiae Kal. Oct. ſt. vet. CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA CLXXXI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Reineſio.

Lipſiam.

MArmora illa vetuſta, quae *Gronovio* ſuggeſſi ex Italia jam olim communicanda tecum, numero ſeptena, meo aere compararam in urbe, mox naufragio, dum in patriam mittuntur, cum aliis antiquitatibus haud contemnendae rei, abſumta: quorum exemplaria tamen a *Luca Langermanno* accepiſſe potuiſti, clariſſime & ſumme vir. Monet enim ille per nuperas ſuas, quicquid inſcriptionum antiquarum in ſcriniis ſuis repperit, id omne tuae poteſtatis jam eſſe factum. Unum ex illis marmor en tibi, poſſunt & reliqua mitti, ſi nec dum alia via ad te pervenerunt. [1] HIC EST SEPULTA PACILIA. SOSPITA. PIA. PROBA. BONIS. PROBATA. SUMMA. QUAE VIXIT. FEDE QUI BENE. COGNORINT. COGNITAM. BENE EXISTUMANT. HAVE. ET. VALE. QUAE, OPTAS EVENIANT. TIBI. ET4 TUIS. L. AQUILLIUS. FAUSTUS. DE. SUO FECIT. Addo & aliud, quod acceptum refero V. C. *Camillo Peregrino* Capuano, Capuae repertum, ut aſſeverabat ipſe. UNA. DIES ADIMIT CRUDELI. CLADE PEREMPTAS, QUIS ARA HAEC. (puto *poſita eſt*) POSITAS.

[1] Vide *Reineſ.* claſ. XVI. Inſc. 33 & Epiſtol. *Heinſii* ad *Gronovium* CCXL.

TAS. POENA. HOMINIS. MISERI. FILIA. NAMQUE. PERIT. PERIIT. ET MATER. EUNDEM DESERIT. ILLA. PATREM. DESERIT. ISTA VIRUM. En tertium quoque apud Carthuſiam ſive thermas Diocletianas Anno CIↃIↃCLII. circiter repertum, quod *Chriſtophorus Puteanus*, Petri & Jacobi frater natu maximus, rei Carthuſianorum vicarius Generalis, mihi tradebat.

[1] D. M.

QUICUMQUE ES PUERO LACRYMAS EFFUNDE, VIATOR.
BIS TULIT HIC SENOS PRIMEVI GERMINIS ANNOS,
DELICIUMQUE FUIT DOMINI, SPES GRATA PARENTUM,
QUOS MALE DESERUIT LONGO POST FATA DOLORI,
NOVERAT HIC DOCTA FABRICARE MONILIA DEXTRA,
ET MOLLE IN VARIAS AURUM DISPONERE GEMMAS.
NOMEN ERAT PUERO PAGUS, AT NUNC FUNUS ACERBUM
ET CINIS IN TUMULIS JACET, ET SINE NOMINE CORPUS.
QUI. VIXIT. ANNIS. XII. MENSIBUS. VIIII. DIEBUS XIII. HO. VIII.

Complures inſcriptiones collegi ex libro XXXIV. Antiquitatum *Pyrhi Ligorii* inedito, quem Cardinalis *Franciſcus Barberinus* poſſidebat, ſed illae haud dubie jam ſint inſertae illi operi, quod Cardinalis ipſe publico jam pridem parat. Neſcio an videris *Julii Caeſaris Capacii* Antiquitates Neapolitanas. Idem ſimilis argumenti commentarium vernaculo ſermone dedit in publicum, cui titulus *il Foreſtiero*, inde excerpſi duo marmora, quae vides.

[2] INJICE. SI PIETAS. USQUAM. EST. SUSPIRIA. ET IMPLE.
MECUM. HOSPES LACRIMIS. MARMORIS. HOC. VACUUM.
NAM. FORMAE. EXEMPLUM. PERIIT. CUM OBIIT. MEA. LYDA.
QUAM. PERIERE. HOMINES. VEL. PERIERE. DEI.

[3] VERNA. MEAS. O. MI VERNA QUIS AH QUIS AB AURA.
TE. IN TENEBRAS. RAPUIT PERDITUS. EN. MORERER.
NI TECUM ASSIDUE LOQUERER. NI SAEPE JOCANDO
FALLERER. HINC. DUM TE CONTINUO ASPICIO
SEMPER. ERO TECUM ETSI ME SOPOR OCCUPAT UMBRAM.
TE UMBRA PETAM ERGO. UMQUAM. NE. METUE. ABS.
TE. ABEAM.

Sed de his alibi erit agendum. Inveniuntur & nonnumquam teſſerae quadratae eburnae, ſpectaculis, ut creditur, inſervientes. Cujus generis nonnullas eſt videre in *Tomaſini* de Teſſeris hoſpitalitatis commentario, &, ſi probe recordor, in *Caſalii* antiquitatibus Romanis, quales & apud me exſtant cum hac inſcriptione, [4] PILODAMUS JULI SP. A. D. III. KAL. FEB. M. VAL. CN. DO. Aliam vidi in dialogo Antonii Auguſtini de nummis antiquis Ita-

1 Vid. *Reineſ.* XVII. Claſ. Inſc. 175. 2 Vide *Reineſ.* Claſ. XIV. Inſc. 105.

3 Vid. *Reineſ.* Cl. XVIII. Inſc. 21. legitur & in Catalectis *Pithoei* pag. 140. & inter Catalecta Petroniana. *Gruterus* vero retulit inter ſpuria pag. XVII.

4 Vid. *Reineſ.* Cl. V. Inſc. 22II. & ſequentem Inſc. 121.

Digitized by Google

Italicae editionis, quae tabulis numiſmatum aereis eſt inſignita. PETILLI. SP. ID. NOV. C. JUL. M. AEM. RUFIO. Aliam Florentiae vidi & deſcripſi, ſed ſchedae illae nunc non ſunt in promtu. & hoc fortaſſis praeter inſtitutum. Si onere moleſtiſſimo publici muneris detur aliquando defungi, de Roma denuo adeunda ſpem non eſt quod omnem prorſus deponam. De Barberinis inſcriptionibus quid ſperandum ſit, tunc certius te potero docere. De *Aproniano* & *penaces* vocabulo, quae ſuggeſſiſti, habui longe gratiſſima. *L. Turcii Aproniani Aſterii* mentionem fieri video in veteri columna temporis Diocletiani, in antiquitatibus ineditis: *Pyrrhi Ligorii* IMPP. CAESS. VALERIO. DIOCLETIANO. ET AURELIO. VALERIO MAXIMIANO PIIS. FELICIB. SEMPER AUGG. ET. FLAVIO VALERIO CONSTANTIO GALERIO VAL. MAXIMIANO . . . . ROM. CXCL. CURANTE TURCIO APRONIANO V. C. PRAEF. URB. FIL. ASTERIO. CORR. FLAM. ET. PICENI. *Cujus & ad omnia* ego quoque in ora codicis mei annotaram. cum *Patino* haud dubie mihi interceſſit neceſſitudo: vir eſt amoeni & dicacis ingenii, quique ſimultates cum ſocietatis Jeſu Theologis haud perfunctorias exercebat: Filium non niſi ex fama & ſcriptis notum habeo. Miſit & ad me exemplaria Romanarum *Fulvii Urſini* Familiarum, in quibus publico reſtituendis minus feſtinaſſet vellem. Suppeditari enim ex Muſaeo meo atque aliunde complura poterant, quae ornamenti haud parum iſti Commentario attuliſſent. Nunc in edendis *Briennii* Comitis nummis dicitur occupari. Numiſma, quod Naſonis nomen ſolum prae ſe fert, in ordinem Axiae gentis redegit, quaſi ſola gens iſta eo cognimine ſit uſa. *Gudius* ipſe magnam marmorum vetuſtorum copiam abs ſe in Italica peregrinatione collectam ad me jam pridem perſcripſit. Sed poſt reditum ad Belgas noſtros nil litterarum ab illo accepi. Hortarer alioquin illum, ut tecum theſaurum iſtum communicaret, quod nunc omnium optime per *Graevium* fiet. Poëmatum meorum exemplar jam accepiſti, credo, curante *Langermanno*. Proxime agebam tecum de loco uno alteroque Valerii Flacci, ac ſimul grates referebam pro Petronii Fragmento eruditiſſimis abs te animadverſis illuſtrato. De Valerio ſaepe mihi viſum eſt mirum, in vetuſtis codicibus tot illi nomina aſſignari. *Flaccum* Martialis & Quintilianus vocant, ut credibile ſit *C. Valerium Flaccum* fuiſſe nuncupatum. Unde igitur iſta *Setinus Balbus?* ſi & illa ad Valerium noſtrum ſpectant, *Balbus* potius, quam *Flaccus* eſſet, dicendus. Exime, quaeſo, qui potes, hunc tu mihi ſcrupulum, vir eximie; & feſtinatae ſcriptioni benigniter ignoſce. Exarabam Holmiae Suecor. CIↃIↃCLXVI. a. d. v. Eid. Octobr.

EPISTOLA CLXXXII.

THOM. REINESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ANnuit tandem deſiderio meo virorum optimus *Langermannus*, uti ſuſpicor, a te quoque ſummonitus, & apographa Inſcriptionum in peregrinatione Italica Gallicaque collectarum mihi credidit: a quibus quam adjutus ſim ad integrandas eas, quas *Lambecius* ab *Holſtenio* acceptas mutilas miſerat, dici non poteſt. Quo conſilio illi lacinias eas & paucas tantum ῥήσεις ex epigraphis decerptas exhibere potius, quam integras voluerint, divinare nequeo. Male meriti ſunt de hoc pulcerrimo genere Antiquitatis, qui vel dederunt mancas, omiſſis quae vel legere ipſi non poterant, vel legere poſteros nolebant, homines praepoſteri: Nec melius illi, qui vel compactis duabus tribusve in unum, temporum, rerum & perſonarum hiſtoriam foedant turbantque, vel diremtis, quae cohaerebant, ſeorſimque traditis utraque reddunt ignota, obſcura, & inutilia cognitioni, quaeque cum multo labore tandem reſtituere & coartuare neceſſe eſt. Alterum ex his peccavit deſcriptor lapidis Fani Fortunae, quem mecum communicas. Sunt enim revera duo diverſi, eodem tamen loco reperti, diverſorumque temporum: & ille quidem de Dioclet. Aug. & Collegis: hic de Atterio, quem Correctorem Flaminiae & Piceni fuiſſe Impp. Val. & Val. e legibus Cod. Theod. oſtendo in Eponym. Et recte igitur *Gruterus* velut diſtinctos producit; illum quidem pag. CCLXXIX. hunc pag. CLXV. *Gudius* paucas quaſdam ſubmiſit, faciente amico; reliquas viſus premere. ſpes in *Graevio* mihi aliquas eſſe exprocaturum. Teſſeras literatas novem, annos intra 690. & 759. ſignantes jam dum habeo; tuarum altera de *Julio Philodamo* ad Annum U. 702. altera de *Petillio Ruffione*, ad Annum 708. pertinet. *Capacium*, de quo mones, ut & civem ejus *Joh. Ant. Summonte*, qui Neapolitana ſtilo populari condidit, evolvi dudum. Exemplar Poëmatum tuorum rite ad me curavit *Langermannus*: Italica, quae *Conr. Hondemannus*, hodie inter Conſiliarios in aula Elector. Dreſdenſi, qui te Patavii noſſe ajebat, ante decennium inde aſportaverat, placuerunt; ſed haec quia pluſcula, & velut in theatro Μουσούργους hujus aetatis non ita notos in vulgus noſtrum exhibent, perplacent. Circa ζητημάτιον de L. Valeri, Argonauticôn ἐν ἑξαμέτρῳ ſcriptoris, duplici cognomento imprimis videndum eſt, quale id ſit & quorum. Noti ſunt Grammaticorum, clauſtralium etiam magiſtrorum, & librariorum ſciolorum artes, quam in talibus indigitamentis circa ſcriptores veteres nugari conſueverint. Eoſdem ludos ſuper Valerio feciſſe exiſtimabo, dum indubius de *Balbi* cognomento e veteribus teſtis ſiſtatur. Rem enim maxime ſuſpectam reddit cognomen ἐξ ἰδίας ei impoſitum geminum fuiſſe, ac ſi eundem *Capitonem Labeonem* adpelles: quod moribus Romanis abſonat. E Cicerone *A. Terentius Varro Muraena*: itemque *C. Marcius Figulus Thermus* noti ſunt, in quibus cognomen illud adoptionem in Familiam

liam Terentiam, & Marciam, hoc natales utriuſque Liciniam & Minuciam nobis indicat. *Flaccum & Balbum*, ſi ſimul fuerunt in L. Valerio (hoc enim κρινόμενον eſt & ζητούμενον,) an eodem modo interpretari poterimus, ut natus e Balborum Valeriorum familia in Flaccorum Valeriorum domum adoptione tranſiiſſe putetur; ſed manet tamen quaeſtio, an e Valeriis quidam aliquando Balbus fuerit. mihi quidem nondum repertus eſt: ſolum Balbinum in Valeriis COS. Anno U. 1007. ex 8. MCI. *L. Valerium L. F. Cl. Poplicium Balbinum Maximum* notavi. Unde ἐπέχειν ſatius eſſe puto, quam liquido ſive adfirmare e praeſcriptione Codicum ἀδεσπότων incertique aevi, ſive negare, dum uti dicebam, certior nobis indicina ab incorrupta antiquitate venerit. Idem Valerius, etſi Patavinus fuiſſe conſtanter adſeratur, Setinus quoque eſſe potuit, nimirum in altera civis θέσει, vel etiam διατριβῇ, in altera νόμῳ vel φύσει, quod de Viris illuſtribus aliis pariter ſcimus. Haec nunc potui. Dominus JESUS te ſervet, vir Ampliſſime, & inter novi anni proceſſum renovet tibi gaudia mille. Lipſ. Terminalib. Chriſtianis Anno CIƆIƆCLXVI.

EPISTOLA CLXXXIII.

J. FR. GRONOVIUS

Thom. Reineſio.

Daventriam.

Literas tuas, *Reineſi* maxime, recte ad me curavit frater. Librum ad primam occaſionem expecto, & acceptum ſtatim devorabo. *Graevium* noſtrum, quod hîc poſuit temporis, non ineleganter traduxiſſe, & perpetuos hujus peregrinationis fructus habiturum opinor. Eorum duntaxat, quae mei juris ſunt, nihil, quod ſciam, in hunc diem deſiderat, nec eſt ullus congreſſus noſter, cui legitima velut acceſſio non ſit grata recordatio tui. Adeo & ille in te colendo paternam ſibi conſtituit ſanctitatem, & ego hanc pietatem ejus provocare gaudeo, nec jucundius ullum aut habeo aut praeſto acroama, quam meritiſſimas tuas laudes Nam quum te ſemper, ex quo noviſſe potui, fecerim plurimi, te unum adſpecto, in te ſolo acquieſco, tibi, qui velut deluvio aut peſtilentia abſumtarum literarum unus exemplum manes, Neſtoris vivacem ſitum precor. Qui paulo ante florebam & ſuperbiebam, ſi quando in Batavos me contuliſſem, diripiebar amicitiis & hoſpitiis ſummorum virorum, nunc relictus & deſertus, & non modo principibus eruditionis, ſed ipſi eruditioni ſuperſtes, velut totidem circa me fulminibus jactis, attonitus, quibus in locis renatae Athenae, & reſonare ipſe Helicon videbatur, ſubito mutis, vaſtis, inanibus, horridis aegrum ſpiritum traho. Nam, ne neſcias, quos tu Philemonas & Roſcios propediem in ſcenam venturos putabas, rebus & ipſi humanis vale dixerunt & plaudere. *Salmaſium* dico in aquis Spadanis febri expugnatum, & ad Trajectum Moſae humatum, ac *Zuerium* domi tabe confectum, quanta funera, ſi alter paulo moderatior ac civilior, alter conſtantior in bonis propoſitis, in quae interdum incidebat, fuiſſent! Nunc fuerunt, ille impotentia fecit,

fecit, hic vanitate, ut perpauci, qui familiarius noverunt homines, his mortibus ut decebat, afficiantur. Alterum praemortuum jam literis, & ab aliquot annis nihil praeter maledicta ac bilem vomuiſſe, alterum literas nunquam ſerio tetigiſſe, apud imperitos adoleſcentes, & homines barbariem Politicorum nomine diſſimulantes ſeſe venditare gnarum, & id unum agentem, ut his placeret, interpretantur, ut leviorem etiam faciant publicae calamitatis dolorem. Quidquid ſentiunt tamén, Lugdunum habet, cur in longum tempus lugubria non deponat. Verum alterius meritis nomen, alterius merito majus erat: etiam quum ceſſarent, qui adibant vel tralatitii ſermonis gratia, ab altero doctiores diſcedebant, ab altero diſcedere tantum ſibi videbantur; denique imago & ſpecies ingens, etiam poſtquam res non numeroſa ac propemodum evanida. Interim illa literarum gloria, quam *Janus Douza*, cujus nunc primum beneficium intelligitur, ibi pepigerat plantaveratque, cum his mortibus ab ſtirpe interiit: nam alter ille Phoenix ingenii, mente prae ſenio labaſcente, *Scriverius* oculis pedibuſque captus, ſuperſtites ſibi ſunt. *Nicolaus* noſter urbem patriam non amat, nec ab ea intelligitur. *Crioceroti* ſucceſſerunt viri, per quos *Suoceros* crevit, & comparatione jam magnus eſt. Nihil igitur tu hic generoſum in litteris noſtris, imo ne ingenuum quidem aut liberale exſpectes. Ego vero, jam dudum hunc caſum praevidi. *Caſaubonum* cum poſt *Scaligeri* mortem percuſſione, ut ſic dicam, digitorum poſſent habere, excluſerunt illi maxime aemuli, quos ille fidiſſimos ſibi putabat; ut nuper *Bochartum*. *Voſſium*, *Meurſium* expulerunt, ipſi diſcipulum nullum aut ſectatorem aut clientem bonum fecerunt, nec cuiquam de vera ſtudiorum via fidele conſilium dederunt, ut ſoli ſaperent: ea ſtudia, quibus ad famam pervenerunt, palam contemnentes, & ingenia, quae fovendo ad frugem perduci potuiſſent, aut deterrentes, aut ſupprimentes, & ubique poſtponentes: inter ſe vero non muliebribus tantum animis invicem obtrectantes, ſed identidem gladiatoria deſperatione concurrentes, & vulgo hanc opinionem ingenerantes, ſanctum illud literarum nomen ad animi emendationem & vitae iter dirigendum nihil omnino prodeſſe. Sic quaſi terrigenae Jaſonii aut Cadmei, inter inteſtinae diſcordiae bella ſparſi conſumtique, ſine ſemine, ſine poſteritate interciderunt. Quae quis non moereat? quis fando ſtudiorum amans temperet a lacrimis? Praeſertim quum intra breve tempus & Gallia *Petavium*, *Rigaltium*, *Sirmondum*, *Petitum*, *Gothofredum*, Magnoſque & liberaliſſimoſque Maecenates, *Monteſchallum* Tholoſatem Epiſcopum, *Memmium* Avaujae comitem, *Fabricium Peireſcium* & *Sarravium* Senatores, *Puteanorum* fratrum alterum amiſerit. Seculum plane novum ordiri videmur, idque bene barbarum, nec ſpem habeo, niſi ſi quos abſque magiſtro deus & ſuus genius ad meliora verterit, aut quam ipſe facio in meis auditoribus, quibus quum nihil praeter vetera & optimi aevi proponam, ſubinde video excitari aliquem, qui perſequi ac producere velit, quae a nobis elementa accepit. Suetonium quibuſdam cum maxime privatis ſcholis recito, in ejus Tiberio (ne habeas a me totus μεμψιμοίρως) cap. 24. videbar nuper in ipſa contentione interpretandi.

emen-

Digitized by Google

emendare loccum. *Principatum quamvis neque occupare confeſtim, neque agere dubitaſſet, & ſtatione militum, hoc eſt, vi & ſpecie dominationis, adſumta, diu tamen recuſavit impudentiſſimo animo.* ſcio *os probum* Pompeji, *animum inverecundum.* Sed ſcribendum cenſeo, *impudentiſſimo mimo*, quia nempe manifeſtum erat, & ab omnibus intelligebatur. Et ſcis hoc verbo delectari Suetonium, Octav. 99. Calig. 45. Oth. 3. Eodem Tiber. cap. 45. *nec quemquam amplius pati conſtantiſſime recuſantem.* intelligis rem non valde honeſtam, *nec volentem* dicendum erat, aut *nec patientem*; ergo *& recuſantem.* Quidam amicus ex aliis Germaniae partibus nuper falſo nos delectavit gaudio editi poſterioris Adverſariorum tomi, cum juſto ſtupidae arrogantiae titulo, & jam gratulabar *Graevio* noſtro oſtentatam occaſionem tantam ſcribendi, ſi vellet olim, & quae iſte curva fecit, corrigendi: nam ut ipſe correxerat priora, quamquam homini favi ſemper & peperci, niſi in deterius, non exſpecto. Nunc vidi ex tuis non tam laetas iſtic res eſſe. Cupio enim prodire, nec dubito, quin & perſaepe aliquid boni repererit. *Heinſius* & *Voſſius* apparent maximae Reginae, cui ut inviſos illos faceret & ſuperos & Acheronta movet ille, quem lugemus. Mela nunc vereor ne in ſpongiam incumbat, ſola aemulatione ſuſceptus. de Militia & Gallorum Scythicis originibus paucae paginae ſunt impreſſae, ſed vix puto ex ſchedis perfici poſſe, quando uterque, ut naſcebantur, operis dabant. Jam me quoque taedet loquaciſſimae epiſtolae, quam utinam ſic punires, ut me obruere velles etiam copioſiori. Vale, unicum decus, & praeſidium litterarum, & me ama. Daventriae a. d. IX. Kal. Decem. CIↃIↃCLIII.

EPISTOLA CLXXXIV.

JOH. ANDR. BOSIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

JAmdudum tibi, vir Summe, & debeo plurimum, & debere me agnoſco ac profeſſus ſum, cum ob erudita ſcripta tua, quibus plurimum adjutum me, praeſertim in altera mea Nepotis editione, quae jam ſub praelo ſudat, ſentio; tum quod tam prompte ac ſollicite noſtra in Joſephum ſtudia conatusque optimo atque eruditiſſimo *Bigotio* commendare voluiſti. Nam id pridem communis amicus noſter Cl. *Schefferus* mihi, nec ſemel, ſignificavit. Quare meum erat ſtatim ea cauſſa gratias tibi, quantas illa ſingularis benevolentia tua merebatur, perſolvere. Sed partim occaſio defuit, qua commode litterae meae ad te perferri poſſent: partim exſpectandum duxi, quid reſponſi a *Bigotio* ferres. Nunc poſtquam primo e litteris Ampliſſimi *Langermanni* ad Ill. *Conringium* noſtrum, dein & e tuiſmet ad *Reineſium* τ̀ μακαρίτην paullo ante obitum illius exaratis (quarum exemplum nuper demum Suecus quidam Lipſia ad me miſit) quam promte ac humaniter excerpta ſua mihi offerat *Bigotius*, intellexi, merito ſum veritus, ne, ſi diutius ſilerem, ingrati hominis notam apud te incurrerem: praeſertim cum ad te ſcribendi facultatem ipſemet praebuiſſes. Itaque

hoc primum quanto maximo poſſum opere te rogo atque obſecro, ne moram hanc aegre feras. Proximum erat, ut gratias tibi ob tantum beneficium agerem. Sed verba non invenio, quibus aequare magnitudinem illius poſſim. Sive enim te conſiderem, ſponte nec rogatus a me id exhibuiſti: ſive me, in ignotum & nulla re de te meritum id contuliſti: ſive denique ipſum, tam ingens eſt, ut majori me afficere vix queas. Quid enim non exſpectem ego, vel potius Joſephus noſter, a *Bigotio*, viro ea eruditione, ut in hoc genere doctrinae paucos inveniat pares, ſuperiorem fortaſſe neminem? Suffecerit igitur id unum in praeſenti dixiſſe, me ob ſingulare hoc beneficium aeternum tibi obſtrictum eſſe. Si quid praeterea tuis meritis dignum noſtra baltuties poteſt, id olim publice exequetur, quando Joſephus noſter prodierit. Interea ſi quo officii genere te viciſſim demereri poſſum, nihil eorum omittam, quae in manu mea ſunt poſita. Significa modo, vir Maxime, ſiquid eſt, in quo opera mea uti poſſis. Caeterum quando coepiſti de Joſepho bene mereri, da, quaeſo, operam, ut reapſe nobis obtineas, quae doctiſſimus *Bigotius* communicaturum ſe nobiſcum recepit. Deſidero autem non modo varias ex optimis Codicibus Italicis excerptas, ſed illius etiam conjecturas annotationeſque. Addentur noſtris vel ſeorſim, vel aliis permixtae, prout ipſe voluerit, laudato ubique candide earum auctore. Quod etiam aliorum notis facturus ſum, ſi qui ſunt, qui ſuas ad me deſtinare voluerint. Non dubito, & te, vir eruditiſſime, ſervare doctas in hunc ſcriptorem conjecturas, quibus ſi potiri queam, magno pariter beneficio cenſerem. Bigotiana commode, ut opinor, mitti poſſent ad Cl. *Boeclerum:* inde ad me. Quippe, ni fallor, frequentes inter eos litterae commeant. Scriberem ipſe ad *Bigotium*; ſed neſcio, ubi locorum nunc agat. Faxo tamen, cum primum id cognovero. Si Pariſiis viveret, ſua tradere poſſet civi meo *Friderico Brummero*, ad quem maxima pars bibliothecae Reineſiana pervenit. Is nunc ibi apud D. *Mentelium* degit. Sed deſino graviſſimas occupationes tuas morari. Vale, vir Summe bono patriae & rei litterariae quam diutiſſime, & mihi meiſque ſtudiis favere perge. Scribebam Jenae Thuringorum, a. d. v. Eid. Mai. Anno Chriſti. CIↃIↃCLXVII. Si reſponſo me dignari occupationes tuae permiſerint, commode id deſtinabitur Hamburgum ad Ampliſſimum virum *Lucam Langermannum.* Inde ego per amicum petam.

EPISTOLA CLXXXV.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Audaciae meae, ignotiſſimi forte tibi, ad te, Nobiliſſ. & Ampliſſ. vir, ſcribendi, comiter ignoſcas iterum iterumque rogo. Illubens ſane occupationibus tuis graviſſimis, vel publico vel privatis etiam Muſis debitis, qui eas tum Reip. tum eruditis quibusvis immane quantum commodas, inconditis

tis & ſubitis hiſce meis interſtrepo. Cogor tamen quaſi id facere, dum amico cuidam meo, quae valde rogavit, denegare non ſuſtineo. Eſt is Clariſſ. vir, *Johannes Gebbardus*, Profeſſor & Bibliothecarius Uratiſlavienſis, qui cum Prudentium tuum cum MSto Rhedigeriano contuliſſet, verecundatus fuit ipſas has varias ad te mittere, commodiſſimum ratus, ſi me interprete ad Excell. *Graevium* noſtrum curarentur; unde porro rectius ad te irent. Obſecutus ergo voluntati Amici, malui pudore poſito injurius in tuas, quas dixi, ſanctiores curas fieri, quam homini amico, nec parum de me merito, negare vel tantillum. Mitto ergo, cum iis, quae adjecit, qualeſcunque eae tandem ſint, & ut forte parum conferant tum leviculae, tum maximam partem aliorum codicum ope jam praeoccupatae, certe poterant viſae deſiderium eximere membranas inſpiciendi ipſas, ſpe potioris alicujus lectionis exinde eruendae. Addidi pari aleae jactu & Varias Pſychomachiae Aug. Vindel. olim editae, quam ipſus contuli. Atque utinam pluribus, ſi tanti, aut potioribus gratificari licuiſſet. Sunt quidem apud me Editiones diverſae Prudentii, manu Barthiana paſſim conſcriptae, quarum Notis carere te aequo poſſe animo arbitror. Quod ſi tamen volenti tibi foret, eas a capite ad calcem quales quales hinc inde deſcriptas tecum, vir Nobiliſſ. communes facturus eſſem, modo vel unico nutu id ſignificetur. Quales vero tandem ſint, ſpeciminis gratia, e plurimis pauculas ſaltem, ſine dilectu, excerpam. Ad v. Cath. verſ. 125. *Sunt & Spiritibus.*] *haec dicit ut Poëta, non ſtatuit ut Doctor.* Et ſic alia alibi. Ad x. Cathem. verſ. 87. *L. Quam nocte ex vulnere triſti.* Ad Hymn. Laurentii verſ. 119. *L. arcam* Wowerius ad Sidon. 152. male. Ibid. verſ. 118. *aenigmatum*] τροπικῶς, *nummorum Caeſaris figura ſignatorum.* Meurſ. Animadv. Miſcell lib. 1. cap. 10. Ib. verſ. 456. *L. Julia Caecitas.* Hoc eſt, *ſtirps Aeneae.* Val. Flacc. *Phrygios prius indignatus Julos. Juli poſteritatem in Caeſaribus.* In Laud. XVIII. Mart. Caeſar. Aug. 195. L. ut *abſolvant retinac.* Hym. Fructuoſ. verſ. 66. L. *affremit voluptas. Alias incompoſitus eſt ſermo.* Paſſ. Cypr. 90. *F. Uncticultor.* verſ. 94. *L. hoſtis ut deorum.* Romano verſ. 52. *Romanus herus acris exc.* Ib. 440. *L. Mox uniformis Aug. Trin.* Vel *Mox aequiformis.* Hamart. verſ. 405. *L. Idololatris*, εἰδωλολάτραις, ſcribit & Meurſius Crit. Arnob. l. 6. cap. 3. Ex paucis his de reliquis judicium faciendum, quae tamen magis explicant Autorem, quam corrigunt. Verſus Aviti inter teſtimonia de Prudentio ſpurii ſunt partim, & a *Joh. Gagneio* interpolati, uti patet ex Operum Aviti Sirmondiana editione, & primis Argentinenſi ac Colonienſi. Hos rogo in ſubſequenti editione tollas, genuinis ex Sirmondiana ſubſtitutis, quae utinam in veſtro Belgio, ut exemplis potiremur, recudatur. Adjiciam & niſi grave eſt, quae legenti Ovidium praeſtantiſſimae omnium tuae editionis inciderunt; explodenda omnino, ſi malo talo ſteterint. Nec enim mea Suffenus amo, ſed ſaltem ſubjicio acrius perpenſuro ad tertiam editionem, non ſemel id juſſus a noſtro *Graevio.* Sed tenuitatis meae mihi conſcius, vix tandem id mihi perſuaſi. In Epiſt. Heroid. 14. verſ. 18. Neſcio an non malis nunc cum Naugerio legere *praepedit orſa.* orſa dextrae, i. e. ſcriptionem. Volunt id ſequentia. Epiſt. 17. 228. *Unde petam fratres.* Forte melius *Fratris.*

Quia Caſtor obierat, Polluce immortali, qui immortalitatem cum fratre diviſerat Jovis indultu. Et ſic ſimul non vivebant. Praeterea *petere fratres* vix dixit, ſed *petere opem*, Ovidius. Epiſt. 21. 38. *Me precor, ut ſerves, perdere velle velis.* Sic *negat negare* Catullus. I. Pont. 2. 89. *Ira viri mitis non me miſiſſet in iſtam*, (Sc. humum.) *Si ſatis haec illi nota fuiſſet humus.* Poſſit eſſe Antiptoſis, qualis in illa Cic. pro Sylla: *quae prima innocentis mihi defenſio eſt oblata, ſuſcepi.* Virg. 1. *Urbem quam ſtatuo, veſtra eſt.* Ibid. v. 105. Malim: *Non petito ut bene ſit, ſed uti mage tutius.* Quam Lectionem & Berſm. ad oram ſervat. Petit non poenam mitigari, ut ut non tollatur. Verſus in Apoth. Prudentii 596. valde obſcurus eſt, niſi mendoſus adhue. Nemo tamen ſubvenit. Amſterodamenſis minuta interpretationem quidem tollit. Sed ne ſic quidem clara res. τὸ *Norat*, enim caſu deſtituitur. An *Vagire* eo referatur? Erant pluſcula. Sed ſufficiant haec. Vix enim hiſce non abunde moleſtus ero. Qui non niſi fiducia humanitatis maximae tuae cum pari eruditione & judicio conjunctae haec deproperare auſus ſui. Culpam vero omnem, ſi quid peccavi, luat *Graevius* meus, qui non ſemel ad hoc facinus audendum me animavit. Sed deſino, meque incomparabili favori tuo, Nobiliſſime Domine, unice commendo. Vale diuque, & publico, quae promiſiſti tandem ſiſtere, quantum potes, accelera. Dabam Cygn. d. 14. Auguſt. ſt. v CIϽIϽCLXIX.

Cum his Daumianis epiſtolis qui conferre velit ſcriptas a *Daumio* ad *Joh. Gebhardum*, quas anno 1709. edidit *Joh. Andr. Gleich*, multa videbit, quae lucem his adferent: communicavit enim *Daumius* cum *Gebhardo* omnia fere, quae ab *Heinſio* edocebatur.

EPISTOLA CLXXXVI.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

Niſi exploratum haberem argumentis haud paucis animi tui praecipuum candorem, & egregiam plane atque exquiſitam, qua me proſecutus es jampridem, indolis benignae bonitatem, *Chriſtiane Daumi*, vir politiſſime, circumſpicienda anxie & longe quaerenda excuſatio foret nunc mihi, qua diluerem procraſtinatae tanto tempore ſcriptionis moram hanc plus quam bimam. Sed cum noſter *Graevius* jam olim adeo vividis coloribus pulcherrimas dotes tuas mihi deſignarit, ut eas ſenſibus meis altiſſime infixas non poſſim non aſſiduus mecum circumferre, ſpondeo paratam mihi apud te veniam fore, ſi omni verborum amota circuitione, pro re agam pauciſſimis, totum me tuo arbitrio permiſſurus, ſive citra veniae deſperationem deliquiſſe, ſive cauſam habere omni patrocinio vix erigendam ac proſtratam, penitus convincar. Sub ipſam illam quippe tempeſtatem, qua haec exarabantur, auſpicabar auctoritate publica iter demandatum mihi in ultimum ſeptemtrionem, hoc eſt in Ruthenos, ubi annuum paene tempus exigendum nobis invitis fuit, & valetudini adfectae obnoxius cum maxime. Reverſus inde in Sueciam, cum eandem cauſatus valetudinem, vix obtinuiſſem a Proceribus noſtris reditum ad meos, facta

 mihi

mihi abſentiae diuturnioris gratia, vix recollegi memet ab itinerum ac morbi pertinacis incommodo. Inſtauratis igitur jam nunc nonnihil viribus gratiarum actioni me accingo, pro litteris jucundiſſimis per ſe, atque eo acceptioribus, quod conatus noſtros Prudentii Poëmatis caſtigandis jam pridem inſudantes praeſidio luculento ſane foveant ac tueantur, miſſis ad me ſcripturae diſcrepantis lectionibus, quas V. Cl. *Johannes Gebbardus*, te impulſore meae in ſpem gratiae, ex vetuſtis Rhedigerianae bibliothecae membranis induſtrie ac diligenter collegit. Proviſum autem in primis caute a noſtro *Graevio*, ne diſcrimini in via exponerentur Schedae illae, quas proinde maluit adventum meum praeſtolari apud ſeſe, quam mihi in itinere per eventus parum exploratos occurrere, aberraturas fortaſſe. *Gebbardo* ipſi teſtatus ſum, ut vides, epiſtolio maximam voluptatem, qua me vir officioſiſſimus perfudit immerentem, dum auxiliator adeſt ſtudiis haudquaquam exſpectatus. Te vero in oculis ferre non deſino, quo proxeneta beneficium id mihi obtigiſſe gratus agnoſco, debitor jam antiquus ob egregium munus Barthiani in Papinium commentarii Quo munere haud quaquam quotidiano factum eſt, ut Poëtam praeſtantiſſimum jam olim familiarem mihi & legam, quam ſolebam, diligentius, & locis compluribus reſtituam ſubinde in integrum. Silvas praecipue, quarum quod codicis pervetuſti inveniantur nulli, eo plus mendi libros editos occupavit. ad Prudentium quae ex Barthianis exemplaribus ſuggeſſiſti, ea margini notarum mearum jam allevi. de Aviti loco, videbar eum ex Sirmondi editione depromſiſſe. Conſulam denuo eam, ubi offeret ſe mihi, nam nunc quidem haud eſt ad manum. Ad Naſonem ſi liceret refingere per otium, quae olim obſervabam, longe auctiora, addo & limatiora, darem omnia. Epiſtol. XIV. 118. *dextrae oſſa*, obnitentibus ſcriptis non auſus ſum immutare, etſi potuit Librariorum manus aberraſſe in tantilla re. Epiſt. XVII. 228. *Fratris opem* non admiſi, etſi id Latinius fateor, quia non recordor parem licentiam alibi a Naſone commiſſam hac ſede pentametri, ut ſyllabam brevem vocali ſubſequente producat. Epiſt. XXI. 58. *perdere velle velis* non concoquo. Obvium eſt, fateor Catullianum illud, *negat negare*. Sed ut *Voſſius* contendit reponi oportere, *& hoc nec ait*, pro *negat*. Sed amplius deliberemus praeſtat. Ponto. I. Eleg. II. 89. τὸ *iſtam* & *baec* minus concinne jungi videbantur. Ibid. *non petito ut bene ſit, ſed uti male tutius*, vix opinor debere mutari *male* in *mage*. Queritur paſſim Naſo non tantum de incommodis exilii ſui, ob deformitatem & frigus loci, in quem relegatus erat, ſed etiam ob aſſidue imminentem illi regioni hoſtem. Atque adeo exoptat paſſim locum exilii non tam amoeniorem ſtatione Pontica, quam pacatiorem. In loco igitur pacato, deformi horridoque male quidem erat aetatem acturus, ſed tamen tuto. Dubium mihi non eſt, quin complura obſervaris, & quidem momenti majoris ad Poëtam utrumque, quae communicare te mihi per otium velim. Illud vero eſt, quod in primis te moneam, vir Clariſſime, ut Obſervationum libros, quarum ſpem *Graevius* noſter nobis diu eſt quod fecit, in publicum mox emittas Non enim dubium ſit nobis, quin multa nos illic ſis docturus, quae ignorabamus hactenus.

Vale,

Vale, & feliciter rem gere. Exarabam Nonis Octobri. Jul. A. CIƆIƆCLXXI. Hagae Comitum manu properante.

EPISTOLA CLXXXVII.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

ANnui temporis ſpatium jam ferme exactum eſt, ſi probe recordor, vir Clariſſime, cum per literas ſilentii diuturni, ac protractae ad jucundiſſimas tuas reſcriptionis moram anxie apud te excuſabam, ſimulque Cl. *Gebbardo* gratias agebam pro ſubminiſtratis perquam officioſum in modum ex vetuſto Prudentii codice ſcripturae diſcrepantiis. Meus quippe in ultimos Europaearum gentium Ruthenos excurſus reſcribendi officium tardaverat multo tempore. Iis literis quid ſit factum, adhuc ignoro. Interventu enim bellicae calamitatis ita publicae privataeque res hoc anno apud nos fuere turbatae, ut primarum etiam neceſſitudinum quiſque pro ſe obliti ſimus. Ego dolori juſtiſſimo juxta ac valetudini dubiae dum ſolatium remediumque circumſpicio, in Germaniam vicinam deflexi: atque adeo decreveram ad vos etiam viſere, ſed Francofurtum uſque progreſſus, inveni omnia armata, dum arma fugio. Inter quas promoti tardius itineris cunctationes referre pedes ad meos jubeor. Quod unum igitur potui, te vel abſentem per literas ſummi amoris indices complectendum ſum ratus: de ſtudiis communibus ut ſubtexam nonnihil, etſi minime, ſat ſcio, exſpectas, de ornandis in praeſentiſſima rerum noſtrarum calamitate a me cogitari; Virgilium ac Valerium Flaccum vere proxime decurſo typis deſcribendos curaram, additurus animadverſiones utrique Poëtarum, niſi propoſitum id bella interpellaſſent prorſus intempeſtiva. Haerere igitur ſub praelo typographico libelli hi pergent. Si quid interea peregre ſubſidii adfulſerit, quo alterutrum ſcriptorem caſtigatiorem proferre in lucem detur, id equidem habebo longe acceptiſſimum. Maronem cum optimis compluribus pervetuſtae notae membranis commiſi, ſed in iis ferme omnibus Catalecta deſiderabantur, quae cum pudendum in modum ſint depravata, medicinam iis certiorem adhuc circumſpicio, quam quae conjectando admovetur. Quid de Cl. *Reineſii* poſtumis in publicum emittendis ſperare debeamus, quid bibliothecae ejus factum, aut faciendum, & quem nacti ſint aſſertorem Codices veterum auctorum ſcripti, quos poſſidere complures dicebatur; denique quid tute moliaris, cupio doceri. Si in Belgium noſtrum literis tuis ad nos mittendis parum explorata, aut dubia eſt via, Hamburgi ſi tradantur *Lucae Langermanno*, viro mei amantiſſimo, ſpes eſt fore, ut ad me perferantur, niſi occaſionem noſti, qua perveniant ad *Danielem Elzevirium*, qui apud Amſtelaedamios res meas agit. Ego cis dies trinos abitum hinc paro. Vale, vir Clariſſime, & mihi velle perge. Francofurti ad Moenum CIƆIƆCLXXII. XIII. Octob. De Poëtis Chriſtianis ſi edendis etiamnum cogitas, habeo non-

nul-

nulla, quibus ornari id inſtitutum poſſit; Tanta cum bonorum librorum hîc conflictamur inopia, ut ne ex poſtumis quidem Reineſianis publici jam juris factis, poſſint haberi mihi perquam pauca.

Haec epiſtola edita inter *Daumianas ad Gebhardum*. XLV. pag. 134.

EPISTOLA CLXXXVIII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Literas tuas, Nobiliſſime & Ampliſſime vir, XIII. Octob. ſuperioris anni datas (nam priores, quas memoraſti, vidi nullas)[1] 17. Februarii demum perquam laetus tam diu ſperatas accepi. Sed invaletudo mea primum, deinde uxoris, & ejus ſexto Martii inſecutus placidus ac beatus, mihi vero valde luctuoſus, obitus curas reſpondendi alio, praeter quidem votum, at non fatum meum, maxime averterunt. Nunc ad officium redeam imperant ſuaviſſimae tuae, quibus utinam ſatis faciendo eſſem. Valetudinem tuam inconſtantem non ſolum Poëmata abs te ſecundo edita, ſed & epiſtolae tuae adjuncta Elegia elegantiſſima, quam hîc, cum multi eam expeterent, & tuum ad me miſſum exemplum in via valde fuiſſet attritum, recudendam dedi, non ſine dolore meo ingenti docent. Eam voveo & ſpero locatam interea in ſolido, ſummo egregii publici & politiae literariae bono. Quid *Graevio* noſtro, quid *Gudio* (nam *Gronovium* Patrem ex humanis exceſſiſſe, quanquam & nos eadem fata manent, nunquam non moerebo.) acciderit hactenus, ubi haereant, juxta cum ignariſſimis novi, & miror hos, ſi ſalvi adhuc, quod unicum meum votum, ne breviſſima quidem ſalutatione me vel amicos dignari. Sed tempora procul dubio in culpa ſunt, & Martius furor, qui Bataviam veſtram, olim adeo florentem potentemque, non parum concuſſit. Virgilium & Val. Flaccum ex tua emendatione ſub praelo ſudare coepiſſe, maximo eſt mihi gaudio. Ad utrumque quid tenuitas mea conferat, non reperio: praeſertim ad prioris Catalecta, cum nullae horum membranae mihi fuerint unquam viſae. Paucis diebus ante quam tuas accepi, venit in manus Virgilius membranaceus, cum Latino Joſepho, Bibliis Latinis & Breviario, ex monaſterio neſcio quo forte dolo malo ſubtractus: nec explorare potui, a quo & quonam fuerit miſſus. Amici tamen, familiaris illius viri, apud quem depoſiti fuerant, opera inſpectio ad bihorium illius indulgebatur mihi. Contuli paucis in locis: nihil a vulgatis diſcrepabat. Moretum vero, quod e Virgilianis illis appendicibus, cum Ovidio male tributis Aeneidos Argumentis, ſolum inibi exſtabat. contendi, ut vides, integrum, & quidem ſuperſtitioſa, ut ut ſupervacanea plerumque diligentia. Culicis & Ciris, quae Poëmatia prae cunctis maluiſſem, nec vola ibi nec veſtigium apparebat. Valerii Flacci nullas membranas vidi. Editiones habeo Aldinam Anni 1523. Bononienſem Anni 1498. Pariſinam Aſcenſii 1511. Philippi En-

[1] Atqui 16. Febr. jam *Gebhardo* ſcribit ſe accepiſſe Heinſianas & cum eo communicat. vid. Epiſt. ad *Gebhardum* XXIX.

Engentini Argentinenſem 1525. Carrionis Plantinianam in 8. 1565. & 1566. in 12. Colon. Allobrog. 1617. 8. Lugdunenſem poſt Carrionem ab A. S. I. C. emendatam 1604. in 16. Gryphii Lugdunenſem 1548. 16. Alardi ἀναφροδίσιον, ut Barthius vocare amabat, Lipſiae in 8. forma proditam. Quas cum putem te ipſum jam inſpexiſſe, rem forte actam agere nolui. Quod ſi tamen opera alicubi mea uti voles, faxo promptitudo mea appareat. *Reineſii* poſtumis neſcio quae ſpes ſit futura edendis. Adeo frigus haec ſtudia hîc locorum invaſit, noſtratiumque palatum ad omne ſapidum fere obbrutuit. Bibliotheca ejus apud Brummerianos haeredes haerere adhuc dicitur Lipſiae. Sunt, qui narrant Cancellarium Cizenſem *Seckendorffium* eam redimere voluiſſe, aut jam redemiſſe. Sed nondum certi quid explorare potui. MSStos tot codices apud eum exſtitiſſe, quot in Apologia contra *Rivinum* jactat, vix mihi perſuadeo. Monſtravit enim mihi, cum coram aliquando adeſſem, MStos Chymicos Zoſimi, Pappi Philoſophi, Pſelli Epiſtolam de lapide Philoſophico, de Iſide Propheteiſſa, Olympiodori codices. Item Macri & Phyſiologi membranas, illas contuli cum excuſis, has deſcripſi. Vidi & tum nonnullos MStos ex Erfurtenſi Bibliotheca commodatos codices, ut Bernh. Geyſtenſem, Petrum Heliam, cui nonnulla Ovidiana adjuncta erant, cum Catonis diſtichis. Nec apparent alia MSta in Bibliothecae ejus Catalogo, quem amicus ſuperiore anno mecum communem faciebat. Ejus poſt obitum excuſos libros in Belgium tam raro ferri ſane miror. Praeter quidem Epiſtolas ad Vorſtium, Neſteros, & ad me, quas *Boſius* Jenae edidit, qui & plures habet & colligit etiamnum, nihil prodire hactenus memini. Et rareſcunt itidem in noſtratium Bibliopoliis. *Joh. Fritſchius* Lipſienſis Librarius poſſidet ejus opus Inſcriptionum, quemadmodum fatetur praefatione in Gutherium de jure manium a ſe denuo editum, & exſpectat, ut publicet, Maecenates. Ego contuli hactenus Manilium cum membranis, Claudianum Mamertum, & hunc quidem cum iis, ex quibus Petrus Moſellanus primam editionem dederat, qui tamen multa praetervidit. *Barthii* ad Orthodoxographorum textum, nullius fere pretii eſt editio. Rectius *Schottum* ſecutus fuiſſet. Nactus & nonnulla Membranarum Schedia valde antiqua ex Caelio Aureliano ſum. Ovidium chartaceum de Arte amandi ab amico ſuppeditatum itidem cum Berſmanniana commiſi. Metamorphoſin itidem charteam nuperrime meam aere feci; ſed nonnullis in locis inſpecta parum juvit. De caeteris nunc nihil. Chriſtianos Poëtas in manum ſumerem denuo, ſi ſumtuarii adeſſent; quorum curam tamen nondum prorſus abjeci. Forte enim quo minime credam gurgite, erit piſcis. Exſpectavi diu Theodulfum Aurelianenſem, & Alcimum Avitum utrumque *Sirmondi*, Commodianum, Hantvillenſis Archithrenium, & nonnullos, quos *Labbeus* promiſit. Sed fruſtra. Damaſium Pariſinae nuperae Editionis nactus ſum. Ceponii in Geneſin verſus ex Adverſariis *Barthii* (cujus & Animadverſiones in Paulinos Petricorium & Pellaeum mecum ſunt) deſcripſi, quantum inibi exſtat. Bernardo Geiſtenſis Palponiſtam longe auctiorem & emendatiorem reproducerem, ſi textus alicubi integrior reperiretur. Lipſiae fuit olim in Collegio Min. Principum, ut Catalo-

talogus indicat, cum Henrico Samarienſe, & aliis nonnullis raris, ſed a mala manu furtive jampridem ſubtractus. De Victore Maſſilienſi ſeorſim excudendo itidem cogito, modo Typographus officium ſuum non deſerat, & typos novos paret. De aliis nunc parco ſcribere. Utinam aliquis Solimarium Gunteri, Johanneida Corippi, quae in Bibliotheca Budenſi fuit, Antiocheida Joſ. Devonii, quam Cambdenus laudat, tenebris erueret! Tu, vir Nobiliſſ. ſi quid juvare potes, beneficentiam tuam exſere, quam grati depraedicabimus; atque utinam ſuperiore anno ad nos viſiſſes! Deum veneror, ut te diu ſalvum tuis, nobis ac literis ſervet. B. V. Scrib. ὡς τάχιστα. Cygn. d. XVII. April. CIↃIↃCLXXIII. Quid Ampliſſ. *Langermannus* agit? ecquando Anthologia Graeca auctiore nos beabit, & caeteris promiſſis? Quae hîc addidi boni ut conſulas oro. Alia occaſione forte alia & potiora.

EPISTOLA CLXXXIX.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneum.

INdigne medius fidius, ſic ut nil magis, fero, vir clariſſime, litterario huic commercio, quod mihi frequentiſſimum cupiam tecum exerceri, tot objici incommoda ac moleſtias, per quas fiat, ut alternae epiſtolae aut tarde perferantur huc illuc, aut plane non perferantur. Quas ſane ultimas ad me dediſti, eae cum longo tempore Hamburgi inter manus *Lucae Langermanni* eſſent quodammodo attritae, vix tandem ad me pervenere ante tertium ab hinc menſem. Libellos vero, qui epiſtolam comitabantur, ne nunc quidem accepi, ſed tamen exhibendos propediem mihi fore confido. Nimirum adeo turbatae primo biennio res noſtrae fuere, ut cum amicis exteris conſuetudo omnis abrumpenda nobis fuerit, dum defixi in contemplatu calamitatis noſtrae haeremus unice, nec alio curas aut cogitationes convertimus. Nunc procella, quae nos totos involverat, diſſipatur paulatim ac evaneſcit. Itaque operam daturus ſum diligentem, ut frequentiores in poſterum ad vos perferantur: praeſertim cum noſter *Graevius* mihi aſſeverarit, fixam eſſe Lipſiae ſedem a ſuo fratre, cujus opera in litteris curandis tuto poſthac poſſimus uti. Interim, quod exemplum harum litterarum, quas ante hoc biennium ad te & Cl. *Gebbardum* datas periiſſe in via e tuis ſum edoctus, non ita nuper fortuito ſeſe obtuliſſet mihi, ejus copiam tibi faciendam duxi, unde liqueret, officio me haudquaquam defuiſſe, ſimulatque poſt peragratum ultimum ſeptentrionem, & attritam multo tempore valetudinem, in tranquilliorem ſoli natalis portum me ſubduxeram. Neque enim quicquam in iis praeterea commendandum occurrit. Ubi tranquilliora tempora nos reſpexerint, quod propediem fore auguror, tantum fortaſſis confidentiae mihi arrogabo, ut auſurus ſim moleſtiam tibi exhibere, ſuper conquirendis libellis nonnullis apud vos in publicum prolatis, ſed quos videre nobis hîc terrarum minime contingat. Cujus ſunt

notae philologicae ſat multa Weitziana ac Riviniana, quae apud nos haberi non poſſunt. Eoque in numero illius in Ibin Ovidianam animadverſa, hujus non pauca, qua Graecis ſcriptoribus, qua poëtis Chriſtianis illuſtrandis, ut audio, data memini, & vidiſſe me *Andreae Senftlebii* nuces ſaturnalitias, libellum non inelegantem. Nec dubium eſt mihi, complura id genus alia inter vos proſtare, quae mereantur noſtris quoque uſibus patere. Nam de ſcriptis Reineſianis, omni eruditione cumulatis, fama eſt non pauca, cum ab *Andrea Boſio*, tum a te quoque exſpectanda nobis, per quae ſingularem in modum erudiamur. Ego etſi conſilium cepi jam pridem de privata vita amplectenda, quae me deſultorem hactenus in ſolida apud Muſas, tanto neglectas tempore, reponat gratia, tamen nec valetudo, nec temporum calamitas ſatis ferunt, ut animo defaecato convertar ad ea perlimanda, quae per majus otium chartis olim illevi. Et ſane ſi tempeſtas bellica interquieſcat nonnihil ac ſedetur, Germaniam veſtram denuo adeundam mihi propono, ut ſalubrium thermarum ope debilitati pedum, quam ſatis incommodam experior, quoquo modo conſulatur. *Graevius* noſter, quantum licet per temporum iniquitatem, aſſiduus occupatur in Cicerone illuſtrando. *Gudium* aula Holſatica ſibi adfixit, de quo rari ad nos feruntur nuntii. *Gronovium* patrem poſt diuturnam valetudinem hydrops ante hoc biennium nobis eripuit. Filius natu major, dum peregrinatur apud Tuſcos, a magno Duce, literarum amantiſſimo, quam laudem Mediceis omnibus eſſe domeſticam minime ignoras, ad profeſſionem bonarum artium Piſanam evectus eſt, ſuffectuſque in locum praeceptoris ſui *Valerii Chimentellii*, in flore aetatis ipſo extincti, cujus limatiſſimum de Biſelliis veterum vidiſſe commentarium potuiſti. Catalectorum Maronianorum & ſcripta exemplaria & vetuſtae editionis codices adhuc quaero nequicquam. Quantivis pretii fuiſſe mihi eſt viſum exemplar illud, ſub initia artis typographicae ipſa prolatum in lucem, cujus teſtimonio V. C. *Caſpar Barthius* in Adverſariis frequenter eſt uſus. Sed ad quem liber is pervenerit, indagare non poſſum, Valerii Flacci codices editos excuſſi pleroſque, nec defuere manu exarata volumina ejuſdem mihi ſcriptoris. In quibus praeſidii nonnihil fuiſſe ut haudquaquam negarim, ſic tamen ad conjecturas recurrere frequenter ſum coactus. Bibliothecam meam hac aeſtate e Suecia, ubi haeret majorem partem, exſpecto, quam nactus & Alcimum Avitum & Theodulphum *Sirmondi* praeſtare tuis uſibus potero. Utriuſque enim exemplar geminum me reor poſſidere. Cl. *Langermannus* totus eſt foro & cauſidicinae addictus. Quanquam non ſemel jam eſt pollicitus nobis, mox fore, ut ad ſtudia Graeca poſtliminio revertatur. Vale, vir praeſtantiſſime, & mihi favere, ut ſolebas, perge. Dabam Hagae Comit. CIↃIↃCLXXIV. XXX. April. Gregor.

EPI-

EPISTOLA CXC.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Megam.

VOto forte diutius, Nobiliſſ. Heinſi, tuo, imo & meo, protollo reſponſum ad binas tuas, mihi longe acceptiſſimas, meum. Sane hanc moram cauſati fuerunt Amici, a quibus mihi pollicebar, quae deſiderabas. Sed, praeter ea, quae adjunxi, caetera fruſtra. Acceſſit exſpectatio literarum *Graevii* noſtri; ne quid dicam de invaletudine, quae per aliquot hebdomadas, cum aliis deinde remoris, ſtudiis meis juſtitium indixerat. At ego avidiſſimus ille ſititor tum Val. Flacci, tum Alc. Aviti & Theodulphi a *Sirmondo* editorum, deſiderio horum fere contabui. Quibus tandem aliquando a te impetratis (deus faxit quamprimum!) quam laetabor tum, quam triumphabo! Libelli mei ſuperiore anno ad *Langermannum* miſſi, ſed ut ex tuis cognovi a litteris avulſi, an interea appulerint, valde ſcire aveo. *Gebhardo* tuas miſi; at reſponſum adhuc dum ab eo praeſtolor. Qui, niſi fallor, *Senftlebii* tum Nuces Saturnalitias, tum Aleam, ut pote editor, ipſus donabit. *Rivini* nonnulla opuſcula, ut Tertullianum, Victorinos, (quibus tamen non addidit, quae *Sirmondus* publicaverat inter quinque patrum opuſcula, quae poſtea a *Boſio*, nunc μακαρίτῃ, nactus erat, & quorum *Joh. Anton. Campanus* in epiſtolis ſuis olim meminerat) Caſſii Problemata, Phaemonem, Dioclem Caryſtium, Summa artis Poëticae faſtigia, epiſtolam de Nazianzeno, quae ab ejus Filio, paulo ante ſuum Lipſia diſceſſum impetravi, a me capeſſe. Caetera hactenus non reperi, dabo autem ulterius operam, ſi quid aliunde ſe prodat, id ut tibi afferam. *Weitzius* in Ibin an quid ſcripſerit, dubito. Certe nunquam comperi. Venerunt his diebus in manus meas Notae ejus in Cypriani (vel Tertulliani) Sodomam. Inſcripſerat, ut ex αὐτογράφῳ patet, ultimo vitae ſuae anno, is poſt Chriſtum natum erat 1642. *Caſpari Hofmanno* celeberrimo Medico. Sed typographine culpa, an ipſius *Hofmanni* incertum, liber inter chartas Amici nuperrime defuncti, qui multa *Hofmanni* ab ejus obitu acceperat, delituit, a Filio ad me miſſus. Eas Notas noſter Typographus pollicitus eſt ſe editurum poſt Lipſienſem proximam Panegyrin. Potero tum, ſi fiet, addere Gronovianas Notas, ex ejus Obſerv. in Script. Eccleſiaſticos. *Barthii* veterem Virgilium cum Catalectis quis nunc poſſideat, compertum nondum habeo. *Chimentellium* nondum vidi. Etſi meus *Konigius*, Profeſſor Poëſeos Altdorfinus, qui te mecum admiratur, tuam poëſin magnifice effert, & ſalutem tibi a ſe adſcribi enixe rogat, eum poſſidet: ab eo ut ejus conſpectum habeam, ſpero me facile impetraturum. Ille in Theodulphi verſu quodam. [1] *Exul, inops, pauper, triſtiſſimus, anxius, agens,*

[1] In Sirmondi editione lib. IV. Carm. pag. 213. legitur *angens*. Sed, ſi mihi liceret ſententiam dicere, *algens* praetulerim omnibus conjecturis. Notum illud Juvenalis, *probitas laudatur & alget*. Theodulfus vero haec adjectiva, quae miſeriam ejus exprimunt, ex ſollemni quaſi formula, cumulavit. vid. ad Ovid. Epiſt. VI. 162. & I. Amor. VIII. 113. vide etiam Inf. Epiſt. CCIX.

agens, uti in Caniſii Editione jacet, ubi τὸ *agens* Barthius in *egnus*, pro *egenus*, inepte mutarat, Reineſius autem in *aegrens* mutarat, τὸ *agens* retinet, exponitque, qui ſine gente eſt, ut *amens*, qui ſine mente eſt. Valde vellem hîc inſpicere *Sirmondum* poſſe obſervationes meas: ut poſt domeſtica quaedam inpedimenta tandem e diverſis ſchedis congeram, non abnuo. Servet modo Numen benigniſſimum nos vivos ſalvoſque. Quae ad Statium emendationes interea tibi natae ſunt, utinam communes nobiſcum eſſent! Volebam plura; ſed avocor. B. V. Vir Nobiliſſ. & favorem perſevera mihi, qui haec deproperabam Cygneae XIV. Kal. Septemb. Anno CIↃIↃCLXXIV.

EPISTOLA CXCI.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUas Nonis Octobribus ante triennium hoc primas ad me *Gebhardumque* dediſti, vir Nobiliſſime, hoc vero ipſo Anno menſe Aprili deſcriptas denuo miſiſti, accepi 14. Decembri demum. Tuas inde *Gebhardo*, a quo inſertas accipis, cum *Senftlebii* de Alea libello (Nucum Saturnalitiarum, ob diſtracta exemplaria, copia neque ipſi, neque mihi hactenus fieri potuit, inquiram tamen amplius) his nundinis Lipſienſibus tranſmittam. A *Graevio*, neſcio an meas cum faſciculo acceperis; certe miror ab ipſo ad geminas meas nihil reponi. Fraterne ejus in aula ſit, an quis alius, equidem haereo. Placuit itaque has ad *Langermannum* per ipſius Fratrem curare, experimentum capturo, an haec via ad te verior breviorque futura ſit. *Weitzii* in Cypriani Sodomam Notae ob domeſtica remoramenta, & publicam ſuperioribus menſibus Eccleſ. & Scholarum Viſitationem Electoralem, nondum praelum ſubierunt: neque mea nonnulla, quae editurus alioquin eram. Uxoris praeterea, ex qua prid. Kal. Nov. Filiolus mihi ſeni natus, adverſa valetudo hebdomade iſta curas manibus meis item excuſſerunt. Avitum & Theodulphum Sirmondianos utinam ſecunda aura huc adveheret. Nam a *Boſio*, qui humanis pridem exceſſit, nihil amplius mihi opis. Ejus Bibliothecam Illuſtriſſ. & Celſiſſ. Principem Vinarienſem emiſſe narrant. Juniorem *Gronovium* Norimbergam nuper tranſiiſſe fama eſt. Qua de cauſa me fugit? Exſpecto autem brevi, ut amici inde mei eam mihi aperiant. Valerium Flaccum anxie etiamnum deſideramus. Sed de valetudine tua afflicta neſcio quis rumor, utinam falſiſſimus! increbuit. Ea ut in ſolido locetur, diuque vigeat, caeleſte veneramur Numen. Interea caetera a te expetita hinc inde conquiro; ubi fuero adeptus, nulla mora intercedet, quin ad te ſtatim curentur. B. V. Vir Excellentiſſime, & favorem tuum mihi perſevera. Dabam Cygn. d. 28. Decemb. Anni CIↃIↃCLXXIV. ad finem tendentis: cujus exodium novique exordium longe feliciſſimum apprecor.

EPI-

EPISTOLA CXCII.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

EST ſane, cur optimi *Langermanni* officiis plurimum me debere haud ingratus agnoſcam, Daumi Clariſſime, qui in litteris noſtris ultro citroque curandis, ſedulitatem ſuam ac fidem argumento non uno nobis approbatam nuper voluit. Ultimas certe meas diligentem in modum ejus opera perlatas ad te fuiſſe ex iis datur colligi, quas noſter *Graevius*, vir omni candore, omnique morum ac liberalioris diſciplinae elegantia uberrime inſtructus, non ita nuper, dum rus contendens utor ejus ſolenni hoſpitio, mihi abs te traditas voluit, una cum *Rivini* libellis nonnullis, apud nos haudquaquam viſis hactenus, eamque ob cauſam longe acceptiſſimis. De altero faſciculo Hamburgum meos in uſus ad *Lambecii* fratrem abs te miſſo quod ad eundem perſcribebas *Graevium*, errorem eſſe nunc demum doceor per *Langermanni* litteras, qui monet nec *Lambecio* fratrem eſſe, aut Hamburgi aut alibi locorum, & ſibi eſſe concreditum faſciculum, quem a *Lambecii* fratre nequicquam exſpectaſſem. Ceterum defuiſſe hactenus occaſionem, qua tuto ad me perferri poſſit. Nam priorem faſciculum, qui nonnulla e ſcriptis tuis, praeſertim poëticis complectebatur, diu eſt, quod ſum conſecutus. Toto jam triennio ut a curis ac occupationibus abſtineam, per contumaciam fit valetudinis, ejus potiſſimum impulſu cum ſtudiis tot annos intermiſſis rediturus in gratiam, niſi conſilii hujus ac propoſiti expertem me vellent cum tricae forenſes ſuper paterna haereditate, quibus diuturnis pridem teneor implicitus, tum publica temporum & patriae bellis atrociſſimis objectae calamitas. E Germania redux ante hoc biennium ad paternum larem, libros complures mecum advexi, quos in Ubiis potiſſimum collegeram, dum bibliopolarum tabernas ſagacius indago excutioque. Hos cum ruri ſuperius eſſem, quo deferendos cum reliqua curavi bibliotheca jampridem, non licuit perveſtigare, ut Alcimum Avitum Sirmondi promiſſum tibi ſeponerem, oppreſſus a morbo tum, qui ne nunc quidem ſatis remittit. Opinabar & Theodulfum ejuſdem *Sirmondi* in Ubiorum colonia quoque a me repertum, verum inſpecto catalogo, non Theodulfum, ſed Eugenium ibi a me comparatum fuiſſe invitus agnoſco. Quem ſi tuis uſibus non inutilem arbitraris, ſeponam libentiſſimus, ante decurſum Martii menſis omnem in villam, ut opinor, rediturus, nec quicquam diligentiae deſiderari in me patiar, ut & Theodulphum conſequaris: praeſertim ſi pax fera nos hoc anno reſpexerit, facillimum erit *Emerici Bigotii* ſummo ſtudio abs te deſiderati exemlar conſequi. Nam quod a me poſſidetur, cum *Sirmondi* ipſius munus ſit, manu ejus, fronti voluminis adſcripta, id teſtante, aegre fateor a me demittam: niſi quod tuae in ſpem gratiae, vir humaniſſime, nihil non velim debeamque effectum dare. Cogita interim etiam atque etiam ac perpende tecum, ſi quid

Digitized by Google

praeterea libellorum conquiſitum velis, quod una cum Avito ad te veniat, qui vix meretur, ut ſolus atque incomitatus itineri ſemet accingat: & ego tuam munificentiam ſi non aſſequi & aequare, aemulari certe percupiam, ſi meae res ſit facultatis. E ſcriptis Senſtlebianis Aleam veterem, Argo, & nuces Saturnalitias memini poſſidere in bibliotheca mea nuper inventas. De Rivinianis quae deſunt mihi, agam proxime, ut & de Weitzianis; Neque enim ſatis reſpondet memoria, ut de iis quicquam adfirmem, niſi conſulta prius inſpectaque bibliotheca. Opera eadem Theodulphum *Sirmondi* adibo ſuper verſu illo, *Exul, inops, pauper, triſtiſſimus, anxius, agens.* Contextu Valerii Flacci & Maronis jam ante hoc triennium typis deſcripto, annotatis meis typographus manum admovere ceſſat hactenus, dum praeſtolatur tempora magis pacata: quae adſint utinam, & nos adflictos ſolentur propediem! Ego Poëtarum Chriſtianorum corpus poſt curas *Georgii Fabricii* tuis beneficiis acceptum referri ab orbe litterato vehementer velim. Vale, Vir eximie, meque inter tuos numerare, qui te colendo concedo nemini, perge, quaeſo, in poſterum. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXV. XIV. Martii.

EPISTOLA XCIII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Reyom.

QUas cum faſciculo, in quibus & *Gebhardi* literae, ad *Lucam Langermannum* ſuperiore Decembri miſi, an acceperis, vir Nobiliſſime. dubius adhuc feror. Nunc nactus ex inſperato hominem, qui in Belgium ad vos ſe iturum profeſſus eſt, illi breves has, & ob ſerius indicatum ejus diſceſſum ſatis feſtinatas commiſi, ut hac oportunitate explorarem, quid meis interea eſſet factum. Afferebatur ſuperiore anno de adverſa valetudine tua triſtis nuncius: Ea ſi (quod voveo!) mutavit, & ſi vales, bene eſt; Deumque oro ac veneror, ut vitam tibi prorogct & diuturnam & vegetam. Per exhibitorem harum ſperamus citius reſponſum nos nacturos; ſe recte enim curaturum commenſali ſuo hactenus Lipſiae, amiciſſimo meo, certa fide ſpopondit. De Val. Flacci, Virgiliique ac Silii editionibus quae ſpes tandem, item de Avito ac Theodulpho *Sirmondi*, certior fieri admodum deſidero. Lipſienſes promittunt poſt nundinas Editionem Paullini Petrocorii de vita Martini, cum Paullini Pellaei, Auſonii Nepotis, Euchariſtico, a *Jureto* & *Barthio* Animadverſionibus illuſtratorum. Qui ſi pactis ſteterint, exempla vobis ſervabuntur. B.V. Magni nobis aeſtimate vir, & diutiſſime vive. Dabam Cygneae die XVIII. Martio Anno CIↃIↃCLXXV.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA XCIV.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

MArtio Menſe nuperius decurſo, vir clariſſime, reſcripſi ad tuas perquam jucundas, quas beneficio noſtri *Graevii* eram conſecutus, faſciculumque *Lucae Langermanno* ad te curandum commiſi, tum hominem ſimul obſecravi amiciſſimum, ut quas a te mihi tradendas erat nactus, quamprimum mitteret, id quod factum hactenus ab illo non eſſe miror & doleo. Interim proximis diebus, dum Leidam forte excurro, alterae abs te una cum Geronticis Barthianis ſunt traditae praeter exſpectationem omnem. Praeterea is, qui tradebat, cum offerret operam ſuam in curandis, ſi quae ad te perlata vellem, arripiendam duxi occaſionem opportunam, ac confeſtim Avitum Alcimum *Sirmondi*, quem munus a me acciperes, paravi. Nam de Theodulfo jam pridem ſignificabam, non illum, ut putaram primo, ſed ejuſdem Sirmondi Dracontium a me redemtum in Ubiis pridem fuiſſe. Nec deſpero tamen fore, ut Theodulfo aut Lutetia, aut aliunde nanciſcar brevi, praeſertim ſi pax alma nos tempeſtive reſpexerit, quod faxit deus. Id enim niſi ſit, & quidem quamprimum, ſtudia bonorum artium jacere apud nos pergent. Amici tui hîc terrarum ad unum omnes recte omnino valent. *Jacobus Gronovius* obſervata nonnulla ad Dionem Coccejanum, Arrianum de Expeditione Alexandri Magni, & Tactica Aeneae proxime in publicum dedit. *Gysbertus Cuperus*, conſul Daventrienſis, quem ex Obſervationum libellis tribus luce pridem donatis potes noviſſe, totidem alios praelo paratos habet; cum aliis ſcriptis rem antiquariam egregie illuſtrantibus. *Abrahamus Berckelius*, praeter Stephani Byzantini fragmenta recens inventa, Antonini quoque Liberalis Metamorphoſes cum annotatis ſuis emiſit pridem. Eundem Antoninum, curis aliquanto uberioribus illuſtratum, *Thomas Munckerus* ſub praelo nunc habet. *Graevius* noſter Meurſianis trium inſularum antiquitatibus edendis nondum eſt defunctus. Me occupationes privatae, eoque permoleſtae, quod circa tricas verſentur forenſes, a Muſis divellunt hactenus nolentem. Prodierunt & annotata *Samuelis Tennulii* in ſtrategemata Frontini. *Theodorus Ryckius* Servio ſe manus admoturum pollicetur. Vale, vir praeſtantiſſime, & ſi quid ſtudiis tuis videbor conferre poſſe aut ornamenti, aut utilitatis, manda confidenter, quod voles. Hagae Comitum CIϽIϽCLXXV. XXI. Maii. Gregor.

EPI-

EPISTOLA CXCVI.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUas XXI. Maii Gregor. hujus anni ad me dederas, vir Nobiliſſime, XVI. Junii Greg. recte Lipſia ad me fuerunt perlatae; ſed abſque *Sirmondi* Avito, quem neſcio retinueriſne tutemet tecum adhuc, an Amicus ille, qui literas ad me curavit. Exſpecto igitur, anxio cum deſiderio, munus tam rarum, tam praeclarum, tam optatum: pro quo quas agam habeamque gratias vix ſatis reperio. Non autem perlatae fuerunt hactenus illae tuae, quas menſe Martio cum faſciculo ad *Lucam Langermannum* dediſſe vis, quas quemque non minus avide deſidero, ac Avitum. Theodulphi Aurelianenſis Opuſcula a *Sirmondo* 1646. edita (non enim *Rivini* Editio omnia complectitur) ſi conciliare vel meo aere poteris: gratiſſimum erit. Unde enim alioqui conſequar, non novi. Dracontium *Sirmondi* a *Barthio* olim nactus ſum, ex cujus exempli notis ad oram adjectis *Rivinus* male excerpſerat, quae ſuae editioni inepte inſeruit, ut ad *Reineſium* ſcribere & loca indicare me memini. Caeterum quia a *Graevio* literas accepiſti, dabo itidem operam, ut per eum, ſi quid faſciculorum, deo dante, deinde mittam, curari queat. Epiſtolas Plinii *Thomaſius* edidit, mihique inſcripſit, quod Barthianorum Codicum trium uſuram ei conceſſiſſem. Nunc in Epiſtolis Politiani edendis allaborat, quas una auxi. *Reineſii* Epiſtolarum ad me daturum, a *Boſio* editarum, exemplum, ſi deſideras, mittam quod mihi ſupereſt, ſi per novitium id Amicum, quo nunc utimur, commode fieri poteſt: Sin; *Graevii* fratri commendabo, ut ne deſit mihi gratificaturo vobis, rogato. Meum cum Columbano Catonem nuperrimum neſcio an acceperis. Sunt & ejuſdem *Reineſii* tum ad *Neſteros*, tum ad *Vorſtium* editae epiſtolae. Si quid harum aut aliorum librorum poſces, indica ſaltem, faxo, niſi impetrabile ſit, a me habeas. Ego ubique quaero Architrenium Hantevillenſis ab *Aſcenſio* editum, & Hericum de vita S. Germani. Sed fruſtra. Etſi enim hunc a *Barthio*, qui ex Meurſiano Codice deſcripſerat, adeptus fuerim, mallem tamen excuſum tractare, quod ille in transſcribendo ſua aliquando, ſtudione an properationis incuria neſcio, inmiſerit. *Weitzii* Cyprianus nondum praelo ſubjectus eſt ob domeſticas nonnullas difficultates, & Typographi lentam operam, qui & Victorem Maſſilienſem ultra votum meum diutius premit. Nec Lipſienſes Paulinum Petricorium ereptum in manus hucuſque reſumpſerunt, culpa puto ſumptuarii, qui chartae ſatis ex voto Typographi ſuppeditare negat: unde editio differtur. *Gronovii* illa obſervata nondum vidi. Ubi is agit jam? Non pauca de eo mihi per litteras retulit jucunda *Konigius* Profeſſ. Altorffinus, cum quo in Bibliotheca ibi publica ſermonem miſcuerat. *Giſbertus Cuperus* auditus, non viſus eſt mihi. Neque *Tenulii* Frontinus ad nos pervenit. Fragmentum Stephani Byzantii & Liberalis Metamorphoſin

ſum

ſum nactus. Antoninum *Gatakeri* ſaltem poſſideo: *Caſauboni Boſius* uſui olim meo conceſſerat. His diebus in Ciceronis Philippica IX. ſub finem fere, pro eo, quod in omnibus, quot vidi, editis legitur: *Ut igitur, ſi ipſum conſulem, quid velit, ſic pedeſtrem ex aere ſtatuam, tanquam ex ejus auctoritate & voluntate decerno* &c. auſus fui emendare: *Huic igitur, ſi ipſum conſulam, decerno.* te, vir ingenio, doctrina & acumine ſingulariſſime, cum *Graevio* arbitrum, an bene ſucceſſerit, capio cupioque: qui, dum Meurſianis inſudat, Ciceronem forte ad tempus ſepoſuit. Vale, & vive diutiſſime. Cygneae CIↃIↃCLXXV. XVIII. Junii Gregor. Literis meis ſuperioribus Kal. Sept. Jul. datis & ad *Graevium* miſſis addideram nonnulla *Rivini* opuſcula. Die vero 28. Decemb. Jul. per *Lucam Langermannum* Senftlebii Aleam (nondum enim Nuces reperimus) cum *Gebhardi* ad te literis.

EPISTOLA CXCVII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Litteras tuas, Nobiliſſ. vir XXI. Maii datas, veluti interea reſcripſi, accepi, ſed nondum illas, quas menſe Martio cum faſciculo ad me datas miſiſti. In nuperioribus meis ex feſtinatione nimia erravi, vice Antonini Liberalis de Marci Antonini Editionibus verba faciens. Etiam Stephani Byzantini fragmentum a *Berckelio* proditum me habere fruſtra dixi. Eſt enim meum a *Tennulio* publicatum. Unum igitur idemque an diverſa, haereo. Mitto nunc ex inſperato aliunde eruta *Rivini* Chriſtianorum Poëtarum Opuſcula hactenus magnam partem inter ſegeſtria a Bibliopolis relata rejectaque. Proximis Lipſienſium nundinis a *Böhemo* noſtro Avitum acceptiſſimum tuum munus exſpecto. Utinam & Theodulphi Sirmondiani fieri me liceret compotem. Deſidero etiam Commodianum, Hippolytum Martyrem a *Marq. Gudio* vetere amico primum publicatum, & ex veteribus libris Hantvillenſis Architrenium, meo aere parandos, ſi parabiles ſint. Res domeſticae meae hoc anno, ſi unquam, ſatis afflictae me a Muſis plurimum abſtinuerunt. Spero impoſterum, deo dante, meliora. A *Graevio* me nullas prorſus accipere maxime mirum eſt. Juniorem *Gronovium*, vel Patris τοῦ μακαρίτου cauſa ſalute a me mactari (niſi grave eſt) velim. *Weitzii*, *Senftlebii* & alia talia adhuc inquiro, at nondum tamen reperi. Ubi adeptus fuero, & horum faxo ut fias compos. *Philippus Labbeus* Soc. J. Pariſiis an adhuc vivat, & num Gloſſaria Graecol. vetera ab eo auctiora, ut Catalogi quidem nundinales promiſerunt, prodierint, ſi forte per te reſcire potero, id oppido gratum mihi fuerit. Pollicitus is plura eſt in Bibliotheca nova MSStorum, praeſertim Hiſtorica & Poëtica, utinam ſtetiſſet promiſſis! Quid Valerius Flaccus agit? quando noſtro conſpectui tamdiu deſideratus hoſpes ſe ſiſtet? Pluribus te in mage ſeriis occupatiſſimum, vir Nobiliſſ. non onero. B. V. & ſalve diu diuque. datae Cygneae a. d. XXV. Auguſt. ſt. Jul. CIↃIↃCLXXV.

EPISTOLA CXCVIII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

AVitum Sirmondi cum adjuncta Elegia, mihi lecta, uti & priores, jucundiſſima recte per *Bohemum* noſtrum accepi tandem. Pro quibus denuo gratias ago habeoque. Aviti Homiliam de Feſto Rogationum, & Epiſtolas Lugduni excudiſſe *Vincentium Portonarum* Anno 1536. chartis 12. cum *Simlerus* in Bibliotheca Geſneriana a ſe aucta memorat, miror, cur *Sirmondus* id tacuerit. *Langermannum* proxime per literas denuo conveniam de ad ipſum abs te miſſis literis, & meis itidem cum faſciculo quid factum fuerit, exploraturus. Caetera, quae in literis cum faſce libellorum Rivinianorum ſuperiore hebdomade ad *Bohemum* noſtrum miſſis memoravi, nunc repetere parco. Hoc addo ſolum. *Rivinum* ſibi in corrigendis iis Poëtis multum indulſiſſe, ut vel ex Corippo initio libri 2. liquet, de Eugenio ne quid dicam. Unde *Reineſii* ſtrigilim non immerito expertus eſt. Niſi grave eſt, rogo, ut vel tribus ſignifices, an recte meae hactenus traditae, & ſi quid porro deſideres, mea opera ſimul utaris. Pluribus moleſtus aut importunus eſſe deſino. B. V. Vir aeternum colende. Dab. Cygn. Kal. Sept. Stylo Jul. CIↃIↃCLXXV.

EPISTOLA CXCIX.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

BInis tuarum reſponſum a me deberi, jampridem invitus agnoſco, *Daumi* praeſtantiſſime, quarum alterae Decembri menſe anni proxime decurſi, ſunt exaratae, Junio ſubſequenti alterae, nec diſtuliſſem partes debitae ſcriptionis, niſi quod rogato jampridem a me per epiſtolam in Galliis amico, ut Theodulphum *Sirmondi*, quem videre flagitas, conquirat, nil reſcripti ferrem hactenus. Certus tamen ſum, non defuturum illum meis precibus in re tantilla, ſi liber inveniri utcumque poſſit. Interim Alcimi copiam ſibi jam factam eſſe augurari licet, niſi fruſtratur nos illorum diligentia, qui ejus ad te curandi provinciam jam dudum ſuſceperunt, quique litteris libello additis ad te curandis ſpem noſtram non fefellerunt. Illud vero permoleſte fero de litteris meis, quas *Langermannus* debuerat curaſſe, eas ad te perlatas non fuiſſe. Architrenium & vitam S. Germani conquiram diligenter, ſi auctiones, quae per vicinas urbes, & in hac aula frequentes admodum, & tantum non quotidianae ſub autumnum habentur, tale quid ſe nobis offerant. Epiſtolas a *Reineſio* ad te exaratas, cum ante hoc triennium eſſem Francofurti, ſum nactus. Epi-

ſtolas

ſtolas Plinii a *Thomaſio* editas hìc terrarum hactenus non vidimus. Committebam olim in Etruria vulgatas ſcriptoris hujus editiones, cum vetuſtiſſimo codice Medicaeae bibliothecae, cujus ope menda complura deterſi. Poſſideo & ipſe membranas ejuſdem ſcripti, ſed non valde antiquas; miror interim bibliopolas noſtros, qui volumen illud cum notis omnium, quotquot hactenus prodierunt, interpretum ſe dare falſo jactitant, *Claudii Minois* animadverſiones, & copioſas & ſcriptorum codicum praeſidio haud contemnendo ſubnixas, omiſiſſe. *Politiani* nonnulla inedita adhuc deliteſcunt inter Italos. Certe oden longe pulcherrimam, quae in Poëmatis ejus non exſtat, Horatio *Chriſtofori Landini* videas praefixam. *Jacobus Gronovius* Italicis jampridem valere juſſis, Daventriae in patria ſedes ſuas fixit. de valetudine mea, ut diu adfecta, ſic in pejus quotannis vergere, non falſi apud vos rumores ſparguntur. Quo magis ſum aſſiduus in re privata componenda reliquum vitae ſtudiis daturus, quod propoſitum ut conſtantius teneri a me poſſit, receſſum in agro Trajectino circumſpexi jam mihi, in quo hibernam, ut ſpero, tempeſtatem ſum exacturus. Pro *Senftlebii* de alea libello, gratias hic egi optimo *Gebhardo*. Nuces Saturnalitias, Argo, & Alani parabolas ab eodem editas *Senftlebio* jam aliunde ſum nactus. Meurſianae trium inſularum antiquitates, & Plinii Panegyricus cum notis *Dominici Baudii*, Graeviano beneficio lucem jam vident. Nunc Cicero ejuſdem praelum Typographicum eſt ſubiturus. Conjecturam in Philippicis Ciceronis tuam uterque approbamus. Antonini Metamorphoſes cum novis *Thomae Munckeri* animadverſionibus, & *Gisberti Cuperi* commentarius in ſigillum Harpocratis propediem juris publici fient. Idem de Stephano Byzantio *Berckelii* ſub Kalendas Januarias erit ſperandum. Pro *Rivini* opuſculis ad *Graevium* miſſis, quae dudum nactus ſum, gratiis agendis non defui. xx. Septemb. Gregor. CIↃIↃCLXXV. Hagae Comit.

EPISTOLA CC.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

SEptembri menſe, quas ad te ſimul ac praeſtantiſſimum *Gebhardum* dabam, vir Clariſſime, eas recte tibi curatas fuiſſe licet augurari. quando exploratam jam argumento non uno habemus fidem ac diligentiam illius, qui eas in ſe receperat. De Alcimo Avito praeſertim ad te perlato gratulor immane quantum mihi. cum ita te de me meritum eſſe agnoſcam, ut tuis commodis nihil antiquius eſſe mihi debeat. Hoc igitur munuſculum, quod numeroſa profuſaque liberalitate remuneratum voluiſti, miſſis ad me *Rivini* compluribus opuſculis, ut jam nihil e ſcriptis hominis ſane eruditi videar deſiderare, multo equidem rubore me ſuffuſum ſentio; quando nihil invenio meis hactenus in ſcriniis, quod tua hac munificentia penſetur. Lutetiam ad *Emericum Bigotium*,

tium, virum perquam officioſum, & mihi in paucis conjunctum, litteras jam pridem dedi, per quas eſt rogatus ſerium in modum, ut Theodulphum *Sirmondi* nobis conquirat, nec detrectavit ille demandatam ſpartam. ſed diſtulit nonnihil, dum ex agro Rhotomagenſi, quo ruſticatum pridem conceſſit, ſub Kalendas Decembres redux in urbem, officio hoc defungi commodum poſſit. Proxime daturus ad illum litteras de Architrenio & vita S. Germani monebo, ut ſi fortaſſis incidat in utrumque, aut alterutrum horum, eos aſſertum nobis eat. Stephani Byzantini fragmentum Berckelianis illuſtratum notis nunc ad te mitterem, niſi ipſum *Berckelii* Stephanum cis paucos menſes prodituram ſcirem, cui annotata illa in fragmentum auctiora accedent. Hebraeus apud nos, cui *Pinedo* nomen, eundem Stephanum ſuis illuſtratum commentariis praelo typographico commiſit. Antoninus Liberalis *Munckeri* & *Giſberti Cuperi* diſſertatio de ſigillo veteri Harpocratis publice hîc proſtant: nec non Meurſianus de trium inſularum antiquitatibus commentarius. Commodianum *Rigaltii*, & Hippolytum Martyrem *Gudii* fruſtra quaeſivi in officinis librariorum. in auctionibus ſi occurrant quandoque venales, eorum ut fias compos, opera a me dabitur. Alterum horum bibliopolae Pariſini Cypriani operibus proxime editis addiderunt. Hippolytum caſtigatiorem, ut prae ſe fert, *Combefiſius* in auctuario, ſive ſupplemento bibliothecae patrum. *Philippus Labbeus* in vivis eſſe deſiit jam pridem. Gloſſaria antiqua, quae multos jam annos ſub praelo Lutetiae neſcio quas ob cauſſas haerere pergunt, non ille collegit, ſed *Carolus Labbeus*, ad quem *Scaligeri* complures exſtant epiſtolae. Hunc quoque librum, etſi nondum juris publici factum, a *Bigotio* ſperare ſum juſſus. Ajunt apud vos Phaedrum jam pridem prodiiſſe notis *Auguſti Buchneri* illuſtratum, quem videre mihi numquam contigit, cum unice Phaedrum ipſum habeam in deliciis. Nec dubito quin id genus libelli ſat multi, per Saxoniam veſtram typis deſcripti ſint, qui conſpectu noſtro fraudantur hactenus. Plinii epiſtolas a *Thomaſio* luci datas jam ſum nactus, ut & Nepotem Cornelium *Boſianae* editionis nuperae. Quid factum ſit illis litteris, quas ad te curandas *Langermanno* commiſeram anno proxime decurſo, haud ſcire poſſum, cum propter haec bella rarius ad illum ſcribam. Certe litteras ipſas & accepit ille, uti teſtatus eſt mihi, & curae eas ſibi fore eſt pollicitus. De *Graevii* quereris ſilentio, & ille jam officii ſui per me admonitus: ut dubitare vix poſſis fore, ut in poſterum is ſeſe tibi praeſtet diligentiorem. Redemit *Elzevirius* ab haeredibus *Voſſii* τȣ͂ μακαρίτȣ complura viri ſummi opera hactenus inedita, aut certe auctiora, in quibus libros ejus de vitiis ſermonis. Vale, vir clariſſime, & mihi, ut facis, perge ſtudere. Hagae Comitum Prid. Kalend. Novembrib. CIƆIƆCLXXV.

EPI-

EPISTOLA CCI.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Binas tuas, Nobiliſſ. Heinſi, priores xx. Sept. poſteriores xxviii. Octob. Stili Gregor. datas xxx. Novemb. ſt. Jul. junctim accepi. Quibus quo minus ſtatim reſponderem, tum occupationes incredibiles, tum narrationes de inundatione Belgica horrendae cauſatae fuerunt. Gaviſus ſum ſane iis lectis Riviniana feliciter ad te perveniſſe, atque utinam & alia ſic poſſint curari. Reperi enim in meis Bernardi Geyſtenſis mei exemplum, ut & Homilias veterum in Nativ. Chriſti, & Catonis ante quadriennium reviſi unum, Barthii item Claudian. Mamertum, cum *P. Aretini* Colloquio muliebri ab eodem interpretato, *Rivini* Hildeberti Cenom. Homilias. Quos libellos, ſi nondum poſſides, vel etſi poſſides, modo tanti ſint ut poſcas, prima quaque occaſione ut tuis accedant, donec alia indagavero, dabo operam. Theodulfo, qui non ita pridem in Amſtelaedamenſium pergulis librariis adhuc exſtitit, ſi eximio *Emerico Bigotio*, Pariſiis, ubi editus, venanti propitia Delia faverit, beabor ut qui maxime, & tibi, viroque illi eruditiſſimo, quas non agam gratias? Epiſtola tua menſe Martio ad *Langermannum* miſſa, ad quem tamen interim meas dedi, neſcio an perlatas, nondum appulit. Inter libros, quos anxie quaero, eſt & Gulielmus Apulienſis, Rhotomagi, niſi fallor, ante hoc ſeculum fere editus, deinde a *Duchesnio* inter Hiſtoricos Franciae relatus. Quo ipſo opere, grandioris procul dubio pretii, potiri mihi nondum licuit. Nec *Claudii Minois* in Plinium annotata cognita nobis fuere. Ut *Landini* Horatii, Odae illius a Politiano praefixae cauſa, compos fiam, allaborabo, qui nuperrime ab amico Virgilium *Pierii* Pariſiis editum demum obtinui. Illius Etruſca Poëmata hic terrarum vix ſperanda erunt. Editus eſt Venetiis 1546. liber hoc Titulo: *Rime diverſe de molti eccellentiſſ. autori, nonovamente racolte. Ejuſque altera* pars ſequenti anno. Inſunt *Bembi*, *Sannazarii*, *Naugerii*, *Molſae*, *Arioſti* Carmina. Sperabam in illis & *Politianum* reperturum. Sed fallus animi fui. Caeterum tuas ad *Gebhardum* Uratiſlaviam ea ipſa hebdomade, qua accepi, curandas Lipſiam miſi. Quod & factum eſſe reſcripſerunt amici Exſpecto ergo proximis Nundinis reſponſum. *Philippum Labbeum* pro *Carolo* quod poſui, fefellerunt me Catalogorum nundinalium inepti conſarcinatores, ratum *Caroli* operam illam *Philippum* reſumpſiſſe. Doleo ſane, cum e vivis tam cito ſublatum, a quo tam multa praeclara ac rara opera e MSStis promittebantur. Phaedrum a *Buchnero* unquam editum non memini, nec quid monuerunt ipſo vivo mei diſcipuli, quos a me ſibi commendatos in fidem receperat: nec poſt obitum gener ejus *Otho Praetorius*, qui epiſtolas ejus, Poëmata aliaque editurus erat, ſi ſuperfuiſſet diutius. Nunc horum omnium neſcio an ulla ſpes. Orationes Panegyricae nonnullae prodierunt junctim. Corn. Nepotem ejus Hamburgenſes nobis dederunt. Libri, quos me-

memoraſti, utinam & ad nos transvolent, & qui praela morantur adhuc, quamprimum in lucem prodeant, voveo unice. *Cuperi* Obſervationes etiam *Königius* Profeſſor & Bibliothecarius Altdorfius valde mihi commendabat, quas necdum conſpexi. Apud nos Corippus *Rittershuſii* Altdorffii editus habetur. Epiſtolae *Reineſii* ad *Job. Vorſtium* Coloniae March. excuſae, quibus offendit nonnihil noſtrates Theologos, nunc rarius viſuntur. An ad te pervenerint, uti & quas ad *Neſteros* ſcripſit, ſcire velim. Edidit idem *Vorſtius* Sulpicium Severum, Corn. Nepotem, Juſtinum, Val. Maximum & alia, quae ad me mittere voluit, ut diſcipulis meis commendata divenderem. Sed cum Bibliopolam non agam, & ſalubrius in ipſis librariorum tabernis nonnunquam emantur, renui officium, quod fruſtra ſumſiſſem. Quod ſi horum quid arridebit, vel tribus indica. *Vlitii* curas in Venaticos Poëtas ſecundas, & illuſtris tui parentis, ὁ μακαρίτης, Theonem nunquam adipiſci potui. Eſſent multa alia, ſed te tantum virum hiſce ut onerem, religioni duco. Ex Poëtis, quos *Julius Scaliger* cenſet, fruſtra aliunde eruere ſtudui *Pauli Cerrati* de Virginitate Carmen. Item quos *Raviſius Textor* laudat *Cantalycium*, *Pacificum*, *Quintiliani Stoae* Cleopolim, *Remaclum*, *Mich. Anglum*, *Valerandum Varanium* &c. Sunt ſane rariſſimi. *Matthaei Vindocinenſis* Tobiam edidit Oporinus 1563. quod poëma in Rutgerſiana Bibliotheca exſtitit, teſte catalogo pag. 92. ſed neque hanc editionem indipiſci potui. Non ita pridem quaſi primus evulgavit *Heringius*, qui de Molendinis ſcripſit. Olim Lugdunenſes Anno 1505. edidere longe auctius, quam *Heringius*. *Barthii* membranae, quae *C. Gevartii* fuere, nunc mecum ſunt, ſed vix dimidiae. Val. Flaccum ecquando tandem videbimus? quando Maronem? Quando aſſertionem Fragmenti Petroniani, de quo nonnihil σὺν θεῷ proximis. Nunc enim publicis privatiſque negotiis defeſſus ſum, & interturbor dum haec exaro non ſemel. B. Vale & vive diutiſſime, Nobiliſſ. vir, ac mihi cupere perge. Dab. Cygn. d. xv. Decemb. ſt. Jul. A. CIↃIↃCLXXV. Deprehendi tandem Auctorem Etioſtichi illius de Natali *Bapt. Mantuani*, quod πολυμαθέστατος *Reineſius* pag. 51. Epiſt. ad me in Epitaphio lapide Mantuae inciſum pertendebat. Ego vero tum contra recentioris, genio Diſtichi & aliis rationibus ductus, eſſe ſuſpicabar. pag. 16. 51. 59. Is eſt *Bernhardus Sturmius* al. *Valterius Patſchovinus*, apud quem Centuria 5. num. 73. Etioſtichorum Gorticii Anno 1568. in 8. editorum, legitur. Opuſcula illa Mantuani, quae Mantuae 1516. excuſa, & in D. *Calixti* Bibliotheca olim exſtiterunt, ſupra modum videre aveo.. Verum unde nanciſcar?

EPISTOLA CCII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

POST nuperas ad te, vir Nobiliſſ. datas, & jam, ut ſpero, exhibitas, donatus ſum a Profeſſore Lipſienſi *Lic. Oleario*, praeſenti Orationum Herodotea-

tearum libello, quem, cum nihil novi aliud nunc ſuppeditaret, mittere placuit alia, quae mihi offerri videbatur, via. Etſi enim in juventutis tantum gratiam is concinnatus eſt; tamen vel aſpexiſſe ſaltem juvabit, & conſtabit nonnihil inde, quid a noſtratibus publicetur. Eſt auctor alioqui vir humanus, eruditus & diligens, ſperamus (ſi vita nobis a deo ter Opt. nobis concedetur prolixior) plura ac potiora. Deſtitutus ego uno & altero jam menſe Collega, qui ſuperintendentis munus homo ambitioſiſſimus ambiit & exambiit, laboribus ejus in me unum devolutis, ad plura ſcribenda raros dies habeo vacuos. Nec nunc ſatis otii eſt. Non poſſum tamen non adjicere, quod incidit, me quum ex *Graevio* noſtro perceperim te Fragmentum Traguriense pro genuino Petronii aſſerere, valde optare, ut aſſertiones eae publicae legantur. Apud Joh. Saliſber. lectorem Petronii ſtudioſiſſimum, Epiſt. 196. haec legimus: *Utinam ſubmergatur in thermis, quibus dignus eſt, quas meruit, ut conjiciatur in rutae folium, cujus pertonus in poenam delinquentium meminit.* Annon *Petronius* hic reponendum, cum hoc proverbium *in rutae folium conjicere*, in eo ipſo fragmento occurrat? Idem Saliſb. l. 3. Policrat. cap. 13. *Pica ſiquidem pulvinaris efficaciſſima eſt, & ut dici ſolet, cornix nocturna.* At ἤθεις illa *pica pulvinaris* in eodem Fragmento jacet. *Theſaurum* genere Neutro dicit. At ſic apud Plautum olim legebatur in Aulularia obſervante *Barthio*, Adv. pag. 1431. Et ſic clare viſitur in meis Membranis, quas ab eo poſſideo. Quin & 3. Trin. 3. verſ. 35. ſi diſtinctio omittatur, eadem vox apparebit. *hoc ubi Theſaurum effuderis.* Conſideretur modo is locus. Sane & auctor Queroli, prout ſcripti codices referunt, teſte *Ritterſhuſio* pag. 95. ad eum, & *Grutero* pag. 113. non temere uſurpavit. Sic poſtea Beda in vita Cudberti cap. x. verſ. 19. Angelomus Lexov. praefat. Comment. in libros Regum, & Alcuinus. Laudat & hos *Barthius* pag. 2151. & 2723. Haec neſcio an novitii ſuppoſitoris eſſe queant, praeſertim cum multa alia id diſſuadeant. *Statilium* ajunt contra *Wagenſeilium* ſcripſiſſe pro Fragmento Traguriano. Cujus ſcriptum utinam in meam poteſtatem veniat. Sed avocor. Tu vir Nobiliſſ. haec incomptius deproperanti ignoſce; & an probentur tibi, vel tribus aperire dignare. B. V. Dab. Cygneae d. xx. Dio. A. CIↃIↃCLXXV. ſt. Jul.

EPISTOLA CCIII.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

VOluptate mehercules ingenti perfundebar ante paucos dies, facta mihi copia epiſtolae tuae Decembri menſe pridem decurſo exaratae, per quam ſum edoctus, binas meas recte tibi redditas fuiſſe, *Daumi* clariſſime. Nam quamquam amiſſae in via utriuſque facilis omnino jactura fuerit habenda, malo tamen officii mei diligentem atque illibatam conſtantiam tibi liquido apparere. Ad *Langermannum* diu eſt, quod litterarum nihil dedi, revocantibus nos a commer-

mercio utrimque litterario bellis funeſtiſſimis, per quae neceſſitudinum, etiam antiquiſſimarum vincula labefactari videas ac convelli. Ita fit, ut ignorem prorſus, quid nam iis factum ſit litteris, quas ejus fidei ad te curandas proxime commmiſi. Cum revertar ad officium litterarum, rem totam curatius apud illum explorabo, ſi valet tamen, ac ſuperſtes eſt. Totus enim adhuc in luctu, amiſſis nuper compluribus amicis, eo deveni calamitatis, ut nihil ominer niſi funeſtum. In Italia certe nuper amiſi *Octaviam Falconerium*, & *Carolum Datum*, viros mihi conjunctiſſimos, ne quid de Cardinali Etruſco *Leopoldo Medicaeo*, dicam, Principe artium bonarum longe amantiſſimo. Sed a funebribus hiſce ad laetiora tranſeamus. Ab *Emerico Bigotio* faſciculum librorum ſum juſſus exſpectare jam pridem, qui, ſi mihi Theodulphum *Sirmondi* feret, ut auguror, libellum ſine procraſtinatione eadem, qua Avitus ad te pervenit via, niſi ſi quam tutiorem ultro indicabis, perferendum curabo. Jubet vir praeſtantiſſimus te plurimum ſalvere, ac rogat, ſi quandoque offeretur tibi venalis editio Lipſienſis Anni 1572. Orationum Gregorii Latinarum, ex interpretatione Rufini, eam ſibi vindicare ne graveris. Ut enim in lectione patrum praecipue Graecorum eſt aſſiduus, ita magno ſtudio conquirit, ſi quae verſiones horum antiquae, aut etiam recentes typis deſcriptae ſunt. Tum doceri cupit, quis *Langevoetbus* ille, ex cujus verſione Lipſiae jam olim publicata, orationem Nazianzeni curaviſti denuo edendam. Hunc quoque libellum, ſi commodo tuo fieri poſſit, conqueri a te velit. Proxime ſcripturus ad illum rogabo, ut Gulielmum tuos in uſus viciſſim conquirat. Nec deerit ſuis partibus, ut eſt mire officioſus. Rerum Gallicarum ſcriptores a *Duchenio* publicati apud nos ſi quando venales occurrunt, quod raro quidem contingit, pretio diſtrahuntur inſano. Unde fit, ut in mea bibliotheca hactenus deſiderentur. Sed jam Regii Lutetiae Typographi in eo ſunt, ut novam horum editionem meditentur, & quidem luculentiorem. E libris, quos deſignas, Bernardum Geyſtenſem, tum & Cenomanenſem Hildebertum *Rivini* nondum videre contigit. Nec *Rittershuſii* Corippum aut *Reineſii* ad Vorſtium epiſtolas. Sed Francofurto fortaſſis haberi poſſent. Etruſcorum *Politiani* geminam poſſideo editionem, Aldinam alteram, alteram Mediolanenſem; cui *Julius Caeſar Scaliger* pulcherrimum manu ſua elegidion adſcripſit, arbitratus nihil in Etruſca poëſi hoc libello exſtare praeſtantius. Odae illius Latinae, quam *Landino* dedit *Politianus*, initium tale erat, quantum recordor; *Vates Threicio blandior Orpheo.* Latet ea alibi in ſcriniis meis. Quae cum excutientur, tui recordabor. Nam ipſum Landini Horatium non poſſideo. *Auguſti Buchneri* opera omnia in lucem proferri rei litterariae intereſt omnino: fuit enim vir ille mire elegantis ingenii. Plinii epiſtolas animadverſionibus *Claudii Minois* illuſtratas, & Gratium *Vlitii* ad te mittam, ſimul dabitur per otium libellos e latebris armarii mei indagare. Theonem parentis mei etiam invenero haud difficulter, non enim rarus apud nos in auctionibus occurrit venalis. Utinam plures deſignares ex hiſce, qui a te deſiderantur potiſſimum. Hoc ut facias quam primum vehementer te rogo. Matthaei Vindocinenſis editionem Lugdunenſem opi-

opinor me poſſidere, Oporinianam non vidi: ſed in membranis deſcriptus non raro oblatus mihi eſt. Baptiſtae Mantuani opera in tomos quatuor diſtincta ex editione Antverpiana poſſideo. Typographi Pariſini opera Gregorii Magni & Leonis primi dederunt nuper e ſcriptis libris auctiora ac caſtigatiora, praelo commiſſuri propediem Ambroſium quoque & Auguſtinum, pari diligentia recognitos, ut & Caſſiodori opera. *Baluzius* capitularia Regum Gallorum ſub praelo habet duobus voll. in folio. Apud nos praela Typographica feriantur quodammodo propter bella. Francofurti ad Viadrum Anno 1602. edita eſt *Chriſtophori Pelargi* methodica explicatio actorum Apoſtolicorum. Accedit vita & peregrinatio D. Pauli ab Euthalio Diacono & Sophronio deſcripta. Hunc librum & *Bigotius* & ego vehementer deſideramus. Vale. Hagae Comitum IX. Mart. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCIV.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NON minore ego perfuſus fui laetitia, acceptis & lectis tuis literis, quae poſtridie Kal. April. ſt. Jul. cura Bohemi noſtri recte ad me pervenerunt. Ex iis autem intelligo te meas, 12. Dec. ſuperioris anni Styl. Jul. ſcriptas, cum *Olearii* Opuſculo Herodoteo tum nondum fuiſſe nactum; aut ſi poſt datas ad me tuas demum nactus es, libellum tamen non una. Quod minime placet. Id ex Dn. *Carpzovio* didici, qui in literis tuis ad ipſum exaratis, faſciculum meum non accepiſſe te ſignificaſſe affirmabat. Curatus eſt autem per *Graevii* fratrem, nec reſcivi ſatis hactenus, quid de illo factum ſit. Amicos tam praeſtantes te amiſiſſe, ipſe pariter doleo. Amiſi & ego, licet vilioris ſortis, amicum tamen utiliſſimum mihi, & libris raris conquirendis, etiam vili aere plane incomparabilis diligentiae *Job. Sextum*, cui Catonem meum, quem cum Geiſtenſis, an Geiſſenſis, Palponiſta, duplo jam notis auctiore & emendatiore, ſed nondum excuſo, & *Reineſii* ad Vorſtium Epiſtolis nunc mitto, inſcripſi. Is ſi viveret adhuc, Clariſſimo *Bigotio* tuo forte gratificarer celerius. Inquiram tamen per alios, quantum potero. Eum praeſtantiſſimum virum, ut a me viciſſim quam officioſiſſime ſalvere jubeas, enixe rogo. Cato, tumultuario ſtudio congeſtus, non accurate habitus, ſi placet, & tanti eſt, poſſet illi mitti. Redhiberem contra aliud exemplum. Gyſtenſis nullum ſupereſt. Hildeberti haec compingens reperire non potui. Sequetur occaſione proxima. Gr. Nazianzeni ex Rufini tranſlatione habetur in publica ſive Senatoria hic Bibliotheca, cui ego cuſtos ſum. Apologeticus, de Epiphaniis ſive Nat. Domini, de luminibus, quod eſt de ſecundis Epiphaniis, de fide liber, de Nicena fide, de Pentecoſte & Spiritu S. de ſemet ipſo ex agro reverſo, de dictis Hieremiae praeſente Imperatore, de reconciliatione & unitate Monachorum, de grandinis vaſtatione, de Arrianis quod non liceat ſemper & publice de deo contendere;

Digitized by Google

quae uno volumine Argentinae per Joan. Knobloüch. 1508. in 4to edidit *Joh. Adolph. Mulingius*, qui praecedente anno Alcimum Avitum primus evulgarat. Editionem Lipſ. Anni 1522. nondum conſpexi. *D. Georgius Langevolth* fuit tum temporis Paſtor Eccleſiae Chemnicenſis in Miſnia, quo publicavit Lipſiae, nim. MDCLXXV. orationes duas Graece in Chriſti Natalem, unam Baſilii, alteram Gr. Nazianzeni, a ſe in Latinam Linguam verſas cum pauculis additis notis. Promiſit plures, ſed vix praeſtitiſſe reor. Eum libellum ſemel tantum vidi. Euthalii Narrationes in Epiſtolas Pauli omnes (neſcio utrum Enarrationes, an Argumenta Epiſtolarum intelligenda,) memorat, loco & anno tamen non addito, Catalogus auctionalis Rotheanus Amſterodami 1669. excuſus, quam noſter Bohemus ad me miſit, Num. 783. pag. 57. Qui niſi fallit, neceſſe eſt plura Euthalii exſtare, quam vitam illam D. Pauli, quae habetur in Oecumenii editione Graeca ſplendidiſſime Veronae in folio procurata Anno 1532. pag. 237. Neſcio an etiam in *Morellii* Oecumenii editione 1630. nec enim vidi. Argumenta ſane Epiſtolarum in Veronenſi edita exſtant, & forte ſunt ipſius Euthalii. Alioqui ille Euthalius de vita Pauli, adjectus eſt graecolatinus Georgii Majoris paris argumenti libello, Wittenb. 1559. in 8to. Et Francofurti ad Viadrum prodiit 1601. cum Sophronii additamento impenſis *Joh. Hartmanni*, forte auſpiciis *Chr. Pelargi*, qui & ſequenti anno ſuo in Acta Apoſtolica Commentario (quem conquiram quantum poteſt) adjecit. De Gul. Apulienſi forte fors favebit. *Politiani* illa Oda acceptiſſima mihi erit, ſi illa potiar, uti & Plinius *Minois*, & *Vlitii* curae in Venaticos ſecundae, & Theo Nobiliſſ. Parentis tui. O beatum illum diem, qui me illis exhilarabit! Abdiam Babylonium nondum ſum adeptus. Perſuaſeram mihi exſtare in Bibliotheca P. Colonienſi, ſed jam fruſtra me fuiſſe ſenſi. Itaque & illo Chriſtiani neſcio cujus Poëtae carmine nobis carendum eſt. Cujus ubi vel initium cognovero, acquieſcet animus interea, donec totum editione illa explorata adipiſcar. Antverpienſis, quo ad Titulos, nam prius Francofurtenſis fuit, Mantuani illa Editio valde vitioſe excuſa eſt ex Aſcenſiana, non emendatis iis, quae ipſe Mantuanus mutaverat in Bononienſi, quae tamen non omnia complectitur. Reliqua Tomo II. III. & IV. aliis typis adjecta ex Mantuana illa Anni 1516. in 8to. (vel ut Belgicus Catalogus, cujus Fragmentum a Bohemo jam teneo, ante aliquot annos excuſus, praefert, Lugdunenſi) deſumpta ſunt, quae neque in Francofurtenſi, nec ejus anteriore, bis enim ſunt mutatae primae & ultimae paginae, extabant. De caeteris Scriptoribus noviter editis, aut edendis jucunda oppido narratio fuit, & aveo plura talia cognoſcere, vicem relaturus, quibuſcunque modis potero Mirum fatum eſt nonnullorum ſequiorum temporum ſcriptorum, qui dimidii exſtant, dimidii perierunt, niſi in Bibliotaphiis ſuperſtites ſint. Sic Corippi Juſtinus ſupereſt: Johanneis ejuſdem nondum lucem aſpexit, quam *Caſpinianus* olim habuit. Gunteri Ligurinus ſaepe excuſus circumfertur: Solimarius ejuſdem nondum publice prodiit. Joſephi Devonii de bello Trajano libri 6. a *Dreſemio* cum Notis dati ſunt: Ejus Antiocheis a *Cambdeno* verſibus inde productis laudata, nondum nobis viſa.

viſa. Petri Rigae Aurora adeſt: Ejus de vita Criſpini & Criſpiniani carmina ignorat noſtra aetas. Matthaei Vindocinenſis Tobias exſtat: Poëtica ejus, vel, ut inſcripſit, Poëtria nondum prodiit. de Curia Romana *Flacius* publicavit, ſed Poëtria ejus, utut ab eodem edi promiſſa, adhuc tamen ſupprimitur. Gul. Britonis Philippeis adeſt: non ita Karlotis. Vitalis Gallici Querulus *Gruteri* ope lucem vidit; Ejus Amphitruo vel Geta, cujus initium: *Graecorum ſtudia nimium nimiumque ſecutus* adhuc deliteſcit. Sed hi verſificatores ultimi fere aevi ſunt, de quibus *Bigotio* tuo (quem non niſi ex Ovidio & Prudentio tuo novi, & plura tamen de eo ſcire vellem) cura forte, prae ſacris illis Patribus, vix ulla eſt. Henricum Samarienſem, pauperem dictum, erui alicunde poſſe valde opto. Ejus Sermonem de S. Nemine habeo. Hi ſcriptores non boni licet aevi, aliquando tamen conducunt ad melius cognoſcenda, ubi conferuntur, tempora. Horum multi a *Labbeo* in Bibliotheca nova memorantur. Sed obitus ejus immaturus eos omnes intercepit. Nazianzeni Ἀπόῤῥητα Lipſiae cum ſua verſione edidit *Joh. Hornſchuckius* Prof. olim Graecae Linguae Anno 1645. non parum a *Rivino* adjutus, quae neſcio an vobis cognita ſint & expetantur. Alia a *Langio*, *Pirckeimero* aliiſque verſa prolixitatem vitaturus, & aliis occupatus nunc ſilentio praetereo. B. Vale, vir τιμαλφέστατε, & ſi taedium multiloquentia haec mea forte parit, comiter ignoſce. Dabam Cygn. XIX. April. ſt. Jul. Anno CIↃIↃCLXXVI. ὡς τάχιστα. Obſignaturus has commodum accipio Vratiſlavia literas *Gebhardi*, & Ampliſſ. *Conradi*, cujus parens olim Proſopographiae Melicae tres Millenarios edidit: Filius autem continuat. Eas dum reſignare feſtino pro Conradianis maximo feſtinationis impetu ad te pertinentes reſigno. Ignoſces huic meo infortunio. Video variantes Virgilii ineſſe Lectiones. Quas tamen, uti nec literas inſpexi: feſtinat enim Tabellarius. Noli curioſitati alicui meae id tribuere. Niſi moram ille ſatis alioqui traxiſſet, remiſiſſem ipſi, ut deſcriberet denuo. Sed ſpero veniam hanc mihi apud te paratam.

EPISTOLA CCV.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

Litteras tuas Decembri menſe exaratas, quibus orationes Herodoti erudita manu illuſtratae, munus accedebant, accepi quidem tempeſtive ſatis, ſed reſcribendi officium diſtuli, ſpe ab amico facta fore, ut Sirmondi Theodulfum hic terrarum daretur indagare tuos in uſus, ne Cl. *Bigotii* opem fruſtra imploraremus, quod is Rhotomago pedem hactenus non moveat, librum Lutetiae quaeſiturus, uti erat pollicitus. Sed quando nihil nobis eſt praeſidii in noſtris bibliopoliis, Lutetia per amicum quemcumque curabimus librum devehendum, ſi *Bigotius* cunctari perget. Interim & aliae tuae Aprili menſe exaratae ſupervenerunt, cum Reineſianis epiſtolis, ac Catone & Geyſtenſi

 tuis,

tuis. Reineſianas epiſtolas, quod nondum videram, habui profecto longe acceptiſſimas, uti & Geyſtenſem. Nam Catonem *Bigotio* ſervamus, ut voluiſti cum aliis libellis, ejus in uſus a me ſepoſitis & Rhotomagum ituris propediem. Petronii nomen quod iviſti reſtitutum in Epiſtolis Sarisberienſis, ſubſcribo conjecturae tuae omnino. Vidit enim ille ea Petronii, quae & hactenus ſunt circumlata, & in Fragmento Tragurienſi exhibentur, quod multis argumentis fit manifeſtum, plura non vidit. Multa veteres, & in eodem Petronius fragmento extulerunt maſculina, quae in uſu eſſe deſierunt poſtea, & nonniſi neutro nunc utuntur genere. *Fatus*, *coelus*, *lorus*, *lutus*, *candelaber* & complura talia, in quibus multus eſt Trimalchio, ineptus atque intempeſtivus antiquitatis captator, qualis a Petronio ridendus proponitur; haec ſuo loco pluribus adſtruemus. *Wagenzeilium* dure atque inclementer habuit *Statilius*, nec *Valeſio Hadriano* pepercit: hujus Apologetica typis Blavianis ante hoc ſexennium una cum Petronio Traguriano ſunt deſcripta, cujus exemplar conquiram tibi, cum aliis libellis ad te perventurum, quos jam habuiſſes, niſi mora etiamnum injiceretur ab occupationibus permoleſtis, quae hactenus non ſinunt me divelli ab hac aula, & in ſinum bibliothecae confugere. Spero tamen hanc aeſtatem omnibus moleſtiis colophonem impoſituram, quod ſaxit deus, cum & valetudo in pejora vergat quotidie, & ego ante ſupremae diei adventum ſcriniis meis miſerum in modum disjectis conſultum nonnihil velim. Praeter amicos nuper morte intempeſtiva ereptos mihi nunc etiam *Henricus Valeſius*, vir plurimae eruditionis, obiit ſupremum diem. Hiſtoriae Eccleſiaſticae tomum quartum, ſcriptores Latinos complectentem erat pollicitus, tum Ariſtidae ac Libanii varia inedita, Harpocrationem, notas in Ammianum auctiores, commentarios de critica veterum, Antiquitates Atticas, aliaque ſcripta, quibus nunc lucem fortaſſis nequicquam ſperemus. Academia Leidenſis e Galliis Theologum nuper accepit pereruditum, & humaniori litteratura ac linguis orientalibus probe excultum, *Stephanum Monachium*, *Samuelis Bocharti* intimum quondam amicum. Ego Roma exſpecto libros non paucos recens editos, atque in his varia antiquitatis monumenta, ut Columnas Trajani atque Antonini, nuperae editionis cum notis *Bellorii*. Catenam SS. Patrum in Marcum, vitas Angeli Colotii, Octavi Pantagathi, Fulvii Urſini. Ibidem eduntur Geographi veteres qua Graeci, qua Latini, magnam partem hactenus in publico non viſi, & collecti a *Luca Holſtenio*. De verſionibus antiquis Graecorum patrum quae ſcribis, cum *Emerico Bigotio* communicabuntur, ad quem nonnihil litterarum propediem eſt dandum. *Bigotius* ipſe vitam Chryſoſtomi Graecam hactenus ineditam diu eſt quod molitur. Nazianzeni complura Rufino interprete me ſcio poſſidere, ſed cujus ea ſint editionis, pro certe non adfirmaverim. Litteras Cl. *Gebhardi* reſignatas non eſt quod excuſes, aut depreceris. Apud me enim, vir praeſtantiſſime, in hiſce talibus impune ab amicis peccatur, aut potius peccari non poteſt. Vale, Hagae Comit. 22. Jun. CIↃIↃCLXXVI.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCVI.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

DEdi ad te, Nobiliſſ. vir, ſuperiori menſe Aprili literas ſatis prolixas cum faſciculo Catonem & Palponiſtam meum, & *Reineſii* ad *Vorſtium* Epiſtolas complexo, quas quemque *Bohemus* noſter, ad quem illa mittebam, tibi tradere juſſus erat. Nunc anxius an recte appulerint, denuo ſcribo, etſi aliis occupatus, addens exiguum illud *Hildeberti*, quod mihi ſupererat, & fragmentum Euthalii, prout a G. Majore editum eſt; nam *Pelargus* integrius dedit, & nonnihil forte a Majoris edito varians. Inquiſivi hactenus in deſiderata varie, ſed nondum quid eorum repertum ac impetratum eſt. Ne ipſa quidem P*elargi* in Acta Apoſtolica Commentaria. Non deſinam autem porro inquirere. Facilior res eſſet, ſi vel Lipſiae vel Norimbergae ipſus degerem, nam quibus illa injungo mei ſecuri libros non ſemper attendunt. Hoc mihi mirum, haec in acta Commentaria non exſtare Francofurti ad Oderam in Bibliotheca *Pelargii*, quae nunc Academiae eſt, cujus Catalogum nuperrime publicavit Bibliothecarius, *Becmanni*, illius Originum Lat. Linguae Auctoris, Filius. In quo Catalogo his diebus offendi Bernardum Palponiſtam Coloniae 1501. excuſum eſſe, inibique exſtare. Videbo igitur, ut nanciſcar induſtrium aliquem ibi hominem, qui cum mea editione contendat. De Theodulfo & caeteris mihi promiſſis, quaeſo, quae ſpes? Euthalii Francofurtenſem editionem Anno 1601. (*Pelargi* arbitror eſſe) mea manu proxime deſcribam, tantilla temporis ac chartae jactura, ſi forte interea aliunde nacti eſtis: ſin minus, ut conferre poſſit cum membranis ſuis Cl. *Bigotius*, cui tecum denuo ſalutem? Interim an priores meae, etiam illae, cui *Olearii* libellus appactus erat, per *Graevium* ad te miſſus, ſalvae tibi redditae fuerint, valde doceri vel tribus aveo. B. Valete uterque, & favere porro mihi ne dedignamini. Dabam Cygn. d. XXIII. Aug. ſt. Jul. Anno C. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCVII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

ECcum, vir Nobiliſſime, quem in meis ante hoc octiduum datis, pollicebar Euthalium ex Francofurtenſi exemplari, etſi ſatis properanter, fideliter tamen deſcriptum, & quidem prout editus circumfertur, cum omnibus ſuis virtutibus & vitiis. Nam & accentus etiam vitioſos, & reliqua repraeſentavi, ut jacebant. Contuli etiam cum Veronenſi editione, quae alicubi nonnulla omittit, ut videatur *Pelargus* auctiore uſus fuiſſe exemplo. Illius enim

enim hanc eſſe credo ἔκδοσιν. Nam in Bibliothecis reperiuntur quidem ejus in Acta Apoſt. Commentaria, abſque tamen Euthalio. Inquiſivi in illa, verum nondum venalia alicubi reperi; & forte ſi Euthalius abeſt, a Vobis non ita deſiderantur. De quo tamen, niſi grave eſt, per occaſionem, moneri volo. Catalogum MSStorum Bibliothecae Paulinae Lipſiae propediem edet meus *Fellerus*, ejus Bibliothecarius nunc. Cujus exemplaria, ubi praelo exibit, vobis ſervabimus. Pluribus te, vir τιμαλφέστατε jam non onero, unum ſaltem rogitans adhuc, ut an mea, praeſertim quibus *Gebhardi* literae inerant, acceperis, vel tribus doceas; mihique favorem tuum perſeveres. B. V. Dab. Cygn. d. III. Kal. Sept. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCVIII.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

Neſcio an ad te perlatae ſint, quas cum tibi, tum Cl. *Gebhardo* inſcriptas una menſe Junio curabam per amicum Leidenſem. Facit tamen explorata jam ante non uno nomine ejus diligentia, ut recte perlatas opiner ac prorſus confidam. Poſtea contigit Vianam excurrere, ubi e ruderibus disjectae bibliothecae obtulerunt ſe mihi Plinius *Claudii Minois*, & *Vlitii* Gratius, quos ad V. C. *Fred. Benedictum Carpzovium*, ut tibi tradantur, miſi. De Theone Sophiſta patris mei indagando bene te jubeo ſperare: nam & liber is apud nos in officinis bibliopolarum ſatis eſt obvius, & ipſe ejus exemplar non unum poſſideo. Jamque accepiſſes, cum duobus hiſce libellis, niſi exemplari, quod ſe mihi forte offerebat, Aphthonius fuiſſet annexus, & quidem collatus cum membranis, quem viae longinquae diſcrimini committendum haud duxi. Reliquum eſt, ut Catalogum promiſſum ſuppedites quamprimum eorum codicum, quos deſideras cum maxime. e Gallia Italiaque diu eſt, quod litterarum nihil accipio. Florentiae *Laurentium Pantiatichum*, virum litteratum in primis, & mei peramantem, e vivis audio exceſſiſſe. *Bigotius* ruri deliteſcit, ita fit, ut nihil litterarum pridem ab illo acceperim. Poſt vindemiam tamen exactam Rothomagum, credo, revertetur, ut ſolet, atque illic hyemem eſt exacturus. Epiſtolas Ciceronis, quas familiares vocant, *Graevii* noſtri ac variorum notis illuſtratas ac in tomos duos digeſtas publice propediem videbimus, puto. De caeteris altum in re litteraria apud nos eſt ſilentium. Vale, Hagae Comit. v. Septemb. CIↃIↃCLXXVI.

EPI-

EPISTOLA CCIX.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

PRoxime te monebam, vir Clariſſime, de Plinii epiſtolis, & Gratio Lipſiam miſſis, quos a *Fr. Bened. Carpzovio* accipies, niſi jam accepiſti. Theonem parentis mei poſtea & Bohemo veſtro ad te curandum, meo nomine, ni fallor, tradidit *Th. Ryckius*. De aliis libris, qui a te deſiderantur, indagandis parem mihi ſucceſſum ſpondeo, cum quales hi ſint, ex te plenius cognovero. Theodulfum certe ut procuret tibi quamprimum *Bigotius* noſter, denuo a me rogabitur, ubi rure, quo aeſtatem totam delituit, atque etiam nunc deliteſcit, in urbem reverſum cognovero. Id autem vix fiet ante Kal. Januarias proximas; ſi quid credendum *Stephano Monachio*, viro praeſtantiſſimo, & *Bigotii* interioris notae amico, quem Academiae Leidenſis curatores, ad SS. Theologiae Cathedram, nuper Rothomago evocarunt. *Samuelis Bocharti* meritiſſimum diſcipulum, a quo Joſephum uberius recognitum jubemur exſpectare, quando molitus idem *Boſius* intempeſtivo nobis funere eſt ſubductus. Romae *Joannem Priceum* natione Britannum exceſſiſſe e vivis audio. Ultrajectini noſtri *Gisbertum Voetium* lugent, clari nominis Theologum, anno aetatis LXXXVIII. exſtinctum. Euthalium de vita D. Pauli tam editum a *Georgio Majore*, quem deſcriptum tua manu una cum Hildeberto Cenomanenſi recte accepi. Atque illum quidem perferendum in Gallias, ubi tuto licebit, curabo ad *Bigotium*: habeo enim variorum codicum farraginem, quos illi jampridem debeo. Sed a piratis nihil tuti eſt. De *Pelargo* non opinor ſollicitum eſſe *Bigotium*. Catalogum Paulinae bibliothecae jam a Cl. *Carpzovio* ſum nactus, pro *Olearii* libello diu eſt quod gratias tibi egi. Vale 24. Novemb. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCX.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

UTraque Epiſtolia tua, vir Nobiliſſime, tum Nonis Septembr. tum 24. Novembr. hujus Anni exarata, recte reddita mihi ſunt, una cum Plinio & Gratio per *Carpzovium* noſtrum tranſmiſſis. Pro quibus quas gratias agam & quid redhoſtimenti reponam dum diſpicio, & alia aliunde ex tranſverſo interveniunt, elabitur mihi reſpondendi occaſio. Sed injurius in tantam προθυμίαν tuam eſſem, ſi porro ſilerem, teque de Amicorum tuorum fide ſuſpenſum tenerem diutius. *Bohemus* noſter nondum ad me ſcripſit. Spero autem ejus literas cum Theone B. Parentis tui me proxima Lipſienſium Nundinarum occaſione accepturum. Literas ad *Gebhardum* ſtatim miſi. Paulo poſt ab Uratiſlavienſibus

Lip-

Lipſiae degentibus relatum eſt, ipſum Paralyſi correptum, dum Actum oratorium exhibere meditaretur. Etiam *Fellgibelius* Bibliopola Vratiſl. amicis narravit, ſe nihil a *Gebbardo*, quod ad me pertineret, accepiſſe. Fuerunt tamen poſt nundinas, qui *Gebbardum* literas dediſſe affirmabant. Unde meas denuo ad ipſum miſi: ſed nihil regeſſit ille hactenus. [1] Theodulfum Aurelianenſem *Sirmondi* (qui a Theodulo alius eſt ſcriptor) adhuc anxie prae omnibus deſidero, quem ex veſtratum Catalogis didici Amſtelodamenſium & aliorum tabernas librarias jam pridem occupaſſe. In illa editione geſtio noſſe, an Paraeneſis ad Judices ea, quam *Petrus Daniel* primus vulgavit, *Elmenhorſtius* deinde repetiit, & ex ea, me ſuppeditante, *Rivinus*, initio, quod in illis deeſt, auctior pleniorque fuerit edita. In Epiſtola ejus ad Modoinum de ſuo exilio, verſus eſt, prout Caniſius edidit: [2] *Exul, inops, pauper, triſtiſſimus, anxius, agens.* ubi vocem ultimam Barthius in Adverſ. mutaverat in *egnus*. Rivinus in *aeger*. Reineſius in 2. ad me epiſtola *aegrens* malebat. *Konigius* Profeſſor Altdorfinus retinebat *τὸ agens*, ut eſſet compoſitum, quale *amens* eſt, & ſignificaret eum, qui ſine gente eſt. Sunt talia ibi alia, cur eam editionem, quae & alioqui plenior & abſolutior eſt caeteris, praetereaque nonnulla aliorum Opuſcula continet, vellem conſulere. Eam vel meo aere, quod ſtatim refuſurus eſſem, optarim nanciſci poſſe. *Menagium* gaudeo adhuc vivere. Ejus habeo Poëmata, & Diogenem Laërtium. *Politiani* pulcherrimam illam ad *Landinum* Odam reperi in editione Horatii Baſileenſi Georgii Fabricius 1555. Poëmata vetera de corrupta Eccleſiae ſtatu a *Flacio* edita pleraque exſtant in tomo primo Memorabilium Joh. Wolfii, excepto Bernardo Morlanenſi, ſive Cluniacenſi, cujus haec editio, ut prima, ita integrior & Bremenſi *Cbytrei*, ac Roſtochienſi *Eilb. Lubini*, & Rintelenſi longe melior eſt. Nam Luneburgenſem ultimam non vidi. Praeterea praefatione, qua caeterae carent, auctior. Ea ſi fuero indeptus, (quaeram ubicunque potero) faxo ſtatim atque accepero ad te, Heinſi nobiliſſime, curetur. Eſt quidem admodum rarus inventu liber: fit tamen aliquando, ut inſperato tales offerantur venales. Interim ut videas, qualia illa Poëmata ſint, & quotnam, ſchedas, quae ſuperant a puerulis olim, me alibi occupato, antequam poſſeſſor libri fierem, inde deſcriptas mitto, rogans tamen ut poſt inſpectionem, ne aliorum viſum offendant, conſcindas, mihique ignoſcas, quod tam ſubitas chartas elegantiſſimis tuis oculis objicere non fuerim verecundatus. Morlanenſis illius Bernardi, ſive Morvalenſis, membranas olim apud vos habuit *Damaſus Blyenburgius*, uti e centone ipſius Ethico liquet. Edo nunc Hieronymum Graecum Theologum, a *Bartbio* in Adverſariis laudatum, cum Gennadii Scholarii non diſſimilis argumenti opuſculis.

1 Vide de hoc Theodulfo *Tritbem.* de Scripi. Eccleſ. n. 260. & *Miraei* Auctar n. 236. & *du Pin* Biblioth. Eccleſ. tom. VI. pag. 124. *Sirmondus* editionem primam a *Petro Daniele* curatam eſſe ait in notis ſuis pag. 278. alia carmina edidit *Mabillon.* Analect. pag. 410. quem & vide pag. 377. 378. & *Baluzii* Miſcellan. tom. I. pag. 491. & tom. VII. pag. 21. & *Pagii* Critica ad Annum 835. & *Boecler.* Bibliograph. Critic. pag. 753. edita etiam poëmata quaedam Theodulfi in *Caniſii* lectionibus tom. II. part. II. pag. 65. Editionis novae.

2 Vid. ſupra. Epiſt. CLXXXV.

culis. Ecce ſpeciminis interim loco quae excuſa ſunt. Reſtant quatuor adhuc octerniones. *Joh. Chriſtoph. Becmannus*, *Chriſtiani* originum Scriptoris Filius, Francof. Marck. Hiſtor. Prof. & Bibliothecarius miſit ad me Palponiſtae Bernhardi Geſtenſis (ſic excuſum eſt: Gloſſae addunt vetuſtam eſſe villam prope Monaſterium ſitam; opus hîc eſſet Weſtphalo, qui locum, ut cluit, nominaret ac deſcriberet.) Canonici Eccleſiae S. Mauritii extra muros Civitatis Monaſterienſis, ubi & ſepultus eſt; qui etiam fuerat quondam Cancellarius Epiſcopi Monaſterienſis, Apographum ex editione Colonienſi Anni 1504. apud Heinr. Quentel. excuſam, unde infinita reſtituere & ſupplere in mea editione, quae ſic non prima, nec fere ullius pretii eſt, potero. Is *Becmannus* totus jam eſt in vertendo Johanne Melele, vel Malele, mediorum temporum ſcriptore Graeco, de quo & *Voſſius*, a *Valeſio* in excerptis Peireſcianis prorſus omiſſo: quem editione dignum *Becmannus* judicat, quod Chronico Alexandrino multis in locis genuinus inde intellectus contra *Raderum* inferri, multaque reſtitui in illo queant hiantia, *ἀσυνόητα*, incongrua. *Graevii* epiſtolas Ciceronis nondum vidi, uti nec ejus Plinianum Panegyricum *Baudii* Commentario illuſtratum. In illarum Libro 7. Epiſt. 6. Verſuum illorum veteris Poëtae Trochaicorum alterum ultima voce corruptum arbitror. Quem ſic lego: *Multi, qui domi aetatem agerent, propterea ſunt improbi.* Non *improbati*, ut vulgo hactenus lectum eſt. Quid cenſetis? Poëmatis illius de Berengario a te ad Claudianum laudati, utinam fieri poſſem particeps! Abdiam Babylonium neque ex *Lazii*, neque Pariſienſium editione Lipſiae alibique reperire poſſum. Si apud vos occurret, meo aere redime quaeſo. Per *Carpzovium* indicatum ſtatim refundam. Vel ſaltem Carminis illius veteris, quod *Lazius* edidit, initium haud gravatim communica. Inter mea deſideria ſunt Hieronymus de haereſibus Judaeorum a *Claudio Menardio* publicatus: Item Vigilius Tapſenſis de trinitate: Architrenius, Commodianus, Alcimi Aviti Colonienſis & Baſileenſis Editiones; Fauſti Andrelini Elegiae, Q. Marcus Corradus de Lat. Lingua Bononiae excuſus, Phil. Berterii Pithanôn libri, Henrici de Male Fortunatis Elegia de diverſitate Fortunae & Philoſophiae conſolatione Lugd. 1509. Suſpicor Henricum Pauperem ſive Samarienſem eſſe. *Tanaquilli Fabri* praeter Anacreontem & Phaedrum nihil habeo. Inter *ἀνέκδοτους* Gaufredi Poëtriam novam, Bernardi Silveſtris Megacoſmum & Microcoſmum. Henricum Samarienſem vel meo ſumptu deſcribi facerem, ſi quis id oneris in ſe ſuſciperet. In Italiae & Galliae Bibliothecis frequentes ſunt. Sed talium infinitus eſſet numerus, & te tantum virum onerare talibus maximae religioni duco. *Buchneri* in Prudentii Hymnum Natalitium reperi in meis ſuperfluum. Eſt Dreſdae doctus vir, ejus auditor olim, qui multas ejus Commentationes nondum editas poſſidere nuper dicebatur. De eo inquiram per amicos. Si quid & tu vir Nobiliſſime deſideras, & copioſe annotaveris, forte & uni & alteri tibi conciliando bona fors favebit. B. V. & ſecuturum annum feliciſſime auſpicare, ſalvuſque cum multis aliis hilariſque tranſige. Dab. Cygneae d. XXIII. Dec. ſt. Jul. A. CIↃIↃCLXXVI. Quando tandem Valerius Flaccus publicum viſet? Quando Virgilius?

EPISTOLA CCX.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

TUto me crediturum eſſe *Bohemo* veſtro, quicquid aut literarum aut libellorum committerem, ad te perferendum, ſum ratus, *Daumi* praeſtantiſſime, quando verboſas meas menſe Junio ad te ſimul & doctiſſimum *Gebhardum* exaratas ejus fidei commendabam, tradito & poſtea eidem parentis mei Theone. Sed cum hactenus ex te non intelligam epiſtolas illas recte curatas eſſe, minimum abeſt, quin interceptas in via, certe perditas, habeo perſuaſum ut credam. Si ita eſt, aliam ad *Gebhardum* parabo. Nolo enim vir officioſiſſimus ſuſpicetur labores ſuos a me negligi. De Plinio *Claudii Minois* & *Jani Vlitii* Gratio melius liceat ominari, quos Lipſiam perlatos Novembri menſe non ita nuper decurſo atque inde ad te miſſos e literis Carpzovianis pridem cognovi. Reliquum eſt, ut & tuae literae rei ejus me ſecurum reddant. Euthalius tuus *Bigotio* deſtinatus, etiamnum penes me haeret, quod tutam, qua in Gallias mitteretur libellus, occaſionem hactenus non ſum nactus. Reſcivit tamen jam hunc penes me eſſe *Bigotius*, teque tantum laboris ſui cauſſa ſuſcepiſſe, vir modeſtus erubeſcit. De Theodulfo *Sirmondi* ad te mittendo promiſſa denuo iteravit. Hoc volebam neſcius ne eſſes. De Hildeberto Cenomanenſi in publicum proferendo cogitare *Baluzium* audio. Opinor mihi viſas, praeter homilias, neſcio quas ſanctorum vitas ejuſdem ſcriptoris apud *Graevium* noſtrum, editore eodem *Rivino:* Sed enim operi ſupremam manum haud videbatur impoſuiſſe. Quaero hactenus poëmatia antiqua, quae *Flaccus Illyricus* olim edidit de corrupto Eccleſiae ſtatu. Sed ita quaero, ut iis carere poſſim, ſi non commodum offerantur. *Graevius* Ciceronis Epiſtolas, & Florum nondum emiſit in publicum. Vale, *Daumi* Clariſſime, Hagae Com. CIϽIϽCLXXVII. x. Februar.

EPISTOLA CCXI.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

A *Bohemo* noſtro, Nobiliſſ. Vir, Theonem nondum accepi, ſpero tamen occaſione commoda adepturum, nuperrimeque ei aurem denuo vellicavi. Faſciculum autem cum literis meum Carpzovianis adjunctum ſperabimus interea fuiſſe perlatum. In iis gratias egi pro Plinio & Gratio, quas nunc repeto. *Gebhardo* etiam deſtinatas miſi. Is ad me quae reſcripſerit, inſertum ἐπι-χεσεῳ docebit. Ejus meuſque Amicus vir Ampliſſ. *Johannes Henricus Cunradus*, *Caſparis* olim tot viris doctis, ut Theatrum ejus Symbolicum & proſopogra-

pographiae Millenarii tres teſtantur, vita donatis Clari Filius, illuſtriſſ. Duci Lichtenſteinenſi a Conſiliis, mecum cognoſcere avet Beatiſſ. Parentis tui annum diemque emortualem, tuumque ipſius natalem. Ei haud invitus, ſpero, gratificaberis. A Cl. V. *Emerico Bigotio* Theodulfum Sirmondi perlaetus exſpectabo. Deus proſperet noſtrarum utriuſque iter. Hildebertum a *Baluzio* promitti incredibile dictu eſt quam me exhilaret. Impenſe enim eum Auctorem amo. Reſtant ſane longe plura, quae *Rivinus* non edidit, publicanda. Utinam promiſſo ſtaret *Baluzius!* Vita Agnetis, ejus nomine ex conjectura a *Barthio* edita, poſtea a *Rivino* repetita omnino eſt, Alexandri Eſſebienſis Angli, de quo *Lelandus*, & exſcriptor ejus *Baleus*, hujus vero *Pitſeus*, videndi. Rivinianae editionis exempla ipſo editore vivo diſparuerunt neſcio quo abacta, ut aliquando per jocum ad ipſum dicerem, ipſum eo libro mures paſcere velle, quod abderetur, nec in conſpectum ullius veniret. Poſt ejus obitum *Barthius* ſuum exemplum mihi donabat: ſed mancum. Quae poſtea a ſucceſſore in matrimonio ipſius, nunc etiam defuncto, receperam, ea *Graevius* a me nactus eſt Videbo an per *Carpzovium* ea indagari queant, ubi deliteſcant. *Marquardus Gudius* per *Petrum Axenium* ad me miſit praeteritis diebus Membranas elegantes Ganfredi, ſive Gaufridi de vino ſalvo Angli, cujus initium ex Bromtone commune fecerat mecum olim Epiſtola ad me 103. *Reineſius*, quas integras intra ſeptiduum, dum ille Dreſdae in negotio Sereniſſ. Ducis ſui haereret, deſcripſi, librumque ſuperiori hebdomade gratus remiſi. Promittit alia ἀνέκδοτα, in quibus & Henricus Samarienſis, quem Septimelenſem vocat, & Patavii eodem nomine exſtare *Tomaſius* refert. Gaufredi duo capita inter Poëmata illa veterum a *Flacio* editorum, quae hinc inde etiamnum, utinam favente Delia, venor, habentur. Mitto alias pagellas mei Opuſculi. Reſtant duo octerniones, ubi abſolvetur habebitis & *Graevius* & *Bigotius*, & ſi quis favet alius, qui interea honorifice a me ſalveant, a me exempla: quae ſpero *Carpzovium*, uti pollicitus eſt, & ſubito has a me exigit, curaturum. Sed avocor, hoc unum addo. Heri aderat nobis *Tobias Ludolfus* Sax. Altemb. Camerae Director, Aethiopici Lexici Londini excuſi auctor, apud quem cum honorificentiſſima tui mentio, juſſit ſalutem plurimam aſſcribere, brevique & literas ad te ſe daturum inſuper pollicitus eſt. B. V. vir Nobiliſſime & aeſtimatiſſime, diuque ſoſpes vive. Dabam Cygn. prid. Kal. Martii ſt. Vet. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCXII.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

PLinium *Minois*, & *Vlitii* Gratium ad te perlatos eſſe gaudeo ſane plurimum, qui tum demum me bene mereri arbitror de re communi litteraria, ſi tuis ſtudiis conſultum eo, vir praeſtantiſſime. de Theone parentis mei, parem fatorum indulgentiam promitto mihi. de Theodulfo *Sirmondi* denuo promiſſorum

rum admonui *Bigotium*, ac interim Euthalium conſignavi in Gallias mittendum in manus *Stephani Monachii*. In ipſo Theodulfi verſu a te producto videtur ſcribendum, *triſtiſſimus*, *anxius*, *amens*. Poëmatis de corrupto eccleſiae Romanae ſtatu a te tranſmiſſis utar, dum exemplar typis deſcriptum offeretur. Hieronymi, cujus ſpecimen miſiſti, reliqua libens videbo. de Johanne Malela per *Becmannum* edendo ſalivam moviſti. Opinabar enim ejus editionem nobis non aliunde, quam [1] e Britanniis eſſe exſpectandam, ubi pervetuſtum ejus ſcriptoris codicem adſervari meminerim. Tuam in Tullianis Epiſtolis conjecturam cum *Graevio* communicari. Nam is liber ab eo recognitus lucem nondum aſpexit. Poëma de Berengario, quod e tenebris eruebam olim Patavii, typis deſcribendum curavit pridem ac commentariis illuſtravit *Hadr. Valeſius*. Si quod exemplar ejus venale invenero, tuis invigilabo commodis, ut & de caeteris, quae videris deſiderare, in primis de Abdia Babylonio bene te ſperare jubeo, qui ſi e Baſileana non poſſim editione, ſaltem e Pariſina a me accipies. Vale, vir Humaniſſime. In Plinii epiſtolas commentarios ſuos nos juſſerat ſperare *Pricaeus*, ſed is fato nuper eſt functus Romae. Parens meus obiit ſupremum diem XXV. Februar. Gregor. Anno CIↃIↃCLV. Ego natus ſum die Julii XXIX. Anni CIↃIↃCXX. Hagae Comit. VI. April. CIↃIↃCLXXVII.

1 Et inde etiam accepimus: nam Oxonii 1691. cum interpretatione & notis *Edm. Chilmeadi*, cum diſſertatione de auctore per *Humfred. Hodium*. & Epiſtola doctiſſima *Richardi Bentlei* ad *J. Millium* prodiit. Auctor vero ipſe non ſatisfecit exſpectationi, cum multa fabuloſa & dubiae fidei narret, & plagiarius manifeſtiſſimus fit. Quae ex Euſebio deſcripſit ad examen vocat *H. L. Schurfleiſchius* in Notitia Bibliothecae Vinar. pag. 51. & *ſeqq.* vide & Cl. *Cronium* de Furibus librariis diſſ. 1. pag. 27.

EPISTOLA CCXIII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Theonem Illuſtris Parentis tui quotidie exſpecto a noſtro *Bohemo*, qui ſe accepiſſe, & commodam mittendi praeſtolari occaſionem amico nuper retulit. Pro quo interim denuo gratias ago. Abdia Babylonio prorſus careo, (ut vides ex Praefatione Opuſculi mei, cujus aliquot exempla, ſi noſtro *Carpzovio*, ut ſpero, curanti fortuna faverit, mitto; plura miſſurus, ſi ea grata vobis futura cognovero, & quidem charta aeque candida) itaque & ejus poſſeſſionem anhelo. Putabam exſtare in Bibliotheca Colonienſi, cum *Barthii* quae fuerat, eam e Riviniana Bibliotheca redimerem: ſed falſus animi fui; non enim ibi reperitur. Carmen autem illud, aut ſaltem illius initium, unice deſidero. Ut & neſcio quo fato Theodulfum *Sirmondi*, in quo τὸ *agens*, i. e. ſine gente, in ſyllabam non peccabit: non enim peccat in *amens*, praepoſitione etiam ibi producta. Euthalius excuſus ut ad me revertatur, non eſt opus. Tanti enim non eſt, ut ſumptus cauſetur; & ego aliud praeterea ex-

exemplum poſſideo. Suſpicabar fore ingratum, quod non integer in eo *Majoris* opuſculo apparet, & cujus tamen editio a Pelargiana alicubi variat. Lubuit autem talium curioſo *Bigotio*, ſi forte careret, & hoc exemplum meo MSto adjicere, ut quale illud editum foret, ipſe oculis ſuis arbitraretur. Quicquid autem feceris; vir Nobiliſſ. omne illud ex praeſtantiſſimo tuo judicio factum perplacebit. *Boſius ὁ μακαρίτης* ex Caeſareana, Lipſienſi & aliis Bibliothecis ad Joſephum ſuum emendandum inſtructus erat: ſed morte praeventus ſpem nobis non rem reliquit, quam alii expleant. Interim Diſputationes ejus, in quibus ad Joſephum facientia ex illis MSStis nonnulla inſperſit, non plane inſuper habenda. *Monachio* optarem eas opes, atque illa media! Sed quis praeſtabit? Favit *Boſio Lambecius*, uti peculiaris ad illum ſcripta Epiſtola teſtatur, quae typis excuſa eſt. *Becmannus* ad meas nondum reſcripſit. Nec prius, quam his nundinis potuit exemplum Hieronymi mei ad ipſum commode curari. Incertum de rebus Berengarii praenimis aveo. Initium ejus e Bibliotheca Patavina *Tomaſini* didici. Excuſum autem jam eſſe, nondum reſciveram. Corippum *Rittershuſii* quatuor argenteis venalem Norimberga ut afferri curem propediem, meum erit. Promiſerat Amicus exemplum, quem vanidicum tandem ſenſi. Vidit eum apud me his diebus *Petrus Axenius*, Sereniſſ. Duci Slesvici ac Holſatiae a Secretis, qui ad me Dreſda, ubi unum & alterum menſem in negotio Principis ſui haeſerat, ad ſeſquidiem viſit, Phaedro, quo me donabat, cum ſuis in I. Librum Notis pridem Hamburgi editis, cum repetita utraque *Rigaltii* editione, aliiſque ſcriptis clarus. Notas in Librum. II. & III. MStas ad me Dreſda legendas miſerat. Is cum Hamburgo Lipſiam veniſſet, per *Franckenſteinium* curavit ad me Membranaceum Codicem Gaufredi de vino ſalvo Angli; nim. Poëtriam ejus novam, cujus duo capita *Reineſius* in ad me Epiſtolis ex Chronicis Anglicanis mecum communicaverat; *Flacius* autem alia duo in a te deſiderato libello, non tamen addito Autoris nomine, dedit. Alium tamen ejus ibi librum de Curia Romana, quem & *Wolfius* in Memorabilibus ſuis repetiit, & laudavit *Hieremias Paduanus*. Promiſit autem *Axenius* a *Marq. Gudio* intimo ſuo, a quo Membranas illas ad me portandas impetraverat, Henricum etiam Samarienſem, ſive ut ille, & alia Italiae MSSta, appellabat, Septimelenſem; quem ſuſpicor Henricum de Male Fortunatis eſſe Lugd. 1509 editum; quae ubi domum reverſus fuerit, quod proxime fiet, oportunitatem commodam nactus, ad me non invitus ex promiſſo curabit. Illum Gaufredum deſcripſi, ſed Membranae verſu 526. *Cordis ad exemplar Regis formata* . . . . . . vitiatae erant eraſo nomine proprio, inque ejus vicem repoſito Carolo. Ejus exempla in Galliis & Italia plura habentur, ut *Labbei* & *Tomaſini* Catalogi teſtantur. Sed quis hîc nos juvet? Utinam in Lugdunenſi veſtra haberetur Bibliotheca? *Boſii* Bibliotheca Academiae Jenenſi, ut ajunt, beneficentia Principis addicetur. Catalogus publice excuſus non eſt. Vidi, quae Amicus meus quidam inde excerpſit; ſed ille quae captui ſuo inſerviebant, excerpſit, melioribus & ſibi ignotioribus relictis. Doleo autem *Boſium* a me commodato accepiſſe indices in Joſephum & pleroſque Grae-

Digitized by Google

cos Patres a *Barthio* confectos, propriaque ejus ſcriptos manu, quos ab haeredibus recipere non potui, forte a ſtudioſo aliquo furto ſubtractos. Catalogos, quos memoras, non vidi. Vidi autem B. Parentis tui, *Rutgerſii*, *Voſſii*, *Pawii*, *Riolani* &c. & habeo fragmentum ex neſcio quo Catalogo, ſane bonis libris ac raris inſtructiſſimo. Libros, quos deſidero, nonnullos properanter conſignavi. Forte ex his unus & alter aliquando obveniet venalis. B. V. & diu vive, τιμαλφέστατε Domine. Dabam Cygneae inter mille avocamenta, die XVI. Maii CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCXIV.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUas vero pro Virgilio, Victore Maſſil. & Icone *Rutgerſii* denuo tibi, Illuſtris Patrone, ſufficientes ſolvam gratias, quibus tua beneficentia, curaque *Carpzovii* noſtri mea iterum augeſcit Bibliotheca? Sane non reperit tenuitas mea, cujus vel umbram reponat, nedum ut ſaltem par quod eſſet ulla vel minima ex parte reponat. Sufficiant ergo interim tibi, Nobiliſſ. vir, gratiae ex animo dictae: qui ſi ſic perges, coelo me dignum ut arbitrer facies. Superiores meas recte puto redditas. Nunc ne prorſus ſteriles hae veniant, etſi ſteriles veniunt, adjeci variantes Lectiones Prudentii MSSti Paulinae Lipſiae bibliothecae non magnae, ut ipſe vides, rei, & magnam partem circa ſcripturam occupatae: tamen ne deſimus, tantilla chartae & temporis jactura, officio noſtro, & ut videas, cum quibus aliis membranis illae conveniant, nec quid melius ſperes, militatum hoc omne eſt & datum tuae in ſpem gratiae, cum potiora nunc deſint. De caetero cum haec occaſio ad te mittendi ſubita ſit, & occupationes meae eaeque diverſae nunc cumulentur, pono calamum, & bene diuque valere te jubeo, ô & praeſidium & dulce decus meum! Dab. Cygneae a. d. IX. Julii Anno D. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCXV.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

A *Carpzovio* noſtro, vir Nobiliſſ. Fautorum & Amicorum Maxime, lubens intellexi, Theodulphum favente Numine, te tandem impetratum Amſtelaedamum miſiſſe; unde is eum ad me curet. Id ut vir impetrabiliſſimus, quantum poteſt, efficiat, meis eum rogavi literis, dedique peculiarem ſive hac ſive alia proxima occaſione curandum faſciculum, *Capoterrei* in Metamorphoſin Ovidii Notas, *Buchneri* Panegyricum, & in Prudentii Hymnum Natalitium Animadverſiones complexum; ſi una cum epiſtola hac vice non poſſit,

Digitized by Google

poſſit, expediendum commodiore, modo ne iis libellis mittendis fruſtra ſim. Sed quid hi ad tuum munus? Haerebo profecto in tabulis tuis nomen lentum, ſi unquam expungendum. Corippum *Rittershuſii* adhuc ab amico exſpecto: quem ubi conſecutus fuero, ſequenti dabo oportunitate. Mei Hieronymi integri exempla nonnulla per *Carpzovium* ad te ableganda, puto tandem perlata eſſe. Vir Clariſſ. *Ant. Magliabechius* vitam Bernardi Geyſtenſis in MSto Bibliothecae Mediceae reperiſſe dicitur: Eam ut per ejus meumque amicum adipiſcar, operam navabo. *Voſſii* de vitiis Sermonis & *Graevii* Ciceronis Epiſtolae ubi prela exierint, non ſine ſignificatione pretii haud gravatim certiores nos facito. Magni Parentis tui Theonem a *Bohemo* nondum vidi, qui occaſionem mittendi raram literas ad amicum cauſatus eſt. Eum indies avidiſſime exſpecto. Mirer enim ſi non tandem aliquando daretur per tantum temporis intervallum. *Flacii* illa deſiderata & Nazianzenus *Langevoithi* nondum e latibulis eruti ſunt. Inquiram autem ulterius. Si quid porro gratum tibi deſideras, indica quaeſo. Offeruntur aliquando praeter ſpem diu alias quaeſiti libri. *Quo minime credis gurgite, piſcis erit*, ait tuus Ovidius. Ita Vale, vir Nobiliſſ. & amare me conſtanter perge toto affectu tuum. Dabam Cygneae d. XXV. Julii ſt. V. Anno CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCXVI.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

TArdius aliquanto, atque adeo praeter ſpem duabus tuis reſcribo, Daumi Clariſſime, obnoxius valetudini aliquandiu, deinde & ob rem familiarem curandam avocatus ab aula frequenter. In praecipuis tamen reſponſi procraſtinati cauſa fuit, quod ſpe per amicos facta Abdiae Babylonii, abs te deſiderati, e latebris Bibliopoliorum apud Roterodamios eruendi, cum exemplar ipſum, quod offerebat ſe venale, inſpexiſſem, deprehendi invitus carmen Poëtae Chriſtiani incerti, in fronte libri a *Wolfgango* [1] *Lazio* e membranis pervetuſtis juris factum publici, cujus a me mentio facta jam non ſemel eſſet, illic haud quaquam comparere. Unde fit, ut omnino ſuſpicer errorem eundem per plura diſperſum exempla, Pariſinis aliiſque Lazianam editionem ſecutis typographis anſam dediſſe omittendi hujus carminis. Sed bene habet, quod non multo poſt aliud ſeſe exemplar apud Leidenſes in auctione publica, quod tibi vindicarem,

1 Abdiae hujus editio a *Lazio* curata prodiit Baſileae 1551. nuper inſeruit eum codici Apocrypho N. Teſtamenti Cl. *Fabricius* tom. II. in initio, & teſtimonia varia de hoc ſuppoſititio ſcriptore praemiſit. pag. vero 401. editiones recenſet. inter quas omittit Pariſienſem 1566. quam poſſideo. in illa ut & priore 1560. eſt praefatio Lazii, ſed carmen illud, de quo hic Heinſius, omiſſum. Ad ſeculum decimum eum detrudit *Oudinus* de ſcriptoribus Eccleſiaſticis tom. I. pag. 420. ceterum haec, & epiſtola CCXVIII. editae inter Daumianas a *Joh. Andr. Gleichio.* Chemnicii Anno 1709. pag. 270. & *ſeqq.*

carem, offerebat. Nam quamquam liber ipſe Abdiae adglutinatus eo in volumine parte ſui mutilatus exhibetur, nihil ego illud ad Abdiam ejuſque ſocios a *Lazio* editos ratus pertinere, redimendum vel ſic duxi, quod ſpero me feciſſe te non nolente. Rogatus interim a me nonnemo eſt ex amicis Leidenſibus, ne quam negligeret occaſionem libri quam primum Amſtelaedamum mittendi ad *Danielem Elzevirium*, unde mox Lipſiam ad humaniſſimum *Carpzovium* curaretur, quando is utrique noſtrum in his talibus gratificari pro caetera ſua benignitate non alienum abs ſe ducit. Carmen ipſum e verſibus plus minus quadringentis conſtat, ſed fortaſſis aut a *Georgio Fabricio* in corpore Poëtarum Chriſtianorum jam denuo exhibitum, aut ab aliis poſt luce publica donatum, quod tuum erit curioſius indagare: quando nec Fabricii opus, nec alii codices, unde id liquere certius nobis poſſit, nunc ſunt ad manum. Ejus initium ſub finem hujus Epiſtolae deſignatum invenies. Theodulphum jam pridem ad vos delatum oportet: Nam de Theone miror, tantillum libellum tam diu in via haerere. Rarius Leidam excurro, quo tamen ſub dies cogito proximos, ad curam meam revocaturus, ut aut opera *Danielis Elzevirii*, quae feliciter jam nobis ceſſit non ſemel, liber ad te perferatur, aut ſi is periit, aliud conſequamur exemplar, quod factu arduum non erit. Et haec quidem hactenus. Nunc veniendum eſt ad tuas longe jucundiſſimas, quarum alterae Majo menſe, Julii alterae erant exaratae. D. Hieronymi de Trinitate opuſculum cum aliis eidem additis habui, ut tua omnia, perquam acceptum. Cujus & *Graevio* noſtro *Ryckioque* ac *Monachio* exemplaria jam diviſi, diviſurus & propediem ſua *Bigotio Spanhemioque*. Ipſe *Graevius*, ut eſt tui amantiſſimus, Ciceronis ſui exemplar per *Elzevirium* tuos in uſus Lipſiam mittendum jam curavit; quod ut ſignificarem tibi, me obſecrabat nuper. De Joſepho *Stephani Monachii* lentum, ut apparet, erit negotium. Britanni tamen de editione ſcriptoris hujus nova cogitare pergunt magis ac magis, eamque in rem aere ſuo redemta cupiunt, quae *Boſius* ad ſcriptorem illum meliorem reddendum e variis Bibliothecis complura collegerat, quod negotium curandum *Graevius* ſuſcepit. *Boſii* ipſius ſcripta poſſideo perpauca, atque in his Cornelium Nepotem editionis primae, ac diſſertationem de Pontificibus urbis Romae, deque Clinicis Eccleſiae veteris, quantum memini: Unde eruditionem hominis ad praeclara nati colligere arduum non fuit, quo magis fato ejus tam praecipiti ingemiſco. E libris, quos tibi fore uſui es teſtatus, jam *Baſilii Zanchii* poëmata ſum nactus, quae una cum Abdia Babylonio ad te curabo perferenda. E reliquis pleroſque, nam de omnibus polliceri niſi temere nihil poſſum, ut conſequaris aliquando, pro meis facultatibus curabo. Editio Lugdunenſis anni MDIX. varios poſteriorum temporum verſificatores complexa, exſtat, ni fallor, in armariis meis. Sed illam alia poſterior in eadem urbe procurata excepit, quam & ipſam me reor poſſidere. *Voſſius* de vitiis ſermonis praelo Elzeviriano nondum, quod ſciam, eſt commiſſus. Interim Gallicanos typographos exercet Lexicon ejuſdem fere argumenti, a viro quodam gentis illius doctiſſimo operoſe contextum, cujus ſpecimen *Bigotius* pridem ad me miſit. Prodiit hic nuper in lucem

libel-

libellus poſtumus [1] *Everhardi Feithii* antiquitates Homericas complexus: ejuſdem Atticas antiquitates Bibliopola nos jubet ſperare. *Jacobus Gronovius* Livium Parentis ſui typis deſcribendum curat, cui de ſuo multa eſt additurus. De Graecia *Palmerii* alias puto egi, cujus editio parte ſui majore eſt profligata. Sed partem Graeciae tantum comprehendit: reliqua autor morte praeventus non perfecit. *Thomas Munckerus* poſt editos in Britannia mythologos Graecos, vere proximo Latinis notis eruditis illuſtratos typographo Hagano vulgandos permittet. *Graevius* praeter Ciceronem in Floro edendo pridem occupatur, &c. Vale, vir Clariſſime, & feliciter aetatem age. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXVII. Nonis Octobris. De Corippo *Rittershuſii* non eſt, quod multum labores. *Weitziana* in Muſeum & Theocritum nunquam vidi. Mirum *Lazium* ignoraſſe auctorem, qui Hieronymus Paduanus eſt, toties hoc nomine ante Lazianam editionem Lipſiae, Viennae & alibi excuſum, etiam a Pulmanno Antverpiae. De paſſione Domini noſtri Jeſu Chriſti carmen heroicum luculentum ad Donatum Epiſcopum incerto auctore,

Maxime Coelicolum, ſupera qui celſus ab aula
Aeterno imperio ſuperes, fortique tridente
Res hominum, divumque regis, quo turbine diro
Judaei irruerint, rabies quae traxerit illos
Tanta, tuo nato poenas inferre nefandas,
Horrendumque genus mortis, crudelius ipſa
Terque quaterque nece, eſt animus deſcribere verſu.
Tu modo fluctiferum, pater, haec rege vela per aequor,
Primitiaſque meae, ſi qua eſt, en accipe Muſae.

1 Vide Epiſtolam hujus Sylloges Tom. II. 515. pag. 812.

EPISTOLA CCXVII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

THeonem tandem a *Bohemo* noſtro, & Theodulphum a *Carpzovio* ſalvos nactus ſum. Pro quibus quas agam gratias vix reperio: ita beneficiorum numero & magnitudine me vincis, Nobiliſſime vir. Uterque magno me gaudio affecit: Theo quidem imprimis ob *Camerarii* emendatam a beato tuo Parente verſionem, cujus judicium ſemper miratus ſum; Theodulfus autem ob integra, quae mutilata prius legebamus, & addita longe plura prius non viſa. Miror tamen in *Caniſio*, & illo in Bibl. PP. Colonienſi, plura ejus haberi, etiam a *Rivino* recuſa, quae *Sirmondus* omiſit, invituſque vidi hujus rei cauſam in notis praeteritam. Multa jam obſervavi exinde, abſque ea editione alioqui non cognoſcenda. Unde denuo pro hoc beneficio gratias tibi *Bigotioque* curanti libellum perſolvo longe maximas. Quas & debebo majores, ubi Ab-

diam *Lazii* accepero, utut appactus liber parte ſui mutilatus ſit. Illud Poëma (*Jeſuidae* aliis nomine inſcriptum) quod adjecit *Lazius*, tanquam incerti Auctoris, eſt *Hieronymi Vallenſis*, vel, ut alii, *de Vallibus*, *Paduani*, quem Geſnerus male anno 1494. claruiſſe ait. Vixit enim ille *P. Donatus*, cui conſecravit hoc, anno 1442. ut videre eſt pag. 141. Biblioth. Pad. *Tomaſini*, quam indultu Amici aliquando perlegi: apud quem legimus etiam Paduae MStum *Jeſuidae* & Carminum *Hieronymi de Vallibus* haberi. Narratque idem *Geſnerus* in Biblioth. alibi *W. Lazium* habere MStum hujus, alibi Viennae 1510. in 4to. editum eſſe: Ego autem non ſolum MStum chartacium, ſed & Lipſienſes quatuor editiones in Libraria mea aſſervo, anno 1509. 1512. 1516. 1517. in 4to. excuſas apud diverſos Typographos. Edidit & 1559. Antverpiae apud Bellerum in 12. *Th. Pulmannus* cum Dominici Mancini Poëmatis, ut ait, multis tamen omiſſis, quae apud me ſunt: nimirum de Paſſione Domini, & quatuor virtutibus: *Macarii Mutii* equitis Camertis (de quo in epiſtolis Politiani) triumpho Chriſti, omiſſa iterum eleganti proſo ſermone Praefatione Argentinae prius excuſa, & aliis aliorum carminibus. Exſtat anno 1494. Lipſiae procuſa expoſitio Myſteriorum Miſſae, Chriſti Paſſionem figurantium Anonymi. Is auctor hujus *Hieronymi* longe plures verſus in teſtimonium advocat. Quibus inibi lectis *Barthius* olim adeo captus eſt, ut crediderit eſſe vetuſti alicujus auctoris Hieronymi dicti, & in Librum LXVII. Adverſariorum cap. 2. non ſine laude ejus exſcripſerit. Ex quo aliquando haec verba excerpere memini: *Sane vero talia, ut ipſum opus, eximie deſideramus; jungunt enim ſacris rebus Romanam dictionem, ita ut vix ullum ſuperſtitem Poëtarum Chriſtianorum iſto meliorem cenſere poſſis*. Haec ille. Variant autem plurimum exemplaria, praeſertim *Pulmanni*, quem interpolaſſe multa ſuſpicor. Variat & lectio in *Lazii* edito, ut ex paucis verſibus illis deſcriptis animadverto. Qui eo gratior hac propter appellet. Hieronymi mei Graeci quatuor adhuc hiſce adjeci exempla, ſed a literis his abjuncta, ut eas *Carpzovius* noſter, ſi non cum faſciculo, ſaltim abſque illo prius ad vos propellat. Niſi grave, & ubi occaſio erit, velim mittatur aliquando ad Juniorem *Gronovium* a me perhonorifice ſalutandum, hujus exemplum. Qui primam Parentis ſui ad me epiſtolam, cum periiſſet, denuo deſcripſit: Parentis vero Livium cum denique recudere volupe eſt. Habeo primam ejus editionem: ultimam paulo ante ſuum ex hac vita diſceſſum mihi promiſit; ſed morte praeventus praeſtare non potuit. A *Graevio* nihil vidi, neque literas, neque Ciceronem: inquiram autem vel apud *Carpzovium*, qui ſe exemplar ab *Elzevirio* accepiſſe ſcripſerat, & *Menckenius* Prof. Publ. e Belgio etiam exemplum nactum eſſe ante nundinas memoraverat. *Boſii* Bibliothecam Jenenſi publicae adjunctam affirmant. Utrum MSSta ejus addita excuſis Codd. fuerint, me praeterit. Uſui ejus, cum viveret, concedebam indices in Graecos nonnullos, quibus & Joſephus additus erat, incredibili diligentia a *Barthio* confectos & αὐτοχειρὶ ſcriptos. Verum poſt obitum ejus diſparuerunt, nec ab haeredibus recuperare potui, a fugaci procul dubio manu ſubtracti, ut & nonnulla alia. Publicavit iis, quae

te poſſidere memoras, plura, quae ſi in manus meas incident, faxo iis ut potiaris. De Joſepho ejus nonnulla ex ejus ad me [1] literis excerpſi. *Weitzii* in Muſaeum exiguus Notarum abſque textu libellus eſt, Ambergae in 12. anno 1613. excuſus. Maximam partem cum indice, ſi non totus, correpſit in notas Pareanas. In Theocriti ſaltem Charites notas edidit Coburgi Anno 1624. in 8. pauciſſimis pagellis, quas ad *Barthium* miſerat. Sunt mera ſententiarum collectanea. Inquiram in utrumque libellum; utinam felici ſorte! Corippum *Rittershuſii* per Zwollanos ad Elzevirios miſit *Carpzovius*. Verſificatores illi Lugduni anno 1509. & poſtea additi qui ſint, reſcire aveo. Octo auctores mei, inter quos Cato, Theodulus, Facetus &c. anno 1505. ſunt excuſi. Henricum de male Fortunatis 1509. cum Comment. Lugd. proditum deſidero: ſed vix ſpero. Si is Henricus pauper vulgo dictus eſt, aliis Septimelenſis, ſpero ex promiſſo *Petri Axenii* a *Marq. Gudio*, qui nuperrime alteras Gaufredi membranas emendatiores & Scholiis locupletiores ad me curavit, his diebus per *Carpzovium* Hamburgum. Commodianum, Architrenium, autorem de geſtis Berengarii, Mantuani veteres editiones ante Antverpienſem luci datas anxie deſidero, aere meo lubens redempturus per *Carpzovium* curando. Ad Amorum triumviros ſunt apud me Notae *Barthii*, ex V. MSto. ad vetuſtiſſimam edit. nullius anni & loci in Folio, quam in Italia puto excuſam. Pro judicio variorum bonorum librorum gratias ago habeoque. Utinam & ad noſtras oras appellant. Haec admodum feſtinans. Inelegantiae ergo me excuſabis τιμηκλφίκατι vir B. Vale, ſoſpeſque diu diuque age! Dab. Cygn. d. 16. Octob. ſt. V. Anno CIↃIↃCLXXVII.

1. *In Joſephum nunc totus incumbo. Ad eum excudendum operam ſuam honeſtis conditionibus obtulit Johannes Köenig, bibliopola Baſilienſis. Etiam Lipſia ſpes aliqua adluceſſit fore, ut Lipſienſis cujuſdam ſumtu haec excudat. Sed lentum negotium eſt: & labor plane taedioſus. Nam vix ulla periodus eſt, quae non adnotatiunculam requirit: & chronologica multum operae temporiſque ſibi poſcunt. Verſio autem Geleniana infinitis locis a Graeco recedit: quam tamen & ipſam emendare animus eſt. Eſt vir magnus, qui ſuadet, ut varias lectiones ſolas ſeparatim edam, ut in Polybio fecit Boclerus: ſed id a me impetrare nondum poſſum. Ut tamen acceleretur editio quae in tanta exſpectatione eſt, conſtitui verſionem intactam relinquere; & ſolummodo graviora illius ἁμαρτήματα in notis perſtringere: controverſias quoque pleraſque, praeſertim Chronologicas in aliud opus exercitationum ad Joſephum & hiſtoriam ſacram, ſi deus vitam dederit, ſeparatim, & per partes, ritu diſputationum Academicarum edendum, rejicere. In notis autem id potiſſimum operam dabo, ut textus Joſephi emendetur, & variae MSS. lectiones, doctorumque virorum conjecturae recenſeantur.*

EPISTOLA CCXVIII.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

Laetor me hercules, ut qui maxime, cum Theonem parentis mei, cum *Sirmondi* Theodulphum ad te ſalvos perveniſſe, idque cura ac beneficio praeſtantiſſimi *Carpzovii*, cui hoc nomine uterque plurimum ſane debemus. Ab hoc ſucceſſu augurium capio non vanum mox fore, ut & *Baſilii Zanchii* Poëmata & Abdias Babylonius, jam dudum viae commiſſi, fato utantur pari. Caeterorum, quos deſideras, codicum ratio a me habebitur, cum venales offerentur. Quas vero grates, *Daumi* clariſſime, tibi nunc agam pro Corippo *Rittershuſii*, quem librum in Bibliopoliis hic terrarum nequicquam quaeras? quas pro S. Hieronymi de Trinitate opuſculo? cujus copiam & *Jacobo Gronovio*, quod jubes, & *Emerico Bigotio* ſum facturus. A *Bigotio*, quod miror, jam totis ſex menſibus literarum nihil ad me perlatum. Diu eſt, quod *Aegidius Menagius* ſignificabat per litteras lugere inconſolabiliter fraternam mortem: ſed & id vulnus jam cicatricem duxiſſe debuit. *Jacobus Gronovius* praeter Livium parentis ſui, & ſuum, obſervata peculiaria typis deſcribenda curat, ut audio, ſuper Livianis locis compluribus rem Geographicam tangentibus. Habet & ſub praelo *Giſbertus Cuperus* quartum Obſervationum Philologicarum librum. Tres priores longe auctiores caſtigatioreſque poſſet publico ſimul dare, ſed, ut ſunt tempora, typographum huic rei fruſtra circumſpici opinor. Amſtelaedamenſes *Bomii* fratres tamen Callimachum dicuntur luci parare, Animadverſis *Annae Fabrae Tanaquilli* filiae illuſtratum. Ciceronianas *Graevii* Epiſtolas jam debes accepiſſe. Ejuſdem Florus lucem propediem quoque videbit, quem & alia proxime excipient. Ferunt & Luciani libellum de Calumnia publico datum, cum notis *Jacobi Tollii*, ſed quem nondum videre mihi contigit. *Thomas Munckerus* amicus meus adſiduus eſt in Mythologis Latinis recognoſcendis, quos in unum volumen conjectos aeſtate proxima in publicum, ut opinor, emittet. Nunc poſt Hyginum abſolutum Fulgentio manum admovere coepit, cujus codicem vetuſtum, & multis locis ſibi utilem e Leidenſi bibliotheca nactus, ſubſidia conquirit majora, ſed irrito hactenus conatu. Conqueritur in ſuis ad me litteris nec *Baptiſtae Pii* in hunc ſcriptorem commentaria, nec *Jacobi Locheri*, quae Anno 1521. in Germania ſuperiore dicuntur prodiiſſe, reperire ſe poſſe: *Locherum* praeſtare ſi nobis potes, & me non minus, quam *Munckerum* ipſum, & rem litterariam omnem perpulchre demereberis. Volebam plura, ſed recens a morbo, qui me aliquam diu lecto habuit adfixum, vires ſcriptioni non ſatis reſpondere invitus intellexi. Vale, mi *Daumi*. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXVII. Kal Decembris.

EPI-

EPISTOLA CCXIX.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Bajam.

APpulerunt tandem d. 24. Decemb. ſt. V. poſt tuas, vir Nobiliſſime, literas x. Decembri a noſtro *Carpzovio* ad me recte miſſas, Clariſſimi *Graevii* Ciceronis epiſtolae, & *Zanchius* tuus cum Abdia Babylonio. Quibus libris quid mihi gratius obvenire potuiſſet, nunc non memoro: verba enim deficiunt, & pudore afficior, cum cogito me tot beneficiis obrutum victumque, tam ingratae mentis hominen vivere cogi, nec paria facere poſſe. Doleo ſane ſortem mihi adeo adverſari, ut quod valde velim efficere nullus queam. Viſebantur ante unum & alterum menſem in quodam auctionis Lipſienſi Catalogo abs te deſiderata vetuſta illa a *Flacio* congeſta Poëmatia. Sed cum ille ſerius ad me perveniſſet, jam ab alio praerepta illa fuerant, nec reſcire potui, in cujus pervenerint poteſtatem. Sic caetera a te cupita necdum reperi; nec tamen deſpero tempus, deo volente, futurum, ut & illa alicunde erui liceat. Cl. *Graevio* non tantum his, ſed & peculiaribus litteris agam gratias. *Giſberti Cuperi* Obſervationibus Philologicis nondum potiri datum eſt, uti nec *Munckeri* Mythologis Latinis. *Jac. Locheri* Fulgentium nunquam vidi, ex appendice Simleriana Geſneri mihi ſaltem notum. Ejus Poëmata nonnulla ſpreta olim adeo *Jano Grutero*, ut ex praefatione partis 5. Poëtarum Germanorum liquet, poſſideo aliis appacta. Horatius cum Scholiis, ſed non magnae puto rei, exſtat in Bibliotheca hic publica. Forte ab anno 1498. quo Argentorati Horatium edidit, doctius aliquid accuratiuſque poſtea publicavit. Quod ſi Fulgentium indagare deinceps dabitur, a me non negligetur. Interim ſignifico *Barthium* ad Commelinianam Mythologorum Latinorum Editionem nonnulla notaſſe, quae ſi Clmo *Munckero* arrideant, a me fideliter excerpta habebit. Dabo exiguum harum guſtum. pag. 192. libri 1. pro melos carminis *expectabat*, legit ille *expectorabat*. pag. 171. cap. 17. Mercurium dici voluere quaſi *mercium curum*. *L. Mercicurium*. pag. 173. cap. 15. Anacreon *antiquiſſimus* autor, l. *amabiliſſimus:* pag. 184. cap. 7. lib. 2. pro *impoſſibilis* latro *L. improviſibilis*. Videndum tamen, an non praecedenti voci *potentior* opponatur. pag. 193. cap. 16. de Dionyſio, in femore ſuo *miſit*, l. *inſuit*. pag. 215. fine capiris de Marſya & Orpheo: Paſtores ſunt, qui aliena ſulcando *ſubtilius* paſcunt. L. *ſua vilius*. Alia addere non vacat. Plura ad Continentiam Virgilianam adſcripſit. Baptiſtam Pium in Fulgentium, uti & ejus Elegias a Raviſio Textore ejuſque exſcriptoribus laudatas, itidem nunquam vidi. Novi Bibliopegos & alios homines, qui veterum talium librorum ingentem numerum conſciderunt, e quorum manibus aliquando quoſdam eripui. Hinc non mirum rareſcere ubique eos, nec faciles inventu eſſe. De caetero ſi qui libri grandiores, qualis Abdias iſte, pro quo adhuc debitor ſum, fuit, ad me deſtinabuntur,

 velim

velim ſignificari mihi pretium illorum, ut per Dn. *Carpzovium* poſſim refundere: Et ſi quos amplius libros deſideras, eorum indicium dari, ut ſi non omnes, ſaltem unus & alter attendi poſſit, & pro te acquiri. Ea propter ſcripſi & Noribergam ad Cl. V. *Chriſtophorum Arnoldum*, Amicum meum veterem, qui Cl. viri *Ant. Magliabechii* amicitiam mihi conciliavit, addito exemplo tuarum litterarum. Ad quas reſpondit his verbis: *Pro literis Heinſii, in gemmarum & emblematum cenſu habendis, maximas, quas poſſum, gratias ago: Amavit nos quoque Daphnis, & Epiſtolio me aliquando beavit; cum quo veterem revocare amicitiam, Leydae a nobis initam (ſi liceret) omnino vellem. Saluta virum Celeberrimum verbis meis, quem ſilentio hactenus colui; & adhuc colo* &c. Haec ille. Plura vetat acris gravedo, primum ad ſcribendum caput averſans, nec parum oculis moleſta, quam abſtinentia ſtudiorum omnium optime curo, ſingulis fere annis acciduam. B. Vale, Amice incomparabilis. Dabam Cygneae Kal. Januarii Anni a nato Chriſto CIↃIↃCLXXVIII. cujus ut & longe plurium ſecuturorum auſpicium feliciſſimum fortunatiſſimumque eſſe jubeo. *Frid Nauſea* edidit Anno 1531. Coloniae Anonymi Philalethi Euſebiani in vitas, miraculaque paſſioneſque Apoſtolorum, Rhapſodias. In illis reperio integra capita ex Abdia deſcripta, niſi is potius ex hoc deſcripſit, aut *Lazius* primus Editor initia hujus immutarit. Poſſet ex hoc Abdias aliquoties, ſi tanti, emaculari.

EPISTOLA CCXX.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

Hiberni frigoris ſaevities & me inclementius, praeſertim menſe Januario habuit, *Heinſi* Nobiliſſime, Maecenas honoratiſſime. Quo magis doleo te binos ferme menſes lecto fuiſſe affixum; Deumque veneror, ut ſalvum quamprimum ac ex voto ſoſpitem ſeculo & Muſis te diutiſſime praeſtet ſervetque. Victorem Maſſilienſem, quem cum Virgilio (at quanto, quam memorabili, & quantis gratiis digno munere!) a *Carpzovio* noſtro exſpectare me jubes, laetiſſimis excipiam amplexibus. Viales interim illis faveant benigni! Forte erit, ut & Panegyricus Berengario dictus e latibulis prodeat, & meum ſingulari jucunditate exhilaret animum. Quanquam laetitiam hanc turbare non parum videantur cogitationes ac ſolicitudines, quomodo tantis beneficiis tuis redhoſtiam ego, ab omni ejuſmodi ope inops, cum materia occaſiove fere nulla ſit, & ſic tamquam in ingratum benignitas effundatur tanta. Sed & hic, ſpero, Numen caeleſte providebit. Manum illam in Victore alteram, quam *Pulmanni* arbitraris, mihi ejus eſſe neutiquam eſt viſa. Habeo enim illam frequentem in Codicibus, quos *Barthius* a Raphelengianis aere ſuo redemerat, Juvenalibus puta tribus, Sedulio, Aratore, Schedis Horatii &c. quibus uſus erat *Pulmannus* in ſuis Editionibus. Caſtigationes Vellejanas denuo emendatas quam vellemus

Digitized by Google

lemus *Arnoldus* & ego prodire? Judicium enim ſingulariter acuunt collatae tales editiones judicioſorum hominum. Hieronymi ille libellus, ſi ad me mitteretur, ſedulo darem operam, ut brevi temporis ſpatio, niſi liber Victore Maſſilienſi, quem intra decendium deſcribebam, forte craſſior ac prolixior ſit, exſcriptus a me ipſo, prima ſtatim tuta occaſione per Dn. *Carpzovium* remitteretur. An *Bigotio* libelli mei accepti fuerint, ſcire jucundum fuat. De Lactantii noviter reperto ſcripto & a *Baluzio* edendo *Graevius* ſalivam jam moverat. Utinam quamprimum rei ſpes illa transſcribatur? A *Baluzio* alioqui dudum edita, ad nos, quod ſcio, vix aut nondum pervenerunt. Sane *Hildebertum* Cenomanenſem, ſi & illum publicaret, avidiſſime expeterem e Bibliopoliis. Imperfecta enim ſatis eſt Riviniana, nec ullo inſuper modo poteſt haberi, ne ab ejus quidem Filiis, qui parentis ſui hunc librum ignorare fere videntur. Poſt obitum ejus diſparuiſſe miror omnia illius exemplaria. Habeo nunc mecum ex Paulina Lipſienſium Bibliotheca Membranaceum grandem Codicem, in quo Mamutii neſcio cujus de virtutibus Elegia plus mille conſtans verſibus, Oroſius, Arator, Rigae & Prudentii nonnulla, ut Pſychomachia, Hamartigenia, Hymni. Quae cum tua, vir Nobiliſſ. comparare coepi, varias proxima occaſione, modo tanti ſint, miſſurus. Sed nolo inficetis meis nugis tibi, vir Nobiliſſime, tuiſque ſtudiis eſſe moleſtiae, quem valere ac ſalvere ex animo jubeo. B. Vale iterum iterumque & ſalve. Deproperabam Cygneae inter illa ἐμποδίσματα Nonis Maii CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCXXI.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

SUB hibernam tempeſtatem proximam me receperam ex aula in locum ſolitarium, quem ſtudiis meis ſeceſſum deſtinavi, ut & vires a morbo dejectas inſtaurarem, ſimul ut bibliothecam, mire conturbatam tot jam annis, ordinarem, ac meis aptarem uſibus. Cujus tamen in propoſiti ſucceſſu ne omnino mihi ſatisfecerim, per intervenientem morbum factum eſt, qui cum ab aliis curis, tum ab officio litterarum, quod amicorum pluribus debebam, tibi in primis, me avocavit hactenus. Illuſtrium ſeptem virorum poëmata, quae debebam tibi, miſi jam ad *Elzevirium*, quibus ille Vellejum Paterculum eſt additurus. Panegyricum carmen Berengario dictum iis additum oportuit, ſed exemplar, quod jam ſepoſueram ad te mittendum, neſcio quomodo in armariis meis aberravit, & manus meas fruſtratur. Ubi comparebit denuo, quin ad te iturum ſit dubitare non debes. *Thomae Munckero*, quae Barthiana ad Fulgentium Mythologum proxime annotata communicabas, fuerunt acceptiſſima, ac horum pleraque approbationem ejus ſunt conſecuta. Abdiam Babylonium *Salmaſius* cum pervetuſto *Fr. Jureti* codice contulerat, uti is ipſe ſaepe in ſcriptis teſtatur. Dum excutio Bibliothecam meam, complura illic volu-

volumina invenio apud Italos praeſertim excuſa olim, quae hîc terrarum raro videntur. Ut *Pauli Manutii* de comitiis & urbe Romana commentarios. ejuſdemque ac Fratris Petri de Damaſceno diſſertationem. Victorem; & a *Morellio* editum alterum Hieronymi libellum Graecum cum verſione Latina. Vale. Vianae ad Leccam 24. Junii Gregor. CIↃIↃCLXXVIII.

EPISTOLA CCXXII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

Litteris tuis, vir Nobiliſſ. repoſuiſſem reſponſum maturius, ſi *Carpzovius* noſter ad Acidulas Egranas profectus voto meo non defuiſſet. Nunc commodum ſalutante noſtras oras Clariſſ. *Graevio*, non potui non ei committere *Arnoldi* ad te literas. Quibus ſi quid reddes reſponſi, curabo illud ad eum ſtatim atque accepero. Mar. Vict. Maſſilienſem, etſi mihi hactenus amatiſſimum, & inter κειμήλια repoſitum, male fecit *Graevius*, cum dono abs te mihi datum olim affirmavit, quod tum ex ejus αὐτογράφῳ, tum ex Epiſtola CXXIV. ad *Reineſium* a me ſcripta, videre eſt. Idque credidi firmiter, cum tot Epiſtolis acceptis, ne ſemel quidem vel a te, vel a *Graevio* eo nomine fuerim commonitus. Securius igitur eo libro, quaſi meo uſus, ad typos quidem textum deſcriptum habeo: ſed nondum cum deſcripto commiſſum: qui liber etiam Catalogo nundinali Lipſienſi non ita pridem inſeri juſſus eſt, quaſi mox publicandus, fueratque publicatus, niſi exſpectaſſem aliunde ad commodius edendam editionem Gagneianam, quam & te rogare memini. Hac vice igitur, ne beneficium tuum mihi prorſus pereat, remittere per *Graevium* non potui. Bidui enim intervallo collatio & notarum deſcriptio, tot intercedentibus remoris, expedienda non erat. Si ſtatim, ac Lipſiam appulerat, id me monuiſſet, obtinuiſſet facilius. Exiguam igitur hanc morulam aegre noli ferre, cujus benevolentiam toties expertus ſum. Remittetur cura *Carpzovii* quamprimum, non ſine gratiis. Scribit autem *Graevius*, quem fruſtra hoſpitem exſpectavi, te, vir Nobiliſſ. promittere, ſi remiſero, aliud mihi ejuſd. Editionis exemplum; quod ſummis precibus rogo, maximiſque deſideriis mihi polliceor. Atque utinam & Gagneianam una nanciſci poſſem. Editionem enim nondum abjeci; ſed ſi vitam Deus largietur, vel meis ſumptibus, ubi ad eam rem tantum aeris collegero, uti Hieronymum dederam, dabo typographo, exemplaque ad vos mittam. Μακαρίῳ Ἱερωνύμῳ (procul dubio is meus eſt Hieronymus) φιλοπονία παντὶ χριστιανῷ ὠφελοῦσα quot chartarum opuſculum eſt? Utinam olim habere licuiſſet, adjunxiſſem meo. Octo illa opuſcula Catonis, Theoduli &c. ipſus poſſideo: At non Lugdunenſem illam Anni 1538. quam valde cum veteriore illa componerem, ſi tam felix impetrator eſſem. Henricum de male Fortunatis Lugd. editum quaero, qui Septimelenſis, aliis Samarienſis eſt, cujus communicationem aut a Clariſſ. *Magliabecchio*, qui ejus vitam

vitam e MSS. ſua manu mihi deſcripſit, & *Barthol. Scalae* opuſcula cum aliis dono miſit: aut a *Marq. Gudio* exſpecto, in gratiam *Magliabecchii* eum editurus. Berengarii Panegyriſten ubi nactus fuero, quas non gratias acturus ſum? atque utinam referre daretur. Indicium ſane rogo adhuc librorum copioſius, ut ſi reliqui ſtatim non compareant, unus & alter ſaltem, qui ſe primum offerat, tibi, Maecenas honoratiſſime, conciliari queat. B. V. incomparabilis *Heinſi*, & maxime feſtinatis incomptiſque benigne ignoſce. Dabam Cygneae a. d. 21. Aug. ſt. Jul. A. V. R. CIↃIↃCLXXVIII. *Buchneri* epiſtolae jam Dreſdae excuduntur. Vidi ſpecimen.

EPISTOLA CCXXIII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

Litteras ad te, vir Nobiliſſ. meas Clmo. *Graevio*, cum Lipſiae haereret, cum Arnoldianis concreditas, jam in manus tuas illuſtres perveniſſe arbitror. Hac vice per Ampliſſ. Dn. *Carpzovium* remitto tandem Victorem Maſſilienſem, pro cujus tamen diuturna permiſſione gratias (ſi ſufficit) peringentes ago, & maxime memor hujus ero beneficii. Ibi quae ad Hilarium notata ſunt, Maximi Parentis tui manu exarata agnoſco: quam novi ex litteris αὐτογράφοις ad *Barthium*, & vidi in diverſis virorum doctorum Philothecis. Sed cujuſnam manus ſit, qui pag. 115. *velantes* ad oram ſcripſit, *Rutgerſiine*, cujus manum nondum vidi, an alterius, noſſe perquam haveo. An *Rutgerſii* ſunt paucu-lae ad Victorem pag. 14. 15. notae? Noli autem, Domine maxime venerande, indignari, quod tamdiu apud me detinuerim hunc libellum, qui, niſi ex errore meum putaſſem, & ſi citius fuiſſem vel a *Graevio* monitus, jam olim, & quidem brevis, poſtquam primum accepi, temporis ſpatio, ad ſuum reverſurus erat Dominum. Septem illuſtres Poëtas una cum Vellejo & *Rutgerſii* effigie, cujus unum cum *Arnoldo* noſtro commune feci, poſt *Graevii* diſceſſum demum recte adeptus ſum: unde mihi nova debitio nata eſt. Quî vero ex tabulis tuis nomen expungatur meum, nondum queo perſpicere. Valde placet in eo collatio cum primigenia editione, ex qua ſic vera lectio feliciter fuit eruta. Utinam & alii Auctores ad primas ſic revocarentur editiones! Septimellenſis dimidiam fere partem ex Lipſienſi Bibliotheca nactus ſum: nam caetera librarius omiſerat; utinam aut a *Magliabecchio* aut a *Gudio* (uterque enim promiſit) ſupplenda! Berengarii Poëtam anxie exſpecto. *Manutii* illa ſcripta, quae poſſidere te ais, hucuſque fuerunt mihi incognita. De Hieronymo ſuperius ſcripſi. *Raenerius* Medicus, qui octo illos verſificatorculos recudit, utinam aliquando hac facie conſpiciendos, etiam Ovidii Metamorphoſin evulgavit, & neſcio quid in Lutatii Argumentis ex Manuſcriptis ſibi praeſtitiſſe viſus eſt. Si *Munckeri* Fulgentius in lucem prodiit, eum nondum ſum conſpicatus. Gaufredum cum tertiis Membranis a *Gudio* ad me miſſis commiſi, pro-

proxima oportunitate publicandum. Suſpicor eum ſuam Poëtriam (ſic vocat) bis edidiſſe: tantae diſcrepantiae alicubi in eo apparent. Victoris Maſſilienſis Morellianum exemplar, & quae ei acceſſere Poëmatia, debebant adhibere ſuis editionibus, qui poſtea Bibliothecis Patrum inſeruere. Nam *Georgius Fabricius* uno & altero loco in ſuis Poëtis Chriſtianis ſibi permiſit, quod non debebat. Etiam in Drepanio omiſit diſtichon, quod & reliqui fecerunt. B. Vale, vir nobiliſſime, evergeta aeternum commemorandi, & me alio Victoris exemplo tibi amplius obſtringe. Dabam Cygneae a. d. XVI. Octob. Anno CIↃIↃCLXXVIII.

EPISTOLA CCXXIV.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

INvitus quidem ex ultimis tuis cognovi *Graevium* noſtrum, tam vicinus vobis cum eſſet, curis avocatum domeſticis, te non convento pedem ad nos retuliſſe e Saxonia veſtra, de qua redux ceteroquin complura narravit nobis haud injucunda auditu. Nunc in Floro luce donando totus eſt, in quem quicquid conjecturarum e ſcriniis meis corradi potuit, id omne communicavi cum amico noſtro. Vellejum meum tertia parte auctiorem & emendatiorem luci paratum jam habeo, quo aequiore animo a te inſpiciendae ſunt caſtigationes meae properanter nimis in publicum nuper emiſſae. Hunc enim libellum cum poëmatis Septem Illuſtrium Virorum, quod ſibi redditum ultimis ſignificarit noſter *Carpzovius*, ejus tibi copiam jam eſſe factam vix eſt ut dubitem. Panegyricus Berengario dictus, qui aberravit in pluteis meis, nondum e fuga retractus eſt. Victor Morellianae editionis, tamdiu apud te ſervetur licet, dum alterum ejus exemplar ad te perveniat, quod tibi ſepoſui. Frequenter quidem amicus noſter, etiam cum libellus ei traderetur ad te mittendus, a me monitus eſt, ejus repetendi curam ne negligeret, ut fatetur ipſe, cum eorum, quae ad oram codicis *Rutgerſius* annotaverat, nullum mihi exemplar ſit reliquum. Sed oblitus, quantum apparet, moniti ſaepe iterati a me, effluere ſibi paſſus eſt has preces. Tibi autem, vir Clar. ſatisfactum rebar, ſi editione illa ad ſatietatem utereris. Gagneianam Victoris editionem nequicquam quaero hactenus: ad *Arnoldi* litteras reſcriptum *Carpzovio* noſtro mittam hodie. de Poëmatis *Angeli Politiani* Etruſcis olim inter nos actum memini, quorum editionem Aldinam poſſideo & alteram Mediolanenſem Anni 1519. cui vir maximus *Julius Caeſar Scaliger* manu ſua adſcripſit; *dignum poëma non ſolum, quod quibuſvis praeſtantiſſimis vulgaribus ſcriptis adnumeretur, ſed etiam quod praeſtantiſſimum omnium habeatur.* Vale, Idib. Novemb. CIↃIↃCLXXVIII. Vianae ad Leccam.

EPI-

EPISTOLA CCXXV.

NIC. HEINSIUS

Chr. Daumio.

Cygneam.

DE Victore Maſſilienſi, cur tam anxie feſtinares nihil omnino cauſſae erat, Daumi Clariſſime, poterat enim in ſcriniis tuis acquieſcere, dum aliud exemplar, quod ſum pollicitus tibi, traderetur. Id tibi apud me quemadmodum praeſto eſt, ita Panegyricum Berengario dictum nondum erui eſt datum e latebris Bibliothecae meae. Hyberna haec tempeſtas aliquanto inclementior facit, ut cubiculo rarius exceſſerim in muſeum: ſub adventu hirundinum tamen id tutius licebit, ſine valetudinis incommodo, quae me foco adfixit. ad Hilarium quae annotata ſunt ex *Puteanorum*, ut ſuſpicor, codice, non parentis mei, ſed *Rutgerſii* manum praeferunt, ex cujus legato quia ad me pervenit, librum cariorem habeo. Altera illa manus, quae pag. 115. comparet, mihi plane eſt incognita. Caſtigationes Vellejanas ad te perlatas eſſe gaudeo, non quod ſint tanti, quae te lectorem poſſint ſperare, ſunt enim tumultuarium in modum a feſtinante conſcriptae. Sed ut videas pro jure amicitiae noſtrae, ita me arbitrari, etiam minima mea ad te pertinere. adauxi eas altera fere parte, multis rejectis aut immutatis, in quibus videbar mihi poſt intentiores curas a ſcopo aberraſſe. ad Cl. *Arnoldum* litteras menſe Novembri dabam, quas te accepiſſe confido. De Hieronymi libello agam cum *Graevio* noſtro, ſi ſit, cui deſcribendum concredi poſſit. Sin minus, ad te referendum aliquando curabo, ubi tuta ſeſe offeret occaſio. *Raenerius* ille argumentis in Metamorphoſes Naſonianas vetuſtis recognoſcendis utilem ſe operam navaſſe gloriatur, quod tamen doctiſſimus *Munckerus* negat, qui a me argumenta ea accepit cum vetuſtiſſimo codice Florentiae collata. *Munckerus* Fulgentio ſuo adhuc typographum quaerit, Vianae 10. Februar. CIƆIƆCLXXIX.

EPISTOLA CCXXVI.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

PRO Maronis tui, vir Nobiliſſ. munuſculo non tenui, quod ais, quippe accurato ſtudio ad antiquitatis Auctoriſque genium elaborato, grates denuo ago ſed tenues, ſolis nimirum verbis conſtantes, non re aliqua ſuffultas. Utinam felicitate illa bearer, qua viciſſim aliquid contra praeſtare poſſem iis, quae in me hactenus praeſtita ſenſi. Deus orandus eſt, ut deſiderio noſtro quamprimum conſulat. Interim & annotationes in divinum hunc vatem paratas avide exſpectabimus, atque ut huic operae multiſque aliis porro ſuperſis, Caeleſte Numen quotidianis votis implorabimus. Cl. *Bigotius* ſi tibi Berenga-

Digitized by Google

rii Panegyricum procuret, quantas ipſi, tibique ſimul debebimus gratias! Quod & de Hieronymi Graeci φιλοπονίᾳ dixerim. De Malela quia *Becmannus* ad ultimas diu reſponſum non repoſuit, nunc iterum litteras ad eum dedi monitorias, me doceat, quid nobis de promiſſo ſuo ſperandum ſit. Quod ſtatim atque edoctus fuero, vobis, viri honoratiſſimi, ſignificabo. Audio multis eum obrutum eſſe negotiis; unde forte illum laborem ad tempus ſepoſuit. Sed certiora, ubi reſpondebit, quod proxime facturum ſpero, ex ipſo cognoſcemus. Claudii Marii Vict. Editionem Gagneianam, imo ſi poteſt, etiam a Sirmondiana & Zehneriana aliam adhuc, ſi ad conferendum mitteretur, quando aliter non datur, gratus remitterem. Primam Argentinenſem Anno 1507. habeo, veterem praeterea nullam. Ideoque tam anxie deſidero, quod *Zehnerus*, quae in Colonienſi ſunt lectiones variae, editionis Argentinenſis eſſe dicat, & vice verſa, quae Argentinenſis ajat eſſe, Colonienſis: ex Baſileenſi vero *Moltheri* pauciſſima quaedam afferat, quaſi paucis locis inſpexiſſet ſaltem, non contuliſſet integrum. Lactantii noviter repertum Libellum a *Baluzio* grandibus, ideoque ſumptuoſis, voluminibus eſſe incluſum, inſigniter dolemus. Sic enim ejus potiundi ſpes eo minus apparet, quo rarius cariuſque in noſtram Germaniam ea opera ventura ſint. Conjicio id ex Homiliarum Caeſarii exiguo a *Baluzio* editarum Opuſculo, quo me munificentiſſimus *Carpzovius* donavit. Qui ſi parvo aere non acquirendus eſt, quid fiet de ingentibus Pariſinorum operibus? *Reineſiana* illa an poſſim acquirere allaborabo. Olim cum edebantur, plura habui exempla, quae ceſſerunt amicis, ut praeter unum e ſingulis compactum jam nullum mihi ſuperſit. Obſervabo autem ne elabantur, modo bona Fors eas pagellas obtulerit. Sed fac, τιμαλφέστατε *Heinſi*, mittas indiculum deſideratorum; forte felicius ſi non hic, tamen ille pluresve occurrant, quibus tibi rem gratam praeſtare queam. Orationem *Buchneri* de 4. Virgilii Ecloga, utut forte ante tibi poſſeſſam, hiſce incluſi. *Munckeri* Hyginus & Fulgentius an prodierint noſſe non parum deſidero. Utinam *Baluzius* Hildebertum Cenomanenſem evulgaret? Reperi nuper fragmentum illius ex Libro de Miſeria Conditionis humanae apud Auctorem incertum, cujus annis abhinc ducentis Loci Communes ex Patribus collecti titulo *Pharetrae* prodierunt: cujus tres quaſi Editiones deprehendi; prima Norimbergae ſub incunabulis Typographiae foras data eſt, altera in pulchris membranis ſcripta aliquot, quod miror, capitibus ſive titulis auctior ſervatur Lipſiae in Paulino, quibus nuper uſus ſum. Tertia poſt loco incerto excuſa, infinitis modis auctior, ordineque prorſus immutato, atque in Alphabeticam ſeriem redacto; ubi & ultimorum Poëtarum Scriptorumque Hildeberti, Gaufredi, Henrici Pauperis, Galteri &c. adduntur, in publica hîc Bibliotheca adſervatur. Sed nolo porro taedio eſſe hiſce minutiis. Tu vive, vir Magne, diutiſſime in Reip. litterariae magnum ornamentum praeſidiumque, favorem perge ſalveque. Dabam Cygneae Kal. Octob. R. O. R. CIↄIↄCLXXIX.

EPI-

EPISTOLA CCXXVII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Vienam.

Literas tuas, vir Nobiliſſ. Kal. Febr. Julianis, ac Hieronymum Graecum, Avitumque Gagneii die quinto Aprilis demum ad me ſalvos perveniſſe nuncio. Reſcripſeram ſtatim ad literas, niſi Ampliſſ. *Carpzovius* noſter Dreſdam profectus in negotio Senatus Lipſ. domo abfuiſſet. Interea me domeſtica & publica negotia infinita ab his libellis recte uſurpandis avocarunt. Deſcripſi tamen jam Hieronymum, praelo quam proxime ſubjiciendum, ut & pro Amicis meis, & tibi, quae tuis, quia tam rara merx eſt, diſtribuas, exempla ſuppetant. Alcimum & Victorem Gagneii cum Fabriciana editione committere coepi, brevi abſolvendos. Video autem Pariſienſem hanc ἔκδοσιν ex priore Anni 1536. apud *Vincentium Portonarium* expreſſam, quam & ipſam una cum *Moltheri* A. 1546. Baſileae procuratam, aut Colonienſem A. 1509. videre poſſe in votis habeo. Interea accepit a me *Carpzovius*, Muſarum Patronus, Eobani vitam a *Camerario* deſcriptam, quam rogabas, ad te ut cum nonnullis *P. Lotichii* Elegiis in ejus Poëmatis non reperiundis, a me in gratiam *Graevii* noſtri deſcriptis, mitteret, quod mihi eſſent gemina ejus libelli exempla. Caeteros an poſſim alicunde e latibulis eruere, dabo operam. *Hildegardis* Phyſicam & *Guibertum* de Myrrhinis ipſus nondum vidi. Reineſianae de lingua Punica Diatribes olim multa habebam exempla, quae tamen praeter unum amicis jam pridem ceſſerunt omnia. Inquiram autem in illam diligentius. *Mabilloni* Analecta nondum oculis meis objecta fuerunt. Vellem ſcire vel unius alteriuſque Poëtarum nomen, quos ſuo ille inſeruit, ut ſic de reliquis, cujus cenſus forent, conjecturam poſſem facere. *Becmannus* ad nuperrimas meas, quas *Carpzovius* illi miſit, nondum reſpondit, nec cauſam ſatis exputo. Cl. *Munckero*, ſi vivit adhuc, quod opto, proſperam ac perpetuam voveo valetudinem. Paulinum Nolanum & Hildebertum, ubi prodierint, prae caeteris mihi expetam. De Panegyrico Berengarii fors venaturo favebit Delia. Lactantio de mortibus Perſecutorum comitate *Carpzovii* praelaudati uſus fui. In eo cap. 23. pag. 21. Vox *injurietas* aures meas radit, quae genii ac oris Lactantiani vix credetur, dum ſic vulgatum eſt: *Mendici ſupererant, a quibus nihil exigi poſſet, quos ab omni genere injurietatis miſeria & infelicitas fecerat.* Legendum mihi videtur: *quas ab omni genere injuriae tutos miſeria & infelicitas fecerat.* De qua emendatione ſententiam tuam & acutiſſimum judicium praeſtolor. Syllabum auctiorem abs te deſideratorum librorum exſpecto. Forte enim unus & alter obveniat adhuc, quem tibi jucundum fore nobis perſuademus. B V. & diu vive, ſummo literarum commodo, Bataviae tuae, imo totius Germaniae φῶς [illegible], Maecenas Opt. Max. Dabam praepropere Cygneae a. d IV. Maii A. CIƆIƆCLXXX. His vix ſcriptis appulit ad me exemplar Valerii Flacci tui: cui utinam & notae

fuiſſent additae, quas impatienter abeſſe ferimus. Quam gaudio exultaverim eo viſo, vix dici poteſt. Poſt Avitum & Victorem expeditos, Valerii quas habeo editiones, ut excutiam diligentius excitabor. Quas vero pro exoptatiſſimo hoc munere gratias ſatis tibi, vir munificentiſſime, agam non habeo, denuo nomen in tuas tabulas relatum vix unquam expungendum. Apud Ovid. 7. Met. 276. an legi queat: *mortari marmore*, pro *mortario marmoreo?*

EPISTOLA CCXXVIII.

CHRIST. DAUMIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

QUos pridem reſtituere cum gratiis libros tuos, vir Nobiliſſ. tibi cogitabam, & me oportebat, eos retinere hactenus me vel invitum coegit dira haec temporum infelicitas, quae vias ad vos fere omnes interclusit, ob Lipſiam contage peſtifera famoſam. Exſpectamus ſpe ducti exſtinguendae brevi penitus malae luis, ut itinera denuo aperiantur commerciis noſtris litterariis, & ſic Hieronymus tuus, Gagnerii Alcimo comitatus, ad te redire poſſit, cum faſciculo exemplarium meae editionis Illuſtri tuo nomini inſcriptae, cujus unum nunc exemplum ſpeciminis loco juſſus adjiciet Ampliſſ. noſter *Carpzovius*, qui Paulinum *Barthii* e meis foruſis protractum beneficentia ſua luci ſiſtit. Ignoſces autem, vir ἀνδοξότατε, ſi quid in meis diſplicebit, qui variis curis ſenioque obrutus, ſegnior indies ad expedienda ejuſmodi negotia, nec ingenium in numerato habeo. *Flacii Illyrici* Antilogium quid libri ſit, explorare nondum potui; nec norunt Jenenſes, quos conſului; quippe apud quos olim ille Theologiae Profeſſor vixit. Non deſinam tamen inquirere ulterius. Spes fuit nuper facta *Porti* de compotatione Graecorum potiundi, quae ſi minus decollat, habebis una. Ovidii recenſionem te meditari lubens cognovi. Nactus ſum nuperrime MS. Chartaceum Metamorphoſeos, & aliud Artis amatoriae, item de Remedio Amoris. Sed admodum recentia utraque. Ne cum tua editione conferrem, Hieronymus, Avitus & Victor tui uſurpandi a me, & nonnulli rari libri, quos eximius *Carpzovius*, dum nobiſcum ageret, ſecum advexerat, nonnullos & uſui meo benigne hic reliquerat, impedierunt, & poſtea Paulinus notis *Jureti*, *Barthiique* illuſtratus. Dabo vero operam, ut his expeditus, ad Ovidium conferam me, ſi quid modo boni eruere inde valeam; quod vix tamen credibile mihi, ita unus & alter locus jam inſpectus votis minus ſatisfacit. Librorum, quorum mentionem feciſti, nullum vidi ego, excepto *Baluzii* Miſcell. tertio tomo, quem cum prioribus Jenenſe bibliopolium ſuppeditavit. Poëtas *Mabilloni* ut pararem mihi allaborarem, niſi magnitudo, quam ais, pretii & me abſterreret. Aveo tamen reſcire, undecunque potero, Autores illi quinam ſunt, quos ille edidit; & an inter eos appareant Henricus Septimellenſis ſive Samarienſis, ut apud nonnullos dicitur, vulgo Pauper; Geta, hoc eſt, Vitalis Gallici, cujus querelus

lus exſtat, Amphitruo, Bernardus Geiſtenſis, imprimis Bernardus Silveſter. Sic enim nec grande abnuerem pretium. In emendando Lactantio actum egi. Obſervavi enim interea, quod prius non attenderam, ab ipſo *Baluzio* hunc locum inter errata emendatum jam fuiſſe. Clmi *Munckeri* Fulgentium (nam Hyginum, niſi ſecunda ea editio eſt, habeo) nondum vidi. Etſi in Catalogo nundinali jam viſatur tanquam editus. Commodiano & Panegyrico Berengarii utinam ex auctione aliqua, expoſito aere a me certe ſolvendo, per te, vir honoratiſſime, potiri queam. Victoris Maſſilienſis a *Cauchii* manu notati uſum a te mihi, viis, deo nos reſpiciente, recluſis, mihi polliceor. Cujus ô ſi & Lugdunenſem 1536. (nam in tua Pariſienſi multi hinc inde verſus omiſſi ſunt, quos tamen alii ex Gagneiana producunt) & Baſilienſem *Moltberi*, vel commodato habere daretur. Forſan adjutus energetae mei Magni *Carpzovii* auſpiciis ille & a me, ſi vivo, prodire ſic valeat. Sed interturbatus deſinere jubeor. B. V. ſalve, & diu diuque ſoſpes age, τελπιθητον ἐμὸν ἄγχημα. Dab. Cygn. IV. Id. Decembr. CIↃIↃCLXXX.

EPISTOLA CCXXIX.

BERN. ROTTENDORFFIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

Tandem aliquando, licet tamen ſerius, libero fidem meam in tranſmittendis codicibus MSS. Vir Clariſſ. quidquid hîc illatum morae, aut culpae commiſſum: totum illud vitae meae deſultoriae, & praxi negotioſae admetiendum eſt. Ab illo enim tempore, quo te anterioribus menſibus Amſtelodami ſalutavi, vix tribus diebus continuis domi ſubſtiti; ita perpetuis excurſionibus occupor, inprimis vicinorum Principum aulis. Mitto itaque in praeſens Claudianum MS. & ejuſdem libros de raptu Proſerpinae: quibus ultro ſeſe adſociant Ovidii libri de Ponto, de Arte amandi, item ejuſdem Metamorphoſeon lib. adſervantur adhuc in meo muſeo Gloſſae in membrana in lib. amorum & artem amandi, in quas ut jam inquiram non vacat; ſi tamen illas deſideraveris, proxima occaſione ſubmittam. Idem eſto judicium de editione Aldina operum Ovidii antiquiſſima, & aliis in eundem auctorem commentariis. Juvenis olim quaedam annotavi ad illum auctorem: quae videntur periiſſe: nec libet, nec licet, ut inquiram quorſum devenerint. Mitto aliquid ex nugis meis. Noli ridere, mi Heinſi, quod ſtrepam velut anſer inter olores. Videbis alia propediem, quae magis forte propitiabunt genium tuum. Clariſſ. *Gronovium* ad vos rediiſſe laetanter accepi: praevia ſalute, velim ipſi indices; me a Caeſaria Majeſtate nactum omnia opera Auli Gellii eleganter MSS. quae ipſi ſuppeditabo libens. Ab eo petes Gloſſas in Metamorp. Ovidii & alia in eundem auctorem, quae mea ſunt. Vale, Vir Cl. Monaſt. CIↃIↃCLVII. 19. Febr.

EPI-

EPISTOLA CCXXX.

BERN. ROTTENDORFFIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

DOctiſſime Clariſſimeque vir. Quod parcus ſum & infrequens in ſcribendo, perpetuis meis itineribus & excurſionibus adſcribendum eſt. Ante obſidionem noſtram pluſculas ſeptimanas commoratus Bonnae in Aula Electoris Colonienſis. Inde redux arctiſſima premor obſidione cum meis concivibus, qua ſoluta avocor Padebornam & Oſnabrugum, atque apud eorum locorum Principes itidem aliquot dies ſubſtiti: nunc me Rittperga tenet. Et haec cauſa eſt, mi optime Heinſi, quo minus quam deceat, vacem amicis. Nuper Coloniae Triſtia Ovidii nactus MSS. & Epigrammata Martialis, quae alias rarius MSS. vidi. Si iis indigeas, velim verbo notifices. Habeo itidem duas Martialis primaevas editiones, ipſo MSS. non deteriores. Si tibi animus fuerit adornare novam editionem, prompte omnia ſuppeditabo. Idem eſto judicium de Lucano, qui pariter tertio vel quarto adſervatur MS. cum tribus primaevis editionibus in meo Muſeo. Quando ante quadraginta annos, & quod excurrit, ſtudiorum cauſſa commorabar Roſtochii apud *Eilhardum Lubinum* virum Cl. quaedam ad Ovidium annotavi; quae mihi tamen perierunt. Ne tamen totus ſim aſymbolus, pauca tranſmitto. Ubi ex noſtris mercatoribus non nemo ad vos excurrerit, jubebo ut codices meos, quos tibi utendos ſubmiſi, repoſcat: tam diu velim apud te deliteſcant. Eſt mihi Editio Claudiani Antverpienſis, cui ſubtextus Avianus; quem itidem MS. ſecundo habeo. Tollo manum de tabula, avocor enim ad menſam. Vale. Rittpergae CIƆIƆCLVIII. 20. Martii Spero nos viſuros Ovidium & Claudianum in majori 8to. ut reliquos Poëtas Virgilium, Horatium, Juvenalem &c.

EPISTOLA CCXXXI.

BERN. ROTTENDORFFIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

CLariſſime Heinſi, amicorum optime. Tranſmitto Triſtia Ovidii, & Epigrammata Martialis MSS. quamvis multarum Bibliothecarum forulos perreptarim, nuſquam Martialem offendi MS. Eſt mihi elegans Martialis Editio Romana in fol. de anno 1573. quam adornarunt *Conradus Schweinheim* & *Arnoldus Pannartz*; quae codice MSS. non deterior, & alia Aldina in 8to. Habet itidem noſter *Gronovius* Gloſſas in Metamorphoſen Ovidii. Item *Thomae Walleis* Moralizationes in eundem Auctorem; omnia MS. quae ſi ſervire poterunt, repetes ab eo. Adſervantur & aliae adhuc Gloſſae in lib. Amorum & de Arte amandi in meo muſeo, quas itidem ſubmittam, ſi deſideraveris. Nactus

ctus ſum nuperis diebus cum aliis codicibus calamo exaratis ampliſſimum commentarium *M. Arnulphi Aurelianenſis* in Lucanum; velim me edoceas, quis ille *Arnulphus*, num editus? extat in membrana apud me MS. Scias praeterea, quod Viennae in Bibliotheca Caeſarea extet Metamorphoſis Ovidii ſecundo MS. Item omnia illius Auctoris opera; quae verbo impetraſſem ab Imperatore defuncto, nunc omnis ſpes decollavit. Aſſervantur item Monachii in Bibliotheca Electorali, Ovidii Metamorphoſeon lib. 15. Item de arte amandi lib. 1. de remedio amoris lib. 1. & 2. Item alii de arte amandi lib. item de Ponto, Faſti, Claudiani de Raptu Proſerpinae lib. 3. Vale. Monaſt. CIↃIↃCLVIII. 9. Maii.

EPISTOLA CCXXXII.

BERN. ROTTENDORFFIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ANterioribus diebus, mi optime Heinſi, Holmia per *Elzevirios* geminas a te accepi; quibus a me Virgilii duos codices MSS. petis, quos jam mitto, quibus ultro ſeſe adſociant ſeptem illuſtrium virorum Poëmata, in quibus [1] *Archontorus* noſter choragium ducit; & Muſae Juveniles *Alexandri* VII. ab eodem *Archontoro* in lucem productae. Velim iſthaec boni conſulas. Poſt octo dies praeterpropter cum Sereniſſ. Electore Colonienſi Hildeſium, inde Wolfferbytum excurſurus, habebo tui rationem; Scio enim inibi extare innumeros codices calamo exaratos. Naſonem tuum nuper Neuhuſii vidi apud *Furſtenbergium* noſtrum, iſtius loci Antiſtitem, dedit is etiam geminas tuas mihi legendas: Magna mihi cum illo intercedit neceſſitudo: Princeps totus politiori literaturae addictus jam adornat Patriae Hiſtoriam, quae etiam propediem manumiſſa lucem adſpiciet. Jam gemunt ipſi tres ſcriptores terrae ſanctae Weſtphali ſub praelo; qui hactenus omnes MSS. delituerunt in meo Muſeo. Pulcherrimam adornari curavit Typographiam in Arce ſua Neuhuſiana. Fecimus ſaepiuſcule honorificentiſſ. Tui mentionem. Ab *Elzeviriis*, nec codices MSS. nec imagines Cardinalis, nec Naſonis opera accepi; monebo illos, ut ſeſe tuae voluntati conforment, ſcio illos eſſe paratiſſimos. Ubi incideris in Dn. *Roſenban*, Aulae regiae in Suecia cancellarium, ſi recte memini, ipſi omnem cultum & obſervantiam ex me deferas. Fuit is ſeptem annos, & quod excurrit, inquilinus meus tempore tractatuum pacis in hac urbe; velim item ipſi offeras unum exemplar ex plauſibus votivis, ſi etiam poſſideas Muſas juveniles *Philomathi*. Et ſeptem Illuſtrium virorum Poëmata, quae jam tranſmitto, optarem ipſi offerri, ſin minus, tibi ſervabis. Praeterea Hildeſio redux praepropere ad te ſcribam, quas membranas MSS. nactus, item illis adjungam Catalogum omnium meorum Cod. MSS. Haec occupatiſſimus illino papyro. Vale: & ſalve Monaſt. Weſtphalor. CIↃIↃCLXII. 6. Auguſt. *Archontorus* noſter valde anhelat ad Elegias tuas in Italia editas.

1 *Ferrandus Archontorus* eſt *Ferdinandus Furſtenbergius*, ut conferenti editiones Antverp. 1662. & Amſtel. 1672. patebit.

EPISTOLA CCXXXIII.

BERN. ROTTENDORFFIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

CLariſſime vir, amice pl. colende. Tranſmitto antiquiſſimum Virgilium cum notis Servii, quem nuperis diebus nactus: his adjungo geminum exemplar Silii Italici; cujus ad marginem varias lectiones ex antiquiſſimis membranis Eccleſiae Colonienſis deſumptas ſua manu adſcripſit *Job Livineus* vir Clariſſ. *Laevini Torrentii* ex ſorore nepos; alterum neſcio cum quo Romano Codice collatum; his fruere, ſi libet. Si literatiſſimo meo Principi Epiſcopo Paderbornenſi Silium tuum, vel Val. Flaccum inſcripſeris, feceris ipſi rem gratiſſimam, & experieris re ipſa illius liberalitatem: nec mihi moleſtum erit, ut tibi vel torquem auream, vel ſimile quid, quod poſſit propitiare genium tuum, elaborem. Ego hac hora, dum haec illino papyro, cum dicto Principe excurſurus Ratisbonam ad Comitia Imperialia: inde reverſus, ſi deus vitae pepercerit, plura ſuppeditabo. His vale & ſalve. Monaſt. Weſtphaliae CIƆIƆCLXIV. 14. Januar. Velim dicas domino *Roſenhan* magnam ex me ſalutem, addatur quod jam utroque filio, juvenibus ab eruditione ſolida clariſſimis, orbatus ſim.

EPISTOLA CCXXXIV.

NIC. HEINSIUS

Bern. Rottendorffio.

Monaſterium.

QUas tu Januario menſe ad me dediſti litteras, cum membranis Maronianis & Silii exemplaribus editis, eas heſterno demum accepi die. Abſentia tua opinor factum eſſe, vir Clariſſime, ut ii, quibus tu Ratisbonam diſcedens provinciam faſciculi curandi demandares, minus diligenter officio ſuo ſint functi. Certe menſes duo vix ſunt, quod *Elzevirius* de faſciculo ad ſe perlato, ac ſimul nautae Holmienſi tradito, me commonuit. Virgilio ut opitulari pro virili pergas, etiam atque etiam te exhortor. Cui ante veris adventum manum a me fore imponendam confido. Morantur nonnihil editionem cum occupationes publicae, tum codices vetuſti, quos amici de novo nuper admodum ſubminiſtrarunt. *Marquardus* in primis *Gudius* miſit proximis diebus exemplar longe praeſtantiſſimum ex Italia allatum. De Silii exemplaribus exoſculor ſedulitatem tuam & ſingulare mei demerendi ſtudium. Utroque tamen codice jam pridem ſum uſus, quod *Johannes Bollandus*, vir doctiſſimus, bibliotheca S. I. Antverpiana depromptos, mecum communicavit *Livinei* exemplar. Praeter ea, quae *Modius* in Novantiquis lectionibus, & in Emendationibus *Carrion* ex membranis Colonienſibus longe optimis publice jam caſtigarunt,

Digitized by Google

runt, ſi qua ipſius *Livinei* accedunt, ea ſatis ſunt jejuna, ut quod res eſt, dicam. At quantivis pretii illa Gryphiana minoris formae, cum diſcrepantiam omnem complectatur libri Colonienſis, quem *Modius* & *Carrion* jure toties laudarunt: Multa autem continet, eaque omnino praeclara, quae nec *Modio* nec *Carrioni* intellecta ſunt, ut ex meis in ſcriptorem illum animadverſis facile deprehendes. Puto autem *Carrionis* manum in illo codice apparere, quod cum Modianis excerptis non ubique conveniant. Coloniae cum eſſem ante hoc decennium, in bibliotheca Cathedralis Eccleſiae multo ſtudio has Silii membranas perquiſivi, ſed fruſtra, jam enim cum aliis multis, quas idem *Modius* in Novantiquis laudavit, erant ablatae cuſtodum, ut opinor, ſocordia. Ex quo poſtremum te compellavi, de Prudentio dedicando *Principi Paderbornenſi* cogitabam. Sed in Silium & Valerium, quae annotavi, multo paratiora ſunt editioni, praeſertim in Valerium notae, quae tantum a me perlegendae ſunt; ut ſupremam manum deſinant requirere: ſi quid ex his Principi noſtro omnium acceptiſſimum fore opineris, ne diſſimula, quaeſo, tum & dignitates & honores, quibus fungitur, diligenter expreſſos quamprimum ad me mitte. De munificentia ejus quod bene ſperare me jubes, etſi eſt gratiſſimum, praecipuum tamen praeſidium in benevolentia & affectu tanti herois collocavi. Prodibit, ni fallor, propediem Claudianus meus, aut jam prodiit, cujus ut exemplar geminum confeſtim ad Reverendiſſimum Principem per tabellarios mittatur, quorum alterum tu tibi vindices, *Elzevirio* hodie in mandatis dedi, ſcripturus & ipſe ad Principem proxime. *Roſenbanius* anno proxime elapſo e vivis exceſſit. Ego ſolitudinem tuam atque orbitatem, qui filiis jam duobus ad praeclara contendentibus ſis privatus, doleo vehementer. Vale, vir Clariſſime; Holmiae Suecorum CIϽIϽCLXIV xv. Kal. Sept. Jul.

EPISTOLA CCXXXV.

BERN. ROTTENDORFFIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Virgilii membranas & Silii exemplaria edita, recte tibi reddita eſſe, laetanter accepi. Sciſcitatus ſum ex Epiſcopo & Principe Paderbornenſi; quem ex tribus hiſce Poëtis, Prudentio videlicet, Valerio Flacco & Silio Italico, ſibi malit inſcribi. Reſpondit ſequenti verborum tenore. *Cl. Heinſio de cognita ejus in me benevolentia gratias ago, & plurimum debeo, quod amicitiam inter nos Romae initam, publico aliquo teſtimonio confirmare & inſignire cogitat. Si mihi auctoris dedicandi optio datur, malo Prudentium, Chriſtianum Poëtam Eccleſiaſtico Principi convenientiorem: quod ejus humanitati poteris ſuggerere, & perſuadere, omnia illius ſcripta a me fieri maximi.* &c. Subnectit poſtea; *De Heinſio curabo, ne illum operae, ac ſuae in me voluntatis poeniteat.* Haec ſunt verba Principis. Ne ego jam totus ſim aſymbolus in negotio hocce promovendo, mitto Prudentium integrum MS. In quo, circa initium & finem Enchiridii veteris

& novi inſtrumenti reperiuntur, quaedam carmina, quae non extant in editione *Victoris Giſelini*, quae venit in apricum circa Anno 1564. ex officina Plantiniana. Mitto etiam Prudentii Pſychomachiam MS. elegantem ſatis. Et ejuſdem libros contra Symmachum urbi Praefectum itidem MS. Dum haec illino chartae, caſu incido in *Antonium Liberum*, qui Hymnum unum interpretatus eſt. Habeo itidem antiquiſſimam Daventrienſem editionem, quae *Giſelino*, ut ipſe teſtatur, ubique tantum opis tulit, quantum ullus alius. *Murmelii* item commentaria in Martyrem Romanum extant in meo Muſeo. Sed non poſſum in praeſens in illa inquirere. *Liberum* mitto in Hymnum,

Inventor rutili dux bone luminis &c.

Valde anhelo, ut videam Valerium Flaccum a te recentatum & manumiſſum. Idem eſto judicium de Silio Italico. Mihi pronuper ex comitiis imperialibus reduci, alicubi praeda facti aliquot Codicis MSS. In his Statius totus elegans & vetuſtus, Seneca Rhetor, Solinus Polyhiſtor, Martianus Capella & in illum commentarius, Sidonius Apollinaris, Fulgentii Mythologiarum lib. 3. & ejuſdem de Allegoria libror. Virgilii lib. 1. Sextus Aurelius Victor, Vegetius de re Militari, Tuſculanae Quaeſtiones Ciceronis, Chalcidius in Timaeum Platonis, Codex antiquiſſimus ante 800. annos ſcriptus, & plures alii in membranis eleganter ſcripti. Euthanaſiam meam, ut ſpero, brevi videbis, quam ſummo Pontifici inſcripſi, & plura alia. Valde aveo videre novam illam Claudiani editionem. Vale, & me ama. Monaſt. CIↃIↃCLXIV. 14. Decembri. Si Dn. *Barenklau*, olim hic meus inquilinus, Holmiae ſubſiſtat; velim multis nominibus ex me ſalveat.

P. S. Petis, mi optime Heinſi, ut Principis mei honores & dignitates, quibus fungitur, diligenter expreſſas ad te mittam. Noſti illius ſingularem doctrinam & morum ſuavitatem, ut vere poſſim dicere,

Doctius aut melius nondum Germania pectus,
Vidit honoratâ ſceptra tenere manu.

Inſcripſi ipſi olim quid, cujus dedicationem mitto. Reliqua patent in catena aurea, quam ſubnecto. Hoc certum eſt, quod Barones *Furſtenbergii* inter illuſtres Germaniae Proceres a tempore Caroli Magni non ſine gloria inclaruerint, & quod ex eadem familia tres S. R. I. Principes, ut pote *Gulielmus*, Magnus Ordinis Teutonicus in Livonia Magiſter; *Theodorus* Epiſcopus Paderbornenſis, & noſter *Ferdinandus* prodierint. Non addo in praeſens plura. Siquidem,

Eſſet id in vaſtum mittere ligna nemus.

Vale iterum.

EPI-

EPISTOLA CCXXXVI.
NIC. HEINSIUS
Bern. Rottendorffio.

Monaſterium.

TU vero, quantum video, demereri me non ceſſas, Rottendorffii eximie. Perlata quippe ſunt ad me diebus proximis Prudentii exemplaria in membranis exarata cum tuis litteris, merum mei amorem ſpirantibus. *Principis Paderbornii* ſententiam tuo beneficio penitus exploratam mihi nunc eſſe laetor. Mavult nimirum heros litteratiſſimus Chriſtianum poëtam ſibi eccleſiae columini dedicari, quam ex ethnicis quemcumque. Nec diſſentio ego, aut in contraria eundum mihi duco. Memineris ſolummodo velim, animadverſiones in illum ſcriptorem meas mihi etiamnum apparandas eſſe, quas in Valerium Flaccum & Silium Italicum tantum non confectas in ſcriniis ſervo. Sunt tamen in promtu farragines ſcripturae diſcrepantis ex variis iiſdemque vetuſtiſſimis Prudentii codicibus a me jam olim inter peregrinandum collectae. Inter quos principatum facile tenet Puteanae bibliothecae codex litteris majoribus Romanis, quas capitales vulgo nuncupamus, exaratus, ſed magna ſui parte mutilatus & truncus, cùm in eo libri adverſus Symmachum conſcripti, aliaque nonnulla deſiderentur. Uſus quoque ſum libro Bodlejanae apud Oxonios bibliothecae pervetuſto, qui Prudentii omnia complectebatur. Uſus & Voſſianis membranis & *Laevini Torrentii* ſchedis. Sed quod ad rem non minimum facit, a *Langermanno* impetrari poterunt, quae ille ante annos hos duodenos, cum Lutetiae una convivebamus, ex antiquiſſimo Thuanorum codice excerpſit. Haberi quoque poterunt, quae *Emericus Bigotius* ex Ambroſiano libro longe vetuſtiſſimo, ac litteris itidem conſcripto majoribus Romanis, Mediolani ſibi comparavit. Eſſe tamen *Daumium*, virum in Saxonia eruditum ac humanioribus litteris probe inſtructum, in eo, ut Prudentium recenſeat, nonnemo ex amicis nuper monebat. Sed nil prohibet duplicem curam ſcriptori egregio ſub eandem tempeſtatem a duobus conſecrari. Majus impedimentum majorque procraſtinatio incumbit ac ſubverenda porro videtur a publicis occupationibus, quae, minitantibus nunc bellum foederato Belgio Britannis, ſolito denſiores me circumſtant, cum nunquam ſoleant intermittere, ſic ut abſit minimum, quin nuntios humanioribus litteris mittendos parem, niſi vitae privatae reddar, quo votis omnibus adſpiro. Claudianus meus jam pridem publice circumfertur, & niſi augurium me fallit, exemplar ejus tibi deſtinatum in manus tuas pervenit, ſin non recta per Monaſterienſes tabellarios via, at opera Celſiſſimi *Ferdinandi*, quod illi te adeſſe ſim opinatus, quando *Elzevirio Danieli* in mandatis dabam, ut geminum Claudiani exemplar Paderbornam curaret perferri, una cum hiſtoria *Loccenii* Suecica, quam princeps optimus videre deſiderabat. In Virgilio parum negotii mihi eſt reliquum, niſi quod *Chriſtina Alexandra* ſpem fecit, fore, ut ſubſidia haud exigui momenti ex aeterna urbe ſecum ad me perferat, cum pedem illinc movebit. De poëmatis

Digitized by Google

etiam meis lentum eſt negotium, in quibus tamen edendis occupari jam typographus coepit. Praeter *Schefferi* de Pythagorico dogmate commentarium, prodiere nuperrime ejuſdem cura apud Ubſalienſes Tactica Arriani & Mauritii hactenus inedita: prodibit propediem ejus de ſtylo opuſculum. *Barenklavius* in regni Suecici Senatorem proximis comitiis eſt erectus, conſpirante omnium ſuffragio, quae dignitas raro confertur in illos, quos natalium ſplendor haud comitatur. Nactum te eſſe codices membraneos complures in itinere Ratisbonenſi laetor. Chalcidii in Timaeum Platonis commentarius alicubi integer in priſcis bibliothecis latere creditur. ita certe perſuaſum habebat ut crederet *Holſtenius*, *ὁ μακαρίτης*, qui eo ſcriptore plurimum delectabatur; cujus alteram tantum partem publice circumferri haud ignoras. Celſiſſimo Principi, quem in oculis aſſidue fero, me ut de meliori nota commendes, etiam atque etiam rogo. Vale, Flos amicorum, & feſtinatae ſcriptioni ignoſce. Exarabam Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXV. Kal. Februariis.

EPISTOLA CCXXXVII.

NIC. HEINSIUS

Bern. Rottendorffio.

Monaſterium.

Dies viceſimus, ni fallor, nunc exactus eſt, quod pro Prudentii ſcriptis exemplaribus ad me perlatis gratias qualeſcunque agebam, mi Rottendorffi, pari gratiarum actione nunc apud te defungor pro epiſtola herois *Ferdinandi*, tuo beneficio proximis diebus reddita, ad quam reſponſum hîc habes minime procraſtinatum, ne tantae viri Principis benevolentiae videar defuiſſe. Caeterum, quod proxima occaſione ſignificare neſcio quomodo negligebam, alibi curis occupatus, id nunc addo, eſſe nonneminem ex amicis meis, in foederato Belgio, qui aveat doceri, quid factum ſit ſchedis poſtumis *Mallincrotii* *τοῦ μακαρίτου*, praeſertim iſti apologiae, quam Eraſmo noſtro dederat. Parari quippe a bibliopolis in Gallia Lugdunenſibus operum Eraſmianorum editionem novam, cui Apologiam hanc non inconcinne aut praeter ordinem, aut praefigi poſſe, aut ſubjungi, ſi vobis harum rerum cenſoribus acerrimis id minime inconſultum videatur. Tu quaeſo nonnihil reſcribe, ut deſiderio hominis amiciſſimi, is eſt [1] *Hadrianus Wallius*, ſatisfiat.

Plura

[1] Vide Epiſt. XV. & XVI. *Walli* & *Heinſii* tom. III. pag. 869. Apologiam vero illam, quam pro Eraſmo ſcripſerat, prodiiſſe neſcio. *Martinus Lydius* olim ſcripſerat, de qua vide *Baylii* Lexicon tom. II. pag. 1100. quam *Merulae* edenti vitam Eraſmi ſubmiſerat *Joannes Lydius*, ut diſcimus ex Epiſtola ejus ad *Merulam* tom. II. Sylloges hujus pag. 376. & quam fruſtra diu quaeſivi in *Merulae* vita Eraſmi Anno 1707. Leidae edita. Sed quae nunc legitur in X. tomo operum Eraſmi novae editionis. Aliam apologiam edidit nuper 1713. *Marſollerius*, quam Jeſuitae Trevolnienſes cum in ephemeridibus ſuis maligne carpſiſſent, partes *Marſollerii*, vel ipſe, vel alius ſuſcepit in diſſertatione inſerta commentariis literariis (*memoires litteraires*) Hagae 1716. tom. II. pag. 336. *Joh. Richardus* etiam Coloniae Anno 1688. edidit libellum, quo illum cum Eccleſia Catholica ſenſiſſe probare conatus eſt, quae *Lydii*, ſi eam vidiſſet *Richardus*, contraria eſſet.

Plura quae nunc ſubtexam, haud ſunt in promtu. Niſi id unum, ardenter anxieque memoriam mei me velle tibi commendatam eſſe, nec minus illi Principi, quem ego prae caeteris mortalibus unice in oculis fero. Vale. Exarabam Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXV. a. d. VI. Kal. Mart.

EPISTOLA CCXXXVIII.

NIC. HEINSIUS

Bern. Rottendorffio.

Monaſterium.

DIU eſt, vir clariſſime, quod me rerum tuarum ſtatus omnino latet. Nec opinor tamen mei ſtudium apud te frigere, cujus ſingularem benevolentiam tot argumentis habeo perſpectam. Diviſerunt nos bella, ne ſola ab intervallo locorum eſſet injuria. Bella inquam, quae cum patriae & tuae & meae minus fortunata obvenerint, mihi tamen & privatim damnoſa ſenſi. Miſſis quippe Amſtelaedamo ad me Octobri menſe Anni CIↃIↃCLXV. centum aureis per tabellarios ab *Elzevirio*, cum a bello metus haud eſſet, reſignatas ajunt a Principe veſtro praeter exſpectationem litteras, & rei pretioſae quod in iis comparebat, fiſco addictum. Mihi certe aureos illos periiſſe invitus deprehendi. Sed ab hiſce ingratis ad alia tranſeamus. Poëmata mea, cum difficillimis hiſce conflictata aliquamdiu temporibus, lucem vix tandem vident, quorum exemplar aut accepiſſe ab *Elzevirio* jam debuiſti, aut mox es accepturus. Vile hoc munuſculum ut pro cetera tua comitate in partem haud malam interpreteris, enixe te rogo. Maroniani & Prudentiani codices, quos ex bibliotheca tua depromptos benigniter omnino communicaſti, jam ad te rediiſſent, (ſum enim iis jam magna ex parte uſus) ſi obſeſſis per militem viis liceret. In Prudentio praeter libros adverſus Symmachum conſcriptos vix alia mihi enotanda reſtant: ut paucorum dierum otium, quod propediem captabo, *Principis Paderbornani* deſideriis utcumque poſſit reſpondere, cui tanto viro gratificari unice cupio. Virgilianae lucubrationes tanto plus curae ac temporis requirunt, quanto ſcriptor divinus poëtas omnes carminis felicitate poſt ſe relinquit intervallo. Ut in publicum obſervata iſta non tam cito ſint proditura. Res tuae quo ſint loco, quid mediteris ipſe: quid Princeps ille, purpuratorum ac Germaniae univerſae decus, de quo dudum eſt quod nil audio, ſi me docueris, habebis inſigni beneficio tibi obaeratum. Vale, humaniſſime & amiciſſime Rottendorffi. Exarabantur Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXVI. a. d. XV. Septembr.

EPI-

EPISTOLA CCXXXIX.

BERN. ROTTENDORFFIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NObiliſſime, Ampliſſimeque Domine. Quod anterioribus hebdomadibus domi meae non offenderis me, dolenter tuli, quod teſtor ſyncera mente; obtuliſſem domum meam, rhedam & equos, immo quidquid eſt fortunarum, nec paſſus fuiſſem ut declinaſſes in hoſpitium publicum. Sed alias erit alia occaſio concurrendi, & ſeſe mutuum ſalutandi tam amica pectora. Adfui nuperis diebus *Principi Paderbornenſi*, cujus juſſu Numum aureum, illius Principis effigiem continentem, & alium ejuſdem ponderis & pretii pro clariſſ. *Voſſio* fieri hic curavi. Sub idem tempus nepos meus ex ſorore excurrebat Lovanium, & Amſtelodamum tranſiturus: concrediidiſſem illi ipſa agalmata, ſi tum ultima manus ipſis fuiſſet impoſita. Quaerenda itaque alia tutior occaſio; nollem enim illa tabellariis ordinariis committere, quorum nonnulli fluxae ſunt fidei. Si recte memini, petiiſti olim a me, in omne id minutatim inquirerem, quod adornaſſet olim *Mallinckrotius* noſter de vita, religione & doctrina magni *Eraſmi*; ſcias ex iis quadaem adſervari in muſeo meo, & ab ultima auctoris manu, & plura expecto. Sed caute hoc in paſſu mihi gradiendum, nec nimium haec apud talium poſſeſſores ſolicitanda; aut debuccinanda, alias ex facili poſſent ire in favillas, ut ita prorſus memoria tanti viri oblitteraretur. Magnus ille vir, cum quo mihi ab annis pluribus intima, immo fraterrima, interceſſit neceſſitudo, paucis menſibus ante mortem, ſuorum ad praelum paratorum ſcriptorum mihi ſubmiſit catalogum; quem tecum in praeſens communico. Extat etiam vita illius apud me, ipſiuſmet manu conſignata. Dum haec illino papyro vere ingemiſco, quod tantus vir in tantas miſerias praecipitatus. Non dubito quin legeris *Joh. Pierii Valeriani* Dialogum de Infelicitate literatorum, vere poterat in illo choragium ducere *Mallinckrotius* noſter. His vale & ſalve. Monaſt. CIↃIↃCLXVII. 20. Maii. Quid, quaeſo, fit noſtro *Gronovio?* citius ex pumice elicerem aquam, quam unicum literarum apicem ex illo. Reſcribe quid fieri velis numis illis aureis, nollem illos cuivis concredere, non enim contemnendi ſunt pretii. Alias tradam illos fido alicui amico excurrenti Amſtelodamum, ut Dn. *Elzevirio* in manus tradat: Notifices idem velim Cl. *Voſſio*.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCXL.

BERN. ROTTENDORFFIUS

Nic. Heinſio.

Melaviam.

Libero tandem fidem meam in tranſmittendo numo illo aureo, *Principis* noſtri *Paderbornenſis* effigiem continente: extimum illius ſchema fateor rudiuſculum eſt, aſt interior ſubſtantia melior. Subſtiti apud illum integrum menſem & quod excurrit, cum intenſiſſimis conflictantem febribus. Nunc, Deo ſint laudes, opera mea iterum in ſolido locatus; hinc heſterna die illinc domum reverſus; ſub quod tempus tabellarius ordinarius Amſtelodamum cogitabat; cui mox duos illos numos, unum pro te, alterum pro Clariſſ. *Voſſio*, ad Dn. *Elzevirium* deferendos concredidi, a quo utrumque capſula incluſum petes, & aequi bonique conſules. Vale, & me ama. Monaſt. Gueſtfal. CIƆIƆCLXVII. 18. Julii.

EPISTOLA CCXLI.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Ingens doctrinae tuae longe majoris admiratio, ſaepe hactenus per literas eam exprimendi mihi commovit deſiderium, quod quo minus exequerer, me cohibuit pudor, qui conatibus meis ſemper adverſatus fuit hactenus, ne ignotus te, virum illuſtrem & maximi nominis fama celeberrimum, intempeſtivis literis & alloquio forte ingrato interpellarem. Sed confirmavit animum, ſumma humanitatis tuae laude jam erectum, quae ſe modo offerebat occaſio, quam ſicuti negligere nequaquam oportuit, ita hujus fiducia benevolentiam tuam magnifice mihi promitto. Noveris, vir ſumme, pluribus abhinc annis, in monumentis, quae *Grutero* vel neglecta vel viſa nondum fuerunt, colligendis illuſtrandiſque occupatam fuiſſe *Reineſii* noſtri τοῦ ἐν ἁγίοις induſtriam, feliciori ſane, ſi quid judico, quam ullius alius ante ipſum ſucceſſu. Qui ſicut in inquirendis undique explicandiſque (iis non magis, quas noviter invenerat ipſe, quam quas ante collegerat *Gruterus*) inſcriptionibus fuit optimus; ita in edendis iiſdem, & ad lucem publicam promovendis minus fuit ſecundus: & expertus eſt adverſum magis, quam proſperum optimi viri labor fatum; de quo dixi quaedam in excuſa, quam ſolicitatus a bibliopola noſtro, cui perſuaſi ut edendo egregio operi ſumtus impenderet, ſcripſi, epiſtola; Hanc una cum ſpecimine, quod ad aulam mittendum fuerat, ut Illuſtriſſimi Senatores de typo & aliis ad iſthoc opus neceſſariis cognoſcerent, ad te quoque, vir ampliſſime, qui in quibuſdam partibus beatum Autorem juviſti, tuumque exactiſſimum judicium fero, ut de hoc conſilio noſtro ſententiam dicere, & de ſuc-

ceſſu ejuſdem ominari poſſis. Facies id autem libere: nam de candore quidem tuo non dubito, cujus fidem & integritatem exploratam habet, quam in aliquot orbis partibus abunde perſpexit. Patria tua, cujus publica & ardua negotia ſumma cum laude nec minore fide geſſiſti De mea quidem maximi tui nominis obſervantia, in eoque colendo indefeſſo ſtudio, ſecurus eſſe poteris; &quam velim, ut egregio aliquo documento iſtud tibi confirmare poſſim. Ergo niſi indignum me obſequii erga te gloria, qua maxime inclareſcere cupio, exiſtimaveris, audacter quidvis oneris, quam laudis meae maximam partem interpretabor, mihi injunges; & ſi quid in his terris noſtris curandum habueris, me uteris, qui tui cauſa maximas etiam moleſtias ſuſpicere cupio. Literariae frugis etſi non adeo fertiles, prorſus tamen nec ſteriles noſtrae jam ſunt terrae; & prodiit modo hîc Excell. *Thomaſii* de Exuſtione mundi liber, quem quod exiſtimarem ſerius ad vos perventurum, ſarcinulam his literis appendere volui. *Job. Ludolfus* ampliſſimus vir, & in aula Saxo-Alterburgenſi, cujus Cameram curat, magnae dignationis, Hiſtoriam Aethiopicam (lexicon ejus linguae jam olim in Anglia edidit) adornat, cujus en ſpecimen. Dn. *Wagenſeilius* his modo diebus diſſertationem epiſtolicam de *Legiſlatore pedum* Gen 49. qua modeſtiſſime & eruditiſſime ab eodem viro doctiſſimo (nam emiſerat hic ſuperiori anno diſſertationem de duce Judaeorum ſublato, in qua ducem exercitus pedeſtris a Jacobo per legiſlatorem de pedibus deſignari probaverat) diſſerit, editam ad me miſit. *Loccenii* Hiſtoria & Antiquitates Suecicae, majori apparatu quam extiterunt hactenus, nunc apud nos eduntur, & cis unum vel alterum menſem abſolventur. Ad *Bigotium* virum doctiſſimum, cum quo crebrum literarum a te coli commercium accepi, qua ratione literae perferantur, ſcire velim: per mercatores enim noſtros, qui ſaepius in Galliam proficiſcuntur, fruſtra inquirimus eruditorum ſedes, & literas ad hos perferendi ii modum ignorant, niſi locus, vicus & aedes, ubi habitent, indicetur, aut nominetur mercatorum aliquis celebrior, ad quem literae mittantur *Aeg. Menagius*, Gallorum clariſſimus, an adhuc in vivis agat, unde cognoſcam? Rogavit me bibliopolarum noſtratium aliquis, ut Amoenitates Juris Civilis recudendas ipſi ſuppeditarem, nempe ut eadem forma, qua Canonici Juris delicias *Strauchius*, quas collegerat & is ediderat, imprimi has quoque curaret: quod tamen fieri nollem, ſi adhuc viveret nobiliſſimus & eruditiſſimus vir, aegre forſan laturus ab externis ſcripta ſua involari. Varias lectiones *Reineſii* auctiores & emendatiores propediem dabo; praelo eas jam ſuperiore menſe commiſi. De tuo quid Valerio Flacco fiat, de quo jampridem praeclara nobis promiſimus, qualia in Claudiano, Prudentio & cumprimis Ovidio, miramur; avide expectamus. Vale. Dabam Lipſiae Nonis Januarii Anno CIↃIↃCLXXVI. quem ut ſubinde alii excipiant tibi feliciſſimi, ſtudiorum ratio Deum venerari jubet.

EPI-

EPISTOLA CCXLII.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

NIhil profecto auſpicatius optatiuſque per vitam omnem adfulſit mihi, Clar. *Carpzovi*, tua illa compellatione nupera, quae cum per ſe jucunda in primis ac perhonorifica praeter ſpem ſupervenit tempore prorſus funeſto, ac fragoribus armorum miſerrimum in modum nos obtundente, ſic nuntios tulit longe gratiſſimos ſuper re litteraria, cui unice jam a teneris unguiculis volo, totque ac talibus donis adfatim cumulatam ſeſe inſinuavit mihi, quibus ego ne Perſarum quidem gazas potiores duxerim. Ita & luculentam adfectus tui aeque ac munificentiae teſſeram in una eademque epiſtola ſum amplexus, & complura didiciſſe me cognovi, quae maeroris nubem, animo meo pridem adfuſam, per ſummas haſce temporum difficultates plane detergant atque amoliantur. Nam ut pereruditum & laude debita haud quaquam fraudandum Cl. *Thomaſii* commentarium de Stoica mundi exuſtione nunc non tangam, quem nondum perlegiſſe totum mihi contigit, quod judicarem ſciagraphiam Hiſtoriae Aethiopiae Ludolphianam multa continere, quae morari oculos Magni Etruriae ducis merentur, Principis, ut artium bonarum cognitione pulcherrime inſtructi, ſic rerum exoticarum prae caeteris mire curioſi, ipſum libellum per tabellarios, ut primum licuit, Florentinam in aulam mittendum curavi, acceptum haud dubie illic, ut qui maxime, futurum. De ſpecimine vero inſcriptionum antiquarum quid narrem? Cum conclamatam omnino illius operis editionem rerer, ſic enim ferebant rumores, incredibile dictu eſt, quanta voluptate ad conſpectum ejus ſim perfuſus. Auguror profecto fore, ut Sereniſſimus Saxoniae Elector apud ſeros poſteros mercedem tanto beneficio parem ſit conſecuturus, meritiſſimam nominis immortalitatem, quando ſaeculi hujus non eſt referre gratiam pulcherrimo facinori ſatis convenientem. Quae a me olim collata ſunt ad lucubrationem illam exornandam, exilia illa plane & perpauca, tanti mehercules non erant, quorum tam invidioſo mei nominis cum praeconio in ipſa praefatione meminiſſes. Eram potiora longe ac ulteriora communicaturus, quae in Italia collegi olim, praeſertim e ſchedis *Pyrrhi Ligorii* a *Luca Holſtenio* ſuppeditata, niſi morte praeventus magnus *Reineſius* nos id agentes deſtituiſſet. Fieri etiam potuit, ut aliunde ea ſit nactus ſenex optimus. Sed aſſervantur praeterea penes me nonnulla poſt obitum ejus effuſa, quae conquiram in ſcriniis meis, ubi primum bibliothecam omnem licebit excutere, ut tibi cedant utenda, ſi quam fortaſſis marmorum vetuſtorum appendicem lucubrationibus Reineſianis attexes. Audio Marmorum Arundelianorum a *Seldeno* illuſtratorum editionem locupletiorem, ſed nondum mihi inſpectam, apud Britannos prodiiſſe. Exſpecto etiam ex Italia propediem ejus

argumenti nonnulla ſuppeditaturos codices, illic terrarum recens juris publici factos. Sed hac de re plura, ubi inſtituti tui rationem propius cognovero. Multum equidem demereberis orbem eruditum hoc labore tam pio tamque utili. Nec parum debebunt tibi poſteri pro variis ejuſdem *Reineſii* lectionibus, quarum te moliri editionem multum adauctam ex tuis intelligo, praeſertim ſi partem illius operis ſecundam, hactenus deſideratam & pro deperdita habitam, luce publica donabis. Valerio Flacco, quando ſcire poſtulas id, manum admovebo, ubi a rei familiaris componendae moleſtiis, quae me totum nunc exercitum habent, nonnihil emergam, quod ante decurſum fore proximae aeſtatis confido, ſed inter haec bella quis feriae meditationi locus? aut quid concinnum chartis illinatur? interpellat praeterea valetudo, nec lucubrandi contentionem admittit. Cum Gallis rarum propter haec bella mihi nunc intercedit litterarum commercium, ſublato praeſertim e vivis viro illuſtri *Joanne Capelano*, a quo frequentes admodum accipiebam epiſtolas, antequam collidarentur Belgae cum Gallis. *Aegidius Menagius* etiam vivit & valet, daboque operam, ut proxime ex me cognoſcat, & quid ille comprobet editionem illam Amoenitatum juris, quam apparatis. Scribo enim non numquam ad *Emericum Bigotium*, illi in paucis amicum, qui Rotomagi nunc fixit ſedem, ac vicinus habitat in illa civitate Patribus Oraſtorii, quos vocant. Si quid voles ad illum litterarum, mihi permittas licet. Quod reliquum eſt, vir Clariſſime, ita de me ſtatuas volo, neque fore ut committam mea ſupinitate interverti mihi benevolentiam ſingularem, eo luculentiorem, quod ſponte oblatam; operamque a me dandam fore pro virili, tum munificentiam tuam, non quidem pari liberalitate, ſed tamen animo non prorſus ingrato foveam ac remunerem. Vale, meque in tuis, quod cupio vehementer, numerare perge. xx. Februar. Gregor. CIↃIↃCLXXVI. Hagae Comit.

EPISTOLA CCXLIII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

MOleſtias difficillimi itineris, ex quo heri demum redii domum, poſtquam per quatuor ſeptimanas Dreſdae mihi commorandum fuit, humaniſſimae tuae litterae bona fide abſterſerunt, in quibus cum benevolentia certare animadverti elegantiam, neque adhuc decernere licet, penes utram harum victoria ſit. Nam ſicuti confuſa res gaudium eſt, & varia atque indiſcreta animo objicit, ita difficile mihi fuit definire, majorine cum admiratione cultum atque inuſitatum iſtum dicendi ornatum (quem haereditario jure ab incomparabili Parente nactus, cum accedere ei nihil poſſe videbatur, novis tamen incrementis auxiſſe videris) proſequi; vel amore & obſervantia inſignem, quam e literis prolixiſſimis humaniſſimiſque intellexi, humanitatem colere deceat.

In

In qua dubitatione haerenti, & undique circumſpicienti, qua ratione tam inſignem benevolentiam remunerari poſſim, dum omnis nunc quidem praeciſa occaſio eſt, malorum nominum exemplum ſuccurrebat, quibus dum praeſens pecunia non ſuppetit, qua ſe debito liberent, ſolutionem differunt. Pari modo & literarum tuarum exhibitum honorem, quem maximi beneficii loco habeo, & ſancte teſtor nihil per integram vitam mihi contigiſſe glorioſius, quia alia ratione nequeo, nuda & ſimplici confeſſione, adjecta ſimul promiſſione, nequaquam in ingratum aut immemorem iſtum collatum fuiſſe, colere volui. Et his quidem literis intervenientibus cuncta mea officia in quavis etiam re, quam vel mihi committere voles, vel ego exequi potero, tibi devincta habebis, meque ipſum perpetuo pietatis atque obſervantiae nexu obſtrictum. Ad *Ludolſum* de cura tua circa ſciagraphiam Hiſtoriae Aethiopicae, in Hetruriam ut promoveatur, ſcribam proxime; ipſius interea nomine ampliſſimas tibi ago gratias. Reineſiani operis ſucceſſus vereor ut impediatur per belli calamitates, quod noſtris regionibus proximat: copiis Brandeburgicis & Caeſareanis non hoſtilibus quidem, ſub ſpecie tamen amicitiae omnia vaſtantibus, & ipſo bello magis exitialem pacem colentibus, in agris provinciae noſtrae aeſtiva non minus, quam hiberna hactenus, agitantibus. Mira ſane eſt bellorum hodie facies, queis copiae, ultra quadraginta milliaria ſaepe diſperſae ſunt ejuſdem ducis, ſaltem ut vicinis male ſit, & eidem bellorum ruinae involvantur omnes. Noſtrum ſane Sereniſſimum Electorem, a bello alieniſſimum, blandiſſimis hactenus verbis ad iſtud invitarunt Caeſareani, de Suecorum clade ſummopere gaudentes; & cum parum hac ratione conſilia ſua proficere intelligant, nunc provinciam depopulationibus vexant, ut bello eam implicent. Id metuentes bibliopolae, qui probe intelligunt inter armorum ſtrepitus non exaudiri teneras Muſarum voces, mercem librariam inemtam relinqui, ad majoris operis editionem, cujus lucrum non praeſens eſt, trepidant, neque temere eam aggrediuntur: potius Concionatoribus vel Advocatis, quorum ſeges uberior eſt quam eruditorum, idoneos libros, ut ſchedas Voluſianas, quae praeſente pecunia emuntur plebi, excudunt. De *Brummero* ita eſt, ut ſcribis, in torrente Arberino eum interiiſſe: quod hoc ipſo die cum accuratius inquirerem, confirmaverunt ipſius fratres, mercatores; & neglexeram cum ſchedam conſcriberem, id ſcrutari, contentus eo, quod audiveram antea, Lugduno Genevam abiturientem aquis ſuffocatum eſſe, quas putabam fuiſſe lacus Lemanni ſive ſtagni Genevenſis. Neque multum adeo hic error nocebit, ſiquidem ſcheda iſthaec, quam rogatus a biblipola ſcripſi, ſaltem ut aulae gratia inſtituto huic magis conciliaretur, nunquam futura eſt ipſius operis acceſſio, in pauciſſima etiam diſperſa exemplaria (neque plura quam viginti excuſa ſunt) adeo ut paucis, ad quorum conſpectum ea perveniet, poſſit imponere. Alium eumque graviorem in ea commiſi errorem, dum *Pyrrbi Ligorii*, qui ſeculo abhinc vixit, benevolentiam praedicavi in juvando iſthoc inſtituto, cujus tamen laus omnis tibi debebatur, qui e ſchedis *Ligorii* iſta ſuppeditaſti τῷ μηχανέρῃ. nempe de *Ligorii* aetate mihi non recte conſtabat antea, & paſſim tamen eum

 lau-

laudari animadvertebam in ſyntagmate. *Daumium*, cum quo alias nullum mihi intercedit literarum commercium, proxime de faſciculo, num tranſmiſerit, interrogari curabo. *Locceni* Hiſtoria Suecica, quam curae meae commiſit Autor, Senex optimus, auctior multum prodiit apud nos, quam extabat antea: neque enim gloriae gentis, a qua damna & beneficia non exigua accepit provincia noſtra, invidemus, ego quidem optime cupio. Indices ad eam contexui, & ut emendatior ederetur, curavi. Jam in Antiquitatibus Sueogothicis excudendis occupantur operae. *Marshami* Canonem Chronicum ex conſilio meo, cum pauca ad nos perferri exemplaria cernerem, eaque pretio majore divendi, recudi curavit aliquis noſtratium biblipolarum: multa & innumerabilia menda, quibus prior ſcatebat editio, e noſtra ſublata eſſe, ipſi etiam agnoſcent Angli. Francofurti vaſtum Antigrotianum *Calovii* opus biblicum, cujus hactenus prior ſectio, quae vetus Teſtamentum illuſtrabat, ſaltem extitit, nunc integrum abſolutum eſſe, ab Autore ad me venientes literae nunciarunt; addidit, doni loco ſibi mille Imperiales a Sereniſſimo Electore eſſe oblatos, laboris pretium, quem tamen jam antea, cum ſeorſim quaeque exiret ejus particula, ſive bibliopolae ſive Reſpondentes (nam ſub Diſputationum ſchemate fruſta ejus prodibant) penſaverant. Cum *Calixto* Helmſtadienſi ingentes eum iterum ſuſcitare lites, ad me perſcriptum eſt, de quibus, quamprimum infeſtis ſignis concurrerint, te faciam certiorem: ipſe enim adhuc earum rationem ignoro. *Thomaſius* hac hebdomade Regulas Philoſophicas juſto emiſit libello in publicum, quibus tamen parum quod te capi exiſtimem, non immorabor. *Rappolti* in Horatium Commentarium ſuperiore jam anno apud nos editum, te vidiſſe arbitror: quaeſo quid de eo ſentias, indices; parum ſane tibi placere poſſe, ex cauſa non una ſuſpicor. Frater meus adverſus *Maſenium* Jeſuitam libellum futuris noſtris vernalibus nundinis emittet, juſſus ut eum ſcriberet a quibuſdam Proceribus in aula. Mihi vero cum iſthoc hominum genere manus conſerere ſemper diſplicuit; raro enim integra dignitate paratur, ſaepe convitiis infamis redditur victoria. Alter Fratrum *Ligtfotii* Hebraice Talmudicas in Euangeliſtas notas nuper recudi curavit, pro quo ſtudio invidiam & obtrectationes reliquorum Theologorum aegre ferentium Calvinianorum, quos vocant, in noſtris nidis denuo excludi pullos. Adeo nempe hic vigent partium ſtudia, quibus nunquam me immiſceo, malo otioſus eorum eſſe ſpectator. Vale, vir ampliſſime, neque me quemquam tui ſtudioſiorem exiſtima; quod ſi noſter hic ſcribendi impetus tibi non diſplicet, crebras hujuſmodi literas a me poſtula, quibus quantum abeſt elegantiae, tantum obſervantiae & cultus ineſſe exiſtimabis. Dabam Lipſiae d. IV. Kal. Mart. Anno CIƆIƆCLXXVI.

EPI-

EPISTOLA CCXLIV.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

Iraſcor mihimet ipſi non leviter me hercules, quod ſub ipſum neceſſitudinis noſtrae exordium, quando aequum omnino erat operam cum maxime a me dari, ne quid peccarem in peculiarem illam, vir Clariſſime, benevolentiam, qua me immerentem artiſſimis es complexus modis, partibus meis defuiſſe argumento tam manifeſto deprehendor. Quod ſi jam paria tecum facere non poteram in hoc mutui adfectus certamine, tuis certe veſtigiis tuoque exemplo erat inſiſtendum, ut vel paſſu non aequo ſubſequerer ſaltem, quem non dabatur aemulari. Ceterum cum culpa omnis dilati tanto tempore reſponſi jure optimo conjicienda ſit in unam valetudinem, quod malum mihi jampridem adeo familiare factum eſt, ut raro intermittat, tuae nunc erit benignitatis arbitrari, ignoſcendumne ſit confitenti reo, an implacabiliter ſuccenſendum, deque ultione cogitandum habeas, quam ipſe praeſumſi quodammodo, indignitate facti graviſſimum in modum commotus. Hoc unum pro cauſa tamen mala interim dixiſſe liceat, immane quantum aberraſſe a vero, ſi ſuſpicaris, quicquam alloquiis tuis, tam excultis omni litteratura, tamque amabilibus offerri poſſe jucundius mihi acceptiuſque. Praeſertim cum inde cognoſcam, atque ediſcam complura ſemper harum lucubrationum, quibus inter vos, communi hac bellorum, Europam paene univerſam concutientium, calamitate vacuos, multumque hoc nomine felices cenſendos, viri eruditionis laude ſpectati, humaniora ſtudia illuſtratum eunt, ac pro virili exornant. Videbaris ultimis tuis frigidam quodam modo affudiſſe ardentiſſimae exſpectationi meae, de Reineſianis inſcriptionibus in lucem tua opera mox proferendis, ſed bene habet, quod nundinarum Francofurtenſium Catalogus deſperare nos vetat. Cum ego amicos Gallos Italoſque tam laeto nuntio haud quaquam fraudandos eſſe ſim ratus, qui opus illud, publicae utilitati egregie conſulturum, non minus avide quam ego ulnis ambabus, ubi prodibit in lucem, amplexuros eſſe uno conſenſu profitentur. Audeoque ominari ſereniſſimum Electorem haud ſubtracturum impenſas, quas promovendae editioni operis tam eximii abs ſe ſuffectum iri ſpopondit pridem, laudabili in primis exemplo. Specimen Ludolfianum Hiſtoriae Aetiopicae, quod in Etruriam per tabellarios miſeram, juxta meam commentarii ipſius expectationem ea in aula, cum apud Ducem ipſum, tum alios apud proceres excitavit, ut non poſſit vir doctiſſimus ſine certa nominis ſui gloriaeque contumelia procraſtinare libri editionem. Utinam & apud nos homines litterati, qui e multis perpauci nunc ſuperſunt, veſtra cognitione dignum nonnihil moliantur. Quod tamen ne ſperari quidem par eſt, niſi profligato bello pax adfulgeat quam primum. Meurſianas trium inſularum antiqui-

quitates, a me inventas Holmiae in Bibliotheca regia, ac typis apud nos deſcriptas, ut meo nomine ad te perferendas curaret Elzevirium rogavi. Prodibunt etiam hac aeſtate Ciceronis epiſtolae, animadverſionibus *Joh. Georgii Graevii* illuſtratae, fortaſſis & operum Grotianorum pars Theologica, in tres tomos ingentes diviſa. *Pyrrhus Ligorius* Italus in lucem nihil emiſit, praeter exiguum libellum vernaculo ſermone conſcriptum, editumque ante annos plus minus cxx. quo antiquitates illuſtrantur Romanae. Parabat immenſum opus de iiſdem antiquitatibus in volumina circiter xxx. diſtinctum, cujus tomos duos aut tres eminentiſſimus Princeps *Franciſcus Barbarinus* curavit deſcribendos, ac ſuae Bibliothecae vindicavit. E quibus inſcriptiones antiquas manu ſua *Lucas Holſtenius* excerpſit mecum communicatas ante annos hoſce XXVIII. Quinquennio poſt miſſus denuo in Italiam a Suecorum Regina, quod ea cognoviſſet opus omne *Ligorii* in Taurinenſi Ducis Bibliotheca aſſervari, ejus deſcribendi copiam a matre Ducis in uſus regios flagitavi, reſponſumque tuli ſe donaturam ipſo autographo Reginam; ad quam liber ipſe poſtea, ni fallor, eſt perlatus, in quo longe plurimas exſtare inſcriptiones hactenus publico non exhibitas ut credam, facit ſpecimen Holſtenianum e paucis vaſti operis corraſum voluminibus. Londino litteras accepi modo, quibus narratur, prodiiſſe illic marmora Arondeliana curis ſecundis *Seldeni* partim, partim aliorum animadverſionibus illuſtrata. Theologorum iſtae contentiones tam acerbae utinam interquieſcant tandem, cum plus conferre videantur ad Chriſtiani nominis diſpendium, quam incrementum. Apud nos quoque neſcio quis nuper exortus eſt Coccejaniſmus, qui Theologos noſtros, ni mature provideatur huic malo a proceribus foederatae Belgiae, atrocem in modum collidet. *Rappolti* in Horatium commentarios, quos memoras, haud vidi. Nec eorum exemplaria hactenus, quod ſciam, ad nos ſunt advecta. *Emericus Bigotius* ad me ſcribit, conſultum a ſe per litteras *Aegidium Menagium*, de nova Amoenitatum juris editione, quam bibliopolae veſtrates meditantur, reſpondiſſe amicum ſuum, auctores ſe vobis eſſe, ut editionem in breve tempus differatis. Ita fore, ut exemplar ab ipſo auctore variis in locis auctum atque emendatum conſequamini. Supremam epiſtolae verboſiori plus aequo manum impoſiturus unum, quod a te petam, hoc eſt, ut familiariter inter nos in poſterum agamus, ut amicos decet minime fucatos, procul habitis verborum phaleris, omnique orationis lenocinio, cum invidioſa laude conjuncto. Nam & ego inſtrumentum ſupellectilis meae tam curtae abunde habeo perſpectum, & uno candore, quem amicis praeſtare ſemper ſum paratus, cenſeri malo, quam iis laudibus, quas in me nec agnoſco, nec aliis liquere ſum certus, qui me minus amant, quam abs te diligor. Vale, & mihi velle perge. Hagae Comitum a. d. IV. Eidus Majas CIↃIↃCLXXVI.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCXLV.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

EA infelicitate laboro, ut locorum intervallo, quo disjungimur, temporis quoque, quo literae tuae ad me pertingunt, reſpondeat diuturnitas, ſeroque ad me perveniat gratiſſimus earum uſus. Et neſcio unde factum ſit, ut IV. Eid. Majas datae his demum diebus ad me perlatae ſint, pro qua omnem aliam facilius ferrem moram. Tantam ſane, poſtquam redditae ſunt, attulerunt voluptatem, ut nulla major afferri potuerit; tum quia tuae ſunt, cujus omnia admiror & diligo, (ne quid amplius dicam, quod prohibes) tum etiam quia ex illis etiam cognovi multa rem literariam attinentia, quae jucundiora cognitu mihi ſunt, quam exiſtimare facile poſſis. Cum primis de *Grotii* incomparabilis & vere divini viri operibus junctim edendis gratum fuit cognoſcere. Etſi enim omnes ab ipſo editos libros poſſideam, quippe quos tanti aeſtimo & in tantum laudandos exiſtimo, in quantum eruditio & doctrina intelligi poſſunt; de Belli etiam & Pacis jure θαυμασίως libros per quotidianum uſum adeo familiares mihi reddiderim, ut memoria complexus fuerim complura eorum capita; quippe in iſtis ex ſuis penetralibus erui civilem ſapientiam, ex opulentiſſimis theſauris depromi prudentiam, nec nudam eam aut inornatam, ſed magnifico apparatu inſtructam animadverti: tamen cum non ignorem, quam multa adhuc Maximi viri ſcripta ἀνέκδοτα lateant; cumprimis epiſtolae, (has vero in maximis deliciis habeo omnium autorum, ſiquidem in iis varia & multa eaque miſcellanea eſt eruditio) quarum apud Dn. *Blavium* Sen. cum tribus abhinc annis Amſteoldami eſſem, ampliſſimum vidiſſe memini faſciculum, ipſius Summi viri τῶν ἐν ἁγίοις manu ſcriptum; magna ſpes eſt hac ratione & occaſione iſtas reliquis operibus acceſſuras eſſe, & rem literariam egregia hac acceſſione veluti laetiſſimo incremento auctum iri. Quo loco non poſſum non indignari quodammodo iis, quorum in manu & copiis hujuſmodi opes deliteſcunt, quas tamen publico invidentes premunt, & ad inſtar pervigilis arboris aureae cuſtodis apud Naſonem tuum, ne ad ullius conſpectum tanta perveniant bona, cavent. Quo in numero ne te quoque habeam, cujus beneficio praeter Poëmata & Orationes vix quicquam ex ampliſſimis paternis bonis ad nos pervenit, propriorum foetuum praeſtantiſſimorum prohibet excluſio', qua illorum deſiderium quodammodo cohibuiſti vel explevisti. Sed ne ſchedae Paternae pereant, & cumprimis epiſtolae, quarum maximum orbi erudito excitarunt deſiderium nonnullae hinc inde ſparſae, quas indice collegi omnes, in his talibus conquirendis aſſiduus, prohibebis. Credas ſane me ultra eruditionis & doctrinae ipſius terminos in pretio habere, & velut ſanctius quiddam atque divinius in Divo tuo *Parente*, *Grotio* & *Salmaſio*, quos identidem Reip. Litterariae triumviros ſoleo appellare, venerari: quorum poſtremus etſi ſaepe

in famam & illuſtre nomen ſummi Parentis tui injurius fuerit, exorto inani de Lingua Helleniſtica certamine, placet tamen etiam furor & febriculoſae mentis quaſi acceſſus. Dum epiſtolarum mentionem feci, incidunt *Cunaei* viri eruditiſſimi elegantiſſimique literae ad amicos, quas uno volumine congeſtas & deſcriptas vidiſſe memini inter κειμήλια Gronoviana. Maximi facio hujus viri opuſcula alia, neque enim multa magnaque in publicum emiſit, & quae emiſit, poſſideo & amo omnia, ſuperiori etiam anno, ut apud nos Orationes recuderentur, Autor extiti; & quovis pretio comparare vellem epiſtolarum uſum, proinde eas edi, ſicut ſuperioribus annis Barlacanae nitidiſſime editae ſunt cura Generi, maximopere cuperem. *Meurſii* trium Inſularum deſcriptionem, cujus in literis tuis ſpem mihi feciſti, nondum accepi, eamque apud mercatorem Amſtelodamenſem, qui literas tamdiu penes ſe habuit, haerere exiſtimo: in anteceſſum vero gratias ago maximas, & qua ingens hoc beneficium demereri poſſim, omni ratione ſtudebo. Unus ſane tu collabentium in Belgio ſtudiorum adhuc agere videris cauſam, & maximi Parentis exemplo eorum ſuſtinere gloriam, niſi quod major quodammodo prae iſto tibi debetur laus, qui ſolus & ſine pari agis, quod is cum *Grotio*, *Voſſio*, *Barlaeo* & aliis maximis ſeculi viris perfecit. Ab injuriis quoque temporum & iniquitate fatorum ut vindicentur iſtae, quas dixi, Anteceſſorum tuorum reliquiae, omni ratione providebis, neque patieris intercidere antea iſta ſeculi ferrei fragmenta, quod nunc neſcio quid ferro gravius minari videtur, & belli calamitate & fato quaſi omnibus bonis artibus in exilium actis. Ex Italia ſuperioribus diebus miſſas accepimus *Ferrarii* Origines Linguae Italicae, eruditas ſane & elegantes, quarum autorem ſolum quoque in Italia, eruditorum olim ſede, fugientium Muſarum curſum ſiſtere intelligo. Quae de *Pyrrho Ligerio* narras in tuis literis, nunquam antea audiveram, neque de ipſo *Pyrrho* quicquam reſciveram; ſaltem ex libello, quem *Schefferus* de re vehiculari edidit, mihi erat cognitus. *Menagii* & *Bigotii* humanitatem cum ſumma eruditione conjunctam exoſculor, & conſilium edendarum J. C. Amoenitatum bibliopolae ut in aliud tempus differat, auctor ero: jamdum etiam quorundam amicorum deſiderio accerſitis a Nob. Dn. *Elzevirio* nonnullis libelli elegantiſſimi exemplaribus ſatisfeci. Religionis nova diſſidia apud vos iterum oriri, & factioſa *Cocceji* aliorumque citari nomina, doleo: relatum autem jam antea mihi fuerat, ſenem optimum *Heidanum* officio ob partium nimis acre ſtudium eſſe exutum. Quod factum miror, ſenium & merita viri reputans; ſed quid non facit religionis inepta perſuaſio, quae Fratres, ſaepe etiam Parentes cum liberis committit, & intempeſtiva ſemper movet certamina? qui affectus errori atque falſae opinioni innixus, non pietas dicendus aut religio eſt, ſed ſuperſtitio. Hic *Gomari* apud vos olim & *Arminii*, apud nos hodie *Calixti* & *Calovii* colliſit animos, & in ipſis partibus diverſa excitavit ſtudia. Et tamen de iis capitibus nonnunquam acerbe contenderunt, quae ad pietatem nihil omnino conferunt, quaeque utut ſe habeant, genuinum amorem adverſus Deum, ac debitum erga homines officium nec promovent nec impediunt. De iiſque interdum dimicatur, de qui-

bus

Digitized by Google

bus revera nullus inter partes eſt diſſenſus, ubi neuter errat, niſi eo ſolum, quod alterum errare credit, ſibique adverſarium fingit. Scilicet inſidet eorum animis occulta quaedam & ſubtilis arrogantia, qua fit, ut ſemel ſuſceptum bellum non facile deſerant, malintque animoſius diſceptando victores ac ſuperiores videri, quam modeſta conciliatione & pacificatione in imbecillitatis, propriarum virium diffidentiae, vel erroris etiam ac incogitantiae ſuſpicionem incidere. Accedit praerapidus ingenii fervor, quo fit, ut de iis, quae paulum obſcurius aut incommodius dicta ſunt, praeceps judicium feratur, ne adverſariorum ſententia, qua par eſt, patientia audiatur; ubi vero de Antagoniſta vel ſemel iniquius ſentire coeptum, tum quicquid ille dicit, in pejorem partem rapitur, & aliud ex alio bellum ſeritur, quaeque optime atque innocentiſſime dicta ſunt, in novam altercandi materiam convertuntur. A qua ratione animus meus longe abhorret, quantum a bellis, quibus hodie totus orbis flagrat, tantum a controverſiis hujuſmodi alienus. Verum enim experior, nihil Muſis cum Marte eſſe commune, & humaniores literas ineruditas iſtas pugnas & contentiones averſari, quas barbara illa ingeniorum corruptrix, judicii vaſtatrix, eloquentiae inimica, prodigioſarum tum cogitationum tum locutionum mater Sophiſtica movet, qua nihil niſi vitilitigare & inanibus mente ac ſenſu caſſis vocibus tum nobis tum aliis imponere docemur. Ergo ſicut praelia non aliter, quam in chartis hebdomadalibus ſpecto, quas nobis nuncii advenientes impertiunt, ita nec iſtis me immiſceo turbis, quae in eccleſia aut ſcholis moventur indies, quas ſatis habeo e chartis, quarum ampliſſima ſeges naſcitur, cognoſcere. Caſtra & partes nec amo nec ſequor, niſi nunc illa forte, in quibus imbellis cum matre puer ſemotis arbitris belli damna reſarcit, quae inire animus eſt. Nam ut de privatis etiam rebus meis aliquid ad te perſcribam; cum lectiſſima Virgine *Anna Eliſabetha Jegers*, celeberrimi apud nos Mercatoris filia, & vitae & fortunarum contubernium facere conſtitui; & nuptiis quidem earumque ſolennibus dies IX. Kal. Novembr. dicta eſt. Ambo floremus aetatibus; & ut ſtudiis Muſiſque commodius ſervire poſſim, nec moleſtis officiis (quae nanciſci facile poſſem) ab iis abſtrahar, lautius tamen vivam, ſimul ut ipſius fortunae me magis ſimilem reddam, ad mercaturae ſtudium animum adplicui: ita Muſis & Mercurio ſimul vacare, & dies poſthac inter eruditas & Mercuriales literas, noctes inter ſomnum & Cypridem partiri potero. Epithalamium num a te exorari poſſit, vir ampliſſime, maximam mihi gloriam allaturum, quamvis dubito, tamen ne deſperem, animum addit inſignis tua benevolentia & humanitas, quam in literis tam abunde promiſiſti: quae ſi ad hoc officium adduci aut ulla ratione conciliari poſſit, credas me non neglecturum eam eſſe, & quidvis oneris ſubiturum, modo ſciam quo demereri te poſſim. Proxima occaſione cum pulviſculo conradam ſchedas, quarum lectione te capi poſſe exiſtimem; & quam vellem, ipſe ut occaſionem talia ſubminiſtrandi ſuppeditares, & quae grata forent, indicares. Literas, ſi quas ad me dare volueris, ad *Elzevirium* mittes; huic enim jam indicavi mercatorem Amſtelodamenſem, qui mea in Belgio curat, ut ipſi tradat. Vale. Dab. Lipſ. ipſis Aug. Non. CIϽIϽCLXXVI.

EPISTOLA CCXLVI.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

NEſcio quo fato meo fiat, *Carpzovi* praeſtantiſſime, ut litteras ad te daturus, quod facio equidem quam libenter, tamen procraſtinatae ſcriptionis culpa mihi & frequenter ſubeunda ſit & deprecanda. Sic nuper dum in eo ſum, ut litteris tuis longe ſuaviſſimis copioſiſque nonnihil reponam, morbus repentinus in ipſo veſtigio hoc agentem adortus, non permiſit haſtenus, ut officio defungerer, vel tralatitium in morem, quod permoleſte me habet, praeſertim cum occaſionem tuis deſideriis gratificandi peropportunam, quam ipſe anxium in modum curaque omni circumſpicere debebam, ultra offerres. Significabas enim de nuptiis te cogitare ineundis, meque, pro amicitiae noſtrae jure hortabaris, ne quid gravarer verſibus epithalamiis haec ſollemnia proſequi. Non ignoras tu quidem qua es animi aequitate, quis publicae rei apud nos ſtatus ſit, quamque bellis hiſce calamitoſiſſimis jugulum noſtrum ac ipſa vitalia infeſtentur. Mihi vero prae aliis meorum popularium haec bella praecipue ſunt incommoda, quod dudum adverſae valetudini objecto portus circumſpiciebatur quietus, & ab agitatione & curis publicis remotus, in quo vitae reliquum Muſis ſtudiiſque vacaturus tranquille componerem, idque jam ante tempeſtatis atrociſſimae exortum. Qui caſus oppido funeſtus adeo me ab omni propoſito vitaeque inſtituto prorſus dejecit, ut durante hoc bello non corpore magis quam animo dejectus, nihil magis egerim, quam oblectamenta ſtudiorum haberem procul, ſolatiis ipſis altiſſimum animi maerorem exulcerantibus. Recordatus tamen quo tu adfectu, qua mentis benignitate me nuper ad amicitiam tuam invitaveris, videbar mihi graviter peccaturus in ipſas humanitatis ac naturae leges, ſi quicquam tibi cupienti ac poſtulanti denegarem: quapropter ſi quid non inconditum videbuntur hi verſus ſpirare, amoris tui vim ac genium in iis oſculare, ſin aegroti hominis deliramenta agnoſcis, & agnoſces puto, ſic arbitrare, quaeſo, nihil eſſe, quod corpore ac animo dejectum me poſſit erigere, quem ne tu quidem, quem in oculis aſſidue fero, & tua commoda excitaverint. Reliquum eſt, ut deus Opt. Max. inceptis tuis adſpiret, novumque vitae genus, ſed cum publica conjunctum utilitate amplectenti, adſit. De operibus Grotianis ita eſt, ut dicebam pridem. Prima in publicum prodibunt ſcripta viri magni Theologica. Reliquorum partim conficient Epiſtolae, quibus ingens incrementum debebat acceſſiſſe ex iis, quas collegeram olim ad Parentem meum ac Avunculum *Janum Rutgerſium* conſcriptas. Sed quando poſt diuturnas lites ſuper ſcriniis paternis, judices voluerunt, ut eorum non niſi pars altera ipſo haereditatis jure ad me devolvatur, video futurum, ut pars horum magna intercidat. Exſtabant olim in iiſdem ſcriniis non dico centuriae, ſed myriades aliquot epiſtolarum, non tantum ad Parentem ac Avunculum, quos dixi, ſed

Digitized by Google

ſed ad *Joſephum* quoque *Scaligerum*, *Geverhardum Elmenhorſtium*, alioſque a primariis hujus ac ſuperioris ſeculi viris ſcriptarum, quae cum blattis tineiſque diu luctatae, non niſi minima ſui parte ex hoc forenſi naufragio emergunt. Eſt in hoc oppido vir illuſtris *Conſtantinus Hugenius Zulichemius*, qui poſſidet in armariis bibliothecae plura literarum volumina ad *Juſtum Lipſium* exarata, quae certe in publicum proferri merebantur. Memini videre in iis multas *Scaligeri*, *Caſauboni*, *Cujacii* aliorumque praeſtantium virorum hactenus ineditas. Simultates Theologicae de die in diem apud nos crudeſcunt, non ſine praeſentiſſimo reipubl. incommodo periculoque. In aliis ſcientiis, ſi quid earum profeſſores rixantur ac decertant, de ſuo id omne ludunt corio, uti Athletae ſolent pugileſque. At Theologicae vitiligationes, ut caeteris aſperiores, ita ſanguine Chriſtiano paſcuntur ac pingueſcunt. De pernicioſo iſto more plura ſubtexerem, niſi omnia in tuis jam occupaſſes, quibus libens ſubſcribo. Tradidi *Elzevirio* tres libellos ad te mittendos, e quibus Antoninum Liberalem tibi vindicato. Plinium *Claudii Minois* & *Vlitii* Gratium, ad Cl. *Daumium*, rogo, cures perferendos, cui dudum promiſſos ſcito. de *Reineſii* variis lectionibus inſcriptionibuſque percunctandum nonnihil reſtabat, ac plura de communibus ſtudiis addenda, niſi ſcirem animum tibi totum eſſe in nuptiis, alio igitur tempore id fiet. Vale. Hagao Comitum 5. Octob. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCXLVII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

INgens viſis tuis literis me gaudium, carmine vero perſpecto inceſſit prae admiratione ſtupor, neque vel carminis nitorem, vel benevolentiae tuae admirabilem vim amplecti aut intelligere potui: ac inter negotia mercurialia, quibus per nundinas hoc menſe noſtra exercetur civitas, vere obtigit,

Tale tuum carmen nobis, divine Poëta,
Quale ſopor feſſis in gramine, quale per aeſtum
Dulcis aquae ſaliente ſitim reſtinguere vivo.

Sic ut inter gaudii, quo animus meus jam occupatur, argumenta iſthoc potiſſimum verſatur, ſic inter ſolennia & ſacra nuptialia praecipuum hoc extabit ſummi Poëtae & maximi hoc ſeculo viri amoris & benevolentiae teſtimonium, quo primus ego in hac urbe inter reliquos meos cives me oſtento. Utinam vero pro ingenti hoc beneficio quicquam in copiis meis, quod reddere poſſem, extaret, aut ingenium noſtrum aeque ad exhibendum, ac animus, promtum foret; efficerem ſane ut intelligeres nullum mihi hoc beneficio majus obtingere potuiſſe, nec majori me ac vitae meae ſic inſtitutum genus affici poſſe gloria, quam ut multi inviderunt hactenus, ita impoſterum hoc velut graviſſimo praejudicio firmatam, dubiam amplius reddere nequaquam poterunt. Non parvo tamen me moerore ſimul affecit minus firma tua, de qua ſcribis, valetu-

letudo, quam & patriae calamitate & aetate ingraveſcente & tot itineribus collecto morbo affligi facile credo; ac voveo, ut Deus eam confirmet, tibique tandem a moleſtiſſimis & arduis publicis functionibus otium & tranquillitatem concedat, ut Muſis ex voto tuo non magis ac univerſae reip. litterariae vacare, & a muneribus iſtis, quod de Veſtricio Spurinna Plinius ait, receptui canere poſſis. Praevideo enim, magnis tunc & ampliſſimis incrementis rem literariam auctum iri atque opera editum, quae longe praeſtant ſchedis & chartis, quibus hodie potius laborat, quam gaudet orbis. Nuper quidem cum occaſionem aliquid ad te perferendi mihi praeberet aliquis mercator, illico corraſi, quae ad manus erant confuſa atque indiſcreta, eaque ad te jam perveniſſe exiſtimo: ſed reperies in iis non multa, quae animum tuum oblectent: nam ne oculis quidem eruditis tuis digna inter ea multa puto, intelliges tamen inde meae erga te obſervantiae & voluntatis promtitudinem, quae etiam in minimis rebus ſe tibi probare, ſi majoribus non licet, ſatagit, & ſimul quantum tua ac tui ſimilium ſcripta his talibus, aeraque lupinis diſtent, agnoſces. *A. Borremanii* nuper ad me miſſus Variorum liber, (pro quo & Meurſiano modo edito de tribus inſulis ingentes tibi ago gratias, ac velim hos, quos miſi, quaſi in vicem miſſos accipi libellos, majus enim longe iſtis debetur redhoſtimentum,) admodum placet & varietate ſua me oblectat: multifariam ſane eruditionem oſtendit & felices ſucceſſus ingenii; ſi in ſimili ſtudio vir eruditus pergat, pollicetur. *Meurſii* autem curae collectionis magis & diligentiae laudem, quam ingenii merentur, ut pleraque illius πολυμαθεστάτου viri in Adverſariorum ſeu Collectaneorum modum adornata opera. *Cuperi* etiam Harpocratem & *Bartholinorum Thomae* & *Caſpari* libellos de Armillis, Inauribus & Puerperio Vett. Lugduni apud vos editos accepi; diverſo tamen & diſpari ſtudio conſcriptos: neque hi ad *Lipſii*, *Scaligeri*, *Caſauboni*, *Grotii*, *Turnebi*, *Woweri*, & divi Patris tui Philologiam & hujus faſtigium unquam acceſſuri videntur. Noſtrae veroque terrae harum frugum minus feraces ſunt: *Boſius* enim extinctus eſt; cujus cum memoriam gratam tibi fore conſiderem, funebria his diebus, cum ſarcinulam ad te componerem, addebam: *Thomaſius* autem pueris in ſchola, cujus Rectorem & Ludi magiſtrum agit, informandis; *Frankenſteinius* in Academiae rationibus computandis, non ſine rei literariae damno occupantur, ut libris ſcribendis incumbere non poſſint. Quid de *Rappolti* in Horatium commentario cenſeas jam antea ex te quaeſiviſſe memini, & iterum ſententiam tuam ut exponas rogo; nam ejus exemplaria jamdudum ad vos eſſe perlata non dubito. *Grotii* operum editionem novam avidiſſimis votis expeto & expecto: Nam ut hujus, & *Epiſcopii* & *Curcellaei* in theologicis rebus mirifice ſe mihi probant ſententiae, ſive jam Arminianorum, ſive Remonſtrantium, ſive aliis nominibus veniant, ita in Politicis ejus prae omnibus aliis admiror θεῖον ſcribendi modum, & ſingulare ac proprium ipſi verborum ὄγκον. Quorum autorem eumprimis in epiſtolis ejus veneror, & ô utinam collectae tandem in publicum emanarent omnes ſummi & admirandi viri ſchedae, nec quicquam periret, quod ab ingenio & calamo ejus provenit. Idem quoque de Maximi Parentis tui ſparſis & quaſi dere-

Digitized by Google

derelictis ſcriptis ſentio voveoque: neque enim parvo cum dolore animi quam male ab haeredibus ea habita ſint, dum tu abes ſolus paternarum opum dignus vindex, intellexi, quarum unam plagulam praeſtare aliorum voluminibus mihi ſemper fuit perſuaſum. Non omnem tamen abjicio ſpem, quin tuo adhuc quaedam in lucem ſint perventura beneficio ἀνέκδοτα, aut recuſum ſaltem iri edita, ſed quibus caremus, ut Silium Italicum, Theocritum, & quaedam ſacra. Haec enim majori cum animi moderatione eum tractaſſe, quam vulgo hodie fit a noſtris aeque ac adverſae partis hominibus, ex Homiliis binis inter Orationes editis, & Ariſtarchi prologo ac aliunde clarum eſt. Apud nos quidem litium & rixarum nullus nec finis eſt neque modus, in ipſis etiam partibus novae partes: jamque *Calixti* & *Calovii* eriguntur iterum adverſa & infeſta ſigna, quorum in adjectis chartis calumniis refertis extat ſpecimen. Bibliotheca noſtrae Academiae hactenus neglecta, cura magiſtratus nunc iterum adornatur, novuſque ei praefectus eſt Bibliothecarius, cujus, quam ſub auſpicium muneris Orationem habuit, mitto cum Catalogo MStorum in ea extantium. *Vorſtius* ſuperiore menſe maxima cum rei literariae jactura nec minore meo dolore, qui conjunctiſſimus ipſi vixeram, Berolini diem ſuum obiit. Heri etiam *Knupferus* profunde doctus Muſicus, & qui de Veteri Muſica egregium opus adornabat, in quo *Marco Meibomio* neglectos Autores recenſeret, & παροράματα in editis ab eo nonnulla notaret, e vita diſceſſit: cujus morti brevi carmine, quod hic adpono, maximo cum luctu & moerore animi ſcripto illacrymavi. Scilicet quotidie res literaria damna patitur haud exigua, niſi quod tua incolumitate adhuc ea contineri ſe gaudet. Hanc igitur ut tibi ſervet, & collapſam reddat ac erigat omnis boni dator Deus, ex animo voveo. Dabam in nundinis autumnalibus d. XVI. Kal. Novembr. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCXLVIII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

PRidie ad *Elzevirium* aliquot exemplaria miſi carminis tui, meo honori quod conſecraſti, & quo nuptiis noſtris maximum ſplendorem ac decus conciliaſti. Gratiae, quas pro hoc officio & honore mihi exhibito tibi unquam agam, nequaquam attingent gloriae magnitudinem, quae inde ad me derivata prae aliis civibus omnibus meis peculiaris mihi obtigit, ac tantum non invidiam apud quoſdam excitavit: erit tamen ejus memoria apud animum meum aeterna, aeque ac ampliſſimi tui nominis fama, quam doctiſſimis tuis carminibus meruiſti, divine vates, apud orbem eruditum. Hugenianum apparatum epiſtolarem Cl. Virorum ſane diu eſt cum ſuſpicarer ingentem eſſe, & confirmarunt modo tuae literae: utinam vero clauſtris tandem effractis, quibus invidioſe aſſervantur, publicae luci exponeret aliquis doctas has celeberrimorum virorum ſchedas, ut & Maximi viri *Hug. Grotii* Semonis, & Parentis tui,

tui, cujus laus & fama immortalis in memoria hominum vigebit, epiſtolarum partem tot votis deſideriiſque expetitarum conſpicere liceat. Illuſtri viro ipſi tantum otii ſuppetere, ut ſcrinia ſua excutiat, non & haec quaſi melioris aevi fragmenta colligat digeratque, facile intelligo; alios tamen ipſi domeſticos & familiares οἷς γόνυ χλωρὸν non deeſſe confido, quibus haec provincia ab Ampl. Poſſeſſore, te auctore, rectiſſime imponi poſſit. Ab *Elzevirio* nuper tres miſſos accepi libellos: *Minois* Plinium; *Vlitii* venatica & Ant. Liberalis Metamorphoſes. Duos ad *Daumium* deſtinatos eſſe facile conjiciebam: & priori id inſcriptum erat; poſtremum vero, quia in literis tuis ante hac mentionem ejus feceras, Munckerianae editionis ad me pertinere putavi. Itaque eum retinui, & prioris geminos ſaltem *Daumio* miſi, transmiſſurus & hunc, ut primum ſententiam tuam aliter cognovero. Commode enim & carere poſſum hoc libello, cum utar editione Berkeliana; & eundem poſſidebo, ſi cum venia & gratia tua id poſſe, intellexero. *Loccenii* Hiſtoriam & Antiquitates Suecicas mea cura apud nos ex Autoris voluntate recuſas, a me etiam indicibus auctas, cum epithalamiorum exemplis ad *Elzevirium* pridie miſi, & confido recte ad te perventura eſſe omnia, unde voluntatis noſtrae promtitudinem intelligere poſſis. Neque enim aliter accipi velim omnia noſtra erga te V. A. officia, quae nunquam merita tua aequabunt, ſi maxime ſumma cura & ſtudio id laborem. Aeterno itaque nexu tuus manebo; & ut gloria, quae divino tuo carmine mihi obtigit, in memoria civium meorum & aliorum eruditorum perpetua erit, ſic certo ſtatuas, me non minus gloriae ac famae tuae aeternum fore ſtudioſum. Vale. Dabam Lipſiae d. 17. Novemb. ſt. Gregor. CIƆIƆCLXXVI.

EPISTOLA CCXLIX.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

Etſi perſpectam quodammodo videbar in te habere miram ingenii facilitatem, indulgentiamque, ſuperaſti tamen hanc exſpectationem improviſus, fateor, *Carpzovi* praeſtantiſſime, qui tam levi opella tibi ſic paſſus ſatisfieri, verſibus inquam epithalamiis, ſi numerum horum metiris & loquacitatem meam, ſat multis, ſi pretium, pauxillis ſane, nec dignis, qui aut tabellariis per itinerum longinqua eſſent oneri, aut te legentem & melioribus aſſuetum delaſſarent. Cumulaſti hanc benignitatem miſſis ad me voluminibus non paucis, quae nuper apud vos in publicam prolata lucem haud parum prae ſe ferunt, quo oculos curioſos & bonarum artium amantes morentur. Qua propter Germaniae veſtrae jure optimo gratulari poſſe videor, quae in decus litterarum juvenes tot egregios, nec mihi notos hactenus nunc fovet & emittat. Ut de aliis nihil dicam, is, qui obſervationum ſuarum ſpecimen in Julii Pollucis onomaſticon dedit proxime, multum nos jubet de ingenio ſuo ſperare. Sic & mecum *Graevius*,

vius, ſic alii ſentiunt litteraturae Graecae non imperiti, quibus contigit libellum inſpicere. Ipſius Pollucis mire depravati codicem vetuſtum optimumque, etſi mutilum, Mediolani comparatum poſſidebam olim, ſed hunc *Iſaacus Voſſius* a me tulit, cujus bibliotheca praeſtantiſſimis codicibus ſcriptis inſtructa in Britannias pridem hinc emigravit, dominum ſecuta, & cum illo nobis intercepta atque ibi terrarum moratura. Hanc tuam tam inſignem liberalitatem oporteret equidem a me quodammodo penſari, ſed is non eſt rerum noſtrarum ſtatus, ut inter tantos reipublicae graviter quaſſatae fluctus, ad ornandas augendaſque litteras, Pacis nutriculas, enitamur. Ut cognoſcas tamen quid Eccleſiam apud nos Academiamque turbare nuper de novo coeperit, mitto *Frid. Spanhemii* epiſtolam ſuper controverſiis iſtis recens apud nos editam, quam auctor a praelo Typographico adhuc madentem proximis diebus ad me mittebat. Felicia profecto primaevae eccleſiae tempora, quibus fides adhuc ſtata, nec tot phaleris, tot ſtrophis fucata jurgiorum ac diſſenſionum, ſe Deo ac hominibus ſimplicitate quadam illibata commendabat. Nunc eo perventum eſt, ut, dum quiſque eccleſiam in partes ſuas trahit, vix partes Deo ullas ac eccleſiae relinquat. Ferrem tamen haec utcunque, ac nimio pietatis ſtudio fieri arbitrarer, niſi amotis modeſtiae ac charitatis repagulis, internecivis odiis res hinc inde gereretur, & conviciis inter textrina vix ferendis, idque tanta ambitus, tanta iracundiae oſtentatione, ut legis divinae ſecuros eſſe prorſus appareat, dum exiſtimationem ſuam in tuto collocent, nec erroris ſua confeſſione convincantur. Sed ut miſſa haec faciamus, nuptiarum ſollemnibus jam te defunctum, vir eximie, cum Muſis in gratiam rediiſſe audeo augurari: ac proinde ſperandum, ut magni *Reineſii* poſtumis, quae debes publico, pertexendis jam totus denuo occuperis. Mihi certe nihil optabilius acceptiuſque obtingat audiendum. Meurſiana complura Holmiae in regio armario adſervantur, luce nondum donata, quae edenda hîc terrarum curaſſem, niſi interveniſſent tempora muſis ac bonis artibus adverſa. Grotianorum operum editionem cum haec ipſa tempora, tum *Petrus* filius nonnihil morantur; olim non uni in republica muneri ampliſſimiſque legationibus admotus, nunc vero neſcio quorum criminum in reatu, & tantum non oppreſſus a magnis adverſariis. Hanc illi conflaverunt invidiam inventae in ſcriniis Viquefortianis epiſtolae nonnullae, liberius ſententiam ferentes de mutato poſt Wittiana fata reipb. apud nos ſtatu. *Rappoltii* in Horatium commentarios etſi jam perlatos in Bataviam noſtram vix dubito, tamen hactenus nec legi nec vidi, quod ad Leidenſes meos, Amſtelaedamioſque, quo deferri id genus merces ut plurimum primae ſolent, rarius excurram, tricis forenſibus domeſticiſque adfixus etiam, & curandae valetudini: locum tamen unum alterumque Petroniani fragmenti ab illo ſollicitutos Cl. *Graevius* per litteras pridem communicabat mecum, in quibus verſatus videbatur non omnino feliciter. Quamquam e tantillo argumento commentarium omnem ſi metiri aggrediar, merito videri poſſim injurius. In orationibus parentis mei Homilias binas non inelegantes exſtare recte mones. Nam tertiam, quae de quinque articulis egit in Synodo Dordracena ventilatis, omiſit

 illic

Digitized by Google

illic Typographus, credo, ne mercem minus redderet vendibilem inter pontificios. Hanc ſi non vidiſti, quaeram in ſcriniis meis, & ad te perferendam aliquando curabo cum offeretur: nam in officinis librariorum raro admodum occurrit. V. Cl. *Joannis Vorſtii* exceſſum fero indigne: nam & magno ſtudio ejus ſcripta conquiſivi, & niſi funeſta haec interveniſſent tempora, jam ut conciliarer illi fuiſſem adniſus. Nos *Gysbertum Voetium* Theologum celebrem, ſed acriorem multis viſum, amiſimus. *Joannem Pricaeum* etiam Romae audio exceſſiſſe. Epigrammata, quo *Knupfero* parentaſti, mirifice mihi placet, omnia illic arguta brevitate ſe commendant: certe poſt *Buchnerum* e vivis ſublatum nihil elegantius hoc in genere ſcriptum apud vos memini videre, nec aliter arbitraturum reor *Graevium*, cui tam politi carminis copiam ſum facturus. Habes hic iterum ad *Daumium*. Aliorum ſupinitas, quorum opera pridem in meis ad illum curandis ſum uſus, facit, ut plus aequo tibi ſim moleſtus. Vale. Hagae-Comitum 25. Novemb. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCL.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUO acrioribus ſtimulis noſtrum erga te urgetur officium, eo procedit tardius, incertum quaſi atque dubium, qua ratione partibus ſuis recte defungi poſſit. Hinc dies aliquot, imo menſes, dum domo abſum, effluxerunt, antequam animum literas ad te dandi ſumerem, veritus, ne ſi illico prolixis tuis elegantiſſimis, omnique volumine mihi charioribus, literis reſponderem, promtitudine hac velut arrogans, & qui paria me iis reddere poſſe confidam, argui poſſem. Nolui etiam inanes prorſus ad te venire literas, ſed ei ſarcinulam addere, cujus perferendae per ſervum noſtrum, merces in Belgio coementem, oportuna jam mihi dabatur occaſio. *Loccenii* Suecicam Hiſtoriam cura mea hic editam, a me etiam indice auctam, ad te binis abhinc, cum epithalamiis noſtris, menſibus miſſam, recte perveniſſe exiſtimo: interea indidem, unde Hiſtoria pervenerat, *Puſendorfius*, gentium & naturae excellentiſſimus in Scania doctor, Suecicae gentis adverſus Germanorum, & cumprimis Brandeburgicorum, criminationes defenſionem ſuſcepit, quam ad nos advectam, etſi hominum noſtrorum & Reipublicae rationibus parum conſentaneam animadverterem, tamen quia peſſimae cauſae non malum patronum hunc intelligebam, ab ipſo etiam praeſtantiſſimo autore libellum miſſum acceperam, recudi curavi, ejuſque exemplar mittere volui: gentis enim hujus amore te quoque, qui ad eam Legati ampliſſimo antea munere praeclare functus es, teneri conjiciebam: & memineram adhuc in aere tuo me eſſe, quod *Meurſii* trium inſularum deſcriptione, & *Borremanſii* variarum Lectionum libello me contrahere voluiſti, *Spanhemii* etiam hiſtorica, de qua in poſtremis tuis ſpem nobis feciſti, epiſtola, ſed quae ad manus meas nondum pervenit. Caeterum *Meur-*

Meurſii (ut ad nomen noſtrum, quod nomen noſtrum tibi adeo obſtrinxit, redeam) plura ἀνέκδοτα Holmiae latere jam audiveram antea, & certior factus ſum e tuis literis: ac gratum quidem & proficuum commodo publico & literariae rei fuerit, ea edi omnia, ſed neſcio tamen, quomodo minus ad palatum meum vir antiquitatis Graecanicae callentiſſimus, & in congerendis hujuſmodi literis laborioſiſſimus ſcripſerit, multitudine librorum praeſtantiam eorum quaſi elevans, & plura congerendo, quam digerendo, materiam potius librorum idoneam, quam juſtum volumen Lectori relinquens: ſane Locorum Communium inſtar habere mihi videntur ipſius ſcripta pleraque, neque ad *Caſauboni*, *Scaligeri*, Divi tui Parentis (quas omnes Graecae eruditionis antiſtites & Achaiae in literis Reip. Triumviros appellare ſoleo) monumentorum dignitatem accedere, in quibus lectionis varietati ingenii acrimoniam & idoneum ordinem junctum ſuſpicimus, dictionis autem elegantiam prorſus admiramur. Hîc contra exſucca atque indigeſta omnia, ac quod ille de Seneca dixit, *Sine calce arenam* deprehendimus. Nimirum paucis ea ingenii contingit felicitas, ut lectionis multitudinem ſtili elegantia & juſto ordine diſtinguere, ac ſuo quidvis loco adhibere poſſint, plures cruda protrudunt ſtudia ſua, ſaltem ut librorum editorum laude vehantur, & fama nominis inter autores referatur. Dolendum contra, eos qui idonei ſunt praeclaris operibus edendis, ſive metu invidiae, ſive faſtidio gloriae, ab iis ſe abſtinere: quod de te quoque jampridem queſtus eſt literatus orbis, cujus cauſam in epiſtola ad te data oravit [1] *Rolandus Mareſius*, in quam his diebus forte incidi. *Martinus Hankius*, qui antea de Hiſtoricis Graecis & Latinis Commentarios dedit, nuper de ſcriptoribus Hiſtoriae Byzantiae libellum ad me miſit edendum, jamque de eo cum bibliopola conveni. *Biſſelius* etiam doctiſſimus Jeſuita in Palatinatu ſuperiore, eadem qua illuſtrium ruinarum decadas ratione compoſuit, ſingularium hujus XVII. ſeculi tria ſeptennia edidit, & excuſa ea mihi tranſmiſit. *Job. Schilterus* Conſiliarius in aula Jenenſi Saxonicus, amicus noſter, ſuperiori anno Manuductionem ad Philoſophiam moralem edidit: quam, ut doctiſſimi viri, fortaſſe antea non cogniti, notitiam acciperes, adjiciendam duxi: nam aliud eruditum, quod mitterem, non ſuppetebat, neque nugis eruditos tuos oculos defatigare volebam: larga alias harum fuiſſet ſeges. Noſtram tamen in *Rappolti* obitum elegiam adponere volui: etſi enim noctuas Athenas portare argui poſſem, dum tibi elegantiſſimarum elegiarum conditori ſummoque artifici, rudes noſtros atque inconditos verſus offero: perſuaſit tamen amor in me tuus, ne conſpectui tuo eos ſubducerem. Huic ergo atque adeo tibi ipſi audaciam iſtam imputabis: & per hunc, quem coepimus, ac plures ſecuturos annos recte valebis. Dabam Lipſiae e comitiis provincialibus Dreſdae per aliquot ſeptimanas habitis redux modo factus. d. x. Kal. Februar. CIƆIƆCLXXVII. A *Daumio* faſciculum tranſmiſſum domui redditus inveni. Excuſabis ergo hujus aeque ac harum literarum tarditatem: feſtinataeque jam ſcriptioni ignoſces. Sero ad officium redii, & jam ultra quam juſtum eſt iſtud accelero, adeo modum inter nimium & parum ignoramus.

1 lib. II. Epiſt. XLII.

EPISTOLA CCLI.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

NOvembri menſe te compellabam proxime, mittebamque *Friderici Spanhemii* libellum, de Coccejaniſmo, quem vocant. Ex illo tuas accepi jucundiſſimas die XVII. ejuſdem Novembris exaratas, quibus & epithalamii mei exemplaria complura, & Loccenianam Sueciae hiſtoriam videris addidiſſe. diſtuli, fateor, reſponſum diutius, quam par eſt, dum ſarcinas iſtas operior, auguratus fore, ut una eademque opera & tuis reſpondeam, & gratiarum actione defungerer, qui non ceſſas continuis munificentiae argumentis me cumulare. Caeterum cum *Emericus Bigotius* V. C. proxime ad me perſcripſerit, Amaenitates juris Menagianas ex editione ſecunda praelo Pariſino eſſe pridem commiſſas, id neſcire te nolui, ne bibliopolae veſtri ſpem vanam fovere pergant, libri ejus typis ſuis deſcribendi. Hoc labore defunctum idem *Menagius* obſervata ſua in Cujacianas obſervationes luci donaturus eſt. Praeter capitularia Regum Gallorum duobus ingentibus tomis edita Lutetiae, & Poenitentiale Theodori Cantuarienſis, ac voluminibus XIII. Spicilegii Dacheriani, *Vaillantii* numiſmata antiqua, & alterius neſcio cujus de Diis ignotis commentarius Lugduni prodiit, cui inſcriptiones antiquae complures hactenus in publico haud viſae inſeruntur. Occupatur & *Huetius* in commentario ſuo de veritate religionis chriſtianae, opere a multis laudato. Antonini Liberalis Metamorphoſes jure optimo tu tibi vindicaſti, neque enim alteri a me deſtinabantur. Plinii epiſtolas & Gratium recte perlatos eſſe ad doctiſſimum *Daumium* augurari licet. Quod litteras, quas hactenus Hamburgenſi & Leidenſi via ad illum dedi, frequenter in via perditas cognoſcam, audeo tibi denuo moleſtus eſſe, ne vir officioſiſſimus ſuas compellationes a me negligi aut inſuper haberi arbitretur. Leidenſes *Palmerii* Graeciam antiquam ſuis typis deſcribunt. Vale, vir eximie, & mihi, ut coepiſti, velle perge. Hagae XII. Februar. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCLII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

MAluiſſem epiſtolae comitem faſciculum dare, nonnulla apud nos, quae prodiere, continentem, ut mole quaſi tarditatem meam redimerem, & tuarum literarum elegantiam compenſarem, ſed defuit hactenus iſtum ad vos perferendi occaſio: & menſes interea bini effluxerunt. A *Daumio* etiam cum literis faſciculus in muſeo noſtro jam per aliquot ſeptimanas ad vos pertingendi rationem circumſpicit, ſed quam tamen nondum licuit indagare, neque ante nun-

nundinas vernales ejus nanciſcendae ſpes eſt: itaque ſimplici litterarum officio defungi malui, quam fruſtra ſperando apud te, virum ampliſſimum, negligentiae culpam contrahere. Non parum autem miror, quam pari fato & tuus ad me deſtinatus *Spanhemius*, & tibi tranſmiſſus a me *Loccenius*, cum epithalamiis in binis faſciculis urgeantur, vel potius cohibeantur, ne ad ſuum quiſque perveniat dominum. Ac ego quidem mercatori Harlemenſi unum eorum ad vos ferendum dederam, & *Dan. Elzevirio* commendaveram, a quo interea literas accepi, nihil a me ad ipſum eſſe perlatum profitentes. Nimirum itineris longinquitas & hiberna tempeſtas, ſed ſuper omnia hominum incuria hoc nobis incommodi afferunt, ut uſu talium rerum, quae ab amicis proveniunt, careamus. Non prorſus tamen deſpero, interea ad vos perlata eſſe, ſi non omnia, quaedam tamen, quae tranſmiſeram. Menagianarum Amaenitatum editionem diſſuaſeram bibliopolae, ante quam auctiores eas nos ſperare juberes: ſuperſtitum enim in auctorum ſcripta ſemper mihi diſplicuit aliquid juris ſibi ſumere; & vel ea ſaltem recudere, abſque autoris conſenſu, religio mihi fuit ut ſuadeam. Ergo potius *Tanaquilis Fabri* epiſtolis manum & ſumtus admovere juſſi, ſi omnino cupiat Criticum libellum e taberna ſua protrudere: nam iſto auctore non alius noſtra aetate in ſtudio critico & humanioribus literis fuit praeſtantior, & libelli ejus in noſtris tabernis non proſtant, ſed e Gallia arceſſendum eſt, ſi quis deſideret exemplar: In demortui etiam bona relicta ſpecioſiori jure ſuccedere poſſunt, quam vivi ſpirantiſque ſibi arrogare libros eorum inſtitores. Recentium, quos prodituros memoras, librorum in vicem non habeo quod nunciem, niſi quid nundinae Francofurtenſes novi afferant, quae ſicuti ſemper aliquid novi, ita crebro etiam monſtra alunt. Vale. Dabam feſtinante calamo, quem incitat abituriens in Belgium mercium conquirendarum cauſa noſter famulus. Lipſiae. d. 24. Mart. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCLIII.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

QUicquid librorum ad me dediſtis, tu ac praeſtantiſſimus *Daumius*, tua hic uſus opera, id omne recte ad me perlatum eſt, niſi quod in ultimis tuis neſcio cujus faſciculi mentionem video injectam, quem opinor viae nondum eſſe commiſſum. Debebam, fateor, non modo remunerari tam luculentam munificentiam, ſed etiam matura gratiarum actione profeſſus eſſe tempeſtivius aliquanto animum tanti beneficii intelligentem, niſi ſeceſſus ab hac aula multum remotus, atque illic valetudo ſuperveniens ſatis diu me attinuiſſent ruri, atque ab officio praeſtando invitum revocaſſent. Ita fit, ut duabus tuis longe jucundiſſimis ſuaviſſimiſque reſponſum debeam. *Spanhemii* epiſtolam ſuper controverſiis inter Theologos noſtros nuperius exortis, quid cauſſae ſit, cur tuo conſpectui tamdiu ſubducatur, vix comminiſci poſſum. Addo nunc

 Petro-

Petronium *Joh. Boſchii* annotatiunculis illuſtratum, quibus cum conjecturas non paucas inſeruerit ex ore meo in familiari colloquio exceptas, in nonnullis harum tamen mentem meam haud ſatis eſſe aſſecutus videri poteſt. Sed in tam parco frugis litterariae apud nos proventu, quid ego exhibeam, niſi tenue & jejunum, cum tu interim hanc meſſem totis horreis mihi admetiaris. De Meurſianis ſcriptis recte omnino judicas, non quidem in eis apparere eam ſcriptionis limam atque elegantiam, qualis & requiri ſoleat & praeſtari ab hominibus emunctae naris in hoc litterarum genere, ſunt tamen conjuncta cum emolumento publico, quod locorum inſtar communium cujuſque argumenti res praecipuas in unum collectas oculis ſubjiciunt, quae ſparſae ac divulſae apud ſcriptores antiquos proferuntur. Ut omnino rei litterariae interſit, quae reliqua viri praeſtantiſſimi non pauca in armariis regiae apud Holmianos Bibliothecae deliteſcunt, qua auctiora quam circumferuntur hactenus, qua luci nondum commiſſa, erui quamprimum ac luce publica donari. Cl. *Loccenius* vellem res ſub hoc rege a Suecis domi foriſque geſtas haud invidiſſet nobis. Schilterianam manuductionem ad Philoſophiam moralem & legi & probavi, miratus in hoc viro haud protritam antiquitatis cognitionem, quem mihi commendant & merita ipſius, & tu lucubrationis tam eruditae donator, & doctiſſimus *Graevius*, cui viro, multa mihi conjuncto neceſſitudine, aut affinis eſt aut conſanguineus, ut audio. Sed & carmen elegiacum, quod exſequiis doctiſſimis *Rappolti* dediſti, haud publici ſaporis eſt, & mire elegans. Meum tanti non erat, quod typis apud vos publicis deſcriberetur. Sed, quae benignitas tua eſt, ut non ex omni parte me demereris, voluiſti nimirum amicitiam tuam, qua unice glorior ac triumpho, publice teſtatam eſſe, meque tibi debere, quod a memet ipſo mutuari nequicquam ſperem. Tuum mercaturae ſtudium, quia non ſatis aperte illic tetigeram, venit poſtea in mentem ſubjungere hos duos verſiculos,

> *Quin & Mercurio probatus aequo*
> *Lucri praemia tollit adfluentis.*

Idque poſt illum, *Ne Cenſus male deteratur obſtat*, ut Mercurii in ſuperioribus meminiſſe jam nihil ſit neceſſe. De *Tanaquilli Fabri* epiſtolis apud vos de novo edendis, ſi rem maturius reſciviſſem, poterat a me agi cum *Emerico Bigotio*, & adhuc agam, quamquam metuo, ne ſerius id ſim facturus, ut ille τ̃ μακαρίτε filiam *Annam*, feminam eruditionis laude inſignem, quae & Florum commentariis ſuis & Callimachum, quod magis mirere, illuſtratos nuper publico dedit, per nonneminem ex amicis ſuis (vivit enim ea Lutetiae) curaret compellari, ſi fortaſſis opuſcula illa parentis auctiora atque emendatiora, quod reor, poſſideat, ac vobiſcum communicata velit. Erat *Tanaquillus* vir peramaeni ſane, ſed procacioris ingenii, & qui in caſtigandis ſcriptoribus vetuſtis nimium indulgeret, ac permitteret ſibi quandoque, nullis adhibitis aut conſultis membranis, ſed lubrica hariolandi arte, quae ſagaciſſimo cuique imponit, ut noſti. In his ipſis epiſtolis alicubi exagitavit parentem meum, ut proterve ſatis, ſic nullo jure, ut demonſtravi in meis ad Naſonis Artem Amatoriam annotatis, digreſ-

ſione

ſione ſatis longa, qua effectum eſt, ut illum poſtea facti temerarii poenituerit, quod ex *Graevio*, qui inter amicos ejus potiores fuit, aliquando cognovi. Sed per iſtas velitationes nunquam fiet, ut ego viri meritis detractum velim. Viri boni & eruditi apud nos nunc occupantur in Stephano Byzantio illuſtrando, opinor fore, ut & Hoſtenianae in eundem ſcriptorem animadverſiones typis Elzevirianis propediem deſcribantur. Editur & *Palmerii* Graecia antiqua, opus poſtumum. Romae typis Barberinis eduntur Geographi veteres partem majorem Graeci, nec viſi hactenus in publico, quas idem collegerat *Holſtenius*. Tu quid de Reineſianis nos jubes ſperare? Vale 5. Maii. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCLIV.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUod non citius, & tum cum per mercatores e nundinis noſtris vernalibus ad vos redeuntes licebat, ad multo gratiſſimas tuas literas reſponderim, febriles languores, quibus per aliquot ſeptimanas vexabar, cauſa fuerunt: His per Dei gratiam & medicorum opem diſpulſis, nihil prius aut antiquius habui, quam ut iſthoc reſpondendi officio defungerer ad jucundiſſimas tuas: quarum quo plures accipio, eo magis amoris & benevolentiae tuae certus reddor, neque ulla re magis, quam hujus conſtantia & firmitate me affici ſentio. Et ſane inter Mercuriales, quas modo agebamus, minime feriatas, ferias moleſtiſſimorum negotiorum eruditiſſimam tuam epiſtolam quaſi condimentum, inter febriles vero ardores levamen, quaſi ſopor feſſis, ſenſi. Ergo nec in reſpondendo me lentum eſſe decebat, qui tamen per morbum aliter non poteram, cui hanc tarditatem noſtram imputari velim. *Spanhemii* interea epiſtolam de Theologorum veſtrorum modernis diſſidiis recte a mercatore Amſtelodamenſe, cui forte *Elzevirius* tradiderat, miſſam accepi, nec ſine indignatione, interdum etiam ob ſalſa & faceta Auctoris dicta, riſu, frivolas in graviſſimo religionis negotio contentiones inde cognovi. Cui vero bono in detrimentum charitatis armata loquacitas? quid conducunt tot chartarum folia nigrae loliginis ſucco illita, quibus liquidae pietatis ſuccus ineſt nullus, & quarum tamen ambitioni Numen praetenditur? Indignatur ſane quiſque probus nova indies dogmata cudi, & hinc ſchiſmata naſci, animorum divitias ali, & in Chriſtiano corpore ſectarum pertinaciam & contentionum pruritum vigere. Sed nimirum his fatis veſtrae non magis quam noſtrae urgentur ecclesiae, ut internis motibus agitentur, ac licet cum externis hoſtibus ſatis habeant, quod agant, malint tamen in ſua potius viſcera arma convertere, cognataſque acies, ut Poëta ait. Rectius conſilium ſuſcepit frater meus, dum Pontificia caſtra invaſit; edito ſuperioribus diebus adverſus *Maſenium*, ſocietatis Jeſu Presbyterum, & editis de humanioribus literis compluribus libellis clarum, qui novam Praxin intra octidui exercitationem Pontificiam religionem amplectenti fuerat commentus, Examine, quo ſacram ſcripturam & Auguſti-

num:

num a Jeſuiticis detorſionibus & calumniis vindicavit, & noſtrae pariter ac Pontificiae religionis dogmata ad lancem veritatis juſto volumine expendit. Neſcio num affectus mihi imponat, an rei veritas impellat, ut praeclare de libro ſentiam, ſolida certe, quae non ſine dictionis cultu ab eo pro cauſa noſtra allata ſunt, argumenta judicem. Ad humaniores literas pertinentium libellorum rarus eſt apud nos proventus. Francofurtenſes *Voſſii* veſtri de Hiſtoricis Latinis & Graecis Commentarios recuderunt, eadem ratione, qua antea ejuſdem de Phyſiologia & Theologia gentili, vitiis item Sermonis ediderunt opera: adeo nobis veſtra ſaltem legendi veſtigia & denuo excudendi, quae publici juris feciſtis, opera relicta eſt gloria. Unus tamen *Martinus Hankius* novi operis tibi nunciandi nobis copiam dedit, emiſſo de Byzantinarum rerum ſcriptoribus graecis Commentario, in quo vitas & ſcripta auctorum quinquaginta, qui de Conſtantinopolitanis aliiſque Graecis antiquitatibus monumenta nobis reliquerunt, diſtinctiorem in modum recenſentur, judicia etiam de eorum ſcriptis feruntur: quem in modum jam ſuperioribus annis idem Clariſſimus autor de Rerum Romanarum ſcriptoribus geminos ediderat libros: de quibus aeque ac nunc publici juris facto Commentario ſententiam non dico, quam amor erga virum optimum, qui mihi etiam librum, ut typographum & editorem ei conciliarem, Uratiſlavia miſerat, cohibet. Id tamen profiteor, ut colligendi & varios Autores evolvendi laboris laude ſe commendant, ita ingenii gloria ſe minus mihi probare hujuſmodi Collectanea, magis placere ab ipſorum autorum ingenio profecta opera, de quibus rectius etiam ſive in bonam, ſive in alteram partem ferre judicium licet. Juxta horum (ſed exactos & cum judicio digeſtos) nulli mihi praeſtantiores videntur labores, quam qui edendis illuſtrandiſque bonis autoribus impenduntur. Et ſane cum ad famam acquirendam duae literatis propoſitae ſint rationes & quaſi viae, una per ſuas lucubrationes, quas cujuſque ingenium ex ſe parit, altera per alienas: licet illam priorem multi tanto huic praeferant, quanto parentem nutrici ante ponere ſolemus, ego tamen audacter dixerim, melius fore hac noſtra aetate locatam operam in ſcriptis veterum emendandis atque illuſtrandis, quam in novis quaſi foetibus ingenii concipiendis & pariendis. Quae cauſa eſt, cur tuum, vir ampliſſime, qui tot nobis praeclaros autores, Ovidium, Claudianum, Prudentium, & horum obſcura loca, illuſtrata dediſti, inſtitutum plane probem; ac quamvis ſaepenumero cum *Rol. Mareſio* doleam, non crebriores proprii ingenii ex toto foetus tuos videre; cum ad novi ſcriptoris laudem adſpirare tamen tibi non difficile ſit, quique Poëtae atque Oratoris partes perfecte impleviſti; ſtudia tamen tua, ſi recte judico, collocare fructuoſius & ad extruendam tibi nominis immortalitatem firmiora ac ſolidiora fundamenta iſthac ratione jacere videris. Simili in opera ſe exercuit ſtudium amici noſtri *Ulrici Obrechti* in Argentoratenſi Acad. P. P. & celeberrimi *Boecleri* ſucceſſoris ac generi, qui ſuperioribus menſibus Auguſtae Hiſtoriae ſex ſcriptores vulgo junctim edi ſolitos, denuo emendatiores edidit, & notis additis illuſtravit, in quibus poſt literarum Principes *Caſaubonum* & *Salmaſium*, ſpicilegium, quod relictum ſibi deprehendit, inſtituit.

tuit. De Valerio tuo Flacco ut ſimile quid proxime experiamur, & hic ad ſummas tuas laudes, queis per Orbem literarium veheris, cumulus accedat, votis contendere non deſinam. Affinis tui Nob. Dn. *Goeſii* de juſtitia Pilati Commentarium ſumma cum voluptate perlegi, ſed multa praeterea adferri poſſe, quae omnino ad rem faciunt, nec minus momentum cauſae afferunt, judico. Hic in vicinia ſuperioribus annis quidam *Joh. Stellerus* advocatus, & qui fortaſſe plurimis peſſimiſque cauſis in foro adfuerat, publice edito libello Pilati etiam cauſam defendendam ſuſceperat, profano plane auſu, qui etiam per magiſtratum exemplarium confiſcatione coercitus fuit. Eum poſtea ſub *Mapbanaſii* nomine quidam Dan. *Hartnaccius*, & tandem publice apud nos habita Juridica Diſſertatione, *Joh. Frid. Moebius* confutandum putavere: ſed utraque ex parte minus ſolidis rationibus pugnatum exiſtimo, neque Reip. qualis eo aevo Judaeorum erat, aut Imperii, quod ſibi in hos Romani ſumebant, ſtatum ſatis & ut par erat, fuiſſe excuſſum. Ad Hebraeorum potiſſimum jura, & Pontificum circa capitalia ſupplicia infligenda poteſtatem, Judiciorum item formam reſpiciendum erat, non juris Romani apices Pilato objiciendi, quod a pleriſque JureConſultis factum deprehendo: atque hic *Seldenus* aliquis, *Cunaeuſve* veſtras, in partes venire debebat, qui Rabbinorum volumina & Jura Ebraeorum excuteret, & quid a Cajapha in forma Judicii aberratum, in quantumque Pilato licuerit examini a Judaeis de fonte habito adſentire, vel contradicere, aliaque ad hanc cauſam neceſſaria doceret. *Hulſii* ſpecimen Theologiae Hypotheticae non parum mihi lucis ad Spanhemianam a te tranſmiſſam epiſtolam (pro qua adhuc tibi debeo) intelligendam attulit. Coccejanam ſane Theologiam & vigentes apud vos contentiones plenius quam a *Spanbemio* factum fuerat, exhibuit. Salisburgi Pater *Otto Aicher* varias inſcriptiones veteres hinc inde extantes, templorum, tumulorum, imaginum, aliorumque locorum in publicum emiſit. A *Chriſtophoro Philippo de Waldenfels* editi ſelectae Antiquitatis libri, Noribergae modo excuſi, vix typis, nedum eruditorum oculis digni ſunt; nec *Angeli Galluccii* Hiſtoria Belgica, ad Romanum non ita pridem editum exemplar a Noricis jam recuſa, opera iſthac digna videtur, adeo jejuno & Hiſtoriam parum decente ſtilo conſcripta, ut ad quodvis potius, quam Hiſtorici munus idoneus is ſcriptor cenſendus ſit. Circa Anglos ſcriptores non inutile ſtudium adhibuit *Martinus Kempius*, Regiomontanus, praeſtantiſſimorum iſtius gentis Theologorum, qui integro currente ſeculo ad praeſens uſque tempus floruerunt, partim etiam adhuc florent, ſcripta per certas claſſes, cuivis materiae Theologicae datas, recenſens, cum appendice de Regia Londinenſi Societate: ubi quaedam hactenus nobis parum cognita reperire licuit. Ex Italia, Romae hoc demum anno excuſa *Latini Latinii* Viterbienſis, qui ſuperiori ſeculo floruit, Bibliotheca, Obſervationes, Correctiones, Conjecturas & Varias Lectiones in ſacros juxta ac profanos ſcriptores continens, ad nos pervenit, ubi felicius optimum ſenem circa ſacros, quam externos ſcriptores rem geſſiſſe, cognovi. Ex Scania Danicis armis hodie oppreſſa, (quae vereor ne iſtam iterum ad gentem redeat) *Samuelis Puffendorfii*,

praeſtantiſſimi juris gentium & naturae doctoris, exercitationes cultiſſimas accuratiſſimaſque caſu quodam accepi: nam aperte ne epiſtolam quidem ex iſtis oris huc ferri, quam maxime etiam laboremus, integrum eſt. Has ut primum accepi, avide perlegi, nec ſine ingenti admiratione, ingenii acumen, ſtili nitorem, praeſtantiſſimorum ex bonis Autoribus locorum applicationem & profundam viri doctrinam complexus ſum, ac aegre tuli nitidiſſimum libellum Germania extorrem eſſe oportere: Ergo typographo eum recudendum tradidi, ne noſtri homines tanti boni copia careant, & exemplum ejus, cumprimum fuerit expreſſus, ad te mittam. De *Tanaquilis Fabri* epiſtolis recudendis conſilium ſuſpendam, donec reſcivero, num a *Bigotio* ſupplementum iis a filia *Anna* conciliari poſſit. Verum ſane de eo viro judicium tuum eſt, & procacitate ingenii eum multos eruditorum irritaſſe conſtat, ac ex alieni nominis arroſione & morſu gloriam ſibi quaeſiviſſe, dum Codicum antiquorum ſecurus, ſuis ſaltem inventis ſibi placens, de ingenii fama pleriſque detractum ivit. Electus tamen ejus ſtylus reconditę elegans, rerum varia cognitio, inventionum ſubtilitas, & alia quae delenifica habet, in amorem rapuere imae & mediae caveae literatos, ſic ut apud nos complures copiam ejus librorum ſibi exoptent. Sed jam epiſtolae ſtatuendus eſt a me modus, a te concedenda venia, tum ob prolixitatem, in quam, dum non animadverto, excrevit, tum ob parum ſervatum dictionis cultum rerumve ordinem, quas pro ut in mentem venerunt, in calamum fluere volui. Quare elegantiſſimarum a te literarum amplius particeps fieri non meritus, ad Benevolentiam tot modis hactenus ſolicitatam, confugio: inde non minus, literis meis ignoſcendi, quam reſponſione eas porro dignandi gratiam mihi promittens. Vale. Dabam Lipſiae Prid. Kal. Jul. Anno CIↃIↃCLXXVII.
P. S. A *Daumio* ſuperiori menſe diverſos faſciculos accepi: quos quia ad vos pertingendi occaſio nulla interea erat, neque literas ego per rationes antea expoſitas dare poteram, in hoc tempus aſſervavi, quo eos cum aliis ſchedis (quae, dum epiſtolam ſigno, ad manus erant) tranſmittendos duxi. Vale iterum.

EPISTOLA CCLV.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NOlui occaſionem ad te perferendi faſciculum Daumianum, de quo nudius tertius ſcripſeram, praetermitttere; cui quam vellem, ut jungere aliquid poſſem, quod tibi gratum fore exiſtimem. Sed recentia non ſuppetunt, & vetera, olim apud nos edita, quae vel nondum habeas, vel deſideres, ignoro: ut omnino mancum hîc officium noſtrum eſſe oporteat. Pridie cum literas ad te darem, Salmaſiani operis indictricem ſchedam mittebam, ad exemplar Graevianum, quod doctiſſimus vir huc miſit, excuſam, ſimulque ſtudium noſtrum circa iſtius editionem indicabam: Interea incidit, ejus autorem cum Magno tuo Parente aliquoties in re literaria fuiſſe colliſum, ac graves controverſias viris

in-

interceſſiſſe; proinde veritus ſum, ut ſtudio huic noſtro, veluti manibus Paternis iniquo, minus faveas, certe quidem libellos exiſtimationi Heinſianae injurios recudi aegre feras. Sed reputans tamen apud animum meum, virtutem etiam in hoſte laudari ſolere, ac reconciliatos fuiſſe, dum viverent, eruditione illuſtres ambos viros, in ſpem erectus ſum, operis editioni te nequaquam refragaturum, iſtud potius communicatis cum doctiſſimo *Graevio* conſiliis promoturum eſſe. Nuper cum inter alios de Claris viris ſermones apud Illuſtrem aulae noſtrae Heroa, *Henr. Friſium*, ſupremum Conſiliorum Electoralium Moderatorem, tui, & quo ſe familiariter uſum fuiſſe quondam, cum ſtudiorum cauſa Belgium perluſtraſſet hic gloriabatur, Divi Parentis mentio incidiſſet, nihil adhuc videre ſibi licuiſſe is querebatur, unde diem vel annum emortualem Maximi hujus viri, *Danielis Heinſii*, cognoſcere potuerit. Qua in re nec ego, iſtius aeque ignarus, quicquam ſuggerere poteram; neque tamen dubito, parentationis aut ſermonis funebris honorem ipſi ceu reliquis claris Profeſſoribus habitum fuiſſe, poſtea in literas miſſum typiſque deſcriptum, unde aetatis & fati rationem cognoſcere liceat. Qua in re conſilio & ope tua me indigentem (nam ſummo viro talium indagatori curioſo fidem dedi ſedulo me ſciſcitaturum eſſe) ut juves, quam maxime rogo. Idem vir Illuſtris de [1] *Cunaei* epiſtolis, quas ſcriptas ſe aliquando vidiſſe meminiſſet, me rogavit, an non ad modum Barlaeanarum interea prodierint? Contubernio enim *Cunaei* ſeſe uſum fuiſſe, (cui *Buchnerus* ipſius ſtudia commendaverat) & propterea maximis in deliciis ſe viri ſcripta habere, graviterque dolere, quod tam pauca prodierint, ajebat. Num hac quoque in parte eruditam viri curioſitatem explere, meque voti compotem reddere, & docere poſſis, Cunaeanae reliquiae prorſuſne interierint, digno deſtitutae herede, an adhuc expectandum aliquid ſit, experiri auſus ſum. Sed ignoſces huic confidentiſſimae petitioni, quam, quia a nemine rectius talia reſciſcere licet quodammodo, neceſſitati tribues. Rationem autorum edendarum Graevianam omnibus noſtris hominibus valde placere, in ſuperioribus literis, indicaſſe memini. Et eſt in hac urbe bibliopola, qui Juſtinum, quem Lugdunenſes in Gallia typi cum *Bongarſii*, *Berneggeri*, *Thyſiique* integris notis, appendice notularum doctiſſimi *Joh. Georgii Graevii* addita, excuderunt Anno 1670. recudere mallet, ſi pace *Graevii* id fieri liceret: quo nomine ut ad Clariſſimum virum literas darem, me rogavit. Sed cum litterarium commercium cum eo hactenus mihi non interceſſerit, & credam Elzevirianis typis hunc autorem a Clariſſimo viro non ereptum iri, proindeque religio mihi ſit occaſionem iſtud auſpicandi e negotio captare, ubi repulſam pati poſſim, malui officium meum bibliopolae denegare, quam periculum iſthoc experiri. Quod ſi per te reſciſcere, vel, qua auctoritate apud *Graevium* vales, impetrare liceret, ut cum ejus venia iſthaec editio hic recudere-

1 Hae anno proximo, me curante, prodierunt, & inter eas leguntur Illuſtris hujus *Friſii*, ſummi eruditorum Maecenatis, Epiſtolae ad *Cunaeum*, & ejus reſponſiones, ut & *Buchneri*, quibus *Friſium* ad Academiam Batavam abeuntem commendavit.

Digitized by Google

deretur, aut notas, ſi paratas in iſtum autorem haberet, ſubmitteret; pretio-
iis, quod vellet, poſito: tibi non minus ac ipſi auctori, apud quem autoritate
tua hoc beneficium conciliabis, bibliopola ejuſque ego nomine, obſtricti eri-
mus. Vale. Dabam Lipſiae d. Kal. Sextil. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCLVI.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

SUB nonas, quantum recordari datur, Majas ante hos duos menſes litteras ad te dedi, ut uberes verborum, ſic & bonae frugis parum copioſas. Nunc quod ſcribam, etſi vix occurrit quicquam, tamen cum Theodulphi Aurelianenſis opuſcula, diu multumque deſiderata a noſtro *Daumio*, e Galliis tandem eſſem conſecutus, non aliam offerri videbam viam, qua ad amicum communem pervenirent, niſi opem hîc tuam implorarem, cujus ſtudia mihi demerendo expoſita ſemper & parata eſſe non uno argumento ſum expertus. Ea igitur ad *Elzevirium* nunc mitto, addito & altero libello, quem *Daumius* ad *Bigotium* mitti pridem volebat: ſed cum Euthalium ipſe manu ſua deſcripſerit, *Bigotio* tradendum, haud fore e re ſum arbitratus addi libellum typis deſcriptum, quilicet ad dominum nunc ſuum revertatur. *Stephani Byzantini* binas apud nos procurari editiones pridem, puto, narravi. Alteram Commentariis *Abrahami Berckeliis*, Hebraei *Pinedo* alteram animadverſionibus illuſtratam. Nunc perſuaderi ſe per me *Elzevirius* eſt paſſus, ut Holſtenianas in eundem ſcriptorem curas, eruditas illas ac luculentas, typis ſuis deſcribat. Opinor etiam fore, ut idem nobis det Ammianum Marcellinum curis ſecundis a *Valeſio* & *Lindenbrogio* illuſtratum. Lutetiae prodiit Euſebius ejuſdem *Valeſii* editionis ſecundae. Ibidem ſub praelo fervet *Cangii* gloſſarium ad ſcriptores mediae & infimae Latinitatis, opus eruditum ſane, cujus ſpecimen *Bigotius* ad me nuper miſit. *Thomas Munckerus* Mythologos Latinos luci paratos habet, ſed iis typographus vix eſt, ut manum admoveat ante vernam tempeſtatem proximam. De *Fabri* epiſtolis apud vos edendis proxime agebam, eaque de re hodie ad *Menagium* ſcribo, a quo litteras nuper accepi, quibus nuntiat Amaenitates ſuas juris jam prodiiſſe cum aliis quibuſdam libellis, ſe auctore, quas propediem ad me oblata opportunitate ſit miſſurus. Ciceronis Epiſtolae familiares variorum, ac praecipue *Graevii*, animadverſionibus illuſtratae jam lucem vident. In Galliis prodiit jam, aut proditurum proxime novum volumen, ſcriptores Hiſtoriae Byzantinae tres quatuorve hactenus ineditos complexurum. tum orationes Themiſtii auctiores, & Zonaras. Britanni in Jamblicho edendo occupantur. Vale. Hagae Comit. 8. Julii CIƆIƆCLXXVII.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCLVII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

VIX dederam miniſtro noſtro, mercium conquirendarum cauſa in Belgium ablegato, ad te ferendas cum faſciculo literas, cum a te iterum epiſtolam accipio, amoris & benevolentiae, ac diuturni mei ſilentii indulgentiſſimae tolerantiae teſtem: cui etſi quod reſpondeam vix habeo, pudore non minus confuſus, quam argumenti copia deſtitutus: nolui tamen bis peccando graviorem apud te notam contrahere, ſi iteratae tuae benignitati pari tarditate, qua nuper cum per morbum aliter non liceret, iterum ſalvus reſpondeam. *Daumium* de Theodulpho mox accipiendo, (nam in via ad nos eum haerere conjicio) literis tuis certior factus, ſecurum eſſe juſſi: Ac miſit is ad me cum faſciculo epiſtolam, quam hic ſolam vides: iſte enim occaſionem ad vos pertingendi apud me manebit. *Graevii*, de quo ſcribis, Ciceronianae epiſtolae ad nos perlatae ſunt, binis voluminibus nitidiſſime editae, cum integris variorum notis, quod genus edendi libros admodum mihi placet: Schrevelianus ſemper diſplicuit mos, quo reſectis optimis obſervationibus, quandoque leviſſimas notas loco ſelectarum accepimus. Atque utinam doctiſſimo viro integrum Tullii opus iſtum in modum adornandi & edendi, de quo ſpem praeclaram fecit, otium & vita ſufficeret: quorum alterutrum ferme bonis ſcriptoribus deeſſe ſolet. Quemadmodum duobus abhinc ſeptimanis doctiſſimum virum *Joh. Conr. Durrium* vita deſtituit, qua cum maximo eruditorum dolore Altorfi, ubi publice ſummo cum ſtudioſorum fructu & magna laude docuerat, *Virdungi*, *Piccarti*, *Rupertique* digniſſimus ſucceſſor, exceſſit. Et jam ſolus in iſta Academia ſuper eſt *Wagenſeilius*, qui famam anteceſſorum ſuſtinere quodammodo poſſit; *Durrio* quidem quod parem iterum ſit ſortitura, qui hunc ſtili nitore, Ariſtotelicorum dogmatum exacta ſcientia, Hiſtoriarum cognitione, & Theologicarum rerum exquiſitiſſima doctrina aequet, vix ſperare licet. Circa *Salmaſii* operum editionem ſtudium noſtrum hinc colliges, quod epiſtolam Celeberrimi *Graevii*, ut cernis, hic recudi curavi, qua plures in ſocietatem pretii repraeſentandi invitem. Aequas cenſeo conditiones, nec intelligo, quid deſiderare in iis quis poſſit, qui modo ſerio maximi viri lucubrationes aeſtimet: (quas equidem plane admiror, licet alicubi male digeſtas, quandoque etiam magnorum virorum famae & exiſtimationi, & cumprimis Magno tuo Parenti, nimis iniquas) cum praeſertim jucundum etiam ſit, ſingulos vel binos ſemper ordine, quo prodeunt, tomos impetrare: nec dubito plures repertum iri operis tanti fautores, qui bibliopolam ſumtibus ſint adjuturi, quem nec *Graevius* conſiliis deſtituet. Vale, vir celeberrime, & me porro ama. Dabam Lipſiae d. XIX. Kal. Sept. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCLVIII.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

NON leviter, *Carpzovi* ornatiſſime, res noſtras haec bella conturbant, me certe a ſtudiis adeo reddiderunt alienum, ut vix meminerim ea fideliter ac intentiore cura a me tractata, dum ſedeo Deos omina meliora poſcens. Qua in re vide an ruſticum illum imitatus, qui amnem, dum defflueret, exſpectabat ſpei ſuae irritus. Propediem me Muſis reddam, aptis tempori fallendo ſolatiis, ne ſemper haeream in contemplatu funeſto luctuoſorum temporum. Vides cauſas, quae me pridem avocant ab officio epiſtolari, quod cum ſponte tibi deberem, nunc tanto magis debeo, quod tribus tuis ſub unum fere idemque tempus mihi redditis, reſcribi pridem oportuit. Tardavit etiam nonnihil officium ſpes mihi facta gratificandi amico communi, ad quem litteras hic mitto non obſignatas, ac tuis oculis delibandas, ne quae iis ſum complexus ſuper re litteraria, apud te denuo ſint repetenda. Vidimus diebus proximis hic terrarum Principem *Paderbornium*, virum omni litteratura perpulchre inſtructum, & ipſis Gratiarum manibus formatum, mihi autem amicum veterem ac Romae olim cognitum. Cujus recordatio facit, ut auſim munus tibi auferre Antiquitates ejus Paderbornenſes, pridem quidem editas, fateor, ſed tamen cum frequenter me provoces & laceſſas ſingulari munificentia, jure debitas a me tibi, quod praefatio operis a me profecta eſt. Adderem poëmata ejuſdem tibi *Daumioque* a me deſtinata, ſed libellus nunc non eſt ad manum, quem in armariis meis, nunc neſcio ubi oberrantem eruam aliquando, & ad te perferri curabo, minime indignum qui a te pervolvatur aliquando. Ceterum ſilentium tuum, vir praeſtantiſſime, cur operoſum excuſes in modum, nihil rationis videbatur, niſi humanitati ceterae hic quoque ſatisfactum ipſe velles. Nam tanti erat litteris tuis, nunquam non acceptiſſimis, tanto tempore carere, ut poſt morbum diuturnum te convaluiſſe iis nuntiares. Cl. *Spanhemii* epiſtola, cum pacis ſtudio videatur data, nonnullis, fateor, tamen locis occultae neſcio quid praefert loliginis, cui ille praetexit cauſas inſultus frequentiſſimos Coccejanae, quam vocant, partis; a quibus, etſi neutra, ut credi vult, caſtra ſecutus, ſe lacerari identidem ac proſcribi ſenſerit odiis minime occultis. ſed nos hanc litem noſtram non facimus, qui eruditionem virorum praeſtantium veneramur, affectus nimios, quibus in ſe aguntur, non approbamus. *Maſenius*, quem narras, in contubernium Principis Paderbornenſis adſcitus eſt, ac *Scatenio*, vivis nuper erepto, ſucceſſor datus, quem tamen e ſolis ſcriptis habeo cognitum. Fratris tui opus *Maſenio* oppoſitum, cum ad nos perferetur a librariis, quod propediem fiet, ut evolvam minime ſum intermiſſurus. Apud nos nihil fere rei exquiſitioris parturiunt typograhi. horum bini jampridem occupantur in Stephano Byzantio luci permitttendo, binis commentariis illuſtrato. Quibus acce-

Digitized by Google

accedit tertius *Elzevirius*, Holſtenianas in eundem ſcriptorem animadverſiones longe doctiſſimas prolaturus in publicum, unde veteri Geographiae plurimum lucis atque ornamenti accedit. Quando vix eſt, ut ad veterem ingenii illam polituram accedant, qui aetate noſtra hoc agunt, ut per ſcripta in publicum emiſſa orbi innoteſcant, proximum eſt, ut tu recte arbitraris, ut antiqua monumenta ab oblivione ac mendis, quibus aſperſa ſunt per librariorum incuriam, vindicentur. Dum id ſic fiat, ne alienos labores ipſi fucorum inſtar involemus, quaeque ante nos dicta ſunt, pro noſtris publice oſtentemus. a qua ſcabie dum multi ſibi non temperant, exiſtimationis ſuae ac vigiliarum naufragium faciunt modis ſane turpiſſimis. *Ulrici Obrechti* nihil horum prae ſe ferentis annotata exquiſita in Hiſtoriae Auguſtae ſcriptores vidi, ac multum, ut omnia quae ab hoc ingenio proficiſcuntur, approbavi; velim eo excitentur exemplo alii, qui dum in omnes ſe vertunt formas, ut ingentes procudant commentarios, multum ex alienis plumis ornamenti mutuantur, e ſuis parum. Affinis mei Pilatus judex adverſarium acuit [1] Cl. *Burmannum Heidani* generum, qui ſe immerito provocatum queritur ac indignatur. Nec diffiteri poſſum virum clariſſimum aliquanto acerbius habitum. De inſcriptionibus antiquis ab *Aicherio* Salisburgi, ut ais, editis ſalivam moviſti. ſi tamen in antiquis illis nova ibi omnia nec hactenus in publico ſpectata. *Latini Latinii* lucubrationes non reſpondent exſpectationi meae. Mendae enim pleraeque, quas in bonis ſcriptoribus deterget, pridem ab aliis ſunt notatae. Quid, quod ejus in Ciceronem lucubrationes illic omittuntur, cum tamen illi ſcriptori prae ceteris caſtigando inſudarit ſenex optimus, quod dediſſe typographo credo editores, ne opus in molem nimiam excreſceret. A *Bigotio* ſuper epiſtolis *Tanaquilis* Fabri nullum hactenus reſponſum accepi. *Claudium Salmaſium*, ut erat concitatioris ingenii, graves cum Parente meo exercuiſſe ſimultates ignorari a litterarum amantibus non poteſt: quem petulantiſſime paſſim exagitavit, quo magis gaudeo nihil hiſce maledictis omnino repoſitum a Parente meo, qui contumelias haſce contemnebat, ut latratum lividi ingenii, deque ſuis in rem litterariam meritis ad poſteritatem provocabat. Graviora longe ſunt cenſenda, quae in *Hugonem Grotium* ſibi permiſit idem *Salmaſius*, ejus quippe vivi cum amicum ſe profeſſus eſſet, mortuo procaciſſimis modis inſultavit, idem peccaturus in *Juſtum Lipſium*,

1 Gaudeo ipſius *Heinſii* teſtimonio moroſi affinis procaciam damnari: ſi enim umquam indignis modis habitus pater fuit, a *Gooſio* certe injuriam inſignem accepit, qui cum Rev. *Woodewartio*, Paſtori Hagienſi, Ultrajectum proficiſcenti, libellum a ſe conſcriptum tradidiſſet, ut patri meo legendum daret, addiderat preces, ut ſi quid animadverſione dignum inveniret, eum moneret. Quod in aliena ſcripta arbitrium cum pater recuſaret & deprecaretur, inſtare juſſus *Woodewartius*, tandem permovit patrem, ut quaſdam adnotationes in chartam conjiceret, gratiarum actionem pro amica & expetita monitione ſperantem. Sed ita viſis ſtricturis impotens animus exarſit ira, ut acerbiſſimis animadverſionibus come officium penſaret. Nec defuit pater famae, ſed reſponſionem typis mandandam jam confecerat, cum mors inceptum deſtitueret: habeo quidem iſtius reſponſi formam & primas lineas, ſed deſcriptum nitide exemplar, inter manus ſtrangulatum, periit. Satis conjicere licet, cujus in gratiam id factum fuerit, ſed quod vulgari minime publice intereſt.

Digitized by Google

ſum, ſi ſuis de militia Romana commentariis ſupremam manum impoſuiſſet. Hos ſcopulos vitemus potius ipſi, quam aliis in eos impingentibus iraſcamur. Ego certe cum plurimos *Salmaſii* errores in adverſaria mea redegerim, eos ſi acerbius exagitarem, metuebam, ne viderer oblitus & me hominem eſſe, tantum abeſt, ut exiſtimationi ejus ac famae perperam conſultum vellem. Parens meus, quando id doceri cupis, obiit ſupremum diem ſenio ac morbis confectus Anno CIƆIƆCLV. a. d. XXV. Februar. Gregor. hoc reſciſcat ex te illuſtriſſimus *Friſius* licet. Vale. Nonis Octob. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCLIX.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Cum vero amicitiae uſum cenſeo longe maximum, ex quo plures nobis amici contingunt, & novi noſtrae qualiſcunque virtutis aeſtimatores conciliantur. Quo circa non poſſum non immortales tibi agere gratias pro conciliata Doctiſſimi *Graevii* benevolentia, quam humaniſſimis literis & praeſtanti munere Ciceronianarum modo cultiſſimo editarum epiſtolarum is mihi teſtatus eſt. Ac quaſi ex compacto olearii eodem tempore benevolentiſſimis literis & gratiſſimis muneribus me aggreſſi eſtis uterque, ille quibus dixi epiſtolis, tu vero nitidiſſimo Monumentorum Paderbornenſium volumine, quod inter praeclara librariae meae ſupellectilis cimelia primum locum ſemper tenebit, perpetuus grati redhoſtimenti monitor. Licet enim iſthaec Monumenta aeque ac Herois ejuſdem Poëmata, (quae etiam in collectis ab *Elzevirio* ſeptem Illuſtrium virorum, Poëmatibus Anno 72. excuſa extant) jam ante poſſederim, coemta ab ipſo Dn. *Elzevirio* cum Anno 1673. Amſtelodami eſſem, tamen grata tui memoria & hoc praeſtanti munere teſtata mihi benevolentia, in immenſum hujus exemplaris pretium intendet, & exiſtimationem ultra modum augebit; ut rejecto priori iſto & ad amicum relegato, hoc in oculis animoque ſim geſturus. Et ſane rarum in Principe eruditionis decus meretur admirationem, quam ipſi apud eruditos non magis haec proprii ingenii Monumenta, quam veſtrae, tua, inquam, *Graeviique* in juſtorum Panegyricorum modum adornatae praefationes Prudentii & Suetonii conciliarunt; ut in maxima felicitatis parte ponendum ſit Principi, quod vos tantarum virtutum claros Praecones nactus ſit. Quid apud nos praeſens autumnus literariae frugis tulerit, adjectus Catalogus indicabit, cujus beneficio ego recenſendi ſingulos libellos labore ſuperſedere poſſum. Ex Anglia allata ſunt *Seldeni* Marmora Arundelliana copioſiora edita & inſignibus additamentis auctiora; relatum praeterea, ibidem prodiiſſe *Joh. Leſlei Epiſcopi* Roſſenſis de origine, moribus & rebus geſtis Scotorum libros X. *Guil. Outrami*, Eccleſiae S. Petri apud Weſtmonaſterienſes Canonici, de Sacrificiis libros duos. *Joh. Windet* librum de vita functorum ſtatu ex Ebraeorum & Graecorum comparatis ſententiis concinnatum,

cum

cum Corollario de Tartaro Apoſtoli Petri, in quem praevaricatores angelos dejectos memorat. *Guil. Brigge* Ophthalmographiam. Sed haec fruſtra vobis narro, qui maturius hoſce libros habetis, quam eorum ad nos notitia pervenit, magna orbis parte diviſos a Britannia. Ex Italia venientes literae nunciarunt Romae *Ambroſii de Altanvera* Bibliothecam Dominicanam uſque ad Annum 1600. abſolutam eſſe. Ibidem monachos S. Baſilii Breviarium imprimere in lingua Graeca vulgari. *Joh. Bapt. Verum* Venetiis Hiſtoriam ſuam libris aliquot auctiorem evulgaſſe. *Sertorium Urſatum* Hiſtoriam Patavinam praelo commiſiſſe, cujus ſecundum tomum Marmora erudita ſint impletura. *Donatum Calvum* ephemeridem hiſtoricam de Bergamo tribus voluminibus edidiſſe. Ex Gallia praeter Ephemerides eruditas Anni 75. Gallice ſcriptas nihil accepi. *Puffendorfii* Diſſertationes, quas in poſtremis meis memoravi cura mea jam recudi, una cum *Val. Alberti* Compendio juris naturalis orthodoxae theologiae conformato, modo edito mitto, ut vel aliqua parte debiti, quod Monumentorum Paderbornenſium dono me contrahere voluiſti, exſolvar. Nondum equidem appulerunt iſta, ſed apud Dn. *Adrianum van Hoek*, cui Dn. *Elzevirius* tradidit, adſervantur, oblata occaſione ad nos perferenda. tamen perſpectus pridem elegantiſſimus liber me muneris, licet nondum accepti, magnitudinem agnoſcere & infinitis modis tibi obſtrictum eſſe cogit. A *Daumio* allatus hac ipſa die cum literis faſciculus commodiſſime hac occaſione ad vos mittendus fuit, nec dubito Corippum interea, binis adhinc menſibus ablegatum, recte appuliſſe. Vale. Dabam Lipſiae d. xx. Octobr. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCLX.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

Bini proxime faſciculi ad me perlati ſunt abs te ac *Daumio* noſtro, vir praeſtantiſſime, quorum uterque complectebatur libros, munificentiae veſtrae, nimis quidem profuſae, indices; quorum conſpectus in ruborem me dedit: ita alia ex aliis beneficia me cumulant ac premunt. Monumenta Paderbornenſia haud ingrata tibi fore confido, ſi non meo, illius certe Principis nomine, qui per Germaniam veſtram ſui ordinis propemodum ſolus rei litterariae decus ac majeſtatem ſplendide tuetur. Is Septembri menſe, cum adeſſet nobis, qua eſt humanitate, multis me obteſtabatur, uti hanc hiemem ſecum in dioeceſi ſua exigerem, idemque poſtulatum per litteras longe humaniſſimas iteravit poſtea. Jamque in eo eram, ut convaſatis ſarcinis optimo Principi gratificarer, niſi morbus ſuperveniſſet, qui etſi remittens nunc nonnihil, tamen praeſcribit mihi imperatque quodammodo, ut nunc paucioribus, quam velim, tecum agam. Iter vero propoſitum erit differendum, ſi non in vernum tempus, certe dum vires dejectas nonnihil erexero. In Italia typis deſcribi audio *Bartholomaei Scalae* Florentinam hiſtoriam hactenus ineditam. Ad

hunc *Scalam* circumferuntur Epiſtolae *Angeli Politiani* nonnullae, falſae majorem partem, & in quibus hunc hominem aſſidue ludit, ut mirum videri poſſit, ſi hiſtoria ea, quam jubemur ſperare, elegantiam ſit praelatura. Romae ſub praelo eſt Bibliotheca magna Rabbinica, de ſcriptoribus & ſcriptis Hebraeorum, auctore Dn. *Julio Bartholoccio de Celleno.* de ceteris libris apud nos, aut in lucem proxime prolatis, aut mox proferendis ago cum noſtro, ut vides, *Daumio*; mitto hîc imaginem Avunculi mei *Johannis Rutgerſii*, quam aere incidendam curavi nuper, ac libro vernaculo, qui de familiis Dordracenis apud nos producitur, inſerendam. Exemplaria complura inter amicos tuos, meoſque dividenda mittam opportuniore tempore. Vale, Hagae Comitum Kal. Decembrib. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCLXI.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NOlui committere, ut annus ante elaberetur, quam ad humaniſſimas benevolentiſſimaſque literas tuas reſpondiſſem, ſimulque gratias pro acceptiſſimo nitidiſſimoque munere Monumentorum Paderbornenſium doctiſſimi Principis, qui in tanto culmine jam ſolus ferme litterarum ac verae eruditionis gloriam & decus tuetur, egiſſem: ſed quas non reperio tanta benignitate dignas. Neque enim in cenſum aliquem aut ad ἀντιδώρα dignitatem pervenire poſſunt tranſmiſſae hactenus diverſis vicibus ſchedae apud nos natae. ita ut praeter nudam ac ſimplicem grati animi teſtificationem nihil mihi relictum hîc eſſe ſentiam: & extabit pulcherrimus hic Codex inter reliquos meos libellos magni non minus debiti mei, ut ſic dicam, exactor, quam favoris tui index. Rutgerſiana icon mire placuit non magis ab ſculptoris artem, quam ſubjecti epigrammatis elegantiam; & cuperem ſane omnes, qui eruditione claruerunt, ſive hoc, ſive ſuperiore ſeculo, viros hac ratione excuſſos eſſe, quorum non contemnendum numerum, tam conjunctim a certis autoribus (ut *Miraeo*, *Boiſſardo*, *Sambuco*, *Reuſnero*, *Meurſio*, *Tomaſino*, *Imperiale*, aliiſque) collectorum & editorum, quam e Gallia Belgioque ſparſim accerſitorum equidem poſſideo; deſunt tamen adhuc multi, ſive quod incuria hominum iſthoc honoris & memoriae genere eos non coluit, ſive quod excuſi licet, ad conſpectum tamen meum non pervenerunt, eoſque adeo indipiſcendi mihi copia non data eſt. *Caſauboni* ſane, *Petavii*, *Sirmondi*, *Petiti*, *Heraldi*, *Turnebi* & quorundam aliorum, patrum noſtrorum noſtraque aetate eruditione praeſtantiſſimorum virorum icones nunquam videre contigit; cum contra leviſſimorum autorum ſaepe imagines ſingulis eorum ineptiſſimis libris parietinae inſtar herbae adhaereant; praeſens etiam aevum, circa *Boeclerum*, *Rupertum*, *Loccenium*, *Schefferum* alioſque nonnullos minus curioſum eſſe doleo, & priorum temporum erga praeclare meritos viros hac in parte pietatem praedico; cujus egregium docu-

documentum Athenae Belgicae ſive Lugdunenſes a *Meurſio* publico juris factae praebent. Hujus inſtitutum praeclarum ut quis apud vos continuet, & ſecutos illa tempora egregios & praeſtantes viros, quibus Belgium ſemper claruit, orbi ſiſtat, famaeque temporum ac memoriae hominum mandet, optandum fuerit: ne forte & tua, vir celeberrime, imago, & doctiſſimi *Graevii* (Gronovianam nuper ab Amico miſſam accepi) & reliquorum clarorum virorum vultus cum vita orbi aliquando ſubducantur. Quare quod de monumento Virginii Rufi Plinius in epiſtolis queritur, poſt decimum mortis annum neglectum & imperfectum illud jacere: & quia tam rara in amicis fides, tam parata oblivio mortuorum, monet, ut ipſi nobis conditoria extruamus, omniaque haeredum vel amicorum officia praeſumamus. Simile quid ut de tua icone ſtatuas, & quemadmodum ſummus & immortaliter meritus vir Parens tuus, vivus ſpiranſque aliquot formis excuſus fuit (quarum tres ipſe poſſideo) ita & tu iſthoc a poſteritate debitum officium praeſumas; quodque *Rutgerſio* praeſtitiſti, ipſe tibi non invideas, autor fuerim. *Schefferi* doctiſſimo libro de Militia navali difficile erit, nec fortaſſe ulla ratione conſequi potero, ut conciliem typographum ſumtus praebiturum. Nam prioris editionis jam Anno 54. adeoque viginti & tribus abhinc annis, quae prodiit, ſuperſunt exemplaria; unde colligit minus vendibilem hunc eſſe librum, & ſi altera editio excreſcat multum, pretio aucto difficiliores repertum iri emtores ejus metuit bibliopolarum natio. Ergo niſi *Zunnerus* Francofurtenſis, qui de Re vehiculari libros ſatis emendate excudit, perſuaderi poterit, ut & hos de Militia navali, argumento non porſus illis diſſimiles, typis ſuis exſcribat libros, aegre ſivé apud nos, ſive in ſuperiori Germania alibi aliquis ut ſumtus neceſſarios impendat, inducetur. Neſcio enim, quam malint hi homines Poſtillas, quas vocant, ſaepe aliquot tomos grandes, aut libros Juridicos Medicoſve excudere, quam philologicos hiſtoricoſve, quos tamen per univerſum orbem apud Pontificios non minus & per Italiam, quam apud aliarum religionum nationes divendere licet: cum iſti libri conciones aut fori formulas continentes, non niſi in certo tractu ſuos reperiant aeſtimatores emtoreſve. Sed ita ſeculum eſt, & tale literarum bonarum fatum! Apud nos bibliopola quidam *Pierii* Hieroglyphica recudit, quae metuo ne plurimis mendis ab operis conſpurcentur: nam pars Francofurti, pars Jenae exuditur, quae diſperſio facile naevis occaſionem dare poteſt, cum praeſertim iſtorum locorum officinae imperitos & negligentes correctores alere conſuevere: ut proinde nihil emendati vel nitidi nobis de hoc libro promittere, vel apud vos jactare poſſimus. *Chriſtianus Weiſſius* quidam, vir ſatis eruditus mihique amicitia cognitus, de inſcriptionibus earumque origine natura & uſu libellum his diebus praelo ſubmiſit, quem non indignum eruditis oculis veſtris futurum exiſtimo, & quibuſdam, cumprimis abſolutus fuerit, adjiciam; ſimulque *Puffendorfii* de Controverſiis circa jus naturae ſibi motis tractatum, qui nunc in vicinia (quando hîc per Anteceſſores non licet) excuditur, tranſmittam: ut vel ſic aliqua parte debiti, quod eleganti tuo munere me contrahere voluiſti, me expediam. Cujus in gratiſſima mentione, gaudio non minus, quam rubore

 ite-

iterum ſuffuſus deſino, teque multum valere jubeo, utque porro faveas, ſummopere rogo. Dabam Lipſiae penultima ruentis Anni CIƆIƆCLXXVII. die.

EPISTOLA CCLXII.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

DEcembri menſe, poſt valetudinem diuturnam cum ex aula Hagana receſſiſſem in hanc ſolitudinem, recidiva confeſtim ſum tentatus, quae adhaeſit mihi hactenus. Nunc tamen cum mitius mecum nonnihil agat, nihil habeo prius, quam ut excuſem depreceŕque tantam litterarii commercii ceſſationem, quam longe odioſiſſimam deteſtor exſecrorque, non alio magis nomine morbum expertus moleſtum, quam quod interea temporis fructu omni ac voluptate tecum per litteras colloquendi ſim fraudatus. Ceterum cum lucem jam aſpiciat Vellejus Paterculus animadverſionibus meis hîc illic illuſtratus, auctor typographo fui, ut libelli ejus exemplaria ad te *Daumiumque* ſimul noſtrum perferenda curaret, additis faſciculo ſeptem Illuſtrium virorum Poëmatis, quae tibi ac amico noſtro pridem ſum pollicitus, tum & Rutgerſiana imagine, cujus copiam facas, rogo, eidem *Daumio.* Vix tanti, fateor, erat Vellejus, qui ad te mitteretur, cum opus in ipſa valetudine feſtinatum plus ſatis majorem limam requirat, & animum defaecatiorem. Coepi tamen jam caedere vineta mea, tertia ſui parte adauctis meis annotatiunculis, compluribuſque eraſis ac mutatis, in quibus videbar mihi ſcopum non ſatis conſecutus. Munificentiae tuae longe praeſtantiora, fateor, opponi oportuit, ſed in hac egeſtate quid poſſim praeſtare praeter nudam te demerendi voluntatem? Imagines virorum illuſtrium non paucas poſſidebat pater meus, quas inter *Scaligeri* utriuſque, *Caſauboni*, *Lipſii*, *Petri Victorii*, *Joachimi Camerarii*, *Laurentii Medicis*, *Andreae Alciati*, *Laevini Torrentii*, *Dominici Baudii*, *Johannis Secundi*, aliorumque, quorum pleraeque penes me aſſervantur etiamnum. *Anna Fabra*, *Tanaquilis* filia, poſſidet quidem epiſtolas parentis ſui multo auctiores, quam publice circumferuntur, ſed neſcio quas ob cauſas gravatur eas communicare nobis aut publico. Menagianas juris amaenitaes altera parte auctiores diu eſt, quod accepimus ab auctore. *Pierii* Hieroglyphica qui apud vos excudunt reliqua ejuſdem opuſcula, quae rara inventu ſunt, huic operi deberent attexere. Difficilis praeſertim ejus eſt libellus de fulguribus. Puffendorfianum librum, eique additos complures alios recte accepi pridem, gratiaſque pro iis actas a me aliquanto maturius oportuit, ſi fuiſſem meus. Verboſius tecum agam, ubi vires adhuc jacentes nonnihil erexero ac confirmavero. Vale, Vianae ad Leccam XXIII. Jun. Gregor. CIƆIƆCLXXVIII.

EPI-

EPISTOLA CCLXIII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

MEmoriam Ampliſſimi tui nominis ſub diſceſſum Excellentiſſimi *Graevii*, epiſtolari officio colendam duxi: quod epiſtolam, quae de affectu & obſervantia noſtra indicis munere fungi debet, a nemine rectius, quam cultus ſocio afferri poſſe crederem; qui pluribus etiam coram obſequium erga vos noſtrum, cujus unius gloria mihi relicta eſt, exponet. Utinam vero, quam exhibere par erat officiorum promtitudinem, ita explicare licuiſſet, quamdiu apud nos fuit vir excellentiſſimus, ut & ejus deſiderio & noſtro officio factum fuiſſet ſatis, nec is de neglecto hoc queri apud te poſſet, & deterrere, ne idem experiaris aliquando & ipſe: verum tum abſentia mea, in quam adventus exoptatiſſimus inciderat, tum valetudo ipſius, qua ſub diſceſſum affligebatur, multam occaſionem nobis ſurripuit meritiſſimo viro inſerviendi, a cujus benevolentia veniam expectamus ſtudiorum qualiumcunque: pro quibus ut & tu, qui multum apud ipſum vales, intercedas, rogo. Tibi vero quas gratias pro tranſmiſſo cultiſſimo Vellejo & ſeptem illuſtrium Poëtarum farragine agam? quaſve laudes ob illum dicam? Ergo ne ſola Poëtarum cohors tibi debeat, quorum praeſtantiſſimos, ut cultiores legerentur, expoliviſti; Hiſtoricos pari felicitate nunc aggrederis, labore quam utili nobis, tam glorioſo tibi. Macte hoc ſeceſſu tuo amoeno, in quo tot praeclara ingenii feliciſſimi monumenta paras, vir celeberrime, & otium tuum, quod velut alter Cato graviſſimis occupationibus diluis, eique operam reddis, vegeta ſemperque viridi ſenecta ex voto tranſige: nos admiratores tantarum virtutum, quas agnoſcere ſatis non poſſumus, praedicare nunquam deſinemus. Ad *Daumium* hac ipſa die, qua commodum faſciculus advenerat, qua etiam epiſtolam, quam Cl. *Graevius* afferet, acceperam, utriuſque libri exemplar miſi, pro quo beneficio tibi proximis literis gratias aget: pari inopia, de qua ego queror, reddendi officii laboraturus, ſed qui tamen ab ingenio ſuo aliquid quod reddat, in diem promittere poſſit. Quo cum ego prorſus deſtituar, nec aut mihi ipſe, aut aliis quicquam promittere poſſim ſolidi, quod eruditorum cenſuram ſuſtineat, nuda & ſimplici imbecillitatis confeſſione defungar, a gratia tua ejus veniam expectans. Apud nos Lipſiae quid in literarum bonarum ſtudiis agatur, ferme pudet ſcribere, & narrabit coram *Graevius*, non abſque Academiae noſtrae dedecore. Profeſſorum Philoſophorum modernas operas recitat programma, quod excellenti viro ad te perferendum tradidi, cujus auctor *Thomaſius* eſt, ejus ordinis Decanus. Ab *Obrechto*, doctiſſimo viro, Brunſvicenſis ducis ad Philippoburgum caeſi laudationem funebrem mitto, quod ingenium ejus & eloquentiam vobis non improbari confiderem, cujus ad Hiſtoriae Auguſtae ſcriptores annotatiunculas veſtrum tuliſſe calculum ex Cl. *Graevio* intellexi. *Sturmii* Clariſſimi apud No-

Noricos Mathematici non inerudita de Carteſianis diſputatio tuis eruditis oculis non indigna videbatur, ſicut nec *Schurtzfleiſchii* Hiſtoria Badenſis: nam in hoc ſtudiorum genere, & Genealogiarum cultu palmam apud nos fert hic ſcriptor, quam convitia in eruditos Germaniae viros, quae [1] Satyrico libello ſuperioribus annis ſparſerat, ambiguam ipſi fecere. *Ziegleri* iconem, nec cultu nec epigrammatis vigore Rutgerſiano parem, in hujus tamen vicem mitto, Diomedea officiorum permutatione. *Elzevirius* iconis iſtius exemplaria Vellejo adjicere ſine dubio neglexit: deſcripſi ergo ex meo pridem miſſo exemplo cultiſſimum epigramma, & *Daumio* pridie tranſmiſi: ut ſi minus oculi, ingenium ejus tamen in participationem hujus oblectationis venirent. De ſtatu rerum noſtrarum Cl. *Graevius* narrabit, cujus itineri has literas ſignans maximoque cum deſiderio ex oculis eum dimittens, quem nunquam animo, proſpera quaeque, cumprimis bonam valetudinem, quam tibi quoque perpetuam eſſe velit Divinum numen, apprecor. Dabam Halis Saxonum in comitatu Clariſſ. viri, cujus quo ſaepius nomen occurrit, tanto deſidebabilior exiſtet memoria. d. XXVII. Aug. Gregor. Anno CIƆIƆCLXXVIII.

[1] ediderat enim *Conradus Samuel Schurtzfleiſchius*, ſub ficto *Eubuli Theoſdati Sarckmaſii* nomine, *Judicia de noviſſimis Prudentiae civilis ſcriptoribus* Anno 1669. qui liber plurimos concitalavit, qui in eum inſurgerent. Vide *Placcii* Theat. Pſeudonym. n. 2427. pag. 557. ipſa vero *Sarckmaſii* judicia cum pluribus contra eum libellis in unum conjecta edidit *Theodorus Cruſius* Anno 1711. hoc titulo, *Acta Sarckmaſiana ad uſum reipublicae Litterariae in unum corpus collecta.* adjectis ſimul notis, quae obſcuriora illuſtrare poſſint: ſi quid vero juvenilis aetatis fervore in illis peccaverit, id ingentibus in rempb. litterariam meritis abunde poſtea penſavit vir eruditiſſimus, qui meliorem poſt fata praeconem meritus erat, perſonato illo & inerudito *Adolfo Claramundo*, qui ejus vitam lingua Germanica edidit Anno 1720.

EPISTOLA CCLXIV.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

A negotiis nundinalibus vix tantum mihi eſt otii, comites ut Daumianis literis & Victori Mario ablegem: neque tamen committere potui, ut ſine alloquio, exiguo licet & prolixitati affectus ac cultus nullatenus reſpondente, quicquam ad te hinc diſcedat: ignoſces igitur, ſi tumultuaria ſcriptione officium iſthoc meum, quaſi ſacrum propter viam, faciam. Rerum noſtrarum ſtatum, tum & quid in literis noſtri agant homines, ex Cl. *Graevio* tuo te intellexiſſe exiſtimo: inane ergo foret meum ſtudium, ea ſi repetere vellem: & ſiquidem parum ex dignitate literarum & muneris, quod gerunt, iſti ſtudia colunt, literariumque ocium alienis magis negotiis, quam ſeverioribus ſtudiis impendunt, ingrata mihi eſt apud eruditos, quorum tu Princeps es, eorum memoria. *Cellarius* in vicina Citicenſi ſchola, & *Schurzfleiſchius* ex Wittebergenſi Academia praeclaram de ſe nobis ſpem faciunt, noſtriſque Profeſſoribus, ſi non eruditionis, certe quidem induſtriae atque diligentiae laudem ambiguam red-

reddunt: quaſdam iſtorum ſchedas, ne nihil mitterem, in vicem elegantiſſimi tui, nuper quem accepimus, Velleji, adjeci, non ignorans, me plus quam Diomedea permutatione officium, quod debebam, hac ratione colere. *Buchneri* epiſtolas, quas Dreſdae procerum quorundam inſtinctu bibliopola excudit, ad Cl. *Graevium* miſi, cujus non magis quam tuum judicium ſuper iſtis exquiro. Utinam vero incomparabilis Parentis tui ſimili forma liceret conſpicere literarii cum doctiſſimis ſui ſeculi viris commercii monumenta: ut quemadmodum cum *Baudio*, *Grotio* & *Barlaeo* Poëmatum uno Volumine junctorum editionem habet communem (quam poſtremam nitidiorem & copioſiorem reliquis tibi debemus,) Epiſtolarum etiam, ſi non omnium, quod fieri vix poſſet, plurimarum tamen, quas in ſcriniis & pluteis paternis deliteſcere quis non credat? poſt fata gloriae ipſe particeps, nec nos tanti beneficii expertes eſſemus. Qua de re inter alia ardua ſtudia & negotia cogitationem ſuſcipere tuarum plane partium eſſe exiſtimo, ad quem quia nominis paterni gloria pervenit, quam illuſtribus ex proprio ingenio ornamentis quotidie auges, hac quoque acceſſione eam extendere pertinet. Epiſcopi Monaſterienſis nunciata nuper mors maximo nos gaudio affecit, non magis ob turbulentum atque inquietum reique publicae Germaniae ſuperioris inferiorisque exitioſum ingenium hominis, qui non alia niſi mortis legibus coerceri poterat; quam tranquillum animum optimi & vere incomparabilis ſucceſſoris, qui pacis ſtudio nihil habiturus eſt antiquius, quippe qua praeclaras artes & literarum ſtudia, quorum is jure optimo principatum hodie tenet, ali ac foveri intelligit. Et jam animo percipio, quem ingenio aſſequi non poſſum, tuum illum divinum ſpiritum, qui ſecum rapiet omnem Poëtarum turbam, cujus tu veluti caput es, in laudes & gratulationes Summi Herojs Muſarumque ſtatoris ſe effundentem, & quod antea ſaepius a te factum eſt, hoc potiſſimum temporum officioſam tanti Principis honori & laudibus venam exerentem. Cujus ardui pulcherrimique laboris cognitione ut careamus, qui hujuſmodi foetum praeſtantiſſimorum ingeniorum, religioſe colimus, quaeſo, ne permittas: ſed data occaſione, quae deeſſe non poterit *Elzevirio* noſtro, quicquid honori excelſiſſimi Principis conſectatur ſcribiturve nobis pro benevolentia tua imperti. Audacem & ferme impudentem in ſolicitando me facit amor, quo divina tua Carmina proſequor, & cultus, quo ſanctiſſimum Praeſulem veneror: quem ſi maxime his oculis nunquam vidi, tot tamen praeſtantiſſimorum virorum elogiis & illuſtriſſimis Poëmatum, Paderbornenſiumque & ſimul Germaniae antiquitatum monumentis (quae tuo munere poſſideo) ac tua in Prudentium, Cl. *Graevii* in Suetonium praefationibus, adeo in ſtuporem principalis hujus eruditionis ac doctrinae datus ſum, ut antea neminem ſive in ſacra, ſive ſeculari dignitate, conſtitutum extitiſſe, nec hodie aliquem extare *Ferdinando* tuo comparandum, omnino mihi perſuaſerim. Servet Deus hoc tam ſacrum terris depoſitum, & ſero inferat coelo cognatam mentem: ſed te quoque, vir ampl. cum excell. *Graevio* diu ſoſpites florenteſque rei literariae cum bono ſervet. Vale. Dabam Lipſiae ruentibus autumnalibus nundinis d. xx. Octobr. CIƆIƆCLXXVIII.

EPI-

EPISTOLA CCLXV.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

REverſo jam pridem a vobis ad nos *Graevio* noſtro, homine elegantiſſimo, & qui frequenter ad hanc ſolitudinem ſolet viſere, in tanta vicinia, vix enim miliari Germanico remoti alter ab altero, multus inter nos jam non ſemel de te ſermo fuit, quem & valere, & mei meminiſſe equidem libens, ſi quid unquam, intellexi. Libellos vero, quos mittebam proxime, recte ad te perlatos eſſe, illud quoque voluptatem mihi tulit. Nam de Rutgerſiana effigie, quam libellis additam oportuit, ſatis mirari *Elzevirii* noſtri, cetera non indiligentis, ſupinitatem non poſſum: praeſertim cum plura hujus imaginis exemplaria ſub unum idemque tempus illi miſerim, in Gallias, Sueciam ac Germaniam ad alios omnes deſtinata, eaque probe curavit, hic operam ejus culpare cogar. Pertendit tamen ille, ad te quoque pari fide ac cura eſſe miſſa, ſed inſerta libris ſibi feſtinanti aut alibi occupato non appàruiſſe. Quicquid ſit, vile damnum eſt, & quod minimo negotio, cum faſciculi nonnihil ad te daturus ſum denuo, reparari queat. Sunt enim in promtu mihi complura exemplaria. Pro libellis ad me miſſis gratias ingentes, & quantas referre non poſſum, ago. Cl. praeſertim *Obrechti* orationem funebrem Brunſvicenſi Principi dictam, facundam plane, & ceteris illius viri ſcriptis, quotquot hactenus in manus meas venere, reſpondentem legi multa cum voluptate. Apud nos litteratura humanior nunc friget, ſed pax nuper inſtaurata eriget fortaſſis, ac dignitatis priſtinae reponet. Habes hic reſponſi nonnihil ad viros duos praeſtantiſſimos. Si ad *Arnoldum* ſcribendum nil habes, litterae curabuntur per *Daumium*, a quo Arnoldianas accepi. Tu, quaeſo, moleſtiis toties a me exhibitis, toties tibi devorandis, clementer ignoſcas. Cum nuntiandum nihil haberem, placuit verſus nonnullos addere, quos exſultabundus ad primum pacis nuntium effundebam non ita nuper. Vale, *Carpzovi* Politiſſime, & me, quod facis, ama. Vianae ad Leccam Eidibus Novembrib. Gregor. CIↃIↃCLXXVIII.

EPISTOLA CCLXVI.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

CUM ſub finem autumni literae tuae ſuperiori anno duae afferrentur, Dreſdae eram, ad nuptias, quas ſororis meae ſupremo aulae Concionatori & Sereniſſimi Electoris Confeſſionario ac Conſiliario Eccleſiaſtico *Martino Gejero* matrimonio junctae filia celebrabat, profectus, ſub exitum anni demum Lip-

Lipſiam rediens: ubi cum aliis pluribus epiſtolis tuae mihi redditae ſunt longe gratiſſimae literae: ad quas quod adulta hieme demum reſpondeam, ob hanc ipſam, quam dixi, cauſam, veniam tanto faciliorem mihi promitto, quanto magis literarum hanc tarditatem faſciculi, qui interea ſuccrevit, magnitudine expiare ſtudebam. In quo ſi maxime non reperies, quae ſingula ad guſtum tuum ſint eruditum, *Buchneri* tamen epiſtolas ob earum autoris gravitatem & dictionis elegantiam ac puritatem; *Reineſii* vero commentariolum ob eruditionis variae praeſtantiam, non ingrata tibi futura confido. Spero etiam cultum & pietatem meam, qua divina ingenii tui monumenta proſequor, non improbatum iri, a qua profectum eſt, ut elegantiſſimum epigramma, quod ad primum pacis veſtrae nuncium te effudiſſe ſcribebas, & commune mecum fieri voluiſti, typis noſtris exſculpi curaverim: nam cum pluribus amicis & fautoribus, cum primis iis, quos Dreſdae reliqueram, id communicandum eſſet, & vererer ne inter amanuenſium manus venuſtiſſimo operi maculae aſpergerentur, aut ſtructura ejus depravaretur; ſatius exiſtimavi, typographo id committere, cujus beneficio in plures iſtud emendatius diſpergi poſſet, quam permittere, ut a calamorum lapſu ſordes contraheret. Mirifice iſtud placuit noſtris in aula Heroibus, maximaſque autori gratias & laudes dixerunt, Deum precati, ut idem argumentum nobis etiam ſuppeteret aliquando, & funeſtiſſimum bellum ſolida ac ſincera pace componeretur. *Schubartus*, elegantis ingenii Juvenis, Diſſertationem ſuam de Comitibus Palatinis, Reineſianae de Palatio Lateranenſi attextam, Excell. *Graevio* noſtro dedicavit, ejuſque ampliſſimo nomini geminas has exercitationes inſcripſit. Accepi a typographo exemplar, antequam liber eſſet abſolutus, & ad ipſum Celeberrimum virum, cujus gloriae dicatus eſt, mitti poſſet, acceſſuram enim audio Praefationem & indicem: ſed imperfectum iſtum ad te mittere volui, ut jocandi gloriandique apud ipſum argumentum ſuppeteret, honorem te prius attingere, qui ad ipſum pertinebat. Cum ex eodem Cl. viro forte intellexerim, cum praeterita aeſtate hîc eſſet, *Merilli* in Hiſtoriam Paſſionis Dominicae obſervationes tibi nondum eſſe viſas, & in manus hae meas nuper incidiſſent, mittere eas volui. Patrui autem a me nuper curatam iconem eum in finem adjeci, ut avunculum tuum nitidius longe exſculptum, ab *Elzevirio* hactenus negligenter habitum, evocaret, & ejus ad nos iter promoveret. Ad *Daumium* & *Arnoldum* literas nuper recte curavi tuas: ab hoc etiam ſub nundinas, quae modo abierunt, noſtras reſponſum, quod hîc habes, tuli: & quia is ita voluit, Fureriana Monumenta abs ſe & *Wagenſelio* erecta, pridem licet tranſmiſſa, ſed ob religionem, qua amicitias colo & voluntati mihi bene cupientium obſequi ſtudeo, iterum mittenda. Nec alterum ſolicitare, ut officium ſimile faciat, ceſſabo. *Arnoldus* ut apud te Welſerianarum ad *Scaligerum* epiſtolarum copiam ſibi impetrare ſtuderem, maximis me precibus rogavit; iis enim operum Welſerianorum editionem promotum iri: non dubito idem a te in adjectis literis optimum virum contendiſſe, nec parario me ulterius indigere. Argentorato nuper literas ab *Obrechto*, cujus eruditionem & eloquentiam magni facis, accepi, quibus ſpem fecit, proximis Franco-

furtenſibus nundinis Aeneam Sylvium de rebus Friderici Imp. (quem librum edere B. Socer ipſius *Boeclerus* exorſus fuerat, quam vero curam ſuperveniens mors abrupit) praemiſſis rerum Germanicarum ſcriptoribus, quos *Freherus*, *Reuberus*, *Piſtorius*, *Urſtiſius* aliive omiſerant, ſua opera editum iri: Ejuſdem etiam ſtudio Dictyn Cretenſem ad MStum Argentinenſis Bibliothecae & Mercerianam, antiquiſſimaſque duas, Venetam & Mediolanenſem Editiones exactum, novam conſpecturum eſſe lucem. Quorum doctiſſimorum operum deſiderio interea tenebimur: primum tamen, quod ad me perlatum fuerit, eorum exemplar ocyus ut ad te perveniat, ſtudebo. Vale, vir Ampliſſime, & Cl. *Graevio*, ad quem proximis diebus literas & faſciculum adornabo, multam meo nomine ſalutem impertire. Lipſiae d. XVI. Januar. CIϽIϽCLXXIX.

P. S. Epiſtolam faſciculo comitem futuram jam ſignaveram, cum recordor jam olim mentionem a te factam fuiſſe Schefferiani de Militia navali operis, cui ut bibliopolam conciliarem, qui ſumtus editioni impenderet, mihi injungebas. Quod quidem eo mihi tempore praeſtare non licebat; ſed interea nactus ſum optimum virum *Henricum Ellingerum*, cui perſuaſi, ut relictis aliis inutilibus has doctiſſimas & ſuos emtores reperturas commentationes excuderet, hactenus a *Janſonio*, quod doctiſſimus auctor paſſim in notis ad Phaedrum queritur, neglectas. Huic igitur ſi Clariſſimus *Schefferus* ligneas iſtas cupreaſve formas a *Janſonio* obtinere; exemplar ſicut imprimi debet, mittere, nec argentum pro labore honorarii loco poſtulare, ſed impreſſis exemplaribus contentus eſſe velit, editorem doctiſſimo libro repertum eſſe Excell. auctori nunciabis. Vale. Addebam ὡς τάχιστα d. XVI. Januar. CIϽIϽCLXXIX.

EPISTOLA CCLXVII.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

NOvembri Menſe, quantum datur recordari, litteras ad te dabam, quibus inter alia de amici communis *J. G. Graevii* ad nos reditu, poſt iter Germanicum feliciter peractum, agere memini. Nec multo poſt ſupervenerunt tuae, quae omni elegantiarum nectare affatim delibutae, quaſi inſemet ipſis non ſatis praeſidii haberent, inſigni comitatu ſcriptorum recens apud vos in lucem editorum adfuerunt. In his praeter munificentiam tuam ingenia auctorum concinna ac polita ſum exoſculatus: recte enim judicas de duobus illis, qui Wittebergenſi Academiae & Scholae Cizenſi operam ſuam addixerunt; nam & ego plurimum de his ipſis mihi promitto. Apud nos nihil jampridem, quo te remunerer, in lucem profertur, adeo poſt libellum nuperum remiſit impetus ac frigus ingeniorum. Cl. *Spanhemius*, inter Theologos Leidenſes, vir eruditione conſpectus, diſſertationes Eccleſiaſticas ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam ſpectantes, ſed quae nondum ad nos ſunt perlatae, in publicum dediſſe dicitur, quas aliae argumenti non diſſimilis ſubſecuturae ſunt.

Anno

Anno praeterito quatuor aut quinque Profeſſores, artium bonarum huic Academiae ſubducti ſunt immatura morte, quorum in locum ut alii ſubſtituantur agitur a Curatoribus Lycei. hos inter ad Profeſſionem eloquentiae Graecarumque litterarum evocatus eſt nuper Daventria *Jacobus Gronovius*, qui Livium paternum ſuis adauctum notationibus propediem emittet. Cl. *Buchneri* epiſtolas apud *Graevium* noſtrum vidi, ſed tantum: nam ut excurrit frequenter vir optimus Vianam e vicinia, ita raro apud me pernoctat, niſi hoc ut fiat feriae permittunt Academicae. De paternis litteris luci dandis cogitavi ſaepenumero jam olim, jamque ſatis multas hinc inde collegeram, quae ſchedae poſtea, me foris degente, ſunt diſperſae. Nec video, unde damnum reparari poſſit, quod earum exemplaria ſenex noſter raro ſuos in uſus aſſervabat. Epiſcopi Monaſterienſis mortem publicum apud nos gaudium excepit; nemo certe hactenus eſt inventus, qui beneficia ab illo in quemquam merentem collata praedicet. Milites inconſolabiliter defunctum plorant tanquam publicum caſtrorum parentem. In aula Romana per occultos cuniculos hoc agitabat acriter jam pridem, ut Principem Paderbornenſem jure ſucceſſionis, in quam cum adſciverat, deturbaret. Sed alterum & mores ſui & gratia, qua pollet plurimum in urbe; adverſus hunc dolum tuebantur non minus, quam olim, cum Elector Agrippinatium eum adminiſtratione Epiſcopatus dejectum cupiebat. Modo vita & pacatum regimen meritis tanti Principis reſpondeant, non dubia ſpes eſt, fore, ut dignitas litterarum adverſus ſeculi contemptum egregie ab illo aſſeratur. Nam ut miti ac comi eſt ingenio, non minore ſtudio litteratos omnes, quam ipſas litteras complectitur, in quibus quantum poſſit non uno jam argumento palam fecit. Niſi morbus ab inſtituto me revocaſſet, hyemem totam anni proxime decurſi, aut certe majorem ejus partem illi dediſſem: ita enim inter nos convenerat. Nunc minime committam, ut aeſtas mihi tranſigatur, illo non ſalutato, ducturus comitem *Graevium* noſtrum, alioſque eruditionis laude praecipuos e popularibus meis viros, quos Muſagetes ille patrocinio ſuo complectitur. Verſus novo ejus honori datos a noſtratibus vidi nullos, praeter oden brevem *Hadriani Wallii*, quam aliquando mittam. Minatur & neſcio quid *Petrus Francius*, ſed cujus nondum mihi facta ſit copia. Pontificios, quorum praecipue hoc regnum eſt, in oblata hac palaeſtra graviter deſudaſſe non eſt quod dubitemus. Vale, Vianae ad Leccam 9. Februarib. CIƆIƆCLXXIX.

EPISTOLA CCLXVIII.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

VIX meas diebus proximis ad te dederam, cum ab *Elzevirio* ad me mittitur non faſciculus, ſed faſcis libris compluribus notae praeſtantioris refertus, quem una cum ſuaviſſimis litteris ad me juſſeras perferri. De libris quid

 di-

dicam? niſi hac tua tam profuſa munificentia pudorem meum graviſſime oneratum, aut potius oppreſſum eſſe, quem ſi ſui aliqua ex parte levatum cupis, enixum te in modum obſecro quaeſoque, ut indicem ad me mittas eorum codicum, quos praecipue in tua bibliotheca deſiderari, quoſque uſui fore prae ceteris arbitraris. Poſſideo enim in pluteis armarii mei complurium librorum duplicia exemplaria, quos in officinis librariorum nequicquam quaeras. Quid? quod frequentes admodum hîc ſunt auctiones inſignium bibliothecarum, quas viris litterarum ſtudioſis, vitae ſubductis, haeredes diſtrahunt. Hoc igitur ſi egeris quamprimum, incredibile dictu eſt, quanto opere me tibi habiturus ſis adſtrictum. Acceſſit enim & alterum beneficium litteris tuis, quod quando in virum mihi amiciſſimum a te collatum, non poſſum non mihi praeſtitum interpretari, atque ea prae ceteris cauſa me compulit ad reſponſionem feſtinandam, cum nunties inventum a te typographum, qui Schefferianos de militia veterum navali commentarios typis ſuis deſcriptos velit. Dedi hodie litteras ad virum eruditiſſimum, quae rei totius eum certiorem facerent. Nec dubito conditionem oblatam ab eo amplectendam fore. Ceterum figuras ſive tubulas, qua aeneas, qua ligneas ad opus id ſpectantes, cum *Daniel Elzevirius* ab heredibus *Joannis Janſſonii* redemerit, rogavi illum ut ſignificaret tibi, quo eas pretio typographo ſit traditurus, mihi quidem jam olim data fide, nihil inde lucri ad ſe redundaturum eſſe, ſed laminas iſtas tabulaſque eodem, quo ſibi conſtitiſſent, pretio velle translatas in illum, qui operi huic edendo ſeſe foret accincturus. Quorum a me eſt admonitus. Porro ſalivam haud leviter moviſti nobis ſpe facta, fore, ut Dictyn Cretenſem, ſcriptorem ſane non inelegantem, Cl. *Obrechtus* e membranis Argentinis caſtigatum proferat in lucem. Qua de re ſi tempeſtiviores nuntii ad me veniſſent, communicaſſem codicem meum, non quidem vetuſtum, quippe deſcriptum in charta, praeſtantis tamen notae e codice perantiquo deſcriptum, cujus opera locos centum & plures *Joſiae Mercero* intactos, hoc in ſcriptore diu eſt quod caſtigavi. Minabatur ante hoc quadriennium ejuſdem editionem poſt Florum & Callimachum *Anna Fabra Tanaquilis* filia, uſumque codicis mei petebat; ſed an liber in lucem ſit prolatus haud dixerim. Non vidit *Mercerus* inſcripſiſſe L. Septimium hoc opus *Q. Aradio Rufino. Rufinus* enim vocatur ſub finem epiſtolae, & *Aradii* non *Arcadii* nomen diſertim praefert codex meus. Ut jam ſciri poſſit, qua aetate Dictys Latio ſit donatus. Vixit enim *Q. Aradius Rufinus* aetate Criſpi & Conſtantii Caeſarum, ut patet ex inſcriptionibus *Gruteri* non unis, quae meminerunt ejus perhonorifice. Laudatur & a Symmacho verſibus, quas imagini virorum quorumdam illuſtrium ſubſcripſit. Sed de his alias. Epigramma paci inſtauratae a me datum, tanti ſane non erat, quod typis deſcribendum curares. Nunc aliud ecce monumento ſepulchrali, quod publico nomine hîc excitatur Duci fortiſſimo *Michaeli Rutero*, inſcribendum. Accedet brevis narratio vitam ejus & res geſtas complexa. Sed jam nimius ſum. Vale, vir eximie. Vianae ad Leccam 12. Februar. CIↃIↃCLXXIX.

EPI-

EPISTOLA CCLXIX.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

TEneo inſtitutum meum, & ab aliquo iterum intervallo appello te literis, vir celeberrime, obſervantiae meae & cultui teſtando: quod ingratum tibi non eſſe puto, qui mihi, ſi omittam, ingratus adverſum tua merita videar futurus. Nunc quidem tanto minus ſilere debui, quo magis tibi geminare officium placuit, & binas ad me literas, quas eodem tempore accepi, dare: e quibus amorem erga me tuum abunde cognoſcere licuit, maximamque oblectationem cum e reliquis earum partibus, tum ea inprimis, quae de Monaſterienſe Epiſcopo, ultra Maecenatis ſortem & merita erecto Principe, narrabat, capere. Nec minores delicias cultiſſimum epigramma & fortiſſimo Heroe *Rutero* dignum monumentum, ſtilo tuo quod dignatus es, praebuit: ad quarum participationem quod nos invitare voluiſti, gratias verbis modicas, affectu tamen ingentes, & rei ipſi prorſus pares ago, ſtudeboque omni officii ac cultus genere hanc benevolentiam demereri. De *Scheffert* opere, quo antiquitates & Hiſtoriam veteris navalis militiae illuſtriores & priori editione auctiores elaboravit, ubi certiora ab ipſo clariſſimo autore reſciveris, nobis indicabis. Quandoquidem is, quem ad ſumtus editioni novae huic impendendos pellexeram, propoſita lucri inde redundaturi ſpe, & aliis idoneis argumentis, nunc graviter decumbit, & vita ejus a maligna febre, quae ipſum ſuperioribus diebus inceſſit, extremo periculo expoſita eſt, veremur, ut cum vita ſpes novi hujus apud nos prodituri eruditiſſimi libri extinguatur; qua ratione Salmaſianorum etiam operum expectatione, ob mortem *Someri*, que interveniſſe nunciata eſt, nos excidiſſe animadvertimus. Multum ſane valuit oratio apud iſtum hominem; nec alium fortaſſe perſuadere poſſim, ut ſumtus praebeat ad promovendum hunc librum neceſſarios, nec exiguos: quippe quos intendunt formae, ſive eae ab *Elzevirio* redimantur, ſive conficiantur novae: quod genus librorum plerique hic recuſant, cui vident non magnum conciliari apud nos poſſe pretium, & impenſas abhorrent, quibus dubitant an lucrum ſit certo reſponſurum. Praeterea eo bibliopolae ſunt ingenio, ut, cum animadvertunt primam alicujus, optimi licet, libri editionem cito diſtractam non eſſe, alteram ſuſcipere in ſe formident, nec temere aggrediantur: ac tanto magis hic trepidant, quod ſoli *Elzevirio* ex Janſſoniana venditione octuaginta exemplaria ſupereſſe intellexere, paſſim etiam adhuc in tabernis alia proſtent. Poſtquam ex Suecia certiora cognoverimus, an nullo oblato pretio Cl. Auctor editionem permittere velit? (de quo tamen dubito,) rectius cum bibliopola, modo is convaleſcat, tranſigere licebit. De Muſicis rebus ex his oris nihil ad te referre jam novi licet. *Boxhornii* epiſtolas & *Gruteri* diſcurſus ad Tacitum denuo recudunt noſtrates typographi, nulla tamen acceſſione locupletiores, proinde

nec gratum fuerit de his cognoſcere. Nec Juridicos aut Theologorum labores, quos hîc moliuntur, referre attinet. Lutetiae Pariſiorum ſuperiori aeſtate repertum atque in lucem editum eſſe opuſculum quoddam Lactantii ἀνέκδοτον, rumoribus neſcio utrum certis an incertis acceperim: de quo ſiquidem certiora vobis conſtare exiſtimo, nemo quam tu melius docere me poterit. Ab *Arnoldo* en literas ex Norico allatas, ad quas ſi quando reſpondere voles, mea opera uteris. Vale. Dabam Lipſiae Idibus Februar. CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCLXX.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

Crebrae hactenus fuere cogitationes de gratiis reddendis pro gratiſſimo Virgilii & vere auguſto munere, ſive auctorem, ſive editorem & ejus in concinnando textu curam, ſive maximum Regem, cui iſtud conſecratum eſt, ſive denique chartam, cui impreſſum, ſpectem. Quae dum ſingula frequenter animo expendi, ancipiti cura iſtum diſtrahi ſenſi, quodnam dignum reperirem ἀντίδωρον. Accedebant & reliqua, quae ad me venere, benevolentiae tuae ſigna, Rutgerſiana icon, *Francii* Bucolica, Ode item neſcio a quo ſcripta in novos Principis Paderbornenſis honores, quae omnia identidem aures & animum mihi de gratiis exſolvendis vellicarunt. Neque tamen rationem hactenus invenire licuit, ſummo licet quaeſitam ſtudio, qua nomen hoc expungerem. Ergo mala mihi imitanda nomina cenſui, quae in diem promittunt, ubi ſolvere nequeunt, & ſpe, qui fidem ipſorum ſequuntur, alunt, exquiſitiſſimis verbis orantes, accipiat interim creditor & conſulat bene, quod eſt in manu, cum totum ac ſolidum numerare praeſentis copiae haud ſit. quo in cenſu pauca hae adjectae ſchedae haberi debent. *Daumio* alterum Virgilianum (tertium *Arnoldo*) exemplar & Marium Victorem cum Rutgerſiana icone miſi: quae antequam ad ipſum pervenirent, literas huc miſerat, ut ad te curarem. Hoc dum epiſtolare officium differo, ſperans e nundinis ſive Francofurtenſibus ſive noſtris ſuppetias interea venturas debito noſtro exſolvendo, in muſeo in hunc uſque diem delituerunt, quarum ut tarditati ignoſcas, neque ac noſtrae in literis dandis morae, etiam atque etiam rogo. Lactantii de Perſecutione libellus, modo genuinus ſit, de quo dictio haud dubiam faciet fidem, avide a nobis expectatur: ac devinciet ſibi ejus editione doctiſſimus *Baluzius* quoſvis, qui has eruditae elegantis & ſacrae antiquitatis reliquias, ceu χρύσεα λείψανα, aeſtimare ſciunt. Forte & reliqua Lactantii opera denuo edet, ut integrum hunc caſtigatiſſimae dictionis Patrem, quo nemo diſertius contra paganos & Tullianam ubertatem propius ſcripſit, ei imputemus, cui jam ob Salvianum, & Vinc. Lirinenſem & Reginonem Abbatem Prumienſem nitidiori forma editos debemus. Utinam & pari felicitate alia ſancti Patris hactenus deperdita, quae habita ſunt opera, Sympoſium, Hodoepericum, Grammaticum, libros

Digitized by Google

libros epiſtolarum & alios, quorum notitia ex Hieronymo ad nos pervenit, reperire daretur; ut integro hoc ſacrae eloquentiae flumine gauderemus. *Berkelii* cum Luſitano pugnas haud inviti ſpectabimus, licet, ut verum fatear, magis amemus tranquillum ac ſedatum quam litigioſum iſtud ſcribendi genus, muliercularum quod potius ora, quam doctorum calamos decet. In vicinia acerrimae inter Wittebergenſes & Jenenſes Theologos exercentur rixae, de quibus etiam editi extant grandiores libri: Sed compeſcuerunt eas Sereniſſimi noſtri Electoris & reliquorum Saxoniae Ducum mandata, quanto cum ſcandalo de ſacris negotiis & fidei myſterijs inter ejuſdem religionis Doctores certamina & contentiones exerceantur, advertentium. De Boxhornianis ad Parentem tuum τὸν ἐν ἁγίοις exaratarum in ſcriniis tuis deliteſcentium epiſtolarum mentio a te facta deſiderium iterum excitavit nobis, apparatus iſtius publici juris facti aliquando videndi: preceſque extorquet, ne omittere velis curam egregiis his & doctis ſchedis ſi non ipſe impendere, alteri tamen demandare, ut uno volumine elegantes hac Magni Parentis ad aevi ſui Doctos, & horum ad ipſum epiſtolae collectae prodeant. Extant hunc in modum vulgatae plerorumque Doctrina clarorum literae, quas tamen nitore ſermonis & varietate doctrinae, veſtrae longe ſuperabunt, & paterni nominis gloriae, editis tot praeclaris ingenii & eloquentiae monumentis illuſtris, haud contemnendum cumulum adjicient. Quod ſi ergo Ciceroni, prudentiſſimo viro, non minor epiſtolarum ſuarum, quam divinarum Orationum cura fuit, ac aeque inſignis, ſi non praeſtantior ex iſtis, quam ex his utilitas ad poſteros dimanavit, tibi etiam, cui terſiſſimam Paternarum Orationum & Poëmatum collectionem debemus, incumbit par ſtudium Epiſtolis adhibere, eodemque beneficio & de beatis defunctorum manibus, & ſuperſtitum ſtudiis praeclare mereri. Bibliopola, cui *Schefferi* de Militia navali librum obtruſi, & ut recuderet perſuaſi, dudum convaluit: ſed fidem meam apud *Elzevirium* pro obtinendis aeneis ligneiſve formis & reſiduis exemplaribus nolim interponere. nam quandoquidem hoc hominum apud nos genus in argento exſolvendo & liberanda fide aequo tardius eſt, & ingratas creditoribus moras nectit, ego, ne *Elzevirius* de me querendi cauſam habeat, intercedere ambigo: ſed ut ipſe bibliopola ſuper eo negotio cum *Elzevirio* tranſigat, monui. ante vero quam cum iſthoc conventum ſit, exemplar, ſi maxime e Suecia advenerit, huc mittendum non erit: ne ſi poſtea & noſter eodem, quo *Janſonius*, malo laboret, eadem de ipſo & me ſimul, qui hunc conciliaſſem, doctiſſimo viro querendi detur occaſio. Vale, vir ampliſſime, & de ſtudiis elegantioribus bene mereri perge, me quoque, qui iſta aſſidue colo, favore & benevolentia porro complecti ne dedignare. Dabam Lipſiae. Idibus Junii CIↃIↃCLXXIX.

EPI-

EPISTOLA CCLXXI.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

TArdiorem me eſſe officii, quod gratiſſimis tuis Quintili menſe ad me datis literas debeo, cultorem haud diffiteor, nec parum in ruborem datus ſum, poſtquam geminare tibi epiſtolas placuit, iterataque humanitate me mei officii admonere, atque e veterno quaſi excitare. Sed nulla mea ignaviae aut negligentiae culpa accidiſſe credas, quod integrum & amplius menſem abire paſſus fuerim, antequam ad reſpondendum me componerem, verum longiuſculi itineris per Noricum & Bojemiam moras, quas ſuperiori demum ſeptimana reditus noſter in patriam abrupit, feciſſe, ut lentum fortaſſe tibi nomen videar. quod ſi maxime lentum, minime tamen malum experiaris, ſpero me tua benignitate ab omni crimine abſolvi poſſe. Complura autem e doctiſſimis juxta & humaniſſimis literis tuis didici, eaque in aliorum communium amicorum illico notitiam perferre ſtudui *Daumii* & *Arnoldi*; noſtrorum etiam hujus Academiae Profeſſorum, qui omnes litterarum tuarum elegantia admodum capiuntur, nec praeſtantius iſtis ſibi quicquam offerri poſſe fatentur: cumprimis nos exhilaravit ſpes Flori & Catulli Graeviani, quos e tuis litteris mox prodituros intelleximus. *Voſſii* item de Sibyllis & earum vaticiniis Commentarius avidos nos iſtius conſpiciendi reddidit. A Cl. *Graevio* Amaenitates *Menagii* nuper accepi, & cum bibliopola, ut typos elegantes & nitidam chartam illis impenderet, jam egi; ac promiſit is, nihil operae, ſtudii aut impenſarum ſe ſubterfugere velle, quae ad libelli cultum facere poſſint. Nam cum domi nobis non naſcantur hujuſmodi foetus eruditi & elegantes, foris omnino quaerendi ſunt, & inventi lautius delicatiuſque habendi, ne autores poeniteat, amaenos ſuos libellos in loca inculta incidiſſe. *Baluzii* Miſcellanea e Galliis arceſſivi, literiſque indidem allatis certior jam ſum, in via ad nos ea haerere: ſed doleo primum ſaltem tomum venire, alterum, cujus in fronte Lactantii de Perſecutione libellum ἀνέκδοτον comparere indicaſti, comitem ei datum non eſſe: forte quod nondum abſolutus eſſet, cum is urbe excederet. Studebo tamen, ut eadem via ad me alter perveniat, qua priorem me intra paucos dies nacturum ſpero. *Arnoldum* de Welſerianis ad *Scaligerum* epiſtolis, quarum quadraginta in ſcriniis tuis repertas nunciabas, hac ipſa die datis ad ipſum literis certiorem feci, eique apographum gratiſſimae tuae epiſtolae ad me ſuper iis datae miſi: nec parum hoc laetiſſimo nuncio ipſum gaviſurum confido, cujus gaudii teſtes proxime literas ad te dabit, & ut Welſerianas iſtas epiſtolas huc mittas, unde rectiſſime & omnium tutiſſime Noribergam perferri poterunt, rogabit. Igitur in faſciculum collectas colligataſque *Elzevirio*, vel hujus miniſtro *Jacobo Zettero* tradere poteris, ſi libuerit, is *Adriano Hoekio*, mercatori & civi apud Amſtelodamenſes primario, & quem *Elzevirius Zetteruſque*, ipſe etiam

Cl.

Cl. *Graevius* optime norunt, reddet, a quo nil dubitandum recte ad me omnia curari. Ego vel ipſe per amanuenſem acceptas deſcribi, vel in Noricum miſſas, quo ſingulis hebdomadibus tutiſſimae ſe occaſiones faſciculos mittendi offerunt, ut *Arnoldus* deſcribat, & manu *Welſeri* ſcriptas iterum huc mittat, ut ad te inde redire poſſint, providebo. Omnibus enim modis cavebimus, ne φιλοτιμία & benevolentia tua aliquid patiaris detrimenti. Ammianum Marcellinum iterum Pariſiis prodire, curis ſecundis Valeſianis auctiorem, ſummo cum gaudio accepimus, quod ſi enim ullus alius inter bonos auctores, hic ſane eruditum commentarium & luculentum deſiderat, obſcurus caeteroquin, & tum propria, tum aliena culpa lutulentus. Harpocrationi & Heſychio idem fatum cupimus, ut ille *Valeſium*, hic *Heinſium* ſoſpitatorem nanciſcatur: nam *Schrevelio* praeter chartae & typi nitorem nihil Heſychius debet. Memini me, neſcio tamen quando & ubi locorum, ſupplementa Harpocrationea vidiſſe edita, quae nec ipſa tamen omnem lacunam explerent, & damna ſarcirent, quae Lexicon hoc expertum eſt: forte ei felix *Valeſii* ſagacitas majorem ſalutem afferet. Vita doctiſſimi hujus viri ab *Hadriano* fratre edita & ſcripta an ad vos pervenerit, ſcire velim, ad nos quidem ſola mentio, quam Eruditi in Diario Gallico fecerunt, & titulus ibi conſignatus pervenit, libellum ipſum conſequi non potuimus, licet omni ſtudio paſſim amicos ſollicitarim, ut ejus me compotem reddant. Ex Anglia Jamblichum *Galei*, quem mèmoras, accepi, praeterea Mythologos veteres, Palaephatum, Heraclitum, Phurnutum, Salluſtium, Ocellum Lucanum, Timaeum Locrenſem & ſimiles ab ipſo junctim editos; Hiſtoriae item Poëticae ſcriptores, ut ſunt Apollodorus, Antoninus Liberalis, Parthenius, uno volumine ejuſdem cura & ſtudio comprehenſos. Porro Maximum Tyrium minori forma excuſum, Dionyſii Alex. περιήγησιν cum ampliſſimo *Guil. Hilli* Commentario, Theocritum cum graecis Scholiis, Herodianum & Platonis quoſdam Dialogos a *Joh. North* collectos. Sed praeter nitorem chartae & elegantiam typi nihil peculiare quidam ex his libris habent, ut ferme poeniteat quoſdam grandi ſatis, ſi eorum ſpectem tenuitatem, pretio ex tam longinquis oris allectos eſſe. *Voſſii* tamen de Sibyllis & earum vaticiniis Commentarium quovis pretio redimere vellem, ſi ejus potiundi daretur facultas: nam ob ingenii & doctrinae ubertatem, qua Celeberrimi viri ſcripta pollent, magna mihi de hac Commentatiuncula, licet mole non grandis ſit, promitto. E Suecia ſuperioribus diebus *Olai Rudbeki* de Sueciae origine, Antiquitate, latitudine & ubertate opus vaſtum, ſub nomine Atlanticae (quo Sueoniam veteribus dictam fuiſſe tradit) editum, beneficio Cl. *Puſendorffii* accepi, atque argumenti praeſtantia & tractandi ſolida atque erudita ratione captus ſum, ut ab ejus lectione nondum divelli queam. Mira quidem & paradoxa in eo traduntur, cumprimis Deaſtros & Heroas veterum, omnem litteraturam Europae, ipſaque ejus elementa & pleraſque nationes ſeptentrioni ſuo originem debere; quae omnia tamen tam ſolide, copioſe atque erudite, tum ex autoribus antiquis, tum monumentis Sueciae demonſtrat & tractat, ut eruditis etiam hac ſua opinione (quam falſam, quicquid conetur oſtendere,

 exi-

exiſtimo) imponere poſſit. Ipſe *Puſendorfius* Introductionem in Hiſtoriam recentem Holmiae emiſit in publicum: & nunc totus eſt in Hiſtoria contexenda, cujus decem libros jam abſolutos nunciavit, duodecim adhuc reſtantibus. *Boecleri* Hiſtoriam Belli Danici cum Suecis Anno 43. & 44. geſti ibidem excudi, tribus libris parum prolixis, nitidiſſimo tamen ſtilo ſcriptis, adjecit; *Schefferi* τοῦ νῦν ἐν ἁγίοις de Inſignibus Regni Sueciae Commentarium jam prodiiſſe. Sed huc nondum appulit in noſtras oras. *Huetii* demonſtratio Euangelica, grandiuſculus liber, quo Delphino Veritatem Religionis Chriſtianae Euclideo modo perſuadere & oſtendere ſategit, e Gallia his modo diebus allatus eſt, ſed quem nondum evolvere & perluſtrare licuit: utprimum tamen liberiores ab occupationibus variis ſpiritus ducere potero, & ad eruditas curas me recipere, a negotiis vel forenſibus publicis vel domeſticis mercurialibus, primum erit perlegendi libri hujus ſtudium noſtrum: Neque enim vulgaria mihi inde polliceor, tum ob autoris celebritatem & famam, tum Delphini auguſtam dignitatem, cui plebeja a tanto viro munera haud offerri exiſtimo. De Angliae Regis morbo, & ſuſpicione cauſae iſtius varia multorum ſermonibus hic circumferuntur; certiora e ſeptentrione de pace inter Potentiſſimos Reges conciliata nuncii afferunt. Utinam veri hi ſint, neque pax minus vera, ſincera ac ſolida, ut tandem aliquando coaleſcant Regum ac Principum animi, nec in orbis perniciem amplius, ſed ſalutem & emolumentum conſpirent. Vale, vir ampliſſime, meque, quem tuorum in numero haberi intelligo, benevolentia & favore porro complectere. Dabam Lipſiae d. x. Septemb. ſt. Jul. Anno CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCLXXII.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

Ecce tibi, vir excellentiſſime, *Marci Velſeri* litteras ad magnum *Scaligerum* exaratas, quotquot in ſcriniis noſtris comparuerunt. Si quid ejuſdem auctoris in manus meas poſtea inciderit, id ad te perventurum eſſe aeque ac illa, quae nunc mittuntur, ne dubitato. Si aliquis hic locorum in promptu fuiſſet mihi, cui cura deſcribendarum epiſtolarum tuto potuiſſet concredi, te liberaſſem hoc incommodo, ac ſimul evitaſſem omne diſcrimen, licet perexiguum, quod autographis hiſce in itinere erit ſubeundum. Habui heſterno die ab *Emerico Bigotio* litteras, quibus narrat Lutetia ſe Rothomagum cogitare, ſed ita, ut Pariſios poſt exactum Paſchatis proximis feſtum ſit denuo aditurus, interea temporis fore, ut prodeat in lucem vita Chryſoſtomi, ſuo ſtudio ex antiquis eruta membranis, cum variis ſanctorum viris atque ſcriptis, ut hactenus ineditis, ita ad Eccleſiaſticam hiſtoriam majori ex parte ſpectantibus, quorum indicem ad me mittit. Ceterum, quod a te multis precibus rogatus erat, ut inter armaria Mazarinianae Bibliothecae *Velſeri* ejuſdem commentarios MSStos

in

Digitized by Google

in vetus Kalendarium indagaret, id ſe haud indiligenter tentaſſe, ſed fruſtra, aſſeverat. Neque enim Catalogum illius bibliothecae ullum exſtare, nec libros eum in ordinem eſſe redactos, ut inquirentibus facile ſe ſiſtant, multos adhuc ibi deſiderari, qui olim comparuerunt, prius quam ſub haſtam miſſa fuit bibliotheca, ipſo proſcripto Cardinale. Has *Bigotii* litteras e Gallia ante paucos dies redux miſit ad me *Elzevirius*, additurus complures amicorum litteras, quas Lutetia ſecum advexerat, niſi coactus eſſet ſarcinas Valencenis feſtinabundus relinquere, mox tamen adfuturas, in quibus & *Henrici Valeſii* in Harpocrationem annotationes, & obſervationes *Petri Petiti*, apud nos typis deſcribendae, cum aliis opuſculis ineditis. Aderit & brevi quicquid in Galliis operum eruditorum annis proximis luce donatum eſt, cum indice accurato mox edendorum, quem ſubminiſtravit idem *Bigotius*. Auguror in his fore etiam Lactantii libellum de perſecutione, quem Miſcellaneorum *Baluzii* pars exhibet ſecunda. Tomum priorem proximis diebus apud *Graevium* noſtrum inſpexi, qui binas Sulpicii Severi epiſtolas hactenus in publico non viſas, cum aliis exquiſitae notae opuſculis non paucis complectebatur. Narrat porro *Bigotius Cangium* amicum ſuum, hominem pereruditum, qui praeter Gloſſaria *Labbaei*, Lexicon nobis nuper dedit Latino Barbarum multae eruditionis ac diffuſae opus, trinis voluminibus comprehenſum, pari nunc ſtudio diligentiaque Lexicon Graeco-Barbarum adornare, quo, quicquid *Rigaltius*, *Meurſius*, & alii congeſſere jam pridem, ſuis obſervatis immane quantum ſit locupletaturus. plura habebam narranda, ſed temporis anguſtiae non permittunt. Vale, vir praeſtantiſſime. Vianae ad Leccam XXIII. Octob. CIƆIƆCLXXIX.

EPISTOLA CCLXXIII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

AD ſuaviſſimas & auro contra cariores mihi literas tuas Sextili menſe datas nullum prorſus hactenus reſpondendi otium conceſſum fuit; ſubinde intervenientibus urgentibus negotiis, quae ne id, quod maxime cupiebam, facere poſſem, impediebant. Accidit hinc, ut optimi viri *Arnoldi* epiſtola ſuperioribus autumnalibus nundinis huc allata in hunc uſque diem in muſeo meo deliтuerit, de die in diem protracto literarum officio, quo comitari eas volebam. Quod quando jam ſerius facio, ignoſces huic tarditati, a nullo animi & obſequii erga te languore, ſed pluribus intervenientibus obſtaculis profectae. Rogari te autem a me quoque *Arnoldus* voluit, & ſtudium, quo in bonas literas fereris, ſollicitari, ut Epiſtolas, quas a *Scaligero* ad *Welſerum* datas habes, huc mittere, & Cl. *Bigotium* de Kalendario Velſeriano iterum monere velis, ac operam dare, ne iſtis elegantibus chartis eruditior orbis porro careat. De quibus cum in adjectis literis prolixius eum ſententiam expoſuiſſe intelligam, nihil addere voluiſſem ego, niſi amicitiae ratio prohibuiſſet, exiguum iſthoc, offi-

officium optimo viro, qui in precibus meis aliquid praeſidii ſibi futurum credebat, denegare. An *Elzevirius* ex itinere Gallico redux Valeſianarum chartarum quicquam attulerit, quas ab haeredibus eum obtenturum eſſe nuper indicaſti, cognoſcere velim: ex animo certe cupio id factum, ob reconditam, quam doctiſſimi viri meletemata, breviſſimae etiam notulae & obſervationes ſpirant, eruditionem. Ipſius Theodoretum & Euagrium juxta Pariſinum exemplar hoc anno a me perſuaſus recudit *Beckenſteinius*, cui meum e Galliis allatum exemplar, aeque ac antea Anno 1677. Socratem, & Sozomenum, & Anno 72. Euſebium, imprimendum tradideram, quod animadverterem nulla optimorum horum librorum in Germania haberi poſſe exemplaria, nec niſi inſano pretio e Galliis accerſi. In eodem propoſito, quod in hiſce libris ſecutum eſſe bibliopolam non poenitet, ut pergeret, & Ammianum cum Valeſianis Notis recuderet; ac Lindenbrogianas iis jungeret, ſuaſeram: nunc vero poſteaquam a te intellexi, ſecundas Clariſſimi editoris curas ſuperventuras eſſe, autor extiti, ut hanc curam tantiſper ſeponat. Sane rectius conſilium ſequi librarios exiſtimo, qui typos & chartam bonorum autorum veterum melioribus editionibus applicant, quam qui noſtrorum quorundam hominum jejunis commentationibus in publicum proferendis argentum impendunt; & iiſdem ſaepe chartas maculant. Accedit, quod bibliopolarum noſtrorum nemo in Gallias vel Britannias aut Belgium excurrit, ut melioris notae libros huc ferat: qui non Francofurtenſem in mercatum veniunt, ad nos (niſi ab Amicis id rogatis nobis quandoque coemantur, ſed quorum tamen advehendorum rara eſt occaſio) nunquam pertingunt. Multos ergo in Diario Eruditorum Gallica lingua, quod quotannis prodit & Amſtelodami plerumque recuditur, deprehendo, qui in urbem noſtram, niſi a me evocentur, nunquam pervenirent. Ut ecce Gloſſarium *Caroli du Freſne* Domini *du Cange*, quod in tuis ad me literis aliquoties laudaſti, *Petri Dan. Huetii* demonſtratio Euangelica, *Henrici Valeſii* vita ab *Hadriano* fratre ſcripta, *Baluzii* Miſcellanea, Syſtema Bibliothecae S. I. Coll. Paris. Hiſtoria ſummorum Pontificum per numiſmata a *Claudio du Molinet* deducta, hoc ipſo menſe ab amico Pariſiis nunc degente aere meo comparati ſunt, nulli noſtrorum tabernariorum nec fando cogniti, nec forte nunquam acquirendi; Igitur penuriae noſtrae haud rectius ſubveniri poſſe intelligo, quam ſi meliores (non rariores, nam hi non ſemper optimi ſunt) quique recudantur typis noſtris, nec ſolis Theologicis homileticis, Juridicis, Medicisve practicis & Scholaſticis libellis & operibus tabernae diſtendantur. Eodem conſilio jamdiu bibliopolam quaeſivi, qui *Petri de Marca*, illuſtriſſimi Archipiſcopi Pariſienſis, egregium opus de Concordia Sacerdotii & Imperii, cum doctiſſimis *Baluzii* acceſſionibus, quo abſolutius elegantiuſque in hoc genere dari non poterit, typis Germanis exſcriberet, ut noſtri homines quid in iſtis literis & Canonicis doctrinis adhuc lateat, & quanta iſtis inferri poſſit eruditio cognoſcant, ac diſcant quam ſevera lege ab iſtis hominibus ſtudia haec colantur. Nondum tamen invenire licuit promtum ad ſumtus neceſſarios ſuppeditandos, pleriſque inepte cauſantibus & a male doctis perſuaſis, Gallicanae ſaltem eccleſiae iſtum librum

Digitized by Google

librum eſſe utilem, noſtris ſtudioſis parum profuturum. Volui haec apud te queri, vir celeberrime, & cauſam afferre, ut opinor, ſatis gravem & idoneam, quae me, ut identidem exterorum libros recudi curem, (quod *Bocharti* Phaleg, *Gramondi* Hiſtoriae Gallicae, *Cambdeni* Annalibus, *Marshami* Chronico Canoni, ut minores libellos taceam, ſeu ſtudio ſeu conſilio meo contigit) impellit. Nunc (ne de externis ſaltem me ſolicitum putes) de *Reineſiano* Inſcriptionum Syntagmate, quod quantum per Reipublicae, (cujus in partibus gerendae cura mihi impoſita eſt nuper) rationes & domeſtica negotia rei familiaris licet, quam cultiſſimum prodire ſtudeo, quaedam referenda ſunt tibi: nam ad te, horum ſtudiorum optimum praeſtantiſſimumque Magiſtrum, novi hujus operis, quam JCti vocant, nunciatio pertinet. Disjectum & ſparſum per mille chartas in ordinem & munditiem redegi, & typographiae neceſſariis uſibus omnia aptavi, ut jam nullis inquinatae minutiſſimaeque ſcriptionis remoris impediti pergere in eo operae, ſi velint, poſſint: ſed emendationi ſingularum plagularum per negotia praeeſſe & incumbere nequeo, aegre ferentibus typothetis, ſi quandoque per integrum diem, antequam vacuum mihi ſit ad perlegendam & emendandam plagulam tempus, otioſi detinentur. Accidit hinc, ut adeo emendatae non proditurae ſint omnes paginae; ſed defectum tamen hac in parte explebit Erratorum indiculus, ſub finem operis adtexendus, in quo fideliter notabo, quaecunque vitioſa, disjecta minuſve ſana deprehendero. Binas hic ſpeciminis loco accipe plagulas, & ex ungue leonem cognoſce: mittam integrum, ubi abſolutum fuerit, opus: cui ſi carmen praefigere volueris, ingens & ſolum hoc (plura non corrogabo, nec literariam ſtipem oſtiatim petam) ſplendidum accedet, & Antepagmenti illuſtris loco extabit monumentum. Quod haudquaquam neceſſe eſt ut acceleretur, tardus enim procedit typorum labor, nec antequam annus vertat, abſolvetur, ut proinde commodo tempore, & animus ubi fuerit ſerenior, quem ad ſcribendos verſus tuus requirit Naſo, iſtum ad hanc curam applicare poſſis. Herodotum & Jamblichum de Myſteriis ex Anglia accepi, verum doleo de vita Pythagorae non ſimul prodiiſſe Jamblichi libros, quos *Arcerii* cura editos habeo, ſed qui paſſim emendationem poſtulant: forte & hos dabit nobis alio die doctorum, & inprimis de Graeca literatura praeclare merentium, Anglorum induſtria. *Voſſii* de Vaticiniis & Oraculis Sibyllinis nondum mihi viſus eſt liber; praeclara tamen de eo mihi omnia promitto, & quamprimum videre eum geſtio, inque mandatis amico Londinenſi dedi, ut primo quovis tempore ad me iſtum, ubi prodierit; mittat. E Galliis nunciatum eſt, Diurnum Romanae Eccleſiae, vitam Chryſoſtomi per Palladium Graece, & Acta SS. Martyrum Tarardri, Probi, Andronici & Bonifacii Romani, Hiſtoriam item Conſtantinopolitanam & veterum Conſtantinopoleos Imperatorum a *Cangio*, qui Gloſſarium edidit, cum multa congerie veterum nummorum & iconum adornatam, mox proditura eſſe. Cl. *Graevii* triumviros amorum optimis Commentariis inſtructos accepi, Florum vero expectamus avidi, quippe ad cujus cultum plura ab ingenio ejus limatiſſimo acceſſiſſe ſpes eſt. Nolui inanibus literis ejus morari tempora, ſtudiorum-

que in publica & literarum commoda proficientium curſum ſiſtere: ſalutabis igitur eum meo nomine, & quaedam hujus epiſtolae, ſi quid gratum inde eum cognoſcere poſſe judicas, argumenta, & praeterea *Frankenſteinii*, familiariter ipſi cogniti, quem heri extulimus, mortem, (cujus teſtes funebria adpoſui carmina) narrabis: novi enim ſaepius ad te ipſum excurrere. *Annae*, *Tanaquilis Fabri* Filiae, Florum nuper accepi, unde potiora (ſi quae talia judicat) in editionem ſuam deducturum Doctiſſimum virum confido, proindeque conſilium iſtius mihi comparandi abjeci. E nundinis nuper miſi faſciculum per mercatorem ad vos forte tendentem, cui inerunt a *Daumio* literae & faſciculus, & librorum ſemeſtris Catalogus: recte ſingula ad te perveniſſe, puto. Vale, vir ſumme, & benevolentia ac amore, quem crebris argumentis expertus omnia mea tibi deberi intelligo, me ulterius complectere, nec e numero tuorum excidere patiaris. Dabam Lipſiae d. XII. Novemb. CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCLXXIV.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

HIS demum diebus Octobri menſe datas cum epiſtolarum Welſerianarum faſciculo tuas accepi literas: neque enim per tabellarium, ſed cum mercibus in Belgio ab inſtitore noſtro comparatis advehebantur, ut teſtudineum earum oportuerit eſſe gradum. Proxima autem tuta occaſione ad *Arnoldum* faſciculum Welſerianum perferri curabo, & ut, poſtquam deſcriptae fuerint epiſtolae (ſi non idoneum hominem hîc nanciſcor, qui deſcribat, ne periculum itineris Norici ipſis ſubeundum ſit) integer ad te redeat, curabo: ſimul indicabo, quod nuncias, fruſtra expectari e Mazariniana bibliotheca *Welſeri* hujus manuſcriptos in Kalendarium Romanum Conſtantiniani aevi commentarios, ac propterea ſolicitudinem de iiſdem & ſpem animo dimitti debere. *Valeſii* ad Harpocrationem obſervata, & *Petiti* Miſcellanea per *Elzevirium* e Galliis in Belgium allata eſſe, typis ibi vulganda, laetus intellexi; & optandum foret, ut plura, quae relicta a *Petito* audivi, in publicum protraherentur, & e tenebris ac ſitu vindicarentur ingenii ac doctrinae excellentis monumenta, de quorum praeſtantia fidem nobis pauca, quae edita ab ipſo habemus, ſcripta faciunt. *Baluzii* Miſcellaneorum inſtitutum omnino laudandum eſt, quo e pulvere monaſtico & bibliothecae Colbertinae adytis excitat illuſtria veteris aevi monumenta: ac placuerunt mihi quoque prae caeteris in primo tomo duae iſtae Severi Sulpicii nunc primum editae epiſtolae, quas ex Anglia allatas commemorat; nec parum libelli dignitatem Rhabani Tuldenſis de ſupputandi ratione ſeu computo, qui in fronte extat, commendat commentarius. Alterum tomum proximis diebus ſpero ad me perlatum iri, nam in itinere complures per ſeptimanas jam haeſit; cujus moram vel ob unius Lactantiani fragmenti excutiendi deſiderium impatientius fero. Eadem ſarcina *Cangii* etiam gloſſarium, & Theaneae

Digitized by Google

neae bibliothecae catalogum ab *Iſmaele Bullialdo* adornatum apportabit, quorum utrumque avidus opperior. *Perizonii* diſſertationes tres, quas memoras, vidi: & eruditam hominis libertatem in ſummis viris notandis exoſculor; nam modo loligo abſit & veteres inſectandi protervitas, patrum noſtrorum ut minus bene acta reſcindere, ſic cogitata & dicta emendare haud indecorum vel iniquum exiſtimo. Praeclaram quoque de ſe doctiſſimus Juvenis fecit ſpem, plura ingenii & doctrinae monumenta proferendi, & perpetuas in Valerium Maximum notas, deque nominibus commentarium edendi: quam ne fatum intercipiat, quod ſaepe hujuſmodi praeclaris & capitalibus ingeniis manum injicit, vovemus. *Jacobum Gronovium* in gratiam cum valetudine, quam afflictam menſe Octobri fuiſſe nuncias, interea rediiſſe ſpero & opto: nempe ut bonis auctoribus pluribus ornamentum afferre valeat, & lampada a clariſſimo patre ſibi traditam melioribus literis praeferre. Joſephi, qui in Anglia ſtudio *Barnardi* jam excuditur, aliquot accepi plagulas, & ex iis rationem editionis cognovi, quam in lectione genuina potiſſimum conſtituenda occupari animadverto: nec imparem huic labori doctiſſimi viri cenſeo induſtriam, quam tamen ad ritus & antiquitates Judaicas quoque extendi optarem, in quibus occupata fuiſſe *Cunaei* & *Petiti* circa hunc ſcriptorem ſtudia plane mihi perſuadeo, nec quicquam magis cuperem, quam doctiſſimorum horum virorum in publicum proferri & ab interitu ſervari poſſe, ſi quae ad Judaicam Joſephi Hiſtoriam adhuc ſuperſunt & ullibi latent, analecta: quorum ipſi in ſcriptis ſuis editis ſubinde fecere mentionem. *Voſſii* de Sibyllis libellum aliquid monſtri aliturum, ut plerique de hujuſmodi argumentis clariſſimi hujus ingenii foetus facile conjicio, & confirmor tuis literis, quibus ob hanc cauſam editionem libri in Anglia differri indicaſti, quam potius accelerari cuperem. Cum *Scheffero*, optimo viro, curam iterandae editionis librorum de Militia navali interiiſſe, nec haeredibus adeo cordi amplius eſſe, aequo animo fero; quando promiſſi fidem implere, & idoneum bibliopolam iterum nanciſci, qui ſumtus neceſſarios impendat, poſtquam his rebus ereptus eſt is, qui condixerat, haud in proclivi fuerit. Julium Obſequentem cum annotatiunculis ejus tum adhuc ſuperſtitis veſtri excuderunt typi: nec dubitandum, plura in ſcriniis beati viri reſtare, unde bonis literis lux accedere poſſit, a genero protrahenda. Nam quos filios reliquit praeter nomen nihil paternum habere, indicavit Ampliſſimus *Pufendorfius:* qui de Inſignibus Regni Sueciae ejuſdem ſcriptum proximis ante beatum viri obitum diebus abſolutum fuiſſe adjecit. *Bigotii* doctiſſimi viri, ſed communi magis omnium doctorum fama quam ſcriptis editis mihi cogniti, ſtudio vitam Chryſoſtomi publicam lucem aſpecturam, non ante cognoveram quam a te edoctus: quod ſi parem in Chryſoſtomo operam praeſtat *Bigotius*, qualem in Origenem *Huetius* bina ante luſtra contulit, nae ſanctiſſimorum Patrum manes eruditis his Gallis multum debebunt: certe ad vindicandas a ſitu & ſqualore eorum reliquias induſtriam haud mediocrem ſedula haec gens hodie confert; & magnam eo nomine jam conſecuti ſunt laudem *Baluzius*, *Dacherius* & *Cotelerius*, hoc inſtitutum adhuc acriter & cum laude urgentes. Noſtri homines, ad-

ad hujuſmodi operas publicis licet ſtipendiis conducti & otio abundantes, torpent, neque animos aut ingenium iſtis applicant: inde exiguus eruditarum frugum in his terris proventus. *Barthii* in Paullinum, de vita B. Martini Poëmatis conditorem, forte ſuperioribus diebus ad me pervenit commentariolus, ipſius manu ſcriptus (quales in Phoebadium, Gallum, Rutilium & quoſdam alios ipſe emiſit:) quem cum interire nefas exiſtimem, *Daumio* tradam, in his ſtudiis ſedulo, ut edat: nam mea quidem tempora iis vacare non poſſunt, impedita mercaturae ſtudio, quam ſatis amplam facio: & reipublicae negotiis, quae ſaepius extra urbem in vicinos agros me propellunt: ac finitis nundinis Januariis, quae imminent, Dreſdam ad comitia trahent, ubi unus vel alter menſis exigendus erit. Huic commentariolo cum omnino conſentaneum exiſtimem *Jureti* notas addi, nec noverim, unde earum copiam indipiſci queam, tibi autem eas ſuppetere ex accuratiſſimis tuis Prudentianis notis conſtet, haud difficilem te in commodandis iis, ut calamo deſcribantur, futurum ſpero, ſi fidem meam interpoſuero ſalvum & intaminatum ad te rediturum tuum exemplar. Sed ante veris adventum & Paſchatis feſtum ejus uſu non indigebimus: ut adeo nec parvam haec res ferat moram, & opportunam expectare poſſimus occaſionem. Faſciculum ſuperiori menſe ad te miſſum cum literis interea perveniſſe confido: iterum adornarem unum, modo copiae, queis inſtrui poſſet, dignae ſuppeterent, neque eruditos oculos tuos, quicquid ferme hîc excuditur formidaret: cum pulviſculo tamen corradam quicquid ſe mihi obtulerit, ut e nundinis noſtris antequam hinc diſcedam, ſarcinulam ad te dimittere poſſim, ſi non aliis uſibus, amoris tamen & cultus erga te mei teſtandi idoneum. Vale. Dabam Lipſiae d. 27. Decemb. labente A. CIↃIↃCXXIX. quem qui excipient, ut ſalvo a te & incolumi exigantur, Deum precabor.

EPISTOLA CCLXXV.

NIC. HEINSIUS

Fr. Ben. Carpzovio.

Lipſiam.

TU vero profuſae munificentiae modum non ponis, vir Ampl. aliaque ex aliis munera litteraria tantum non aſſiduus ſufficis, unde Bibliothecae meae incrementum uberrimum maximuſque ſplendor accedunt. Quapropter ambitioſe expeto flagitoque, quod jam ante memini rogare, ut indicem ad me pervenire patiaris, horum codicum, quas uſibus tuis profuturos cum maxime reris, quoſque bibliopolarum pergulae per Germaniam ſuperiorem raro ſolent venditare: ut explorem, ſi quam fortaſſis ab armariis meis opem ſperare detur, in quibus duplicata unius ejuſdemque libri exemplaria nonnunquam occurrunt, ſi in librariis auctionibus hîc terrarum nihil praeſidii nobis erit. Id ſi feceris, rem profecto feceris ut longe mihi gratiſſimam, ita curae ac ſollicitudinis plurimum demturam mihi. Quando enim valetudo pertinax praeſcribit quietem a ſtudio, ne deſit quod agam, perferri ad me jubeo catalogos inſigniorum

rum bibliothecarum, quae vicinis in civitatibus venales proponuntur apud nos haud rarae. Quo fit, ut amicis juxta ac mihimet ipſi conſulatur. Dedi ad te non ita nuper faſciculum, cui inſertos invenies Hieronymi Graecum libellum, & Alcimi Aviti ac Victoris Maſſilienſis Gagneianam editionem, quos utendos a me petiit noſter *Daumius*. Praeterea deſtinatum tibi ſpecimen Meibomianarum in vetus Teſtamentum annotationum. Additurus his eram novas *Jacobi Perizonii* obſervationes, ſed auctor, cum hoc agenti interveniret, ſuo nomine ut libelli exemplar ad te mitteretur petiit, nec difficulter impetravit. Adornat nunc luci juvenis pereruditus alias decem obſervationes rem antiquariam illuſtraturas, una cum annotatis in Valerium Maximum. Nam commentarius ejus operoſus de nominibus Romanis nondum extremam ab auctore accepit manum. Holſtenianus in Stephanum Byzantium commentarius toto ſemeſtri interquieſcit, typis Elzevirianis, majore ſui parte, jam deſcriptus, idque ob morbum *Theodori Ryckii* graviſſimum, qui editionem curat, & lente convaleſcit. Livium Gronovianum recens editum nondum vidi. Florus *Graevii* noſtri ad te propediem venturus eſt, vix tandem nunc prolatus in lucem. *Elzevirius* partem primam publico nuper dedit operis poſtumi, quo *Edmundus Richerius*, doctor quidam Sorbonicus, adverſus communem Pontificiorum ſententiam, quod mirere, contendit auctoritatem Papae conciliis obnoxiam ſemper fuiſſe. Idem, puto, Patris *Simonis* librum, cujus exemplaria in Gallia ſuppreſſa eſſe audiſti poſt ipſam editionem, & adverſus quem vir Ampl. *Ezech. Spanhemius*, diſſimulato tamen nomine, epiſtolam Gallicano idiomate dedit, praelo ſuo commiſſurus eſt. Mythologos Latinos commentariis ſuis illuſtratos jam Typographo tradidit *Thomas Munckerus*, ſed ipſe valetudinis adeo adfectae, quam contraxit nimiis lucubrationibus, ut vix videatur diu ſuperviĉturus. Ceterum, quod tua praecipue intereſt non ignorare, accepi diebus proximis litteras Rhotomago ab *Em. Bigotio*, quibus nomine *Aegidii Menagii*, cui eſt conjunctiſſimus, me rogat, ne typographi veſtri editionem Laertii Diogenis maturent adornare, ſi librum praelo jam commiſere. Ipſum enim *Menagium* annotata in hunc ſcriptorem ſua caſtigatiora multo & adauctiora illis eſſe mox daturum. Exſpectabimus ab eodem *Bigotio* vitam B. Chryſoſtomi aliaque veterum Graecorum opuſcula in unum collecta, jamque typis deſcripta, ſed moram injecit editioni Galliarum Cancellarius, negata venia librum emittendi, niſi demeretur epiſtola Chryſoſtomi ejuſdem ad Caeſarium Monachum hactenus inedita, quae dogmatis Eccleſiae, qualis nunc eſt, Romanae nonnihil adverſatur. Quare vix ante proximam aeſtatem proditurus eſt liber in publicum; erunt enim infulcienda libro demtorum loco, quod fieri non poterit, niſi vir optimus Lutetiam revertatur, & nonnihil e priſcis inveſtiget bibliothecis, quo lacunam hanc adimpleat; revertetur autem poſt Paſchatis proximi feſtum exactum. *Scaligeri* ad *Velſerum* exaratae litterae penes me nullae ſervantur, praeter illas, quae typis deſcriptae publice jam leguntur. Annotata *Henrici Valeſii* in Harpocrationem, ab heredibus impetrata *Elzevirius* ſecum e Galliis tulit, ac *Sandio* in mundum redigenda tradidit, ut praelo mox ſubmittan-

tantur. Euſebius ejuſdem curis ſecundis illuſtratus, prodiit non ita nuper Lutetiae, una cum vita *Henrici* ab *Hadriano* fratre liberrimum in modum ſcripta. Aeque enim, quod mireris, vitiis illic fraternis ac virtutibus conſignandis indulget, eandem hanc vitam minori quoque forma excuſam vidi. Laudabile in primis inſtitutum eſſe judico bibliopolarum veſtrorum, per quos fit, idque te conſulente, ne libri tanta referti eruditione raro occurrant venales in tabernis librariis, aut pretio illic inſano ſint redimendi. *Petri a Marca* commentarios editionis tertiae de Concordia ſacerdotii & imperii, ſi quis apud vos recudat, auctor ſum, ut varias ejuſdem viri diſſertationes ſuper antiquitate Eccleſiaſtica pereruditas, quas apud me omnes exiſtimo exſtare, iis adjungat: Nam Bearnenſis hiſtoria, ut Gallico Idiomate conſcripta, ita eſt diverſi argumenti: Ceterum praeterito vere rogatus ab illo, qui Jamblichi partem primam in Britanniis publico nuper dedit, ut Scaligerianas caſtigationes, & Parentis mei adnotata in Arcerianam editionem parum accuratam complura, quae penes me extare cognorat, ſecum communicem, poſtulatis hiſce ſum gratificatus, necdum tamen ſum edoctus librum ſub praelo jam deſudare. *Iſaaci Voſſii* commentarium, quo de Sibyllinis agit oraculis nondum, opinor, luce donatum, etſi *Graevius* noſter id ſibi nuntiari e Britanniis pridem adfirmat: moram libro objecere Theologi aliquanto difficilius ejus editioni annuentes propter paradoxa nonnulla operi interſperſa. Vale, vir Ampliſſime, meque, quod facis, pergo amare. XXII. Januar. CIƆIƆCLXXX.

EPISTOLA CCLXXVI.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

CRebra, quae ſuperiore hieme mihi peragenda fuerunt, itinera, & pertinacior a lienis intemperie excitati vis morbi, lentum me fecere in colendo quod tibi debeo, officio, ad quod geminis me literis provocaſti, miſſo etiam cultiſſimo Valerii Flacci libello urges. Quare non minus anxium de venia tarditatis impetranda, quam ſollicitum de gratiis pro munere gratiſſimo agendis me eſſe credas, & quamvis occaſionem arrepturum, qua ſilentium tam longum expiare, & gratiam pro venuſto libello aliquando reddere poſſim. Faſciculus, in quo Hieronymi graecus libellus & Avitus Alcimus cum *Meibomii*, docti ſane & monſtroſae eruditionis viri, annotationum in vetus inſtrumentum ſpecimine, nuper ad me mittebantur, recte huc pervenit, & priores iſtos duos libellos illico ad *Daumium* ablegavi; heri etiam ad eundem Valerii Flacci alterum exemplar, quod ſic volebas, miſi, & uterque pro inſigni hoc beneficio tibi ſumus devincti. Ad *Perizonium*, doctiſſimum virum, qui eruditarum ſuarum diſſertationum editarum libellum ad me miſit, en literas, quas ad ipſum curabis. Ingentem ſane de ſe praebet erudito orbi ſpem, & *Gronovii Graeviique* veſtigia haud impari paſſu premere videtur, ad quorum celeberrimi nominis famam

tuam quoque, niſi fata invideant, brevi perveniet, ſpartae non minus (uti conjicio) Daventrienſis, quam gloriae ſucceſſor. *Menagii* Amaenitates Juris jam typis hîc deſcriptae ſunt, ſed iis optimum virum *Zetterum*, Elzevirianum inſtitorem, onerare non licuit, quod majorem ſarcinam ferre ſecum non poſſet; & *Welſeri* ad *Scaligerum* epiſtolas e Norico reverſus ei utpote tuto homini committere vellem, tibi cum maximis *Arnoldi* gratiis reddendas. Editio autem Laertii, quam juxta Menagianam iterare noſtri homines coeperant, & jam binas plagulas impreſſerant, quia ſic jubes, ceſſat, chartaeque abolitae ſunt: & ſive ad nos caſtigatiores auctioreſque ſuas animadverſiones mittat, ſive in Gallia eaſdem excudi curet doctiſſimus auctor, nequaquam ipſius ingratiis ut alibi imprimatur denuo vetus illa editio, autor ero. Pro copioſis tuis & perjucundis narratiunculis, quas ad me ſuperiore menſe Januario datis literis, de re litteraria ejuſque novis per Galliam & Angliam incrementis facere haud dedignatus es, non aſſem, quem Plinius Calviſium parare jubet, ſed me totum ex aſſe debeo: neque tamen e noſtris oris talia auribus tuis eruditis oculiſve reddere poſſum. Nam ſi quid apud nos prodiit, id ad Gallorum cultum aut veſtram ingenii elegantiam neutiquam accedit, a quibus nos procul abeſſe, vel chartae ſquallor ac inemendati typi, qui libris noſtris adhibentur, produnt. Reineſianarum ſane inſcriptionum Syntagma, in quo expoliendo, ut a praelo nitidius prodiret, allaborare ſtudebam, leviſſimae chartae imprimitur; & dum bibliopola ſumtibus, correctioni mendarum, & formarum imaginumve ſculpturae impendendis parcit, nec ad faciendos eos, & doctum aliquem virum correctioni iſtius praeficiendum a me adduci poteſt, (ipſe enim propter crebra itinera & plures occupationes, quae ab urbe ſaepe per longum tempus me abeſſe cogunt, iſti vacare non poſſum) plurimis iiſque craſſiſſimis mendis contaminabitur: ut proinde ego quidem, poſtquam deſcripſi, & idoneum iſtud paravi ad praelum, plane ejus ulteriorem curam abjecerim, nec meum ſtudium in eo evulgando (quod parum ex dignitate iſthac ratione prodibit) aliquod fuiſſe profiteri auſim: quare nec carmen, quod in commendationem operis a te nuper rogavi, amplius flagito: quod indignum hominem μικρολόγον cenſeam, cujus lucrifaciendi ſtudio velificetur tam venuſta ſuſpenſa hedera, quae vel ſola emtorem libro conciliet. *Sponius* quidem Lugdunenſis Medicus, libellis aliquot gallico idiomate editis cognitus, auguſtiori longe habitu & magnifica forma ſupplementi Gruteriani volumen nunc adornat, cujus ſpecimen e mercatu Francofurtenſi allatum eſt: unde intellexi, bibliopolam iſtum nullas nec impenſas nec operam ſubterfugiturum, quae ad decus & cultum operi conciliandum facere poſſint. Et tamen ſi verum fateri volumus, eruditionis copia & doctrinae varietate, qua omne omnino literarum genus complexus eſt, longe poſt ſe *Sponium* relinquit *Reineſius*: ſed quod cultu & externo habitu noſtrum hoc deſtituitur, palmam haud dubiam Sponianum feret opus, & emtores plures ſortietur. Qua de re tamen parum ſollicitus ſum, qui Reineſiani operis curam ut abjicerem, negotiorum multitudine & varietate, itinerum frequentia, & bibliopolae tenaciſſimi hominis (ad id quod ego praeſtare porro non poteram,

 ido-

idoneum hominem juſto conducere pretio nolentis) pravitate permotus ſum. Vale, vir ſumme, & ſi quid a *Bigotio* tuo rurſus acceperis, de literariae rei per Galliam felicioribus fatis, & laetiſſimis incrementis, quaeſo vel amanuenſis opera me in notitiam ejus perducas. Ego ſane quando in ſimili argumento non poſſum, quovis tamen alio officii genere, obſequium, ſtudia, & inſerviendi promtitudinem tibi approbare nunquam defugiam. Dabam Lipſiae e nundinis vernalibus, inter complura ſtudiis literarum prorſus aliena negotia. Kal. Maii CIↃIↃCLXXX.

EPISTOLA CCLXXVII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

OCto abhinc diebus ſarcinulam ad te curandam Elzeviriano miniſtro, *Zettero* commiſeram, cum Welſerianis e Norico reverſis epiſtolis: nunc *Daumius* Cygneâ literas & ab *Camerario* Eobani vitam conſcriptam mittens, ut adjicerem has, impetravit; & nolui ſane occaſionem libellum ad vos perferendi praetermittere, cui quominus prolixiores ipſe iterum litteras adderem, negotia varia & impedita admodum & a literis prorſus aliena, qualia nundinae nobis imponere conſuevere, prohibuerunt. Id tamen nunciandum duxi, *Cangei* Gloſſarium, quod magno pretio e Galliis nuper obtinui, nunc Francofurti imprimi iterum: quod bibliopolae perſuaſi; ut Germani mei leviore pretio utiliſſimum ſibi librum comparare poſſint. *Petavii* etiam Epiphanium, & *Reatini* Hieronymum alii excudent in Germania noſtra bibliopolae: quos ad veteres potius, & exterorum melioris notae libros recudendos, quam recentiora noſtrorum hominum corraſa undique & interdum male digeſta volumina excudenda, adhortari non deſino. Vale. Dabam Lipſiae d. XII. Eid. Mai. CIↃIↃCLXXX.

P. S. Epiphanio ſi quid lucis opiſve e ſcriniis paternis, vel proprio ingenio, adferre velis, ut iſthac ratione auctior, & Pariſienſi, quae Anno 1622. prodiit, melior, noſtra Lipſienſis aliquando extet editio, non magis celeberrimi nominis Heinſiani famae, quam bibliopolae rationibus conſules. nam multo vendibilior hujuſmodi acceſſione liber reddetur, & de felicitate fati Epiphanius cum Alexandrino Clemente contendet, qui poſt *Sylburgium* a beato Parente tuo, immortalis memoriae & infinitae eruditionis viro, annotationibus, licet minus prolixioribus, illuſtratus, tot emtores reperit, ut aliquoties imprimendus fuerit; neque tamen amplius in tabernis ſuperent exemplaria: cum Epiphanius a *Petavio*, aeque doctiſſimo viro, id impetrare non potuerit, ut ſimili aviditate divenderetur, quare nec plus ſimplici vice excuſus fuerit. Quod ſi alios, ſive in Gallia, ſive inter tuos Belgas, viros doctos noveris, qui ſymbolas ad praeſtantiſſimum autorem hunc afferre poſſint, hos quaeſo ſollicita. Quam curam

ut

ut tibi imponam, fiduciam animo meo addit egregium literarium, cui tu natus es, & (utinam diu porro ſalvus ac viribus integer?) vivis. Addebam praepropere, exeuntibus nundinis vernalibus Lipſienſibus, ineptiſſimi hominis, *Hekelii* cujuſdam, de numo Conſtantini epiſtolam, ſaltem ut intelligas, quam iniquis fatis res literaria, ſtupore quorundam maleferiatorum hominum, inter nos urgeatur. Nonne foret ſatius in ſpongiam vel potius foricas incumbere has chartas, nec Italis ludibrium dare?

EPISTOLA CCLXXVIII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

IN calamitoſo & perturbato rerum noſtrarum ſtatu, quem ſuperioribus diebus ſuperveniens mors Sereniſſimi Electoris noſtri haud parum afflixit, omnium harum regionum animis civium proſtratis, eorum autem, qui publicae rei moderantur, mentibus perculſis & attonitis, amoenitate litterarum tuarum, quas geminas, Cygneae unas, domui redditus alteras accepi, erigi me & difficiles curas diſcuti ſentio. Sive enim amicitiae ea vis eſt, ut quo magis e longinquo ejus poſitus eſt uſus, eo exhilaret fortius; ſive doctrinae haec virtus, ut abjectos attollere poſſit animos; utroque nomine plurimum apud me humaniſſimae tuae & eruditae admodum valuerunt litterae, in graviſſima peſtis, qua affligimur, calamitate ſolatium & veluti medicinam mihi afferentes: Tam varia enim refertae ſunt praeſtantiſſimarum rerum cognitione; ut ea imbutus animus noſter, dolorem ſuum ob recentem patriae cladem, quam optimi piiſſimique noſtri Principis obitus attulit, & crebra quotidie decedentium peſte correptorum, familiarium & ignotorum, funera augent; iis leniri, atque ſe levari intelligat. Nec eſt, quod levia munuſcula litteraria, quae interdum, ſicubi occaſio libellos hujuſmodi ad vos perferendi oblata fuerit, miſſito, ejus momenti vel eſſe exiſtimes, vel a me exiſtimari putes, ut de redhoſtimentis ſollicitus, quem te eſſe fers, eſſe debeas. Nam cum quaevis a te venientes litterae pluris apud me ſint, quam quorundam noſtrorum hominum, quorum ſchediaſmata quandoque ablego, juſti libri: facile intelligo, chartis a me venientibus nomen meum nequaquam apud te expungi, tantum abeſt, ut in aes meum te iſtis redigi, mihi perſuadeam. Quod ſi tamen ſaepius mihi oblata benevolentia tua frui liceat, & a te quicquam petere fas ſit; etiam atque etiam te rogem, ut copiam mihi vel paucarum & abjectarum ſchedarum manu clarorum litteris virorum, Beati Parentis tui, vel *Scaligeri*, vel *Grotii*, vel *Caſauboni*, vel *Scriverii*, vel *Baudii*, vel *Salmaſii*, aliorumve ſcriptarum, quas in ſcriniis tuis complures ſparſas eſſe puto, mihi facias: Nam inter alias delicias literarias librariaſque, juxta cum imaginibus doctorum virorum, ἰδιογραφίας eorum aeſtimo, & ſchedas etiam minimas nulliuſque alias momen-

ti, propriis ipſorum manibus exaratas, pluris facio magnis voluminibus, quae aere parare poſſum. Quod ſi quis forte puerilem in hac parte ludum ludere me putet, facile feram; interim ſi res exigeret, me aliorum exemplis tueri potero, qui non minus ἰδιοχειρίᾳ magnorum virorum ſe delectarunt, & in eo ſtudio amicorum ope & liberalitate libenter uſi fuerunt. Quare cum ſaepius in litteris, voluntatis tuae nobis exhibendae inſigni aliquo teſtimonio occaſionem tibi ut praebeam, efflagitaveris, ſubruſtici pudoris notam me effugere poſſe ratus ſum, ſi aperte nunc profiterer, qua in re benevolentiam tuam quam maxime cuperem experiri. Quod ſi ad manus doctorum hujuſmodi virorum ſchedae, ab ipſorum manu conſcribillatae, forte non ſint, aequiori animo iis carebo, quam cum moleſtia quadam a te conquiſitas eas fuiſſe intelligam, ac tum munificentiae tuae exercendae materiam praebere poterit e jampridem excuſorum librorum (quorum copiam tibi largam eſſe, & indicas ipſe, & accepi ab aliis) numero, iſthaec Virgilii editio, quam beatus tuus Parens anno ſeculi ſexto & triceſimo emiſit in publicum, & tibi dicavit; cui ad te praefixam epiſtolam jampridem deſcripſi, ut ſoleo omnes venerandi Parentis tui epiſtolas colligere; ſed ipſum impreſſum exemplar, tua manu ſignatum, poſſidere mallem. Quod ſi etiam a te praefigatur epigraphe, unde poſteri mei aliquando intelligant, quam honeſto & glorioſo titulo is libellus ad me pervenerit, ſummi beneficii loco iſthoc munus ſum habiturus: qui ipſorum autorum aliorumve clarorum virorum vel levi manu notatos Codices maximi aeſtimo. Sed ignoſces, & germano candori tribues hanc audaciam, qua voti & deſiderii mei rationes tibi expono: in quo ſi quid pecco, fretus benevolentia tua & juſſus a te id committo. *Cuperum* Conſulem Daventrienſium, virum omnino doctiſſimum, cujus quatuor Obſervationum libri mihi ſummopere placent, cathedras ſcholaſticas doctrina ſua animare, admiratus ſui, quod noſtris moribus Conſules functionibus ſcholaſticis ſe adhiberi vix patiantur; ſed commentarios in antiquum lapidem agri Romani proximis effoſſum annis moliri, in Lucianum etiam novas Animadverſiones muginari, libenter intellexi: nam eruditum, quicquid eo a viro prodibit, futurum eſſe, ea quae jam prodiere fidem faciunt. Byzantini Stephani fata admodum lenta eſſe, & *Holſtenii*, *Berkeliique* notarum editionem variis remoris identidem ſufflaminari doleo: ſpes tamen eſt, ſi minus celeritate, eruditione tamen & accuratiori cura has editiones *Pinedonis* Luſitani ſtudio profectam ſuperaturas eſſe. Ex noſtris oris & hac urbe quominus litteraria res incrementa nunc capere poſſit, quae tibi narrare liceat, communis patriae calamitas impedit. Nam cum antea frigus ſaltem ſtudia noſtra tenuiſſet, jam ipſa mors eadem occupaſſe cenſenda eſt; gravi peſtilentia, quae provincias has depaſcit, Muſis oppreſſis & cum ipſo coeli tractu corruptis. Quae ipſa impetum quoque Epiphanii recudendi (ad quem Appendicem Animadverſionum Epiphanianarum *Petavii*, *Maturino Simonio* oppoſitam & Pariſiis 1624. editam, tertium item, quartum, quintum & ſextum caput Miſcellanearum Exercitationum, Juliano ſubjectarum, & alias utiles acceſſiones conduxeram) noſtris hominibus & animos fregit; omnibus officinis hoc malo

malo infectis, & plurimis earum operis morte ſublatis, ut tam vaſto operi vix ſuffecturi, qui ſuperſunt, videantur homines. Accedit, quod in Anglia jam ſub praelo illud ſudare *Thomes Gale* in nupera Herodoti editione ſua indicaverit, ut ſi maxime apud nos in id ſumtus & operam aliquis collocare velit, omnem tamen proventum ab Anglis interceptum iri, maturiori & nitidiori formaſſe editione ſua, verendum ſit. Igitur quandoquidem chartam & typos recentes ad volumen aliquod Graeco-Latinum exſcribendum, quidam noſtratium bibliopolarum comparaverat; autor huic extiti, ut potius Clementi Alexandrino, qui integer dimidium Epiphanii partem vix aequat, ac proin dimidiatos ſaltem ſumtus poſtulat, his difficilibus temporibus eos impendere velit. Cui conſilio exequendo iſtam, quae Pariſiis anno ſeculi quadrageſimo cum *Sylburgii* & beati Parentis tui notis a *Frontone Ducaeo*, uti conjicio, (nam ipſe nomen ſuum non profeſſus eſt editor) curata eſt, editionem conducendam exiſtimo: terſior enim & haud paulo amplior Lugdunenſi veſtra mihi videtur, notis certe quibuſdam locupletior eſt. Dedicatoriam tamen ad *Guſtavum Adolphum*, feliciſſimae memoriae Regem, Heinſianam epiſtolam, qua Pariſina editio caret, addendam duco: nec parvam gratiam, imo ingens pretium accedere huic noſtrae editioni poſſe ſperem, ſi tuis ea prodiret auſpiciis, & vel notis quibuſdam e beati Parentis exemplari, aut ſcriniis tuis aliunde, vel proprio ab ingenio depromtis, vel Praefatione ſaltem aut, ſi malis, dedicatione nova & carmine, in quo ſcribendi genere regnas; & univerſa reſp. litteraria, quam tot praeclaris monumentis ingenii exornaſti, tibi ſubmittit faſces, exornaretur. Et me, qui te rogo; & librarium, cujus gratia & commodis id a te peto; denique urbem hanc, quae ſibi gloriae ducet, in hac ſua calamitate & ferali litterarum otio, a ſummo earum vindice tanti monumenti edendi copia beari, tibi devincies, votis ſi annuere noſtris placuerit, & a divo Parente relictam ſpartam hac ratione ſuſcipere volueris: cujus poſt fata virtus & gloria tecum ſuperſtite futura communis eſt, & in omne aevum tuae innexa durabit. Barthianas Animadverſiones in Paulini Petrocorii de vita B. Martini ſex Carminum libros, forte nuper aere mihi redimendos ipſius auctoris manu cum textu deſcriptos, oblatos comparavi, & *Daumio*, ad ſuperſtitionem uſque Pogoniani nominis admiratori, cum Cygneae ſuperiori menſe agerem, obtuli, utque earum editionem in ſe ſuſciperet, haud invitum adduxi; bibliopola, qui ſumtus efficiat, ipſi conciliato. Nam alias Barthiani libri huic hominum generi ſordent, veſtigiis aliorum territo, qui neſcio quam infelici fato majoribus olim operibus *Barthii*, Adverſariis, Commentariis Statii, Claudiani, & aliis, quae emtores raros invenerunt; minus favente Deo Lucrio, ſumtus impenderunt. Ex Barthianis autem ad Paulinum animadverſionibus, *Juretum* quoque, clariſſimi nominis Jure-Conſultum & Symmachianis Miſcellaneis mihi cognitum, hos Paullini libros Commentariolo ſuperiori ſeculo illuſtraſſe, eundemque *Pithoeo* inſcripſiſſe, didici: quem cum adjiciendum omnino exiſtimem, nondum vero hactenus vel mihi vel *Daumio* iſtum videre contigerit, ut in cujuſquam noſtratium ſupellectile reperiri datum fuerit, majorem in modum te rogo, qui beatam hujuſmodi

Digitized by Google

di librorum habes copiam, & unde peti poſſint intelligis, ejus libelli uſum quamprimum mihi conciliare velis; ſalvum & integrum intaminatumque ad te eum rediturum eſſe, cumprimum vel mea vel Ἀντίχνιρ𝓸 Cygnei manu deſcriptus fuerit, neutiquam operarum manibus in officina ſordidandus, ea fide tibi ſpondeo, qua amicitiam tuam ſemper colui. *Menagii* Amaenitatum juris complura exemplaria, nitidiori chartae, quam noſtrorum regionum alias ratio fert, impreſſa, jamdudum binis faſcibus, diverſis itineribus & vicibus in Galliam ablegavi; ad celeberrimum tamen ſuum auctorem pertigiſſe nondum certior factus ſum. Tibi vero ingentes debemus gratias, qui ab iſthoc doctiſſimo viro Diogenis Laertii editionem novam, typis Lipſienſibus adornandam, nobis conciliare ſtudes. Ubi iſtius copiam nacti fuerimus, gloriae venuſti operis haud exiguam partem in te redundaturam eſſe, & ſi iſtud egregio carmine (quod peto & ſpero) exornare volueris, a te majorem laudem & honorem in librum derivatum iri, plane velim tibi perſuadeas. *Henrici Valeſii* vitam ab *Hadriano* fratre ſcriptam typis noſtris ſubjeci, Menagianarum amaenitatum veluti futuram acceſſionem. Quam cuperem utriuſque ad vos deferri exemplar! Sed ob metum contagii, ne id ex urbe noſtra latius ſerpat, arctis finibus incluſi a vicinis tenemur, nec vel minoris faſciculi exportandi nobis conceditur facultas, ut proin melioribus temporibus & occaſionibus iſthoc ſervandum ſit officium. Mitto interea plagulae impreſſum Amaenitatibus a me praefixum graecum epigramma, quod doctiſſimi auctoris gratia compoſui; quem Graecarum litterarum deliciis capi conſtat. Hoc brevi Catone contentus eſto, uſque dum latius ſe explicandi officio noſtro conceſſa fuerit facultas. Cl. vir *Chriſtophorus Arnoldus*, ut filio ſuo nunc Leidae agenti benevolentiam tuam conciliarem, me rogavit, nec dubito fores iſtius apertas ipſi futuras, ſi quando Vianam excurrens iſtas pulſaverit. Si quos libellos in Germania ſuperiore noſtra vel olim vel nuper excuſos deſideras, mihi quaeſo potius quam alteri indica; qui ſtudio erga te & obſequio a quoquam me vinci aegre fero. Clariſſimo *Graevio* multam & officioſam ſalutem a me dices, & me, meoſque, fratrem quoque ipſius cum domeſticis ſuis bene valere, & ſalvos nos indulgentia Dei omnes eſſe, nec peſtis calamitate, quae in provincia noſtra & urbe hac ingentem ſtragem edit, affligi, nunciabis. Proxime ad ipſum litteras dabo, quarum nunc nec argumentum nec otium ſuppetit. Sereniſſimi noſtri Electoris Saxonici mortem Sereniſſimi Palatini Electoris excepit obitus, qui modo nunciatus eſt: Ingentes in imperio Rom. & provinciis, quae his Dominis parent, mutationes haec illuſtria fata poſt ſe trahent. Vale. Dabam Lipſiae a. d. ult. Auguſti, CIϽIϽCLXXX.

EPI-

EPISTOLA CCLXXIX.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

ARticulari te morbo decumbere, nec eruditas manus fertili in litterarum commoda ingenio pares poſſe praeſtare operas, non ſine dolore ex doctiſſimi *Graevii* datis ad me litteris intellexi nuper. Et licet domeſtica & communis calamitas urbis, quam peſtilentia diripit, lugendi cauſas quotidie ſuppeditet, neſcio tamen quomodo magis me afficiant, & tantum non mei ſimul corporis artus diſcrucient, animo me certe haud leviter angant tui illi cruciatus, poſtquam communem quaſi tecum ſenſum mihi reddidit ingentis tuae virtutis & elegantis eruditionis admiratio. Cum vero non dubitem, in gratiam te interea cum tortore tuo rediiſſe; ut diuturna ea ſit & fida precor, quo ſtrenuam manum tot deſideratis jamque affectis tuis operibus admovere, & ſupremam feliciter imponere poſſis. Urbis noſtrae, (cujus ſtatum noſſe cupies, & ut ſaepius indicem deſiderat *Graevius*, quem de eo certiorem reddes, multa a me ſalute dicta) triſtis adhuc imago eſt, cadaveroſa facies; ſed quae minus jam nobis videtur horrida, adſpectui ejus aſſuetis. Emendet eam, & priſtinum ei nitorem induat corporum & animorum ſoſpitator Deus, ut reddita provinciae ſanitate, rectius quae invicem debemus, & noſtris hominibus praeſtare poſſimus ſtudia, & vobis, quae cupimus, exhibere officia. Litterarum autem, quod conjicere ipſe poteris, in urbe noſtra jacent, & ipſa peſtilentiae veluti malo laborant ſtudia, Academicis plerſque fuga dilapſis, officinis typographorum & eorum magiſtris deletis, litterariiſque artibus, & commmerciis mali violentia extinctis & interdictis: ut proinde nihil, quod ad palatum ſit veſtrum, vel hinc nunciare poſſim, vel mittere liceat. Binas tamen lugubres adjicere viſum fuit ſchedas: nam quicquid a publicis difficillimis his temporibus ſupereſt otii, in funeſtis hujuſmodi ſtudiis conſumendum eſt. Plures mittam alias, cum faſciculos mittere liberum fuerit; quod tempus jampridem *Menagii* amaenitatum libellus cura noſtra hîc excuſus, praeſtolatur: cui accedent, qui jam prela fatigant, Paulini de vita Martini ſex libri, notis *Jureti* denuo excudendis, e Bibliotheca Patrum Pariſina Bignei Anno 1589. quae prodiit, depromptis; & *Barthii* animadverſionibus, nunc primum publici juris quae fiunt; adjectis *Gronovii* & *Daumii* emblematis, illuſtrandi. *Valeſii* etiam vita a fratre *Adriano* deſcripta, typis noſtris, qui funeſtas caetera nunc agunt ferias, juxta Gallicas ſchedas excuſa, jungetur; & ſi quae alia, pauca licet nec magni momenti quae futura ſunt, ab aliorum, non noſtro (quod aetatem latura proferre neſcit monumenta) profecta ingenio, interea ex calamitoſo noſtro ſolo naſcentur. Cygneae *Daumius* recte valet, & Hieronymi Graeci περὶ βαπτίσματος plagulam, a *Morello* ſeculi ſuperioris Anno XCIIX. editam, tuo beneficio quam indeptus eſt, ſe typis ſubjeciſſe, litteris nuper allatis (nunc enim harum quoque nobiſ-

cum vicinis urbibus interdictum eſt commercium, inſano Principum metu) affirmavit; nec dubito, quin grata mente, non ſine praefatione ampliſſimi tui nominis, ad te abſolutum libellum archetypum tuum, cum novis exemplaribus remiſſurus ſit: id enim ſe facturum, cum ſuperiori aeſtate apud ipſum agerem, mihi indicabat. *Arnoldus* Noribergae ſalvus adhuc & incolumis vivit, deque benevolentia tua, quam filius ſuus, in Belgio jam agens, expertus ſit, admodum gloriatur. In edendis *Welſeri* operibus ſtudium poſuit ſuum; quorum curſum ſatis feliciter procedere nunciavit. Si quid habes, quod ad me deſtinare volueris, Elzeviriano inſtitori *Zettero*, viro optimo, mihique amiciſſimo committes; cui in mandatis dedi, qua ratione mea negotia libraria & litteraria Amſterdami curet. Utinam meliora tempora Deus quamprimum duit, ac urbi & provinciae ſalubritatem reddat, & liberas vias aperiat, ut officia vobis explicare poſſimus. Ovidii Metamorphoſeon libros membranae inſcriptos ab Amico accepi nuper dono, quod in te derivare mallem, cujus uſibus eos rectius cedere poſſe intelligo, quando editionem novam Poëtae hujus te moliri conſtat, ſi per vicinorum malevolentiam, omnibus viis obſeptis, id eſſet integrum: differenda igitur haec & alia in aliud tempus ſunt officia. Vale, & Cl. *Graevium* officioſe a me ſaluta; omneſque, quos hîc notos habet, interque eos fratrem clariſſimum, compatrem meum optimum, optime valere, nuncia. Dabam Lipſiae a. d. XXVII. Novemb. CIↃIↃCLXXX.

EPISTOLA CCLXXX.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

Literas ad te dandi geminas ſatis graves habeo cauſas: officii alteram, quod tibi, alteram quod *Daumio* meo debeo; qui me exquiſitiſſimis rogavit verbis, ut has ſuas ad te litteras, & editum modo Hieronymulum mitterem: quod jampridem feciſſem, ſi apertum hactenus fuiſſet iter, neque tantus peſtilentiae, quae urbem hanc diripuit, terror exterorum vicinorumque invaſiſſet animos, ut innocentiſſimis etiam litteris iniquiores fuerint, & omnia tuta etiamnum timeant. Sane poſtquam divini numinis indulgentia liberati ſumus a peſtifera lue, quominus ſalubritatis recuperatae fructus ad nos pertingat, Principum metus ferme ridiculus prohibet, qui non homines ſaltem & res noſtras formidant, ſed ad epiſtolarum etiam noſtrarum conſpectum perhorreſcunt, ſeveriſque edictis a commerciis ſuis nos arcent, ſubditos autem ſuos, vel merces vel litteras nobiſcum commutare vetant. Ingens hinc fortunae noſtrae patiuntur damnum, quas niſi, in ordinem redactis & ad ſaniora conſilia verſis Principum Germanorum animis, Deus erigat iterum, certum urbi noſtrae, omni commerciorum genere ante hoc florentiſſimae, imminet exitium. Intelliges autem hinc cauſam, quare Alcimum Avitum & Graeculum Hieronymum, quos ad te curandos mihi commiſit *Daumius*, nondum miſerim; faſciculum item plurium exem-

exemplarium Hieronymuli tibi dicati, quorum unicum ſaltem adjeci, apud me detineam: coactus nempe intermiſi officium, dum occaſio defuit, neque adhuc ulla comparet, ad te quae cupio perferendi: utprimum autem dabitur, me non neglecturum eam certum te eſſe jubeo. Igitur cum ipſa re praeſtare nil liceat per temporum acerbitatem, animum tamen tibi exhibere, & quod alterum litterarum volui eſſe argumentum, voto defungi fas eſt. Cumque alias ſemper tibi, vir illuſtris, bene ominari, & pro ſalute tua, cui litterariae rei ſalus innectitur, vota facere conveniat, quibus haec cordi eſt: hoc ſane ineuntis novi anni tempore in eam curam incumbere decet. Ergo ut quem agere coepimus, annus ex voto a te peragatur, tibique animi & corporis viribus integro cum multis ſequentibus, felix undiquaque & fortunatus exeat, voveo. Audiat haec vota Deus, & quae tibi ipſe cupis in te conferat propitius, cumuletque, quae virtus tua & rara totique Orbi admiranda eruditio meretur, praemia; nec vel imbecillitate vires corporis atteri, vel languore divinae mentis vim imminui permittat; ſed incomparabili ingenio idoneas corporis vires ſufficiat, hiſque conſtans animi robur deeſſe patiatur nunquam, ut de incolumitate tua tibi non magis quam egregio litterario gratulandi cauſae nobis ſuppetant perpetuo. Poſtquam meae pietati in te, vir devenerande, ſatisfeciſſe in praeſenti videor, vellem etiam voluntati tuae obſequi; cui nulla re magis quam narratiunculis de rei litterariae incremento reſponderi poſſe, ſentio: ſed de eo apud nos promovendo ne ſuſpicari quidem jam licet, litterarum ſtudiis peſtilentiae vi oppreſſis, & intempeſtivo exterorum metu una nobiſcum ita coarctatis, ut in anguſtiis his, dum fortunis quemque ſuis invigilare oportet, & ne plane intervertantur temporum diritate providere, de bonis litteris cogitandi vix relictus ſit locus. Paulinum tamen, qui de vita Martini ſex libros carmine ſcripſit, & ineditas hactenus ad iſtos *Barthii* Animadverſiones, *Jureti* etiam notas, & *Gronovii* ex obſervationibus ad Script. Eccleſiaſticos cap. x. quod emendationes quaſdam ſcriptoris hujus exhibet, typographo commiſi, qui libellum etiam profligavit & ad exitum perduxit. Annotata quaedam adjiciet adhuc *Daumius*; quae ubi abſoluta erunt, & libera faſciculos ad vos perferendi data fuerit facultas, libellum ad te pertingere omnibus ſtudebo modis. *Anna*, eruditiſſima *Tan. Fabri* filia, Dictyn Cretenſem in Galliis evulgaſſe dicta hic eſt, ipſe tamen liber viſui nondum oblatus, neque ſpes eſt praeclaros exterorum libros conſpiciendi intra breve adhuc tempus, ſiquidem oppidorum vicinorum excludimur commercio, tantum abeſt, ut e longinquis oris id nobis polliceri poſſimus. Reddat Deus meliora tempora, & urbem fortunaſque noſtras in priſtinum ſtatum reponat; nec vel inteſtinis diſſidiis provincias has collidi, vel lue amplius affligi patiatur; ut ſtudiis litterarum ſuus honos redeat, & cum anno ſe iſta in novum florem induant. B. V. Dabam Lipſiae Nonis Januariis CIϽIϽCLXXXI.

EPISTOLA CCLXXXI.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

PUblica horum temporum calamitas, ex qua jam ſumus eluctati, vicinorum noſtrorum conſortio & conſuetudine nobis interdixit, exterorum tamen amicitias delere prorſus non valuit, quin eorum ſubinde litteris admoneremur, noſtram ipſorum animis nequaquam excidiſſe memoriam. Haec vero aerumnis noſtris haud levis extitit acceſſio, quod litteris ab amicis e longinquo profectis nec recto itinere huc tendere, neque juſto ad nos tempore pervenire licuerit; ſed praepoſtero contagii metu innoxiarum etiam Lipſienſium, epiſtolarum uſum prohibuerint Germani Principes, & peſſimo exemplo tabellarios vel ad nos ituros, vel ex his regionibus venientes ſeveris legibus arcuerint, & tantum non omni litterario commercio nos privarint. Factum hinc ut ſerius, adulto jam anno hoc, tuae & *Graevii* tui ad me perferrentur litterae, exeunte ſuperiori ſcriptae: quas mox inſecutae ſunt aliae nuper modo datae. Dignum proinde me veſtra exiſtimabitis venia tardius exſolventem officium, quod maturius facturus eram, ſi juſto ad me tempore perlatae eſſent gratiſſimae veſtrae litterae. Has autem inter maxima cladis, quam perpeſſi ſumus, & exantlatarum moleſtiarum ſolatia numero; iis ſane me haud leviter erigi ſentio: ſiquidem tenaciſſime in veſtris me haerere animis inde intelligere, & praeſtantiſſimarum ad rem litterariam pertinentium rerum cognitionem haurire licet: quod utrumque maximi inſtar muneris mihi eſt, cui reddendo vires meas haud pares ſentio. Sed cum vos beneficia veſtra non foenerari conſtet, aequo laturos animo confido, ſi maxime fructum ſtudii veſtri non feratis alium, quam ejus confeſſorem animum noſtrum, ex quo incredibilem veſtram humanitatem nulla unquam delebit oblivio. De ſtatu autem rerum noſtrarum bona omnia praedicare licet: vivimus enim dei munere & vigemus, brevique ſoteria celebrabimus. Fama ſaltem adhuc laboramus, qua infeſti vicinis & exteris reddimur ſimul & inviſi. Rumores ſane late ſparſi ſunt, minimam ſupereſſe civitatis partem, tantamque apud nos eſſe graſſatam nec haud deſaeviiſſe peſtilentiam, ut prae ea nulla videatur famoſa illa olim apud Cecropes, Lucretii celebrata verſibus. Tibi vero & cuivis de nobis vel ſollicito vel curioſo affirmare poſſumus, prorſus deſiiſſe contagium, nec meorum aliquem id malum tentaviſſe, licet aedibus admodum vicinum, quibus ſecedere & ſtationem deſerere, quam tenere eos quam maxime fas erat, quibus cura publicae rei commiſſa eſt, haud ſine turpiſſimae praevaricationis, ne quid gravius dicam, licuiſſet crimine. Fuga quidem ſalutem ſibi qaeſivernnt nonnulli ex Senatorio noſtro & Academici regiminis ordine, & vel in vicinas ſalubres regiones ſeceſſerunt, vel longiori ſuſcepto itinere abſentiae cauſas commenti ſunt: illud unum neglectis humanitatis officiis ob oculos habentes, ut mature diſcedentes, longe abſint

ſint tardeque redeant: digni tamen hi mihi ſunt viſi, qui extra omnem hominum coetum extrudantur, cujus diſſolvunt vincula: ac propterea ipſe quidem nec mei neque familiae tantam habendam duxi rationem, ut quid patriae debeam in tanta neceſſitate, qua cumprimis opem cives flagitant, oblitus, praepoſtero mortis metu ab humanitatis officio & ratione muneris me dimoveri paſſus fuerim. Interim hac fatali calamitate oppreſſis dum ſuccurrendum, & ne contagium ſerpat latius providendum fuit, bonarum litterarum vix ullam rationem habere valuimus, inque Academia aeque noſtra ac reliqua urbe & provincia nullam ferme eruditionis curam geſſerunt, quibus ea incumbit, vel fuga dilapſi vel metu confuſi. Exiguus hinc litterariae frugis proventus; quam nec juvare ſtuduerunt librarii, timida hominum natio, & grandiuſculis libris operam & argentum impendere vix audens: hoc cumprimis tempore, quo libros & alias merces ex urbe noſtra Francofurtum ad mercatum ferre ſeveris interdictum eſt iſtorum legibus. In *Reineſiano* tamen ſyntagmate & *Epiphanio* ut pergerent, nec deſponderent animum, precibus & pretio ipſos permovi: Paulinum etiam cum *Jureti*, *Barthii* & *Daumii* notis ut abſolverent; *Thomaſii* quoque Oratiunculas, quas ſub auſpicium ſuarum diſſertationum Academicarum habuit & mihi dono obtulit, ut excuderent autor extiti, argentoque, quo carebant, typographos juvi. Exemplaria autem Paulini, quae in Vaticana & Lutetiana bibliotheca extare indicas, conferri non potuiſſe, nec variantes lectiones excerpi, ut lacunae ac depravata Juretianae editionis, quam nec ego alibi quam in Patrum ſub Bibliothecae nomine facta collectione extare arbitror, loca reſtituerentur, dolet admodum *Daumius* vir optimus, & jam ſeptuagenario major, nam heri annum aetatis implevit ſeptuageſimum. Forte curata noſtra opera editio, cujus exemplaria prima, quae dabitur, occaſione mittemus, vel *Bigotio* Cl. V. vel eruditis aliis textum meliorem aliquando exhibendi animos addet. Epiphanii editionem, quae jam adornatur, cujus ſpecimen nuper Francofurtum, ut cum Daumianis libellis inde in Belgium perferatur, miſi, ſi ulla in parte tu vel *Graevius* tuus juvare poteritis, quaeſo ne iſtius curam animo abjiciatis veſtro. Petavianum exemplar κατὰ πόδα ſequuntur noſtri typi, ita ut & paginarum numeri ac modi ſerventur iidem prorſus: quod ſi Petavianas acceſſiones e Gallia vel *Bigotii*, vel *Menagii* vel *Valeſii*, vel alterius amici, quorum pluribus vos uti arbitror, opera impetrare poſſitis, veſtrove ab ingenio aliquid cupiatis adjicere, ſtudii hujus veſtri magna vos manebit apud Eruditos gloria. *Menagii* Amaenitatum exempla nondum plura ad celeberrimum autorem perveniſſe doleo, & indignor minus officioſis hominibus, quibus grandiuſculos eorum commiſeram faſces, ut diverſis itineribus per Noricum & viam Lugdunenſem alterum, alterum per Belgium Lutetiam curarent. Ac hunc quidem *Elzevirio* νῦν ἐν ἀγλοῖς miſi, & exquiſitiſſimis modis ut quamprimum in Gallias eum promoveret rogavi: quid interea factum ſit, neſcio; tibi quidem & *Graevio* deſtinata ligata jacent in muſeo ultra ſeptem octove menſes exemplaria, quae Francofurtum mittere, quia nemini noſtrorum hominum eo tendere licet, quum maxime cuperem, non poteram. Reddat Deus liberta-

Vv 3 tem

tem itinerum, ut beneficio peregrinantium officia noſtra mutuo explicare valeamus. Vale. Dabam Lipſiae d. XII. Kal. April. CIƆIƆCLXXXI.

EPISTOLA CCLXXXII.

FR. BEN. CARPZOVIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

JAmpridem occaſionem ad vos aliquid perferendi ſpeculor, quae nulla nobis hactenus, incluſis praepoſtero contagii metu omnibus viis, necdum apertis, data fuit: nactus vero in Belgium abiturientem, & ſuſpenſo gradu negotiorum cauſa recipere ad vos ſe cupientem hominem, faſciculum ad Ampl. *Graevium* ei committere, iſtique hunc ad te includere non negligendum ratus ſum, cui innexa aequo animo & ſerena fronte ut accipias etiam atque etiam rogo. Catalogum librorum, quos Francofurtenſes & noſtrae jam tulerunt nundinae, ad *Graevium* miſi; a quo iſtum petere licebit, & cognoſcere, quid novae opis Germani attulerint rei literariae. Gloſſarii Cangeani quidem iteratam Francofurti impreſſionem, bonum factum! intelligo, quod nec ſucceſſus deſtituit, ſatis feliciter nitorem Gallicum aemulantibus typis noſtris. Nec minorem cultum Aethiopicae Ampliſſimi *Ludolfi* Hiſtoriae attulerunt; quem librum exteris haud improbatum iri mihi perſuadeo. *Wagenſeilii* vero doctiſſimi mihique amiciſſimi eruditum & recondita Hebraeorum, Rabbinorum, & alia doctrina refertum opus, Judaeorum calumnias doctiſſime ſolidiſſimeque retundens, in admirationem eos, qui iſto litterarum genere delectantur, rapiet: ſed quia autoris ſumtibus excuſum fuit, & paucos emtores reperit, (quod fatum meliores ferme omnes libros exercet) magno rei familiaris detrimento, quam inde nanciſcetur, optimo viro conſtabit gloria. Paulinum de vita Martini *Dumius* noſter ut ad te curarem me rogavit: quod officium cum alias tibi debeam, tanto majori ſtudio jam faciendum putavi. Vale, & animum, quem optime mihi cupere intelligo, ſerva. Dabam Lipſiae exeuntibus nundinis vernalibus d. VII. Maii. CIƆIƆCLXXXI.

EPISTOLA CCXXXIII.

CHRISTOPH. ARNOLDUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

COngruum mihi viſum fuit, veteris amicitiae novam quaſi teſſeram tranſmittere; ut poſt annorum tot inter nos velut divortium, tibi reddar & uniar: Imprimis quia *Dumius* & *Carpzovius* noſter hanc in ſe curam recipiunt, quaſi Tuum mihi favorem gratiamque denuo conciliaturi. Id ipſum vero eſt, quod mihi aliiſque volo: Illuſtris *Welſerorum*, Auguſtae pariter ac Noribergae adhuc ſuperſtitum, familia *Marci* ſui opuſcula omnia in unum volumen cogere, &

& epiſtolas, quarum quaedam adhuc ineditae, illis adjungere decrevit: Quare ſi nos in hoc ipſo juvare negotio poteris, juva, quaeſo: & magnam apud *Welſeros* inibis gratiam. *Camerarius* in noviſſimis ſuis *Peireſcium* aſſervaſſe ait literas *Welſeri* magna cura, qui illum cultorem ſui in Gallia habuit: Quo autem Peireſciana pervenerit bibliotheca, tu ſolus docere nos poteris; vel certe alius nemo. Emendationes ac lectiones varias in Catonis mei Diras, te quidem offerre gaudeo: ſed nulla prorſus ſpes in Belgio affulget, ut juvenile ſchediaſma illud a bibliopolis veſtris recudi queat: etſi vel maxime velim. De ipſius Ovidii, qui plane tuus eſt, exilio, & reditu, & ſepulchro, & calamo, in Hungaria (ſi Diis placet) reperto, dubitant quidem eruditi, & pro figmento Pontem habent: verum quos de hac ipſa controverſia conſulere queam, fateor, non liquet: Quapropter tu mihi Pythias eſto. Mihi viciſſim hîc impera, quod poſſim; agam id omni fide ac dexteritate, ne quid porro in me deſideres. Miſiſſem nunc memoriam meam Familiae Furerianae, apud nos nobiliſſimae; ſed metus erat, ne iſtaec oculis ac manibus tuis indigna prorſus videretur. Si quid vero aliud in urbe mea impreſſum expetas, vel a me curatum velis, haud deero ſane deſideriis tuis. Ad ultimum latere te nolim, quod magni Hetruriae ducis auditor (ut vulgo vocant) *Ferrante Caponi*, ob nequiſſimas Sodomiae artes, ipſumque atheiſmi crimen, jubente domino ſuo, in furcam agendus, in triremes tandem pertractus fuerit; qui in Sp. S. templum Florentiae primo confugerat: Sic ruit dierectus iſte, qui *Gronovio*, aliiſque doctiſſimis viris, ruinam ſaepe paraverat. Plura die alio. Vir Celeberrime, & mei porro haud immemor vive. Norimb. d. 2. Auguſt. CIƆIƆCLXXVIII.

P. S. Eſt mihi filius unicus, qui per annos quatuor mathematicis & hiſtoricis ſtudiis in Academia noſtra operam navavit, & adhuc navat; quem aliquando Lugdunum vel Hagam libenter emitterem, ſi alicujus magnatis, vel mercatoris ſaltem, favore uti poſſet.

EPISTOLA CCLXXXIV.

NIC. HEINSIUS

Chriſtoph. Arnoldo.

Noribergam.

Amoris tui conſtantiam equidem ſum exoſculatus, inſignem plane & perraram hoc ſeculo, acceptis nuper literis, quas per *Daumium* noſtrum ad me curatas voluiſti. Annus, puto, tertius eſt, quod *Roberto Goeſio*, ſororis meae filio, iter in Italiam molienti, in mandatis datum, ſi forte per urbem veſtram tranſiturus (de eo enim ſi certius conſtitiſſet, literas addidiſſem) te meis verbis ſalutaret, deque ſtatu tuae valetudinis, quo is loco eſſet, ad me perſcriberet. Fecit ille quod petebam, uti poſtea ex ipſo cognovi ad nos pridem reverſo. Atque adeo augurari datur, inſtaurata nunc pace, poſt atrociſſimam tempeſtatem bellicam, ut literaria commercia, quae cum ipſo literarum nomine jacebant interrupta, redintegrentur propediem, & ad priſtinum cultum poſt li-

liminio revocentur. De *Marci Velſeri*, viri ut dignitate, ſic doctrina illuſtris, colligendis ac luci permittendis operibus, non poſſum non probare vehementer conſilium. Extare memini in ſcriniis meis complures ejus ad *Joſephum Scaligerum* exaratas literas, quae ex haereditate paterna ad me venerunt, conquiſiturus has, ut primum animus ex anguſtiis temporum funeſtorum nonnihil reſpirare coeperit. Peireſciana Bibliotheca publice diſtracta eſt, ex qua ipſe *Papirii Maſſoni* de fluminibus Galliae commentarium poſſideo, numiſmata ejus aere ſuo *Harlaeus Thuani* cognatus. In omni antiquitate nihil fere exſtat magis depravatum librariorum culpa Catonis tui Diris, nec codices manu exarati, quos complures vidi pervetuſtos, multum juvant. Loca tamen nonnulla ductus conjectura videor perſanaſſe. De Naſonis calamo in Hungaria reperto, deque ejus ſepulchro illic exſtante mera impoſtura eſt, cum Tomi a Pannonia longo terrarum intervallo diſtent. E *Gronovio* patre olim edoctus ſum in Ritterſhuſiana Bibliotheca codicem Metamorphoſeon Ovidianarum exſtitiſſe non contemnendae notae. . . . . . Vale Vianae. 8. Novemb. CIƆIƆCLXXVIII.

EPISTOLA CCXXXV.

CHRISTOPH. ARNOLDUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

Dici non poteſt, quo triumpharim gaudio, cum epiſtolam tuam ſolvi, & memorem mei, & lectu gratiſſimam. Gaviſi etiam ſunt *Welſeri* noſtri, qui familiaribus Auguſtae in mandatis dedere, ut ſingulari ſtudio in tabulas Eugubinas *Balei* pro te inquirerent, & quovis pretio compararent: Id cum circumſpecta cura agunt, ut mutuam ſervitutem inſerviant, certa ſpe freti, fore, ut ipſis Welſerianas ad *Scaligerum* epiſtolas aliquando mittas; pro quibus exemplar integrum verbis meis pollicentur. Memoriam Furerianam quia haud negligo, iſtam una cum altera D. *Wagenſeilii* a *Carpzovio* noſtro, data occaſione, accipies. *Welſeri* Commentarium in Calendarium Rom. plerique omnes mecum neſciunt. Quae ad Val. Catonem obſervaſti, cadent mihi gratiſſima, juveniles quippe errores meis facile agnoſcenti: utinam vero Batavi opellas meas aliquando recuderent; quod vix ſperandum. Ovidii Metamorphoſin MS. *Georgius* accepit *Ritterſhuſius* ex hereditate paterna; quod *Nicolaus* frater dudum mihi indicaverat: Hic enim forte contentus juridica fuit, Philologis illi relictis. Verum *Georgius* ille, Marchionis Baruthenſis quondam conſiliarius, una cum immorigero filio (quem noxam adagio vocant) & omni familia ante annos plus quam viginti e vita hac diſceſſit. Non ita pridem in Ciceronis ac Senecae epiſtolas MSS. haud contemnendae aetatis incidi; ſed annum invenire non licet. Poſtremo filium meum abs te amari laetor; nam ſemper illud poëtae in mentem eſt mihi: *Melius cras forſan habebis*. Bene vale, vir Celeberrime, & ama conſtanter. Norimb. d. 23. Novembr. CIƆIƆCLXXVIII.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCLXXXVI.

NIC. HEINSIUS

Chriſtoph. Arnoldo.

Noribergam.

NUdius tertius copia mihi facta eſt, idque beneficio *Carpzovii* noſtri, tum epiſtolae tuae, tum memoriae Furerianae, quam tibi & Cl. *Wagenſeelio* conſervatam debitura eſt olim poſteritas. Sepoſui librum intentius a me perlegendum ſimul illos, qui nunc prae manu ſunt, abſolvero, quod fiet brevi. De Tabulis Eugubinis *Baldi* non eſt, quod tu & nobiliſſimi *Welſeri* multum laboratis: eſt enim quo carere poſſim, niſi forte pretio ſalubri ultro vobis offerantur. Idem dictum eſto de Geographis Graecis, quos *David Hoeſchelius* olim in publicum dedit: nam exemplar ejus libelli, quod me in Sueciam comitatum eſt aſperſum fluctibus marinis, labem inde contraxit; ſed haec obiter. Cum V. C. *Emericus Bigotius* ad me ſcripſerit rure ſe excurſurum propediem Lutetiam, ut magnam ea in urbe quadrageſimae partem exigat, rogabitur a me per literas, ſi Calendarium illud, quod a *Naudaeo* mihi exhibitum recordor, adhuc ſuperſit in Mazariniana bibliotheca; quam poſtea auctione publica diſtractam, ſed ſic, ut libri majorem partem ad veterem dominum ſint reverſi, fando fortaſſe audieris. Ubi primum per otium & valetudinem licuerit, ſcrinia excutiam mea omnia, etiam illa, quae jure haereditatis ad me a patre pervenerunt, ut *Marci Welſeri* ad *Scaligerum* epiſtolas, & ſi quae praeter has offerentur, eruam ac tibi, vel potius poſteritati, vindicem. Hoc tantum in tranſcurſu. Vale, vir optime, & Cl. *Wagenſeilio* aliiſque apud vos viris literatis ſalutem dicere velis. Vianae 13. Februar. CIↃIↃCXXIX.

EPISTOLA CCLXXXVII.

CHRISTOPH. ARNOLDUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

NObiliſſime Heinſi, ingens ſeculi noſtri decus: non credis, quibus gaudiis exſultarim, poſtquam *Carpzovius* noſter nunc Senator ampliſſimus, e tuis ſummam indicavit benevolentiam, te nempe ſubmiſſurum nobis *Velſeri* ad *Scaligerum* epiſtolas, bona fide a me deſcribendas, & eidem reſtituendas; dummodo de ſecura mittendi conſtet occaſione. Gratias ago & Velſerorum & meo nomine ſingulares, ac ulterius rogo, ut ad Maecenatem noſtrum Lipſienſem digneris emittere; qui recte, ceu pollicitus eſt, curabit omnia: & eadem redire ad te jubebit via, qua ad nos pervenere. Ab Auguſtanae bibliothecae Curatoribus figuras, Venetiis aeri inciſas, quae ad Hiſtoriam Vindelicorum inprimis attinet, *Velſeri* imperialibus quinquaginta redimere coguntur; neque hi recuſabunt, quod illis, ni fallor, dedecori eſt. Ad *Bigotium* celeberrimum, cujus no-

nomen majus eſt, quam ut manu mea attentari debeat, quia ipſemet literas exarare non ſuſtineo; rurſus iterumque oro, ut eundem denuo, per ſalutem ac gloriam rei literariae, horteris; quo Calendarium Rom. *Welſeri* comment. illuſtratum, Lutetiae expiſcetur; aut ſaltim tale illius indicium faciat, quod vitae Velſerianae inſeri aliquando a me poſſit. Redhoſtimentum adhuc me tibi debere doleo, pro aurea Virgilii editione, qua obſcuram illuſtrare bibliothe-culam meam voluiſti: deſiderio tuo nondum inſervire potui, ceu pollicitus eram, melius cras forſan jubebo. *Phorbaeum* ea collegiſſe audio, quae beatiſſimus Parens tuus haud pauca in Heſychii Lexico obſervavit illuſtranda: ſtatim recordatio ſubiit, *Joh. Vitum Pergerum*, hominem doctiſſimum, ſed in obſcuro Thuringiae angulo Ilmenavii degentem, anno ſuperiore *Pricaei* indicem ſcriptorum, qui in Heſychii vocabulario laudantur, oſtendiſſe mihi, diligenter a ſe recognitum: Praeterea annotationes ſuas ad Schrevelianam illius editionem, in quibus *aſteriſco* notavit, quid rejiciat; *cruce*, quid ipſe nondum allatum afferat. Verbo: Graecus & inops is eſt, cujus admiranda eruditio promotoribus caret. Denique, ni grave ſit, auctoris nomen indica, qui origines, ni fallor, Delphenſes Belgice nuper deſcripſit; his enim Illuſtris *Rutgerſii* tui imago, quam tibi quoque debeo, tunc inſerebatur. Vale pancratice, Amicorum optime, ac porro vive, ut vivam. Norimb. d. 26. Septemb. CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCLXXXVIII.

CHRISTOPH. ARNOLDUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

NObiliſſime Heinſi, ingens ſeculi noſtri Decus. Magna ſenſus laetitia tuae me affecerunt; perge ita res Velſerianas promovere, ceu coepiſti! Ad Hoeſchelii Geographos Graecos quod attinet, in officinis quidem noſtris, jamdudum evacuefactis, haud amplius occurrunt; memini autem, non ita pridem apud antiquarium quendam eos me vidiſſe: Revertar itaque ad eundem, operam daturus, ut quovis nanciſcar pretio; dummodo rem gratam tibi fore intelligam. Dein ad Auguſtanos, *Spizelium* meum imprimis, aliquas exarabo, ut mecum inquirat. In Gloſſario, ni fallor, Pithoeano ad Leges Caroli M. Ludovici & Caroli Calvi, in voce *Euua*, lego, *Velſerum* noſtrum haec ipſa edidiſſe Capitula, nunquam a me viſa: De his, inquam, ulterius me doce; quia Oedipus eſt. In bibliotheca Boſiana exſtant *Geneſii*, Byzantini ſcriptoris, libri IV. Βασιλικῶν ἀνέκδοτα: qui Pariſiis iſtam hiſtoriam ediderunt, nihil de *Geneſio* habent; forte quod mecum ignorarunt? Praeterea *Carpzovius* ex tuis olim me docuit, in Galliis duo evulgari Gloſſaria mediae, ut opinor, & ultimae aetatis *Cangii*. Haec ipſa autem quoniam uſurpare oculis meis haud licet, indica nobis quaeſo, unde nummis *Beſantinis*, & *Marmotinis*, quos pro denario Petri Eccleſiae olim Papae exſolverunt, nomen illud fit? *Marmotta* Ferrarii in Orig. Ital. magis videntur ad rem facere, quam *Marmotte*, i. e. majus

mona-

Digitized by Google

monaſterium S. Martini, in Orig. Gall. Menagii: verbo: haeret aqua. Ad ultimum me latet, quid ſit *Academia Recuperatorum*, cujus inter alios quoque ſocium τὸ πάνυ *Ferrarium* eſſe perhibent: ut huic eruditorum militiae nomen darem, una cum *Wagenſeilio*, *Patinus* ferme perſuaſit: ſed quia exiguam nominis menſuram impleo, haud conſultum ſatis videtur, ut annuam. Vale, vir Celeberrime. Salutat te filius meus quam demiſſiſſime. Norimb. d. 8. Mart. CIↃIↃCLXXIX.

P. S. Bene ſit, precor, Bigotio cum ſtudiis ſuis ruſticanti!

EPISTOLA CCLXXXIX.

CHRISTOPH. ARNOLDUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

MAgnas tibi gratias perſolvo pro Velſerianis ad Scaligerum epiſtolis; maximas vero pro his ipſi debent, ac verbis meis nuntiant Velſeri. Opera Marci *Endterus* noſter, per hanc aeſtatem, certo imprimet, dum Velſeriana familia, in figuris cum cura aeri incidendis, ſumtibus haud parcit; additis Itinerarii illius ſchedis, quod Hornius in orbe vetere jam exhibuerat. Nihil interea vovemus magis, quam ut *Velſeri* noſtri comment. in Calendarium vetus Rom. (cujus in illis epiſtolis haud leve indicium extat) ὁ πάνυ *Bigotius* e Gallicanis communicet bibliothecis, τάχ' ἄμεινον. Cimelia vero illa MSS. ipſi potius *Carpzovio* noſtro, quam meo, qui has affert, filio tradenda ac reſtituenda eſſe duxi; ne ſcilicet in itinere periclitarentur, quod ille meus modo ingreſſus eſt: mercatores enim magis, quam viatores, talia ſervant atque cuſtodiunt. Oro autem reverenter, ut quod ultro pro inſignita tua humanitate facturus eſſes, mei quoque gratia, Heinſiani nominis obſervantiſſimum hominem ad alloquium admittas; cureſque ſentiat, paternam allegationem ſibi non omnino nihil profuiſſe. Praeſtabit is operam ſuam in Mathematicis, aliiſque Politicorum ſtudiis; ſi qui fortaſſe ſint Hagae, Leidae, vel Ultrajecti, aut alibi, qui illa uti haud recuſent. Quid multis? θεῶν ἐν γούνασι κεῖται. Conſilio ipſum juva, habebis obſequentem & gratum. Poſtremo ſcire ſaepius deſideravi, quando, & quomodo *Balſacus* iſte, qui omnes eruditos in epiſtolis ſuis ſatyrico ſale perfricuit, ludibrium mortis factus ſit? & quia tu ſolus potes, doce me, quaeſo, ubi locorum extet ſive MS. ſive, quod vix audeo fari, editus Scholiaſtes Graecus in N. T. cujus praeter Celeberrimum Parentem, meminere Salmaſius, Montacutius, P. Simon, Spanhemius, Colomeſius, alii. Anonymum eſſe conſtat; ſed fortaſſis conjectura ſaltim aliqua aſſequuntur viri doctiſſimi auctorem; ſi de filo ſtaminis judicium ferant. Sed contineo me. Da veniam & fave. Norimb. d. ult. Martii, CIↃIↃCLXXX.

EPISTOLA CCLXXXX.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

ULtimo congreſſu noſtro, vir doctiſſime, ne ardor ille de ſtudiis communibus confabulandi tecum, quo ferebar, me nonnihil tranſverſum egerit ſubverendum videtur utcumque, dum & in multam veſperam protracti ſunt ſermones, & de iis agebatur nonnunquam, quae feſti illius ſanctimoniae ac religioni minus reſpondebant. Poſtea nil equidem prius habui, quam ut ſuper rebus tuis convenirem Ampliſſimum Senatorem *Rulandum Kinſchotium*, qui te fratri ſuo commendavit hic nota do meliore. Addidiſſem & meam, niſi ſat ſuperque praeſidii fore in hac una commendatione crediſiſſem. Praeterea differebat rumor, Syndicum veſtrum abeſſe a civitate. Is ubi rure redierit, aut ſcribam, ſi voles, in rem tuam, aut coram negotium illi omne commendabo. Tu, utrum malis, eligito. Vale, & me tuis accenſere perge. Hagae Comitum CIϽIϽCLXXV. Kal. Junii

EPISTOLA CCLXXXXI.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

INnoxias confabulationes illas iis de literis, quas in glorioſis ſuis titulis legi gaudent priſci illi Chriſtianiſmi antiſtites, donabit, ſpero, facile nobis, tametſi ſacra luce habitae ſint, divinum numen. Atque utinam ne unquam majus ejus majeſtati inferamus probrum! Sed ut eatenus nulla captus ſum religione, ita non parum metuo, ne nimium tibi nimiumque ſim viſus ſimplex. Vix videre cupere hunc hominem ſignificaras, cum, ecce, advolo ſtatim, & tam ſamiliariter tecum ſermones caedo, ut ſi eſſes unus de meis tribulibus. Quaeſo pro caetera facilitate tua abire & hoc mihi ſinas. Tam promptus erat ad ſervitium tibi deferendum animus, ut omnis ipſi mora longa videretur. Fulſere forte olim candidi mihi aliquot ſoles; ſed illo candidior, quo ad te iter tetendi, ſurrexit nullus. Cujus viri nomen omnis adorat orbis Europaeus, eum στόμα πρὸς στόμα appellavi, & quam bene his literis humanitatis indidiſſet nomen antiquitas indidem didici. Ante, Hercules, mei mihi nominis, quam illius diei excidet memoria. Haec ego, vir illuſtris, ut a te diſceſſi, identidem meo cum corde tacitus volvo, ut ne ignorare me felicitatem meam forte putes. Quod autem laudare inſuper me & tradere *Kinſchotiis* voluiſti, eo nexu me & mancupio adeo tuum feciſti, ut libenter vale libertati dicam. Tuum erit mancipium hoc, ſi domino ſedulo inſervierit, tueri. Sed haec hactenus. Quae ad Petronium a te ſcripta oſtendere mihi dignatus es, injurius videri poſſis in poſterita-

tem

tem niſi profeſſas. Ediderís licet opera multa immortalia, uti Libitinae voracitatem nihil neceſſe ſit amplius a te timeri; nullum illo tamen magis ad quorumlibet, crede, hominum factúrum ſtomachum. Invento tandem Cereali munere, ſtupebunt mecum tam diu glande ſe fuiſſe paſtos. Accedat hoc ad caeteras laudes tuas, ut unicus Petronii audias ſoſpitator. De *Odopeta* vel *Ocłopeta* nihil veriſimile conjectare poſſum. *Daſypodem* ſcriberem, ſi quicquam adjuvarent MSS. *Daſypus* eſt lepus. Vox, ut videtur, non intellecta Plinio, alium a lepore *Daſypodem* facienti. *Sclopeta* Reineſii ferme riſum mihi movet. Quis enim unquam *Stlopetas* voravit? Propemodum certum mihi aliquod ferae nomen heic deſiderari. Nam ſagittarius ille, notante Germanici Scholiaſte, in venatu vitam exegit. Initio Petronii non ſatis arrident illa: *quod quiſquis perperam diſcit.* Mallem, *quod quis juvenis*, ut ſit ἀντίθεσις: vel certe alterum *quis* delerem. In coena Trimalcionis legitur vulgo, *bubale fruſtum.* In Fragm. *bubulae.* Invenio tamen in Gloſſis, *bubal*, βόειον. Poſt paulo viſitur: *Qui tanquam togae virilis ſtolam ſumſit.* Videbatur mihi rectius legi: *tanquam virilem togam.* vel extruſo τῷ *tanquam*, *die virilis togae.* In medio ferme: *Tanto magis impedit inguina* &c. Legendum puto: *expedit.* Magnam illius pulchre peculiati prae ſua non mali poëtae praedicat fortunam. *Injuriamque Eumolpo advocationemque commodabam.* h. e. favebam vapulanti, aderam ipſi, ut magis vapularet. Sed convenientius huic ſententiae mihi videtur poſſe ſcribi: *Injuriaeque Eumolpo advocationem commodabam.* Quint. Declam. in pag. 45. edit. noviſſimae. *ut illam in advocationem ſacrae mortis adducam.* Niſi ſi figuram illam, quam ἓν διὰ δυοῖν appellitant Graeci, comminiſci heic quis malit. Sub finem legas: *Idaeo frutices in gurgite ſiſtam.* Reſcribo: *Idaeos frutices.* Haec paucula ideo ad te mitto, vir illuſtris, ut videas, in quam minutis etiam nos ſemitarii literatores haerere ſoleamus, & quam nihil tibi, quo illud ſcriptum magis reddi poſſit perſpicuum, ſit relinquendum. Vale multum, & diu vive. Delfis Batavis Prid. Nonas Junias Anno CIↃIↃCLXXV. De Syndico noſtro id facias rogo, quod tibi maxime ſic futurum commodum.

EPISTOLA CCLXXXII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

QUod exploratum ſatis non haberem, eſſetne in civitate veſtra Syndicus *Kinſchotius*, an, quod frater videbatur velle, rus ſe contuliſſet cum nova nupta, neque litteris compellandum mihi illum duxi hactenus, neque ad vos excurrendum, ne fruſtra plane irritoque coepto volverem hoc ſaxum. Tu vero de qualicunque hac opera mea ſtatues pro arbitrio, quod e re tua fore potiſſimum videbitur. Nam & ipſe credo nondum rediiſſe ad vos potuit, & frater in Zelandiam profectus cis paucos dies ad nos recurret, qui pollicitus jam eſt, ſe commendationi meae ſua auctoritate apud civitatis veſtrae Magiſtratus

 eſſe

Digitized by Google

eſſe ſuffragaturum. E Petroniano loco de *Odopeta* vel *Oclopeta* non poſſum me expedire. Cogitabam aliquando minima mutatione, *ſuper ſagittarium Ocypoda*. ὠκύπους λαγώς poëtis Graecis, Heſiodo in primis ſcuto Herculis. quomodo *lepus* tanquam *levipes* Varroni, qui & Lacedaemoniis ταχίνας eadem de cauſa dictus, eodem teſte. Sed & hoc longe quaeſitum. Deinde non eſt credibile bis leporem in caena tam lauta opiparaque convivis appoſitum. Fuit cum putarem *Scolopacem* vel *Scolopaca*, quorum roſtra ſagittae reſpondent. Sed locus iſte altioris eſt indaginis. Porro in codice meo annotatum video, legi debere, *quod quis perperam diſcit*. In illis, *quid ille alter, ô dii, qui tamquam togae virilis ſtolas ſumpſit*; V. C. Scaligeri, *quid ille alter die, vel, qui tamquam die*. Videntur tranſponendae voces; *quid ille alter? quid inquam? qui die togae virilis ſtolam ſumpſit*. nec multum abludit *Gonzalii* conjectura, *quid ille alter, qui die inquam. ô dii!* a *Lipſio* eſt. Tale illud Ciceronis in Philippicis; *ſumpſiſti virilem togam, quam ſtatim muliebrem togam reddidiſti*: *dies virilis togae* apud Suetonium non ſemel occurrit. *tanto magis expedit* a *Schoppio* eſt occupatum. *Injuriae advocationem* probo. Ultimo loco ſcribendum videtur, *Edone frutices in gurgite ſiſtam*. nam mare Thracicum procellis frequenter agitatum. Apud Naſonem alicubi in Triſtibus etiam ex veteri codice *Edonas* pro *Ideas* memini reſtituere.

— — — ut Thracia Bacche,
Cum ſtupet Edonis exululata jugis

Sed haec alterius erant loci fortaſſe. Hactenus ad tuas literas. Nunc corollarum loco habe alterum Petronii locum, ſi quid video, longe mendoſiſſimum,

Talis Herculeâ Stymphalidas arte coactas
Ad caelum fugiſſe reor, poenaeque fluentes
Harpyias, cum Phineo maduere veneno
Fallaces epulae.

ita vetuſtus Cujacii codex, e quo Petronium *Scaliger* deſcripſit. Altera ejuſdem membrana, *peneque ferventes*. ſcribendum videlicet, *pennaeque furentis Harpyjas*. Nam quod alii ad aves Stymphali referebant, id nonnulli ad *Harpyjas* ut pennas ſuas pro ſagittis ejaculatae dicantur, inter quos & Hyginum, puto, & in hac ipſa Argonautarum cum Harpyis pugna Apollonius Rhodius. Sed de *Phineo veneno* quid demum ſibi velit narratio, Mythologis omnibus intacta, me praeterit: Suſpicor *veleno* exaratum fuiſſe pro *Celaeno*, unde *veneno* factum, ac reliqua interpolata. Scribendum forte.

Cum Phineam pavere Celaeno
Fallaces epulae.

Sic & Seneca in Tragoediis *Phineas aves* Harpyias vocat. Vale. Hagae Comit. CIϽIϽCLXXV. 10. Junii.

EPISTOLA CCLXXXIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

DE *Oclopeta* vel *Oclopeta* ſane crepera res eſt. Interim ſatis certum de piſce, quicum venatori nihil negotii, nihil eſſe cogitandum. Inter varias conjecturas tuas palmaria eſt illa, & veriſſimiſſima *Stolopacem* vel *Stolopaca*. Nemeſianus, vel quicunque alius eſt auctor fragmenti de Aucupio,

Praeda eſt facilis & amoena Scolopax:

Niſi poëta in ſyllabae modulo peccavit, ſcribendum in Ariſtotele & Heſychio σκολώπαξ pro σκολόπαξ. Apud illum Hiſt. Anim. lib. ix. cap. 26. invenio etiam ἀσκαλώπαν. Corrigit Caſaubonus, ὁ σκολώπαξ, vel ὁ σκολόπαξ. Sed lexicographi eandem avem σκολόπακα & ἀσκαλώπακα vocari credere nos volunt, unde acceperint, ipſi viderint. *Ocypoda* ſubſtantive, ut loquuntur Technici, nuſquam vidi uſurpari. In Plinio invenio lib. x. cap. 63. *Superfoetant daſypus & lepus.* Daſypus ibi ſine dubio illi eſt cuniculus. Sed male Daſypodem a lepore, qui & ipſe daſypus eſt, diſtinguit. Bene enim, κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν *Bodinus* ad Opp. Cyneg. pag. 100. Daſypoda genus, ſpecies λαγωὸν & κύνικλον facit. Sit igitur Petronio *Daſypus* cuniculus, ne in tam opiparo convivio nimis ruſtice bis lepus apponatur. De *quiſquilis* idem mihi, quod tibi, veniſſe in mentem vehementer gaudeo. *Quid ille alter?* &c. Non dubito, quin omnes docti ambabus heic ulnis amplexuri ſint emendationem tuam. *Edono gurgite* nil fieri pote elegantius. Pulcherrima eſt antitheſis inter profundiſſimum mare & ſummum verticem. In Corollario ignis videtur ſuppoſitus cineri doloſo. Quamvis licet eaſdem eſſe Stymphalidas & Harpyas, neſcio quo auctore, ſcribat Natalis, nec dum tamen pennas ejaculaſſe Harpyas apud antiquos invenire quitus ſum. Sin id conſtaret, ſtatim pedibus irem in ſententiam tuam. Cum ego iſtos olim verſiculos, ut vulgo eduntur, legerem, Virgilii illam *foedam ventris proluviem* innui per *famem* putabam, & pro *Phineo* reponebam *Phineae*, ut uni ſubſtantivo more Graecorum duo adjungerentur epitheta. Sed haec nauci non ſunt. Tuam correctionem, *Phineam pavere Celaeno* vel a Petronii ipſius manu eſſe, vel eſſe Petronio digniſſimam, negare ſuſtinebit nemo. Atque utinam Petronium aliquando Heinſianum videamus! aut omina me fallunt, aut nemo, niſi tu unus, reſtituet nobis illum ſcriptorem. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. Quam tibi me hac tam benigna ac quaeſita noſtra reſponſione obſtrinxeris, quam gratas meminerim gratias, & ſimilia, quae ab iis dictitari ſolent, qui ſolvendo non ſunt, cum totum tibi addixerim, prudens omitto. Syndicus noſter jam biduum eſt, cum in urbem rediit, & fratris procul dubio, quas ad aedes ejus deferri curaveram, accepit literas. Multum ampliſſimum Senatorem apud fratrem poſſe neceſſe eſt. Sed Heinſianum nomen quin plus valiturum ſit quis dubitet? Ut coram cum illo de negotio noſtro agas, tametſi efficacius futurum videatur,

cum

cum per epiſtolium confici poſſit, rogare non audeo. Summa petitionis meae huc redit, ut convictores meo relinquantur arbitrio, nec ex illis apud Delphenſes pendeat exiſtimatio mea. Si quis interim ex civibus mihi committere voluerit puerum, recipere illum in convictum & diſciplinam non gravabor. Id modo, ne exterorum quemquam, niſi ſi vel docti viri filius, vel aliqui generoſae indolis ſit adoleſcens, admittere cogar, obtineam. Specioſus erit color, ſi apud noſtrum jacias, profuturum me aliquando plus publico ſcriptis meis, quam convictoribus alendis. Revocandum eſſe antiquum morem, quo ante illum lucripetam, cujus in locum ſurrogatus ſim, ab iſto onere ſemper Collegii Moderator (eſt & hic, ne neſcias, inter meos titulos) fuerit immunis. Prorectori, ne Rectori geminaretur labor, datas fuiſſe illas partes. Denique uxorem mihi eſſe valetudinariam, nec ad ipſas moleſtias ſufficientem. Atque haec ſunt, vir illuſtris, quae pro cauſa noſtra dici poſſunt; ex quibus tu ea ſeligas velim, quae maxime videbuntur praegnantia. Ita vale, & diu vive bono publico. Delphis Bat. a. III. Idus Junias Anno CIↃIↃCLXXV.

EPISTOLA CCLXXXXIV.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

RECte omnino es arbitratus, vir litteratiſſime, proceſſurum negotium feliciorem utique in modum, ſi coram viva voce commendetur ampliſſimo *Kinſchotio*, quam ſi per epiſtolam id fiat. Jamque ad vos procraſtinationis omni repagulo amoto me contulerem, hoc acturus omni ſtudio, niſi eſſent oblata praeter exſpectationem, quae me ad Leidenſes evocarent ſub hanc veſperam: unde cis biduum triduumve reverſurus rebus tuis curandis nihil habebo antiquius. Aderit interim redux e Zelandia *Kinſchotius* Senator, quem ſuccenturiaturum non oſcitanter hîc nobis audeo polliceri. De *Scolopace* conjecturam meam haud improbatam abs te eſſe, viro in hiſce litteris perſpectae mihi ſagacitatis ac induſtriae, eſt ſane cur impenſe laeter. *Oclopacem* vel *Oclopecam* turbato nonnihil litterarum ordine videtur dediſſe primo feſtinans librarius, omiſſa, ut fit, prima littera ad vitandam ſoni durioris aſperitatem, unde poſtea *Oclopeta* & *Odopeta* ſunt enatae. Sic *Mylax* pro *Smylax*, *Myrrha* pro *Smyrna*. & mille talia; *Molus* pro *Tmolus*, *Marus* pro *Tmarus*; quomodo vetuſtiſſima exemplaria apud Maronem: quem bis eo in vocabulo caſtigavi. De Harpyjis pennas ſuas ejaculatis agit puto Apollonius Rhodius libro II. in Phinei hac ipſa fabula, & Hyginus fab XX. ita video in ſchedis meis annotatum: certe ad conjecturam illam *pennaeque furentis Harpyias*. Tu utrumque ſodes conſule, quando neuter horum mihi nunc eſt ad manum. *penna furens*, quomodo *enſis furens* & *bellum furens*, Poëtis uſitato loquendi modo, de quo nos plura ad Silium Italicum annotabimus. De Hyſtrice Claudianus, *Tantus in anguſtum ſtrepitus furit*. videlicet dum pennas ejaculatur. τὸ *ſanie*, commentum eſt criticorum, nec comparet in ſcriptis aut vetu-

Digitized by Google

veſtae editionis libris, qui *paene* aut *pene* ad unum omnes. Volebam olim *pennaeque fluentis Harpyias*. Sed praeſtat alterum. Vale. Hagae Comitum CIƆIƆCLXXV. XII. Junii.

EPISTOLA CCLXXXXV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NUllibi repertas a me pennas ejaculantes Harpyias nuperius cum ſcriberem, vir illuſtris, jam conſulti a me erant Apollodorus & Hyginus. Πτεροβόλους, ut ita loquar, Stymphalidas uterque, non Harpyias facit, neuter, ut Natalis, cum Stymphali avibus confundit. Inſpice Hygini cap. 19. & 20. Apollon. pag. 171. 184. 249. Edit. Elzevirianae. Hyginus in hac narratione de Stymphalidibus mirificus eſt. Cap. 20. *Ex inſula Dia haſtarum & clypeorum ſonitu ab Argonautis fugatas* ſcribit. Atqui inſula illa non Dia, ſed Aretias erat, ſi credimus erudito Apollonii Scholiaſtae ad verſ. 384. & 1092. lib. II. Capite autem 30. *ab Hercule ſagittis in inſula Martis interfectas memorat.* Apollonius, quem alias ſequi ſolet, longe aliter; non interfectas eſſe, ſed crotalis ex Stymphalio lacu fugatas. Deinde *inſula martis* eſt *Aretias*, Ἄρειος νῆσος etiam Apollonii Scholiaſtae: verum ibi non Hercules, ſed Argonautae his cum monſtris ſunt congreſſi. Ut in multis aliis, & heic Hygini requirimus diligentiam. Certe complures iſtiuſmodi Hyginianas mittere tibi poſſem ἀνιστορησίας, ſi vel is ſcriptor tua eſſet dignus cenſura, vel res mei pudoris iterato fatigare humanitatem tuam. Reſervabimus haec alteri, quam horis ſubſecivis paro, fabularis iſtius hiſtoriae editioni. Ut dies docere diem ſolet, non pauca jam mihi in mundo ſunt, quibus priores commentatiunculae noſtrae multo & meliores poſſint fieri & auctiores. Unum hoc te rogem ſinas de ſtylo & aetate Hygini quid cenſeas. Non optimi eſſe aevi ſcriptorem, nec epitomiſtam ejus propemodum mihi certum. Cl. *Schefferus*, ut noſti, in Hygino quis ſtylus vere ſit humilis & plebejus, apparere nobis contendit. Qui quaeſo magis, quam in Servio, Lutatio, Scholiaſte Germanici? humilem novi ſtylum Terentii, Nepotis, & Phaedri: ſed quam longe Hyginus ab optimo aevo, tam longe illi ab Hygino abſunt. Tamen ita loquebatur plebs Antoninorum tempore. At plebs rudis & literarum expers, quae ita ſoloeciſſabat, non iis de rebus, quae ad humanitatis pertinent ſtudia, ſcribebat libros. Plebeitatem vocat, quam ego ſtribliginem. Cur illam ergo exemplis illorum, qui circa Antoninorum tempora vixere, non adſerit. Potuiſſe hoc fieri dicet forſan, ſi aliorum plebejorum, qui iſto aevo ſcribillabant, opuſcula ad nos perveniſſent. Hoc quidem divinare, non probare eſt. Cur verbum non facit de verſiculis Prudentii, ita ut in *Micylli* editione comparent, a me adductis? An hoc jam occuparat *Morellius*? Non licuit mihi hactenus videre ejus editionem. Sanctandreanam, quam nunc demum nactus ſum, illos omittere deprehendo. Non poenitet me tamen ju-

dicii, quod de iis, etſi omnibus antiquis editionibus deſtitutus, & ſola ductus divinatione, in publicum dedit. Cenſurae doctorum aliae, quas de Hygini fabulis profert Cl. *Schefferus*, contra ipſum ſtant. Ut alios omittam, *Scaliger* ex Graeco converſas eſſe, *Barthius* ex variis Mythologorum libris conſarcinatas autumat. Graecos fuiſſe Mythologos, unde maximam partem conſervata ſit haec congeries, ſuadere videtur ſtylus, & paſſim occurrentia Graecanica vocabula. Utrum vero Hyginus ipſe, cum non paucae pericopae ex hoc ſcripto in aliorum viſantur commentariis Latinis, verſionem inſtituerit, an vero alii, unde ſua excerpſit, eſt cur dubitare poſſis. Quoniam adhuc chartam ſupereſſe video, lubet adjicere aliquid de illis *gaſtrarum fragmentis*, quae ut olim ſociorum Eumolpi pedes, ita nunc criticorum vexant cerebrum. *Glarearum* alii, alii *Grumorum* reponunt. Ego nihil puto mutandum in illa voce. Γάστρα & γάστρη vaſa ventricoſa ſunt, a γαστὴρ ſic dicta. *Gaſtrum* vas aeneum anguſto fundo in gloſſis Arabicolatinis exponi invenit *Voſſius*. Verum non ad aenea tantum, ſed & fictilia extendendum hoc eſſe vocabulum, vel ipſe Petronius docere nos poteſt in Fragm. Trag. cap. LXX. *Notavimus oſtrea pectinesque e caſtris labentia*. Reſcribo indubitanter, *e gaſtris*. Amphoras modo appellaverat. Sed pro *eminentium* exiſtimo ſcribendum *eminentia*, & locum totum ita conſtituo: *per omnes ſcrupos gaſtrarumque eminentia fragmenta*. Quando tanta eſt benignitas tua, ut mea cauſa huc venire conſtituas, faciendum videtur, ut de hora adventus, ne in quaeſtione ſit, ante fiat certior Syndicus noſter. Ampliſſimo Sonatori jam nunc teſtor aeternum me devinctum. Gratias ipſi poſtmodum agam per epiſtolium. Vale multum, vir illuſtris, & tueri perge hoc mancipium tuum. Delphis Batav. a. d. XVII. Kal. Quint. Anno CIↃIↃCLXXV.

EPISTOLA CCLXXXXVI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

NOndum e Zelandis redux comparet inter nos *Kinſchotius* Senator, vir praeſtantiſſime, qui tamen abeſſe diutius hoc triduo vix poteſt, ſi quas mihi diſcedens ipſe expoſuit, profectionis hujuſce cauſas ſatis habeo perſpectas. Mihi quoque cras ad Leidenſes meos neceſſaria de cauſa erit redeundum. Veneris igitur die proximo aut Saturni ad vos me conferam, ut res tuas pro virili Syndico veſtro commendem, modo nequid is podem Delphis interea moveat. Poteram & alios compellare, in primis *Bleiſvitium*, ſed & ille abeſt a vobis frequentiſſimus, & unus inſtar omnium mihi *Kinſchotius* eſt tentandus, ſi tantum velit pro me, quantum ſe velle non ſemel eſt profeſſus. Cum Hygini & Apollonii loca inveſtiganda de Harpyiis Petroniano margini adlinebam, hoc volui haud dubie, fabulas Harpyiarum & Stymphalidum confundi, ut & hae Argonautis ac Phineo negotium exhibuiſſe ſint creditae. Tibi interim, cui copia librorum nunc eſt in promptu, pro fide atque erudita admonitione eſt quod

gra-

gratias debeam peringentes. Apud Hyginum multa occurrere parum Latina, & fecem ſequioris aevi redolentia, diu eſt quod deprehendi; tum in ipſa fabularum narratione a ſemet illum diſſentire haud raro. Unde liqueat interpolatum eſſe non una ab manu, poëtarum Scholiaſtas praecipue ac Mythologos Graecos compilante: ſic Arati Scholiaſten Graecum memini videre donatum Latinitate in membranis Germanici Caeſaris Arateorum Puteanae bibliothecae perantiquis. Certe ſi ſcripſit, uti nunc circumfertur, Hyginus ille, quicumque is tandem eſt, vix ad Theodoſii Junioris aſſurgit tempora; ſed cum & Servius, & reliqui Poëtarum commentatores adeo mutilati interpolatique ad nos pervenerint, ut vix umbram ſuimet ipſorum circumferant, potuit & Hyginus id ipſum fati ſubiiſſe. De *Gaſtris* in fragmento Traguriano reponendis pro *caſtris*, diu eſt quod in codice meo annotavi, & *Gaſtrarum* (nam ita quoque codex Scaligerianus) *fragmenta*, adverſus Gronovium *teſtas* reponentem, defendi, qui & male alterum tentabat locum a Trimalchionis coena, ubi legendum eſt e veſtigiis libri Tragurienſis, *poſtquam omnia textorum dicta conſumpſit*. Loquitur de ipſo Trimalchione, qui dicteria omnia, quibus textores, faex plebis, uti aſſolent, inter ludendum conſumſerit. Vale. Hagae Comitum XVIII. Jun. CIƆIƆCLXXV.

EPISTOLA CCLXXXVII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

SPem de ſtudiis noſtris aliquam concepiſſe te, vir Illuſtris, cum antehac non ſemel ex *Ryckio* noſtro, tum nuperius etiam *Moreſio* intellexi. Contra quam alias fieri aſſolet, pudor me ſimul & gaudium, ut audivi, cepere. Ut humanitate tua in ruborem datus ſum, ita εὐφημίᾳ iſta animus demiſſus non parum mihi erectus. Sed utinam in Hyginiana opella melius dediſſem praeludium! deproperata pleraque in ea & minus exacta. Quaeſo dones hoc frigori, quo me feriit fama, ſcriptorem illum narrans jam a Cl. *Scheffero* occupatum. Quod ſi mihi ἄκριτον tam diu ſupereſſe voluerit, donec δευτέρας dem φροντίδας, ſpero fore, ut melius litem. Nam ut nemo melius novit, quam tu, ipſum adhuc illud ſcriptum Augiae eſt ſtabulum. Nunc me habet totum Antoninus Liberalis, quem noſtro commentario inſtructum ſuis typis excudere coepit Amſtelaedami *Waesbergius*. Unum in eo locum cap. 31. offendi, in cujus explicatione non admodum mihi ſatisfacio. τὸ δὲ ἄλλο τῶν ἐντὸς ὃ Τάραντος ἐγένετο Πευκετίων. Quo de loco ſi mihi tuas cogitationes miſeris, rem hominibus elegantibus perfeceris gratam. Deinde illud ὤρεσκεν Cap. 41. ut pote plane Jonicum, non ſatis concoquo, & mutatum vellem in ὤρησεν. Quid tibi videatur, noli invidere tyroni, qui te in paucis colit & admiratur. Interim, ſi quid hac ſcribendi licentia peccaverim, tuam facilitatem in cauſa fuiſſe ut credas, & tibimet ipſe ignoſcas, oro quaeſoque. Quamvis licet ſaepius me, ut tandem aliquando te

EPISTOLA CCLXXXXIX.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

TAndem aliquando ſegni typographo paene conviciis extorſi noſtrum Antoninum. An aliquod operae fecerim pretium eum denuo publicando, ubi hanc editionem cum illis, quae antehac prodierunt, contuleris, tu judicabis, vir nobiliſſime. Niſi proprii me foetus amor occoecat, videor illum non paucis in locis ab iniquis aliorum cenſuris vindicaſſe. Libuit interdum etiam paulum exſpatiari, ut, ſi opera noſtra in Antonino leviuſcula forte videretur, eam in aliis lectori approbaremus. Ad ſummam; ne plane paedagogicum olerem paedorem, virum me feci magnificum, & ſtudui quaſi criticus loqui. Nec id, credo, reprehendes, cum ſtultiſſimum eſſe ſcias, non optimos imitari. Populum & ſuffenos, qui hoc tantum, quod ipſi faciunt, rectum putant, cum ſapientiſſimo viro Diogene κρόμμυα ἐσθίειν libenter jubeo. *Heinſio* modo placeam, ſat habeo. Si vera eſt fama, ſtylum in me ſtringere minatur ὁ δεῖνα. Sed modeſtiam noſtram ubi viderit, facile a ſe impetrabit, ut eum condat. Certe ſi ſapiet, malo cavebit. Jam viſa eſt ratio, qua pulcre me poſſim ulciſci. Ut interdum ab aliis diſſentiam, unius veritatis amor me cogit. Nec, quod erraverit, cum id ſummis quoque viris nonnunquam accidat, ideo aliquis mihi vilior. Τὸ γὰρ μηδὲν συνόλως ἁμαρτάνειν ἴδιον Θεοῦ. Monſtret mihi alter eadem, qua ego heic uſus fui, modeſtia errores meos, gratias meminero gratiſſimas monitori. Nunc accingo me abſolvendo commentario, quem ante annos aliquot in Catalecta, quae *Pithoeus* orbi literato dedit, auſpicatus ſum. Etſi non tam ſum ſtultus, ut omnes, quae adeo denſae congeriem illam occupaverunt, ſublaturum me inde mendas confidam; ſpero tamen fore, ut operam non inutilem juventuti navaſſe, certe lectionem ejus reddidiſſe faciliorem, videar. Subſidiis nonnullis iſtum conatum noſtrum adjuvare ſi dignatus fueris, caeteris beneficiis tuis, quibus aeternum me devinctum tenes, non parvum addideris cumulum. Vale multum, vir nobiliſſime, & favere perge clienti tuo. Delphis a. d. VII. Kalend. Novembrib. Anno C. CIↃIↃCLXXV. Alterum ex libellis his nobili Senatori *Kinſchotio* rogo tradendum cures. Vehemens febris, quae heri ſub veſperam me corripuit, quo minus ſcribere nunc ad ipſum poſſim, in cauſa eſt.

duas aut tres ad ſummum nullam, niſi vel falſam, vel errati ſolummodo typographici dediſſet emendationem: *Batalejus*, non improbe facturum ſe exiſtimabit ὁ δεῖνα, ſi opuſculum illud ut utiliſſimum, ita peſſime habitum denuo publicaret. Quae haec invidia, vir maxime, immo quae tyrannis eſt? ergo non licet ulli, etiamſi modeſtiſſime id fiat, ullum attingere ſcriptorem, ad quem alter aliquid ſit commentatus, niſi ut conviciorum eum maneant plauſtra? Hoc eſt revera, ut recte cenſes, literis plus ſatis hodie ſpretis majorem adhuc conciliare vilitatem. Qui ad Rhenum haec ſtudia profitentur, quam de iſtius hominis conquerantur maledicentia, non, puto, ignoras. Cur ergo non dedit jam pridem illis poenas? Hoc ipſo primum, quo laedit, tutus eſt, maledico, inquam, iſto ore; deinde contemptu. Ne tamen diutius juventuti, apud quam magnificum ſe facit virum, imponeret, perſonam ei ſuam aliquatenus detrahendam putaſſe ὁ δεῖνα, non fore quenquam, quin probaturus ſit, facile mihi perſuadeo. Quos his literis adjunxi libellos, eos rogo illis muneri mittas, quos vel in Italia vel alibi literarum noveris amantes: & ante omnia, ut *Bleiſvitio* de meliore nota hunc hominem commendes, ubi te convenerit. De epigrammatum veterum editione quae monuiſti, faxo in memoria habeam. Sed hac de re alias plura, ſimul rediiſſe ad Bibliothecam intellexero. Amici noſtri epiſtolium, ut, quo praemio remuneretur modeſtia, videres, una cum hoc faſciculo ire ad te juſſi. Vale multum, unicum litterarum decus. Delphis ipſis nonis Decembrib. Anno CIↃIↃCLXXV.

EPISTOLA CCCII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

IN litteris exarandis nonnihil occupatum, quod me nuperius deprehendebas, eſt ſane cur id ego deprecandum anxie ducam. Tu cur excuſes, nihil equidem rationis video. Quod niſi in Italiam deſtinatae fuiſſent illae litterae, ut poſtero mane Amſtelaedamum perferri eas oporteret, non dimiſiſſem profecto e manibus tam bellam occaſionem tecum pluribus colloquendi, vir Clariſſime, quod feci mehercules perquam invitus. Quando non grave erit tibi ad me inviſere in poſterum, excludam & procul arcebo avocamenta quaevis, ut te fruar longius. E binis Antonini exemplaribus ad me miſſis alterum, ſi per te licet, in Etruriam deferri curabo ad *Carolum Datum*, alterum ad *Emericum Bigotium* in Gallias, utrumque artium bonarum peramantes, atque hoc ipſo tuae eruditionis, ne dubita, multum ſtudioſos. Non deeſſe apud Leidenſes meos, qui viſus ſit ſuccenſuiſſe tibi quodammodo ob repetitam Antonini editionem, noli quaeſo altius ad animum tuum revocare. Jam enim inter res quotidianas, atque utinam minus frequentes, id genus jurgii inter homines litteratos, quod ignorare non potes, numeratur. Ego, ſi poſſum, hunc impetum animi concitati in tuo adverſario ſufflaminare nitar. Etſi non is eſt ille, qui me in conſilium ſo-

ſoleat adhibere. Sin perſiſtet in propoſito, tuae ſapientiae ac moderationis erit, cogitare victorem haberi apud homines probos in hoc certamine, qui maledictis vincatur. Nequid ad haec arma tibi ſit confugiendum, abunde praeſidii habes in nuda eruditione tua, qua retundes inſultum omnem. Ampliſſimus *Bleyſvicius* cum a me convenietur, tui ne obliviſcatur curae habebo. Vale, vir doctiſſime, & mihi, quod facis hactenus, in poſterum velle perge. Hagae Comitum VIII. Decemb. CIↃIↃCLXXV.

EPISTOLA CCCIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Quod minus proſpera per hoſce dies uſus es valetudine, vir nobiliſſime, ita valeam, ut ex animo doleo. Recreavit tamen anxium animum non parum *Boſchius* noſter, qui here jam meliuſcule habere te coepiſſe mihi narravit. Quod ut magis atque magis, & diu poſſis, illum veneror, qui ſalutis noſtrae fons eſt unicus. Tametſi plane nec ego nunc temporis ex voto valeo, facere tamen non poſſum, quin de illis, quae ſane quam docta & ingenioſa in Fragmento illo Traguriano me docuiſti, eas tibi gratias agam, quas debeo, id eſt, immortales. Vere Petroniana omnino παρ' ἐμοίγε κριτῇ ſunt, Cap. 45. *hyacinthus*, *burdibatta*, *de ſilicernio equites*, *ad aſſem ſecuerunt*, Cap. 46. *in nave morboſus eſt*. *Morboſus* enim παθικός, ut recte exponunt vett. Gloſſae. Suſpicatus & ego ſum leviter, *in nates morboſus eſt*. In qua tamen conjectura expolienda quo minus perſeverarem, faciebant, quae ſequuntur, *carduele*s. Jam illa Cap. 43. *malam parram pilavit*. proverbii habere ſpeciem, vides & mihi veniſſe in mentem. Quid ſi ſcribas? *mala eum parra pilavit*. hoc eſt, initia parum auſpicata illum deſpoliarunt. Sed iſta, Cap. 42. *mulier quaeque mulier*, *milvinum genus*. Duplex praeferre adagium mihi videbantur. Nec forte inſulſe dixeris, *mulier quaeque mulier*, *milvinum genus*. Sententia eſſet, πᾶσα γυνὴ κακὴ, & milvinum genus. Tale illud eſt, Cap. 63. *ſimia eſt ſimia*. *ſtrigae ſtridere coeperunt* non diſplicet. nec diſpliceret tibi, *ſtrigae ingruerunt*, niſi longius a vulgata ſcriptura recederet. Ibidem ex *Vavatone* feci *homuncionem*, ex *manuciolo homunculum*, an, te probante, ſcire deſidero. Barbare loquentes induci de induſtria Trimalchionem & ejus collibertos, omnino tecum ſtatuendum, ne quis cum Patavino editore miretur, Cap. 44. *Futiles aediles male eveniat*. Quanquam non improbet quis forſan, *ut iſti aediles male eveniat*. Elegans enim particulae *ut* in deteſtando uſus. Quod lecturum me cum cura fragmentum illud ſcripſeram proxime, id ut inſtituiſſe jam videas, examinanda tibi mitto paucula, quae hac hebdomada in eo notabam. Cap. 37. *lupatria providet omnia*. legerem libenter, *lupula ei providet*. Cap. 38. *Tanta eſt animi beatitudo*. melius, *homini*. Aſpirationes noſti frequenter omitti in MSS. *Lacte gallinaceum*. lego, ſi mutandum quid putes, *lactem gallinaceum*, invenitur Cap. 71.

71. *Unum lactem* pariter barbare. *Unum lacte* dicendum erat. cap. 39. *ſicut ille fericuluſta.* lego, *ſicut ille ferculus ſtatim mihi dabit praxim.* Illud *ſicut* accipio, ut *tanquam* in editis cap. 118. *Tanquam, ſi placet hic impetus.* Cap. 41. *Pataracinam.* lego, *pateram vini*, & Ibidem *cum ſummam coenam vindicaſſet.* malim, *ſummam coenae.* hoc eſt, *caput coenae fuiſſet* quamquam & illud tolerabile. Cap. 44. *neſcio quid aſia dis.* an ſcripſit, *ſiccitatis*, vel *aciditatis.* Cap. 45. *Centonarius.* Ita puto dictum, qui centones vendit, ut *ſcrutarius*, qui ſcruta. Ibidem *Dominam ſuam delectaretur.* ita infra Cap. 64. *nihil nos delectaris?* male haec mutarunt. Cap. 47. *ſua re cauſa facere.* Eandem locutionem infra quoque uſurpari deprehendi. Malim, *ſuae rei cauſa*, ſic ſane melius expreſſero, *facere quod te juvet.* Ibidem, *ſpero jam ventrem pudorem ſibi imponit.* lego, *ſpero, jam venter pudorem ſibi imponit. ſpero*, eſt, *ut ſpero.* Ibidem *ne jovis poteſt.* malim, *nec jovis.* Cap. 49. *Rogamus, mittes.* lego, *rogamus mittas.* Cap. 50. *Argentea corona.* lego, *argenteam coronam.* & mox *niſi quis Corinthum habeat.* Concinnius foret, *niſi quod Corinthus habeat.* Cap. 51. *Ignoſcetis mihi quid dixero*, lego, *quod dixero.* hoc eſt, *donabitis mihi*, vel *dabitis.* mox *certe nolunt. Caeteri nolunt* praeferam. quanquam videtur deeſſe, *etſi* vel ſimile quid. Cap. 52. *Patronorum meus* Puto fuiſſe, *Patronus mihi meus.* Cap. 53. *Reliqua animalia cromaticas* &c. An legendum, *Reliqua omnia talia acroamata nugas meras eſſe?* Cap. 54. *Periculo aliquid cataſtrophae quaereretur.* Corrigo *ferculo.* Non uno loco *periculum* pro ferculo dedit librarius. Cap. 57. *peduclum.* lego, *pedunclum*, ut *offla* pro *offula* in ſequentibus. Paulo poſt. *Hac illac tamen.* malim, *hac illinc tamen.* Mox *Hircus inervilia.* Non abſurdum videtur, *hircus Mercurialis.* Niſi enim memoria mihi imponit, cum hirco aliquando pingebatur Mercurius. Longius recedit, *in ſterquilinio.* Cap. 58. *Si quid vis tu* &c. Hic locus ſic, puto, reſtituendus eſt: *Si quid ſcis tu, & ego. Sponſiunculam, ecce, defero. Jam jam ſcis* &c. Paullo ante, *Bene nos habemus aut iſti.* lego, *bene nos non habemus.* Deinde, *Ita bene moriar, aut populus.* lego, *ut populus.* Cap. 59. *modo verſa, modo ſupina.* lego, *modo verſo, modo ſupino.* & refero ad mucronem. Cap. 60. *Reſpiciens ad menſam.* lego, *reſpicimus. Sacrum eſſe periculum.* lego, *ferculum.* ſimile, imo idem vitium notavi Cap. 54. *Conſurreximus altius.* malim, *ocyus.* Deinde *& ipſius mappas implevimus.* lego, *& ipſi mappas* Cap. 61. *pulcherrimum bacciballum.* an, *pulcherrimam culcitellam?* dein, *corporaliter autem* &c. Puto legendum: *Sed ego non mehercules corporaliter illam aut propter res venerias curavi, ſed magis, quod, ita bene moriar, ſi quid ab illa* &c. Cap. 62. *Scruta ſcita.* Poſterius vocabulum videtur a gloſſa eſſe. *Scite*, quod volebat Schefferus, non placet. *Mihi in animo, in naſo eſſe.* Procul dubio legendum, *mihi anima in naſo eſſe. Et mata vita tau umbras.* lego, *& tanquam vivus umbras cecidi. Per bifurcum volabat.* Malim, *per frontem deſluebat*, niſi per *bifurcum* intelligit crura. *in larvam intravi.* lego, *ut januam intravi.* Cap. 63. *Introverſus.* malim, *intro reverſus.* Cap. 67. *indecens imam rubore.* Malim, *incidens.* Cap. 68. *Sicut Venus.* malim, *ſic ut Venus.* Cap. 71. *Faciatur, ſi tibi videtur, & triclinia.* lego, *faciantur.* Cap. 72. *vero, vero.* lego, *ego vero.* Cap. 74. *dum bonatus ago.* an *bonus eſſe ſatago?* Cap. 75.

ut effrangeret. lego, *ut ſe frangeret. Fulcipedia.* Non male heic quadraret, *vulpis uda*, niſi jam in praecedentibus illud convicium habuiſſemus. *Ego tamen & ipſimae dominae ſatisfaciebam.* lego, *ego tamen & ipſimo & dominae. ipſimas* nomen eſſe κύριον videtur. vid. Pag. 50. Cap. 76. *Quod dii volunt.* malim, *quomodo dii volunt.* Sed haec hactenus, quae, ſat ſcio, ignoſcenda tibi potius quam cognoſcenda videbuntur. Sunt enim deproperata pleraque omnia & intra biduum quaſi ſub manu nata. Vale multum, illuſtris Heinſi, & vive noſtri memor; ſed tunc praeſertim, cum aliquando ad bibliothecam tuam redieris. Vacillantes literulas rogo infirmitati noſtrae imputes. Erimus alias diligentiores. Scripſi Delphis Batav. a. d. XII. Kal. Januarias Anni CIƆIƆCLXXVI.

EPISTOLA CCCIV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

JOannes *Boſchius*, juvenis non Heinſiani nominis minus, quam literarum in primis ſtudioſus, fecit ut denuo appellare te ſuſtineam, vir illuſtris. Is nuperius ad me cum inviſeret, Lactantii, an Lutatii Ovidianarum Metamorphoſeon argumenta cum veteribus libris collata, ſi una cum Hygini fabulis publicare vellem, non difficulter a benignitate tua impetraturum credere me volebat. Ego vero ut nihil malo, quam emendatiora proferendo veterum ingeniorum monumenta aliqua prodeſſe publico, ita faveo vehementer huic ſpei, quae tam mihi ex improviſo adfulſit. Quamobrem noli facere, ut ea nos fallat, mi patrone. Vix, puto, commodiorem nanciſci poſſis occaſionem, praeter alios immortales labores tuos, etiam iſta opella elegantiores literas demerendi. In Hyginiano commentario tantum jam profligavi, ut brevi typographum quaerere proponam. Locus eſt vexatiſſimus Hygini cap. 125. *Qui loton*, inquit, *ex foliis flore procreatum edebant.* varie corrigunt: *ex foliis florem procreatum: e foliis rore procreatum: ex foliis & flore procreatum.* Ego aliquando cogitavi: *ex trifolii flore procreatum.* Gloſſ. Vett. *Trifolium*, λωτοὶ, τρίφυλλον. Scio alios arborem fuiſſe velle. Sed Apoſtolius Cent. XII. 40. herbam facit ad proverbium λωτοῦ ἔφαγεν. Ἔστι δὲ πόα, inquit, τὸ λωτὸν, λήθην ἐμποιῶν τῷ φαγόντι. Scrupuloſus & ille locus cap. 145. *Inde in Scythiam tranſnavit, unde Boſphorus fines ſunt dictae.* Cl. *Schefferus* ſuſpicatur, *Boſphori fines* &c. An rem acu tetigerit dubito. Nec placet nunc amplius, quod mihi antehac in mentem venit, *Boſphorus finis fuit dictus.* Doceas nos, ſi vacat, vir nobiliſſime. Hyginum ubi protuli, aliquid lucubrationis impendere Fulgentio fert animus, ſed editionem ejus novam quo reddam commendabiliorem, videndum mihi prius erit, an dare ei comitem poſſim Anonymum illum mythologum, quem a *Voſſio* poſſideri in notis ad Palaephatum docuit me *Tollius.* Quaeſo conſilio me

Digitized by Google

me tuo hac in re adjuves. Nam impetrabili aliquo proxeneta niſi uſus heic fuero, ab heroe illo impetrare iſtum theſaurum videtur mihi fore ἐν τῶν ἀδυνάτων. Vale multum, & diu vive, unicum literarum decus. Delphis Batav. poſtridie Kalendas Majas Anno CIƆIƆCLXXVI.

EPISTOLA CCCV.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

DEbebas jam pridem rem omnem ex me didiciſſe, Munkere praeſtantiſſime, de Antonino tuo in Gallias ad *Bigotium* perlato, niſi frequentes ex urbe excurſus & valetudo, quibus obnoxium plus quam vellem me ſentio jam pridem, procraſtinari officium voluiſſent. Multa equidem proſecutus laude lucubrationem hanc tuam vir eruditiſſimus, gratiaſque tibi peringentes pro tam eximio munere, ut ſuo nomine agerem vehementer me rogavit. Exemplar *Carolo Dato* quod deſtinaveras, quoniam ille jam exceſſit e vita, in Germaniam a me mittetur. Hygino ſi & alios Mythologos Latinos a te recognitos ſubjunges, facies profecto rem utiliſſimam. De Lactantio ſive Luctatio, qui Naſonianas Metamorphoſes argumentis ſuis illuſtravit, edendo, cum & ipſe cogitarim aliquando, habeo nonnulla, quibus hoc acturus adjuvari poſſis. Admovit huic operi jam manus *Victor Giſelinus*, in editione Plantiniana Naſonis, uſus ea in re codicibus vetuſtis, uti prae ſe fert. Sed an bonis caſtigatiſque haud dixerim, certe multum diſcrepantibus a Lactantio. Sed de his melius inter nos agetur coram. Auguror interim fore, ut ante decurſum hujus aeſtatis, compoſita re familiari, quae me hactenus invitum avocat a ſtudiis, bibliothecam omnem excutiam, ac ſeponam tibi ea omnia, quae tuo inſtituto conductura judicavero. Fulgentii exemplar ſcriptum, ni fallor, ſervat bibliotheca Leidenſis publica. Multa ejuſdem reſtituit *Franciſcus Modius* in novantiquis lectionibus. Albericum auctiorem poſſidebat olim *Voſſius*, alium mihi Mythologum in bibliothecam ejus viſum haud recordor. *Trifolium* in Hygino recte omnino & erudite videtur a te reſtitutum. In altero loco quid ſi ſcribimus, *Unde Boſporus fines ejus ſunt dictae.* Ut velit Scythiam Boſporo terminari. Meliora fortaſſis darem, ſi liber eſſet ad manum. Vale, vir doctiſſime, & mihi velle perge. 15. Maii CIƆIƆCLXXVI.

EPISTOLA CCCVI.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NON alius aeque mihi laetus accidit nuncius, ac ille, quem nudius tertius Delphos apportavit *Boſchius* noſter de Hygini Aſtronomico cum tri-

tribus MSS. collato. Agnoſco illam plane ſingularem, & jam toties ſpectatam liberalitatem tuam, vir nobiliſſime: agnoſco, inquam, ſed ita, ut interim, dum quam indignus ea ſim recogito, rubore ſuffundar non tralatitio. Hoc uno tamen conſcientiam meam conſolor, quod eum me eſſe ſciam, qui amore & obſervantia tui cum quîvis contendere auſim. Atque utinam huic pectori oculos inſerere poſſes, ut, quam omnium illud doctorum hominum, ceu totidem numinum, ſed Heinſii ante omnes, ſit reverens, videres. Diceres, quae tua eſt benignitas, ſi non alio, hoc certe nomine meritum, ut favore eruditorum non omnino indignus videri poſſim. Quo magis indignor, quod in hominem immerentem & omnium, qui literis cupiunt, in primis amantem, conviciis tot & calumniis invehi non dubitaverit Leidenſis ille Zoilus. Scilicet alia graſſari via non potuiſſe eum, qui etſi bonitate cauſae deſtitutus, qualitercunque tamen ab illo, a quo nullus erat laeſus, vindicare ſe praeſumſiſſet. In bibliopoliis noſtratibus non venit horribilis libellus iſte. Miſſus ad exteros dicitur, ut meliores induſtriae Berkelianae in iſta gladiatoria ſpectatores. Haec facto huic umbra praetexitur, quae quam ſpecioſa ſit, ipſe viderit. Ego certus ſum timere hominem vindicias; quibus tamen an uti conſultum ſit nondum ſtatui. In Hygini fabulis multus fui, & ut non ſpero tantum, ſed confido, non fruſtra. Praeterquam quod fabularum quaſi florum quoddam feci corpuſculum, & Hygino manus medicas pro mea ſapientia adhibui, etiam aliorum ſcriptorum ὡς ἐν παρόδῳ loca examinavi non pauca. Tanquam adhuc heri, cum Iſidori gloſſaria relegerem, adverterunt me illa: *Anilia*, *fatuitas*, *amentia*. *Anilita* reſcribit Swarthius Anal. lib. 11. cap. 12. & Gothice locutum Iſidorum cenſet. Ego verius putavi, *anilitas*. quod Catullianum noſti eſſe vocabulum. *Anconiſcus*, *incaſtrare*. Swarthius: *Ancon*, *ſcius incaſtrare*. *Caſtratores*, inquit, *olim celebres ab regionibus*, *ut Deliacus apud Varronem & Petronium*. Miror me Hercules. Scribendum procul dubio, *anconiſcus*, *incaſtratura*. Habet id vocis Iſidorus ex vulgata verſione Bibliorum. Quos ἀγκωνίσκους Deuteron. cap. XXVI. 17. dixerunt ὁ ἑ, *incaſtraturas* tranſtulit vulgatus interpres. *Balaſtrum*, *balneum*; Swarthius: *Badaſtrum*, vel *Badſtratum*, veteri lingua Germanica. Non accedo. Si ex τῷ *balaſtum* tollas *ba*, quas literas ad ſequentem vocem pertinentes male illuc tranſtuliſſe videtur librarius, remanebit, *laſtrum*, unde facio. *labrum*, & lego: *Labrum*, *balneum*. Quo minus curas Hyginianas typis hactenus mandare coeperimus, in cauſa eſt typograhus, qui Schefferianae editionis ſupereſſe adhuc quaedam ſibi exemplaria cauſatur, & id genus alia, quae praetexere lucri cupiditate ſolent illi, qui niſi illud nihil inhiant. Interim, dum moratur trico ille, admoliar, te auſpice, manus Aſtronomico. Fave, quaeſo, mi Patrone, hoc eſt, fac brevi habeamus, ſi fieri id ſine incommodo poſſit tuo, illum cum MSS. collatum codicem; & jam olim promiſſum Luctatium ſive Lactantium, quem Fulgentio dabimus comitem, cujus librum MS. ex bibliotheca Leidenſi in dies exſpecto. Niſi memoria mihi imponit, poſſidet bibliotheca tua etiam primam Hyginiani Aſtronomici editionem, quam Itali nobis dederunt. His talibus inſtructus adjumentis quanto animoſior

ad opus me accincturus ſim, tute cogita. Ipſe equidem dicere ſatis nequeo. Vale multum & diu vive, Illuſtris Heinſi, literarum litteratorumque praeſidium unicum. Scripſi Delphis Batav. a. d. v. Idus Octob. Anni CIƆIƆCLXXVI.

EPISTOLA CCCVII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

ITA de me ſtatuas in poſterum rogo, nihil eſſe, quod tua cauſſa non velim, & quidem libentiſſimus, quo magis indignor frequentem mihi objici moram a valetudine, ne res eas, quas in hac aula peragendas habeo, ad optatum finem perducam. Iis enim turbatis atque incompoſitis vix eſt ut aut ſtudiis, aut bibliothecae excutiendae vacare detur. Hygini Aſtronomica cum ſcriptis exemplaribus collata, primamque horum editionem Venetam, Aldina certe vetuſtiorem, ut & Lactantium, ſeu quicumque tandem eſt ſcriptor, qui argumenta Metamorphoſeon Naſonianarum confecit, cum pervetuſto Codice a me commiſſum, & ſi quid praeter hos in armariis meis deliteſcit, tuis, hoc eſt publicis uſibus, profuturum a me feres, ſimul offerent ſe mihi, quod ante decurſum hyemis fore ſpes eſt. Antagoniſtae tui libellum hactenus non vidi, nec in ipſum Antagoniſtam tuum a tribus jam menſibus incidi. Niſi graviſſimum in modum ab illo laeſus es, recte feceris, ſi ſines contemtu ſolo omnem injuriam obſoleſcere. Illud tamen *amonifmus*, *incaſtratura*, ab alio neſcio quo occupatum videor meminiſſe. Multus in hiſce gloſſis caſtigandis eſt in adverſariis *Ludovicus Cerda* prae caeteris, & in variis lectionibus *Rutgerſius*. Rectum & illud *Anilitas*, *fatuitas*. Sic *fatui ſenes* apud Martialem v. 10.

Si veterem ingrati Pompejam quaerimus umbram,
Et laudant fatui Julia templa ſenes.

Ita enim iſtos verſus caſtigandos aliquando ſum opinatus: inſtauraverat porticum Pompejam Domitianus, & pro uno nemore ſilvis duabus exornaverat, quod aliunde ex noſtro liquet, *Pompeji dona nemuſque duplex*. Inſtauraverat & templa pleraque urbis ab Auguſto olim exſtructa, non ſolum capitolium, & quidem ſic, ut meliora reddiderit, ſi noſtro credimus, in quo adulationis tota vis conſiſtit. Auguſtus e lateritia Romam marmoream reliquerat, plus urbi contuliſſe vult Domitianum, & ſane multum contulit. *Julia templa*, ut *leges Juliae* ab Auguſto latae, qui adoptione in gentem Juliam tranſierat. *Julianas naves* vocat Paterculus Actiacam Auguſti claſſem. & *Julia roſtra* Propertius, ſi memini. Pro *Balaſtrum*, *Balneum*, aliquando tentabam *Alabaſtrum balani*, vel *balaneum*, id eſt unguenti. Sed tuae conjecturae abſit ut refrager. Vale, vir doctiſſime, & mihi velle perge XI. Octob. CIƆIƆCLXXVI.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCVIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUod tam benigne promittis, quae conatus mei deſiderant, tam comiter doces, quae ignoro, quemadmodum & quas dicere tibi grates debeam, non ignoro quidem, vir illuſtris; ſed non ea homini huic valde infanti εὐγλωττία, ut ad ea, quae mente concepit, proferenda ſufficiat. Rogo ſinas ea gratiarum cum actione apud te defungi, qua apud deum uti ſolet, hoc eſt, animo potius devoto, quam compoſita & nocte meditata oratione. *Fatuos ſenes* tuos apud Martial. lib. v. Epigr. x. quiſquis non fatuus fuerit, lubens mecum amplectetur. Familiare eſſe ſenum auribus fatuitatis convicium, vel ex iſto Graeculi illius diſcas, καὶ σὺ γέρων εἶ καὶ μωρός. De *Biſſula* Auſonii quod mones, comperi etiam in mentem veniſſe *Demſtero*. Rationes, quae a te adducuntur, genuinam eam eſſe lectionem, evidenter omnino evincunt. Ex illis, qui de profeſſo emaculare Iſidori Gloſſarium intenderunt, praeter ampliſſimum *Rutgerſium* videre mihi licuit neminem. *Ludovici de la Cerda* Adverſaria non poſſidet paupertina bibliotheca mea. Niſi potiora otium tuum flagitant, vide, ſodes, & iſta, quae occupata forte jam aliis ſine operoſa commentatione inter legendum in libri mei marginem conjeci.

Apicioſus, *calvus*, *calvaſter*. lego, *alopecioſus*. Sunt enim alopeciae capillorum defluvia. Ad eundem modum barbaris *canceroſus*, dicitur, qui cancro morbo laborat, & Elephantioſus, qui elephantiaſi.

Arcites, *ſagittarii*. lego, *arcitenentes*. Sic *anguipedes* ſuperius paulo dixit Gigantes.

Attibernalis. lego, *attubernalis*.

Auteritas, *antiquitas*. lego, *anteritas*, ab *ante*, unde *anterior* apud Priſcianum.

Belluus, *moribus beſtirium*. Apparet legendum, *belluinus*. *moribus beſtiarum*. Gloſſ. Steph. *Belluinus*, θηρίοις ὅμοιος. lego. θηρίῳ.

Blenones, *paditi*, *hircorius*, lego, *Blennones*, *putidi*, *hircoſi*.

Bobinatores, *inconſtantes*. lego, *bovinatores*, a *bovinari*, quod tergiverſari interpretantur. Notum eſt quemadmodum *b* & *u* inter ſe commutentur. Gloſſ. Steph. *Bibilles*, δίμαλλοι. lego, *bivelles*, quod vocabulum licet barbarum etiam iſte locus flagitat, *bicerres*, δίμαλλοι, δίκερωτοι. Sic aries ille Phrixi, qui Graecus χρυσόμαλλος eſt, *Chryſovellus* audit apud Germanici Scholiaſtem.

Butis, *Stella cometes*. lego, *bolis*, λογχωτὸν alias dicunt. *U* pro *O* poſitum poene innumeris locis nemo neſcit, niſi qui veteres Gloſſas non legit.

Buvinare; *ſanguine inquinare mulieris menſtruae*. lego, *bubinare* & *menſtruatae*. ex Lucilio.

Capar-

Digitized by Google

Caparcus, *piſtor.* lego, *Caprarius*, *paſtor.* Gloſſ. Steph. *Caprarius*, αἰπόλος.

Caſona, *acus*, *qua mulier caput ſcalpat.* lego, *Cnaſon*, *acus.* ex Feſto.

Caſtorinum, *vebrinum.* *Fibrinum* lego, a *Fiber*, ut ab *aper aprinus.*

Catadocta, *multorum cantica.* Legerim diviſim, *cata dicta.*

Clivior, *nobilior.* lego, *Cluior.* *Cluis* eſt nobilis Capellae.

Cloaca, *burca.* lego, *burga*, dixerat ſuperius, *Burga*, *Cloaca.* Ex Teutoniſmo ortam eam vocem non difficulter perſuadet mihi Voſſius.

Culpa piabunt, *peccatum ſolvent.* lego, *culpam.*

Depelata, *manifeſtata.* lego, *depalata.* Vox eſt Fulgentiana.

Diſſultores ſingulares. an *deſultores?*

Fabarii, *cantores.* *Fabarius*, *cantor.* legerim, *Fabularii* & *Fabularius.*

Labrica, *vallum*, *imo foſſae.* Ampliſſimus Rutgerſius: *Ludicrum*, *vallum ſine foſſa*: malim, *Lubrica vallium*, *cautae*, *foſſae.* Verba ſunt Apuleji I. Miles.

Barbuſcinus homo, *qui fert barbam plenam proriſinis.* an ſcripſit, *porci ſetis?*

Broia, *ulva marina.* legeram, *bryon*, vel *brya* numero multitudinis ex Gr. βρύον, *alga.* Steph. Gloſſ. *Bria*, εἶδος αἰτίκ. lego, φυκίκ. φῦκος enim & φυκίον *alga.*

Curio, *ſanguis.* lego, *cruor.* Bene Gloſſ. Steph. *Cruor*, αἷμα πεπηγός.

Dalum, *velum minimum.* lego, *dolon.* docuit ipſe Iſidorus lib. XIX. Orig. cap. 3.

Danius, *foenerator.* lego, *Dardanarius.* Gloſſ. Steph. *Dardanarius*, παντοπώλης, Σιτοκάπηλος.

Duellio, *rebellis.* lego, *rebellio.* Gloſſ. Steph. *divelliones*, πολέμιοι, ἁρπαγάι. lego, *duelliones.*

Plura nunc non addam, ne forte magno molimine actum me agere dicas. Vides interim ex parvo hoc ſpecimine, opinor, ſi quid in me ſit ingenii, illud non omnino eſſe ineptum ad aliquid boni faciendum antiquis gloſſariis. *Vulcanius* quid praeſtiterit, ſi ſcirem, haud paulo eſſem ſecurior: Sed non licuit mihi hactenus tam eſſe felici, ut ejus viri curas alicubi nanciſcerer. non morabor diutius tempora tua, vir nobiliſſime, ultimum illud eſt, ut noſtri ſis memor, ubi redieris ad Bibliothecam tuam. Quod ut brevi confiat optamus ſperamuſque. Vale. Scripſi Delph. Batavis a. d. IV. Kalendas Novembres Anni CIↃIↃCLXXVI.

P. S. Scripſeram haec, cum incidit mihi *bryan ſylveſtrem* dici Plinio lib. XII. cap. 21. quae *erica* eſt aliis, repoſuerim ergo in Gloſſ. Steph. εἶδος φυτοῦ. Iſidorus *bryan* cum *bryo* confundere videtur.

EPI-

EPISTOLA CCCIX.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfis.

F*Atuos ſenes*, quos reddebam Martiali, non improbari abs te hanc conjecturam laetor. Certe veriſimilius eſt, opera publica a Domitiano exſtructa, iis, quibus Auguſtus Caeſar urbem exornaverat, praelata ab homine artis adulatoriae perquam perito, quam compoſita cum monumentis in capitolio a Catulo dedicatis. *Ludovicus de la Cerda* Gloſſarium Iſidori in adverſariis totum percurrit, ſic ut vocabulum vix ullum ejus libelli relinquat intactum, qua caſtigationibus, qua interpretamentis. Hoc, unum eſt, quod aſſeverare nunc poſſum. Cum dabitur aditus ad bibliothecam meam, ſcrutabor majore cura, quid *Vulcanius*, quid alii annotarint ad loca abs te tentata. iſta tamen, *Barbuſcinus homo*, ſic videntur ſcribenda, *Barbiricinius homo. qui fert barbam plenam porriginis.* Vale, IV. Novemb. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCCX.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

MEmini equidem me aliquando inter caeteras fabulas de *Mutio* quodam *Placentino* jeciſſe aliquid apud te, vir nobiliſſime: ſed an tute quoque ejus memineris valde dubitem. Is *Mutius* ergo cum aliquoties me per literas appellavit, tum etiam, cum praelum Antoninus meus exercet, amice monuit, ut ſui in eo libello facerem mentionem. Neglexi id tamen, quod & homo mihi eſſet ignotus plane, & amicus meus Cl. *Ryckius* diſſuaderet. Reſpondi nihilominus viro, ut debui, perquam humaniter, &, quo minus ejus petitioni ſatisfeciſſem, tabellarii feciſſe tarditatem. Caeterum, ſi vellet, oblaturum me illi Hyginum curis meis ſecundis illuſtratum. Mitteret interim titulos, quibus nomen ſuum inſignírem. Miſit, ecce, cum epiſtola ſatis barbara libellum hunc ſibi dicatum. Quod ſi hominem domi eſſe nobilem, & in aliqua apud municipes ſuos dignatione, conſtaret, nihil eſſet cunctandum & nihil mallem, quam eum promereri. Sed epiſtolae non videntur ſpirare magnum virum. Quid tu, mi Patrone, cui notiſſimi Itali, auctor eſſes? In *Sulpicillae* locum *Biſſulam* apud Fulgentium eſſe ſubſtituendam tecum docet in Paralipomenis ad Roſinum *Demſterus*. *Vulcanii* notarum in Vett. Gloſſaria ante dies aliquot uſuram impetravi a D. *Hanſelaer*, Eccleſiae noſtrae paſtore, homine & in paucis docto, & εἰρηνοφίλῳ: comperio illum ſentire partim mecum, in aliis ire in alia omnia, nonnulla autem relinquere intacta, ut *Apicioſus*, *Fabarius*, *Caparcus*, *Dalum*, *Butis*, *Caſona*, *Culpa piabunt*, *Duellio*, *Rebellis*, *Arcites*. &c.

ex quibus perperam ego nuper facere volui *arcitenentes*. Legendum enim *arquites* ex Feſto. quod vocabulum & Gloſſario Philoxeni reſtituendum, ubi itidem vitioſe legitur, *Arcutes*, τοξόται. Caeterum τὸ *Bibilles* recte mutat in *bivilles*, non *bivelles*, ut ego volebam. Nec dubito, quin & *Chryſovillus* legendum ſit apud Germanici Scholiaſtem. Quod autem *bicerres* eſſe ait, qui ſectos habent pilos, id haud recte capio. exiſtimo legendum, *bicirres*. *Cirrus* enim eſt κρωσσός. *Bicirres* ergo δίκρωσσοι. Quod ad caetera attinet, tuum *porriginis* etiam illi placuit, ut & meum *Bryon* pro *Broia*. Sed in Gloſſario Latino-Graeco legit, *Bria*, εἶδος ἀγγείου. melius ſane, quam quod ego volebam, εἶδος φυτοῦ. Eſt enim *Bria* vaſis nomen apud Arnobium. τὸ *Fabarius* recte habere docuit me nunc Iſidorus ipſe in de Offic. Eccl. lib. II. cap. 12. *Antiqui pridie quam cantandum erat, cibis abſtinebant: pſallentes tamen legumine in cauſa vocis aſſidue utebantur. Unde & cantores apud gentiles fabarii dicti ſunt.* τὸ *incaſtratura*, quo fruſtra mihi placebam nuper, etiam illi venit in mentem; quanquam emendationis illius, ut a me factum, nullam addit rationem. Quid de illo loco tibi videtur, vir magne? *Flegua*, *Martis filia*. Legerim libenter, *Flegyas*, *Martis filius*. Reſpicere videtur verſum Virgil. Aen. VI. *Phlegyaſque miſerrimus omnes Admonet*. Lactantius ad I. Theb. Stat. *Phlegyas Martis filius*, *qui apud Delphos templum Apollinis incendit: cujus Virgil. meminit*, *Phlegyaſque miſerrimus* &c. Non pauca ſane in illis Gloſſis Virgiliana animadvertere eſt vocabula. Exemplo uno vel altero contentus ero. *Artificem*, *Duplicem*, *doloſum*. Corrigit Vulcanius, *Alterplicem*. nollem factum. Virgil. Aen. II. 124.

— — — *Multi crudele canebant*
Artificis ſcelus. — — —

h. e. duplicis & doloſi Ulyſſis. *Durica caſtra*, *Stationes navium*. lego, *Dorica* ex eodem Virgilii libro. Vale, vir Illuſtris, diu multumque. Garrulitatem noſtram pro caetera facilitate tua, quaeſo, aequo animo feras. Scripſi Delph. Bat. a. d. II. Id. Novembr. Anni CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCCXI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

De *Mutio Berretto* nihil equidem habeo quod dicam. Nobili patricioque loco, quae minus diſtinguuntur ab Italis, natum facile perſuadeor ut credam. Hos Illuſtriſſimos nunc vocant, plebei homines praeſertim, quorum e numero ſcriptor ille dramatis adulatorii in laudes Venetorum conſcripti, mihi plane ignotus. Illud miror, hominem natales & majorum geſta jactantem tanto ambitu laudationem ſuam, cujus nulla aut in te, aut in rem litterariam exſtant merita, a ſcriptis tuis flagitare. Pervenit jam pridem ad aures meas rumor, quem diſſeminavit ipſe, Hygini fabulas e codice vetuſto, locis plurimis ab illo eſſe caſtigatas. Urge hominem, quaeſo, ut harum lucubrationum ſpe-

Digitized by Google

cimen nonnullum ad te mittat. Tum videbimus, quid ab illo nobis ſit ſperandum. Sunt complures & in Italia, & alibi terrarum homines levi litteratura imbuti, qui cum per ſe nec auſint, nec poſſint ad famam promerendam eniti, aliorum adminiculo eam ſeſe conſecuturos ſperant. Mihi olim contigit incidere in aeque importunos praeconii ſui captatores, ſplendido haud dubie ac illuſtri loco, cum Venetae, cum Florentinae civitatis, prognatos, nec ineruditos, ſed hoc ipſo contemtos a me, ac neglectos, quod laudes ſuas imperioſis ac intempeſtivis precibus aſſidui praeſcriberent, & tantum non extorquerent. Iſidori, quae ſub nomine circumferuntur Gloſſae, manu *Scaligeri* deſcriptae, exſtant in Leidenſi bibliotheca, ſi memini, nonnihil a vulgatis diſcrepantes. Vale. 25. Novemb. CIƆIƆCLXXVI.

EPISTOLA CCCXII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

DE *Mutio* noſtro quod ſuades, vir nobiliſſime, id exequi ſtudebo quam primum. *Muſrius* ille, *non magiſter*, non me minus, quam alios habuit exercitum. Quae in margine libri mei notavi, tametſi exigui ſint momenti, nec iſtiuſmodi, ut placere exactiſſimo judicio tuo poſſint, non illibenter tamen, quoniam ita jubes, tecum communicabo. Erant ergo iſta: An *milvius?* felem eſſe pullariam verius, quam magiſtrum, ſic innuerit. Sed fortean melius, *Mulleus.* aeque hoc dignum babecalo & ebrio convicium, ac illa, *vaſus fictilis, lorus in aqua.* Simul alludere videri poſſit ad τὸ μύλλειν, unde dictus mulleus. Ex *vavatone* quid ſi faciamus *bacarionem? Bacar*, *bacarium*, *bacario* vaſis aquarii eſt genus: quîcum non male conferas vacuum inteſtinis cadaver: iſto non deterius, quam cum *maniciole. Maniciolum* enim, non *manuciolum* legendum putem in verbis proxime praecedentibus. A *manica* eſt *manicum*, inde *maniciolum*. Gloſſ. Cyrilli: χειρὶς, *manicium*, *manuela.* legendum, *manulea* cum Voſſio. χειρίδιον, *manicillium.* quod etſi retinet Voſſius, rectius tamen forte mutaveris in *maniciolum.* Sic a *delicium* declinatur *deliciolum.* Non minus vexatus eſt ille locus: *Quibus prae mala ſua cornua naſcuntur.* divinavi aliquando: *Quibus per malas cornua naſcuntur.* Ut per cornua intelligi velit genas extantes, quales videmus eſſe macilentis illis & monogrammis. Lupercus Catal. lib. 1.

Extantes mala deficiente genae.

Facit huc ridicula illa cujuſdam Rabbini opinio, qui ob quadraginta dierum jejunium oſſa faciei Moſis, velut acuta cornua, prominuiſſe exiſtimat. Legitur praeterea pag. 36. Edit. Blav. *Noveram hominem olim oliorum*, & *adhuc ſalax erat.* Non placet heic Schefferi correctio, *mulierarium.* repugnant enim ſequentia. Legerim: *hominem L. annorum.* etiam, quae praeceſſerunt: & *quod putas illum annos ſecum tuliſſe ſeptuaginta & ſupra.* corrigo: *Et quot putas illum an-*

annos ſecum tuliſſe? ſeptuaginta & ſupra. pro *puellarius* legendum eſſe *pullarius* tibi debemus. A Petronio tranſibo ad Hyginum, apud quem Cap. 14. Harpyiae dicuntur *Thaumantis & Ozomenes filiae*. Quae illa ſit *Ozomene*, nuſquam hactenus invenire potui. Cap. 79. narrat a Paride duas cum Helena ancillas, Aethram Theſei matrem & Phiſadien Pirithoi ſororem, abductas. De *Phiſadie* illa ſive *Thiſadie*, ut ſcribitur cap. 92. altum apud alios ſilentium. *Clymene* eſt dicta lib. 1. & Anonymo Troicis. Adjutes, quaeſo, ſi potes. Scio longe eſſe tibi bibliothecam. Sed capacior multorum bibliothecis una memoria tua. Vale multum, vir illuſtris, & fave, ut coepiſti, clienti tuo. Delphis Bat. Prid. Kalendas Decembr. Anno C. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCCXIII.

NIC. HEINSIUS.

Thom. Munckero.

Delfos.

ERudita ſunt omnino, quae ad illa Petroniana *Muſrius non magiſter* annotaſti, niſi quod longius aliquantum abeunt a vulgata ſcriptura. putabam aliquando *Murcius* ex Feſto, vel *Murcidus:* ſunt & in promptu aliae conjecturae, ſed quarum nulla ſatis approbatur: nam & ante *τὸ didicimus* nonnihil deſideratur. *Miscius* neſcio an ſatis ſit Latinum. *Milvus* dicebant antiqui, quod triſyllabum faciunt Poëtae *Milüus*. Sub *vavatone* videtur latere vocabulum ruſticum aut plebejum, inter ea, quae non intelligo, ejuſdem ſignificationis quod *Manuciolus*, vel *Manicıolus*, quod & ipſum plebejum vocabulum puto. Certe Romae in antiquis Marmoribus frequenter notavi, qualia & ipſe deſcripſi, & apud Gruterum inveni complura. Miles *Manialaris* pro *Maniplaris*. Quidquid ſit praeter loca ante annotata e Labbaei Gloſſariis haec excerpſi in margine fragmenti Traguriani, *Manicillum.* χειρώτιον. *Manicium* χειρίς. *Manicula* χειρώτιον. denuo χειρίδιον *Manicillum.* χειρὶς *Maniculum. Manilea*, *Manica.* vides & in Gloſſis Philoxeni & in Cyrillo bis *Manicillium* occurrere. In altero loco legebam, *quibus prae malo ſuo cornua naſcuntur*. Ut denuo hic lateat adagium plebejum, prae *malo ſuo* videtur requiri, ut ad *aerumnoſos* referatur. Ridicule autem & pro caetera ſua inſcitia ſub Capricorno monet naſci *aerumnoſos*, cum naſcerentur feliciſſimi. Illo loco, *noveram hominem olim oliorum*, legendum utique *olim mulieroſum.* exciderunt aliquot litterae ut paſſim in Petronio, vel *illico.* Cicero de Fato. *hunc ſcribunt ejus familiares & ebrioſum & mulieroſum fuiſſe.* Mox tolle *τὸ dixit. Haec Phileros, ad illa Ganymedes. Narrat is quod nec ad caelum, nec ad terram pertinet, cum interim nemo, inquit, curat annonam ordei.* Feſtiviſſime. Hoc ipſo enim Ganymedes oſtendit hordeo viliſſimo cibi genere ſe paſci: Cujus praeter rem in tantis lautitiis recordatur. Inter loca, quae non intelligo, eſt & ille pag. 56. Ed. Blauvianae. *& Gingilipho ingenti clamore exſonabant.* legebam aliquando, *& ſinguli ſophos ingenti clamore.* Sed hoc praeceſſerat pag. 36. & ubique Trimalchioni in hac coena applauditur. De Hygini

Digitized by Google

gini locis quid dicam nihil prorſus habeo. Clymenes & Aethrae Helenem comitatarum ad Trojam, & Homerus & Naſo meminerunt. Sed cum Theſeus vixerit ante bellum Trojanum, cui filii ejus Demophoon & Acamas interfuerunt, quomodo mater ejus inter comites Helenae numeratur? confuderunt nimirum duas cognomines foeminas. Idem & de Clymene Pirithoi ſorore dictum eſto. Vale, vir doctiſſime, Kal. Decemb. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCCXIV.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

VIX ultimis meis tabellario traditis, dum recogito, quae ad te ſcripſiſſem, ſerius agnovi errorem meum: nam in Petroniano loco, *quibus prae mala ſua cornua naſcuntur* nihil eſt mutandum. Frequenter enim ſoloeciſſat noſter, quoties Trimalchionem aut collibertos ejus homines inſcitos introducit loquentes. *prae mala ſua* pro *prae malis ſuis*, prae adverſis, prae aerumnis. Sic pag. 40. Ed. Blauw. *ſcimus te prae litteras fatuum eſſet*, & paulo poſt, *aliqua die te perſuadeam, ut ad villam venias*, & mille talia. Nondum poenitet illius conjecturae, *noveram hominem olim mulieroſum.* Nempe cum erat in flore aetatis. *Et adhuc ſalax erat*, nempe ſub ipſam mortem, cum annum aetatis exceſſerat ſeptuageſimum. *Illud muſrius* non eſt nauci. quid ſi *Muſcio verus*, vel *Muricidus:* alterum in gloſſis interpretantur μυάγρος, alterum μυοκτόνος & hoc & illud in obſcaenam quoque ſignificationem poteſt detorqueri. Sed hoc in medio relinquamus praeſtat. Sed & illa mihi plurimum negotii faceſſunt. pag. 39. *non eſt mixcix.* Sequentia ſcribenda ſunt, *ferrum optimum daturus eſt*, (nempe, *gladiatoribus*) *ſine fuga*, (ſine miſſione) *harenarium in medio, ut amphitheatrum videatur.* Ut & illa aeque corrupta pag. 40. *alter burdibaſta, alter loripes.* & paullo ante, *de lucerna equites.* Sed modus non eſſet. Si quid ad illa obſervaſti, communica ſodes. Vale. Hagae Comitum Nonis Decembrib. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCCXV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

EGO vero libenter *Muſrium* illum aliis curandum delegabo: niſi *Muricidus* tuus facit, ut minus aliorum curam deſiderem, praeſertim cum recolo, quae de murium ſalacitate Plinius lib. x. cap. 65. & Aelianus XII. 10. memoriae prodiderunt; unde venuſte *murem* poſſe dici puerum delicatum plane perſuademur. Nec forte diſplicebit admodum tibi, quod, dum haec ſcribo, mihi in mentem venit, *merum rus, non magiſter. Maniciolum* eſſe legendum pag. 50.

res

res ipſa clamat. De *Vavatone* nihil adhuc veriſimile, quo manipulum exprimam, excogito. Hoc certum mihi, mendoſum eſſe in eadem fabula, *ſtrigae ceperunt*. lego, *irruperunt*. Nec extra mendum, *caccitus*. Fecerim inde, *acriculus*. Pag. 39. lego: *Et Titus noſter magnum animum habet, & eſt caldicerebrius. aut hoc, aut aliud. erit quid utique. Nam illi domeſticus ſum. non eſt nugax.* hoc eſt, homo certus eſt. *c* pro *g* quoties a librariis ponatur, Heinſio nemo novit melius. Illa porro pag. 40. *Jam meliores beſtiarios vidi. Occidit de lucerna equites. putares eos gallos gallinaceos. alter burdubaſta, alter loripes* &c. Non meum, vir magne, ſed tuum flagitant ingenium. Sed tu potes dicere, quid videatur. Primum *beſtiarios* non temere mutem cum Reineſio in *buſtuarios*. Gloſſ. Iſidori. *Beſtiarius, venator beſtiarum. Beſtiores, tiraces.* apparet legendum *Thraces.* An ita vocavit, qui in arena cum beſtiis congrediuntur? Gloſſ. Steph. *Edones.* Θρᾶκες. vel *Beſtiones* etiam ibi, vel utrobique *Edoni* reſcripſerim. Nec *occidit de lucerna equites. Putares eos Gallos Gallinaceos*, cum Scheffero parentheſi includam. Quae enim ſequuntur, *alter burdubaſta* &c. ad equites illos pertinere mihi videntur. quos *equites de taberna* opinatus ſum aliquando dixiſſe Petronium, quaſi tabernarios εἰρωνικῶς. voluit νεόπλουτος ille equites videri, qui ex plebe tabernaria operam ſuam arenae locaverant. Alluſum ſimul ad equites Neronianos, de quibus Tranquillus. *Satagis*, inquis, *tanquam mus in matella.* Non nego, mi patrone. Nunquam cum cura legi hoc fragmentum; quod tamen jam nunc facere inſtituo, a te inductus, qui omnium primus, ut placere illud non parum mihi incipiat, effeciſti. Eadem pagina conjectavi: *& bono filo etiam. Sed in aves morboſus eſt. In aves morboſus* dictum videtur, ut *inſanire in libertinas.* Horatio lib. I. Sat. 2. Mirificus eſt luſus, quem deſcribit pag. 51. *non moratus ille* &c. lego, *non moratur ille. Uſuſque equo manus palma ſcapulas ejus ſubinde verberavit. interque riſum proclamavit, butabuta, quot ſunt hic.* Certe pro *buttabata* MS. Feſti, ut notavit Voſſius, exhibet, *butabuta.* Nec male retineas *moratus*, ut ſubaudiatur verbum ſubſtantivum, ut pag. 35. *ſed liberti ſcelerati, qui omnia ad ſe fecerunt.* Intelligo, *ſunt. Manu plana*, quod minus diſcedit a vulgatis, parum Latine dici puto. pag 37. *ſed mulier que mulier milvinum genus.* an legendum? *Sed mulier eſt mulier; milvinum genus.* pag. 38. *malam parram pilavit.* lego, *malam parram habuit.* hoc eſt, initia male auſpicata habuit. Parrae malum eſt omen. Vide Horat. lib. III. *Fuit. Aediles male eveniat.* Putes ſcribendum, *Ut aediles malum inveniant.* vel, *ut aedilibus male eveniat.* De caeteris emendationibus tuis tam doctis & ingenioſis, quas communicare mecum dignatus es, gratias ago humanitati tuae inmortales. Atque utinam virorum doctorum preces eo te perducere aliquando poſſent, ut publico dares emendatiora Petroniana iſta λείψανα, quae praeter te a nemine credo intellecta hactenus. Vale multum, vir illuſtris, & diu vive bono litterarum. Delphis Poſtridie Nonas Decembres Anno CIƆIƆCXXVI.

EPISTOLA CCCXVI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

AD fragmentum Tragurianum, quae annotabam proxime, non improbari tibi, Munckere praeſtantiſſime, eſt ſane cur operae pretium haud exiguum retuliſſe poſſim videri. *Mures* pro pueris delicatis dici ex Plauto aliiſque liquet. in hoc ipſo Fragmento idem vitiligator, ubi Gitonem puerum cogitabat, *mus*, *imo tuber terrae.* Sed cum muris nomen ſoleret in blanditiis potius eſſe, non ſatis iracundiam hominis graviter commoti videtur decere, ut forte ſcripſerit illo loco Arbiter, *pus*, *imo tuber terrae.* ad quem locum plura congeſſi de *pure*, *verruca*, *carcinomate* conviciis. *rus merum* prae omnibus aliorum conjecturis mihi placet. de veritate tamen lectionis adhuc dubito utriuſque. Illo loco *ſtrigae coeperunt.* reponis *irruperunt.* Sed ex ſequentibus nondum videntur irrupiſſe. Opinabar aliquando τὸ *ſtrigas* abſorpſiſſe vocabulum *ſtridere*, ob cognationes litterarum, *ſtrigae ſtridere coeperunt.* Naſo in faſtis.

Eſt illis ſtrigibus nomen, ſed nominis hujus
Cauſſa, quod horrendum ſtridere nocte ſolent.

Pro *caccitus* lege, *Margaretum*, *Hyaccinthus*, *& omnium numerorum.* Margaretam & gemmam vocat puerum illum. *Hyacinthi* nomen ſaepe depravatum occurrit in antiquis membranis, qua de re ad illum locum. pag. 31. *Caldicerebrius* omnino legendum eſt, quod dudum animadverti: Pro *Mixcix* videtur reponendum verbum aliquod Graecum aut Campanum, quo μικροψυχία non laboraſſe editorem hujus muneris deſignetur. forte a μικκὸς derivatum. pag. 40. *Beſtiarii*, non ſunt loco movendi, ut recte mones, & miror Reineſium non vidiſſe *Beſtiarios* etiam dici Gladiatores eos, qui cum beſtiis committebantur. *De Lucerna equites*, legebam aliquando *de laterna*, hoc eſt ſicciores cornu: nam *Laternae* corneae. Sic Priapum in obſcaeno carmine de puella uvis paſſis aridiore.

Laternae videor fricare cornu.

Nunc tamen potius eſt, ut arbitrer excidiſſe ſyllabam unam alteramque, ut frequenter in hoc fragmento. Ac legendum eſſe, *de ſilicernio equites.* De *Silicernio* vide Voſſii Etymolog. per *equites* autem intellige Gladiatores, qui ex equis pugnabunt. Sic & *mulierem eſſedariam* habemus. Quapropter mox lego, *adeo de magno numero andabatae pauci erant.* Caeterim cum totus hic muneris apparatus ſit ſplendidus, tamen extenuatur narrando, quo Petronius malignitatem hominum tenuiorum voluit taxare. *Alter burdibaſtà*, *alter loripes.* quid ſi *burdobatta*, vel *Burdibatta.* burdionum cibus *batta.* Gloſſae veteres a Labbaeo auctae, *Batta*, βάτος, βάτος *ruſcus*, *rubum*, *ſintex*, *batta*: *Mannos* vulgo & *Burdos*

dos dictos Porphyrio interpres Horatianus monet alicubi. Sed ille mannos cum hinnis & Burdonibus videtur confudiſſe. Per *Burdibattam* igitur hominem aridum & exſuccum deſignari, quomodo *Corvorum cibaria* Gitonem poſt alter per convicium vocat. Eutropium Eunuchum jam veterem non diſſimili convicio Claudianus *Stipitem exhauſtum* vocat alicubi. *Codex non mulier* infra noſtro. in Gloſſis Iſidori ſcriberem *Biſtones*, *Thraces*, & in aliis Stephani Gloſſis, *Edonis Θρᾳκὶ*. Mox pro, *Sed in naves morboſus eſt*, ſic enim V. C. lege, *in nave morboſus.* ludit in idiotiſmo plebejo nequiter, ut ſolet ancipiti joco. Morboſus pro morbis obnoxio, aut valetudinario plebi in uſu fuit. Sed apud Latinos ſcriptores *morboſus* pro Pathico ponitur. *Morboſior omnibus Cynaedis* in obſcaeno Carmine. Catullus *Mamurrae pathicoque Caeſarique, morboſi pariter. in nave* rurſus eſt obſcaenae ambiguitatis. Nam ut partes mulierum obſcaenae *naves* dictae, ita & puerorum pars poſtica. Hinc jocus Juliae Aug. Filiae, quae vectorem ſe negabat tollere niſi plena navi. Apud Caelium Apicium certe *navem* avium obſervo non ſemel pro ano poni. Huc & referendus Ciceronis jocus, nec magno Turnebo, nec aliis puto, ſatis intellectus. Cum adverſarius multis diſputaret de *Nave dividenda*, reſpondit ille, ut eluderet inſtantem, *navem ſi divides, pedes*, non *perdes*, quod nihil habet acuminis aut joci, ut vulgo apud Quinctilianum alioſque circumfertur. Vides *dividere navem* ad obſcaena detorſiſſe Ciceronem praeter exſpectationem adverſarii. *Diffiſſa nate pedere* Horatius dixit. *dividere* obſcaenum eſſe vel ex illis Petronianis liquet, *ſic dividere cum fratre nolito.* pag. 51. *bucca, bucca, quot ſunt hic?* Micabat digitis puer, & divinandum hero injungebat de numero digitorum protenſorum. Satis hoc quidem familiariter. Caeterum luſus iſte adhuc apud nos obtinet & videntur in eo Romanae antiquitatis ſupereſſe veſtigia: *Bock, Bock* (*bucca, bucca*) *hoe veel hoornen ſteekender op. manus plena* ibidem non eſt immutanda, nam oſtendit irreverentiam pueri erga dominum, qui plena manu humeros ejus non leviter verberabat. pag. 35. loco mendoſo legebam. *Sed liberti ſcelerati, qui omnia ad aſſem fecerant.* Patronum narrat a libertis compilatum. pag. 37. lege, *ſed mulierculae mulvinum genus.* *τὸ mulier* poſterius redundat. Sic pag. 41. *gratias agimus libera liberalitati* & multis aliis locis. pag. 38. *malam parram pilavit*, non eſt ſollicitandum: nam & aves *depilari* dicuntur, quibus detrahuntur plumae. Hinc apud Senecam Rhetorem *ſtruthiocamelus depilatus. Fuit aediles male eveniat.* affectavit hic denuo, ut ſolet, ſolaeciſmum. Caeterum pro *fuit*, lege *futi.* Deinde ſyllabam fugitivam repete ex ultima *Aediles*, *Futiles aediles male eveniat.* Vale, vir praeſtantiſſime. Hagae Comitum 8. Decembrib. CIↃIↃCLXXVI.

EPI-

terum in inſcriptionibus. *Dominam ſuam delectaretur* non eſſe ſollicitandum recte vidiſti. *ſuae rei cauſſa facere* pluribus exemplis in animadverſionibus adſtruxi ex Cicerone & aliis. Mox minimum diſcrepat mea conjectura a tua, *ſpero, jam venter ſibi pudorem imponet*, & *nec jovis*, & *rogamus mittas*, & *argenteam coronam*. pag. 42. legebam *quid aes autem Corinthium, niſi qui Corinthum habeat*, prae ſolita Trimalchionis jactantia, quaſi totam in hoc aerario Corinthum poſſideret. pag. 43. putabam, *ignoſcetis mihi ſi quid dixero*, & *caeteri nolint*. Ibidem corrigebam, *habeo capidem, quam reliquit Patrono meo Mys. Mys* in his talibus ſummus artifex cum Myrone & Mentore. Hujus frequens mentio apud Graecos, & Martialem. Pro cetera autem impudentia nebulo mentitur ab ipſo Mye patrono ſuo relictam capidem, cum Mys aliquot ſaeculis vixerit ante Patronum Trimalchionis. pag. 44. corrigebam, *reliqua anilia acromata, ac tricas meras eſſe*, ut alludat ſimul ad naenias aniles. *Anilia* pro *Animalia* ſuperfluente una ſyllaba, quam librarius ſupinus temere repetiverat ex proxime ſequenti vocabulo. Sic & pag. 47. ſcribendum, *non didici geometricas tricas, & alogicas naenias*. De alogis in Geometria nos ſuo loco. Ibidem ſcribe, *perridiculae aliquid cataſtrophae quaereretur*. Quales nimirum jam & ante occurrebant. pag. 46. puto, *in alio pediclum vides, in te ricinum non vides*. dixi alias. Et paulo poſt, *tu lendiculoſus*, ut *pediculoſus*. *hac illac tamen enatavi* nil mutem. Ut hic illic eluctatus ſum per incommoda. *Hircus in ervilia* eleganter, ut ad epulas haſce tam lautas referatur. *ervilia* nos adhuc *Bockeboonen* appellamus, quod hirci hiſce gaudent. *ervilia* & *ervum* eadem apud Maronem in Bucolicis, *Eheu quam pingui macer eſt mihi taurus in ervo*, quam veram lectionem ſcripti codices & veteres Grammatici aſſerunt. Pag. 47. pridem volebam. *ad ſummam, ſi quid vis, ego & tu ſponſiunculam, exi, defero lamnam. exi* formula provocantium. alioqui & *ecce* ego olim conjeceram. Caeterum provocantes offerebant provocatis tabellas (libellos vocat Ovidius) in quibus ſponſiones, formulae & nomen ſponſorum perſcribebatur. Servi autem & plebs infima pro tabellis lamna plumbea utebantur, quales & hîc deſignantur. Paulo poſt emendandum videtur. *Bene nos habemus, haud iſti agagae, qui tibi non imperant*. *Agagula* leno eſt in Gloſſis Iſidori, ſi recorder probe, & alias in hoc ipſo convictu id vocabulum occurrit. Mox ſequitur locus, qui *Reineſium* mirifice torquet cum ſua *Sagana*. *Sathana tibi irata ſit curabo, & qui te primus decuro defecit*. Prima littera in *Sathana* perperam repetita eſt ex ultima proxime praecedentis verbi *Habeas*. Githoni autem, utpote diſcipulo iratam imprecatur Palladem. Sic paulo, ante, *curabo jam tibi Jovis iratus ſit*; ita enim legendum. Ridiculi cauſa autem *Athana* dixit ſive Ἀθάνα, pro Ἀθήνη, Ionica uſus enuntiatione, quae per magnam olim Graeciam obtinebat, cujus & pars Capua, ubi haec caena exhibetur. Deinde ſcribo, *qui te primus de corruda fecit*. E corruda fiebat aſparagus, diuturno cultu herba utilis ex inutili: haec autem reſpiciunt Gitonis magiſtrum, cui is adſtabat. Quomodo e corruda fieret aſparagus Columella nos docet inter alios. Adagium denuo a ruſticis & plebe infima hoc eſt mutuatus. pro *volpis uda*, ibidem literis tranſpoſitis ſcribendum eſt *volſa picla*. Cynaedum deſignat. Superiori pagina de eodem,

etiam tu rides pica cirrata? itidem tranſpoſitis litteris, quod vidit *Reineſius*, puto. *picam pulvinarem* Fortunatam vocat alibi. *Ut populus per exitum meum juret*, annotavi & ego in ora codicis mei. *modo verſa*, *modo ſupina* Schefferus, ni fallor, ut ad fruſta referatur, quae mucrone in ordinem redigebat chironomus. Poſt lego, *reſpicientibus ad menſam*, & *ſacrum eſſe fericulum religioſo apparatu perfuſi*, &, *ipſi iis mappas implevimus*. pag. 49. *pulcherrimum Baccibalium*. locus inquinatiſſimus. Excidit autem ſyllaba una, ut alias ſaepe. *Baccicimbalium* fuerat olim, hoc eſt *Bacchi Cymbalium*. *Cymbalium* ὑποκοριστικῶς, pro Cymbaliſtria. Sic *Crotalia* in hoc fragmento & apud Plinium Nat. Hiſt. (*Margaretis ſympuviis* in jure: erat autem haec copa, & ut puto Bacchi in Cymbaliſtrias relata. Talis & illa *Copa Syriſca* in Catalectis. *Criſpum ſub crotalo docta movere latus.* in inſcriptionibus Gruteri occurrit alicubi faeminae neſcio cujus epitaphium, cui additur in fine *Bacchi Cymbalis*. id eſt cymbaliſtria, ut ego interpreter. Apionem Grammaticum Tiberius Caeſar, etſi paulo aliter, *Cymbalum mundi* appellabat. pag. 49. lege, *ſed ego non mehercules corporaliter eam aut propter res venerias curavi*, *ſed magis quod bene morigera fuit.* Ibidem, *ſcruta ſcite expedienda* Schefferianum puto probum eſſe. Paulo ante lego, *itaque per ſcrutum*, *per ſcoream aegre aginavi*. *Aginare* in gloſſis Labbaei varias ſignificationes habet. pag. 49. *animus in naſo eſſe*, hoc quidem iracundiae eſt indicium, ſed hic de timore agitur. Legebam itaque, *mihi animus in ano eſſe.* Quod pluribus interpretantur notae meae. Deinde & *matutinas umbras cecidi*. Nam ſub gallicinium haec fiebant. Mox, in *aream intravi*, villae ſcilicet. pag. 57. ſcribe, *indecentiſſimam rubore faciem*. De *biſurco* alias. Plura enim volebam, ſed charta deficit, & jam nimius ſum. Vale. Hagae Comitum XII. Januar. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCCXVIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

LIteras tuas quo ſaepius lego (lego autem ſaepiſſime) eo plus diſco, vir illuſtris; adeo undique in illis ſtricturae relucent coeleſtis ingenii tui. Quamobrem habeo, cur ſummopere laeter, quod ſalvus nobis e ſeceſſu Vianenſi, cui jam coeperamus invidere, redieris. Licebit nunc denuo, quando hoc juris dediſti nobis, oraculum Heinſianum conſulere. Legitur in Frag. Trag. pag. 34. *modo modo quid fuit?* Recte, opinor, ſi ſequentia, in quibus iſta geminatio non ſemel comparet, conſideres. Perperam ergo editi illud alterum *modo* omittunt. pag. 35. *Lana*, *credrae*, *piper.* Vide, an locum habere heic poſſit, *cedria*. Capella lib. II: *Alia ex papiro*, *quae cedro perlita fuerant*, *videbantur.* Membranae Leidenſis Bibliothecae, quibus utor. *Alia ex papyro*, *quae cedria perlita fuerat*, *videbantur.* Gloſſator interpretatur *reſinam cedri. Cum hoc titulo praeſcripſit.* Illud *cum* videtur mihi ex compendio ſcripturae natum, & mutandum

Digitized by Google

dum in *coenaculum*. Pag. 36. *& arieti illi. laudamus.* Emendabam, *& arietes, collaudamus. Heu eſt Heu.* lego, *heu heheu.* pag. 37. *Minoris quàm muſcae. ſuus tamen.* Videtur non incommode poſſe legi: *Minores quam muſcae. muſcae tamen. Pilare parram* recte dici firmat Apicius lib. VI. *Perdicem ibi cum pluma ſua elixabis, & madefactam deplumabis depilabiſve.* Satis placet illud tuum *pullarius.* Alioqui poſſet ſcribi, *puerarius.* Gloſſ. Steph. *Puerarius*, παιδεραστής. Vexatiſſimus eſt locus: *Similia Sicilia interiores.* An legendum? *Similes Sicilia habuit heroes.* pag. 39. *Laborat hoc tempore. nec haec ſua.* Legerem, *nec hoc ſuo.* Suum cuique dicitur, quod ei favet. Sall. Iug. cap. 61. *Suo loco pugnam facere.* Sed repugnat Cicero, qui *tempus ſuum, tempora amicorum* pro periculis ponit. Scribendum ergo potius eſſet, *& hoc ſuo.* quanquam nec hoc placet. pag. 41. *taeda ex aceto.* Ad ventrem ſolvendum magis faceret *beta. Cum mundatis ad Symphoniam menſis.* Puto explicandum eſſe, *Simul ac mundatae eſſent menſae.* niſi legi mavis, *commundatis. Penthiacum*, volueram, *pullum Parthicum* ex Apicio, cum vidi a Reineſio minori mutatione reſcribi, *Phaſiacum.* pro quo tamen malim, *Phaſianum* ex eodem Apicio. pag. 45. *Ceciderunt memoriae meae.* caſtigaveram, *exciderunt. Et canem contubernalem.* Si quid mutandum cenſeas, libenter legam, *etiam contubernalem.* tametſi contubernalem canem recte vocare poſſit, quod ſecum januam cuſtodierit. *Ad ſummam quiſquam me bis popoſcit.* lego, *non quiſquam* vel *quiſpiam.* pag. 47. *Sum natura caldus cicer ejus cum cepi.* Sententia aperta eſſet, ſi legeres: *Sum natura caldicerebrius. Cum coepi* vel, *ſum natura caldus. fervere cum coepi.* Sed nimium abire a vulgata ſcriptura videbuntur. *Conſtitutum habui nunquam.* In memoriam mihi haec redigunt, quod eſt in vulgatis: *veniremus ad interdictum.* An hoc eſt venire *ad diem dictum?* Pag. 54. *Ova pilleata.* an legendum, *pilulata*, vel *paſtillata?* ut vocet ſic ova in paſtillorum vel pilularum morem praeparata. Sed rectum eſſe *ova hapala*, jam pridem, ni fallor, me docuiſti, cum Hagae ad te viſerem. Invenio illa *hapala* apud Apicium. lib. VII. cap. 17. de ovis in paſtilli morem paratis Platina lib. IX. agit. *Catillum congagatum.* Ex *congagatum* videtur faciendum *oenogaratum.* Apicius lib. VII. *Ova frixa, oenogarata: Excatararisaſti me.* Aptius putem, *Excoracisaſti* ex Gr. ἐκκορακίζειν. pag. 53. *Indecentiſſimam rubore faciem* etiam mihi venerat in mentem, dum curis mecum ſecundis, quid ad te ſcripſiſſem, recogito. pag. 59. *Glorioſus volo efferri.* lego, *glorioſius. Viperae hujus ſeſſorium. Preſſorium* mallem. Gloſſ. Steph. *Preſſorium*, πιεστήριον. Ex *catillo* vide an formari poſſit, *conchicla*, cujus ſaepe facit mentionem Apicius. Commentariis noſtris Hyginianis, quibus laborem ſane aerumnabilem impendi, jam dudum quaero typographum. *Waesbergius*, qui Schefferianae editionis adhuc ſibi exemplaria non pauca dictitat,

Cauſando noſtros in longum ducet amores.

Apud *Hackios* fruſtra laboravit *Ryckius* noſter. In cauſſa mos eſt & quaſi pactum conventum inter typographos, quo prohibentur ſinguli alterius, ut loquuntur, copias deſcribere. Non deſiſtam tamen πάντα λίθον κινεῖν, ne pereant mihi ſudores iſti. Quid das conſilii, amice magne? ſeponere me illud

 opus

opus ſi juſſeris, tanquam jam publicatum, feceris ut protinus his ſtudiis calcem impingam. Vale. Delph. a. d. XVI. Kalend. Febr. Anni CIↃIↃCLXXVII. quem tibi feliciſſime decurrere opto. Obſignaturus eram epiſtolam, cum ſuccurrit pag. 52. emendandum, *Catillum conchularum*. quod quin probaturus ſis vix dubito. Celſus lib. I. cap. 29. *Omnes fere conchulas*. Ubi & *betam* inter alvum moventia, non taedam, recenſet. Porro pro *maleicorum* ſcribendum *malicorium* ex Plin. lib. XXIII. 6. non *mallicorium*, ut volebat Cl. Schefferus. qui & pro *gizeria* ex Nonio & Feſto reſcribendum cenſet, *gigeria*. invenio tamen apud Apicium pag. 50. *Zizeria*, quod mutaverim in *gizeria*. pag. 31. ſcribendum exiſtimo: *Iliada & Ulyxeam, inquit, ac Laenatis gladiatorum munus. non licebat multum eas conſiderare. Jam perveneramus.* Illud *nos* videtur mihi ortum ex *non*, quod praeceſſit. vel certe mutandum in *quod*. quod tamen, arridet.

EPISTOLA CCCXIX.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

DUM non habeo, quod agam, & per valetudinem a curis avocor identidem & fallendo tempori diverticula circumſpicio oportuna, interpello te epiſtolis meis frequentius, Munckere clariſſime, e vicinia, quam occupationes fortaſſis tuae ferunt. Nam quod tu ingenii mei ſollertiam, perſpicaciamque laudas ob locos nonnullos Traguriani fragmenti in integrum reſtitutos, amice magis id a te fit, quam vere. In penultimis tuis litteris reſtabant nonnulla, ad quae nuperius reſcribi oportuit, niſi agnoviſſem tunc ultro in molem nimis magnam excreviſſe meam epiſtolam. Pag. 66. *faciantur triclinia.* Sic & ego, & auctoritate veterum Tragicorum illuſtraram: Pleraque autem horum libertorum obſolete potius dicta ſunt, quam barbare. Nam quae in ſcena ac theatris audiebant quotidie ex Accio, Pacuvio ac Comicis jam antiquata recitari, ea perperam in uſum loquendi convertebant. Pag. 56. *vero vero*, frequentes ſunt iſtae repetitiones apud noſtrum. pag. 57. *dum bonatus ago*, putabam, *dum bonis natus ago.* vel *bonis prognatus*. Etiam hoc pro cetera Trimalchionis jactantia, quaſi optimo loco natus eſſet, qui alibi in fragmento e piſtrino ſeſe fateatur ipſe emerſiſſe: adeo verum eſt, quod ait Petronius, nihil hoc Trimalchione fuiſſe ſibi diſſimilius. pag. 58. *effrangere. te frangere.* Sic in epiſtola Penelopes Naſoniana,

Ille tamen pietate mea precibuſque pudicis
Frangitur:

Plura de hoc loquendi modo ego ad Naſonis amores. Ibid. *Fulcipedia*. legendum *falcipedia*, hoc eſt *Vatia*. a *falcatis pedibus*. opinor hoc aut *Reineſium* aut *Schefferum* jam monuiſſe, qui nunc non ſunt ad manum. Ibid. recte vetus liber, *ego tamen & ipſi meae dominae ſatisfaciebam*, hoc vult ſe & catamitum heri

Digitized by Google

heri fuiſſe, & revera rem quoque cum hera habuiſſe: nam ſuperiora ſic legenda, *ad delicias foemineas ipſiſſimi domini annos quatuordecim fui.* Ibid. lege, *cito fit quod dii volunt.* Nunc ad ultimas tuas veniamus. pag. 35. *lana*, *cedrae*, *piper*, redundat una litera, legendum enim *cerae.* hoc eſt favi. in Faſtis Naſonianis *in ceris aurea mella ſuis.* paullo poſt narrat Trimalchionem *arietes Tarenti*, *apes Athenis emiſſe.* Ubi vides lanas & ceras quoque conjungi. Vide Eraſm. in Adag. *neque mel*, *neque apes. Cum hoc titulo proſcripſit.* Optime vidiſti pro *cum* legi debere, *coenaculum.* Sic & ego in annotatis, addito loco altero, qui ſequitur in eodem fragmento, *auctionem proſcribere.* Mille locis apud noſtrum exciderunt ſyllabae, de quo alibi. Sed qui ſunt *apri gauſapati* eadem pagina? pag. 36. *& arieti illi.* lege, *arietilli*, puto & hoc alios obſervaſſe. Sic apud Columellam in veterrimo codice, quo Lutetiae olim ſum uſus, cicer *arietillum*, non *arietinum. heu eſt heu.* putabam *heu iiſti? heu! ire* & *abire* pro mori. Horat. *ibimus*, *ibimus.* Ceterum amat repetitiones has, ſic pag. 43. puto ſcribi debere *μαδία*, *perite*, *μαδία*: nam ubique acclamatur & applauditur Trimalchioni. pag. 37. τὸ *muſcae* repetendum eſt, quod & tu recte vidiſti. *Minores quam muſcae ſumus*, *muſcae tamen.* vel *minoris.* de *depilandis avibus* alibi plura annotavi, quibus & *ſua vellera*, ſic *vellera cygni* Gratio. *Pullarius* cur malim quam *puerarius*, rationes ſunt in promptu; quod & eruditius hoc & ad veterem ſcripturam propius accedat. reſtitui id ſemel iterumque Apulejo: hinc *pullipremo* Lucilio, & Auſonio. *feles pullaria* pro paedicone. Vide Feſtum in *puer. Similia Sicilia interiore* non eſt mutandum. Ubi intelligendum, *fiebant.* ſic auctor orationis ſub nomine Ciceronis contra Salluſtium, *Africam interiorem obtinere.* pag. 36. lego, *laborat hoc tempore*, *nec eſt ſua. non ſum meus.* Naſoni ſaepius loquendi hunc modum reſtitui, ut lib. XI. Met. fabula Ceycis. *Quod quo magis illa tuetur*, *hoc minus & minus eſt amens ſua.* pag. 41. ego quoque in ſchedis, *betam ex aceto* legebam. Quod & pag. 52. videtur reſtituendum, & *ex aceto betam*, pro *& certe betam.* Ibidem paulo poſt lege. *oxycominia* hoc eſt olivae ex aceto. *Cominia* inter olivas recenſentur a Plinio. pag. ibid. *Commundatis ad Symphoniam menſis* vera ſcriptura. de quo verbo plura ego in notis. *Emundare* etiam dicebant, quod ſaepe degeneravit apud ſcriptores veteres in *emendare. Gallum Gallinaceum Penthiacum* non debere ſollicitari puto. eſt enim quem Galli apellant *un poulet fricaſſé.* in modum Penthei diſcerptus. in Catalectis auctor judicii inter cocum & piſtorem huc alludit. *Eſt & mihi de bove Pentheus.* pag. 46. *exciderunt memoriae* recte tu mecum. *Canis contubernalis* ancillae nomen eſt. Deinde lego, *ad ſummam quis quicquam me bis popoſcit?* pag. 47. *ſum natura caldus*, *cicerejus.* nil muto ſum natura calidus in modum Ciceris: eſt enim caldum cicer, ſic ut adurat terram, qua ſeritur, teſte Plinio. ſupr. pag. 38. *Piper non homo. is quacumque ibat*, *terram adurebat.* infinita habet id genus adagia rure petita. De *Corruda* jam vidimus. pag. 39. *Hermogenis filicem* habes, hoc eſt filiam pravam. quod mendoſum erat in editione Patavina. nos Belgae adhuc hominem nequam *Onkruyd* vocamus. *Conſtitutum habui numquam.* Cicero Epiſt. ad Marium. *Si quod conſtitutum habes cum podagra*, *fac in alium diem differas.*

Digitized by Google

adeo huic ſtercori plebejarum locutionum gemmae nonnumquam interlucent. pag. 52. *Ova bapala* bis noſtro reſtituenda ſunt. Ceterum tota haec narratio caenae novendialis, quam per ironiam vocat *lautam novendialem*, ſic enim ſcribendum, characteriſmum exhibet ſervilis & illiberalis ingenii in Habinna, qui maligne deſcribit caenam ex qua ebrius redierat: ſimilia ſupra habuimus de Norbani munere gladiatorio. Enumerat autem Habinnas viliſſimos cibos, & qui infimae plebi in quotidiano eſſent victu. Nam *Calvae arbitratu*, nuces calvas deſignat, quarum unuſquiſque, quantum vellet, poſſet ſumere. de *Calvis* plura notae meae. Mox lego, *fordae fruſta*, hoc eſt bovis gravidae, cujus caro maxime inſipida habetur. a *forda fordicidia* in Faſtis. Paulo ante & *urſinae fruſta* pari modo. Deinde lege, *& catillum conchiclae, tum (pax) pelamides. Conchis* ſeu conchicla cibus viliſſimus, e fabis concinnatus, de qua Martialis, Juvenalis, alii. *pax* interjectio admirantis, ſic ſupra *babae!* de *Pelamidibus*, puto, vidit Reineſius. *Eccatbariſaſti* videtur formatum verbum ab ἐκκαθαίρω expurgo, detergo. non diſſimilia apud Plautum occurrunt, ridiculi cauſſa. pag. 56. putabam, *viperae hujus ſubſeſſorium* pro latebra. *Malicorium* apud Columellam quoque ter quaterque occurrit. *Gigeria* opinor probum eſſe. ſed pronuntiationem ſecutus eſt, qui haec Petroniana excipit ex ore dictantis. Sic pag. 37. *Bacaluſias* habes pro *Bacelogias*, vel *bacalogias* Dorice, & ſimilia. pag. 31. puto, *non licebat munera ad aciam conſiderare: nam jam ad triclinium perveneramus.* nam Traguriaņus codex *multaciam*. ſic pag. 59. *Ab acia & acu omnia expoſuit.* ita correxeram ex fragmento veteris Comici apud Nonium, ſed video id Schefferum jam occupaſſe. & haec quidem hactenus. Hyginum quidem vellem unice in publicum prodire quamprimum, ſed quando haec ſunt tempora bonis artibus parum opportuna, non dubium eſt mihi, quin inter haſce Typographorum procraſtinationes multa tibi ſint exortura, quibus editionem hanc reddas ornatiorem. Vale. Hagae Comitum XXII. Januar. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCCXX.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUod ſerius, ac debui, ad tuas reſpondeam, vir magne, imputes rogo occupationibus meis, quibus ſemper ὑπὲρ κεφαλῆς noſti me incingi in pulvere hoc Scholaſtico, adeo ut ne domi quidem per non paucos convictores vix unquam ſim meus. pag. 56. *Ego vero* cur mallem, fecit uſus meliorum ſcriptorum, quibus pro *immo* illud video uſurpatum. Ter. Eun. III. 5. *Ego Jamincio hoc non facerem? ego illud vero ita feci, ac lubens.* pag. 35. *Lana*, *cerae* probo omnino. Quamquam *cedriae* mentio occurrit quoque apud Celſum lib. V. 18. De *apris gauſapatis* quid faciam ignoro. Eſt quidem pag. 48. *vitutus galeatus*, ſed tantum ut ſcenae ſerviatur. Mox. ead. pag. legerim, *Quid tacer, piſtoris?* ut intelligatur *loquar*. pag. 36. *facto* non puto mutandum in *facie*. Ad eandem novi-

novimus formam *lecto* & *ſcripto* dicta ab Horatio. pag. 48. ex lance *clunaria* finxit *centenariam* Reineſius, quod non improbem, cum apud Plinium inveniam *pondera centenaria*, & apud noſtrum alibi, *Cochlearia non minus ſelibras pendentia*. Cogitaveram aliquando *Cumana*, qua non uno loco inferri fercula ſua jubet Apicius. pag. 32. *Quidquid ergo eſt dono vobis eum.* In vulgatis legitur: *Quicquid ergo eſt*, *dono vobis.* dignum exiſtimo expendi utra melior ſit lectio. Non incommode videtur dici, *donare aliquem alteri*, ἀντὶ τοῦ alterius cauſa ei ignoſcere. Deinde illud, *quid ergo eſt?* uſurpat etiam infr. pag. 35. Caeterum ex eadem pagina colligo in editis legendum eſſe una vocula auctius, *ne diutius abſentivus morae vobis eſſem.* pag. 31. amplector lubens emendationem illam, *nam jam ad triclinium.* ut & alteram, *multa ad 'aciam.* quanquam, dum ad picturas reſpicio, putabam non male legi, *multam eas jam.* Illas picturas dicit *in medio* haberi. Minima mutatione corrigam, & forſan vere, *in cavaedio.* nam cavaedia juxta triclinia aedificabantur. Plin. lib. 11. epiſt. 17. *Eſt contra medias cavaedium hilare. Mox triclinium.* vel certe deleverim τὸ *portica.* nam *medias* vides abſolute *porticus medias* dici a Plinio, id quod jam obſervatum ejus interpretibus. pag. 38. haud intelligo illa, *cui datum eſt, non cui deſtinatum.* Intelligerem, ſi legeretur, *Cui datum eſt, datum eſt, non cui deſtinatum.* h. e. haeredi. pag. 39. character hominum ἀσεβῶν poſtularet, *nec omnes ridebantur dii, tanquam mures.* ridiculum enim animal mus. Flaccus: *Naſcetur ridiculus mus.* Ead. pag. ex μικκῶς nihil, quod formem apte, ſuccurrit, niſi μικκόλος, ut illud μεταφορικῶς a corpore transferatur ad animum. pag. 40. *deſtinavi eum artificium docere.* legunt, *artificii.* Latinius foret, *artificii quid.* pag. 41. *in toto corpore fluctum facit?* an *ſtructum?* Ead. pag. *cocum potentiae admonitum in culinam obſonium duxit.* Legerem *cocus* & *admonitus*, niſi argutiolam aliquam in eo affectavit, quod non cocus abſonium, ſed obſonium duxit cocum. pag. 42. *Porricino pollicem extorſit.* forte ſcripſit, *porrecto vino.* pag. 45. *pro ſub hoc epigrammate cepit*, malſem, *ab hoc epigrammate.* pag. 37. *ab hoc ferculo.* vel, *ſub hoc epigramma cepit.* pag. 34. *Qua milvi volant* puto ſanum eſſe. *qua* eſt quo uſque. Salluſt. Iug. 101. *Poſtremo omnia, qua viſus erat, conſtrata telis.* Haec hactenus. De typographo Hyginianis noſtris commentariis circumſpiciendo quaeſo memor ſis. Nam ſi quis in Hygini fabulis edendis me occupaverit, parum aberit, quin criticae meae calcem impingam. Vale multum, vir illuſtris, & diu vive feliciter. Delph. Batav. a. d. IV. Kalend. Februarias Anno CIƆIƆCLXXVII.

Pag. 45. *jubent ſaepe anatinam parari.* ita vocat medicamentum ad ani vitium? an ſcripſit *vomitivam?* Gloſſ. Steph. *vomitiva*, ἔμετος. ita *ſopor* dicitur medicamentum ſoporiferum apud Severum Sulpicium.

EPI-

EPISTOLA CCCXXI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfis.

HYgino tuo ſi apud Trajectinos Typographus forte detur percunctatus ſum proxime *Graevium* noſtrum, quando in Lugdunenſibus ac Amſtelaedamiis parum nobis praeſidii videtur eſſe, vir doctiſſime, a quo reſponſum propediem exſpecto. Caeterum quod ille narrabat in proximis ferri rumorem de *Berckelii* Hygino in publicum prolato, vix fidem meretur, cum illi abunde ſit, quod in Stephano agat. Ad Petronium ut revertamur, non magis in illo *agros gauſapatos* ferendos eſſe, quam *praetextatos* opinor. Quid igitur? Timide dico fors eſſe, ut Arbiter dederit, *apras gauna paſtos* literis tranſpoſitis, vel *gaunea ſaginatos*, quod longius abit, *gauna* vel *gaunea* pro *cauna* vel *caunea:* nam utrumque dicebant veteres pro caricis vel ficubus. Sic aprum, quem convivis infra Trimalchio apponit, Thebaicis & cariotis paſtum fingit. & ſane luxus Romanorum incredibiliter in hiſce talibus ſibi indulſit. *Vitulum galeatum* in fragmento non memini occurrere, ſed *Ajacem galeatum*, qui vitulum convivis partiretur. *Opera piſtoria* ſaepe occurrunt apud antiquos, etiam in Suetonio & Gloſſis Graecolatinis. Caeterum plura excidiſſe hic opinor, & ſpecies enarratas eſſe pluſculas lautitiarum, quae praeſertim in piſcibus immani pretio redemtis conſtabant. Neque enim credibile eſt, homines tam lautos ſolis apris & operibus piſtoriis victitaſſe. Iis enumeratis egit de familia ejus, in qua recenſet, *aucupes*, *cocos*, *piſtores*. Sic enim lego. & infra *aucupes* habes Trimalchionis. pag. 48. pro *lance clunaria* lego, *lance clibanaria: clivanaria* antiquitus erat ſcriptum, hinc natus error. *Lancem clibanariam*, argenteam procul dubio, cum & in argento ſervi Trimalchionis piſum purgarent, cui clibanus ſuppoſitus. Sic in clibano panem fuiſſe allatum in triclinio noſter hoc ipſo fragmento narrat. Alias, puto, monui libertos Claudianos potiſſimum taxari in hoc libello. De lancibus argenteis Druſillani, qui in Claudii libertis, vide Plin. XXXIII. II. & Tertullianum de pallio. De luxu libertorum Petronianorum idem Plinius: pag. 32. legebam, *quidquid ergo eſt? dono vobis reum.* quaſi diceret, *ſed quidquid ſit*, *dono vobis reum.* Sed & paulo ante ſcribendum, *veſtimenta accubitoria*, quibus in convivio utebantur, *caenatoria* vocat pag. 45. lin. ult. *ne diutius abſentivus morae vobis eſſem*, jam occupavit Gronovius monente *Boſchio*. pag. 31. *quas in medio picturas haberent*, Codex optimus Scaligeri, & alii complures, *in medica*, non *in medio*, quare legebam, *in aedicla* pro *aedicula*. ut paſſim noſter, & ſuperiora confirmant. Nam ſi picturae fuiſſent in media porticu, poterant apparere deambulantibus, nec opus foret ex Atrienſi quaeri, quales eſſent. Sed quid ſibi vult *grex curſorum* paulo ante, qui ſe cum magiſtro exercent, an & magiſter currebat? nugae: ſcribebam, *gregem cirratorum*, ſic diſcipulos appellabant, de quo alibi. pag 38. *cui*

datum

Digitized by Google

datum eſt, non cui deſtinatum ſic capiebam, fruitus & ille opibus ſuis dum vixit, cui datum eſt, ut frueretur, non cui deſtinatum, hoc eſt heres, ut tu recte. Poſſes & τὸ *is* inſerere poſt *vixit*. pag. 39. *& omnes ridebant ut dii tanquam mures.* τὸ *ut dii* repetitum male ex ſequentibus, quare putabam, *& omnes rodebant tanquam mures.* panem ſcilicet, niſi id excidit. Certe totus locus agit de annona. pag. 40. legebam, *deſtinavi illum nonnibilum artificii docere*, ut cognatio litterarum conturbarit in utroque vocabulo. pag. 41. *in toto corpore fluctum facit*, ſic capio, ut fluctus facere in ſimpulo. Ibid. lego, *Cocum potentiae admonitum in culinam obſonium abduxit*. Revertebatur nimirum cocus in culinam, ad reliqua obſonia apparanda. pag. 42. ſcribebam, *ſoricino pollicem extorſit*. *Soricinus* a ſorice convicii loco eſt, ut *noctuinus*, a noctua in catalectis Maronianis. *Naenia ſoricina* apud Plautum. pag. 45. *ab hoc Epigrammate*, video etiam annotatum in meo codice. pag. 34. *qua milvi volant* video quid velit, ſed locus eſt luxatus, alius diceret, quantum uno die milvus circumvolat. pag. 45. poſt varias conjecturas, nihil probabilius videtur, quam, *jubent ſaepe enema matutinum parari*, pro clyſtere. Sic ſupr. pag. 49. locus ſimiliter luxatus *matutinas umbras cecidi*, quomodo apud Maronem, *haſta volans noctis diverberat umbras.* & haec quidem hactenus. Hagae 3. Februar. CIↃIↃCXXVII.

EPISTOLA CCCXXII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUod noſtra cauſa Cl. *Graevium* de typographo commentariis Hyginianis circumſpiciendo appellare dignatus es, ita valeam, ut rem ſupra quam dici poteſt feciſti mihi gratam, vir illuſtris. Haud recuſo, quin cum opella illa, quam adeo publicare, ne occupemur, feſtino, aut ſtet aut cadat qualiſcunque exiſtimatio noſtra. Quod ideo ſcribo, ne vos poeniteat de meliore eam nota commendaſſe librariis. Si non gravaberis inſpicere, afferam proxima hebdomada partem ejus, ut per otium perlegas. Petronianae illae emendationes, quas denuo nobiſcum communicaſti, vere Heinſianae ſunt, hoc eſt, perquam eruditae & elegantes. Pag. 34. In illis verbis, *qua milvi volant*, illud *qua* accipiebam pro *quo uſque*, ut apud Salluſt. Jug. 101. *Qua viſus erat.* Proverbialem eſſe locutionem innuit Scholiaſtes Perſii ad Sat. v. verſ. 26. *Arat Curibus, quantum non milvus oberret.* Scholion habet: *Secundum proverbium, quantum milvi volant.* Juvenal. Sat. IX. 55. *Tot milvos intra tua paſcua laſſes.* Schol. *Ut nec milvi tranſvolare ea poſſint.* Niſi cedimus Perſiano interpreti, poſſemus interſerere τὸ *non*. pag. 35. *Piſtoria opera* recte tueris. Fit illorum mentio quoque apud Celſum. lib. II. 28. Eſſe praeterea locum mancum omnino credo tuae fidei. *Aucupes* tecum in divitis familia ponit & Varro pag. 310. Catal. Steph. *Cohortes cocorum, hamiotarum, aucupumque.* pag. 50. *plus ſciae* non ſatis concoquo. Mallem *plures ſciae*, vel *quam plures ſciae*. Feſtus in *Querquetulanae.*

lanae. ſed faeminas antiqui, quas ſciens dicimus, viras appellabunt. Pro *ſciens* margo habet *ſagas*. Ego *ſcias* praeferam ex hoc Petronii loco. Ead. pag. necdum dimittere poſſum *vavatonem*. Sagaciter notatum a te, vir magne, alludi non raro ad loca celebriora ex antiquiorum ſcriptis. Forte eſt ergo, ut reſpexerit titulum unius de Varronianis Satyris, *Stramentitius Ajax*, & ſcripſerit, *ſtramentitium Ajacionem*. *Ajacio* ὑποκοριστικὸν eſt ab *Ajax*, ut *ſenecio* a *ſenex*. pag. 58. *Sterteia* non temere mutem. Ut ab *impeto impetejus* formatur, ita a *Sterto ſtertejus* videtur non male derivari. Gloſſ. Steph. *Impetejus*, βίαιος. Vale multum, & ut feciſti hactenus, tueri perge clientem tuum, humaniſſime Heinſi. Delphis Batav. a. d. x. Kalend. Martias Anno CIƆIƆCLXXVII. In notis, quae Tyroni & Senecae adſcribuntur, inveni *volpicida*. quod an pag. 47. melius quadret, quam *volpis uda*, tuo ingenio penſitandum relinquo.

EPISTOLA CCCXXIII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

A *Graevio*, quod miror, nihildum reſponſi tulimus, vir praeſtantiſſime, In Traguriano Fragmento ut mea caedam vineta pag. 39. non eſt neceſſe tolli τὸ *ut dii*. Scriptum erat antiquitus *vidi*, omiſſa una littera. *& omnes rodebant avidi, tanquam mures. rodere* proprium murium eſſe haud ignoras. Cicero lib. II. de divinat. *quaſi vero quicquam interſit mures diem & noctem aliquid rodentes ſcuta an cribra corroſerint.* apud Juvenal. *& divina opici rodebant carmina mures*. ſed hoc promtum. pag. 34. opportune admonuiſti de loco *qua milvi volant*, ſed nihilominus ſententiae nonnihil deeſſe videtur, forte, *qua milvi vix volant*. Deceperat me locus Naſonis Met. xv. de Cippo. pag. 35. poſt *opera piſtoria*, quod locum eſſe mutilum adſentiris mihi, gaudeo. Opinor ſimiles hiatus & alibi occurrere, ut pag. 56. ſub finem, ubi cum Triclinium Fortunatae deſcribat, vix ſit veriſimile nihil aliud ibi commemorandum occurrere praeter *Aeneolos piſcatores* ſupra lucernas, ubi tamen pro *piſcatoribus* forte ſcribendum, *aeneolos diſci jactores*. *Diſcobolos* Plinius dixit. In iis exprimendis multus artificum antiquorum labor. De piſcatoribus nil tale memini. pag. 50. *Mulieres plus ſcias.* opinor eſſe mutandum in *luſcitias*. *Luſcioſus* dicitur & *Luſcitius* & *Luſcitioſus*. *Luſcitius* a *Luſcitione*, quod in veteri jure verbum eſt. De Mulieribus ſagis, duplicem oculorum pupulam habentibus, multa annotavi curis ſecundis ad Naſonis lib. I. Amor. 8. ubi habes, *& geminum lumen ab orbe venit*. ſed plebs, ut alia, inſcite credebat has faeminas eſſe luſcitias. Quare & paulo poſt forte ſcribendum, quod *ſurſum eſt*, *deorſum aſpiciunt*, non, *faciunt*. in Feſto forte legendum, *quas praeſcias dicimus*. Gloſſae Labbaei, *luſcioſus* νυκτάλωψ. *Luſcitius* μύωψ, lege, *Luſcitioſus*; rurſus μύωψ *Luſcitius Mopſicus*. lege, *Luſcitius*, *Myopticus*. De *Stramentitio vavatone* haereo adhuc. forte Canipanum vulgus ἀπὸ τοῦ βαβάζειν formaverunt *Babazonem*, vel mutato z in *t*, *babatonem*.

Recte

Digitized by Google

Recte tu mones alluſum hic ſaepe ad ſcripta veterum. Sic pag. 38. *longe fugit, quiſquis ſuos fugit.* Ita enim ſcribendum: titulum Varroniae Satyrae hoc proverbio eſt complexus. De *Stramentitio* tamen *Ajacione* dubitari adhuc poſſit, etſi ingenioſiſſime excogitatum. pag. 58. *Stertejam* non eſſe tentandam recte admones. Sic *mulier ſecutuleja*; nam pro *partumejo ventre* Horatiano ex ſcriptis *Pactumejum* eſſe reponendum monui. Tua ad Hygini fabellas adnotata cum exhibebis, erit mihi pergratum. Modo ne abſim, cum huc venies. Vale, vir eruditiſſime. xx. Febr. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXIV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

VEnit ad te pars comentarii mei Hyginiani, vir nobiliſſime, ut per otium perlegas, & an publicari dignus ſit, inde dijudices. Hyginum ipſum ei dedi comitem, quo examinares facilius ἐπανορθώσεις noſtras, & ſicubi a vero aberraverimus, caſtigares. Id quod ſummopere a te peto. Laudes eſſe cenſebo, non culpas, miniatulas ceras tuas. Ubi evolutum a te libellum intellexero, veniam, ut de locis nonnullis, quae adhuc me torquent, te conſulam. In Fragm. Trag. videtur legendum *cacabundus* pro *cantabundus*. Non enim cantabat, qui ſtellas numerabat. Pertinet huc illud pag. 55. *Ne in monumentum meum populus cacatum currat.* Vale, mi patrone. Delphis Bat. Kalend. Mart. Anni Gregor. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUod ſemper volui apud te videri, virorum puta doctrina inſignium in primis, vel potius, ut nemo magis, & amans & reverens, de eo ne ſecus judicare poſſis, putavi hac mihi epiſtola ſatisfaciendum. Quae tua eſt humanitas, nobiliſſime Heinſi, jam ter ad me inviſere dignatus es; primum ante meridiem, quo forte die medicamentum catharticum ſumſeram; dein adveſperaſcente jam coelo; tertium heri, idque denuo horis matutinis. De prima vice ut expurgem me, quod non id egerim, quod humanitatem decet, nihil opus eſſe arbitror. Quod ſecunda non obtulerim coenulam & domum meam ad pernoctandum, imputes rogo pudori meo, qui tametſi non utilis ἀνδρὶ πενιχρῷ, mihi tamen admodum familiaris eſt. *Boſchio* noſtro cum poſtridie, quid mihi accidiſſet, non parum ſollicitus narrarem, non aegre laturum te fuiſſe cenſebat, ſi familiariter ad coenam invitaſſem. Cum regererem, quis ego ſum? tamen, ajebat, debuiſti facere. Non noſti ſatis, quam indul-

Digitized by Google

genter ferat vir ille ſimplicitatem noſtram. Quid quaeris? damnavi vehementer ruſticitatem meam, & exinde nihil magis meditari coepi, quàm quomodo eam emendarem. Quod heri quo minus fecerim, cum belliſſimam nactus eſſem occaſionem, in cauſa fuit, quod ipſe vocatus ab illo eram, cui fidem datam fallere neutiquam audebam, hoc eſt, *Trompio*, viro conſulari, & apud Delphios noſtros praecipuae auctoritatis. Quod ſi ergo in poſterum contigerit, quod futurum tua humanitate fretus non deſpero, ut iterum caſulas noſtras ſubieris, tametſi non es noſtrae faſciae, audebo tamen offerre prandiolum vel coenulam. Aude hoſpes contemnere opes. Inveniemus unde ſaturi ſiamus, pullum, ova, & belle erit, ait Arbiter noſter. Multus heri ſub veſperam fuit mihi cum *Bleiſwyckio* noſtro, qui te in oculis fert, ſermo, quam pauci in his oris eſſent literatas literas docti, & quemadmodum tu unus hodie tuereris famam Belgarum. Quibus accedebant vota, ut diu viveres, ut & in convivio apud *Trompium*, dictumque illud, volui dicere bibitum, more Hollandico, *Heinſio* feliciter. Petronii illum locum, quem heri tentabam, puto emendandum, *ſedeo cogitabundus*. Scriptum forte fuerat, *Cocitabundus*, unde factum deinde *cantabundus*. Raptim, dum nauta exſpectat, Delph. Batav. poſtridie Kalend. Mart. X. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXVI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

DE prandio non oblato, cum proxime te domi compellabam, cur operoſum excuſares in modum, nihil profecto rationis erat, Munckere praeſtantiſſime. Nam quod domum revocater Ampliſſimo quoque *Bleiſvicio*, comiter jam ante invitanti, me convivam negaram. Auguror fore aliquando, ut in ſeceſſu Vianenſi ad me inviſas, quando dies pluſculos una jucunde comburemus. Ad Hygini fabulas, quae annotata abs te ſunt, mirificum in modum mihi placuerunt omnia, de quibus ſingulatim coram. Die enim Saturni proximo, ſi licebit per tempeſtates, ad vos excurram poſtmeridianis horis. Quando te vacare a negotiis Scholaſticis opinor, niſi tu eo die huc tibi excurrendum propoſuiſti. Locus Petronianus mutilatus videtur, quem ſic conſtituebam. *Homo meus coepit ad ſtellas verba facere; ſed & ego eo cantabundus.* cantabant enim ut plurimi viatores. apud Maronem

Cantantes ut eamus, ego hoc te faſce levabo.

ad *ſtellas verba facere* habes & apud Naſonem in Faſtis

ad ſtellas aliquis talia verba facit.

Vale & me ama, IV. Mart. CIƆIƆCLXXVII.

EPI-

EPISTOLA CCCXXVII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfis.

LOcum Petronii de *aedicula* ſic capiebam, tanquam in tranſitu eam obiter inſpexiſſent, ut pote valvis apertis: Ceterum quod ab atrienſi perducerentur in triclinium, non licuiſſe illis omnia *ad aciam* conſiderare, quod ſequitur. Atque inde factum, ut quidem viderint lares in ea expoſitos, & Veneris ſignum marmoreum, & pyxidem auream, ſed non licuiſſe picturas ibidem in pariete expreſſas uſurpare oculis; quapropter ex atrienſi quaeſiverunt, quaenam illae eſſent. Diem Saturni vobis feriatum eſſe autumabam, qua in re quia falſus ſum, conſtitui Dominico die a prandio tibi adeſſe. Tum enim Roterodamo quo nunc vocor, tranſibo veſtram per civitatem. *5.* Mart. CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXVIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

CRedo equidem nihil excuſationis ſuper ea re fuiſſe apud te neceſſarium, vir illuſtris: attamen quia conſcientiam tuam non minus quam meam, timeo, ſupervacuo hoc timori dediſſe me puta. Feriae noſtrae hebdomadales tametſi in Lunae & Veneris dies incidunt, vacare tamen die Saturni potero amicis ab hora quinta pomeridiana. Impetrem ſive a facilitate tua, ut unam apud nos, quo defaecato animo poſſimus συμφιλολογεῖν, maneas noctem. Noctem non amplius unam oro. Praebebimus cubiculum remotum ab omni ſtrepitu. Quae in Hyginum noſtrum, a doctiſſimo Juvene *Jacobo Perizonio* annotata heri peropportune ad me perlata ſunt, facere non potui, quin tecum communicarem. Nec dubito, quin tibi, ut valde erudita, non parum placitura ſint, ſicut tua mihi inſigniter arriſit Petroniana emendatio. Offendit me ſemper illud *ad ſtellas facere*, quanquam quid inde exſculperem, fruſtra invenire laboraverim. Caeterum de illo, *quas in aedicla picturas haberet*, incidit mihi dubium, quod quomodo ſolvas exſpecto. Dixerat modo quid in aedicula vidiſſet, Lares argenteos, Veneris ſignum, pyxidem auream. Quomodo ergo non vidit picturas, & quae eſſent, inquirit? Vale multum, vir illuſtris. Delphis Batav. a. d. III. Nonas Martias Anni CIƆIƆCLXXVII.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCXXIX.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

T*Heodoram Oſterviciam*, illam jucundiſſimam mihi per annos ſeptem vitae ſociam, ex vitae hujus ſtatione evocare viſum heri ſummo imperatori. Ut in flore ipſo eſſet aetatis, ut ſumma concordia cum marito ageret, ut nemini unquam faceret volens injuriam, tamen abiit. Abiit innocentiſſima anima, & me miſerum, cujus vita ex illa ſemper pependit, reliquit heic incredibiliter moerentem. Si de pago eſſem, aſtra clamarem crudelia, orcum immiſerabilem, Parcam ferream, quaeque praeterea dolor aegris mentibus verba ſuppeditat, ea cuncta non immerito effundere videri poſſem. Nunc homini melioribus ſaeris initiato non idem jus. Parere noſtrum eſt, nec exigere velle ab eo facti rationem, a quo, ut bonitatis fonte, niſi bonum, derivari nihil poteſt. Quod poſſum unum praeſtare defunctae, eo defungar proximo die Martis, quo juſta ei exequiarum molior. τὸ γὰρ γέρας ἐςὶ θανόντων. ei officio noſtro, quod pietati debemus, ſi intereſſe & tu, vir illuſtris, dignatus fueris, rem feceris, ut mihi longe gratiſſimam, ita a caetera comitate tua forte non admodum alienam. Cum longe ab omnibus ferme cognatis remotus ſum, quod amicos & bene notos in eorum adſciſcam locum, qui mihi vitio vortat, non arbitror fore quenquam. Nec tu, mi patrone, id te rogari aegre feres, quod ut ego ſimpliciter a te peto, ita tu jure mihi neges. Vale multum, mi Patrone, & vive memor noſtri! *Sic fati nunquam te dolor exanimet.* Scripſi Delphis Batav. a. d. IV. Kal. Jun. Anno C. CIↃCIↃLXXVII.

EPISTOLA CCCXXX.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

LAudo conſilium tuum, qui differri mavis in ver proximum editionem Mythologorum a noſtris Typographis ſub id tempus inchoandam, quam exteris, & illotis manibus opus eximium permittere. Penſabit hanc moram, uti auguror, editionis nitor concinnitaſque. Albericum utinam a *Voſſio* conſequaris. Is litem, qua multum diſtrahebatur in Britannia, jam majori ex parte profligavit. De Lactantio pudet equidem me tam diu exſpectationem tuam fruſtrari. Sed Vianam excurſurus propediem, videbo, ſi libellus in armariis mei indagari poſſit. Vale. Hagae Comitum XXII. Junii CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXXI.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NON vanae redeat ſanguis imagini, ut multum torqueam miſerum ſpiritum, mi Patrone. Ἄνοστος illa via, quae ſerius ocyus omnibus calcanda. Nec ipſa, ſi quid noſtri manes ſentiunt, ut erat mei amantiſſima, lacrymis me & luctu confici libenter videt. Quo magis id, ad quod tam amice me hortaris, agere ſtudeo, hoc eſt, doloris mei a literulis noſtris ſolatii nonnihil interdum peto. Etiam amicorum alloquia, praeſertim tua, qui comitati benignitatique factus es totus, paulatim, quae adhuc reſiduae, animi nebulas diſpellunt. Quod tam lenta ſit typographi illius opera, etſi perquam aegre fero, exſpectare tamen proximum ver, quam committere *Hogenhuſio* ſcripta mea, ſatius puto. Videbo interim, ſi nanciſci poſſim Albericum illum, quem edito longe auctiorem adſervari in *Voſſii* bibliotheca audio. Si vera eſt fama, quae inviſere proximis feriis ad eum ait Cl. *Lamoinium*, forſan impetrabilis ille mihi foret orator. Scripſi ea de re heri ad Cl. *Spanhemium* virum humaniſſimum, & mei etiam amantem. De Lactantio quod pridem promiſiſti, ejus rogo ne obliviſcaris, ubi ad libros aliquando redieris. Sed Fulgentii non alibi noſti alios exſtare codices, qui cum editis conferri mereantur? optarem equidem; & eſſet operae pretium. Quod tam aegre ſe tecum conciliare ſalutem ſcribis, ex animo doleo, qui probe ſciam, quantum facturae eſſent damni politiores literae, ſi quid tibi accideret. Meliora auguror, & immortale numen, ut longam tibi & laetam largiatur ſenectutem, ſupplex adoro. Vale multum. Dabam Delphis Batav. poſtridie Kalendas Quinctiles Anno C. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXXII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

IN Hyginianis commentariis ut non ſegnem eſſe videas operam meam, ſpecimen ecce tibi alterum, mi Patrone, quod rogo ex conſuetudine tua & legas & emendes, quo melius ad me redeat. Mereri nugas noſtras, ut publicentur, ſi judicaveris, valde velim, ut typographum, ne fidem forte mihi fallat, hortere ad audendum. Fatebor tibi puſillanimitatem meam. refrigeror non parum, & pigrior reddor ad abſolvendum, quae affecta habeo, dum vereor identidem, ut dictis maneat homo meus. Quo enim aerumnoſa iſta lucubratio, ſi ea ſcribam, quae nemo ſit lecturus? Quae reſtant in paucis diebus mittam, ubi typographi intellexero operam nobis non defuturam. Incendimur ad ſtudia gloria. eam ſi ſperare non licet, nec laborare tanta contentione

tione libet. Neque non, quod agam, ſatis habeo, etiamſi non conſcribillem chartas nihil profuturas. Quos utendos nobis dederas libellos, ut ad te redirent, faſciculo addidi. Gratias eo nomine benignitati tuae memini gratiſſimas. Spero me brevi eaſdem habiturum. Hyginiani illius Aſtronomici, quod ab amico oblatum tibi ajebas, videndi valde ſum cupidus. Quod ſi ad manum tibi eſt, committas quaeſo nautae huic ad me deferendum. Vale multum, vir magne, & tueri nos perge. Delphis Batav. Prid. Nonas Octobres Anno C. CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXXIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUem videre me voluiſti codicem, vir illuſtris, eum ut conferre cum aliis coepi, comperi per omnia facere cum editione Sanctandreana. Sed nimium profecto credulus fuit Soteri, quicunque tandem ille fuit, qui veterum aſtronomica ex illa officina in publicum emiſit. Quamvis enim quibuſdam in locis ſcopum ferierit ille Soter, plura tamen ſunt, quae vel licenter & abſque neceſſitate immutavit, vel plane corrupit. Ad hoc nonnulla hîc illic ita video ab eo repraeſentari, ut ea in nov-antiquis ſuis reſtituit *Modius*. Quid dicemus? ignoravit hoc *Modius*, an diſſimulavit? Interim gaudeo me deprehendiſſe, unde orta ſit, quam in Sanctandreana mirabar ante hac, illa tam audax, ne temeraria dicam, tot locorum caſtigatio. Caeterum pro eo, quod lib. II. cap. 20. exhibent plerique libri, *ideo quod ortum ſeverit ante.* Soter & Sanctandreana habent, *ideo quod hortum ſeverit ante.* Veneta Annis 485. *& το ortum ſeverit ante.* Puto legendum, *ideo quod toſtum ſeverint ante.* vel, *quod id Ino toſtum ſeverit.* Fabulam habes cap. 2. Mythol. Quod ſi acerrimo judicio tuo emendationem iſtam probavero, feciſſe mihi vel hoc uno nomine operae pretium videbor evolvendo iſtam tam miſere a Sotere interpolatam editionem. Vale multum, vir magne, & diu vive. Delphis Batav. a. d. XVI. Kalend. Novembr. Anni CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXXIV.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

IN Hygini Aſtronomicis, *quod id Ino toſtum ſeverit*, abs te reſtitutum impenſe placet. Soteris editio quando non reſpondet exſpectationi tuae, velim alia conferre uſui majori futura. Morellianam certe editionem Vianae habeo in promtu, donec alia illa offeratur, quam cum codicibus Gallicanis *Janus Vlitius* commiſit. Tuas in Hygini Mythologica obſervationes, omni fruge

fruge eruditionis cumulatas jam majori ex parte perlegi ad te redituras propediem. ad Fab. 126. in Sulpiciae verſu a te producto ſcribendum eſt,

Fabellam permitte mihi detexere pacis.

non *paucis*, quod ex contextu ſatyrae in ſubſequentibus verum eſſe plenius, puto, apparebit. Iis, inquit, numeris, quibus heroas & arma celebras, permitte mihi pacis fabellam detexere, in quam porro tota ſatyra invehitur. fab. CXXX. pro *genus ſuavitatis*, videtur caſtigandum *genus ſuave vitis.* fab. CXII. *in hoſpitio cognito diſceſſerunt.* ſcribebam, *hi hoſpitio*, alterum manifeſte falſum eſt, nec ſatis Latinum. fab. CIV. legendum omnino, *Simulacrum cereum*, quod Naſo adſtruit non uno loco Epiſtola Laodamiae. fab. 139. pro *adamantera* uti corrigendum. *Amalthea.* Fabulam omnem Naſo Faſt. IV. ſi bene memini, copioſe proſequitur. De ceteris coram. Vale. CIↃIↃCLXXVII. 17. Octobr.

EPISTOLA CCCXXXV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

PLuſculum auribus noſtris dederunt nuperrimae literae tuae, vir illuſtris. Niſi aliter amicos ſcirem, aliter Ariſtarchos cenſere, nae tu feciſſes, ut ego & me eſſe aliquem putarem. Sed haec eſt unica illa comitas tua, qua exacuere amas tyronum diligentiam. Habes jam heic, quod perficiendis commentariis noſtris reſtabat. Quod, ſi caetera non invitus perlegiſti, nullus dubito, quin adhuc & hoc λείψανον facile idem ſit a te impetraturum. nunc accingor animadverſionibus in Fulgentii Mythologias deſcribendis. Prodiiſſe eum libellum anno 1521. cum *Jacobi Locheri* commentariis narrat in Bibliotheca ſua *Geſnerus.* Sed nuſquam reperti hactenus a me illi commentarii, ut nec Baptiſtae Pii in eundem Fulgentium annotationes. Adjunxi faſciculo, quem commodaveras nobis, Hygini codicem. Majus fecit operae pretium cum editis contendendo editionem Venetam anni 1485. ut ex ungue, quod ajunt, videas leonem. Lib. II. cap. 3. legendum ex illa, *Nonnulli etiam dixerunt.* ubi perperam *enim* pro *etiam* ſubſtituerunt, & quaſi quaedam deſiderarentur, locum ſignarunt aſteriſco. Etſi non multa mihi de illis, quos dixi, Fulgentii editoribus, promitto, vidiſſe tamen valde vellem. Quo circa, ſi forte quadam in eos incideris, noſtri rogo memor ſis. Aratum & Hiſtoriae poëticae ſcriptores, ut & Apollodorum jam nactus ſum, & nactum me gaudeo. Vale multum, & tueri nos perge, ſi merebimur. Delphis Batav. a.d. VII. Idus Novembres Anni CIↃIↃCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXXVI.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

GRatias ago quidem, ut debeo, quas poſſum maximas, ſed majores multo adhuc habeo, quod tam benigne dediſti nobis operam in exigendis Hyginianis noſtris, Heinſi nobiliſſime. Jam deſcribere coepi, ut ſignificabam in ultimis meis, quae ad Fulgentium illum Planciadem obſervavi. Interim avide exſpectabo, ſi quid e Saxonibus forte veniat vel Britannis, quo ornatiora noſtra fieri poſſint & orbi literato acceptiora. De emendationibus tuis judicare ipſe noſti non eſſe meum, cum quicquid a te, hoc eſt, viro undequaque doctiſſimo & acerrimi judicii excogitetur, non poſſit non placere mihi ſummopere. Eſt ergo ita, ut ſcribis, tota iſta ſatyra invehi in pacem Domitianam Sulpiciam. Quamobrem τὸ *pacis* ei reſtitui aptiſſime negaturum opinor neminem. Illud porro *genus ſuavitatis* cap. 130. ideo mutare non ſuſtinui, quod & cap. 174. rurſus exhibeatur, *ſignificantes ſuavitatem inveniſſe*, ἀντὶ ἕ, ſuavem vini potum. Sed & iſthic *ſuavem vitem* levi mutatione corrigere licet, ut in altero illo loco *genus ſuave vitis*, quemadmodum acute a te emendatum eſt. Jam illa *ceream*, *Amalthea*, *hi hoſpitio cognito*, ἀναμφισβήτητα ſunt & aperta. Sed doce me, ubi vacas, quid tibi velint illa cap. 134. *Quiſquis ſe praecipitaverat in Delphini effigiem transfiguratus eſt*, *unde Delphini Tyrrheni ſunt appellati* &c. Non memini uſquam legiſſe Tyrrhenos eſſe dictos Delphinos. An ſcribendum? *unde vicini Tyrrheni ſunt appellati*, *& mare Tyrrhenum eſt dictum.* Sed ita ſi ſcriptum fuit, ſtulta gloſſemata videri illa poſſint. Neque enim a nautis illis Tyrrheni vel mare Tyrrhenum dictum eſt. In Fulgentio non ſegniorem fuiſſe, quam in Hygino operam noſtram, judicaturum te ſpero, ubi inſpexeris. Quod ut brevi fiat, quantum poteſt, allaborabo ſedulo. Aut ego multum fallor, aut mihimet ipſe blandior, aut tu inter Fulgentii vindices non infimum mereri me locum cenſebis. Inter alios ſcriptores, quos in tranſcurſu emendamus, eſt etiam Macrobius lib. III. Sat. cap. 17. ubi de Saliis agit. *Optime*, inquit, *mehercule*, *feciſti Herculis mentionem*, *in cujus ſacra hic veſter gemino errore commiſit.* Ita omnes editiones, etiam ultima illa Cl. *Gronovii*. Quid illud *in* heic agat? Faceſſat protinus, & ſenſus erit venuſtiſſimus Latiniſſimuſque. *Committere ſacra* dixit, ut *committere ludos* Virgilius, *committere judicium* Cicero, *committere agonem* Cyprianus II. ep. 6. Facere autem poëta ipſe dicitur eleganter, quod alios facientes inducit. Opto te ſemper bene valere, nobiliſſime humaniſſimeque virorum. Dabam raptim Delphis Bat. a. d. XIV. Kalend. Decemb. Anno CIↃIↃCLXXVII.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCXXXVII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

QUid reſponſi dederit *Voſſius* de Alberico, manus haec ejus te docebit, vir praeſtantiſſime. Reliquum nunc eſt, ſi tanti rem putas, apud *Tollium* indagare, quid ſcriniis fratris ſui *Cornelii* ſit factum. Cum *Daumio* de Fulgentii editionibus agam cis paucos dies: hoc die enim litteras ab illo accepi, ad quas propediem erit reſcribendum. De meis ad Sulpiciae ſatyram & Hygini Mythologica conjecturis benigne nimis judicas, quo es erga me adfectu. Erant complura, de quibus agerem, ſi commodius valerem. Nunc jaceo totus corpore animoque. fab. CLXXIV. *ſignificantes ſuavitatem inveniſſe.* feſtinans librarius videtur conturbaſſe ac lucrifeciſſe ut ſaepe alias, ſyllabas cognatas, ut ab Hygino relictum videri poſſit *ſuavitatem vini inveniſſe.* Sed liber nunc non eſt ad manum. *vim* & *inveni*, in *inveniſſe*, non multum inter ſe differunt: ſic in fragmento Traguriano, *Rogamus anus nocturnas, ut ſuis ſe ſedibus teneant*, ubi vulgo *anus* & *ſedibus* ſunt omiſſa. fab. CXXXIV. *unde Delphini Tyrrheni*, ſic capiebam, ex illa transfiguratione nautarum Delphinos, qui in mari Tyrrheno ſunt frequentes, origines ducere Locum Macrobii pulchre & feliciter ſanaſti. Vale, mi Munckere. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXVII. 20. Novemb.

EPISTOLA CCCXXXVIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUod argumentum non leve ſuppeditare mihi viſus ſit, quo Fragmenti Traguriani antiquitas oſtendatur, operae pretium duxi locum illum Iſidori, cujus mentionem nunc nuper apud te faciebam, ſubjicere oculis tuis. Invenitur Orig. lib. XVI. cap. 19. *Corinthium eſt omnium commixtio metallorum: quod caſus primum miſcuit, Corintho, cum caperetur, incenſa. Nam dum hanc civitatem Hannibal cepiſſet, omnes ſtatuas aeneas & aureas & argenteas in unum rogum congeſſit, & eas incendit. Ita ex hac commixtione fabri ſuſtulerunt, & fecerunt parapſides. Sic Corinthia nata ſunt ex omnibus in unum, nec hoc nec illud.* Proverbii illius, *fundas habet qua milvi volant*, originem narrat Juvenal. Schol. ad Sat. I. verſ. 109. ubi de Licinio agit: *deceſſit ſub Tiberio, proinde dives, quod Caſſii opes etiam exhauſiſſet: & dictus eſt habuiſſe nummos quantum milvi volant.* Haec ille. Dignus & hic locus erat, ut tibi mitteretur, ſi forte in eum nondum incidiſſes. Caſtigandus interim eſt, & pro *nummos* & *Caſſii* cum Pithoeo emendandum *fundos* & *Craſſi:* Apud eundem interpretem ad Sat VI. verſ. 478. repperi τὸ *lorus*, itidem, ut apud Petronium, ἀρσενικῶς uſurpatum. *Scutica)*

tica) lorus latus, corium non confectum. Noſti τὸ *facere* uſurpare Petronium pro coquere & parare in coenam. Video & ποιεῖν eo ſignificatu uſos fuiſſe τοὺς ό. Geneſ. XVIII. 7. καὶ ἔλαβεν ἁπαλὸν μοσχάριον καὶ καλὸν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδὶ, καὶ ἐτάχυνε τοῦ ποιῆσαι αὐτό. De Trimalchionis apophoretis cum omnia, quae obſervaſti, valde me delectarunt, tum mirifice illud de *beta*. Quo pertinent iſta Iſidori lib. XVII. cap. 10. *Beta apud nos oleris, apud Graecos litera eſt.* Corrige *olus*, vel *oleris ſpecies*, ſive *genus*. Etſi barbarus eſt ſcriptor ille Iſidorus, docuit me tamen non nulla, quae neſcire nollem: tanquam illud, quod legitur lib. XVII. cap. 4. *Ervum a Graeco trahitur vocabulum. Hoc enim illi* ἴροβον (leg. ὄροβον) *appellant. quod cum ſit quibuſdam pecoribus infeſtum, tauros tamen pingues efficit.* Quibus verbis non parum id confirmatur, quod apud Virgil. *taurus in ervo* legendum eſſe pridem me docuiſti. Sed quid ago? Ἀθήνας γλαῦκα, quod ajunt. Si tamen non omnino ingratum fuit tibi hoc ſchedium, rogo & tu mihi tuum illud mittas. in quo nonnulla ad Hygini noſtri emendationem facientia annotaſti. Volebam tollere manum de tabula, cum de *apris gauſapatis* venit mihi in mentem aliquid, quod etſi ridiculum tibi videbitur, ſcribam tamen. Venit ergo in mentem, forte *gauſapatos* dictos, quod cruſta referente *gauſapam* circumdati a piſtore fuerint. & illa *opera piſtoria* auferendi caſu eſſe accipienda, quam *artem piſtoriam* vocat vulgatus interpres Geneſ. X. verſ. 17. Vale multum, vir illuſtris, & nobis bene, quod facis, velle perge. Delph. Bat. VI. Id. Decembr. Anni CIƆIƆCLXXVII.

EPISTOLA CCCXXXIX.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

PRO loco Iſidori egregio plane gratias, uti par eſt, peringentes tibi ago, Munckere praeſtantiſſime. Mirus profecto ſtupor viri illius, cetera non indocti, fuit, mira rei hiſtoricae imperitia, quod pro Mummio Achaico Hannibalem nobis ſuppoſuit, antiquarium Trimalchionem ſecutus. *Qua milvi volant* bene in fragmento Traguriano ſe habere nunc opinor, habita ratione eorum, quae tu partim ſuggeſſiſti, partim & meo marte in adverſariis annotaram, in quibus & locum Scholiaſtae Juvenalis, quem tu proxime ſubindicabas, invenio. *Craſſus* tamen pro *Caſſio* an ſupponi illic debeat, dubitari poteſt. Videri poteſt Licinius iſte Caſſii bona poſt proſcriptionem involaſſe. τὸ *lorus* etiam apud Apulejum occurrit, ni fallor, & Labbaei Gloſſas non ſemel. De ſorte illa convivali apophoretorum ſaepe ambigua & jocoſa habes in Suetonii Auguſto: ſed Trimalchio nimis quam ineptus eſt in iis, ut in omnibus. De *ervo* tauris utili, rem Iſidorus hauſit ex rei ruſticae ſcriptoribus. *Opera piſtoria* apud Suetonium quoque occurrunt & in Gloſſis antiquis. Feſtus. *lucunter, genus operis piſtorii.* Sic *dulciarium opus* & *opus lactarium* in Spartiani Heliogabalo. Ad Hyginum quae annotabam, etſi tanti non erant, quia flagitas.

Digitized by Google

tas tamen, ecce tibi. Piget in his tantillis morari. *Franciſcum Junium* ad plures abiiſſe e Britanniis nunciant. Ego poſt biduum triduumve, bruma jam remittente, Vianam cogito. Vale, vir amiciſſime. Hagae Com. CIƆIƆCLXXVII. XII. Decemb.

EPISTOLA CCCXL.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

PRO notulis tuis in Hyginum noſtrum gratias tibi ut debeo, vir magne, ita memini immortales. Sed perſuaſiſſimum, opinor, pridem hoc habes, qui alioqui toties tam munis (agnoſcis Lipſii veneres) in me prorſus immunem neutiquam fuiſſes. Habet nunc te tandem aliquando tamdiu ille deſideratus ſeceſſus, ſed utinam laetum & validum! opto id equidem ex animo, & ſpero etiam, tametſi timide, cum turbidum hoc coelum invalidis corpuſculis, quaſe tuum eſt, non valde videatur amicum. Niſi nauta mihi impoſuit, inſtat jam tempus illud, quo reviſere Hagam conſtitueras, ſanequam avide exſpectat adventum tuum Fulgentius meus, in quo perpurgando immane quantum laboris exhauſi, nunc Lactantio manum admovere coepi, & contendere inter ſe *Reineſii* & *Giſelini* editiones. De *Giſelino*, multo plus mihi promiſeram, quam praeſtitum ab eo comperi. Quippe in ipſo propemodum limine, hoc eſt, ad libri quarti initium ſubſtitit, diffiſus, ut ipſe fatetur, probitati librorum ſuorum. Quo magis tua ex antiquo codice excerpta videre deſidero. Mereretur profecto ille ſcriptor, ut purior, quam hactenus, in manus hominum veniat. Sed ſperare id vix licet, niſi tua ope fuerit adjutus. *Boſchius* noſter ſperare me juſſit ex Bibliotheca *Menzonidae* Hygini Aſtronomicon cum antiquis MSS. collatum. Otium modo & vitam non nimium brevem obtineam a Deo meo, edam & illud aliquando cum Scholiaſte Germanici. Placuiſſe tibi locum ex Iſidoro de aeris Corinthii origine, eſt quod impenſe gaudeam. Inſignis profecto heic ejus, non indocti alioquin hominis nec inepti, fuit incogitantia, quod in re tam aperta ſequi maluit unum delirantem Trimalchionem, quam tot certos hiſtoricos. Mirum, ni hoc quoque, quod lib. xx. cap. 3. ſcribit, *Nam mus terra eſt, unde & humus*, hauſit ex male intellecto loco Petronii, *mus, imo terrae tuber*. Praeterea, ut *corneolum* Petronius hominem ſolido & bene compacto corpore dixit, ita ille lib. XVI. cap. 3. *cornea corpora nauticorum*. In eodem Fragmento (pag. 36. Ed. Blaw.) *nihil ſine ratione facto* legitur. An τὸ *facto* in *fasio* recte mutarint, nonnihil addubito. *Scripto* ſane & *lecto* dixit Horatius, Feſtus in *nare*. *Natare igitur eſt ſaepius nare, ut dubitare, factitare*. Leidenſis Bibliothecae membranae, quibus ad tempus uſus ſum, *dictare, factare*. Quam puto genuinam eſſe lectionem. Admonet me Feſtus alterius loci Petroniani, qui pag. 33. legitur. *Timeo, ne jam concepta ſint*, hoc eſt, pullum conceperint, in pullum coierint. Putes ad eundem modum *conceptam alvum* dixiſſe Feſtum

in *Egeriae*. *Quod eam*, inquit, *putabant facile conceptam alvum egerere*. Sed Leid. cod. habet *alvo*. Unde ſuſpicor ſcripſiſſe, *conceptum alvo egerere*. Sic *alvo ejicere* dixit in *Exterraneus*; *Scraptas* idem vocatas ait mulieres nugatorias & deſpiciendas. Videtur mihi idem vocabulum reſtituendum Petronio, & legendum, *non pluris eam facies, quam ſcruptam*, ἀντὶ τȣ̃ *ſportam*, quod editiones praeferunt. Sed de eo tu, mi Patrone, videris, qui unus intelligis Petronium. Vale multum. Scribebam Delphis Batav. a. d. XII. Kalend. Februarias Anni CIↃIↃCLXXVIII. qui ut tibi feliciter decurrat, deum immortalem veneror.

EPISTOLA CCCXLI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

VIX tandem, poſt continua valetudinis infirmae avocamenta bibliothecam excutere datum eſt, non quidem omnem, majori tamen ex parte. Quapropter promiſſi reus nunc mitto Aſtronomica Hygini cum quatuor ſcriptis codicibus Lutetiae a *Jano Vlitio* olim collata, quorum tres Petaviani, quartus Regiae bibliothecae. Aldinam editionem ſi non vidiſti, & hanc libens ſuppeditabo: Addidi & fabulas Hygini, quae ſtudiis meis olim inſervierunt, quamvis non magnae rei, ſi quid fortaſſis inde ornamenti editio tua mutuari poſſit, quod perexiguum aut nullum potius fore praevideo. Habes & Lactantium, ſeu quicunque eſt, qui argumenta fabulis Metamorphoſeon Naſonianarum addidit, collatum cum pervetuſto codice Florentino. De vetuſtis ejuſdem editionibus quod ſperare te juſſeram, nunc falſum me fuiſſe video. Sola enim haec, quam mitto, argumenta fabularum exhibet, cum tres quatorve hac vetuſtiores operum Naſonis editiones ea non agnoſcant, aliter ac eram opinatus. Ante Majas Kalendas Thermas Germanicas ſum aditurus, ut valetudini conſulam, tu interea utere, ut lubet, his libris. A Cl. *Daumio* parum opis exſpectandum Fulgentio e Barthianis Schedis invitus audio. E quibus haec mittit excerpta ad paginas editionis Comelianae. Ob ea, quae ad Petronium proxime annotabas, plurimum te amo, quae meis animadverſis ingens ornamentum accedent. Paterculum typis ſuis nuper deſcripſit *Elzevirius*, cui notas breves addidi, quae tamen quando lucem ſint aſpecturae haud ſatis ſcio, quod ſubitanea *Elzevirii* in Britannias profectio opellam hanc abruperit. Vale, vir praeſtantiſſime. Vianae ad Leccam CIↃIↃCLXXVIII. prid. Kal. April. Gregor.

EPISTOLA CCCXLII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

ERgo evenit hoc, quod de valetudine tua metuebam ego, vir illuſtris? Nimium inique, ſi dicere fas eſt, comparatum eſt cum rebus humanis. Valido & vegeto ſunt corpore inutilia terrae pondera, quae nata, ut eſſent, crederes: viri ſapientes & ornamenta aevi ſui cum morbis & doloribus tantum non perpetuo confliɛtantur. Vix adeptus plenum robur ſuum animus eſt, cum langueſcit illico corpus. Abſtinendum tamen ab iſtis querelis, ne quis coelum, ut ſapere videamur, vituperare nos forte dicat. Quos ſtudiis noſtris ſuppeditaſti libros, praeſtantiſſimi ſunt profecto, & auro contra non cari. Lactantium longe alia exhibet facie Florentinus ille codex cum vulgatis a te commiſſus, ut & vetus Naſonis editio, comes ei data. Imo, niſi multum fallor, expreſſa iſta ex codice illo eximio; adeo in omnibus conſpirant. Niſi tu nevis, mi patrone, τὸ κείμενον, quod textum vulgo vocamus, ex illa editione deſcribi faciam, & ſicubi in minutiis quibuſdam variet, ex tuis excerptis emendabo. Quaeſo te, de propoſito hoc noſtro quid ſentias, & ubi excuſus ſit liber iſte (eſt enim, ut noſti, ἀκέφαλος) reddas nos certiores. Quod de notulis noſtris mentionem facis, etiam id animum tuum indicat, homini huic praeter omne ejus meritum inſigniter faventem. Memini ſcripſiſſe me aliquid de *ovis conceptis* apud Petronium, & quaeſiſſe ea occaſione *τὸ conceptum* an alibi active reperiatur. Inveni poſtilla in Maronis culice, *Foemineum concepta decus.* Sed locus is an menda omni vacet, non meum eſt judicare, ſed tuum. Dubito nonnihil, an miſerim tunc temporis locum inſignem & plane mirificum, qui eſt apud Tertull. libr. ad Scapulam cap. 4. *Sathanam in omni averſatione & aſpernatione & deteſtatione pronuncias.* Idem alterum hunc, etſi non tanti momenti, non ſpernendum tamen, ejuſdem libri cap. 6. *Cujus es totus, qui tibi omnia eſt.* Pro Barthianis conjecturis gratias cum Cl. *Daumio*, tum etiam tibi memini longe gratiſſimas. Meliores ſunt, quam pleraeque illarum, quae in ejus libris publicatae ſunt. Sed in prooemio *Melos quoddam carminis expectorabat*, non valde arridet; cum *expectorare* veteres pro pellere & abigere ex pectore uſurparint. Certe *expectabat* praeferam. Sed verbum id non puto ferendum in Petron. cap. XVII. *Attoniti exſpectavimus lacrymas ad oſtentationem doloris paratas.* lego, *adſpectavimus*, fleverat enim jamdiu iſta nequiſſima. lib. I. cap. 18. *Mercicurium* elegans eſt. cap. 25. *amabiliſſimus auctor* probarem protinus, ſi certum eſſet, de Teio loqui illum Anacreonte. Sed non unus eo nomine celebratur a veteribus. lib. II. cap. 6. *Improviſibilis latro* probo. Etſi non ignoro *impoſſibilem* pro impotente, & *impoſſibilitatem* poni pro impotentia apud hoc genus ſcriptores. lib. II. cap. 15. *In femore inſuit*, cum pridem & mihi in mentem veniſſet, inveni poſtea idem quoque in margine libri Tolliani.

lib.

lib. III. cap. 9. *Aliena fulcando ſua utilius paſcunt.* Vehementer placet. Viſum ab Iſidoro Fragmentum Tragurianum, nullus, opinor, dubitas amplius. Facit ad hoc probandum forte etiam illud lib. VI. Orig. cap. 5. *Romae primus librorum copiam advexit Aemilius Paulus.* Tametſi ita etiam Obſequens cap. 43. *Ne unquam Romae reverteretur*; & quod ex veteribus hauſiſſe videtur Chariſius Gram. lib. II. *domi venit.* Gregorius Dialog. lib. III. cap. 4. *Corinthi devenit.* cap. 6. *Appiae carpebat iter.* Sed ibi viam potius intelligit. Soloeciſſat ergo non ſolus Trimalchio, cum dixit, *Capuae exierat.* Sed quando in publico videbimus Trimalchionis coenam, tuis commentariis tam luculenter illuſtratam? dici vix poteſt, quam avide ab omnibus, quibus hae deliciae cordi, exſpectetur. Vale multum & diu vive feliciter, decus unicum literarum. Scribebam Delphis Batav. poſtrid. Nonas Apriles Anni CIƆIƆCLXXVIII.

EPISTOLA CCCXLIII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

Litteras tuas quo frequentiores hoc acceptiores ad me perferri, non eſt quod abs te dubitetur, cum ſemper emolumenti ac profectus nonnihil ſtudiis meis inde accedat. Nam quod iis reſcribo quandoque tardius, tota valetudinis culpa eſt, quae nolenti ut plurimum imperat, ac officiis praeſtandis ut deſim, facit. Lactantium, ſive quicunque is eſt, qui argumentis jam olim fabulas Metamorphoſeon Naſonianas illuſtravit, non ingratum tibi veniſſe eſt ſane, cur impenſe gaudeam. Quamquam metuo, ut manum meam in iis, quae mihi ſoli ſcripſeras, ſatis aſſequaris. De editione ejus libelli ſtatues pro arbitrio. Ipſarum Metamorphoſeon cum inter numero propemodum infinitos, quos oculis meis uſurpare contigit, in pulvere veterum bibliothecarum, codices nullum viderim hoc S. Marti Florentino exemplari praeſtantiorem, de argumentis, quae in membranis recentioris notae foedum in modum ſunt interpolata, quamquam in pleriſque codicibus ſcriptis Naſoniani operis deſiderentur, facile per te judicabis. Vidi in Bibliotheca Magni Ducis Laurentiniana haec argumenta in codice chartaceo ſeorſim deſcripta ſine Naſoniano poëmate, cum hoc titulo, *Donati breviatio fabularum Ovidii.* Typis deſcriptam editionem Venetiis opinor eſſe procuratam Anno MCCCCLXXXVI. quod alicubi in ipſo codice a typographo deſignatum invenies. *Ova concepta* apud Petronium interpretabar pro pullis in ovo conceptis, ut foetum in utero materno conceptum apud alios ſcriptores. Codex Maronianus foediſſime depravatus eſt etiam in antiquiſſimis membranis, quominus editis in publicum ejus exemplaribus credendum. Vale Vianae XVI. April. CIƆIƆCLXXVIII.

EPI-

EPISTOLA CCCXLIV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Viaeam.

DE Lactantiano exemplari quae docuiſti me proxime, ingratiſſimus merito dicar, ſi non protinus, quam mihi grata acciderint, ad te reſcribam, vir illuſtris: tametſi vereri interdum ſubit, ne crebra iſta interpellatione impudentiae incurram crimen, vel ex ruſticis illis eſſe videar, qui verba honoris non intelligunt. Sed tu pro reliqua indulgentia tua ſumma illi, quo te proſequimur, amori, quicquid heic deliquimus, non aegre, ſpero, donabis. Amo te quidem, ut familiarem, ſed eo non minus, ut virum maximum, & ſaeculi hujus aeternum decus, ſuſpicio & veneror. Utinam modo diu te nobis, ſed vegetum magis, quam ab aliquo jam tempore, & valentem fata ſervent, quo praeclara illa ingenii tui monumenta, quae in ſcriniis adhuc habes, communicare cum orbe literato tibi liceat. Illorum, quae ad Hyginum congeſſi, brevi ſpecimen me primum ſperare juſſit ex typographia ſua *Lerſius*. Quod ideo ſignificandum tibi putavi, quia id juxta mecum gaviſurum nullus dubito. *Boſchius* noſter edere parat Phaedri fabellas; in quas ſi nonnulla, quae nunquam antehac ſint vulgata, poſſideas, ea ut ſuppeditare illi velles, rogare me comiter ſuo nomine juſſit. Per valetudinem tuam fieri, quo minus deſcribere hactenus potueris, quae ad coenam Trimalchionis tam docte & eleganter commentatus es, dici haud poteſt, quantopere doleam. Cum hiſce diebus ridiculo illo carmine, quod judicium coci & piſtoris inſcribitur, me oblectarem, advertit me iſte verſiculus,

Me ſterilem Niobe, linguam Philomela rogat me.

Sed *ſtericula* aliorum non diſplicet in Petronii illo loco, ubi Tragur. Codex exhibet, *ſteriliculam*, quaſi τὸ *vulva* eſſet intelligendum. In eodem poëmate inveni etiam *coptoplacentas:* Ita enim in illo verſu legendum,

Nos facimus populo ſtudioſi coptoplacentas.

Comptolacentas perperam ediderunt. In Petronianis pridem editis vereor ut ſana ſatis ſint illa cap. 131. *Totoque corpore in amplexum ejus immiſſus non precantis uſque ad ſatietatem oſculis fruor.* Mallem, *non deprecantis*, vel *non recuſantis.* cap. 86. *Ad hoc votum ephebus ultro ſe admovit, & puto vereri coepit, ne ego obdormiſſem.* Praeferam, *obdormiſcerem.* cum ὑπερσυντελικῷ uti pro imperfecto Afrorum ſit. Tu haec me doces? inquies. Sus Minervam? nihil minus, mi patrone. Sed amorem tibi meum, quo ſcriptorem illum proſequor, oſtendo, ſi tute inter alia & eo paulo magis ſtimulere ad tuas in eum animadverſiones publicandas. In Phaedrum conjecturas meas, quas pluſculas *Boſchio* ſuppeditamus, brevi admodum videbis publicatas. Sed poſt tot tantorumque virorum in iſta arena exantlatos labores, nimis improbum fuerit, adhuc inde velle ſperare laureolam aliquam; quam tamen noſtrorum in Hyginum & reliquos My-

thologos commentorum editionem non omnino deſperamus. Vale multum, & diu vive feliciter, nobiliſſime & humaniſſime Heinſi. Delph. Bat. a. d. v. Idus Majas Anni CIϽIϽCLXXVII. *Vervejus* ille, qui tertianos heic docebat, vocatus eſt hinc ad Gaudani Gymnaſii regimen.

EPISTOLA CCCXLV.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

SErio tandem cogitare typographum de Hygino tuo in publicum dando, quod narras, vix credas, quanta voluptate me perfuderit hic nuntius. Scriptor quod non longe ab initio operis [3] *Axenum* recenſeat inter fluvios, alias, puto, ſubindicavi locum vacare mendo. Deſignari enim hoc nomine Euxinum pontum, qui Ἄξεινος, & licentia Poëtica Ἄξινος olim ſit nominatus, ut teſtantur cum alii ex antiquis, tum Naſo in Ponticis, *Dictus ab antiquis Axenus ille fuit*. Uti inde liqueat quodammodo haec, ut multa alia, e Graecorum commentariis ab Hygino, vel quicunque Mythologiae hujus auctor eſt habendus, eſſe deprompta. At quis locus Euxino, inquis, inter fluvios? Certe fluvii nomen latius ſe extendit apud Graecos Poëtas, quam Latinos. Praeſertim cum Euxini aquam marina dulciorem eſſe, ac proinde gelu facilem in modum concreſcere veteres obſervent, compluribus ſeptentrionis fluviis in eam ſeſe exonerantibus. Magis mirum utique, quod Heſiodus in Θεογονίᾳ, ὠκεανὸν ποταμὸν dixerit, & Apollonius Rhodius lib. IV. Aegeum mare ſimili modo Ἀγαίῃ ἰδάμασιν ἰεισάμενος ποταμοῖο. *Boſchium* noſtrum de Phaedro edendo cogitare ſi reſciviſſem maturius, poterant nonnulla a me congeri, ornamentum qualecunque operi latura. Hunc ſcriptorem cum ſuis illuſtraret lucubrationibus Cl. *Schefferus*, complura ſuggeſſi, quae ille annotatis ſuis majorem partem inſeruit, nec tamen omnia. De nonnullis certe poſt profligatam editionem a me monitus, quae cum perſcripſiſſem, negavit eas litteras ſibi fuiſſe traditas. Ut lib. v. Fab. LXXXVI. ubi bis *verum* pro *verrem* legitur. *Verrem ſubeſſe pallio contenderent*, &, *pervellit aurem verri, quem celaverat*. Ibidem codex ſcriptus Pithoei, *multis onerant lancibus*, non *laudibus*. Quomodo editum oportuit. Mittebant enim munera eſculenta ſpectatores in lancibus actori ludorum aut gladiatori, ſi cui favebant. Vetus Epigramma in Catalectis Martiali adjudicatur a *Scaligero*, cujus initia, *Cum traheret Priſcus, traheret certamina Verus*. Habes ejuſmodi munera multa a Domitiano, *quod licuit lances donaque ſaepe dedit*. Sic & in ſacris apud Maronem, *lanceſque & liba feremus*. Ibidem legendum, *Facturus ludos quidam nobiles*, aut ſi vulgatum retinemus, ita capiendum τὸ *nobilis*. Ibid. l. c. Pithoei, *Et deriſuros non ſpectaturos ſites*. lege, *jam favor mentes tenet, Ut deriſuros non ſpectaturos ſcias*. Vale 12. Maji CIϽIϽCLXXVIII.

3 Vide Munckeri notas ad Hygin. pag. 5.

EPI-

EPISTOLA CCCXLVI.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Viānam.

VIvere tam memorem noſtri ut gaudeo vehementer, ita dolet mihi ex animo adhucdum cum iniqua valetudine te conflictari, mi Patrone. Sed dabit, ſpero, benignum numen huic quoque malo brevi finem. De *Axeno* quae obſervaſti, erudita omnino ſunt, ut omnia tua. Gratias pro illis tibi habeo, quas debeo, immortales; nec minores pro donato mihi Velleji tui exemplari: quod perquam avide una cum tribus illis, quae *Wallio* & *Bleiſwiciis* deſtinaſti, indies exſpecto. Quae in Phaedro feliciſſime reſtituiſti, ea cum *Boſchio* protinus communicavi. Hagenſem illum bibliopolam hominem ſcito eſſe inſignis levitatis, ne quid in eum dicam gravius. Quid enim? novem jam vel decem ſunt menſes, cum mea opera commentario perpetuo illuſtratos ſuſceperat excudendos Mythologos, quos inter Principes eſſe noſti Hyginum & Fulgentium. Illud opus cum per amanuenſes deſcribendum illi curaſſem, & jam jam primum ejus praeli habiturum me ſperarem ſpecimen, ecce ibi derepente ille nebulo minutulo typo Graeco deſtituram cauſatur ejus officinam, cujus opera uſurus eſſet; nec adduci poſſe, ut tantum impenſarum faciat. Etſi credo hominem mentiri improbe, vide tamen mihi puerilem temeritatem condicentis, quod an praeſtare poſſit, ipſe ignorat. Haec ideo apud te queror, Heinſi nobiliſſime, cum quia ego favere te, etſi praeter omne meritum meum, ſtudiolis noſtris, habeo perſuaſiſſimum, tum etiam quod unus literarum tantum in hac noſtra Belgica pater es & Princeps, ſed & literatorum patronus unicus. Inter illos tametſi nomen meum cenſeri haud poſtulo, bonae tamen mentis profiteri cultum non nimis arroganter poſſe videor. Nec alia mihi mens fuit, cum primum publicare illa, quae ad fabularem hiſtoriam illuſtrandam congeſſeram, te audendi auctore, conſilium cepi. Quid nunc das conſilii, pater? Typographi illi majorum gentium *Elzeviris* vel *Hackii* ab infimi ſubſellii magiſtello vix credent quicquam poſſe proficiſci, quod aetatem ſit laturum, niſi tu iſtam opinionem ex animis illorum evelleris. Quod occaſione data, ubi volente bono deo cum ſalute redieris in gratiam, facturum te aliquando non deſpero. Alioqui, ſi heic nihil fit, ad aliquem ex Germanis, quibus vilior eſt opera typographica, decurrendum erit. Nam tot vigilatas noctes Vulcano ſi temere dedero, aequo fortius videri poſſim ulciſci dolorem meum. Hyginus cap. 134. ubi fabulam de nautis Tyrrhenis narravit, addit tandem: *unde Delphini Tyrrheni ſunt appellati, & mare Tyrrhenum eſt dictum. Ryckio* noſtro videbatur legendum, *unde Delphini turſiones ſunt appellati.* Sed tu iſtis verbis, *ex illa Tyrrhenorum transformatione originem ducere Delphinos, qui in mari Tyrrheno adhuc ſunt frequentes*, velle illum antehac me docuiſti. At poſtea apud Senecam Agamem. verſ. 451. cum legerem: *Tyrrhenus omni piſcis exſultat ſalo.* h. e. Delphin, ſuſpicari

coepi *Tyrrhenum piſcem* κατ᾽ ἐξοχὴν dictum Delphina. Eſt mihi lis cum *Perizonio* de loco Servii ad Aen. III. 466. *Jupiter quondam Hebae filiae tribuit duas columbas humanam vocem edentes* &c. Cenſet ille errare Servium, & perperam Hebae filiam facere ex Thebe Jovis nutrice, de qua Hyginus cap. 275. Etiam a Silio hanc deſignari libro III. extremo, cum canit: *In gremio Thebes geminas ſediſſe columbas.* quod non nego. Sed in Servio nihil eſſe mutandum arbitror niſi τὸ *Hebae* in *Thebae*. Thebae enim Aegyptiae ſecundum quoſdam a *Thebe* Jovis filia dictae, ut multis docet Tzetzes ad Lycophron. pag. 180. Ed. Steph. Idem Servius ad ejuſdem libri verſ. 111. Corybantes *Jaſonis* facit filios. quam legiſſe alibi genealogiam haud memini. Forte corrigendum, *Apollinis* ex Tzetz. in Lycophron. pag. 19. Sed de hoc tu, rogo, per otium attentius cogites, ut & de verſiculo, quem ex Seneca modo produxi. Deus te mihi & omnibus bonis per multos adhuc annos conſervet. Delphis Batav. a. d. v. Idus Junias Anni CIƆIƆCLXXVIII.

EPISTOLA CCCXLVII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

Utrum tibi pro aureolo Vellejo illo prius, an pro data tam benigne opera, in promovenda editione Mythologorum noſtrorum, gratias, vir illuſtris, agam, ut anxius haereo, ita immortales utroque nomine debere me cum facile video, tum lubens agnoſco. Quae ingenua & ſimplex confeſſio, ſi recte novi incomparabilem humanitatem tuam, pluris tibi erit, quam quaelibet, ut ut compta & nocte meditata oratio. Tametſi a nequiſſimi illius typographi refrigeratus aliquantulum ſum perfidia, non deſiſto tamen, quae affecta utcunque habeo, praeſertim autem commentarium Fulgentianum, in quo deſcribendo nunc multus ſum, exaſciare pro mea virili. Etiam Lactantianis argumentis jam manum admovere coepi, videorque in illis integritati priſtinae reſtituendis vel praecipuum operae facturus pretium, adeo quo magis Venetam tuam evolvo editionem, eo evidentius ſe prodit praeſtantia MS. illius codicis, cujus a te nobis ſuppeditata excerpta. Phaedrum ſuum non ante dies caniculares, quod ſcholis habendis, ex aliquo jam tempore valde diſtrictus fuerit abſoluturum ſe autumat *Boſchius* noſter. Typographum interim, qui curas ejus excudat, in hoc oppido inveni. Caſtigationes tuas Vellejanas judicio prorſus admirabili conſcriptas ſumma cum voluptate nec minore fructu paene jam omnes evolvi. Dignus ſane erat tanto vindice politiſſimus ſcriptor, ad quem etiam a me triviali Critico inter legendum annotata obiter olim nonnulla, quorum heic [1] mitto guſtum, ſed ad palatum tuum parum, opinor, facientem. Petro-

1 Non operae pretium viſum ſchedam, in qua quaſdam ad Vellejum conjecturas ſcripſerat, hic adjicere, cum omnes paene ad verbum curis ſuis ſecundis, grata cum *Munckeri* mentione, inſeruerit *Heinſius* & mox Epiſtolis ſeqq. reſponderit.

Digitized by Google

troniana tua, opus tam delicatum, ut prodiiſſe vix quicquam crediderim elegantius, utinam tandem aliquando committeres publico! Ex quo a te primum conciliatae mihi, fuere epulae illae Trimalchionis, ſaepius exinde cum heröe iſto, & quidem ſuaviter coenavi. Nondum triduum eſt, cum haec inde mecum tuli analecta. Cap. 33. *Timeo mehercules ne jam concepta ſint. tentemus tamen. Si adhuc ſorbilia ſunt, ſorberi poſſunt.* Poſtrema duo vocabula etſi in vulgatis non comparent, addita tamen a Petronio ſuſpiceris, ut ſtulta oratio ſtultitiam proderet Trimalchionis. *Ova concepta* pro illis poni, quae in pullum coierint, mirari non immerito antehac videbar. Repperi tamen poſtilla non diſſimilem in modum *ovum abortivum* dici a Martial. lib. VI. 93. Cap. 41. *Staminatas duxi, & plane matus ſuum.* Pro *ſtaminatas* eſſe legendum *heminarias* a te, ni fallor, didici. τὸ *matus* vel *mattus* vindicat etiam Ciceroni *Salmaſius* inter variorum notas ad Martial. lib. VII. 72. Cap. 36. *Carpe, carpe.* Juvenal. Sat. IX. 109. *Archimagiri, Carptores.* Schol. *Infertores, qui illata carpunt.* malim, *infertores, & qui* &c. Neque enim *infertores* iidem & *Carptores.* Cap. 36. *Magiſter ejus ſibi placens ſit.* Convenit huc quod in Gloſſ. Philox. legitur, *ſibi placens*, αὐθάδης. Cap. 50. *Statuncula.* Vet. Gloſſ. Fragmentum a Barthio publicatum Adverſ. lib. XXVIII. 19. *Icomiſna, vel Icoſma, ſtaticulum, ſtignia.* lego, *Iconiſma* & *Statunculum.* illa *vel Icoſma* a librario videntur profecta. Etiam *ſignum* pro *ſtignia* malim. Quanquam nec hoc abſurdum. Cap. 78. *Certe in loco adhuc ampheras habebant.* lego, *in loro*, vel *ambo.* Sed prius verius puto. Cap. 72. *vero, vero, inquit Habinnas de una die duas facere nihil malo.* Volui antehac, *ego vero.* ſed *vero* pro *etiam* vel *ita* ad eundem modum ab initio periodi ter poſitum oſtendit a Cicerone ipſo *Giphanius* Append. Obſervat. pag. 283. Simile ergo illud in editis: *Ita, ita, inquit, Quartilla.* Quae deinde ſequuntur, niſi orationem infinitivam pro ablativo, ut loquuntur, accipi placet, vel de induſtria ſoloecam orationem tribuit Habinnae, ita ordinem: *nihil malo, quam de una die duas facere.* Plura erant, & longe his, credo, ineptiora; ſed abuti otio tuo diutius non audeo. Vale. Delphis Batav. poſtrid. Nonas Quinctiles Anni CIↃIↃCLXXVIII. *Bleiſvicii* pro Vellejo gratiſſimas tibi meminerunt gratias. *Wallio*, cum forte is Amſtelaedami id temporis eſſet, *Elzevirius* ipſe dederat eum libellum.

EPISTOLA CCCXLVIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

Quid reſponſurus ad illa ſit, quae commendare nunc nuper ei de meliore nota es dignatus, *Elzevirius* tuus, vir magne, avide valde exſpecto; nec minus nobiſcum ampliſſimus *Kinſchotius*, qui & ipſe pro caetera humanitate ſua cauſam noſtram apud hominem illum egit perquam diligenter. Sed hoc tute ſatis noſti, ut ſcribi a me nihil ſit neceſſe. At reperiſſe me heri puto, quod

quod mitti ad te, niſi multum fallor, & placeo mihi nimium, ipſe non indignum judicabis. Noſti quaeſiſſe te antehac, quid in Petronii fragmento eſſet, Cap. 45. *non eſt mixcix.* Torſi me diu, nec tamen quo mitterem ſuſpiciones invenire poteram. Nunc dejerare auſim, ſcriptum fuiſſe, *non eſt cimbix.* κίμβιξ eſt μικρολόγος ϖεὶ τὰ χρήματα, homo parvi animi & contracti, ſordidus, illiberalis. At hoc ipſum eſt, quod heic flagitat ſententia. Ejuſdem Fragm. Cap. 53. *Ortum ex aedibus naſte villici. Nocte* ediderunt Patavini. perperam. Scribendum, *Naſtae.* Servile id nomen etiam apud Martialem occurrit lib. IX. ep. 88. *Modo liberum eſſe juſſi Naſtam.* Cap. 71. *Quemadmodum te juſſi.* Exturbant e Latio phraſin iſtam *Scioppius* Diſſert. de Stylo Hiſtor. *Voſſius* Conſtruct. Cap. 36. *Gronovius* ad Martial. lib. IX. ep. 66. Latine ergo non ſcivit Hyginus meus Cap. 196. *Nam juſſit eos, ut in feras beſtias ſe commutarent.* Nec Appulejus in Floridis. *Aegrum jubet ut bono animo ſit.* nec Cyprianus Singular. Cleric. *Qui ergo nos juſſit, ut in ſacris ſuis cum foeminis triumphemus;* Nec Quintil. Declamat. tertia: *Ferres dicentem, juſſit me tribunus?* Hinc *juberi quid aliquis* dicitur, cui aliquid imperatur. Quinctil. Declam. V. *Quid imprecer homini, qui primus fecit, ut pietate juvaremur?* Corrigit Gronovius, *ut pietatem juberemus.* Omnino legendum, *ut pietatem juberemur.* Sequitur paulo inferius: *quamquam & huic jubetur neceſſitati pietas veſtra ſuccurrere.* Eodem Cap. *ne effluant vinum. Effluat* correxerunt Patavini. Fruſtra. *effluere* active uſurpatum eſt, ut *emanare.* Incertus auctor de Ortographia. *Emanat fons ſive terra aquam, id eſt, gignit & producit.* Catal. lib. I. *Effluas dulcem liquorem comparandum nectari.* Pithoeus emendat, *ut pluas.* nihil erat neceſſe. Cyprianus pag. 108. Edit. Gryph. *Quod in mentes noſtras dominus influxit.* Minucius Felix Octavio: *Licet terram fundaverint pondera, licet mare influxerit liquor.* Cap. 63. *Et qui volebat poterat Jovem iratum tollere.* Omiſerunt ut ſupervacuum τὸ *poterat* Patavini. Ego legerim, *Et qui, ſi valebat, poterat.* Cap. 53. *Puerum juſſit per gradus in ſumma parte odaria ſaltare.* An ſcripſit? *juſſit ire per gradus & in* &c. Cap. 67. *Stateram afferri & circulatum* &c. lego, [1] *& ſingulorum pondus approbari.* Cap. 68. *Abjectum aut diminutum clamorem.* Videtur oppoſitio flagitare, *adjectum.* Cap. 57. *Lamellulas paravi.* lego, *lamnellulas.* Cap. 61. *propter res venerarias.* Corrigunt *venerias*, nihil puto neceſſe. *Venerari* eſt ἀφροδισιάζειν apud Hyg. cap. 73. Occurrit eadem vox apud Cyprian. Tract. de Aleat. *Scimus quoniam foris maleficus & venerarius.* Quo loco Venerarium eſſe putat Pamelius, qui veneratur idola. At mihi certum legendum ibi eſſe, *venenarius*, h. e. φαρμακὸς. Reſpexit locum Apocalypſ. XXII. verſ. 5. Inter caetera opuſcula, quae eidem Cypriano adſcribuntur, eſt *diſpoſitio coenae* valde illa ridicula, & tanto viro indigna. Initio ejus legitur: *Igitur, qui temperius loti in Jordane, adfuerunt in convivio. Tunc commundavit Naaman, aquam ſparſit Amos.* Pro *temperius* procul dubio legendum, *temporius.* ſed *commundavit* perperam in *commendavit* mutat Rigaltius. *Commundare menſas* memini me nuper reſtituiſſe etiam Petronio. Inter cibos, qui in coena illa poſiti ſunt, *Polypum accepit Pharao, turpitudinem*

Lea.

1 Ita *Tilebomius* jam conjecerat.

Digitized by Google

Lea. An *turpitudo* heic eſt aeſchrophagia Petronii? non dixerim. Lego, *torpedinem*. Vale multum, mi patrone, & vive diu feliciter. Delphis Bat. Poſtrid. Kalend. Sextiles Anni CIƆIƆCLXXVIII.

EPISTOLA CCCXLIX.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munkero.

Delft.

RUbore tacito equidem mihi ſuffunduntur ora, quoties cogito, quod fit frequentiſſime, reſponſum a me deberi ad tuas epiſtolas, eaſque ut fruge plurima rerum refertas, ſic mihi perquam acceptas. Sed virium mearum non eſt legem valetudini & diuturnae & perquam incommodae dicere, quae me hactenus ab officio, quod tibi praeſtitum unice voluiſſem, invitum avocavit. Augurabar adhoc fore, ut *Elzevirius*, quocum egeram per litteras de Mythologis tuis ſuo praelo committendis, reſponſi nonnihil ad me daret, qui quia ſpem meam fruſtrari pergit pertinaci ac inſueto ſilentio, recurrendum duxi ad opem *Graevii* noſtri, ſi is forte apud ſuos typographum operi tuo indagaret. Sed & ille negat quemquam eo impelli poſſe, poſt tentamenta ſedula, quod per hanc temporum calamitatem a manifeſto lucro pleriqe deterreantur: cauſatos praeterea, Hygini Schefferiani plurima in bibliopoliis paſſim inveniri exemplaria, nec mercem hanc ſatis eſſe vendibilem. Certe a *Plumero* bibliopola impetrare non potui, ut Valerium Flaccum a me recognitum, & jam ante annos complures, typis ſuis det publico, miſſa ante ſex menſes jam in eum praefatione, quam paene cum convicio urgebat ipſe & flagitabat aſſiduus. Sed & *Elzevirius* apud me alioſque queſtus eſt per chartae inopiam fieri, ne Holſtenianis in Stephanum Byzantium annotatis edendis manum admoveat, quod facturum ſe ſpoponderat anno proxime decurſo, eamque cauſam eſſe, ut nec *Gronovii* Livium abſolvat, nec in Cicerone *Graevii* noſtri pergat, ut pridem coepit. Incipiunt nunc adfulgere pacatiora tempora, quae ſpondent fore, ut minus difficultatis poſthac ſit devorandum iis, qui rei litterariae ſcriptis ſuis, ut tu, egregie laudabiliterque conſultum eunt. Scripſi heſterno die denuo ea de re ad *Ryckium* noſtrum, multiſque obteſtatus ſum, omnem uti moveret Lugduni lapidem, ſi quis illic inveniri poſſet librum editurus: nam in illo uno reliquum omne ſpei nunc vertitur. Si hic quoque fruſtra erimus, non diſſuaſerim, ut Fulgentio Lactantioque typographum circumſpicias, Hyginum ſervaturus, dum ex hiſce temporum anguſtiis nonnihil emergamus. Ad Vellejum quae annotaſti, lubenti equidem animo, ut tua ſoleo, perlegi. Nam quod multa laude cumulas opellam hanc noſtram, ſubitaneae nec ſatis meditatae ſcriptionis calore primo in publicum prolatam a deſtituto libris paene omnibus, benignitatis tuae id omne eſt, & eximii adfectus, quem mihi ſoles praeſtare, non mei meriti. Multa exinde ad limam revocavi exaſciata, addidique prioribus, poſtquam copia mihi facta eſt bibliothecae meae, ut opuſculum ter-

Digitized by Google

tertia parte nunc auctius caſtigatiuſque poſſit publico permitti: libro II. cap. 7. apud Paterculum *τὸ factum* tuebatur eodem modo, quo tu, Cl. *Graevius*, nec repugno. Cap. 33. *& qui* pro *ut qui* dederunt perperam operae typographicae: quae non hoc uno loco peccarunt in mea editione, nam *qui* Rhenani codex quoque praefert. Mox *Neuterque ab eo qui arguebatur*, valde mihi arridet. Cap. 68. *umbram facit* de eo diligentius cogitabo. Cap. 76. *eo fraudabo* placet. nam *τὸ in* plurimis locis ab inſcita manu eſt inculcatum. Cap. 85. *ne dubites*, ſic & ego legebam, ſed aberravit, ut ſaepe alias, typographi manus, qui *non* pro *ne* dedit. *Ut ne* (vel *ne*) *dubites*. Cap. 87. placet conjectura tua, ſed *τὸ immorſum* nolim mutari, quod curis ſecundis uberius adſtruxi. Sic apud Symmachum lib. I. Ep. 24. *admorſus. ne libellus tuus admorſu duri dentis uratur*. Nec habeo quod caeteris a te obſervatis opponam: facitque guſtus horum omnium tam delicatum, tamque exquiſitum, ut reliqua, quae ad hunc ſcriptorem annotaſti, flagitare auſim. Complura ex meis retractavi. CIↃCIↃLXXVIII. 3. Novemb.

EPISTOLA CCCL.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

UT laetius accidere mihi nihil potuit, quam quod ex literis tuis ſuaviſſimis perſpexi, quam conſtanter & longe ultra meritum meum in ſtudiolis noſtris fovendis perſeveres; ita acerbiſſimum contra fuit, quod adhuc conflictari iniqua te valetudine eaedem nuntiabant. Sed dabit, ſpero, tandem, dabit finem huic quoque malo aliquando dei benignitas: quam eo nomine, id quod unum poſſumus, votis & ſuppliciis ſollicite fatigamus. Quod irritus omnis fuerit labor, qui hactenus in quaerendo typographo, qui Mythologica noſtra excudat, a nobis eſt adhibitus, in eo agnoſcere me oportet inſignem fortunae, vel potius fati mei iniquitatem. Quid enim reputem aliud? Ecce etiam *Johannes Somerus*, Amſtelodamium illum dico Bibliopolam, etiam ille *Somerus* ſpem noſtram fefellit, tametſi non ſua culpa. Febri enim exſtinctum virum optimum magno cum dolore accepi. Spero tamen fore, ut haeredes impleant, quod ille morte praeventus praeſtare minus potuit. Staturus enim bona fide promiſſis videbatur, cum ultro operam ſuam obtulerit. Sed miſſis ingratis iſtis & funeſtis, redeo ad literas tuas, quae in manus profecto nunquam ſumo, quin deoſculer. Tam mellea earum ſuada, tam erudita oratio, ut dictatas ab ipſis Muſis cenſeas. Quod conjecturam noſtram *non eſt cimbix* non omnino abſurda tibi viſa fuit, inſtar hoc quamlibet magni mihi operae eſt pretii, tametſi libens fateor tuum *myxus* loco illi fore non paullo accomodatius. Sed libet ſcire de [1] *vavatone*, qui tamdiu nos exercuit, quid tandem feceris. Venit nuper admodum in mentem *Bobatorem* ſcripſiſſe forte Petronium. Gloſſ. Philox. *Bobantes*, *Κομῶντες*. *Boba-*

[1] Vide notas noſtras ad Petron. pag. LXIII.

Bobari ſive *Baubari* eſt βαΰζειν, ὑλακτεῖν. Proprium hoc canum quidem, ſed ita tamen, ut perquam crebro ad homines transferatur. Etiam Batavi noſtri *een Keffer* garrulum appellitant. Sin minus hoc arrideret, non ineptum videbatur *blatone*, ut prima ſyllaba perperam fuerit geminata a librario, quemadmodum in *babecelis* pro *bacelis*. Gloſſ. Philox. *Barbo*, βάκηλος. leg. *baro*. Gloſſae eaedem: *Blato*, ματαιολόγος. *Vaniloquus*, *blato*, ματαιολόγος. Cap. 64. *Inter quam riſum*. lego, *interque ea cum riſu*. Cap. 66. *Saucunculum*. lego, *lucunculum*. De quo Scaliger ad Feſtum. Cap. 69. *niſi omnia iſta defacta ſunt*. Scheff. *de Karta*. Puto poſt τὸ *de* excidiſſe vocem. Cap. 71. *Valde enim ſalſum eſt* conjiciebam, ſic pag. v. *inſulſum eſt*. τὸ *in* abſorbſit praecedentem vocula terminans. Cap. 62. *mihi in animo in naſo eſſe*. Acutiſſime tu quidem, vir ingenioſiſſime, *mihi anima in ano eſſe*. Sed vide, ſi defendi, quod ego antehac volebam, *mihi anima in naſo eſſe*, illo Anacreontis poſſit od. VII. Κραδίη δὲ ῥινὸς ἄχρις ἀνέβαινε. h. e. *tantum non animam agebam*. κραδίη enim ibi, quod heic anima. Cap. 61. *Et ipſius mappas implevimus*. leg. *& ipſi noſtras mappas*. natum vitium ex compendio ſcripturae. Cap. 67. *au*, *au*. Male iſta mutat Schefferus. Agnoſcitur illa interjectio a Chariſio ſub finem lib. III. & ſaepe apud Terentium occurrit. Cap. 76. *Haec jactura mihi guſti fuit*. an *gutta?* Caeterum, quoniam tam benignus nugarum noſtrarum es interpres, non dubito, quin aequi boni ſis facturus, quae praeter ea, quae proxime mittebam, [1] ad Vellejum annotavi. Velleji tui exempla non ante venditurus dicitur *Elzevirius*, quam ea, quae ex Voſſiana editione adhuc reſtant, diſtracta fuerint. Quod ſi ita &, te ſciente fit, addere interim non incommode caſtigationibus tuis alterum libellum poſſis, qui curas ſecundas exhibeat. Ex Vlitianis illis excerptis, quibus beneficio tuo utor, vix credas, quam multa aliis hactenus inviſa eruerim. Pro guſtu ſit hoc unicum exemplum. legitur lib. II. Aſtron. cap. 2. *Poſtea autem de ſeptem ſtellis, ut Parmeniſcus ait, quinque ſunt a quibuſdam aſtrologis conſtitutae, ut urſae ſpecies non ſeptem ſtellis perſiceretur*. *Micyllus* cum Sanctandreana, *quinque & viginti ſunt*. quod firmant mſſ. 2. quanquam lib. III. cap. 24. XXI. numerat. Schol. autem Germanici XXIV. Sed nec dum reſtitutus integritati eſt locus, niſi mox legas cum 3. MSS. *Non ſeptem ſtellarum*. h. e. ſeptemtrionum. Qua lectione quid apertius? Qui ſigno illi figuram ſeptentrionum dabant, VII. id ſtellis, qui autem urſae, XXV. deformarunt. Miſere heic haeret Cl. *Schefferus*. Vale multum, unicum muſarum decus. Delph. Batav. Poſtridie Idus Novembr. Anni CIↃIↃCLXXVIII.

Fragm. Petron. cap. 62. Quid eſt *Sudor mihi per bifurcum volabat?* an per nates & crura? Nam inferiora hominis in duas partes, velut furca bidens, diviſa ſunt. Horat. I. Sat. 9. *mihi ſudor ad imos manabat talos*.

1 Et hic ſequebantur quaedam in Vellejum conjecturae, quarum nulla erat, quae non legitur in Heinſii curis ſecundis a me in lucem prolatis.

EPISTOLA CCCLI.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfis.

DOmo aliquamdiu abfui; hinc altum inter nos tanto jam tempore ſilentium, cujus cauſam in me redundare non ſine multo rubore equidem agnoſco, Munckere clariſſime. Interim curas frequenter meas occuparunt Mythologi tui, quos ut vehementer cupio in lucem prolatos quamprimum videre, quod jubebant proximae tuae ſperare, ita metuo ne *Someri* typographi nuper e vivis ſubducti res, quas ſatis conturbatas reliquiſſe dicitur, ſpem noſtram aut differant ad tempus, aut omnino fruſtrentur. Ad Petronii Trimalchionem rarus deverto, cujus tamen tuae litterae, omni ſemper eruditione cumulatae, deſiderium acuunt atque accendunt nonnumquam. De *vavatone* ſeu *vavatore* congeſſi olim varia, ſed in quibus parum mihi ſatisfecerim. Fit quippe veriſimile omnino, non tantum Graeca complura huic libello inſerta fuiſſe, ſed Oſca etiam nonnulla, mendoſe poſt deſcripta a librariis. Campanos enim ac vicinos Campanis populos linguae utriuſque praeter Romanam gnaros fuiſſe, unde & *tricor* Ennius ſit dictus, quem Oſca quandoque vocabula annalibus ſuis adhibuiſſe conſtat, haud te praeterit. Nunc propemodum perſuadeor ut credam, formatum a Campanis *vavatoris* vocabulum, ex ſono, quem infantes recens nati primum edunt, *va va*, unde & *vagire* & *Vaticanum* agrum ac Deum Varro derivare contendit apud A. Gellium. Noct. Attic. lib. XVI. cap. I. ut *Vavator* ſit infans, quomodo *baubator* a ſono canis. Porro *babaecali* cum bis apud Arbitrum in fabula Trimalchionis occurrant, vix mutandi videntur in *baceolos*. Conſervavit id nobis vocabulum Arnobii codex vetuſtiſſimus, & unicus Regiae in Galliis bibliothecae, etſi ante Salmaſianam editionem locus mendoſe ſit circumlatus, qui exſtat libro IV. de Jove. Nec injuria forſan dubitetur, an non apud A. Gellium quoque hi ipſi *babaecali* ſunt reſtituendi, ubi nunc *barbaſculi* neſcio qui circumferuntur. Vale. 22. Januar. CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCCLII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

DE Mythologorum noſtrorum editione, quam curae non parvae tibi eſſe tam amanter ſignificas, ex literis iſtis viduae Somerianae velim ipſe arbitrere quid ſperandum habeamus, mi Patrone. Aut ego profecto nimium ſimplex ſum & injuriae oportunus, aut nunc ludos aliquando facere nos immerentes deſinet fortunae inſolentia. Ut eſt imperitum illud hominum genus, non tam de commentario noſtro, quam de ſiderum Iconibus, quibus exornare, ut vendibilio-

biliorem reddat librum aſtronomicon intendit, videtur ſollicita. Juſſi ut pro archetypis haberet, quas in Arateis Grotius exhibuit: qua de re quid tu ſentias, rogo certiorem me reddas, cum primum poteris. Quod Trimalchionis te coenae creberrime admoneo, id ea fieri tantum gratia velim credas, ut promiſſum tuum de illa publicanda tanto maturius exſolvas. Tu enim non unus tantum ſcriptum illud ingenioſiſſimum intelligis, ſed & infinita in commentario congeſſiſti; quibus promereri poſſis orbem eruditum. Nunc doce me, ſodes, quid illa ſibi velint Cap. 57. *Homini mali iſto.* Schefferus, *maliſto.* Quid ſi reſcribamus *majeſto?* majus eſt magnus, unde Majeſta uxor Vulcani apud Macrobium. Cap. 74. *mihi aſciam in crus impegi.* Miror interpretum nemini in mentem veniſſe eodem proverbio & Apulejum uſum III. Miles. *An, inquit, vulpinaris amaſio, meque ſponte aſciam cruribus meis illidere compellis?* Cap. 52. *demiſſo labare*, Recte Schefferus *demiſſo labro orare.* Idem Apulej. eodem libro: *Quod ſolum poteram, poſtrema dejecta labia, humidis tamen oculis obliquam reſpiciens ad illam, tacitus expoſtulabam*, Cap. 42. *medicus nihil aliud eſt quam animi conſolatio..* locum hunc perperam tentat Reineſius. Quintil. Declamat. VIII. *Fato vicimus, languemus, convaleſcimus, morimur: medicina quid praeſtas, niſi ut juxta te nemo deſperet?* Cap. 39. *Expudoratam frontem.* Cyprian. de ſingularitate Clericorum: *veneranda, pudica, pudorata cum foeminis negotia peregerunt.* Ibid. *Prae mala ſua cornua naſcuntur.* De induſtria ſoloecam orationem tribuit Trimalchioni, uti tu rectiſſime obſervaſti. Sed imperitia fecit, ut ad eundem modum *prae omnem mundum* ſcribat vetus interpres Coſmographiae a Godofredo editae pag. 19. & *vinum habundantem* pag. 17. Cap. 40. *Quas porcus ille ſylvaticus totus glandem comederit.* Malim *lotam glandem* h. e. lautam, delicatam, ut *copo* pro *caupo* aliaque, niſi tamen totam glandem oppoſuit comminutae. Cap. 44. *Populus eſt domi leones.* Sidonius: *cum ſint in praetoriis leones, in caſtris lepores.* Cap. 77. *Satis vivus pervenero.* Malim *provenero.* h. e. crevero. Sed haec hactenus. MSS. illos codices, quos cum Hygini aſtronomico contulit *Vlitius*, video in pleriſque locis aſſerere editionem Morellianam, quam & ille ſequutus eſt, qui Sanctandreanae praefuit. Hinc in magna ſum ἀπορίᾳ, utrum textum illud vetus, quod *Schefferus* exhibuit, an vero Morellianum dem exſcribendum. Adjuva me, oro, conſilio tuo. Scribit Fulgentius lib. I. cap. 23. ubi anquiritur, cur fur & celer dicatur Mercurius: *tantum celerius omnibus planetis currit, ut ſeptima die permeet ſuos circulos.* Stant heic contra Fulgentium & ratio & auctoritas veterum. Nam, ut eſt in fragmento aſtronomico, quod Fulgentio adſcribit in Catalectis Pithoeus, *Semonis dii completur circulus anno.* Spiſſiores iſtae tenebrae, quam ut diſpelli a me poſſint. Ut uno faſciculo comprehendatur, quicquid Fulgentii hujus exſtat, Mythologicis & Continentiae Virgilianae fert animus comitem dare etiam libellum de priſco ſermone, quem cum membranis bibliothecae Leidenſis non ſine fructu contendi. Quod inſtitutum meum quin probaturus ſis, nullus dubito. Vale multum, & favere nobis perge, nobiliſſime humaniſſimeque Heinſi. Scribebam Delphis Batav. die IX. Februar. Anni CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCCLIII.

NIC. HEINSIUS

Thom. Munckero.

Delfos.

VIX eſt ut multa quantumvis oratione teſter maximam voluptatem, quam mihi tulit nuntius, de invento Mythologis tuis typographo. Modo ne quid vacillent poſtea: novi enim hominum genus, quod ne fiat, aſſidue premendi ſunt, & inſtandum acriter conditionibus ultro oblatis. Sub idem fere tempus e Saxonia amicus ſcribebat, *Johannis Schefferi* V. C. Commentarios de Militia veterum navali poſt priores curas altera ſui parte adauctos, qui ſuſciperet in publicum emittendos reperiſſe ſe inter ſuos bibliopolam, quem eo acceptiorem habui nuntium, quod ante hoc octennium inveneram apud nos, qui libri editorem cum ſe fore eſſet pollicitus, promiſſis non magis ſtetit, quam veſter ille, a quo tam nequiter deluſus es. De Iconibus non habeo quod dicam, niſi meminiſſe me ab *Hadriano Wallio* noſtro, rerum, ut ſcis, caeleſtium ſatis perito, laudatas illas prae vulgatis, quas apud Coloniam Agrippinam typis deſcriptas aliquando utendas tibi dedi laminas aereas, quibus ſuas illas ex optimis membranis *Grotius* curarat exprimi, apud Amſtelodamios puto alicubi adhuc deliteſcunt, nam poſtea rurſus in publicum fuerunt emiſſae. Sed vix eſt ut reſpondeant formae editionis, quam Someriani parant haeredes. Sed hac de re agendi tecum ſupereſt puto tempus: quando inchoabunt operae, ut auctor tibi ſum, a Mythologis. Nam Aſtrologica Hygini peculiarem tomum conficient, ſi Scholiaſten Germanici his addendum cures. Fulgentii reliqua opuſcula quae chartas non multas occupabunt, nihil puto impedit, quominus caſtigatiora per te prodeant. In libello de priſco ſermone fucum facere nonnunquam is videtur, prolato plurium auctorum teſtimonio, qui direptis jam tum per Gothos ac Chriſtianos bibliothecis, nunquam exſtiterunt. Nunc ad Petronium cap. 52. *demiſſis labris orare* vel *rogare*. *Demiſſis labris* etiam apud Terentium habes. & apud Senecam controv. III. *demiſſis labris modeſta*. Iſtis cap. 77. *Satis vivus pervenero* Chironium & prorſus inveteratum ulcus inhaeret, aut fallor tamen, aut non infeliciter jam olim me expedivi ex hoc loco, cujus mendum omne reſidet in *ſatis*. Sub quo latet certa pecuniae ſumma, quam ab illo haeredibus relinquendam fore praedixerat Mathematicus. Excutiamus igitur litterarum ductus omnes hujus vocabuli. Si pro *at* reponimus *ad*, nam haec duo non in membranis tantum, ſed marmoribus antiquis paſſim confunduntur. Poſt primam autem literam *ſ* inferendum *i*. habes *ſi ad*. pro *is* repone *HS*. & habes *mille ſeſtertia*. per *HS*. enim ſeſtertia deſignabant veteres, cui linea ſuperducta mille denotat. Sic paſſim veteres membranae. Ut totus locus ſit ſcribendus hoc modo, *Quid ſi contigerit fundos Apuliae jungere? ſi ad HS trecenties vivus pervenero*. Nam ſic & in fragmentis jam olim editis locutus eſt noſter, *ſi ad HS trecenties ſalvus pervenero*. quid arbitrere de

Digitized by Google

de hac conjectura exſpecto ſententiam tuam. Proxime agebamus de *vavatore* aut *babatore*. Opinabar vocabulum eſſe in magna Graecia a plebe corruptum, ἀπὸ τοῦ βαβάζειν, & ſane ſic Itali hodieque ἀπὸ τοῦ βαμβαίνειν ejuſdem ſignificationis, in uſu habent *bambino* infantem: Nam ab inarticulato infantium ſono multa ejuſmodi formabantur. Sic μάμα, πάππα, ἄτατα aliaque. Κακκᾶν apud Ariſtophanem. Unde Latinum *cacare*. Sed de his hactenus. Vale, vir praeſtantiſſime, & me, quod facis, perge amare. Vianae ad Leccam CIƆIƆCLXXVII. 16. Februar.

EPISTOLA CCCLIV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

FAciam, ut jubes, mi Patrone; calcaribus aſſidue, ut quam primum manum operi admoveat, urgere non deſinam hominem. Quod non diſplicuiſſe ais, quae ad Petronium obſervabam proxime, eo animum mihi addidiſti, ut denuo periclitari auſus ſim ingeniolum meum. Male habet procul dubio, quod legitur Cap. 39. *Orbis vertitur tanquam mola*, *& ſemper aliquid mali facit.* Quid ſi reſcribamus? *ſemper aliquid miracli facit:* infr. cap. 47. *portenta aliqua facturos.* Sequitur ibidem: *nihil ſine ratione facto.* Mutarunt poſtremam vocem in *facio.* Nollem factum. Feſtus in *nare. Natare igitur eſt ſaepius nare*, *ut dictare factare.* Sic habent membranae codicis Leidenſis. Ejuſdem notae eſt *ventare* apud eundem Grammaticum. *Scriptare* & *lectare* apud Horatium. Sed hoc leviculum eſt, ut & illud cap. 35. τὸ *rienes* non fuiſſe mutandum in *renes.* ἀρχαϊκὸν enim *rien*, ut jam olim Feſtus, & non uno loco Chariſius annotarunt. Nec placet, quod cap. 58. *nec tibi parſero* legit *Reineſius*; nota interrogantis perficit ſententiam: *Nec tibi par ero?* Cap. 35. *ejuſmodi methodio laetus.* Annotat *Douza*, *methodium* pro methodo, id eſt, fictione ſive ludificatione poni. Non improbo quidem. Sed miror nec ullum alium ex tot interpretibus monuiſſe *methodia* recenſeri inter ludorum vocabula in notis Tyronis pag. 173. Cap. 44. *Larvas ſic iſtos percolopabant.* lego, *percolaphabant.* Amat illam compoſitionem noſter, ut ex verbis *percoqui*, *perbaſiare* aliiſque apparet. *Colaphare*, colaphis caedere, ut *alapare* dare alapas, unde *alapator.* Gloſſ. Philox. καυχητὴς *Alapator*, minus novum hoc verbum, quam, *naufragare*, quo cum noſtro etiam Cyprianum ſermone de orat. Domini uſum comperi. *Naufragaverunt*, inquit, *a fide.* Cap. 27. *Ruſſea tunica.* Chariſius lib. I. *Ruſſeum Grammatici non magis dicendum putant*, *quam albeum aut praſineum*, *ſed ruſſum & album & praſinum.* Nihilo magis ergo, quam Petronius, Grammaticos audivit Palladius lib. IV. tit. 13. *Colores hi praecipui*, *badius*, *aureus*, *albineus*, *ruſſeus* &c. Ruſſeum ergo aeque bene dicitur ac ruſſum, ut *Iantinum* & *Iantineum* in notis Tyronis pag. 59. *Coccinum* & *Coccineum* in Scholiis ad Juv. Sat. III. verſ. 283. *Carbaſinum* & *Carbaſineum* apud Nonium cap. XIV. *Aprinum* & *Aprineum* apud Hyg. cap. 69.

 quo-

quomodo *apruna apragineum* (leg. *aprugneum*) viſitur ſcriptum in notis Tyronis Cap. 28. non ſatis ſanum videtur *ſudore calefacti*. fort. *vapore*. Palladius de balneis lib. 1. tit. 40. *Fortius vapor inter anguſta luctatur*. Sed quid eſt apud illum ſcriptorem ejuſdem libri tit. 18. *Baſellis altioribus impoſitas*. an ſcripſit *Beſalis?* βήσαλον enim eſt later coctus, unde *Beſalia* apud Chariſium lib. 1. Non minus torquet me iſte locus, quam *comula betalis* apud Petronium. Cap. 58. *Staminatas duxi*. Quomodo tu iſtum locum emendes, quamquam nihil tuis in eum obſervatis ſit eruditius, non ignoro, vir nobiliſſime; non poſſum tamen facere, quin narrem tibi, quid nuper admodum mihi in mentem venerit, *ſtaminarias* nempe, voce a τῷ *ſtamen* deducta, videri poſſe appellare potiones meracas, ut continuet figuratam orationem, qua caldam potionem dixerat veſtiarium. Laberium in *Stâminariis* noſti laudari a Gellio lib. XVI. 7. Cap. 64. *Plena manu*. Lucianus in Aſino: παίειν ἀθρόᾳ χειρί. *Naſtae* vocabulum, Cap. 53. quod villico Trimalchionis ibam aſſertum, ſumptum videri poſſit ex Homeri Iliad. B. ubi Amphimachi frater ita appellatur, cujus & Auſonius meminit Epitaph. Heroum XVII. ſed haec hactenus. Quae boni ut conſuleres multis rogarem, niſi jam dudum tua mihi comitas quidvis garriendi, dummodo de literis ſit ſermo, indulſiſſet licentiam. Tua illa emendatio *ſi ad* HS ∞ *vivus pervenero* quantivis omnino pretii eſt, & vere palmaria. Si nihil aliud in Petronio reſtituiſſes, operae tamen mihi pretium feciſſe videreris vel unius iſtius loci tam felici correctione. Nec aliter, ſat ſcio, videbitur rei literariae proceribus, qui jam diu eſt cum exſpectant, ut ad Trimalchionis illas epulas a te invitentur. Ego nunc multus ſum in Hygini Aſtronomico, nec, ut ſpero, fruſtra. Quanquam hîc illic occurrant nonnulla interdum, in quibus ante egregie ſudandum ſit, quam me expediam. Inter illa eſt etiam iſte locus lib. II. cap. 6. ubi περὶ τοῦ ἐνγόνασιν agit. *Exiſtimatur Aegeus ſub eo ſaxo Pelopium enſem poſuiſſe*. Ita edidit Micyllus, quique ſecuti ſunt, ſed Morell. Soter & Sanctandreana *Ellopium enſem*. Veneta omnium antiquiſſima *Elopium*. MSS. Codices diverſimode *Elopis*, *Allopium*, *Hellopium*. An Pelops eum enſem antea poſſederit? [1] Plane aqua heic mihi haeret. Vale multum & diu vive feliciter. Scribebam Delphis Prid. Nonas Martias Anni CIƆIƆCLXXIX.

1 Heinſii epiſtolae nos defecerunt abhinc, ſed quid reſponderit ipſe *Munckerus* ad illum Hygini locum narrat.

EPISTOLA CCCLV.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

PRO Marone tuo, quem inter amicos reliquos etiam ad me pervenire munus voluiſti, debeo omnia benignitati tuae, mi Patrone. Carmen ei praefixum plenum revera deo, nec ſine horrore a me legitur. *Sic ubi fata vocant*. Noſti caetera. Sed abſit omen. Veniebat hoc ex eo in mentem, quod lecto fuiſſe

fuiſſe te affixum tam diu audiebam ſanequam invitus. Spero nunc laetiora, & morbum illum, qui remittere nuper coeperat, jam plane eſſe profligatum. De Mythographorum meorum editione quid ſperandum habeamus, ex *Bernardi Someri* Eccleſiaſtae Amſtelodamenſis, viri perhumani & mihi amici, ut arbitreris ipſe literis, mitto eorum exemplum. Primum folium, ceu ſpecimen quoddam, ante duos jam menſes excuſum eſt. Cum ſperarem deinde fore, ut redux a Mercatu Francofurdenſi ſerio tandem aliquando manus operi admoliretur bovinator ille, denuo cauſſari ſolemnia coepit: Sed inter taedia illa tam moleſta hoc unum me recreat, quod eum nactus ſum nunc ἐργοδιώκτην, quem ſummopere revereatur, quique omnia apud eum poſſit, adeo ut metuendum nihil habeam, ne forte rurſus ad ingenium redeat, ubi dicta venerit dies. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. Quae in fragmento Traguriano me docuiſti, talia ſunt, qualia omnia tua, id eſt, ex latentibus literis, quae omnino requiruntur ad illud ſcriptum emaculandum Sed cum Cap. 69. pro *ſtigmam habeat* repoſuerunt *ſtigma* Patavini, locum non emendarunt, ſed corruperunt ἀρχαϊσμὸς enim eſt, ut Cap. 44. *nec Schemas loquebatur.* cum Cap. 39. reſcribere tentarem, attendebam quod Trimalchio ait, *coelum fieri taurulum* & ſimilia. id quod revera miraculoſum eſt. Quod Aſtron 11. 6. a te excogitatum eſt *Cecropium* veriſimillinum videtur: ego certe nihil invenio convenientius. Caeterum in Aſtronomico illo dici haud poteſt, quam multa detexerim ulcera, quae Aeſculapiorum noſtrorum oculos hactenus fugerunt. Dabo in hac charta ſpecimina quaedam ex tribus primis capitibus lib. 11. cap. 1. *A quibuſdam Aetolorum.* Emendo *aepolorum*, hoc eſt, caprariorum, ex Eratoſth. cap. 1. & Theon. in Aratum pag. 7. qui Eratoſthenem ad verbum deſcripſit. Schol. Germ. *Quae dum in montibus vagaretur, a quibuſdam paſtoribus apprebenſa, cum puero adducta eſt ad Lycaonem. Cetei filiam:* Ita & Veneta. Micyllus & alii dederunt *Caetei.* MSS. 2. *& Caetei.* Putes ſcripſiſſe *Heraeei*, & mox *Heracea.* Ἡραιεὺς enim dictus fuit unus ex Lycaonis filiis. Vide Apollod. Lib. 1: pag 163. ed. Commel. Forſan & in Prologo ſcribendum, *& Heraeeum* pro *Caeteum.* Cap. 2. *Heſtiea. Heſtiaea* Soter. *Iſtoe* Veneta. *Hiſtoe* MSS. 2. ex Vlitianis, ut & uterque Morellianus. Atque ita omnino ſcribendum. Ἴστοὶ enim Graecis eſt. Eratoſthenes cap. 2. Ἀγλαοσθένης δὲ ἐν τοῖς Ναξικοῖς φησὶ τροφὸν γενέσθαι Διὸς Κυνόσουραν, εἶναι δὲ μίαν τῶν Ἰδαίων Νυμφῶν, ἀφ' ἧς ἐν μὲν τῇ πόλει τῇ καλουμένῃ Ἴστοις τοῦτο ἦν τοὔνομα. &c. *Hiſtoe* ergo ἴστοὶ, ut *paralleloe* παράλληλοι cap. 4. lib. 1: *Eutygrammoe* εὐθύγραμμοι, *antoecoe* ἄντοικοι cap. 2 & 4. Fragmenti veteris, quod Cenſorino tribuitur: ſervavit rectam ſcripturam Germanici Scholiaſtes. *Agathoſtenes in Aſiaticis carminibus Cynoſuram dicit Jovis fuiſſe nutricem, unam de Idaeis nymphis, a qua in Cretae oppido Hiſtoe Nicoſtratus conſtituit portus, & circa eum locum fuiſſe cynoſuram* Pro *portus* lege *portum* ex Eratoſthene, unde haec deſumpta. Videtur Hyginus in vitioſum codicem incidiſſe, & legiſſe apud Eratoſthenem, vel alium ex Graeculis, ἀφ' ἧς μὲν τῇ πόλει τῇ καλουμένῃ &c. Sed quomodo a nomine Cynoſurae dici poteſt urbs Hiſtoe conſtituta? quae in illis nominibus appellationis ſimilitudo? Scripſit ergo, aut certe ſcribere debuit, *Ab ejus quoque*

Digitized by Google

que nomine in urbe, quae Hiſtoe vocatur a Nicoſtroto & Sodalibus ejus conſtituta, & portum, qui ibi eſt, & agri partem majorem Cynoſuram appellatam. Ibidem *Conſtituerunt, & non arctum, ſed plauſtrum* &c. Locus ſine dubio mendoſus, cum nulla inde elici ſententia tolerabilis poſſit. Soter dedit, *conſtituerunt, non arctum* &c. Micyllus & alii, *conſtituerunt, quod non arctum* &c. Agnoſcet manum ſuam Hyginus, ſi τὸ *quod* ex alieno in ſuum locum revoces & ſcribas, *conſtituerunt, non arctum, ſed plauſtrum nominaverunt, quod ex ſeptem ſtellis* &c. Deinde *Quinque & viginti.* Ita recte Soter & MSS. 2. quamquam Hyginus infr. lib. III. cap. I. XXI. tantum, Scholiaſtes autem Germanici & Theo in Aratum pag. 7. XXIV. numerant. Quod non videre ſe ait vir doctus, unde ſtellae iſtae viginti quinque veniant, id ei ignoſcendum eſt, cum vitium, quo ſequentia infecta ſunt, turbet ſenſum. Reſcribe ergo, ut videas, quid velit auctor, *ſeptem ſtellarum* ex MSS. 3. pro *ſeptem ſtellis.* Sententia eſt eos, qui ſigno illi figuram ſeptentrionum dederint, VII. id tantum, qui autem urſae, XXV. deformaſſe ſtellis. Cap. 3. *Terram inveniſſe ferentem.* Emenda *veniſſe ferentem.* Eratoſthenes: τὴν Γῆν ἐλθεῖν φέρουσαν τὰ χρύσεα μῆλα. Schol. Germ. *Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis.* Stabiliunt eam emendationem MSS. 2. Haec in guſtum ſufficiant, cui caetera ut reſpondeant, praeſtabo. Vale, vir Illuſtris, & favere ſtudioſis noſtris perge. *Wallius* tuus ſalvere te peramanter jubet, & pro Marone gratias tibi meminit gratiſſimas. Delph. Batav. Prid. Kalend. Quint. Anni CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCLVI.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

QUod ſerius, ac debui, ad ultimas, omni profecto humanitate affuſim cumulatas, reſpondeam, ne mireris forte, mi Patrone, ſcito & me ex aliquo jam tempore minus crebro adverſa conflictatum valetudine: quae etſi necdum plane reſtituta eſt, remittere tamen jam coepit, & ſperare me jubet meliora. Etiam de te meliora exſpecto, quam augurari videris; opto quidem certe ex animo, & Deum immortalem veneror, ut per multos adhinc annos incolumem te praeſtet bono publico literarum, quarum pater tu & Princeps. Sed de his ſatis. Quod ſpecimen eorum, quae in Hygini Aſtronomico obſervavi, non diſplicuiſſe tibi ſignificas, eo non parum acuiſti diligentiam noſtram, quam ne quis deſiderare merito poſſit, ſedulo annixus ſum. Ex editionibus Aldina antiquioribus illam tantum poſſideo, quae prodiit anno M CCCCLXXXV. quam deinde Pariſiis denuo exſcribendam dedit Anno M CCCCCXXXVI Ludovicus Vives: ſed nec alteram triennio antiquiorem, nec Aldinam vidi unquam. Feceris ergo rem animo tuo ad quovis modo de publico bene merendum promptiſſimo non indignam, ſi cum veteres editiones citas, tum excerpta antiquorum codicum, quae inventa in armariis tuus ſcribis,

bis, uſui noſtro ad tempus indulſeris. Fulgentii mythologi inſpexi quicquid eſt fere antiquitus editorum. Unum illum Baptiſtae Pii inſtructum notis fruſtra hactenus quaeſivi. Ac Germanici Scholiaſtae nonnullae mihi editiones ſunt, Hervagiana Anni MCCCCCXXXV. Morelliana Anni CCCCCLIX. Leopardi manu hic illic caſtigata. & Pariſina Anni M CCCCCLXXVIII. Edam eum libenter, ſi praeclara praeſidia illa, quae dives bibliotheca tua poſſidet, impetrare potuero, ſed una cum Germanico ipſo, & ſeparatum a reliquis Mythographis. Emendatio in Dicty Cretenſi palmaria omnino eſt. Nec laude minori digna altera illa in Petronii Traguriano fragmento. Ignorantiam iſtiuſmodi archaïcae ſcripturae non unum corrupiſſe veterum ſcriptorum locum perſuaſiſſimum habeo. Inter illos numerare liceat etiam Fulgentium noſtrum, ad cujus cap. 7. lib. III. ita commentatus ſum. *Iſchiadicos.* ἰσχιδιακὰς Graeci appellant. Aliter *Iſchiaci* dicuntur, quomodo *Iſchiacos* heic repraeſentant 4. antiquae edd. Vide Gell. lib. IV. cap. 17. Sunt autem ἰσχία τὰ ὑπὸ τὴν ὀσφὺν ἐξ ἑκατέρων τῶν μηρῶν ὀστᾶ, ἐν οἷς ἔγκειται τὸ ἱερὸν ὀστοῦν, ut ait Schol. Theocriti ad Eid. VI. Sed MS. Leid. habet *Sciaticos.* Gloſſ. *Scia enim femur dicitur, unde Sciatici, qui ibi infirmantur.* Atque ita omnino credo ſcripſiſſe Fulgentium. Nam & Theodorus Medicus *Sciaticum morbum* dixit pro *Iſchiadicum.* *Sciaticam* vocat interpres Bingizlae. Sic *ſcias* pro *Iſchias* eſt apud Capellam, & σχίον pro ἰσχίον in vett. Gloſſis, obſervante Voſſio in commentariis de vitiis ſermonum, & Salmaſio ad Pall. Tertull. pag. 133. Ad eundem modum *ſcara* pro ἰσχάρα dicitur a Junioribus medicis, *ſtrio* pro *hiſtrio* in Gloſſis Iſidori. *Spania* pro *Hiſpania* in Chron. Gothorum ejuſdem, Anonymi Coſmograph. pag. 37. Ed. Godofr. & in epiſtola Pauli ad Rom. cap. 15. Tale etiam eſt *ſtera* pro *hyſtera*, de quo Reineſ. ad Fragm. Petron. Tragur. *Sciaſin* vocat morbum Iſchiacorum Macer ille neſcio quis lib. 1. cap. 2. *Sic ſciaſin curat, ſic ſumptum menſtrua purgat.* Cap. 8. *Sciaſin quam Graeco nomine dicunt.* Eodem capite & *ſteram* pro *hyſteram* habes: *dicitur atque ſterae cauſas ſiccando juvare.* ut & cap. 3. *Conjunčto ſibi ſterae ſi ſubditur herba.* Unde *ſtericus* pro *hyſtericus* cap. 1. *duritias levat ſtericas, pellitque tumores.* Quae loca peſſime corrupit Cornarius. Cl. *Schefferum* diem ſuum obiiſſe non libenter intellexi. Nam in tanta paucitate doctorum hominum omnis jactura damnoſa eſt. Ejus conjectura in Petron. Fragm. pag. 59. *aves, aveberis,* pro *habes, habeberis,* nunquam valde arriſit. Puto enim hoc voluiſſe Petronium, ſi habes opes, coleris, frequentaberis, & in aliquo eris numero. Nam χρήματα ἀνήρ, ὁ δὲ πενιχρὸς οὐδὲν πέλεται, ut ille ait: nec recte pag. 38. oppugnat Reineſii emendationem *oricularios ſervos.* Gloſſ. Ibid. *Auricularius, auſcultator.* Sed quid ſibi volunt illa in iiſdem Gloſſis? *Muſiae, nidi ſoricum. Muſiarius, qui per muſia quaerit.* Nec ſana iſta: *Necolatum, ſtultum & elanguentem. Nicolaum, ſtultum.* An ſcribendum *Necoleum?* hoc eſſet, ἄνορχιν, coleos non habentem. Ita *Neſapium* vocat Trimalchio, qui non ſapit: Petronius, *ſi nos coleos haberemus.* Vale multum, vir illuſtris, & favere ſtudiis noſtris perge. Dabam Delph. Batav. a. d. XVIII. Kalend. Septembr. Anni CIↃIↃCLXXIX.

EPISTOLA CCCLVII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

QUominus, ut aequum fuerat, perveniſſe in manus meas, quae Hygini ſuppeditare ſtudiis noſtris exemplaria pro caetera benignitate tua dignatus es, dudum reddiderim te certiorem, in cauſſa fuit morbus pertinaciſſimus, quo per undecim jam menſes graviter affectus fui, ſed tempore hoc autumnali ita debilitatus, ut tametſi mori non potuerim, vivere me tamen vix ſenſerim. Melancholiam eſſe hypochondriacam ajunt [illegible]; unde terribilis orta cordis palpitatio ultimam non raro denunciare mihi diem videtur. Hygini noſtri, cui tandem aliquando ſerio ſe accinxit typographus, excuſa jam aliquot folia; quorum unum, ut chartam & typos videres, mittendum ad te duxi; quod ubi perluſtratum a te fuerit, velim ad me redeat. *B[illegible]* noſtrum Lutetiae, id quod magno mihi dolori fuit, a. d. IX. Kalend. Novemb. Dyſenteria extinxit, ita ut una cum eo ſpes obtinendi codicum Fulgentii, quae in urbis Bibliothecis latent, excerpta nobis perierint, niſi tu aliam viam, qua ea naneiſcamur, indicaveris. Qua aetate ſcriptor is floruerit, juxta tecum ambigo. *Molius* nov-antiq. Lectionum epiſtola LXI. aequalem fuiſſe, vel certe supparem Ruſpenſi epiſcopo, & vixiſſe in Africa arbitratur. Afrum fuiſſe manifeſte arguit ſtylus, idque multis demonſtrare poſſem, ſi opus foret. Sed facimus alibi. Accedit huc, quod Presbyter ille, cui Mythologias ſuas inſcribit, Carthaginienſis fuerit, ut volunt vett. editiones. Id quod & a membranis Leidenſibus confirmatur. Nec diſpliceat forte admodum, quod aequalem fulgentiſſimo illi Fulgentio faciat, qui in Numidia Epiſcopum geſſit, cum ex praefatione lib. I. apparet gravem ejus tempore orthodoxorum fuiſſe perſecutionem, quae alterum illum vel inprimis nobilitavit. Adverterunt me ſtatim, ut primum in manus Planciadem hunc cepi, verba illa pag. 2. *Quia nunquam eſt malum immortale mortalibus, tandem domini regis felicitas adventantis velut ſolis crepuſculum mundo, tenebris dehiſcentibus, pavores abſterſit.* Quis ille *Dominus* ſive *Domnus*, ut membranae vett. habent, Rex? Gloſſa interlinearis codicis Leidenſis Zenonem intelligendum monet. In quo etſi errat, apparet tamen inde, circa quae eum tempora vixiſſe aeſtimatum olim ſit. *Locherus* rectius, meo quidem judicio, Hildericum innui cenſet, qui in Africa Eccleſias Orthodoxas reſtituit, epiſcopos ab ejus patre Traſimundo relegatos revocavit. Sed turbat paullulum, quod paullo ante dixit: *Soſpitis in favilla ſilentii raucisonis jurgiorum claſſicis, quibus me Galagetici quaſſaverant impetus. Salmaſius* in ora codicis ſui emendaverat, *Gallogetici* Gallogetae eſſent turba miſcellanea ex Gallis & Getis orti. Sed an ita vocari poſſent Vandali? deinde, an ita loqueretur ſub rege Vandalo? Illud, inquam, turbat me, & item alterum iſtud, quod libellum de Virgiliana continentia & de priſco ſermone ad Chalcidium ſcripſit. Quod

ſi

ſi Chalcidius ille is eſt, qui Timaeum Platonis interpretatus eſt, ut videtur exiſtimaſſe *Geſnerus* in Bibliotheca, & affirmare non dubitat *Godofredus*, cum titulum libelli de Priſco ſermone ita conceptum ediderit; *Fulgentii libellus de Priſco Sermone ad Chalcidium Grammaticum, Platonis Ecphraſtem?* vixerit tempore Conſtantini Magni, ut ex illis non vane colligas, quae Adverſar. lib. XLVIII. cap. 8. congeſſit *Barthius*. Sed ego inclinaverim magis in priorem ſententiam, in qua *Modius* & *Locberus* conſpirant, niſi quod hic epiſcopum illum fuiſſe ſenſerit. Nec longe ab eo, quod ad aetatem attinet, diſcedit gloſſator ille modo laudatus, cum Zeno annis non admodum multis praeceſſerit Juſtinianum, ſub quo Hildericus regnum obtinere coepit in Africa. Caeterum ut aetas hujus ſcriptoris, ita & ipſum nomen controverſum eſt. *Lundorpius* in Homologumenis de Petronio auctorem Mythologiarum appellat *Furium Publicum Fulgentium*; Continentiae Virgilianae, *Fluvium Calpurnium Fluentium*; Libelli de priſco ſermone, *Fabium Fulgentium Planciadem*. Sed fallitur multum vir doctus. Nec diverſorum ſcriptorum ſunt foetus iſta opuſcula, nec auctor eorum Furii vel Flavii habuit nomen. Diſertim etenim vett. membranae *Fabium Planciadem Fulgentium* vocant cum Mythologiarum, tum continentiae Virgilianae ſcriptorem. *Fabium* fuiſſe dictum liquet ex ipſius verbis, quibus de Muſis unam ſe compellantem introducit in Praefatione lib. I. *Eia, inquit, Fabi, Anacreontiais* &c. Nec recte *Placiadem* pro *Planciade* videntur facere vett. editiones, cum *Planciades* in libris habeatur manu exaratis: quod *Voſſio* in de vitiis ſermon. cap. 8. lib. I. videtur factum a *Plancius*. Atque haec ſunt, quae de Fulgentio iſto dicere mecum habui: quibus ſi quis certiora me docuerit, gratias ei meminero gratiſſimas. De illis, quae de Germanico & ejus Scholiaſte promittis, multum amem te neceſſe eſt, mi Patrone. Quod ſi magnus ille in coelo medicus ſanitati me priſtinae reſtituerit, aggrediar eorum recenſionem perlibenter. Nunc doceas me quaeſo, an Tenedos una Cycladum fuerit, ut apud Hyginum noſtrum habetur cap. 276. Iſidor. lib. XIV. 6. Ampelium cap. 6. Oroſium lib. I. *Tenas* reſcripſi in Hygino, eamque emendationem multis veterum teſtimoniis confirmavi, & inter alios etiam iſto Vellej. lib. I. cap. 4. *multaſque in Aegaeo Icarioque occupavere inſulas, Samum, Chium, Andrum, Tenum, Pharum, Delum, aliaſque ignobiles.* An *Parum* ſcribendum pro *Pharum*? ſed Ampelius cap. 6. qui duodecim cycladas cum Euſtath. in Dionyſium pag. 75. numerat, utramque *Paron* & *Pharon* inter eas recenſet. In Hygino advertit me, quod lib. III. in *Delphine* habent cum Morell. 2. codices Vlitiani: *Habet ſupra caput ad verticem verſus.* quia video non placuiſſe tibi in Vellejo lib. II. cap. 101. *Omnibus ad orientem verſus provinciis.* Uſitatius ſane omittitur iſta praepoſitio, ut & *in*, quod tamen addit lib. I. cap. 15. *In palatium verſus.* Ad eundem quoque modum dixit Curtius lib. IV. cap. 7. *In meridiem verſus Arabes ſpectant.* & Salluſt. Catil. cap. 56. *In Galliam verſus caſtra movere.* Vale multum, Heinſi nobiliſſime, vive feliciter. Delphis Nonis Novembr. Anni CIƆIƆCLXXIX.

P. S. Folium Hygini, de quo feci mentionem, *Perizonius* noſter tibi afferet, quod

quod ſi placuerit, ſpes eſt fore, ut nec caetera diſpliceant, utpote magis elaborata, quam illa prima, quae per annum integrum & amplius apud typographum delituerunt.

EPISTOLA CCCLVIII.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

QUod ſperare vix poteram hieme proxime praeterita, qua cum terribilis cordis palpitatio & ſyncope, tum haemoptyſis & aſthma miſerum in modum me afflixere, adhuc vivo, mi Patrone; vivo, inquam, & libros tractare jam rurſus incipio, quanquam valde etiamnum imbecillus. Quid de me porro futurum ſit, novit ille ſolus, qui novit omnia. Interim ſic vivo, ut milites illi, qui ſignum proficiſcendi quotidie exſpectant. Vaſa pridem collegi & ex ſcriptis meis, ſi qua praelo viſa ſunt matura, typographo commiſi, qui abſolutis tandem aliquando Hyginianis, nunc Planciadae noſtro admovere manum coepit. ſpecimen curarum noſtrarum per Cl. *Ryckium* mittendum ad te curavi, unde de reliquo opere facias conjecturam: nam reſponſura ad tuum guſtum caetera promittere poſſe haud vane videor, conſcius mihi laborum, quos iis impendi. Te ſic ſatis belle jam habere, nuper admodum perlibenter ex *Evaldo Rulaeo*, juvene politiſſimo, accepi. Faxit Deus ut diu te ſalus oculis tam placidis aſpiciat. Sed quid agit commentarius tuus in Fragmentum Tragurianum; ſi verum dicendum eſt, injurius videri poſſis in Remp. Literariam, quod tamdiu theſaurum eum premas. Pro eo quod cap. 34. habetur, *tangomenas faciamus*, viſum mihi nuper rectius fore, τέγγε πνεύμονας *faciamus*, hoc eſt, canamus cantilenam illam Alcaei, τέγγε πνεύμονας οἴνῳ, & *volup nobis faciamus. facere* heic pro *dicere* poſitum exiſtimo, ut cap. 62. *Homo meus coepit ad ſtellas facere.* Vetus interpres Lucae cap. XVII. verſ. 18. *Fratribus vale faciens.* verſ. 21. *Vale faciens & dicens.* cap. XXI. *Cum vale feciſſemus invicem.* At ille interpres barbarus eſt. Sed non tam barbarus, quam multis viſus eſt. Culinarium verbum eſt *facere* cap. 47. *Gallum gallinaceum, peutbiacum, & iſtiuſmodi naenias ruſtici faciunt.* Eodem ſenſu uſurpavit Ambroſius libr. de Cain & Abel cap. 8. *Accepit vitulum tenerum & bonum, & dedit puero & feſtinavit facere eum.* Tranſlata illa ad verbum ex verſione Graeca τῶν ό. Geneſ. cap. XVIII. verſ. 7. καὶ ἔλαβεν ἁπαλὸν μοσχάριον καὶ καλὸν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδὶ, καὶ ἐτάχυνε τοῦ ποιῆσαι αὐτό. Phraſin ſacrae ſcripturae non uno loco deprehendi. Legitur Cap. 43. *Niger tanquam corvus.* Pariter in Salomonis Cantico Cap. V. verſ. 11. *Nigrae quaſi corvus.* Cap. 30. *Quid ergo eſt? dono vobis eum.* Ita melius eum locum concipi puto, quam quomodo in pridem editis habetur. *Quicquid ergo eſt dono vobis.* At *donare aliquem alteri* etiam in ſacris frequens eſt locutio. Vet. Interpr. Act. XXII. *donavit tibi deus omnes, qui navigant tecum.* Epiſtol. ad Philem. verſ. 22. *Spero per orationes veſtras donari me vobis.* Sic & Juſtinus lib. XXXVIII. 6. *Ut ne victum quidem*

dem memoriae patris donarent. Valer. Max. VIII. I. ex. 9. *Quorum ſalus propriis obruta criminibus proximorum calamitati donata eſt.* Flor. III. 5. *Ingratiſſimos hominum ſacris ſuis famaeque donavit.* Libros illos, quas utendos a te accepi, ubi voles remittam. Vale, vir illuſtris, & vive diu feliciter. Delph. Batav. a. d. x. Kalendas Sextiles Anni CIƆIƆCLXXX. Belliſſimum eſt illud Trimalchionis pag. 58. *Corcillum eſt quod homines facit.* Non diſſimiliter S. Jobus cap. XII. verſ. I. *Ergo vos eſtis ſoli homines, & vobiſcum morietur ſapientia? Et mihi eſt cor ſicut & vobis.*

EPISTOLA CCLIX.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

DE *Philippo Labbaeo* quod ſcribis, eum in nova bibliotheca ſua MStorum, tanquam hactenus ἀνέκδοτον, proferre praefationem libelli Fulgentiani de Priſco ſermone, miror equidem vehementer, vir nobiliſſime, cum omnes ejus editiones, quas ego quidem conſuluerim (conſului autem amplius decem, & inter illas etiam omnium, ni fallor, antiquiſſimam a Baptiſta Pio anno 1487. procuratam) eam repraeſentent. Verum una cum Iſidoro & Capella ediſiſſe etiam *Bonaventuram Vulcanium*, eundem libellum, nondum venerat in mentem; itaque eo indicio rem longe feciſti mihi gratiſſimam; dabiturque a me opera, ut ejus vel a *Wallio* tuo vel aliunde ad dies aliquot uſuram impetrem. Addidi literis hiſce cum iconum, quibus Hygini Aſtronomicon exornatum ivimus, tum & curarum, quas impendimus Planciadae, ſpecimen aliquod: utrumque, ſpero, aequi boni pro caetera aequanimitate tua facies. Feci iſtud, quod potui pro mea ſapientia, ita ut is, cui minus forte placuerim, non diligentiam, mihi, ſed vel ingenium, vel fortunam defuiſſe, cenſere debeat. Ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ ἡμεῖς ζήσωμεν, prodibimus in lucem proximo vere cum mercimoniis noſtris. Ex Planciade tametſi qua ope MS. Leidenſis, qua diligenti meditatione mendorum vim non parvam ſuſtuliſſe videor; fatendum tamen mihi, reſtare in eo nonnulla, quae a nemine quamvis perſpicace, nedum a noſtra mediocritate, emendari abſque melioris codicis ſubſidio queant. Quod ſi tuo rogatu ex doctis quis hominibus non noſtra, ſed literarum cauſſa, quarum intereſt, ut emendatior & Planciades in hominum manibus verſetur, videre vellet Lutetiae Pariſiorum, quomodo loca nonnulla, unde me non extrico, in MSS. codd. bibliothecarum illius urbis legantur, mitterem ad te illa in ſcedula aliqua enotata. Verum haec ita rogo, ſi commodo valetudinis tuae fieri poſſint, nam oneris imponere tibi quicquam nec volo nec debeo. Quos utendos a te accepi libros, eos faciam ut brevi ad te referat nauta ille, qui quotquot hebdomadis per oppidum hoc Vianam contendit. Interim multum diuque vale, optime & nobiliſſime virorum. Dabam Delphis Batav. a. d. III. Non. Octob. Anni CIƆIƆCLXXX.

EPISTOLA CCCLX.

THOM. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

SI vales, bene eſt, mi patrone, & habeo quod juxta tecum gaudeam. Ego miſer mortalis a veteribus illis malis meis, cordis palpitatione & aſthmate, miſerrime adhuc affligor. Quid putem aliud, niſi ad labores tantum natum me & dolores? A prima adoleſcentia exercita aetas mea fuit: & nunc, ecce, ſtultis modo diebus praeteritis, cum ſapere, hoc eſt, vivere incipio, lenta paullatim tabe in flore ipſo abſumor. Flagellum voces me licet, & miraculum medicorum, ut qui animam tam ſaepe agam, nec moriar tamen. Verum etſi evaſi huc uſque, facturus tamen dubie ſemel ſum, quod minari toties videor. Interim omnis in eo ſum, ut animum quantum poteſt, ne ultimam illam neceſſitatem plus juſto expaveſcat, confirmem. Sed functa iſta miſſa faciamus. Mythographorum meorum, qui nunc ſe nuper praelo tandem aliquando ſubduxerunt, mitto heic, quod meritiſſimo tibi debetur, exemplum. Id boni ut aequique, quemadmodum omnia frivola noſtra ſoles, conſuleres, & cum venia, ſi quando bonas male collocare horas velles, legeres, etiam te atque etiam rogarem, niſi haec talia rogari te multum nolle, perſuaſiſſimum haberem. Additi ſunt faſciculo, quos commodaveras nobis libros, pro quorum uſura quantum tibi debeam vix eſt ut verbis exprimam, cum abſque eorum praeſidio, quod nunc utcunque effeci, fruſtra omnino aggreſſus fuiſſem. Unum ex illis, in cujus margine varias emendationes in Germanico adſcriptas offendi, cum pace tua paucis adhuc hebdomadis retinebo. Vale multum, vir illuſtris, & favere nobis perge. Scrib. Delph. Batav, a. d. VII. Kalendas Aprilis Anni CIↃIↃCLXXXI.

EPISTOLA CCCLXI.

PHIL. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

CUM priſtinae illiuſque eximiae humanitatis tuae memor, vir illuſtris, ante hos ſex menſes denuo amicitiae tuae fores pulſarem, forte fortuna per abſentiam tuum accidit ut voto illo meo exciderem. Dedi nihilominus tum operam, ut ſi minus ore, at ſcripto ſaltem te compellarem, relicto in aedibus veſtris, tanquam ſummae obſervantiae & promptiſſimi obſequii mei obſide, Orpheo noſtro; de quo non dubito, quin ad manus tuas pervenerit. Huic primo igitur obſidi adjungo nunc etiam alterum, Imp. nempe Carolum Magnum, non minore ſcholarum, quam totius olim Europaei orbis cura ac regimine inſignem. Lege, quaeſo, ſi tanti putabis, & judica, an aliquod ſaltem ope-

operae pretium fecerim, poſt tot erecta mihi (ita enim ſemper credidi) tropaea a *Matthia Bergio* in Phaedro Rittershuſii pag. cxx. a *Philippo Melanchthone*, a *Martino Cruſio* paſſim, & inter tot alias ut inprimis a *Daniele Heinſio* τῷ πάνυ, cum ſequenti hoc unico carmine,

Nunc Grajo ac Latio, nunc Belga ludere verſu,
Ille unus tali Revius ore fuit.

tum univerſo peplo ſuo Graecorum Epigrammatum. Te tanti parentis pari filio auctore ut pergam in hoc incepto ulterius, vel etiam calamos hoſce meos Graecanicos protinus incidam. Vale, vir illuſtris, & in meliorem quaeſo partem audaciam & confidentiam hanc meam interpretare. Dabam Harlemi XVII. Decemb. Anno C. cIↃIↃCLXXIV.

EPISTOLA CCCLXII.

NIC. HEINSIUS

Phil. Munckero.

Harlemum.

ET Orpheum & Carolum Magnum Graeco abs te carmine expreſſos, cum Latinis nonnullis additis, vir praeſtantiſſime, fuiſſe mihi traditos ſcito. Utrumque munus habui profecto, ut debebam, acceptiſſimum. Video enim te veteres illos in utraque lingua certiſſimos caſtigatae locutionis magiſtros ubique in numerato habere, eorumque ad imitationem ſcripta tua componi. Ut jam plane talem te agnoſcam, qualem *Gronovius* noſter olim praedicabat, in familiari apud me colloquio. Quo iniquius fero, non fuiſſe me domi, cum ad nos accedebas ſub aeſtatem decurſam proxime. Nec diffido tamen fore, ut compoſitis in tranquilliorem ſtatum rebus domeſticis, Harlemum quandoque excurram, te prae caeteris illic compellaturus, quem mihi propius conciliatum cupio. Nam nunc ne liceat uberiori indulgere ſermoni, per morbum coërceor, qui ita remiſit, ut omnem hactenus animi contentionem excludat atque averſetur. Vale & mihi favere perge. Hagae C. cIↃIↃCLXXIV. XX. Decemb.

EPISTOLA CCCLXIII.

PHIL. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

POST motam mihi, vir illuſtris, a *Daniele Heinſio*, incomparabili Parente tuo, ſalivam, hoc eſt, jam inde a juventute mea, plus quam epoptarum ſuſpiriis inſpicere deſideravi Aldi Manutii Platonem, Leoni X. oblatum, eidemque praefixum admirandum illud *Marci Muſuri* carmen Graecum, cujus ille beneficio & meritis ab exilii ſui latebris Epidaurenſis repente Archiepiſcopus emicuit. Priore autem anno demum accidit, ut Leidae in Baſileenſi quodam

dam exemplari in praedictos illos *Muſaei* cothurnos inciderem, metaphraſinque eorundem, perquam ſane egregiam, ab Acciajolo elegiaco itidem Latino carmine adornatam. Verum uti terra diuturno ſolis calore arida uno imbre nequaquam ſatiatur, ita ego carmine illo lecto deſcriptoque tantum abſuit ut acquieverim, ut multo etiam magis videre exoptarim primam illam Venetam, ſine dubio rariſſimam editionem Aldi; eaque propter praeſenti hac epiſtola a te expiſcandum cenſui, an illa alicubi in hac Hollandia noſtra viſenda exſtet. Quod ego ſi ſcirem, non moleſtiae, non ſumptibus ullis parcerem, donec his oculis ſemel iterumque perluſtraſſem, & nonnullis meo judicio corruptis locis ſperatam medicinam feciſſem. Muſaeo quoque poëtarum Graecorum terſiſſimo jucundiſſimoque praefixum eſt aliud *Muſuri* epigramma, in quo me non capere fateor verba haec de Lychno amorum conſcio,

— — — Σιδήρειον δὲ λελογχὼς
Αἷμα πολυπλάγκτης προὔδωκε ποθεῦντας ἀέλλαις.

Aldus in elegantiſſima editione ab Anno CIƆIƆXVII. ita vertit:

— — — *Ferreum autem illa* (lucerna) *ſortita*
Sanguinem, multivagis prodidit amantes fluctibus

Hunc ſanguinem unde, quaeſo, nacta eſt lucerna, & quare vocatur ille *ferreus*? An vero improprie per eum indicare vult oleum infelix, ut quod occaſionem praebuerit crudeli iſti & miſero Leandri exitio? Quod poſterius conjiciebat nuper Clar. *Cuperus*, Profeſſor Daventrienſis meritiſſimus. Cum tamen & hoc ſatis durum videatur (licet norim ex *Salmaſio* ad Solinum, ſaevum plantarum ſaepe vocari ſanguinem) ad tuum hic confugio oraculum, vir illuſtris, rogoque quam poſſem humaniſſime, ut me haerentem vado, ſummae eruditionis & experientiae tuae, ut ſic dicam, tridente, ad inſtar illius aquarum domitoris apud Maronem noſtrum, levare non digneris. Vale, vir illuſtris, Maecenas plurimum honorande, & fiduciae huic meae & importunitati nimium fortaſſis magnae ignoſce. Dabam Harlemi VII. Januar. CIƆIƆCLXXV. Poſtquam diebus his vacivis admirandi illius Muſuriani carminis verſionem verbalem ſive propriam adornaſſem, in tribus autem vel quatuor locis omnino haererem, ſubito calore & prae nimio diſcendi deſiderio modeſtiae meae oblitus, etiam has poſt humaniſſimum reſponſum tuum, quo plane hunc hominem beaſti, denuo exaravi. Ad quas, ſi ob animi infirmitatem & nauſeam ex morbo reliquam, tacueris, aequo, ut par eſt, animo feram; ſin vero vel tribus ſolummodo verbis de viſendo alicubi Aldi Platone, propediem erudieris, ipſo me Croeſo opulentiorem reddideris. Iterum Vale.

EPI-

EPISTOLA CCCLXIV.

NIC. HEINSIUS

Phil. Munckero.

Harlemum.

AD jucundiſſimas illas & officii plenas, quae mihi rure non ita nuper reddebantur, una cum Graeco carmine, eleganti plane cultoque, vir ornatiſſime, diſtuli reſponſum hactenus ob cauſam ſonticam, interpellante reſcriptionis propoſitum valetudine, quae ne nunc quidem remittit ſatis, mirum in modum contumax. Ceterum haud modice gaviſus ſum, quando e tuis illis perſpexi, videndi Platonis Aldini deſiderio te teneri. Is enim codex, cum aliis compluribus notae rarioris, a magno *Scaligero* ſupremis tabulis parenti meo legatus, ad me jure pervenit haereditario, atque mea in bibliotheca nunc aſſervatur, itinere Suecano non ita pridem feliciter defunctus cum omni armario. Opinor autem fore, ut ante eidus Martias rus recurram, expeditis negotiis quamplurimis, quae in urbem ante paucos dies me evocarunt: rure enim in villa Trajecti agri bibliothecam ſepoſui, perluſtraturus totam atque in ordinem redacturus, ſi per valetudinem nuper licuiſſet: quod tamen occaſione prima perficiendum mihi propono, quando fieri id hactenus non potuit. Si res tuae ferent, ut eam ſub tempeſtatem illo devertas, eſt enim propter viam ipſam Amſtelodamo Trajectum petentibus ſita, obtinges hoſpes longe mihi gratiſſimus, cum Martium atque Aprilem menſes illic majori ex parte tranſigendos mihi fore opiner. Tunc & voluminis hujus pertractandi plenam tibi copiam adfuturam, & ferendi tecum, id ſi males, perſuaſum habeto ut credas. Muſaeus Aldinus in promptu nunc non eſt nobis: unde fit, ut ad poſtulata tua reſpondere curatius haudquaquam poſſim. *Sanguinem* pro oleo nonnunquam poni apud Latinos, haud ſcio an & apud Graecos, obſervaſſe me memini, compluribuſque aliorum autorum locis illuſtraſſe, ad Calpurnii eclogas. Sed & hunc codicem relictum in villa ad manum nunc non habeo. Vale, vir praeſtantiſſime, & prolatae in tantum temporis ſcriptioni benigniter, quaeſo, ignoſce. Hagae Comitum CIƆIƆCLXXV. XVI. Februar.

EPISTOLA CCCLXV.

PHIL. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

TAndem ad te, vir illuſtris, ea qua par eſt obſervantia accedit *Muſurus* noſter: in quo producendo ſi tibi uni operae pretium feciſſe viſus fuero, nae flocci iniquos omnes pendam cenſores. In verſione mihi hactenus nequaquam ſatisfeci: Tu, quaeſo, pro ſingulari eruditione & humanitate tua errantem mone, haerentem extrica. verſ. 59. ſecundum Grammaticos forſitan dicen-

dum fuit *Laſcarium*; ſed quia nomen eſt proprium, magis arridebat *Laſcarum*, uti *Lemurum*, & huic ſimilia. verſ. 60. in τριπροσωποφανὴς num vitium ſtatuemus typographicum pro διπροσωποφανὴς? An vero quia in antiquitatibus Roſini, quando primum intuemur Janum quadrifrontem, quarta facies non apparet, ideo Janum dicimus τριπροσωποφανῆ. verſ. 152. ἡμερίην, Acciaiolus vertit *pacem*, ego *diem*, qui aliam ejus ſignificationem non reperiebam. Forte putavit Acciaiolus per metaphoram diem vocari pacem & omnem felicitatem, uti per noctem & tenebras indigitare ſolemus res adverſas & miſeras. verſ. 167. & 168. diſtinxi Platonis auditores in juvenes & viros doctos, contra quam Acciaiolus fecit. Nunc autem poenitet me, quia Muſurus hic videtur exprimere voluiſſe peculiarem illam Platonis ibi loquentis opinionem de ἀναμνήσει ψυχῶν. olim ergo mutabo; pro *reliquos* vero ponendum *Ipſos*. Non incidit mihi niſi hac demum hora dum haec ſcribo. De aliis olim coram. Illud ne nunc quidem tacitus ferre poſſum; correctorem nempe Junianum ante paucis dies abunde mihi ſuppeditaſſe, unde Deo riſui litarem. Cum enim dedicationis pag. 8. ſcripſiſſem, *id omne*, *hoc certe reſpectu poſtquam a Deo O. M. diſceſſi*, *ſoli tuae* &c. ibi homo meus plane horrendum & ab omni pietate ac religione alieniſſimum credidit, *velle quenquam a Deo diſcedere*; ideoque per iteratam eamque ſeriam typographi petitionem me compulit ut mutarem. Tu vale, vir illuſtris, praecipuum & unicum ſeculi noſtri ornamentum; qualecunque hoc meum, quod tuae quoque humanitati in partem debeo, munuſculum aequi bonique conſule. Dabam Harlemi a. d. XII. Kal. Quintileis, Anni CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA CCCLXVI.

PHIL. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

UNicus ille, controverſus non minus, quam difficilis Ciceronis de Calendis intercalaribus prioribus locus, qui extat lib. VI. ad fam. epiſt. XIV. intra proximum triennium peculiarem hunc a me extorſit libellum; cujus titulos ideo in anteceſſum hîc tecum communicare volui, ut, ſi quando Harlemum noſtrum tranſire contigerit, apud nos interjungere, & ſingula ejuſdem capita mecum perluſtrare non dedigneris. Typis deſcribendum obtuli eum nuper *Danieli Elzevirio.* Sed ille abſque conſilio tuo nihil videtur tentaturus. Tu ergo, vir illuſtris, qui ſolus potes, tanquam Juno Lucina fer opem, & ſerva me foetumque hunc meum, obſecro. Vale & nos ama. Dabam Harlemi XXII. Maji CIↃIↃCLXXIX.

EPI-

EPISTOLA CCCLXVII.

NIC. HEINSIUS

Phil. Munckero.

Harlemum.

IN eo eram, ut nonnihil ad te litterarum exararem, Munckere ornatiſſime, comitaturum novam Maronis mei editionem, quam una cum hiſce, ab *Elzevirio* typographo, ut auguror, accipies, cum tuae mihi heſterno die tradebantur, quamque bonam uti in partem accipias enixum in modum obſecro. Non permittit valetudo, ut pluribus tecum agam, cujus ne ignarus ſis, nuntio, totis jam tribus menſibus lecto adfixum me haeſiſſe. Negotium interim tuum ſeriis verbis *Elzevirio* commendavi, apud quem utinam auctoritate tantum valeam, ut voti compos evadas. Vale. CIƆIƆCLXXIX. 26. Maji.

EPISTOLA CCCLXVIII.

PHIL. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

NUnquam verius, vir illuſtris, in ipſum illud antiquum Latium deferri, Maronemque noſtrum ibi redivivum cernere, canentemque audire mihi viſus ſum, quam cum nuper illum, ſumma & incredibili quadam cura a te recenſitum ad me miſiſti. Unde facile quoque exiſtimare potes, quanto etiam promiſſarum in eundem annotationum tuarum deſiderio tenear. Interim pro inſigni iſto munere humanitati & liberalitati tuae gratias ago habeoque plane immortales. Exiguum hoc quoque, quod vides, redhoſtimentum, libellum videlicet meum de Intercalatione, benigno, quaeſo, vultu accipe. Quo per otium inſpecto, ſi quando me errantem monere, hærentemque extricare; aut novis etiam ad ſecundam olim editionem ditandam adjumentis ſublevare non fueris dedignatus, immenſo prorſus me tibi beneficio obſtrinxeris. Vale, vir illuſtris, & honeſtis conatibus meis porro favere perge. Dabam Harlemi a. d. VII. Maji Anno C. CIƆIƆCLXXX.

EPISTOLA CCCLXIX.

PHIL. MUNCKERUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

TOti olim laetitia incedebant Romae, ſi qui eruditorum ſuffragiis Apolline Palatino dignum munus aliquod compleviſſent. Si rogas, vir Illuſtris, quid mihi quoque animi fuerit tum, cum literis tuis politiſſimis nuntiares nuper, Intercalationem meam a te (hoc eſt, a vero & unico Apolline noſtro Belgico) non modo plus vice ſimplici lectam, perque omnia probatam, ſed ea etiam illuſtris Bibliothecae tuae in parte, quae venerandae antiquitatis interpretes ac vindices complecteretur, depoſitam fuiſſe, ingenue fateor, me, etſi ſingularem quandam ea in re humanitatem agnoſcerem, facere nihilominus non potuiſſe, quin liberrimo illo minimeque fucato judicio tuo vehementer delectarer, aperteque non ſemel prae me ferrem, ſolam hanc tuam, tanquam praeconis alicujus Olympici vocem, ingens mihi omnique ſpe majus cunctorum in libello iſto adornando exantlatorum laborum operae pretium exiſtere; neque hoc ſolum, ſed inſuper etiam perpetuum mihi deinceps calcar futurum ad materiam eandem magis magiſque indies amplificandam & expoliendam, poſtquam praeſertim juxta *Wilhelmum Langium* de annis Chriſti, & *Johannem Seldenum* de anno Civili Hebraeorum, etiam *Franciſcum Balduinum* in leges XII. Tabularum nactus eſſem, quem ipſum exiſtimem pleroſque reliquos JCtos in graviſſimos illos circa legem XCVIII. de V. S. errores diduxiſſe. Sed de me hactenus verborum ſatis: poſtulat enim, eheu! neceſſitas pietaſque, ut etiam de *Thoma* noſtro Delphenſi, τῷ νῦν ἐν ἁγίοις, pauca ſubjiciam. Vix ille quoque toto nuper menſe exultarat ſuper praeclaro illo judicio tuo de editis recens & illuſtratis per ſe Mythologis, cum ſubito, ecce, hora illa fatalis ſupervenit, jubetque naturae debitum perſolvere a. d. XXI. Maj. hora veſpertina ſexta, expleto vixdum aetatis anno XXXIX. Qui ergo gaudebas nuper nobiſcum de exorto, nunc viciſſim dole de erepto tam propere novo hoc Critico, qui morte ſua etiam confirmavit vulgare illud, praecocia ingenia raro eſſe vivacia. Sed longus ſum. Tu vale, vir illuſtris, diu vive, & me laboreſque meos, quod facis, etiam deinceps favore tuo proſequere. Dabam Harlemi a. d. XI. Junii, Anno C. CIↃIↃCLXXXI.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCLXX.

LUC. HOLSTENIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

EA parentis tui viri ſummi & incomparabilis in rem literariam beneficia extant, ut qui Heinſianum nomen non veneretur, humanitatem aut induiſſe nunquam aut ejuraſſe videatur. Me autem multis & immortalibus meritis ita ſibi devinxit, ut quicquid hactenus mediocri ſtudiorum conatu aſſecutus videor, id ferme totum illi acceptum feram. Quo magis gaudeo, quod quam hactenus gratiam referre non licuit, ejus ſaltem teſtandae occaſionem tua haec peregrinatio mihi obtulerit. atque hoc tibi perſuadeas velim, optatiſſimum mihi tuum adventum complexumque fore, nec commiſſurum me ut quicquam obſequii officiique deſideres, quod quidem a me praeſtari poſſit. Tu vero, mi Heinſi, valetudinis rationem diligentem habe; quae ſi quam labem ea qua nunc es aetate contraxerit, in reliquam vitam omnem tranſmittet, non levi mentis & ſtudiorum impedimento. Florentiam tibi placere non miror: quem enim illa ſplendore, elegantia, tantaque civium principumque humanitate non capiat? ſed ut aeſtati tranſigendae optima eſt, ita acriori autumni hiemiſque aëre minus commoda valetudine utentibus noxia. Quocirca ultra Kalendas Novembres te iſthic commorari nolim. Sed quis recta inde ad urbem te accedere vetat? nec ipſum Aeſculapium iſta ſuadentem auſcultaverim: menſes enim frigidiores commodiſſime hîc tranſiguntur. Tu ergo, ni quid aliud iter impediat, aut divertat, recta ad nos propera, caeli Romani clementiam experturus, utinam & βιβλιοφυλάκων humanitatem! ſed quantum quidem in me erit dabo operam, ut hujus commorationis fructus tibi conſtet. Sane Barberinam bibliothecam MSStis Codicibus non male inſtructam tibi offero, qua perinde ac tua uteris. Poëmatum tuorum elegantiam *Donius* noſter jam mihi commendarat. & quid niſi polita & erudita omnia expectemus ab eo, qui in Muſarum gremio natus & educatus fuit; & cui ipſe elegantiarum parens Ovidius nitorem ſuum debebit? *Gronovii* emendationes Livianas jamdudum expecto. Earum ſpecimen cum Romae nobis adeſſet, vidi & magnopere probavi. tum enim totus erat in antiquis exemplaribus conferendis. Sed quod aliis tum potius, quam ſibi morem gerere cogeretur, minus ſibi ſatisfeciſſe videtur: nam poſtremis ſuis indicem ad me miſit aliquot locorum primae decadis, de quibus antiquum exemplar Mediceum conſuli cupit: autographum ejus ad Cl. *Donium* miſi, qui & mei & amici communis cauſa conferendi laborem, ut ſpero, non recuſabit. nam a te tuis in ſtudiis occupatiſſimo id contendere non auſim. Vale, vir egregie, & quamprimum ad nos viſe. Cl. *Allatius* ſua quoque officia defert & peramanter te reſalutat. Romae III. Id. Octob. CIϽIϽCXLVI.

EPISTOLA CCLXXIII.

LUC. HOLSTENIUS

Nic. Heinſio.

Neapolim.

INvitus ſane ſcribendi officio ante octiduum defui: quod tardius tuas ad me tunc miſerat mercator, tum etiam quod unius horae anguſtiis circumſcriptus de Grammaticis quae ſcire avebas, expedire non potuerim. De hiſce quae ſtudium & conſilium tuum dirigere poſſint, ſchedula adjuncta exhibet. *Putſchii* etiam συναγωγὴν, ſi juſſeris, mittam, ne qua veteres ſcriptores ab interitu vindicandi occaſio tibi pereat. Arauſianum Meſſium integris adhuc Salluſtii & Ciceronis ſcriptis uſum vix dubito, multa quoque ἐν τοῖς σωζομένοις reſtitui aut confirmari ejus beneficio poſſe. Sed tu rectius iſta diſpexeris: cui bona ſors ἑρμαῖον illud in manus dedit. Parentis tui incredibilis humanitas pudorem meum onerat, qui id mihi gratiae apponit, quod me haudquaquam promeruiſſe ſcio. Et quis promerendi locus relinquatur mihi tot tantiſque nominibus devincto, quae nec vitae impendio expunxerim. Illi enim bonam rectamque mentem & veteris ſapientiae amorem acceptum refero, hoc eſt, ſummum illud in vita bonum, ſine quo vitam vitalem non ducerem. Hoc utique tamen perſuaſum cupio, quamvis praeſtare nihil poſſim, omnia veſtri cauſa me velle. Sed aliud quoque ſuavitatis condimentum literae tuae habuere Gronovianam epiſtolam; quae tanto majori voluptate me perfudit, quod opportuniſſima advenit; eodem ſcilicet momento, quo & alias a *Puteanis* fratribus acceperam, ad magni illius amici & municipis mei ſtudia ſpectantes. Eorum rogatu Alexiadem Annae Comnenae Lutetiam miſi, ut porro inde ad *Gronovium* curetur, cujus Latinam interpretationem regii typographi efflagitant. Epiſtolas ab amicis Pariſienſibus faſciculo incluſas *Chriſtophorus Puteanorum* frater, tui amantiſſimus, mittit. *P. Stradae* decas ſecunda adhuc ſub praelo haeret. ego non niſi poſt menſes aliquot prodituram exiſtimo, cum figurarum ſculptura tardius procedat, quarum lenocinio adornari debet. *Scoppium* horribilem in eum cudiſſe librum non ignoras. Illum nunc typis publicandum amici Patavio nuntiant. nec deerunt vapulanti fautores. Modos huic dramati faciet tibiis paribus Ludio ille noſter ex Hetruria. Vale Cl. & amiciſſime Heinſi, & communes jam amicos a me officioſe ſaluta. Romae VIII. Kalend. Jun. CIↃIↃCXLVII. Elegiam de Pauſilypi laudibus nunc accipio. eam Muſae & Charites, aut Parthenopea Siren tibi dictavit. Commodum hoc lenimentum mihi ineptiſſimis quibuſdam verſibus legendis feſſo adfuit, ut taedium inficeti carminis animo detergeret. Adeoque duplices tibi gratias ago pro iſto Muſarum nectare.

EPI-

EPISTOLA CCCLXXV.

LUC. HOLSTENIUS

Nic. Heinſio.

Patavium.

VEreret ne ἀπροσηγορίη diuturnior amicitiae noſtrae fraudi eſſet, niſi meum animum tibi perſpectiſſimum eſſe crederem, ſciremque te affectum potius quam ſollicitam officiorum oſtentationem ab amicis exigere. Interim tribus tuis reſponſum debeo. harum primae, quas Bononia menſe ſeptembri ſcripſeras, ſub exitum Novembris mihi ex Pelignis & Marrucinis redeunti adventoria longe gratiſſima fuere; quod te ex Neapolitano tumultu feliciter elapſum nunciarent. Paulo poſt binae Patavio ſupervenerunt negotiis collegii noſtri, quorum cauſſa iter intempeſtivum ſuſceperam, etiam tum occupatiſſimo. Haec longioris ſilentii cauſſa, cui veniam ſpero impetrabit ea, quam toto illo itinere circumtuli, tui & Naſonis tui memoria. Etenim Sulmone, ubi ſubſtiti triduum, diligentiſſime inquiſivi in codices ſchedaſque *Ciofani*, magno te gratiſſimoque munere beaturus, ſi quid eorum bona ſors obtuliſſet. Sed quod nobilium plebiſque factionibus commota civitas tota tunc in fermento eſſet, haud tutum fuit verſari in publico, & privatorum aedes curioſius rimari. hoc duntaxat reſcire potui, ad neſcio quem obſcurum & ignobilem hypodidaſculum perveniſſe adverſaria *Ciofani*, qui primarius magiſter ludi fuerat. Ita quidem re infecta inde diſceſſi: ſed operam mihi ſedulam polliciti ſunt *Jo. Ant. Tabaſſius* Canonicus & patricius, & *Mutius Febonius* chorepiſcopus, quos iſthic amicos habeo, nec a perveſtigando deſiſtent, antequam certum quid exploraverint. Faveat diligentiae noſtrae ἑρμῆς ὁ λόγιος· quicquid ille obtulerit, tuum erit, mi Heinſi. De Alexiade factum nollem, quod tibi nuntianti non credidiſſem, niſi me paulo poſt ſubmiſſum a regio typographo protrepticon confirmaſſet. Id fidem meam noſtramque amicitiam teſtor, me non alio animo codicem meum Lutetiam miſiſſe, quam ut *Puteanorum* fratrum opera porro ad *Gronovium* noſtrum perferretur: idque tuo me feciſſe conſilio haud dubie recordaberis. Nunc manu veluti praedae injecta & mihi beneficium periiſſe, & amiciſſimo homini editionis ſpem laudemque interceptam video: mirorque plurimum, qua fronte in protreptico Cardinalis *Barberini* juſſu codicem ſubmiſſum ſcripſerint; quem *Gronovio* deſtinatum injecta, ut duxi, manu interverterunt. Neque enim ex Barberina, ſed ex Medicea bibliotheca deſcribendum curavi; eique rei hominem graecum Roma Florentiam meo ſumptu perduxeram. Neque vero concoquere potui, quin acriter ea de re conquererer apud regii typographi praefectos, quod ipſorum culpa fides mea vacillet apud eum, cui ſtudia & obſequia mea probare impenſe cupio. Poëmatum pulcherrimorum editione Muſas & Charites omnes tibi devinxiſti; me vero etiam inſigni benevolentiae teſtimonio. Non poterant ſe meliori elogio bonis doctiſque inſinuare, quam equitis *Puteani* illuſtri & venerando nomine. Hoc enim

virtutis & humanitatis ſacrarium omnes merito amant, colunt, ſuſpiciunt. Operae pretium haud dubie feceris, ſi ſcriptorem illum veterem rerum Berengarii, hactenus nec fama notum, ex tenebris protraxeris. Inſcriptiones Zelandicae pergratae mihi fuerunt. De Nehelennia fruſtra inquiri puto; fuit enim haud dubie numen nomenque ἐπιχώριον, cujus generis non pauca in magno opere Gruteri extant; de quibus haud temere quiſquam, niſi forte *Goropius* aut *Schrickius*, pronuntiaverit. Vale, mi Heinſi, & parentem tuum officioſiſſime a me ſaluta. *Lambecius* nepos meus cum amiciſſima ſalute gratias pro munere maximas agit. Romae IX. Eid. Februar. CIƆIƆCXLVIII. Adjunxi literas ad *Fran. Bern. Ferrarium* bibliothecae Ambroſianae praefectum, veterem & optimum meum amicum, ille unus tibi inſtar omnium erit.

EPISTOLA CCCLXXVI.

LUC. HOLSTENIUS

Nic. Heinſio.

Patavium.

UT videas, quam non ſine ſucceſſu nobis fuerit amicorum diligentia in *Ciofani* obſervationibus perveſtigandis, mitto ad te literas *Mutii Febonii* Chorepiſcopi Sulmonenſis. Is Antverpienſe exemplar apud fratres Franciſcanos ſe reperiſſe nuntiat *Ciofani* manu paſſim interpolatum & emendatum. Verum cum exemplar nec prece nec pretio obtineri poſſit, ſuam in tranſcribendo operam offert: quam ego minime negligendam ratus meum codicem ad ipſum miſi, ut in ejus margines accurate quicquid id laboris fuerit, transferibat. Rogavi praeterea ut porro in perquirendo pergat. Idque eum ſedulo facturum non dubito. Librum meum ſtatim ut recepero, ad te perferendum curabo, & ſi quid amplius erui in lucem poterit. Literas meas, quas ante paucas ſeptimanas ad te dedi, recte perlatas ſpero. Adjunxiſſem alias ad amicos Mediolanenſes, ſi humanitatis ac doctrinae tuae praeſtantia aliorum commendatione egeret. Vale, vir praeſtantiſſime, meque tibi omni affectu addictiſſimum, quod facis, porro ama. Romae prid. Kal. Martias CIƆIƆCXLVIII.

EPISTOLA CCCLXXVII.

LUC. HOLSTENIUS

Nic. Heinſio.

Mediolanum.

ANxium me diu ſollicitumque habuit valetudo tua: parum enim commoda Patavii te uſum amici nuntiarant. Nunc itineri etiam vires ſuffeciſſe cum intelligam, gaudeo ſane tibique gratulor: eoque confirmatiorem experieris ſpero, quo ad patrium caelum acceſſeris propius. Interim recte facis, quod lente feſtinas, gradumque ſubinde ſiſtis, praeſertim ubi Muſae de via invitant, & morae pretium oſtendunt. Quod Mediolani haud poenitendum feres, niſi me

Digitized by Google

me concepta de Ambroſianae bibliothecae praeſtantia opinio fallit, & eruditiſſimorum hominum, qui eidem praeſunt, humanitas. Et quia in Latinis poëtis reſtituendis tua maxime verſatur opera, excutias quaeſo Catulli exemplar, quod *Ripamontius* in Card. Borromaei vita mirifice praedicat. Ovidianos codices optimos bona favenſque fortuna tibi afferat: nam Sulmonenſis ſpes plane decollavit: cum hactenus ſumma diligentia effectum ſit nihil. Mitto ἀντίγραφος ὀρθώσεις, quas ipſe Plantiniano obſervationum exemplari appinxerat. Sed nebulam videbis pictam in pariete, ita levia ſunt & bonae frugis vacua haec annotamenta; quae veterum librorum adeo non meminere, ut de fide hominis dubitem, verearque, ne MSStis Codicibus praedicandis fumum vendiderit. Interim hoc unum impenſi laboris pretium nobis erit, ut quod periiſſe videmus, perditum ducamus, nec fruſtra quaerendo amplius laboremus. Opem in libris apud vos parandis quod tam liberaliter & benigne offers, gratias, quas debeo poſſumque maximas ago; nec repudiat beneficium herus meus bonorum librorum, quod noſti, cupidiſſimus. *Pollius* tuos puto Amſterodamum miſit. Id enim ſe facturum quantocyus promittebat, cum indicem eorum conficerem. Eos quoque quos Neapoli reliqueras ſalvos tibi futuros confido. Nam incendiis aediumque demolitionibus poſt diſceſſum tuum graſſatores illi abſtinuerunt. Nummis antiquis onuſtum ad tuos te redire gaudeo: ita non ſolum praecellentiam ſed & inſtrumenta eruditionis perdit Italia. Habebunt enim noſtri homines, quo ſemidoctorum antiquariorum faſtum retundant. Proſtat hic magna numiſmatum ſupellex, ſtudio impenſaque incredibili conquiſita a Cardinali *Boncompagno*. Sed emptorem vix inveniet Romae aut alibi per Italiam. Sed quid ais? *Allatius* noſter in Melampygum incidit? Id ſaepe futurum praedixi, quo intempeſtivam maledicendi pruriginem compeſcerem. Sed qui alios conviciis defricare amat, ſe ab aliis probe depexum haud aegre feret. Neque enim obſtinatam doctos viros praeſertim ὑπερβορεύοντας ſuggillandi voluntatem niſi cum vita deponet. Parentis tui ſummi optimique viri effigiem mihi periiſſe doleo. Etenim lubenter ex tanto intervallo recognoſcerem, quam animo adhuc infixam ſervo. De Alexiade nuper rem ut geſta eſt planiſſime expoſui. maxime enim fidem & candorem meum tibi & *Gronovio* noſtro probatum cupio. Salutat te *Lambecius* noſter, qui ſtudiis ac famae tuae ſummopere favet. Vale, amiciſſime Heinſi, & quod facis rem porro feliciter gere, & me tibi addictiſſimum ama. Romae Idib. Maiis CIƆIƆCXLVIII.

EPISTOLA CCCLXXVIII.

LUC. HOLSTENIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

QUO te hactenus regna & provincias exteras obeuntem conſtanter proſecutus ſum affectu, amiciſſime Heinſi, eo nunc reditum tibi ad Batavos tuos gratulor, teque in ſuaviſſimum illum Muſarum ſinum, in quo na-

Digitized by Google

tus es, & parenti optimo reſtitutum gaudeo. Id nunquam tibi obſcurum fuiſſe exiſtimo, quantae nobis venerationi virtus tua & ſumma humanitas interim fuerit; quamvis ſilentio eam magis quam ambitioſo literarum officio coluerim. Hoc enim vere tibi affirmo, eorum, qui a multis annis ad urbem acceſſere, fama faventiore uſum neminem, neque memoriam altius impreſſam omnium animis reliquiſſe; quod ad paterni ingenii laudem, & illuſtrem tanti nominis gloriam felici aemulatione te non contendere, ſed perveniſſe cognoſceret. Mihi autem praecipua cauſſa eſt, cur prae ceteris obnixe te omnique obſequio colam, parentis tui, ſummi viri, aeterna in me ſtudiaque mea beneficia: cui ego quidquid in veterum ſapientia cognoſcenda hactenus aſſecutus videor, totum me debere profiteor. Claudianum tuum, munus longe gratiſſimum, ab Illuſtriſſimo equite *Puteano* accepi. idemque Cardinali *Barberino* tuo nomine exemplar elegantiſſime compactum obtulit, quod pro eo amore, quo optima ſtudia complectitur, accepit legitque lubentiſſime, ita ut ingenii tui ſollertiam & *ἀκρίβειαν* judicii in eo ſcriptore reſtituendo ſummopere probarit. Et ſane tantum te praeſtitiſſe judico, ut ceteri ante te nihil egiſſe videantur, neque quod alii poſt te amplius agant vel tantillum reliqueris. Eoque magnam nobis Ovidianae editionis exſpectationem commoviſti, quo nullum praeſtantius eruditionis tuae monumentum conſecrare poteris poſteritati. Atque hoc etiam nomine in Belgium te rediiſſe gaudeo, ubi iſta bono publico procures; nam valetudini tuae ab arctoi coeli inclementia non leviter metuebam, utcunque benignam regii favoris auram te expertum non dubitem. Vale, & parentem tuum veteresque amicos quam officioſiſſime a me ſaluta. Romae III. Kal. Mai. CIƆIƆCLI.

EPISTOLA CCCLXXIX.

LEO ALLATIUS

Nic. Heinſio.

Patavium.

NON dicere effabile eſt, quantum indoluerit animo meo, turbis illis Parthenopeis, quae uſque dum non remittunt aliquid, ſed in dies ingraveſcunt, & auxiliis Gallicis, & claſſe navali magis ac magis furoribus exardet, pacatiſſima tua, & ſumme perſicua ſtudia, non modo interrupta fuiſſe, ſed ſupellectilem etiam litterariam, ingenti inter alia noſtri *Voſſii* damno ſurreptam. At ſummae poſtea voluptati fuit mihi, cum evitato malo, te incolumem Liburnum, ac tandem Patavium evaſiſſe, ex gratiſſimis tuis accepi. O rerum humanarum vices, & nunquam non circumvertentem rotulam. An non ridiculus ille fuiſſet, qui tibi Neapolim properanti dixiſſet, Dominationem Hiſpanicam, tot ſuffultam praeſidiis, in florentiſſimo ac tranquilliſſimo regno, ab hoſtium machinis disjunctiſſimo, nulla gravi de cauſſa, a pueris non aere obſitis, ſed tremulis cannis armatis, antequam Parthenope exires, per clades, ſexcentaque alia infortunia in diſcrimen tam certum adactum iri. Re nondum tota explicata, riſum moviſſet, & tamen effectu deprehenſum eſt. Malum-

que

Digitized by Google

que ita deſaeviit, ut jam reſtitui res in antiquum ſtatum nullo modo poſſit, & ſuis jam fortunis & dominio diffidant Hiſpani, qui licet multa commententur, ut verbis ſaltem dignitatem ſui imperii apud Siculos ſuſtineat, nihil tamen proficiunt. & jam res haec apud ſummum Patrem geritur, & infra paucos menſes conficietur, cum non minoribus turbis Sicilia fere omnis vacillet, & undique tentata auxilia concidant. Ita regna naſcuntur, & occidunt. Faxit Deus, provideat. Ipſe interim, idque ingenue fateor, quicquid ſum, tuus ſum. Impera, habebis me promptum, & ad ſervitia, ſi quae impoſueris, ingenioſum. Statim atque cum D. *Albano* ſermonem habui de carminibus Claudiani deſcribendis, ex Codice Epigrammatum, te ea flagitante, humaniſſime librum communicavit, & ipſe percurrens, ſub ejus nomine Carmina, notas ad eadem in margine exſcripſi, quae modo tranſmitto, ut editio, quam moliris, Claudiani illuſtrior exeat; beneque judico factum, ſi unde haec carmina hauſta ſint mentio indicatur, laudemque quam ipſa meretur; habeat bibliotheca Vaticana. Vale, vir optime, Reipublicae litterariae & politioris litteraturae commodo natus. Valeat quoque ex me diſertiſſimus ac omni genii eruditionis parens D. *Daniel*, pater tuus. Quid agit noſter *Voſſius Iſaacus*? eum quoque velim ſalvere jubeas. Vale iterum. Romae CIↃIↃCXLVII. XV. Decemb. Romae.

EPISTOLA CCCLXXX.

LEO ALLATIUS

Nic. Heinſio.

Eidem.

LUculentum hunc mihi diem dediſti humaniſſimis litteris tuis, quibus nuntias ad tuos te reverſum: ſed voluptas eo mihi multo maxima eſt, poſt tot labores itineris ad tuos receptum incolumem, & fructum domi capientem, in domeſtico Muſaeo negotioſum eſſe, libriſque pluribus ex partibus advectis, complicandis, componendiſque ſtudere: Ne dicam de prudentia, quam ex Urbium & hominum moribus, quos hac tua peregrinatione inviſiſti, aſſecutum te eſſe, certiſſimo mihi conſtat, dum & ingenium tuum & ſtudium, & τὴν περὶ τὰ πάντα εὐφυΐαν mecum recolo. Vive diu, mi Nicolae, & quam ſuſtentaſti, bonam valetudinem, ſedulo accura, ut quae inde ſperantur ab omnibus commoda largius effundantur. Sane, ſi juſſeris, non deero tuae induſtriae uſui aliquantulum eſſe. Tiberius, ceterique Rhetores nondum lucem omnes aſpexere; morae non alia cauſſa fuit, quam noſtrorum Typothetarum infelix inopia, qui uno tantum litterarum charactere contenti, eo in aliis praepedito non poſſunt ad plura animum advertere. Spero tamen eo expedito editionem proſequendam. Pervenit ad vos Syntagma meum de conſenſione Eccleſiae Orientalis atque Occidentalis perpetua. Nuntiatur mihi a viris ingenuis, in veſtris regionibus, licet pleriſque placuiſſet, diſplicuiſſe tamen *Salmaſio* & *Hagio*, parareque eoſdem in me meaque calamum. Scripſit praeterea *Salmaſius* amicis Pariſinis, qui me de eo certiorem fecerunt, fidem

 aſtrin-

aſtringens ſuam, ſe velle haec mea acriori examini ſubigere. Summopere mihi gratulor a tantis viris impeti, dignumque irae eorum judicari. Sed cum petant calamo, ſecurus interim ipſe vivo. Nonnulla *Salmaſii* in opere de Primatu non ad veritatem, ut ipſe exiſtimo, ab ipſo relata perſtrinxi. Si ipſe meliora adducet, cautior & libens fiam. Sed videat prius in rebus Eccleſiaſticis, & rebus fidei, ex quibus verum exſculpendum eſt. Rogo rerogoque, ut ſi quid ipſe de hoc argumento in publicum edet, nam quid privatim inter familiares edifferat, non aveo ſcire, quam celerrime indices. Sic quam opportune mihi operique providebo. Dignus eſt Claudianus notis tuis. ne diuturna mora animos exſpectantium angas. Quare precamur rerum familiarium citam expeditionem, ut amotis impedimentis ſimilibus ſtudiis incumbas. Gaudeo *Iſaacum Voſſium* a Suecorum Regina evocatum. Erit ſemper paratus ad majora promerendum. Dominus *Albanus* reſalutat, pollicetur que cum quidpiam in rem tuam recurrerit, officia ſua omnia. Legit mihi inter *Balſaci* epiſtolas ſelectas lib. 3. ſextam, gaudebamuſque te laudari a viro laudatiſſimo, & merito, virtutum tuarum admiratores. Vale Romae XII. Kalend. Mart. CIↃIↃCXLIX.

Claudianus inter auctores Chymicos recenſetur. Codex meus Manuſcriptus, in quo habentur varii illius artis ſcriptores. ὀνόματα τῶν ποιητῶν τῆς τέχνης. Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Ἑρμῆς, Ἰωάννης ἱερεὺς, Δημόκριτος, Ζωσίμος ὁ μέγας, Ὀλυμπιόδωρος, Στέφανος ὁ φιλόσοφος, Ζάφαρ ὁ ἐν Περσίδι, Συνέσιος, Διόσκορος ὁ ἱερεὺς τοῦ μεγάλου Σαράπιδος τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Ὀστάνης ἀπ᾽ Αἰγύπτου, ἡ Μαρία. Πελάγιος. Πορφύριος. Ἐπιβέχιος. Κλεοπάτρα ἡ γυνὴ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως, Ἀγαθοδαίμων. Ἡράκλειος ὁ βασιλεύς, Θεόφραστος, Ἀρχέλαος. Κλαυδιανὸς. Σέργιος. Meminit quoque illius Stephanus Alexandrinus epiſtola ad Theodorum, εἰσὶ δὲ οἱ περὶ Κλαυδιανὸν, καὶ τοὺς ἄλλους, ὁμοῦ πάντες ἀδελφοὶ ἤσαν εἰ μὴ μόνον χρήσιμοι δύο οὐκ εἰσιν καὶ ἠλεσοκάργειος πᾶσα ἄχρηστος. loquitur de agricolis inutilibus in arte Chymica. Stephanus hic ſcribebat tempore Heraclii Imperatoris.

1 Haec de Claudiano Chymico leguntur ante Claudianum *Heinſii*, niſi quod Graeca verba Theodori deſunt, forte quia Allatius minutiſſimo charactere literarum difficilem lectionem verborum fecerat, nec ego me ſatis expedio. Vid. & Conring. de Hermetic. Medic. cap. 3. Borrichii Hermet. pag. 79. & 80. & de Ortu & Prog. Chemiae pag. 97.

EPISTOLA CCCLXXXI.

LEO ALLATIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

FUimus nos hoc eodem anno jactura litteratorum hominum, & ſtudiis doctrinisque illuſtrium vobis multo miſeriores: nimis enim ad hunc diem proventum eſt nequiter & morbis quotidie ingraveſcentibus, metuimus ne infortunatiora accidant. *Paganinum* enim fere continuo, quos forte & ipſe noſti, conſecuti ſunt, *Franciſcus Ingollus* Congregationis & fidei propagandae a ſecretis, eruditiore literatura, & Mathematicis ſcientiis inſtructiſſimus. Ipſo anni exordio familiaribus indixerat, ſe hoc anno, ſi aliquo valetudinis morbo tentatus fuiſ-

fuiſſet, vitam abſque dubio poſiturum, & cum cubaſſet in morbo, ſtatim decimum poſt diem amici ſalvemini, quod & comprobavit effectus: namque, die illuceſcente undecimo, vita defunctus eſt. *Caeſar Becillus* oratorii Presbyter, qui multos abhinc annos concordiam Euangeliorum non ſine laude ediderat, & poſtmodum rebus Chronographicis animum advertens pro Calendario opus doctum ſane & laborioſum apertiſſimis tabularum demonſtrationibus, & aliarum gentium annorum cum Romanis collatione, examinatis ac diſcuſſis adverſariorum rationibus terminaverat, & jam parabat editioni. Mors tamen conatus ejus intercepit. Antequam ad Oratorii Patrum album referretur Medicinae fortunatiſſimae operam navaverat. *Joſephus Moronus* in rebus Theologicis pertractandis clarus, multa in ſacram ſcripturam commentatus eſt doctiſſime. Quorum nonnulla ad guſtum Lugduni & Romae emiſſa ſunt: reliqua digna lumine apud haeredes ſed non conſanguineos, miſeros atque inopes, omniaque ad lucellum vel minimum revocantes, vel extinguentur, vel alio avolabunt, cum ſua Bibliotheca librorum & copia, & raritate conſpicua. Fuit patria Mediolanenſis, & humaniſſimis moribus. *Petrus Baptiſta Burgius* Hiſtoriae de bello Suecico & commentariorum de Reipublicae Genuenſis dignitate, & dominio in mari Liguſtico ſcriptor, aetate prima adhuc & valida, deſideratiſſimus amicis Januae emoritur. *Syneleticus* quoque Patavii, J. U. Doctor praeſtantiſſimus, & alii alibi exſtincti ſunt, ut amicorum litteris nuntiatur. Nec rabies morborum declinat: imo in ſingulos dies magis ac magis quaſi tum exorſa, in atrociores & funeſtiores calamitates deploranda clades, genus humanum involvit. Miſerum ſane eſt, una omnes ſimul, & qui virtuti & literis, & qui luxui atque ignominia, & qui fatua rerum omnium ignoratione belluas exaequant, eodem pondere aeſtimatos, eodem morbo elatos, in communem tumulum damno irreparabili praecipitari. Miſerum eſt. quis hanc conditionem humanam non deteſtatur? ſed tamen verum eſt. Quis poteſt dicere Domino; cur ita facis? bonum eſt, opportunum eſt, feliciſſimum eſt, quod deo collubitum eſt. Nil obſtat, ſi ipſe non intelligo, & illius arcana non aſſequor. Non quod mihi videtur rectum, ſed quod Deus facit, id rectum eſt. Diſcurſus humanus fallax & neſcius inferatne Divinae ſapientiae legem? ſed vide quo me traxit de tanta amicorum jactura dolor. Dolet cordi meo, miſeriſque crucior modis, dum ſimiles amici ſeſe mihi rapiunt. Homo ſum. Sed ſedato cogitationis illo impetu, imperio rationis fraeno me. Chriſtianus ſum. Gaudeo ex infortuniis ereptos, ſalutis ſuae ſecuros Beatorum ſedes tenere, & Deo creatore ſuo perfrui. Male caeleſtia cum terrenis, incorrupta, ſempiterna cum lubricis, abſone felicitas cum infortunio conferuntur. Sed ad rem. *Salmaſius* ad familiares ſcribens multa in me, meumque Syntagma de Conſenſione Eccleſiarum obloquitur, minaturque mirabilia. Vidi ego ipſius autographa. De minis non curo. Ubi notae ſe patefecerint, meum erit illas excipere, excutereque. Ut aliquid me adverſus dicat, neceſſum eſt illud ante omnia probet, concordiam, quam ipſe compono, non eſſe concordiam, quod nunquam faciet. Res nimis aperta eſt. Quidquid ille ex Grammaticorum

penu

penu de veritate Dogmatis eduxerit, ſciat id contra me non eſſe, qui tantum probo, quod tenent tenueruntque Graeci, id tenuiſſe tenereque Eccleſiam Romanam. Si ſanus eſt, nec ipſe negabit, ni ſolem etiam interdiu lucere negaverit. Sed negabit ex rabie, & volumina nobis, pro una re, de qua agitur, reliquis omnibus infarciet; ne ceſſet pro periculo eſſe ſapientibus, qui perpetuam hominis delirationem, reddo illi verba ſua, deplorant. Indigna porro agit, dum ſcommata & dicteria in me, amicis ſcribens, a me nuſquam lata exoneret. At dicta ſua oppugnavi. Quid tum? Defendat ipſe, & liberet ſe, ſi poteſt. In theatro uterque ſiſtimur. Communis palaeſtra eſt. Quid certat verbis, ubi factis opus eſt. Nec ego, nec ullus alius ex Catholicis, imo etiam ex diſcordantibus plurimi eum judicem dogmatum agnoſcimus. Quî enim judicem agnoſcamus eum, qui aeque Aſtrologica, Juridica, & Moralia, Philoſophica & humana novit & tractat, & ſui exiſtimatione larvarum plenus debachatur. Homo τῇ φύσει παρέθερμος, καὶ ἀθεμικινητικὸς, καὶ πάντα διώκων μανίᾳ περιεμφερῶν. At locutionis & ſententiae reliquis modum imponit. Ne aegre ferat, in literaria Palaeſtra alios aliter atque ipſe & loqui & ſentire. Non eſt quod amplius in occulto muſſet. Liberet fidem ſuam, & edat. Nec negligat illud, Promiſſio boni viri eſt obligatio. *Albanus* ſalutem tibi plurimam, & tui nimium ſtudioſus atque obſervans. Vale. Romae CIƆIƆCXLIX. XI. Kal. Jun.

EPISTOLA CCCLXXXII.

LEO ALLATIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

INgenue fateor, mi Nicolae, multis me tibi nominibus, & antea fuiſſe conjunctiſſimum, ſed nunc potiſſimum ſtudiis tuis neminem unum eſſe, qui me tibi devinctior ſit. & vide obſecro. Abſentes alii oblivioſi fuere, tu ita animo tuo Leonem affixiſti, ut continuo & memoria repetas, datiſque ad alios litteris illius nomen obſequentiſſime inculces. editis quoque libris voce & ſententia comprobas, & memoriam illius quam longiſſimam reddere conaris, & certe reddis, immortalitati commendas, ultroque poſtmodum ad me delatum Claudianum tuum dono das. Quemadmodum itaque me tot tibi beneficiis obnoxium: neque enim ferreus ſum & lapidem exui, fateor, ita & planum facio apud me optime fuiſſe collocata, ne dicam foenorata. Nunquam ſiquidem deſinam, dum vita eſt, tua in me benefacta memoria proſequi, & ſi fere ferat occaſio, aperta ante omnium oculos ponere. Idque ſi nequeam, rogabo, ut dii perſolvant grates dignas, praemia debita. Claudianum tuum accepi ab Illuſtriſſ. *de Puteo*, quo ſane in amicis pleniore obſequio demerendis neque ſanctior neque probior, neque diligentior quiſquam eſt. Eum avidius percurri, & admiratus ſum in Notis & acumen ingenii, & multarum rerum cognitionem, ſed in primis verae antiquitatis notitiam, quibus Claudiani verba examinas, ſententias in integrum reſtituis, & manca ac mutila ſupples.

Si

Digitized by Google

Si tantum valet in juvene eruditio, quid futurum eſt in perfecta aetate? ſervet Deus haec nobis bona, ut ſimilibus ſtudiis alii quoque ſcriptores bene proveniant, & Reſpublica litteraria novis ſemper laboribus collocupletetur. Interim ſcias quoque id velim, me ad nutus tuos paratiſſimum eſſe. Vale XI. Kal. Jun. CIↃIↃCLI.

EPISTOLA CCCLXXXIII.

LEO ALLATIUS

Nic. Heinſio.

Venetias.

BReviter ad tuas mihi gratiſſimas, Heinſi praeclariſſime. Edidit *Carolus Stephanus* Lutetiae Graece typis, ut ſcis, elegantiſſimis & vere regiis Appiani Hiſtorias, ſed Illyricae tantum principium, quum poſtea nactus *Hoeſchelius* integram ex Bibliotheca Auguſtana typis Auguſtanis publicavit: demum *Henricus Stephanus* ab *Arnoldo Arlenio* cum aliis Appiani Ibericam atque Annibalicam acceptam typis ſuis minutiſſimis in octavo cum Eclogis Cteſiae, Memnonis, & Agatharchidis exhibuit. Accepit vero ita depravatam, ut ipſe ſcribit ad *Carolum Sigonium*, cui libellum nuncupat, ut & *Arlenius* cum aliquo litteratorum fructu edi nunquam ſperare auderet, & ipſe *Stephanus* tanta depravatione deterritus, de illis corrigendis, deque earum etiam editione deſperaret. Edidit tamen utcumque ab ſe correctas. Quare mi Heinſi, quamvis dictae Hiſtoriae proſtent, codex ſi manu diligentiori exaratus, & autographum, unde tuus extractus eſt, correctius quam *Stephani* fuit, nae iſte tuus multi faciendus eſt, cum nos ex eo pleraque ſperare poſſimus, quae plane deſperaverat *Stephanus*. Et haec de Appiani tui hiſtoriis. Scribunt mihi *Voſſium* minis tantum contra *Salmaſium* agere, nec poſſe amorem inſitum, quo illum ſemel proſecutus eſt, ex animo ejicere. Quare ut putant, ſimultates & odia citius extinguentur, & ego certe id percuperem. Similes enim ipſe ſcriptiones deteſtor, atque inutiles judico. & potiſſimum ſi de rebus levibus concertatio ſit, in quibus nonniſi garrulitas emicat, & mutuae injuriae, & ſui & familiae famam dedecorant. οὐ γὰρ καταγελαςότερον, dicebat ille, ἔτι ἔχοιμεν ἄν, ἀλλ' ἄτλα πράττοντες, ἢ τοιαῦτα ἐπιδεικνύμενοι. Vale, vir praeſtantiſſime. Romae VI. Kalend. Mart. CIↃIↃCLI.

EPISTOLA CCCLXXXIV.

LEO ALLATIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

REddidit mihi tuas *Fuſtembergius* noſter, officiis & humanitate refertas, de quibus nunquam dubitavi. Res erat cum Heinſio, in quo & humanitatem ipſam, & antiquam probitatem admiramur. Doleo vero me non potuiſſe pro & arbitratu meo, & ut virtutes tuae poſcebant, ſymbolam tuis doctiſſi-

mis ſtudiis conferre. Animus certe non deficit, de quo nobiles animi magis delectantur. Jam ex Italia petiturus es lares paternos, Deus iter fortunet, & poſtquam domum acceſſeris, res domeſticae tuae omnes & ſtudia ex ſententia pulcherrime procedant; & tuus Ovidius eam conſequatur lucem, quam tute ipſe & tibi & illi deſideras. An poſt Claudianum & Ovidium alius, tertius te in Italiam noſtram conducat? Et quis hic fuerit adeo Diis dilectus? Utinam hoc modo mutes ſaepius lares, ſed curſu ſoſpite, ut res quoque literaria adproſperetur. Interim ſi quid hic Romae mihi mandaveris, quod in rem tuam fore exiſtimaveris, rem mihi gratam faceris, & ſi res proſpere provenerit, gratioſam: & ut proveniat, conatus ipſe meos omnes inſumam. Deus det mentem *Salmaſio:* namque ut video, videtur in rabiem verti, quando rem non ultra agit rationibus, ſed conviciis. In Solinianis exercitationibus non deerit *Voſſio* ſeges & fertiliſſima, cui ſalutem ſolidam, & *Gronovio* nuntio. Deus te ſoſpitet ſuperſtitetque, vir praeſtantiſſime. Romae CIↃIↃCLIII. Ultimo Februarii.

EPISTOLA CCCLXXXV.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

GRatiſſimum fuit creditum civi meo felicis ingenii tui novaeque in me benevolentiae monumentum. Nihil enim eo literarum genere mihi jucundius, in quod inclinat animus, quamvis eo parum excultus. Gratulor ſeculo noſtro optimoque patri, mihi olim noto, cujus genium, ſi quid judico, ſecundis eruditorum judiciis ad vivum exprimis. Ita perge faventibus Muſis. Sed in primis relictos Ovidio & Claudiano naevos deme: quibus nec levem in noſtris heic bibliothecis operam conferes. Optimi Principis indulgentia Celſo noſtro binos fere menſes impendi, quum liber omnium, quos vidi emendatiſſimus. Biblia Hebrea ibidem caſtigatiſſima percepi. Virgilium ei ſimilem vidi, quem aliquando Heidelbergae. Tacitum & Apulejum charactere Longobardico luſtraſſe, tua curioſitate non indignum fuerit: Cionis pariter in Lucretium ac Virgilium expoſitionem, vel meo hortatu, qui per graviores occupationes tantum inſpexi. Eſt pluteo, ni fallor, XXIV. volumen decumanum Latinis Graeciſque literis variatum. Quonam titulo quove auctore id notatum neglexi: mea tamen ut ſciam intereſt. Tuo ſi factum hoc fuerit beneficio, plurimum tibi me devinxeris. Ne quid porro tuae deſit diligentiae, moneo in veteri palatio chimaeram ſervari aeneam paucis viſam: quam vel eo nomine conſiderabis, quod minus accuratam ejus ideam exhibeat *Aldrovandus* de Quadrup. digit. vivip. lib. I. Pag. 56. Nec Pandectas mihi omiſeris. *Claudio Berigardo*, primae notae amico, Doctori Patavino ſubtilis ingenii, te nuper commendavi, quo viae comitem vix reperies optatiorem. Interim vale, ac valetudinem tuam, ſatis ut intellexi dubiam, diligenter cura. Patavii XVII. Aug. A. CIↃIↃCXLVI.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCCLXXXVI.
JOANN. RHODIUS
Nic. Heinſio.

Venetias.

JAM rheda prae foribus erat, quum tuae redderentur. Officio ne deeſſem D. *Offredo* contubernali meo negotium dedi meo nomine reſponderet. Reverſus D. *Gaſparem Vichefort Franciſco Bernardino Ferrario* ſtudioſe commendavi. Genuae te ipſum Roma exſpectaturum laetor: ne te fraudemur, tuve iis, quae in rem tuam futura. Clariſſimi *Craſſi* ſumma iſtic auctoritas: cujus opera in quaſvis bibliothecas, in cimelia magnatum, apud quos plurimum valet, praecipue *Ruzini*, aditus erit. Nec opus fuerit alio ad *Paulum Caortartam* Senatorem optimum patario, qui numis & ſtatuis delectatur: quanquam & *Ferrarius* hac veſpera ipſum compellaturus. *Grimanni* bibliothecam ne praetereas. Imo, ſi vacat, rariores ibi nota libros, vel in gratiam Reverendiſſimi Praeſulis *Tomaſini*, qui Bibliothecas Venetas MSS. coepit operis committere. In coenobio D. Antonii, & D. Joannis atque Pauli erit aliquid tui ſaporis: in primis vero in D. Marci bibliotheca libros novi Graecos, quos inveſtigaſſe operae fuerit ex indice, quem olim Sozomenus vulgavit. Ad *Vintimigliam*, quas miſiſti, diligenter curabo. Plura non occurrunt. Vale ac vive. Patavii VI. N. Oct. CIↃIↃCXLVII.

EPISTOLA CCCLXXXVII.
JOANN. RHODIUS
Nic. Heinſio.

Venetias.

NEceſſitudinis noſtrae jucundius nullum mihi pretium tuis commodis: quibus unice advigilandum cenſeo. Si nonnunquam minus ex voto, eventui adſcribendum, quem ſemper praeſtare vix integrum. *Bariſonus* adhuc Venetiis moratur. Ubi redierit, mox virum compellabo. De numis, quos noſti, eſt res dubia. *Zabarella* quos habet mihi ſe miſſurum promittit. Ovidius & Claudianus cura *Offredi* hodie in tuum reditum ſepoſiti in bibliotheca, e qua libros efferri vetitum. Carmen mitto, pro quo D. *Occo* novem libras expendit, pretium ſane ferendum. Quae juſſiſti mutavi. *Tentiginis* autem Aureliano quum longe alia ſit poteſtas, verſum omnino revocavi ad Medicorum ſententiam. In autographo *Specus* plane *Species* videtur. Nec ipſe aliter judicabis. Nudius quartus *Puteanus* eques nunciavit Italiam *Holſtenio* mire placuiſſe tuam, ſuum pleno verborum modio in te animum teſtatus. Quae ſuperſunt Anatomiae apud me ſepoſita ſunt in tuum & amicorum uſum. Illuſtriſſimo *Lauredano*, *Bollano*, & *Craſſo* mea obſequia dico. Contubernales ſaluto, in primis *Occonem* tuum, ad quem annexae mihi hodie traditae. Vale, mi Heinſi, ac vive. Patavii XIIX. Febr. CIↃIↃCXLIIX.

EPISTOLA CCCLXXXVIII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Venetias.

SAturnalia Muſis parum aequa fore dudum praevidi. Sed quae tua eſt prudentia, ferendus leniter ille gentis mos. Propediem omnia ex voto cadent ominor. Flacci & Ovidii interim utilem fuiſſe operam ſpero. *Bariſonus* Venetiis reverſus in vicinum rus abiit, unde perendie exſpectatur. Gratulor de conquiſitis tam levi pretio nummis. *Roſini* Muſeum parario Cl. *Craſſo* plane tibi luſtrandum putabis: ubi vis ingens nummorum, ceteraque tua curioſitate digna. *Giſberti Bodri* Galli aurificis rariora popularis mei opera: in quibus foetus ille in lapidem verſus doctorum commentariis notus. D. Marci, Antonii, Joan. & Pauli bibliothecas excuſſiſſe operae fuerit: praecipue primam, in qua Graecae doctrinae non parum multa. Verbo, nihil intermittendum cenſeo quantivis temporis pretio. Claudianus hic apud Canonicos geminus eſt. Italiae tuae aliquot exempla commode attuleris, & Parentis optimi effigiem, permutata ſi libet charta, cujus humanitati plurimum debeo ob curatas magna diligentia literas. Vegetium *Salmaſii* decumanae formae ſub praelo eſſe nunciat amicus. *Schelius* Doctorem ſuum Juris Civilis admodum depraedicat. *Gaudentio* necdum reſpondi; nec ille quidquam reponit. Pacatiorem fore opinor, ſilente prorſus altero, quem videbatur timere. Neapolitana cras remittam. D. *Occoni* haſce tradas quaeſo; meoque nomine cum reliquis plurimam ſalutem impertias. Vale ac vive. Patavii XXIV. Febr. CIƆIƆCXLIIX.

EPISTOLA CCCLXXXIX.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Mediolanum.

UNas a tuo diſceſſu 4. April. Veronae exaratas, 13. primum accepi: diverſorum quaternas Equitis *Ponae* diligentia traditas credo. Faſciculum 9. Aprilis a *Balthaſare* & *Gaſpare van Collen* habui Venetiis: in quo *Goeſii* Vindiciae, Apologia pro D. *Heinſio*, Ejuſdem Alloquium funeſtum, quatuor ſingulorum exemplaria. Neſcio tamen qua incuria Vindiciarum particula reliquis ad literam *H* acceſſerit. Fragmentum iis, quos mihi reliquiſti, libris addendum cenſeo, ne quid inde bibliopola detrimenti capiat. De iis quid velis, accurate perſcribas cupio. Italiae tuae Romam nulla ſe adhuc obtulit occaſio. Spero tamen brevi Germanum eo conceſſurum, qui elegantiſſimum attulit *Beringi* noſtri carmen heroicum Auſtriacis Nuptiis dicatum, cui *Frambottus* operas condixit. Sed ad noſtra. Mediolani verſaris. Viri optimi *Ferrarii* comitate quae in bibliotheca tui fore arbitrii proſpicio. Ejus aliquando catalo-

gum

Digitized by Google

quem vidi apud amicum; in quo librorum poſtremus fuit *Petri Paludani* in Pſal. expoſitio. nec tamen cetera integrum fuiſſe opinor, quod philyras decem non expleret. Ipſum ſi qua poſſes arte perficere, noſtrum utrique foret commodum. De reliquorum enim copia ſum certus. Precibus interim ſi quid poſſum contendo, de libris in ſcheda notatis me diligenter inſtruas. Cujus nempe illi notae, cujus aevi, ac molis, omneſne manuſcripti? De Celſo nihil moneo, praeterquam apud R. P. *Sfondratum* prudenter explores, num ei, quod jam diu in ſe recepit, manum admoverit. Si Vegetii Mulomedicinam iſtic aut aliis in locis ſcriptam offenderis, ſi Varronem, Columellam, melioris notae Plinium, Q. Serenum, Macrum, ſed in primis Celſum, indica quaeſo. De Scribonio res ferme deplorata. In quem de tuis Hypercriticis proxime. Plura enim non licet. Valetudinem cura, ut ex communi voto vivas. Amici te ſalutant. Patavii XIIX. April. CIↃIↃCXLIIX.

EPISTOLA CCCXC.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Mediolanum.

BInae tuae ordine prorſus inverſo hoc menſe mihi redditae. Quas enim IX. Kal. Maj. dederas, hodie accepi, quas III. Kal. VI. Non. habui. Gratulor in bibliotheca Ambroſiana rem ex voto procedere. Nec dubito, quin iſtic morae pretium ſis habiturus. De MSS. numero quod refers, olim a Cl. *Bernardo Ferrario* accepi. Quae in ſcheda notavi, ubi commodum fuerit, edoceri cupio. Magnopere te interim oratum volo, de Re Nummaria Breviarium diligenter inſpicias, & mecum poſt *Pignorium* magni *Lipſii* cenſebis. Ejus apud me ſervatur exemplum: ſed parum accurate deſcriptum. Quae mihi ſuſpecta ſeorſum notavi, ut diligentia tua mihi redeant emendatiora. De faſciculo qnod jubes, bona fide peragam. Quod me muneris participem volueris, plurimum debeo. *Datus* in recognoſcendis quibuſdam Vegetii locis nimium ſe laborioſum obtulit: cujus operam compendio ſublevavi. *Gaudentii* V. C. typis deſcripto tui nominis elogio hodie onuſtiores traditae, cetera praeter morem breviſſimae, nihil tamen abs te literarum diu redditum monent. R. P. *Sfondratus* bonam Celſi partem ſua opera caſtigatam ſcribit. Quouſque ille progreſſus, ſi licet, explora. *Ferrarius* enim reliquum ſe perſequuturum promittit, oculis etiam non valde firmis; quem aegre moleſtiam hanc ſubire patiar, ſi ſtudium hoc valetudini nocivum putaveris. Quanti faciat animi in ſe tui ſtudium Reverendiſſimus Aemoniae Praeſul *Tomaſinus*, ex ipſius literis cognoſces. *M. Aurel. Severinus* adhuc Neapoli bene agit: cujus menſe Auguſto ſuperioris anni exaratae nunc primum traditae ſunt. *Manfredi Septalii* D. Conſiliario mea manu dedi. Illuſtriſſimus *Schelius* adhuc Florentiae commoratur. Clariſſimo *Ferrario* ex me ſalutem nuncies, cui hac vice non reſcribo. Nationis negotio impeditur

Joannes la Noue ait ſe mox ad ipſius reſpondiſſe. Vale Patavii VII. Id. Maii. CIƆIƆCXLIIX.

In Breviario de Nummaria.

Cap. 2. ſub finem. *inclinat.* ſcrib. f. *inquinat.*

Cap. 4. non multum ab initio. *Sed & progreſſu temporum*, &c. *cum mirifici ingen. aut invent. uſus. F. cum mirif. i. a. i. uſu.*

III. Regula. *tum* alio compendio utor,

Atque hic tu. tum
quod tu. libentius p. g. p. dicunt
aut exemplo. eodem autem ſ. c. d.
ſenſit Georg. Agricola.
potuit. poſui
Sciri volo i. a. p. d. ſ. e.
Fanni. fiunt in libram.
Convenerit. Sed inquit Plutarchus:
Quod mihi Priſciani a. o. ſ. legentis: ego v. i. i. L.
Quinario. & ille

Poſt Tabulam.

Exempla pluſcula ſunt, de b. fidei. F. de quibus fidei

Sub finem Capitis. *Trecies ſeſtertium*

Cap. 5. ſub finem. *Ita enim vetus Codex. alii enim. F. alii autem*

In fine libelli numquid praeter Cujacium Hotomanni, aliorumque mentio? Sic enim retulit mihi *B. Bartholinus.*

EPISTOLA CCCXCI.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Mediolanum.

QUam vellem te minus obſtrictum ſcribendi officio, quo nihil dubiae valetudini gravius. Tua vero humanitate dum alios ad mutua ſtudia provocas, tibimet non parum officis. Ego ſane non committam, ut a neceſſariis te avocem, niſi fortaſſis publicae utilitatis cauſa: quae nunc tuam poſtulat operam circa *Lipſii* de Nummis Breviarium, quo *Veſlingii* aliorumque praeſtantium virorum judicio accuratius in lucem proferatur. Doleo equidem egregiis conatibus tuis non ſupereſſe abunde tempus. Quid vero abitum valde flagitat praeter optimi patris deſiderium? Nudius tertius e Belgio *Thomae Furenii* literas habui: quibus una cum *Voſſio* & *Waleo* me ſalvere jubet. *Waleus* autem quibuſcumque Celſi ſcrupis e ſuo MS. expediundis paratum ſeſe obtulit: cujus humanitate utar, poſtquam Cl. *Ferrarius* a P. *Sfondrato* relicta perfecerit. Quod mones de *Scaligeri* in Guilandini Papyrum ſtricturis, non ſatis adſequor. Itineris Genuam verſus periculum facile declinabis *Ferrarii* conſilio &

Digitized by Google

& auxilio; cui noti negotiatores omneſque bonae fidei veredarii eo commeantes. *Moltbenium*, qui haſce dabit, enixe rogavi Brixiae *Roſſi* Memorias tibi pararet. Idem quoque *Offredus* ei ſuggeſſit. Vindicias *Goeſii M. Aur. Galuzzo* deſtinatas tradidi. Quae ſuperſunt *Octavio Ferrario* dabuntur; *Bernardino* nunc Apologia adfertur. *Berigardo* nuper Florentiam ſecedenti quos juſſiſti ad *Gaudentium* commiſi, pariterque ad humaniſſimum *Datum*, quae in Vegetii Mulomedicina mihi e paucis vere ſuſpecta, ad MS. Mediceum recenſenda. *Allatius* poſtremis ad me datis etiam ſolenni voto prolixum valde in te animum teſtatur. Praeſuli *Tomaſino* brevi ſum reſponſurus. *Aurelio Severino* necdum licuit. maxime, quoniam nihil adhuc de ipſius commentariis cum *Frambotto* confectum: qui Scribonio etiam typos condixit. De quo ad te propediem. Fac autem ſciam primis num Genoa Mediolanum rurſus cogites. *Lipſius* noſter Roma rediit, de quo *Moltbenius* plura. Omnes tui officioſiſſimam ſalutem nunciant. Vale, meque de rebus tuis crebrius edoce. Patavii xv. Calend. Jun. CIƆIƆCXLIIX.

EPISTOLA CCCXCII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Mediolanum.

CRedo a *Moltbenio* nunc traditas, quas nudiuſquintus ad te dedi. Spero etiam *Rubei* Monumenta ipſius diligentiae tantopere commendata, comparaſſe: *Holſtenii* & *Putei* heri redditae. Narrat hic *Parutae* librum de Nummis Siculis veriſque priſcorum notis brevi proditurum. De tuo itinere aliquid propediem certi exſpecto, maximeque de locis Breviarii Lipſiani dubiis. Genevae *Caſparem Bartbolinum* civem meum ſalutes rogo. ad quem de re jam pluribus. Tuo interim ſcire aveo judicio, quis ille, qui Lutetiae Harpocrationem adornat. Nam & mihi optimum noſti, ex quo aliquid forraſſis tam egregio labori poſſet accedere. Quis alter, a quo Gloſſariorum ſylloge deſideratur? Apud quos Macer, Q. Serenus, & Fannius calamo ſcripti. Puteíne apud *Scriverium* eſſe Vegetii Mulomedicinam, in quo unus alterve deploratae ſpei locus. *Waleus Thomae Furenio* civi meo ſe bona fide promiſit excerptuum e ſuis variis Celſi lectionibus, quaecunque mihi ſuſpecta. Archiepiſcopum Salisburgenſem de ſuo Codice nuperrime ſollicitavi. Si quid ejus generis porro offenderis, mone quaeſo; ne quidquam me praetereat. Vale, tuamque valetudinem cura. *Mancinus*, *Galvanus*, *Ferrarius*, *Veſlingius*, *Offredus*, ceterique tibi ſalutem adſcribunt, & ego *Bullialdo*. Patavii x. Kalend. Jun. CIƆCIƆXLIIX.

EPI-

EPISTOLA CCCXCIII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Genuam.

BReviorem ſolito me facit ſumma temporis anguſtia, quandoquidem tuae *Ferrariique* ſerius traditae. Clariſſimo *M. Aur. Galvano* & *Offredo* tuas dedi: ad quas ipſi ex commodo reſponſuri. *Ferrario* jam ſcribo, Cl. *Holſtenii* ad *Moltkenium* tuae fidei committat, quo recta, ſicut mones, Lutetiam mittantur. Quam ille rectius, vel in Principis gratiam, unum adhuc diem Mediolani traxiſſet. De *Ciofanii* curis, Vegetii MSS. Scriverianis, maximeque de Celſi noſtri in bibliotheca Ambroſiana codicibus quae addidiſti, pergrata mihi fuere. Perge porro in itinere quidquid occurrat hujus generis diligenter ſuggerere. Si quid mihi tuam in rem obvenerit, mutuum exſpectabis. Illuſtriſſimus *Schelius* nuperrime ſignificat ſe denuo Romam cogitare, & forſitan ulterius. Vereor autem ne laudabile inſtitutum evertant novi, qui dubiis autoribus feruntur, Neapolitanae gentis motus, appulſa Gallorum claſſis poſtquam ſeſe in conſpectum dedit. Ad *Severinum* nihildum dedi literarum, quamvis Hortum Meſſanenſem P. *Caſtelli* ſupra annum in via haerentem nunc pridem habuerim. Clariſſ. *Veſlingius*, *Ferrarius*, ceterique tui ſtudioſiſſimi ſalutem nunciant. Vale, ſaepiuſque hoc mecum iter, dum licet, itera. Patavii Prid. Kalend. Jun. CIↃIↃCXLIIX.

EPISTOLA CCCXCIV.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

SIlentii tui pertinaciam expugnaturus jam calamum ſumſeram, en primae a diſceſſu tuae ſub initium hujus menſis redditae. De binis faſciculis Venetias miſſis quid factum, ipſe conſulto provideris. Quae plures apud me latuere menſes, neſco cujus, nunc mitto de tua tandem mora certior: quae tanto mihi gratior futura, quanto in mea te vota ſemper alacriorem ſcio. Q. Serenum in bibliotheca Leidenſi manuſcriptum perſpexi. Tuo commodo ſi cum vulgato contuleris, rem ſane mihi pergratum feceris, publicaque profeſſione digniſſimam, quam *Holſtenio* pariterque aliis debeo. *Walaeo* jam defuncto, ſi ante omnia quae ad oram Celſi ſui habebat notata pari cura miſeris, de publico plurimum promereberis. *Thomae Bartholino* noſtro parario mihi ea promiſerat. Sed inexſpectata fati vis ſpem iſtam praecidit. Credo librum adhuc in defuncti bibliotheca eſſe, quem, ſi venalis foret, mihi aequo pretio parari cuperem. Secus, abs te ejus mihi uſum impetrari, quem poſſeſſor conceſſurus erat. Suum hac aeſtate codicem MS. aliquo cum fructu indulſit Archie-

chiepiſcopus Salisburgius, quem dudum remiſi. Parum ſane ſupereſt, quod in ſcriptore graviſſimo deſiderem, dummodo exſpectatam mihi operam commodaveris. Marcellum, qui in Cl. *Voſſii* muſeo eſt, meliori otio reſervo. Si quis Macer calamo ſcriptus occurrerit, ſi etiam Plinius Valerianus de re medica, fac ſciam. Quid item Cleopatrae *Elichmanni* accidit, cujus *Joan. Antonides vander Linden* inter Medicos ſcriptores meminit. Vegetium de Mulomedicina ad libros Mediceos denuo mihi recenſet *Datus* noſter. Expiſcare quaeſo, num & ille, quod olim putabas, apud Cl. *Petrum Scriverium* MS. & quinam libri finis. Nam ei, quem *Sambucus* vulgavit, quaedam aliunde opinor acceſſiſſe. Quam mihi ſuſpicionem firmari, aut eximi velim. *Petrum Cunaeum*, felicis memoriae virum mihi quondam notum, in Plinium majorem nonnulla paraſſe memoravit heic Gallus quidam ejus domeſticus. Quae & iſta, curioſe perveſtiges operae fuerit. Si quid porro in meam Aciam contuleris, novo me mactabis beneficio. *Grotii* verſionem Sophoclis petiiſſem ad Scribonium tuo monitu. At vero Hippodamia Poëtae a Stobaeo de jurejurando in teſtimonium vocata hodie deſideratur. Largi Compoſitiones nudiuſtertius quantum licuit emendatiſſimas abſolvit *Frambottus*. Notis recens typus propediem Venetiis exſpectatur. *Galvanus* ex ejuſdem officina De uſufructu varium opus profert, in quo & honorifica tui nominis mentio. *Panvinius* etiam integer prodiit. *Argoli* quoque ſecundi Mobilis Tabulae. *Severini* vipera Pythia ſub eodem praelo mirum quam ingens mihi & *Offredo* negotium faciat. De lucernis *Licetus* plurima ſtudioſe conquirit: qui ſingularem Cl. *Smetii* humanitatem in conferendis ſymbolis dilaudat. Reverendiſſimus *Tomaſinus* Votum Cecropis paucarum nuper expoſuit pagellarum. *Bernardinus Ferrarius* hiſce diebus reſpondit quam gratiſſimum ſibi fore epigramma tuum. Nepos primo vere Mediolani graviter decubuit; menſe Auguſto Venetiis febri correptus dubia ſalute jam primum evaſit, nec Patavium redire ipſi adhuc integrum fuit. Hetruriam toto ferme anno infeſtavit exitioſa febris, quae in quoſvis praeſertim Florentiae ſaevit: tractum quoque Picenum pervaſit. Patavii autem viciniſque locis a fluminum per crebros imbres inundatione creſcente confeſtim calore plurimos invaſit febris, quae initio levior, mox perniciem attulit. Ampliſſimo *Silvatico* ad Mutinenſem Ducem evocato ceterique melioris notae Medicis parum valentibus *Veſlingius* noſter morbi die undecimo febre maligna lenticulari xxx. Auguſti cum ſole occidit, ſolemni pompa ad D. Antonium ex teſtamento elatus. Mihi cum *Ferrario* epitaphii curam reliquit: ſua praeterea ſcripta mihi legavit omnia. Sed quod maxime dolendum affecta in iis pauca. Viri jacturam dolent omnes, maximeque plebs infima, cui conſilio operaque indefeſſus adfuit. Sed plura vetant negotia, quae in gratiam viduae filiaeque in dies mihi ſuccreſcunt. Tu Vale, mi Heinſi, & cum Ampliſſimo patre diu felix vive. Amici omnes virique Clariſſimi tui nominis ſtudioſi plurimam ſalutem adſcribunt; quam & ego Cl. *Gronovio*, & *Iſaaco Voſſio*. Vale, feſtinanti calamo perſcribebam Patavii IX. Kalend. Octobr. CIↃIↃCXLIX. *Scioppius* tertiana, quam vocant, duplici laborat. *Martinum Schavenium* civem meum commendo

 tuae

tuae humanitati, ſi te compellaverit. Fratrem heic habet optimum linguarumque perſtudioſum.

EPISTOLA CCCXCV.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

SI meas ad te ſuperiori menſe datas, ut ſpero, accuraverit *Abrahamus van Collen*, voti me brevi compotem fore credo, cujus praecipua haec fuit ſumma, *Walaei* τοῦ μακαρίτου Celſum conquireres, ut in meam, ſeu verius boni publici, gratiam, quas orae adſcripſerat ille aliuſve lectiones tuo mihi commodo excerptas mitteres. Has enim fere ſolas deſiderare videor, & quas legati Veneti *Baſſadoni* beneficio ex Hiſpania opperior. Suum quippe codicem Illuſtriſſimus Salisburgenſis Archiepiſcopus liberaliter conceſſit. Scribonii libellum ſatis elegantem emendatumque edidit *Fambrottus*, notas mox additurus. Annuli heic ferrei mentionem noſti. Cujus generis mihi quidam pervetuſtae notae ab aurifice donatus aureo tuo perſimilis. Eum, quo firmior mihi ſit memoria, delineatum quaeſo tuis ad me primis inſere. De Vegetio alicubi laudatum vidi *Antoni Codri* judicium. Si apud vos in ea optimorum librorum copia autor, in illud haud gravatus inquires. Ingens iſtic laudatae memoriae *Voſſii*, nec minor optimi parentis tui bibliotheca eſt. Sed nec deſunt tibi Oxoniae amici, quorum opera id confeceris, ut ſatis meae factum ſit curioſitati: cui & optime addideris, in Terentium ſi quid ab eruditiſſimo patre in lucem emiſſum. Quem tecum diutiſſime valere cupio. Cl. *Octavius Ferrarius* convaluit. De *Scioppio* fere conclamatum. *Offredus* ceterique amice ſalutant. *Fambrottus* Panvinium complebit, ubi omiſſa indicaveris. Vale, & ſalve. Patavii XII. Kalend. Nov. CIↃIↃCXLIX.

EPISTOLA CCCXCVI.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

NON minus jucundae, quam ex iſtis Septentrionalibus oris inexſpectatae, labente Aprili redditae ſunt tuae. Notus jam orbi praecellens heroinae animus dignatione ſatis nunquam laudanda omne laborioſi itineris taedium jure tibi diluit. Quod vero in patriam remeans aulam denuo inviſere cogites, mirantur non pauci. Quam te morae brevitas occupatum reddet, praevideo: tua tamen ſingulari humanitate rebus meis conſultum velis. Noſti quid flagitet coeptus in reſtituendo Celſo labor: cui nihil ferme deeſt praeter paucula ad *Walaei* laudatae memoriae codicem notata, atque in bibliotheca D. Lauren-

rentii Hiſpanica ad MS. cujuſdam non admodum vetuſti oram, ab *Antonio Auguſtino* & *Mendoza*, ut *P. Sfondratus* olim monuit. Horum jam mihi ſpem fecit excerptorum Illuſtriſſimus *Baſſadonus* Venetorum ibi Legatus. Reliqua, ſi *Walaei* liber venalis, para quaeſo: ſecus, periti manu deſcribantur omnia, quae jam parario D. *Thoma Bartholino* ipſe mihi promiſerat. Nec minus de Cleopatra te ſedulum cupio, ut Epiphanio de Menſuris nondum edito Cl. *Holſtenii* Romana conſuetudine aliiſque ejus argumenti fragmentis accedat. Macri libros a Cl. *Boxbornio* facile impetrabis; quem jam nominis mei ſtudioſum gratus agnoſco. Q. Sereni quicquid iſtic a vulgatis diverſum mitte: cui nunc Vaticanus & Florentinus liber aliquid contulit: ſi quid porro Doctiſſimi *Voſſii*, in lucro erit. Vegetii Mulomedicinam denuo recenſet eximius noſter *Datus*. Cui ſi quid a *Scriverio* exſpectandum, mone. Mea namque intereſt, id mature ſciam. Nec dubito quin tuo de mea fide apud omnes vadimonio ſingulos in mea vota ſine magno negotio pertraxeris. Benificii namque gratiam ingenua profeſſione polliceor. Claudianum tuum exſpectamus avidi: quanquam Naſonem maluiſſet Cl. *Octavius Ferrarius*, in quo non poenitendam te operam poſuiſſe opinatur. *Gronovii* Senecae ſuade ad *Frambrottum* perferantur, qui procuratorem iſtic habet civem tuum *Joannem la Noue*. Scribonium Largum ante ſex menſes emendatum ſatis ac politum dedit *Frambottus* noſter. Notis vero meis in hunc uſque diem *Offredo* laboris ſocio moram injecit *Severini* vipera innumeris intricata offendiculis. Ea nunc ad metam properante, meis manum admovebo. Cl. *Liceti* de Lucernis opus Utini inchoatum: cui e rarioribus Sereniſſimi Electoris Brandeburgici auctarium quam fuerit gratum, ex ipſius pernoſces. *Octavii Ferrarii* Proluſiones ac Epiſtolae ſub praelo fervent: quas ceteri de Re veſtiaria libri excipient. *M. Aurelii Galvani* Commentarium cum Cecropis voto ad te curabimus. *Veſlingii* noſtri, praeter Anatomicum Syſtema, nihil adeo perfectum graviter fero. De Pullitie namque Aegyptia novem tantum Capita leguntur: ſucceſſores habuit in Botanicis, quem noſti, D. *Georgium Turrianum*; in Anatomicis D. *Antonium Molinettum* Venetum. *Scioppius* poſt duplicem tertianam Medicis neglectis repetentem inedia tandem exſolutus Novembri menſe diſceſſit. Selectiora ejus quaedam Politica & Grammatica brevi lucem videbunt. Promtuarium vero Latini Sermonis typographum poſtulat opulentiorem Gallum, aut Belgam. Germani enim ſumtibus ferendis impares. Veſtros, ſi juvat, pertenta. *Craſſus* recte valet. *Bernardino Ferrario* epigramma tuum mittam, candidum ſane atque perelegans. Vides, amicorum optime, quam tua ego abutar patientia. Si Deus te Suecis reducem velit, *Salvium* rogo virum Ampliſſimum officioſe meo nomine ſalutes, meique Regis Oratorem *Petrum Julium* virum Nobiliſſimum; quem de MSSorum indice, quos e Germania tranſmiſit *Auguſtus* ille *Guſtavus*, non ita pridem per amicum ſollicitavi. Quod, ut verum fatear, tua fieri mallem opera, quoniam de ſingulorum aetate atque pretio non mediocri jam uſu edoctus optime judicium ferre poteris. Cui molimini, honeſtiſque mentis optimae conſiliis Deus te diu ſuperſtitem praeſtet. Ita vovent omnes tui ſolidam tibi ſalutem nunciantes, quos inter *Offre-*

Digitized by Google

dus noſter haud poſtremus. Vale, & cum Cl. *Iſaaco Voſſio* plurimum ſalve. Patavi III. Non. Mai. CIↃIↃCL.

EPISTOLA CCCXCVII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ANxius haerebam, num recte traditae fuiſſent meae, jamque Venetias reverſus *Joan. la Noue*, cujus fidei eas credidiſſem, ſciſcitaturum ſe promiſerat; en tuae, quibus nihil curioſitate noſtra dignum intermiſiſti. Claudianum tuum in lucem veniſſe gratulor. Italiam vero attigiſſe dubito, quum nuperis ejus non meminerit incomparabilis noſter *Puteus*. Nemo mihi crede tuorum eſt, qui tuum non exſpectet avide reditum: in primis ego, qui vel ea opportunitate Sereni excerpta cum codicibus Macri Clar. *Boxhornii* humanitate, forſan & de *Smithii* Ponderibus aliquid, ſperare poſſim. *Gorlaei* ſupellex antiquaria ubinam ſervetur facile cognoſces, ſi per Galliam tranſieris. Cl. *Liceti* de Gemmis annularibus commentarium de Lucernis alter moratur a priore longe diverſus, duobus libris elencthico & hiſtorico, elegantiſſimiſque ſupra centum in aere celatis iconibus auctior, qui nunc metam proſpicit. Largus vero meus, ut feſtive *Craſſus* noſter, Longi fere nomen meruit. Annum quippe integrum operae aliis diſtractae meas protrahunt meditationes. Cl. *Ferrarii* Proluſiones epiſtolaſque interim protrufere: cujus nunc Panegyricus Reginae ſcriptus Generoſi *Banneri* ſuaſu Venetiis editur. *Kircheri* Obeliſcus jam Romae prodiit. *Angelonus Bonani* titulo ſui de Nummis commentarii Apologiam texuit. *Veſlingii* Anatome ab extrema auctoris manu emendatior mea cura Frambotti praelo eſt commiſſa. Invitus nunc meis ad *Septalii* Animadverſiones & Cautiones Medicas Analectis, quicquid temporis reliquum impendo, majori fortaſſis diligentiae, quam ingenii laude. Nolim tamen Scribonium diutius premi, ne penitus decoxiſſe videar. *Ferrarius*, quantum publica permittunt, Rem veſtiariam conficit. *Tomaſinus* Praeſul Gymnaſii ceteriſque patriae ornamentis expoliendis totus operam commodat. Reliqui ſuam quiſque provinciam ſuſtinent. Unum rogo, mi Heinſi, Ampliſſimum Senatorem D. *Salvium* de mea in priſtinam neceſſitudinem noſtram obſervantia certiorem facias, unaque Clariſſimo *Iſaaco Voſſio* ſalutem renuncies, quam viri Clariſſ. *Licetus*, *Galuanus* uterque, *Ferrarius*, *Buſtronus*, & *Offredus* tibi quoque viciſſim reddunt. Vale, ac ſalve amicitiae noſtrae decus. Patavii VII. Kalend. Mart. CIↃIↃCLI. Si quicquid iſtic in MSS. eſt medicum ſubnotaveris, rem mihi pergratam feceris, nec tuo indignam judicio.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCCXCVIII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

POſtridie quam alteras ad priores tuas dediſſem, jucundiſſimae Lugduno mihi traditae ſunt tuae. Veras in Sueciam reditus cauſas agnoſcunt, quotquot heroinae virtutes mirantur: quam *Salmaſium* quoque acciviſſe fama eſt. Gratiſſimum mihi tuum de Macro, Sereno, ac Vegetio Mulo-Medico indicium. Nihil autem gravius, quam omnem de *Walei* Celſo ſpem decollaſſe, niſi eam Lutetiae *Naudaeus* reſtituerit vir, ut noſti, non minus mei quam literarum ſtudioſus. *Moraeum* vero memini ſignificaſſe olim, ea in urbe nullum. Noli proinde, mi Heinſi, ceſſare, ſi quid per optimum parentem alioſve apud heredes moliri fas eſt. De Macro ſcio quantum valeas apud Cl. *Boxhornium*. Bremae amici ſunt, qui Sereni quicquid eſt promti curabunt. Qui Hafniae ſunt libri nihil negotii faceſſunt. De Vegetio apud Anglos, cura mihi altior eſt: quam ſua memoria amantiſſimus noſtri *Voſſius* facile ſubducet. Quae Scribonio morae cauſa jam intellexiſti, eam in Claudiano expertus ipſe. Dictu mirum, *Severinus* tres prope menſes operis ſui nuncupationem detinet, quamvis crebrius efflagitarim. Quanti *Licetus* fecerit *Smithii* lucernas, ex ipſius perſpicies. Ectypa quum caelator delinearit, ad te redibunt. Si quae apud V. C. pondera, inquire; itemque apud *Gorlaei* heredes quas memorat in Dactyliothecae Praefatione *Vorſtius* Fibulas. Cl. *Galuanus* ipſe ſuas tradidit pridie, quum in patriam diſcederet. *Frambottus* ubi quidpiam ad *Joannem la Noue* veſtrum miſerit librorum, ad te faſciculus accedet. Tu interim de Scioppii Promtuario rem promove. Novi typographos. Libris *Pieracio* praemium reponant par eſt, ſi aes negant. Aliquid tamen extorqueas vide, qui opus merito commendare poteris. Reverendus *P. Sfondratus* te ſalvere jubet: itemque *Tomaſinus* Praeſul ex Iſtria reverſus, noſterque *Ferrarius* pridem a dubia valetudine reſtitutus, pariterque *Offredus*. *Novarinus* magna conatus fatis ceſſit. Reliqui omnes tui recte valent. Quod tibi etiam atque etiam ominamur. Patavii Kalend. Jul. CIƆIƆCL.

EPISTOLA CCCXCIX.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

NUperis tuis nihil mihi jucundius, quas magno amoris argumento inter amicorum ſalutationes ab itinere difficili vix otio redditus domeſtico tam diligenter ad me perſcripſiſti. Quam viae rationem tenueris, coram expedias aveo; calamo, ſi res aliter ferat: quanquam illud mihi ceteriſque tuis neceſſariis foret gratiſſimum, quorum animis frequens tui obverſatur memoria.

Digitized by Google

Claudianum interim deſideramus tuum, cujus jam dudum ſpem fecit humaniſſimus eques *Puteus*, ut primum ad ipſum pervenerit. Poëmatii Reginae dicati ſors eadem, quae operis Cl. *Galuani*, qui ſuperioris anni autumno geminum *Frambotto* exemplum tradidit ad te curandum, ut alterum affini tuo cederet. Sed quam faſſus ille negligentiam brevi reſarciet. Liber, ne ignores, decumanus eſt variae doctrinae, Gymnaſii Moderatoribus inſcriptus. Autori nunc is demum honor habitus, quod *Alexandro Sinclitico* magni nominis, dum fuit, Juriſconſulto in primam cathedram ſucceſſerit. Cl. *Licetus* tuas efflictim exſpectat, ut de Gemmis aliquid conſtituat: quod opus *Bolzetta* protrahit, licet nec impenſae admodum graves futurae. Panegyricum eximii *Ferrarii* noſtri habes emendatiorem eo, quem *Bannerius* abſente auctore typis commiſit. Factum id per Saturnalia, quibus operas *Offredus* noſter vix retinere potuit. Sed, quod gravius, quum *Bannerii* ephoro parum placeret vox *evanuit*, ei ſubſtituta fuit alia vix Latina *diſparuit*: quam in hac editione prior ejecit. Autor tamen maluiſſet *abſceſſit*. Quod moneo, ſi quando tua forſitan cura in unum volumen iſtic redigantur, quaecunque ejus argumenti prodierunt. Vides itaque, mi Heinſi, quanti intererit, libellus hic in Reginae manus decore ſatis deferatur. Sed tuis comitatus, qui optimi viri de literis & de publico merita pro tua prudentia, qua par animi ſignificatione, ſi non ipſi Dominae, iis ſaltem inſinuaveris, quos interioris admiſſionis noſti; e quibus ſi noſter eſt *Salvius*, fac ſciat, *Ferrario* paucos nobis cariores. De re veſtiaria quae ſunt reliqua jam pertexit. Me vero cunctantiorem ne mireris, qui multorum ſic vereor judicia, ut aegre calamum ſumam. *Gronovii* noſtri felicitati applaudo. Quae mihi reliquit in Livio dubia, Romae fortaſſis per *Allatium*, & Florentiae *Caroli Dati* induſtria diluentur. De Ponderibus quicquid impetraveris, pergratum erit. Serenum & Macrum, qua es ſollertia, facile percurres. Quae in Hiſpania fuere ad Celſum notata, hac hieme Illuſtriſſimi *Petri Baſſadoni* legati Veneti benignitate obtinui. Vide, ſodes, *Walaei* librum: quem ſi cum Regio contulerit Pariſiis, non eſt quod tantopere ambiam. Quid tamen ſit, fac ſciam. Vale, ac vive cum Ampliſſ. Parente, quem tibi literiſque diu ſoſpitem precor. *Boeclero* propediem reſpondebo. Ubi *Salmaſius*? Clariſſimo *Vorſtio* & *Iſ. Voſſio* ſalutem adſcribo. *Tomaſinus* Praeſul adhuc eſt Aemoniae. Reliqui te amice ſalutant, praeſertim *Offredus*. Iterum Vale. Patavii XIII. Kalend. Maii. CIƆIƆCLI.

EPISTOLA CCCC.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

PAnegyricum Clariſſimi *Ferrarii* recte traditum gratulor, tuiſque ad Auguſtam comitatum: quamvis Reginae juſſu *Voſſii* noſtri literae omni benevolentia refertae ab Illuſtriſſimo *Adamo Bannero* antea miſſum ſignificent. Meo auctor

auctor conſilio tunc alium ſua manu emendatum tibi donat: de quo recudendo quicquid fuerit viſum ſtatuas. Carmen tuum in Italiam necdum perlatum. Claudiani *Galvano* ſoli & mihi *Putei* equitis humanitate copia fuit: quem *Ferrarius* efflictim deſiderat, ac *Offredus*. Vivam Reginae imaginem ſi habere liceret, curarem non minori loco eſſet, quam Patris maximi, paſſim magnatum effulgens atriis. De *Smithii* doctiſſimi ponderum indicio plurimum debeo: nec minus de Celſi Rhetorica, quam ſaepius Coloniae a me fruſtra perquiſitam elegantiſſimis *Elzevirii* typis tua cura publico reddi operae pretium cenſeo; aut mihi ſaltem deſcribi, ſi alia tibi mens fuerit. De Macro & Q. Sereno ex tuo commodo mihi omnia jam rata. De *Walaei* ad Celſum notis ex voto ſi rem confeceris, faxim ut nec heredes benevolentiae, nec laboris te poeniteat. Hae nempe ſolae mihi cogitationes producunt. Clariſſimus *Vorſtius* magni *Scaligeri* varias lectiones *Thomae Bartholino* mihi excerpendas conceſſit: eique pari facilitate ſuas jam receperat *Walaeus*, quas fatum intervertit. Quod vero eas tantopere deſiderem, cauſa non eſt alia, quam ne quicquam alicujus notitiae intermiſerim. Legati Veneti *Petri Baſſadoni* beneficio aliquot hinc menſibus Regis Hiſpaniae indulgentia e Bibliotheca D. Laurentii pauca quaedam mihi ſubmiſſa. Tuum erit, omnem heic movere lapidem: ſi quid etiam Vegetii Mulo-Medici ab edito diverſum apud eximium *Scriverium* aliumve, id explorare ſedulo. De Lucernis celeberrimi *Liceti* opus paulo melius procedit: cui ego indices attexo: de Gemmis aliud nondum *Bolzettae* procraſtinatione coeptum. Sunt & in Simmiam Rhodium ejuſdem tres commentarii non inamoeni, quos nuper legi: forſitan rectius iſtic excudendi. *Ferrarius* de Re veſtiaria quae reſtant prioribus libris addet. Scribonio meo varia moram injecere: inter alia Laconicum Piſanum pervetuſti operis a *Robortello* deſcriptum; quod *Dati* munere *Franciſcus Maria Ceſſinus* eleganti ad me epiſtola, & ad vivum penicillo delineatum tranſmiſit. Eam notis inſeram meis, forſan & *Robortelli* diſſertationem non uſque obviam, quum paucarum ſit pagellarum. *Salmaſii* pro Rege Apologiam depraedicant, qui viderunt. eam mihi promiſit Anglus quidam. Argumentum credo periculi plenum, ſi meminero, quid olim *Scioppio* & *Puteano* acciderit. *Craſſus* recte vivit, in pertexendis Venetorum elogiis totus. *Ponam* Imperator Hiſtoriographi titulo decoravit. *Petrum Scavenium* civem meum virum optimum doctiſſimumque te compellare juſſi: tuo genio amicum ſponde. Unum te celare non poſſum, nec debeo. Ima epiſtola, ſic Regina jubente, a *Ferrario* quaeſiſſe *Voſſium*, verumne eſſet, interceſſiſſe Danos, ne oratio iſta prodiret. Quam hoc verum, cogita. Unus mihi tunc adfuit noſtrae nationis *Langlus*, libro de Annis Chriſti ſatis notus, quo plurimos heic ſibi peperit amicos, in primis *Ferrarium*, cujus ille nomini maxime ſtudet. De me noſti, qui non minus quam *Salvius* Senator Ampliſſimus meam expertus es ingenuitatem. Hominis parum prudentis merum eſt commentum, quo ſuum erga Dominam ſtudium alienae famae ruina teſtatius reddere voluit. Miſſis ejuſmodi fucis, tu, mi Heinſi, cum ampliſſimo patre, ceteriſque viris eximiis, vale, ac vive. Patavii III. Kalend. Jul. CIↃIↃCL.I.

Li-

Liceti, *Galuani*, & *Offredi* habes. *Aproſius* Genuae habitat, ad quem tuas curabo per Illuſtriſſimorum Praeſulem *Tomaſinum*, qui te ſalvere jubet.

EPISTOLA CCCCI.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

QUas XXIX. Junii cum *Ferrarii* literis & Panegyrico ad te commiſi *Abrahamo van Collen*, recte traditas opinor ante tuum ad nos reditum, quem poſtremis XX. Julii Lugduni perſcriptis indicaſti. Secus ſi factum, eas ab optimo Patre Lutetiam miſſas puto. Vides ut me deſiderium premat variarum lectionum in Celſum apud *Walaei* heredes: quibus ſi aliquando Rhetorica ejuſdem acceſſerit, me plurimum beaveris. Macri & Q. Sereni jam certa mihi ſpes eſt. Omnibus autem hoc tempore mihi gratiorem profiteor Vegetium Mulo-Medicum *Hadriani Junii* manu interpolatum, ut meis in hunc ſcriptorem conjecturis lucem adferat, ceteriſque ex Codice Vaticano & duobus Mediceis emendationibus, quas *Carolo Dato* denuo recognoſcendas miſi. Numquid & in Britannia, quod *Iſaaci Voſſii* indicio nunciaſti, ulla ejus copia, vel in itinere tuo, praeſertim Lutetiae, diligenter quaeſo perquire, ut conatus noſter tua etiam opera ſit literis commendatior. *Smithii* obitu quantum iis diſceſſerit, vix exprimo. In bibliotheca *Thuani* eſt Jordanus Calaber de equorum natura MS. qui & penes me valde mutilus. Si & alii ſunt iſtic Veterinarii MSS. Graeci, mone. Vidi enim quos *Ruellius* Latinitate donavit. *Licetus* aliquamdiu valetudine uſus adverſa nunc melius habet, teque amice ſalutat, pariter *Ferrarius*, ac Reverendiſſimus Praeſul *Tomaſinus* adhuc lecto adfixus. *Vintimiliae* tuas mittam. Plura poſthac apud *Naudeum* exſpectabis. Vale, decus meum, & vive. Patavii x. Auguſti CIƆIƆCLI.

EPISTOLA CCCCII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Venetias.

IMbribus ac tempeſtate grave coelum ſerius veſtras admiſit, quam ut quicquam effectum dare liceret, niſi unum *Miltonum* ut mittam. De famulo ſi quid erit, primis Florentiae ſcies. *Ferrario* ceteriſque quid ſit plane ignoro. Neque enim domo pedem efferre integrum. De excerptis quae monuiſti in commentarios referam. *Langermanni* epiſtolam *Offredus* apud Bergomenſem tabellarium perquiret. Florentiae ſi *Gulielmum Langium* Danum Hafniae Profeſſorem apud S. Laurentii Priorem inveneris, in tuam virum optimum admitte neceſſitudinem. Sic enim viri integritas, eruditio meretur. Unum te monitum velim, vivam Sereniſſimo Reginae effigiem primae nobilitatis viris ex-

expeti. Uno fac exemplo plurimorum deſiderio ſatisfiat. Vale, mi Heinſi, diuque ſoſpes vive. Haſce num acceperis, mone. Patavii XII. Januar. CIϽIϽCLII.

EPISTOLA CCCCIII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

GAudeo, mi Heinſi, poſtremas meas humaniſſimi equitis *Putei* cura optime traditas, gratulorque novam iſtic natam diligentiae tuae materiam: quam tamen valetudini adverſam nolim. Claudiano ſane operam commodare plurimum refert. De Celſi autem indicio plurimum debeo, cujus utinam aliquod mihi ſpecimen eſſet. Quamvis enim recens admodum videatur, ex vetuſtiori forſan deſcriptus fuit. cujus generis Cl. *Gronovius* apud me deprehendit Statium; nec ita dudum Illuſtriſſimus Salisburgi Archiepiſcopus Celſum mihi e Germania miſit, vel una lectione omnibus, quos hactenus vidi, praeferendum. Panegyrici ad Berengarium ſcripti exemplum invenies apud Cl. *Holſtenium*, mea cura excerptum, cujus apud me alterum eſt. Si librarium Romae offenderis, *Valeſii* deſiderio celerius ſatisfeceris. Qui mea exſcribebat Analecta, ſummo meo incommodo in Germaniam diſceſſit: quanquam hoc mihi ſolatii, quod paucae ſuperſint philyrae. Quid Cl. *Liceti* Lucernis lucem moretur, ex ipſo cognoſces: quod antea ſignificare nolui. Apud Eminentiſſimum *Barberinum* non parum heic poſſe crediderim optimum *Holſtenium*, qui tua cauſa nihil non tentaverit. *Galvano* tuas tradidi, ſed exeuntibus prope acroaſibus publicis in conferendis honoribus Academicis occupatiſſimo. Illuſtriſſimo *Tomaſino* pergrata erunt Teſſerarum ectypa: quem ad Pentecoſten adfuturum ferunt. *Datuſne* Florentiam redierit, fac ſciam. *Frambottus* Patricii opera ſepoſuit, quorum de Nova Philoſophia alterum rariſſimum ac plane recens, utrumque nitidiſſimum. *Gulielmum Sobierum* Belgam, longa mihi neceſſitudine conjunctiſſimum, tibi ob ſingulares animi dotes per *Holſtenium* innoteſcere aveo. Virum ad unguem factum videbis. *Ferrarii* noſtri de Re veſtiaria opus recognitum *Frambotti* operis recte procedit. De Reginae ſalute admodum ſollicitus tuas deſiderat, ubi aliquid inde habueris certi. Cum *Puteo*, *Holſtenio*, & *Kirchero* viris maximis *Langermannum* Achatem tuum ſalvere jubeo, teque una *Offredus*. Vale, ac vive decus meum. Patavii XIX. Aprilis Anno Chriſt. CIϽIϽCLII.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCIV.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

VIX te denuo compellaſſem, mi Heinſi, ni haſce Cl. *Gualtanus* addidiſſet humaniſſimas, tuamque *Licetus* noſter expeteret vigilantiam atque dexteritatem, ut non ambigenti modo Quaeſitori Utinenſi omnem ſcrupulum eximi cures, verum plenam ulterius *Auguſtae* ſua quaecunque monumenta dicandi facultatem viro optimo impetres eorum indulgentia & auctoritate, cui parendum reliquis. Indicem jam miſit typographus. Quid moretur lucem vides. Tuo ſolum opus conſilio, qui volumen adornandum, holoſerico rubro, an corio puniceo Conſtantinopolitano, quod mea ſententia durabilius, elegantiuſque ad morem Gallorum auro variatum: fibulisne argenteis, an ſericis taeniis ejuſdem coloris auro intertextis; quanquam haſce gratiores credam; aut ſi malis involucrum a vinculis plane ſolutum. Quod genii & conſuetudinis Heroinae haud neſcius primis optime decreveris: ne libro ceteroquin egregio deſit quod & oculis lenocinetur. Analectis in *Septalium* meis jam coronidem addo. Notis in Scribonium heri manum admovit. *Frambottus* noſter, qui tuam de Patritii libris mentem opperitur. Clariſſimum *Datum* Florentiae fratrem amiſſum lugere nuper ſignificavit *Langius*, qui Bibliothecae Mediceae operam non poenitendam commodavit. Haec dum ſcribo, tuae mihi redditae. *Liceti* mandata cras referam: *Ferrario* tuae forſitan hodie tradentur. *Altempſii* bibliothecarium non ita contra gentis indolem ab omni humanitate alienum fore putaverim, ut librorum MSS. maxime veterum, qui nunc publici juris, medicorum indicem velit negare. Quid rerum ſit, quantum licet, explora. Equitis *Putei* ſolito tardius traditis reſpondere non licet. Virum eximium meo nomine plurimum ſaluta, & *Kircherum*, cujus ad *Dobnium* in ipſius e Germania reditum ſervo, niſi aliter juſſerit. Vive cum *Langermanno* tuo, ac valetudinem ſerio cura. Patavii III. Maji CIↃIↃCLII.

EPISTOLA CCCCV.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

AUdax infeſtae ſortis tentamentum in ſacrum caput non ſine horrore percepimus magno divinae providentiae argumento: rem tamen ut geſta nemo vere cognovit. *Dato* ſcripſi de Mulo-Medicina Vegetii, quem ſe denuo perlecturum promiſit. Vide, quaeſo, cujus aetatis uterque liber ſcriptus, in membranis an in charta; & quodnam autori praenomen. In meliori editione *Sambuci* P. praeſcriptum, *Hadriani Junii* libro *Flavii* praemiſit *Albertus vander*

Digitized by Google

Laën, aut neſcio quis alius, quod poſtea deletum. *Langii* Amſtelodami perſcriptae XXVI. Auguſti traditae, amicos tantum ſe Lutetia ſalutaſſe memorat, mox ingenti diſcrimine ac pretio cum veredario Bruxellenſi abiiſſe: in patriam contendere: vidiſſe interim in Belgio libellum *Vandalini* Dani, quo ejus de Annis Chriſti ſententia non ſine felle examinatur. *Ferrarius* hoc menſe Mediolano exſpectatur. *Liceti* de Lucernis librum adhuc icones morantur. De Gemmis alter, cui & ego indices paro, ſub finem futuri menſis cum eruditis communis erit, etiam veſtris: ſed καθ' ὁδὸν πάρεργον, de quo coram. Popularem de literis *Freſcobaldi* nuper compellavi ſine reſponſo. Vale, meique nominis ſtudioſos ſaluta. Patavii IX. Auguſti CIƆIƆCLII.

EPISTOLA CCCCVI.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

SEnectus ipſa morbus eſt. Eoque ferenda aequius adverſa parentis optimi valetudo, quae id habet ſolatii, quod per inducias natura quandoque ſumat vires. *Liceto* nuper cum febre non temnenda ei aetati paucis diebus urina ſupprimebatur. Blandis medicamentis magni *Silvatici* ſuaſu mota mali cauſa excernitur ſine dolore calculus: mox ille melius habuit, ſueta nihilominus intermiſit ſtudia. Index geminus operis de Gemmis tantum ſupereſt *Frambotti* operis, quum typographorum alteri deſit numerorum copia. *Auguſtae* caſum ex tuis verius intellexi, quam ex vulgari fama, quae de ponte praecipitatam ferebat equi culpa. Quicquid ſit, divinam heic agnoſcimus providentiam. Quae de Vegetii Mulo-Medicina monuiſti, fuere pergrata. Me tamen ſequior librorum aetas non multum monet, ſiquidem & recentiores interdum ex optimae notae antiquis deſcripti: qualem apud me Statium Cl. *Gronovius* deprehendit. Si meliores apud *Scriverium*, omnem movebo lapidem *Lindanus* medicus eos inſpiciat. Vereor autem ne Flavium de Militia videris, quem is jam ſatis terſum dedit. Lucernae *Rondaninli* ectypus non poterit non eſſe *Liceto* carus, quemadmodum & *Tomaſino* Praeſuli Teſſerae olim promiſſus. *Roſenkrantzium* tibi conciliem, non eſt opus, ſua quem virtus commendat. De navali praelio nihil certi. *Octavius Ferrarius* Mediolano exſpectatur, qui interruptum de Re Veſtiaria opus eſt repetiturus. Meis hodie in *Septalium* Analectis manus extrema imponitur. Cui licet animum oculoſque adverterim, nevum tamen omnem quacunque diligentia effugere non licuit. Majorem operae vigilantiam Scribonio promittunt. Sed quam mihi video incumbere. Noſti mortalium genus, ideoque plura non addo. Reverendiſſimus Praeſul *Tomaſinus*, *Licetus*, *Galuanus*, *Offredus*, te ſalutant: ego Reverendiſſimum *Freſcobaldum*, *Gaddium*, *Ceſſinum*, *Datum*, *Langermannum*, ceteroſque mei ſtudioſos. Vale Patavii XII. Sept. CIƆIƆCLII. *Claudium Berigardum* Philoſophum eximium iſtic tibi cupio innoteſcere. Circulus viri Piſanus Reginae placebit ſcio. Naturalem quippe ſcientiam ad experimenta revocavit.

EPISTOLA CCCCVII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

Pietatem in optimum parentem ſumme laudo: quam & *Auguſtae* placuiſſe gaudeo. Vide autem ne dum intempeſtiva per nivoſas Alpes feſtinatione ipſius, cui vitam debes, valetudini conſultum velis, tuae officias, deſideratumque officium moreris. Eam ſi patri meliuſcule procedere ſignificarint literae, in Martium menſem iter differendum cenſerem. *Oedenſteinio* quondam Archiepiſcopi Salisburgenſis nepoti a ſtudiis ante de Ovidio certior factus negotium dedi ſedulus inquirat, ſi quid ejus in ea bibliotheca, hodieque rem denuo commiſi, qui tui ſtudioſiſſimus omnem operam promittit. Securum igitur eſſe ſuadeo. *Dinum* ſi offenderis, gratiſſimus erit: quem ſemel apud *Silvaticum* videre contigit. Plinium Medicum olim Florentiae paravi: quem nunc vellem, ut cum Aldino & Baſilienſi poſſit conferri. Aldinum pluribus locis hactenus emendavi ex ingenio. Tentabo id ipſumPlinii Majoris ope, cujus pleraſque ſequioris aevi ſcriptor ille Chriſtianus excerpſit: quo Plinii nomen apud vulgus meruit. *Langermannuſne* Romae diu commoraturus, fac ſciam: ut mihi tralatitia ſit ejus opera, quam de te exſpectabam. *Langii* Hafniae IX. Octobris perſcriptae XVI. hujus menſis traditae referunt gravi dyſenteria ad quartum & viceſimum diem decubuiſſe, jamque de ſe pene conclamatum: ſaeviſſimum in maximam regni partem crebris funeribus vulgari morbum, etiam in optimates ac luculentiores; qui tamen eo tempore paululum remittebat. Aliorum quoque ſermonibus accepi, *Bordingium* ex eodem malo convaluiſſe. Legatus veſter cum Senatoribus Regni primis res magni ponderis pertractabat: noſtri e Britannia rediere. Analecta in *Septalium* mea lucem videre: quorum exemplar ad Cl. *Nardium* miſi. Cetera in Scribonium *Frambottus* nunc aggredietur. *Dato* ſalutem, cujus proximis reſpondere jam mihi non eſt integrum. *Ferrarius* ceterique te ſalvere jubent, ego *Langermannum*. Vale, ut vivas. Patavii XXII. Novemb. Anno Chriſt. CIↃIↃCLII. inclinante die.

EPISTOLA CCCCVIII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

Ea heic aſperitas hiemis, ut ſinus etiam Venetus rigeat frigore, vixque cymbis aditus. Si & iſtic, nivibus Apennini hoc menſe te non ſatis tuto commiſeris. Serius ea de cauſa literae adferuntur. Haſce tamen exaro, licet calamum aegrius ducam. *Oedenſtinio* nullae adhuc Salisburgo redditae. *Raſchius* quoque mutata ſententia Italiam antea luſtratam reliquit. Roma nuntiatur,

Ange-

Angelonum inteſtato exceſſiſſe, ejuſque rariora ceſſiſſe *Pamphilio*; equitem *Puteum* colicis doloribus vexari; novas inter Suecos & Danos diſſenſiones pullulaſcere. Dî meliora? Si quid habes certi, mone. *Naudaeum* & *Freſnium* noſtros in Sueciam conceſſiſſe intelligo; *Voſſium* Auguſtae gratia excidiſſe; quod certe nollem. Gallus quidam neſcio quid retulit de *Salmaſii* obitu. *Licetus* de Lucernis volumen elegantiſſime adornatum civi cuidam Hamburgenſi nuper tradidit, qui recta in patriam tendens *Mullero* S. M. curatori committet. De Gemmis alterum brevi ſequetur. *Ferrarii* de Re Veſtiaria pars prior ante Natalitia Chriſti ad umbilicum perducta. Chartae defectus alteram, meas etiam in Scribonium Notas, moratur. Emendationibus interim tuo beneficio in Celſum excerpendis leniam frigoris taedium. Quod ut aliquando bono fiat publico, quis ille *Sponius* Lugduni Medicus, fac ſciam: quid etiam puncta paſſim ſubnotata velint. *Gaudentii* noſtri ſanctae memoriae in Tertullianum ſalebrae diu multis fruſtra deſideratae recudantur cura. *Forſtneri* fratrem, ſi libet, apud *Gaddium* perquires, meum popularem *Petrum Oſtenfeldium* apud *Datum*, cui octavo hinc die reſpondi. *Ferrarius* minus recte valet. *Offredus* te plurimum ſalvere jubet. Vale, mi Heinſi, & vive. Patavii x. Januar. CIϽIϽCLIII. *Fr. Pona* Saturnalium Proluſionem quartam tuo nomini dicavit.

EPISTOLA CCCCIX.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

VAletudini tuae, Clariſſime vir, qualicunque mora optime conſuluiſti, forſan & conatui literario: cui coeli benignitas & omnia favent. Utinam & Muſis amica tranquillitas. Neſcio enim quid Roma nuncietur de ingenti Suecorum apparatu. Multa etiam circumferuntur de Regis mei providentia, qui jam communem Belgii veſtri tutelam in ſe recepit, operam ſubditorum nactus promtiſſimam, nobilibus claſſi annonam, eccleſiaſticis equitatum ſuppeditantibus. Interim tanti moliminis eventum patienti animo exſpectantes quod noſtrum agamus. Ovidii quidquid apud nos, e ſcheda cognoſces. Parum id eſt, ideoque minoris operae. *Oedenſtenius* pridem reverſus Salisburgum ſe denuo ſcripturum promiſit. *Dinum* Florentiae ſi non offenderis; Bononiae fortaſſis, Ferrariae, aliove loco ſeſe offeret. Parvae molis eſt. Cetera ejus apud me ſunt: haec ſola mihi deſiderata, licet Venetiis edita: quae ſemel apud Cl. *Silvaticum* viſa. *Argenterii* opus a *Lindano* veſtro Leidenſi Profeſſore nominatum nulla in hunc diem ſedulitate perveſtigare licuit. De cujus fide coepi dubitare, quum noſter ille non pauca in Medicorum catalogum alienis titulis admiſerit, nec Germani, cetera oculatiſſimi, tam eximii argumenti libro ſubtiliſſimi autoris opus locupletarint. Iſne unquam commentarius Florentiae prodierit, apud Cl. *Nardium* ceteroſque Medicos provectiores, imo bibliopolas ac typographos celebres, vel ſolius *Lindani* cauſa, non gravatus expiſcaberis: quan-

quam & mea interſit id pernoviſſe, ut ſecundis Analectorum curis aliquid inde accedat. Nec tibi moleſtum fuerit, non in Medicea modo bibliotheca, & S. Salvatoris Bononiae, ſed in aliis, quas in itinere paſſim perluſtrabis, eos indagare ſcriptores eujuſcunque notae calamo exaratos, quorum tibi indiculum addidi: ut ipſorum notitia reliquis in me beneficiis hoc etiam accedat. De Teſſera ceteriſque *Tomaſino* Praeſuli ornamento futuris aurem vellico. Si tibi perſcribendum in Sueciam, omni opera fac ſciam, quaeſo, num Illuſtriſſimus *Cornificius Ulfeldt* eques Danus ea ſit in aula, & quamdiu commoraturus. Meus enim ille a multis annis patronus, ne dicam familiaris; de quo plura coram; unum hoc rogans incluſas ad Illuſtriſſimum *Guſtavum Bannerum* accures, quas mittit *Julius Comes Placentinus*, ei Nationique plurimum addictus: quem virum officii memorem heic agnoſces. *Ferrarii* pars altera de Re Veſtiaria ſub praelo eſt. *Argoli* de Cometa pridem viſo Diſſertatio brevi exibit. *Liceti* de Gemmis Hieroglyphica in dies a bibliopego Veneto praeſtolamur. Uterque te ſalvere jubet, in primis *M. Aurel. Galuanus*, qui me inviſit heri, quum a Natalitiis Chriſti pedem non extulerim domo: adſuit etiam *Licetus*, ac *Ferrarius*. Omnes recte valent. *Offredus* pariter ſalutem adſcribit, quam & ego *Langermanno*. Vale, decus meum. Patavii VII. Februarii CIↃIↃCLIII.

EPISTOLA CCCCX.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Venetias.

OPinione mea ſerius ad proximas reſpondeo, ut aliquid ſerio. Omnem tentavi modum, quo tuo ſatisfieret voto. Sed in vanum, ſiquidem libri ſine peculiari indulgentia deportari non poſſunt in aedes noſtras, nedum extra urbem; quod diris vetitum. Teſtes erunt *Ferrarius*, quem nunc primum compellavi, & *Offredus*, qui in Cathedrali bibliotheca, & apud Canonicos Lateranenſes jam ante aliquot dies libros ſepoſuit, ne iis quaerendis quid morae foret. Si Venetiis aliquamdiu expectanda fuerint, quae in Sueciam mittenda, non ab re crederem Patavium concedere, niſi bidui taedium deterreret. *Langermannum* meliuſcule habere gratulor, pariter *Bannerum*. *Urſatus* noſter tibi & bibliothecae Regiae ſuorum monumentorum bina exempla deſtinavit; Abbas *Papafava* ſuae etiam gentis ſeriem, ut bibliothecam augeant Regiam: *Licetus* tibi editum recens utrumque librum. Ego & meam adderem Aciam cum *Lipſio* de Re Nummaria, ſi ea in bibliotheca deſideraretur. Quicquid ſit, nec mea ſpero ingrata fore, quum mei ſtudioſos ibi habeam non paucos; quos inter nemo *Ulfeldio* prior, qui in Gallia & Italia mihi ſemper fuit conjunctiſſimus; de quo coram plura. Comes *Scotus* vir optimus te plurimum ſalvere jubet. Celſum utrumque, ſi libet, remittam. Vegetium *Dattus* protraxit. Quidquid conſtitueris, factum puta. *Licetus*, uterque *Galuanus*, *Ferrarius*, ac *Turrianus* ſalutem adſcribunt. Teſſerarum ad Praeſulem *Tomaſinum* meminer-

ris,

ris, antequam convaſandum. Vale, vir Clariſſime. Patavii XIV. Martii Anno Sal. CIↃIↃCLIII.

EPISTOLA CCCCXI.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Venetias.

PRoximas meas XII. Martii ad *Abrahamum van Collen* miſſas necdum tibi viſas, quum tuas XVI. dares, vel inde ſuſpicor, quod nihil de *Liceti* ac *Urſati* libris ad te transferendis perſcribas. *Turriano* res tuae quam ſint curae, jam ex *Offredo* intellexiſti. Venetiis Ovidii Metamorphoſis in bibliotheca D. Marci pluteo tertio reperitur; de Arte ejuſdem liber cum Scholiis apud *Roccum Fidelem Cornianum* Juriſconſultum, virum optimum, qui *Craſſo* procul dubio amicus, cui nec ego ignotus. Ceteri, quos apud Brugnolum bibliopolam e meis notavit ſchedis Praeſul *Tomaſinus*, jam apud *Gaffarellum* ſunt, qui eos paravit me praeſente. Fuit etiam De Arte apud *Vintimigliam* exemplar in coenobio D. Stephani, quod fortaſſis nunc in bibliothecam D. *Auguſtini* Genoae repoſitum, in quam ſe ſuos tranſtuliſſe libros omnes indicat ſuis nudius quartus traditis. Tuas quamprimum expecto. Vale, mi Heinſi, ac vive. Patavii XXI. Mart. CIↃIↃCLIII.

EPISTOLA CCCCXII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Venetias.

HEſterna luce libris colligendis occupatior in eam redactus fui temporis anguſtiam, ut vix eos tribus verbis perſequi foret integrum. *Colonium* tamen hodie tradidiſſe ſpero. Aderant & *Liceti* ad te literae, pariter *Urſati*. Ille utrumque opus de Lucernis & Gemmis, praeter duo volumina Auguſtae dicata, miſit, quod in tuam vel publicam bibliothecam transferatur, perinde habet: hic bibliothecae Regiae Monumenta in charta Imperiali excuſa offert, alterum tibi exemplar. *Cottunius* inſcriptione mentem ſignificavit. Credo epigrammatum exemplar *Langermanno* ſupereſſe. Addidi & ego meam in charta regia Aciam *Septalio* meiſque in hunc Analectis in uſum bibliothecae regiae, ſi tibi commodum videbitur, itemque de Re Nummaria *Lipſium* cum Paraeneſi viri fortiſſimi *Neſtoris Martinengi*, quae fortaſſis Dominae ob prudentiam non diſplicitura. *Patricii* Philoſophia Univerſalis Illuſtriſſimo *Delphino*, lectiſſimorum librorum poſſeſſori, dudum divendita. *Corniani* liber continet Faſtorum libros Amorum, Triſtium, de Ponto, & cetera opuſcula Venetiis impreſſa Anno 1474. forma decumana oblonga, ſine Scholiis. Una ad Liviam Conſolatio nonnullis in locis eſt calamo emendata. Quem tuum in adven-

ventum cum Metam. MS. diligenter ſervo. Vicetiae nullus eſt natione Graecus. Sed presbyter quidam *Annibal Gradarius* Graecae linguae non imperitus, & *Cadamuſtus* alter civis nobilis mihi a multis annis notus. *Offredus* hac veſpera aut ſummo mane libros, quorum memini, MSS. conquiret. Herum enim non licuit heri hodieve offendere. Vale, mi Heinſi, ac vive cum tuo *Langermanno.* Exarabam Patavii Kalend. April. CIↃIↃCLIII.

EPISTOLA CCCCXIII.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Pariſios.

NIhil tuis jucundius, mi Heinſi, quem ſemper in animo, in oculis fero. Binas tamen ſolas a tuo diſceſſu accepi. Helveticos motus ſi patientius tuliſſes, itineris tam laborioſi aliquem fortaſſis fructum percepiſſes. Genevae nonnulla tui ſaporis fuiſſe credo. Heſychius erat in bibliotheca *Deodati*, quem *Porta* emendaverat, additis paſſim Homeri verſibus. Num & illic, noveris. Omnia heic lenta. Ex quo Mediolanum XIII. Maji conceſſit *Octavius Ferrarius*, hodie tertiam mihi philyram exhibuit typographus. Nec ullis mihi precibus impetrare licuit, ut vel primam daret mearum conjectationum in Scribonium. D. *Antonio* ea vis fuit, quod omnes moraretur. Nec tamen colophonem attigit ejus Hiſtoria, quae annuae ſolemnitati exponenda fuerat, non ſine gravi bibliopolae detrimento. *Argolus* interim de Cometa pagellas aliquot conſcripſit: librum integrum *Licetus.* Praeſulis *Tomaſini* Gymnaſium Patavinum optime procedit: qui de Teſſeris magnas tibi gratias habet. Comes *Scotus* dubia deſtillatione conflictatus naturae jam pridem ſalutem debet. *Datus* valetudini hactenus operam dedit: communem ei *Ceſſinus* obtulit in Vegetio recenſendo apud *Gaddium.* Plura in eum non male divinavit *Junius.* Vide, ſi quicquam hanc in rem apud Cl. *Scriverium* alioſve poſſis inveſtigare; ac mone, quaeſo, ne fruſtra ſpes tantas alam. De Macro jam *Langermannum* ſollicito. Si per Daniam commeaveris, *Bangium* affinem ſalutes cum *Vormio*, *Bartholinis*, ac *Fureniis* viris egregiis, qui tuam merentur neceſſitudinem. In Suecia meas ipſe Illuſtriſſimo *Cornificio Ulfeldio* protinus reddas cupio, meaque ſimul obſequia ſerio teſteris. *Naudeo*, *Bourdelotio*, *Raphaeli du Freſne*, ceteriſque mei ſtudioſis ſalutem adſcribo; tuo in primis Parenti optimo firmam valetudinem voveo; V. Cl. *Vorſtio* & *Voſſio* fauſta omnia. Vale, mi Heinſi, ac vive. Amici te ſalvere jubent. Si quid ad me dederit reſponſi Eques ille noſter, tuis includatur. Cave tamen lino muniantur literae. Venetiis enim aperiuntur ejuſmodi omnes, nec denuo ſignantur. Patavii XXIV. Jul. CIↃCIↃLIII.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCXIV.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

DEſideratiſſimis tuis menſe Januario redditis, quibus nihil mihi jucundius, reſpondeo ſerius, ob adverſam Clariſſimi *Ferrarii* valetudinem: cui mea manu Regias tradidi, pariter *Liceto*. Utriuſque habes. Ad *Banierum* etiam *Co. Scoti*, qui Diſſertationibus de Paedia Peripatetica nuper editis prolixe Auguſtam laudavit, nec te ceteroſque de ſe bene meritos praeteriit. Inopinato ſuperioris menſis frigore, *Puteo* etiam, ut ſcribit, Romae admodum infeſto, *Argolum* domi ſecluſum videre non fuit integrum. *Licetus* cum ſuis ad Auguſtam mihi Cometae hiſtoriam commiſit, quam civi meo Hafniam dabo ferendam, ut prima occaſione ad vos curetur. Scribonium addidiſſem, niſi *Frambottus* jam tres menſes aliis impendiſſet operas: quo poſtulationibus ipſius parum aequis cederem. Quod hodie factum. Nec melior *Ferrarii* ſors: cujus de Re Veſtiaria opus quintum jam menſem lentas trahit moras. De Celſi Rhetorica plurimum debeo. Tu interim vide recuperes eam, quae iſtic erat. *Bangio* vix licuerit ſine meo indicio reperire Ovidii exemplar: de quo ad ipſum perſcribam. Literas meas ad Illuſtriſſimum *Cornificium Ulfeldum* tuae curae creditas ipſi tradi cupio. Si nondum iſtic, expiſcare quaeſo, ubinam vivat. Si Stralſundiae, ut ſuſpicor, tibi non erit difficile per aulicos veſtros, aut *Ulfeldum* alterum Regiae, ut audio, Cuſtodiae Praefectum, cui non ſum ignotus, id perficere. Malo tamen apud te aliquamdiu haereant, quam dubiae fortunae committantur. Mea enim plurimum intereſt, ad ipſius manus perveniant. Quod tua opera futurum quam maxime confido. De ceteris ad te per Germaniam, ut monuiſti. V. C. *Iſaacum Voſſium* ſaluto, & *Langermannum*. *Kirſtenius Dieterico* fatis functo pridem Romam conceſſit. Omnes in urbe recte valent. *Holſtenius* bibliothecae Vaticanae praefectus. Vale, mi Heinſi, ac vive. Patavii v. Martii CIƆIƆCLIV.

EPISTOLA CCCCXV.

JOANN. RHODIUS

Nic. Heinſio.

Upſaliam.

REgias literas mea manu *Liceto* ac *Ferrario* traditas, jam procul dubio intellexiſti, modo meae ad Ampliſſimum Patrem tuum miſſae recte fuerint curatae. Nec aliam nunc viam inſiſtere tutum duco, tametſi aliis de cauſis ad *Jo. Georgium Volcamerum* Noribergenſem Medicum perſcribam. Habes *Argoli*, & quibus priorem faſciculum vix licuit onerare *Offredi* noſtri. *Licetus* ſuum de Cometa reſponſum una cum literis ad Auguſtam apud me reliquit,

ſuam praeterea *Co. Scotus* ad te Paediam Peripateticam: quae civibus meis in patriam redituris committenda cenſui, qui Hafnia libros in Sueciam accurabunt, ubi te aeſtiva acturum opinor. Dignitate ac munificentia Regia quantum tibi acceſſerit, ſatis perſpexi. Mihi ſemper ſpes anguſta, hiſce potiſſimum temporibus, quibus pax dubia Muſis obſtacula minatur. De *Langermanno* aliquid ſcire aveo. Nullo ferme diſcrimine Theocritum Treviſanorum MS. in ipſius gratiam coepi cum edito conferre. *Ferrarii* de Re Veſtiaria opus integrum nunc metam proſpicit, quam & meus attigiſſet Scribonius, niſi ultra menſes quatuor ceſſaſſent operae. *Holſtenium* Bibliothecae Vaticanae praefectum noſti. Magno id factum rei literariae commodo: ſiquidem in ea reficienda is totus. Adverſa valetudine affectus ſocii opera Oedipum ſuum perficit *Kircherus*. Virum bene meritum a *Meibomio* acrius habitum adeo grave fuit ſummo Pontifici, ut niſi deprecatus fuiſſet ipſe *Kircherus*, in poſterum ei vetitum fuiſſet advenarum omne commercium. Vale, mi Heinſi, ac reſponde, niſi haſce anteverteris. Iterum Vale. Patavii VII. Maji Anno CIϽIϽCLIV. *Iſaacum Voſſium* V. C. ex me ſalutes, quaeſo; Te heic omnes: e quibus *M. Aurelius Galuanus* aliquamdiu febre catarrhali decubuit.

EPISTOLA CCCCXVI.

NIC. HEINSIUS

Joan. Rhodio.

Florentiam.

RESponſorias, Rhodi Clariſſime, *Octavii Ferrarii* viri eximii litteras & tradidi jam pridem Reginae, & tradidiſſe me paulo poſt tibi nunciavi, miſſo ad *Abrahamum Colonium* faſciculo. A quo tamen cum nihil hactenus intelligam, quod de faſciculo ſecurum me reddat, parum abſum a ſuſpicione perditarum literarum; niſi tu hunc mihi ſcrupulum tempeſtive exemeris. Reſpondebam eodem tempore & ad Ferrarianas & ad alias, quas mittebas, amicorum literas. Magna poſt ſecuta rerum apud Suecos mutatio; quam tamen operoſe nunc non recenſebo, quod Famam non fuiſſe parcam in iis omnibus per Europam diſſeminandis confidam. Imperio poſtquam ſeſe abdicaſſet Regina, nihil habuit prius, quam pedem ex Suecia movere, ſparſo prius de Spadanis fontibus adeundis rumore, credo, ne diſcedenti Senatus obniteretur. Spadam tamen non videbit, ut arbitror. Hamburgo Amſtelodamum recta contendiſſe ultimi ferebant nuncii, inde Bruxellas abituram: quo jam adveniſſe debuit, dum haec ſcribo. Hibernaturam illam in ea civitate quidam adfirmant, negant alii. Moram certe nonnullam iſtic tractura exiſtimatur. Juſſerat ut ſeſe in hoc itinere comitarer. Sed obluctatus eſt parens meus, quod negotia ſua videret in hac aula trahi. Ea ubi confecero, ſequar fortaſſis. Quanquam malo nonnihil etiamnum differre cogitationes iſtas, dum plenius intelligam, quo ſpectet iſta peregrinatio, de qua non deſunt hic, qui minus bene augurentur. Deterruit hoc *Langermannum* quoque: qui nuper ad ſuos diſceſſit ex hac urbe,

ope-

operam, ut opinor, Duci Mecklenburgenſi addicturus. Juſſit illum Regina & Rex ſperare Conſiliarii munus in Senatu Viſmarienſi, ubi locus in illo collegio vacaret. In Theocrito excutiendo non eſt quod labores, niſi exquiſitae notae ſit exemplar iſtud Treviſanum. *Voſſius* jampridem in Bataviam profectus eſt, ubi Reginam expectat. Ducis Holſatiae filia Regi noſtro deſponſata eſt. Ferrarianos de Re Veſtiaria libros & Scribonium tuum avide expecto. De *Meibomio* recte exiſtimas. Nimis inclementer profecto excepit optimum *Kircherum*, idque inſtante *Salmaſio*. Is apud Regem veſtrum bibliothecarii munere nunc fungitur. Amicos omnes jubeo ſalvere. Vale, optime & clariſſime vir. Holmiae. Anno CIↃIↃCLIV. XV. Aug. Gregor. Tuae multo tempore in Batavia detentae fuerunt, quod domi expectarer. Unde fit, ut tardius nunc iis reſpondeam. Eadem licet via tuae mittantur impoſterum. Spero enim ante hybernam fore tempeſtatem, ut mihi hinc liceat abire. *Liceti* librum populari tuo creditum periturum metuo, nec ad me fore perferendum.

EPISTOLA CCCCXVII.

NIC. HEINSIUS

Nat. Rondininio.

Romam.

VErſus tuos, Rondinini Illuſtriſſime, quibus merito Juveniles *Philomathi*, viri maximi, Muſas celebraſti, quanta cum voluptate quantaque cum admiratione legerim, verbis teſtari foret arduum. Diutius illi, fateor, quam par erat, penes me haeſerunt: quod itineri Neapolitano *Furſtenbergii* noſtri licet imputes, non meae negligentiae: Nec diffiteri tamen poſſum me haud invito factum, quod tanto tempore tam inſigne depoſitum meae fidei commiſſum fuerit; cujus ſolo conſpectu animum jacentem ac fractum excitari ſenſi ad poëſin, & repente incaleſcere. Nunc quoque aegre avelli eos a me patior: patior tamen, quod ſpes ſit fore, ut brevi publice legantur. Venerationi certe, qua jam ante non exigua virtutes tuas proſequebar, multum acceſſit, poſtquam contubernio meo frui Muſae tuae non ſunt dedignatae. Dum autem in eo ſum, ut eas dimittam via tuta, ac *Furſtenbergii* reditum ad vos operior, ecce nova comitate, literis inquam tuis, me circumventum ac oppreſſum deprehendo. Nam quod anxie excuſas protractam ſcriptionem, meas invaſiſti partes, cujus erat ſilentium diuturnum deprecari. Convenire vos ſemel iterumque tres aut quatuor ſimul, ſingulis hebdomadis; haberique tum eruditos a vobis ſermones, nunciat *Furſtenbergius*, cujus felicitati ſane invideo, quod in partem veniat hujus conſuetudinis. Atque adeo certus eſto, ſi meus eſſem, nihil prius mihi fore, quam ad vos citato gradu properare; ſed injectae mihi ſunt compedes in bibliotheca Medicea: quae cum codicibus Ovidianis manu exaratis ſatis ſit inſtructa, huic piſtrino non poſſum me ſubducere. Multos jam examinavi magna cura, plures evolvendi reſtant. Velim enim poſt confectum iter Italicum poëtae maximo lucem foenerari. Sunt autem loci

fere infiniti adhuc indignis modis depravati, quos in integrum poſſe reſtitui diffido, ſine ope vetuſtiorum, quam quae hactenus fuerunt ad manum, exemplarium. Quapropter per Germaniam iter facere decrevi: quod illo terrarum in tractu bibliothecae etiamnum veteres ſuperſint ſatis multae, quas opem conatibus meis aliquam laturas auguror, a te interim contendo ſupplex, ut ſi quas in membranas Ovidianorum operum incides (dubium enim non eſt quin ex privatis apud vos bibliothecis poſſint nonnullae erui) eas meis uſibus vindices ac in lucem protrahas. Ita & maximus accedet cumulus caeteris tuis erga me beneficiis, & erit, quo publice teſtari poſſim, quantum tibi debeam. Vale.

EPISTOLA CCCCXVIII.

NAT. RONDININUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

VIde nimium ne mihi ſumam, & ſi a te me non minimum diligi ſciam, quantumlibet amori concedam, ſi eum tamen in partem aliquam earum laudum, quibus plenum ſcazontem meum dimiſiſti, nullum velim venire. Quidni enim ita me amem? cum optime perſpectum habeam candorem illum tuum, qui nihil magis quam omnem aſſentationis labeculam reveretur. Eas itaque ſic deinceps obſervabo, ut veluti ἔρκον μοὶ εἶναι recte putaverim. Profecto ſic habeto, hanc gloriam adeo amplam lautamque a me exiſtimari, ut huic privatae domeſticeque luci, quid a publica illa, & quam jam appetit Scazon, addi poſſit, haud videam. Utinam vero ejus authore, ac teſte praeclariſſimo diutius perfrui liceret. nec modo praeceps valetudo parentis, verum etiam auguſtiſſimae Principis ingentia juſſa reditum in patriam adurgerent. Ignoſco autem maximae Reginae, caſtrorum literarumque matri, quae ab hujus immanis barbariae faucibus ereptas Muſas, magnorum ducum exemplo, eodem exemplo quo Martem colit; & Patris laureatos faſces non ut olim in Jovis, ſed in ipſo Apollinis gremio repoſuit; ſi ab Italia cariſſimum pignus tam avide repoſcit, & conceſſam hanc nobis brevem uſuram morae ſaepe reflagitat. Magnum illi tamen munus referes, Ovidium nempe pejus a librariorum inſcitia, quam ab exilio mulctatum, per te iterum civitati donatum, ſuaeque ingenuitati reſtitutum. Quod jubes ut manu exaratas membranas, quas poſſim, conquiram, curabo libenter, cupio enim plus ſatis, & de egregio vate, & cariſſimo amico aliquid mereri. Sed tua ipſa induſtria, & diligentia, quam mihi ſignificas, qua omnes bibliothecarum rimas anguloſque pervios feciſti, non nihil ab incepto retardor. Nihil tamen omittam. Malo enim impudentior fortaſſe, quam minus officioſus exiſtimari. Germania hac copia longe Italiam praeterit. Noſti enim ut Vaticanorum codicum numerus luculenter ab ea inſtructus auctuſque ſit. Mea conſuetudo maxime uno *Furſtembergio* ac *Faverito* celebratur, in utroque ſumma eruditio, &

& poëſeos ſtudium incredibile. Quod ſi ad eam etiam aliquid tuae ſuavitatis accederet, Croeſo major incederem, ſed & in ipſam non parum confers tuis epiſtolis, quas a te quantumvis abſis crebras eliciam. Vale. Romae XIX. Kalend. Januar. CIƆIƆCLII.

EPISTOLA CCCCXIX.

NIC. HEINSIUS

Nat. Rondininio.

Romam.

INter multa, quae Romae periucunda mihi acciderunt, plurimumque attulerunt voluptatis, peream, ſi quicquam prius duco antiquiuſque tua conſuetudine. Viſus enim ſum eam in te morum, vir Illuſtriſſime, obſervare amabilitatem, eum ſummae ingenuitatis candorem, quem millenus quiſque hominum eruditorum, quorum in agmine multum es conſpicuus, praeſtare vix poſſit. Teſtis erit *Furſtenbergius* noſter, quantopere gratatus mihi ſim felicitatem tui cognoſcendi eximiam. Non ibo tamen in tuas laudes, ne beneficiis injuriam, & modeſtiae pulcherrimae foedam reponam aſſentationem. Nefas tamen ſit ſilentio involvi benignitatem iſtam, omni commendatione majorem, qui firmum ſatis effectus tui vinculum non putaſti, niſi obviae liberalitatis & munificentiae teſſera inſigni ſanciretur. Loquor de praeclaris rei antiquariae monumentis, quae tui *μνημόσυνον* ad me venire voluiſti, quanquam inhaeret animo meo nunquam elapſura virtutum tuarum imago. Quod ego tui pignus omni liberalitate duco praeſtantius. Nunc quidem nihil magis mihi eſt in votis, quam ut te praeſente frui denuo poſſim. Id confidebam omnino fore, cum Roma ante menſes duos diſcederem. Supervenit poſtea ingratus nuncius de afflictiſſima parentis optimi valetudine, qui incertum animi dubiumque me fecit, & in contemplatione calamitatis domeſticae multo tempore defixum tenuit. Nam niſi deus adſit e machina, & opem inexpectatam ferat, pedem ad lares paternos citius referre cogar, quam velim. Dolor hic juſtiſſimus in cauſa fuit, vir Illuſtriſſime, quod literis te meis tardiuſcule compellem. Cave enim credas hanc animi ingrati notam eſſe, quem ego procul habeo & averſor, ſic ut nihil magis. Vix opinor fore, ut ante tempus hibernum hinc me proripiam. Si quid interea curatum voles, ſcias velim, cum in promptu tibi ſint amici plurimi, iique potentiſſimi, neminem tamen inter illos inventurum te, qui operam tibi ſuam ardentius probatam cupiat. Vale. Florentiae CIƆIƆCLII. prid. Non. Septemb.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCXX.

NAT. RONDININUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

IN exſpectatione tuarum litterarum, in qua ſane diu fui, nihil mihi jucundius accidit *Furſtembergio* noſtro, qui ſpem certam fore pollicebatur, amantiſſimum noſtri Heinſium, non laturum ab ſe has amoris veluti ὑπoθήκας longius deſiderari. Ut verus autem fuit. Nam ecce a te plena amoris, & humanitatis epiſtola; quaeque hanc moram abunde farciverit. In his vero, cum de multis te amo, tum eo praeſertim quod in hac praeclara ingenii laude, qua flores, diligis tamen, qui tecum ad eandem palmam, ſed longo ex intervallo aſpirant. Quo etiam, quoniam me tuis laudibus provocas, jam omnes artus, & nervos contendam ardentius. Quid autem de antiquis illis munuſculis memoriam injicis vir? cui etſi tota ſe proferat e ſuis tenebris eruta vetuſtas, tamen pro opera a te in ea illuſtranda naviter impenſa, plura ſe debere, & majora ipſa ſua voce teſtetur? Fatebitur hoc certe, ſi antiquos ſuos mores velit antiquitas obtinere. Sed male ſit fortunae, quae te a noſtra Italia tanto terrarum ſpatio interjecto jam dividet. At quando te ſuprema in parentem officia, ipſa denique pietas convicio pene compellit properare; molius eſt ferendus hic dolor. Perge porro: ſuaviſſimi enim filii aſpectu, vel ex ipſo rogo allevabit oculos parens, paratasque luctui lacrimas jucundiſſimos inter amplexus abſumet. Eris tu forte deus illi, quem non niſi e machina prodire poſſe in ſcaenam putas: utinamque faxis ut tragicus hic ornatus, ut olim Plautinus ille Jupiter, exitu laetiore ſe convertat. Hoc certe, qui litteris ex animo factum vellent, ſpectatores optumi mallent. Tu cura ut valeas, & quoniam inter nos videndi languidior jam ſpes eſt: amorem noſtrum non ſinas tuarum litterarum deſiderio tabeſcere. Iterum Vale. Romae XVIII. Kalend. Octob. CIƆIƆCLXI.

EPISTOLA CCCCXXI.

NAT. RONDININUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

DIU a me nihil litterarum. *Furſtembergii* enim abſentia factum eſt, ut hoc amoris noſtri iter, ut ait ille, interrumperetur. Non fuit autem, cui adhuc recte darem. Hodie ſub veſperam, dum Agonalem plateam praetervehor, viſus ſum videre *Furſtembergium.* Is num eſſet vix ſatis primo conjeci. Ita enim totus prorſus erat in typis quibuſdam, qui ibi propalam venales proſtant, ſpectandis, ut quamvis ſumma voce, & quantam ex inſperato gaudio extuleram, de curru ſaepius clamarem, nullus tamen adverterit. Nolui, aliquid forte meditan-

dicanti, quod maxime ſit in communem rem noſtrorum ſtudiorum, odioſus intervenire. itaque ocius domum revertor, calamum poſco, perſcribo, ut eadem opera me hac moleſtia, ut ne quid a me ineleganter admiſſum putares, & hujus epiſtolae, quam dudum debeo, fidem liberarem. Optimum certe fuerat dum mihi unice cariſſimum juvenem Roma Neapolim decedentem, ire laetum, ire felicem jubeo, eique ſecunda omnia polliceor, huic quoque epiſtolae fauſtum iter expoſcere. Sed & ipſe fidem faciet, vix me ut huic generi urbanitatis aliquid darem, tantulum temporis inveniſſe. Sed ut ab his tandem abſtineam, amabo te, mi Heinſi, de Scazonte etiam atque etiam videas, quippe in has ſolum leges ut mitterem vix tandem expugnavit, cui nihil unquam negatum velim, *Furſtembergius.* Multa in eo exſanguia ſunt, & ſine cultu, quem a tuo ſtilo colorem aliquem nitoremque deſiderant. Ille namque ſpiritus, quo maxime poëtica vivit oratio, qui in eo quam exilis ſit ſentio, in majus quiddam exurget ſcio, ubi divina illa tua veluti Delphicum antrum attigerit. Apud ſuaviſſimum parentem rectene ſit aveo ſcire. illo enim incolumi ſpes noſtrae maxime nituntur poſſe te in Italia longius frui. Quid ſi etiam Romae! Palladiam merito hanc hyemem appellarem, ſi per eam una eſſe liceret, & omnes tuae ſuavitatis intermiſſos fructus exigere. Ama me, ut facis, & Vale. VII. Idus Novembris CIƆIƆCLII.

EPISTOLA CCCCXXII.

NAT. RONDININUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

TU vero adhuc es meis in laudibus, quibus quoniam ut veris frui non licet, ſaltem ut falſa imagine recreor. Sinam jam nunc Scazontem, velut amplo ſatis inſtructum viatico, quocunque velit exire. De Ovidianis codicibus etiam atque etiam videbo, ſiquid dignum diligentia tua repercro, non omittam. Sed quis ad beatam illam Mediceae Bibliothecae copiam adſpiret? perterritus enim nonnihil ſum, fateor, & numero & alacritate illa, qua ad unum omnes pene decurriſti. Sed quoniam mones eſſe etiam in novis iſtis quod ſeligas, & unde aliquid mutes, & puram illam incorruptamque vetuſtatem, non adeo recentiores has Grammaticorum maculas infeciſſe, quin aliqua latebra interdum teneri poſſit, quae indiligentem illorum diligentiam effugerit, ſedulo incumbam ut humanitati tuae in hoc genere aliquid reſpondeam. Amari a me Reginam tuam ais. Injuria certe literarum illarum, quas ipſa adeo exornat, quaeque ut in me aliquae ſint indies curo, ſecus facerem. Magna quippe laus quaeque in pauciſſimis contigit, poſſe eodem animo, quo bella geras, & canere, & Philoſophiam, pulcrum illud, ſed plenum invidiae nomen, non modo in urbes, ut olim Socrates, evocare, verum etiam in Aulam inducere. *Furſtembergius* ad *Alexandrum Pollinum* elegantiſſimam odem dedit. ad me etiam aliquid. in hoc vero ſemibarbarum quendam, Scotum, an Britannum neſcio, qui

prae

Digitized by Google

prae te uno omne Latinum nomen gentemque togatam, ſuo oceano frigidiorem putat, mirifice traducit. Si nondum miſit, exigas, gratulaberis ſat ſcio felicitati meae cum leges, ſed abunde noſti ejus ingenium moreſque cultiſſimos. Tu modo ut *Furſtembergium*, ſic etiam Natalem tuum fac ames. Vale. Roma III. Idus Januar. CIϽIϽCLIII.

EPISTOLA CCCCXXIII.

NIC. HEINSIUS

Nat. Rondininio.

Romam.

OBlectandi animi cauſa diebus proxime elapſis nobiliores aliquot Hetruriae civitates perluſtrabam, Rondinini illuſtriſſime, comitem itineris nactus *Carolum Datum* elegantis virum ingenii. Nunc Florentiam reverſus nihil habeo prius, quam ut ſuaviſſimae tuae reſpondeam epiſtolae, quae amabili eloquio itineris moleſtias omnes languenti mihi ac nauſeanti excuſſit. In Ovidianis codicibus conquirendis quod operam tuam non defuturam mihi polliceris, amplector officium. Optime enim optimo auctori volo, quem ſi non omnibus, pleriſque ſaltem foedioribus abſterſis nevis, in lucem prodire tandem comptiorem rei publicae literariae intereſſe cenſeo. Nec eſt quod Mediceorum codicum copia ac numerus te deterreat, ſaepe enim fit, ut exemplar unicum inſtar plurimorum ſit. Potioris duco illum, qui ad Divi Marci hîc adſervatur, Metamorphoſeon codicem, quam Mediceos omnes, etſi & inter hos nonnulli ſint eximii. Regina noſtra quod magni a te fiat, felicitatem ejus, quam aſſiduam hactenus comitem in omnibus negotiis experitur, agnoſco. Quanquam enim ſingulares, quae in illa elucent, dotes bonorum ac praeſtantiae virorum venerationem mereatur; tamen non neſcis, raro dignum magnis virtutibus poni pretium. *Furſtembergium* pro innata ſibi comitate Oden ad *Alexandrum Pollinum* ſuam, alteram etiam tibi inſcriptam mecum communicavit. Dignus utorque parente ſuo foetus. Angli illius putidam arrogantiam graphice deſcripſit. Ego vapulanti faveo, qui hominis ineptias, ſuperbiam & φιλαυτίαν cum alieno contemptu conjunctam ſatis olim ſuperque perſpexi. Poſt dies quatuordecim hinc Bononiam & Venetias cogito. Italiam tamen veſtram non reliquero, niſi te rurſus per literas convento ac ſalutato. Vale. Florentiae Kalend. Februar. CIϽIϽCLIII.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCXXIV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

CUM duobus ab hinc annis Amſtelodamum veniſſem occaſione peregrinationis, quam per Bataviam veſtram inſtitueram in coetu nobilium aliquot Italorum, non ſine aliquo numine factum exiſtimo, ut ad IX. Kalend. Sept. (ipſum enim diem memoria teneo) incenſo mihi magna cupiditate tui viſendi, propter ſingularem doctrinam tuam, inclytumque Patris tui, clariſſimi viri, nomen colloquendi tecum plane divinitus copia oblata ſit. Nam cum in tabernam quandam divertiſſemus in ea urbis via ſitam, quam *Warmoeſtraat* vernacule appellant, neſcio quo pacto aliquamdiu ſoli fuimus in triclinio, dum alios nonnullos ad prandium conveniendi moram facientes officii cauſſa praeſtolaremur. Accedis ad me perhumaniter, ut ad exteros fieri ſolet, interrogas nonnulla de patria, de itinere, de ſociis. Reſpondeo me Florentia oriundum, Romae quidem degere, ſed Francofurdianorum comitiorum fama excitatum, una cum *Julii Sacbetti* Cardinalis ex fratre nepotibus illuc ab urbe properaſſe, ut conventui noſtra aetate celeberrimo intereſſem, quo abſoluto ſolemni Caeſaris inauguratione per Rhenum in Bataviam deſcendiſſe, trajectionem illinc in Angliam fore, inde in Belgium, poſtremo peragratis Galliis in patriam reverſurum eo animo, ut ex ea peregrinatione, quam oblectationis gratia ſuſceperam, nonnihil etiam fructus a conveniendo illuſtres omni optimarum artium genere viros perciperem. Conſtitutum mihi eſſe paucis poſt diebus commmigrare Lugdunum Batavorum, ut *Nicolaum Heinſium*, *Danielis* F. viſerem, quem ſtudiis litterarum florentem, & ſingulari eruditione virum acceperam. Dii boni! quam omnibus laetitiis cumulatum me ſenſi, cum te inſperato Numinis favore praeſentem cognovi! Cave quicquam putes mihi ea agnitione jucundius accidiſſe unquam, qua poni ante oculos mihi, veluti reducto ſipario, ſimulacrum elegantiae omnis litterariae viſum eſt. Memini etiam te poſt officioſa ultro citroque verba mentionem honorificentiſſimam feciſſe *Franciſci Barberini* Card. Ampliſſimi, a quo, cum Romae fuiſſes, ſummae erga te benevolentiae non vulgaria indicia recepiſſe memorabas. Quo deinde fato acciderit, ut te vix repertum omiſerim neſcio. Illud certe non mediocriter dolui, nullum arctius inter nos neceſſitudinis commercium initum eſſe, me tibi vix notum quod ſcirem, & vehementius etiam doluiſſem, niſi mihi ſpes adhuc ſuperfuiſſet viſendi te iterum Lugduni Batavorum, ibique dandi pignus aliquod obſervantiae meae, & amicitiae noſtrae auſpicandae facultatem futuram. Eo cum veniſſem indictas ſtudiorum vacationes, te ruſticatum divertiſſe, non facile eſt dicere quam moleſte tulerim. Quamobrem cum me ex itinere Romam recepi, nihil mihiprius faciendum curavi, quam ut jacta Amſtelodami amoris noſtri fundamenta litteris confirmarem. Eas habes elegantiae, & ornatus omnino vacuas, ſed ple-

plenas obſequii erga te mei, quibus ſi effecerim, ut te a me tantum amari, obſervarique credas, quantum profecto cupio, nihil eſt, quo beari magis poſſim. Quod neceſſitudinem tuam, ut facio, tam enixe expeto, id cauſſae eſt, quod & litteratos viros, tuique ſimiles veneror majorem in modum, & iis ſtudiis animum adjunxi, in quibus mirifice me a te adjuvari poſſe, non ita te ignoro, ut non intelligam. Hoc commune nobis eſt a natura, ut nihil non alicujus commodi gratia ii agant, qui tantum diſtant a brutis animantibus, quantum propter aliquem finem agere a Philoſophorum ſapientiſſimis dicuntur. Tuae humanitatis erit efficere, ne voto decipiar, communione eruditionis, & doctrinae tuae, quam non ſine invidiae ſuſpicione addiſcendi cupidis denegare poteſt quiſquis in iis excellit; illudque e contra polliceor, quantum in me eſt, quicquid ab ingenio, & grato homine proficiſci poterit, tibi a me fore paratiſſimum. Vale. Romae XI. Kalend. Maji CIƆIƆCLX.

EPISTOLA CCCCXXV.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

EX quo ante triennium apud Amſtelaedamenſes in caupona forte congreſſi ſumus, conſpectus tuus ſuaviſſimus animo meo identidem eſt obverſatus. Ex brevi enim, quem tum inſtituebas, ſermone, paucisque verbis, guſtum haud dubium habere mihi viſus ſum praeclarae indolis tuae, & ingenii ad venuſtatem omnem facti. Quo indignius atque impatientius tuli, uberiorem, (quem tum mihi promittebam, ſi Hagam excurreres, nam excurſurum te pollicebare) fructum tuae conſuetudinis interverti. Sed quid cauſae fuerit, cur conſpectu poſtea tuo ſim fraudatus, divinare haud poſſum: niſi quod fortuna mihi viſa eſt hoc uno ſe benignam praeſtitiſſe, ut tui deſiderium intempeſtive ſubducti majus acriuſque in me excitaret. Nec intermiſiſſem primas literarii hujus commercii occupare partes, & abſentis amicitiam ac conſuetudinem ambire: ſed nec nomen tuum habebam exploratum, nec qua via aut ubi terrarum compellandus eſſes ſciebam. Dum in hoc cogitationum aeſtu fluctuo, oportune accidit, ut opera ac beneficio *Caroli Antonii Putei*, viri longe humaniſſimi, epiſtola mihi a te ſit reddita, ſed tardius, quam fieri oportuit, quod ſub adventum tabellarii domo abeſſem. Mox reſponſionem paranti, cum alia ex aliis avocamenta ſeſe offerrent, [1] alteram a te epiſtolam *Emericus Bigotius* ad me mittit, nihil priori cedentem, ſive elegantiam & leporem, in ea ſpectes, ſive ſingulare mei ſtudium. Pudebat jampridem, ut dicam ingenue, quod res eſt, ſemel a te vinci officiis: quid factum cenſes, poſtquam cumulus prioribus tuis erga me meritis acceſſit ingens ſecunda compellatio? Barbarum profecto ferreum-

1 Hanc prodere hic minime neceſſarium credidi, qui ejuſdem, quo prior, quam intercidiſſe ſuſpicabatur *Falconerius*, erat argumenti. Vide *Nic. Heinſii* Praefationem ad lib. III. Elegiar.

reumque eſſe me oporteat, niſi comitati tam profuſae dem manum. Quapropter ſic de me ſtatuas velim, ut certus ſis impoſterum, neminem in rerum natura eſſe, qui te ſanctè conſtanterque obſervando, maximeque merito tuo faciendo, me antevertat. Quod ut liquidius appareat, creber te poſthac per literas conventurus ſum, quando majoribus officiis bene te mereri non datur. Neque conſuetudini noſtrae literariae damnum quid aut impedimentum laturum eſt iter, quod ſub aeſtatem proximam in Septentrionem paro, nomine Reipublicae noſtrae aulam Suecicam aditurus: dabo enim operam, ut ante profectionem meam plenius cognoſcas, quae via literis tuis ſit inſiſtenda, ut tuto citoque ad me perferantur. *Franciſci Barberini* Cardinalis Ampliſſimi in me merita non fruſtra praeſens olim apud te praeſentem praedicavi, ſunt enim tanta, ut majora eſſe vix poſſint: quorum omnium me memorem eſſe, ſi Princeps optimus ex te aliquando intelligat, cumulus perquam ingens caeteris tuis beneficiis acceſſerit. Ad Eminentiſſimum *Sacchettum* ſaepe a me tentatus eſt aditus, dum in urbe aeterna haerebam, ſed neſcio quo caſu evenit, ut pararium non invenirem, qui virum tantum mihi conciliaret. De ſtudiis communibus ut & nonnihil addam, paro editionem novam Operum P. Ovidii Naſonis: ex quo ſcriptore incomparabili naevos plurimos ſuſtuli, idque potiſſimum inſtructus veterum membranarum ope, quas hanc in rem magno ſtudio conquiſivi ac pervolvi. Eandem operam caeteris quoque majorum gentium poëtis Latinis navaturus, ſi auxilia neceſſaria ſint in promptu. Sed de his plura ex Cl. *Bigotio* cognoſces. Viros urbis aeternae celebriores, *Furſtenbergium*, *Pallinum*, *Favoritum*, quos maximi facio, ſi noſti, meis quaeſo verbis officioſe ſaluta. Vale. Hagae Anno CIƆIƆCLXI. Februar.

EPISTOLA CCCCXXVI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Cumularunt me omnibus laetitiis eae litterae, quas mihi abs te attulit nudius tertius Clariſſimus vir, ac tui amiciſſimus *Emericus Bigotius*: ex iis enim cognovi meas tibi redditas eſſe, non eas modo, quas ipſi ad te mittendas dederam, ſed illas ipſas, quos anno ſuperiore ſtatim atque Romam a diuturna peregrinatione me receperam, obſervantiae meae erga te teſtes, ad te miſeram. Cum enim unis atque alteris litteris ad te datis quo minus meae ad te aut tuae ad me pervenirent, fato quodam agi videretur, vereri ſedulo coepi, ne nimis temere in ſpem veniſſem jungendae tecum amicitiae, ac perfruendi conſuetudine litterarum tuarum, quo quidem bono frui μακάρεσσι tantum fas eſſet, quemadmodum & ambroſiam potare iis tantum olim dabatur, quos Deorum convivio Jupiter dignaretur. Verum iſta me ſollicitudine liberarunt, quas dixi, literae tuae, quas cum primo ſtatim occurſu afferre ſe *Bigotius* nuntiaſſet, tantum in me voluptatis motum excitari illico ſenſi, ut eas de manu porrigentis

Digitized by Google

abreptas avide, ut nunquam alias, perlegerim, ac ſaepius reguſtarim. Ac de iis quidem libellis, quos tibi in cauſſa fuiſſe narras, ne promptius mihi reſcriberes, jam ad nos allatum fuerat, ac tum praeſertim de Sulmonenſi illo Muſarum ocello, quem cum V. V. MSS. collatum, & commentariis perpetuis illuſtratum te propediem in lucem editurum nuntiabatur. Perge, vir eruditiſſime, paternam gloriam aemulari, & litterariam Rempublicam juvare monimentis ingenii ac doctrinae tuae. Legationem illam tuam Suecicam pauliſper diſtuliſſe te a *Bigotio* audio. Cum vero primum id iter ſuſceperis, cures velim, ut nequid locorum diſtantia, aut abſentia tua ab Haga conſuetudo litterarum noſtrarum detrimenti capiat. Angit me quippe is metus, ne diutius iis caream, quam patitur amor erga te meus. Idque eo magis quod cum brevi *Bigotius* ab urbe diſceſſurus videatur, neminem habiturus ſim internuntium amicitiae noſtrae, a quo de te, rebuſque tuis cognoſcam, cuique ſi quid de te ſcire velim, id credere confidenter poſſim, ut de eo certior fias. Quapropter ſi me amas, de toto iſto litterarum ad te mittendarum negotio, quibus tabellariis ſcribendae, ſi cuiquam Venetias committendae, quo tutius ad te perferrentur, ecquem certum hominem (ſi id faciendum exiſtimas) huic rei praeficias ante tuum ex Haga diſceſſum, fac diligenter ad me ſcribas. Ceterum licet *Carolum Antonium* equitem a *Puteo* veterem amicum Romae habeas, humaniſſimum certe virum, ac tui ſtudioſiſſimum, quo uti in iis, quae iſthic tibi uſuveniant, conſueveris, ſcias cupio, ſi quid in re litteraria aut alibi uti velis opera mea, hoc mihi gratius nihil accidere unquam poſſe. Luculentiores illas litteras tuas, quarum mihi ingens deſiderium prioribus hiſce injeciſti, vehementer expecto. Vale Roma. CIↃIↃCLXI. Non. Mart.

EPISTOLA CCCCXXVII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

EX iis litteris, quas a te nuper allatas communicavit mihi eruditiſſimus ac ſuaviſſimus vir *Ezechiel Spanhemius*, intellexi quantum tibi debeam, qui in tam praeclaro doctorum virorum coetu, quos ipſi in urbe conveniendos inprimis putas, me haud praetereundum cenſuiſti. Hoc ſane tam egregium opinionis de me tuae teſtimonium ego tanti facio, quam quod maxime, ſed vide ne tu hoc ipſo ſtudio dignitatis meae cum me hominem promiſeris, quem praeſtare haud facile poſſis. Atque ego quidem in jungenda cum *Spanhemio* noſtro amicitia litteras tuas anteverteram, nam, cum proxima aeſtate Florentiae commorarer, eam ipſe occaſionem avide arripui, quam fors obtulerat fruendi conſuetudine doctiſſimi, atque ornatiſſimi viri, quocum viro mihi adeo arcta jam amoris neceſſitudo conglutinata eſt, ut quos aeque diligam, ac obſervem multos habeam, quem plus neminem. Florentiae ingens ſane deſiderium tui apud omnes, qui litteris delectantur, quod ego ac *Datus* noſter perſaepe jucundis de

Digitized by Google

de te ſermonibus leniebamus. Ovidium tuum idem vehementer expectare nuper ad me ſcripſit. Noſtri vero Bibliopolae adeo quid in re libraria apud vos agatur ignorant, ut mihi quantum ad ipſos eſt in unum aut alterum annum ſpes egregio tuo iſto labore perfruendi rejicienda ſit. De *Holſtenii* operibus ſic accipe: Codex regularum monaſticarum propediem Vertumnum viſurus eſt, Janumque bifrontem. Concilia Romana in proximo edenda ſperamus, ac ſubinde Frontinum de aquaeductibus. De Stephano, ſeu potius Polemone, longinqua ſpes. Atque haec omnia *Franciſci Barberini* Card. Ampliſſ. beneficio, quem ſi tibi laudare, ac praedicare velim, γλαῦκα, ut ajunt, εἰς Ἀθήνας. Id certe de optimi Principis humanitate haud praeteritum volui, quod cum nudius tertius, me voluntati tuae occurſurum exiſtimans, ipſum tuis verbis ſalutaſſem, eas amoris ac benevolentiae erga te ſignificationes exhibuerit, atque exiſtimationis, quam habet virtutis ac doctrinae tuae, ut nil ſupra. *Famianus* ille *Nardinus*, cujus de Roma antiqua commentarios in epiſtola tua Spanhemiana deſiderare videris, haud multo abhinc tempore diem obiit. De ejus libro edendo altum apud Typographos ſilentium. Quod ſi mihi ullus unquam aditus aperietur juvandi ejus libri editione amatores antiquitatis, curabo ut propenſione ſaltem in bonas litteras is videar, quem tu pro tua humanitate fingis. Saltem ope amicorum dabo operam, (nam mihi cum *Nardini* haeredibus aut conſanguineis nulla neceſſitudo, quippe cum oppidanis atque obſcuris hominibus) ne is liber eodem, quo auctor ſuus, fato pereat. Quod mihi jam diu pollicebaris, te, quo litteras ad te mitterem, cuique darem, ac de tota commercii noſtri ratione ſcripturum, id ut quamprimum conficias, abs te enixe poſtulo. Nam iſta tua Holmia Samarobrivae mihi loco eſſe incipit, ac ſi ſexto tantum quoque menſe accipiendae ſint mihi a te litterae, vix continebo me, quin Gothos literis infenſos ac bonarum artium deturbatores iterum appellem. Extra jocum, litteris tuis carere non diu poſſum ſine luctu. Quod ſi me amas, curabis, me eas ita certis intervallis accipere, ut cum negotiorum tuorum, tum amoris noſtri rationem habere velle videaris. Vale. Roma x. Kalend. Januar. CIƆIƆCLXII.

EPISTOLA CCCCXXVIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

Excurſus in Septentrionem meus non alio magis nomine moleſtus mihi fuit, vir Nobiliſſime, quam quod perceptam ex tuis alloquiis voluptatem mihi interverterit. Scripſi ego bis ad te ante meam ex patria profectionem. Priores tibi redditas fuiſſe ex jucundiſſimis tuis Martio menſe exaratis facile cognovi. De poſterioribus nihil mihi hactenus eſt intellectum, quarum jacturam inſuper habendam eſſe arbitror, dummodo exploratum habeas, officio ſcriptio-

nis me non defuiſſe. In procinctu ſtabam, cum poſtremae tuae ad me perlatae ſunt. Quibus opportunius videbar reſcripturus poſt meum in haſce regiones adventum. At vero vix ſuperatis feliciter itineris longinqui moleſtiis tanta publicarum occupationum mole oppreſſus ſum, ut curam omnem rerum familiarium ac privatarum, quanquam invitus, a me rejecerim. Redeo nunc ad officium poſtliminio, hancque tui compellandi oportunitatem minime paſſus ſum mihi elabi, cum forte literarum nonnihil ad *Carolum Datum*, virum, ut ſcis, mihi amiciſſimum, pararem, quem totis octo aut novem menſibus non compellaveram. Ad illum jampridem per *Elzevirios* bibliopolas Amſtelaedamenſes miſſa ſunt nonnulla exemplaria operum P. Ovidii Naſonis, quem poëtam annotationibus meis illuſtratum typis ſuis illi deſcripſere. Ex iis exemplaribus ut unum tibi tradat, rogatus a me eſt *Datus* noſter, non quod lucubrationes iſtas dignas eſſe cenſeam, quae tibi exhibeantur, ſed quia benevolentiam meam in re etiam tantilla probatam tibi cupio, quando majori id a me fieri haud poteſt. Mox novam editionem ſuaviſſimi Poëtae notis perpetuis atque uberioribus adornatam moliar, modo ne deſint nova veterum membranarum ſubſidia, quarum ope loca, quae etiamnum ſatis multa hic illic mendoſa occurrunt, ſi non omnia, at pleraque corrigam, atque emendem. Interim Claudianum ſecundis curis illuſtratum nunc paro. Quo labore perfunctus de aliis etiam primi ordinis poëtis emendandis fortaſſe cogitabo. *Emericum Bigotium* optimum atque officioſiſſimum virum ad ſuos jam reverſum eſſe opinor, nam quas poſtremas ad me dedit menſe Julio Mediolani exaratas, eae ſatis indicabant de patria repetenda illum cogitare. Quamdiu is vixit in aeterna urbe, frequentibus literis non ſine magna voluptate mea me docebat, quid homines eruditi per Italiam operum novorum molirentur, quo pede incrementa bonarum artium procederent. Nunc illo ſimul & *Ferdinando Furſtenbergio*, literatiſſimo Principe, Italia digreſſis, vix eſt reliquus, qui rerum veſtrarum me cupidiſſimum vel levi illarum cognitione me imbuat. Opus veterum inſcriptionum, quod a V. Cl. *Carolo Morono* luci paratur, quando nobis expectandum ſit, ſi verbis vel tribus ſignificaris, tum ſi quae alia non diſſimilis notae praela typographica apud vos exercent, immane quantum me beaveris. Amicos meos duos domo patriaque Germanos Italia nunc tenet, alterum ex iis *Ezechielem Spanhemium* Sereniſſimi Electoris Palatini Conſiliarium, alterum *Marquardum Gudium*, utrumque egregie literis inſtructum; in hoſce ſi fortaſſis incides, ut benignum te experiantur & propitium rogo. Literarium commercium quia videris non faſtidire, epiſtolas, quibus me impoſterum dignaberis, Amſtelaedamum perferendas cura, *Ludovico & Danieli Elzeviriis* bibliopolis inſcriptas. His ſi tradentur a tabellario, quin ad me in haſce regiones tuto perventurae ſint, vix eſt ut dubites. Solent autem, ni fallor, Roma non Venetias, ſed Mantuam mitti, atque inde Amſtelaedamum. Hoc certe moris habebat vir incomparabilis *Caſſianus Puteus*, cum ad me ſcriberet, quod faciebat frequenter. Ejus fratri nobiliſſimo *Carolo Antonio* ut ſalutem meis verbis dicas vehementer te rogo. Vale, vir Eximie, meque tui obſervantiſſimum bene-

vo-

Digitized by Google

volentia tua ſovere ac complecti perge. Dabam Holmiae Suecorum Anno ↄIↄIↄCLXI. a. d. x. Novemb. Gregor.

EPISTOLA CCCCXXIX.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUod forte ſerius, quam par erat, reſpondeo litteris tuis, quas a *Dato* noſtro ab uſque Idibus Januariis acceperam, peto a te, vir Nobil. ut id non negligentiae meae tribuas. Si enim ubi hae datae ſint animadvertes, cognoſces facile me haud de nihilo Florentiam properaſſe, ubi tertium menſem deſiderabar. Utinam quavis alia de cauſſa quam obitu avunculi mei, in quo praeter lucrum domeſticum multae acceſſerunt curae, ac ſollicitudines, quae me antehac occuparunt & adhuc occupant. Redeo nunc ad humaniſſimas, ac jucundiſſimas illas litteras tuas, quae me ſane laetitiis omnibus cumularunt: vehementi enim de te, rebuſque tuis deſiderio flagranti nil gratius accidere poterat, quam ut ex iis, & te recte valere, & me a te amari intelligerem. Cujus quidem tui erga me amoris haud obſcurum argumentum eſt te me dignum exiſtimaſſe, cui Naſonis a te nuper editi exemplum tam humaniter mitteres. In quo certe munere elegantiſſimo, cum multa mihi reputanda ſunt, tum id maxime, quod & abs te venit, & benevolentiam tuam erga nos egregie teſtatur. Ego vero pro eo ago tibi, habeoque gratias quamplurimas, Ovidiumque tuum ea voluptate legam, quaſi nunquam alias legerim. Non dubito ſcilicet, quin per te ſuaviſſimo Poëtae plurimis in locis lux addita, in multis ſuus veluti color, ac venuſtas reddita eſſe videatur. Caeterum quod a me poſtulas, ut, quid literati homines hîc moliantur, ad te ſcribam, id & ultro ſeu iis litteris, quas *Ezechieli Spanhemio*, viro Erud. tradidi ad te perferendas, & in poſterum cum quod mittam habebo, exequar diligenter. Illud vero piget ſcribere, quod & fateri cogimur, & tu ſatis noſti, Italiam noſtram, urbemque aeternam nunquam minus, quam hoc temporis in rem litterariam contuliſſe, ſive ita ferat rerum neceſſitudo, ſive ea ſint noſtrorum hominum ingenia, ut ad Criticam, quod hodie uſitatiſſimum ſcriptionis genus, ac quaſi regnum virorum Eruditorum eſt, minus apta nataque ſint. Optimus ille ſenex *Allatius* in ſcribenda Apologia Concilii Florentini totus eſt. Fervidum ingenium ac quietis impatiens! *Holſtenii* concilia Romana, atque Epiſtolae Pontificum adhuc ineditae jam nil niſi praelum deſiderant. Codicem autem regularum Monaſticarum ideo tibi non miſi, quod nec expectatum tibi fore, nec jucundum eum librum exiſtimavi, qui nil praeter barbariem, & pauca quaedam haud ante edita de inſtituto Monachorum continet, quam etiam partem Eccleſiaſticae eruditionis abunde implevit, uti noſti, eruditiſſimus *Menardus*. *Carolum Morenum* Venetiis redeuntem hîc praeter ſpem in Bibliotheca quadam offendi. Ab eo id didici, quod haud ſane ſperabam, ipſum in paranda vete-

veterum inſcriptionum editione alacrius, quam unquam antea, laboraturum, quas tamen haud ita ſtatim lucem viſuras operis magnitudo ſuadet, quod editarum a *Grutero* inſcriptionum volumen facile excedet, ut & *Moronus* ipſe teſtatur. Ita ex itinere pleno alioqui maeroris ac curarum, id voluptatis fructuſque percepi, ut & deſiderio tuo de veterum inſcriptionum editione cognoſcendi maturius ſatis facerem, & *Marquardum Gudium* hîc reperirem, de quo ego, ac *Spanhemius* noſter nihil adhuc compertum habebamus. Quem ſane virum & quam amicitia tua dignum! Ei, quo in praeſentia potui officii genere proſecutus, litteras tradidi commendatitias ad *Stephanum Gradium*, ſecundum, ut appellant, Bibliothecae Vaticanae cuſtodem, quocum viro lectae eruditionis arcta mihi neceſſitudo intercedit, cujus opera, homo ad Remp. literariam ſuo labore juvandam natus, perquam commode in eas res quas molitur, uti poterit. Caeterum cum primum Romae fuero, curabo, ut intelligas, me praeter eam exiſtimationem, quam debeo ejus virtuti, ac doctrinae, auctoritatem ac commendationem tuam plurimi facere. Si quid ad me ſcripturus es, Romam mittas velim, non enim diu Florentiae me futurum ſuſpicor. Vale. Dat. Florent. VI. Kalend. Martii Anno ab Incarnat. ut Florentiae mos eſt CIↃIↃCLXII.

P. S. Minervam Sanctianam *Schioppii* propediem Patavii lucem viſuram audio.

EPISTOLA CCCCXXX.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

CUM multa ſint, quae debeam humanitati *Caroli Dati*, viri, ut ſcis, ad demerendos amicos unice facti, non poſtremo loco numerandum inter haec beneficium eſt, quo me affecit, dum curandi ad te Naſonis mei moleſtiam minime detrectavit aut ſubterfugit. Eo enim ad res meas fovendas ſtudio ferris ac raperis, ut meditationum mearum nihil tuis oculis poſſim ſubtrahere, niſi & ſim & palam videri cupiam omnium mortalium unus maxime inurbanus, & praecipuarum neceſſitudinum oppido quam negligens. Ego autem cum amandum te conſtanter mihi propoſuerim, ut plenius intelligere potuiſti ex litteris, quas Februario menſe ad te dedi, Spanhemiana opera in iis curandis uſus, non committam impoſterum, ut ineptiarum mearum quicquam oculis tuis ſeſe ſubducat, quando iis applauſum tam benigniter indulges. Doctiſſimi *Allatii* intereſt profecto, ut credamus, populares ſuos omnes, totamque eccleſiam Orientalem cum Roma non minus conſenſiſſe olim, quam nunc conſentit ipſe. Quapropter dubium mihi non eſt opus, quod hanc in rem molitur, multa eruditione refertum fore. Holſteniana omnia plurimi facio. Ut iraſcar quodammodo mihi, quod hîc terrarum ſedem fixerim, quo ſcriptorum Italicorum nihil perferri ſolet, niſi cum jam amiſit gratiam novitatis omnem,

ac

ac magna ſui parte eſt obſoletum. *Carolus Moronus* duram provinciam ſuſcepit de edendis inſcriptionibus antiquis poſt *Gruterum*. Utinam opus luculentum brevi videamus! aut quia ob immenſam ejus molem id ſperare non datur, ex parte ſaltem prodeat in lucem, ne expectatione nimis diuturna enecemur. Tu & quot jam paginae hoc in opere typis deſcriptae ſint, & quando opineris fore, ut ſuprema ei manus a typographo imponatur, fac quaeſo tempeſtive intelligam. Audio catalogum Barbarinae Bibliothecae ab eodem *Morono* mox publicandum fore. Quid in Belgio noſtro ac Germania moliantur homines literati, ut hîc denuo ſubtexam minime neceſſarium duco, cum ubertim de re tota hodierno die literis ad *Datum* noſtrum exaratis egerim. Ampl. *Spanhemius*, ſi etiamnum Romae eſt aut Florentiae, ſalveat quaeſo. Salveant amici caeteri, qui perquam pauci in urbe aeterna mihi ſunt reliqui, *Caſſiano Puteo*, *Holſtenio* & *Furſtenbergio* inde ablatis. Horum tamen in numero ducendi mihi & *Leo Allatius*, & illuſtriſſimus Eques *Carolus Antonius Puteus*, cujus amantiſſimis literis propediem reſpondebo. Vale, mi Falconeri. Exarabam Holmiae Suecorum CIϽIϽCLXII. a. d. III. Maji menſis.

EPISTOLA CCCCXXXI.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

TOtum ſaeculum mihi viſus eſt hic annus, quo non niſi duas a te epiſtolas accepi, Falconeri humaniſſime; alteram quarum *Spanhemius* Romae, alteram *Datus* Florentiae exaratam ad me miſerunt. Reſponſionis officium neutram in me deſiderare ſum paſſus, & tamen nec de te, nec de *Dato* noſtro, nec de *Spanhemio Gudioque*, nec de Amicorum Italorum quoquam poſt acceptas illas quicquam mihi intellectum eſt. Quam ego ſollicitudinem impatienter mehercules fero, mifereque metuo, ut ſatis ſalva apud vos ſint omnia. *Bigotius* aeſtatem totam Lutetia abfuit, unde factum eſt, ut & ille praeter ſolitum tacuerit, deque rerum veſtrarum ſtatu nil nunciorum ad me miſerit. Scribe ergo & quidem quamprimum, quî tu, quî reliqui amici valeatis, ſi vis ut ego quoque valeam ac ſalvus ſim. Virgilium ex auctoritate veterum membranarum, Medicaei codicis longe antiquiſſimi praeſertim, caſtigatum jam ad typographos miſi in patriam edendum. Plura membranarum veterum ſubſidia circumſpicio, quorum ope lucubrationes iſtae ornatiores fiant. Sed de hiſce omnibus ſcribam uberrime, ubi edoctus ero, qua via mihi compellandus ſis. Tu quaeſo tuas ad *Elzevirios* Amſtelaedamenſes mitte, quorum opera ad me perventuras eſſe ne dubita. Vale. Holmiae Suecorum CIϽIϽCLXII. a. d. XIII. Novembr.

EPISTOLA CCCCXXXII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRaeter eas litteras, quas tute recentioribus tuis a. d. XIII. Novembris accepiſſe te ſcribis, binas aut fortaſſe plures a meo in urbem reditu ſcripſi, quas tibi redditas non fuiſſe miror ac plane doleo, niſi fortaſſe earum alterae, quas *Gudio* noſtro dederam, quo tutius ad te perferrentur, poſt datas ad me litteras ad te pervenerunt. In iis enim de tota hîc Romae re litteraria ac de nonnullis ad antiquitatis ſtudia pertinentibus, quo te delectari inprimis ſcio, ſatis luculenter ſcriptum erat. Verum ſi quid iis litteris amiſſis detrimenti paſſus es, curabo, ut aliis, quas ad te quamprimum daturus ſum, id ſatis ſuperque reſarciam. Mittam enim tibi diſſertationem quamdam meam, in qua occaſione explicandae cujuſdam inſcriptionis, in uno ex iis lateribus repertae, qui e ruinis veteris muri prope Pantheon reperti ſunt, nonnulla priſci aevi illuſtrantur, quae tibi placere poſſe ſperamus. Interea quod ad *Nardinii* librum attinet, id te ſcire oportet, authoris ipſum autographum jamdiu apud me eſſe, quem ego Pontifici de ejus editione cogitanti jamdiu obtuliſſem, niſi publica negotia ei impedimento fuiſſent, quo minus id genus curis animum adverteret. Scripſeram in hanc ſpem verſiculos aliquot, re ipſa argumentum praebente. Hos nunc ad te mitto nihil eſſe exiſtimans, quod amicos candidiores ac tui ſimiles latere debeat. Caeterum ipſe ſatis novi, quam parum e re mea agam, qui tibi homini naris tam emunctae, ac poëtae noſtrae aetatis celeberrimo, nugas iſtas meas offerre velim. Sed talia mecum reputantem id me impulit, ut eos qualeſcunque eſſent ad te mitterem; quod te inter Horatianae illius Satyrae amicos numerandum eſſe nunquam cenſui, neque is es, qui,

– – – in amicorum vitiis tam cernis acutum,
Quam aquila aut ſerpens Epidaurius.

Amici hîc noſtri *Gottifridus*, *Carolus Antonius a Puteo*, *Pollinus*, *Favorinus* optime valent. *Spanhemius* is, quocum de te jucundiſſime ſaepe loquor, totam minus hiemem futurum ſe Romae pollicetur. *Gudium* aut profectum jam Florentia, aut profectionem indies parantem a *Dato* noſtro audio, ante aliquot dies vehementer nephritide laboraſſe. Quantum vero ad rem litterariam, de Frontini editione vix eſt, quod expectes. Neque plus ſpei a *Morono*, quem ineditarum adhuc inſcriptionum volumen promittere tibi, jamdudum eſt, ſignificaveram. De iis enim apud Cardinalem *Barberinum* mirum ſilentium. De Nardiniana vero re conjicio, ut ipſam, neque adeo cito neque omnino non conficiendam eſſe cenſeam. Noſti Typographi Romani quam puſillo animo ſint, quamque in ſuſcipiendis haud ita magni ſumptus librorum editionibus moroſi, difficileſque ſint. Virorum illuſtrium Imagines, ſive e gemmis, ſive e numiſmatibus expreſſas praeter eas, quas *Fulvio Urſino* τῷ πάνυ debemus, Pictor

hic

hîc quidam, huic negotio ſatis aptus incidendas aere, edendaſque curat. Sed utinam me ab jucundiſſimo, quo fruor, otio bellum, in quod nos ac ſimul Italiam omnem conjici video, non avertat. Quod ſi contingat, nam aequae jam conditiones pacis in Gallia ſperni videntur, vides quam parum loci hujuſmodi rebus ſit. Verum haec θεῶν ἐν γούνασι κεῖται. Ac nos qui tandem caſus maneant, ſcito me in adverſis rebus nullum aeque ſolatium habiturum atque amicitiam tuam. Vale, ac ſi quid de rebus iſthic publicis quod ſcitu dignum ſit, quodque nuntiari commode poſſit, me certiorem feceris, multum eſt quod debebo humanitati tuae. Roma xv. Kalend. Februar. CIↃIↃCLXIII.

ROMA

AD ALEXANDRUM VII. PONT. MAX.

Cum ſe A Famiano Nardinio reſtitutam
Ipſi ſupplex offerret.

ILla ego clara olim imperio, modo certa ſacrorum
Sedes, antiqua & pietate urbs proxima Coelo,
Illa decus quoque nunc orbis tua maxima Roma,
Quam leni imperio gaudentem, munere Divum,
MAXIME ALEXANDER *quatuor bis jam regis annos,*
Te precor, haud unquam dubii per foedera amoris,
Reddere quo mihi me properas, ſenioque labantem
Suſtentas, ne quae Victor NARDINIUS *Aevi*
Reſtituit noſtrae (lacrymis ſine talia fari
Vix poſſum infelix) veſtigia ſplendida ſortis,
Rurſum aevo patiare tegi, condive tenebris.
Namque haec, quae doctis operoſa volumina chartis
Ipſe referta vides, ſculpendiſque aere figuris
Haec urbis monumenta tuae, mihi credere ſi fas,
Aequatas coelo moles, decora alta Quiritum,
Quidquid opes, quidquid luxus, vel victa Corinthus,
Grajugenumque artes quidquid potuere recondunt.
Seu per ſeptenos ſeſe flectentia colles
Moenia obire juvat, nitidas ſeu marmore thermas
Viſere, & aërio pendentes fornice rivos.
Tu, modo ſi fert haec animus cognoſſe, laborem
Nec tenuem, curaſque leves, Pater Alme, recuſa.
Aſpice, Romanum qua ſe inter culmina rupis
Edita Tarpeiae pandens, clivumque PalatI
Amplum, illuſtre forum, populos, gentemque togatam,
Aeneadum ſobolem excipiebat. Curia centum

Quodque ſatis dixiſſe fuit, mirabere, celſa
Seu Capitolini luſtrabis Templa Tonantis,
Aurea tecta, aureos poſtes, fulgentia gemmis
Signa, Orientis opes, domiti ſpolia orbis opima,
Seu magis Auguſto celebrata Palatia luxu,
Trajanique forum, Magnique aurata theatra,
Septaque, ſeu geminos Circos, hortoſque Luculli
Conſpicies. Noſtris ergo, Pater optime, votis
Annue, NARDINI *ſpectata volumina caecis,*
Invida preſſit adhuc queis ſors, erepta latebris
Nomine freta tuo volitent aſtra uſque, Quiritum
Excepta ac merito plauſu, ſtudiiſque virûm per
Ora, per aſſiduaſque manus laudata ferantur.
Tunc demum, mihi quae facies dum ſceptra manerent
Terrarum, Oceano, & gelido metuenda Nyphati
Agnoſcent, quotquot Rhenum, Ligerimque, Ararimque
Et Betim, placidique bibentes flumina Scaldis,
Relliquias utcumque mei, celebreſque ruinas
Viſuri properant Urſae glacialis ab axe
Suſpicientque iterum redivivam Saecula Romam.

De Vetere Famiani Nardinii Roma.

Marmoream Auguſtus fecit ſe principe Romam,
Quae tantum lateres Roma prius fuerat.
Reddidit antiquam Romam Nardinius, aevo
Collapſaeque urbis rudera reſtituit.
Confer utrumque: illum vinces tanto hic, minus urbem
Quanto ornaſſe eſt, quam reſtituiſſe decus.

EPISTOLA CCCCXXXIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

ANxius atque aeger animi pendebam ſuper tua valitudine, de qua ut ſegnius ſentirem, ac male augurarer, ſilentio tam pertinaci fiebat. Annum quippe jam totum compellationibus tuis fraudabar, rerum Italicarum incertus, cum & caeteri illic terrarum amici tacerent interea, & *Bigotius* in Neuſtriam profectus Lutetia abeſſet, ſolitus alioquin frequentes de rebus veſtris nuntios ad me dare. Nunc quemadmodum laetor, & quidem maxime, demptam mihi eſſe hanc ſollicitudinem, ita doleo & indigne fero literarum jacturam, quas non unas te exaraſſe anno proxime elapſo teſtaris. Affirmabat quidem poſtremis ſuis *Gudius*, miſiſſe ſe non ita pridem epiſtolam te mihi inſcriptam ad

Plumerum librarium Amſtelaedamenſem, ſed cum Plumerus ipſe jam pridem ad me perſcripſerit, nil ſibi multo tempore de Gudianis rebus eſſe auditum, ac ſimul obſecrarit, ſi quid reſciſſem, ejus ne ſeſe ignarum eſſe paterer, facile hinc colligi poteſt, periiſſe in via, aut perperam curatas eſſe literas; cum tamen tutus certuſque tabellariis veſtris in Belgium ſit excurſus. Opinor alias me monuiſſe, quod denuo nunc repetendum eſſe cenſeo, recte te impoſterum atque ordine facturum, ſi *Elzeviriis* bibliopolis Amſtelaedamenſibus inſcribas, quas ad me perferri voles, eaſque Mantuana via in Belgium ut mittendas cures. His veſtigiis cum inſtiterit hactenus amiciſſimus utrique noſtrum *Datus*, aut nullas aut raras admodum ex ſuis ad me perſcriptis deſideravit. Pollicitus quidem fuerat, fidemque dederat *Spanhemius* noſter, cum in procinctu ſtabat, ante hoc biennium Alpes tranſiturus, fore, ut literis frequentibus abſens me conveniret, ſed iſtas pollicitationes excuſſerunt illi, ni fallor, illecebrae coeli Italici & vitae aulicae continua affectatio. Neglectam ab illo fidem eo aequius fero, quod Sororem ſuam hîc terrarum degentem haud certiorem quam me rerum ſuarum jampridem facit. Invideo equidem illi felicitatem ſuam, qui in otio uberrimo, ita Italiae ſe affixit perluſtrandae atque excutiendae, ut amicorum quicquid Tranſalpinorum ſibi ante acquiſiverat, tam ſecurus poſſit contemnere. Mihi quanquam deeſt quod in bonum publicum agam, impetrari tamen a me non ſino, ut amicorum obliviſcar. Sive quod ſic a natura factus ſim, ut amicitias vita ipſa longe jucundiores eſſe ducam, ſive quod haec ſolitudo, quae me ab omni literario commercio quodammodo amovit, deſiderium in me excitat priſtinae voluptatis, quam ſane maximam ex conſuetudine praeſtantium ac tui ſimilium virorum percipiebam. Qua re fit, ut augurer res meas hoc anno ſic componi poſſe, ne Italiae tertium videndae ſpem pro conclamata haberem. Adſpiro enim unice ad privatam vitam: & in Muſarum cultu innocentiſſimo plurimum praeſidii collocavi, quo Italiae veſtrae genius, & inſtructiſſimae libris optimis bibliothecae, quarum magna illic terrarum eſt ubertas, aliud nunc agentem ultro invitant. Sed de tota hac re alius confabulandi locus, & fortaſſis oportunior, ſeſe aliquando dabit. Carmen, quo *Famiani Nardini* Romam veterem exornaſti, mirifice mihi placuit. Ego typographum circumſpiciam, qui editionis curam in ſe ſuſcipiat. Intereſt enim rei literariae, ne antiquitas Romana hoc ſui ornamento noſtra ſupinitate fraudetur. Literas, ex iis, quas ad me dediſti, non unas periiſſe permoleſtum eſt. Nam ut omnes, quotquot a te mihi exhibentur, habeo gratiſſimas, ita praecipuo apud me ſunt in pretio, quae rerum Italicarum ſtatum enarrant, atque in ſtudiorum communium illuſtratione occupantur. Quapropter, ſi me amas, quod facere te ſum certus, perditarum deſiderium frequenti ſcriptione mihi ut lenias ſum auctor. Praeſertim ne oculis meis ſubtrahas ingenii tui foetus felices, ſi quos aut jam enixus es, aut porro eniteris. De inſcriptionibus antiquis *Moronum* ſpes noſtras tanto tempore fruſtrari indignor. Impelle quaeſo hominem, quantum potes, ne enecare nos pergat irrita expectatione operis longe utiliſſimi. Quamquam ingens periculum eſt, ne bello Gal-

Gallico, quod magna animorum contentione parari vobis dicitur, ingens detrimentum capiat res literaria. Spero in melius Deum optimum Max. hanc procellam tam atrocem converſurum eſſe. Imagines virorum Illuſtrium, quas *Fulvius Urſinus* ex variis antiquitatis monumentis collegit, ac publico conjunctas in unum volumen dedit, poſſideo ex duplici editione tam Romana, quam Antverpienſi: Poſſideo & illas, quas *Leonardus Auguſtinus* ante hoc quinquennium in lucem emiſit, perlatas ad me munificentia *Caroli Antonii Putei*, viri longe humaniſſimi. Si quid hujus argumenti praeterea eſt proditurum, id uti ne me ſinas ignorare quaeſo. Tum quantum operae Typographicae jam promoverint in Inſcriptionibus vetuſtis edendis. Stephanum Byzantium & Frontinum *Holſtenii* e latebris proferri vehementer velim. De ſtudiis meis copioſe ago jam nunc cum amiciſſimo *Dato*, agerem & tecum, ni ſubvererer nimia loquacitate odioſus eſſe. Interim exillo intelliges, ſi quid ſit quod cognitione tua non indignum fore arbitrabitur. Proximis diebus in hac aula e vivis exceſſit *Konings-Marckius*, magni nominis imperator. Amiſerunt Sueci ſpatio anni unius militiae utriuſque Magiſtrum *Kaggium*, tum Marſchallos uti vocant, exercituum tres, *Duglaſium*, *Lilium*, *Konings-Marckium*. Quartus etiamnum ſupereſt *Stenbockius*, Scaniae provinciae praefectus. Amiſerunt & *Bielckenſternium* rei maritimae ſtrenuum ducem & proximum a Thalaſſiarcha *Vrangelio*. Amicos omnes jubeo plurimum ſalvere. Vale, vir eximie. Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXIII. VII. Mart. Gregor.

EPISTOLA CCCCXXXIV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NON oblivione ſane amicitiae noſtrae factum eſt, mi Heinſi, ut tres ferme integros abhinc menſes nihil ad te litterarum dederim. Ex quo enim x. Kalend. Septembr. Allobroges eſſe deſiimus, ipſe tibi facile perſuadeas nullam mihi ſcribendi ad te occaſionem oblatam eſſe, nihilque plane otii adhuc uſque e longinquo itinere redeunti fuiſſe ab iis, quae aulicorum natio officia atque amoris declarationes, ego meras nugas, & maximum ſocietatis humanae incommodum appello. Tu vero pro tua in me humanitate ſi quid mihi negligentius actum eſt, quam mea erga te obſervantia atque amor ſingularis poſtulabat, boni & aequi conſulas velim. Erimus certe poſthac in te colendo diligentiores, neque te patiemur tam diu ſine litteris noſtris eſſe. *Schefferus* veſter, quantum Florentiae ab *Dato* noſtro audii, Urbicii atque Arriani tacticorum editionem jam aggreſſus eſt. Rogo te, ſi me amas, ut me quam citiſſime de tota hac re certiorem facias. Mea enim intereſt id utrumne verum ſit ſcire, qui, ut alias ad te ſcripſi, ni fallor, Arriani Tactica una cum Leonis Imperatoris Problematibus militaribus, atque Anonymi de Arte Rhetorica, quatenus ad rem militarem ſpectat, commentarios edere meditabar. Quod ſi

Ar-

Digitized by Google

Arriano meliore quidem fato ſub Cl. *Schefferi* auſpiciis in litterariam lucem prodire contingat, prope eſt ut ab evulgandis, de quibus modo ajebam, opuſculis plane deterrear. Verum de his fortaſſe pluribus ad te alias ſcribam, teque, quem plurimi ſemper faciam, ſuper tota hac re conſulam. Petronianum fragmentum, ante multos abhinc dies Patavii edi coeptum, propediem expectamus. Atque ego quidem incredibili cupiditate vellem utique, ut ipſius exemplum ad te mittendi quamprimum occaſio daretur. Non dubito enim, quin ipſe quoque vehementiſſimo ejus legendi deſiderio flagres. Quae de re litteraria te ſcire oporteat haec habeo. Edita nuper ex *Holſtenii* ſchedis opuſcula quaedam ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam pertinentia, nempe Acta S. Felicitatis & Perpetuae, atque Faſtidii cujuſdam Epiſcopi nonnulla, quae adhuc D. Auguſtino tribuebantur. His accedunt locupletes ipſius *Holſtenii* ad Martyrologium notae, quas ex antiquiſſimo ejus codice, qui penes Reginam eſt, olim depromſerat. De Frontino ac Stephano nihil. Scholiaſtes quoſdam Graecos in Euangelium D. Marci nunquam antea editos brevi publici juris faciet *Petrus Poſſinus* e ſocietate Jeſu is, cui Annae Comnenae Hiſtoriam, ac Nicephori Bryennii commentarios debemus. Ejuſdem opera fruemur quamprimum Georgii Pachymeris Hiſtoria, quam a *Petavio* olim editam ipſe ab innumeris mendis repurgavit, ac locos antea inextricabiles illuſtravit. *Allatius* in confutanda hiſtoria Concilii Florentini a *Crygthonio* edita totus eſt, ac prima quidem pars ejus operis quam primum ſub praelo erit. Diſſertationem ſuam de Numiſmatum uſu atque utilitate brevi pollicetur *Spanhemius* noſter, quem concivem jam jam appellare licet. *Carolus Antonius de Puteo* optime valet. Tibi, niſi longiores ad me miſeris, harum prolixitatem minus placuiſſe exiſtimabo. Vale, Roma XIV. Kalend. Decemb. CIↃIↃCLXIII.

EPISTOLA CCCCXXXV.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

FRaudatus multo tempore ſuaviſſimis alimentis tuae compellationis, quippe poſt illas, quas a. d. XV. Kalendas Februarias hujus anni exararas, nil de te nobis intellectum erat, niſi quod illuſtriſſimo *Raſponio* in comitatum legationis & itineris adſcitum te rumor publicus ferebat, fraudatus, inquam, ea voluptate, quam ſane ex alloquiis tuis capio incredibilem, poſt longas irritae exſpectationis ambages, ecce nunc tandem accipio illas, quas Romam redux a. d. XIV. Kalend. Decembris ad me miſiſti. Nam eas, quas ultimae tuae penultimaeque meminerunt, nullus vidi, quam jacturam, uti debeo, fero aegerrime mehercules; vide igitur ſodes, quorum fidei eas ad me perferendas commiſeris. Nam Roma in noſtrum Belgium literis ſolebat iter eſſe tutiſſimum, praeſertim ſi quae Amſtelaedamum mitterentur, quo tabellarii ex diverſis orbis terrarum partibus, ut noſcis, ob frequentiam & celebritatem commerciorum,

tam-

Digitized by Google

tamquam ad commune Europae univerſae emporium, aſſidui contendunt. *Elzeviriis* autem *Ludovico* & *Danieli* bibliopolis ea in civitate fixam habentibus ſedem, ac mihi perquam familiaribus, inſcribi ac concredi poſſe, quicquid ad me perlatum velles, non nunc primum, ſi prope recordor, a me moneris. Tu quoque viciſſim ſi non gravaberis ſignificare, cui viae ſit inſiſtendum, ut meae impoſterum celeriter tutoque in manus tuas perveniant, confido fore, ut omnis impoſterum querela de perditis aut perperam curatis epiſtolis ceſſet utrimque & amoveatur. Illud praecipue te rogare volo, ut, ſi quid illis, quae periere in via, rerum novarum complexus es, quod non ignorari mea intereſſet, ad me iterare de novo, ac verbis vel tribus palam facere moleſtum non ducas. Holſteniana opuſcula nonnulla in lucem tandem prodiiſſe jucundiſſimum intellectu fuit. Vitam beatae Felicitatis ac Perpetuae apud illum videram jam olim ante hoc decennium typis deſcriptam, idque egregium antiquitatis monumentum maxime ſum veneratus. Infelicem me, qui illic terrarum nunc aetatem agam, quo aut numquam aut ſero perfertur, ſi quid rei eximiae luce publica apud vos donatur. Stephanum Byzantium & Frontinum ut editos quoque intelligamus auguror curae tibi fore, nam niſi tu hoc agis, neminem acturum eſſe praevideo. Petronianum Fragmentum ſi paucarum pagellarum eſt, & a reliquo Satyrici libelli opere ſeorſum editum, per tabellarios non inopportune ad me deferri poteſt: idque ut ad curam tuam digneris revocare, te obſecro atque obteſtor. Quamquam melius in commune conſulturi ſunt, qui fragmentum id edendum ſuſcepere, ſi omnia illius exemplaris ſimul depromunt. Non enim dubium mihi eſt multa illic emendate integreque exſtare, quae in vulgatis codicibus mendoſa nunc circumferuntur. Sed tu de his videris. De Urbicii ſive potius Mauritii Tacticis ſic res ſeſe habet, uti ex *Dato* noſtro intellexiſſe te ſcribis. Commiſit ea jam praelo *Schefferus*, & majori operae ex parte jam librum deſcripſere: accedent iis & Arriani Tactica, cujus exemplar admodum mendoſum in manibus ſibi eſſe idem *Schefferus* jam non ſemel apud me eſt conqueſtus. Tu ſi in codicem nonnihil caſtigatiorem incidiſti, eſt quod tibi gratulemur, mi Falconeri. Quapropter cauſae nihil eſt, cur a propoſito deſiſtas. Certus enim ſum in inſtructiſſimis Italiae veſtrae bibliothecis complura hujus latere argumenti, quae *Schefferus* nec vidit umquam, nec viſurus eſt fortaſſe, niſi tuo beneficio. Leonis Tactica cum optimo exemplari & vulgatis codicibus auctiore collata poſſidebam olim, unde Meurſiana ejus operis editio & correctis locis propemodum infinitis & luculenta acceſſione ornari poſſet, quem librum Reginae a me donatum ante annos hos duodecim & plures, poſtea apud *Iſaacum Voſſium* vidi, ubi eundem etiamnum aſſervari vix dubito: nam alteri exemplari manu exarato, quod haec ipſa Regina eodem tempore a me donum tulit, quid ſit factum, vix eſt, ut pro re certa & explorata poſſim adfirmare. Significavit etiam, ni fallor, *Bigotius* noſter ex pervetuſto codice complura in iiſdem Leonis Tacticis ſe meliora atque auctiora reddidiſſe, qui, ut eſt vir ad humanitatem omnem & ad demerendos amicos unice factus, horum nihil tibi invidebit, ſi in-

telliget inſtituto tuo operam ſuam hîc poſſe utilem eſſe. Idem *Schefferus* poſt publico datos in Phaedri Fabellas commentarios nunc in ſuo de Italica Pythagoreorum Philoſophia volumine typis deſcribendo occupatur. *Brunnerus*, qui *Schefferi* apud Ubſalienſes eſt collega, atque illic Graecas profitetur literas, Palaephato in lucem prolato, nunc Thomae Magiſtri dictionum Atticarum Syllogen adornat, cui Moeris Atticiſta aliique hactenus inediti, qui dialectum Atticam illuſtravere, fortaſſis accedent. *Gronovius* Lugduni Batavorum Livium & Plautum a ſe recenſitos praelo jam ſubjecit. *Iſaacus Voſſius* adverſariis ſuis ſuper argumento Philoſophico partim de Luce, partim de aetate mundi Chronologica non unum nuper libellum apologeticum repoſuit, ipſe poſtea in Angliam eſt profectus, in procinctu certe illum ſtare poſtremae, quas e Belgio accepi, literae nunciabant. *Graevius* Heſiodum & Polyeni ſtrategemata parabat. *Gudius* ad noſtros redux quid moliatur, aut quid Galli, nihil nunciandum ſuccurrit, niſi operum Origenis editionem Graeco-Latinam ab *Huetio* Cadomi adornari. Sed de rebus Gallicis tu melius certiuſque me omnia noviſti: ut de me hoc addam Caſtigationes Virgilianas jam propemodum abſolvi. Uſui praecipuo Mediceus codex fuit omnium, quotquot per Europam inveniri poſſint, ni fallor, veterrimus, quamquam duo treſve aſſervantur in Vaticanis ſcriniis litera majore Romana quoque exarati, & Mediceo non multum recentiores, quibus uſum me non eſſe, cum facultas dabatur, doleo nunc equidem, & indignor. Ex ſua bibliotheca auxilii nonnihil Regina juſſerat ſperare, cujus impulſu potiſſimum hanc ſpartam ſuſcepi adornandam. Sed cum neminem in comitatu familiaque jam habeat literarum gnarum, non video, quid opis illinc polliceri ſtudiis meis poſſim. Eminentiſſimo *Barberino* cum oportunum erit, ut obſequia mea ſiſtas, enixe te rogo. Tum ut ſalutes equitem *Puteanum*, cujus benignitati plurimum debere me haud neſcis, ac *Leonem Allatium*, & ſi quos praeterea mei ſtudioſos in urbe cognoviſti. Adderem his & *Spanhemium*, niſi illum mei eſſe oblitum opinarer. Quo magis mirum mihi eſt viſum, quod narras de re nummaria illuſtranda cogitare illum, quem literas aeque ac amicos negligere atque inſuper habere arbitrabar. Coepi tamen parcius illi ſuccenſere ob contumaciſſimum ſilentium, poſtquam ex Sorore ejus cognovi, communem mihi cum illa eſſe hanc querelam, ſeque toto jam biennio nullam a Fratre epiſtolam accepiſſe. Vale, ſuaviſſime & nobiliſſime Falconeri, cum Senatus Regius ob ſolemnia feſti inſtantis ferias ac ſeceſſum paret, ſolito ſum nunc occupatior. Haec cauſa eſt feſtinatae ſcriptionis, quam tu pro caetera comitate tua in bonam partem interpreteris velim. Iterum vale. Holmiae Anno CIↃIↃCLXIII. a. d. XXIII. Decembris.

EPI-

EPISTOLA CCCCXXXVI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

COmmodum redditae mihi ſunt literae tuae a. d. XXIII. Decemb. datae. Nam cum ex eo, quod ipſe non ſemel mihi affirmaveras, nullus mihi dubitandi locus ſupereſſet, quin poſteriores noſtras accepiſſes, quas *Elzeviriis* ad te perferendas miſeramus, vehemens ſuſpicio inciderat, ne de valetudine tua ita eſſet, ut nos profecto cupiebamus, quae me ſane ſollicitudo plurimum torquere coeperat. Ego vero miror ſummopere illas meas, quas tibi in Gallia Sabaudiaque ſcripſeram, minime ad te perveniſſe. Utraſque certe *Holmia* veſtro Lutetiam miſeram, quo tutior iis in Bataviam, atque iſthinc per *Elzevirios* in Sueciam ad te curſus foret. Caeterum ſi quid in illis erat quod te ſcire oporteret, aut jam ex iis, quas te accepiſſe ſcribis, ſuppletum eſt, aut his demum ſupplebitur. Neque ſane alia deinceps via ad inſtitutum litterarum commercium opus erit, cum nulla adhuc felicius ſucceſſerit, quam ea, qua nuper te monente uſus ſum. Quapropter, ut ipſorum etiam *Elzeviriorum* fidei eas, quas ad me in poſterum ſcripturus es, committas, enixe ſuadeo, quibus & ipſe cum literas, tum ſi quid aliud ad te ex Italia noſtra perferendum erit, omnino mittam. Nam a te nunc mecum praeclare agi, ac pro amicitia noſtra exiſtimabo, cum ea libertate, qua amicos decet, omnia, quae hinc tibi opus fuerint aut in re libraria aut alibi a me tibi comparari juſſeris. Atque ex iis ſane libris, qui hîc ante biennium in lucem prodierunt, ipſe ultro tibi miſiſſem, ſi quos eruditi hominis, ut tu inprimis es, bibliotheca dignos agnoviſſem. Nam quae ex *Holſtenii* ſchedis hactenus edita ſunt, non ea mihi videbantur, quae tibi in remota adeo Europae parte degenti tam magno itinere mitti operae pretium eſſet. Haud ita vero ſtatuo de Petronii fragmento, quod ubi primum ad nos afferetur, deberet autem quotidie, ſi vera Patavini amici nuntiant, per Tabellarium ad te mittam, ut de illo germanumne ſit, an ſpurium ipſe harum rerum peritus aeſtimator ſententiam feras. Illud interea ſcias, editionem iſtam Patavinam nihil aliud continere, quam quae nuſquam antea prodierant, neque alia multa eſſe in ejus autographo, quibus Petronius emendari aut lacunae ſupleri poſſint. Doctiſſimi *Schefferi* opera tacticorum facile principem publici juris fieri vehementer gaudeo; verum haud ſatis miror ipſum provinciam iſtam ſuſcepiſſe inconſulto Mediceo illo codice celeberrimo, in quo cum Urbicius, tum Arrianus aliique rei Tacticae ſcriptores plurimi continentur mutili ſane, atque ut alibi aevi vitio laborantes, ſed a quibus tamen facilius fortaſſe, quam ex quibuſvis aliis, codicibus auctores alioquin mendoſiſſimi reſtitui poſſint. Ac de Urbicio quidem, ſi bene memini, *Holſtenius* in accuratiſſimo indice ſelectorum Mediceorum codicum a ſe contecto animadvertit, eum, qui Mediceum ac Regium habuerit, integrum Urbi-

cium haud ita magno negotio litteratis ſiſtere poſſe. Arrianum haud mihi per tempus licuit ſerio ad examen revocare, cum quicquid otii a domeſticis negotiis ſupereſſet, quamdiu Florentiae ante triennium commoratus ſum, id omne in deſcribendis Leonis Imperatoris problematis militaribus, atque Anonymi de arte Rhetorica militari commentariis inſumpſerim, quorum verſioni, ac ſubinde editioni concinnandae incumbam, niſi me, ut proximis fere annis, dura itineris alicujus neceſſitas ab opere avellat. Vaticano Codice ſi in Virgilianis curis, quibus modo occupari te narras, aliquid opis afferri tibi poſſe judicas, non eſt, cur illum a te praeteritum magnopere doleas, modo locos, in quibus haeſitas, ad me mittas cum ipſo Vaticano conferendos. Id mihi cum gratiſſimum erit, tum autem facillimum ob eam, qua utor, familiaritatem cum *Stephano Gradio* viro Eruditiſſimo, ac Vaticanae Bibliothecae cuſtode, ut appellant. *Spanhemius* noſter hac ipſa die diſſertationem ſuam de Numiſmatis veterum praelo conſignare coepit, qua denique fiet, ut niſi antea te litteris compellaverit, quod mihi querelas tuas ſignificanti facturum ſe nudius tertius pollicebatur, ſilentium ſuum diutinum ſane, ac contumax occaſione ſumta tandem perrumpat. Illuſtrium imagines ad CL. e gemmis, ac numiſmatibus depromptas, ac nondum Antiquitatis ſtudioſis publice viſas, jam excuſas apud ſe habet Pictor quidam Romanus harum rerum curioſus. Sed vereor ne in commentariis adornandis, quod arduum homini licet hiſtoriae veteris haud ignaro negotium futurum eſt, diutius haereat, quam eruditorum curioſitati explendae par eſſet. Cardinalis *Barberinus* mirifice erga te affectus eſt, tibique me quodcunque a ſe proficiſci poterit, ſerio juſſit polliceri. Equitem *Puteanum* atque *Allatium* a me tuo nomine ſalutatos ſcias, atque utrumque eo animo erga te eſſe, quo ipſe maxime velis. Tu quamdiu apud Suecos futurus ſis fac, ut cum primum ſe occaſio dederit, ad me ſcribas, nam praeterquam quod de diſceſſu tuo nonnihil ab amicis audio, atque ab ipſo ni fallor *Spanhemio*, multum mea intereſſe arbitror ſcire Holmiaene Suecorum an Hagae Comitis degas. Id ſane omnium mihi optatiſſimum eſt, ut in loca te digniora atque amicitiae noſtrae excolendae magis opportuna quamprimum redeas. Vale, vir Clar. & te a me quam maxime amari obſervarique tibi perſuadeas. Roma Kalend. Mart. CIↃIↃCLXIV.

EPISTOLA CCCCXXXVII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUod nullas ante duos abhinc menſes a me litteras acceperis omnia fuiſſe in cauſa praeter oblivionem tui perſuadeas tibi velim V. Clar. Erubeſco equidem in omnibus fere, quotquot ad te damus, literis ab excuſatione initium mihi ſumendum eſſe, ſed ea ſi homini amiciſſimo quicquam credis, per id tempus noſtra conditio fuit, ut nullus mihi plane de his rebus cogitandi locus

cus relictus ſit. Ceterum bene eſt, quod *Flavium Chiſium* Cardinalem, cum poteſtate Legati a latere proficiſcentem, ſequi minime juſſus ſum. Nunc enim otio tandem noſtro reddi licebit, ni, contra quam ſperare interea occurrit, ab eo iterum iiſdem occupationibus evocemur. Ego vero dolui aliquamdiu, partes meas a *Dato* noſtro occupatas in mittendo ad te Petroniano, ut vulgo credebatur, fragmento. verum, ut illud legendi facultas facta eſt, quod nudius tertius tantum contigit, minus poenitere coepit, quod in donando tibi, ut nonnullorum opinio erat, puro puroque auro, ſed, ut res eſt, ſcrutis quiſquiliiſque minus diligens accuratuſque fuerim. Quam vero notam apud eruditos is liber mereatur, tute judicabis. Ego certe nunquam adducar, ut Petronio elegantiarum Arbitro ſtribligines, barbariemque infelicis alicujus imitatoris tribuam. Neque quiſquam erit opinor, qui Pſeudo Petronii hujus ſtilum tantum a Petroniano diſtare non intelligat, quam quod maxime. Ita plane inſulſum, inficetum, illiteratum ubique elocutionis genus, ſententiae e piſtrino gurguſtioque productae; quaeve, ut *Ferrarius* noſter ad me bellè ſcripſit, Neronianas Thermas refrigerent, ut Idiotiſmos non paucos, adagiaque ac modos loquendi Italicae linguae peculiares omittam, e quibus commentitium iſtum Petronium explodere, fraudemque deprehendere manifeſto licet; In qua quidem re eum, qui typographi partes gerit, adeo confidenter agere perquam inique fero, qui ut privato lucro conſuleret vel cum aliena jactura, neſcio quam explorata eruditorum hujus urbis de Petronio illo ſuo ſententia liquido pronuntiare non dubitavit, id fragmentum doctiſſimi cujuſque in urbe cenſurae ſubjectum opinionem ſui, quam e Dalmatia Venetiiſque ac Patavio attulerat, facile retinuiſſe. Mihi vero compertum eſt eos, qui hîc nominis hujus honorem merentur, tam fragmentum illud Petronii germanum exiſtimare, quam Beroſi monumenta, quae circumferuntur, qui criticae artis vel leviter curioſi ſunt. Namque ex iis unus, quiſcum vetus mihi neceſſitudo intercedit, cujuſque fidei judicioque plurimum tribuo, id mihi perſanctè affirmavit, ſibi ab eo, qui apographum poſſidebat, vix unam aut alteram ejus paginam ſemel lectam, nam ut amplius legeret amici cujuſdam interventu minime licuiſſe. Se, quoniam ille *Jo. Rhodii*, viri ſane docti, ſed ante quinquennium extincti auctoritate uteretur, non ſane quod in rem judicatam tranſiturum arbitraretur, ſed, ut fit, occaſione ſermonis, neve amici hebetes oculos, craſſumque palatum ſtatim explodere videretur, id ſibi ἕρκος ὀδόντων effugere paſſum eſſe, ſi ita ferret libido, fragmentum illud publici juris faceret, quidque de eo ſentiendum eſſe Eruditis integrum relinqueret. Quae prolixius ideo tecum egi, ut cum ipſe ſcias, tum vero alios, quotquot iſthic hiſce literis delectantur, certiores facias non adeo obtuſa eſſe, Romanorum hominum ingenia, ut vappam pro Falerno, lutum pro auro venditari ſibi patiantur. De *Nardinii* libro neſcio an alias ſcripſerim, me tandem cum Bibliopola hîc tranſegiſſe ut typis edatur. Id vero in praeſentia addam, illum opinione citius ſub praelo futurum. Nam ante Kalend. Aug. ſe operi vacaturum Typographus pollicetur. *Holſtenii* obſervationes in Geographiam Eccleſiaſticam

Digitized by Google

Monachi cujuſdam ex iis, quos Gallice *les Fevillants* appellant, brevi prodibit in lucem, quibus ſubinde Concilia Africana ejuſdem opera concinnata, notiſque illuſtrata accedent: *Spanhemii* noſtri liber jam eſt ad umbilicum productus, ac propediem publici juris erit. De Stephano ſilent omnia. Tu ſi me amas, quid apud vos in litteris agatur ſcribere, ne graveris, diu eſt enim, cum nihil a te litterarum accepi. Ante omnia nos, ut facis, amare perge, ac plurimum vale. Roma 3. Kalend. Jun. CIƆIƆCLXIV.

EPISTOLA CCCCXXXVIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

QUas tu Kalendis Martiis ad me dediſti, eae perlatae quidem in manus ſunt, ſed ſerius, quam deſiderium earum, quo tenebar ſane flagrantiſſimo, videbatur pati, credo dum exſpectabatur, ut Petroniano fragmento operae typographicae edendo defungantur, Florentiae eas aliquantum temporis ſubſtitiſſe. Compenſarunt tamen moram odioſiſſimam inſigni munificentia lautitiaque, opiparo Trimalchionis convivio, recreante ſtomachum latrantem & eſuritione quodammodo enectum: ſententiam de ipſo fragmento meam hac occaſione non inviderem tibi, ſi perlegiſſem omnia ea animi attentione, qua judicem decebat. At vero cum vix ſemel lectione tumultuaria feſtinataque percurſum Ubſalienſes amici, atque in his *Schefferus* noſter facile princeps, abſtulerint a me, atque involarint, premo etiamnum ſententiam, ne temere quid aut incogitanter videar pronunciaſſe. Nec poſſum diſſimulare tamen incidiſſe me in complura, quae vetuſtatis reconditae venerem genuinam redolebant. Fuiſſe quidem ſuſpecta non pauciora & legentem offendiſſe, ſed quae librariorum incuriae accepta referri queant. Tibi interim, mi Falconeri, & noſtro *Dato* debitorem valde obaeratum me profiteor, quorum officio ac ſedulitate ſit factum, ne genius meus tam exquiſitis deliciis, & quales unice ad guſtum mihi faciunt, defraudetur: pari munificentia certare vobiſcum vehementer velim: ſed & curta oppido elegantiarum ſupellex mihi eſt in ſcriniis, & illic terrarum aetatem ago, unde nil ad rem Romanam redundavit umquam, praeter ſtragem praeſentiſſimam & ingens detrimentum. Nec deſunt tamen hac tempeſtate, qui veterem gentis infamiam abolere contendant, prolatis in medium, quae antiquitati tam Graecae quam Latinae illuſtrandae ornandaeque haud parum conducant. *Schefferus* certe hoc anno Mauricii & Arriani Tactica, partem potiſſimam typis jam expreſſa, publico eſt daturus. Nam ſupremam manum jam nunc librarius impoſuit ejus de Italica Pythagoreorum Philoſophia commentario. Mox ſubſequentur ejuſdem lucubrationes de Re navali veterum curis ſecundis plurimum adauctae. *Brunnerus* totus eſt in adornando Thomae Magiſtri vocabulario Attico, cui Moerin Atticiſtam ſubjunget hactenus ineditum: de me polliceri nil equidem poſſum: Fer-

Fervet tamen ſub praelo typographico jam pridem Claudianus meus, & niſi fallor ad finem feſtinat. Novam poëmatum editionem flagitare bibliopolae a me non deſinunt, quibus fortaſſe mos erit gerendus. Quod ſi fit, inter amicorum primos tuum iſti libello nomen inferetur. De Virgilio, Valerio Flacco, Silio Italico cogitare me non ſinunt occupationes publicae ſolito nunc denſiores, quanquam ſcriptores illos animadverſionibus tantum non praelo jam paratos illuſtravi, ſed venient tranquilliora tempora, ut ſpes eſt. Auguratus eram pedem a me ex ſeptentrione movendum fore ante Caniculae exortum, qua de re etiam per litteras egeram cum Sereniſſimo Electore Palatino, a quo reſcire rem *Spanhemius* potuit, ſed juſſus ſum diſceſſum differre in annum proximum ab his, a quorum nutu nunc pendeo. Tuarum interim litterarum frequentia nil jucundius, nil optabilius, Octavi ſuaviſſime, continget. Eaſdem Mantuana via ſi Amſtelaedamum ad *Elzevirios* bibliopolas recte miſeris, uti ab Equite *Puteano* olim factum eſt, ac etiamnum a *Dato* noſtro confieri ſolet, ſpondeo fore, ne oleum operamque perdas. *Holmius* iſte qui ſit, per quem tuae tam negligenter ſunt curatae, haud ſcio. Id ſcio; ſi *Elzeviriis* fuiſſent traditae aut ab illo, aut a tabellario quocunque, nunc eas nequaquam a me deſiderandas fore, quarum equidem jacturam indigniſſime, ut par eſt, fero. Mauricii, ſive is Urbicius eſt, Tactica ex Mediceis, ni fallor, membranis deprompta ſtudio *Holſtenii* ꝉ μακαρίτου *Schefferus* a Sereniſſima Suecorum Regina eſt nactus. Arrianum a *Bigotio* noſtro habuit, uti & Baſilii Naumachica, quae commentario de Re veterum Nautica eſt additurus. Tu quae ex pulvere bibliothecarum corraſiſti jampridem, bono publico invidere, quaeſo, diutius noli. Atque utinam ſit ex veſtratibus, qui Hori Etymologicum, quod Urbino in Vaticanam eſt tranſlatum, in commune aliquando ſiſtat; dubium enim non eſt, quin multa nobis ignota illic tradantur, quae publicari rei litterariae interſit. Tu ſi provinciam hanc detrectas, *Allatium*, *Poſſinum* alios quoſcunque impellas atque adhorteris velim, ne publicae utilitati hic deſint. Sed inſcriptiones illas *Caroli Moroni* Romanas quando tandem videbimus? Nihilne preces orbis litterati ardentiſſimae, nil imperium mandatumque eminentiſſimi *Barberini* apud illum poſſunt, ut veterno excuſſo, ac amota procraſtinatione omni ſeſe tandem contentione accingat huic labori, unde certam nominis immortalitatem, mutuetur, ac univerſum litterarum nomen egregie demereatur? Sin ceſſare & cunctari pergit, ut hactenus, ingens neglecti officii invidia apud poſteros illum manet, qui praeſentiſſimam oportunitatem in commune conſulendi inſuper habuerit, ac perire paſſus ſit. De Virgilio agetur a me alias. Habeo interim acceptam, quam ſperare me jubes, operam tuam. *Spanhemius* pergit, quantum video, ſui eſſe ſimilis, nam nec ſcribit ipſe, nec quo res ſuae ſint loco per alios ſignificari curat. Sunt tamen, qui adfirment mandatis publicis inſtructum brevi huc venturum. Id ſi vere aſſeveratur, complexu ejus frui nobis licebit. Proxime Plautum *Gronovii* ex Belgio accepi. Livium ejuſdem vix hoc anno videbimus. Cujus partem tertiam reſtare edendam, prioribus duabus jam confectis, *Elzevirius* monet. Equidem *Carolum Antonium Puteanum*, *Allatium*, *Poſſinum*,

&

& ſi quid praeterea hominum apud vos eſt mei ſtudioſorum, jubeo ſalvere. Cum occaſio feret, Eminentiſſimum quoque Principem *Franciſcum Barberinum* de obſequiis meis ac cultu conſtantiſſimo certiorem uti facias enixe rogo. Vale, vir Eximie. Exarabam Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXIV. a. d. XX. Junii Gregor.

EPISTOLA CCCCXXXIX.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Accepi nudius octavus a *Dato* noſtro litteras tuas a. d. xx. Jun. datas, quod mihi ſane peropportune accidit, nam cum jam, ex quo poſtremum ad te ſcripſeram menſes ferme quatuor eſſent elapſi, nihilque abs te litterarum ad nos perveniſſet, dubitare coeperam, ne eodem fato, quo aliae nonnunquam, eae ipſae periiſſent, quas tamen, ut ipſe monueras, ad *Elzevirios* per Mantuanum Tabellarium perferendas curaveram, quo tutius tibi redderentur. Nunc vero quando id proſpere ſucceſſit, atque expeditior deinceps, ut ſpero erit curſus litterarum noſtrarum, efficiam ſedulo ut obſervantiae erga te meae luculenta teſtimonia frequentius accipias. De Petronii fragmento, quae prima pars eſt litterarum tuarum, haud praeter expectationem accidit judicium tuum. Quamvis enim in iis, quae proxime ad te ſcripſi, in quibus id egi, ut aliorum potius opinioni obſequerer, quam meam proferrem, nihil tutius perſuadere mihi videar, quam illud Petronio eſſe tribuendum, non is ſum, qui praejudicium utcunque meum (nam vix ipſum percurrendi otium habueram, cum ad te ſcripſi) vel reclamante veritate mordicus tuendum mihi eſſe cenſeam. Ac tum ſane, qui cum ex jam pridem diſſeminatis rumoribus, tum vero ex literis Patavinorum amicorum adverſam de Petroniano iſto fragmento opinionem animo inbibiſſem, illud ita affectus legi, ut iis percenſendis, quae Petronianae notae non videbantur, ſedulo haererem. ea vero, quae ut tu recte mones, atque ipſe poſtmodum obſervavi, vetuſtatis reconditae venerem ingenuam redolent, incurioſius negligerem. Neque tamen id facile aſſentiar ejus generis eſſe complura, quae in eo deprehendi, ut librariorum παρόραματα cenſeri debeant. In multis quippe locis non una, aut altera vox corrupta, aut e margine ingeſta, quod ſane amanuenſibus vitio verti poſſit, ſed cum locutionis genus, tum ipſa ſententia, ac inceſſus is eſt, qui a Petroniano ſtylo tantum diſtet, quam quod maxime. Ego vero de illo ſic demum ſtatuo, quicquid in eo continetur, non ejuſdem farinae eſſe, atque in eadem officina cuſum. Aliter catulos olere, aliter ſues. Nam quis aut Petronio ipſi, aut ei, qui tanto ſucceſſu ipſum ſit imitatus, quanto eum oportet, qui, quae tute elegantiſſima ac plane Petroniana obſervaſti, conſcribere potis fuerit, longe adeo diverſa excidiſſe in animum inducat, adeoque ab iis omni ex parte diſformia. Ineſſe multa igitur arbitror, quae, ut tulit antea ſemper Petronia-

norum

norum ſcriptorum fortuna, ſparſim interpolateque e diverſis codicibus traducta ſint, e quorum aliquo Tragurienſe iſtud recentius apographum extet. Iis intermixta non pauciora, quae ab infelici quopiam litteratore infarta ſint ad fucum ſui ſimilibus faciendum, aut librarii incuria irrepſerint, qui, ut ſaepe factum conſtat, omnia, quae ad idem argumentum facere videntur, ſive illa ejuſdem ſcriptoris ſint, ſive alterius, quaſi per ſatiram, non ſine litterarum detrimento, promiſcue deſcribunt. Quod ſi ὑποβολιμαῖον aliquid in eo deprehendere manifeſto lubet, confer modo, quae hic de decantato illo apud tot Authores vitri flexilis invento narrantur, cum iis, quae de eadem re habentur apud Iſidorum, ſtatimque agnoſces noſtrum hunc ita ab illo ipſo mutuatum, ut diſſimulandae fraudi pauca admodum, eaque in deterius mutaverit. Ceterum quod *Rhodium* attinet, cujus auctoritate ac teſtimonio Typographus Patavinus plurimum creſcere videtur, compertum mihi eſt, haud ita pridem virum eruditum, *Rhodii* xxx. annorum ſpatio contubernalem atque intimum, apud communem amicum conqueſtum viri doctiſſimi manes iniquo mendacio ſollicitari, cui nunquam viſum hoc fragmentum conceptiſſimis verbis jurare paratus ſit. Illum accepiſſe tantum a quodam Dalmata, id neſcio quid Traguriì repertum, cumque id *Scioppio* communicaſſet, retuliſſe eum, ſe de eadem re cum Romae eſſet, aliquid audiviſſe, verum arbitrari eſſe id alicujus Aſcetae foetum infelicem, natum in culina ad laevam manum. καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. Nam vobis, penes quos ſtant regni Critici jura, maſſam iſtam excoquere curae erit, atque aurum a ſcoria ſeponere, jamque ut audio Amſtelodami nova Petronii editio cum mantiſſa hac Traguriènſi, atque eruditorum virorum in eam animadverſionibus adornatur. Quae iſthic a V. V. Cl. Cl. *Scheffero Brunneroque* in emolumentum rei litterariae parari nuncias, praeclara ſunt, quaeque ab omnibus, quotquot hoc genere ſtudiorum delectantur, ſummo cum plauſu excipiantur. Mihi certe Mauricii atque Arriani tactica ſalivam jam nunc movent. Claudianum tuum vehementer expecto, cui tantum curis tuis acceſſurum confido, ut nulli amplius ad ſpicilegium locus relinquatur, ac ne me gloriolae ejus parum cupidum putes, quam vel ſummos viros immortalitatem per ſe ſatis adeptos ultro affectaſſe conſtat, ſcito torqueri me expectatione novae, quam polliceris, poëmatum tuorum editionis, quorum ope diuturnam apud poſteros noſtri memoriam ſerio jam augurari licet. Quod ſuades ut Hori Etymologicum ex Urbinate bibliotheca vulgare aggrediar, in eo amoris erga me tui vim agnoſco, qui me ei ſpartae ornandae parem arbitraris, quae viros longe doctiores, longeque alio eruditionis ingeniique cenſu inſtructos poſtularet: Ego vero jam antea animadverteram, quantum Graecis litteris eſſet acceſſurum, ſi Orionis Grammatici Etymologiae aliaque id genus, quorum mentionem fieri apud *Geſnerum* ex Phavorino videbam, in lucem aliquando prodiiſſent. Nam quin Horus is, quem tu in Urbinate Bibliotheca latere exiſtimas, idem ſit cum Orione Alexandrino Phavorini ac Thebano Suidae dubitare vix auſim. Neque parum conjecturam meam juvant τὰ περὶ ἐτυμολογιῶν, quae in Vaticana ſub Orionis Thebani nomine reperiuntur, cum interea nihil aut in ipſa,

aut in Urbinate ex Hori ſcriptis extet, niſi me atque ipſum *Allatium* accuratiſſimi fallant indices nuper confecti. Horum vero exemplum una cum his idcirco ad te mitto, ut tu, ac Cl. *Brunnerus* deliberetis operae ne pretium ſit, Orionem iſtum, ſeu potius ejus ἐκλογὰς, una cum Thoma Magiſtro ac Moeri Atticiſta edere. Quod ſi haec demum ſunt, quae tantum ex ejus authoris ſcriptis ſupereſſe conjicere liceat, aut majora in praeſentia ſperare non contingat, quid ad rem magis fieri poſſit, quam ut is geminis argumenti ſcriptoribus tertius adjungatur. Ignorare nos interea non oportet, Siculum quemdam Praeſulem nomine *La Farina* ante aliquot annos neſcio quid ſimile Hori aut Orionis edere coepiſſe, deſcriptum ut ipſe ajebat, ex bibliotheca S. Laurentii, vulgo Eſcurial, cujus tamen conatus quatuor aut quinque folia non exceſſit. Quantum vero ex Typographo ipſe didici, qui ejus opuſculi editionem ſuſceperat, pauca erant, quae ſupererant in autographo. Quod ſi vel ea ipſa folia videre licuiſſet, quid de nova hac re ſtatuendum eſſet, ex iis facile patuiſſet. Sed neque illa Typographus tanti fecit, ut aſſervanda ſibi eſſe duceret, neque mihi apud alium quemquam reperire contigit. Ceterum noſtri hujus Vaticani membranae, optimae notae videntur, quaſque ego ante quingentos ab hinc annos ſcriptas judicem. In Medicea vero nihil Hori aut Orionis extare *Datus* noſter nuperrime ad me ſcripſit. Ac de his ſane vos amplius deliberabitis. Mihi certe conſilium fuit, quod a me praeſtari poterat, ultro conferre, ut & tibi Orionis editionem pro virili promovendo rem gratam facerem; & Cl. *Brunnero* vel hoc levidenſi munuſculo meam erga ipſum obſervantiam declararem. Tu vero, ſi me amas, voluntatis hujus meae interpretem agere, ipſique omnia polliceri, quae a me proficiſci poterunt ne graveris. Tacticorum, quos e Medicea ante triennium deſcripſeram, editioni adornandae liberius deinceps, ut ſpero, vacare dabitur. At illa, ſi quae haud ita pridem meditamur perficere continget, majoris operis mantiſſa erunt: nam de edendo ſimul ſcriptorum aliquot τῶν μηχανικῶν ἀνέκδοτα nuper cogitare coepimus, ſed de his alias σὺν θεῷ. *Carolo Morano*, ipſique Cardinali *Barberino* per occaſionem de Inſcriptionum editione aurem vellam. *Holſtenii* obſervationes ad Geographiam Eccleſiaſticam *Caroli a S^to^ Paulo* brevi prodibunt. Ejuſdem notae ad Stephanum ex autographo Reginae nunc deſcribuntur, quo deinde Typis edantur. *Spanhemii* diſſertatio de praeſtantia & uſu numiſmatum antiquorum jam ante aliquot dies in lucem prodiit, magnoque favore excepta eſt omnium, quotquot hîc ſunt homines eruditi, neque dubito, quin eandem de ſe opinionem apud viros doctos ubicumque retentura ſit. Ejus exemplum ad te perferendum jam nunc *Dato* miſit *Spanhemius*, ut ex ipſius litteris agnoſces. *Poſſinus* Pachymerim ſuum quamprimum typis committet: *Nardinii* Roma proximo menſe ſub praelo erit. *Franciſcus Barberinus* Cardinalis delatum ſibi a me tuo nomine obſequium mirum quam comiter excepit. Utque ſe ad omnia tui cauſſa facienda paratiſſimum eſſe tibi ſignificarem, impenſe rogavit. Eques *Puteanus* atque *Allatius* te plurimum ſalvere jubent, tibique gratias agunt quam maximas, quod eos adeo amanter benevolentia tua complecteris. Vale V. Cl. & me litteris tuis beare perge. Romae XVI. Kal. Aug. CIƆIƆCLXIV. III.

EPI-

EPISTOLA CCCCXL.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

SI perlatae ſunt, quas menſe Junio ad te dabam, non potes ignorare, Falconeri nobiliſſime, redditum nobis eſſe Petronii fragmentum officioſa *Dati* noſtri opera, qui ut mei demerendi ſtudio ſingulari conceſſit hominum amicorum hactenus nemini, ita nunc quoque nihil praeter ſolitum fecit, quod ſpes meas, quas de libello nec dum in lucem prolato conceperam, non eſt fruſtratus. Ego autem quamquam monumentorum veterum ſum longe avidiſſimus, horum praeſertim, quae cum tineis & blattis in hoc aevi conflictata, luce publica nunc demum donantur, neſcio tamen quî ſit factum, ut unica eaque admodum feſtinata libelli hujus lectione defunctus, tam levi opella tamque tralatitia ſatiari facile me ſim paſſus, ſive quod alibi & in publicis graviter jam pridem occupatus, uti eram illo tempore, quo faſciculus ad me pervenit, atque uti nunc ſum, non potui plenius indulgere voluptati, quam ex antiquis ſcriptoribus evolutis capio mehercules maximam, ſive quod hae ſchedae Genii Petroniani nervis illis vegetis ac feliciſſimae elegantiae nequaquam viſae ſunt ſatis reſpondere. Soloeca quippe & ſemibarbara illic non pauca occurrunt, qualia Petronio ipſi excidiſſe abſit, ut credamus. Facundia ſupra ſermonem plebejum raro adſurgit, facetiae ut plurimum frigent, ſales minime aculeati vix feriunt lectoris palatum, & leviter tantum tergent atque radunt. Sunt tamen hîc illic ex interiori antiquitate deprompta, quod dicebam proxima compellatione, quae vix quiſquam temporum noſtrorum ſcriptor potuiſſet excogitare. Ut minimum abſit, quin accedam accuratiſſimi *Gronovii* ſententiae, cui viro plurimum a me defertur, dum arbitratur, eſſe quidem recenter confictum id fragmentum, ſed tamen, quicumque tandem hîc os ſublevit nobis habuiſſe illum Petronii aliquanto plura, quam publice hactenus circumferuntur. Nonnulla etiam, quae manifeſte mendoſa illic occurrunt, litteris poſtremis nuper admodum ad me delatis, feliciter ſatis corrigebat. Admovi & ego manum medicam locis depravatis non paucis, idem de ſe *Schefferus* noſter teſtatur. Qui meo beneficio libellum conſecutus variis jam nunc obſervationibus illuſtravit, juris publici fortaſſe faciendis aliquando, niſi per ſcriptores tacticos ab hac cogitatione nonnihil avocaretur vir doctiſſimus. Fatetur ille, & nobis aſſentitur plurima ſordere in Petronii fragmento: ſed contendit ſchedas, ut veterrimas, ſic depravatiſſimas, ex quibus apographum Dalmaticum profluxerit, ab homine ſciolo fuiſſe deſcriptas, qui quicquid non aſſequeretur, pro libitu inverteret, atque interpolaret. Hoc ut aegre nobis perſuadet, ita nihil praeter ordinem faciemus, ſi expectabimus animadverſiones ejus in hunc libellum, unde liquidior nobis fiat haec ſententia. Is ipſe *Schefferus* de dogmate Philoſophiae Italicae commentarium publico nuper

dabat. Mauricii etiam & Arriani omnia typis jam deſcripta ſunt, nunc in annotatis *Schefferi* procudendis operae occupantur, quae & ipſa lucem propediem videbunt. Alius vir eruditus Ubſalienſi praelo commiſit libellum hiſtoricum veteri idiomate Gothico conſcriptum, quem notis illuſtravit. Uti & *Franciſcus Junius* longe vetuſtiſſimum codicem Novi Teſtamenti Gothici, quem Ulphilae primi Gothorum epiſcopi manu deſcriptum eſſe ſunt, qui opinantur, Amſtelaedami edendum curat. Sed haec non ſunt tui guſtus, & tamen nunciantur, quod alia majoris rei vix occurrant, aut in promtu ſint, quae nunciare poſſim. Claudianus curis a me ſecundis illuſtratus jam in eo eſt, ut colophonem a typographo expectet. Mox poëmata mea praelo ſubjicientur. Ut ad vos quamprimum itinere maritimo ſubvehantur, operam dabo: etſi in Claudiano, quem adoleſcentes emaculavimus, nihil eſt, quod eruditos & tui ſimiles oculos invitet: Virgilium hyberna tempeſtate abſolvemus, ſi non omni ex parte naevis liberatum, at ſaltem longe caſtigatiorem quam legi vulgo nunc ſolet. Sed adeo non ſum meus, ut privatis ſtudiis nihil temporis elargiri poſſim, quod non publicis negotiis, & ſpartae, quam ſuſcepi adornandam, detrimentum ferat qualecumque. Et ſunt tamen, quae me continuum hîc exercent adeo non magnae rei, adeo publice non profutura, ut praeſtaret omnino, privatis ſtudiis me frequenter inſudare, quam mercatorum lucro patrocinari, & alienis litibus, atque adeo magno conatu magnas a me nugas agi. Nam quae cum publica rei patriae conjuncta ſunt utilitate, ea & ſuſtineo libenter & facile fero. Et hoc quidem in tranſcurſu. *Nardinii* Romam quod polliceri pergis, gratulor tuae induſtriae, per quam fiet, ne blattis in praedam cedant hae lucubrationes hominis, uti rumor fert, minime indocti. Petronianum fragmentum quod pro ſpurio & a te & ab homine Venerum Latinarum inprimis gnaro, *Octavio Ferrario*, quem honoris cauſſa nomino, habeatur, gaudeo equidem vehementer, quibus longe plus hîc a me defertur, quam centum *Rhodiis* & Dalmatarum cohorti univerſae. Perlegam illud denuo, atque inde excerpam, quae videri poſſunt pro iis militare, qui veſtigia antiquitatis indubitata in eo ſcripto paſſim exſtare contendunt. Sunt autem pauciſſima, ſi quid ipſe hîc judico, quae ſcrupulum mihi injecere. *Auguſtinum Favoritum* diu eſt, quod in oculis fero. Unde fit, ut invitus plane exceperim rumorem, qui de rebus ejus nonnihil turbatis ſpargitur. Auguror tamen fore, ut ille mox redeat in gratiam magni Regis, poſt Romanos omnes, ne unus in hoc numero plectatur, qui praeclaris animi dotibus, antiquum nominis Romani ſplendorem inter primos tuetur. Tu, quid polliceri hîc nobis aut ſperare debeamus, ſignifica quaeſo, ne ſcriptionis argumentum deſit. *Carolo* autem *Morono*, ne quid diſſimulem, iraſcor, qui Marmorum Romanorum in lucem proferendorum laudem ſolidam hominibus tranſalpinis *Apiano*, *Smetio*, *Grutero* relictam cupit, dum ipſe oneri ſuſcepto poſt hos Atlantes externos ſucceſſor Hercules Romanus ſuccumbit, certe deſideria noſtra cunctando fruſtratur & ludit promiſſi ſecurus: *Spanhemii* ſororem cum proxime compellabam, negabat illa res fraternas ſibi magis compertas eſſe, quam eſſent mihi. Quantum video amicus ille

Digitized by Google

ille deſultor primas etiam neceſſitudines hîc terrarum jubet frigere. Vale, mi Falconeri, & mihi, quod in praecipua felicitatis parte pono, favere ac bene velle impoſterum perge. Exarabam. Holmiae Suecorum Anno CIƆIƆCLXIV. a. d. XV. Kalend. Septembr.

EPISTOLA CCCCXLI.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

RECte tibi redditas fuiſſe, quas menſe Junio ſcribebam, ex tuis Sextili menſe exaratis licuit mihi cognoſcere, Falconeri humaniſſime. Unde fit, ut optime ſperem de iis, quas a. d. xv. Kalend. Septemb. prioribus ſubjunxi, etſi eas pari fortuna uſas ex te nondum percepiſſe datum eſt. De meo autem ſilentio tam pertinaci quid dicam? aut quo colore taciturnitatem excuſem? Ex rumore publico noviſſe jam potes, Britannos, qui Regum cervicibus atrociter inſultabant nuper, nunc vicinis ac foederatis Belgis pari quoque iniquitate permoleſtos eſſe, bellumque in illos meditari maximo conatu. Nec hoc tantum, ſed miſſis circumquaque ac ſubornatis legationibus ſolicitare in partes ſuas ac avellere a nobis quicquid poſſunt Regum principumque tam Europaeorum, quam remotas orbis regiones accolentium: & hoc quidem in primis, quos ſacroſancta atque arcta pactorum religione adſtrictos potiſſimum foederatis Belgis haud neſciebant: quorum in numero praeter Regem Chriſtianiſſimum Suecorum ac Danorum Reges. His illorum ſubdolis ac clandeſtinis machinationibus dum pro virili in hac aula eo obviam, plurimum equidem negotii mihi faceſſitur, plurimum moleſtiae a me devoratur, ſic ut excuſſa omni de Muſis cogitatione jam per menſes quatuor poene continuos curis publicis unice vacarim. Quae ut abſque fuco aut mendacio tibi commemorantur, ita confido, te prae caetera aequitate tua dilatum tanto tempore ſcriptionis officium in partem haudquaquam peſſimam eſſe interpretaturum. Venient, ut ſpero, tempora, per quae diligentiori mihi impoſterum eſſe concedatur. Fragmentum iſtud, quod ſub Petronii nomine lucem nuper admodum adſpexit, commentariis de ſtylo ſuis *Schefferus* ſubtexendum curat, additurus & obſervationes nonnullas, per quas loca paſſim mendoſa aut corrigat aut obſcuriora illuſtret, otium abunde nunc nactus, poſt tacticos ſcriptores publico commiſſos. De ipſo fragmento an judicium ſuum probaturus ſit nobis mox videbimus. Certe totum illud ſcriptum ut Petronianae lucubrationis eſſe credam, nequaquam nobis perſuadebit. Pro Orionis libello gratias immortales ago: quem *Brunnerus* Thomae Magiſtro Moeridique additurum eſſe pollicetur. Sed quantum video, lente haec ejus cura procedit. Si vera ſunt, quae *Gudius* noſter prae ſe ferre dicitur, allatum abs ſe ex Italia Hori aut Orionis Etymologicon, quod uno alteroque magnis conſtet voluminibus, libellus ad me miſſus pro excerpto exiguo operis immenſi erit habendus. Ego in rem

totam diligentius inquiram. Hujus interim ſcriptoris meminerunt cum auctor Etymologici magni, tum Euſtathius commentariis in Homerum. Ex Belgio noſtro quod ſuper re litteraria nuncietur, aut nihil eſt aut parum. *Voſſius* annum totum domo abfuit, dum in Britanniam Galliamque excurrit, abfuit & plus aliquanto temporis *Chriſtianus Hugenius*. *Gudius* quoque aeſtatem proximam in Germania ſua exegit, nec litterarum quicquam ad me dedit, ex quo Gallica Italicaque peregrinatione eſt defunctus. Miſit tamen ad me per *Elzevirios*, pervetuſtum & quantivis pretii codicem Maronianum. Livium *Gronovii*, quantum ipſe poſtremis litteris ſignificabat, propediem videbimus, niſi jam nunc, dum haec ſcribo, in publicum eſt prolatus. Idem Quinctiliano manum admovere coepit, cujus editionem adornabat ante illum *Cornelius Schrevelius*, ſed illo e vivis nuper ſublato, inſtitutionibus oratoriis ſummi ſcriptoris jam praelo exemptis, id negotii *Gronovio* reliquum fuit, ut Declamationes caſtigaret, qua in cura nunc occupatur. Aeſchyli tragoedias cum ſuis & aliorum obſervationibus majori forma Londini *Thomas Stanlejus* edidit. Ex hoc ſeptemtrionis tractu quod nunciari poſſit, nil in promtu eſt. Claudianus meus lucem jam pridem videt, ſed ad vos quando perventurus ſit, vix certo poteſt adfirmari, adeo maria depraedationibus Britannicis nunc infeſtantur. Poëmatis meis nec dum edendis typographus vacat: ſub limam revocabam nuper epigramma, quod olim manibus viri ſummi optimique *Caſſiani Putei* a me fuit conſecratum, id, ſi tanti eſt, a *Dato* noſtro, ad quem mittetur, flagitabis. *Nardinii* Romam quando videbimus? Quando Holſtenianis ex ſcriniis quod edendum reſtat? Quando vetuſtas inſcriptiones? In Galliis prodiiſſe audio Lupi Ferrarienſis epiſtolas aliquando auctiores cum aliis opuſculis illorum temporum, & Salvianum Maſſilienſem, & *Petri a Marca* nonnulla hactenus inedita. *Henricus Valeſius* praeter hiſtoriae Eccleſiaſticae volumen ſecundum de Clemente Alexandrino edendo cogitare dicitur, nec minus de matrimonio ineundo, etſi ea ſit aetate, quae in ſenium vergat. De Regina Chriſtina quid ſperare debeam ignoro. Eam aeſtate proxima huc excurſuram quidam adſeverant, negant alii. Virgilii editionem quia urgebat olim apud me ipſa, per litteras eam obſecrare auſus ſum, ut ſi quid huic inſtituto profuturum, aut ex ſua, aut ex aliis aliunde bibliothecis indagare poſſit, hoc ne me fructu fraudari ſinat. Sed reſponſi nihil hactenus ab illa ad me pervenit, ut periiſſe in via litteras prorſus opiner. Equitem *Puteanum* ejuſque generum *Rondininium* cum VV. Cl. *Allatio*, *Poſſino*, *Favorito* jubeo ſalvere. Vale, Falconeri nobiliſſime, & me affectu tuo perpetuum dignare. Exarabam Holmiae Suecorum Anno CIƆCIƆLXV. a. d. XXVIII. Januarii Gregor.

EPI-

EPISTOLA CCCXLII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NUllae unquam gratiores mihi litterae tuae, quam quae, *Dato* noſtro curante, proximis diebus redditae mihi ſunt a. d. XXVIII. Januarii datae. Cum enim multa faciebant, ut eas avide expectarem, tum vero maxime ſollicitudo, quam mihi valetudinis tuae incuſſerat ceſſatio iſta tua tam diuturna, quamvis cum ante duos ferme menſes de *Elzevirii* Amſtelodamenſis obitu certior factus eſſem, ejus rei cauſſam in id rejiciendam eſſe duxit, ut ejus morte curandarum litterarum noſtrarum munus ad eos homines deveniſſet, qui parum diligenter eo fungerentur. Utinam vero non eorundem negligentia occaſio tibi praebita ſit, me quoque ceſſatorem appellandi, quamvis poſt eas, quarum ipſe meminiſti, bis ad minus ad te ſcripſerim. Ego certe nihil poſtea ad te litterarum dedi, quod cum de hoc ipſo valde dubitarem; expectabam meque ſuſtinebam, ne prius ipſe ad te ſcriberem, quam litteris a te acceptis eſſe aliquem cognoviſſem, qui defuncti vices in ea re ſuſcepiſſet. Gaudeo equidem ſummopere accepiſſe te Orionis libellum, quem exeunte anno ſuperiori ad te miſeram, ut pro virili Cl. *Brunneri* curas in illuſtranda Graeca-Lingua promoverem, communicando ipſi qualequale eſt ejus authoris fragmentum, quod mantiſſae loco eſſe poſſet editioni, quam parabat, Thomae Magiſtri. Ac ſi bene memini ea potius Orionis ad te mittere ſcribebam, quae apud nos reperirentur, quam quae extare ejus ſcriptoris arbitrarer, cum multo plura ex ejus Etymologico a *H. la Farina* typis excuſſa ex *Maſcardo* cognoviſſem. Neque tamen, quantum ipſe meminiſſe videbatur, tantae molis erat libellus ille, ut ea omnia complecti poſſet, quae in Codicibus Gudianis, ſi vera ſunt, quae nuncias, continentur. Ille certe Romae, atque alibi multos optimoſque diverſorum Authorum codices M. S. parvo pretio ſibi comparavit. Sed ego non poſſum, quin tecum de homine, tui cauſſa omni genere officiorum exculto, parumper conquerar, qui poſtquam ab urbe diſceſſit ab hinc fere triennio, ne verbum quidem unquam ad me ſcripſit, quo ſaltem, ubinam gentium degeret, certior factus ipſum ultro compellare, atque amicitiae partes pro virili implere potuiſſem. Rem itaque mihi gratiſſimam facies, ſi ipſum opportune moneas, ſi minus ille noſtri, me certe ejus memorem ad abſentis, ut cum Martiali loquar, amicitiae officia praeſtanda paratiſſimum eſſe, ubi & quo mittendae litterae, & cui dandae, ab ipſo certior fiam. At tibi, Heinſi humaniſſime, ago habeoque gratias quam plurimas pro iis, quae amanter adeo ac diligenter, immo & luculenter, ad me ſcripſiſti. Neque ſane adeo officiorum ignarus ſum, ut abs te graviſſimis pro Republica negotiis occupato quotidie litteras exigere audeam. Id ſane optandum mihi potius eſt, quam ſperandum, cum, quod & ipſe vehementer cupere videris, in Patriam atque in ſuaviſſimum lit-

litterarum otium te receperis. Verſiculi tui in obitum Equitis *a Puteo* τοῦ μακαρίτου, quos *Datus* ipſe, vota noſtra antevertens, ultro ad me miſit, ſummopere mihi placuerunt. Quam Latini illi! quam ſucci pleni, quam te, atque eo digni, in cujus laudem conſcripti ſunt! Ut vero me non tam malum Poëtam, quam confidentem amicum experiaris, mitto ad te exemplum ejus Carminis, quod *Alexandro* VII. Pont. Max. ejus Natali die obtuli, una cum codice Commentariorum Caeſaris, illo quidem ſatis eleganti atque optimae notae. Atque id quidem ipſe plane neſcio quo pacto mihi quidvis aliud agenti, atque Aſtronomicis obſervationibus intento occaſione Cometis, qui paullo ante in corvi aſteriſmo effulſerat, e calamo exciderit. *Allatii* exercitationes adverſus *Creygtonium* jam manibus hominum circumferuntur. *Nardinii* Roma, quamvis Typographum quotidie urgere non deſinam, non niſi aeſtate proxima, quantum conjicio, publici juris fiet. *Barberinus* Cardinalis in editione Pachymeris totus eſt, qui hoc ipſo anno, ut audio, prodibit in lucem. Ceterum de Stephano atque aliis Holſtenianis curis edendis mirum ſilentium. Ego vero quam primum ipſum alloquendi copiam habebo, ei ſtimulos addere tuae hujus epiſtolae lectione non praetermittam. *Puteanus* atque omnis hîc amicorum chorus te ſalvere plurimum cupiunt. Vale. Roma VIII. Kalend. Maji CIƆIƆCLXV.

ALEXANDRO VII. PONT. MAX.

Dona Natalitia.

AUrea lux redit ecce, mihi celebranda quotannis,
Qua te olim, Alme Pater, dias in luminis auras
Naſcentem, magniſque datum ſuccedere rebus
Arbia, felices fatis monſtrantibus ortus,
Excepitque ſinu, & fluvio veneratus amico eſt.
Et jam collucent feſtis altaria flammis
Undique, te nobis pro ſoſpite ſacra Quirites
Inſtaurant, caſtaſque aras, delubraque divûm
Accumulant donis, dumque omnis gaudia laetis
Urbs ſua teſtatur votis, fauſtaſque frequenti
Ingeminat plauſu voces, atque omina laeto
Murmure reſponſant ſeptem alto e vertice colles.
Quid faciam? coelo cui nec fas numen ad aras
Elicere, & cultu ſuperos propiore vocare:
Nec tantum ſperare jubet Muſa, inclyta facta
Aequare ut poſſim tua fando, & carmine ſaltem
Quod poteram meritos hodie tibi ſolvere honores.
Praeſertim hîc primus quoniam mihi ducitur annus,
Qui ſanctus mihi ſemper erit, mortalia ſupra

Ex

Digitized by Google

Ex quo forte datum attolli, alloquiiſque beatis
Dignari & ſacris adytis & nectare Divûm.
Ergo hominum quando nec Dii munuſcula parva
Contemnunt, tenueſque roſas, & thuris honorem
Exigui, haec tibi quae ſuadet dare, munera felix,
Te naſcente, dies, illo Pater accipe vultu,
Urbem quo rerum dominam populoſque ſerenas.
Hoc quamvis geminas Tyrio non murice frontes,
Non auro ferat inſignes, gemmiſque volumen;
Aſt illi pretiumque facit ſat longa vetuſtas,
Illi & docta manus ſimulacra hominumque ferarumque
Addidit, & pictas volucres & florea ſerta.
Fuſile & arte nova late intermiſcuit aurum.
Hic animum tibi quae capiet mage nota voluptas,
Geſta olim, & magno patrata a Caeſare bella,
Horrida bella leges, Rheni vada caeca bicornis
Incaſſum haud tentata unquam, Galloſque feroces
Servitiumque pati, Romanaque jura coactos,
Et domitos, toto avulſos licet orbe, Britannos.
Nec vero ante mihi paullo longum meditanti,
Natali quae dona die tibi more vetuſto,
Obſequii monumenta mei, Pater Alme, dicarem,
Haud ducibus fatis, fauſto & ſine Numine Divûm
Crediderim praeclaro oblata volumina, magni
Quae decora Herois ſublimiaque acta referrent,
Laetus & accipio hinc omen fore, grandibus olim
Ut fretus te dante auſis (ſi tanta decebunt
Mortalem) res ipſe tuas, divinaque facta
Aggrediar fati ſecuris tradere chartis,
At te florentem nulla non laude, verenda
Inſignem pietate, animis ingentibus aſtra
Aequantem, implentemque vices & jura Tonantis,
MAXIME ALEXANDER, *ſimilem ſperantia ſecla*
Nequicquam, te ſera nimis venerabitur aetas,
Tu Vaticanae decus immortale thyarae,
Heſperiae fauſtum tu ſidus habebere ſemper.
Te patria aeternum celebrabit clara vetuſtas
Te tua gens titulis, & nunc te clarior ipſa,
Unum omnes, quotquot ſervabunt atria longa,
Inter avos atavoſque auguſta in imagine quaeret,
Magnanimoſque trahent in magna exempla nepotes
Dulcis amor famae venientis, & aemula virtus.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCXLIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

QUI de morte Elzeviriana perſuaſum eſſe te voluit, ut nuntio mendaci crederes, incurius omnino, ſi quis unquam fuit, Falconeri nobiliſſime. Sunt enim *Ludovicus* & *Daniel Elzevirii* in civitate Amſtelaedamia etiamnum incolumes. *Joannes Elzevirius*, qui Lugduni Batavorum fixerat ſedem, e vivis ante hoc triennium exceſſit. Sed nihil ille ad noſtrum commercium. Tu igitur me auctore confidenter perge quicquid litterarum in manus noſtras cupies perlatum per Amſtelaedamenſes *Elzevirios*, ut ſolebas, curare: qui ſi apud vos elati jam ſunt, apud nos revixere. Orionis libello quid factum ſit, ex quo *Brunnerus* eum a me accepit, quidem ignoro: Ubſaliam enim excurrere non permittunt jam pridem occupationes cum frequentes, tum moleſtae, quas intentatum a Britannis foederato Belgio praeter jus faſque bellum nunc parit invito mihi longe maximas. Opinor tamen *Brunnerum* de libello edendo etiamnum cogitare. Percunctatus eram *Gronovium* per litteras, fideſne eſſet habenda rumori, qui ad nos pertulerat ingentem Orionis hujus commentarium in ſcriniis Gudianis ineditum adſervari. Nam ipſum ſuper ea re conſulere & ſcitari *Gudium*, ſupervacuae prorſus ac inertis operae videbatur fore: quod is interrogatus haud ſoleat reſpondere, a litterario commercio plane averſus atque alienus. Ad me certe, ex quo Italica ac Gallica defunctus eſt peregrinatione, ne verbum quidem etſi ſemel iterumque compellatus, dedit: ne tu cenſeas benignius officioſiuſque ab illo agi mecum, quam tecum agitur. *Gronovius* quoque nil reſcripſit hactenus, caetera amicorum abſentium haudquaquam negligens: credo, quod omni cura ac cogitatione jamdudum defixus haeſit in Livio ſuo, qui publicum, ut ajunt, nunc tandem videt, locis infinitis caſtigatus. Ipſe *Gudius*, ni fallor, Haganam ſedem habitandam ſibi delegit. Sed quid moliatur, aut quid publico paret, minime exploratum habeo. *Spanhemius* ad ſuos rediiſſe jam debuit, ſi quid credendum iis, quibus ipſe ad me anno proxime elapſo perſcribebat. Sed nec laudatiſſimos ejus ſuper re nummaria commentarios licuit videre. Dantiſco accipiebam heri Hevelianum de cometis nuperrimis prodromum, opus accuratum omnino. Novi complures in Germania tam ſuperiori quam inferiori, qui in eadem palaeſtra deſudent. Qui ſi quid operae facturi ſint pretium poſt Hevelianam lucubrationem, propediem videbimus. *Schefferus* poſt Tacticos ſcriptores deque dogmate Pythagorico commentarios in lucem prolatos, de Stylo opuſcula publico dedit: nunc obſervata ejus in Petronianum fragmentum, Tragurii apud Dalmatas repertum annis proximis, ſub praelo typographico fervent. Verſus Pontifici maximo dedicati abs te mirifice mihi placuerunt. Multus in iis orationis nitor, multa leporis Latini copia. Felicem hoc praecone *Alexandrum* Septimum: Feliciſſi-

mum,

mum, ſi bona ſua intelligit, & laudatorem tam diſertum pro meritis remuneratur. Epicedion manibus *Puteani* noſtri a me datum quod tanto opere commendas, vide ne fruſtra ſis. Id tamen qualecumque ſub limam poſtea revocavi, verſibuſque nonnullis auxi, ut videre poteris in poëmatum meorum editione, quam *Elzevirii* nunc moliuntur. Complectetur hoc volumen Elegiarum libellos quatuor, quorum tertius tuo nomine eſt inſcriptus, Silvarum ternos, binos Juvenilium. Elegiae typis jam nunc propemodum ſunt deſcriptae. Sed quod pagellae ſingulae huc terrarum, ut menda typographica a me corrigantur, ſint mittendae, tardius, quam velim, conatus hic procedit, totoque hoc anno, quantum apparet, operas typographicas exercebit. Claudianus nec dum ad vos mitti potuit, maria infeſtantibus piratis Britannicis. Quid quaeſo Moronianis inſcriptionibus fiet tandem? Hanc epiſtolam libuit non obſignare, quo legi a *Dato* noſtro poſſet. Id e re mea fore videbatur, ne ad illum quoque perſcribenda eſſent, quae ad te perſcripſeram. Vale, Falconeri jucundiſſime, meque quamvis immerentem, ſolito adfectu dignare impoſterum. Amicos omnes jubeo ſalvere. Exarabam Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXV. a. d. XXIII. Junii Gregoriani.

EPISTOLA CCCCXLIV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

EX iis literis, quae a. d. XXIII. Junii datae ſuperioribus diebus mihi redditae ſunt a *Dato* noſtro cognovi, ut alias ſaepe, quanta ſit vis amoris erga me tui, quem turbae iſtae Brittannici belli, occupationeſque, ſi quae unquam moleſtiſſimae, non prohibent, quin ad me ſcriberes, neque vero tantum ſcriberes, ſed de inſcribendo mihi tertio Elegiarum tuarum libro cogitares, quo quidem ampliſſimo teſtimonio benevolentiae tuae nihil gratius accidere poterat, nihil honorificentius, atque ut verum fatear, optatius: ea enim noſtra eſt in primis ambitio, ut nos quoque ex iis eſſe, qui amicitia tua beantur, publice pateat. Ego vero pro praeclaro adeo munere gratias tibi ago habeoque quam maximas, ac deinceps curabo, ut, ſi quid unquam moliemur in litteris, quantum declarationem iſtam animi tui faciamus, palam ſit. Cardinalem *Barberinum* triduo poſt acceptas tuas litteras de Inſcriptionum editione compellavi, qui ſane mihi fidem ſuam obligavit, ubi a Pachymeri ſe expediverit, quod intra paucos menſes futurum conjiciebat, de iis edendis ſerio cogitaturum. Interea ut exemplar earum, quae jam olim ipſo curante editae ſunt, neque tamen publici juris factae, mihi ad te mittendum concederet, impetravi. Sed *Moronum* vereor, cujus e manibus non niſi magno cum labore, ac plane aerumnoſo is liber mihi extorquendus erit, quem ut primum accepero, curabo diligenter, ut per *Datum* noſtrum ad te quam citiſſime afferantur. Hac vero morae levius tibi ferendae erunt, quod quamdiu nobis bellum cum Brittannis

erit, non video quomodo haec ad te mitti poſſint. Quae res magno ſane detrimento noſtro facit, ut *Schefferi* tacticos ſcriptores, commentarioſque de dogmate Pythagorico adhuc deſideremus. *Nardinii* liber brevi prodibit in lucem, cui ſi per tempus licebit nonnulla adjiciemus mantiſſae loco, quae antiquitatis ſtudioſis haud ingrata fore ſperamus. *Spanhemius* noſter diſſertationem ſuam de Nummis veterum ſecundis curis auctam jam praelo ſubjeciſſe recentiſſimis litteris nuntiabat. Miror vero te illam Romae editam adhuc deſiderare, cum ipſe ab eo non ſemel audierim, antequam Roma diſcederet, ſe illius exemplar ut ad te perferretur curaſſe, una cum litteris, in quibus ſe de diuturno illo tecum ſilentio purgaret. De *Gudio* quoniam is eſt, ut neque amicorum tui ſimilium litteris reſcribere dignetur, omnem plane cogitationem abjiciam. Tu vale, mi Heinſi, ac quantum occupationes tuae patiuntur, me litteris tuis beare perge. Roma Kalend. Septemb. CIƆIƆCLXV. Inſcriptiones Barberinianas, quas modo a *Morono* accepi, propediem *Dato* noſtro mittam, ut is quamprimum, ut ad te perferantur, curet.

EPISTOLA CCCCXLV.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

NON te praeterit, ut puto, rem foederatorum Belgarum publicam magnis hac tempeſtate difficultatibus objectam eſſe, idque per illos, quos id facinus haudquaquam decebat. Qui exſul & extorris patria in ſinum noſtrum confugit, quem opibus noſtris ad extremam redactum egeſtatem fovimus atque ſuſtentavimus per annos complures, qui revocatus denique in regnum a ſuis nobis ſe ac fortunas credidit ſuas, Gallis atque Hiſpanis diffiſus, ac e noſtro litore in Britanniam poſtliminio ſe recepit, imperio reſtitutus, nunc oblitus beneficiorum omnium jugulis noſtris & libertati inſidiatur, eamque hoſpitalitati ſanctae mercedem refert. Dum inter has atrocis belli & fortunae parum hactenus faventis anguſtias foederatorum Belgarum populus jactatur, inveni & ego, mihi crede, quod agerem, Vir Nobiliſſime. Idque eo magis, quia Suecos prae caeteris foedere tentandos Britanni ſibi, nec ſine ſucceſſu propoſuere. Diſtuli ea propter ad ſuaviſſimas tuas reſponſum, quas Kalendis Septembribus anni ſuperioris exaraſti, dum nuntios de die in diem nequicquam opperior, qui poëmatis meis ſupremam a typographo manum eſſe impoſitam ſignificarent, cujus te rei certiorem per me fieri unice cupiebam. Sed injecit moram haud modicam operi inſtituto miles Monaſterienſis, interceptis in via libelli nonnullis, quae ad bibliopolam addendae volumini hinc Amſtelaedamum mittebantur, paginis. Reſarcivi damnum, ut potui, & opinor, omnia jam nunc ad finem eſſe perducta. Sed viam non invenio, qua liber ad te perferri poſſit, infeſſo per piratas mari. Unde factum eſt, ut & Claudianum meum amici Itali hactenus deſideretis. Exemplaria vobis deſtinata Lutetiam deferri cu-

curarem, ſi inde Romam aut Florentiam tutius mittenda fore certo perſuaſus eſſem. Eminentiſſimum Principem *Franciſcum Barberinum* de pertexendo inſcriptionum antiquarum opere deſideria noſtra fovere gaudeo, ut qui maxime. In Pachymeri edendo cum fervide deſudare operas typographicas nuntiarit proxime *Datus* noſter, hoc labore illas jam defunctas eſſe augurari licet, ac proinde inſcriptionibus praelo committendis accingi. quod utinam ex tuis propediem intelligamus! *Nardinii* Romam & parietinas D. Pauli accepiſſe ſe teſtatur munus abs te mihi deſtinatum idem vir amiciſſimus. Si quid impoſterum ejus rei per itinerum compendia mihi tempeſtive redditum cupies, Lutetiam id ad *Bigotium* aut *Capelanum*, quibus illic utor conjunctiſſimis, mittas neceſſe eſt, unde ad *Elzevirios* Amſtelaedamum, & per illos Hamburgum Hafniamve mox curetur. Eminentiſſimo *Barberino* pro ſingulari munificentia cum reponi nonnihil a me par ſit, audebo fortaſſis tuam operam implorare, ut poëmatum meorum exemplar Heroi tradas meo nomine, perge interim, quod facis, illi propius propiuſque me conciliare, quando alia re demereri mea ſtudia luculentius haudquaquam potes. Navis illa, quae *Scheffferi* Tacticos Amſtelaedamum ferebat, in Codano ſinu tempeſtatibus jactata hybernavit, atque inde Lubecam contendit, ibique ſarcinas ac mercem omnem expoſuit, metu piratarum Britannorum. Nec conſtat nobis hactenus Tacticos Amſtelaedamum deveniſſe, quod bibliopola Lubecenſis, cui rei ejus cura incumbebat, domo aliquando abſfuerit, Francofurtum profectus. *Schefferus* ipſe Traguriantum Petronii fragmentum ex quo animadverſionibus illuſtravit, quod & ipſum a juvene quodam Norico nunc fieri fert rumor, nunc in Upſalia antiqua edenda occupatur, qui liber mox in publicum proditurus creditur. Hac defunctus lucubratione ſecundam Phaedri editionem dabit. *Gronovii* Livium & Quintilianum nuper publici juris factos vidiſti, credo. Videtur ille nunc cogitare de revocandis ſub limam iis, quae ad Silvas Statii ante hos triginta annos in lucem dedit, quod propoſitum ut tenere pergat, valde illum ſum adhortatus, ſuggeſſique conjecturas complures, quae operi ornando augendoque inſerviant. *Spanbemium* Heidelbergam rediiſſe, ac Commentarium ſuum de praeſtantia nummorum veterum auctiorem praelo typographico ſubjeciſſe audio, qui liber in conſpectum meum nec dum pervenit. Sed nec ipſe *Spanbemius*, quod mireris, quicquam ad me, ex quo ad ſuos reverſus eſt. Non ita diu eſt, quod *Bigotius* per litteras ſignificabat, Sereniſſimam Sueciae Reginam ſelectiores veterum nummorum plurimos ex hiſce, quos ipſa poſſidet, aut jam edi curaſſe, aut mox eſſe curaturam. Quid nobis inde ſit ſperandum, tu omnium optime me docebis. Neminem enim ex ejus comitatu cognitum habeo, quem hac de re poſſim percunctari. Ajunt prodiiſſe partem epiſtolarum ſecundam *Tanaquilli Fabri* apud Salmurienſes, in quibus noſter *Gudius* male excipiatur. Haec injuria virum doctiſſimum fortaſſis inſtigabit ad properandam Phaedri ſui editionem. Virgilium neglectum a me relinqui jubent occupationes publicae. Prudentium a me caſtigatum cum brevibus animadverſis Epiſcopo Paderbornenſi ſum pollicitus. Sed *Bigotius* me moratur,

qui ſperare jubet excerpta codicis Ambroſiani longe vetuſtiſſimi, quem Mediolani excuſſit ipſe, nec mittit tamen. Credo quod in Neuſtria diutius ob fraternam mortem detineatur, quam opinatus erat fore. Amicos omnes plurimum ſalvere jubeo. Equitem *Puteanum* in primis, & *Leonem Allatium*. Tu Vale, & me, ut ſoles, ama conſtanter, Falconeri nobiliſſime. Exarabam Holmiae Anno CIↃIↃCLXVI. a. d. XXVII. Februar. Gregor.

EPISTOLA CCCCXLVI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ETSI perſpecta antea mihi ſatis erat tua erga me benevolentia V. Cl. non potui non gaudere vehementer luculentiſſima amoris in me tui ſignificatione, cujus ſane vim in iis litteris agnovi, quas diebus ſuperioribus a *Dato* noſtro accepi a. d. XXVII. Febr. datas. Quod enim illuſtrius amicitiae noſtrae teſtimonium a me expectari potuiſſet, quam ut de ſcribendis ad me litteris cogitares, inter tot tantaſque turbas negotiorum, quibus poſt coeptum inter Brittanniae Regem ac Foederatas Provincias bellum, te plus nimio obrui mihi perſuadeo. Id certe me proximis menſibus deterruit, ne quicquam literarum ad te darem, quem publicis curis, ſupra quam vellem, occupatum intempeſtivis officiis compellare parum opportunum cenſebam. Quod ſi quicquam hac in re a me peccatum eſt, in eo tantum peccaſſe tibi perſuadeas velim, quod cum omnia apud vos, terra marique turbata eſſe nunciarentur, caute, dicam quod eſt, nimis egi, qui ut amicitiae noſtrae ſatisfacerem, ne epiſtolam quidem fortunae caſibus committendam eſſe cenſui. Ego vero vices tuas ſummopere doleo, quem literis natum literiſque novis ſemper ingenii tui monumentis illuſtrandis intentum, adminiſtratione Reipublicae honorifica illa quidem atque optimo cive digna, ſed cum alias ſemper, nunc vero maxime aerumnarum atque inconditi laboris plena, diſtineri, atque e Muſarum ſinu plane avelli video. Nobis vero veſtrum hoc bellum haud parum detrimenti in re litteraria attulit; magna enim librorum ex Batavia veſtra penuria, ex quo mare infeſtis claſſibus implicitum ac pene clauſum eſt, atque inde accidiſſe arbitror, ut de *Gronovii* Quintiliano fama tantum ad nos pervenerit. Claudianum ac Poëmata tua ita avide expecto, ut eorum deſiderium vix ferre poſſim. Utinam horum ſaltem exemplum Lutetiam ad *Bigotium* noſtrum miſiſſes! Quam opportune librum ille ad me perferri curaſſet occaſione oratoris Regii, qui ad obeundam apud Pontificem legationem propediem diſceſſurus recentiſſimis literis nunciabatur. *Schefferi* Tactica, ſi ut quam primum poſſideam curaveris, obligabis me haud vulgari beneficio. Cum enim nunc ſim in vertendis Julii Africani Ceſtis atque aliis id genus Auctoribus, ſatis vides quanto mihi uſui is liber deinceps futurus ſit. *Wagenſelii* atque *Hadriani Valeſii* Diſſertationes,

nes, de Petronii fragmento Traguriensi nuper Lutetiae editas, hoc ipſo die a *Bigotio* noſtro accepi, quarum ad vos quoque famam perveniſſe ex literis tuis conjicio. Eam quoque ſpartam a *Scheffero* adornari non ſine magno litterarum emolumento continget. Ego quid de tota hac re ſentiam non ſemel alias ad te ſcripſi: *Spanhemio* erit cur minus iratus ſis, cum a me etiam ejus literas jamdiu deſiderari ſcies. Ex quo enim Lutetiam ſe contulit, quo verſus ſe poſtridie diſceſſurum ante tres ferme menſes ad me ſcripſit, nihil plane literarum ab eo mihi redditum eſt. Eminentiſſimo *Barberino* de Inſcriptionum antiquarum editione iterum aurem vellam, ſed quantum conjectura augurari licet, non ita ſtatim id opus aggreſſurus videtur, ipſumque potius editionem audio parare B. Nili Abbatis epiſtolarum, quarum ad mille jam in Latinum ſermonem verſas penes ſe habet *Leo Allatius*. Sereniſſimam Sueciae Reginam de vulgando inſigni ſuo nummorum veterum Muſaeo cogitare locupletem auctorem habeo Eminentiſſimum *Azzolinum*, qui apud Reginam plurimum gratia & auctoritate pollet. Hunc cum heri alia de cauſa conveniſſem, non deſtiti urgere hominem gloriae cupidum, ut Reginam ad opus adeo illuſtre, adeoque literatis omnibus exoptatum, impelleret abſolvendum, quod a *Franciſco Gottifredo*, quem ſatis noſti, inceptum promotumque haud leviter fuerat. Nam Tabulae jam ſupra ſexaginta excuſae ſunt, in quibus ſeries integra Nummorum, qui magni apud Antiquarios appellantur, ac nonnulli etiam ex majoribus, quos *Medaillones* vocant, continentur. Sed quis tandem rerum maneat exitus *θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.* Ego certe operam meam, quam *Gottifredo* jam ſenio fatiſcenti gratam ac neceſſariam plane fore video, ipſique pollicitus abunde ſum, praeſtabo, quantum in me erit, ſtrenue ac diligenter. *Natalis Rondininii τοῦ μακαρίτου* carmina nulla huc uſque inter ejus ſcripta reperiri contigit, quae aut tibi inſcripta ſint, aut tui quoquo modo mentionem faciant. Id ego nudius tertius a *Nicolao* ejus fratre didici, quem antea hac de re non ſemel conveneram, quique omnia facturum, ut deſiderio tuo, quantum in ſe eſt, ſatisfaciat, perhumaniter pollicitus eſt. Vale. Roma xv. Kalend. Maji CIƆIƆCLXVI.

EPISTOLA CCCCXLVII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ETSI poſt eas literas, quas paucis ante diebus ad te dedi, nihil plane erat quod ſcriberem, nolui tamen pro mea erga te obſervantia occaſionem amittere, quae ab inopinata ſereniſſimae Reginae ad vos profectione mihi ſeſe obtulit, amoris noſtri officiis ſatisfaciendi. Quae res cum hoc ipſo peropportune mihi accidit, tum vero magis, quod cum Pachymerianae Hiſtoriae exemplum tibi mittere vehementer cuperem, neſciebam, quo me verterem hoc temporis, quave via utendum mihi eſſet, quo illud tuto ad te perferretur. Librum

vero

vero ipſum una cum hiſce literis reddet tibi *Caeſar Macchiatus* Reginae Medicus, mihique non vulgari neceſſitudine conjunctus, quem tanti facio, ut & amicitia tua dignum judicem. Ab eo plura de me rebuſque meis, ſi libitum fuerit, cognoſces. Ne autem, quod ad Pachymerim attinet, plus mihi ſumam, quam res eſt, ſcito me iſthic nihil aliud egiſſe, quam ut librum ad te mittendi onus in me ſuſciperem, caetera debere te humanitati Eminentiſſimi Cardinalis *Barberini*, qui & doctrinam, eruditionemque tuam plurimi facit, ſuaeque erga te benevolentiae declarandae occaſionem libentiſſime amplexus eſt. *Schefferi* Tactica ſatis erit, ſi *Macchiato* Romam redeunti tradideris ad me perferenda, non eſt enim cur jam de ejus libri lectione vehementer laborem, nam recentiſſimis *Bigotii* noſtri literis admoneor virum quemdam doctum (*M. Hardy*) hanc ipſam ſpartam jam multo antea adornare coepiſſe, Africanum, Apollodorum, Philonem, Byzantium, Atheneum jam pridem in Latinum vertiſſe, quin & ſchemata ipſa, quae in eorum Authorum ſcriptis, ac praeſertim Atheneo occurrunt, jam excuſa, ita ut opus integrum nihil amplius niſi praelum expectare videatur. His auditis mirum quantum in me incepti operis proſequendi ſtudium refriguit. Quamvis enim Anonymi tractatum de Concionibus Militaribus inſtituendis, & Africanum jam in Latinum verterim, *Bigotiuſque* ipſe me hortetur ad ſymbolam in id opus conferendam, Auctoreſque ſupra dictos peculiari quoque editione typis vulgandos, non video quis mihi locus ſuperſit operam meam in hanc rem utiliter collocandi, poſt eum, qui his ipſis Authoribus illuſtrandis jam multis abhinc annis inſudavit, niſi plane velim actum agere. Satius igitur erit animum ad alia convertere. Tu vero occaſionem, quam tibi divinitus oblatam eſſe cenſeo, Reginam auctoritate tua impellendi ad edendum Nummorum ſuorum Theſaurum nequicquam ſine fructu elabi ſine. Eas nunc ad te partes delatas eſſe ſatis vides, operamque adeo eruditis omnibus utilem ut egregie praeſtiturus ſis nullus dubito. De Reginae inopinato iſthuc adventu multi multa dicunt, majoraque latere arbitrantur, quam quae ad privatas ipſius rationes pertineant. Ego certe non parum commodi ex eo mihi auguror, quod quamdiu Regina apud vos commorabitur, frequentiores ac longiores abs te literas poſtulare jure poſſe mihi videor. Ac mihi ſane rem gratiſſimam feceris, ſi quantum commode abs te fieri poterit, omnia quae hominem Reginae res cognoſcendi cupidum ſcire interſit, ad me diligenter ſcribes. literas, ſi opportunum videbitur, *Macchiato* ipſi trades, ut ad me in Reginae faſciculo mittendas curet. Vale, & me, ut facis, ama. Caſtro Gandulfi, ubi apud Pontificem ruſticamur. Idib. Majis CIƆIƆCLXVI.

EPI-

EPISTOLA CCCCXLVIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

FAteor, Falconeri eximie, toto hoc biennio non defuiſſe quod agerem. quamquam enim res Britannicae ſatis ſuperque negotiorum exhibuiſſe mihi poterant, in iis tamen multo minus deſudavi, quam in Suecicis. Sueci quippe, etſi foederati nobis, tamen fortunam potius, quam nos ſecuti, in eo jam dudum ſunt, dum arma noſtra parum auſpicato procedunt, ut Brittannis ſeſe adjungant. Unde illos revocare, & ad ſaniora convertere non nobis tantum, ſed Gallicanis quoque Oratoribus difficillimum hactenus fuit. Danorum Regi maximum minabantur malum, quod ille noſtras partes eſſet amplexus. Sed cum illis Moſci armata immineant manu, in hac, opinor, paleſtra invenient, cum quo exerceantur. Quamquam & injuria contumeliaque non una a Britannis adfectos jam quodammodo poenitere coepit conſiliorum adverſum nos agitatorum, cum aliquando agnoſcant, ab iniqua & ſuperba gente non ſibi minus imminere periculum, quam nobis, ſi victores evadant. Sed in hac qualicunque occupationum publicarum congerie cave credas non vacaſſe mihi de te cogitare, quem in oculis tantum non aſſiduum fero. Ne ſtudia quidem bonarum artium ex toto intermiſi, proximis diebus feſtis inter res aulicas prolatas recenſendo Prudentio conceſſis, quem laborem ut ſibi darem *Epiſcopus Paderbornenſis* non ſemel a me poſtularat: Perduxi animadverſiones noſtras uſque ad libros adverſus Symmachum conſcriptos, qui fere ſoli caſtigandi ſuperſunt. Codicibus pervetuſtis tribus quatuorve ſum uſus, ſed partem maximam mutilatis. Paucorum dierum otio eſt opus, ut ſupremam manum huic lucubrationi, ſatis perfunctoriae, imponam. Poëmata mea vix tandem nunc lucem, ni fallor, vident, certe propediem videbunt. Miſit enim paginas libri omnes typis jam deſcriptas ad me *Elzevirius*, praeter illas, quae titulum operis & praefationem complectuntur, ut nihil typographos morari poſſit. Nec in me mora fuit, ſed in illis, quibus curam editionis demandaram, per occupationes domeſticas alio interdum avocatis. *Elzevirio* in mandatis jam nunc a me datur, ut libelli ſpecimen nonnullum cum hiſce ad te mittat. In Belgio prodiere nuper praeter quatuor Euangelia vetuſto ſermone Gothico conſcripta, praeterque *Alberti Rubenii* poſtumum de Re Veſtiaria commentarium, *Iſaaci Voſſii* de incremento Nili opus. Praelo typographico etiam permiſit noſter *Gronovius* eruditas admodum *Palmerii Grentemeſnilii* in Graecos ſcriptores animadverſiones. *Schefferus*, poſt editum nuper admodum de Upſalia veteri commentarium, Phaedri fabellas obſervatis ſuis illuſtratas ſecundae parat editioni. Atque haec hactenus. *Chriſtinam Alexandram* Hamburgi propediem exſpectari fert rumor, inde ad nos venturam. Si illa pervetuſtos Maronis Codices, quos poſſidet complures, ſecum feret, uti erat pollicita, a

me pervolvendos, pertexam tandem aliquando, quae ad illum ſcriptorem haud pauca obſervavi. Utinam hac occaſione tam oportuna uſus *Nardinii* Romam, & ſi quid praeterea apud vos operum hujuſcemodi prodiit, per quemcumque ex familiaribus comitibuſque ejus ad nos miſiſſes, quae alioquin ſero huc perventura ſunt, hoc tam turbato temporum ſtatu. Vale, jucundiſſime Falconeri, & mihi fave, ut hactenus. Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXVI. a. d. III. Quinctil. Gregor. *Elzevirius* Heſiodum cum notis *Graevii* publico mox dabit. Inde curas convertet ad Homerum & vetuſtum ejus Scholiaſten, quem Didymum vulgo volunt. Sed cum optet nonnulla ſubminiſtrari ſibi Scholia ex vetuſtis membranis, quae lucem hactenus non videre, vide quaeſo, an laudabili ejus inſtituto prodeſſe poſſis, quod negotium *Dato* etiam noſtro verbis ſeriis commendavi. Rogatus eſt per me *Elzevirius*, ut cum Claudiani noſtri, tum poëmatum exemplaria bina ad *Bigotium* deferri curet quamprimum, quae per illum ad te ac *Datum* noſtrum in Italiam confeſtim itinere terreſtri mittantur, quando mari id haudquaquam tutum aut conſultum eſt. Arriani Tactica vellem ad te dare, ſi poſſem. Librum illum nec dum conſtat mihi aut in Gallias aut in Bataviam perlatum eſſe. Neſcio enim ubi oberrant exemplaria jam ante menſes vicenos illuc miſſa.

EPISTOLA CCCCXLIX.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

POſtremis tuis, Falconeri Nobiliſſime ac humaniſſime, reſcripſi non ita nuper. Quam meam epiſtolam ad *Datum* noſtrum gnaviter ab *Elzevirio* curatam, ac proinde tibi redditam confido. Nunc id tantum monebo, miſſa eſſe Lutetiam complura Poëmatum meorum exemplaria, curante eodem *Elzevirio*, inter amicos illic ac litterarum amantes viros, meique nominis ſtudioſos, dividenda per *Emericum Bigotium*, aut potius, quia ille praeter exſpectationem noſtram ab urbe eſt digreſſus, per *Johannem Capelanum*, quem *Bigotio* non minus rebus tuis favere compertum mihi eſt quodammodo atque exploratum. Rogavi jam hunc ipſum *Capelanum*, ut occaſionem oportunam indagaret, qua deſtinatum tibi exemplar, una cum altero, quod Eminentiſſimo *Barberino* oblatum volui, ad te per viarum compendia tuto & ſine procraſtinatione ulla, aut certe minima, perferri poſſet. Si cunctatur paululum *Capelanus*, eſt enim illi res, ut noſti, cum valetudine parum proſpera, rogo ne graveris ipſe viam circumſpicere, qua liber iſte quam celerrime, quia id in votis tibi eſſe tuis adverto, Romam perveniat. Totidem exemplaria Florentiam ut curaret, idem *Capelanus* per me eſt rogatus, quorum alterum Sereniſſimo Principi *Leopoldo* ab Etruria tradatur, alterum Clariſſimo *Dato*: Habet & in mandatis a me *Elzevirius*, ut hanc in rem duo Claudiani mei exemplaria huic ipſi *Capelano* tradenda curet, quorum alterum tibi, alterum eidem *Dato*

cum

cum Poëmatis mittatur. Sed metuo, ne in nimiam molem faſciculi excreſcant, ſi Claudianus accedat, qui per ſe volumen ſatis copioſum efficit. Quicquid eſt, vobis ac *Capelano* incumbet, veſtris deſideriis hîc invigilare. Nam, quin jam nunc, dum haſce exaramus, exemplaria Lutetiam, quae dixi, devenerint, vix videtur dubitandum: Mari foederatos Belgas ac Italos inter iter ac commercium omne, ut vides, occluſum abruptumque eſt bello hoc nefario, quod nobis ex Britannia intentatur. Sine quo eſſet, jam maritimo itinere Liburnum recta curaſſem perferenda cum haec ipſa exemplaria, de quibus modo agebam, tum alia utriuſque libri complura, quae viris apud vos bene de me meritis jure optimo debentur. Nunc apud illos, uti confido, temporum ac viarum difficultas pro me intercedet, ac legitimae excuſationis locum obtinebit qualemcumque. Auguror annum proximum pacem nobis eſſe relaturum & daturum molliora ac Muſis magis amica tempora. Quibus plane invitis inter atrociſſimam bellorum procellam graviter jactati iſta conſcripſimus, certe ſub luminis oras prodire paſſi ſumus: cum abſque hoc incommodo tumultuaria vita, aulica & publicarum occupationum tempeſtas a ſtudiis publicis abunde alienum effeciſſe me potuerit. Et haec quidem hactenus. Accepi proximis diebus varios hinc inde libros, recenter in lucem emiſſos: quos inter *Hevelium* de cometa Anni MDCLXV. Statium cum commentariis *Barthii*, Catonis Diſticha cum notis ac obſervationibus *Daumii*, Salluſtium *Gronovii*, *Rubenii* de re veſtiaria, deque nummis ac gemmis variis commentarios poſtumos, tum Gallica nonnulla rem publicam & aulicam magis, quam litteras humaniores tangentia. Accepi & a *Reineſio* in Petronii fragmentum Dalmaticum annotata, quibus Schefferianas notas ſubjunxit. Accepi a *Franciſco Junio*, *Iſaaci Voſſii* avunculo, quatuor euangelia antiquae verſionis cum Gothicae tum Anglo Saxonicae. *Schefferus* ipſe Phaedri fabellas praelo typograhico rurſus permiſit cum obſervatis auctioribus, poſt editam Upſaliam veterem, jamque totus eſt in recenſendis iis, quae ſuper Re Navali veterum commentatus eſt. Si quid viro optimo credimus, opus editionis primae vix umbram ejus, quod nunc molitur, expreſſit. Voſſianos de incremento Nili commentarios nec dum vidi. Vale, jucundiſſime Falconeri. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXVI. a. d. XXIV. Sextil. Gregor.

EPISTOLA CCCCL.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

VIX credas V. Cl. quam jucundae mihi fuerint poſteriores literae tuae, quas ante paucos dies a *Dato* noſtro accepi: jam diu enim, multumque earum expectatione tenebar, quod & de te rebuſque tuis certiorem fieri cum alias ſemper mihi gratiſſimum, tum vero maxime hoc temporis, cum abs te procurandis Reipublicae veſtrae negociis, ſi unquam alias, ut opinor, occu-

pato gravioribus ac certe inſignioribus frui mihi videor amoris tui teſtimonio. Quid jam de exemplo dicam amantiſſimae, ne humaniſſimae, quod parum eſt, dicam illius epiſtolae tuae, in qua amicitiae noſtrae hiſtoriam publice extare voluiſti? Quid de cultiſſimis, atque elegantiſſimis carminibus ad *Montauzerium*, quarum lectione, ne quid ſuaviſſimis hiſce literis tuis deeſſet ad cumulum deliciarum, beare me profecto voluiſti. Ego vero pro ſingulari iſta tua erga me humanitate ago tibi, habeoque gratias quam maximas, ac ſi quid unquam moliar in literis, quod publica luce haud indignum cenſuerim, curabo ut in hac quoque parte obſervantiae erga te meae ſatisfiat. Claudianum tuum vehementer, ut omnia, quae a te proficiſcuntur, expecto, ſed interim de illo ne verbum quidem a *Bigotio* noſtro, cujus etiam literas jam diu deſidero. Pachymeris hiſtoriam non dubito quin Reginae Medicus jam tibi reddiderit, aut ſaltem ad te perferendam curaverit, ſi diutius ipſi Hamburgi commorandum fuit, ut vulgo ferebant. Miſiſſem ad te eadem occaſione, quod in primis cupere videris, *Nardinii* Romam, librumque nuper editum, in quo ſelectae marmoreae tabulae, dimidiae, ut appellant, eminentiae, e variis antiquorum monumentorum cimeliis collectae, graphice excuſae ſunt, adjunctis explicationibus unius ex noſtris Antiquariis, haud ſane ineruditi, opera, ſed vix obtinere potui ab eo, cui in ipſo Reginae comitatu expeditis itineribus maturandum erat, ut Pachymerim, quod haud ita ſane modicum volumen eſt, ſe allaturum reciperet, quem ego librum omnibus praeferendum eſſe duxi, cum ob ejus praeſtantiam, tum vero ejus cauſſa, a quo mittebatur. Caeterum quoniam in Pachymeri ſumus, ſcias jam partis alterius ejus Hiſtoriae verſionem a *Poſſino* coeptam, in qua, ut ab ipſo audio, plus fortaſſe, quam in prima, haud minus certe, inſudandum erit. Index nummorum, quem a *Gottifredo* ad praelum me adjuvante comparari ad te alias ſcripſi, jam ferme in promptu eſt, ſed deterret me Typographorum noſtrorum inſcitia, ac plane ſocordia, quibus nulla niſi in forenſibus libris lucri ſpes. Verum huic incommodo medendo opportune accidet, quod amici Pariſienſes nunciant, *Petri Seguini* proximo autumno Romam adventus, qui pro ea, qua eſt in *Gottifredum* benevolentia, ac ſtudio in rem nummariam ſingulari, facile id negotii in ſe recipiet, ut de hujus libri editione cum Typographo quopiam Pariſienſi tranſigat. *Benedictus Millinus*, quem tu fortaſſe noſti, vir doctus, atque eruditus, qui in Anaſtaſio Bibliothecario multum curarum collocavit, diſſertationem quamprimum ſe editurum pollicetur, in qua vitas Pontificum, aut majorem certe ejus operis partem perperam Anaſtaſio tribui contendit. *Allatius* in recenſendis Nili epiſtolis quotidie verſatur, quas brevi in lucem daturus eſt Eminentiſſimi Card. *Barberini* beneficio. *Holſtenii* Notae ad Geographiam ſacram *Caroli* a *S. Paulo*, *Cluverium* & *Ortelium* jam prodierunt, quibus acceſſerunt etiam diſſertationes duae de Miniſtro & forma confirmationis apud Graecos. De Homeri editione, quam ab *Elzeviriis* comparari ſcribis, jam a *Dato* noſtro fueram admonitus, atque etiam interpellatus, ut ſi quid ad illam ornandam e Vaticana Bibliotheca poſſet accedere, mea opera procurarem, qua de tota re jam tum ſtatim

cum

Digitized by Google

cum *Allatio* egi, ſed quo minus negotium ulterius promoverem impedimento fuerunt aeſtivae feriae; quae cum intra paucos dies ceſſaturae ſint, de Homericis Interpretibus, quorum nonnullos inter Vaticanos codices reperiri audio, *Allatio* rurſum aurem vellam. Heri recentibus Amſtelodamenſibus literis atrox nuncius vulgabatur de incenſis a Claſſe Britannica ad CL. veſtris onerariis navibus in portu neſcio quo, quae plaga ſupra bis millies HS. aeſtimabatur, quae ſi vera ſunt, ego vehementer tui cauſa doleo, vereor enim ne majora etiam detrimenta a Britannis, impetu victoriae elatis, Reipublicae veſtrae afferantur. Tu vero, ut ut haec evaſura ſint, vale, & me, ut te facere ſatis video, impenſe ama. Roma Idibus Septemb. CIↃIↃCLXVI.

EPISTOLA CCCCLI.

NIC. HEINSIUS

Ott. Falconerio.

Romam.

UT quod res eſt, dicam ingenue, mutuis officiis certare tecum praecipuae mihi ſit voluptati, ſi res ſic ferat, adeo numquam deeſt in tuis litteris, Falconeri jucundiſſime, quod me oblectet ſimul & erudiat. Sed neque tu tam ſeverus es beneficiorum exactor, ut graveris continuam in hac palaeſtra palmam, & ego ſcio illic terrarum me poſitum, ubi ſcientiarum nomen, ſi alibi gentium, negligitur & friget. Nec tu alios fortaſſis ex ſeptentrione nuntios a me exſpectes, praeter hos, qui narrent, nihil hic, quod ſcientiis promovendis conducat atque ornandis, agi. Adeſt in hac civitate nunc nobis *Johannes Schefferus*, qui litteras humaniores & jus publicum apud Upſalios profitetur. Is Phaedri fabellas curis ſecundis illuſtratas propediem prodet in lucem. Mox de re navali veterum commentarios longe auctiores atque elimatiores dabit. Sed deeſt per hoſce tractus bibliopola, qui typis paullò concinnioribus opus eruditum curet deſcribendum ac publici faciendum juris, ut foris illi circumſpicienda ſit rei hujuſce oportunitas, quam domi nuſquam inveniet. *Brunnerus*, qui Moerin Atticiſtam nobis debet promiſſi reus, & calculo graviter laborat & ſupremum in Academia patria gerit magiſtratum, ut hoc quidem temporis curae privatae vix vacare poſſit. *Schefferi* Mauricius & Arrianus jam ad te perveniſſent munus a me, ſi obtuliſſet ſe via, per quam mitterentur. Nec deero officio, ſi aut Regina ipſa, aut nonnemo ex comitatu ejus ſub hybernam tempeſtatem huc excurret, cui tuto faſciculus ad te peferendus committi poſſit. Ita quidem ſperavit ipſa, ſed neſcio quid difficilioris rei intervenit nuper, quod propoſiti illius impetum in medio curſu interrupit quodammodo ac ſufflaminavit. Ultimis certe litteris princeps Auguſta prorſus ignorare me voluit, quid de adventu ſuo promitti nobis fas eſſet. Excurram fortaſſis ipſe Hamburgum ante aeſtatem proximam, ſi pedem hinc a me moveri permittent foederatorum Belgarum Patres conſcripti, qui votis ac precibus meis hactenus hic pertinacius obnituntur. Interim amicos, quos Hamburgi complu-

res habeo, adhortabor, ut cum Medico Reginae agant de Pachymeris hiſtoria, eamque arreptis occaſionibus tempeſtive huc perferendam curent. Ardeo enim deſiderio libri illius conſpiciendi. Idque eo magis, quod opinor munificentiae ac benignitatis Barberinae argumentum hunc ſcriptorem bibliothecae meae ab Eminentiſſimo Principe deſtinatum eſſe. Diu eſt, quod poëmatum meorum exemplaria complura in unum faſcem conjecta, Lutetiam perlata oportuit, inter quae duo ad te curanda per *Bigotium*, aut quia is ab urbe abeſſe pergit, per *Capelanum*, quorum alterum vindicares tibi ipſi, alterum Eminentiſſimo *Barberino* a me dares. Sed quod in Arteſia ſarcinas iſtas detineri ſit rumor, ob contagii metum lue peſtifera Flandros ac Brabandos fines infeſtante, tardius haud dubie libelli, quam velim, ad vos perferentur. Interim habes hîc breve epiſtolium nulla facundia inſtructum, ſed plane ſubitaneum, quo & muneris paupertatem excuſare, & cultum meum longe impenſiſſimum magno Principi inſinuare ſum aggreſſus. Nec de ſucceſſu deſperandum eſt, ſi tu infantiae meae ſolitis & toties mihi jam perſpectis ſtudiis ſubvenire dignaberis, tuaeque auctoritatis praeſidio hunc hominem ſedulus fovebis. Caeterum quia ſcribis, meam ad ducem *Montozerium* Elegiam haudquaquam tibi diſplicuiſſe, quae operis initium facit, reliqua quoque non prorſus abs te damnanda fore aut rejicienda ſpes aliquanta ſuboritur. Claudianum eadem via ad vos perventurum ſperabam, ſed quia moles voluminis deterrere latores poteſt, & alias praeter hanc ab *Elzeviriis* difficultates moveri video, nihil hîc pro certo polliceri datur. Adeo vix quicquam mari ſecurum ſinit eſſe aut tutum Britannus hoſtis, etiam portibus ac ſtationibus navium quandoque apud nos infeſtus & gravis. Cujus factum barbarum, quod in poſtremis tuis deſignas, ultus eſt ac vindicavit pro nobis Deus nuper admodum exuſta fere univerſa civitate Londinenſi, eamque in rem luſi paucis hiſce verſibus, quos una cum hiſce litteris a *Dato* noſtro, ut opinor, accipies. Epigramma ipſum pro bono ac concinno abſit, ut ipſe venditem: & tamen dubito, an meliora hinc terrarum tibi exſpectanda ſint: vides quam ſuperbum ac arrogantem me barbaries haec noſtra reddat. Amicos omnes jubeo ſalvere, te autem agere feliciter aetatem. Vale, vir Eximie, & mihi, ut hactenus, perge bene velle. Litteris & properatae ſcriptioni ut benigniter ignoſcas etiam atque etiam mihi es rogandus. Exarabantur Holmiae Suecorum a. d. xxv. Octobris Gregor.

P. S. Has exarabam, cum audio propediem Hamburgo nobis adfuturum eſſe *Adamium*, Cardinalis *Azzolini* ex ſorore nepotem, miſſum a Regina. per quem cum copiam mihi fore faciendam augurer Hiſtoriae Pachymeris, diſtuli promiſſam ad Eminentiſſimum *Barberinum* ſcriptionem, dum liber ipſe compareat. Et ſane opinor melius me conſulturum eſſe mihimet ipſi, ſi via Pariſienſi una cum poëmatum meorum libello epiſtola Romam mittatur.

EPI-

EPISTOLA CCCCLII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

MIhi ſane gratae ſunt, eruntque ſemper literae tuae, illae vero etiam ſuaves fuerunt, quas recens a *Dato* noſtro accepi a. d. xxv. Octob. datas, ex quibus cognovi eſſe tandem aliquid, in quo tibi placere, amoremque erga te meum teſtari poſſim, quodve tenuitatis meae rationibus accommodatum ſit. Vix enim aliud officii genus a me proficiſci poſſe video, quo tu delecteris magis, quam ſi te de iis, quae Romae in re literaria fiunt, certiorem faciam. Praeſtabo vero id diligenter, quantum potero, curaboque ne quicquam te lateat, quod eruditione tua dignum ſit. Doleo interim haud modice mihi in Pachymere ad te mittendo parum adeo feliciter ſucceſſiſſe, ſive id caſu, ſive negligentia Medici Reginae, quem tamen modis omnibus rogavi, ut librum ad te quam citiſſime perferendum curaret. Verum an non tu ſuaviter nugaris, qui me a te nihil expectare jubes in iis literis, in quibus tam praeclara de eruditorum apud vos virorum ſtudiis narras, quodque deliciarum omnium cumulus eſt, me elegantiſſimo illo tuo Epigrammate de Incendio Londinenſi beas? Tu vero ne indonatus a me omnino abeas, optimo dierum, hoc eſt Kalendas ipſis Januariis, accipe ſtrenarum loco, bina hic Epigrammata Graeca, quae e Baſi haud ita pridem circa Thermas Trajani effoſſa ipſe deſcripſi atque notis etiam illuſtravi, quas cum annotationibus ad Inſcriptiones nonnullas Athleticas adhuc ineditas brevi, ſi per ocium licebit, vulgabo.[1] Mihi vero in ſecundo Epigrammate non parum negotii facit illud [2] εὔχησον, quod huic loco minime quadrat, ut tu quoque animadvertendo cognoſces, ſi ea notione accipiatur, qua vulgo ſolet accipi: verba enim, ni fallor, Nicomedis haec ſunt Aeſculapium rogantis, ut ſigni a ſe dedicati donum libenti animo ſuſcipiat, acceptum gratumque habeat, qua ſignificatione verbum εὔχεσθαι a Graecis ſcriptoribus uſurpatum nullibi comperio. Sed de hoc pluribus ſuo loco. De Homeri editione jam non ſemel Cl. *Allatium* conſului, a quo haec didici, nullos in Vaticana Bibliotheca reperiri veteres Scholiaſtas, qui Homerum, ut Didymus utque Euſtathius, perpetuis commentariis illuſtrarint. Eſſe equidem nonnulla Tzetzis Joannis, ſi bene memini, verſus nempe, ut recentiores Graeci appellant, Politicos, quibus verſibus agit de iis, quae Bellum Trojanum praeceſſerunt aut conſecuta ſunt. Iſaaci Porphyrogenetae Deſcrip-

1 Ipſa epigrammata, quae ſequebantur, hic exhibere minime neceſſarium viſum, quia legi poſſunt cum doctiſſimis ad ea notis poſt Inſcriptiones Athleticas pag. 127 & ſeq.

2 in edito non occurrit id verbum, nec in notis de eo aliquid monetur. & pro [illegible], legitur [illegible]. Ita enim poſt hanc epiſtolam ſcriptam *Falconerius* meliora ſe doctum ſcribit Epiſtol. ſeq.

ſcriptiones Heroum Homericorum *Allatii* ipſius opera editae ſunt, ut noſti. Supereſſe tamen ejuſdem Authoris nonnulla de eodem argumento, quae lucem non viderunt. Caeterum in diverſis, quos habet Vaticana Bibliotheca, Homeri codicibus, multa ſparſim adnotata legi Scholia, quae ſintne luce digna, nec ne ſe profecto neſcire. Haec mihi *Allatius*, veſtrum nunc erit dijudicare, num haec ad editionem, quam paratis, faciant. *Petrum Seguinum* propediem, avide vero, quantum ipſe conjicere potes, expecto, quocumviro eruditiſſimo, tuoque, ut ex ejus libro cognovi, non vulgari amico, non dubito quin ſaepius de te rebuſque tuis mentionem faciendi occaſio ſeſe oblatura ſit. Commodum vero ille aderit promovendae editioni indicis nummorum Gottifrediani, de quo alias ad te ſcripſi: vix enim ulla eſt ſpes, niſi ille ejus operis edendi negotium ſuſcipiat, reperiri poſſe aliquem e noſtris Typographis, qui ſuis ſumptibus librum id genus imprimere audeat. Nili Epiſtolae jam ſub praelo ſunt, brevique prodibunt, etiam libri ſex reliqui Pachymeris; iis enim vertendis *Poſſinus* ſtrenue incumbit, De Poëmatum tuorum exemplis quamprimum mihi curandis ſcripſit nuper ad me *Bigotius* noſter, ſed poëmata ipſa adhuc non video Cl. *Schefferi* obſervationes ad fragmentum Petronianum Reginam Cardinali *Azzolino* miſiſſe audio. Poſtremo, quod tu facis, viciſſim a te peto, ut de literis & properata ſcriptione mihi ignoſcas, vix enim his diebus tantillum temporis ab occupationibus ſuperfuit, quo raptim haec ad te ſcriberem. Vale, & me tui amantiſſimum amare perge. Roma Kalend. Januar. CIↃIↃCLXVII.

EPISTOLA CCCCLIII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

REdeunti mihi e Germania, quo, ut noſti, a felici recordationis *Alexandro* VIII. Pont. Max. miſſus fueram ad Cardinalatus inſignia deferenda Cardinalibus *Saliſburgenſi* ac *Spinulae*, redditae ſunt Florentiae a *Dato* noſtro literae tuae a. d. VI. Aprilis datae, quibus ſane quod tardius, quam par erat, reſcripſerim, facile me abs te veniam impetraturum ſpero; nam audito nuncio de Pontificis Maximi obitu, bonis omnibus luctuoſo, mihi vero etiam peracerbo, tibi ſatis perſuaſum erit, me tum maerore confectum ob amiſſam una cum optimo Principe ſpem omnem dignitatis meae, tum vero etiam occupationibus diſtractum, a quibus vix fieri poterat, ut in tanta rerum mutatione me explicarem, ſcribendis literis imparem fuiſſe. *Alexandri* VII. Pont. Max. funus alterum excepit Reipublicae ac literis ſane luctuoſiſſimum *Sfortiae Pallavicini* Cardinalis, quocum ego, clariſſimo aetatis noſtrae viro, arctiſſimo amicitiae vinculo conjunctus fueram; ut inde poſſis conjicere, quanta mihi ad recentem luctum doloris atque aegritudinis acceſſio facta fuerit: ſentio enim quam magna mihi rebuſque meis plaga inflicta ſit; ſed ferenda haec modice, ut omnia humana ſunt, mihique ad litteras, tanquam ad portum, in iſta per-

tur-

Digitized by Google

turbatione confugiendum: quamvis & ipſum ſtudium literarum ſalubre minus futurum mihi video ob neceſſitatem vulneris refricandi, ubi animum recordatio habeat, quantum in literis quoque praeſidii amiſerim doctiſſimi ac ſapientiſſimi Cardinalis morte. At de his quidem ſatis, de quibus aliquanto prolixius ad te ſcripſi, non tam ut dolori meo indulgerem, quam ut tibi perſuaderem, non vulgares profecto cauſas fuiſſe, quae me a reſcribendo tuis literis integrum fere menſem diſtinuerint. Redeo nunc ad illas ipſas tuas literas, ac primum maximas tibi gratias ago, habeoque, quod communicatis *Ferdinando* Epiſcopo Paderbornenſi literis meis, licet inelegantibus, ac nequaquam tam diſerto lectore dignis, memoriam mei excitaveris in optimo atque humaniſſimo Principe, cujus virtutem atque eruditionem ſemper unice colui; mihi vero rem gratiſſimam facies, ſi opportune illum de mea erga ipſum obſervantia, ac, ſi fas eſt ita loqui, etiam amore certum feceris. Epigrammata illa Graeca tibi placuiſſe ſummopere gaudeo, nec eſt jam, cur aut tu, aut Cl. *Langermannus* ingenium torqueatis in difficili illo, ut tunc videbatur, loco explicando, εὐχητον ἢ δόσιν: recenti quippe marmoris hujus inſpectione haud dubie cognovi, quod antea non deprehenderam, legendum ibi eſſe εὐχῆς ὀλίγην δόσιν, unde ſi minus facilis, haud incommodus certe ſenſus elici poſſit. Haec ipſa Epigrammata a me explicata ac notis illuſtrata una cum inſignibus aliis Inſcriptionibus Athleticis jam praelum ſubiiſſent, ſi per Typographum liceret, a quo in excudendis Nili Epiſtolis, quarum editioni *Leo Allatius* incumbit, occupato vix maximo conatu impetrare potui, ut diſſertatiunculam illam meam de Apamenſi Nummo vel meis ſumptibus excuderet. Neque alii (pudet dicere) Romae ſunt Typographi, apud quos typos Graecos invenias ea majorum caracterum copia, ut, quod in hoc genus libris frequenter uſuvenit, nummorum aut lapidum Inſcriptiones exprimi poſſint. Caeterum recentes quidem literas a *Capellano* ſuperioribus diebus accepi, exemplum vero poëmatum tuorum neque ad me pervenit unquam, neque quid de eo factum ſit ſcio. Tu vero, ſi me amas, modis omnibus curato, ut voti tandem aliquando compos fiam; jam ferme enim annus eſt, ex quo optatiſſimi libri legendi expectatione torqueor. De Comitiorum exitu ſi quicquam augurari libet, meo & omnium ferme judicio inter eos qui currunt, *Ruſpiglioſus* is erit, qui brabiolum accipiet. De tuo in patriam reditu tibi ex animo gratulor, ſed ut de re mihi alioquin optatiſſima parum ſolide gaudeam, facit, quod a neſcio quo audivi te Suecicae illi tuae legationi obnoxium adhuc eſſe. Quae ſi vera ſunt, quid tandem ſpei ſupereſt, te Bataviae tuae reſtitutum ſerio literis, ut facis, illuſtrandis vacaturum: fac igitur ut a te ipſo, quid hac de re ſtatuendum mihi ſit, quamprimum ſciam, meque interim tui amantiſſimum invicem amare perge. Vale. Roma IV. Id. Jun. CIϽIϽCLXVII.

EPISTOLA CCCCLIV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

JUcundiſſimae, ſi quae aliae fuerunt, mihi poſteriores litterae tuae a. d. 11. Non. Sextil. datae, quas de more mihi curavit, vir utriuſque noſtrum amiciſſimus, *Carolus Datus*. Ex iis namque cognovi, quod uſque adhuc ignoraveram, delatam ad te tandem Diſſertationem meam de Nummo Apamenſi, quam in meo ab Urbe diſceſſu, occaſione itineris Germanici, faſciculo alligatam ad te miſeram, neque in iis anguſtiis temporis, quod breviſſimum mihi datum fuerat ad me itineri comparandum, ſpatium utique fuit illam, ut debueram, literis proſequendi, quod aequi bonique conſulas velim. Venio nunc ad ea, quae ipſe in iis literis ſcribis, ac primum, plurimum me tibi debere ſentio V. Cl. quod Diſſertatiunculam illam dignam putaveris, quae te conciliante Doctiſſimorum virorum manibus teratur, quorum ego judicium vereri potius debueram, quam laudem expectare, ac ne quidem ſperare. Erit vero cur vel hoc ipſo nomine tibi amplius debeam, ſi illos de eo certiores facias, quod vellem ex ipſa Diſſertatione mea intellexiſſent, me circa *Noe* nomen ex Numuso illo Apamenſi ita diſſeruiſſe, ut ea dicerem, non quae vera putarem ipſe, aut ab aliis exiſtimari vellem, ſed quae veriſimilia magis, aut certe a vero minus aliena videntur. Nam quae objici poſſent, multa ſane novi: ſed in re obſcura, ac difficultatis plena quidvis aliud volui, quam nihil omnino dicere. Illud etiam ultro ingenue fateor, me, ſi mihi eorum vices ſubeundae ſint, vix unquam mihi perſuaſurum, hoc nomen in Nummo verbis reperiri poſſe, cum tamen nihil certius, quam tres illas literas Ν, Ω, Ε, in arcae fronte extare, alias praeterea nullas, quas ſi de ΝΩΕ minime accipiendas eſſe duxerint viri, quos nominas, doctiſſimi ſane atque eruditiſſimi, libenter ab iis meliora ac certiora diſcam. Ego in Diſſertatione illa conjecturam, aut ſuſpicionem potius meam, non opinionem aperire profeſſus ſum, ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. Quod de tuo in Sueciam reditu ſcribis, mihi ſane permoleſtum eſt. Jam enim ſpes longas inchoaveram, te a munere pleno curarum ac laboris expeditum omnino fore: Jamque mihi ſaliva moveri coeperat, non modo de Prudentio tuo, quo, ut video, propediem eruditis fruendum erit, ſed de Virgilio atque aliis ingenii tui foetibus, quibus nemo te faecundior. Quin & paraveram indiculum librorum, qui cum hic rariſſime appareant, vix a me alia ope, quam diligentia tua conquiri poſſint. Sed ut ut diſceſſurus ſis, non antea ſpero profectionem adornabis, quam Hagam pervenerit *Paulus* frater meus, qui una cum *Laurentio Magalotto* Patricio Florentino, ſummi ingenii juvene, bonis artibus, Philoſophia praeſertim, ac Mathematicis imprimis exculto, peregrinationem per Europam ſuſcepit, neque multum, poſtquam hae noſtrae tibi redditae fuerint, a Batavia veſtra abeſſe poterit, nam ad vos Vienna brevi

cum

curſum directurum poſterioribus literis nunciabat. Utrique vero in iis cognoſcendis, quae iſthic ſcitu aut viſu digna ſunt, quae ſunt profecto plurima, non parum opis, ac praeſidii erit ab humanitate tua, quam freno potius, quam calcaribus egere certe ſcio. De Poëmatis tuis brevi accipiendis nova ſpes mihi affulſit a *Bigotii* noſtri recentibus literis, quibus expectare ſe propediem neſcio quid librorum ab *Elzevirio* narrat, quos inter exempla illa tuorum Poëmatum extare nullus dubito. Illud vero quod ad Cardinalem *Barberinum* ante aliquot menſes miſeras, miſſumque ad me fuerat a Sereniſſimo Principe *Leopoldo ab Etruria*, redditum a me Cardinali ſtatim eſt una cum epiſtola, quae libro ipſi erat alligata. Inſcriptionibus Graecis, quarum deſiderio magnopere teneris, ad praelum comparandis in praeſentia incumbo, quae ſi minus hic, Lutetiae certe accurante viro doctiſſimo atque amiciſſimo *Petro Seguino*, brevi prodibunt. Caeterum ſancitam inter Rempublicam veſtram, ac Brittannos pacem tibi ex animo gratulor, ac mea etiam cauſa vehementer gaudeo; maritimo enim commercio reſtaurato optimorum librorum copia erit a veſtris Typographis, quos libros jam diu fruſtra deſideravimus. Utinam eſſet quod reponere poſſent noſtri Romani, a quorum praelis praeter Nili Epiſtolas, quarum editionem curat *Allatius*, Eminentiſſimi Cardinalis *Barberini* munificentia, nil eſt, quod ut nunc expectari poſſit. De *Clemente* IX. Pont. Max. credo jure literis ac bonis artibus gratularis; a Principe enim in primis munifico, atque animi tanto faſtigio haud imparis omnia polliceri ſibi poſſunt, qui florent genere aliquo laudis. Sed praeterquam quod ille in noſtris hiſce ſtudiis non ita eſt verſatus, ut ingentem illis apud eum gratiam futuram augurari liceat, vereor utique, ne tamdiu ſuperſtes ſit, quamdiu & e republica eſſet, & nos impenſe optamus. Sed haec Θεῶν ἐν γούνασι κεῖται. Vale, Heinſi nobiliſſime, & me tantum ama, quantum te a me amari tibi perſuadeas velim. Romae VI. Id. Septemb. CIϽIϽCLXVII.

EPISTOLA CCCCLV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

MItto ad te una cum his literis librorum indicem, de quo ſuperioribus ad te ſcripſeram. Eorum acquirendorum ſpem omnem ego in humanitate, ac diligentia tua collocavi: nam eorum complures, nec Bibliopolis noſtris unquam viſi, nedum apud ipſos venales habeantur. Pecuniam, qua ipſis comparandis opus erit, iidem a me curabunt Florentini negociatores, a quibus noſtrae hae tibi reddentur. Utinam bonis libris ita nos hic abundaremus, ut a me vel in hoc ſaltem reponi aliquid contra poſſet pro iis, quae beneficio tuo me conſecuturum ſpero. Caeterum quos ex iis, quos in indice notavi, libros reperire contigerit, apud te ſerves rogo, donec frater meus iſthuc venerit: nam ipſe eos ad nos mittendi negotium ſuſcipiet. Nudius tertius a *Spanhemio*

 noſtro

noſtro literas accepi Bredae datas, quibus poſtridie ſe Heidelbergham verſus iter ſuſcepturum nunciabat, tum vero *Gudium* de itinere Italico iterum cogitare. Nollem de Suecico tuo mentionem injeciſſet: nam id ſane mihi permoleſtum: ſed quando nihil non faciendum Reipublicae cauſa, nil nobis ſupereſt, quam vel hinc fauſtum tibi iter adprecari, teque, ut tibi perſuadeas rogare, te, ubicumque terrarum ſis, impenſe a me amari & coli. Vale igitur, & me viciſſim ama. Roma VII. Kalend. Octobres CIↃIↃCLXVII.

EPISTOLA CCCCLVI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

SUaviſſimas tuarum literarum eas mihi fore, quae ſint longiſſimae, jam alias quidem ad te ſcripſi, nunc vero quid de iis dicam, quas a.d. XV. Octob. exaratas *Dato* noſtro curante diebus ſuperioribus accepi? In iis ſiquidem tuus in me amor paſſim elucet, quo te impulſum ſentio, ut me diligenter adeo de iis, quae iſthic in re literaria aguntur, certiorem faceres, quod quidem & mihi per ſe gratum erat, multo vero gratiſſimum, quod diu eſt, cum quid apud vos viri docti molirentur cognoſcere avebam, quibus meam de Apamenſi Nummo Diſſertationem non diſplicuiſſe ita mihi perſuadeo, ut te potiſſimum ſuffragante eorum favorem, ſi quem meruit, is liber adeptus ſit. Quod tu innuis circa verbum ΝΩΕ, illud ex ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ inverſis vitio ſculptoris literis fieri potuiſſe, ipſe etiam obſervavi, ſi recte meminiſti, ſed quo minus id veriſimile videatur, ea obſtant, quae ad ipſum locum animadverti. Mallem & alia multa monuiſſes, quae a te, acerrimi judicii viro, ibidem corrigi potuiſſe non dubito. Jam enim de ſecunda ejus editione cogitandum mihi eſt, cum ipſam mantiſſae loco, meis ad veteres Inſcriptiones notis addere decreverim, quae notas Lutetiam, ut ibi typis edantur, propediem mittam. Literas meas VII. Kalend. Octob. datas, tibi redditas eſſe gaudeo, id enim ſummopere cupiebam, ut tua ope eos libros, de quibus ad te ſcripſi, conſequi poſſim. Eorum certe nonnulli ejuſmodi ſunt, ut non niſi per occaſionem a viro rei literariae perito, ac in primis diligenti, qualem te eſſe novi, comparari poſſint. Utinam vero & poſteriores noſtras acceperis, quibus Indiculum librorum ad te miſi, quos excerpſi ex Catalogo Bibliothecae cujuſdam, cujus auctio ad Kalend. Nov. apud vos fieri debebat. *Scheffero* eruditiſſimo quid nunc praeſtare poſſim ad opus, quod parat de re Vehicularia veterum, ſane non habeo, ſed omnia ille ſibi in eam rem, quae a me proficiſci poterunt, ut te ſponſore parata eſſe ſciat, vehementer cupio. Cl. *Graevio* multum eſt jam quod debeo, cum, ut ex recentibus *Bigotii* literis audivi, dignum me exiſtimarit, quem Heſiodo ſuo donatum velit. Ejus enim libri exemplum una cum Claudiano tuo Lugdunum miſiſſe, ut ad me perferatur, *Bigotius* idem nunciabat. Homeri Apotheoſin formis excuſam ex marmore Columnenſi, jam diu eſt cum *Bigotto* miſi, qui

qui eam a me *Graevii* nomine poſtulaverat. De Homeri Scholiaſte, quem in Bibliotheca *Salviatorum* latitare ajunt, videbo diligenter; ſed vereor ne quid perficere poſſim, cum difficillime hic pateat ad hujuſmodi Bibliothecas aditus dominorum inſcitia, qui famam omnem Bibliothecis ſuis eo quaerunt, quod ad eas complures acceſſum poſtulent, conſequatur nemo. *Graevium* vero eundem, ut certiorem facias rogo, me *Nardinii* Romam, cujus deſiderio teneri illum ex *Pauli* fratris literis cognovi, ipſi, cum primum per occaſionem licuerit, curaturum. *Bovini* libellus, quem ipſe a me petiiſti, raro admodum venalis hîc reperitur; ſed omnia tentabo, ut deſiderio tuo ſatisfaciam. *Latini Latinii* Epiſtolarum volumen alterum nuperrime in lucem editum, quod tibi gratum fore exiſtimo, *Dato* noſtro mittam, ut ad te perferendum curet. Nili Epiſtolae, de quibus alias ad te ſcripſi, nondum prodierunt. Ejuſdem ſcriptoris opuſcula neſcio quae brevi ſe publici juris facturum pollicetur *Franciſcus Maria Suareſius*, Epiſcopus Vaſionenſis. Pachimeris Hiſtoriarum pars altera propediem ſub praelo erit. *Paulum* fratrem ad vos minime adhuc perveniſſe miror. Plura ille de mea erga te obſervantia, ne quid de amore dicam, nunciabit. Tu iis nihil verius eſſe credito, meque interim impenſe, ut facis, ama. Roma a. d. x. Novemb. CIƆIƆCLXVII. Eram in his ipſis conſignandis, cum alterae a te mihi perlatae ſunt, ex quibus cognovi te & meas illas, de quibus eram ſollicitus, accepiſſe, & te a librorum nonnullis, quos abs te petieram, coemendis immanitate pretii deterritum ſapienter abſtinuiſſe: in quo tibi plurimum etiam debeo: non enim mea intereſt libros, quibus aliquamdiu carere ſine magno etiam incommodo poſſim, tanti emere. Ceteros, quos a te facilius neque iniquo admodum pretio comparari poſſe non diffidis, libenter expectabo. Librorum indiculum, quem poſtulas, raptim a me deſcriptum hîc habes.

EPISTOLA CCCCLVII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

JAM ab ipſo quidem *Pauli* fratris in Bataviam veſtram adventu cognoveram ex ejus literis, quanta tuis in me meritis facta eſſet acceſſio, Heinſi ſuaviſſime, ob eximia beneficia, quibus ipſum ac *Laurentium Magalottum*, virum amiciſſimum, dum iſthic apud vos commorati ſunt, adfatim cumulatos novi. Neque ſane commiſiſſem, ut ſignificationes earum gratiarum tam diu deſiderares, quas tibi ob ſingularem iſtam tuam erga me humanitatem habui jam tum, nunc vero ago quam maximas; niſi quod ſuperioribus literis tuis acceperam de proximo tuo in Sueciam reditu, me in debito erga te officio perſolvendo aliquanto ſegniorem effeciſſet, quod crederem te in longo difficilique itinere conſummando diu, ut erat veriſimile, immorante, mihi vel ſerioribus literis tuum in Sueciam adventum praevertendi ſpatium futurum. Nunc vero quid dicam de ſuaviſſimis literis tuis, quas nudius tertius a *Dato* no-

Digitized by Google

noſtro accepi a. d. XXVII. Febr. datas, quibus ex literis illud tandem ſtatuendum mihi eſſe cognovi nullum plane eſſe officii genus, in quo te a me aequari, nedum ſuperari poſſe confidam, unumque mihi ſupereſſe, ut in te amando obſervandoque nemini concedam. Ergone ad Prudentium ac Poëmata tua, quibus me donatum paulo ante voluiſti, tot optimos raroſque libros accedere oportuit? Ego ſane tibi pro tua hac in me liberalitate nihil eſt quod non debeam; ſed vide ne illa omnem mihi poſthac viam intercludat petendi abs te optimos rariſſimoſque libros, quos te accurante comparandi mihi ſpem feceram. Impudens enim omnino ſim, ſi eos iſto pretio abs te elicere pergam, cum praeſertim vix ullam mihi fore occaſionem ſperare liceat tibi de libris, qui hîc edantur, par referendi. Quamobrem ſi me opera tua uti vis in re, qua nulla magis afficior hoc tempore, munificentiam iſtam tuam in me tantiſper cohibe. Obligabis certe me vehementius, tibique vel hoc ipſo nomine plurimum debebo. Epiſtolam tuam *Franciſco Barberino* Cardinali ſtatim reddidi, eidemque ſpem feci de Prudentii exemplo, quantocius ipſi ſiſtendo. Sereniſſimum namque Etruriae Principem menſe Majo ineunte Florentiae expectari nunciant; quod ubi primum acciderit non dubito, quin libros a te *Moneliae* traditos *Datus* ſtatim ad me mittat. Novit enim quam magno Prudentium ac Poëmata tua legendi deſiderio ardeam. Epiſtolarum Nili exemplum, quod tibi Cardinalis *Barberinus* dono dat, *Dato* eidem miſi, quo tutius ad te peferatur una cum aliis libris, quos ille ſe propediem ad *Elzevirios* miſſurum nunciabat. Eodem quoque faſciculo accipies volumen alterum Epiſtolarum *Latini Latinii*, ac bina Apotheoſeos Homericae exempla, quod a me munuſculum accipias rogo. Erit ſane illud, ſi cum tuis comparetur, tanquam χάλκεα χρυσείων; ſed veniam ſaltem meretur, qui praeſtat quod poterit. *Bovini* libellum, cujus deſiderio teneris, nuſquam adhuc reperire potui. De Roma *Alexandri Donati* rurſum edenda fuit, cum cogitaret Typographus Romanus, qui eam primum edidit; ſed poſt vulgatam *Nardinii* Romam omnem ejus rei cogitationem abjecit. *Martinus la Farina*, Siculus tibi fama ſaltem notus, nuper ex Hiſpania huc rediit, integrumque Orionis Etymologicum ex M. S. Codice Bibliothecae Scorialenſis ſecum attuliſſe narrat, quod ſe publici juris facturum quamprimum pollicetur. Ego vero currentem incitare non deſinam, ut & tibi in eo morem geram. Memini enim Orionis hujus Etymologicum a te olim vehementer deſiderari. Vale, amicorum optime, ac ſuaviſſime & quod nobis praecipue eſt in votis, te ab iſta tua aerumnoſiſſima legatione quantocyus expedi. Romae. Pridie Kalend. April. CIↃIↃCLXVIII.

1 Vitam hujus viri doctiſſimi, cujus ſupra jam ſemel iterumque mentio facta fuit, accurate deſcripſit nuper Cl. *Mongitor*, in Bibliotheca Sicula, part. II. pag. 53. ubi inter ejus libros, recenſet Addictiones ad librum quemdam Graece ſcriptum, ad vocabularii formam digeſtum, qui Romae excudebatur, ſed non abſolutus fuit: quem hoc Orionis Etymologicum fuiſſe ſuſpicari licet. De *Orionibus* vero variis, & *Oro* etiam Alexandrino, quos confundi ſupra jam ſuſpicatus eſt *Falconerius*, Vid. Cl. *Fabric.* Biblioth. Graec. lib. V. cap. 7. pag. 67. & lib. V. cap. 40. tom. X. pag. 42.

EPI-

EPISTOLA CCCCLVIII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NUllum occupatiorem eſſe hominem, quam cui cum praelo res ſit, ipſe experientia, puto, didiciſti: me vero mei libri editio maxime occupavit, tum aliis de cauſis, tum vero praecipue, quod cum is extra aliorum conditionem eſſet, qui apud noſtros hoſce Typographos excudi ſolent, colluctandum mihi fuit cum operarum imperitia, ac non tam in correctionem, quam in ea ipſa, quae Typographi erant, incumbendum. Haec prolixius ad te, ut ſilentium meum diuturnius illud quidem, quam & ego voluiſſem, & obſervantiae erga te meae officio convenire videbatur, in bonam partem accipias, quod ut pro tua humanitate facias te etiam atque etiam rogo. Caeterum ejus libri exemplum ut ad *Elzevirium* perferatur jam *Dato* noſtro miſi. Erit deinde *Elzevirio* curae, ut illud tibi quam primum reddatur. Libros, quos ab eo tuo beneficio accepturus ſum, nondum accepi, alioſque etiam avide exſpecto, quos ille tuo juſſu a *Plumerio* mihi comparaſſe poſtremis literis ſuis nunciabat. Quid novi in re literaria ad te ſcribam, nihil prorſus habeo poſt ea, quae ſuperioribus literis tibi ſignificavi. Illud non praetermittam, quod tibi antiquitatis omnis amantiſſimo ſcitu non erit, opinor, injucundum, repertas nuper in effodiendis ruinis antiquorum, ut videtur Balneorum parietinas graphice depictas, in quibus non ſolum varias Deorum imagines videre eſt, ſed etiam oppidum ad mare ſitum, aedificiis frequens, arcuato ponte, ſeu potius mole in altum procurrente, cui moli gemini arcus, ſtatuae equeſtres, atque alia etiam ejus generis ornamenti loco inſiſtunt. Hujus picturae aetatem, ſi quid mei judicii ſit, non multo ſuperiorem Conſtantini aetate duxerim, idque praecipue conjicio ex inſcriptionibus ad nonnulla ex iis aedeficiis appoſitis, quae ſequioris aevi Barbariem redolent ut illae, *Forus Boarius*, *Forus Olitorius*, *Portex Neptuni*, *Aquae Penſiles*. Id procul dubio eſt, illam Antonini Pii tempora non excedere, nam id conſtat ex alia Inſcriptione, quae ibidem legitur *Bal. Fauſtinae S.* Harum omnium picturarum Iconiſmum eſt jam, ut audio, qui formis excudendum curat, quod ſi verum erit, habebis quam primum, unde deſiderio tuo luculentius ſatisfaciam. Eminentiſſimi Cardinalis *Barberini* Epiſtolam huic faſciculo alligatam ad te mitto. Vale, & ſi me amas, ad me quam frequentius poteris aliquid literarum dato. Roma. XIV. Kalend. Septemb. CIϽIϽCLXVIII.

EPI-

EPISTOLA CCCCLIX.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

ANxius profecto, ut qui maxime, de rebus tuis haerebam, a quo poſt meam ex patria profectionem vere proxime decurſo inſtitutum nil litterarum prorſus accepiſſem, nunc ſcrupulum omnem exemere mihi, quas a. d. XIV. Kalend. Sept. Roma ad me additis Eminentiſſimi Principis *Franciſci Barberini* longe officioſiſſimis litteris, dediſti. Ex quibus ſum edoctus, quod alioquin neſcirem, Prudentii mei exemplaria Romam eſſe perlata. Ut ſpes ſit Poëmatum quoque meorum copiam tibi ſimul eſſe factam. Ceterum quod magnus ille Princeps ſubindicat Clementis exemplar ſibi a me deſtinatum Eminentiſſimo *Roſpiglioſio* munus ceſſiſſe, id quidem laetabundus cognovi; jamque *Elzevirio* in mandatis eſt datum, ut aliud paretur, quod Barberinae bibliothecae addatur, ſi ſit tanti. Monui praeterea rogavique optimum *Capelanum*, ſi occaſio ſic ferat, ut exemplar ſuum Romam curet deferri ad Emin. Principem: ſibi aliud apud *Elzevirium* praeſto eſſe: nam Amſtelaedamo Romam libros mittendi rara, quod ſcis, opportunitas ſe praebet. Picturae illius antiquae ectypon videre impatienter deſidero, utinam vero iſtiuſmodi cimelia ex urbe aeterna ad nos recta deferri poſſent: Nam amicus Florentinus, ut libere dicam quod res eſt, etſi ad omne genus officii a natura factus, & mei perquam ſtudioſus, tamen, ſive morbo frequenter obnoxius, ſive alibi occupatus, aliquanto tardior eſt in curandis voluminibus apud vos recens editis, cum nec *Nardinii* Romam, nec *Spanhemii* de praeſtantia veterum nummorum diſſertationem hactenus acceperim: & hoc quidem hactenus. Recentem ingenii tui foetum longe avidiſſime exſpecto inhioque. Mihi toto hoc menſe cum valetudine adſecta negotium fuit ſatis moleſtum, a quo nunc vix tandem nonnihil reſpiro. Quapropter, quae tua ſingularis eſt benignitas, aequi bonique conſulas, quod paucis nunc tecum ago. Conveniebat me nudius tertius *Johannes Schefferus*, quem res privatae Ubſalia in hanc civitatem evocarant, tradebatque exemplum militiae ſuae navalis, *Elzevirio* mittendum, qui ejus editionem parabit. Ejuſdem commentarium de re vehicularia poſt publici quoque juris iiſdem typis faciendum licet augurari. Rogavit me vir optimus, ut ſe tibi de nota meliore commendarem. Vale, Falconeri nobiliſſime. Exarabam Holmiae a. d. XXIV. Octob. CIϽIϽCLXVIII.

EPI-

EPISTOLA CCCCLX.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

OCcupato mihi, ſi unquam alias, compluribus negotiis redditae ſunt ante integrum ferme menſem literae tuae a. d. XXIV. Octobris datae, gratiſſimae illae quidem, ut tuae mihi omnes eſſe ſolent, ſed quibus lectis non potui, quin adverſus amicum noſtrum Florentinum, ne quid gravius dicam, vehementer non commoverer. Itane vero deſiderare te adhuc *Nardinii* Romam atque *Ezechielis Spanhemii* diſſertationem de praeſtantia & uſu numiſmatum antiquorum, quorum librorum uterque ante quadriennium lucem videt? Quod ſi vel toto orbe divulſi a nobis eſſetis, ut ille Britannos ajebat, tamen debuerant illi tanto temporis ſpatio jam diu ad vos perveniſſe. Atque ego quidem peſſimum noſtrum hoc fatum nimis quantum dolerem, niſi profecto ſcirem tribuendum id potius amici negligentiae aut incogitantiae, quam locorum, quo diſtamus, intervallo. Huic autem incommodo ut ea ratione, quae opportunior viſa fuerit, occurratur, tuum erit curare: nam Romae vix ullum novi Bibliopolam, cui cum Amſtelodamenſibus veſtris commercium intercedat, ſi unum excipias, quo *Petrus Blavius* utitur in libris huc ad amicos mittendis. Hac ſi via deinceps uti me libuerit in iis curandis, quae ad te perferenda erunt, neceſſe erit ut per *Elzevirium* cum *Blavio* agas, ut homini de mittendis ad te quaecumque a me illi tradentur, det in mandatis. Sed vereor, ne hac ipſa via certa ſatis atque expedita commercii noſtri ratio futura ſit; raro enim admodum, ac quantum ego ſcio, vix quot annis homini huic quicquam ad *Blavium* mittendi ſeſe occaſio obtulerit. De his autem tute videris, tum vero ſi quam aliam opportuniorem viam ad librarium hoc commercium mecum inſtituendum habeas, ad me quamprimum ac diligenter ſcribas. Haec ad eam partem, quae praecipua eſt tuarum literarum. Ceterum jucundiſſimum mihi accidit, quod ex eiſdem literis intelligo, tantam eſſe Cl. *Scheſferi* erga me humanitatem, ut de me adeo amanter cogitet inter aſſiduas, graviſſimaſque occupationes, quibus juvandae reipublicae literariae diſtinetur, cui quidem non mediocris acceſſio fiet, ſi ejus de Re Navali Commentarius ſecundis curis auctus iterum prodibit in lucem, ne quid dicam de eruditiſſimo ac ſingulari Syntagmate de Re Vehicularia veterum, cujus tu ſpem facis. Utinam ne illa longa ſit! nam tu ſalivam mihi vehementer moviſti, nec niſi egregia omnia expectanda ab homine eruditiſſimo atque antiquitatis omnis conſultiſſimo. Ei tu ſingularem obſervantiam meam teſtatam quamprimum facere cave praetermittas, cujus quidem qualecumque pignus Inſcriptionum Athleticarum exemplum accipiat meis verbis rogabis, quod jam *Elzevirio* miſi ipſi tradendum. Tibi vero de rebus, quae hic geruntur, unum habeo quod nunciem, acerbiſſimum illum quidem ac literis maxime luctuoſum *Leonis Allatii* obitum, quo

extincto magnum literarum Graeciae columen amiſſum vehementer, opinor, mecum dolebis. Scripta ſua ac MSS. Codd. *Barberino* Cardinali legavit *Allatius*, cujus in Bibliothecae Vaticanae praefectura ſucceſſorem futurum audio *Franciſcum Sluſium*, Canonicum Leodienſem, quem ut noſtratibus omnibus Pontifex anteponeret, adductus eſt diligenti commendatione *Jacobi Ruſpiglioſi* Cardinalis, fratris filii, quocum *Sluſio* magnus fuit uſus, dum ille Apoſtolicae ſedis Nuncium in Belgio ageret. Bibliotheca ſcriptorum Hiſpaniae, quam concinnavit vir eruditus, *Nicolaus Antonius*, qui Eccleſiarum Hiſpanicarum negotiis apud Pontificem procurandis praeeſt, jam ſub praelo eſt, cui prope etiam eſt, ut *Benedictus Millinus* Chriſtinae Reginae a Bibliotheca Anaſtaſium ſuum committat, quem notis Criticis, ac Chronologicis etiam illuſtratum publici juris propediem facturus eſt. Exciderat pene, quod quidem ſcire Cl. *Schefferum* intereſt, allatum huc tandem e Dalmatia Petroniani fragmenti codicem, quem conſtante eruditorum omnium ſuffragio ante trecentos circiter annos ſcriptum fuiſſe conſtat, ut inde validiſſimum telum peti poſſit ad eorum opinionem evertendam, qui id fragmentum ſuppoſititium aſſerere praecipiti judicio conati ſunt. Nemo enim erit, cui perſuadeant ea aetate quemquam fuiſſe, cui Petronii larvam geſtare, atque in auctore ſuppoſititio edendo, qui ea tempeſtate, ut credibile eſt, vix eruditioribus notus fuerit, gloriam quaerere in mentem venire potuerit. Sed de his plura vir doctus, qui *Stati'ei* partes adverſus *Vagenſeilium* & *Valeſium* ſcripto etiam tuendas ſuſcepit. Ectypum picturae antiquae, cum primum per occaſionem licebit, ad te mittam. Tu vero meam in reſcribendo tibi negligentiam aequi bonique conſule, & me, ut facis, benevolentia tua complectere. Romae Kalend. Februar. CIↃIↃCLXIX.

EPISTOLA CCCCLXI.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

EX quo in ultimos hoſce terrarum tractus non ita nuper emigravi denuo vix intermiſſum mihi cum valetudine dubia negotium fuit. Sub exitu tamen anni proxime decurſi adeo incruduit morbus, ut ab illo tempore aut lecto, aut cubiculo haeſerim adfixus, pedem certe domo in publicum non extulerim. Confirmavi quidem jam inſtauravique vires utcunque, ſic tamen ut caelo horrido ac prorſus hiberno exponi non auſim, muſeo incluſus & lentae febriculae adhuc obnoxius. Felices vos, & meliore fato prognatos, quibus aeſtivum tempus jam adfulget, dum nos nivem inter ac gelu menſe quinto luctamur multa cum coeli inclementia: Nam ne quid erres, Falconeri nobiliſſime, aquis omnibus circa civitatem hanc glacie etiamnunc adſtrictis, mare navibus interclusum imperviumque eſt omnino, ſic ut Januario menſe non magis. Verum omiſſis hiſce tam ingratis, amicum communem nobis Florentinum

num

Digitized by Google

num illum horteris & impellas rogo obſecroque, ut mei aliquando meminiſſe dignetur. Annus jam eſt, & quod excurrit temporis, quando ſignificabat, ſeſe copiam librorum ſatis luculentam habere paratam, cum iis navibus mittendam ad nos, quae tunc in ſtatione portus proximi ventos opperiebatur commodos. Poſtea nuntiavit exſpectaſſe ſeſe neſcio quid faſciculi Româ, quod tu libris mittendis addi voluiſſes. Id quia non comparuiſſet in tempore, elapſam fuiſſe e manibus opportunitatem, quam juſſiſſet ſperare. At mihi compertum eſt, ex illo navem non unam e numero bellicarum noſtratium, patriae repetendae accinctam, in portu Etruſco haeſiſſe: quas occaſiones cum amicus noſter negligat, atque elabi alias ex aliis patiatur, facile colligo, aut cum morbo illi eſſe negotium, aut alio cogitationem converſam. Solebat enim ſedulitatem omnibus numeris abſolutam & longe exactiſſimam prae ſe ferre. Urgebo & ego ceſſantem, ubi ex hoc languore diuturno emergam, quod ut ſpero ſub hirundinum adventum fiet. Rumor eſt in Belgio atque etiam hîc terrarum Sereniſſimam Suecorum reginam iter denuo in Germaniam meditari, ad res privatas componendas, quas in hoc regno praeter ſuam opinionem non ſatis compoſitas reliquit. Si res ſic ſeſe habet, quod tu certius poteris reſcire, vide quaeſo, an commodis meis gratificandi opportunitas apud illam tibi detur. Sin ipſam illam venerari coram non ſoles, aut ſoles infrequentior, te commendante fortaſſis ex domeſticis ejus nonnemo cauſam meam ſuſcipiet agendam. Cum ex me cognoviſſet aliquando de Marone recenſendo conſilium agitari, curae ſibi fore promiſit, ut quicquid codicum divini Poëtae paullo vetuſtiorum in ſcriniis bibliothecae ſuae poſſidet reconditum, uſui meo ſubminiſtraretur id omne. Proxime cum Roma ad nos excurrebat, promiſſi hujus fuiſſe oblita mihi viſa eſt, nec ego ejus admonere illam potui, quod viae jam ſe commiſiſſet, priuſquam de profectionis conſilio certi ad nos nuntii eſſent perlati. Vide ergo, ſi qua ratione effectum dari poſſit, ut ſtudiis meis hîc conſulat, excurſura in ſeptentrionem. Nam niſi ſarcinis ejus codices addantur, negotium ſit prorſus arduum, & de quo promovendo nolim cogitari, ne importunus, ut qui maxime, atque odioſus arguar. Pollicitus eram praeterea magnae Principi, curae mihi fore, ut Stephanus Byzantius cum annotatis Holſtenianis in Belgio noſtro Typographum inveniret, qui jam inventus eſt, ſi exemplar voluminus ipſum, aut ejus apographum mittetur. Videmur autem periculi omnis, quod in via ſubeundum erit, aleam eo minus formidare, quod Em. *Barberinus* annotata haec Holſteniana in ſuos uſus deſcribenda jam curarit, quantum ex fama colligo. Ut ſi alterum pereat in itinere exemplar, in altero tamen lucubrationes Holſtenianae ſalvae ſint futurae. Sed haec tanti non ſunt, ut meae in ſpem gratiae diſcrimen ſubeas repulſae, ſi rem ancipitem ejuſque eventum cum difficultate conjunctum fore deprehendas. *Allatii* fatum deploro. De ſucceſſore ejus gratulor: eſt enim mihi jam perſpectus vir ille, ut egregium in modum litteratura inſtructus, praeſertim Graeca, ita comitatis laude apud nos clarus. *Scheffero* gratiſſimum fuit de Dalmatico Petronii fragmento rem cognoſſe; uti ex ipſius viri optimi lit-

litteris manifeſtum tibi fiet. *Petrus Blavius* eſt mihi in amicorum numero, utiturque eo familiariter ſic ſatis *Elzevirius*, ut illi tuto videatur poſſe committi, quicquid ad me voles: niſi tu opinaris tutiorem fore viam Gallicanam ac *Bigotii*, aut quia is Lutetiam rarus emigrat ex Neuſtria ſua, amici cujuſcumque Pariſii operam. Spanhemianum commentarium de praeſtantia veterum nummorum typis Elzevirianis jam majori ex parte deſcriptum eſſe nuntiant ex Belgio amici, ac militiae navali Schefferianae manum a typographo propediem fore admovendum. Prodituras mox etiam in publicum Gronovianas ad Plinii Hiſtoriam Naturalem caſtigationes, opuſculum non magnae molis. Tacitum ejuſdem *Gronovii* ac *Graevii* Suetonium lentius procedere. Eſſe tamen in recognoſcendo Cicerone occupatum *Graevium* ipſum: editionis auſpicium ab epiſtolis familiaribus fore inchoandum, *Gronovii* filium in Polybio Macrobioque luci parandis verſari. Prodiiſſe *Voſſii* patris de Idololatria Gentium commentarios auctiores. Anaſtaſii vitas Pontificum Romanorum a Cl. *Millino* nobis exſpectandas eſſe gaudeo. Ejus ſcriptoris pervetuſtum exemplar, alterumque in charta exaratum in Bibliotheca Leidenſi vidiſſe me recordor. Utrumque *Damaſii* nomen, ſi probe recordor, praeferebat. Curam Bibliothecae illius nunc habet *Gronovius*. Percurrebam Silvas Statianas nuper, ad quas jam olim complura obſervavi, ſunt enim mendoſiſſimae etiamnum. Codices vetuſtos ejus Poëmatis nullos omnino in Bibliothecis inveniri opinor, notae recentioris nonnullos, etſi rariores & illos, ſcio hîc illic exſtare. Vaticanos quinque cum vulgatis libris in meos uſus *Langermannus* commiſerat ante annos hoſce xv. Sed ſchedae illae naufragio nobis paullo poſt periere. Cum Vaticanum alia de cauſa adieris, rogo, codices illos, & ſi qui alii poſtea acceſſere, inſpicias, conſulaſque ſuper locis hîc a me annotatis. Lituris, quae ob aſſiduas amicorum interpellationes ſat multae irrepſere, benigniter rogo ignoſcas. Viro perilluſtri *Carolo Antonio Puteano*, ſi adhuc in vivis eſt, ejuſque genero *Nicolao Rondininio* plurimam ſalutem dico. etiam *Franciſco Sluſio*, ſi jam in Urbem advenit. Quid *Pollinus* & *Favoritus* nunc agunt? Quid Etymologico Orionis fit, quid inſcriptionibus antiquis, quas *Moronus* tanto tempore promittit? Quid *Athleticis* tuis? nam eas ardeo videre. Jam rediiſſem in patriam, ſi per valetudinem licuiſſet, cui hoc nomine vehementer iraſcor. Ad Reginam ipſe propediem litteras dabo, ſed metuo ne ſerus. Vale, Falconeri Illuſtriſſime, & tuis annumerare me perge. Holmia Suecorum a. d. XXIV. April. Greg. CIϽIϽCLXIX.

Codicem habeo Silvarum Statianarum ex editione Parmenſi, ante annos fere ducentos juris publici factum, quo interpretum nemo hactenus eſt uſus, ejuſque ad marginem vir eruditus nonnemo Italus (nam Florentiae codicem redemi, ſi probe recordor) illorum temporum diſcrepantes ſcripturas ex libro veteri adnotaram: multa illic caſtigatius, quam in exemplaribus vulgatis leguntur. Equo Domitiani verſ. 18. *Exhauſtis martem non amplius armis Biſtonius portat ſonipes.* Parmenſis *non altius*. Unde ſuſpicatus ſum ſcribere oportere, *Exutis martem non altius Armis B. p. ſ.* Ut procedat comparatio: nam & ipſe Domitiani Coloſſus inermis: niſi quod Gladio cinctus. *Exutis armis*,

mis,

Digitized by Google

mis, quia Mars Gradivus, ſeu pedeſter, totus a capite ad calcem armatus, quomodo in antiquis nummis exhibetur. verſ. 23. *adſertae munere prolis) adſcitae* Gronovius vere, ut opinor. verſ. 30. *Te ſigna ferente, Et minor in leges iret Gener & Cato caſtris)* τὸ *caſtris* prorſus inconcinnum eſt. Pater meus, *in leges iret gener & Cato noſtras*, hoc eſt ſub leges Caeſarianas iſſet, quibus nos paremus. Sic hoc ipſo libro Silva IV. Soteriis pro Rutilio Gallico verſ. 28.

ſeu plana ſolutis
Qua ſtruis orſa modis, ſeu qua tibi dulcis in artem
Frangitur, & noſtras ſentit facundia leges.

Sic editio Parmenſis probe. Pro *qua*, *qua*, vulgati *cum*, *cum*. *Noſtras leges* Poëticas vocat. Silv. I. 67. *Septem per culmina montes It fragor, & magnae fingit vaga murmura Romae.)* τὸ *fingit* parum arridet, putabam, *vincit*. Sed nec *montes* ſatisfaciunt. Nam Romae & quidem in foro erectum fuiſſe coloſſum jam deſignavit. Putabam *molis it fragor*. Sic initio carminis, *ſuper impoſito moles geminata coloſſo*. verſ. 98. 99. *Quem tradere es auſus Pellaeo, Lyſippe, duci. Mox Caeſaris ora Aurata Cervice tulit*, verſus ſuſpecti, quia in fidem hiſtoricam peccant. Videndum an in libris ſcriptis exſtent. Silv. II. Epithalamio Stellae verſ. 9. *Alternum factura pedem)* alii aliter, ego, *tractura*. verſ. 21. *Et olenti ſpargere thymbra*. MS. *nimbo*. quod placet, ſi ab aliis codicibus confirmatur. verſ. 32. *promiſſaque numine dextro Vota paves. permiſſaque* videtur ſcribendum. verſ 41. *Hanc propter tutum: votum* corrigebam. Gronovius *juſtum*, Parmenſis editio, *licuit*. forte *hanc propter libeat*. verſ. 47. *attulit hic mecum*. τὸ *mecum* videtur corruptum. verſ. 80. *& inermi ſtrinximus arcu*. Parmenſis, *inerti*, quod multo rectius. verſ. 91. *Supereſſe per aeſtus)* Parm. *duraſſe* & hoc concinnius. verſ. 100. *Hic juvenum lapſus, ſuaque haud heſterna revolvit Vulnera*. Parmenſis *ſuaque aut externa*. forte, *hinc juveni plauſus: ſuaque aut externa r. v.* verſ. 122. *Queritur jam Seras avaros Auguſtum.)* videtur a manu Statii eſſe, *querimur jam Seras avaros Auguſtum ſpoliare nemus*. verſ. 131. *Erraret Daphne ſecura: in litore Naxi)* ſic diſtinguendum cum Parmenſi. Male Voſſius in Grammatica; *ſi curvo in litore* ex Senenſi codice. verſ. 155. *Perſpicui vivunt in marmore fontes)* forte, *in murmura*. verſ. 189. *Raptor erat) Raptorem* cum Parmenſi & Gronovio. verſ. 203. *Prendiſti portus, tumidae ſic transfuga Piſae*, locus mendoſus. Cur enim *tumida Piſa?* Gronovius hîc ſe multum jam torſit. Forte, *prendiſti portum: udae ſic transfuga Piſae*. vel *portus*, ſi hiatus iſte in carmine te offendit, cujus generis tamen verſus plurimi in Marone, Horatio, Juvenale, aliiſque occurrunt; etiam apud noſtrum. ſic pag. ultima Silvarum, *Uberibus tibi parve dedi: heu munera noſtra Ridebas. Uda Piſa* propter Alpheum & Arethuſam. Theb. III. 479. *Branchus, & undoſae qui ruſticus accola Piſae*. ultimam ſyllabam in *portum* male geminarat librarius. Vide ſodes codices Vaticanos. verſ. 240. *Dat Juno verenda Vincula & inſigni geminat Concordia taeda)* quid eſt *geminare vincula taeda?* aut fallor aut corrigendum, *inſigni geminat concordia nodo*. *Nodus* pro vinculo: ſic *nodus amicitiae*, & talia complura. *Nodus Acidalius* pro ceſto ſive cingulo

Veneris apud Martialem. verſ. 251. *Extremo fraudatis opus*) *Opes* fortaſſe. Silv. III. Tiburtino verſ. 16. *Arte manus conceſſa locis.* Parmens. *antiqua locis:* ſi ſcriptura ab aliis etiam codicibus adſtruitur, putem, *arte manus quaeſita.* Gronovius, *adjecta.* Sed taedet in his minutiis haerere. Silv. IV. Soteriis. verſ. 60. locus valde corruptus.

Hinc alti gaudens datur aggredienda facultas

huc Parmenſis. Liber MS. *Hinc arti gaudens.* verſ. 76. *Hunc Galatia vigens auſa eſt inceſſere bello, Hinc quoque perque novem timuit Pamphilia meſſes*) haec ſunt corruptiſſima. Parm. *Hunc Galathea ingens.* Deinde, *me quoque perque novem tenuit Galatia* tertia producta ſuſpectum eſt. etiam *vigens.* forte *hunc Galatae, atque ingens a. e. c. bella Maeſia,* (vel *Myſia*) *perque novem tenuit P. m. tenuit,* ut apud Lucan. de Caeſare, *Bellantem geminis tenuit te Gallia luſtris. Ingens Maeſia* ut apud Claudian. *cum Geticis ingens premeretur Moeſia plauſtris.* paullo ante ſcribendum quoque, *ferrumque recingi.* Lib. II. Epiced. in Glauciam verſ. 84. *jura animis ſociare datur.* Parmenſis *ſanare,* puto, *ſancire,* Sic lib. I. Silv. III. 92. *Fronte gravis ſanuſque decor.* forte, *ſanctuſque.* nam *ſanuſque* ſuſpectum eſt, cujus loco Parmens. *ſociuſque* Eodem Tiburtino verſ. 89. lego. *Daunia nimboſa revocabunt litora bruma,* non *avia.* nam quemadmodum aeſtate Tibur & loca jam ante deſignata Romani veteres petebant, *& quodcumque jacet ſub urbe frigus,* ut cum Martiali loquar, ita ſub hibernam tempeſtatem, villas in Calabria Apuliaque ad mare poſitas, *ver ubi longum tepidaeque brumae,* cauſas reddente Horatio. Sed haec fuſius in Adverſariis ſum proſecutus. Etiam pecus ex Sabinis, Lucanis, aliiſque Italiae partibus hyemem in Daunios tractus eaſdem ob cauſas compellebant. Si *vi avia* tuemur, non liquebit, in qua parte Italiae Vopiſcus hibernaverit, mox etiam ibidem ſcribendum, *Hic premitur facunda quies. Docta otia* paullo poſt habebimus. Deinde ibidem verſ. 95. *Pliadumque nivoſum ſidus & Oleniis dignum petiiſſe ſub aſtris.* Parm. *placiaumque nivoſum.* Puto *Hyadumque n. ſ. & Olenii dignum petiiſſe ſub aſtri.* Sub ſidus Hyadum & Olenii aſtri ſive haedi Olenii; *Pliadum* ferri non poteſt, cum peccet in legem metricam. verſ. 103. denuo ſcribendum cenſeo: *Vibres* pro *turbes, Liventem Satyram nigra rubigine vibres.* quomodo apud Catullum *truces vibrare jambos.* verſ. 109. eodem Tiburtino, *ſic omni detectus pectora nube.* Scribe meo periculo, *deterſus.* Horatus, *Notus obſcuro coelo nubila deterget.* Sic & alii ſcriptores paſſim. Noſter Silvarum II. Epiced. Glauciae verſ. 193 *Te videt & ſimiles tergentem pectore curas,* ita Parmenſis. Quod & *Gronovius* in uno alteroque codice videtur invenire. Unde is conjectabat, *repetentem pectore curas.* fruſtra, ſi quid video. vulgo *volventem.* Sed *tergentem* pro *detergentem,* ſolantem, ſolatia curis & dolori quaerentem. Haec quoque diligenter & multis ſumus complexi in adverſariis. Lib. II. Silv. II. Surrentino verſ. 150. *non frontem vertere minae.* Parmenſis *viſere.* MSS. *traxere.* latet aliquid. proximo verſu malim, *rugarum ignara voluptas,* quam *curarum.* Silv. VI. Epicedio Picti verſ. 48. *Nam pudor inde novae mentis*) An, *pudor ingenuae mentis.* Ut Epicedio

Digitized by Google

cedio Glauc. *ingenuoſque ſuper crines*, verſ. 44. Parmens. *Unde notae mentis.* Paullo poſt verſ 54. *Dignus & Haemonium Pyladem praecedere fama.* locus manifeſte corruptus, nam Phoceus fuit Pylades, non Theſſalus. MS Cod. cujus deſcrepantes ſcripturae in Parmenſi apparent editione, *Haemonium juvenem*; Forte, *Haemoniam Pelidae accidere fama*, vel, *Haemoniam Pyladaeque accedere fama Cecropiamque fidem.* ut tria exempla ſingularis amicitiae conjungat, Achillem, Pyladem, Theſea. Paullo ante, *Carmina quae donaſſe queant.* Parmenſis, *Carmine quo potaſſe queam*, pro *dotaſſe.* Sed non ſatis haec cohaerent, & jam nimius ſum. Lib. III. Silv. II. Propempt. Metii verſ. 30. *Sunt quibus exploret rupes gravis arte molorchus.* Parmens. *explores pnos gravis.* Sed τὸ *Molorchus* omnium ingenia hactenus exercuit, & eſt mendoſum profecto. Sub finem Silvarum pagina poſtrema ſunt perquam mendoſa omnia. verſ. 80. videtur legendum, *primo genitum quem protinus ortu Implicui fixique mihi.* Plin. lib. VII. Ep. 12. *Caleſtrium Tironem familiariſſime diligo, & privatis mihi & publicis neceſſitudinibus implicitum.* Sed & illa corrupta ſunt, *queſtuſque & vulnera caeca reſolvam.* pro *exercere genas*, forte *extergere genas.* ut *genas natantes* pro lacrimis poſuerit. Deinde non cohaerent illa, *luduſque tenello Riſus.* forte, *multuſque tenello Riſus, & e noſtro veniebant gaudia vultu.* ridenti Statio puer ſuevit arridere. Habes plura quam velles. Si non grave eſt conſulere Vaticanos Codices ſuper hiſce locis, facile tibi erit arbitratu, ſi quis inter illos ſit notae haud contemnendae, & qui mereatur excuti ad alia complura loca, de quibus tecum agam, ubi id ex uſu meo fore judicabis. Hac properantiſſime in hancce ſchedam conjiciebam, cum primo paucis tecum agere mihi eſſet propoſitum: crevit ſub manu, ut vides, locorum, de quibus conſultum te volebam, numerus. Vale iterum iterumque, Falconeri nobiliſſime.

EPISTOLA CCCCLXII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

APrili menſe, ſi recte calculum pono, compellabam, aut interpellabam potius non paucis, vir Perilluſtris, exhibito negotio de inſpiciendis Silvarum Papinianarum Vaticanis codicibus. Fugiebat tum me locus iſte libri IV. ad Marcellum verſ. 87.

jam Sidonios emenſa labores
Thebais optato collegit carbaſa portu;
Votiferaque meas ſuſpendit ab arbore vittas.

Ita caſtigavit ex Senenſi codice, quo uſum eſſe ſcimus *Scaligerum*, *Gevartius*. Sed cum alia exemplaria ſcripta editaque a me conſulta vulgatum, *pomiferaque ab arbore*, mordicus arripiant, habeamque compertum, membranas iſtas

Se-

Senenſes locis compluribus a mala manu fuiſſe interpolatas, vix aſſentior *Gevartio*, niſi per te doctus *Pomiferaque* a Vaticanis etiam in *Votifera* mutari. Deſignat nimirum Papinius in Albano ſuo ſupremam manum Thebaidi fuiſſe impoſitam. Alba autem non minus quam Tibur arboribus pomiferis celebrata. Unde illud Silii Italici lib. VIII.

interiorque per udos
Alba ſedet campos, pomiſque rependit ariſtas.

Pluribus haec alibi illuſtramus. Unde fit, puto, manifeſtum non eſſe adeo ineptam & hactenus receptam in Statio ſcripturam, ac *Gevartio* videtur: nam *votiferam* fuiſſe arborem, de qua agit, vel hinc liquet, quod in ea vittas Papinius poſt detextam feliciter Thebaidos telam, ſuſpenderit. Sed ut miſſa haec faciamus: habui a *Capelano* proximis diebus epiſtolium, quo is teſtatur Prudentii exemplar Eminentiſſimo *Barberino* deſtinatum ſibi ab *Elzevirio* traditum, ſuaque opera jam Romam miſſum eſſe, per popularem neſcio quem, qui id ipſum ſe in manus magno Cardinali traditurum ſit pollicitus. Fac, quaeſo, cum occaſio dabitur, Princeps optime de me meritus ex me cognoſcat mandata ſua curae mihi fuiſſe. Proxime ſignificabam cum morbo diuturno pertinax negotium mihi hiberna vernaque tempeſtate fuiſſe. Ex qua Charybdi etſi necdum penitus emerſi, jubeor tamen Sarmatas, ſive Moſchos, adire publico nomine. Sed unde pes amovendus ſit ante hiemem. Si quid litterarum a te mihi illic reddetur, taedium ſolitudinis majore ex parte profligatum agnoſcam. De re litteraria quod addam nihil nunc quidem habeo in promtu. De *Graevio* Ciceronis novam editionem moliente verba, ni fallor, faciebam proxime, deque *Gronovio* Tacitum nobis parante. Scribit ille nuntiatque annotata in Plinii Hiſtoriam naturalem ſua jam lucem ſpectare, tum quae in Plinii junioris Epiſtolas obſervarit, una cum curis in Plauti comoedias ſecundis. *Thevenotum* Leidae Geographiam Arabicam praelo typographico commiſiſſe. Si in Virgilium editionis Aldinae ab *Andrea Naugerio* caſtigatum incides quandoque venalem, & in Valerium Flaccum *Baptiſtae Pii* Bononienſis commentariis illuſtratum, eos codices ut mihi vindices enixe peto. Haec in tranſcurſu & opera plane tumultuaria, cum litterarum nonnihil forte parandum eſſet Florentiam. Si Reginae perſuaderi poteſt, ut Stephanum Byzantium *Holſtenii* trans Alpes in Batavia noſtra curet edendum, operam eam ſuſcipiet libentiſſimus, ut mihi jam eſt teſtatus, *Daniel Elzevirius*. Vale, Falconeri optime, & ignoſce nimiae feſtinationi. Dabantur Holmiae Suecorum a. d. XIX. Junii Gregor. CIↃIↃCLXIX.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCLXIII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

SErius equidem, quam pro inſtituto meo, reſcribo literis tuis a. d. XXIV. Aprilis datis, quas menſe proxime ineunte acceperam, verum eam tarditatis meae excuſationem affero, quam quin tibi legitimam probaturus ſim, nullus plane dubito, ipſam ſcilicet ea negotia, de quibus ad me ſcripſeras, procurandi difficultatem, cujus explicandae ratio cum in aliorum potius arbitrio ac commodis, quam in opera aut diligentia mea ſita eſſet, nihil magis quam opportunitates temporis poſtulabat, quibus dum captandis haereo, utinamne illud immerito mihi acciderit, ut me ceſſatorem ac tantum non Florentino amico negligentiorem apud te exiſtimaveris. Illa vero longae hujuſce morae potiſſima fuit cauſa, quod aeſtivis feriis jam coeptis nullus mihi ad Vaticanam Bibliothecam patebat aditus, ut reliquo anni tempore; quamobrem expectanda mihi fuere Cuſtodis commoda, qui ejus mihi copiam faceret. Ceterum Silvarum Statii Codices non quinque, ut ipſe *Langermanno* auctore affirmas, ſed quatuor tantum in ea extant, aut quintum certe reperire non licuit. Ex iis Codicibus variantes lectiones ad eos locos, quos in ſcheda adnotaſti, hîc habes cum ipſa ſcheda. Qui numeris 3283. & 3871. notati ſunt quadringentorum circiter annorum antiquitatem praeferunt: 3595. aevi paulo recentioris eſt, ſed ſcholiis perpetuis minioque ſcriptis illuſtratus. Quartus, qui numero 3282. recenti ſcriptura ex antiquiorum uno videtur deſcriptus, ac multis in locis ad exemplum melioris codicis emendatus. Ex hoc ſpecimine Variarum lectionum, quid praeſidii ſperandum tibi ſit a Vaticanis Codicibus ad editionem Statii, quam meditaris, facile intelliges; mihi illi non aliis correctiores viſi ſunt. Sed de his tute videris. *Chriſtinae* Reginae repertum a te eſſe Typographum, qui Stephani Byzantii editionem aggrediatur, tuis verbis nunciavi, quo nuncio mirifice illa delectari viſa eſt, ſtatimque juſſit ad te ſcribere, ſe autumno proximo familiarium quempiam de rebus ſuis in Hollandiam miſſuram, ea occaſione *Holſtenii* Notas ad Stephanum, tum vero etiam Virgilii Codices e Bibliotheca ſua, quorum ipſe deſiderio teneris, curaturam, ut ad te perferrentur. Prudentius ac Poëmata tua, quae anno ſuperiore per *Monelium* Principis Etruſci medicum ad me miſeras, jam olim ad me allata ſunt, quod ego ſane iis tibi literis ſignificavi, quibus Cardinalis *Barberini* epiſtola erat alligata. Exemplum aliud Prudentii, quod miſſurus erat *Bigotius*, nondum accepi, verum illud propediem expecto, nam ſic ſperare me jubet recentibus literis ſuis *Bigotius* idem: libros ab *Elzevirio* miſſos, quorum bonam partem liberalitati tuae debeo, jam diu eſt cum poſſideo, quod & me tibi ſcripſiſſe arbitror. Unam Philoſtorgii Hiſtoriam adhuc deſidero, quam, ut videtur, tu mihi ex auctione illa Amſtelodamenſi comparaſti. Sed forte

Digitized by Google

aut ipſe fallor, aut liber alicubi in fratris mei ſarcinis latitat. Tu de hoc me certiorem facias velim, ſitne vere is liber a te mihi comparatus, & *Elzevirione* an fratri traditus. Amicus Florentinus, quem officii ſui admonueram, poſtremis literis ad me ſcribit, libros, quorum ipſe curandorum onus ſuſceperat, jam ante menſes aliquot oneraria navi Amſtelodamum ad *Elzevirium* miſſos, ſibi vero neque de libris neque de navis illius adventu ab *Elzevirio* quicquam nunciari, quod te ex *Dati* ipſius literis cognoviſſe non dubito. *Carolus Antonius Puteanus*, *Nicolaus Rondininius*, *Alexander Pollinus*, *Auguſtinus Favoritus*, quibus tuis verbis ſalutem dixi, ſalvere te jubent etiam atque etiam, virtutiſque tuae memoriam amice colunt. *Franciſcus Sluſius*, quod jam, ut opinor, ad te allatum eſt, Vaticanae Bibliothecae praefecturam recuſavit, valetudinis excuſatione uſus, neque alius adhuc, quod ſciam, ei muneri deſtinatus. A *Morono* veterum Inſcriptionum editionem aut aliud quidvis fruſtra expectas. *Mellini* Anaſtaſius nondum praelum ſubiit. Prodiit tamen ejuſdem Diſſertatio breviſſima de Anno nativitatis & Paſſionis Chriſti, quam ille Anaſtaſio Prodromi loco eſſe voluit, ac veluti baſim Chronologiae, quam ipſe ad eum Auctorem concinnavit. Georgii Pachimeris Hiſtoriarum libri ſex, qui ſupererant, jam lucem vident *Poſſini* opera, & *Barberini* Cardinalis munificentia. Cl. *Scheffero*, ad quem litteras huic faſciculo alligatas mitto, ut obſervantiam meam teſtatam facias vehementer a te peto. Vale. Roma Non. Jul. CIϽIϽCLXIX. De Etymologico Orionis, quod ſcribenti ex animo exciderat, nil habeo quod nunciem. Id certe ſcio, qui Romae de eo edendo ſaltem cogitet, eſſe neminem.

EPISTOLA CCCCLXIV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

CUM ante tres ferme menſes Florentiam veniſſem, ut *Paulo* fratri praeſto eſſem, quem a diuturno itinere redeuntem, poſt Europam prope univerſam, in comitatu Sereniſſimi Etruriae Principis, peragratam, gravis ac pene exitialis morbus exceperat, redditae mihi ſunt a *Dato* noſtro literae tuae, quas a. d. XVI. Sept. Narvae Ingrorum ad me dederas, quibus literis de ſuſcepta a te ad Moſchos legatione certior ſum factus, quam ſane tibi feliciter, fauſteque evenire opto, atque auguror. Sed, ut verum fatear, tua iſta profectio in longinquas adeo ac barbaras regiones non mediocri me affecit ſollicitudine, quo fit ut nuncios de te tuaque valetudine avide, ſi alias umquam, expectem. Ad illas vero tuas reſcribere adhuc diſtuli, cum quod quicquid literarum ad te darem, ad te non niſi in reditu Hamburgi, aut in iſtis locis uſpiam perventurum eſſe crederem; tum vero etiam quod ad eorum pleraque, quibus reſponſum oportebat, ut tum quid reſcriberem non habebam, quod ſane nunc Romae plenius faciam. Prius vero quam ad alia veniam, peto abs te, ut quod ami-

Digitized by Google

amicitia noſtra maxime poſtulari videtur, *Ἀγροικίαν* iſtam tuam plane abjicias, qua adductus moleſtam mihi provinciam fuiſſe ſuſpicaris Vaticanos Codices ſuper nonnullis Sylvarum Statianarum locis conſulendi. Ego vero contra affirmo, nihil ſuavius mihi accidere poſſe, quam ut opera mea, ubicunque opus fuerit, utaris familiariſſime, ut ego quidem tecum facio; quod niſi tu quoque feceris, edico tibi, mihi nunquam perſuaſum fore me a te tantum amari, quantum me exiſtimare velle pro certo habeo; interea voluntatis hujuſce meae pignus accipe, quod a te ſine ullo pudore aut verecundia peto, ut ante tuum in patriam reditum, libros nonnullos rariores, qui Hamburgi, Altorfii, aliiſque iſtarum regionum locis excuſi ſunt, qui quidem apud Bibliopolas veſtrates difficile reperiri poſſint, diligenter mihi compares. Eorum indicem ad te non mitto, quod titulos plerorumque ignoro; unumque te ſcire ſatis ſit, me praeter Cenſorinum de die Natali, *Reineſii* epiſtolas & varias lectiones, vix libros ullos in iſto terrarum tractu editos poſſidere, quamobrem id tibi curandum eſt, ut libros omnes rariores, qui ad Hiſtoriam & Philologiam pertinent, quorumque pars major hoc aut ſuperiori ſeculo in lucem prodiit, ſedulo conquiras, eoſque minime praetermittas, qui ad veteris Germaniae partes illuſtrandas faciunt, illoſque praeſertim, ſi qui ſunt, qui Collectiones rariorum ſcriptorum continent medii aut recentioris aevi. Ut autem urbanitatem hac in re meam magis perſpectam habeas, ſcito me ducentos aut trecentos amplius florenos in hujuſmodi libros libenter impenſurum. Pecunia, qua ad id opus erit, ut tibi Hamburgi curet Mercatorum Italorum aliquis, qui Amſtelodami negotiantur, ſi fieri poteſt, efficiam, quod ſi id minime ſucceſſerit, erit Amſtelodami *Franciſcus Ferronius*; quem opinor noſti, qui argentum, quodcumque tibi a me eo nomine debebitur, ſtatim ſolvet. Quod ſi forte alicubi incideris in Epiphanii opera editionis Petavianae, aut Antiquarum lectionum *Caniſii* Tomum quintum & quarti partem ſecundam, Collectioneſque praeterea ſcriptorum Germanicorum *Urſtiſii*, & *Lindenbrogii*, monitum te volo eos libros a me ſummopere deſiderari. De Stephani editione Reginae iterum autem vellere non dubitavi, quod tuae & *Elzevirii* recentes literae a me poſtulare videbantur, injecique etiam mentionem *Theodorii Ryckii*, cui in Hollandiam brevi redituro Cod. MSS. tuto credi poſſet; ſed quantum conjicio Regina ejus conſilii, quod te auctore ſuſcepiſſe videbatur, exequendi ſaltem ut nunc haud magnam ſpem facit: nil enim aliud, ad ea, quae dixeram, reſpondit, niſi MSS. illum Cod. haud hujuſmodi eſſe, ut cujuſvis fidei facile committi poſſit, ſeque ea de re amplius deliberaturam. Prudentius tuus, quem a meo ſtatim reditu *Ryckius* mihi tradiderat, *Barberino* Cardinali, vel Pontificiis comitiis occupatiſſimo, fuit gratiſſimus, ejuſdemque lectionem ſibi magnae voluptati eſſe mihi nudius tertius Cardinalis ipſe affirmavit, a quo alterum Pachymeris Hiſtoriae volumen, quod nuper in lucem prodiit, jamdiu ſum nactus, mihique curae erit, ut per *Ryckium* aut aliqua alia via ad te, cum primum licebit, perferatur una cum *Allatii* Apibus Urbanis, quem librum olim a te deſiderari novi. Philoſtorgium in ſarcinis *Pauli* fratris repertum tandem accepi.

De re hîc literaria vix quicquam eſt, quod nunciem, niſi prodiiſſe ante paucos Typis Barberinis *Theodori Epiſcopi* Ancyrani expoſitionem Symboli Nicaeni; *Luca Holſtenio* interprete, qui paucarum paginarum libellus eſt; Bibliothecamque Scriptorum Hiſpaniae jam ad finem properare. *Mager* ille, cujus opera editum eſt utrumque Epiſtolarum *Latinii* volumen, ejuſdem Auctoris emendationes & animadverſiones in diverſos ſcriptores ex Codd. Bibliothecae Viterbienſis brevi ſe publici juris facturum pollicetur, idemque de Anaſtaſio ſuo ſperare jubet *Benedictus Mellinus*, qui Bibliothecae *Chriſtinae* Reginae praefectus eſt; ſed vereor ne ea, quam cum *Franciſco Levera*, Reginae ejuſdem Aſtronomo, nuper ſuſcepit controverſiam de Anno Natali & Paſſionis Chriſti, ipſum a propoſito abducat. Vale vir Ill. meamque in hiſce ſcribendis literis negligentiam aequi bonique conſule. Roma Kal. Febr. CIƆIƆCLXX. *Petri Lambecii* Commentarios Rerum Hamburgenſium jam poſſideo, Demoſthenem editionis Francofurdienſis ſi alicubi juſto pretio venalem reperias mihi comparato.

EPISTOLA CCCCLXV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUod me de tuo Holmiam Suecorum reditu, legatione apud *Ruthenos* feliciter obita, certiorem facis, literis tuis a. d. XIII. Decemb. datis, beaſti me plane, mi Heinſi. Eram namque, ſi umquam alias, de tua valetudine ſollicitus, poſt acceptas haud ita pridem ab *Elzevirio* noſtro literas, quibus tibi non bene cum ea eſſe nunciabat. Ego vero tibi ex animo gratulor, non tam quod ex intima illa ſeptentrionis barbaria ſalvus incolumiſque remearis, quam quod in patriam quam primum redeundo te ſimul ac me voti compotem efficies. Id enim jam diu eſt cum aveo. Te namque in Bataviam reverſo longe melius amicitiae noſtrae rationibus conſuletur, opportuniori litterarum commercio. Quod ad libros attinet, quorum indicem ſuperioribus literis ad te miſeram, ut in iis conquirendis opera tua uterer, integrum penes te arbitrium eſto, ut ſcilicet eos tantum compares, cum per occaſionem licuerit, quos commodo pretio mercari contingat. Inſcriptionum Athleticarum exemplum, quod unicum mihi ſupereſt, quando de iis, quae *Elzevirio* miſeram recuperandis nihil jam ſpei reliquum, *Dato* noſtro quam primum mittam, ut cum aliis libris, quos ille propediem miſſurum ſe tibi nunciabat, ad te perferantur. Nam quod de iis Lutetiam tranſmittendis monebas, vereor ne parum opportunum in hoc rerum ſtatu conſilium futurum ſit; imminere namque vobis bellum a Galliarum Rege conſtantes ſunt rumores. Pachymerianae Hiſtoriae volumen alterum, partemque alteram Gemmarum Antiquarum *Leonardi Auguſtini* curabo, ut una habeas. Virgilii editionem Aldinam, & ſi quae aliae ſunt vetu-

ſtio-

Digitized by Google

ſtiores, diligenter conquiram. *Rycquii* libellus, cui titulus Apes, ignotus mihi plane eſt. Caeterum quod in editione Virgiliana ſymbolam conferre non ſum potis, equidem doleo. Operam tamen meam tibi promptam paratamque polliceri in iis, quae tibi a Bibliotheca Vaticana opus erunt, poſſum. Sed tu in hac re voluntatem ad me tuam enucleatius perſcribas neceſſe eſt. Stephanum Byzantium Lugduni Batavorum ſub praelo eſſe vehementer gaudeo: non dubito enim, quin hac ipſa editione *Holſtenii* τοῦ μακαρίτου in eum auctorem animadverſiones publici juris fiant. In hoc certe fidem ſuam obligavit *Theodorus Ryckius*, Popularis tuus, cum me ſuaſore codicem ipſum Holſtenianum anno ſuperiori a *Chriſtina* Regina obtinuit. De *Allatii* curis in Oppianum, *Carolum Moronum* Card. *Barberini* Bibliothecarium, penes quem *Allatii* ſcripta omnia extant, quamprimum conveniam. *Pollinus*, *Favoritus*, aliique viri docti, quorum tu in literis tuis mentionem facis, tibi pro tua iſta erga ipſos humanitate gratias agunt quam plurimas, teque ſalvere ex animo jubent. Tu, ſi me amas, properatae ſcriptioni ignoſce, & ad me de te rebuſque tuis quam ſaepius ſcribe. Roma. Prid. Kalend. Mart. CIↃIↃCLXXI.

EPISTOLA CCCCLXVI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

PRincipio te poſt intimam Ruthenorum barbariem peragratam ſoſpitem in Sueciam rediiſſe, tibi ex animo gratulor, mi Heinſi, quod ex recentibus literis tuis a. d. XVIII. Aprilis datis cognovi, quae quidem hoc nomine, ſi aliae unquam, gratiſſimae atque jucundiſſimae fuerunt. De nova Maronis editione, quam meditaris, animum ego quidem tuum vehementer laudo ac probo, verum ad hanc ſpartam adornandam quid conferam neſcio, niſi quid tibi a Vaticana Bibliotheca eſt opus, in quo ego tibi operam meam jam antea ſum pollicitus, iterumque polliceor. Catalectorum vetus aliquis MSS. Codex an ibidem extet, equidem ignoro, ſed hac ipſa de re, quamquam feriae jam coeperint, Bibliothecam quamprimum adibo, atque ad te propediem ſcribam. Jacturam librorum, quos olim ad te miſeram, reſarciendam curavi. Eos *Datus* noſter ad te mittet, quem ſuo periculo cautiorem factum fuiſſe in libris iſthuc curandis minime dubito. Itaque praeter *Nardinii* Romam Inſcriptioneſque Athleticas meas, habebis Pachimerianae Hiſtoriae volumen alterum, itemque *Leonardi Auguſtini* Gemmarum partem ſecundam. Librorum, quos tu nuper a me petieras, nullum adhuc inveni, neque enim nunc, ut antea, licet Bibliopolarum Agonalium forulos rimari, in quibus libros id genus facilius reperire eſt. Servius, quem ajebas, editionis Florentinae mihi aeque ac *Dato* noſtro eſt incognitus. Caeterum nihil hîc agitur in literis, quod te ſcire operae pretium ſit. Nobis tam beatis eſſe non licet, ut Batavis veſtris, quibus praela

nunquam vacant a bonis doctiſque libris. Bibliotheca Scriptorum Hiſpaniae brevi lucem videbit, nec non *Alexandri Farneſii* & *Ambroſii Spinulae* vitae Latino ſermone conſcriptae, quas quidem neſcio quantum eruditi homines ſint probaturi. *Franciſcus Bernardinus Ferrarius*, *Andreas Marianus*, & *Camillus Peregrinus* ante hos tres, aut quatuor annos fato omnes ceſſerunt. *Paulum Sfondratum* qui novit Mediolanenſium, qui hic degunt, reperi neminem. *Ovidius Montalbanus* vivit adhuc, ſed ut audio, jam in peculio Proſerpinae, & in orci familia numeratus, ex quo apoplexia correptus jacet. Amici omnes Romani *Carolus Antonius Puteus*, *Nicolaus Rondininius*, *Auguſtinus Favoritus*, *Stephanus Gradius*, *Alexander Pollinus*, & *Carolus Moronus* recte valent, teque ſalvere plurimum jubent. Cum *Barberino* Cardinali multus mihi nudius tertius fuit de te ſermo, qui ſane te & magni facit, & amat vehementer. Vale, amicorum ſuaviſſime, & me tantum ama, quantum te a me amari velim tibi perſuadeas. Roma Prid. Non. Jul. CIϽIϽCLXXI.

EPISTOLA CCCCLXVII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

NArro tibi, Falconeri nobiliſſime, adfuiſſe nobis proximis diebus *Pantistichum* Abbatem, virum ingenii unice elegantis, cujus ego raram eruditionem & plane concinnam, quod vobis Etruſcis patrium eſt & perquam familiare, ſum equidem miratus, ut qui maxime. In tanta vero felicitate id mihi praeter votum ac prorſus inopportunum accidit, quod tentatus articulari morbo, qui in ipſa via me oppreſſerat, atque aeger delatus in patriam, non potui homini meritiſſimo ea praeſtare officia, quorum intermiſſorum pudore medius fidius praeſentiſſimo tangor. Quod niſi is pro cetera animi benignitate aequi bonique conſulet deſerti per valetudinem vadimonii hanc culpam, opinionem, quam de meorum officiorum promtitudine qualemcumque concepiſti, qui tueri poſſim ac ſuſtentare ſalvam, non video. Maronem noſtrum ſic commendatum tibi eſſe volui, ut nil propterea tamen de rei majoris negotiis tibi decederet. Abſit enim ut ludum noſtrum tuis ſeriis anteferendum putem, quae quanto rei litterariae cum emolumento conjungantur, haudquaquam me fugit. De Servio etiam Florentinae editionis cum monui, non alia mihi mens fuit, quam ut libri a me deſiderati ne meminiſſe gravateris, ſi forſan is in bibliopolio venalis tibi occurreret. Scio enim, atque exploratum plus ſatis habeo, codicum ſub initia artis typographicae inventae procuſorum mercem rarius proſtare, atque inventu eſſe difficillimam. Pachymerianae hiſtoriae partem alteram quando nanſciſcar cum libris reliquis abs te miſſis, non intermittam gratum me per litteras pro munificentia ſingulari apud Eminentiſſimum Principem *Franciſcum Barberinum* profiteri. Sed & voluminibus abs te de-

deſideratis, quorum indicem jamptidem ad me miſiſti; conquirendis, ſi indagari in Bibliopolarum pergulis poſſint, ſedulus incumbam. Virorum illuſtrium exceſſum apud vos, quem enarras, indigne equidem tuli. Exſtabant enim illorum in me ut privatim, ſic publice in rem litterariam univerſam officia ſane luculenta. *Paulum Sfrandratum*, illuſtri loco apud Inſubres prognatum, Auguſtinianae aut Theatinae familiae Monachum, non enim ſatis memini, virum artium bonarum amore ac cognitione non levi inſtructum, Mediolani ante annos plus minus duodevicenos cognitum habui. Parabat is tum in Hiſpanias peregrinationem, ubi ad Epiſcopatum neſcio quem haud multo poſt evectus mihi nuntiabatur. Ex illo quid factum ſit viro mire officioſo cognoſſe neutiquam eſt datum. Viris eximiis, *Carolo Antonio Puteo*, *Nicolao Rondininio*, *Alexandro Pollino*, *Auguſtino Favorito*, *Stephano Gradio*, *Carolo Morono* mei memoriam conſtanter inhaerere laetor, quibus plurimam ſalutem ſi meis verbis dixeris, quando opportunum videbitur, agnoſcam animo non ingrato ſingulare beneficium. *Gronovium* hic vidi adhuc ex diuturno ac periculoſo morbo languentem. Is in Tacito ac Gellio recognoſcendis potiſſimum nunc occupatur. Vidi & *Cuperum*, cujus obſervationes nuper admodum Ultrajecti prodiere. Vidi & *Tennulium*, *Gronovii* affinem, qui in Jamblichi operibus publico parandis ſe exercet. *Graevii* Suetonium propediem videbimus. Deinde ad Epiſtolas Ciceronis familiares caſtigandas is tranſibit. *Theodorus Ryckius* quotidianus mihi adeſt, cum in hoc oppido ſedem fixerit. Is ſalvere plurimum te jubet. Plura narranda nunc non occurrunt. Vale, decus muſarum & ocelle. Hagae Comit. Nonis Septemb. Gregor. CIↃIↃCLXXI.

EPISTOLA CCCCLXVIII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

EGO vero mi Heinſi, pro tuo in patriam reditu, cujus literis tuis Nonis Septembribus exaratis certior ſum factus, Apollini & Muſis litandum a me cenſeo, qui tam charum mihi caput deque literis adeo praeclare meritum, magno bonarum artium beneficio, Athenis Belgicis reddiderunt. Non dubito enim quin in iſto otio, quod tibi vacatio a muneribus publicis hoc tempore conciliabit, praeclare aliquid, quodque rempublicam literariam egregie juvet, ſis moliturus. Id certe augurari licet, amicitia noſtra fruendi crebriores poſthac occaſiones futuras, quod impenſe gaudia noſtra auget, facitque ut tu nobis prope redditus atque in conſpectu ipſo eſſe videaris. Caeterum cave tibi perſuadeas, quicquam mihi antiquius eſſe, quam ut commodis tuis ſerviam, quod ideo tibi dictum volo, ut ſcias operam meam in omnibus, quibus opus fuerit, promptam paratamque fore. Ad indicem librorum quod attinet, peto abs te, ne graveris ejus exemplum ad me mittere. Illum namque recudere eſt

eſt animus, ne in iis conquirendis, quos ab illo tempore comparavi, operam perdas. *Cyriaci Spangenbergii* hiſtoriam Manicheorum Urſellis editam circa finem ſuperioris ſeculi adhuc deſidero, petoque abs te vehementer, ut, ſi me amas, latebras omnes iſtarum Bibliothecarum excutias. Ejus libri conquirendi provinciam ſuſceperat pro ſua in me humanitate *Theodorus Ryckius* noſter, quam quidem ſtrenue geſſiſſe minime dubito, ſed hujus laboris implendi ſortem tibi reſervatam eſſe auguror. Quo me hoc ſingulari beneficio ad alia multa obſtrictum habeas. Ecquid vero *Ryckius* Stephani Holſteniani editionem molitur, an Typographum adhuc quaerit, qui opus a viris eruditis avide expectatum publici juris faciat. Me certe ille uſque dum fidem ſuam liberet ἐγγυοδιακτην habebit, ut fidejuſſionis ejus eventum praeſtem, qua *Chriſtinam* Reginam impuli, ut Codicem ipſum illi crederet, quantocius excudendum. *Jo. Georgio Graevio* neminem habeo praeter te, cui debeam magis inter amicos Batavos. Ille me prior literis compellavit, libris, quos edidit, donavit, *Paulo* fratri Ultrajecti commoranti humanitatis officia omnia praeſtitit. Hiſce nominibus cum ipſe me obligatum ſentirem, arripueram libenter occaſionem obſervantiae erga illum meae, ut poteram, faciendi ſatis, mittendo illi exemplum Notarum mearum ad inſcriptiones Athleticas exemplar, quod cum aliis nonnullis, quae amicis Batavis donanda *Elzevirio* ante triennium miſeram, neſcio quo caſu periiſſe noſti. Neque habeo unde jacturam reſarciam. Unicum ſiquidem exemplar quod ſupererat *Datus* noſter ad te perferendum curabit in eo faſciculo, quem ſe propediem (melioribus, ut ſpero, auſpiciis) ad te miſſurum poſtremis ſuis literis nunciabat. Quamobrem rem mihi gratiſſimam feceris, ſi exemplar ejus libri, quod forte apud Bibliopolas veſtrates reperire liceat, vel certe Francofurti, quo a Bibliopola Veneto, qui majorem eorum partem coemit, quam plurimos miſſos fuiſſe ſcio, *Graevio* meo nomine ſiſtendum cures, in quo quidem vel mea cauſa operam ſuam praeſtiturum *Elzevirium* plane confido. Novit enim ille, quam in ejuſmodi re meam paratam habuerit, cum Obſervationum Geographicarum *Holſtenii* exempla gemina a me petiit, quae idem ac libri alii inauſpicati ejus faſciculi fatum ſubierunt. Apud nos in re literaria nihil plane fit, quod te ſcire interſit. Hiſtoriam rerum in Belgio geſtarum ab Ambroſio Spinula *Angelus Gallucius* e Societate Jeſu nuper vulgavit, in qua vereor, ne ille operae pretium fecerit. Bibliotheca Scriptorum Hiſpaniae, de qua alias ad te, ni fallor, brevi prodibit. De *Paulo Sfondrato* quaeram diligentius, quodque de eo compertum habuero, quamprimum ad te ſcribam. Crebriores ſcilicet a me literas in poſterum habebis. Vale interim, & me ut facis ama. Roma Kalend. Octobr. CIƆIƆCLXXI.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCLXIX.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

PErgratum mihi equidem, ſic ut nil magis, & longe acceptiſſimum eſt, memoriam noſtri ſenſibus tuis inhaerere etiamnum conſtanter, vir eximie. Metuebam enim, ne frigus illud, cum quo mihi tanto tempore luctandum fuit in ultimo ſeptemtrione, urbem etiam tentaret, meque parte meimet ipſius potiore, id eſt amicitia tua illa tam jucunda, excuteret ac fraudaret miſerum. Vitae privatae etſi nunc ex voto redditus, ac reſtitutus quodammodo mihi, tamen neque ob valetudinem minus confirmatam, neque ob domeſticas lites, quae me indignis occupant modis, & ab omni ſeria cogitatione avellunt, impetrare hactenus potui, ut ſtudiis ac Muſarum contubernio me totum darem. Pervelim quippe omnes animo moleſtias deterſas prius videre, ne male initiatus ad ſacra iſta accedam, quorum cultus, ut noſti, hominem requirit totum. Huic oneri tam odioſo ut humeros ſubducam, omni conatu jam nunc ago, neſcio an voti futurus aliquando compos. Atque utinam ſolus is querelis noſtris daretur locus, non eſſet profecto contentio nunc ſuſtinenda adverſus quam minime oportuit, quamque ego ſumma pietate praeſentiſſimiſque obſequiis ſemper maximum in modum ſum veneratus. Ea eſt *Chriſtina* Suecorum regina, quae cum abdicato ante annos hoſce plus minus duodeviginti regno florentiſſimo, in meo aere ſeſe eſſe chirographo ſollemni jam tum eſſet teſtata, ſimulque pollicita expenſas in rem ſuam toto quinquennio, quo clientelae me ſuae habuit addictum, a me factas cum uſuris, ut par fuit, ſolide reſtituendas fore, integratis ex illo identidem per litteras pollicitationibus, renovatoque, quadriennium nunc fere eſt, chirographo, tamen cum nuper admodum ante ultimam ex Suecia emigrationem inveniſſem viam, eamque illi ſcripto indicaſſem, qua ſine ullo redituum ſuorum diſpendio commodum maxime in modum ex aere meo tandem aliquando poſſet liberari, tertium monita ac obſecrata ſubmiſſis verbis, cum alias obviam ſemper familiaremque precibus meis ſim expertus, reſcripſit hactenus nihil. Cauſam ſilentii rerum intelligentes aliam non ſuggerunt, niſi eſſe apud illam auctoritatis praecipuae purpurati ordinis Principem virum, cujus ad nutum omnia regali in aula apud illam adminiſtrantur. Hunc animo ab litteris hominibuſque litteratis, praecipue tranſalpinis, mire eſſe alieno. Sed, ut demus illum, cujus nomini nunc parco, litteras & bonas artes odio proſequi pluſquam Vatiniano, vix perſuadeor tamen ut credam, adeo eundem oblitum eſſe & ſui ordinis & exiſtimationis Regiae, ut non ſolvenda eſſe contendat, aut non deberi, quae debeantur. Haec exponenda tibi eſſe duxi aliquanto verboſius, ut conſilio tuo mihi adeſſe ne graveris, Octavi, fidiſſimum caput. Evocavit me renitentem plus vice ſimplici magnis ad ſe pollicitationibus Regina anno ſaeculi hujus quadrageſimo nono.

Digitized by Google

Parui tandem, etſi a vita aulica multum ingenio alienus, meque clientelae ejus permiſi, uti innuebam modo, totoque quinquennii tempore ita me geſſi, ut aliorum haudquaquam fortunis inviderem, qui lauto apud illam fruerentur ſtipendio, ac luculentis praeter hoc afficerentur & aſſiduis muneribus. Nihil unquam horum ego aut ambivi aut tuli, ſolo favore regio contentus, ac obſequii mei cum fide, tum conſtantia inculpatiſſimus, quod Regina ultro & Livor ipſe non gravate, credo, fateantur. Canonicatus aliaque emolumenta, cum dare poſſet, ſperare juſſit frequenter non rogantem, ſed ut largiretur aliis. Sunt autem facultates meae haudquaquam amplae, ut ſi mea quadra, quo nunc adſpiro, mihi ſit vivendum, non e publico, vix eae ſuffecturae ſint ad me alendum, ſuſtentandumque, niſi fruar iis omnibus, quae mea ſunt, ac in his quae a Regina debentur. Scribam illi denuo, etſi inviſtiſſimus, qui ab artibus mendicatoriis immane quantum abhorreo, petamque, ut quotannis bis mille aureos, vel millenos ſaltem annumerare mihi jubeat, dum erepat ex aere meo, quoniam lente feſtinat ipſa. Si tacere perget, pro repulſa ſilentium interpretabor, ac vindictam optimae cauſae omnem Muſis & Apollini mandabo plorare juſſis. Tuum interim conſilium, uti deſignabam modo, imploro, ut ſi potes docere, cujus praecipue mihi favore ſit opus ad arcam Regiam illam longe tenaciſſimam perfringendam, ejus rei ignarum eſſe me ne ſinas. Obtulit jam olim operam hic mihi ſuam Princeps Paderbornenſis, ſed an multum ille poſſit inter hos, qui intimae apud Reginam ſunt admiſſionis, haud ſcio. Quicquid ſit, omnia experiri certum eſt, & ſi nil aliud, bona fide tandem aliquando deſperare, ac ſapere incipiam, quando nihil eſt ſperandum. Alias laetioris argumenti litteras me daturum ad te reor. Cum *Theodoro Ryckio* de Hiſtoria Manichaeorum *Cyriaci Sprangenbergii* ſermo fuit mihi: quem librum etſi fruſtra hactenus quaerimus, tamen quaerere non intermittemus. Holſtenianas in Stephano Byzantio recenſendo curas exquiſitiſſima, ne edantur, moratur editio Leidenſis ejuſdem ſcriptoris, quae nunc ſub praelo deſudat typographico, additis *Berckelii* cujuſdam commentariis. Ea vix eſt, ut ante annum ſeculi hujus ſeptuageſimum tertium in lucem ſit proditura. Opinatur autem *Ryckius* non eſſe pro dignitate lucubrationis Holſtenianae, ut ſimul cum Berckelianis animadverſis in lucem proferatur. Ego interim adhortari cunctabundum pergam ac polliciti admonere. *Elzevirium* quoque monui, ut modo quocumque Athleticas inſcriptiones conquirat, ad *Graevium* noſtrum munus tuo nomine ituras. Altum hic in litteris ſilentium, nondum enim fruuntur luce, aut *Gronovii* Tacitus, aut Suetonius *Graevii*. Tuas ſi ad *Elzevirium* mittes in poſterum, non Hagam Comitum, ubi ſedem neſcio an fixurus ſim ſtabilem, recte omnino ac tuto facies. Vale, Falconeri Nobiliſſime a. d. XIII. Nov. CIƆIƆCLXXI. Libris illis, quos *Datus* ſe miſſurum propediem ſpondet, miſere metuo. Adeo ille optimus amicus noſter, ex *Dato* Lentulus ac Cunctator factus videtur. Indicem librorum, quos deſiderabas ante hoc biennium, hîc habes, ſed ea lege, ut auctior mox ad me revertatur. Scribit hodie *Elzevirius* inſcriptiones tuas Athleticas *Graevio* noſtro, ut volebas, abs ſe eſſe traditas.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCLXX.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

SErius equidem, quam & ipſe volueram, & officiorum meorum ratio poſtulabat, reſpondeo literis tuis XIII. Novemb. datis, quod integrum fere menſem ſtomacho ſupra morem uſus imbecillo, & non ſemel etiam levi febricula tentatus, valetudini tantum curandae dare operam Medicorum juſſu ſim coactus. Tuas vero illas humanitatis atque amoris erga me plenas non ſine ſtomacho, ne dicam indignatione, legi V. Clar. *Chriſtinam* ſcilicet Reginam, quam inſtar Muſarum decimae quicquid eſt hominum literatorum hujus aetatis omni genere laudis ornavit, *Heinſium* Muſarum ocellum ludificari, atque indignis modis habere. Id ego ſane a regiae indolis faemina, ac benevolo alioquin in viros literatos animo adeo alienum puto, ut non aliam ejus, quam ajebas, ſilentii cauſam eſſe mihi perſuadeam, quam quod cum in iis anguſtiis rem ſuam familiarem verſari intelligat, ut aeri, quo tibi obſtricta eſt, diſſolvendo imparem ſe agnoſcat, quidvis aliud maluerit, quam ſe minime ſolvendo eſſe, literis ultro fateri. Eo quippe res adducta erat, ut aut fidem ſuam chirographo & literis etiam non ſemel obligatam ſolvendo pecuniam liberaret, aut, quod reliquum erat, ſilentio ſibi conſuleret. Ceterum, quid ego conſilii afferam in re non modo difficili, verum, ſi quid judicii mei eſt, prope deplorata, equidem neſcio. Illud procul dubio eſt, ſi qua via ſuperſit hujus negocii conficiendi, eam poſitam eſſe in eo, quem tu innuis, quem ego quidem non alieno in literas, & viros literatos animo, ut tu exiſtimare videris, adductum exiſtimo, ut rebus tuis minime faveat, ſed iis ipſis anguſtiis regiae arcae, quas ab aliquot annis manifeſto produnt imminuti Regiae aulae ſumptus, vel circa ea, quae Reginae in primis oblectamento ſunt, ut Muſici, Hiſtriones, & alia ejuſmodi. Quod ſi ea, quae ipſi cum *Barberino* Cardinali arctiſſima olim intercedebat, neceſſitudo integra nunc quoque eſſet, non aliud magis ſuaderem, quam ut optimi Principis, ac tui amantiſſimi patrocinium implorares, ſed ita poſtremis Comitiis Pontificis mutata ſunt omnia ſtudio partium, ut nulli quam *Barberino* infenſior ſit Purpuratus ille, aliique ejuſdem factionis. Operam Principis Paderbornenſis in hujuſmodi negocio haud ſane multum profuturam tibi exiſtimo, verum ſi hujus quoque periculum facere lubeat, habes nunc ejus experiundae opportunam occaſionem; nam cum ejus frater nuper Romam reverſus intimis Pontificis cubicularíis ſit adſcriptus, habebit Princeps Paderbornenſis optimum adminiſtrum, cujus opera utatur in rebus tuis auctoritate ſua promovendis. Tu vero quando extremis malis extrema remedia ſint adhibenda, vide ſodes ac, caute dicam, diligenter, num antequam nomen non levis ſane momenti, ut conjicio, e tabulis expungas tuis, id quoque experiri praeſtet, quod unice ſupereſſe in prae-

Digitized by Google

ſentia judico, ut tute ſcilicet hac ipſa de re Romam venias. Ego ſane vix adduci poſſum, ut credam, id nihil profuturum ad rationem aliquam inveniendam, quo ſaltem Regina de parte aliqua pecuniae, quam tibi debet, ſolvenda tecum tranſigeret. Quantum ad me attinet, id unice cupio, ut hoc conſilium expeditum optimumque tibi videatur. Quid enim mihi ſuavius, quam Heinſium Romae amplecti, obſervare, colere? ſed de his tu videris. Inſcriptiones meas Athleticas *Graevio* noſtro curatas eſſe ab *Elzevirio* vehementer gaudeo, cui hoc nomine meis verbis gratias abs te peto. *Ryckium*, *Gudium*, *Gronovium* ſalvere a me plurimum jubeas. Indicem librorum, quos a te mihi comparari volo, reviſum auctumque quamprimum ad te mittam. Literas deinceps abs te crebriores vehementer poſtulo, ut de rerum veſtrarum ſtatu me identidem certiorem facias. Vale mi Heinſi, & me ut facis ama. Romae Idib. Februar. CIↃIↃCLXXII.

EPISTOLA CCCCLXXI.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

NOvembri Menſe, Octavi jucundiſſime, litteras ad te dabam, in quibus cum alia, tum praeſertim negotii nonnihil exponebam tibi, quod mihi cum Regina jam ab annis compluribus diſpungendum reſtat. In eo ſi non gravarere conſiliis tuis adeſſe mihi, rem equidem percommodam mihi facturus videbare. Poenituit poſtea, fateor, inſtituti hujus, quod ex ſilentio tuo, aut ſaltem longius protracto reſponſo, ſatis colligebam rem cum difficultate conjunctam mandaſſe me tibi: certe quam cautius aliquanto tractari oporteret. Quapropter etiam atque etiam verbis enixiſſimis oro te quaeſoque, meae in ſpem gratiae, ne cui moleſtiae temet exponas. Alia enim via poterit tentari fortaſſis hoc negotium, quod omnium optime ex principe Paderbornio, a me, ſi per valetudinem licebit, ſub aeſtatem proximam conveniendo agnoſcam. De re litteraria quod rei privatae ſuperaddam, nuntiandum vix quicquam nunc occurrit, niſi ante Kalendas Januarias ereptum nobis *Gronovium*, cui hydrops fatalis fuit, non ſine praeſentiſſimo artium bonarum damno. Tacitum ejus propediem videbimus. Reliquit & alia complura per liberos in lucem proferenda. Editus hic eſt proxime *Marci Meibomii* de fabrica triremium antiqua commentarius. Niſi bella nos interpellant, exemplar ejus cum aliis libellis ad te mari aperto mittam. *Graevius* athleticas inſcriptiones ab *Elzevirio* accepit. In *Baccium* de thermis ac vinis cum incides, mihi vindices a librariis rogo, tum Papiae vocabularium. Sed de his alias, quando indicem mihi remittes. Eraſmi opera hîc terrarum venalia haberi, niſi pretio inſano, vix poſſunt. Libros ad me complures *Datus* jam miſit, atque in his nonnullos tuae munificentiae teſſeram. Eos ubi accepero, non intermittam gratiarum actione debita defungi apud Eminentiſſimum *Barberinum*. Vale. Hagae Comitum Anno CIↃIↃCLXXII. a. d. XII. Februar.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCLXXII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

Dies agitur nunc decimus quartus, quod paucis te compellabam, dum litrarum nonnihil paro ad utrique noſtrum amiciſſimum *Carolum Datum*, Falconeri optime. Eis ex epiſtolis didiciſſe potuiſti, turbatum non leviter mihi animum anxiumque, dum revolvo mecum; quae Novembri menſe tibi peragenda, conſilii tui atque opis indigus, exponebam. Eadem ſollicitudo etiamnum curas meas acriter exercet. Etſi teſtari perſancte poſſum, non aliam mihi tum fuiſſe mentem, cum aperiebam tibi rem de rationibus, quae cum Regina ſubducenda mihi reſtarent, quam ſententiam ut explorarem tuam, cenſereſne profecturum me quicquam, ſi nonnemini ex hiſce, qui gratia atque auctoritate apud ipſam Reginam inter proceres Romanos praecipue pollent, per litteras ſerium in modum res meas commendarem, ſin minus, aliamne compertam haberes viam, cui inſiſtendum hoc in negotio arbitrare. Nam ego, qui indolem magnae Principis quodammodo notam me habere opinabar olim, nunc re hac in omni coecutire prorſus agnoſco mihi animum:

Tantum aevi longinqua valet mutare vetuſtas.

Nolo igitur, cogitationes ad ſeria converſas, & commodis rei litterariae invigilantes, hiſce in frivolis quoquomodo teneas occupatas. Ego quidem deſideriis meis abunde te gratificatum rebor, ſi hoc abs te impetravero *Gisbertus Cuperus*, cujus obſervationes, credo, vidiſti, Apotheoſin Homericam marmori antiquo inſcriptam, quam *Athanaſius Kircherus* Latio ſuo inſertum nuper ibat, commentario illuſtrandam ſibi proponit, uti per litteras ipſe ſignificavit mihi. Typographia Blaviana Amſtelaedami proximis diebus conflagravit tota cum vicinis aedibus nonnullis. Vale: Exarabam Hagae Comitum CIↃIↃCLXXII. a. d. XXV. Febr. Indicem codicum horum, qui deſiderantur in bibliotheca tua, velim quamprimum ad me redire.

EPISTOLA CCCCLXXIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

Plurimum medius fidius ſollicitudinis exemptum mihi, perlatis nuper admodum meas in manus litteris tuis jucundiſſimis amiciſſimiſque, vir Eximie: per quas & valere te ſum edoctus, & meis rebus diligenter ſtudere. Metus quippe pectori huic obverſabatur haud perfunctorius, ſed tenaciſſimum adhaerens in modum, ne aut in partem interpretarere ſequiorem, quod conſilium

tuum imploratur a me ſuper negotio arduo inprimis ac perplexo: cujus propoſiti me poſtmodo poenituiſſe ex iis cognoſcere potuiſti, quas ultimas penultimaſque ad te dedi. De capeſſenda ad vos via, brevique excurſu moliendo, rem fore omnium tutiſſimam plane tecum ſentio: ſed adeo vires inſtaurare non eſt datum, poſt moleſtias in itinere Ruthenico & longe plurimas & perquam ingentes toleratas, ut ſine praeſentiſſimo vitae diſcrimine, maximaque illius invidia, quae hoc ipſum non ſemel quoque & ipſa a me flagitavit, quod tu ſuades, viae tam longinquae memet ſim commiſſurus. Cogitationes igitur iſtas ut valere jubeamus eſt omnino neceſſe, ingruente praeſertim finibus noſtris bello, quod immani molimine a vicinis in Belgas foederatos nunc apparatur. Quas inter patriae calamitates, quando procellam magis magiſque appropinquantem diſſipare aut amoliri non eſt meum, lacrimas tamen ac ſingultus ut dem publico animorum furori, pietatis lex ſacroſancta & boni civis officium videntur poſtulare. Ceterum, quod perſuaſum tibi ſedere quoammodo ex tuis licet colligere, Reginam debito, quod apud me jam olim contraxit, expungendo parem non eſſe, permitte, quaeſo, ut a te hac in re diſſentiam. Nam niſi certo conſtaret mihi, ipſis illis haud diffitentibus, qui reditus ejus omnes intime exploratos habere debent, minimum aeris alieni apud illam ſupereſſe, unde quotannis magis magiſque ſeſe expediat, minus acriter urgerem negotium. Annuum jam tempus eſt, quod Regni Suecani Cancellarius aliique magnates viri aſſeverarunt mihi religioſum in modum, intra biennium illam nullius aeri fore obnoxiam, ſi, ut proximis annis compluribus fecit, frugalitati ac parcimoniae ſtudere pergat. His adde *Guſtavum Kurckium* regni ejuſdem Senatorem, ac facultates regias adminiſtrantem, ingenue mihi confeſſum eſſe, poſſe illam ſine ullo ſuo incommodo ſatisfacere mihi, ſi velit, ſeque reperturum viam minime difficilem ſolutionis praeſtandae, ſi jubeatur a Regina. Quid quod alii ex miniſtris Regiis, quos nominare nolo, jam pacta mecum inire ſint parati, per quae utrimque conveniatur, ſi debitum expunxerit, alteram ejus partem ſibi ceſſuram renumerationis loco, pro exhibendis hanc in rem abs ſeſe officiis: Quod etſi pudendum ſit in primis tantae principi, quae litterarum tutelam inter paucos ſui ordinis ſuſcepit, nec obſideri a vulturibus id genus togatis debebat, amplector tamen potius conditionem duram ac iniquam, quam perire mihi omne debitum ut ſinam. Obſervant interim illi, qui ſeſe videre nonnihil in rebus ejus arbitrantur, factam prorſus illiberalem ac ſui diſſimilem, ex quo in urbem eſt delata, remque domeſticam tractandam permiſit illi, quem ego ex fama, tu propius aliquanto, cognitum ac perſpectum habemus. Jamque in eo ſunt pleriſque, de Tranſalpinis noſtris hominibus loquor, ut quicquid laudibus ejus dederunt, jam olim retractent ac tenebris involutum velint. Ego, qui ferme ſolus ſuperſum conſtantiae infelicis exemplum, poenas fidei ac pietati parum conſentaneas luo. Et haec quidem hactenus. Nam de eminentiſſimo *Barberino*, eſſe illum optimo, ut olim, apud Reginam loco, credebam mehercules, ſperabamque ejus interventu ad mitiora revocari Iam ac benigniora poſſe. Audivi certe merita viri Principis prae-

Digitized by Google

praeſtitaque ſibi officia non ſemel praedicantem. Nunc quando hîc etiam fortuna me fruſtratur, reliquum eſt id unum, quod dicebam modo, ut faeci Hebraeae aliiſque id genus vulturiis, quos in domeſticis ſuis illa numerat complures, expilandum me tradam. Libri tui, quos munus ad me pervenire voluiſti, jam navigant, immo in fretum Gaditanum perveniſſe ſalvi perhibentur, ut propediem nobis ſint expectandi. Nam ſi diutius aliquanto commorantur in via, metus eſt, ne, infeſſo a Gallis Britanniſve mari hoſtiliter, in praedae piraticae partem veniant, quod profecto nolim. Quicquid ſit, Kalendas ante Majas proximas omnem rei eventum ex me cognoſces. *Gronovium* intempeſtiva morte ſublatum nobis jam puto ſignificavi non ſemel. Tacitumque ejus luce publica propediem fore donandum, uti & Suetonium *Graevii*, & *Schultingii* Senecam. Monumenta Paderbornenſia Celſiſſimi *Furſtenbergii* lucem jam vident: quorum exemplar tibi ſeponio cum aliis libellis occaſione prima mittendum. Voluit enim Princeps Optimus, ut *Elzevirii* typographi nomine praefationem de me huic operi adjungerem. *Giſbertus Cuperus*, cujus obſervationes videre potuiſti, in illuſtranda Apotheoſi Homerica nunc totus occupatur apud Daventrienſes, ubi litteraturam humaniorem publice profitetur, teque verbis meis enixe rogatum cupit, ut qua ope propoſitum hoc foveri atque ornari abs te poteſt, ne ſibi deſis. *Meibomius*, non ignotus tibi credo per Muſicorum veterum editionem, de triremium antiquarum fabrica commentarium anno proxime decurſo apud nos luci permiſit: in quo ſibi prae aliis, qui jam ante id ipſum argumentum illuſtrandum ſuſcepere, viſus eſt uti oculis Lynceis. Quid vero de hac lucubratione ſit judicaturus *Schefferus* noſter, aut quam laturus ſententiam, eſt enim ejus haec, ut ſcis, palaeſtra, propediem dabitur ſcire. *Theodorus Ryckius* peramanter te reſalutat, quem ego *Gronovio* ſucceſſorem dari vehementer velim, & ſpes adfulget fore, ut voto potiamur. Ego quod nunc abs te ſedulus contendam hoc eſt, ut me viris Clariſſimis, *Carolo Antonio Puteano*, *Nicolao Rondininio*, Abbati *Gradio*, *Auguſtino Favorito* commendes. Nam *Pollinum* ad plures abiiſſe ſunt, qui ferant. Eminentiſſimi Principi *Franciſco Barberino* gratias actūrus ſum per litteras, quamprimum munus ejus, quod noſti, litterarium ad me perferetur. Vale. Exarabam Hagae Comitum Anno CIƆIƆCLXXII. a. d. XXII. Martii. Virgilium meum typis ſuis deſcribit *Elzevirius*. Catalecta cupiebam editioni huic addita, ſed deſtitutus omni ferme praeſidio, per quod libellus mendoſiſſimus aliquanto caſtigatior prodiret in lucem; differam puto iſtas cogitationes, dum obſervata ad Maronem mea publico permittam. De quibus edendis a me cogitabitur, ut primum ex litium domeſticarum pelago ingenti, quo premor, emergam. Sunt enim pleraque editioni parata, nec quicquam requirunt, niſi ſummam manum, per quam in mundum redigantur. Iterum Vale.

EPI-

EPISTOLA CCCCLXXIV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Binas tuas Februario menſe datas, quas mihi curavit *Datus* noſter, nuper accepi, Heinſi amicorum optime, ex quibus intellexi, te non levi ſollicitudine anxium ſuper iis, quae Novembri proximo ad me ſcripſeras de eo negotio, quod tibi eſt cum *Chriſtina* Regina, in quo equidem, quemadmodum ſingularem humanitatem tuam atque modeſtiam vehementer admiror, ita nimiam erga veterem amicum verecundiam atque, ut uno verbo dicam, *Δυζωπίαν* probare minime poſſum. Doleo equidem, quod ſuperioribus litteris ad te ſcripſi, omnem mihi interclusum eſſe aditum, quominus quicquam te in eo negotio adjuvare opera mea valeam, verum ſi quid ipſe videris, in quo ad ipſum explicandum, officiis meis, gratia atque auctoritate, ſi quidem ullam habeo, uti tibi opportunum fuerit, ita utaris, ut te mihi non modo moleſtiam ullam allaturum, ſed rem etiam gratiſſimam facturum, tibi perſuadeas. *Gronovium* nobis ereptum magno literarum damno, omnes lugent Muſarum alumni, neque ſane levem plagam bonis artibus injectam eſſe arbitror incendio officinae Blavianae, quod ego quidem acerbius tuli *Petri Blavii* cauſa, viri in re libraria promovenda induſtrii, ac ſtrenui. *Marci Meibomii* de fabrica triremium antiqua Commentarius ſalivam movit, jamdudum exoptanti mihi quempiam reperire, qui nodum hunc ſolvat, neque enim faciunt ſatis, quae ad Athenaei locum nuper adnotabat *Grentemeſnilius*, vir alioquin acris judicii, ac multae eruditionis, quamobrem rem mihi gratiſſimam feceris, ſi eum librum, cum primum per occaſionem licebit, ad me miſeris. *Baccium* de Thermis ac vinis tua cauſa ſedulo conquiram. Papiae vocabularium ipſe adhuc deſidero. Vale & me, ut facis, ama. Romae IV. Non. April. CIƆIƆCLXXII.

EPISTOLA CCCCLXXV.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

Binis tuarum debeo jam pridem reſponſum, Falconeri Nobiliſſime: quarum priores IV. Nonas Apriles ſunt exaratae, poſteriores certum diem non habebant adſcriptum: ad compellationes tam amicas, quo minus reſcripſeram hactenus, cauſam accipe. Perlata ad nos jam ante menſes duos hac nave, quae libros abs te ac *Dato* noſtro complures mihi munus miſſos vehebat, totus in exſpectatione fui hactenus, ut horum ego conſpectu mox fruerer: ſed contra, ac opinatus eram, accidit omnino: neſcio quibus exortis rixis ac contentionibus mercatores inter, ad quos mercium pars ſpectabat potiſſima. Hiſce ne

nunc

nunc quidem penitus finitis, ne debitae gratiarum actioni deeſſem, tamen aliquid dandum ad te litterarum duxi, quo ſcrupulum omnem eximerem animo tuo de libris ipſis, ac ſimul ſolenni gratiarum actione pro munere tam luculento defungerer apud te ſimul ac eminentiſſimum Principem *Franciſcum Barberinum*, quorum munificentia ſingulari arctiſſimo nexu mancipatum me profiteor, relaturus gratias fortaſſe tempore minus ſtudiis ac patriae noſtrae, ſi id ſperandum, iniquo. Premimur enim ac circumvenimur undique tempeſtatis atrociſſimae nube bellica, quae rei litterariae ornandae ac provehendae ſtudium in omnium animis videtur deletura, niſi profligatur mature. Quas ego moleſtias, cum praeviderim jam pridem, ac fortunas meas qualeſcumque tutiorem in portum ſubduxerim, quantum in me, quo liberior ac majori cum jure meus eſſem, quod mihi cum Regina ratiuncularum diſpungendum reſtat, confici equidem optaram, fateor: cujus incommodi in partem tamen te vocari minime oportuit. Audio juſſiſſe illam, ut ex reliquis neſcio quibus ſatisfiat mihi intra triennii proximi decurſum, ſic ut quotannis debito pars tertia decreſcat. Nec iniquam ego rerer conditionem aut aſpernandam, niſi eſſent ex familiaribus ejus Judaei & pejores Judaeis Chriſtiani, qui alteram debiti totius partem ſuam facerent, atque traherent ad ſeſe, imputantes hac lege mihi beneficium ſolutionis impetratae. Sed haec tantis cum ſordibus conjuncta, nec ego admiſerim facile, & ne tibi ſint audienda in poſterum, diligenter cavebo, Falconeri jucundiſſime. Non exſpectas, credo, ut de re litteraria nuntios ſecundos a me accipias inter res Patriae turbatiſſimas. Eſt tamen in eo *Graevius* poſt ſexennem procraſtinationem, ut Suetonium ſuis animadverſis, integriſque *Caſauboni* ac *Torrentii* commentariis illuſtratum publico permittat. Idem de *Gronovii* Tacito, deque Seneca variorum, cui obſervationes *Schultingii* hactenus ineditae accedunt, dictum accipias velim. deſudat & ſub praelo Amſtelaedamenſi Meurſianus de trium inſularum Cretae videlicet, Cypri ac Rhodi antiquitatibus commentarius, tum & agrimenſores antiqui animadverſis *Gulielmi Goeſii* additis. Ajunt in Germania prodiiſſe Valerium Maximum cum notis *Johannis Vorſtii*, hominis non inerudìti. *Marquardus Gudius*, ex quo in Holſatiam ad Paternum larem emigravit, animum matrimonio applicuit. An de litteris ornandis cogitare pergat non dixerim: eſt enim in compellandis per litteras amicis longe tardiſſimus. Virgilius meus jam ferme typis eſt deſcriptus, etiam majori ex parte Flaccus Valerius. Notas in utrumque ſcriptorem preſſurus tamen adhuc videar, dum tempora adfulgeant magis pacata. Vale. CIↃIↃCLXXII. a. d. XII. Junii.

P. S. Edoctus ſum per amicum, exſtitiſſe olim in bibliotheca V. C. *Lucae Holſtenii*, atque adeo etiamnum fortaſſis exſtare S^ti^ Euthalii in epiſtolas Paulinas commentarium, octava, quam vocant, forma Graece ac Latine Francofurti ad Oderam ante annos plus minus LX. typis deſcriptum. Hunc libellum cum illa in civitate, in qua fertur luce publica donatus, multo ſtudio curarim indagandum, nec inveniri poſſit: rogo te obſecroque vehementer, cum alia de cauſſa Holſtenianam, quam dixi, bibliothecam adeundam tibi proponas,

eum inveſtigare ne graveris, meque certiorem facere, quo anno ſit in lucem prolatus hujus ſeculi, tum Francofurtine ad Oderam, an ad Moenum ſit divulgatus. Potuit enim aberraſſe amicus, qui de libello rem me docuit, in nomine civitatis. Quod ſi ita ſeſe habet, Francofurti ad Moenum erui fortaſſis poſſit. Quamquam in civitatis nomine vix erratum eſſe opinor. Libellum *Sprangenbergii* de Manichaeis per noſtratium forulos fruſtra quaeſivi. Virgilius meus ubi prodierit in lucem, quod credo propediem fiet, niſi propoſitum interpellabit bellica haec tempeſtas, exemplar ſum miſſurus cum ad alios viros in Italiam illuſtres, tum ad Eminentiſſimum Cardinalem *Barberinum*, ac ſimul gratias acturus meritiſſimas optimo Principi pro ſingulari munificentia, qua me cumulatum voluit, illi interim ac me de meliori, quod potes, nota commendes, tum equiti *Puteano*, ejuſque genero *Nicolao Rondininio*, *Auguſtino Favorito*, *Stephano Gradio*, viris clariſſimis ſalutem edicas meis verbis. *Alexandrum Pollinum* elegantiſſimi virum ingenii e vivis exceſſiſſe opinor, nec certus tamen id ſcio.

EPISTOLA CCCCLXXVI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

MItto ad te, V. Cl. exemplum antiquae Inſcriptionis, de qua fidem tibi meam obligaveram, digna quippe mihi viſa eſt, quae inter praeclara id genus antiquitatis monumenta locum ſibi vindicaret, quibus Muſaeum tuum refertum eſſe nullus dubito. Literas tuas vehementer expecto cum tua inprimis cauſſa, ut de tua valetudine certior fiam, qua quidem haud ita firma uti videbaris, tum vero etiam, ut ex iis cognoſcam, quid mihi de MSS. Arabicis *Golii* ſtatuendum ſit, quos venales adhuc proſtare haud ita magno pretio audieram, quamobrem abs te peto majorem in modum, ut de toto hoc negotio diligenter quamprimum ad me ſcribas. Illud etiam mihi erit gratiſſimum, ſi per te ſcire liceat, num inter Codd. MSS. Arabicos Academiae Lugduno-Batavae reperiatur Hiſtoria Haereſis Manichaeorum *Mahomed Ben-Iſaack* auctore, is enim liber maximo mihi emolumento foret ad ſcribendam (quod animo jampridem agitabam) haereſeos ejus hiſtoriam, quam quidem; quantum per occupationes licebit, deinceps promovere non deſinam. Biblia Hebraica ſine punctis editionis Amſtelodamenſis, aut Antverpianae ſicubi venalia reperias, ut ſpero, mihi compares velim, nec non librum aliquem Arabicum itidem ſine punctis, e multis, qui Lugduni Batavorum prodierunt, qui quidem verſionem Latinam columnatim adjectam, aut ſaltem e regione habeat. Vidi ipſe olim hiſtoriam Mulſulmanicam Arabis cujuſdam ſcriptoris, cujus nomen memoria excidit, ab *Erpenio*, ni fallor, interprete Latine redditam, ac columnatim in folio, ut ajunt, impreſſum. Hunc librum, ſi quidem venalem nactus

ctus fueris una cum aliis, quos habebis ad me perferendos, Baroni *Dell' Isola* tradere licebit, qui propediem iſthuc profecturus videbatur, brevique ad nos rediturus, ut Aquiſgranum, quo de pace ineunda legatus a Caeſare deſignatus eſt, quamprimum ſe conferat. Cum haec ſcripſiſſem, redditae mihi ſunt literae tuae a. d. IX. Maji datae, quibus vix habeo, quod reſcribam. *Cupero* viro docto ad illuſtrandum antiquum marmor Apotheſeos Homericae ſymbolam quam conferam in praeſentia non habeo, caeterum ſi ectypum ejuſdem marmoris Romanis formis excuſum uſurpare oculis ipſi fuerit opportunum, ejus exemplum, quod penes me eſt, ſtatim ad te mittetur. De claſſe veſtra, quam ſe jam pelago commiſiſſe audio, ubi quidquam huc allatum fuerit, quod ſcitu dignum videatur, ad me ſcribere ne graveris. Vale interim V. Cl. & me ut facis ama. Bruxellis Idib. Maji CIƆIƆCLXXIII.

Biblia Hebraica aut ſaltem eorum partem aliquam ſi forte apud Judaeum quempiam eorum, qui iſthic degunt, reperiri contigerit majoribus caracteribus expreſſa, quam quae vulgo veneunt, editionis Amſtelodamenſis, erunt mihi multo gratiora, & oculorum meorum hebetudini magis accommodata. Antverpiana illa in 12°. ut ajunt, minutis apprime caracteribus exarata cave mihi compares, vix enim illis vel perfunctorie legendis ſufficiam.

EPISTOLA CCCCLXXVII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

COmmodum redditae mihi ſunt heri in ipſo Tabellarii Italici diſceſſu literae tuae XXVI. Mart. datae, ut, quod de alteris ad Sereniſſimam Reginam curandis dederas in mandatis, e veſtigio exequerer, quas quidem, ut deſiderio tuo facerem ſatis, ad *Franciſcum Commelinum* miſi, hominem mihi omni officii genere devinctum, quo Regina ipſa utitur familiariter. (ipſi namque ab obitu *Benedicti Mellini* Bibliothecae Regiae cura eſt credita) neque vero dubito, quin ipſe operam diligentem ac fidelem in tradendis Reginae literis ſit praeſtiturus. Caeterum Reginae ipſius hortatu ſcripſerat nuperrimis ad me literis *Barberinus* Cardinalis, ut per te *Theodoro Ryckio* de Stephani editione iterum aurem vellerem, teque interprete ab eo diſcerem, ecquid ipſe cogitet de fide ſua, qua ſe ante ſexennium Reginae obſtrinxerat, liberanda. Elegia tua, cujus mihi copiam feciſti, mirifice ſum delectatus, nam praeterquam quod elegantiſſima eſt, ut tua omnia ſunt, diu eſt, cum mihi ejuſmodi elegantiarum compotem eſſe non licuit a moleſtiis negociorum occupationibus, gratulorque interim Bataviae veſtrae poſt foedus initum cum Britannis, te auſpice in gratiam cum Muſis reditum tandem eſſe. Libellum Arabicum, & Catalogum Bibliothecae Hemmianae avide exſpecto; nam faſciculus, in quo utrumque una cum Athanaſio ad me perferendum nuncias, nondum mihi

eſt

eſt redditus. Pecuniam, quam tibi eo nomine debebam, a *Laurentio Magalotto* noſtro curatam fuiſſe mihi perſuadeo, quando per amicum Amſtelaedamenſem id aſſequi non licuit. Vale, Bataviae tuae decus, & me, ut facis, amare perge. Bruxellis 11. April. CIↃIↃCLXXIV.

EPISTOLA CCCCLXXVIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

QUando gravatus non es, litteras a me tibi concreditas curare perferendas ad Reginam per amicum tuum ejus familiarem, eſt profecto id beneficium majus, quam quod nudis verbis remunerari ſeſe patiatur. Quod unum polliceri poſſum, grati animi teſtificationem in me deſiderari abs te, permittam numquam. Etſi in meis ad Eminentiſſimum Principem *Franciſcum Barberinum*, tua opera non ita nuper curatis litteris, aperueram cauſas, quae *Theodorum Ryckium* revocaſſent hactenus ab edendis in publicum Holſtenianis lucubrationibus, hodierno tamen die repetivi ſcriptionem, ut intelligat hanc rem nobis eſſe in praecipuis curis. Calamitati temporum acceptum referri par eſt, quicquid hîc peccatur nimia procraſtinatione. Unde & fit, ut in illa quoque Stephani Byzantii editione, quam *Berckelii* animadverſis illuſtratam ſub praelo Typographico totum jam quadriennium apud nos exerceri alias admonebam, minimum promoveatur hactenus, vix tertia totius operis profligata parte. Haerent fato non diſſimili inter typographorum manus antiquitates Meurſianae trium Graeciae Inſularum nobiliorum, quas ego nondum in lucem publicam emiſſas ex Regia bibliotheca Holmienſi ante hoc quinquennium impetrarem, mea interpoſita atque adſtricta proceribus Suecanis fide, mox publicandas fore. Queruntur tanquam ex compacto bibliopolae, propter inſeſſos a milite praeſidiario hoſtili fluvios, chartam editioni promovendae neceſſariam ſubvehi ex Germania ad nos haudquaquam poſſe. Nec memini ſane quicquam prodire durante hoc bello, quod ſit numeri alicujus praeter agrimenſores antiquos *Wilhelmi Goeſii* cura nuper emiſſos, & Antonium Liberalem publico proxime datum, cum *Berckelii* brevibus animadverſis. Athanaſii opera cum libello Arabico inter manus *Petri Francii* hactenus verſantur, quod hiberna tempeſtas navibus ad vos iter intercluſerit jampridem. Rem ſedulo ſatis a me commendatam ſibi hac una cauſa dilatam, ipſe indignatur. Si per *Wolfgangum* bibliopolam mox expediri non poteſt, ut *Danielis Elzevirii* aut alterius cujuſcumque opera utatur, auctor fui, ne quid traharis exſpectatione irrita exoptati codicis. Nam de pretio & ſatisfactum ſibi per *Laurentium Magalottum* fatetur ipſe, & meae fidei adſtrictus non uno nomine jampridem id egerat, ut librum omni mora procul habita ad te curaret perferendum. Catalogum Hemmianae bibliothecae *Daniel Elzevirius* miſiſſe ſe ſcri-

ſcribit Bruxellas *Henrico Frixio* bibliopolae, ut ab illo tibi tradatur. Si quid ex iis libris coemptum cupis, ejus indiculum ad me mitte, addito ſingulis codicibus pretio, quo tuos velis. Mihi curae erit ut inveniatur homo fidus, qui rem ex ſententia tua det effectam. Vendetur & menſe proximo Hagae Comitum bibliotheca ſatis inſtructa libris rarioribus, quam typis deſcriptam proxime tui juris faciam. Quotidianae ferme ſunt apud nos hae auctiones, ſed exquiſitam mercem rarius prae ſe ferunt, quare & indicibus earum ad te mittendis ſuperſedeo, nec defuturus tamen officio, ſi id gratum habebis. Vale, virorum decus, & nobis favere perge. Ex *Frederico Spanhemio* bibliothecae Lugduno Batavae cuſtode intelligebam nuper, inventum ſibi illic inter libros Arabicos neſcio quid lucubrationis de ſecta Manichaea, quod tuae in ſpem gratiae deſcribendum curaret. Hagae Comitum Anno CIƆIƆCLXXIV. XI. Aprilis.

EPISTOLA CCCCLXXIX.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

BEne eſt V. Cl. quod moras, quae nobis Stephanum Holſtenianae editionis hactenus inviderunt, non niſi calamitati temporum imputare liceat, ſpes enim eſt brevi fore, ut, priſtinae tranquillitati Republica prope reſtituta, otium quoque apud vos Typographis concilietur ad eruditos literatorum foetus in lucem aſſerendos. Athanaſium & libellum Arabicum adhuc deſidero, quibus, ſi per tempus adhuc licet, adjungas velim Antoninum Liberalem, & *Danielis* patris tui epiſtolas. Pecuniam, quam mihi eo nomine expenſam referes, curabit tibi *Joannes a Venazzano* Patricius Florentinus, qui Amſtelaedamii negociatur. Bibliothecae Hemmianae Catalogus nondum ad *Henricum Frixium* Bibliopolam Bruxellenſem eſt perlatus, quod ſane doleo, inſtat enim jam tempus auctionis. Indicem alterius Bibliothecae, cujus ipſe ſpem facis, avide expecto. Lucubrationis de ſecta Manichaea, quam inter Codices Arabicos Bibliothecae Lugduno-Batavae repertam nuper ſignificabas, auctorem eſſe auguror *Mahomed Ben-Iſaack*, cujus mentio apud *Hottingerum* in Bibliotheca Orientali. Quae ſi vera ſint, eſt plane ut a me μήνυτρον jure poſtules pro indicio ſcriptoris a me diu multumque quaeſiti. Caeterum *Frederico Spanhemio* V. Cl. multum erit, quod debeam, ſi ejus opera diuturni voti compotem eſſe licebit. De ea lucubratione cujuſcumque tandem illa ſit, plura a te, cum vacaverit, expecto. Vale. Bruxellis XXII. Aprilis CIƆIƆCLXXIV.

EPISTOLA CCCCLXXX.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

NEC Athanaſium nec indicem Hemmianae bibliothecae ad te perlatos eſſe hactenus, equidem miror, cum uterque miſſi ſint diverſa via, nec aberraſſe potuerint. Quapropter fit; ut nuntios propediem a te exſpectem, qui ſcrupulum omnem mihi eximant, teque voti compotem eſſe factum teſtentur. In mittendo indice rem indigere feſtinationis, ac periculum in mora eſſe, cum plus ſatis *Elzevirium* docuerim, caute ab illo actum oportuit, ſicut mihi erat pollicitus. Athanaſium *Wolfgangus* Librarius ad te curavit. Index alter Mylianae bibliothecae tibi apud me paratus eſt cum Antonino Liberali editionis nuperrimae. Ea Lunae die proximo ad te mittentur per nautam, qui ſolet ſtatis diebus hinc Antverpiam contendere. Spondet is curae ſibi fore, ut faſciculus inde Bruxellas confeſtim feratur. Tabellarios hoc faſce oneratos nolui, ne te impenſis parum neceſſariis gravarem; Epiſtolas parentis mei nullas junctim editas fuiſſe poſſum recordari: alioquin harum quoque copia tibi jam a me eſſet facta. Leidam proximis diebus me contuleram, ut cum *Frederico Spanhemio* agerem de libello Arabico, ad Manichaeam ſectam ſpectante. Verum illo domi non reperto, dicebatur enim ruſticari in villa ſuburbana, cum & ego reditum ſub noctem maturarem, recepit in ſe *Theodorus Ryckius* (a quo reſponſum exſpecto propediem) acturum ſeſe de hoc libello aut cum ipſo *Spanhemio*, aut cum illo, cujus nomen mihi excidit, qui Catalogum codicum Arabicorum publica in bibliotheca apud Leidenſes extantium concinnare dicitur. *Berckelius*, qui Liberalem edidit, eſt is ipſe, qui in Stephano Byzantio publici juris faciendo nunc occupatur. Fratrem tuum, vir illuſtriſſime, natu maximum e vivis exceſſiſſe audio & indigne fero, cum nihil illarum rerum, quae ad te pertinent, alienum a me cenſeri oporteat. Quanquam iis ſapientiae praeceptis abunde inſtructum te novi, ut doloris ſolatia omnium optime a temet ipſo mutuari & poſſis & debeas, cupiam tamen cum maxime conferri a me in medium non nihil poſſe, quod juſtiſſimo maerori tuo vel ex parte mitigando, ſi non tollendo penitus, conducat. Vale. In Hemmiana vel Myliana auctione, ſi quos libros tibi addictos cupis, mihi negotium permitte quaeſo, ſed ea lege, ut cuique codici pretium certum adſcribas, ultra quod licitatori non ſit integrum ſe proferre. Circumſpiciam hominem exploratae fidei, cui negotium omne mandetur, ſi mihimet ipſi intereſſe auctioni minime licebit. Hagae Comitum Anno CIƆIƆCLXXIV. IV. Maji.

EPI-

EPISTOLA CCCCLXXXI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

REdditus mihi tandem eſt a *Foppenio* Bruxellenſi Bibliopola faſciculus, in quo Athanaſii opera & libellus Arabicus. Indicem Hemmianae Bibliothecae adhuc deſidero, eumque neſcio quo fato alicubi, ut opinor, interceptum non poſſum non aegre ferre, quod occaſionem adeo praeclaram Bibliothecam meam rarioribus libris inſtruendi elabi omnino videam. Et is mihi ſane alicui ſolatio fuiſſet ad maerorem, quo jam dudum oppreſſus jaceo ob acerbiſſimum fratris caſum, qui magnum cum mihi tum familiae univerſae luctum & vaſtitatem attulit. Verum, quando ſic viſum eſt ſuperis, modice id ferendum eſt, ut hominem Chriſtianum decet. Tu, ſi me amas, Indicem Mylianum quantocius ad me perferendum curato, ne hoc quoque voto fruſtremur. Codicibus, quos mihi comparandos ſeligam, certum adſcribam pretium, quo illos mihi coemptos velim. Pecuniam, quae tibi a me non uno nomine debetur, quamque deinceps in meos uſus erogabis, curabit tibi *Joannes a Venazzano* Patricius Florentinus, qui Amſtelaedamii negotiatur, ad quem nuper ea de re dedi literas. Vale, amicorum optime, & in te amando colendoque me nemini concedere tibi perſuadeas. Bruxellis XIV. Maji CIƆIƆCLXXIV.

EPISTOLA CCCCXXXII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

TRaditis mihi litteris tuis oppido jucundis ac gratis, nihil habui prius, quam agere cum *Plumeri* non ita nuper vivis ſubducti filio, uti libros in auctione Hemmianae bibliothecae vaenum expoſitos, cui illum interfuturum haud ignorabam, nobis addiceret. De iis loquor, quos ſcripto commiſſos mihi deſignare haud quaquam es gravatus, ſi haberi poſſent pretio non inſano aut valde inſalubri. In eo tamen haeſitabam fateor, quod *Antonius Maliabechius* vir Clariſſimus, & tibi perquam familiaris, eoſdem poene omnes nomine Sereniſſimi Etruriae Magni Ducis jam ante coemendos mihi injunxerat. Sed neque deſperandum eſt alias propediem in promtu occaſiones fore, per quas comparari poſſint libri abs te deſignati, & perſuaſum habeo ut credam, deſideriis tanti Principis haud gravatim te conceſſurum eſſe. Quanquam nec ſpondere poſſum, libros omnes hac auctione comparari poſſe, quod ex rumore cognoſcam, pleroſque illic diſtrahi iniquum plane in modum. Utinam vero & tempeſtivius eos, quos deſiderari abs te intelligo, & numero plures deſignaſſes. Rebus enim noſtris non ita nuper in praeſentiſſimum diſcrimen adductis, complures bibliothecae vili admodum pretio ſunt diſtractae:

nunc

nunc cum reſpirare e periculo paulatim incipiamus, de die in diem pretium libris non minus quam fundis accreſcit. Sed tamen cum auctiones tantum non quotidianae per civitates Batavicas bibliothecarum ſoleant inſtitui ut minus celebrium, ſic emptores parcius trahentium; tuis invigilare commodis non intermittam; ut, quod confieri in praeſens per me nequit, id mea poſt opera conſequaris. Utere igitur me in poſterum tanquam eo, quem ingentibus meritis tuum omni ex parte feciſti. Poſt octiduum ad Amſtelaedamios excurram, viſurus, quid effectum in rem noſtram a *Plumero* ſit datum: idque ut cognoſcas, opera a me dabitur. Deſcriptio veteris ſepulchri plurimum ſane voluptatis mihi tulit: parumque abeſt, quin felicitati veſtrae invideam, quibus nihil non rerum proſperatum ſoleo apprecari; tamen, cum vobis quotidianae obtingant iſtae deliciae, vix annuae nobis longiſſime remotis, & in ſolo conſtitutis bonae frugis infaecundo plane; cum ea ſit telluris veſtrae ubertas, ut ex ipſis etiam ſepulchris eruditae ſemper antiquitatis quid gignatur prodeatque. *Laurentium Magalottum*, tui nominis ſtudioſiſſimum audio Hamburgum perveniſſe, ſed minus valentem, quam velim. Auguror per litteras proximas non ſolum me intellecturum fauſtiora omnia de reſtituta in integrum ſanitate: ſed cogniturum quoque, iter Suecanum ex voto proceſſiſſe. Nunc ingentis beneficii loco neſcio an auſim flagitare, ut Sereniſſimo Principi Cardinali ab Etruria obſequia mea, ubi opportunum videbitur, ſiſtas. Nihil enim proſequor majore cultu, nihil impenſius veneror. Vale. Hagae Com. A. CIↃIↃCLXXIV. XV. Maji.

Opera hiſtorica & poëtica Principis *Paderbornii* nondum perlata Florentiam miror equidem, cum Sereniſſimo Principi Cardinali ante menſes jam multos per me ſint miſſae.

EPISTOLA CCCCLXXXIII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

SCripſi jam ad te ſuperioribus literis Bibliothecae Mylianae Catalogum fuiſſe ad me perlatum, miſique etiam nonnullorum librorum indicem, quorum poſſidendi deſiderio teneor. De Hemmianis non adhuc conclamatum eſſe ex poſterioribus literis tuis, quae mihi heri ſunt redditae, lubens agnoſco. *Laurentii Magalotti* noſtri valetudo non eſt, cur te ſollicitum habeat, jam pridem enim ipſe nuntiabat, ſe a morbo, quo fuerat tentatus, convaluiſſe, jamque Stokolmium cogitare. Romae nihil in re literaria novi quod ſciam. Geographiam Urbis Aeternae e marmoribus ſeu mavis fragmentis Farneſianis deſcriptam, atque obſervationibus *Joannis Petri Bellorii* illuſtratam, quae *Camilli Mancini* Cardinalis benificio publici iuris eſt facta, propediem expecto, ejuſque tibi copiam ſtatim facere non omittam. Sereniſſimae Reginae literas Tabellario Italico proxime ad me adlatas hic adjunctas habes. Vale & me ama. Bruxellis XVII. Maji CIↃIↃCLXXIV.

EPI-

EPISTOLA CCCCLXXXIV.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

PErlatis ad me hoc ipſo mane literis tuis plurimum equidem ſum miratus Hemmianae bibliothecae catalogum tam nequiter fuiſſe curatum. Idque *Elzevirio* per epiſtolam exprobravi: quanquam idem quoque fatum videtur ſubiiſſe Catalogus Bibliothecae Mylianae, quem ipſe nautae Antverpienſi tradideram. Sed hoc damnum jam nunc per me reſarcitur, cum tempeſtive poſſit. De Hemmiano indice res non eſt integra: cum bibliotheca partem majorem jam diſtracta ſit ac vaenum data. Pro ſolatio tamen minime vano queat eſſe, quod inſano pretio codices illius bibliothecae plerique dicuntur ab emptoribus addici. Adeo quidem, ut exiguam partem illorum quoque, quos Magnus Etruriae Dux coemendos injunxerat mihi, ſim conſecutus; Inter quos Dionyſium Halicarnaſſenſem Sylburgii Joachimicis, ſeu pataconibus XI. Lucianum Bourdelotii VII. Unde de reliquis conjecturam facile feceris. Sed id genus auctores Graeco-Latini praeſtantium editionum nunquam non care, ut noviſti, proſtant. Fit tamen quandoque, ut diſtrahantur bibliothecae minus celebres; e quibus ſalubriore pretio libri comparantur, ut plurimum. Codices Chifletianos vetuſtos a te redemptos, & Florentiam miſſos fert rumor. An tota viri doctiſſimi bibliotheca aut diſtracta ſit aut diſtrahenda cupio ex te reſcire. Pro Athanaſio, quod debebatur, pretium *Laurentius Magalottus* jam perſolvit *Petro Francio*, ante ſuam ex hiſce regionibus emigrationem. Mihi ſi deberi quicquam tuo arbitraris nomine, vir Illuſtriſſime, fugit te ratio. Age tamen, occaſionem praebe, ſodes, qua debeas nonnihil illi, qui totus eſt tuo in aere jam pridem. Peracerbum funus Germani tui plurimum equidem moeroris mihi quoque attulit. Sed nolo vulnus intempeſtiva conſolatione reſcindere. Haec feſtinans, ne Mylianae bibliothecae Index ſerus ad te perveniret, Vale. Hagae Comitum Anno CIƆIƆCLXXIV. XIX. Maji.

EPISTOLA CCCCLXXXV.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

BIbliotheca Chifletiana jam ab Auguſto menſe ſuperioris anni tota quanta erat diſtracta fuit, ſi Plinianum illum codicem alioſque MSS. Graecos excipias, quos heres ſecum Veſontionem comportavit. Bibliothecae Mylianae Catalogus una cum literis tuis mihi hoc ipſo mane eſt redditus, ex quo libros

quos hic deſcriptos habes, mihi coemptos velim. Pretium cujuſque adnotavi, ut a me poſtulaſti, ea tamen lege, ut ſi pro raritate librorum amplius quid cenſueris erogandum, penes te arbitrium ſit. De libris, quos ſelegeram ex Hemmiana actum eſſe ex tuis cognoſco, quod jam minus moleſte feram, quandoquidem immani adeo pretio venduntur. Bruxellis XXI. Maji. CIƆIƆCLXXIV.

EPISTOLA CCCCLXXXVI.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

Alterum certe Mylianae bibliothecae Catalogum, quem proxime mittebam, ad te perlatum eſſe confido, quando prioris curam hominibus ſubleſtae fidei demandatam fuiſſe cum noſtro malo nunc experimur. Nauta, qui faſciculum ſuſceperat curandum, compellatus ſuper hac re aſſeverat, ante dies quatuordecim eum abs ſe traditum horum uni ex nuntiis, quos vocant, qui ſtatis vicibus alternis Bruxellas Antverpia ſoleant commeare, nomen ejus non eſſe compertum ſibi: nihilominus operam abs ſe dandam fore, quando Antverpiam cis paucos dies rurſum cogitet, ut deprehendat illic hominem ac exploret cauſas, cur fidem in ſe claudicare ſit paſſus. Si retrahi e fuga aut latibulis faſciculus non poteſt, Antonini Liberalis aliud exemplar ad te mittetur, una cum Stephani Byzantii fragmento & periplo Hannonis, quos libellos notis illuſtratos abs ſeſe idem *Berkelius* in publicum propediem eſſe prodituros nudius quartus adfirmabat mihi. Poſt acceptas ultimas tuas confeſtim de coemendis, quos deſiderari abs te teſtabare, libris rem *Plumero* dedi in mandatis. Saltem illos comparare conaretur, qui nondum eſſent diſtracti. Nam ad Geographicos codices die heſterno in ipſa auctione jam erat perventum. In Myliana bibliotheca, ſi quid juſſeris, felicius me tuis commodis gratificari poſſe ſpes eſt, quando ipſe auctioni ſum interfuturus. Memini videre hoc in Catalogo nonnullos ex Germanicarum, Britannicarumque rerum ſcriptoribus, quos ex Hemmianis libris te cupere coemptos ſerus ſignificaſti. Roma ſi quid in re litteraria novi proxime allatum eſt, ejus quaeſo ignarum ne me ſine. Vale. Hagae Comitum CIƆIƆCLXXXIV. XXIV. Maji.

De *Laurentio Magalotto* cum nihil audiam jampridem, habet ejus valetudo mire me ſollicitum, quam nutare datis Hamburgo litteris ſub initio menſis nunc vertentis teſtabar.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCLXXXVII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

QUid librorum bibliothecae tuae acceſſerit per auctionem nuperam ex hoc licet indice cognoſcas. Reliqui pretium, quod poſueras, cum exceſſerint, alium dominum ſunt nacti. In Hemmianae bibliothecae auctione animoſe ſatis, addo & ſtulte, res a licitatoribus geſta eſt. Nihil majoris unquam diſtractum inter nos iis libris. Unde fit, ut non niſi codices pauciſſimos ex quam plurimis, quos juſſeram comparari, meis uſibus addictos teneam, Tibi vix quicquam aſſertum ex tanta librorum copia; quos emendos deſignaras, niſi unus fortaſſe Sardus de nummis antiquis, quem inter meos video relatum. Nec magno Etruriae Duci gratificari, quod volueram unice, nobis licuit, niſi in paucis. Alias, ubi commodi veſtri ratio a me habenda erit, fortunam magis annuentem ut experiar fore equidem confido. E binis rerum Britannicarum exemplaribus alterum, minus utcunque mundum, florenis x. venit & aſſibus quinis: alterum tibi aſſervo ſatis nitidum: opinor fore, ut plures bibliothecae hoc anno venum apud nos exponantur, quarum indices ſuo tempore ad te perferendos curabo. De Chiffletiana mature reſciviſſem velim: quam libris rarioribus fuiſſe ſatis inſtructam vix dubium eſt mihi. Et ſolent per Brabantiam minoris longe diſtrahi boni codices, quam hîc terrarum. Quadriennium jam agitur, quod *Ludovici Nonii* illius, qui *Huberti Goltzii* opera antiquaria animadverſis ſuis illuſtravit, ſupellex libraria Antverpiae diſtracta eſt pretio perquam vili; cum tamen ex rumore partim, partim experientia atque uſu edoctus habeam compertum, rariſſimis voluminibus bibliothecam eam conſpicuam fuiſſe: audio complura antiquitatis monumenta in agro ſuburbano recens eſſe effoſſa. Sed de iis plura proxime, uti & de *Santinii* litteris, cui reſponſum a me debetur, quo ab officio nunc me valetudo avocat parum firma. Mirari video Reginam, expungendi debiti negotium adhuc vacillare, cui tamen ipſa litteris ſuis ante hoc biennium in Sueciam datis caviſſe ſe profiteatur. Perſuaſus eſt *Stantinius* ut credat, nuſquam terrarum inveniri me potuiſſe. Sed occaecavit illos, quibus id negotii erat demandatum, ne me viderent ſatis obvium, praepoſtera avaritia, & averſus a meis commodis animus. Vale, Virorum Nobiliſſime, & mihi, ut hactenus, velle quaeſo perge. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXIV. XIII. Junii.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCLXXXVIII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

MInus eſt quod doleam V. Cl. mihi auctionem Bibliothecae Hemmianae parum feliciter ſucceſſiſſe, quando & majoris faſtigii licitantibus res ad votum minime proceſſit. Multum interea debere me tibi ſentio, quod opera, ac diligentia tua ſpes noſtras omnino irritas eſſe non ſiveris. De auctione Bibliothecae Chifletianae, quae, ut monui, anno ſuperiore diſtracta eſt, eo te certiorem facere praetermiſi, quod crederem vobis in tanta librorum copia, quae paſſim vaenundantur, de iis, qui alibi terrarum venales exponuntur, non eſſe laborandum. Caeterum ſi qua ejuſmodi in poſterum occaſio ſe obtulerit, non committam a te deſiderari officium meum. Quae narras de antiquis monumentis iſthic recens effoſſis, mirifice ſalivam mihi moverunt; noſti enim quantus ſim ejuſmodi cimeliorum amator. Quamobrem cum primum vacaveris fac ut de tota re diligenter ad me ſcribas. Ego Ichnographiam urbis Romae ſtatim atque accepero ad te perferendam curabo. Vale, Bruxellis. XVIII. CIƆIƆCLXXIV.

EPISTOLA CCCCLXXXIX.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

NON defui ſane officiis tibi debitis in nupera illa Hemmianae Bibliothecae auctione, ſed praeter ſolitum morem tanta animorum contentione certatum eſt a licitatoribus prodigis & tantum non inſanientibus; ut ſimile apud nos nihil meminerimus geſtum. Ego certe ex plurimis, quos meos in uſus comparari juſſeram, non niſi pauciſſimos ſum nactus codices, & quidem vulgaris notae omnes, quos in bibliopoliis minoris longe proſtantes licuiſſet invenire. Pleroſque ex his, quos coemendos mihi injunxeras, jam ante *Antonius Magliabechius* noſter comparandos deſignarat: ſed neutri veſtrum hac occaſione licuit gratificari. Ipſe ut arbitreris pretio immodico diſtractos eſſe partem potiſſimam libros, ſpecimen ſubjeci horum codicum, quos emptos cupiebas, adſcripto eo pretio, quo aliis una licitantibus ſunt comparati. Multas auctiones promittit nobis autumnus proximus, ut bibliothecarum nimis celebrium, ſic ſpem facientes fore, ut libri minoris illic veneant. Quod ſi ſub illam tempeſtatem hic terrarum mihi contigerit degere, tuis commodis deſideriiſque quin omni in id collata opera ſim invigilaturus, dubitare noli. Dum Amſtelodami diſtrahuntur hi codices, quorum Catalogum jam vidiſti, inſtituta fuit Hagae Comitum auctio Bibliothecae alterius, in quo libri ut pauciores numero,

ro,

Digitized by Google

ro, ſic ſelecti rarique partem maximam venales occurrebant. Sed nihil illic codicum abs te deſideratorum, praeter unum Dionyſium Halicarnaſſenſem Sylburgii, qui ſimili fere, quo Hemmianus, illic pretio diſtrahebatur, quod minimum mihi viſum, etſi decurſa hyeme Leidae diſtractum memini videre pataconibus XIII. utinam plures libri ex hiſce, qui abs te deſiderantur, deſignaſſes! Sic fieri poterit ut ex multis paucos tibi aſſertum iviſſem: idque ut facias etiamnum vehementer rogo: cum tui ſtudium, quod ſingulare prorſus prae me fero, non dubio argumento compertum tibi approbatumque cupiam unice. Monumentum illud ſepulchrale, cujus deſcriptionem ad me miſiſti, in via ſuburbana effoſſi nuper, eſt profecto quantivis pretii ducendum. Fore aliquando, ut aeri incidatur, ac publici juris fiat, vix dubito. Nos, ex quo tempeſtas bellica nonnihil detonare coepit, tarde ſic ſatis ad intermiſſa ſtudia redimus, paulatim tamen. *Andream Boſium* in Germania ſuperiore vivis ſubductum audio. Vale, vir R. praeſtantiſſime, & me in numero veſtrorum habere conſtanter perge. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXIV. XVIII. Junii.

P. S. Chifletianam mihi ignaro elapſam nolim. Ejus Catalogum tuo beneficio ſi dabitur nanciſci, exoſculabor mei demerendi ſingulare in te ſtudium. Sollemne enim mihi eſt indices praeſtantium bibliothecarum aſſervare in ſcriniis, quorum copia ingenti ſum inſtructus. *Santinii* literis reſcribere nondum datur mihi, quod Hamburgo nonnihil reſponſi exſpectem a *Langermanno* & ab amicis e Succia, unde cognoſcam, quis in culpa ſit, quod regii mandati notitia tamdiu ſim fruſtratus. *Texeiram* mihi hic offuiſſe ſuſpicor, quanquam ille omnem facti invidiam a ſe conatur amoliri.

EPISTOLA CCCCXC.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

HAec ſunt V. Cl. quae de antiquo, quod innuis, monumento in agro ſuburbano nuper reperto perſcripta ad me ſunt ab amico rerum quidem antiquarum parum perito, ſed ejuſmodi elegantiarum non incurioſo. Effoſſam ſcilicet ſecus viam Flaminiam ad ſecundum ab urbe lapidem prope prata Quintii ſepulchralem cellam e vivo ſilice excavatam, in qua urnae neſcio quot e Tiburtino lapide cadaveribus condendis, quorum unum aut alterum in ipſis urnis integrum repertum, ſtatim ac lucem viderunt, prae nimia vetuſtate in cineres protinus diffluxere. Cella ipſa affabre concamerata atque egregiis picturis ornata, quae Ovidianas Metamorphoſes exhibebant, pavimento etiam teſſellato ex opere muſivo. Inſcriptiones binas ibidem repertas infra deſcriptas habes

D. M.
Q. NASONIUS AMBROSI
US SIBI ET SUIS FECIT LI
BERTIS LIBERTATIBUSQUE

NASONIAE URBICE ET . . .
UCI SUAE ET COL . . . CONLI
BERTIS SUIS E . . . LI . .
POSTIRISQUE EOR . . . . .

D. M.

L. VOLUSIO VALENTINO
FECIT SCARIA FORTU
NATA COJUX QUAE
VIXIT CUM JUM ANN
IS x. M. III. COJUGI BE
NEMERENTI QUI VI
XIT AN xi. M. III. DIE
BUS vi. BENE MEREN
TI FECIT

Libros ex Miliana Bibliotheca tua opera mihi comparatos, niſi eos ad me mittendi occaſio ſit in promptu, proximum erit, ut *Petro Blaeu* tradas ad me perferendos una cum volumine tabularum Geographicarum, quod propediem ad me miſſurus eſt. De Catalogo Bibliothecae Chifletianae faciam tibi ſatis, ut primum hominem nactus fuero, cui iſthuc proficiſcenti faſciculum tuto credere poſſim. *Andream Boſium* virum doctum, & de re literaria bene merentem, fato ceſſiſſe tecum doleo. Ceterum de nova Joſephi editione non eſt, cur adeo ſis ſollicitus. Edico namque tibi, ſi neſcis, hanc ipſam ſpartam adornari ab Oxonienſibus, quorum in uſum, me procurante, deſcribuntur jam variae lectiones ex Codicibus Vaticanis. *Laurentius Magalottus* noſter jam ineunti menſe Junio Stokholmium appulit, ubi integram aeſtatem peracturus videbatur. Vale Bruxellis 11. Jul. CIƆIƆCLXXIV.

EPISTOLA CCCCXCI.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

Lites privatae, de quibus & alias conquerentem me audiſti, totum me caligine quadam mentis occaecatae involutum habuere; idque eo magis, quod rebus forenſibus mox proferendis, ob ferias aeſtivas jam nunc ingruentes, Judex quotidiana prece fuit conveniendus, ut rem daret expeditam ante Kalendas Sextiles. Jam intelligis credo, quid in cauſa fuerit diuturnioris ſilentii, cum nil majori ſit in voluptate mihi quam tecum loqui, tibique operam qualemcunque vel in minimis negotiis approbare. Cis dies paucos Amſtelodamum cogito, laturus mecum libros, quos deſignabam nuper, ut aut *Blavio* tradantur ad te mittendi, aut alia quacunque via tui juris mox fiant. Retardavit, fateor, me nonnihil expectatio Hannonis in publicum prodituri apud Leidenſes, cujus exemplar tamen tuis deſtinatum uſibus ab editore nondum accepi.

cepi. Quae mecum communicata voluiſti ſuper monumento ſepulchrali recens in via Flaminiana effoſſo, plane reſpondent iis, quae ejuſdem argumenti *Panciaticbus* & *Antonius Magliabecbius* complura ad me non ita nuper perſcripſere. Addebat *Carolus Datus*, alibi quoque reperta nonnulla vivis expreſſa coloribus faberrime, quae aeri incudenda ac publico permittenda mox forent. De *Andrea Boſſo*, quem e vivis ſublatum volebant nuper, an res ſic ſeſe habeat, nondum ſatis eſt exploratum. Vidi enim, qui huic rumori oblo- querentur. Rem totam aut ex *Graevio*, aut aliunde reſciſcam propediem, nec te ſinam ignorare. Habes hîc reſponſi nonnihil ad Abbatem *Santinium.* Id aequo longius proferendum fuit, quod certiores a Suecia nuncios opperibar, quid ſuper mandato Regiae Majeſtatis D. *Kurkius* ſibi faciendum propoſuiſſet. Sed cum ſim edoctus, utrumque horum, ad quos Holmiam ea de re ſcripſeram, inde profectos pedem moviſſe, tertius amicorum ſuper re eadem a me proximis diebus eſt compellatus. Interim *Santinio*, ne quid ſequius interpretetur ſilentium meum, gratias in anteceſſum agendas exiſtimavi, dum praeſtolor certiores a D. *Kurckio* nuntios, qui ante Septembres Kalendas vix apparebunt hîc terrarum. Vale, Decus & Ornamentum artium bonarum ſingulare. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXIV. XXX. Julii.

EPISTOLA CCCCXCII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

Dies nunc agitur, quantum meminiſſe datur, vicеſimus tertius, cum libros, quos in auctione Mylianae bibliothecae tibi addictos penes me aſſervabam hactenus, *De Venazzano* negotiatori apud Amſtelodamios Etruſco tradendas curavi, ſic ſuadente *Blavio:* qui aſſerebat, ejus opera ſeſe ſolere uti, quoties ſupellectilis librariae nonnihil aut rei alterius mittendum ad te ſibi foret. Reliquum eſt, ut ſperem, ipſum officio non indiligenter eſſe perfunctum. Ceterum e re utriuſque noſtrum erit fortaſſe, ſi deſignes nonneminem ex amicis tuis Antverpianis, ad quem curari a me poſſit, ſi quid in poſterum ad te perferri velim. Ita enim nimiae hujus procraſtinationis compendia, uti opinor, fient; cum naves ex hoc oppido Antverpiam verſus bis terve ſtatis per hebdomadem diebus, nautae Bruxellas recta contendant. Septembri menſe poſt res Academicas & forenſes prolatas, ab auctionibus bibliothecarum apud nos inſtituendis, denuo initium fiet. Quando operam dabo, ut illos, quos jam indicaſti, & ſi quos porro indicabis, codices nanciſcar. Solent enim Catalogi ut plurimum, non niſi paucis ante ipſam auctionem diebus in publicum proferri, ut ad te tempeſtive ſatis vix queant mitti. Conabor tamen & hîc deſideriis tuis gratificari pro virili, ſi juſſeris. Hannonis Periplus cum Stephani Byzantini fragmento, *Berckelii* opera, jam prodiiſſet in lucem, niſi quod monumentum *Adulitanum* hiſce libellis editor adjectum velit, cujus exemplar a me impetravit. Plura de ſtudiis communibus nuntianda non occurrunt.

De

Digitized by Google

De *Boſio* vivis nuper admodum ſubducto nimium veros fuiſſe rumores audio perquam invitus. Vale, Reverendiſſime & Illuſtriſſime Domine. Hagae Comitum CIϽIϽCLXXIV. XXVII. Augusti.

EPISTOLA CCCCXCIII.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Redditus heri tandem mihi eſt faſciculus librorum, quem *Joanni Blaeu* tradideras ad me perferendum. Hujus ut me compotem fuiſſe nunciarem diſtuli hactenus reſcribere poſterioribus literis tuis, quibus alligatae erant alterae ad *Santinium*, quas quidem *Paulo* fratri ſtatim miſi, ut earum curandarum negotium in ſe ſuſcipiat. Jam enim ab obitu communis fratris ille Romae egit, ut negotia domeſtica procuret. Ichnographiam urbis Romae adhuc deſidero. Eram in his ipſis ſcribendis, cum redditae mihi ſunt literae tuae XXVII. Aug. datae, quibus nihil habeo quod reſcribam, niſi me tibi plurimum debere ob ea, quae de re libraria nuncias, in quo agnoſco humanitatem tuam, meque tibi vel hoc nomine maxime obſtrictum ſentio, quod operam tuam in auctionibus Bibliothecarum, quae proxime fient, ultro pollicearis. Hannonis periplum Monumenti Adulitani acceſſione tuo benificio fuiſſe locupletatum vehementer gaudeo gratulorque antiquitatis amantibus. Tu vero ejus exemplum, ſtatim atque in lucem prodierit, fac ad me mittas. Vale V. Cl. & pro tua humanitate praeproperae ſcriptioni ignoſce. Bruxellis VI. Septemb. CIϽIϽCLXXIV.

EPISTOLA CCCCXCIV.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

Diutius fateor, reſponſum ad tuas jucundiſſimas diſtuli, quam obſequii mei, tibi jam pridem devoti, rationes poſtulabant. Sed dum *Abrahamus Berckelius* ſpondet mox fore, ut ipſe Stephani Byzantii, abs ſe nuper editum fragmentum ad te mittat, quod a me exſpectabas, nec tamen is promiſſa praeſtet hactenus, inter hanc hominis lenti procraſtinationem video invitus temporis non parum effluxiſſe. Cis paucos tamen dies, cum denuo mihi ad Lugdunenſes noſtros ſit excurrendum, opera tunc a me dabitur, ut aut per *Berckelium*, aut, ſi is pollicitis deeſſe pergit, per memet ipſum libelli hujus exemplar nanciſcare. Illa enim via in agrum Ultrajectinum iter meditor, quo Bibliothecam ex Suecia recens allatam curavi devehendam in villam ſuburbanam, ut a turbis remotus, eam tempeſtate hiberna uſurpare oculis dudum non inſpectam, & excutere majore cum otio poſſim. Sed ſunt prae-

praeter litem incommodam & diuturnam, nunc tamen in extremis agentem, alia complura, quae nondum permittunt me ab hac aula abeſſe. Ea propter non niſi dierum paucorum hunc excurſum mihi inſtituendum propoſui. Caeterum, vir illuſtriſſime, perlatos tandem ad te libros, quos in auctione Mylianae bibliothecae tuis uſibus compararam, id equidem impenſe gaudeo. Reliquos abs te deſideratos, ut nanciſcar quoque, curae inprimis mihi erit. Fore nimirum opinor, ut hyems proxima copiam bibliothecarum uberrimam nobis venalem proponat. In editione Monumenti Adulitani *Berckelius* ſecutus eſt apographum *Leonis Allatii*, typis Romanis olim deſcriptum, cum ſatius omnino foret, expreſſum id fuiſſe ſecundum *Indopleuſtae* a Theveneto editi ſcripturam, aliquanto emendatiorem, ut puto. Negotium meum quod fratri tuo voluiſti commendatum, exoſculor profuſam tuam humanitatem. Vale, rei Romanae decus eximium. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXIV. VIII. Octobr.

EPISTOLA CCCCXCV.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

B*Erckelium* apud Leidenſes meos cum nuper in tranſcurſu viderem, dum in villam Trajectini agri contendo, ſignificavit is mihi, fragmentum Stephani Byzantii tibi deſtinatum una cum litteris in promptu eſſe, quod ego in reditu me oblaturum pollicebar. Sed oppreſſus in ipſa via a valetudine promiſſum praeſtare non potui. Nunc nuntio, Annales Eccleſiaſticos Saliani venales me inveniſſe Amſtelodami, quos tu in auctione bibliothecae Hemmianae comparatos cupiebas, pretio iis poſito, ſi recordor probe, ſcutatorum XII, ſed fruſtra. Alterum exemplar quod *Plumerus* bibliopola penes ſe extare mihi aſſeveravit, haberi poterit ſcutatis VIII, ita enim cum illo convenit mihi, ſi tu emptionem haberes ratam. Poſſe enim fieri, ut librum aliunde jam ſis nactus. Quapropter ſcribe quaeſo quamprimum, quid ſtatuas ipſe. Nactus ſum quoque Saxonem Grammaticum editionis Danicae Trajecti. De reliquis ſuo tempore videbitur. Et haec quidem hactenus. Hamburgo nuper perlatus eſt ad me Hyginus *Schefferi*. Sed frivolis imtempeſtivis occupationes tuas interpellare religio eſt mihi. Vale, vir ſumme. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXIV. XXV. Octobr.

Digitized by Google

EPISTOLA CCCCXCVI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Aſſiduis amicorum precibus, atque amicorum hortatu adduci tandem ſum paſſus, ut plagam nuper familiae meae inflictam ab obitu fratris praeſentia mea reſarcirem, quamobrem impetrata venia e Belgio diſcedendi propediem me in viam dabo, ut ante Brumam urbe aeterna potiri liceat, ubi pro veteri noſtra familiaritate habebis me ad omnia officia paratiſſimum. Saliani Annales, dummodo ſint editionis Pariſienſis, ſcutatis VIII. libens mihi comparatos velim. Quamobrem emptionem a te factam ultro ratam habeo. Sed cave ne pro ipſo Annalium corpore, quod ſex voluminibus conſtat, Epitomem tibi obtrudat Bibliopola. Vix enim credere audeo tam vili pretio illud tibi ſtetiſſe. De Saxone Grammatico gratias tibi habeo permagnas. Pecuniam in utrumque erogatam curabit tibi *Joannes de Venazzano*, cui etiam libros ipſos ac Stephani fragmentum quamprimum trades, in Italiam cum ſarcinis mari devehendos. Ichnographiam veteris Romae tandem a *Spanhemio* accepi, quam ante diſceſſum *Foppenio* Bibliopolae Bruxellenſi tradam, ut cum primum occaſio ſe obtulerit ad *Elzevirium* mittat. Vale, mi Heinſi, & tanquam in procinctu properanti ignoſce. Bruxellis XXIX. Octobr. CIϽIϽCLXXIV.

EPISTOLA CCCCXCVII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Bruxellas.

NON opinabar fore equidem, ut tantum vulneris acerba mors fratris tui, praeſtantiſſimi viri, inflictura mihi eſſet, quantum inſligi nunc intelligo, perlectis litteris tuis, quae tuum conſilium de deſerendo ante brumam Belgio hoc noſtro mihi aperiunt. Fluxa nimirum & caduca ſpe ratio mortalitatis tota conſtat: cum ego vere proximo excurſum mihi Bruxellas moliendum pridem propoſuiſſem, ut te illic complecterer tuiſque ſatiarer alloquiis, quorum fructus breviſſimus contigiſſet mihi anno proxime decurſo, quando ab urbe ad nos recens adventabas. Sed cum utilitatis tuae pars praecipua me tangat haud modice, quem multis beneficiis obrutum jamdudum habes, oportet, ut dolori temperem, ac ſolitudinem aequo animo feram, quam mihi diſceſſus tuus minatur: obteſtatus te & benignitatis tuae genium unice, ne immenſa locorum intercapedine memoriam mei tuo in animo patiaris oblitterari. Ad *Plumerum* bibliopolam hodie ſcribo, ut Saliani Annales, eo, quo inter nos convenit, pretio ſeponat mihi ceſſuros, ubi Amſtelodamum venero, quod fiet cis dies pauculos. Ea tamen lege, ut editionem praeſtet Pariſinam in ſenos dige-

digeſtam tomos, ſed tribus voluminibus collectam, eamque munde habitam; qualis notae eſſe exemplar illud ſuum mihi eſt profeſſus. Saxo Grammaticus haeret apud *Graevium* adhuc Trajecti, quem Saliano addendum curabo, ut & Stephani fragmentum, & ſi quid praeterea occurret tuis uſibus utcumque profuturum. Quid quod Eadmeri Seldeniani, & Hiſtoricorum Germaniae a *Scardio* editorum ſpes eſt facta, quos ſi nanciſcar, reliquis tibi a me deſtinatis adjungam. Indiculum pretii expenſarum ad te propediem Romam miſſurus ſum, ut horum vice, alios codices, in urbe nuper editos, ad me perferendos cures, quos deſignabo. Columnam Trajani imprimis, & ſi quid praeterea, quo res antiquaria illuſtretur, in lucem apud vos ſit prolatum. Ichnographiam Romae veteris, & Catalogum Bibliothecae Chifletianae, ſi habes Antverpiae, qui res tuas curet, illa ex urbe per nautas, qui bis ſingulis hebdomadis inde ad nos recta contendunt, Hagam Comitum deferri velim, per viarum compendia, ne exſpectatione libri deſideratiſſimi (de Ichnographia loquor) diu multumque macerer nequicquam. Typographus Leidenſis, qui Stephanum Byzantium *Berckelii* Commentariis illuſtratum ſub praelo habet, agebat diebus proximis mecum, de conferendis in tomum ſecundum Holſtenianis ad eumdem ſcriptorem obſervatis. Significabat praeterea doctum ſeſe a neſcio quibus, exſtare Romae collectionem non unam Geographorum veterum maximam partem Graecorum, ab *Holſtenio* partim, partim ab *Allatio* congeſtam, quam eidem tomo ſecundo, ſi daretur copia, inſertam cuperet. Proinde ſe rogare, ne quid gravarer, litteras ea de re dare ad Eminentiſſimum Principem *Franciſcum Barberinum*. Quod facturum me negavi, niſi viderem priori tomo, hoc eſt ipſi Stephano, manum ſupremam impoſitum. Haec in anteceſſum tecum communicanda duxi, quamquam tempore parum opportuno, dum in publicis totus occuparis, & viam hac anni tempeſtate moleſtam cura praecipis. Vale, flos dignitatis Romanae. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXIV. IV. Novembr.

EPISTOLA CCCCXCVIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

QUI haſce ad te perferet *Conradus Ruiſchius*, nonnullo conſanguinitatis jure conjunctus mihi, patrem habuit *Nicolaum*, foederati Belgii, dum vixit, patribus ab actis & epiſtolis miniſtrum primarium. Hunc peregrinationis ſtudium in Italiam evocavit. Caeterum cum jure arbitretur majorem fructum ex hoc itinere haudquaquam ſperari abs ſe poſſe, quam ſi viris eruditionis ac virtutum laude conſpectis ubique innoteſcat, ego, qui Juveni, majorum veſtigiis graviter inſiſtenti, deeſſe opera mea multis nominibus haudquaquam poſſum, auctor praecipue fui, ut Romam aditurus te ſibi conciliare maximum in modum contenderet. Promitto enim mihi, a toties perſpecta

illa comitate tua fore, ut ne fores tuas in caſſum accedat. Quo officio luculentum equidem in modum me tibi, ſi unquam, vir Illuſtriſſime, es demeriturus. Neque arduum tibi opinor fore, per nonneminem e regiis familiaribus ſeu miniſtris effectum dare, ut ad Sereniſſimam *Chriſtinam* admittatur, tum & ad viros in urbe aeterna celebriores. Ignoſce, quaeſo, confidentiae, quam ego quovis officii genere in poſterum excuſare ſatagam, tuis viciſſim commodis pro communi invigilaturus. Decurſum jampridem iter omne inoffenſis pedibus, ac larem Romanum a te ſalutatum ſalvo atque incolumi, ſpe tacita praeſumo; Quod utinam ex te ipſo propediem ſim edocendus! Saliani Annales ex editione Gallicana apud *Plumerum* adſervantur tibi, quibus & alios libellos ſum additurus, ſimul atque Amſtelodamum pervenero, in his novum Leidenſis bibliothecae Catalogum, cum indice Arabicorum codicum ex Legato Werneriano, tum Stephani Byzantii fragmentum Berckelianum, ac Saxonem Grammaticum. Sed de his, ubi habebo compertum, perveniſſe te ſalvum in patriam. Vale, Falconeri illuſtriſſime. Exarabam praepopere. Hagae Comitum CIƆIƆCLXXIV. XII. Decembr. Sprangenbergiani de Manichaeis Commentarii ſpes mihi ab amico facta eſt, utinam non vana.

EPISTOLA CCCCXCIX.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

EGO vero jam ante Brumam, ut fuerat in votis, Romam ſoſpes veneram, verum ne quid adhuc uſque ad te literarum dederim, fecerunt occupationes permultae, quibus & vehementer antea diſtractus ſum, & adhuc non modice diſtineor. Noſti enim in patriam reduci quantum negotii conſletur a civilibus officiis, ab amicorum ſalutationibus, quibus acceſſit cura rei familiaris, quae me diu abſentem dominum profecto deſiderabat. Haec, ut ceſſationem meam apud te purgem. Caeterum ut ad tuas veniam XII. Decembr. datas, quas mihi ſuperioribus diebus reddidit *Conradus Ruiſchius* vir ornatiſſimus, ego illi, quamdiu Romae fuerit, ita in omnibus praeſto ero, ut intelligat tanti apud me ipſum fuiſſe, quanti eum par eſt, qui tibi ſit non modo amicitia, ſed etiam neceſſitudine conjunctus. Interea quod a me ut nunc poſtulare videbatur, ut per me aditus ipſi pateret ad Sereniſſimam Reginam, diligenter praeſtabo. De Saliani Annalibus, quos jam mihi apud *Plumerum* aſſertos ſcribis, valde te amo. Sprangenbergianum vero Commentarium de Haereſi Manicheorum ſi, quemadmodum ſpem facis, oculis uſurpare tandem licuerit, plane me beabis. Quamvis enim is mihi deinceps vitae curſus ſit tenendus, ut conſilium, quod inieram ejus ſpartae adornandae, abjiciendum aut ſaltem deponendum mihi eſſe videam, erit tamen gratiſſimum voto, quod me diu anxium habuerat, beneficio tuo potiri. Vale, Bataviae decus & me amare perge. Romae II. Februar. CIƆIƆCLXXV.

EPI-

EPISTOLA D.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

MUlta equidem ſollicitudo animum meum ſuper tuo itinere exercuit & diſcruciavit hactenus: quam omnem diſcuſſere ſuaviſſimae litterae, proximis diebus huc abs te per tabellarium ex urbe allatae. Ad haec *Conradus Ruiſchius*, neceſſarius meus, verbis ampliſſimis apud me profeſſus eſt ſingularem plane comitatem, qua abs te ac fratre tuo eſt exceptus. Unde colligi datur, tanquam argumento indubitato, favorem veſtrum, quo triumphabam hactenus unice, perennaturum mihi. Id quod faxit ille, a cujus nutu mortales pendemus. Poſt tuum e Belgica diſceſſum, forenſibus aulicisque turbis confeſtim me ſubduxi, fomenta valetudini a ſucceſſu ſolitario quaeſiturus; ſed, quod nollem, ſucceſſus propemodum omnis defuit huic propoſito, adeo ut ne bibliothecam quidem ordinare ex ſententia aut totam excutere licuerit. Spes tamen adfulget fore, ut ante decurſum hujuſce menſis me expediam ex laqueis tricarum forenſium, ac rus recurram. Ubi libellos nonnullos tuis uſibus ſepoſitos adſervo, praeter Saxonem Grammaticum, & rerum Germanicarum ſcriptores a *Simone Scardio* editos, nec non Eadmerum *Seldeni*. De *Saliani* Annalibus ſcripſerat *Plumerus*, in adventum meum eos abs ſe fore ſeponendos. Non datum eſt quidem mihi ab illo tempore Amſtelaedamum excurrere ob valetudinem ac vires dejectas, ſpero nihilominus vel ſic promiſſis ſtaturum *Plumerum*, quorum cras aut perendie litteris meis admonebitur. Sub vernam tempeſtatem erit, puto, ut librorum nonnihil per me mittatur ad V. Cl. *Carolum Datum*; eadem opera & tui hi ad te commodum, ni fallor, perferentur. De Manichaea *Sprangenbergii* Hiſtoria error fuit amici cujuſdam mei, qui librum hunc una cum Saracenica *Curionis* abs ſe redemptum in auctione neſcio qua volebat credi. Sed poſt accuratam inquiſitionem comperit Huſſiticam fuiſſe Hiſtoriam, eamque non hujus auctoris. Invigilabo tamen hic porro commodis ac deſideriis tuis. Quamquam ſi rumores non fallunt, fore praevideo, ut mittendus a te ſit nuntius hiſce ſtudiis, quae praeſidium in tuis lucubrationibus nuper collocabant, cum dicaris adſcriptus eſſe in familiam ſummi Pontificis honorato loco: quamquam nec tu, quae tua eſt modeſtia, nec ipſe *Ruiſchius* hac de re quicquam ad me perſcribatis. Nos vana hactenus ſpe pacis propediem adfuturae lactamur. Ita ſit, ut univerſum artium bonarum nomen apud nos jacere pergat, ne typographis quidem quicquam rei majoris molientibus. Ego, ſi vires reſpondebunt ſatis propoſito, in Germaniam excurſum meditor, ſub aeſtatem proximam. Si quid & illic tuos in uſus indagatum per me cupis aut effectum, tui ut erit laboris, id quale ſit non diſſimulare, ſic mei obſequii, deſideriis tuis ſubſcribere ac gratificari pro facultate. Vale, vir ſumme, meque, ni moleſtum eſt, & fratri tuo, & aliis,

 quos

quos olim in urbe notos habui, viris praeſtantibus commenda. Hagae Comit. CIϽIϽCLXXV. VI. Mart. Stephano Byzantio *Berckelii* typographus nunc denuo manum admovere coepit, poſt longam operis intermiſſionem. Spero editionem voluminis hoc anno profligari poſſe, quando tutum ac tempeſtivum erit, de Holſteniano ad eundem ſcriptorem commentario in lucem proferendo cogitare. Opinor ſignificatum jam per me tibi, egiſſe mecum typographum de adjiciendis huic lucubrationi ſcriptoribus Geographicis hactenus ineditis, quos idem *Holſtenius* complures per varias Italiae bibliothecas hinc inde dicitur collegiſſe, ac ſupremis tabulis Eminentiſſimo *Barberino* legaſſe. Tu, cum aliis de cauſis virum Principem accedes, ſententiam ejus ſuper re omni poteris indagare, meique obſequii conſtantiam illi teſtatam relinquere. Nec tamen auctor ſum vobis, ut typographo ſcriptores Geographi ab *Holſtenio* collecti permittantur, niſi animadverſis viri illius eximii in Stephanum jam praelo ſubjectis. Iterum vale. Ichnographiam urbis antiquae laudabili diligentia *Bellorii* erutam e ruderibus & publico donatam, quam munus ad me pervenire voluiſti, diu eſt quod accepi ab *Elzevirio*: tibique plus, quam quod verbis poſſit exprimi, me debere, ob donum longe praeſtantiſſimum, lubens agnoſco.

EPISTOLA DI.

OCT. FALCONERIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

ILlud primum omnium a te peto, vir amiciſſime, ut ceſſationem meam aequi bonique conſulas, tibique ita perſuadeas, me quavis alia de cauſſa officio huic defuiſſe, quam aut oblivione tuorum in me meritorum, aut quod te minus amem, quam quod te a me amari, ni fallor, certum perſpectumque eſt. Et vero ante hunc menſem Aprilem adeo incommoda valetudine ſum uſus, ut praeter moleſtiam, quam tuſſis aſſidua non ſine magna pituitae copia afferebat, fuerim etiam levibus febriculis tentatus, quae res me alioquin, ut quod eſt, ingenue fatear, in ſcribendo ſegnem inhibuit, ne poſterioribus tuis literis reſcriberem VI. Mart. datis. Acceſſit etiam quod cum inter ea, quae his ipſis literis tuis ad me ſcripſeras, ad id praecipue reſpondendum a me tibi eſſe viderem, quod eſt de indaganda Eminentiſſimi *Barberini* ſententia ſuper ſcriptoribus Geographicis Stephano Byzantio mantiſſae loco addendis, mihi eo convento opus erat, quem noſti non adeo facile ſui copiam facere. Egi tandem hac ipſa de re cum humaniſſimo Cardinali, iſque quantum ex ſermone mecum habito augurari licet, non gravabitur eorum ſcriptorum exemplum ad te mittere, ſi modo, quod ultro offerre videris, in te recipias, te non antea ejus Codicis Typographo poteſtatem facturum, quam de Stephani Holſteniani editione fidem ſuam liberaverit. Caeterum id quoque mihi ab adverſa valetudine incommodi accidit, ut *Conrado Ruiſchio*, viro omnium numerorum praeſto eſſe, ut equidem optabam, minime licuerit. Quamvis ea ille eſt humanita-

nitate, ut, quemadmodum ex literis tuis cognovi, tantum ſtudio & voluntati meae tribuerit, quantum vix ego te ipſa aſſequi potuiſſem, ut ejus teſtimonio tibi liqueret, quo loco te tuoſque habeam. De libris, quos in meos uſus comparatos penes te adſervas ad nos mittendis in Cl. *Dati* faſciculo ſummopere te amo, eorum quippe non mediocri deſiderio teneor. Saliani Annales eorum e numero vehementer opto; nam ex epiſtola tua adhuc ambigo, ſintne illi mihi a *Plumero* adſerti an ſecus. Suavioribus hiſce ſtudiis ac prope Muſarum contubernio valedicendum mihi eſſe recte conjicis, & ipſe invitus ſentio. Ad forenſia quippe negotia, quibus pro magiſtratu, quem gero, non poſſum, quin ſim addictus: accedit cura rei familiaris, quae, quod magis diſplicet, minimis de rebus identidem habet occupatum. Verum enitar, quantum potero, ut ſi minus de hiſce literis curis & vigiliis meis bene mereri liceat, in eo ſaltem curſum a nobis inſtitutum teneamus, ut tibi aliiſque viris doctis, in ejuſmodi ſtudiis magno Reipublicae bono deſudantibus, ſtrenuam diligentemque operam praeſtemus, ſi quid e Bibliothecis noſtratibus conatibus veſtris promovendis attulerit. Id ſane tibi ſerio ac perſancte pollicemur. Quod me in Pontificiam domum adſcriptum gratuleris, agnoſco amorem in me tuum, agoque ut debeo, gratias quam plurimas. Vale. Romae IV. Maji CIↃIↃCLXXV.

EPISTOLA DII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

VAletudinis omne crimen eſt, graviſſimum nuper in modum adfectae, quod ſcribendi officio jam pridem deſim. Ea toto Quinctili menſe permoleſta lecto me adfixum inclementer exercuit, unde & fit, ut Graeviana epiſtola tarde ad te perferatur. Nunc reſpiro nonnihil, & ad me paulatim redeo. Meritis tuis eam, quam par erat, ab aula Romana haberi rationem, equidem ſumma animi cum voluptate accipio: ſed nolim tamen occupationes aut forenſes aut aulicas adeo te totum ſibi vindicare, ut, ab litteris humanioribus exornandis, in quibus plurimum potes, avellare in poſterum. *Sprangenbergii* de Manichaeis commentarium nequicquam inveſtigari a nobis video invitus, fortaſſis publico hactenus non commiſſum: ſed quicquid hujus eſt jacturae, id Voſſianus ejuſdem argumenti liber poſtumus, quem ab *Iſaaco* filio inter alios paternos edendum nuper *Elzevirius* impetravit, abunde puto compenſabit. In Stephano Byzantio, poſt longam intermiſſionem nunc aſſiduae ſunt operae typographicae: ut ante Januarias Kalendas editio voluminis videatur poſſe ſperari: praeſertim cum Judaeus nonnemo eundem ſcriptorem ſuis illuſtratum commentariis juris quoque publici anno proximo apud Amſtelaedamenſes ſit facturus. Leidenſes Harpocrationem *Mauſaci* praelo commiſere, cui notarum nonnihil ſit additurus *Nicolaus Blanckardus*. Antonini Liberalis Metamorphoſes animadverſis *Thomae Munckeri* illuſtratas in publico propediem vide-

Digitized by Google

videbimus, ut & diſſertationem *Giſberti Cuperi* ſuper ſigillo Harpocrationis aeneo. Quod ſi pax optata nos reſpexerit, plura id genus in publicum mox erunt proferenda. Ad Clariſſimum *Datum* ante hos tres menſes cum librorum nonnihil eſſet mittendum, in eandem ciſtam codices tibi promiſſos, etiam *Salians* Annales, conjeci; quos in Etruriam jam delatos aut mox deferendos fore auguror. De negotio pecuniario, quod mihi cum Regina conficiendum reſtat, alias tecum egi. Fecit mihi copiam anno proxime decurſo Regiarum litterarum *Santinius*, quas illa ante hoc triennium ad *Guſtavum Kurckium* regni Suecici Senatorem dederat (is enim facultates Reginae per id regnum adminiſtrabat) quibus litteris ſerium in modum jubebatur rationes antiquas mecum diſpungere, ſic ut intra proximum triennium, quod jam effluxit, ex aere meo penitus liberaretur ipſa, cum tamen nihil omnino hactenus ſit actum. Nam & *Kurckius* apud me fraudulenter diſſimulavit id ſibi in mandatis a Regina datum, & cum aliorum is criminum poſt convinceretur, a Regina loco motus eſt, ſubſtituto alio. Si per valetudinem & haec bella, quae itinera per Germaniam omnia intervertunt plane, liceret, jam ad vos advolaſſem, ſupremam iſti negotio impoſiturus manum ante fatalem diem, quod quia non datur, ſororis filium ante tempeſtatem hibernam hac de cauſa ad vos ablegare cogito. Si in *Santinium* interim forte incides, rogo obſecroque, ne graveris indagare, quid mihi tandem ſit exſpectandum. Neque enim unius *Kurckii* haec culpa eſt. Nam & *Texeira* Judaeus, qui Reginae res apud Hamburgenſes agit, & qui ſolutiones debiti in ſe receperat, tantum praemii loco pro ſolutione flagitat pecuniae, ut dimidia ſummae debitae pars ad me non ſit perventura, ſi avaritiae hominis ſordidiſſimae ſubſcribam. Vale, vir Eximie, & ſi quid tuam in rem videbor poſſe, impera pro arbitrio. Hagae Comitum CIƆIƆCLXXV. a. d. IX. Auguſt.

EPISTOLA DIII.

NIC. HEINSIUS

Oct. Falconerio.

Romam.

QUas Auguſti menſis decurſu nuper ad te dabam litteras ſatis copioſas, eas recte omnino redditas tibi fuiſſe augurari licet. Nunc commendo tibi *Robertum Goeſium*, qui haſce eſt oblaturus, ſororis meae filium, non alio nomine ad vos contendentem, quam ut rationes antiquas, quae mihi intercedunt, ut noſti, cum Regia Majeſtate, ſi fieri poſſit, diſpungat. Habet a me in mandatis, ut ad conſilia tua, tanquam ad ſacram anchoram unice confugiat, teque adjutorem prae ceteris imploret; cum & gratia & auctoritate in aula veſtra poſſis longe plurimum. Operoſius anxiumque magis in modum hac in commendatione me nunc exercerem, niſi perſpectum omni ex parte haberem ſingulare illud ſtudium, quo ferris in demerends iis omnibus, qui tibi ſe tradunt. Hiſce ex oris quod nuntietur, nihil omnino nunc occurrrit. De Ste-

Stephano Byzantio lentum pergit eſſe negotium, etſi promovetur nonnihil. *Giſbertus Cuperus*, qui commentarios luculentos in Apotheoſin Homericam praelo typographico paratos habet, nuper edidit diſſertatiunculam de ſigillo Harpocratis argenteo, apud Neomagenſes invento. Ejus exemplar tibi tradendum mitto ad Clariſ. *Datum*. Auguror ita componi atque ordinari rem familiarem a me poſſe, ut propediem defungar omni cura moleſtiaque, qua premor per annos complures, nihil aut prius tum aut antiquius habiturus, quam ut Maroni pridem intermiſſo manus a me denuo admoveatur. Quod ſi tantum otii fortaſſe adſpiravit tibi inter occupationes aſſiduas, ut tuorum nonnemini jubeas, ne quid gravetur e Bembino Catalectorum, qui in Vaticana aſſervatur Bibliotheca, codice, ſpecimen breve variantis ſcripturae meos in uſus excerpere, unde conjecturam faciam, quid de exemplaris iſtius praeſtantia in reliquis ſit arbitrandum, immane quantum equidem me demerearis. Sed hac de re pluribus fortaſſe poſt mihi exploratum *Goeſii* in urbem adventum. Vale, virorum praeſtantiſſime, & me, quod ſupra meritum meum abs te ſit hactenus, amare perge. Hagae Comitum 4. Decemb. CIƆIƆCLXXV.

1 Non reddita haec *Falconerio* fuit epiſtola, obierat enim jam ante hanc ſcriptam, ut ex Epiſtola *Caroli Antonii de Puteo* ad *Heinſium* data XXII. Novemb. hujus anni didici: nimirum nocte inter diem Sabbati & Dominicam, ante diem iſtius epiſtolae ſcriptae. Ita ut hinc error *H. Wittii* appareat, qui in Diario ſuo biographico *Falconerii* mortem ſequenti anno, incertus quo menſe, adſcripſerat. Ex Epiſtolis etiam ad *Graevium* CCCXVIII. & ſeq. hoc anno obiiſſe conſtat. adjecimus etiam epiſtolam *Heinſii* ad *Octavii* Fratrem *Paullum*, qua mortem amici ſibi luctuoſam accidiſſe teſtatur.

EPISTOLA DIV.

NIC. HEINSIUS

Paulo Falconerio.

Romam.

QUantum moerorem conceperim ex peracerba morte *Octavii*, fratris tui, viri omnibus numeris abſoluti, meque adfectu tenerrimo ſupra meritum meum complexi, nec eſt, ut verbis ſatis adſequar, & ſi detur adſequi, ut vulnus tuum nunc reſcindam importunis querimoniis, poſt tantum ab exceſſu ejus intervallum temporis, prorſus incongruum videri poſſit. Nec defuiſſem conſolationis officio tempeſtiviori, ſi habuiſſem exploratum, in qua Italiae parte mihi venires compellandus. Id unum teſtari nunc licet, ſacroſanctam viri longe peramantiſſimi memoriam numquam non apud me fore. Cumulavit vero ingentem jacturam, quam mihi caſus funeſtus tulit, ſubſecutus exceſſus *Caroli Dati*, nec multo poſt *Laurentii Panciatichi*: ut intra decurſum unius anni amicis fere omnibus, iis certe qui vinculo artiore mihi jungebantur, in Italia ſim orbatus, niſi tu ſupereſſes, & ut diu ſuperſis Deum unice veneror. Quod ſi partem vel exiguam illius benevolentiae, qua frater tuus complectebatur hunc hominem, in me derivare non gravaberis, fomentum maximo dolori

lori meo non omnino vanum admoveri ſentiam. Ne deſperem facit ſingularis illa comitas, quam Sororis meae filio in Urbe peregrinanti non ita nuper exhibebas, quamque is verbis apud me ampliſſimis praedicare non intermiſit. *Mureti* in Ciceronem adnotata ubi ad me perferentur (nondum enim advenere) ut *Joh. Georgio Graevio*, veſtri nominis mecum ſtudioſiſſimo tradantur, cui ea deſtinaverat Frater tuus, novam Tullianorum operum editionem molienti, curabo, tibique plurimum pro hac opera debere profitebor. Ceterum anno proximae decurſo miſi Liburnum ciſtam libris compluribus repletam, quos partim a *Carolo Dato*, partim a Fratre tuo deſideratos, in uſum utriuſque eorum collegeram hic terrarum. Navi Chriſtinae erat nomen, Nauta natione Britannus, qui Decembri menſe Liburnum appuliſſe certo mihi dictus eſt. Ipſa ciſta inſcripta erat a *Daniele Elzevirio*, *Carolo Dato*, quam tutius Liburni mercatorum nonnemini commendaſſet. Erepto nobis non multo poſt *Dato* ad *Laurentium Panciathicum* bis dedi literas, ut reſcirem ecquid ciſta ipſis in manus *Dati* perveniſſet, ſed reſponſum non tuli. Nunc cum ſuperſit nemo, ad quem hic confugiam, praeter te, ne graveris rogo, ciſtam illam, fortaſſis Liburni adhuc haeremtem, ab interitu vindicare, aut ſi ſaltem pervenit ad *Datum*, libros inde, qui fratri tuo deſtinabantur, Tibi vindicare. Vale, Illuſtriſſime Domine, & me in tuis nonnullo loco habere ne dedignare. Hagae Comitum XXVIII. Octob. CIↃIↃCLXXVI.

EPISTOLA DV.

GUIDO PATINUS

Nic. Heinſio.

Romam.

VIR Clariſſime, eas revera accepi, quas Florentia miſeras, & ad eas reſponſum miſi Venetias, ad eos mercatores, quos mihi deſignaveras. Nunc vero alias accipio, Romae datas, ex quibus diſco Te nunc illic agere, inibique moraturum ad minimum adhuc tres menſes. Servet Te Deus ſalvum & incolumem per totum illud ſpatium, quo Te detinebit tota tua peregrinatio Italica, ut ad nos tandem vegetus firmuſque redeas. Grates ago quam poſſum maximas, quod mei crebro memineris, & de tua valetudine dubitantem, nova ſcriptione certiorem me feceris. Beneficiorum in Te meorum commemorationem puto Tibi riſum movere, ut me ad indignationem provocat, & infortunium meum mihi objicit, qui, ſi paucos quoſdam aegros excipias, nulli unquam beneficus eſſe potui, adeo ſum infelix, & ſiniſtro natus omine. Sed ſic eſt natura mortalium, & multi inter eos infortunati: plurimi inutiles aut pravi: *pauci, quos aequus amavit Jupiter, aut ardens evexit ad aethera virtus*, de genere bonorum, aut Reip. utiles naſcuntur, & in iis, Tu, vir Clariſſ. magnum locum occupas, quem utinam diutiſſime bonis tuis & Reip. rebus, ut tuereris, feliciter retineas: ut in Te vigeat, citoque ad poſteros tranſeat eximia illa & nobilis indoles a Clariſſ. Parente Tibi tradita. Quod ſpectat ad li-

Digitized by Google

libros ex Italia, quia ſuper iis toties & tantopere me urges, ut aliquid per Te requiram, ecce perfrico frontem, Teque rogo ut mihi emas, (pretium reſundam qualecumque fuerit) *Fabii Pacii Vicetini commentarios in ſex priores Galeni libros methodi medendi, ut & comm. in 7. ejuſdem operis:* duo ſunt mediocres tomi, Vicetiae editi 1598. & 1608. in folio. Romam tuam, Romam illam, *ſpurcum cadaver priſtinae venuſtatis, & turpem imaginem puritatis antiquae*, non eſt ſane quod mihi offeras: quid enim mihi cum Roma? quid viro bono & occupato *cum negotioſa illa tot otioſorum matre, corrupta, conſtuprata, contaminata*? ſane abeat illa a me, habeatque ſibi res ſuas. *Ocellus ille quondam, nunc lacuna Fortunae:* quae, ut ſcite ait Petrarcha, nihil eſt aliud, *quam impura illa officina, in qua cuditur quidquid ſcelerum, fraudum & impoſturarum ſpargitur per univerſum Orbem terrarum*; imo, ni bene Te noſſem, amicorum ſuaviſſime, lubens monerem Te, ut ab ejus illecebris & inſidiis Tibi caveas; dum iſta Te detinet: rogaremque, ut ſaltem Tibi renovares in memoriam elegantiſſimam epiſtolam I. Lipſii *ad Phil. Lanoyum* nobilem adoleſcentem Belgam, *Cent. 1. epiſtola* 22. cui funeſta fuit iſta expeditio transmarina. Precor tamen, amicorum mellitiſſime, da veniam, quod Te moneam, quamvis monitorum non indigeas: hoc facit amor in Te meus, & gravis ille metus, per quem manu tremula iſta ad Te ſcribo. Sed faceſſat ille timor meus, neque enim de Te tam male ſentio: & amotis ſeriis, jocorum aliquantulum. Princeps Condaeus, ſummus olim Lojolitarum patronus, anno aetatis 58. hîc obiit abiitque εἰς τὴν χώραν τῶν πολλῶν: ibi agnoſcet fidem Sociorum illorum, quibus antehac tantopere favit, non ſine dolore bonorum. *Sponius* noſter officioſe Te ſalutat. *Naudaeus* aliquot Germaniae urbes inviſit, quarum ſolitudinem deplorat, praeſertim vero virorum eruditorum pene nullos deprehendit, praeter *Buxtorfium* Baſiliae: tandemque media hyeme ſanus & incolumis ad nos reverſus eſt, cum multis librorum hîc illic collectorum faſcibus. *Frater Ludovicus* in variis librorum nomenclaturis totus eſt: & hoc unum agit, quia aliud quidquam agere non eſt idoneus. Meminiſti quid Bataviae veſtrae decus immortale, *Deſ. Eraſmus*, dicat de Monachis: & Alciatus *in Embl.* ubi de Eſſenis.

Segnities ſpecie recti velata cucullo,
Non ſe, non alios utilitate juvat.

Dum autem Roma Te habet, vide quaeſo eximium virum *Fam. Stradam*, & ab eo diſce quandonam hiſtoriae ſuae partem 2. nobis non invidebit. O utinam cito fiat iſtud! Multa hîc circumferuntur de Pace, quae naris emunctae homines, & viri πολιτικώτατοι, non aliter habent, quam pro artibus Imperatoriis, quibus decipitur populus, & pecunia emungitur. Eheu! quam bene nobiſcum ageretur, ſi coeleſtis illa Virgo Catholica, jure poſtliminii ad nos rediret. In re libraria nihil hîc novi. Vive & vale, meque quod facis, ama, Vir Clariſſ. Dabam Pariſiis, die 8. Januar, CIↃIↃCXLVII.

EPISTOLA DVI.

GUIDO PATINUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

GRatias Tibi ago ampliſſimas, Vir Clariſſ. quod ab oris noſtris adeo remotus, & quaſi in alieno orbe poſitus, mei plane immerentis tam benigne memineris. Et ſane, ut verum dicam, quod ſoleo, mentem meam affecit non leviter iſthaec tua recordatio, quam vidi in tua ad *Aegid. Huylenbrock*, & *Maeſtertium*, Dendermondanum, optimum virum epiſtola data Neapoli, 12. Junii. hujus anni: honeſtus enim ille vir a Te monitus, ſtatim me convenit, iterumque ſe ad me rediturum promiſit, priuſquam revertatur in Belgium, ſperoque fore, ut Te paranympho vel, mediatore, quamvis Hiſpanus affectu ſit, eum tamen amicum in ſuo Belgio habeam, talemque per aliquot literarum tandem connubium aliquando experiar: de quo amore in me tuo gratias officioſiſſime ago. Antehac memini me per literas rogaſſe Te *Fabii Pacii comment. in Gal. Methodum:* nunc vero rogo Te, ne ſuper eo mihi comparando labores: eum enim tandem in hac Urbe deprehendi. De libris nihil hic aliud novi, quam quod *Balzacius* ſelectarum Epiſtolarum Gallicarum tomos duos nuper edidit: in quorum ſecundo una ad Te ſcripta legitur, in qua Tibi gratias agit de carminibus tuis Latinis. Omnes amici tui literati hic bene habent, *Puteani*, *Menagius*, *Colletetus*, *Naudaeus* & alii: tu vero Vir Clariſſ. cura ut valeas, ut ſanus & incolumis ad nos cito revertaris. Hic indies expectatur *Pars 2. Hiſtoriae de bello Belgico Fam. Stradae*, quae tamen diu haeret in via: dicitur eam retinere, & inhibere quo minus prodeat in lucem, Rex Hiſpaniae: & hoc, quamvis non unum, doleo, quod iſtius Principis graviſſima illa & tyrannica potentia etiam ad libros uſque ſe extendat. Dii meliora. In ipſo, de quo magnus hic rumor eſt, Neapolitano tumultu, ſervet Te Deus ab omni injuria ſartum tectum atque incolumem. Ego & *Sponius*, Medicus Lugdunenſis, invicem Te ſalutamus: utrumque Te medullitus amantem redamare quaeſo non pigeat. Vale, vir clariſſime. Datum Pariſiis 16. Aug. CIϽIϽCXLVII.

EPISTOLA DVII.

GUIDO PATINUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

ELegantem tuam pro more Epiſtolam accepi per *Menagium* noſtrum, vir Clariſſ. cui paucis ſic reſpondeo. Revera Tui ſaepius memini, nec immerito, ut agnoſcis per *Utenbogardum* noſtrum, & per alium illum popularem apud *Elzevirios* commorantem: ſed longe aliter iſtud officium meum agnoviſſes, ſi antehac a me Tibi ſcriptam epiſtolam accepiſſes, qua tibi gratias age-

Digitized by Google

agebam pro duplici munere, tuo nempe Claudiano, & Panegyrico carmine Sereniſſimae Sueonum reginae. Eam ideo ſcripſeram, ut de iis gratias Tibi agerem, quod iterum facio ex animo, eamque tradideram Philiatro cuidam Germano, Anhaltino, Leidam proficiſcenti, ut inde pedem referret in patriam: abeuntem quoque viatico fueram proſequutus: ſed levis eſt jactura pecuniarum, imo & iterum pereant, modo ex tali epiſtola a Te non accepta, (quam tamen periiſſe graviter doleo) oblivionis & ingratitudinis notam, a qua procul abſum, mihi non impreſſeris. Amicos tuos & noſtros nomine tuo nuper ſalutavi, praeſertim vero *Colletetum*, *Fr. Jacobum* & mellitiſſimum *Naudaeum* in pago ſuo Gentiliano, ubi nos opiparo convivio excipiebat, cum ſumma jucunditate & hilaritate; ubi quoque gratiſſima Tui mentio facta eſt, poſtquam ſingulis illis ſpem novam feci, Te iterum hoc anno Pariſios venturum, quod mihi tunc nuper innotuerat, per epiſtolas *Iſ. Voſſii* datas *Bidalio* mercatori, ejus ante annum hoſpiti, qui eas mihi oſtendebat. Sed utinam venias tandem, & iterum Te videam, & erudito illo fruar aſpectu, a quo nonniſi melior & eruditior fiam. O felicem & fortunatum diem, quam ardenter Te videre cupio! qui ubi mihi illuxerit, Quanti complexus, quae gaudia, quanta futura! ſi iterum mihi videre datum fuerit docti patris doctam ſobolem, principis eruditorum D. *Dan. Heinſii* eruditiſſimum filium *Nic. Heinſium*, in nova mea domo, ab anno mihi empta, 30. millib. libr. Turon. clara, pellucida, commodiſſima & elegantiſſima. Sed, dum ſeſe offeret laetus ille dies, ecce quod voluiſti facio, & mitto, ut petiiſti, quaecumque in libro tuo Pataviis edito, & a Te in patriam revertenti mihi relicto, latebant: ſubjungo quoque correctiones quaſdam tuas, ut per me nihil Tibi deſit ad integram & omnibus numeris perfectam tuorum Poëmatum editionem, in quibus certa aeternitate donantur eorum nomina, quibus illa inſcripſiſti. Sed heus, amicorum gemma & ocelle, quia epiſtola non erubeſcit, patere ut Tibi Cynthius aurem vellat: fac ut in aliquo angulo tertiae illius editionis, novo hexaſticho vel tetraſticho, imo ſi volueris, brevi diſticho, elegantiſſimus Poëta ſui *Guidonis* meminerit: hanc olim gratiam Plinius junior, aeternandi nominis cupidiſſimus, ambiebat & petebat a ſuo Tacito: ego tamen, qui Plinius non ſum, eadem poſtulo, nec tacite, nec impudenter: ea tamen lege, ſi Tibi probetur, nec diſpliceat votum meum, tot eruditis & elegantiſſimis viris accenſeri. Quod ſi feceris, certe Rex ero, & triumphabo: ſin minus, conſilium tuum laudabo, & in tuas partes tranſibo. Nihil hîc novi geritur quod ſcribi debeat: adeo inter bellicos tumultus ſunt attritae noſtrorum Bibliopolarum facultates, ut nullam pene editionem auſint aggredi. Ab exceſſu praeſtantiſſimi viri D. *Sarravii*, quem duo bipedes nequiſſimi, & teterrimi nebulones caco-Chymici ſtibio ſuo miſere necarunt, nullus hîc obiit de familia eruditorum. Tu vero, Vir Clariſſime, ſalve, vive atque vale, cum eximio viro Dom. Parente tuo, quem meo nomine, ſi placet, ſalutabis. Vale, inquam, & me ama. Pariſiis die Veneris 14. Julii. CIↃIↃCLI.

Digitized by Google

EPISTOLA DVIII.

CAR. ANN. FABROTUS

Nic. Heinſio.

Romam.

LIterae tuae nudius tertius mihi redditae ſunt. ex quibus cognovi te Romae agere magis, ut veteres Ovidii codices conquiras, quam ut S. P. pedes deoſculeris: Libet enim heic tecum jocari. Plures autem iſtic invenies: non enim Auguſtus efficere potuit, ut libri cum auctore exularent. An autem eruditis pateat Vaticana bibliotheca, ſic ut Marciana & Florentina, valde ambigo: nam ea de re conqueſtus eſt *Jacobus Sirmondus*. Verſione Baſilici defunctus ſerio cogitare coepi de edenda replicatione noſtra adverſus refutationem *Claudii Salmaſii*, eruditorum tyranni: idque juſſu D. Cancellarii: eamque edendam *Sebaſtianus Cramoiſy* in ſe recepit. Ago tamen Tibi gratias, quod in me tam pronus ſis, ut dudum pollicitus ſis operam affinis tui, qui editionem ejus cura ſua faceret, ſi typographum heic non invenirem. Cedrenus pene abſolutus eſt auctior Gloſſario noſtro mixo-barbaro & notis. Sed & bene multas lacunas ſupplebimus ex Joannis Curopalatae hiſtoria manu exarata. *Heraldi* amici noſtri Apologia ad finem perducta eſt, & primo quoque tempore in lucem exibit. *Salmaſius*, qui maledictis certavit, ea quoque ipſe audiet. Si Lutetiam redieris, rem longe mihi gratiſſimam feceris, ſi aedibus noſtris uteris hoſpitii jure: nam cum heic eſſes, tam ſpatioſae non erant, ut hoſpitem recipere liceret. Cum primum parenti tuo eruditorum principi ſcribes, ſalutem verbis meis ei dicas. Vale Cl. V. Lutet. III. Januar. CIↃIↃCXLVII.

EPISTOLA DIX.

CAR. ANN. FABROTUS

Nic. Heinſio.

Venetias.

QUeri non immerito potes Cl. v. quod a ſcribendi officio hactenus temperaverim. Sed ſpes adventus tui in rependendis tibi litteris me paulo ſegniorem effecit. Licet autem infrequentiam litterarum incuſes, nolim tamen ut aſſidua ſcriptione amicitiam aeſtimes. Etiam qui procul agunt affectum retinent, ſi verus, non ſimulatus fuit: nec longa peregrinatione vel ſilentio quidquam ex non fucata amicitia deteritur. Tuae tamen abſentiae damna ferre diutius non poſſumus ego & *Menagius* potiſſimus amicorum; quippe dum veteres codices poëtae exulis quaeris, exilium tibi quodammodo a Laribus tuis & ab amicorum conſortio videris indixiſſe. Omnes, opinor, bibliothecarum forulos excuſſiſti. Macrocola omnia perlegiſti, & hoc ſine dubio effeciſti, ut ſi Ovidius ipſe ſuperas ad auras evaderet, omnino manum ſuam agniturus eſſet. Quamquam autem ſumma voluptas ſit, quod in me interdum experior,

Digitized by Google

ex veterum Librorum collatione veram auctoris ſcripturam plerumque indagare: non tamen infitior viros eruditos ſagaci mente ſua ad verum collineare. Quam autem plurimi in Italia ſint, me non praeterit, cum quibus de locis dubiae ſanitatis communicare potuiſti. Inter quos merito poſuerim eruditiſſimum virum *Joannem Baptiſtam Donium*, cujus amicitiam expeto, vel eo nomine quod honoris plurimum ex ejus teſtimonio mihi acceſſiſſet, ſi verſus elegantiſſimos, quos tranſmiſerat, editioni Baſilicorum inſerere potuiſſem: ſed jam abſolutae quicquam addere non licuit. Nec tamen velim exiſtimet, me tantae gratiae unquam debitorem immemorem futurum. Quin imo ſi vita ſuppeditet, editioni novae ornamentum adferent. Si reditum tuum nondum impetrare poſſimus, curabo equidem ſedulo, ut accuſare ſilentium meum deſinas. Interim, dum nuntium aceto Italico remittas, & doctiſſimo viro *Donio* ſalutem meis verbis dicas. Pariſiis XII. Januarii A. S. CIƆIƆCXLVII.

EPISTOLA DX.

CAR. ANN. FABROTUS.

Nic. Heinſio.

Mediolanum.

REddidere mihi litteras tuas praeſtantiſſimi fratres *Puteani*, ex quibus cognovi te reditum in patriam adornare. Hoc igitur tantum expeto, ut ſecunda navigatione Maſſiliam pervenias, πόλιν μεγάλην, Φωκαιῶν ἀποικίαν, ut eam Marcianus vocat in Periegeſi. De Aquis Sextiis quidquam dicere verecundia prohibeor: ibi natus ſum, ibi educatus, ibi litteris imbutus, ibi amici, quibus ut te commendem petis: quanquam nomenclatore magis eges, quam commendatitiis. Nominis enim tui fama doctorum animos facilius tibi conciliare poteſt, quam commendatio. Mitto tamen eas juſſu tuo ad amicos, quibus curae erit, ut Rectorem Provinciae ſalutes, Principem non Latine modo, ſed etiam Graece doctum, qui te perquam humaniter excipiet, ut erga eruditos omnes bene affectus eſt. Caeterum agnoſco errorem in nomine *Donii* ȣ μακαρίτȣ, hunc ut emendes etiam atque etiam rogo, hoc eſt ut meo nomine *Paganino Gaudentio* V. Cl. ſalutem dicas, cujus ἐν τοῖς ζῶσιν ὄντος amicitiam nonminus expeto, quam olim *Donii*, qui e rebus abiit. ipſi autem cum primum ſeſe occaſio offeret, vicem laudis exſolvam. Vale, vir Cl. & me tui amantiſſimum redama. Pariſiis CIƆIƆCXLVIII. Maji VIII.

EPISTOLA DXI.

CLAUD. SARRAVIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

NE prioribus tuis literis, ſtatim atque illas accepi, reſponderim, vir Eximie, obſtitit iter Aquitanicum, in cujus procinctu me deprehenderunt.

Poſt

Digitized by Google

Poſt quadrimeſtrem fere abſentiam tandem, Deo favente, non ſine magnis, ab hieme & parum firma valetudine, difficultatibus, in urbem redii. De te quid factum eſſet & ubi gentium degeres ſollicite ſubcunctatus, intellexi valere te & in Urbe Aeterna vigere, in qua Theſauros eruditionis & gloriae inaeſtimabiles labore improbo & induſtria pari ſolertiaque comparares. Non mediocri voluptate nuntio iſto affectus ſum. Sed quod jam ab alteris tuis me abs te ſemper amari etiam cognoſco, mentiar, ni dixero me totum ſuaviſſima laetitia perfundi. Utinam vero poſſem inſigni aliquo officio teſtari, quanti virtutes tuas faciam! Nulli rei parcerem, ut affectus meos tibi paratiſſime recluderem. Aliquando forſan ſeſe dabit id praeſtandi commoda occaſio. Interea hoc animo meo contentus eſto: & ad nos redi gazis illis onuſtus, quas ab iniquis poſſeſſoribus extorſeris: verae enim & ſolidae eruditionis cara dudum iſtic eſt annona. Sed pauciſſimos Romae reperiri, qui ſaltem elegantiores & humaniores literas religioſe colant, niſi affirmares, vix credibile. Atqui ipſum coelum, ipſae illae, quas merito laudas, ſtatuae, quam multa ſolo ſui aſpectu docere poſſunt, quae in libris fruſtra ſaepe quaerimus? A mutis iſtis Magiſtris, nec faſtidioſis diſce, quae poſtea toti orbi explicabis. Nec illis invidebimus tanta decora, ubi eorum verum uſum chartis mandaveris. Quin invidebunt Rerum Domini Batavis tam eruditum ſuarum divitiarum diſpenſatorem, tamque ſolertem myſteriorum ſuorum interpretem. Certe tu, *Gronovius* & *Voſſius* ſequuturos deinceps caeteros docueritis, quid in Italia iter facientes praecipue conquirere oporteat. Ex hujus peregrinatione Ignatius jam terſus & nitidus, ſine ullis offuciis, omnium manibus teritur: qualis ſcilicet Theodoreto, Athanaſio & Antiocho legebatur. Ex alterius diſcurſationibus, poſt Livium mille locis meliorem, tres Senecas docto pumice expolitos brevi habebimus. Quin tertius illis accedas & amplam ſymbolam Muſarum conviviis conferas dubitare nefas. Ego, qui de meo nihil poſſum, de alieno liberalis eſſe cogor. Magnam enim copiam collegi Epiſtolarum Magni *Hugonis*, qui ſicut in omni ſcientiarum genere vir fuit ſui nominis, ita, ſi quid mei judicii, in iſto ſicuti & in carminibus, omnino incomparabilis & divinus. Quod autem ſponte offeras e divite tuo penu, & quod oſtentas e *Galilaei* haereditate, auctarium non recuſo. Hanc quaeſo veteri Parentis tui amico, & bonis omnibus impende. Mihi ſane rem feceris gratiſſimam. Te cum diſcederes rogaveram, & ſi pateris iterum rogo, ut ſedulo exquiras an in MSS. exemplaribus Anaſtaſii Bibliothecarii reperiatur, ſuo ordine inter Leonem IV. & Benedictum III. vita Johannae Papiſſae. Retulit ad me olim Amicus, cui idem mandaveram, laceros eſſe omnes, quos vidiſſet, codices, eo loco ubi ea narratio eſſe deberet. Vidiſſe ſe tamen in Ambroſiana unum non in membranis ſed in charta exaratum, qui eam haberet; ſed deſcribendi copiam factam non fuiſſe. Si per te compos eſſe potuero iſtius hiſtoriae fragmenti, plurimum tibi debebo, vir Praeſtantiſſime, quin in tuorum numero habere me velis, fortem bonumque quaeſo precorque. Lutetiae Pariſiorum v. Martii ipſo Hilariorum die CIƆIƆCXLVII. Prohibet has obſignare *Priceus*, donec te ſuo nomine ſalutarem.

Idem

Digitized by Google

Idem num Mediolani *Bernardinum Ferrarium* conveneris, eique literas ſuas tradideris, ſcire deſiderat: quamque officioſe te proſequutus fuerit.

EPISTOLA DXII.

DESID. HERALDUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

TArdius ad tuas reſpondeo amantiſſime ſcriptas, quia de quodam ſpes mihi erat facta, qui literas meas tibi in manus traditurus eſſet. Id quia adhuc incertum eſt, eas malui fidei publicae permittere, quam diutius ceſſare. Acceperam egregium ſpecimen *Salmaſii* ὁ πάνυ, quum tuae mihi redditae ſunt: quin & quanquam variis occupationibus, & praeter ſolitum avocatus, librum ſeptimum animadverſionibus meis adjicere jam coeperam, qui erit pro reſponſione; is ſub praelo eſt. Nihil aliud exſpectaram ab homine perdito, qui cum innata petulantia, & impudentia, quoſlibet ſine ullo diſcrimine, probris & conviciis appetere in deliciis habeat, nihil fecit contra jus, quod unum novit, ſi in eum, qui ceſſantibus aliis multo doctioribus, φενάκην illam, qua tamdiu hominibus illuſit, & terrorem ac formidinem literatorum vulgo injecit, detrahere ei eſt auſus, toto furoris impetu inſurgere, ac debacchari, eumque maledictis, & mendaciis, quae ſola ſunt ejus tela, obruere conatus eſt. Sane furere ei per me licet, & rugitu, qualem effingere potuit, omnia complere, modo cuti ſuae redditus, & exuviis Leonis nudatus ſeculo noſtro qualis eſt per me, quando alii hac opera ſuperſedere malunt quam cum furioſo luctari, innoteſcere incipiat. καλὸς μὲν πίθων παρὰ παιςὶν ἀεὶ καλός. Quando opus meum proditurum ſit, recte dicere non poſſim: quin libri tres rerum, & quaeſtionum juris quotidianarum, quos adjicere animo deſtinavi, nondum ſunt parati, nec fere delineati. feriis tamen paſchalibus rem omnem confectum iri ξὺν Θεῷ ſpero. Clariſſ. virum patrem tuum, florem eruditorum delibatum, ſi nomine meo ſalutaveris, rem gratiſſimam mihi feceris. Vale, tanto patre digniſſime fili, & me ama. Lutetiae Pariſiorum a. d. VIII. Kalendas Januar. exeunte Anno CIƆIƆCXLVIII.

EPISTOLA DXIII.

DESID. HERALDUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

LIteras tuas VIII. Junii ſcriptas accepi, quibus nullam mentionem facis, neque literarum a me ad te datarum menſe Decembre anni ſuperioris, neque primi ternionis Libri VII. Animadverſionum mearum in *Salmaſii* obſervationes, quem bibliopola mihi dixit Leidam a ſe miſſum eodem tempore, ut tu & viri docti, qui iſtic eſtis, quid ſpecimen confutationis continuerit, ex eo con-

jicere poſſetis. Mendacia hominis impudentiſſimi, quae ſalutis deſperatio ei dictavit, legi lubenti animo; de literis, & rebus ad literas pertinentibus quae obſervavit, non item, quippe quae ad infamiam ſeculi redundent. Itane eſſe adverſa hominum noſtrorum judicia, ſi ad tantam, tam ſtupendam, tam manifeſtam hominis nihili impoſturam non excitentur tandem, neque τῷ ὄνῳ τῷ ἐν Κύμῃ tamdiu ſibi illudere patiantur? de illuſtriſſimatu ejus quod ſcribis, proſpexi mihi, atque deſperatae homini dementiae nihil adjici, neque eos, qui veſaniae iſti ancillantur, magis ſanos puto. Sed valeat tota illa fatuitas. Statim atque bellum illud mendaciorum ſpecimen ad me allatum eſt, (allatum autem, quum ad decimum, ut ego quidem exiſtimabam, operis mei terniorem perventum eſſet) ei manum admovi: jamque paginae aliquot excuſae erant, quum tumultus domeſticus pacem publicam interpellare coepit, & typographorum operas alio avocare, quo ex malo tamen hoc accepi commodum, quod meditationibus iſtis, a quibus quotidianae, & ἐγκύκλιοι occupationes me identidem revocabant, ſerio vacare licuit. Libris igitur animadverſionum ſex, quem intra numerum opus meum concludere deſtinaram, ſeptimum adjeci, quem in duos ſecuiſſem, ſi quum eum inchoavi, quouſque progreſſurum eſſet, providiſſem. Erit igitur liber hic ſeptimus, quolibet aliorum longe ſpiſſior; jamque ad finem typographus properat, ſuperſunt autem rerum, & quaeſtionum quotidianarum libri alii tres, inchoati ſane illi tantum, ſed quos, rebus prolatis ad umbilicum producturum me, ξὺν θεῷ δ' εἰρήσεται, pene confidam, atque exeunte anno opus integrum in lucem proditurum. Vale, vir erudítiſſime, & Clariſſ. virum patrem tuum, meo nomine plurimum ſalvere jube. Lutetiae Pariſiorum Kalend. Jul. CIƆIƆCXLIX.

EPISTOLA DXIV.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Patavium.

VIR Clariſſime, pluribus jam menſibus Illuſtriſſimi *Puteani* fratres, quos mecum pari affectu colis, hoc mihi objecerunt, quod ad te a reditu meo ex orientalibus regionibus litterarum nihil ſcripſerim. Negligentiae, fateor, craſſioris merito me inſimulabant, quae tamen ad fraudem amicitiae tecum contractae factam accedere dici jure nequeat. Alio equidem avocatum animum curae aliquot & occupationes diſtinuerunt, & me officio, quod benivolentia & amor, quibus me proſequeris, exigebant, deeſſe coegerunt. Te accuratum ac diligentem reſcivi in ſciſcitando ab amicis noſtris, quo loci res meae, dum abeſſem, eſſent, num viverem? num valerem? quam promptus futurus eſſet reditus? Quid ſuis ac neceſſariis amantius quiſquam praeſtare poteſt? Quare eum me eſſe puta, qui tanti erga me amoris memoriam tenaciſſime retenturus ſim; nec apud te locum poenitentiae feceris, quaſi in ſolo ingrato excolendo operam perdideris. Sancte polliceor, & ubique fuco omni deterſo cultorem ingenuum amicitiae cum tui ſimilibus ſociatae cunctis me approbabo. Id mihi con-

Digitized by Google

concedi ſolummodo velim, ut, ſi quando viribus impar ero, ingratus non traducar. Solum natura ſua non infelix ſidere infauſto ſi tabuerit, nec agricolae votis reſponderit, deſerendum illico non eſt, & tribulis ac lappis infelicibuſque herbis tradendum. Te ea indole aequitatis adeo amantre eſſe novi, ut hoc a te mihi praeſtandum ſtipulari prorſus ſupervacuum ſit. Sed hactenus fortaſſe in ejuſmodi officioſis verbis prolixior fucum facere videri poſſum, a quo me longe abeſſe aſſerui. illa itaque miſſa faciamus. Tibi gratulor fortunatam proſperamque ad hancce diem peregrinationem, ejus quod reliqui eſt feliciter tibi ceſſurum opto. Maximam inde tui voluptatem percepturi ſunt, & Reſp. literaria dives emolumentum reportatura. At vero quî te in hacce expeditione tua ex omni parte beatum praedicem? cum tot tantorumque virorum, qui Italiae praecipua ornamenta erant ac elegantiora, efferri funera videris, & tantum non proſecutus ſis. Alte in animum iſta adverſantis omnibus literatis fortunae tela penetrarunt: omnium deſiderio crucior: verum, qui mihi noti erant *Bonaventura Cavalerius*, *Joh. Bapt. Donius*, *Evangeliſta Toricellius* & *Vicentius Renerius*, eos tam acerbo ac immaturo fato e vivis exemptos ac nobis praereptos eſſe gravius ac iniquius fero, Deos rectos ac magis propitios experiri caeteros ſuperſtites cupio. Tuam porro poſtremam epiſtolam Illuſtriſſimis *Puteanis* ſcriptam, ut & alias tuas priores, vir clariſſime, legi. Video te ſtrenuum ac acrem adhortatorem: ſerio quippe me excitas, ut Piſanam Matheſeos provinciam, praefecto ſuo optimo, ac eruditiſſimo *Renerio* orbatam, ambiam. Illam profecto vires meas longo intervallo ſuperare mihi conſcius ſum, & innata mihi familiariſque a puero timiditas a tali propoſito me retrahit. In Sereniſſimi Magni Hetruriae Ducis ditione plures ſunt, qui hoc munere applaudente corona fungi poſſint. Inadſuetus ego illi arenae, in qua viri praeſtantiſſimi tanta laude deſudarunt & ſtipendiis ac militiae tempore exactis rude donati fuerunt, in illam ſi deſcendam, quid niſi me ridendum propino, & confoſſus pereo? Praeterea hoc te latere minime volo, rerum Italiae ſtatum adeo fluxum & in praecipiti eſſe mihi videri, ut caſum aliquem horrendum, vel a ſuis vel a Turcis, ruinamque iis impendere reformidem. Quis ita de futuro ſecurus ſpe firma animum ſuſtentare poteſt, ut aeſtate etiam proxima Othmanicum exercitum Calabriae & Apuliae oris non appulſurum ſibi polliceri queat? Venetus Senatus Secretarii ſui *Ballarini* CPolim deſtinatione, de pacis ineundae conditionibus cum Imp. CPolitano conveniſſe, vel ſaltem, quaſcumque ille tulerit, accepturi eſſe videntur. Quae ſi componatur, quid de Neapolitano regno decernendum ac ſtatuendum? Turcos has turbas rerumque confuſionem latere, ne tibi perſuaſum habeas; Orbem Chriſtianum ſymptomatico morbo laborare & compertum habent & jactant. bellum internecivum exitum haud invenire poſſe Muſulmani probe ſciunt. Cum vel fata urgeant, reſque noſtras praecipites dare feſtinent, ſive hominum, vel, ut cum *Deſiderio* veſtrate loquar, duorum vel trium &c. nequitia publicae tranquillitati conſtituendae obſtet. Gens illa barbara ſi reſumptis bellicis ſpiritibus in Italiam per haecce tempora irruperit, de Hiſpani, de ſummi Pontificis caeterorum-

 que

que Italiae Regulorum rebus actum eſt. Ubi exercitus, ubi pecuniae & commeatus? ubi triremium claſſis, Reip. Venetae pace cum illo Imperatore Othmanico ſancita, caeteraque ad hoſtem acriter ac valide repellendum neceſſaria? Si diſcordibus belloque inteſtino ſe mutuo laceſſentibus Hiſpaniae Regi plebique ac Nobilitati Neapolitanae ſupervenerit potentiſſimus hoſtis, rebus eorum hac ſeditione domeſtica fractis & acciſis utroſque debellabit. faxit Deus ut inſomnia iſta mea per portas eburneas avolent, ſi tamen quae cervicibus imminere oculis cernimus, inſomnia appellare aequum fuerit. Gratias nihilominus quam maximas poſſum tibi habeo; eoque nomine, quamdiu vixero, in aere tuo me habebis. Meo quoque nomine Illuſtriſſimo *Dato* gratias ingentes age, qui me tanti facit, tamque humane invitat, viamque commonſtrat, qua ad illud publicum munus perveniendum ſit. Optime mecum agi crederem, & fortuna propitia me uti, ſi huic obeundo aliquatenus parem me agnoſcerem, alacri tum demum animo, prompta manu ac lingua Reip. inſervirem. Nunc verſor in notis Hiſtoriae Byzantinae propediem edendae attexendis, cujus verſionem ante menſem abſolvi, non penitus inutilem fore operam meam ſpero. Cum hanc epiſtolam acceperis, te etiam atque etiam rogo, ut Illuſtriſſimum ac Reverendiſſimum *Thomaſinum* Aemonienſem Praeſulem, Illuſtriſſimos *Joh. Rhodium*, *Veſlingium*, *Ferrarium*, *Berigardum* & caeteros Patavii commorantes mihi notos noſtro nomine ſalutes. Tibi fauſta ac proſpera omnia precor. Vale, vir Clariſſime & amiciſſime. Pariſiis E. A. D. V. Nonis Mart. CIↃIↃCXLVIII.

EPISTOLA DXV.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Venetias.

JAM diu eſt, vir clariſſime & amiciſſime, cum debueram tibi teſtificari animo me eſſe erga te memori, qui litteris ad Illuſtriſſimum *Jacobum Puteanum* ſcriptis ſalutationibus crebris me compellare voluiſti. toto equidem pectore te tuaſque litteras, quas *Puteani* humanitate indulgente legere ſemper licuit, amplexatus ſum; iſque, quem noſti, perduro. Optarem equidem occaſionem aliquando concedi, qua affectus in te meos non verbis inanibus, ſed reipſa approbare poſſem, nuſquam melius locatam operam meam putarem, quam in ſtabilienda tecum amicitia, arctioribuſque vinculis conſtringenda. Vereor tamen ne in contrarias partes diſcedere videar; & alia verbis exprimere, alia mente volvere: cum tibi operam meam paratam ſcribam, tuam interea exigam. Obnoxium me magis ut habeas, hoc ago. itaque qua tu indole optima praeditus es, Muſarum tenellus alumnus, & χαρίτων γλυκὺ τέκνον, ſuſtine me etſi importunum; Quanta cum voluptate in memoriam revocem amoenos illos dies, jucundiſſimaque colloquia, quibus in Sereniſſimi Magni Hetruriae Ducis Bibliotheca aliquot, imo plures, hebdomadas tranſegimus; haud ſatis

ex-

explicare verbis queo. ante paucos vero dies dum chartas meas revolvo, in quaedam excerpta ex Bibliothecae illius volumine incidi, & relegi. inter caetera vero occurrit Chriſtianorum Syrorum Kalendarium, quod num integrum deſcripſerim addubito; cum autem ex uſu meo aliquando futurum ſit, integrum illud penes me habere, quantis poſſum animi viribus a te flagito, ut ea in re mihi ſubvenias. Utque minimo negotio hoc officium valde mihi gratum praeſtes, rem totam indicabo. Kalendarium illud extat in Codice Graeco, qui Syntaxim Aſtronomicam Perſicam continet, & alia inſuper varia complectitur. in papyro exaratus eſt manu non eleganti, at non torpenti, ferrea catena, ut & caeteri, alligatus eſt pluteo XXVIII. aut alicui proximo, in ordine videlicet qui Bibliothecam ingredientibus ad ſiniſtram procedit. In illo itaque volumine poſt Syntaxim Perſicam habentur Kalendaria Muſulmanorum, Perſarum, & Syrorum Chriſtianorum. Hujus titulus eſt Διαίρεσις ἑβδομὴ εἰς τὰς πασχαλίας τῶν χριστιανῶν. αἱ μεγάλαι ἡμέραι. τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν. Menſium nomina ſunt Τασιρὶν ἀκάλ. Τασιρὶν ἀλλάχερ, Κανοῦν ἀκάλ, πασχαλία τοῦ Σαμονί. ἡ εἶναι μιαστρμα ματάδδιτ. οὗτος ὁ μὴν λε ἡμέρας, καὶ εἰς τὸν χρόνον τοῦ Καπισᾶ ἡμέρας λϛ. Sequitur in meis excerptis, Σουμπατ. cum tamen, ſi nulla in Codice Florentino lacuna extat, ſequi debuit Κανοῦν ἀλλάχερ, id eſt *Canun poſterior*, qui Decembri noſtro reſpondet. Conſule itaque, humaniſſime vir, volumen illud, & illum menſem Canum poſteriorem & πασχαλίας ipſi affixas, id eſt feſtos dies, tranſcribe & ad me mitte. ad tres vel quatuor verſus ſcriptura tantum excurret Gaudeo admodum Clariſſimum *Langermannum* Manethonis apoteleſmatica deſcripſiſſe, illius authoris primos verſus & ultimos tranſcripſi. hiſce poſtremis auctoris γενεθλιακὸν θέμα deſcribitur. In pluteo XXXI. locatum eſt aliud volumen, quod Euripidis, Sophoclis & Aeſchyli Tragoedias continet; in calce legitur alicujus recentioris Graeci Tragici δρᾶμα, cujus argumentum Xerxis clades fuit. imperfectum opus eſt & ab his verſibus incipit, Τὰ δὲ μὲν Περσῶν τῶν εἰχομένων, Ἑλλάδι δ' ἐς αἶαν πιστὰ καλεῖται. Si mihi otium ac tempus ſuppetiſſet, id poëma libentiſſime tranſcripſiſſem, ut, quam bene ad poëſim Graeci recentiores ſint nati, barbaris nobis conſtaret. an *Langermanni* animum hoc ineditum opus, ut ipſe deſcriberet, non invitavit? illum tuis verbis meoque nomine ut ſalutes rogo. Nuncium porro gravem cum ultimis tuis accepi, in Hollandiam quippe per Germaniae provincias te recipere cogitas, ut ſuperſtites ex rapinis & incendiis bellicis Bibliothecas evolvas. Si per Helvetios iter capeſſiveris, Tigurinam adi, multa illic optimae notae volumina adſervantur. At vero ſi ad Germaniae intima penetrare tibi libuerit, Juvaviam, hodie Saliſburgum, te confer. habet illa Bibliotheca, ut ex *Gronovio* intellexi, poëtas plures antiqua manu ſcriptos. Ingolſtadienſis aliquot ſpolia ex Heidelbergenſi retulit. Viennenſem optime inſtructam audio, ſed ſitu operti & oblivioni demandati miſelli libri jacent, nec ullus hodie ex illis quicquam profert. Tecum coram colloqui in votis praecipue habebam. Verum ſpe fruſtratus hoc unum precibus ad deum Opt. Max. fuſis toto animo precor, ut ſanus ſoſpeſque ad tuos redeas, & ad Sereniſſimam Reginam, novum arctoae plagae Sydus, illinc revertaris, &

 gra-

Digitized by Google

gratia apud ipſam, ut hactenus res ex animo ceſſit, valeas. ex tuis literis percipio, Sereniſſimo Principi *Leopoldo* te innotuiſſe, hac de re tibi gratulor; tales ſiquidem Principes adire, & ab illis noſci honorificum duco, qui de hominum pretio ac meritis rite judicare poſſunt; ſi ita inciderit, ut de me apud illum mentionem obiter facias, te rogo. ab ipſo ante paucos dies literas accepi humaniſſimas, quibus ad meas reſpondet, & obſervationem meam ultimi defectus Lunaris ſe accepiſſe ſignificat. Vale, vir Clariſſime, & me, tui amantiſſimum, ſemper ama. Scribebam Lutetiae Pariſiorum E. A. D. III. Kal. Decembr. Anno CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DXVI.

NIC. HEINSIUS

Iſm. Bullialdo.

Pariſios.

C*hriſtophorum Puteanum* cum ob ſingularem probitatem ac raras animi dotes veneratione magna complectar, tum hoc praeſertim nomine laudandus & diligendus mihi venit, quod illo tanquam internuncio, quid amici Pariſienſes moliamini ſubinde intelligam, nec rerum viciſſim mearum ignaros omnino vos eſſe patiatur. In curandis utrimque literis mira certe ejus eſt diligentia, nec unquam ſatis commendari poteſt. Quae ſenis optimi officia cum perquam mihi grata ſint, tum nuperum illud longe prae ceteris gratiſſimum, quia inſolens & inexpectatum, quod tuis, vir Eximie, literis ac ſuaviſſimo alloquio me bearit. Dolebam fatum meum non leviter, qui facto jam bis aut ter per Galliam veſtram itinere, complexu tuo ſemper fraudarer; nec illud tamen tam me macerabat, quod ipſe domo abeſſem, dum tu in Bataviam noſtram non ita nuper excurriſſes: nam & praevidebam fore, qui gentis noſtrae mos eſt non nimium urbanus ac Gallicae comitati multum impar, ne pro meritis illic tuis exciperéris: & ardenter optabam mei erga te affectus monumentum aliquod extare. Ex quo enim haec civitas nos conjunxit olim & Mediceae bibliothecae ſacrarium, nullum majorem fructum ex continuis, quibus tum exercebar, lucubrationibus viſus retuliſſe, quam quod virtutes tuas propius contemplari, & quantus eſſes, non prorſus ignorare contigiſſet. Nunc quoque pluteos illos nunquam excutio, excutio autem frequentiſſime, quin tu ſuccurras mihi recordatione jucundiſſima. Haec cum ita ſe habeant, teque in oculis feram aſſidue, vide quam iniquus ſis in illam, quae tecum interceſſit mihi, neceſſitudinem, qui anxie roges multa verborum ambage, quod imperare confidenter debebas, ſi pro tuo mecum jure ac antiqua illa neceſſitudine ageres. Mediceam non acceſſi feſtis hiſce diebus, quod feriarum cupidiſſimos eſſe S^ti^ *Laurentii* canonicos probe ſciam. Tentabo hodie an admitti poſſim, ut deſcribam, quae petis: ſin minus, cum proxime literarum aliquid dabo, ad nobiliſſimum *Puteanum* noſtrum, curae mihi erit, ut voti fias compos: Velim in rebus magis arduis operam meam explorares. Sereniſſimo Hetruriae Principi *Leo-*

Leopoldo nunciavi, quae juſſeras. Eſt is tui amantiſſimus. Expecta brevi ab illo luculentam deſcriptionem Phaenomeni illius, quod nuper apparuit. Manethonem deſcripſit *Langermannus*. Dramatis illius oblitus eram, & ſi meminiſſem, non putaſſem tamen conſultum inglorio labori juvenem amiciſſimum objicere, cum valetudine ſit dubia ac infirma. Romae nunc conflictatur cum cuſtode Vaticanae bibliothecae, homine difficili admodum ac rerum imperito. Bibliothecas Germanicas cum cura perluſtrare cupiam: nec deerit, ut auguror, aliquando opportunior occaſio. Nunc in parentis gratiam fore feſtinandum praeſagio. Vale. Kalend. Januar. CIƆIƆCLXII.

EPISTOLA DXVII.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

NON dubito, quin alte in animum tuum deſcenderit dolor, quem ex erepto nobis Illuſtriſſ. *Jacobo Puteano* concepiſti. cum omnibus honeſtis probiſque viris commune damnum ſenſiſti; quin etiam ad te propius, quam ad caeteros ſpectat: arctiori quippe vinculo amicitiae cum ipſo conjunctus eras, & apud eum auctoritate ac gratia omnino valebas. Illum enim plurimi te ſemper feciſſe animadverti, famaeque tuae & virtutum tuarum ſtudioſum fuiſſe, illaſque omnibus commendaſſe. Rationem quoque mei rerumque mearum, hunc caſum dum defles, te habuiſſe penitus perſuaſus ſum; jacturam enim gravem me feciſſe probe intelligis, cum ob amiſſum, cujus imago meis quotidie obverſatur oculis, deſideriumque defuncti facit: tum etiam ob memoriam anteactae cum ipſo vitae, quae me inofficioſi teſtamenti querelam inſtituere cogit. In contrarias ſane partes abriperer, ſi commodi rerum mearum privatarum diligentior eſſem, quam juris amicitiae, cujus me prae caeteris ſtudioſum eſſe mecum conſtitui. Ab Ampliſſ. *Wiqueſortio* multa de his, quae teſtamento juſſit *Jacobus* ille *Puteanus*, audire potuiſti; unum tamen aliquis ipſi perperam ſignificavit, Veteres nempe Manuſcriptos Codices Illuſtriſſ. *Thuano* ab ipſo fuiſſe legatos, quos Regiae Bibliothecae conſecravit, eo etiam caſu, ſi Rex excuſorum librorum Bibliothecam accipere recuſaret. Ovidianos propterea Codices, quos videre cupis, in Illuſtriſſ. *Thuani* poteſtate amplius non ſunt, nec illos ad te ferri, cum in Hollandiam proficiſcetur, poſſibile eſt. Alios tibi non viſos, ſi penes illum aut me eſſent, alacriter mecum ferrem. Neque diligentiſſime curare omittam, quicquid Dominus *Philibertus de la Mare* Senator Divionenſis ad te perferendum fidei meae crediturus eſt. Ex Bibliotheca Memmiana aut Cardinalitia parum te ſperare jubeo. Illa cum blattis, araneis, muribus ac ſoricibus luctatur, literatis paucis vel nullis olim permiſſa, nunc penitus apud viduam abſcondita. Eminentiſſ. Cardinalis Bibliothecae uſus aliquomodo conceditur, & ſi Pariſiis degeres, illam tibi patere aliquis ex amicis curaret. Habet equidem Illuſtriſſ. *Thuanus* pluresi Parenti ſuo & *Puteanis* a Patre

Patre tuo viro Clariſſ. ſcriptas epiſtolas; cum ipſo tuam epiſtolam communicabo, ut quid velis ac cupias ipſe intelligat, utque tibi perficiat, quantum penes me erit, adlaborabo. De die vel tempore, quo hinc ad vos abiturus eſt Illuſtriſſ. *Thuanus*, certi quicquam affirmare non auſim. Quamvis plura ut hic remaneam, ſuadeant, abeuntemque retineant, gratiſſimum mihi erit & Illuſtriſſ. *Thuano* morem gerere, & operam ei, quam potero, diligentiſſimam navare. Jucundiſſimum etiam erit moeroris levamen te alloqui, tecum amicitiae foedera renovare, & de literis humanioribus caeteriſque ad artes liberales ſpectantibus argumentis inter nos confabulari. Reipub. etenim curiſque gravioribus aliquid detrahendum eſt, & ſolatium in levioribus eſt quaerendum. Si pluribus epiſtolae tuae, ut par eſt, non reſpondeo, aliis, quibus occupatus ſum, negotiis culpam tranſcribe. Omnes amicos nomine tuo ſalutabo. Interim vale, & me amare perge. Scrib. Lutetiae Pariſiorum Die 13. Februarii CIↃIↃCLVII.

EPISTOLA DXVIII.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

GElu aſperrimo, a die ἀποπληρώσεως τῆς σελήνης, ſeu plenilunio proxime peracto ad ultimum quadrantem, non ſolum aquae concretae ac induratae ſteterunt: ſed & animalium artus innato calore vix renitente fere diriguerunt. Scribenti manus digitique frigore torpentes & adſtricti officium conſuetum maligne praebebant, converſumque in glaciem atramentum literas pingere vetabat. Nihil propterea ad poſtremam tuam epiſtolam ſuperiore hebdomade reponere potui, ut me tuas ad *Capellanum* noſtrum, *Mariumque* in Divionenſi Senatu conſiliarium ſtatim curaviſſe ſignificarem: ac deinde Academias novas hac in urbe Pariſiorum hominum frequentia celebres nunc ſpectari ea de cauſa narrarem, quod intra ipſius muros ingeniorum ac eruditionis regnum eſſe ſcribas. Ad Regem noſtrum Orator Venetus e gente Juſtinianea ortus Academiae novae apud nos author, ſingulis Saturni diebus eruditorum, non qui ſitu pulveris Bibliothecarum aut Manuſcriptorum librorum ſquallent, ſed lepidiſſimorum, comatulorum ac delicatulorum hominum coetum in aedes ſuas admittit: ibique ad inſtar aliarum per Italiam Academiarum quaeſtiones tractandae proponuntur. Inter caetera argumenta haec fuerunt, quibus vinculis, ex quove metallo aut materia factis, Aeolus ventos in antro compeſceret & comprimeret. Alterum feſtivum equidem jucundumque, an remo, an velis cymbam animas trajiciendo Charon ageret. Unum ex illis Academicis monui, controverſiae ſtatum non plene ac integre propoſitum fuiſſe: dubitari etenim poſſe, an illa cymba fune in utraque rixa alligato, ut hippago ſolet, ageretur. Aliam diverſi longe a Veneta illa inſtituti Academiam Illuſtriſſimus Domin. *Mommorius* libellorum ſupplicum Magiſter apud ſe etiam inſtituit. In

ca

ea namque de rebus Mathematicis & Phyſicis tantummodo diſſeritur. Venetos Academicos rident, vanitatiſque & ἀδολεσχίας, ne dicam futilitatis, hi νεοπυθαγορεῖοι inſimulant, inque eos invectus eſt quidam *Petitus* dictus militaris Architectus, qui ludum Academicum habita apud *Mommorium* oratione inaugurali aperuit. Neutri ſum adſcriptus: non priori, quia lepos & ornatus illi ad aures & oculos ſaeculi accommodati me prorſus deficiunt, aliis ſtudiis ſeveris magis ac auſteris aſſuetum. Non etiam alteri, cui intereſſe mihi non licet: quod longiſſimo itinere Illuſtriſſimi Domini *Thuani* aedes a Mommorianis diſſitae ſint; cum etiam die Veneris, quo plures mihi epiſtolae neceſſario exarandae ſunt, Academici illi conveniant. A quibuſdam intellexi Venetos ſuaviores, magis expolitos, urbanioreſque eſſe, ac inter colloquendum officioſis verbis uti. Mommoriani acriores ſunt, atque vehementius, ut pote qui de veritate adſequenda decertant, inter ſe diſſerunt: quandoque etiam ſeſe libentius carpunt, ac inveſtigare profiteantur, ſinguli inventae authores eſſe volunt; nec in partem praedae, ſi quis illam veritatem venatus comprehenderit, ſponte libentique animo caeteri venerint: cum famae ſuae ac gloriae detractum unuſquiſque putet, ſi victori cuipiam herbam dederit, inventoremque agnoverit. Gratiſſimum nuncium de *Gronovii* ac *Voſſii* operibus mox edendis tuae mihi attulerunt. Illum virum probum ſincerumque & vere eruditum meo nomine ut ſalutes, impenſe rogo. *Voſſium*, etſi omnino me neglexerit, inſalutatum dimittere nolo. Hoc igitur a te impetrare percupio, ut meis eum verbis ſalutes: moneaſque nihil a me in ipſum admiſſum eſſe, quod ejus a me animum alienare debuerit. De Hyantis ſidere ad te quae ſcribam, pauciſſima mihi occurrunt. Scis Ovidium tuum non longe ab initio libri 5. Faſtor. de Hyante fabulam ſeu hiſtoriam perſequi: ſororumque in fratrem a lea occiſum pietatem ipſas inter ſidera collocaſſe, deque fratris Hyantis nomine Hyadas fuiſſe appellatas.

Victus uterque parens tamen eſt pietate ſororum:
Illa dedit coelum, nomina fecit Hyas.

Inter varias appellationis cauſas & origines eandem recenſet Poet. Aſtron. lib. 2. Hyginus, atque etiam fabula 192. Dicit Pherecydes Athenaeus nutrices Liberi patris Hyadas fuiſſe, quae Dodonides nymphae appellabantur, cumque captivitatem a Lycurgo timerent, Thebas fugiſſe; ne vero a Junone aliquid paterentur, a Jove coelo illatas, & ſiderum honore affectas. Hyadas autem Jupiter appellavit, quod naſcente Libero eas invenerit, quas in ſignum temporis poſuit. Quibus adjungere oportet, Theonem ad Arati phaenomena notare, quod Liber ὕης etiam vocetur: cujus ratio talis reddi poteſt, quia vindemiae tempore, e vite amputato Baccho, & in dolia infuſo ſub ortum veſpertinum Hyadum, copioſe ineunte in Graecia autumno pluebat. & Bacchus ὕης dicetur ad innuendum vindemiarum tempore pluvias cadere. Plura a me nunc non habebis. Vale & me ama. Scribeb. Lutet. Pariſior. Kalend. Febr. CIↃIↃCLVIII.

Impreſſo, jam priori folio, vidi hanc epiſtolam debuiſſe poſtponi ſequenti.

EPISTOLA DXIX.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

TAnti vel tibi, vir Clariſſime, vel veſtratibus meam in provinciis veſtris praeſentiam aeſtimari non credo, ut dolore vel leviſſimo ob diſceſſum meum quemquam affici debuiſſe putem. pauciſſimis innotui, quique plures me norunt Pariſiis olim me convenerunt, aut ad eos ipſe hîc acceſſi. Unum equidem, dum in Batavia veſtra egi, graviſſimum mihi fuit, quod alloquiis tuis tam raro frui licuerit; cujus profecto culpam in te tranſcribere iniquum foret: Sed negotiis, quibus eras tunc implicitus totus, illorumque temporum conditioni caſum iſtum tribuo. Coelo autem veſtro injuriam facerem, ac praeter fas & aequum in aëris Bataviae *κρᾶσιν*, ſeu conſtitutionem inveherer, ſi inclementiorem fuiſſe quererer. ex ea ſiquidem, qua navi exſcendimus, die Aprilis 22. ad Auguſti menſis diem 5. qua Haga diſceſſi, nullis pluviis fere, nullis ventis vexati fuimus: verum grata continuaque ſerenitas, intenſiuſque per Julium menſem calor perſeverarunt. Negotiorum cauſa Illuſtriſſimus Excellentiſſimuſque *Thuanus* huc me remiſit, ad vos itaque, ſi res tempuſque ita tulerint, proximo vere *χελιδόνων συνοπαδὸς* remeare ac reverti forſan potero, & ibi aliquandiu morabor. Epiſtolam tuam officioſiſſimam ac perhumanam die 5. decurrentis menſis ſcriptam, atque una, quam ad me dedit Clariſſ. *Medonius*, accepi. *Capellano* celebri illi viro, Muſarum delicato alumno, ſuaviſſimo amico noſtro, quas ad ipſum *Medonium* deſtinaſti, illico reddi, ut juſſiſti, curavi. Quare vero tam ſollicite apud me excuſes, quod reſignatam *Medonii* epiſtolam ad me tranſmiſeris cauſam non video; id a te commiſſum non eſſe ſcio: juris quippe gentium peritiorem te ac magis obſervantem novi, quam ut ullam amicis inferre animus tibi unquam fuerit, nulla itaque ſuſpicione perſtringendus mihi venies. Operam porro tuam apud vos, ſi ex uſu meo aliquando fuerit, quod tam officioſe ſincereque pollicearis, gratiam maximam tibi habeo: utque referre queam, ad praecepta tua me agere paratum viciſſim tibi ſignifico. Impera igitur, gratius aliquid, quam ſi rebus tuis inſervire queam, votiſque obſequi, vix contingere mihi poteſt. Illuſtriſſimo *Thuano*, ſi me inter colloquendum commendaveris, maximum momentum amicitiae ac benevolentiae, qua me proſequitur, te adjeciſſe, perſuaſum habeas velim; cum te maximi ſemper fecerit, Parentiſque tui viri ſummi nomen ac reliquias amore ac veneratione amplectatur. Salutant te amici. Te tuoſque amplector ac veneror. Vale & vive diu ac foelix, meque, quod hactenus feciſti, redama. Scribebam Lutetiae Pariſior. 21. Decembris die Brumae CIϽIϽCLVII.

Heri nubes Eclipſis Lunaris gratum jucundumque ſpectaculum mihi eripuerunt, parataque ad obſervandum illuſerunt.

EPI-

EPISTOLA DXX.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

EX eo, quem erga me ſemper geſſiſti, animo, quemque perſpectum ſatis habeo, perſuaſus firmiter ſum, jucundum tibi fuiſſe ac gratum nuntium de deſignatione nuper ab Eminentiſſimo Cardinali *Mazzarino* facta, qua ad Bibliothecae ſuae curam me admovere velle demonſtravit. Haec profecto, quam abunde mihi demonſtras, benevolentia tua, ut me tibi addictiorem jure merito habeas, teque ut diligam magis, magiſque obſervem, facit. Reditum in Hollandiam intercipit equidem hic novus fortunae meae ſtatus; verum ab officiis meis tibi exhibendis operaque praebenda non abſtrahet aut avertet; magnam quoque mihi voluptatem animi perire ſentio, quod, prout ſperaveram, coram colloqui & ſermones conſerere tecum mihi non conceditur; literarum commercio hoc damnum reſarciendum propterea erit. Cum nullo autem amicorum hoc negotium communicare, antequam perfectum foret, ſtatueram: cum moribus, eoque ſim ingenio, ut de me quicquam praedicare, vel famam de iis rebus adhuc infectis praecipere non poſſim, atque a jactantia & vanitate omnino ſim alienus. Illuſtriſſimo *Thuano* Regis ad vos Legato totum, pro ut geſtum fuit, ſoli perſcripſi, cum id ex officio meo eſſet, eoque inſcio aut invito ab aedibus ipſius ad Mazzarinianas tranſire indecorum adeoque impoſſibile fuiſſet. Quod probe cum intelligeret Eminentiſſimus Card. *Mazzarinus*, ut ad Illuſtriſſimum *Thuanum* rem totam referrem, quaeque decreviſſet ac mihi aperuiſſet, ut ſcriberem, me juſſit. Quae intervenerunt negotia, quaeque Eminentiſſimi Cardinalis pedes invaſit podagra, quo minus ipſum adierim, ab eo tempore obſtiterunt. vacuas enim ab occupationibus graviſſimis pauciſſimas horas habuit. Ejus mandata quietus expecto: cujus familiae cum poſtea adſcriptus fuero, procul ab omni ſollicitudine praepoſteraque feſtinatione eventus caſuſque rerum praeſtolabor. Plures dignitatibus Eccleſiaſticis inhiantes, pinguiaque ſacerdotia appetentes diu multumque honorem illum ambierunt: fruſtraque amicorum officiis, artibuſque quibuſlibet adhibitis repulſam paſſi ſunt. Mihi ne cogitanti quidem ultro oblatus eſt: quo nomine obnoxium me ſibi magis Eminentiſſimus Cardinalis fecit. Cujus judicio & conſilio cum id debeam ſoli, ea praerogativa fretus tranquillior ſeculiorque de rebus meis vivam. Quodque dignitatis aut fortunarum augmentum acceſſerit, mihi non diſſimilis factus, nec demiſſiori ſcilicet nec elatiori animo accipiam. Si minus vero externa illa incrementa, votiſque ab omnibus expetita commoda mihi obtigerint, immutatus nihilominus permanebo. Rei literariae operam procul dubio non inutilem praeſtabo, ſi Catalogum librorum, quibus Bibliotheca conſtat, perficere mihi liceat; abſque enim ejuſmodi vehiculo per librorum tam ingentem multitudinem recta ferri, viam ſibi facere, eoſque noſcere poſſibile

bile non eſt. Ad Illuſtriſſ. *Montoſerium*, ut & ad *Capellanum* epiſtolas tuas omnes curavi, famuloque ad ipſos perferendas tradidi: moleſtiam aegritudinemque animi acerrimam mihi crearet famuli negligentia, ſi eas non reddiderit, quod tamen in animum inducere facile haud poſſum. Poſtremae tuae, quibus nunc reſcribo, *Capellano* noſtro redditae ſunt, eademque ſemper ſedulitate ac diligentia caeterae curabuntur: cum jucundius quicquam accidere mihi nequeat, quam ſi rebus tuis inſervire utcumque valeam. De Melae editione, quam egregiam luculentamque Cl. *Voſſii* opera habituri ſumus, laetis nunciis me beaſti. adornati a Cl. eruditiſſimoque *Gronovio* Senecae ambo non minori me gaudio perfundent; Tragicus imprimis, quem in Bibliotheca San-Laurentiana Florentiae cum MSS. ut bene meminiſſe potes, olim contuli. *Menagius* noſter optimus verſus ſuos & opera poëtica praelo iterum ſubjicit. *Valeſiique* Euſebius ab operis typographicis ad umbilicum paulatim perducitur. Caeterum apud nos Philologiae ac critices ſtudia ceſſarunt. Quapropter quidam concivis, ut mihi retulit optimus *Gronovius*, recte dixit ſaeculum Philologicum ac criticum abiiſſe, Philoſophicum vero ac Mathematicum ſucceſſiſſe. Claudii Ptolemaei opuſculum, quod me tibi jam ſignificaſſe puto, περὶ κριτηρίου ϗ ἡγεμονικοῦ cum commentariis meis editioni paratum habeo: cui monumentum etiam ab eodem Ptolemaeo Canobi, cujus ipſe incola fuit, olim conſecratum adjunxi. Utrumque hactenus ineditum cum in lucem prodierit, a viris doctis benevole ſuſcipiendum fore ſpero. Vale, vir Clariſſime, meque, qui te amplector ac veneror, ſemper redama. Scribebam Lutetiae Pariſiorum die April. 12. Anno CIƆIƆCLVII.

EPISTOLA DXXI.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

RUre redeunti epiſtola tua officioſiſſima, vir egregie, ſeptimana ſuperiori mihi reddita eſt. Si per temporis anguſtiam contractamque ex profectione, etſi non longinqua, laſſitudinem licuiſſet, ſtatim tibi reſcripſiſſem, ut quantopere tuo erga me reſque meas animo ac benevolentia ad te amandum obſervandumque moveas ac ſuaviſſime trahar, verbis meis, etſi tenuibus, declararem ac exprimerem. Officio nunc fungi, gratiaſque ingentes agere tibi libet de illo, quo rationes meas ac commoda proſequeris, affectu. Mihi viciſſim te tuaque cariſſima eſſe credas velim, nihilque gratius jucundiuſque contingere poſſe, quam ſi meritis tuis debita praemia rependi audiam. Cum itaque ex Illuſtriſſimi Domini *Thuani* Regis apud vos legati epiſtolis te honore auctum intellexerim, de illo tibi, & in Republ. veſtra munere publico a Celſiſſimis Praepotentibuſque Ordinibus tibi delato gratulabor. Ornarunt te equidem illi ad majora provehentes, ſed & ipſi multum decoris ac gloriae ſibi quaeſierunt, cum te, virum tot virtutibus clarum, tam recto judicio, & ad re-

rerum ſuarum utilitatem ac claritudinem egregie accommodato, ad munus illud gerendum elegerunt. Quem enim eloquentiorem, inque ſcribendis Latino ſermone epiſtolis elegantiorem, nanciſci poterant? Habebunt te mentis ſuae conſiliorumque ſuorum peritiſſimum prudentiſſimumque interpretem: imperii ſui Majeſtatem, cum tuenda erit, grandi ſublimique eloquio, ſpirantibuſque minas verbis hoſtibus oſtentantem: amiciſque aut in amicitiam rationumque ſocietatem pertrahendis Suadae ipſius voces fundentem. Fruantur itaque veſtri diutiſſime opera tua, teque deinceps ad altiora evehant. Ad mea quod attinet, eo loci ſunt, ac ante ſermones ab Eminentiſſimo Cardinali de Bibliotheca ſua mihi committenda agitatos fuerant; negotium totum interturbatum abruptumque reor. Cum enim apud Eminentiſſimum me excuſarim munuſque, quia *Naudaei* olim famulum adjungere mihi decreverat Eminentiſſ. propterea detrectarim, noſtri amborum neutrum ſententia ac propoſito diſcedere velle certus ſum. Id Eminentiſſ. Cardinalis conſilio, non aliena ſuggeſtione factum; quod ab aequitate nec alienum cenſeo, nec quempiam aliter ſentire vellem. familiae quippe patroni ab annis quatuordecim adſcriptus gratuſque ſatis eſt ei *Poterius* (ſic enim *Naudaei* famulus iſte appellatur.) Mihi vero turpe ac indecorum foret, cum eo inerudito ac imperito ſocietatem inire, etſi illam maculam attributo mihi magiſterii nomine ac magiſtri titulo eluere Eminentiſſimo viſum ſit. Invidis, ſi juverit eos hic caſus, laetique recedentem me adſpexerint, ſuccenſebo nunquam: iſta voluptate potiantur, in ſinu interea gaudebo, & tranquillitate ac ſanitate fruar, quas incompoſita indigeſtaque librorum multitudo manibus tractanda procul dubio corrupiſſet, moleſtiaque affeciſſet non prorſus indignum, qui majoris momenti rebus admovear. De Ptolemaei opuſculis, quae ad edendum parata habeo, nihil aliud ſignificare tibi poſſum, quam typographum huc uſque me non inveniſſe, qui ſumptibus ſuis illa typis mandare velit. nec penitus miror, cum tales libri paucorum ſint hominum, nec ſe ab omnibus tractari patiantur. De re literaria apud Italos plura ex tuis cognovi, quam ex noſtris, quibus non ita frequenter ex Italia libri hodie apportantur. Euclidem reſtitutum libenter viderem ac conſiderarem, ſi deperditos libros tanti Geometrae, aut argumenta ſaltem illorum *Joh. Alphonſus* ille *Borellus* reſtituit. *Toricellii* quoque ſcripta avide cupio, nota quippe mihi fuit hominis, dum viveret, in Matheſi ſagacitas. Caetera quoque opera & illas antiquitatum collectiones maximi facio, & ad nos perferri opto. De ducum Urbinenſium Bibliotheca in Vaticanam tranſlata ad me jam te ſcripſiſſe memini: literatorum uſibus facilius forſan Romae quam Urbini patebit. Laetor admodum *Voſſii* Melam tandem in lucem proditurum, ipſum hîc ſalutare per te mihi liceat. Fortunam tibi propitiam in omnibus faventemque precor. Vale, vir Clariſſime, & me ama. Scribebam Lutetiae Pariſiorum die 12. Julii Anno CIↃIↃCLVIII. Epiſtolam tuam ad *Capellanum* noſtram curavimus.

EPISTOLA DXXII.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

AD maritum Illuſtriſſimum Legatum Domina Thuana proficiſci hactenus, vir Clariſſ. non potuit, cum per aeſtatem negotia domeſtica non levis momenti expedienda fuerint. Imparatam adhuc ad iter ingruente autumno plures rationes eaeque graves, in quibus valetudinis anceps ſtatus praecipue cenſendus eſt, ne capeſſeret illud, interceſſerunt. eam deinde invaſit morbus, natorumque majorem natu ac tertium; hic quinquennis abſumptus eſt; primogenitus ex febri quotidiana, quam tertianam duplicem vocant, poſt dies ſexaginta convaluit. Ipſa vero, quae gravius periculoſiuſque aegrotavit, pro corporis tenui macilentaque habitudine, paulatim vires, adſpirante numine, reſumit. In veris itaque adventum profectio illa neceſſario differenda fuit. Valetudinem interea, qua fere dubia ab annis aliquot utitur, quam recte poterit, curabit, caeteriſque rebus ſuis providebit. Ipſi me comitem fore puto, & ad vos iterum acceſſurum; non longam tamen in regionibus veſtris moram facturum me exiſtimo. Quod munus in Republica veſtra Tibi delatum, ut ex nunciis intellexeram, poſtremis literis gratulatus fuerim, non me poenitet; gaudio namque perfuſus, perſuaſuſque rem ita eſſe, ſcribebam, & erga te ut ſum affectus, ſignificabam. at non ſucceſſiſſe negotium, quod ad me pertulerant nuncii, ingratum valde ac permoleſtum mihi eſt. Brevi tamen a vita privata ad obeundum aliquod munus publicum, quod virtutes tuas ac merita cohoneſtet, ac exerendi ſe occaſionem eis praebeat, tranſcribendum te eſſe ſpero. Res meae apud Eminentiſſimum *Mazzarinum* eo loci ſunt, ut de Bibliotheca aliave de re non agatur; ex quo enim ab onere iſto me excuſavi, ob ſocium, quem adjungere mihi voluerat, aliae ſubierunt animum cogitationes rationeſque, cum aetatis tum virium mearum valetudiniſque, quae ad conficiendum Catalogum, tamque ingentem librorum acervum tractandum non ſufficiunt; eaſque quibuſdam cum viris communicavi, ut per hos reſcirent, qui negotium illud geſſerant, & Eminentiſſimo Cardinali *Mazzarino*, ſi forte inter tot negotiorum ambages de me incidiſſet mentio, referrent. De me itaque aut de rebus meis nunquam cogitabit. Qui, res ut primo ſeſe offerunt, acceſſu aeſtimant, earumque ſpecie capiuntur, in culpa deprehendere me volent. Verum de meis rebus nemo, quam ipſe ego, qui me optime novi, judicare rectius poteſt. Ovidium tuum tam maligne ab operis typographicis haberi aegerrime fero, utque tu longiores moras nectere nolis, impenſe rogo. *Voſſii* Melam ad nos attulerunt Bibliopolae, illum evolvam, & quae mihi obſcuriora erunt, ab eo ut elucidentur, petam. Ante duos menſes Sereniſſimus Princeps *Leopoldus* ab Hetruria Apollonii Pergaei libros 5. 6. & 7. in Medicaeis gazis repertos, ex Arabico ſermone in Latinum verſos publici juris fieri, per Magni He-

Hetruriae Ducis Prolegatum nunciari mihi fecit. Illos videre peropto, ut & Archimedis, ſi tamen hujus viri inventa ſint, lemmata. Quamvis e memoria Eminentiſſimi *Mazarini* exciderim, ut quales erga ipſum animos geram, teſtificer, Ptolemaei, quae penes me habeo, opuſcula ipſi nuncupare, utque in Typographia Regia excudi jubeat, rogare decrevi. Ad *Voſſium* recurrit ſermo, quem vollem vivum potius *Salmaſium*, quam mortuum laceſſiviſſe; modeſte dummodo, ac veritatis ſtudio id fuit, nullus improbare poterit. Vir enim ille ſummus in multis lapſus eſt, & quae explicanda ſuſcipit, obſcuriora aliquoties quam lucidiora reddit. *Capellano* literam tuam reddidi, cujus reſponſum hactenus non miſit; ubi accepero ad te tranſmittetur. Vale, Vir Clariſſime & me redama. Scribebam Lutetiae Pariſiorum die 13. Decembr. CIϽIϽCLVIII.

EPISTOLA DXXIII.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NON is ſum, vir praeſtantiſſime, qui tantum mihi adrogem, ut te mihi quicquam debere exiſtimem: aut qui te rebus ſeriis gravibuſque vacantem, vel otio liberali fruentem, Muſiſque operam dantem ab illis avocandum abſtrahendumque credam, ut per literas frequentiores, tanquam ex officio id facere tenearis, me adeas. Beatum me putabo, beneque mecum agi, cum epiſtolam ad me obiter καὶ ὡς πάρεργον quandoque ſcripſeris, ita ut tibi temporis nihil pereat. Ex damno quippe tuo, quin potius ex Reipubl. literariae detrimento, voluptatem commodumque percipere ac compendium facere praeter aequum faſque omne fuerit. Quod porro mei memor vivas, recte facis, mutuaſque vices rependis, frequentem namque de te mentionem facio; ſingulareſque morum tuorum probitatem ac ſinceritatem, eruditionemque tuam laudibus, ut par eſt, omnibus commendo ac praedico. Nec minori affectu omnes amici tui, qui in haſce Thuanas aedes quotidie ventitant, te complectuntur. Quod porro ſcribis te aſſiduum eſſe mei laudatorem, vereor, ne parum decore ac minus convenienter facias, illaeque laudes nimiae tibi vitio vertant, mihi vero, quod eas non convenire cuncti merito judicabunt, invidiam creent ac concilient. Si parcius in me congeſſeris, eo beneficio obnoxium me tibi feceris, & melius utriuſque noſtri famae & veritati conſulueris. Proderunt illae mihi apud Illuſtriſſimum dominum *Thuanum*, & apud caeteros, quibus notus ſum, quibuſque in poſterum innoteſcam, ſi mediocres fuerint, & meritis meis congruant, nec a vero longius diſcedant. Illuſtriſſimo Excellentiſſimoque Domino *Thuano* & tibi familiarem illam conſuetudinem, quae ex amicitia ab utriuſque parente olim contracta inter vos coaluit, gratulor. Tuis ſiquidem colloquiis adeo eruditis ſuavibus jocundiſque, contractum ab eo ex aſſidua negotiorum tractatione taedium multum levari ſcio; animumque ipſius curis ac ſolli-

ſollicitudinibus aſperis edacibuſque confectum recreari & exhilarari. Teque viciſſim viri tam eximii omnibuſque bonis artibus, ac doctrina inſtructi voluptatem fructumque non ſine aliqua honoris ſpecie percipere. Optarem profecto vobis adeſſe, & familiaribus eruditiſque veſtris diſſertationibus intereſſe; Sed plura cupientis voto obſtant, & aetas, quae ſenectutis limen ſupergreſſa, ut tranquilliorem minuſque deſultoriam vitam degam, nunc interpellat ac monet; & opera qualiſcumque mea Illuſtriſſimo *Thuano* ex ipſius magis uſu hîc, quam apud vos erit. De Dominae Thuanae in Bataviam abitu nihil ad te ſcribere poſſum. Clariſſimo conjugi ſuo quid de ſe ſtatuat, ſignificare poterit; dubia admodum valetudine ipſa utitur, etſi medicorum uſa conſilio & arte, eam quam diligentiſſime curet. De *Voſſii* in Melam commentariis brevi aliquid ad te ſcribam, & de diſſertatione de Mundi exordio, ubi fuero illam nactus. Retulit mihi *Bigotius* noſter ejus ſententiam a Theologis veſtris exagitari. Apollonii Pergaei Canicorum libros v. vi. & vii. brevi nos viſuros ſpero, urget opus Sereniſſimus Princeps *Leopoldus*. Quod *Voſſius* & *Gronovius* *Salmaſium* carpant, vel etiam diſcerpant, nullus miror; ipſe quippe vivus nec mortuis nec vivis pepercit. Sed qui caeteros redarguere ſibi ſemper propopoſuit, in plura σφάλματα erroreſque imprudens incidit; dumque gladium in latus alterius intendit, nudum ipſe latus, quod adverſarii ictibus petant, oſtendit. Nomini tamen eruditiſſimi viri ſi non amicitiae legibus, juris ſaltem naturalibus ac humanis coerciti, injuriam facere non debemus; quis enim ab errore tutus & immunis. Clariſſ. Viros *Chriſtianum Hugenium Zulichemium*, *Golium*, *Schotten*, *Gronovium* & ipſum *Voſſium* ac caeteros veſtrates eruditos meis verbis ut ſalutes, te etiam atque etiam rogo. Vale, vir Clariſſ. & me redama. Scribam Lutetiae Pariſior in aedib. Thuanis die 25. April. CIↃIↃCLIX. Salutant te omnes amici, literas tuas *Bigotio* reddidi, ad *Capellanum* & *Marium* quas ipſis deſtinaſti, curavi.

EPISTOLA DXXIV.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NOllem ſane, vir Clariſſime, ut, quas ad me frequentius ſcriberes, a feriis tuis occupationibus ſtudiiſque, epiſtolae te averterent; neque etiam hoc a te flagitare aequum eſſet, & honeſtum, cum mihi quicquam ejuſmodi adrogare non debeam, quo tuis ex incommodis aliquid lucro apponam. Cum ex uſu tuo fuerit, vel tibi libuerit, beatum me ac honore affectum acceptis a te literis putabo. Si me oblivioni traderes, aut initam inter nos amicitiam mihi renunciares, quod tecum jure expoſtularem, haberem: ſed de tua fide & aequitate ita ſum ſecurus, ut immutari animum erga me tuum, mihi amicitiam tuam conſtanter colenti perſuaderi nunquam ſinam. Te igitur in me quicquam admittere aut errare, ſi rarius ſcribas, dicere noli, cum obnoxium me potius ac tibi

Digitized by Google

tibi nexum habeas, quod apud Illuſtriſſimum Dominum Legatum tam officioſus commendationibus tuis erga me ſis, tamque frequentem de me mentionem facias. Felicem illum praedico, quod animum negotiis aſſiduis feſſum familiaribus colloquiis tuis, eruditis quidem & amoenis, recreare queat ac reficere. Optarem equidem, ut noſtri homines, ſaeculi praeteriti memores, literarum ſtudia diligentius colerent; ſed ad ea tempora devenimus, quibus pauciſſimi illis ſerio incumbunt. Aevum illud doctorum virorum abiit, ſucceditque pejor aetas: avaritia namque, luxu & nugis corrupta ingenia & obruta ad meliorem ac exquiſitiorem eruditionem ſeſe vix erigunt; hac de cauſa bonae notae opera valde infrequentia, quae tibi indicare queam, hodie apud nos extant. *Andreae a Quercu*, Hiſtoriae Francicae noſtrae olim peritiſſimi, Filius Gallorum Cardinalium Hiſtoriam proximis hiſce diebus edidit. *Launoius* opuſcula varia ſua cum *Jacobi Sirmondi* quibuſdam recudi, aliaque inedita juris publici fieri curavit. Sacra Biblia voluminibus octodecim, magna commentariorum gloſſarumque mole aſſurgentibus, brevi proſtabunt. Hujus editionis author eſt quidam Divi Franciſci familiae Religioſus Pariſienſis, qui vocatur R. P. *de la Haye*. Ediderunt *Valeſii*, *Henricus* ſcilicet Euſebii hiſtoriam Eccleſiaſticam, & *Adrianus* Hiſtoriae Franciae volumina II. & III. Euſebii verſionem Latinam ſunt, qui multis in locis carpant, nec ab erroribus immunem eſſe contendant. *Auberius*, qui Cardinalis Jouſae vitam antea ſcripſit, Richelii Cardinalis vitam quoque prolixe a ſe deſcriptam in lucem emittit, opuſque ad finem operae typographicae brevi perducent. *Menagius* noſter in Diogenis Laertii vitas Philoſophorum notas congerit, quodque miraberis, amanuenſi in illis deſcribendis non uſus ſingula folia typis proprio ſumptu expreſſa, nec ex ſingulis formis uno plura, in Angliam, ubi denuo liber ille adornatur, tranſmittit. Nollem equidem famam hamis aureis ejuſmodi piſcari: ſed bonus amicus noſter, ut literariam Rempublicam augeat, nec ſibi, nec pecunae ſuae parcit. Fabulas alii amatorias contexunt: epigrammata alii conſuunt. Quae argumenta ſibi tractanda quidam ſumpſerunt, epiſtolis mandavere, ex quorum numero ſunt *Sorbierius* & *Motha Vayerius*; quorum ille ante tres menſes ſuas Latine edidit; hic vero in publicandis idiomate Gallico ſuis occupatus eſt. Alii virorum Illuſtrium potentiorumque gratiam atque etiam pecunias ſcriptis encomiis & elogiis captant. R. P. *de Billi* e Societate Jeſu quaedam in Diophantum, quae ad Algebram pertinent, cum Mathematicis juris publici facta communicavit. Ex Arabico ſermone converſos Apollonii Pergaei de Sectionibus conicis libros jam diu eſt cum publicare debuiſſet Clariſſ. *Golius*, hanc palmam Florentini ipſi praeripuerunt: neque illis iraſci jure poteſt, cum ſpatium temporis ad edendum, caeteriſque praevertendum abunde ipſi ſuppetierit. Opera illa Clariſſimor. Virorum *Schelii* & *Gronovii* abſoluta & perfecta quam ociſſime cupio. Ovidium imprimis tuum, quem nativo nitori, quantum ingenii humani ſolertiae ac induſtriae licitum eſt, reddidiſti, videre magnopere deſidero. Quantum ad me ſpectat, plura ſunt, quae ab edendo illo Ptolemaei libello, de quo olim per epiſtolas tecum egi, nunc retrahunt, cum mihi com-

Digitized by Google

modum magis fuerit id praeſtabo. Ad Clariſſ. celeberrimumque *Hevelium*, ut de rebus Aſtronomicis cum eo communicem, ejuſque magnifice ac exquiſitiſſime elaborata organa Aſtronomica intuear, me conferre Polonia pacata meditor. Hipparcho ac Tychone minorem illum ne credas; neque meam profectionem, ſi eam ſuſcepero, inculpes. Adierunt Pythagoras, Plato aliique multi Aegyptios, Babylonios, Indos. Navigavit in Daniam *Jacobus* Scotiae Rex, & Tychonem ejuſque arcem Vraniburgicam inviſit. *Chriſtianum Hugenium* officioſiſſime reſaluto, Virum in Mathematicis admirandum. Quae porro de Sereniſſimi Principis *Leopoldi*, ab Hetruria in reſpondendo ad illius epiſtolas longiori mora allegas, cum litteris, quas ab Illuſtriſſimo Domino Legato accepi, non concordant, quibus *Hugenium* noſtrum a Sereniſſimo Principe reſponſum tandem accepiſſe mihi ſignificavit. Ipſum Piſis aliquandiu aegrotaſſe nuntii ad nos pertulerunt; morbuſque dilati tamdiu reſponſi, quam quae in mentem amico noſtro ſubierunt, potior cauſa fuerit. Clariſſimos *Jac. Golium* & *Iſ. Voſſium* omneſque eruditos viros veſtros amplector, tibique & ipſis omnia laeta ac proſpera voveo. Vale, & me ama. Scribebam Pariſiis die 5. Martii Anno CIϽIϽCLX.

EPISTOLA DXXV.

ISM. BULLIALDUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

Ante tres ſeptimanas priori epiſtolae tuae, vir Clariſſime, Junii die 26. ad me datae reſpondiſſem, niſi quaedam interveniſſent, quae animum diſtraxerunt, negotia. Citius quoque profectionis noſtrae in Bataviam diem ceſſurum, meque praeſentem tuis deſideriis obtemperaturum ſperaveram. Etſi vero ſarcinulae meae leves ſint, curtaque ſuppellex; nec ad illas convaſandas, ut me itineri accingam, grandibus machinis & longa mora ſit opus; quibuſdam tamen fuit mihi attendendum, quae me etiam occuparunt. Cum vero abitionis noſtrae tempus hactenus fuerit ob maximi momenti rationes protractum, officium meum diutius deſerere, tuamque expectationem commorari minime civile & honeſtum foret, & nimiae negligentiae culpandus merito venirem; qua propter ad utramque epiſtolam tuam, praenotatam nempe, ac poſtremam 22. Julii decurrentis ſcriptam, ſum hacce mea quam potero diligentiſſime reſponſurus; pluribus autem, ut ſpero, cum veſtras regiones adiero, tecum acturus. Mecum ſaepius agitavi ac expendi, quid cauſae ſubeſſe poſſet, quamobrem a Sereniſſ. Principe *Leopoldo* ab Hetruria noſter Clariſſ. *Chriſtianus Hugenius* ſolitis comitate & humanitate illi innatis virtutibus exceptus non fuerit, nihilque propterea reſponſi acceperit; ita ut exhibiti ab amico noſtro obſequioſi officii & dedicati operis nulla ſit gratia. Ob parcius laudatum ſummum virum *Galileum*, vel aſſertam terrae mobilitatem, & ob retentum ſyſtema mundi Pythagoricum a *Copernico* reductum, id factum vix perſuadeor; nec favorabili reſponſo ſuo concep-

tas

tas de purpurae adipiſcendae honore ſpes ſuas imminuturum Principem illum putaſſe exiſtimo. Conjicerem potius, Principes illos Sereniſſimos noſtrum *Hugenium* de plagiatu ſuſpectum habere, adque ipſum caeca quadam & ignota via inventum a *Galileo* pendulum, & Horologio adaptatum, manaſſe fere perſuaſos, quod poſtea tanquam ſuum toti orbi venditarit. De illis *Hugenium* monui, & apud illos Principes ipſum excuſavi non ſolum, ſed etiam ipſius, ut pote viri probi, ingenui, & ſinceri, cauſam egi; quorum tamen ſuſpiciones amoliri penitus aut diluere me non potuiſſe deprehendi. Optimi ac eruditi *Bigotii* ad *Menagium* literis *Hugenii* ſyſtema Saturnium ab Italis exagitari cognovi. Quid ipſi opponere, praeter illa, quae a me ſunt antea objecta, poſſint non video. Infra quadriennium Saturnus ipſe, quam eſt in Sagittarii dodecatemorio oſtenſurus, facie ſua ac forma litem dirimet. *Schotenum* obiiſſe ſcripto carmine elegiaco optimus juvenis *Samuel Tennulius*, Clariſſ. *Gronovii* ſororius, nobis Pariſienſibus ſignificavit. Artes mathematicae earumque cultores virum illum deſiderabunt, qui multa ſane pulchra & utilia jam ediderat. Illuſtriſſimos viros *Petrum* & *Jacobum Puteanos*, ſine laudum titulis mihi nunquam nominandos, in concedenda Hiſtoriae concilii Florentini e Regio Codice tranſcriptione minus faciles ac indulgentes optaſſem; illam enim vulgari & publici juris fieri nec regni nec Reip. litterariae multum intererat. Tantas tamen turbas inde excitandas non praevideo, neque ad *Leonis Allatii* revincendam erroneam aſſertionem illa hiſtoria opus erat, aut unquam erit; cum tentata aliquoties nec tamen feliciter, Eccleſiarum occidentalis & Orientalis reconciliatio libri ipſius titulum futilem, ejuſque probationes omnes infirmas manifeſtiſſime arguat. Jamdiu eſt cum Clariſſimi *Gronovii* in Senecae tragoedias lucubrationes videre cupio. Tacitus vero cunctorum politicorum & criticorum manibus contrectatus, deterſus, expolitus, quid ſplendoris & claritatis a quoquam referre queat? niſi a bipede illo σχολαστικῷ, ζώῳ, ὃ πάντες καταγελῶσιν, ut Arriani Stoici verbis utar, *Petraredio* Aquitano critico; qui hunc Hiſtoricum ſolus ſe intelligere, nulloſque ante ſe intellexiſſe credit, jactat, praedicat. Militiam Romanam divite meſſe, fortaſſe etiam ſpicilegio, *Schelio* non relictis, felicioribus avibus tractaſſet ſummus noſter *Salmaſius*, quam uſuras, nauticum foenus, mutuum, dies criticos verſavit & computavit. Opera & *Gronovii* & *Schelii* aliquando inſpiciemus, & ad ſtudia juvenilia, ubi tuus totus mihi legendus Ovidius prodierit, redibo. Superiori hebdomade faſciculum a Sereniſſimo Principe *Leopoldo*, quo *Vincentii Viviani* de Maximis & Minimis opus incluſum erat, per curſores huc ad me miſſum accepi. Recte judicarunt, in quorum ſane numero Clariſſ. *Hugenius* reponendus, qui tantum opus feliciter abſolutum pronunciavere. In eo ſane raptim a me, & obiter hactenus pervoluto multa profundae meditationis ac ſubtiliſſimae induſtriae in rebus Geometricis tractandis certiſſima indicia ſeſe mihi obtulerunt. Reſponſum hodie ad Sereniſſimum Principem *Leopoldum* dedi, & de tanta in me benevolentia grates ipſi egi. Ad *Carolum* etiam *Renaldinum*, in Piſana Univerſitate Philoſophiae profeſſorem, ſuper duobus Problematibus Geometricis ab ipſo mihi propoſitis re-

reſcripſi. Idem quoque Sereniſſ. Princeps Apollonii editionem ſtrenue promoveri mihi benigne ac comiter ſignificavit. De Clariſſ. ac Doctiſſ. *Golio*, ejuſque in publicandis Apollonii libris ſtudio & opera collatis me tibi antea ſcribere memini: debuerat, cum ipſi tempus ſuppetierit longiſſimum, caeteris praevertere; Ipſius tamen laboribus, ſi integrum Apollonium penes ſe habeat, Compendii editio Florentina non officiet, famamve obſcurabit. Dominum *Gudium* Holſatum ſemel aut bis ante ſex menſes vidi, deinceps vero quicquam de illo aut quid ipſi contigerit, a nullo audivi. Ad ultimam epiſtolae tuae prioris partem nunc reſpondeo. *Labbaei* Gloſſaria nondum abſoluta ſunt, teſtudineo greſſu typographicae operae gradientes intra unum menſem ſex vel octo folia excudunt; neque hoc anno vaenum proſtiturum ſpem faciunt. De Themiſtii orationum editione nova, non eſt etiam quod citius expectes. *Tanaquillus Faber* in Aelianum quaedam commentari inceperat, ſed illa omiſit; & Anacreontis Sapphuſque poëmatum, quae ſuperſunt, editio elegans ſatis, ab ipſo notis eruditis additis curata eſt; & Salmurio Pariſios ante menſes aliquot advecta, cujus unum exemplar ad te perferam. Laertio *Menagius* quotidie incumbit, interim vero a Londinenſi Typographo nuntios nullos literaſve a longo tempore ſe habuiſſe queritur. Ipſe ad Cl. *Medonium* epiſtolam tuam curavit. Ad alteram tuam eamque poſtremam epiſtolam tandem reſponſum hic dabo. Quam recte, quam te dignam rem agis, cum Sereniſſimi Principis Electoris Palatini deſideriis, ut foetum tam nobilem, Lucani emendatiſſimam editionem in lucem emittant, manus tuas obſtetrices porrigis. Opera tua raritate principum, qui ſimili utantur, non vileſcet. Quo pauciores literis eruditiſque hominibus favent, eorum nomen famaque, virorum etiam doctorum operam ſuam ipſis commodantium, majorem in modum celebrabuntur. Juſſit me illuſtriſſimus Dominus *Thuanus*, Regius ad PP. Foed. Belgii Ordd. Legatus, ut in omnibus morem tibi geram ac obtemperem, & libros per te indicatos MSS celeberrimae Bibliothecae ſuae, cum hinc diſcedam, ad te perferri cum caeteris ſarcinis curem. Ex familiari conſuetudine, quam cum ipſo jamdiu habes, ejus recta ac generoſa indoles, & ad omnes res eximias honeſtaſque diſciplinas propenſio notiſſimae tibi erant; Hinc etiam, quod ſe tam facilem praebeat, tamque libenter librorum ſuorum tranſlationem concedat, cum eruditis Viris ſummo ſtudio ac generoſa magnanimitate genti ſuae ingenitis favere; & quiſnam ſit librorum legitimus uſus, quos tineis & blattis corrodendos avare ac invide non occultat, nec quos inter luxus inſtrumenta, ſicut hodie more peſſimo ac depravatiſſimo apud nos vivitur, ut ignarae hominum oſtentet turbae, poſſidet, ipſum apprime etiam doctum probe tenere quivis cognoſcere poteſt. Monaſterii S^ti^ Germani Bibliothecarium adibo, & Illuſtriſſimi Domini *Thuani* nomine rogabo, ut votis tuis & precibus annuere velit. Apud Illuſtriſſimum Senatus Praeſidem *Memmium* per amicos ſum acturus, ut, quid ab illo ſperandum ſit, exploratum habeam. nec omittam praeterea ad S^ti^ Victoris Bibliothecam me conferre, ut cum illis de hoc quoque negotio colloquar; verum aliquid apud hos omnes me perfecturum

eſſe

Digitized by Google

eſſe tibi non recipio. Prolixiori epiſtolae, ſalutatis amicis *Hugenio*, *Golio*, *Voſſio*, *Gronovio* caeteriſque, finem imponam. fauſta tibi omnia, proſperoſque ac faciles rerum ſucceſſus precor. Vale, vir eruditiſſime ac celeberrime, & me ſemper ama. Dabam Pariſiis die 30. Julii Anno CIↃIↃCLX.

EPISTOLA DXXVI.

NIC. HEINSIUS

Roland. Mareſio.

Pariſios.

POtiſſima aeſtatis hujus pars foris exacta mihi, vir Clariſſime. Domum reverſus, poſt Flandriam vicinaſque perluſtratas provincias, epiſtolam tuam offendi, gratam ſane illam & acceptam, ſic ut nihil magis. In ea quod antiquarios noſtros & obſoleta paſſim verba captantes reprehendis, placet miris modis argumentum. Afflavit jampridem labes illa, ceu peſtilenti ſidere, non ſolum eruditorum vulgus, ſed plurimos etiam praecipuoſque rei litterariae antiſtites. Quorum a te numero *Juſtus Lipſius* recte accenſetur, vir, ut ſubacti limatique in caeteris judicii & vere magnus, ita indulgens hic nimium ſibi & exiſtimationis ſuae plus aequo ſecurus. Nec defuerunt tamen illi ſuae Veneres. Habet neſcio quid, quo lectorem trahat, & quod prorſus improbare non poſſis. Ut non tam illi ſuccenſeam, quam ineptiſſimis mortalibus, qui imitandum ſibi illum proponunt. idque tam praepoſtere, ut vitia ejus exprimant plerumque, virtutes non aſſequantur. Neminem imitatur *Lipſius*, ac proinde nemini imitandus. Hanc ipſe legem ſervis iſtis animalibus videtur poſuiſſe. Exprimunt tamen obluctantem, & ſequuntur quodammodo invitum. quaſi deſint inter antiquos, quos ſequi poſſis, & quidem longe tutius. Ita exiſtimo, Mareſi politiſſime, Genium eſſe quendam, ſive bonum illum, ſive malum, ſine quo victura non ſcribantur. Multos aeternitati nugae nequitiaeque conſecrarunt, cum ex ſeriis ſcriptoribus plurimi nobis erepti ſint. Multos etiam perverſum dicendi genus, & quod ſani nemo judicii velit imitari. quam multi temporis injuria interciderunt, qui ſupereſſe merebantur! quam multi ſuperſunt, quos intercidiſſe praeſtaret! Preſſit premetque ſemper hoc fatum miſeros ſcriptores, ut cum lectorum captu confligentur, quid quod judicia illa ne conſtant quidem ſibi, ut in humanis rebus diuturni nihil eſt, & quaſi cum hoc univerſo circumvolvuntur. Floret quandoque orationis nitor, & in pretio eſt, quandoque jacet ac contemnitur. Julii & Auguſti aevo laxum fluidumque dictionis probatum genus, poſt arguta abruptaque ſcriptione capi ceperunt. & ſi dicendum quod ſentio, primi declamatores eloquentiam Romanam, maſculam illam vividamque, perdiderunt, dum non tam bene quidvis, quam ſuccincte acuteque proferre conantur. Cogor igitur hic

1 reſponſio ad editam *Mareſii* epiſtolam lib. 1. 49. quam unicam reperi, licet plures ad *Heinſium* editae fuerint.

hic a te diſſentire, mi Mareſi, qui ad Trajani Imperatoris uſque tempora Latini eloquii limites protendas. Tam paucos invenire eſt poſt Auguſti mortem, qui terſe nitideque ſcripſerint, ſi juniorem Plinium excipiamus. Sed ne tam alte haec repetantur, Apulejum peſſimum ſane Latinitatis auctorem quis legebat ſuperiori ſaeculo? nunc in omnium manibus eſt. Erit, cum rurſus negligetur. Unum Ciceronem non ſequi flagitii loco inter Italos habebatur; qui nullos aut pauciſſimos imitatores nunc inveniat. Caeterum ut illos non ferendos exiſtimo, qui malos imitantur ſcriptores, cum bonos poſſint: ita praeter ordinem fieri contendo, ut bonis etiam nonnunquam quantumvis auctoribus ſervilem prorſus quidam in modum adhaereant, in illorum verba jurent, nihil auſint promere, quod ab illis ante dictum non ſit, illorum denique ore loqui malint, quam ſuo. Formandus quidem mihi videtur dictionis character ex aevi optimi ſcriptoribus tribus quatuorve, quos ubi in ſuccum ſanguinemque convertiſti, naturae tuae, non alienae inſtinctum ſequaris neceſſe eſt. Ita tamen, ut neque nimis luxurieris, nec abruptae iſti brevitati plus aequo ſtudeas, ſed illum conſiſtas intra terminum, quem non unus ex optimis, ſed optimi ſimul omnes ſibi praeſcripſerunt. Quis tam abjectae indolis eſt, ut ſervire velit, cum libertate poſſit frui? Si ſerviendum tamen, nec eae domi facultates tibi ſint, ut juris tui queas eſſe, abjecti animi notam haud evades, ſi infimis quam ſummis ſervire malis. Vilis mediocrium ſcriptorum imitatio eſt, cum nunquam ſupra illum poſſis inſurgere, quem imitandum propoſuiſti. Sic ab ingeniis quibuſdam non contemnendis ſui deſperatio expreſſit, ut Claudianum quam Virgilium aemulari mallent. Habes hic ſententiam meam, vir praeſtantiſſime, non quam ſecutus ipſe ſum, ſed quam ſequerer, ſi eloquentiae ſtuderem, & cujus leges omnes feliciſſime tu expreſſiſti in eleganti illa epiſtola, cui nunc reſpondeo. A *Lipſio* quod diſſentis, nihil periculi eſt. Modeſte enim id facis, ut offendi non poſſet ipſe, ſi viveret. Memoriam ego tanti viri ſancte veneror. Non negarim tamen magna illi ex parte labem eam deberi, quam tu Belgis noſtris non immerito adſcribis. Quod niſi ὁ θαυμάσιος *Scaliger* juventuti noſtrae peſſum eunti, ſuccurriſſet ſalubribus monitis, in *Lipſii* locum ab ampliſſ. hujus academiae curatoribus oportune ſubrogatus, futurum vix erat, ut tantam tot praeclarorum ingeniorum meſſem, quae annis quinquaginta proximis in Batavia noſtra eluxerunt, mirarentur exteri: Nec labes tamen ea ſolos Belgas aut Germanos occupavit, ſed vos ipſos etiam infeciſſe videri poſſit: Novi virum doctum, popularem veſtrum, quem nonnulli ex vobis ſolem Galliae appellatis, tam impolite, ſordide, negligenter ſcribentem, ut voces non modo Accianas pro gemmis & unionibus paſſim oſtentet, ſed Tertulliani, Arnobii, caeteraſque infimi aevi faeces cum iis tam frequenter confundat commiſceatque, ut dictiones ejus chaos quoddam omnium ſaeculorum appellari poſſint. Accedunt huc verboſa & non ferenda loquacitas continuaeque illorum, quae jam abunde dicta erant, repetitiones, quae lectorem obtundunt enecantque potius, quam fatigant, ut Echo ſui ipſius mera videatur. Atque hunc tandem toties iteratae πολυλογίας fructum fert, dum nimis anxie cupit intelligi,

ut

Digitized by Google

ut ne intelligatur, dumque omnia exacte feciſſe ſibi viſus eſt, mera faciat mapalia. Hoc felicior certe *Lipſius*, quod Genium aeternitatis propitium expertus eſt, etiam cum male ſcriberet. Alterum tota cura id credas agere, ut vix nata pereant, quae ſcribat, tam negligens eſt omnis elegantiae. Sed nimius jam ſum, & alienae garrulitatis notam mihi inuro. Ferendum tamen hoc tibi, quia provocaſti. Satis ſuperque hac epiſtola expertus es, quam non impune ad ſcribendas litteras invitet. Vale, Clariſſime Mareſi, cum fratre tuo, illibato illo flore Gallicae poëſios. Lugduni Batavorum A. D. XIV. Kalend. Septemb. Anno CIƆIƆCXLIX.

EPISTOLA DXXVII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Lutetiam.

Erubuiſſem profecto, vir Illuſtriſſime, te meis non fuiſſe exceptum epiſtolis, ſi te Lutetiam attigiſſe, aliunde quam abs te reſcire potuiſſem; ſed quandoquidem tua voluit Generoſitas, me ſuis officiis cumulatum prius, non graviter feram, me abs te humanitate vinci, quod licet cuique moleſtum, tamen nequaquam mihi ingratum eſſe poteſt, quod honeſtum tibi. Communicavit liberaliter Nobilis *Relliacus*, quam facis de me honorabilem mentionem, quae mihi eo gratior jucundiorque acceſſit, quo a te laudari aliquid majus eſt, atque honorificentius, quam ab viro alio: ſi enim ut verum, tantum habeat laudatio ponderis, quantum eſt meritorum laudanti, aequo jure dicere poſſum & abſque ulla animi dubitatione pronunciare, neminem unquam tam nobilem Panegyriſtem nactum, qui unica periodo tam de me praedicat honorificentime: hocque unum addam verius omni fide, nihil mihi in votis charius fore & antiquius, quam me tuis haberi in leporibus, ut ajebas, ſed quam ſui temeraria atque inverecunda exiſtimatio haec eſt? quaſi vero, qui totus barbarus, totus inconcinnus, ineruditus totus eſt, viro perquam Litterato, atque omni genere virtutum ornatiſſimo, poſſit eſſe in deliciis. Heinſianum deberem aliquid habere in me, ut Heinſii benevolentia dignus eſſem, ſpirantis divinitatis illius veſtrae (Paternam complector) ineſſe mihi aliquid neceſſum foret, ut incomparabilis humanitatis tuae dulce, ut ita dicam, pondus valerem ſuſtinere. Verum quia tanta tua eſt generoſitas, vir clariſſime, ut unquam nullo modo poſſit eſſe exhauſta, pergat quaeſo me delitiis cumulatum velle, efficiatque inpoſterum, ut quod in me non eſt commendatione tuarum Epiſtolarum famae meae accedat. Triumphabo, ſi hoc me beas munere, nec eas minori cum gaudio accipiam, quam ſi dignitate aut munere aliquo regio onerarentur, ſat eſt, ſi tua benevolentia onerentur, ut mihi regiae. Caeterum quamdiu expectatione Claudiani languebimus? quem non lacerum, non mendoſum, ſed priſtino reſtitutum nitori intuebimur induſtriae tuae beneficio, non amplius etiam Ovidium vitiatum viſuri ſumus, nullus naevus apparebit illius in vultu, ſed totus concinnus,

totus

totus ornatus, totus denique elegans incedet, nunquam magis Corinnae dignus concubitu. Perge ergo, heros illuſtriſſime, Giganteo ut ajunt paſſu, quo graderis ſolito, totamque rem litterariam reſtitue; interim dum curabo majori qua potero induſtria me a te dignum reperiri. Toloſae Id. Septembrib. CIϽIϽCXLVIII.

EPISTOLA DXXVIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

QUam innocens meum eſſet iſtud peccatum, vir illuſtriſſime, ſi grave tantum quod humanum nimis, paeniteret me ſane ab hoc uſquam abſolvi crimine, unde tam ampla mihi ſeges triumphi veniret. aliis injurioſum ſcelus, mihi glorioſum ducerem ornamentum; nec minus eſſet quod exundarem gaudio, ob meam hanc, quam in me reprehendis, urbanam inhumanitatem, quam ſi a quibuſcumque aliis illuſtribus licet viris, abs virtutum vel maxima commendarer: voluiſti abſque dubio non vulgari hac induſtria, neque minus ſagaci, quam ingenioſo ſtrategemate, tuam in me omnem manu prodiga humanitatem rependere: quae ſi cum omnibus ſic ſe haberet, exhauſtura procul dubio foret, niſi ab incomparabili meo Heinſio duceret originem, ſed quis humanitate adaequare te, ne dicam ſuperare unquam poſſet, qui tam honeſte tamque glorioſe humaniores literas excolis, ut non modo humanum te dixero, ſed in ſinu tuo geſtare fotamque ſervare ipſam & humanitatem. Inhumanum te tamen dixero, ne dicam crudelem, quod fideliſſimum meum in te amorem diſſimulatione arguas. Sane nunquam tecum ſuperſtitioſe velim videri egiſſe, quam cum meritis tuis longe infra titulos aliquomodo accommodatos aut idoneos, non ut ajebas inanes, addere contenderim. Male, teſtor ipſum numen, meam omnem interpretatus es ſententiam, in cauſa fuit tua modeſtia, quam totis animi affectibus veneror, ut minus te dignum iis titulis reputares, quod & majoribus, & nobiliori praecone dignus fores. Quam divinum tuum iſtud temperamen? aegre moleſteque fers laudari, quod ſupra omnem ſis laudem; & quandoquidem mihi quoque cenſuram permiſiſti, pollicituſque, hanc lubens amplexurum ne mirere, ſi tam audax & temerarius ſim, qui tuos mores, quos mihi perſpectos voluiſti, minus honeſte reprehendero, uno ſcilicet peccantes, quod me tecum parum amanter egiſſe reprehenderint, injuria ſane non levi affecerunt me, qui te unice diligo, quique tui ſemper impreſſam altius in animo imaginem intueor: in dubium ſane revocare iſtud poteras tunc, cum Illuſtriſſimus *Monſchallus* meum in te amorem verbis ſuis ſignificarat, ſed in praeſentiarum haud potes, nec debes: nam quam mihi dulce ſit atque volupe, tui recordari, te ſomniare, te deſiderare, tibi animum vovere, ipſe ſcio. Sentio profecto, quod antea dixerat facundus & bene moratus Iſocrates de Demonici parente; ἡγεῖτο γὰρ εἶναι πρὸς ἑταιρείαν πολλῷ κρείττω φύσιν νόμου, καὶ τρόπον γένους, καὶ προαίρεσιν ἀνάγκης.

Expe-

experior id ipſe ex quo mihi fortuna obtulit, optanti, amplexari te, totque amoris excitatos ignes, ut pene languidum & parum firma valetudine me tui refocillet memoria. Memoriam appellem faeliciſſimam, quam amanter ſic tuae epiſtolae corroborarunt, memoriam gratiſſimam, quam altius tua beneficia in animis incuſſere, ô nunquam abolituram Memoriam! quamdiu mihi Deus optimus Maximus ſervabit mentem. Verum quod ad iter Hollandicum me impellis amanter facis ut omnia, ſuper quo quid reſponſurus ſim haud ipſe ſcio: aureis hic arctor compedibus, nec minus duris quia aureis; cathenae, quibus aſtringor, non ob id tolerabiles magis quod Paternae Maternaeque ſint, quin imo atrociores mihi videntur, quod non infringendae. Parentibus unigenitus ſum, qui ſic me in oculis ferunt, ut iis ſeſe captos facile crediderint, ſi non ante ipſos continuo obverſarer. Hanc ergo copiam, licentiamque, a morte mihi tantum ſperandum eſt; quam conditionem avertat D. OP. M. vel meae vitae diſpendio, & licet te viſendi maxima tenear cupiditate, eorum tamen gratia hunc omnem animum libere deponerem, hoc unum meae huic ſolitudini meiſque incommodis ſolatium adhibens, quod cum inſit rebus quidam velut orbis, & ſicut temporum viciſſitudines, ita mores hominum volvantur, ſuſtentabo hac ſpe, nimirum fretus forſan mutatione temporum eorum animum immutatum iri. Quam optarem veſtras Athenas propius cum reverentia demirari ob hoc unum illuſtres, quod ab Heroibus Heinſiis lumen, & ornamentum ſuum omne deſumant atque derivent, non unquam periturae, ut veteres, quamdiu vobis Atlantibus erunt ſuffultae. Faelix Batavia ſupra omnem reliquam Europam, quae ſola Heroum ferax es! Sane quum veſtram eruditionem omnigenam intueor, caelum reliquiſſe Muſas credere cogor, ut una vobiſcum habitarent, una viverent, veſtris denique amplexibus luxuriarent. Sed quam male ipſis res ceſſit, Per Deos! haud enim quiete aut amanter, ut antea vitam vivunt, ſed omnino tumultuoſe pugnant atrociter, & decertant, nullo diſcrimine, non in legitima tamen cauſa pugnae, quae tota in hoc conſiſtit, utra earum magis induſtriae in efformando te, pluſque operis, officiique contulerit, grave ſane iſtud diſcidium, ſi ſeſe ad victoriam offirment, nec poteſt aliter eſſe quam calamitoſus exitus pugnae, in re tam dubia atque difficili. Deponant iram totis viribus. Illas compello, faedus iterum ineant, totumque jurgium eo deveniat, ut unaquaeque ad ſolatium te ſimillimum ſibi feciſſe triumphet. Sed quo me rapit tecum confabulandi impetus, ſiſtendum eſt atque ardorem cohibendum, ne te obruat barbara mea Latinitas. Eſt modus in rebus, ſunt certi denique fines. Ne ergo illos hac in epiſtola praetergrediar, & ne videar laudationem affectare voluiſſe potius quam epiſtolium, colophonem appono, non niſi invito tamen: nam abſtrahor, dum vale dicere meditor, vale ergo raptiſſime, ſed amantiſſime, ne metire quaeſo amorem meum ab inelegantia ſcriptionis: qui per quadriennium totus ſeptem variis linguis fuit, haud potuit uni Latinitati invigilare. Patere demum, vir amantiſſime, Parenti tuo vere divino, ſalutis meae copiam facere, nec ideo Thraſonem dixeris me, qui tantum Herum affari auſim, totus enim Pamphilus.

Muſteum *Samblacati* mei de rebus Gallicis opus ad te mittam: jacturam, quam de Theſauro feciſti, facile eſt reſarcire, habeo illum penes me Hollandiam meditantem. Toloſae 9. Dec. CIƆIƆCXLVIII. Commendant ſe tibi omnes Amici: in primis meus *Caſanova* & meus *Rellacus*.

EPISTOLA DXXIX.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

SCripſi ad te bis, aut ter, Heinſi mi, ex quo ab illuſtriſſimo Archiepiſcopo Toloſano tuo nomine ſalutatus pluriſimum fui: Neſcio tamen, an ulla ad te pervenerit; dolerem profecto periiſſe omnes, non quod eas tanti faciam, ut vel mihi ipſi dolendas putem, ſed quod verear, harum ſi nullas acceperis, ne me tui parum memorem fuiſſe credideris, quod tam impium, abſit de tuo Medonio judicium tuleris, etenim non minus falſus eſſes, quam ſi innocentiſſimum quemque damnaſſes. Haeſiſti hercle & tenacius haeſiſti menti meae, nec ulla res ſe ſe magis ante oculos offert, quam tui veneranda imago; illam certe, Heinſi mi, nullum tempus laedet, nulla vetuſtas obliterabit, nulla denique locorum minuent intervalla. Sed viciſſim tu literatorum amor, par pari veſter & ſimillimam meae rependet benevolentiam. Audio a Clariſſimo *Menagio* te in Sueciam brevi iter paraturum eſſe: ô ſi tecum geras mei memoriam, ſi illius inquam memoriam ſerves, qui tui ſolum cauſſa Hollandiam viſurus erat, beabis me adeo, ut beatior eſſe nequeam. Ergo te ſoſpitet D. Op. M. tuas res mirum in modum ſortunet, tuis ſtudiis vigiliiſque faveat teque mihi diu ſervet, vehementer precor. Scias interim me ad uxorem animum appuliſſe, & praeterea Senatoris mihi aſciviſſe provinciam. Quid eſt, anime mi, horres, audito uxoris nomine? uxorem duxi, uxori non nupſi, unde de Muſis nihil eſt, quod timeas. Uxor te ignotum ſalutat, tamquam nobiliſſimum ex animi puriori affectu. Vale & nos ama. Plura nequeo neque addere, neque ſcripta relegere. Tol. VIII. Kalend. Junii CIƆIƆCL.

Salutant te amantiſſime *P. Pouſſinus*, qui geſta Dei per Francos meditatur. D. *Caſanova*, qui origines linguae Gallicae in lucem brevi daturus eſt.

EPISTOLA DXXX.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

CUrarunt ad me nuper viri clariſſimi, fratres *Puteani*, quas a te IX. Kalend. Decem. A. D. M. DCL. accepi epiſtolas, quibus ſubito reſpondi: non quidem eadem elegantia, qua tuae, ſed pari ſaltem amoris vehementia. Quam

dole-

dolerem eas intercidiſſe, ſi hinc adduci potueris, ut me lentum crederes, aut indiligentem? verum haec ita eſſe, in animum meum nunquam inducam, ne ſi inducerem, non poſſem hanc tui partem non laedere; qua melior ſum pars mei: nec illud etiam ſuſpicari de me potes, ſi me habes partem aliquam tui, conſtantiſſima voluntate ut amavi, amabo te. O ſi coram contingat amplecti meum Heinſium, illum ad pectus premere, meque illo oblectari; quis me viveret unquam fortunatior? ſed retinetis me durae compedes, roſeae compedes, amantem me retinetis, ne te meum teneam; quare qua parte tecum eſſe poſſum, meaeque ſimul *Armidae* non deeſſe, ea certe ſum: non enim cum hac praeſens ut omnino ſim, poſtulat tuus amor, nec mea patitur ζυζυγία. Quid ſi redires ad nos, ut te non deſperare inquis, agroſque Tectoſagum viſeres? mirum quanto exultarem gaudio? non ſic Suecia laetatur ſua *Chriſtina*, quam gauderet mea domus ſuo *Heinſio*: illa mihi reddita eſt IV. Eidus Jun. hujuſce anni, cum omnis literaturae me pene ſatias haberet, diſputabam tunc fere mecum non ſecus ac alter Phedria ad Thaidem rediturus, maeſtus ac cunctabundus, an ad Muſas ſuſceptum iter pergerem: horrebat animus exantlandorum laborum, quos praevidebam, anguſtias pene fracta valetudo ſpes deturbabat omneis meas, ingenii praeterea vires tanto labori impares non parum a deſtinato curſu revocabant, cum ecce illa *Chriſtina*, tua inquam *Chriſtina*, optimum amoris in me tui μνημόσυνον, corporis, ingeniique vires ſuſcitat, plenos animos confidentiae addit, tuaque tutela & aeſtimatione adverſus me optima, nil non audendum ſuadet. Quid ergo non agam? aut quid a Muſis non impetrabo, quando non ſolum ab iis tibi nihil negari poteſt, ſed nec ob incomparabili illa *Chriſtina*, quam mirum in modum tua effingunt carmina, quamque totus Orbis Muſarum Principem veneratur. Atque illa eſt, cujus majeſtate ſimul & gratia divino quodam velut afflatu in tam elegantia carmina caleſcit animus tuus, quippe in iis nil niſi regium eſt, nil niſi dignitatis plenum, adeoque ἀμήχανόν τι κάλλος, ut praeter ſolita, in quibus tamen nil non Heinſianum elucet, ſapiant iſta magis aliquid grande, & prae ſe ferant numen aliquod egregium. Plane dicam Chriſtinam ubique ſpirent, ut in manus ſumpſi, ſenſi totum me oppleri Deo, & licet tua omnia confidentius tractem, ad haec nihilominus, inſolens adeo reverentia animum meum perſtringebat, ut tanquam de gente profana, atque haud ſecus ac in tuam Dianam ſaltantem, ſpicula furtim figere tremebat amor, non niſi perterritus acceſſi: videbatur quidem illa gracili agilique poplite ad molles numeros tuos deſiliens, meis votis innuere, nulliuſque non voluptati dicaſſe ludos, ſed feſtivitati tanta majeſtas accedebat, ut quod illa ſuaderet, diſſuaderet haec, hortabaris me etiam tu, herentemque compellabas, cum factus ſubito paulo audacior ſecuriorque, coepi ego quoque choreas agere, atque e ſymbolis vobiſcum eſſe, & haec omnia, amantiſſime *Heinſi*, tua in me benevolentia facta ſunt, meque tam magnificis ludis adeſſe voluiſti tuorum carminum beneficio, quae mihi ita rem omnem ob oculos poſuere, ut dubius ipſe ſim, an a tanto ſpectaculo abfuerim, qui me Toloſa haud egreſſum fuiſſe

 pro-

Digitized by Google

probe ſciam. Vides quanto plus, quam forſan putabas, gratiae in me contuliſti, quam volueris non inquio, qui te mei amantiorem neminem arbitror, quod abunde declarat novum iſtud φιλανθρώπευμα, & ſupra merita ultro a te delatum mihi. Quo prae omnibus, quibus plus oculis charior es, erga te eminet amor meus, is certe a nullo vinci poteſt, tum quia nemo plus quam ego ex animo te diligit, tum quod me tibi beneficiis devincto magis nullus eſt. Haec dum ſcribo, ecce ultro ad me venit noſter *Pouſſinus*, rogitans ſi quae de te acceperim, ſibi inpertirer, tum ego in manus ſumens tuam *Chriſtinam*, en inquio, omnium admiratione opus digniſſimum, ſubito ille ſane; nihil a tanto viro conſignari poteſt, quod eximium non ſit, lectiſque aliquot carminibus, nam ſecum parans deferre, plura noluit, ô monſtrum inquit, ô Muſarum operae pretium. Quam bene agnoſco manum Heinſianam, verum neſcis, ſubjunxit, quid mihi ſcribat *Cramoyſinus* noſter? Heinſium Lugdunum Batavorum appuliſſe, ibidemque typis Elzevirianis Cinnamum ante hac ineditum cum ſua metaphraſi Latina non ita nuper mandaſſe, ad haec inquio, eſt quod tibi gratuler, mi Pouſſine; quod rivalem habes praeter morem tui amantiſſimum, adde quod ambo Typographi certatim ſtudentes Cinnamum elegantiorem reddere, curas adhibebunt diligentiores, haec ubi dixi, abiit is ſuo nomine ſalvere jubens, quod ut diutius ſit deum optimum precor: interim fac Ovidium hyemi proximae deſtinatum cito habeamus. Claudianum tuum legi, Deus bone, quam caſtigatum! interim ſi ſcire vis, quid agat tuus Medonius? plane feriatur, tamen Suetonium brevi dabit, notis illuſtratum, ſi quid ab illo illuſtrari poteſt, qui in obſcuro eſt, porro, quod ſtudium me magis habet, linguarum Orientalium eſt, quod poſtquam abſolvero, me totum Mathematicis dabo. ſalutat te maximus clariſſimuſque *Fermatus*, quid agat Parens tuus comitatis & elegantiarum Parens unicus, fac ſciam, & an proſpera valetudine utatur. *Caſanova*, qui te ſalutat quam poteſt humaniſſime, edendum parat, *les Origines de la Langue Francoiſe:* vidiſti quid magnus *Menagius* praeſtiterit, videbis alterius portentoſae operae opus. *Samblancatus* emiſit Elogia Illuſtrium virorum noſtrae Galliae, exterorum noluit, ne quidquid praeſtiturus eſſet, in veſtras laudes minus ſemper eſſet pro veſtris meritis.

Illuſtriſſimus Archiepiſcopus *Monſcallus* te mirum quantum diligit, numquam de republica literaria incidit ſermo, quin te ejus nominet tutorem. Vale, vir Clariſſime. Toloſae ex Muſaeo VIII. Kalend. Jul. CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DXXXI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Lutetiam.

Carptim ad te ſcribo, Heinſi mi, quando aliter non finit acerbiſſimus dolor, quo ob fatum noſtri quondam *Monſcalli* Archiepiſcopi Toloſani, vehementiſſime excrucior. Abiit is X. Kal. Septembr. hujus anni intra triduum dira

dira exuſtus febri, cum Carcaſſonae alter a primo Occitaniae provinciae, comitiis praeeſſet. Tantum Heroem ſatis lugere nequeo, nec ipſe totus orbis lugebit ſatis. Interim mihi videor non leviter meis verbis perculſum te videre, quare doleo multum, quod non nunquam laetari poſſis, praeſertim meo miniſterio: Sed aequiſſimum eſt tuis hunc lacrymis proſequaris defunctum, qui dum vixit toto animo proſequutus eſt te; hujus rei quoties fidiſſimus teſtis fui? quoties quos de te ſermones habebat excepi; quoties dixit. ô Si Heinſium iterum ad pectus uſque premerem. ô duram legem! hunc amiſi, Heinſi, qui me ſuis oculis chariorem habuit, quique me ſic amavit, ac ſi Heinſius fuiſſet. Tu interim fac tanto funeri cum ſuis neniis tua non deſit Muſa: curabimus ejus monumentum ego & meus *Caſanova*, cui ſi tuum anathema appenderis, tantae animae abunde erit ſatisfactum, plura non patitur lacrymarum vis. te ſolum moneo bene valeas, ſi me vis bene valere. Toloſae IX. Kalend. Septemb. Anno CIↃIↃCLI. Noſter *Rellacus* poenitus exanimatus eſt, ſolamque prae ſe fert imaginem viventis mortui, horreres, ſi intereſſes, videre domum oppletam ulutatibus & lamentis. Mea Chariclia te mirum in modum ſalutat, teque videre exoptat, ex quo ei tuum animum ſignificavi. Hanc obſignabam, cum ecce ad me tuas detulit noſter *Pouſſinus*, quibus ut primum erit copia abunde reſpondebo. Nunc tecum uno verbo, curabo tibi, quos potero, manuſcriptos codices. habeo unum de Ponto jam penes me manu ſatis antiqua exaratum, quem mittam, quo volueris, & ſi quos aliunde nactus fuero. Scribam viro mei amantiſſimo *Thomae* Montalbanum, a quo omnia certius impetrabo. modo, quae ſperas, habeat: vale iterum.

EPISTOLA DXXXII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Lugdunum in Gallia.

EX quo tuas ad me tempore curavit *Cramoſinus* noſter, per quas mihi ſignificabas, pleroſque & omnes bonos fato Clariſſimi *Moncballi* adeo fuiſſe perculſos, adeoque quaſi exanimatos, non ſecus, ac ſi jactura illa cuique fuiſſet peculiaris, tres Ovidii Codices, quos ſatis antiquos exiſtimo, tibi, quando me monueris conceptis verbis, mittendos, felici fato nactus ſum. an alios hinc inde eximere poſſim neſcio, hoc certe ſcio, me omnem curam, ſtudium, & diligentiam adhibiturum. *Petiti* praeterea membranae ut vel qualibet re redimantur, nam una cum Bibliotheca venditae ſunt, plane omnem dabo operam, nulliſque precibus, pretio, & amicis parcam. Sed, ô mi Heinſi, quid volebas cum de impenſis mecum egiſti? Scito, inquis, pretium apud me paratum fore. Scito, inquio, non ſolum vilem pecuniam, quantamcumque praeſtare poſſum, remque omnem domeſticam & familiarem tua cauſſa me velle effundere: ſed & ipſam vitam, quae, fateor, aliquo nec vulgari pretio apud

Digitized by Google

me eſt, ex quo in illam tam blanda, tam faventia vota facis perge? per te felix & diuturna ſit, ut experiare melius quam tota tua ſit, namque Heinſii melius quam Medonii. Vale & memor ſis mei, noſtrique *Monchalli*, cujus Manes tua expectant carmina: de Claudiani Codice maximi *Mauſſaci* quid factum ſit neſcio. D. *Thomas* Montalbanenſis ille mihi ultro aliquando obtulit Aldinum Codicem manu illuſtris *Thomae* ejus, qui conſilio Tridentino interfuit, perpetuo notatum, ſi quid ſit, quo uti poſſis, bene erit, ubi miſerit illum, mittam ad te: ſalutat te Ampliſſimus *Fermatus*, a quo circa Mathematicas ſcientias, quas melius quam quiſquam mortalium poſſidet, nil extorqueri unquam poterit, niſi Reginarum praeſtantiſſima *Chriſtina*, velit aliquando poſt hujus aevi Literatorum omnium vota, poſt Franciae Cancellarii preces, ſua etiam juſſa adjungere; quibus, ut puto non ſurdus eſſet. Si tua cura poſſet id fieri, faceres toti Europae rem pergratiſſimam. Vale, iterum, & quod facis, me conſtanter ama. Tol. VII. Kalend. Octob. CIƆIƆCLI.

EPISTOLA DXXXIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

Quas ad me Lugduno diſceſſurus miſiſti, equidem recepi, iiſque non ter aut quater tantum meis epiſtolis reſpondi ſed & quinquies, eiſque verboſiſſimis. Quatuor D. *Rigolio* Lugdunum, quintam una cum Manuſcriptis Ovidianis D. *Vander Straeten* Genuam miſi, doleo quod harum adhuc nullae tibi redditae ſint, ego vero non ita nuper certior factus ſum, manuſcriptorum faſciculum mercatori *Vander Straeten*, ſumma tum fide, cum diligentia de manu in manum, ut ajunt, traditum fuiſſe; cujus ſi cura ſtudioque nunc ad te pervenerit, quamprimum, rogo, fac intelligam. Enecor, ſi perierit, non tam Membranarum jactura, quam quia nolim te tua fruſtratum expectatione; quae ſi meis omnibus fortunis expleri poſſet, nunquam certo certius, mi Heinſi, ſtaret aut per me, vel per animum, quin cumulatiſſima foret: Nil enim mihi eſſe poteſt antiquius, quam aliquo ſaltem nomine, quamvis fere inani, tuis rebus non omnino eſſe inutilem. Interim non male opinatus es circa noſtrum *Poſſinum*; ſcripſit enim ad hunc *Iſaacus Voſſius*, cujus epiſtolam non quidem vidi; ſed tamen acceptam fuiſſe a P. *Poſſino* aliunde, quam ab illo compertum habeo, an Divinae *Chriſtinae* gratias ferat nec ne, non minus quam quod de *Anna* ſub herba latuit, neſcio. Quis enim Societatis perſcrutari ſecreta valet? Quaenam vero me habeat ſuſpicio vis plane dicam? profecto puto de Reginae nomini inſcribenda *Anna* noluiſſe cogitare, non tam forſan ex ingenio, quam ne cum hujus Religione, ut ita dicam, habuiſſe commercium videretur. Sed ô quam hominis irreligioſa Religio, ô arcana Loyoliſmi Myſteria & plus quam cerealia ſacra! Pene oblivilcebar te monere, me tibi miſiſſe *Poſſini* unicam epiſtolam, qua, ut quidem tunc dixit, tibi abunde ſatiſfe-

feciſſe putabat: an illam unquam mentem habuerit, ipſe ſcit, conſtat tandem D. *Seguerio* ſuam operum dicaſſe. Vale, meum decus III. Eid. Februar. A. D. CIↃIↃCLII. Toloſae noctu inter cruciatus laborantis Matris, has quidem ego, ut vides, tumultuaria opera effudi. Utinam eadem, qua tu tuas effudiſſe urbane magis quam vere, dicis, non enim unquam facti poeniteret. Iterum vale, & me ama tui nominis ſtudioſiſſimum.

EPISTOLA DXXXIV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio,

Florentiam.

Mitto tibi, Heinſi praeſtantiſſime, quam in obitum magni *Petri Puteani* ſubito calore, ut quidem agnoſces, luctuoſam plane [1] orationem effudi: quae ſi nullas habet veneres, aut lepores, quibus concinna ſit & decora; habet certe lacrymas, & ſuſpiria, quibus dolorem, quem de tanta jactura percepi, ſaltem ſignificet. Tibi ſoli datum eſt magnarum Animarum, quae cum corpore non extinguuntur (qualis illa *P. Puteani*) poſſe explere vota, tantoque Heroe dignas inferias adhibere. Quare non nega haec extrema illi officia, qui dum vixit nihil habuit prius, aut antiquius, quam tuus amor. Mitto praeterea *P. Poſſini* noſtri epiſtolam, ex qua, ut quidem puto, omnia de Anna Comnena intelliges, quae ex ejuſdem altera, quam Dom. *Rigolio* Lugdunum jamdiu miſi (neſcio an illam acceperis,) poteras abunde intellexiſſe. jurat per Muſas, & Apollinem, juraret forſan & per Ignatium, etiam conceptis verbis, nullam ibi latere fallaciam: ei tamen tuam epiſtolam, quam Venetiis ad me miſiſti, cuique reſpondi verboſius, non ſolum non legendam praebui, ſed ne quidem oſtendi. Scio enim optime qua lege, aut quibus moribus, cum hujuſmodi Societatis viris vivendum ſit. adde quod, ô mi Heinſi, ita laetor me interiori neceſſitudine tecum eſſe conjunctum, ut abſit cujuſquam alterius fidei tantum theſaurum committam; Quin etiam mihi ipſi vix fidam. Interim omnia hic vaſtantur armis Condaeanorum, nemoque eſt, qui, ad inſaniam uſque, partium ſtudio non laboret: Hi Condaeani, iſti Mazariniani appellantur; Quodque peſſimum eſt, ſilent leges & Muſae noſtrae inter arma. Silebo nunquam tamen de tuis laudibus Vale III. Eid. Martii CIↃIↃCLII.

Scripſi miſiſſe me tibi Codices Ovidii Manuſcriptos Genuam, reſponde quaeſo diligentius, an illos acceperis. Iterum Vale & nos ama. Salutem tibi plurimam dicit Dom. *Caſanova*. & Dom. de *Samblancat*, quiſque ſuam ſpartam ornat, hic hiſtoriam Gallicam, & Elogia magnorum virorum, quos tulit Gallia; iſte vero origines Linguae Gallicae & Hiſtoriam Occitaniae noſtrae. Pater *Poſſinus*, parat Hiſtoriam terrae Sanctae, brevi daturus in lucem Codicem manu-

1 Edita eſt cum vita *Petri Puteani* a *Nic. Rigaltio* ſcripta, & multis carminibus in obitum viri illuſtriſ. ſubjecto etiam Tumulo *Claudiani Puteani*. Paris 1652.

Digitized by Google

manuſcriptum ex Hiſtoria Byſantina, quem Nomini Divinae veſtrae *Chriſtinae* ſine dubio inſcribet. Quid acceperis ab Hollandis tuis quaeſo impertire, praecipue quid agat Hollandiae decus unicum maxime *Daniel* Parens tuus, numquamne dabit Ariſtotelem?

EPISTOLA DXXXV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

QUI tuas nunc ad me curavit epiſtolas, *Anthonius Martinus* mercator Lugdunenſis, ipſiſſimus eſt, qui Manuſcriptorum faſciculum Dom. *Strateno* Genuam fideliſſime certo certius miſit. huic conceptis verbis ſcribebat meo nomine clariſſimus *Bernardus*, ne cujuſque operae committeretur ſarcinula haec; niſi probatae fidei viri, qui illam de manu in manum, ut ajunt, *Strateno* traderet. nequaquam puto illam periiſſe, tandem, ut ſpero, ad te perveniet. Scribe interim *Strateno*, ubi pedem fixeris, ne, quo ſarcinam mittat, ignoret. Nebulonem impudentiſſimum *Rigolium* diris devoveo, quippe hanc, qua te dicit nunciaſſe mihi *Stratenum* aliquot menſibus Genua abfuiſſe, non accepi. nil inhumanum magis in vita mihi accidit iſtorum hominum perfidia, quid enim crudelius Medonio eſſe poteſt? quam quod, Heinſi mi, tua fruſtreris expectatione. Moriar niſi te plus oculis diligo. Clariſſimo *Petro Puteano* utraque oratione utcunque potui pro tempore parentavi, aliquam inferiarum partem ad te mittere non puduit. Poëmata tua anhelans expecto, ſperoque horum veneribus caleſcere mirum in modum. Vale, mea vita & vive diu. Toloſae Eidibus Aprilis CIƆIƆCLII. Gregor. Scribo *Martino* noſtro, de Manuſcriptis quid factum: de *Poſſino* & *Kircherio* quod addis, non miror, novi enim Kappadoces.

EPISTOLA DXXXVI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

DE manuſcriptis Codicibus ad te, & ad *Martinum* mercatorum illum Lugdunenſem, ſcripſi eidibus Aprilis proxime elapſis, quid factum erit vehementer ab illo renunciari mihi expecto, quave via, aut per quas manus mittendos ad te, ut multo ante monuerat, curavit. Dabit procul dubio omnem operam, ſi reſciverit ubi ubi ſint quovis pretio, meliori in poſterum excipiantur fortuna. Ego vero viri liberalioris curae committendos eſſe non putavi: tum quod ejus humanitatem expertus ſit abunde *Bernardus* Senator, quo cum arctioribus neceſſitudinis vinculis conjunctus ſum, quique te, tuamque eruditionem mirum quantum diligit, cum quia tunc temporis, quo illi haec provincia demandata fuit, *Bernardi* ſumma egeret authoritate & gratia. Sane me quaedam

dam in tam ſaeva ſorte ſolatur ſpes, fore ut ſalvi ad te aliquando perveniant: at, proh. dolor! tempori non aderunt, ſi ſint tandem ſalvi. Plane ego mortalium infeliciſſimus ſi interciderint, qui quo nomine me tuis uſibus inſervire poſſe primum ſperem; eodem nunc tibi, mihique, moleſtiam creari contingat. ô quam praeter omnem expectationem toleranda mihi haec eſſet intolerabilis jactura! mitto interim ad te elegiam, quam in obitum Clariſſimi *Moncalvi* Archiepiſcopi Toloſani precibus fratris poſt longum tempus, ut vides, victus edidi. Elegans erit, ſi tibi flebilis videatur, non enim alterius ornamenti capax, quam ejus, quod luctum deceat. miſi praeterea orationem funebrem, qua Maximo *Petro Puteano* parentavi. At poteris tu Apotheoſim mei *Moncalvi*, toties pollicitam hactenus mihi negare? noli Heinſi mi, Heroem, qualem non ſaecla tulerunt, hoc ultimo officio fruſtrari, obſtrinxi meam fidem *Petro Moncalvo* fratri, quae ne inanis ſit per te, rogo effice. Vale, mea vita & meum decus. Toloſae XIII. Kalend. Maii A. D. CIↃIↃCLII. Salvere jubent, *Caſanova*, *Samblancatus*, *Poſſinus*, & mea *Glycerium*. Sacratiſſimae Reginae tuae, mores, habitum, elegantiam, doctrinam, caeteraque tum corporis, cum animi dotes, ſi vacat, deſcribe mihi. Iterum vale.

EPISTOLA DXXXVII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

PRaedicas liberalem me, Heinſi clariſſime, non minus liberaliter, quam venuſte; non enim mihi adeo fortunam indulſiſſe video, ut aliqua in te beneficia conferre unquam potuerim, unde me glorioſo illo nomine, quo Heroibus de te bene mereri ſolum datur, cohoneſtare debueris. Rationem quidem habuiſti liberalitatis tuae, non meae; idque gratiae addidiſti mihi ex tuo, quod ego, fateor, non ſine ſumma animi verecundia, tibi de meo non potui rependere: quamvis una haec me ſemper habuerit ambitio. Praeterea orationis meae non ſolum meminiſti, ſed etiam illam ab elegantia laudas; idque adeo delicatulis, & exquiſitis verbis, ut non quae ſit illa, ſed qualis eſſe debuerit manifeſto oſtendas. Egone tibi fidam, mi Heinſi, qui plenus ruris ſim, & inficetiarum? egone delitias illas ſermonis in medio luctu habuiſſe confidam? ubi niſi lacrymis, & gemitibus locus fuit. fugit moerentes nos omnis ornatus atque orationis lepos, neque non abhorrere animus poteſt ab iis pigmentis; cum ei omnes deficiunt vires. Quis enim illas retinere potuiſſet in tanta ſui conſternatione? non ego ſaltem. Quare orationis meae duplici nomine, imbecillitatis uno, anguſtiarum altero, aſperitatem praetexo; mihique nihilominus gratulor, & meo conatui, quod ſi non jure tuas laudes meruerim, bene tamen meritus ſim de tua humanitate. Verum ne ea in praeſentiarum abutar, de manuſcriptis Ovidianis quid innotuerit mihi, breviter expono. Scripſit ad me *Vander Straeten* incolu-

Digitized by Google

mes illos tandem ad ſe perveniſſe, atque eodem fere tempore, quo ei animus erat de re me certiorem facere. Faſciculum ad te Romam ſubito curaſſe, puto: illumque jam tuis prae manibus eſſe. Non ſunt tanti illi codices, ut miſere hinc inde a fortuna jactari debuerint, ſed & illud in fatis erat, noſque ob illos animo angi. Reſcribe quamprimum, an illos habeas, nam ſi aliter eſt quam puto, *Straeteni* mittam ad te literas, ut de mea erga te voluntate optima, cura & diligentia, tibi per ejuſdem literas abunde conſtet. Doctiſſimi *Petri Poſſini* in manus tuas literas, ſalutemque iis omnibus, quibus jubebas dare; dedi. *Perrinus* adhuc vivit, quamquam ejus vita potius aliquod mortis, quam vitae ſit genus: non enim ambulat; ſed repit, non videt; ſed caecutit, non loquitur; ſed balbutit, vixque etiam audit, denique imaginem fert ſpirantis mortui: ſalutem tamen mittit homo nullius ſalutis. Gratulor tecum de bona Parentis tui valetudine, at quaeſo, pro ea qua es apud illum authoritate, & gratia, Ariſtoteli lucem; nobis vero inſignem gratiam largiatur, effice. Vale mea vita. Ex Muſaeo Eidibus Maii ☧ CIↃIↃCLII. *Gronovium* vita functum putabam; gaudeo tanto viro rempublicam litterariam non carere, de *Carolo Moncalvo*, quondam tuo, noli ſilere. Elegia mea in ejus funus edita neſcio an ad te pervenerit. *Martino* Lugdunenſi Mercatore ſemper utere. Salutem tibi dicunt *Samblancatus*, *Caſanova*, *Fermatus*, *Reilbacus*. & Doctiſſimus *Poſſinus*.

EPISTOLA DXXXVIII.

NIC. HEINSIUS

Bernardo. Medonio.

Tolosam.

FLorentiae menſe toto jam ago, mi Medoni: quam in urbem advenienti tuae eidibus exaratae Maiis ſunt redditae ab *Ebertzio* negotiatore. Reſponſionem cur traxerim praeter morem meum hactenus, duplex eſt cauſa. Morbus primum paternus, qui ſupremam neceſſitatem illi videtur minari maximo meo cum dolore. Deinde, praeter ordinem facturus videbar, ſi quicquam ad te literarum darem, niſi primo copia mihi codicum Ovidianorum eſſet facta. Liburnum eos adveniſſe ſalvos cum ex amico intellexiſſem, gemina epiſtola *Petrum Stratenum*, Genuenſis illius fratrem, rogavi, ut eos ad me mitteret. Poſt moram longam heſterno demum die voto potitus ſum, partim quod Genuam profectus eſſet *Petrus*, partim quod fida & amica manu eos ad me perlatos cupiebat. Quas vero gratias nunc agam tibi, mi Medoni? Non poſſum dignas, fateor: nec tu, qua es benignitate, expectas. Libris ipſis ubi uſus ero; tibi & Ampliſſimo *Thomae* reſtituentur, cujus nomen codex unus praefert. Tu perge conatus meos porro fovere, & quicquid conferre potes ad auctorem praeſtantiſſimum illuſtrandum, ſedulus imperti. Multos *Gaffarellus* poſſidet, olim Venetiis a ſe emptos, quos ſe communicaturum mecum

ſpem

ſpem facit. Suos etiam *Naudaeus* offert. Tantis praeſidiis inſtructus, nullam in me diligentiam deſiderari patiar, faciamque, ut ingenii atque eruditionis defectum magna ſedulitate compenſem. *Petro Puteano* parentavi nuper prolixa [1] Elegia, ita petente literis continuis ejus fratre *Jacobo*. Proxima de *Monſchallo* debebat cura eſſe. Sed hoc agentem nuncius de fratre funeſtus interpellavit. Differri promiſſa poſſunt, mi Medoni; non poſſunt fallere. Veniet aut illius aut alterius argumenti aliquando ad te carmen. Volo enim omnino aliquod mei erga te cultus documentum publice extare. Quas Romae ad te dedi omnes an acceperis ignoro. Scripſeram ad *Huguetanum* Lugdunenſem librarium, petieramque, ut inquireres in epiſtolas mihi inſcriptas, quas perire paſſus eſſet nequiſſimus mercator. Eidem faſciculo unam tibi, alteram nobiliſſimo *Boiſacio* Viennenſi tradendas inſerueram. Sed cum nec *Huguetanus*, nec *Boiſſacius*, vir humaniſſimus, reſpondeant, facile colligo faſciculum interceptum in via. Scriptorum tuorum in maximi *Monſchalli* exequias nihil vidi, praeter Orationem. Vale, mi Medoni, cum tuis omnibus. Amici communes ſalveant. Has effundebam aliud agens. adeo cogitationes omnes avocavit aegrotus pater. Tu ignoſce, mi Medoni. Nam niſi fallor, eſt & tibi talis Anchiſes genitor. Florentiae Anno ☧ CIↃIↃCLII. XII. Aug. Reliquam aeſtatem huic civitati dabo.

1 ea legitur lib. II. Eleg. 3. & in obitum *Monſchalli*, quem & *Moncalvum* vocant, ad Medonium ibid. Eleg. 6.

EPISTOLA DXXXIX.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

ADhucne poſt tot & tantas miſerias, quibus oppreſſus fui, curae vobis ſum, Dii immortales, qui inter medios ſolitudinis horrores jucundiſſimis Heinſii literis recreor? Tholoſa diſceſſeram, vir amantiſſime, a tribus jam menſibus, vitandae luis cauſſa, qua lugendum in modum florens civitas depaſcebatur: perque inamaena rura miſerae Aquitaniae Condeanorum furore vaſtatae, fugae ſalutem credebam, nihil aliud auribus meis excipiens funeſtiſſima praeter nuntia. audiebam, inquam, quotidie amicorum extinctum aliquem, & lugebam, nullam eis opem, aut officium tuliſſe pudebat, *Caſanovam*, atque *Samblancatum* (ſcis tu quam utrumque amavi) perhorrebam meminiſſe defunctos, tantis viris orbatum me ferre. Sane non poteram, atque adeo magnus animum meum invaſit dolor, ut niſi tempeſtive tunc in meam ſalutem redditae mihi fuiſſent tuae epiſtolae, actum erat de me, conclamatum penitus de tuo Medonio. Accedebat ad meas illud adhuc maeroris, quod aderat nullus neceſſarius, quocum lugere familiariter poſſem, nemo aderat, qui verbo aut ſcripto meis opitularetur malis, aut vulnus leniret, nihil mihi canebant Muſae praeter quid triſte, cum Manibus ſolum res erat, deque libris vix, ac ne vix quidem

cogitabatur. Solus tu, amicorum princeps, noſtri nunquam immemor per mille mortium genera ſalutem mihi miſiſti: gaviſus ſubito ſum & ſolide gaviſus, unum hoc mea turbavit gaudia: cum intellexi divinum hominem parentem tuum gravi morbo laborare, haeſi ſubito maeſtus, proque ejus valetudine non ſecus ac mea numini vota feci, atque in has erupi voces, aeternum vivat neceſſe eſt, qui ſua virtute effecit, ut nunquam ſit moriturus. Tu vero interim noli dolori habenas permittere teque nimium macerare. non eſt gemendus virtute quiſquis abſtulit fatis iter. habes de contemnenda morte domeſtica praecepta; quibus haereditario jure uti debes; nec potes vulgarium hominum conditione lugere, quando tua te virtus ſupra hominum conditionem evexit, Heroumque in oculis honeſtae minime ſint lacrymae. Ovidium tuum Galliae omnes expectant Literati, nemoque eſt, qui divinum authorem felicem non putet, quod in tuas manus inciderit, qui ei ſolus potes contaminatas injuria temporum veneres, aut omiſſas cum dignitate reſtituere. Unum eſt, de quo te certiorem velim, & ad quod animum, puto, hactenus non advertiſti, per te ſcilicet non levi injuria ipſummet Ovidium offici; quod in inquirendis, diſcutiendiſque ejus operum manuſcriptis totus ſis, quum honeſtius putet ſibique decorum magis tuo ingenio reſtitui, quam vilium ope membranorum, quas blattae tineaeque turpiter faedarunt. & amabo quis non malit ſequi quae reſtituerit Heinſius (Ovidio ingenio par) quam quae ſuggeſſerit inficeta cujuſdam Monachi ſcriptura? quaerit Ovidius ſalvas apud te ſuas reliquias, tuumque ingenium agnoſcit pro ſuo. Ego vero dum vivam, agnoſcam te decus meum unicum, & Reipublicae literariae lumen atque ornamentum. Salutem tibi plurimum dicit Nobilis *Rellacus* de multis, quos habuit Tholoſa, literatis unus ſuperſtes, tertianis fere exuſtus, cui vix ſatis ſpiritus ſupereſt, quo te jubeat ſalvere. Quae ſcripſiſti in obitum *Petri Puteani*, modo fiat tuo ſine incommodo, ad me mittas velim, nequeo ego ſcriptorum tuorum aliquo carere, cum aliqua dignitatis meae pars imminui videatur. adhuc eſt, quod a te petam, non ſine verecundia, munus quippe regium, Effigiem tui: temeritatem tamen meam hoc praetexam nomine, quod ſi ſine te tranſigenda mihi vita ſit, ſaltem aequum eſt tabellam habere me, quae te mihi fideliter referat, hoc ſolatii impertiaris mihi, rogo enixe per animorum noſtrorum communionem, per Muſas & Apollinem, per denique ipſum te, & me. Salutem tibi plurimam dicit mea Glycerium. Vale. ex Agro Auſiliano Anno Dec. CIↃIↃCLII. VI. Kalend. Decemb.

EPISTOLA DXL.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

TRes a te, fere intra duos menſes, accepi epiſtolas; Florentiae omnes datas: primam nempe XII. Auguſt. alteram, VII. Novemb. tertiam, una

una cum clariſſimi *Caroli Monſchalli* epicedio, Nonis Decembr. eundem characterem referunt omnes; liberalem plane, & nobilem: teque mirum in modum ſpirant; hoc eſt, humanitatem ipſam, & lepores. De mea valetudine te valde eſſe ſollicitum, etiam omnes indicant; & quid agam, te neſcire moleſtum inquis: Quod de me nullas praeter ſolitum a longo tempore reſponſorias acceperis. male curantur, dubio procul, meae ad te epiſtolae, cum menſe Auguſto, antequam vitandae luis cauſſa Tholoſa diſcederem, verboſiſſimam miſerim; quam tamen redditam tibi, non video. Eſt quod iraſcar adverſae fortunae meae; quam tamen mihi meliorem fore aliquando exiſtimo, ubi apud tuos reverſus fueris. parum fideles indies experior Italos, ſperandum melius de fide Germanica. Jam ad tuas redeo. Duabus menſe proxime elapſo, plena ſatis, & ampla charta reſpondi: uſus ſemper opera *Martinii* mercatoris Lugdunenſis; viri ſane expectatae fidei.. alterius, non ejus negligentia, noſtrae intercidunt: Quare iiſdem inſiſte veſtigiis. Tertiis nunc reſpondeo: adhibita prius cum bona venia Ciceronis noſtri ſolenni illa formula: *Si vales bene eſt, ego quidem bene valeo.* Nam tum, cum ob morbum Parentis tui graviter laborare te nuntiabas; graviter ego quoque laborabam; ob interitum *Samblancati*, & *Caſanovae*. Orbari me tantis viris, & mei ſtudioſis, ſine maerore ſummo pati non potui: ex quo magno vitae periculo ſaevum, ac fere inauditum morbum contraxeram. Verum favente Deo optimo, rediit priſtina valetudo, cujus impoſterum, ne de ea ſis tu, multum ero ſollicitus. Interim tuum omnes Ovidium exſpectant, ſed me nemo magis. Promiſſus a Magno *Daniele* Ariſtoteles ſperandus igitur non eſt? igitur haec te cura manet: nec Parentem tuum deſiderabit ille; modo ſui curam velis ſuſcipere. Alienis manibus quam veſtris tractari ſe non pateretur Naturae Genius; noli ideo per te ſua illum fraudari gloria. Gratias ago tibi magnas & ingenteis pro Epicedio. Elegantes Lacrymae, Deus immortalis! quae duras Parcarum Leges mollire quaſi valeant: ſed lacrymis, lacrymis paſcuntur Parcae. cum primum acceſſus ad Typographos liber a Peſte fuerit, Elegiam tuam, ipſo dignam Ovidio, *Monchalli* Piis Manibus dicabo; quibus gratulor tantum decus, & mihi gloriam non vulgarem, tam grande a te munus accepiſſe. Debent ſe tibi omnia mea ſtudia, labores, & vigiliae, debent tandem quaecunque moliar tuo inſcribi nomini: Sed quid tam debeo! quam de tua benevolentia bene mereri. Vale meum decus. Tholoſae IV. Non Januar. A. ☧ CIↃIↃCLIII. Mone me, rogo, cuinam inſcribendae erunt meae, poſtquam Florentia diſceſſeris. Cura valetudinem tuam in Germanico itinere, & interdum certiorem fac me de rebus tuis, ſalutem tibi plurimam dicit mea *Glycerium*. Saevit adhuc lues in hac miſera urbe furitque adhuc, in tota fere Gallia inpius Mars. Vale iterum.

Digitized by Google

EPISTOLA DXLI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

RESpirabamus aliquantulum, Heinſi amantiſſime, a publica illa calamitate, qua nihil horribilius ante viſum; cum hujus anni tuae Epiſtolae, Florentiae, Kalend. Januar. datae, ad me redditae fuerunt. Tempori oppido advenere mihi in ſolatium, quamvis jam praeteritum malum, & meas jacturas quaſi refricarent; quippe erat eorum recordationis gratia, quae cum aliqua ſecuritate ſpectari poſſe videbantur: ſed non diu tale nobis illuxit ſydus, rediit enim ſolito ſaevior Peſtilentia; tantoque illa, quam evaſiſſe laeti putabamus, intolerabilior, quanto a miſera iſthac urbe, quod foris undique militibus obſeſſa ſint omnia, tuto, & ſine ſummo vitae periculo, egredi non liceat. En quo redacti ſumus miſeri, ut ultima aut a Peſte, aut a Milite, mors immineat; nec vel ſperare, quod extremum miſeriae eſt, nobis liceat meliora; cum Bellum Peſti ſit, malum malo aptiſſimum. Utinam! hinc, in tuum ſinum evolare poſſem, ubi immortalitatem, non venena ſpirat Apollo. Parceret forſan capiti meo, ſi me tuo praeſidio cinctum videret: Sed

Nec ſpes Libertatis erit, nec cura Salutis.

Interim, haud ideo minus literis incumbam; quin potius magis, ac magis animum intendam: quod illae mihi ſolum videantur eſſe, quae lenire meas moleſtias poſſint, interrumpant mea ſtudia durae Praeficae, Bellique horrendi apparatus, animum certe non frangent. Inter mille Mortium genera, quae quaſi aperto Marte vitam noſtram oppugnant, [1] *Caſanovae*, ac *Samblancati*, vitas, quas tuo inſcribam nomini cum edi poterunt, conſignavi. potero forſan & alia, modo perſtet valetudo: quam veluti palpo. Pro Epicedio magni *Monchalli* Archiepiſcopi Tholoſani quam potui magnas gratias ago; quando quas debeam nequeo.

Qua celebrem mea vota lyra, quas ſolvere grates
Sufficiam? non ſi pariter mihi vertice laeto
Nectat odoratas, & Smyrna & Mantua lauros
Digna loquar.

Aurea tua illa carmina, quibus famoſiſſimum funus proſequeris,

arduaque voce
das ſolatia grandibus Sepulchris;

quot

1 Hanc vitam Latine edidiſſe narrat Simon Val-Hebertus in praefatione ad Origines Linguae Gallicae per *Caſanovam*, editas ſimul cum *Menagii* originibus Paris 1694. & unde Praefationem ſuam inſtruxit. *Longus* vero in Biblioth. Hiſtor. Francic pag. 870. memorat Gallice, & prodiiſſe ſimul cum libro de origine ludorum Floralium. Tholoſae 1669. nuper vero Anno 1711. edita Uratiſlavia in vitis ſelectis pag. 170. unde vidi *Nic. Heinſio* hanc inſcriptam. *Samblancati* vitam non reperi.

Digitized by Google

quot erunt defuncto honoris aeterna monumenta, tot erunt mihi amicitiae tuae, qua nihil antiquius, pretioſiſſima documenta: quibus addidiſti tu compendiario velut, plus gloriae meae, quam ab omni diligentia, & ſolertia ſperandum videbatur. Qui enim obſcurus fieri verear apud poſteros, quem non obſcure amaveris? perge ergo, quando ſic vis augere ex tuo meum decus, meque tua exiſtimatione commendatiſſimum facere. De Ovidio ope Manuſcriptorum reſtituendo, idem quod ante ſentio etiam nunc: minori opera, & certius ex tuo ingenio emendari poſſe, quam ab iſtis rancidis membranis. Quis enim literatorum eſt, qui quod ex Ovidio pronunties, non aequius amplectatur (cum in te omnes Ovidii ingenium agnoſcant) quam quod infidae ſaepius membranae ſuggerunt. Alii, quibus minus ingenii eſt, hujuſmodi diligentiam ſectentur; tu vero cui ineſt ardua vis animi, cuique ſolito benignior natura ſuas omnes dotes largita eſt, te ſolum conſule: Liberaberis ſic a maximis aerumnis, nec ideo minus prudenter rem promovebis, curabo tibi tamen, ut ſpero, alios codices, niſi deludar ab homine, a quo illos exſpecto. *Philippi Berterii* Pithanôn Florentiam, ut vis, mittam, cum primum ſeſe dabit occaſio, & erunt obſeſſa minus militibus itinera, mittam praeterea *Emanuelis Magnani* Philoſophiae, quae tota conſtat experimentis, tria volumina. Scriptorum nunc apud nos nullus reditus, nemoque hic eſt, qui *Berterii* nitorem, aut elegantias aſſequi valeat: ſcis quanti illum fecerit divinus *Scaliger?* de *Poſſino*, deque *Fermatio*, noſtris, quod ubi, & an viverent neſcirem, nihil ad te ſcripſeram. quare, quod olim Vitellii apud Livium, nunc de Peſte dicam, rem ſurdam eſſe, & inexorabilem! haec nunc ſcripſi, miraberis, inter ululatus jam jam parturientis uxoris, quae te ex animo ſalutat, Gratulaberis ſpero novo Nato, meque aeternum amabis. Vale. Toloſae Kalendas Februar. A. D. CIƆIƆCLIII. cum ex Italia diſcedes mone, cuinam meae ad te inſcribendae erunt.

EPISTOLA DXLII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

QUas a te poſtremum accepi binas, has quidem Kalend. Januar. hujus anni Florentiae, Illas XVIII. Februar. Bononiae erant datae. Superioribus fuſe reſpondi, ultimis reſpondendi tempus ad hunc uſque diem diſtuli (quamvis nihil quidquam ex animo magis, & diligentius agere ſoleam) verebar ſcilicet, ne eo deferrentur illae unde diſceſſiſſes, uti monueras, ante quam tibi reddi potuiſſent. Quare viſum eſt mihi non male me eſſe facturum, ſi ſic earum, ut ita dicam, ſaluti conſulerem: etſi ſcio non ejus eſſe elegantiae, aut ponderis, ut ea diligentia, vel animi ſolicitudine curari debuerint. Nam cum Epiſtolae fideles animi imagines ſint, quod per illas cum amicis liberaliter agamus, ideoque nihil eximi ex me praeter ſummum amorem in te candorem-

que

que referre valeant; qui meae mihi tenuitatis probe ſim conſcius, cur huic inſaniae indulgerem, ut ſi inficetae & inamaenae illae tibi periiſſent, aliquid periiſſe putem. Equidem non eo dementiae adducor, ſuaviſſime *Heinſi*, nec etiam vereor tibi meum iſtud diſpliceat factum; qui tot luculentis mutuae benivolentiae tuae argumentis dives ſim. Solide quippe experior ego illud in te, quod in pleriſque non tam verae, quam decantatae paroemiae eſt, Coelum non animum mutant qui trans mare currunt, cum verius iſtud Senecae, peregrinantibus hoc evenit, ut multa hoſpitia habeant; nullas amicitias: Nam homines magno cum pudore ſapientiae, ut diverſi aëris, ſic diverſorum hominum intemperiem imbibunt; adeoque diverſe cum illis vivendum eſt, quod ſincerae pati nequeunt amicitiae, ac ſi cum totidem populis, cum quibus vixere, agendum foret, hinc verſutum magis Ulyſſem evaſiſſe certum, non quidem ſapientiae capaciorem, aut amicum magis. Quare cum attentius in te animum applico, teque altae meditationis opus contemplor, te tot maria; tot urbes tot populos vidiſſe, πολλὰ δ᾽ ἄναντα, κάταντα, πάραντά τε δόχμια percurriſſe, atque etiam cum tam variis hominum moribus rem intimam habuiſſe, nec de te quidquam immutatum videam, eſt quod arbitrer, iſtud ſolum de te ex omni parte veriſſimum oraculum eſſe dictum, Caelum non animum mutant, qui trans mare currant. Non mutaſti propenſionem illam in me tuam, quamvis, ſi mihi liceat hoc uſurpare, plurimos caelos mutaveris, & uſu venit in paucis, quod innatum tibi, in amicitiis aeternum perſtare. Mirum adhibuiſſe ſaltem animo tui ſemper itineris comitem me, qui adeo inaequabili paſſu tecum incedam, cum impar ſit congreſſus Achilli. Verum metiris ab ortu abſolutiſſimum conſummatae vitae curſum, non lubricas, & ambiguas hujus aevi hominum vias, cum nihil virtutis ab exteris mutuandum tibi ſit, quia optima quaeque, atque elegantia copioſius habes penes te, quam ab aliis ſperare poteras. Sufficis tibi ipſi, nec eſt quod aliis invideas, cum unus poſſideas cuncta, quae tibi invidere omneis poſſent, ſi tua valerent tam noſcere, quam demirari. Invidia Heroum comes, inquit parens tuus, tecum ſim aſſidue, tecum habitem dea! ſed fruſtra vota haec cum ſuperetis invidiae ipſius, atque hominum captum. Virtutem illam etiam, quae major vulgo eſt, laceſſere certe ſolet invidia; ſummam qualis veſtra, ne quidem pertingere. Quemadmodum enim miſſi e coelo ignes montium cacuminima, quae excelſe ſolo eminent, ſaepe deprimunt, portentoſas tamen illas ſummitates, tanquam ſacras, inlaeſas ſinunt; quia minime ipſis ſubjacent, ſed ultra inſurgunt, Sic vos, veſtramque virtutem illibatam. Livor ſinit, ſint licet ceteri omnes, vel eximii ſuae expoſiti audaciae, aut inclementiae. Certe ſic eſt, ſuaviſſime mortalium, nec me mea perverſum habet opinio; cum ea ſit orbis univerſi confeſſio, nihil ſupra veſtra merita majus quidquam poſſe concipi: Quare cum in te Reipublicae literariae poſita ſit omnis dignitas, atque gloria, veneres, atque elegantiae; cures valetudinem, poſtulant omneis Muſae, poſtulant amici quotquot ſunt, qui virtutem colunt, poſtulant hoc omneis, penes quos cura aliqua eſt ſapientiae. Magnis itineribus ſi tuus erga me amor laedi non potuit, quod ego nun-

Digitized by Google

nunquam veritus, certe poteſt valetudo quae noſtri non eſt, ſed temporis, & dubiae ſortis, cui nulla rationis lege moderamur. Statue melius, tutiuſque de te, ut par ingenio ſit tibi valetudo. hoc enixe rogo, pro hoc quotidie numini vota facio, ne vivam ſine te, ἐν σοὶ τὰ ἐμὰ σώζεται, τε καὶ μή: quando in te totus honor meus, & gloria, quibus ſolum vivo. Vides praeclaram confidentiam? & ut mei cauſſa etiam hortari te non pudeat? quaſi vero tanti debeam eſſe apud te: ſed vide, quid non faciant amicitiae, quibus inſanire uſque amem? at equidem inſanirem altero nomine, ſi te diutius morarer verboſa nimis epiſtola, peccaremque in Muſas, & Apollinem, ſi te ab illis abſtraherem. Sed quid pertimeſcam ab iratis Muſis favitore te? me tamen teneo, quippe jam — atris nox ncubat alis, quam, quia barathrum adeo ipſum, & loca Ditis horrida ſub hoc peſtifero caelo redolet, delitiarum mearum nolim conſciam, dî talem terris avertite peſtem. Vale igitur meum decus. XI. Kalend. Maii. CIↃIↃCLIII. Toloſae. Miſi ad Clariſſimum *Jacobum Puteanum P. Berterii* Pithanôn libros, quos una cum aliquot membranis, quae vetulam Ovidii ajunt prae ſe ferre, falſo ſuſpicor ex proſpectu, non etenim legi, tibi ille deferendos curabit. undique Ovidianos codices conquiro, adhucque ſpero promiſſos mihi ab amico. Interim ſine te vincam meis precibus, & me tui effigie beatum effice, ſalveat, amabo, quidquid eſt virtutis, & meriti in ſene illo Divino parente tuo, & me in album ſuorum adſcribe, nemo me magis ex animo illum veneratur. Salutem tibi plurimam dicit mea Glycerium cum noſtris amoribus Maria, & Dominico noſtris. Fato functus eſt maximus *Fermatius*, & *Thomas* Montalbanenſis ille, cujus erat codex Ovidianus, quem penes te habes: feſtinae huic ſcriptioni ignoſce, afflictum ſapit.

EPISTOLA DXLIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

SCripſi non ita nuper ad te Lugdunum Batavorum, vir amantiſſime, & ſi diei bene memini, XI. Kal. Maj. meas jam ad te perveniſſe nullus dubito: cum earum curam ſuſceperit diligens, aeque ac probus amicus noſter *Jacobus Puteanus*. Ergo caſus omneis evaſiſti? & tandem poſt errores bene multos, multaque pericula, quibus tandiu patuiſti, redditus es dulciſſimae Patriae? cum ſacris penatibus in gratiam rediiſti? Divinoque demum ſeni, cujus vita es, & medulla ſenectutis ſuae ſolatium unicum, optato adveniſti? tuum ergo tam felicem adventum gratulor: laetorque, ſi faſciculus iſte in tuas manus pervenerit. Alios *Berterii* libros ſi nanciſci potuiſſem, una etiam cum hoc mitterem; ſed apud librarios noſtros nullum extat exemplar: eoque raritatis ventum eſt, ut paullo antequam *Philippi* filius, princeps Senatus Tholoſani, diem ultimum clauderet ex duobus exemplaribus, quorum iſte unus, quos habebam in Bibliotheca, rogarit ipſe ter, & amplius me, unum ſibi darem: aſſeverans nullum exemplar

habere penes ſe, ſeque paternae haereditatis hac parte etiamnum carere. tanto amico eo lubentius tunc morem geſſi, quod de nova eorum editione cogitabat, verum extincto illo fruſtra hanc ſperabimus. de Membranis Ovidianis quidquid ſit aequi bonique conſule; vereor quippe ne omnino alia res ſit poſtquam legeris, quam quae titulo indicatur: feſtinante enim veredario, quo tempore datae ſunt mihi, eas legere non potui: ſolum licuit eas conſarcinare, ſi quid habent, quo uti poſſis, gaudebo: ſi nihil, minus dolebo, quod praeter opinionem non evenerit iſtud. Interim ſi quid eſt in Gallia, quo egeas, quaeſo, ſignifica: quid non ego pro te? plura tecum inpoſterum, modo ſciero iſtas ad te perveniſſe, eaque etiam utar libertate, ut meas cogitationes circa rem literariam, dubia, atque difficultates tibi, modo ſit tuo ſine incommodo, aperiam. Salutat te ex animo mea Glycerium, amores noſtri Maria, & Dominicus mutuo adhuc habent ex me quam tibi ſalutem mittunt. Vale amantiſſime. Kalend. Mai. CIƆIƆCLIII. priori monueram te de morte *Fermatii*, vivit adhuc, nec deſperatur de ejus ſalute, quamvis paulo ante conclamata. Peſtis non amplius furit apud nos, utinam non eſſet majus malum Bellum! feſtinae ſcriptioni ignoſce.

EPISTOLA DXLIV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Genevam.

TOtus eram in reſpondendo, viro humaniſſimo *Jacobo Puteano* noſtro; cum tuae ad me Venetiis XXIII. Martii datae, optato offeruntur literae. Illas, ſubito eo diligentius, ac magis avide arripui legique; quo, hoc pacto liberari me a magno valetudinis tuae metu ſperabam vehementius. Ergo uti optabam, omnia tibi evenerunt laeta? placidaque fortuna uſus es, qualem tibi inpoſterum etiam, atque etiam precor affuturam. Ab urbe Veneta praeter hance nulla alia, de qua in praeſenti mentionem facis, innotuit mihi epiſtola: doleo igitur tanto me fraudari ornamento: adde quod ſic tuas amplector; atque exoſculor, ac ſi ipſum te, adeo venuſtae ſunt, teque mirum quantum referunt, ad pectus meum premerem. Quod celebriores Italiae Muſagetae, quibus ferax eſt illa delicata orbis pars, encomiis, & poëmatis incomparabilem *Chriſtinam* proſequuti ſint; teque ejus eximium alumnum, pretioſa gaza onerarint, certe gratulor, quamvis non ideo ſpectandus magis ad illam redibis; qui per te ſis illi ſpectatiſſimus. Sic pronuntio debere omnes affici, ut Naturae, aut potius Dei operae pretium iſtud, nemo non ex animo debeat venerari. Ego certe, mi Heinſi, ſi mihi tantum indulſiſſet numen, ut in ejus ſplendorem, dignitatemque ex ingenio conferre aliquid valerem; vigilias omneis, labores, & contentiones tantae Divae conſecrarem: ſed mihi iratas eſſe experior Muſas & faveant licet; non adeo inſanio, ut poſt divinum panegyricum tuum, cujus dignitas Regiae ipſi par eſt dignitati, diſperdam miſerum carmen.

Nam

Nam neque adhuc Varo videor, nec dicere Cinna
Digna, ſed argutos inter ſtrepere anſer Olores.

Verum quod a *Samblancato* meo, paulo ante, quam occumberet, praeſtitum eſt, quodque de *Chriſtina Auguſta* carmen magnificum meae commendavit fidei, cito ſuo Numini inſcribam: Nunquam enim iſta Taciti a meo animo excident; *Non hoc praecipuum amicorum munus eſt proſequi defunctum ignavo quaeſtu; ſed quae voluerit, meminiſſe, quae mandaverit exequi.* Tandem deo favente peſtis deſiit furere, afflictoſque cives a miſeriis patitur reſpirare, ſed ſeditioſis ſemper furor arma miniſtrat: nec ſpes libertatis erit, nec cura peculi: quippe omnia foris vaſtantur a militibus inſanis: En queis conſevimus agros? *Berterii* Pithanôn libros una cum aliquot Ovidianis membranis, miſi ad *Jacobum Puteanum*, optime ille pro ſua ſapientia rem omnem curabit, efficietque dubio procul ne tibi pereant, ſcribit ille ad me te aliquot dies Genevae commoraturum, quare quos habeat literatos viros haec urbs, lubentiſſime a te intelligam: nullius enim praeter clarum illud *Gotofredi* nomen ad nos pervenit. Baſileae vivitne adhuc *Buxtorfius*, Linguae ſanctae Theſaurus ille? de literatis etiam viris, quos in Italia familiares habueris, modo tuo cum commodo, mecum opto confabuleris. *Fermatius* ab Elyſiis gradum revocavit, ſuperaſque rediit ad auras, praeter ſpem omnium: cum eſſet conclamatum de ſua ſalute. Adorno quotidie volumen Graecum hactenus ineditum, de officiis Eccleſiae Conſtantinopolitanae, quod ſuum in hiſtoriae Byzantinae collectione Luparica habebit locum. Vidiſti Annam noſtri *Poſſini*, & amaſti? hactenus injuria temporum oculis meis ſubducebatur, ut vidi, ut perii. Novam editionem meditatur cum magis plenum codicem nactus ſit, cujus beneficio ornatior in lucem denuo prodeat. Valete, vos omneis, quas in delicatiſſimo meo Heinſio ſuſpicio veneres, a vobis enim me jam media nox avocat. Valeat quoque parens tuus. Salutat te ex animo conjux mea, aliter enim non poteſt, quae mea eſt: feſtinae ſcriptioni ignoſce.

Toloſae IV. Eid. Junii Anno ☧ CIↃIↃCLIII.

EPISTOLA DXLV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Lugdunum Batavorum.

QUam Nonis Junii Geneva mihi abs te ſcriptam, accepiſſe nondum nunciaram; elegans plane illa, a *Puteano* noſtro demum reddita eſt: cui continuo reſpondi: idque, ni fallor, ſub initium menſis Septembris: cujus epiſtolae magis memini; quod cum illa variantes aliquot lectiones, ex Ovidii MS. Cod. de Remedio amoris, una mitterem. omnia nobiliſſimi *Puteani* fidei commendavi, Sic, ut quin ad te tandem deferatur faſciculus hic, minime dubitem: & forſan jam delatus eſt. Certe bis ante ad te ſcripſeram: quas periiſſe tibi non multum doleo: non enim erant tanti; ut ſuo pon-

dere meliorem fortunam ſperare deberent. Ultimis VI. Eid. Junii exaratis nunc reſpondeo. gratulabar tibi antea paternos tandem lares, poſt tot, & tanta pericula ſanum, & incolumem attigiſſe te: Nuncias enim de tuo adventu epiſtolas *Puteanus* miſerat, ecce iterum, atque iterum, gratulor. Sed quod audiam te tam cito in Sueciam difficillimum iter facere, principue hac horrida tempeſtate, eo durior tibi futura; quod ex clementiſſimo coelo, ſuaviſſimoque Italiae ſolo jam jam redux venis, laetari nequeo vehementer. Quid fiet de divino viro Parente tuo, annis fatiſcenti, & vigiliis, laboribuſque exhauſto? quid fiet, inquam, de illo, abſente te, cum non aderis ejus vita, in cujus ſuaviſſimum ſinum, ſenii maerorum partem ille aliquam deponat? Subibit ſaepe ſaepius, ſubibit cari Genitoris imago, quae tibi omnem voluptatem adimet; teque taedebit, mihi crede, ab illo toto orbe diviſum eſſe; cujus ut adhaererem lateri, ſi mihi tantum indulgerent meae fortunae, totum terrarum orbem excurrerem. Tua, & ȣ̃ *μακαρίτȣ Rutgerſii* poëmatia videre geſtio: quae ni cito viderim, Muſas mihi iratas putem. Deus bone quot lepores, & veneres ipſas, conjunctas ſimul, videbimus! tuto auguror ex factis. De bello, quo nunc veſtrae Athenae infeſtantur, quaeſo, quoties erunt de quibus me certiorem facere poſſis, ſedulo ad nos ſcribe: tui quippe amore, meas cum Batavorum conjunctas eſſe fortunas ſcito. *Samblancati* carmen incomparabili Reginae *Chriſtinae* dicatum brevi accipies. De rebus a te in Italia geſtis ſiles omnino? quamque Manuſcriptorum onuſtus gaza redieris, ne γρῦ quidem. Mortem doleo *Gothofredi* noſtri. *Claudium Salmaſium* audio ſubito extinctum: cum per biduum tantum laboraſſet: iterum cum *Petavio* in coelis bellum? iterum ad arma? verum non illa regio eſt; in qua tam inutiles curae nos exerceant. Salutem tibi plurimam dicunt mea *Glycerium*, noſtrique amores, *Maria*, & *Dominicus*. raptim haec, uti vides, Bacchanalia feſta colimus: Muſteae igitur ſcriptioni ignoſce: ex qua laurum non quaerimus. Vale, anime mi: ex Albiniano meo III. Non. Octobr. Anno ☧ CIↄIↄCLIII.

EPISTOLA DXLVI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Verboſiſſimas dedi tibi epiſtolas, ſuaviſſime Heinſi, pro tuis, quas Dordraci, Nonis ſemptembribus ſcriptas ad me miſeras. Praeiverant aliquot aliae; omneiſque fidei, & diligentiae humaniſſimi noſtri *Puteani* commendatae: quae an ad te pervenerint, eſt quod vehementer ſcire deſiderem. Multum enim vereor, ne bello, & diſcordiis, perturbatae res veſtrae in cauſa fuerint, quo minus proſpera fortuna uti potuerint. Utinam eo demum res deveniat, ut ſola literarum mearum jactura, quam aliunde penſarem, non vero periculorum imminentium metu diutius affligar! Sed audiuntur heic tam ſiniſtri de bello rumores; ut quin in illo nomine, ob unum te, qui mihi es inſtar om-

omnium, totus expalleſcam fieri nullo modo poſſit. Avertat Deus immortalis a finibus veſtris infanda mala haec & ſtrages, fidos belli comites! Quid non tum perpetratur? quod jus ſanctum media in indomabili armorum licentia non violatur? quod ſacrum, & religioſum non polluitur? Belluarum arbitrio, non hominum judicio vivitur: Quod nimium heu! nos non ita nuper in Aquitania noſtra, miſera, & calamitoſa experti ſumus, nec adhuc, puto, nobis magna libertatis ſpes eſt habenda; dum hinc inde omnia miſcentur. Lugent interim lacerae Muſae: & totus maerore conficitur bonus Daphnis; cum ſua, quae amat, ocia armorum fragore ac ſtrepitu ſentit perturbari. Sane hiſce temporibus nemo non toto eget Petrarcha, cum ejus de remediis utriuſque fortunae. Ego vero me quandiu amaveris egere nullis videbor. Vale, meum decus, Toloſae die Natal. Domini Anno CIↃIↃCLIII. Proximas foelices tibi opto Kalendas. Salvere te jubet mea *Glycerium* cum amoribus noſtris *Maria*, & *Dominico:* interim dum nova expectatur proles, mea de officiis Aulae Conſtantinopolitanae commentaria ſub praelo eſſe renunciant mihi: quum primum prodibunt in lucem, tuum ad te exemplar cito advolabit. Vitas Heroum meorum non ſine legitima cauſa, ad hunc uſque diem publicare diſtuli: ſed perendie ad illarum editionem me comparabo. deſunt Panegyrico Reginae *Chriſtinae* ultima edenda verba; alioquin nunc ad te exemplaria mitterentur. Iterum Vale, qui mihi vere & ſolide amicus es. feſtinae ſcriptioni ignoſce.

EPISTOLA DXLVII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Upſaliam.

AB eo, quo tuas Dordraci datas ad me miſiſti tempore, plures ad te reſponſorias Holmiam miſi: Non tamen adhuc perſpectum habeo, earum aliquam ad te perveniſſe, quamvis humaniſſimi viri *Jacobi Puteani* fidei, ae diligentiae, quam ſemper expertus ſum ſingularem, ac maximam, eas commendaſſem. Quam ob rem illum, ad quem audio te ſaepius ſcribere, quotidie de te percunctor, perinde quippe mihi eſt, hac, an iſthac via quid agas intelligam, quanquam abs te ipſo audire multo jucundiſſimum, modo te certo certius valere ſciam. Quam ſis rebus magnis intentus ſane non me latet, quo minus hujuſmodi literario commercio, plerumque otii pleno, poſſis indulgere. Alio te avocant divinae *Chriſtinae* juſſa, atque Aulica officia, quam ut obſcurum me media in ſolitudine degentem inviſas: ac tanto Reipublicae damno cum homine privato feriari debeas. Frequentiores a te quidem epiſtolas optem: modo ne iſtud gratiae, quod a te efflagito, melioribus rebus officiat. Amicitiae tuae, quam ſemper oculis chariorem habui, ac habebo, dum vivam, nolim injurius eſſe importuna iſthac petitione; qua vereor ne plus dignitati, ac gloriae meae, quam tuis commodis videar conſuluiſſe. Certe nil mihi eſt antiquius, quam de te bene mereri: nec magis Heinſii eruditionem, ac ingenium divinum ſuſpicio, quam amo ejus optimos mores, ac exquiſitam

Digitized by Google

indolem. Extitere multi, quos nobis ipſa proponunt ſaecula, rerum omnium cognitione illuſtres, induſtria commendabiles, & magnis nominibus decorati; paucos tamen videre eſt, qui ſummam eruditionem, cum eximio animi candore, integritateque conjunctam habeant. Talis vero ipſe es, qualem te omnibus hiſce dotibus ornatum veneremur omnes, mirentur poſteri. Verum inter tot, & tantos virtutum tuarum aeſtimatores, a nullis ſinam me officiis erga te vinci: qui benevolentia, ſtudio, atque obſervantia, omnibus ſuperior ſim. infra tamen affectus meos in te ſunt verba magis ſignificantia: nec minus difficile eſt, quae animo ſentio dictis exprimere, quam caeli immenſos orbes digito metiri: rudi penicillo, uti vides, amoris mei quandam imaginem veluti delineare enitor, quam ſi ſuis coloribus valerem depingere, fieri nullo modo poſſet, quin mirum in modum tibi arrideret. quamquam non ſum neſcius, me a te viciſſim redamari, cum tot illuſtribus teſtimoniis mutuam tuam benevolentiam exploratiſſimam habeam, enimvero pudet me aliquando tantam eſſe tuam in me propenſionem, quanta ſatis eſſet ad illuſtriores aevi noſtri viros demerendos. perge tamen me ſic beare. Rogaſti me ſaepius ut circumſpicerem, qua in re mihi gratificari poſſes: plurimis, ſane & infinitis potes, ſed nuſquam magis, quam ſi mihi tui abſentiam Imaginis tui praeſentia liceat tolerabiliorem reddere, noli unquam ſperare fore, ut ceſſem rogare te, rogo te igitur per quidquid ſacrum, ſanctumque eſt, ſinas te exorem. Quid ſtatuerit Regina de *Voſſio*, cui iratus erat ob *Salmaſium*, & quinam ſint viri literati, qui ejus Aulam frequentant, fac ſubinde intelligam. Vale Eid. April. Anno ☧ CIƆIƆCLIV. Hanc dum parabam obſignare, ecce tuae a *Puteano* noſtro ad me deferuntur, Deus immortalis quo gaudio perfuſus fui! centies exoſculatus ſum tam jucundas literas, ſaepiuſque iterata lectione earum brevitatem penſando, hac arte voluptati meae conſului, quo major eſſet, ac diuturnior. Sed nondum plane depulſi a te morbi, Parentiſque adverſae valetudinis commemoratio mihi multum abſtulit voluptatis. Magnanimae Reginae mentem mirari ſatis nequeo. temperamen iſtud animi vires humanas excedit, verum fruſtra quaerit *Chriſtina* ſceptrum deponere, ac Regno cedere: cum omnium hominum animis moderetur, ac imperet. Supellectilem, quam ex Italia tibi comparaveras, ab Anglis doleo ereptam fuiſſe. reddetur illa tibi mortalium urbaniſſimo, niſi illi urbanitatem omnem aeque exuerint ac Regis legitimi Principatum. *Samblancati* panegyricum carmen accipies a *Puteano* noſtro, ad quem exemplaria mitto. Interim quaeſo te, cum omnia apud nos *Adolfi* Suecorum Regis panegyrici exemplaria divendita ſint, unum ad me mitte, ne Parentis tui divino hoc opere caream. Vale iterum, ſalvere jubet mea *Glycerium*. gaudeo nunc Jure trium liberorum: & haec quae geruntur apud me. Parenti optimo ſalutem ex animo diuturnam precor: feſtinatae ſcriptioni ignoſce, non vacat relegere. Quod inaudiſti ex *Puteano* de Ovidianis quibuſdam codicibus neſcio quid ſit.

EPI-

EPISTOLA DXLVIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Upſaliam.

QUas VI. Kalend. Mart. Upſaliae datas miſiſti ad me, accepiſſe jam verboſiſſima nunciavi epiſtola. poſtremis IV. Non. ejuſdem menſis exaratis, reſponſi id ſolum, quod vix licet, nunc do: quo tibi conſtet, a *Puteano* noſtro diligentiſſime mihi redditas fuiſſe. Inaudieram aliquid de tuis Poëmatiis ab ipſo *Puteano*: & ut, quod rei eſt ingenue fatear, non ſperabam tantum, ſed & expectabam morae impatiens, deſtinatum mihi unum exemplar. de illis libere quod ſentiam, & ut amicum decet, brevi, ubi aderint, intelliges. de *Auguſta* incomparabili illa Regina, qualem orbis non vidit, quid dicam mi Heinſi, tantam animi magnitudinem, quantam non habuere ipſi Heroës, in faemina potuiſſe contingere ventura ſaecula vix credent. Male ſit Muſis noſtris, ſi tantum, tamque ſtupendum facinus poſteritati non commendent, haec certe manet te provincia, atque hoc a te ipſa expectat *Chriſtina*. Solus potes dignitatem facti tuo aequare ingenio. Panegyricum *Samblancati* carmen cito, ſi nondum accepiſti, ad te perveniet: ejus enim aliquot exemplaria ſunt penes *Puteanum* noſtrum: Divinae *Chriſtinae* ut illud offeras te etiam atque etiam rogo. Te confirmatae nondum eſſe valetudinis doleo multum. Quaeſo te, amiciſſime Heinſi, ſi me vis ſalvum, noli te nimiis literis macerare. de Magno Daniele parente tuo fac aliquid intelligam: metuo enim, ne quid ei ſiniſtri accidat. Vale VII. Kalend. Maji CIƆIƆCLIV. Toloſae. Salutem tibi mellitiſſima indicit mea *Glycerium*, quae tibi aliquando ſubirata eſt, quod timeat, ne te magis amem quam ſe. feſtinae ſcriptioni ignoſce.

EPISTOLA DXLIX.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Upſaliam.

EX tuis ultimis, quas ut ab hominum humaniſſimo *Puteano* noſtro mihi redditae ſunt, nullas, ex quo ad ſeptemtrionem appuliſti, periiſſe mihi lubentiſſimo animo intelligo: tres quippe uti indicas ad me miſſas accepi. Mearum tamen quaſdam ad te, periiſſe certiſſimum eſt: qua de re ab tuo ſuper mea aliqua rogatione ſilentio conjecturam mirifice capio. Quidnam iſtud rei fuerit, rogas? pudet dicere, cum, quia ſiles, repulſam videor pati. Pudorem tamen meum, amor erga te, Hercle quam maximus, frangit: meque ut te exorare coner, ſi non facundum, ut alterum, certe audacem facit. Amantiſſimi mei Heinſii effigiem a te tunc petebam: idem nunc efflagito: nec ceſſabo, ſi ſic obdurueris, dum vivam, Heinſium objurgare. Quod, inquam, ita amicitiae noſtrae

Digitized by Google

tate, tantos theſauros ad me aſportari: cum plerunque hîc in Gallia ſuos etiam hoſtes infenſiſſimos habeant epiſtolae, quos non minus metuam tuarum cauſſa, quam ſi bonis meis, ac fortunis inſidiarentur. & amabo, cur amoris tui erga me ſignificationes prae bonis omnibus non aeſtimem, cum tot addunt mihi honoris, ac dignitatis titulos, quibus nomen meum, alioquin obſcurum & ignobile, poſteritati tranſmittatur? quanquam non ſum adeo aeternitatis cupidus, qui quidquam aliud praeter tuam benevolentiam, de qua ſemper meis officiis bene mereri conabor, ambiam. Miſſa prae iſthaec ſint, Heinſi amantiſſime, tamquam ſolennis formula mearum omnium epiſtolarum; nunc ad tuarum omnia capita. Poëmatis tuis nihil unquam memini me legere elegantius, nihil certe quod ſpiraret magis ipſas Veneres: & quod, ut uno dicam verbo, Heinſium melius referret. De erratis ut te moneam etiam, atque etiam me adhortaris; per Deum, atque hominum fidem, quid tibi vis? errata in hominum politiſſimo ſuſpicer? errem ipſe, ſi errata quaeram. Legi librum integrum, iterum, atque iterum, amicis etiam legendum praebui: nuſquam tamen comparuit quod me, aut ipſos offenderet. Solum [1] *Servitus*, qua voce pro Dactylo uteris Ital. lib. II. Eleg. I.

Maxima libertas haec Servitus, *ite Batavi*,

aliquantiſper dubitavi: non tamen eo adduci potui, ut crederem carere te auctoritate. Ingenue tecum ago ac libere, ut quidem vides, qui vel meos ſcrupulos in ſinum tuum effundam. Incomparabilem *Chriſtinam* ad portum tandem appuliſſe, ſciunt omneis, nollem tamen apud Hiſpanos commoraturam: vereor enim ne gens illa non humana multum ejus deſideriis ac libertati ipſi officiat. Secure certe magis in Gallia aut Italia viveret, quam ibi, ubi nunc eſt. Lucubrationes aliquot meae, quibus corpus hiſtoriae Byzantinae auctum jam jam ſperabam, haerent adhuc in ſcriniis Bibliopolae, earum editioni adverſante Cardinale *Mazarino*, qui praela omnia Regia hiſtoriae, neſcio cui, noſtrorum temporum, miſere addixit. brevi tamen, ut quidem me & *Poſſinum Cramoiſius* monuit, liberabimur ab hac tyrannide. *Poſſinus* intra menſem Romam contendet, allectus ſine dubio *Holſtenii* pollicitationibus, qui Bibliothecae Vaticanae jam jam praefectus eſt. Audio Holmiae te adhuc manere: ad Eburones tamen Reginam debebas comitari, quid cauſſae ſit, quo minus haec facta fuerint libentiſſime abs te intelligam. Succeſſus adhuc tuos a *Puteano*, ut quidem voluiſti, expecto: a quo tantum accepi, tibi non deeſſe cauſſas de Regina conquerendi.: de omnibus certiorem me facias etiam atque etiam rogo.

1 Hoc viderat etiam vitium *Janus Vlitius*, & *Heinſium* monet Epiſt. XXXVII. tom. III. hujus Sylloges. pag. 752. quid reſponderit *Heinſius* neſcio, ſed correxiſſe in ſecunda editione patet hoc modo,

Liberius nexu nihil hoc datur, ite Batavi.

Sunt qui tueri ſyllabae brevitatem voluerunt, ſed vide, quae diximus ad Ovid. I. Metam. 121. Naevi vero hi minime deformant pulcherrimam ſummi Poëtae venam. talia exciderunt *Scaligeris*, *Douſae*, D. *Heinſio*, & quibus non?

rogo. Imaginem tuam rurſus doleo negatam mihi, illam tamen impetraturum me tandem ſpero. effice quaeſo me hoc munere beatum. Quod aſpiret ad ocium *Voſſius*, eſt quod Reipublicae literariae gratulentur omnes, quibus haec cura eſt; quando ſic eſt perpaucorum hominum, qui decorare illam ſcriptis mirifice valeat. Panegyricum *Guſtavo* magno a Parente tuo conſecratum nactus ſum, de eo noli amplius laborare. Vale, meus feſtus dies: cum divino Parente tuo. Uxor mea tibi ſalutem plurimam impertit. Toloſae x. Kalend. Septembr. CIϽIϽCLIV. curabit ad te *Puteanus* noſter Orationum volumen *Poſſini* jam jam editarum, judicium a te tuum de iis ſcire velim, mihi nimiae eruditionis affectator videtur, alioquin eloquentiſſimus.

EPISTOLA DLI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NON is profecto ſum, amicorum praeſtantiſſime, qui ut quidem amice magis tu, quam vere dicis, ad gloriam nominis tui conferre aliquid valeam mea commendatione. Nam etſi, apud populares meos ullam occaſionem ornandi te meis laudibus non praetermittam; tamen certo certius ſcio, nihil hoc extendi poſſe tuam famam, quae ubique gentium jam jam propagata eſt: aut augeri tuum nomen, quod abunde propriis titulis inclareſcit. Ecquid ego in ſolitudine degens obſcurus, nobiliſſimo notiſſimoque Heinſio affulgere praeſumam? Non ſum adeo ambitioſus, ne dicam bonae mentis expers, ut me hujuſmodi ludat inſania. Si laudavi tua poëmatia, egi, quod me agere decebat, quodque veneres, leporeſque, quibus plena ſunt, ipſa denique ratio poſtulabat. Neminem certe ſcio, Deos atque homines teſtor, qui tua legerit, qui illa non veneretur. Ego quidem, quo magis illa repeto, eo in dies novas veneres, quas non praevideram, agnoſco. Imaginem tuam non amplius petam, donec te Lugdunum Batavorum contuleris, illa tandem carere nequeo, niſi me tua benevolentia indignum cenſeas. de Auguſta veſtra plura heic circumferuntur. Lutetiam, puto, non amplius cogitat, ex quo Hiſpanicis partibus favet. de Panegyrico quod addis, miror unicum ad te tantum exemplar perveniſſe, cum plura miſerim. *Miltoni* librum in *Salmaſium* ſcriptum alias legeram, novum iſtum in *Alexandrum Morum* exſpectabo. Non dubito, quin ingenioſiſſimus vir ille ſit, & qui meliora etiam iſtis poſſit praeſtare, verum a Natura ita conſtitutus ſum, ut hujuſmodi maledictis non faveam. Ovidium tuum expectant omnes, ſed me nemo magis, qui tuis mirifice capior, ac delector. Vale, meum decus. Salutem tibi plurimam dicit mea Glycerium; ſcriptioni feſtinae ut ignoſcas te etiam atque etiam rogo. Dabam Toloſae v. Eid. Novemb. CIϽIϽCLIV.

Digitized by Google

EPISTOLA DLII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

HEus tu, mortalium ſuaviſſime, cur miraris, ſi te longiſſimis a me remotum intervallis, ac fere toto orbe diviſum, cum non nunquam egregia tua indoles, optimi mores, ingenium exquiſitum, totus denique totus qualis quantuſque es animo meo obverſeris? Quid, inquam, meum iſtud facti adeo praedicas, quaſi vero glaciali oceano nobis interpoſito meae quodammodo deterreri potuerint epiſtolae, quominus crebrae te inviſere feſtinarent? miraris earum audaciam? mirari deſine: ſumma quippe mea erga te benevolentia, qua pleniſſimae ſunt, non ſolum id obtinet; ſed & efficit paene, ut ego ipſe ad te advolem. Maria certe quantumvis ferocia, atque ipſas tempeſtates, tui cauſſa obeundas, non reformidarem. Haec autem tam animo, quam ore a me eſſe dicta velim exiſtimes: utroque hercle fidiſſimo. Mores meos, opinor, ſatis perſpectos habes; ut fidere mihi ſine ullo periculo poſſis: eoſdem ſaltem, quos hactenus, aeternum experturus. Amicitias contrahere paucas ſoleo: contractas medullitus foveo: dirimo nunquam. Sicque ſum; vel erga vulgares illos, quia ſanctiſſimum mihi ſemper viſum eſt amicitiae nomen: quod violare nemo, niſi qui impius, poteſt. Qualis vero erga tuam haberi velim ex ſingulari virtute, qua alios anteis, tute exiſtima: quod ut ego ſemper, ita nunc maxime Illuſtriſſimi Foederati Ordines de te judicium fecere, cum te Reſidentis apud Suecos pleniſſimo dignitatis munere auxerunt. Illorum ſapientiae praeclarius ſpecimen nunquam habuimus; quam cum tibi ſapientiſſimo provinciam iſtam demandarunt. Sic enim abunde Reipublicae ſaluti, & meritis tuis utcumque conſultum eſt. Ita me Deus amet, ut ſolide tua gaviſus ſum gaudia! ut Ordinum prudentiam laudavi! ut parenti optimo tacitus gratulatus ſum! ut *Puteano* denique noſtro *Menagioque*, ac caeteris amicis omnibus, tantam laetitiam, quantam antea nunquam acceperam, communicavi! Interim mihi hinc augurari liceat, clariſſime Heinſi, te, ad ſumma natum mediocribus iſtis conſiſtere non poſſe: foreque aliquando, ut ipſum Reipublicae clavum teneas, qui literarum Principatum jam jam occupaſti. Quod de *Chriſtina* tua, idem antea ad me *Puteanus* ſcripſit: ad nos enim citius, puto, quam ad vos perveniunt, quae Bruxellis peraguntur. Hiſtrioniam mihi agere videtur, quae ſceptrum cum hujuſmodi vita deſultoria & inſtabili commutarit. θεατρικὸς γὰρ βίος ἐστὶ τῶν τοῖς θεάτροις ἐγχολακότων: Utinam Phrygia non ſit, de quibus, *Sero ſapiunt*. Quod familiae tuae debitam a Regno pecuniam maximam intra quinquennium, quo ipſi tua officia fide praeſtitiſti, dum Regno potiretur, non ſolverit; totus horreo. ô indignum facinus, praecipue Pallade! melius proſpectum erit dubio procul cum illius Regni Senatu, quam fuit hactenus cum illa proniore, ut quidem video, erga homunciones, & quibus non

eſt mica ſalis, quam heroës & magnates, plerunque ob nimiam virtutem contemptos. Laudo mirum quantum te, quod Regiae huic ſervituti vale dixeris, qui mereres aliis imperare, ſi meritis Imperia decernerentur. Uni tibi imperare perge, nobiliorem certe principatum tenes: ſapienti enim imperasdum plaerique alii ſtultis. [1] Pantomimum e Burgundia perbelle novi: virum elegantem narras: ô infelicem & infauſtum, qui in ſe ſuam ipſe artem non exerceat! poſt lolliginis plenum caput & ΚΟΤΦΟΝ ΣΠΕΡΜΑ! Quas ſemper intellexti in me ſitas fidem, & taciturnitatem deſiderabis nunquam: Amicorum enim res ſacramento obſigno. Verum tu per quos reddendae tuae mihi ſint epiſtolae ſerio circumſpice, hae ipſae, quibus nunc reſpondeo, ſuſpecta admodum manu mihi redditae ſunt: non tamen erant reſeratae. Uni *Puteano* fide, quandiu nobis illo uti fata dabunt. Senio quippe in dies, ut inaudio, conficitur. Imaginem tuam confidentius expecto, & jubes ſperari? Salutem tibi plurimam impertit mea vita Glycerium. Vale Toloſae Tectoſag. III. Non. Februar. Anno Gregor. CIↃIↃCLV. Haec dum ſcribo continuo deferuntur ad me, quas Non. Januar. exaraſti, quibus nunc reſpondere media jam nox non patitur: ubi primum nactus ero aliquid otii, huic officio non deero. Unum interim te monitum velim, *Poſſini* orationes a tribus menſibus *Puteani* noſtri via ad te miſſas. Quo tanto infortunio exceptae ſint, ut ad te non pervenerint neſcio. Iterum vale & me conſtanter ama. Somno certe obruor, indigner licet multum illi e meis domeſticis, qui ad hanc horam iſtas ſibi imprudens ſervaverit, vigilando dormienti aut dormiendo vigilanti erroris & invenuſtam orationem imputes velim.

1 *Bourdelotium* Medicum Chriſtinae.

EPISTOLA DLIV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NUdius tertius dedi ad te Epiſtolam longiorem, quam ut mihi nunc aliquid ſuperſit, unde novam concinnem. Nam ſi de mea erga te benevolentia, qua te intime proſequor, aut de tuis, quibus me beneficiis innumeris devicisti, tecum colloquor, neutrum plane legitimum videtur argumentum epiſtolae: tum quod utrumque tam anguſtae ſcriptionis limites excedat; quum quod nullis ſignificationibus te putem egere: quibus exploratior tibi ſit animus meus. Nam quam te amem, nec tu ignoras, nec ipſe ego ulla verborum copia exprimam. Verus ac ſincerus affectus auream, quam caeteris in rebus non ſatis laudes, mediocritatem, neſcire ſe jactat excelſitatis amans, ac intemperantiae. Sane de tuis in me collatis beneficiis nimis etiam operoſum dicere: novaeque id tuae gratiae tribuero, ſi optimae Amici conſcientiae ſis ſecurus: quando Medonii non eſt tecum beneficiis contendere, etſi benevolentia non cedat. Perge ergo me ſic beare, ſuaviſſime Heinſi, noſque illa ami-

Digitized by Google

amicitia invicem complectamur, quae Laelianam, perilluſtrem, quidem & nulli non notam, apud poſteros noſtros obſcuret. Proxime eſt, ut te participem faciam meae voluptatis, qui mea te ſciam ſolide gaviſurum gaudia. Abierat ad ſuperos, jam menſes duo ſunt aut plus eo, mira elegantia puerorum meorum alter: Ecce mirae parcimoniae Mulier maſcula iterum prole damnum ſubito reſarcit: atque ita factum eſt, ut triſtitiam omnem, quam ex illius abitione perceperam, namque homo ſum, iſtius laeta acceſſione depulerim. Refer interim vagientem ſervulum in album tuorum: dabo enim operam, ut quantum ego, tantum ille aliquando te colat, atque obſervet. licet liberos probae indolis tam parentum amicitiarum, quam bonorum haeredes fieri. Haec dum ſcribo continuo afferuntur ad me *Sarravii* adhuc e praelo madidae Epiſtolae, non invenuſtae omnino, aut illepidae, verum paullo inſuaves & amarulentae. auctor, *Salmaſio* ut maxime faveat, aliorum illuſtrium virorum gloriae parum aequus eſt judex & aeſtimator. Certe *Danielis* obtrectator peſſimus, tuae favitor inſignis: unde ipſi peſſime hinc; inde vero optime velim. Barbarus ſim, ni illum amem, qui praeclarum de te judicium ſcriptis reliquit! *Aliquando adeſt mihi Nicolaus Heinſius vir eruditus, cujus virtus multas habet ἴυγγας, quae me ad ſe trahent.* aurea verba non potui non hîc referre; alata velim, qualia apud Homerum, & in remotiſſimas orbis partes advolent. Verum id abunde meritorûm tuorum fama jam praeſtitit; noſceriſque, ubicumque virtutis nomen pervenit. Vale, mea lux. Toloſae VI. Eid. Februar. CIϽIϽCLV. *Menagius* noſter miris pollicitationibus a Regina Chriſtina vocatur, ut iter Italicum ſecum ſuſcipiat: non tamen ire vult in hanc ſententiam: *Puteanus* certe non probat.

EPISTOLA DLV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

DUas a te epiſtolas brevi intervallo temporis, Holmia accepi, eaſque luctum, maeroremque juſtiſſimum, ob duram *Danielis Heinſii* parentis tui abitionem, ſpirantes. Uni ſtatim reſpondi; alteri, in qua praeter hoc funeſtum nuncium, de his, quae Bruxellis agerentur, quanquam fama ad nos advolante, inaudieram, nonnihil etiam loquebaris, jam nunc reſpondeo. Sed quid pro tantis venuſtatibus, gratiis, leporibuſque tuis, quibus omnia ſparſa referta omnia rudis & impolitae ſcriptionis meae reponam, Nae plane inſanirem, ſi tecum in hanc paleſtram deſcendero; non illam quidem, periculoſae aleae plenam, ſed meae pleniſſimam impudentiae, ac dementiſſimae temeritatis. Uni tibi hominum politiſſimo, elegantiſſimoque, egregie a Muſis datum eſt, facere omnia arbitrio tuo politiſſima, atque elegantiſſima. Meae certe partes erunt, quando non ita indulſere Divae, tuis maximam praeſtare reverentiam. Quare cunctas tibi elegantias iſtas, & humanitatis ſales relinquo. Nam quid tam al-

Digitized by Google

tis conſiliis minorem animum fatigem? Venio ad epiſtolae reliquum: ô rem indignam & praeter omnium expectationem ac mentem; Lesbia noſtra, Lesbia illa, illa Lesbia Heinſi! impudentiſſimum facinus, haud ideo turpe minus quod tam veteribus quam hodiernis exemplis praejudicatum eſt. Nihil quippe ſua natura faedum ulla quantumvis potentum virorum depravata auctoritate poteſt comprobari. Nemini virtutis limites praetergredi aut honeſti leges violare licet: & quamvis haec aut illa aetas proclivior ſit ad vitia, neutra tamen ſi decidat, a culpa vacat. Ille mihi Monarcha, ille Rex & omnia, qui vitii integer & ſceleris purus, ſua decore vivit contentus ſorte. Vale igitur, tu meum decus, quod ſic vivas. Toloſae Tector. raptim XIII. Kal. Jun. CIↃIↃCLV. Uxor te jubet ſalvere. De Ovidio quid factum?

EPISTOLA DLVI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Helmiam.

Ergo [1] *Senem noſtrum perpetuus ſopor*
Urget? cui pudor & Juſtitiae ſoror
Incorrupta fides, nudaque veritas
Quando ullum invenient parem?

Occidit ergo nobis vir tantus, atque una tot bona, ad quorum jacturam reſarciendam, niſi ſupereſſes, tu vir eximie, alium Hercle non haberet aetas noſtra, quantumvis magno literatorum numero abundare videatur.

Multis ille bonis flebilis occidit:
Nulli flebilior, quam mihi.

Venerabar enim egregie virtutem illius ſingularem; judicium ſolidum, & excelſum; doctrinam longe lateque ampliſſimam; divinum denique ingenium adorabam. Quibus animi dotibus cumulate praeditum eſſe, ſingulare Deorum beneficium eſt, pauciſſimis conceſſum: atque hinc tibi, mihique, in tam magno maerore haud inanis ſolatii cauſſa exoritur; quod moriendo tantam ſine dubio, quantam vivendo Numinum charitatem ſenſerit. Quanquam non aliae deſunt rationes, mi Heinſi, quae jubent lacrymis modum ponere: longa enim ſenectus, quae plaerumque vitae taedium parit, amaro gravis pondere: pleni dignitate dies tranſacti: neceſſarius cunctis vitae exitus, ad id quaſi voce edita hortantur. Me vero mirum in modum ſolatur jucundiſſima tui recordatio, atque aegrum animum una ſpes reficit; fore ut nutanti literariae Reipublicae, ac jam jam ruinam minitanti, tua opera, tuiſve curis ſubvenias. nec dubito, quin ita mecum omnes ſentiant, cum nemo ſuis meritis melius, quam tu, omnium oculos in ſe convertat, nemoque illam aeſtimationem, quam de tua vir-

[1] *Danielem Heinſium.* Vide Heinſii Epiſt. ad Gronov. CCLXXVII. tom III. Syll.

virtute concepere ſummam, dignius poſſit ſuſtinere: implere, atque ſuperare. Haec una te cogitatio ſollicitum debet reddere

Cum nec tricenis, quotquot eunt dies,
Amice, places illacrymabilem
Plutona tauris:

Caeterum adeo eximii Manes debitis a me ſuis inferiis non fraudabuntur: mihique videbor magnum honorem conſequi, ſi tecum una funus curavero, quod ſi nequeam aliquot ſaltem triſtes cupreſſus ſpargam. Vive diu, mi Heinſi, & me conſtanter ama, qui te viciſſim amo medullitus. Toloſae Tector. XI. Kal. Jun. CIƆIƆCLV.

EPISTOLA DLVI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

SArravium antea non amabam; nunc ejus nomen vix patior: indignus enim ſim tua benevolentia, de qua ſi meis aliquando officiis bene mereri poſſim; mortalium ero feliciſſimus, niſi hujuſmodi Nebulonis mores, quos equidem non noram, penitus abhorream. Salmaſiani levitatem ingenii perſpectam habebam: In eoque ſemper plurimum judicii deſideravi, unde merito illo gloriatur Gallia noſtra. Quanquam acerrimi acuminis nunquam mihi viſus eſt fuiſſe. Et lectio illa immanis ac ingens auctorum omnium hominem vere eruditum, aut ſapientem plaerumque non efficit, ſaepe quidem importunum reddit. *Sarravium* vero neque magna rerum copia divitem, neque multo ingenio fuiſſe praeditum, etſi nominis aliquid ſibi apud Pariſienſes comparaſſet, facile credam. Elapſa hebdomada bis ad te ſcripſi, quas a *Puteano* accipies. Hagam ait profecturum te: faciliori igitur commodiorique via meae illic pervenient. Tibi interim tranquillum mare opto dieſque laetos, ac vitam longaevam. Scribam ſaepe, ut jubes, & ego vehementer cupio: quid enim amabo mihi ſuavius tuis alloquiis? Vale, plura in praeſens nequeo. XI. Kalend. Jul. CIƆIƆCLV. Toloſae Tectoſagum. raptim.

EPISTOLA DLVII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

TUas epiſtolas, una cum Epithalamio accepi, vir Clariſſime, hoc eſt, meros amores, ac Veneres accepi. ô divinum carmen, quod tenera ipſa baſia, mol-

lef-

Digitized by Google

leſque amplexus ſpirat! habent profecto in illo celſiſſimi [1] Principes, quo ſuaviſſimarum noctium voluptates in diem uſque protrahant, & tam eorum ingenia, quam corpora delicias faciant. At quid ſibi volunt iſthaec tua, Muſas non reſpicio? fieri ne poſſunt adeo polita, adeo elegantia ſine Muſarum ope & auxilio? Ovidium tuum ſine notis, *Chriſtinae* inſcriptum vidi, verum majoribus characteribus velim, certe notas tuas legere pervelim, in illis enim maximam eruditionem fore certo certius habeo. ab hujuſmodi autem lucubratione, occupationibus aulicis te totum divelli laetor: malo quippe Heinſium meum in dirimendis Regum controverſiis intentum, quam in membranis vetuſtate corruptis excutiendis; pulchrius, crede mihi, caſtrorum quam librorum pulvere oppleri. Et magis decorum ex Rerumpublicarum cura, quam ex literarum ſtudio lauros meminiſſe. Quanquam tu alios, quibus par incumbit provincia, longe ſuperas, qui utraque Pallade maxime polles. Ecquis enim, praeter te, medio in bello, inter difficillimarum partium ſtudia, armorum ſtrepitus, ac fragores, nuptialia condat, ac gratos canat Hymenaeos? Vale, meum decus, memorque ſis a me morae impatienti tui effigiem in dies expectari. Orationem in obitum Divi *Danielis* parentis tui an acceperis, fac intelligam. *Puteani* diligentiae nihil non debeo, Vale iterum. plura ſcribere nequeo; & forſan plura tibi legenda quam per occupationes liceat. Toloſae Tectoſagum.

xi. Kalend. Septembr. Anno $\overset{\text{P}}{\text{X}}$ CIϽIϽCLV.

[1] Credo intelligi Epithalamium in nuptias *Guſtavi Adolphi* Mecklenburgici, & *Magdalenae Sibyllae* Holſatae, quod legitur lib. Silvar. pag. 159. inter Poëmata *Nic. Heinſii.*

EPISTOLA DLVIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

CUM me non ita nuper de afflictae valetudinis tuae ſtatu certiorem feciſſet *Puteanus* noſter; graviſſimum maerorem, quo ſubito affectus fui, atque etiam nunc afficior, tumultuario epiſtolio, tibi; clariſſime Heinſi, teſtatus ſum meum. Non quidem uti totus in te defixus animus voluiſſet; verum ut per acerbiſſimum dolorem licuit, qui effecit magis, ut ſibi, quam ſcriptioni indulgerem. Dum in ea ſum calamitate, ecce tuae ſuccurrunt epiſtolae, quae ſin minus adferunt eſſe te valetudine integra, ex quo ſolide exultem; ſaltem adferunt magnam ſpem, fore ut brevi eam recuperes, ex quo non inclementius ſaeviat dolor. Quanquam horreo; Imbres, Nimbos, Procellas, Turbines, animoſas denique, ac pertinaces Tempeſtates, tam charo capiti, integros octo dies, incubuiſſe! Quaeſo te, quando te nobis ſalvum reddidere Di boni, noli tam infidum iter amplius remetiri. Cole Muſas Batavas, atque inficetum ſaeculum politiſſimis ſcriptis ditare perge. De Oratione mea quod addis, amanter facis, ut omnia. Verum ego ipſe nunc quod nuper ad te, autor eſſem, ut eam Laribus potius, quam eximiis magni *Danielis* Manibus dica-

Google

dicares. De locis, de quibus mones me, tuum erit pro ſententia ſtatuere, nam ego id praeſtare nequeo, cum Archetypi vix aliae pagellae apud me ſuperſint. Quo fato aliae perierint neſcio. Id ſolum quod a te mutatum videbo, habebo optimum; quando integram opellam nullius eſſe momenti exiſtimarim, etſi mihi tu plus aequo ſoles favere. Caeterum laudo ſtudium conquirendi antiqua numiſmata, quae mirum quantum ad Hiſtoriam pertinent. Dabo impoſterum omnem operam, ut in his diligentiam meam ſentias: de mea enim benevolentia ſecurum te eſſe facile mihi perſuadeo. Haec dum ſcribo, altera tua mihi redditur epiſtola Holmiae ſcripta XXIII. Julii nempe, antequam adverſam adeo experireris fortunam. in ea de *Berterii* diatribis: quas ne mihi remittas te etiam atque etiam rogo. Aliud exemplar nactus ſum, non ideo tamen quia abundo, ut illas retineas jubeo. Sed ô inofficioſum *Bidalium*? is eſt nempe, qui *Puteani* noſtri diligentiam, ac meam expectationem feſellit, penes quem diutius delituere. Vale, ſuaviſſimum meum pectus, plura tecum vellem, ſed me jam media nox revocat. Vale iterum atque iterum. Toloſae Non. Januar. CIƆIƆCLVI. Gregoriani. feſtinae ſcriptioni ignoſce. mittam *Petri Caſanovae* vitam nomini tuo inſcriptam.

EPISTOLA DLIX.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUanquam mihi ſemper pergratae ſunt tuae epiſtolae, hae certe, quibus convaluiſſe ſignificaſti, multo jocundiſſimae fuere. Valetudo quippe tua adeo ad me pertinet, ut non magis mea. Cura igitur illam, ſi me amas, quam poteris diligenter, nec patere, dulcibus hiſce Muſarum curis, reduces vires tuas corrumpi iterum, atque iterum labefactari. heu! fuge Parnaſſi crudeles terras, etſi floribus pictas, latet anguis in herba, atque hîc, ut ſcis, ac nimium forſan expertus, Pallor, & Macies ſedem ſuam fixere, te totum jocis, ac vitae amoenitatibus da, quibus florentiſſimi dies, color vividus, denique lacerti ſucci pleni comparantur. Sed ſurdo loquor, & literarum irretito; cui vitae tantulum, ſine illarum commercio degere, piaculum eſt! Quare, quaeſo te, ſaltem animum relaxa; donec te priſtinum robur, tanti laboris tolerantiſſimum fecerit. Adeone faves *Mazarino*, ut valetudini tuae parum conſulas? at inquies, hujuſmodi munificentiae inſolentem συνεχῶς laudari oportuit. bona verba, ſed timeo Danaos & dona ferentes. *Caſanovae* vita jam, puto, ad te pervenerit. Caeterum de mea Oratione, quam eximiis Parentis Manibus luctuoſam conſecravi, utere tuo arbitrio, & quae in Italos ſcripſi, aut tute dele, aut corrige. vix enim illius pagellas aliquot habeo, atque ea ipſae, in quibus de Italis, fato periere. Ego interim ſic tui effigiem ſpero, atque etiam expecto, ut hujus deſiderio penitus langueam. hic magna eſt literarum calamitas, nullus librorum reditus, denique ſolitudo. Autorum

rei veterinariae editionem Graecolatinam adornabo intra paucos menſes, quare ſi quid penes te eſt, unde auctior, nitidiorque prodire poſſit, impertire amico. Suetonium adhuc premo, cui curas ſecundas adhibeo. Vela contraho ſcriptionis meae, ne ſi altum metiar, huic, tanquam ſcopulo imbecillis ϗ ὥσπερ ἐν εἰρήνῃ γαλήνουσα, tua allidat valetudo. Vale, meum Suavium. Uxor mea te viciſſim reſalutat. Toloſae III. Eidus Martii CIↃIↃCLVI.

EPISTOLA DLX.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

NUnquam antea, per Deûm atque hominum fidem majori, quam nunc, voluptate tuae me affecerunt epiſtolae. eram enim jam victus animi, timens ſummopere, ne mihi mortalium clariſſimo *Heinſio*, a febri illa ſcelerata & impia, ſiniſtri quid accidiſſet. Sed me tandem ab hac calamitate liberaſti, duplicique nomine expleſti animum gaudio, tum quod tibi auctae vires, tum quod ipſe nova ac egregia auctus es dignitate. Tibi ergo mihique atque Reipublicae Literariae utrumque etiam atque etiam gratulor. Sane non potuit digniori dari tantum munus, nec in dando ſapientior haberi unquam potentiſſima Reſpublica, cui illud acceptum debes. Non ſic Principes, proh dolor! non ſic, eximios virtute viros excipiunt. Quaerunt illi tantum homines ad ſervitutem natos, & ad quodlibet audendum ſcelus idoneos. me teneo: longa enim eſt & publica querela, & me alio vocant urgentiſſima aliquot negotia. De tui effigie ſperata tamdiu ne γρῦ quidem tu. ne tamen putes ceſſare me unquam pultare oſtium. Vale, decus amicorum, & me ama ut ego te. Toloſae Tectoſagum IV. Eidus Septemb. CIↃIↃCLVI.

EPISTOLA DLXI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

TUae a *Menagio* noſtro die heſterna redditae mihi fuerunt epiſtolae, vir ſumme, deſideratiſſimae illae quidem & expectatiſſimae; quod ipſe facile credideris, ſi me tantum ames, quantum ego te. Dii veſtram fidem! quid in amicitia durius ſilentio diuturno? quo quidquid habet jocunditatis aut ſolatii vita noſtra, alioquin per ſe miſerrima, vel aufertur penitus, vel certe ſubducitur. Mihi Hercle, ut nihil amici alloquio ſuavius, tuo praecipue, quo quantum capiar dicere, nullius eſt facundiae; ita eo carere crudelius nihil eſſe poteſt. Quare ſi tuo Medonio cupias, mi Heinſi, ſi illum ames, ſi te illo oblectes, majorem in poſterum in mittendis epiſtolis diligentiam, quam jubes expectare, adhibebis. Sic fiet, ut omnia litterarum taedia, quibus fere conficior,

cior, faciliime diluantur, aut certe mitius in me ſaeviant. Quem enim hic non taedebit litterarum, ubi non ſecus ac in media Turcia tenellae & delicatulae frigent muſae noſtrae? noſtrorum hominum capita loliginis ſucco ſunt penitus infecta: nullus bonarum artium guſtus: litterarum commercium nullum: omnia ſolitudo & vaſtitas. Felicem te, qui in illis oris poſitus es, in quibus & litteris & litteratis indulget coelum, habeſque bene multos virtutis tuae aemulos; invidos nullos. His ergo deliciis fruere longum & aeternum, & mei aliquando recordare tui nunquam immemoris, inque uno te Muſas omneis, Gratias, venuſtates, lepореſque venerantis. Caeterum de Ariſtotele paterno vellem ſcire quid ſtatueris deque Ovidio tuo. *Guieti* In Terentium notas poſthumas nondum vidi: ſalutem tibi plurimam precatur uxor mea: de Tabella ſis quaeſo memor, eamque curam adhibe, in curanda valetudine reficiendiſque viribus, ut cito te mihi ſucci plenum referat expectata effigies. de edendis epiſtolis paternis num cogitas? habeo quaſdam ad *Mauſſacum* praeſidem noſtratem. Vale & me ama, ſi tui obſervantiſſimos amas. VII. Kalend. Novembr. CIϽIϽCLVII.

EPISTOLA DLXII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

ME ſane multum taedet expectare diutius tui effigiem, Clariſſime Heinſi; jam enim biennium agimus, ex quo illam toties promiſſam, adhuc etiam deſidero. ô, te parum ſollicitum deliciarum mearum! qui unicum abſenti Amico ſolatiolum neges. Ego te medullitus amo, eoque animo ſum erga te affectus, eroque aeternum, ut nullam non occaſionem tibi gratificandi velim arripere: quae ſi defuit, infoelicitati meae, non negligentiae tribui certe debet. Tu vero habes in te ipſo facilem, atque idoneam oportunitatem beandi me, nec ulla propterea te rerum mearum cura tangit, preceſque omneis amici, non ficti, ſed ſynceri, obſtinatam queunt mollire mentem, fregiſſem medius fidius, fregiſſem, ex quo tuam imaginem expeto, vel intractabilioris puellae durum pectus, ipſaque forſan pudicitia votis amantis ſuccubuiſſet. Quam enim non annuae curae funditus evertere? Pertinacior rigidiorque tu, qui tui animoſius tueris umbram corporis, quam puella ipſummet corpus! Sine ergo te tandem expugnem; non enim decet virum, quem Veneres, & Gratiae delicatulis ſuis finxere manibus, derogare amico gratiam roganti. Non deſunt, vobis praecipue liberalium artium amantiſſimis hujuſmodi artifices, qui formas hominum penicillo mire exprimant: non dees ipſe tibi: deeritne igitur animus, quo Medonium tuum ſingulari beneficio velis cumulare? Apage Stoicam ſeveritatem: illam enim vera amicitia reſpuit; quae quidem remiſſior eſſe debet, & ad omnem comitatem facultatemque proclivior. Haec jam ſatis ad objurgandum: acturus olim magnas & ingenteis gratias; cum expectatiſſimam ta-

Digitized by Google

bellam nactus ero. Vale interim, & me aeternum amare perge, quod etiam atque etiam rogo. Uxor plurimam tibi ſalutem precatur. Toloſae Non. Maji CIↃIↃCLVIII. Scripſi ad te non ita nuper epiſtolam, quam Clar. *Menagii* noſtri diligentiae commiſi. de Muſis Batavis fac quaeſo aliquid intelligam, noſtrae enim penitus ſquallent. Vale iterum & iterum vale.

EPISTOLA DLXIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

SIC eſt, uti conjeceras, Heinſi clariſſime; quas ad te & ad Cl. *Bullialdum* poſtremas ſcripſeram, eodem plane involucro tegebantur. Verum praedonem, qui has dilaniavit, eſſe illum, cui erant commiſſae, ſuſpicari, fides ejus, quae jam dudum mihi perſpecta eſt, niſi ſim inhumanus, ac ferreus, pati non poteſt. Caeterum quiſquis ille fuerit, non ego quoque moleſte fero: quando hujuſmodi teſtimonia meae erga te obſervantiae, nec truces invidorum hominum manus, nec malevolos Sycophantarum oculos reformidant. Theſmophoria non ſunt haec, quorum varia ſuperſtitio prodire in volgus metuat; ſed veriſſimae amicitiae innocua ſacra; in quibus omnia ſic pure ſyncereque peraguntur, ut lucem potius, atque ipſum ſolem, quam umbram & ſolitudinem affectent. Tales aeternum ſimus, quales decet Muſarum Sacerdotes: non ſicuti ſunt, quibus continuo placet, partium ſtudio laborare. gratiorem profecto nobis litterarum materiam praebebit ſemper venuſtus Ovidius tuus, per te venuſtiſſimus; quam bella, & ſtrages, quae funeſtas ſolum narrationes pariunt. Equidem, mi Heinſi, malim potius luxata Ovidii carmina, quibus Dioſcuri cum Lynceo pugnant, a te reſtituta legere, quam ipſos pugnantes videre. Sed ὦ Ζεῦ καὶ Θεοί, quam beaſti ipſum poëtam! dum tot verſibus deſperatae, ut ita dicam, ſalutis, tam felici ſucceſſu, medicam manum adhibuiſti. beaſti & Hecaten, cui, cum illa antea niſi vili [1] *Menta* paſceretur, nunc Haleces quadrageſimariorum noſtrorum βρώματα reddidiſti. ô factum bene! beaſſes & nos, ſi tam illa quadrageſimam noſtram, quam mox ingreſſuri ſumus, quam piſciculos hoſce eſſet voratura. Verum proh dolor! ad tantam rem, mi Heinſi, nulla tua eſt ars, nulli ſunt Codices, neque Ἑκάτης quantacunque ſit fames. De membranis Ovidianis agam propediem cum *Mauſſaco* filio: quanquam non magna eſt ſpes quidquam ab illo recuperandi. Parentis enim litterariam omnem ſupellectilem jam dudum Librariis noſtris vendidit. Etſi ejus eſt dignitatis & muneris; ut libros & litteras colere debeat. Uxor mea tibi mirum quantum ſalutem precatur. Vale, meum decus. Toloſae 10. Kalend. Mart. CIↃIↃCLVIII. at, at, pene memoria exciderat: cum Epiſtolas

1 Reſpicit locum Ovid. II. Faſt. 578. egregie ab Heinſio emendatum, *obſutum maenae torret in igne caput.*

las aut quidvis aliud mihi inpoſterum inſcribes, qua ſolebas formula, *Senatori Toloſano* quanquam nec has phaleras amo, perge uti: nullos quippe alios titulos admitto, eſſetque gratius, ſi apponeres tantum, Romanorum more, *Heinſius Medonio.* de deſerendo Senatorio ordine, ut me totum Muſis dem, ſedulo cogito. Quid parturiant Athenae veſtrae, quid *Gronovius*, quid *Voſſius*, viri clariſſimi, moliantur, fac quaeſo ſciam. De edendis poſthumis paternis cogitabiſne unquam? Tabellam, quae te mirum referat, jam diu expecto. Haec pede ſtans in uno, verum animo mirum quantum in te defixo. Iterum Vale, vale & me ama.

EPISTOLA DLXIV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

SUaviſſimis litteris tuis orbari jamdiu aegre moleſteque ferebam, vir praeſtantiſſime, tuiſque amaeniſſimis alloquiis carere, dudum erat intolerabile. Neſcius interim quam in partem me verterem, quave arte ſolitudinis taedia & moleſtias fallerem, in me ſeveri Judicis perſonam ſuſtinens, tanti & tam gravis infortunii cauſſas diligentius inquirebam. Sed cum nullam meam culpam agnoſcerem, aut laeſae amicitiae, aut violati foederis antiqui, aut imminutae exiſtimationis, quam de te ſemper habui maximam, tanto tunc augebatur dolor meus, quanto durum erat cogi, totum iſtud crimen oblivionis in ipſum te transferre. Quod ſi me tantum amas, quantum amare ſignificas, amas autem vehementer, cogita perturbati animi curarum aeſtus. Sic eram, vir Amantiſſime, tu tamen interim de me, deque meo ornando nomine cogitabas. ô me ſilentii tui infaelicem interpretem! Tum enim conquerebar, cum egregium uſque adeo ſpecimen affectus omnis in me tui ubique terrarum editurus eras, ut majus deſiderare bonae mentis non fuerit, cum minori abunde cumulateque cupidiſſimus expleri potuiſſet. Nam quid tam honeſtum tamque magnificum mihi obſcuro homini, quam nullius juris nomen meum exquiſitiſſimis lucubrationibus tuis praepoſuiſſe? ingens profecto & inauditum benevolentiae argumentum! Ergo inclareſcet nomen meum ſplendore tui, quique antea ignotus omnibus fui, per omnium hominum ora volitabo? compendioſa ſane via iſthaec ad immortalitatem; quippe ſic ſine ullo labore multorum laborum gloria facile comparatur. Equidem expectabam leves tantum aliquot notas haud extincti amoris; ingenteis tu intimae neceſſitudinis profers: diluere maerorem poterat litterarum aliquid tuarum; depellit penitus omnem omnium litterarum venuſtiſſima; ſatis erat denique, vel tuo nomine ſalutari, ut bearer; Tu vero, ô faelicitatem inſperatam! divini ingenii tui non degeneres factus in ſinum meum depoſuiſti. Hos igitur blandulos, horrido licet ſinu, tenerrime tamen excipiam, ſuaviſſime Heinſi, fidemque do, fore mihi ſemper oculis ipſis cariores. Enimvero ut adverſus illos ita ſim affectus, poſtulat natalium ſplendor,

Digitized by Google

ſingularis humanitas tua, & meum in te ſtudium & obſervantia nunquam defutura. Verum nae tibi ipſe injurius es? qui ut amicum egregium te praeſtes, rerum iniquum aeſtimatorem te praebeas. Nam dic ſodes, quid eſt in me meriti, quo adduci potueris, ut me tanto honore dignareris? non certe nominis ſplendor, non magni ingenii laus, non ubertas venae, aut oris facundia, quid ergo? fingis profecto, fingis tibi cauſſas mortalium ingenioſiſſimas. Quas ſi quidem amor non reſpuit, dedignabuntur tamen omnes, qui meam norint tenuitatem, & tuae dignitati conſultum vellent. Quod uſque adeo verum eſt, ut & ipſe verear, cujus tamen gratia peccatur, ne tibi iratas Muſas reddideris, quod tam imprudenter earum bona & theſauros prodiga manu in immerentem profuderis. Sed quid pro tanto munere rependam tibi, vir praeſtantiſſime, quando vel agendarum gratiarum impar ſum? bonam mentem medius fidius & bonum animum in te, quod unum Diis ipſis ſemper placuit, cum nihil aliunde pro dignitate ſuppetat, praeſtabo. Vale III. Eidus Aug. A. D. CIↃIↃCLX. Toloſae Tectos. De Muſis noſtratibus nihil eſt, quod te deceat audire: ita plenae ſunt ruris omnis & inficetiarum. Nam quae olim Palladem Arteſque omnes liberales ſummo ſtudio venerata eſt Toloſa, nunc tantum Palladis nudum nomen vix retinet, Gotthorumque barbarie miſere iterum laborat, & quod olim illi odio litterarum fecere, faciunt jam noſtri bonarum artium neglectu. Clariſſ. *Gronovii* Melam nondum vidi, non tamen dubito, quin opus eximium non ſit: quam in ſententiam facile adducor aliorum ejus operum praejudicio. Hic ingens terrae motus factus eſt, ſeſeque ultra L leucas extendit, luctuoſus imprimis urbi, cui nomen *Banieres*, a balneis ſic dictae, cum multarum domorum ruina, tum plurimorum hominum nece. Ignis ex ſulphure in viſceribus Pyrenaeorum montium conceptus tantam nobis jacturam intulit, unde qui a voce graeca πῦρ nomen ipſis inditum volunt, argumentum habeant certe maximum conjecturae. Vale iterum atque iterum. Si ſeptentrionem reviſas, incolumem quaeſo reduc mihi meum Heinſium. Tabellae quae te egregie referat expectatione interim non poſſum non excruciari. quare quamprimum illam a te expecto. Salutem tibi plurimam dicit mea Glycerium.

EPISTOLA DLXV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

ENimvero, clariſſime Heinſi, ſi benevolentiam tantum meam ſpectarem, ſique tuam in exarandis ad me epiſtolis diligentiam ad amoris & deſiderii mei normam, ut ita dicam, exigerem, te quidem ingentis negligentiae reum peragerem. Sed quia rationem habeo dignitatis tuae, teque graviſſimarum rerum unda jactatum ſcio, modum adhibeo cupiditatis meae, in eaque litterarum tuarum orbitate, quando ita reſpublica poſtulat, tui me cauſſa lubens ma-

macero. Scio namque florentiſſimam Amſtelodamenſem Rempublicam, cujus fines ad extremas uſque mundi partes extenduntur, te ſibi a Secretis virum tantum in illo otio verſari, quo literae noſtrae egerent, nullo modo pati poſſe. At Hercle faeliciſſimum te; qui Reipublicae cauſſa otium amittas, & hoc eſt quod olim merito laudabat Tacitus, *Privatas neceſſitudines publicis eſſe anteponendas.* De te igitur amplius minime conquerar; quod ſi hac in re mei aliquando minus compos ſim, id certe fit amoris quodam impetu, quo invitus rapior. Cujus tamen minime me pudet, quum nuſquam meliori damno frons poni poſſit. Verum etſi hac parte finem poſui meis querelis, non ideo tibi non ſuccenſeam, quod ſaepe promiſſam mihi tui effigiem hactenus non miſeris. Deberes certe tu hoc ſolatii abſentibus nobis indulgere, non vero inanibus promiſſis amici ſpem toties ludere. Quare demum te quantum poſſum enixe rogo, ſinas te exorem, & noli quaeſo inclementi Succiae caelo te prius dedere, quam mihi pignus tam charum, tam expectatum fueris impertitus. Atenim dices, num tibi vividior ſpirat imago noſtri in iis lucubrationibus, quibus jam jam nomen tuum decoravi, quam quae corporis illa arte effingi poſſit? fateor, ſed & iſthaec magis ac magis alterius auget deſiderium. tantoque minus iſtam mihi negare potes, quanto lubentius illam ultro mihi detuliſti. Caeterum de Ovidio noſtro eſt quod te moneam; me ſcilicet tandem nactum codicem Manuſcriptum Clariſſ. olim *Samuelis Petiti.* Verum ex illo varias tantum lectiones excerpere, non ipſum codicem mittere, puto, licebit. Attamen perſuaſiſſimum habe, debere te multum humanitati Ampliſſimi *Ranchini* Camerae ex edicto Caſtris conſtitutae Conſiliarii, cujus eſt liber. Is enim ſtatim ac ſenſit hoc nomine promovere rem tuam poſſe, dici non poteſt, quibus officiis & quanta comitate preces meas exceperit, quamque vellet aditum hinc ſibi muniiſſe ad amicitiam tuam. me certe ſi audias, ipſum in album tuorum adſcribes: ſane vir eſt magni nominis in Republica literaria, tum ſuis tum Avorum praeclaris meritis, & quod ſummum, ut ipſe verbis diſertiſſimis mihi ſignificavit, gloriae tuae ac famae ſtudioſiſſimus: expecto igitur Codicem, quem ſtatim atque accepero ſingulari diligentia illum excutiam. a negligentia autem aut oſcitatione mea ſecurus eſto, res oppido bene peragetur. Sed amabo, quid vis tibi cum tanta tua illa manuſcriptorum indagine? deſperas, inquis, deſperas infinitis locis mutilatum Ovidium priſtino nitori reſtitui poſſe ſine magna & nova Manuſcriptorum copia! di voſtram fidem! tequaeſo reſpice, mi Heinſi, tuamque ſupellectilem, quippe habes in te uno veneres omneis & lepores, qui in Ovidio deſiderantur. Et quis non malit luculentiſſimo delicatiſſimoque ingenio tuo lucem iſtam & nitorem debere, quam inficetis membranis Monachorum olim plurima barbarie corruptis. Quam ob rem inter te & ingenium tuum mitius impoſterum agatur: alioquin tibi concinam;

Faelix tua ſi bona noris.

In mittendis Epiſtolis inibo viam, quam aperuiſti, quare jam jam ad Ill. *Capellanum* ſcribam, ut iſtud officii tuo nomine impetrem. Noli alteri viciſſim tu tuas credere; nam ultima, quae ad me pervenit, inter infidas manus diu mul-

tum-

Digitized by Google

tumque verſata eſt, parumque abfuit, quin omnino interciderit, & quamquam in iis de everſione Rerumpublicarum aut regnorum a nobis non agatur, neceſſitudinem tamen noſtram infeſtis oculis profanari moleſtum eſt. Nobil. *Chriſtiani Hugenii* Syſtema Saturnium ego & *Fermatius* in dies expectamus; nondum illud videre contigit, non proinde amici tui ingenium & eruditionem maximis laudibus non proſequimur, quidquid obganniant Cucullati noſtri, gens, paucis exceptis, plena ruris & inficetiarum: gaudeo igitur & gratulor tibi ipſique, quod eos perbelle exceperit, atque uſſerit. Neque pati certe poſſum illorum impudentiam, qui quidquid in eorum cucullo non cuditur adulterinum ubique praedicant. Modicum adhuc: quidam amicus meus rei antiquariae ſtudioſiſſimus non ita nuper nactus eſt fictilem urnam tanta induſtria fictam, ut huic parem neſcio an habeat totus orbis. Illius circa collum jacet inſcriptio iſthaec, quae cum me plane fugiat, a praeſtantiſſimo *Golio* quid prae ſe ferat ſcire pervelim, putem fuiſſe quondam *Onuphri Panvini*, huicque creditos Neronis Imperatoris cineres. Quidquid ſit videbitur.

A clariſſ. autem *Golio*, quem ſuſpicio ac ſumme veneror, id gratiae veritus ſim poſtulare per Epiſtolas, confiſus nempe rem melius tua commendatione obtineri. ſi me in tanti viri amicitiam inſinues, tam mihi id erit gratum quam quod gratiſſimum. Reliquum eſt quod te etiam atque etiam enixe rogo, in tam longinqua tamque aſpera peregrinatione ſerva te mihi incolumem, meque de rebus tuis certiorem fac. vale, meum decus, ſalutem tibi plurimam impertit mea Glycerium. Si Clar. *Hugenium* hîc aliquando videre contingat, dabo operam, ut pro ſuis meritis & dignitate excipiatur. habes epiſtolam verboſiorem fortaſſe quam velles, quod tibi ita videri putabo, niſi mihi longiorem remiſeris, quae me recreet. Vale, Non. Januar. A. D. CIↃIↃCLXI. amplius neque animi neque oculorum neque manus plane ſum compos, quare ſi quid perperam ſcriptum ignoſce. Iterum, Vale mea vita.

EPISTOLA DLXVI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

SCripſi non ita nuper ad te, amicorum princeps, jamque meas Epiſtolas in manus tuas perveniſſe cura & diligentia clariſſ. viri D. *Capellani* perſuaſiſſimum habeo. attamen an tibi fuerint redditae, velim quamprimum renunties. His ego tibi ſignificabam Manuſcriptum codicem Ovidianum *Samuelis* olim *Petiti*, nunc Nob. *Ranchini*, Senatoris in Curia Caſtris ex edicto conſtituta, in dies expectare me; nunc vero addo perveniſſe illum in manus noſtras. Quare mi Heinſi, mihi fidem omnem adhibe, me moram nullam facturum in excutiendo illo. Notabuntur omnia vel vitioſa: ſcio quippe non parum intereſſe, ne vel literula mutetur: ſaepe namque vel mendoſa lectio mendum ipſum tollit. Illum autem codicem cum edito a te Ovidio confero, quo facilius

Digitized by Google

lius variantia agnoſcas & locus libri recurrat. Reliqua meae, epiſtolae ad tabellam, quam ſcis, ſpectabant. Ego, mi Heinſi, diutius deludi non patiar, illam cito mitte, meque de rerum tuarum ſtatu certiorem fac. haec pede ſtans in uno & negotiis valde inficetis totus implicitus. Vale, meum decus. Tol. III. Non. Mar. CIϽIϽCLXI.

EPISTOLA DLXVII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

MItto ad te, mortalium ſuaviſſime, MS. Codicis Ovidiani Clar. *Ranchini* ab edito a te diſcrepantes lectiones, quas quidem tanta religione excerpſi, ut piaculum duxerim vel manifeſtos errores, atque ipſas ineptias (in quas incidere ſaepe ſaepius contigit) diligenti manu non annotare. Atque ad hanc nimis anxiam & ſcrupuloſam indaginem eo magis adductus fui, quod alias non ſemel expertus fuerim ex hujuſmodi turpiſſimo caeno exoriri aliquando non inelegantes floſculos, atque etiam interdum gemmas. Quidquid ſit aequi bonique conſules: ſcis enim nihil niſi minimum in te a me conferri unquam poſſe. Inſaniam medius fidius, ſi ſperem divitias illas tuas ingenteis augeri aliquando mea tenuitate. Ectypi Arabici enodationem Golianam miſit ad me humaniſſimus *Johannes Capellanus*, ultroque obtulit, uſurum ſe ea, qua valet, apud *Vatierum*, Linguae iſtius profeſſorem eximium, authoritate & gratia, quo res iterum excutiatur; unde mireris viri egregii liberalem animum, & officioſam urbanitatem. Ego vero quidquid eluxerit, mittam ſtatim, etſi non dubito, quin plane & oppido rem attigerit praeſtantiſſimus *Golius*. Et hoc ipſum antea ſuſpicatus fueram, quidquid imperitorum quorundam Loyoliſtarum jactaſſet audacia ad Romanos pertinere. Nam quid Arabica inſcriptio iſthaec cum cineribus Neronianis? in mittendis autem Epiſtolis *Johanne Capellano* noſtro ſemper, uti vis, utar: quanquam me monet deſperare, cum in Suecia fueris, meas ad te ſuaſque ſe tuto curaturum. Quamobrem, quaeſo te, vel Leydae vel Amſtelodami portum nobis beneficum ſtatuas, in quo noſtrae, hinc vero in Succiam mittendae, ſumma ſecuritate excipiantur. De Polyaeno cogitavit nunquam *Fermatius:* verum tu cogita de imagine tua, quam jampridem expecto. Confirmatur in dies ſenſim valetudo mea, quam ſedulus curabo, quo diutius ſim tuus. Vale, meum decus, & te incolumem mihi, Reipublicae, & literis ſerva. Toloſae Tectos. Pridie April. Anno CIϽIϽCLXI.

Cl. *Ranchino* Codicem MS. non prius remittam, quam ad me reſcripſeris. Mitte ad me pagellas Ovidianarum notarum, quaſcumque habueris editas. Vale iterum.

Digitized by Google

EPISTOLA DLXVIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

DIU multumque maceravit me adeo tam altum tamque diuturnum tuum ſilentium, vir Amantiſſime, ut ſi moerorem, ac taedium, quo ſum hinc affectus, tibi penitus vellem exponere, non aliqua certe verba, quibus pede ſtans in uno vix mihi nunc licet indulgere, ſed nec quidem bene longa ſufficeret oratio mea. Humaniſſimo *Capellano* noſtro gratias ſemper agam non leves, ſed ingenteis, quod huic malo, verborum ſuo lenocinio meliorem praeſentioremque quam potuit ſaepius adhibuerit medelam. At potuit id utcumque praeſtare, nunquam certe callum obducere. Iſtud ſolum a te expectatur, niſi te forte nativae illius urbanitatis taedeat, Suecorumque malis induere inclementiam. Averruncent ab hominum venuſtiſſimo luem iſtam Numina, nobiſque te cito talem e Suecia eximant, qualem te elegiacis *Paternis* Livia olim exoptavit. Gaudeo interim, quod a *Capellano* accepi, perveniſſe ad te variantes lectiones e MS. Cod. D. *Ranchini*: beabor ſi inde ornatior aliquando in lucem prodeat Ovidius tuus. Monent etiam ille & honeſtus vir Dom. *Chaſſanius* ſcripſiſſe te ad me uberem epiſtolam, eſt quod humanitatem exoſculer tuam, & quod cum fortuna expoſtulem, quod perierit. Salutem tibi plurimam dicit mea Glycerium. Vale, pridie Kalend. Januar. CIƆIƆCLXII. hac tranſit honeſtiſſimus vir *Marquardus Gudius* Romam proficiſcens, apud illum me mirum quantum commendavit meus erga te amor. Vale iterum, feſtinae ſcriptioni ignoſce.

EPISTOLA DLXIX.

NIC. HEINSIUS

Bernardo Medonio.

Tolosam.

STabam in procinctu itineris Septentrionem jam jam aditurus, jucundiſſime Medoni, cum ecce faſciculus a te mihi traditur, qui diverſas lectiones ex vetuſtis Naſonis membranis ſumma diligentia induſtriaque congeſtas complectebatur. Non ferebant quidem res tunc meae, ut gratias tibi, quas debebam, pro ſingulari officio agerem; ſed defunctus itineris longinqui moleſtia, ac fixo hic terrarum pede, nihil prius habui aut antiquius, quam ut animum tibi gratum per literas indices teſtarer. Invidit tamen fati malignitas tibi earum conſpectum, ut nuper admodum ex utriuſque noſtrum ſtudioſiſſimo *Capelano* licuit cognoſcere, ad quem epiſtola erat miſſa. Verboſam fuiſſe ſatis memini, nec recordor tamen quid praeter luculentam gratiarum actionem contineret: niſi quod anxie rogabam, ut ampliſſimo *Ranchino* pro membranis tam obvia comi-

tate ſuppeditatis ſignificares, obſtrictum me nexu arctiſſimo teneri. Quod & ipſum ut nunc quoque facias, quando literis iſtis fraudatus es, vehementer a te contendo. Agit in hac aula res Regis Chriſtianiſſimi *Chaſſanius*, domo Tholoſas, Ampliſſimo *Fermatio* cognationis jure conjunctus, vir mihi perquam amicus, qui & fratrem, ni fallor, habet in civitate veſtra viventem, cujus opera in curandis literis poſſis uti, quoties impoſterum ad me ſcribes: niſi tutius tu opinaris opera *Capelani*, ut jam coeperas, uti. Labor iſte, quem excutiendis Ampl. *Ranchini* membranis dediſti, altiſſimum ruborem mihi expreſſit: quod unum poſſum, cavebo diligenter, ne cum ingrato rem fuiſſe tibi dicas. Naſonem curis ſecundis exornare jam coepi: nam priores illae nequaquam mihi ſatisfaciunt. Tum editio ipſa, quam *Capelani* noſtri opera te jam conſecutum eſſe auguror, parum elegantiae aut nitoris prae ſe fert. Quae ad me miſiſti mox examinabo, & cum cura perpendam. Si qui impoſterum codices vetuſti in manus tuas pervenient, auctor tibi ſum, ut & alias fui, ne iis ad vulgatas editiones excutiendis te accingas, ſed paucis pagellis evolutis guſtum eorum mihi praebeas, unde arbitrari poſſim, operaene pretium ſis facturus, ſi totos percenſeas ac percurras. Ex multis enim, qui per vetores Bibliothecas paſſim occurrunt, paucos oppido eſt invenire caſtigatos, aut magno mihi futuros uſui. De inſcriptione Arabica an feliciter *Golio* conatus ceſſerit, & quid viri apud vos eruditi de ea cenſeant, doceri exopto. In Claudiano recenſendo nunc occupor, quem *Elzevirii* flagitare non deſinunt. Interpellor tamen frequenter, & identidem ab iſtis cogitationibus avocor per publica negotia. Nativitati Delphini Gallici ¹ duo epigrammata nuper aliud agens conſecrabam; quae rumor fert popularibus tuis non diſplicuiſſe. Mitterem nunc ea, niſi ſubvererer ne & hae in via periturae ſint. Habet *Capelanus* tamen epigrammatia, a quo peti poſſint & impetrari, ſi tanti ea ducas, quae a te legantur. Scribam pluribus, cum intellexero has non aberraſſe. Literae tuae qua via curandae ſint jam indicavi. faſciculorum ſi quid ad me perlatum cupis majoris rei aut molis, id Amſtelaedamum ſuadeo deſtinari cures ad *Ludovicum* & *Danielem Elzevirios*, aut Lutetiam quoque ad Illuſtriſſimum *Beuningium*, unum ex Oratoribus noſtris, quem tamen diu illic moraturum eſſe vix opinor. Vale, delicium Muſarum, vir Ampliſſime. Exarabam manu praepropera Holmiae Suecorum. Anno CIƆIƆCLXII. a. d. III. Februar.

¹ leguntur lib. IV. Eleg. 4. lib. III. Silvar. pag. 265.

EPISTOLA DLXX.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

EPiſtolam tuam, quam modo optatiſſimam accepi, centies exoſculatus ſum, ſuaviſſime Heinſi, a quo enim Amſtelodamo abes, fere autem annus eſt, nullam aliam accepi. Tolerabam, utcunque poteram, meam iſtam orbita-

tem, eque Republica eſſe mecum ut omnino ſileres, aegre minus ferebam; non tamen non aegre multum & anxie; cum erga te ita ſemper animatus ſim, qui ſi jucundiſſimo tuo alloquio caream, vitam mihi acerbam putem. Agnoſco igitur ſingularem tuam diligentiam, quod foederatorum Ordinum curis deeſſe volueris, ut ignobili & obſcurae amicitiae, non ſine publico damno, indulgeres. Minus certe fuit, nec vereor pronuntiare, lucubrationes nuper tuas, quamvis eximias, medio in otio literarum nomini meo inſcribere, quam e continuis magnarum rerum fluctibus, mei deſiderio & ornandi cauſſa emergere: non, inquam, tantum beare me iſto munere, quanquam maximum, quippe quod omnibus me ζηλωτόν ϗ περίβλεπτον facit, quam ſempiternam mei memoriam ſervare, & in aſpero ultimi ſeptentrionis frigore ineffabilem amorem in me tuum non, ut ita dicam, deferbuiſſe. Enimvero, in ἀφθόνοις θεραπείαις ut es egregie; Ingenii divitias tui temere ubique & imprudenter non decet profundere; at ipſum te non aeque licet: adde quod facilius eſt viro liberaliſſimo divitias quam animum largiri. Utrumque tamen mirum in modum praeſtas; cum enim me pretioſo auxiſti dono, tum conſtanti proſequeris benevolentia. His ergo auxiliis aeternitatem nominis & gloriam mihi jam jam videor conſequutus, nihilque amplius eſſet, quod cuperem, unum ſi ingenti non obeſſet felicitati, taedium ſcilicet tenuitatis meae & male meritae famae, quam mihi feciſti. Suſtinebo illam nihilominus omni arte, omni induſtria atque conamine non tam meae, quam ut tuae conſulam dignitati, cujus multum oppido intereſt, integra ut ſit, ne mei nimio ſtudio malus animorum ſpectator audias. Id autem ſi accidat tuo malo, te certe poenitebit ſaltem nunquam, animum ſi meum non meritum ſpectes, male collati beneficii. Atque id unum tibi pro me ſumma fide ſpondeo, ſuaviſſime Heinſi, dum proh dolor! ſperare non licet, tuorum erga me meritorum magnitudinem meis quibuſcumque officiis aſſequi. Iterum ago tibi ingenteis gratias pro Regio plane munere, quo me decoraſti, teſtorque Numina, mihi ſemper ipſis oculis carius gratiuſque futurum. Attamen illo licet penitus expleri potuerit cupiditas omnis mea, adhuc maxima mihi ſupereſt imaginem tuam exoſculandi. Quare quamprimum quaeſo illam mitte, ſed quae te mihi perbelle referat ipſiſſimum, ἢ μετρίως μὴ ἀκοντιάσας πελάγων me. Vale, Amicorum Princeps. mea Glycerium *Janus* inprimis & *Dominicus* ſalvere jubent. Scribam *Ranchino*, plurimiſque verbis meis ſentiet tuam erga ſe humanitatem. Vale iterum, & te mihi incolumem ſerva. Toloſae pridie Kalend. Martii Anno Gregor. CIↃIↃCLXII. barbarae ſcriptioni ignoſce.

EPI-

EPISTOLA DLXXI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

BInas jam jam a te literas & eodem tempore, eaſque ſummi tui in me amoris, & omnium elegantiarum pleniſſimas accepi. Quae quanta me voluptate totum perfuderint, ſi velim exprimere ipſa eadem voluptas efficit, quo minus id plane poſſim. Tu tamen oculis mihi & vita charior, ſuaviſſime Heinſi, ex mea in te teneritudine, & ex earum anxia & diuturna expectatione abunde ni fallor agnoſces. Nam quid iterum memorem nuperum illud & immortale gaudium, quo me nomini meo inſcriptus Ovidius tuus cumulavit? illo expleor medius fidius, & ita expleor, ut prae ejus magnitudine pro more ſuo nequeat erumpere, adeo intercludit adhuc ſpiritus, vireſque omneis debilitat, quae tamen omneis vel levis quaedam & tenuis ſignificatio oppido exhauriat. Fidem Numinum! ecquis me vivit hodie fortunatior? Ego nullius meriti, nullius gloriae, aut famae, nulliuſve authoritatis, placere adeo ne potui mortalium venuſtiſſimo, politiſſimo, & multis pro Republica rebus geſtis clariſſimo Heinſio, ut eximios divini ejus ingenii foetus tam infelicibus auſpiciis in lucem ederet. Verum amicitiae operae pretium eſt iſtud, quae non minus ad fingendas ſibi cauſſas ingenioſa eſt, quam opibus ingenii dives tu ad augendum amicum. Ergo ſis aeternum tui ſimilis, ſit tibi nemo par, ſis orbis & ingenio & induſtria praeſtantiſſimus, ego vero ſim nullius expectationis; emoriar tamen ſi me vel paula unquam invidia tangat felicitatis tuae. At liceat per te mihi caeloque iraſci, quod me adeo inopem fecerit, ut nullis tecum officiis, ne dicam beneficiis certare poſſim, dum de amicitia pugnaciter certabo. Nam quod in excutiendo MS[to] Codice Ranchiniano ſedulitatem aliquam meam commendes, nae lepidum iſtud & facetum, nugas, quiſquiliaſque magni aeſtimare. Ampliſſimo autem *Ranchino* ſaepe ſaepius egi gratias tuo nomine, quam potui magnas. & quanquam nulla mihi inſit orationis vis aut facundia, illi nihilominus hac parte mihi videor abunde cumulateque ſatisfeciſſe; unde ſecurus impoſterum eſſe debeas, ab omni metu male praeſtiti officii. Clariſſimo D. *Caſſando* noſtrati laetor provinciam iſtam obtigiſſe, & etſi mihi decora fama ſolum notus, gratulor tamen hanc fortunam, atque exoſculor; quid enim illi viro non optem, cujus in Rempublicam & omneis bonos praeclara ejus eſſe ſcio merita, & cujus fratris ſingularis virtus, ſtupendaque eloquentia Toloſae nomen noſtrae in dies decorat. Illorum igitur opera, quando tu & ipſi jubent, utar impoſterum in mittendis epiſtolis. Non tamen praeſtantiſſimi *Capellani* noſtri induſtria proinde velim carere, quis enim illo humanior, aut diligentior? verum cum nihil ſit prius in votis quam multas occaſiones nanciſci, atque omneis arripere, teſtandi tibi & omnibus ſingularem meam in te obſervantiam, omnium officia lubentiſſimo animo amplector.

Digitized by Google

ctor. Ne tamen audacior videar *Caſſando* tuo, velim quaeſo, ut venuſtas, comitas, & mellita oratio iſthaec tua audaciae meae lenocinetur. Inſcriptionis Arabicae genuinum ſenſum, quanquam Ὡς ἀργαλέον πρῆγμα, ὦ Ζεῦ ϗ Θεοί! praeſtantiſſimus *Golius* mirum in modum, puto, aſſequutus eſt. gratias ego egi jam diu pro tam difficili ſuſcepto labore. Nunc etiam accepi interpretationem viri magni nominis D. *Vatieri* Pariſini, quam mihi *Capellanus* noſter ultro procuravit. Is eſt, qui Tamerlani hiſtoriam ex Arabicis vulgavit, nec a mente Cl. *Golii* receſſit multum, quod mirum in modum facit, ut explicationi Golianae pleniorem fidem habeam. Rem alii etiam in ſe recepere, *Hardiſius* Pariſinus, & *Ath. Kirkerus* Jeſuita: volupe erit videre, quid ejus ex tripode. Claudiano tuo, quid amabo, poſt primas ſecundae curae addent? ô portentoſam ubertatem ingenii tui! Epigrammata, quae Delphini Gallici gloriae conſecraſti, *Chaſſandus* meus ultro dedit, miratus ſum ſtyli ſemper puritatem, felicitatemque ingenii. de urbaniſſimo *Marquardo Gudio* nunc eſt quod tecum pluribus. Toloſam appulit decimaquinta die menſis Octobris Anni proxime elapſi, una cum *Sam. Sebas* Gandenſi. Subito illos morbus corripuit non aeque gravis, quippe *Gudius* quinque ſolum dies decubuit, alter quindecim, & non ſine ſummo periculo, quum conclamatum eſſe de ſalute ejus putarent medici. cumque interim de me aedium dominum, in quibus pedem fixerant, percunctati eſſent, dicto citius ad illos advolo, ſi quid poſſem officii praeſtiturus. Statim plura, de te praecipue, deque literis noſtris inprimis Graecis, & hercle non ſine ſumma voluptate, quae major tamen futura erat, niſi maeror periclitantis hominis ipſam *Gudio* mihique minuiſſet. Poſt aliquot dies rhedae ſeſe committunt vix recuperatis viribus, atque ideo me valde reluctante, ſed nullis precibus, nullis rationibus, nullo denique ſui reſpectu & male confirmatae valetudinis adduci potuere, ut iter ſuum retardarent, tanto deſiderio efferebantur Italiam citius inviſendi luſtrandique: Toloſae igitur vale ultimum dicunt. Mihi vero ſuaviſſimus *Gudius* aeternam amicitiam non ſine arrhabone deſpondit, ego viciſſim meam certe non ſine lacrymis, nihil enim ejus moribus vidi amabilius. Ab illa autem die nihil de ipſis inaudivi proh dolor! quod certe me non parum macerat: cumque ſaepius amicos, quos in Italia habeo praecipue *Poſſinum* noſtrum, de iis compellarim, reſpondent de illo ejuſque ſocio habere nihil quod ſcribant. Quare mi Heinſi, ſi quid accipias, quando in Belgium redituri ſint, ſi caelum ipſis vitalem auram non inviderit, quamprimum quaeſo, me certiorem fac. ſcis namque quam alte me aſſiciant amicorum res. Tabellam, quae te mihi perbelle referat, noli amplius deſiderem, quam a longo tempore expectare juſſiſti. Salutem tibi plurimam impertit noſter *Relbacus*, cujus pietas in Deum tam apud nos conſpicua eſt, quam apud omneis nomen tuum illuſtre. Uxor mea non minus me nomen etiam Heinſianum veneratur. Vale, meum ſuavium. v. Eid. Aprilis Anno D. Greg. CIↃIↃCLXII. totus adhuc ſum in perquirendis Ovidianis Membranis atque etiam Claudianeis. Clariſſimo *Chaſſando*, ni grave, eſt felicitatem meo nomine precare.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DLXXII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NAE tu potius quam ego mortalium omnium venuſtiſſimus, ſuaviſſime Heinſi? qui tuo nomini per univerſum terrarum orbem virtutis & ingenii laude celeberrimo, ex meo nullibi gentium noto acceſſiſſe multum ſplendoris praedicare non ceſſas? ô inſolentem benevolentiam, ô vehementiſſimum affectum! cui parem neſcio an ipſa aurea tulerint unquam ſaecula: me vero tanto magis felicem, quanto minus a te ingenti hac invidioſae laudis gloria cumulari debuerim! Peccas profecto graviter ipſe in virtutem tuam, amicorum ocelle, dum nimius es in ornando me: famae namque tuae male conſulis, neque te reſpicis, ipſos quoque rationis fines lubens & ſciens praetergrederis, quodque magis mirentur, qui noſtrum utrumque norint, poenitere te nunquam facti, nec deſiſtere, me omni officiorum beneficiorumque genere explere. Atqui omni pacto jamdiu me ultra modum omnem uſque adeo explevisti, ut ipſe verear, ne ſi ultra contendas, temeritate potius quadam tua, quam bona exiſtimatione adductus, tantum gratiae in immerentem me effudiſſe videaris. Vide quaeſo, quam bonae fidei vir ſim, qui cum nihil mihi honorificentius ſit ſingulari hoc tuo ſtudio, nihilque dulcius tot exquiſitis titulis inſignem commendatione tua poſteritati tranſmitti, nihilominus tantum decus fortunamque deprecor, quo Heinſiani nominis claritudinem dignitatemque adverſus ipſum te tuear. Enimvero quid habeas non video, unde purges te, apud poſteros ex tanto clarorum virorum numero unum me egregie elegiſſe, quem obſerves, colas, in oculis feras denique. Quam ob rem horum alterum accidat neceſſe eſt; aut me falſo magnum virum excipiat poſteritas, aut ipſe malum nomen ſis poſteritati, quod me in Heroicum ordinem, quo jure, quave injuria, intrudere conatus fueris. Quod ſi pergas & perſtes in ea ſententia, adhibenda tibi omnis ars, ingenium, & induſtria (res enim agitur tam tua, quam mea,) apprime ut conveniat perſona, quam feram, utque os habeam humeroſque Deo ſimiles; alioquin impoſtura iſthaec tua (verbo abſit injuria) perbelle omnibus perſpecta, riſum hercle & cachinnos, non admirationem movebit, quamquam ἀγαθὴ πλάνη ἤδε βροτοῖσι. cave igitur ne accidat; ἵνα ἂν μὴ ᾖ αὐτὸς ἐλέγχωμαι πάνυ μᾶζον τῆς ἐμαυτοῦ κεφαλῆς προσωπεῖον περικείμενος. Sed quid diſputo? quaſi vero amor, qui nullis cohiberi poteſt repagulis, certo beneficiorum modo terminetur, & quin quo velit feratur impediri poſſet? nugae, aſpera & inominata oratione velle tibi perſuadere, debere te parcius bona tua largiri, neque prodiga manu ea ubique ſpargere. Sed indignum eſſet te hominum liberaliſſimo parcimonia iſthac uti: cum a Natura rerum omnium copiam ea ſolum conditione accepiſſe videaris, ut ſpargeres. Incidiſſe te in tantum Theſaurum Meurſii operum ineditorum, eſt ſane quod mirum in modum tantam ſibi fortunam

tunam literaria Reſpublica gratuletur. Dabitur enim dubio procul edendi copia. Ecquis tam durus, tam barbarus, tamque dulcibus Muſis noſtris infenſus, qui a tua non humanitate frangatur? nemo admodum, nemo. Plus certe poterit lepor & urbanitas tua, quibus & dicta & facta tua ſoles condire, quam tenerae ipſae illae virgines. fac igitur cito luce ſua fruantur infelices diu Meurſiani foetus, ſuo malo fato tamen feliciſſimi, quod tuo nunc patrocinio excipiantur. de *Gudio* noſtro beaſti, ad illum jam jam ſcribam. Tabellam, quam ſcis, expecto, quam ardentiſſimis votis expetivi, tuam tibi mihique valetudinem ſerves incolumem etiam te atque etiam rogo. τίδ' ἄνευ ȣ ὑγιαίνειν; ſalvere te jubet mea Glycerium & noſter *Reilbacus*. Toloſa VIII. Kal. Jul. CIↃIↃCLXII.

EPISTOLA DLXXIII.

NIC. HEINSIUS

Bernardo Medonio,

Toloſam.

EX quo Oratores noſtri Lutetia deſerta pedem retulerunt ad ſuos, interruptum quodammodo fuit literarum commercium, quod oportunitate iſthac uſus cum amicis veſtratibus ſolito frequentius exercebam, quamdiu legationis tempus protrahebatur, mi Medoni. Huc acceſſit alterum incommodum, *Emerico Bigotio* in Neuſtriam abeunte Pariſiis relictis, a quibus aeſtatem totam hactenus abeſt. Solebam autem literarum faſciculos illi inſcribere, quod *Capelani* noſtri aedes remotae ac reconditae tabellariis parum obvias atque expoſitas ſeſe praebeant. Viri amiciſſimi abſentiam diuturnam valde damnoſam rebus meis eſſe comperi, amiſſo non uno ex meis faſciculo, quos Lutetiam, ut ſoleo, ad aedes ejus recta hinc miſeram, poſt adornatam ab illo, quam deſignavi, profectionem. Ita factum eſt, ut diſtulerim reſponſionem ad jucundiſſimas tuas a. d. VIII. Kalend. Juliarum exaratas, auguratus interim tradendas tibi fore, quas *Chaſſanii* noſtri uſus opera a. d. x. Junii menſis ſatis verboſas, quantum recordor, deproperaram. Iis tamen quid evenerit, nec dum cognoſſe contigit. Earum quae ſatis multa in buccam tum veniebant mihi, nihil memini, niſi quod de Virgilii editione mox a me paranda egiſſe me ſcio, ac ſtudia illa verbis ampliſſimis tibi commendaſſe, de indagandis ac conquirendis hinc inde vetuſtis Maronis codicibus potiſſimum ſollicitus, quorum ope ac ſubſidio fretus maculas poëtae divino, quae illi etiamnum adhaerent non paucae, detergeam. Negotium illud fore tibi commendatiſſimum confido, cujus induſtriam ſingularem in fovendis promovendiſque lucubrationibus meis jam ante ſaepe numero ſum expertus. Quapropter quod anxie deprecaris invidiam praeconiorum, quae meritis tuis longe inferiora in te congeſſi hactenus, injurium te & mihi & tibi ipſi hic praeſtas. Mihi enim, ex quo beneficiis compluribus adſtrictum tenes, id unice reliquum fuit, ut ingrati ac mali nominis contumeliam, quantum poſſem, a me amolirer. Hic dum conatibus meis obluctaris, odioſum plane & iniquum te praebes. Tibi vero ipſi mul-

Google

multum a te deteritur, dum virtutes tuas orbi univerſo ſpectatas ac praedicatas a me uno negligi vis ac tacitas praeteriri. Non potes itaque praeripere mihi libertatem te colendi obſervandique, niſi cum vita. In civitate veſtra quid moliantur homines literati diu eſt quod ignoro & doceri cupio. Ex hoc Septentrione vix eſt, ut harum elegantiarum, quibus vos redundatis, quicquam exſpectes. Edidit tamen *Johannes Loccenius* nuper admodum hiſtoriam Suecicam, qua complexus eſt res cum ab aliis regibus, tum ab ultimo hoc & nuper elato *Carolo Guſtavo* geſtas. *Johannes Schefferus* Phaedri fabulas commentario ſuo illuſtratas brevi prodituras eſſe pollicetur. In Belgio *Gronovius* Obſervationum ſuarum editionem ſecundam publico jam dedit, daturus brevi Tacitum Liviumque, animadverſis ſuis doctiſſimis exornatos: *Graevius* Ceramicum duplicem *Johannis Meurſii* hactenus ineditum divulgavit. Lutetiae quid fiet, longe rectius me noſti. De *Gudio*, caeteriſque amicis Italis, multi jam menſes ſunt, quod nil prorſus audio. Haec nunc, ut valere me & tui meminiſſe non minus quam mei intelligas. *Glycerio* tuo & Cl. *Reilbaco* plurimam ſalutem adſcribo. Vale, Medoni jucundiſſime, mi ocelle, mi lepor. Exarabam Holmiae Suecorum, ubi annum fortaſſis totum adhuc alterumque hibernabo. Quidni enim ſic loquar, cui media etiam aeſtate frigendum eſt? ut ſimillimus ſim illi, quem Seneca in Ludo lepidiſſimo totis annis celebrantem Saturnalia feſtive perſtringit. a. d. xx. Novembr. CIↃIↃLXII.

EPISTOLA DLXXIV.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUod a multo jam tempore de me, deque meis ſtudiis, rebuſque nihil acceperis, mihi ipſis oculis carior ſuaviſſime Heinſi, plures certe cauſae fuerunt, quas verboſius omnes enumerare, etſi is eſt mos excuſantis ſeſe, ſuperſedeo tamen, ne videar, ſi ſcrupuloſam hanc purgationem inſtituero, vereri, ne tam inofficioſo meo ſilentio non peperceris, quod abunde te pro ſingulari in me affectu feciſſe ſcio. Nec etiam eſt, cum de litterarum mearum paucitate quereris non ita nuper in tuis ad Clariſſ. *Capellanum* noſtrum, quod ideo minus a te amari exiſtimem; imo hercle hujuſmodi querelis egregie augeri benevolentiam tuam agnoſco. Uno igitur verbo ſilentii cauſas omnes contraho. aeger diu decubui: Toloſae abſui: denique litibus aliquot uſque adeo vexatus fui, (vae litibus) ut mei vix ac ne vix quidem meminerim: perſancte tamen affirmare poſſum, dum me haec totum habet carnificina, tui memoriam & deſiderium nunquam non animo vehementi retinuiſſe, ſemperque ob oculos verſatam eſſe imaginem illam tui, quam ſibi mens fingit: quando aliam, quae te mihi coloribus referat, longum expetitam, ſaepius promiſſam, fruſtra expectatam indulgere amico hactenus noluiſti. Sed quid ego commemoro. aut quid repulſae iſtius memoriam refrico? decet enim

ita appellare tuam procraſtinationem, cum ſtatuerim, ex quo injecta ſpe tanti muneris immerito deludor, tacitus mecum hujuſmodi moleſtiam concoquere, neque amplius hac in re tibi moleſtum fore. Hac parte ſecurus ſis inpoſterum. Nec adeo ruſticus aut inoficioſus ſum, qui cum tanto tuo incommodo tantam in me voluptatem tranſmoveri velim. Alia certe mihi mens, alius animus; qui nihil habeam prius, quam me tibi rebus in omnibus morigerum praebere. Temperabo mihi utcunque potero, & hanc cogitationem circumcidam; me teneo, ſuaviſſime Heinſi, meque totum ad poſteriores tuas epiſtolas converto. Duae ſunt, quas cura Clariſſ. *Chaſſanni* accepi a fratre unam x. Junii; alteram xx. Novembr. Anni praeteriti. Utrique iſta, quae a me nunc exaratur, reſpondebitur, quamquam, ni me mea memoria fallat, priori puto tempori reſpondiſſe. Agebant ambae de nova Virgilii editione, quam haberes prae manibus notis illuſtrandam, meque hortabantur, ſi quae membranae divini Poëtae in iſtis oris reperiri poſſent, eas ad te mitterem. mirum! hortabantur: quaſi non ſat erat uno verbo monere me, me inquam tui ſtudioſiſſimum. Sed quid hic ſtudium commemoro? cui ne ſchedam unam debes. Equidem licet Toloſanas omnes Bibliothecas ſumma diligentia pervolverim, pluteos luſtrarim, ſecretiores loculos excuſſerim, de Virgilio tamen ne γρῦ quidem. Praeterea viros litteratos bene multos, qui mihi in vicinis urbibus non leviter favent, ſedulo percunctatus ſum, omnemque lapidem non movi. Sed omnia haec incaſſum. Reſtat ut de Bibliotheca Fuxenſi, quam & ipſe olim laceram vidi, pauca dicam, nec enim praebet illa materiam longae orationis. Fuit quidem primis temporibus magni nominis & pretii, quippe quae ingentem bonorum authorum gazam contineret, nunc vero inficetas tantum & pulvere corruptas inſulſorum veterum Juriſconſultorum membranas ſervat, eximia eſca haec blattis, tineis & muribus, boni omnes authores hinc inde diſtracti nunquam habuere animum redeundi, & ſi habuiſſent, per manus praedonum non licuiſſet. Sane qui ſuperſunt, quantacunque ſunt mole & numero, non unius aſſis facienda ſunt, niſi quod pyrotechnicae arti aliquando inſerviant. felices Codices, ſi ſors haec iſta melior eos exceperit: ſolum ab hac calamitate, aut potius laniena incolumes fuere: Papiae Gloſſarium: Macrobius: Valerius Maximus: Quintilianus: Remigius quidam in Martianum Capellam; Plinii Hiſtor. Natur. quo uſus *Dalecampius*, & Bedae Hiſtoria Angl. Deus immortalis quanta jactura haec! tanto ſtudio tot volumina a *Petro* Fuxenſi Cardinale olim conquiſita, praeter iſtud rus periiſſe funditus; de quo merito dixeris, fuit Ilion! A me ergo in ornando Poëta auxilii nihil eſt quod expectes, nemo hic fuit unquam cupidus colligendi tales antiquitatis reliquias; unum ſi exceperis illuſtriſſimum amicum quondam noſtrum *Carolum Montchal*, ſed eas omnes, extincto illo, mortalium miſerrimus, *Fucquetius* ſumma pecuniae vi ſibi compararat, a quo aut illis, qui ejus perditiſſimis rebus invigilant, qui pauci ſunt, nihil hujuſmodi rerum expectandum vides. Tanti viri ruinam eſt quod litterati omnes doleant: nemo enim illo humaniorem experturae erant Muſae, Jamque in fovendis promovendiſque litteris totus erat, ſeque omnibus, qui

qui Maecenatis gloriam nominis adepti ſunt, praeſtantiorem praebuiſſet, niſi atrox & perverſa fortuna ingens hoc bonum Muſis noſtris invidiſſet. Alterum eſt quod animum meum labefactat, elegantiſſimi *Peliſſonii* jactura altera, quem caſum Muſae Gallicae lugere ſatis nequeant. Illarum profecto res agitur, dum *Peliſſonii* res agitur, neque non omnino marceſcere Parnaſſia Laurus poteſt, ſi flos hic decerpatur. felix, ſi ſub tam decoro tegmine imminens fulmen effugerit, licueritque, coronatorum jure, veterem formulam uſurpare, *ἢ γὰρ μὴ τυπτήσεις, εἴφασιν ἰχοντάγε*. Se dignam rem ageret Regum potentiſſimus *Ludovicus*, ſibique Muſas omnes mirum quantum conciliaret, ſi *Peliſſonium* illis ſuum reddet: cujus crimen in nimia ſolum fortuna, non in ſcelere aut culpa poſitum eſt. Quorſum haec? deliravi fateor imprudens, ſed me puto excuſabit apud te miſeratio iſthaec, quae me huc adduxit. Ad membranas iterum recurro. De Apulejo & exemplaribus Senecae, quae laudat *Gronovius*, aitque aſſervari in Bibliotheca Fuxenſi, nihil eſt quod te doceam. aderant forſan illic olim, nunc certe abſunt, ſolaque haec purgamenta, de quibus antea, eorum locum obtinent. Auguror interim feliciorem me *Gudium* noſtrum fore, qui dum totus eſt in pervolvendis codicibus Italis, quibus ſcatent Bibliothecae, fieri non poteſt, quin deſiderium tuum plane expleat. At mirari ſatis nequeo, cur ille ſaepius ad te non ſcribat. Nam quod ad me attinet, mei penitus memoriam abjeciſſe exiſtimo, cum a quo Toloſam reliquit, nihil de eo ad me perlatum ſit. Quanquam ſacramento ſeſe mihi obſtrinxerat, continuo me de litterariis ſuis fortunis certiorem facturum. Ego nihilominus ejus nunquam obliviſcar. Sic ſum perpaucorum hominum, qui ſuſceptas ſemel amicitias nunquam renuntiem. de hoc, ſi ad illum ſcribas, commonefacias hominem pervelim. Quid ſupereſt, clariſſime mi Heinſi? nihil prorſus, niſi rogare te & obteſtari, ut tot tantaſque laudes, quas in immerentem me conjicere non ceſſas, reſeces. me certe meae tenuitatis conſcium pudore nimio ſuffundis. Quod ſi aliquando in meas laudes lubeat excurrere, & temperatae orationis limites tranſilire, per me licet, modo non a merito neſcio quo ſuppoſititio & quaeſito, ſed ab amicitia me ſolum laudes. Liceat inquam ſi velis, amantium more ad voluptatem de me tibi ſomnia fingere; verum hujus rei nolim alios habere teſtes, quam unum te. Nam quod ultro polliceris nomen meum novis a te laudibus decoratum iri, cum aliquando Ovidianarum lucubrationum tuarum editionem alteram adornabis, exoſculor ſplendida benevolentiae monumenta, ſed ſi tam palato, quam nomini meo favere ſtatueris, abſtineas quaeſo a magnifico apparatu, quippe phaleras, iſtas non amo, hoc ſolum unice optem teſtatiſſimum poſteritati relinquas, noſtrûm unam fuiſſe mentem, unum animum, atque una eadem ſtudia. Sit ergo jubeo unica haec inſcriptio, *Bernardo Medonio* egregie amico. Quod ad epiſtolam ſpectat, jucundiſſima erit illa mihi & mirum quantum arridebit, ſi te ſolum & Muſas referat. Ex omnibus autem rebus, quibus conflari poteſt, ſaltem iſtam noli attingere Senatoriam dignitatem, a qua non minus abhorreo, quam a piſtrino. Riderent certe hic homines noſtri & perbelle riderent, ſi me hac ſparta commendari audirent,

quam nunquam ornaverim. Ego, mi Heinſi, domi me ſic cum Muſis contineo, ut nullos fere unquam admiſerim clientes. Quare iterum rogo te & ſerio, deflecte ſtylum tuum ab hoc ſcopulo, ad quem illideretur maxima pars voluptatis illius, quam e dulciſſimo pignore ſum accepturus. Nec id a me efflagitari modeſtiae illo praetextu exiſtimes. Nam cum ſerio & ex animi ſententia tecum antea ſemper egerim, nunquam tamen magis, quam nunc a me velim actum putes. Plura non vacat addere feſtinae ſcriptioni, cujus ſtylum, ut probe agnoſco, deformavit omnem barbaries Pragmaticorum, a quibus credo me jam nunc oppido revocatum, in eoque ſtatu res meas collocaſſe, ut me totum deinceps tibi Muſiſque reſtituam. Haec dum ſcribo, ictu neſcio quis pultat fores adeo crebro, ut nuntium mihi aut inſigniter bonum, aut malum afferri autumem. Hui expectato advenis, jucundiſſime *Carteri*, me namque mali metu pene exanimaras: (Is eſt, quem olim noſti in itinere Gallico doctiſſimum medius fidius) ecquid tandem novi advehis! felix fauſtumque dubio procul: etiam, inquit, *Paſſeratii* lucubrationum Virgilianarum aliquid apporto, quod illuſtrem amicum tuum N. Heinſium non taedebit forſan legere. quidquid ſit iſtud, ſat eſt ſi benevolum animum meum in illum teque oſtendero. Ego viro humaniſſimo quas poſſum ago gratias, acceptoque munere cum anguſtiae temporis introſpicere non ferant, obſignatum mitto. Vale, mea voluptas atque animae dimidia pars meae. XII. Kalend. April. CIↃIↃCLXIII. Uxor mea tibi plurimam ſalutem impertit & fratres Medoniani. Interim ſi quid inter ſcribendum exciderit, quod delicatulas caſtigatiſſimaſque tuas aures offenderit, ignoſce: non enim vacat relegere.

EPISTOLA DLXXV.

NIC. HEINSIUS

Bernardo Medonio.

Toloſam.

Mirabar quid praeter ſolitum ſileres tanto tempore, Medoni jucundiſſime, & indigne, ne quid diſſimulem, ferebam, voluptatem, quam ex tuis alloquiis capere ſoleo longo maximam, mihi intercipi, ignorata taciturnitatis pertinaciſſimae cauſa. Nunc *Chaſſanni* viri humaniſſimi amiciſſimique fidem, toties exploratam, in dubium vocabam, nunc in fratrem ejus omnem ſilentii tui culpam convertebam, cujus abſentia fieri, ne meae tibi traderentur, nunc cum valetudine parum proſpera rem Medonio meo eſſe ſuſpicabar, quo timore jam enecatus propemodum, tuas ecce ſuaviſſimas, & oppido quam gratas, *Capelani* noſtri oportuno mehercules beneficio, accepi, quae te mihi amiciſſimum caput, ſalvum ſoſpitemque tandem reddiderunt poſt tantam dilatae ſcriptionis procraſtinationem. Imaginem meam toties poſtulatam debere me tamdiu pudet. Habebis illam aliquando, qualem deſideras, cum manus artifex offeretur, quae deſiderio tuo reſpondeat. Interim ſperare te propediem jubeo Muſas Heinſianas iterato edendas, quibus te oblectes. In his ſpectari & pla-

cere

cere tibi equidem malo, quam in corporis fluxi ac caduci umbra & nebula. *Nam carmina major imago Sunt meae, quae mando qualiacunque legas.* Maronis membranae complures jam huc adfluxere, per quas divinum poëtam longe caſtigatiorem proditurum ſpondeo, quam hactenus circumfertur. Duos praeſertim codices, cum pervetuſtos, tum ſinceros admodum integerrimoſque *Emericus Bigotius* ſuppeditavit, quos ex bibliotheca *Jacobi Mentelii* deprompſerat. Omnia dum ſedulo atque accurate nimis, qua minima, qua maxima in membranis etiam recentibus perpendo atque examino, operoſiores in diem curas ſubnaſci video, quam inchoato primum labore eas fore eram mihi pollicitus. Sed vel ſic quoque annus hic, ut ſpero lucubratione omni defungetur feliciter. Bibliothecas veſtrates, Fuxenſem praeſertim, tam inanes eſſe factas in tanta literarum luce, atque in civitate tot praeſtantium ingeniorum matre, indignor profecto, ſed quando ita res eſt, aequo animo hanc literarum jacturam neceſſe eſt feramus, interim eſt quod mihi gratuler de *Carterii* obvia comitate, qui Paſſeratianas ſchedas tam benigniter communicarit. Nam quamquam vereor, ne dictata iſthaec minoris ſint rei, atque adeo excerpta ea eſſe appareat a ſtudioſis adoleſcentibus ex ore interpretantis *Paſſeratii;* nam ipſum libellum properante oculo vix in tranſcurſu delibare mihi hactenus vacavit alibi occupato: conſtat tamen *Carterio* humaniſſimo ſuum apud me beneficium, quod ut ex te intelligat, cum oportunum videbitur, obſecro. *Peliſſonii* fortunas merito luges, quem virum ingenii elegantis fuiſſe audio. Sed audio tantum, nam mihi quidem nullus cum illo neceſſitudinis in hanc diem uſus interceſſit. Spero augurorque emerſurum eſſe aliquando ex paedore diuturno Tulliani hujus moleſti. Videbam nuper inſcriptam ejus nomini poëmatis Lucretiani novam editionem, quam *Tanaquillus Faber* in publicum dedit Salmurii, & mirabar homini literato patronum in vinculis & latòmiis fuiſſe quaerendum, magna cum rei Gallicae invidia, hoc praeſertim Rege, qui tantum artium bonarum amorem prae ſe fert, ut me quoque ſubobſcuri nominis mortalem a munificentia ſua non removerit. Hac liberalitate cum alios viros praeſtantes, tum te etiam in iis, mi Medoni, excitandos fore ſpes eſt ad inſtauranda elegantioris literaturae adyta, ne cum clamoſo foro vobis in perpetuum res ſit, qui ad majora nati eſtis. *Gudius*, ſi promiſſis ſtaret, jam in Bataviam adveniſſe debuit. Nam Decembri menſe Florentia miſſis ad me litteris ſpem faciebat, ſe trienni itinere ante aeſtatem hanc eſſe defuncturum. Quamquam ex illo tempore de rebus ejus ne γρὺ quidem cognoviſſe mihi eſt datum. Vale, cum tuis omnibus, & ſalve, vir amiciſſime. Exarabam Holmiae Anno CIↃIↃCLXXIII. a. d. XXVIII. Sextilis Gregoriani.

Digitized by Google

EPISTOLA DLXXVI.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam. 1.

TUliſti puto humaniter & ut mei amantiſſimum decebat, intermiſſionem litterarum mearum, vir Clariſſime: tibique jam abunde ſatisfactum eſt, habere confitentem reum, quem oppido culpae poeniteat. Silentii cauſſas nolo repetere, aut novas addere, quibus te mihi conciliem, cum per elegantiſſimam epiſtolam, quam nudius tertius a te accepi, eximia, ut ita dicam, benevolentia conditam, atque ipſum mel ſpirantem, dubitare non liceat, quin non omnis iſthaec moleſtia penitus diluta fuerit. Ergo, quod felix fauſtumque ſit, jucundiſſime mortalium, antiquum commercium, cum ſumma voluptate conjunctum renovemus; atque ita renovem ut continuo aeternum ſit. Nobis illud nullae amplius lites, quantumvis ſaevae atque inhumanae, intercludant, ferveant & frequentiſſimae ſint noſtrae epiſtolae, taliſque ſit rerum omnium conjunctio, talis vitae ratio, atque officiorum omnium ſocietas, ut uni morti liceat eam impie dirimere. Moriar ſi te non amem plus ipſiſſimis oculis, & ni malim quantavis cauſſa cadere, quam charo capiti Heinſio me vel levem aliquam moroſitate mea moleſtiam creare. Quamquam fateor novo quodam nomine vehementius amarem nunc te, ſi te poſſem amare vehementius, quod mei cauſſa tam animi anxius fueris. Hoc enim pacto certiſſimo mihi argumento conſtat, me a te efflictim diligi. Sed nae inficetus plane amicus ſim & durus voluptatis artifex, cui tua taedia in deliciis fuerint. Amem te melioribus conditionibus, mi Heinſi, atque utrique noſtrum pares amor adferat jucunditates. *Chaſſannorum* noli in curandis ultro citroque noſtris epiſtolis culpare diligentiam; quas enim illorum fidei credidimus, redditae omnes tibi mihique fuere. Enimvero utriuſque ſumma eſt humanitas, ſingularis in demerendis amicis ſolertia, & in fovendis ſedulitas. de tuo tu periculum in dies facis, ego de meo candide & ex animi ſententia pronuntiabo officiorum omnium illo pleniorem neminem. Sic decet eſſe virum bonis diſciplinis apprime informatum, Patronum elegantem, & juris & aequitatis eximium interpretem. Imaginis tuae toties expetitae noli prae deſiderio me diutius languere. Iterum dico, minori hercle conatu ſaevam quantumvis virginem, ab eo tempore quo te meae urgent preces, ac veluti obſidione cingunt, facilius expugnaſſem quam te. Neque ideo quod cariſſimam tabellam habuero, Heinſianas Muſas minus deſiderabo. Imo vero duplici munere & gaudio beabor. Maronis membranas plures ad te delatas, eſt quod multum gratuler. Sed indigne fero noſtrates Bibliothecas nihil habere hujuſmodi gazae: unam ſi excipiam Ampliſſ. *Pugetii*, viri, dum vixit, mei amiciſſimi, ex cujus codice variantes Lectiones, quas brevi mittam, majori qua poſſum diligentia excutio. Doctiſſimo *Carterio* meo gra-

gratias egi tuo nomine ſingulares, qui pro comitate tua ingenteis refert. Si tam tuis ille rebus adferre poſſet adjumenti, quam vellet, quamque te obſervat, haberes profecto, quo te tam illi, quam ulli mortalium agnoſceres debitorem. *Tanaquilli Fabri* Lucretii novam editionem *Peliſſonio* inſcriptam videre nondum contigit, ex quo enim ille de Divino *Daniele Heinſio*, non magis Parente tuo; quam bonarum Artium, male coepit mereri, indignus mihi viſus eſt, qui alicujus eſſet pretii apud hominem, penes quem aliquis eſſet ſenſus humanitatis. Excors & demens ſit ille neceſſe eſt, qui viri incomparabilis memoriam, tot claris monumentis decoratam, tam longe lateque diffuſam non reverenter attigerit. Te vero, mi Heinſi, quis erit unquam adeo impudens & ſceleſtus, qui tuam famam audeat laedere, praeſertim nunc te poſtquam Regum maximus *Ludovicus* non muneribus ſolum auxit, ſed & ſua dignatus eſt benevolentia, qua te malim affici, quam inaurari. Ego autem ut primum de iſthac beneficentia per illuſtrem *Capellanum* certior factus ſum, dici ſane non poteſt, quam ſolide tua gaviſus ſim gaudia. Nam quod me jubes ſperare; perbelle ludis me aut temet ipſum, quaſi puſilla & minutata virtus quaedam mea ingenteis adeo ſpes animo poſſit addere. Sat erit mihi fortunarum, Amice, ſi tibi mortalium politiſſimo nugae aliquando meae non diſplicuerint. Ego Regem interea non tam a bellica virtute, civili prudentia, aut regnandi peritia, quae tamen dotes in illo maximae, quam a rara in dignoſcendis hominibus ſapientia commendabo. Audiet ille apud omnes animorum ſpectator elegantiſſimus, tanto conſummatae ſapientiae edito praejudicio. *Gudius* ſi promiſſis ſtetiſſet, ſcripſiſſet ad me ſaepius ex itinere, meque de rebus litterariis, quod erat ultro pollicitus, commonuiſſet. Sed ab ejus memoria penitus excidi. Plures epiſtolas Romam & Florentiam ad ipſum miſeram: ſed puto aberat, unde omnes interciderunt. Una tamen, quae prima omnium fuit, ſalva non ita nuper ad me rediit, quae quia continet emendationem quandam Hippolyti ſui, prima vice, qua tibi res erit cum illo, tuis velim adjungatur. Uxor mea cum Liberis ſalutem tibi plurimam impertiunt, quorum natu major videre te aliquando mirum in modum geſſit. Quid agant viri egregii *Gronovius* tuus, quid *Voſſius*, quid *Freinshemius*, quid *Golius* atque alii ſeniores, fac quaeſo praeciſe intelligam. Hîc adhuc te admonitum velim de imagine; quam niſi a te brevi accepero, illam ab elegantiſſima ſorore tua, quam habet ſine dubio domi ſuae, expoſcam, & te puto blandiorem, quae peculiaris faeminarum dos eſt, exorabo.

Vale, vir mihi inſtar omnium jucundiſſime, Heinſi, & ama tuum me. II. Eidibus Octobr. Anni Pom. CIↃIↃCLXIII.

EPI-

EPISTOLA DLXXVII.

NIC. HEINSIUS

Bernardo Medonio.

Toloſam.

AD conſpectum literarum tuarum, tam amabilium, tam mellitarum, equidem exſilui prae gaudio, mi Medoni, ut minimum jam abſit, quin conſulto te tacuiſſe credam per tot menſes, quo amorem tui in me excitares, intermiſſo ſolitae ſcriptionis officio. Nam ut elegantes & ſuperbae in ſcena formae ipſo contemtu ac faſtidio amatores urunt acerrime, ita tu, credo, pro ſtimulis lentum & pertinax iſtud ſilentium adhibuiſti, quo vehementius incaleſcerem, & tamquam ex fomite praeduri ſilicis illam mihi elicerem. *Chaſſanorum* fratrum diligentiam ac fidem in curandis ultro citroque literis noſtris gratulor mihi quam maxime. Hunc certe, qui nobis publica Regis auctoritate hic adeſt, ob eximiam indolis elegantiam & mores ſuaviſſimos habeo conjunctiſſimum. Tu de veſtro illo cum paria praedices, non jam miror fratres eſſe hos ſibi perquam ſimiles. Imaginem toties flagitatam, ſi abs Sorore mea tibi promittis, numquam obtinebis. Fuit enim optima matrona nobis in ipſo aetatis flore extincta ante menſes hoſce ſeptem & denos, & jam parentatum illi per me eſt, miſſis non ita nuper ad *Capelanum* noſtris [1] Elegiacis verſibus, quos *Gronovio* inſcripſeram. Artificum, in hoc terrarum tractu, qui imagines ad vivum graphice exprimant, magna eſt infrequentia, quamprimum dabitur pedem ex Septentrione nobis movere, poſtulatis tuis obtemperabitur, quod aeſtate proxima confieri poſſe ominor. Sin annus etiam alter hic mihi erit exigendus, quod nolim, morem nihilominus deſideriis tuis geram, ne quicquam videar denegaſſe homini in omnibus mihi hactenus immane quantum gratificato. In codice Maronis Pugetiano excutiendo ne te fatiges obſecro: cum & ipſe membranas divi poëtae jam complures evolverim, & vix quicquam ſubſidii inde ſit exſpectandum, niſi a manu pervetuſta commendentur codices. Obſervationes meas ante aeſtatem proximam praelo typographico ſubjiciendas fore mihi promitto. Si quid auxilii exinde ab amicorum opera acceſſerit, id curis deſtinabitur ſecundis. Nunc enim otium non eſt accurate omnia percenſendi. Venient fortaſſis oportuniora tempora, quorum beneficio Muſis ſolide litem, quas nunc vix in tranſcurſu venerari aliud agendo conceditur.

Me, ſi fata meis paterentur ducere vitam
Auſpiciis, & ſponte mea componere curas,

vitam ſectarer ſolitariam, & a ſolo literarum amore laudem captarem ac applauſum, quod nunc non poſſum,

Nec

[1] leguntur lib. IV. Eleg. 7.

Nec patiens corpus, nec mens ſatis apta labori,
Sollicitaeque fugax ambitionis erat.
Et petere Aoniae ſuadebant tuta ſorores:
Otia, judicio ſemper amata meo.

Sed vide, ne Horatianum illud mihi reponas *Optat ephippia bos*, noviſti reliqua. De *Ludovico* Decimo quarto Galliarum Rege incomparabili, ſic res eſt, ut dicis. Vergebat in profundam ac caecam noctem literarum ſplendor omnis, niſi ille fataliter obtigiſſet artibus, ſtator ac vindex ſcientiarum unicus. Quo facto feliciter, ſi quis alius, id eſt conſecutus, ut, cum praeter hoc complura geſſerit immortalitate digniſſima, immortalitatem, quam demeruit ac fovendo ſuam fecit, rebus praeclare abs ſe geſtis polliceri jure optimo poſſit. Sed iſta non ſunt hujus loci. *Gudium* rediiſſe ad Belgas Amſtelodamo ad me ſcribitur. *Gronovius* in Livio ac Plauto recenſendis occupatur. *Schefferus*, qui Ubſaliae literas humaniores profitetur, Mauricii & Arriani Tactica hactenus inedita, tum commentarios de Italica ſecta Pythagoreae Philoſophiae ſuos praelo ſubjecit. *Voſſius* totus ex Philologo Philoſophus eſt factus: *Golium* aut otiari aut nihil agere exiſtimo. *Freinshemius* e vivis jampridem exceſſit. Tu vale, Medoni ſuaviſſime, & ut ego quoque valeam, me ama. Holmiae Suecor. CIↃIↃCLXIII. a. d. XXI. Novembr.

EPISTOLA DLXXVIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

AMabiles & mellitas eſſe meas epiſtolas perperam in tuis ad me nuper exaratis pronuntiaſti, vir amantiſſime; & niſi me a te medullitus amari perſpectiſſimum haberem mille nominibus, facile eo adducerer, ut crederem, ſub iſto tuo melle latere amarulentos aculeos. Ego merito quidem tuas non mellitas ſolum dixero, ſed & ipſam *μελιχρὴν σμηνοδόχου χάεϊτα*: adeo enim erant elegantes, adeo venuſtae & ſuaves, ut omne meum mel prae illarum dulcedine plane aceſcat: quamquam minus dulces propterea videbantur, quod Sororis ſpectatiſſimae funeris acerbitas huic melli fellis multum permiſcuiſſet. Dii boni quam miſera eſt rerum humanarum conditio! ut nulla unquam ſit omnibus numeris abſoluta voluptas; nullum gaudium quod non aliqua ſubito excipiat calamitas. Equidem in illam ſpem omnem tabellae contuleram, mihique iſtud gratiae ab ejus humanitate pollicebar; At proh dolor ejus occaſu ſpes omnes meas ſentio miſere evaneſcere. Quid enim ſpei in te mihi reliquum eſſe poteſt? qui quaeſito toties praetextu, cauſatus modo tuam modeſtiam, modo Pictorum raritatem hanc deluſeris. Aliquot anni ſunt, ſi bene numerem, Vir egregie, bene quos numeramus amantes, ex quo te precibus continuis fruſtra urgeo, meque hujus rei deſiderio, ſine ullo amicitiae noſtrae reſpectu

Digitized by Google

ſinis macerare, Et mirum in modum obdureſcis! Dirigêre nunc ſi velis in ſilicem, per me licet. Nec enim ſpem infinitam perſequi vel illius eſt, quem amor ingens urat, ſed potius amentis, quem furor agat. ad alia igitur me revoco. Virgilii manu exarati varias lectiones accepiſſes a me jamdiu, niſi saeva quaedam & pertinax negotiorum peſtis, quae in me ſenſum omnem humanitatis quaſi extinxerat, ab hac ſparta invitum avocaſſet. ô quoties tunc Strepſiadis mutuatus verba.

— — — — — — — — — ἰὼ ἰώ!
Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον
Ἀπέραντον; οὐδέ ποθ' ἡμέρα γενήσεται;

& rurſus;

Ἀπόλοιο δῆτ' ὦ πόλεμε πολλῶν οὕνεκα

Liceat namque mihi lites & fori rabiem bellum dicere, eo magis atrox & immane, quod non manibus & lacertis, ſed mala mente & malis artibus bellatur, a quibus, verbo abſit invidia, penitus immunis ſum. Tuas in Virgilium obſervationes mira legendi teneor cupiditate; incredibile quippe eſt, quam eximius mihi videris notarum artifex; dum illa ſolum in medium profers, quae ſine ſenſus jactura abeſſe non poſſunt. Apage libellarios iſtos, quos vocant Commentatores, qui farragini tantum indulgent, qua enormiter tumeant, & quorum gloria in eo tota poni videtur, ut non moveantur e loco abſque machina. Rerum indigeſtarum mole brachia fatigent illi; praeſtat ingenii ſucco, ut ſoles, nectaris inſtar lectorum animos perfundere. *Gudium* noſtrum optatos Patriae fines repetiiſſe laetor eo vehementius, quod in tam tenui valetudine verebar, ne quid apud exteros humanitus ei contingeret. taederet profecto me multam iniiſſe cum illo amicitiam, qua frui diutius non liceret. Philologiam cum Philoſophia commutaſſe *Voſſium* mirari ſatis non poſſum, cum hujuſmodi mutationes nunquam, aut raro fiant. Otiatur *Golius* non ſine magno literariae Reipublicae detrimento, praecipue Lingarum Orientalium, quem illac hac aetate unicum fidum habent interpretem. Quae de Petronio ad praeſtantiſſimum virum *Capellanum* noſtrum non ſemel ſcripſiſti, ejus mihi beneficio innotuere: adhuc tamen abs te ipſo pervelim de re tota plurimis verbis certior fieri. Emerſiſſe integrum primum inaudivi, dehinc pro parte, denuo integrum ab amico Romae degenti accepi. Quam ob rem ſi quid indubitatae fidei ad te pervenerit, quamprimum quaeſo fortunae iſtius fac me participem. Quid agitur in Repub. Literarum, in qua primas tenes & ego miſer exulo; ſi per Aulicas occupationes liceat, aliquid imperti. A me vero rerum novarum nihil eſt, quod expectes. Solitudo ante oſtium. Uxor, quae te ſolito affectu ſalvere jubet, ſexta prole maſcula jam jam aucta eſt. Vale, & me ama ut ego te. Toloſae 16. Kalend. April. CIƆIƆCLXIV.

EPI-

EPISTOLA DLXXIX.

NIC. HEINSIUS

Bernardo. Medonio

Toloſam.

VIdeo urgeri a te propoſitum de imagine mea vivis expreſſa coloribus, quam tui juris eſſe cupias, Medoni jucundiſſime. Indignaris etiam ſpes & poſtulata tua differri, aut, ut tu loqui amas, deludi tanto tempore, tibique ad eaſdem preces toties nequicquam recurrendum eſſe quereberis flagitator ſic ſatis fervidus. Rem, fateor, exigis nec factu arduam, nec repelli meritam: cum ipſe moleſtias majores longe animo jam ceperis, tibique ultro adſperſeris metum in ſpem gratiae. Equidem amo te & obſervo, mi Medoni, ut me ipſum haud magis aut impenſius poſſim. Quod tunc demum falſo a me jactari cenſeas atque arbitreris licet, cum mihi me dediſſe liquido cognoſces, quod a te fruſtra hactenus poſtulatur. Imaginem meam nec oſtentare poſſum ipſe, nec amicorum quiſquam. Quod invidia omni repulſam, ni fallor, abunde exoneraret, ſi deſideriis tuis aurem obſtruxiſſem, nec precibus locum darem. Noli negatum putare, quod nondum impetratum eſt. Credebam rem eſſe nihili, quam poſcebas. Vide ſodes, ne tu me arrogantem aut ſuperbum reddas, neve ego plurimi apud me ipſum fiam, poſtquam iconem, hoc eſt umbram mei inanem, votis tam ardentibus ſcitaris. At ego ſtultus munificentiae meae nil addi opinabar poſſe, ex quo me totum dedicaram, ac devoveram tibi. Nihil ſatiare te poterit, ſi hoc non poteſt. Ἔκτυπον tenere mei deſideras, cum diu ſit quod ἀρχέτυπον poſſideas in loculis tuis. Aliquid ſaltem mearum facultatum relinquas mihi par eſt: ne poſt aſellum etiam diariis carendum ſit amico tuo, neve prorſus ſordere tibi incipiam, ubi me totum diſpoliaris. Dum ſupereſt, quod auferre poſſis, optime, ut ſpero, mihi tecum conveniet. I nunc ſtomachare, quod deluderis: dum mihi ſit, quo hanc tuam iracundiam placem mitigemque, cum ex re erit. Sed ut miſſis nugarum ambagibus ſerio tecum agam, quod velle te reor, certo perſuaſum habe, nemini copiam imaginis meae fore, niſi te votorum compote jam facto. Si poſt annum hunc volventem exactum mora diuturnior hîc locorum mihi erit trahenda, quod nolim, parebo obſequarque mandato tuo, uti hominem longe tui amantiſſimum decet, nec committam, ut de repulſa deque ingenio meo inexorabili quicquam conqueraris. Nunc tuis deſideriis obtemperari a me finge. Annus ad minimum abierit, priuſquam tabula ad te perferatur. Quid quod ne ſic quidem graphice atque examuſſim ad vivum exprimendam fore polliceri poſſum, cum pictores in Septentrione vix invenias, qui ſupra plebejam laudem extolli mereantur. In Maronis exemplaribus diſcutiendis deſudari a te nolim, niſi vetuſta admodum tibi ſe ſiſtant, ne & operam tuam ludas, & mihi pro theſauro, carbones offerantur. Ingens quippe copia codi-

codicum Virgilianorum in priſcis bibliothecis paſſim occurrit. nec pauci jam a me inſpecti ſunt: ſi continget aliquando ea terrarum perluſtrare ſpatia, in quibus uber hujus meſſis proventus eſt, curis ſecundis lucubrationes noſtras percenſebo. Tanti nempe & a me fit, & ab omnibus faciendus eſt ſcriptor divinus, ut ſatis operae in illo exornando navari haud poſſit. Nunc abunde laudis conſecutum rebor, ſi nonnihil a me addetur novarum obſervationum, poſt horum curas & diligentiam, qui ante me hanc ſuſcepere provinciam. De *Gudio* quod nunciem nihil eſt in promtu nunc mihi, cum & ipſe rerum ſuarum jamdudum ignarum eſſe me patiatur; nec quo fortunae ejus aut Muſae ſint loco per alios ſatis accurate ſim factus certior. Lugduni Batavorum ſedem ab illo eſſe fixam, ubi *Gronovio* aſſiduus adhaereat, & in Phaedri editione nova concinnanda occupetur, rumores ſpargunt. Petronii fragmentum tanto tempore deſideratum prodiit tandem, ſi tamen Petronii foetus eſt. Vidi libellum, ſed in tranſcurſu tantum, & aliud agens. Eum amici Ubſalienſes abſtulere, dum in publicis negotiis occupabar totus, mox ad me reverſurum polliciti. Cum fidem datam praeſtabunt, omnia majore cura pervolvam. Nihil illic, quod ad Trimalcionis coenam non ſpectet, quam operis Petroniani partem admodum exiguam fuiſſe ſum certus. Hic terrarum litteras jacere ac negligi ſi dixero, nil dixero aut novi aut mirum quod videri tibi debeat. Prodibunt tamen ex Ubſalienſi Academia propediem ſtudio *Johannis Schefferi* hactenus inedita Mauricii & Arriani Tactica, cum ejuſdem commentario de Italica Pythagoreorum Philoſophia, praeter haec *Martinus Brunnerus* Moerin Atticiſtam itidem luce hactenus fraudatum dabit, una cum Attico vocabulario Thomae Magiſtri, quod typis Romanis ac Pariſinis ſaeculo proxime decurſo eſt publicatum. Tu, qui in Galliis, hoc eſt in ipſo Parnaſſo, aetatem agis, quin luculentiora hujus argumenti nunciare poſſis non eſt dubitandum. Hoc igitur age, &, ſi me ſolide demereri cupis, frequenter ſcribe. Uxori lectiſſimae liberiſque plurimam ſalutem impertire meis verbis quaeſo. Salveant & caeteri amici. Tu vale, mi Medoni. Exarabam Holmiae Suec. CIƆIƆCLXIV. a. d. XXI. Junii Gregor.

EPISTOLA DLXXX.

NIC. HEINSIUS

Bernardo. Medonio.

Toloſam.

EA tuorum erga me meritorum eſt in me moles, is numerus, Medoni jucundiſſime, ut nuſquam oculos in Muſeo meo convertam, quin aliquod luculentae benignitatis pignus confeſtim illic occurrat abs te homine officioſiſſimo, & ad me demerendum unice nato. Vel nuper in excutiendis Virgilii membranis, quos labores meae in ſpem gratiae exantlaſti! quam devoraſti moleſtiam? Quo magis partium mearum erat, debitam gratiarum actionem pro mag-

magno beneficio nequaquam diſtuliſſe: quod alterum nunc factum non ſine praeſentiſſimo rubore meo videmus. Sed poſt exortas nuper inter populares meos & gentem Britannicam contentiones maximas &, quantum apparet, in apertum bellum jam nunc erupturas, adeo illic ex mandato publico occupatus fui, dum cavetur, ne Sueci in partes adverſarias pertrahantur, ut privata omnia coactus ſim ponere; etſi nunquam deeſt hîc terrarum quod agam. Innatae igitur tibi comitatis eſt non ſuccenſere confitenti reo, praeſertim cum nil deliquerim, quod mea cum culpa ſit conjunctum. Claudianus meus editionis iteratae cum prodiiſſet nuper in publicum, inter exemplaria hujus voluminis complura ad amicos in Gallias miſſa unum tibi a me deſtinatum eſt; cujus curandi laborem ac moleſtiam *Emericus Bigotius* in ſe recepit vir, ut noſti, noſtrum utriuſque ſtudioſiſſimus. Quamquam in iſto foetu juvenili nil occurrit, quod eruditioni tuae profit, aut oculos tam ſagaces ſubire mereatur. Dandum nihilominus amicitiae noſtrae ſum ratus, ne quid quiſquiliarum mearum te lateret, quem in oculis aſſiduum fero. In Marone quae obſervavi, jam ad finem perducta ſunt propemodum, & praelo typographico tantum non parata: niſi quod eas cogitationes importune admodum abrupit Mars Britannicus. Unde & factum eſt, ne attentiori cura hactenus potuerim percenſere, quae in hanc operam benigniter nimis a te collocata ſunt. Quod unum poſſum inter has negotiorum conſtitutus anguſtias, curae mihi erit, ut hic annus, quem modo auſpicati ſumus, poëmatis meis rem litterariam donet: niſi pergit editionem libelli procraſtinare typographus. Tactica Arriani & Mauricii hactenus inedita *Schefferus* noſter nuper admodum in lucem emiſit, poſt publico permiſſum de dogmate Pythagorico commentarium. Praeter hoc unum, quod nunciare rerum novarum poſſim nihil nunc occurrit, *Gudium* ad foederatos Belgas jamdudum rediiſſe audio, quod ex illo ipſo cognoviſſe mallem. De Ovidianis membranis noli ſollicitus eſſe, niſi pervetuſtae ſint, & ſupra plebejos codices aliquid promittant, ut alias non ſemel monui. Vale, mi optime Medoni. Exarabantur Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXV. Eidibus Februar.

EPISTOLA DLXXXI.

NIC. HEINSIUS

Bernardo. Medonio.

Toloſam.

PRO excerptis codicis Maronis diu eſt, quod gratias agebam, Medoni jucundiſſime, nec tamen eximiis tuis in me meritis ulla ex parte aequandas aut pares. Miſi & per *Bigotium* Claudiani recens editi exemplar, quod jam ante annum ad te perferri debuit. Nunc novam poëmatum meorum editionem ab optimo *Capelano* accipies. Unde colligas rerum tuarum ſtudium mihi, etſi inter moleſtiſſimas occupationes agitato, conſtanter inhaerere. Imaginem

Digitized by Google

toties tibi promiſſam deberi jam pridem & poſt longiſſimas procraſtinationes praeſtandam eſſe tandem aliquando probe memini. Sed ſperavi ego jam ante biennium fore, ut liceret mihi aut pedem non rediturum hinc movere, aut ſaltem in patriam excurrere, ubi & majorem artificum eſſe, quam hîc terrarum, copiam minime puto ignoras, & occaſionem magis oportunam ad te mittendi, ſi quid vellem. Sed avertit me ac avocavit penitus a propoſita via bellum atrociſſimum, quod nos cum Britannis denuo colliſit. Unde factum eſt, ut non niſi praeſentiſſimo cum rei publicae detrimento me hinc fuerim prorepturus, Suecis praeſertim res novas molientibus, & in partes Britannicas utcumque propenſis. Eſt autem mihi haec ſolitudo & aliis multis nominibus permoleſta, & hoc inprimis nomine, quod deſideriis tuis juxta ac fidei a me datae deeſſe tanto cogor tempore. Nam ſi affectum tibi devotum mora temporis refrixiſſe arbitraris immerentem neglecti officii inſimulas. De rebus tuis nonnihil aveo doceri. Tu hic mihi gratificare, quaeſo, & amantem ama. Vale, ſuaviſſime Medoni. Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXVI. a. d. v. Nonas Septembres Gregorianas.

EPISTOLA DLXXXII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ETSI innumerae ſunt cauſae, vir clariſſime, quibus tam diuturnum meum ſilentium merito purgare poſſim, ex his tamen vel aliquam nolo hîc in medium afferre. Nam cum amori in me tuo plus ſemper confiſus ſim, quam aut ullis officiis, aut rationibus meis, malo culpae omnem veniam (ſi culpa eſt quae animi vitio caret) ſingulari benevolentiae tuae debere, quam ulli quantumvis legitimae aut idoneae excuſationi. Facerem id equidem cum ſummo ſtudio & arte, ſi crederem me minus a te amari quam in dies experior, ſique ego te minus obſervarem, & te non medullitus diligerem. Cauſarer tum morbi pertinaciam tum lites multas, quibus ad hunc uſque diem adeo fui obrutus, ut ab humanarum literarum non ſolum; ſed etiam ab ipſius omnis humanitatis commercio atque amicorum conſuetudine abſtinere penitus me mihi neceſſe fuerit. Verum quî fieri potuiſſet, ut in ea corporis animique carnificina Muſas voluptatum omnium artifices tractarem, Muſas inquam noſtras tam jucundas, tam teneras, tam amabiles. Non ego certe ille ſum, mi Heinſi, in quo a natura ſibi adeo invicem contrariae lites & literae conveniant. Unde fit ut continuis votis ac precibus caelos compellem & Numina, me a forenſibus negotiis revocent, meque ſinant ad otium literarium perfugere, cui me totum ab ineunte aetate reſervaſſe temere, ut quidem experior nunc, auguratus eram antea. O fori Rabularum ſtirpem inviſam, & fatis contraria noſtris eorum facta moreſque! quibus adhaeſi diu nimium infelix, a quibus vitae omnis honeſtas, gratiae, lepores venereſque aeternum exulant. Te vero mortalium feliciſſimum, qui, cum

cum magno ingenio & doctrina polleas, etiam otio ſtudioque abundes; ſummaque animi tranquillitate te cum Muſis oblectare potes, ut lubet. Quod ſi ab earum latere aut conſuetudine interdum divelleris, ſine tamen diſpendio fit aut voluptatis aut gloriae tuae: tunc namque (quando Reipublicae cauſa id accidit) tibi tuaeque tranquillitati aut Muſis quidquid deeſt cum optimo damno & divite, ut ita dicam, jactura, cumulate compenſatur. Ac proinde ſi ſaepe minus nomen Heinſianum noſtri veteres authores in fronte praeferant, neque tuorum operum tam frequentia cudantur volumina, quam tu forſan & omnes literarum cultores velint, eſt profecto crede mihi, quod te mirum quantum ſoletur, in Actis foederatorum Ordinum ac Regum ſaepe ſaepius referri, ac decoris titulis commendari. Magnum quidem eſt literarum decus, magna ornamenta, ſed nihil comparari poteſt cum illa gloria, quam pariunt curae, officia, vigiliaeque, quae pro ſalute Reipublicae inſumuntur. Quo nomine apud eos, qui nobis Deorum inſtar ſunt, jam adeo optime meritus es, ut earum amicitias tibi deviceris, quibus Muſae ipſae noſtrae, quas Regias fingimus, ancillantur. Perge ergo, vir egregie, quo coepiſti pede, & iiſdem veſtigiis inſiſte ad honorum gradus. Metire quidem ſplendida literarum ſpatia, verſus fundere Auguſtaea aetate dignos non ceſſa, optimorum Authorum lucubrationibus augere lucem tua claritate nominis, reconditae antiquitatis monimenta ſedulo eruere, inedita poſteritati tranſmittere, quae omnia admirabili ingenio & induſtria rara in dies praeſtas: verum contende magis ac magis totis nervis ac viribus Rempublicam tueri conſiliis, ope, & diligentia, populis pacem & felicitatem parere, partam augere, atque omnibus munire praeſidiis. Solida iſthaec eſt gloria medius fidius, quae e ſalute civium ac familiarum emergit atque una viget. Relinque nobis quaeſo cum blattis & tineis pugnare, & in caeno corruptorum codicum volutari, te certe majora expectant & Heinſiano nomine mage digna. Hiſtoria noſtrorum temporum jam jam geſtit referre tua in Rempublicam ſtudia, & Heinſiana laude fulgere. Huic te praebe materiam laudum uberem & immenſam. Huic inquam imaginem tuam inſere, quam miretur poſteritas egregia virtutis tuae nativa pulchritudine inſignem. quod poſtquam contigerit, ut quidem aequum eſt & praeclara tua facinora poſtulant, res erit certe mihi uſque adeo grata & jocunda, ut verba deſint ori, quibus voluptatem quantam inde percepturus ſim explicem. Nolim tamen propterea, quod te ſuis verborum coloribus deſcriptura ſit Hiſtoria, virtutis cuſtos, carere ea delineatione, quae Pictorum arte fit, qua me beare toties a multis jam annis pollicitus es: volunt quippe oculi mei, dum te ſuo mens modo intuebitur, habere ſe coram, quo te ſuo etiam more intueantur. Sic ego multis imaginibus me mirum in modum oblectabo, mihique videbor integrum te quaſi pacto tenere, te amplecti, tecum eſſe, aut ſaltem minus a te abeſſe in tanto locorum intervallo, quo aegre ſejungimur. Caeterum aberiſne diutius a Patriae finibus, & te Amſtelodamum nunquam amplius repetet? Utinam eſſes in vicinia cariſſimum caput, ſpei forſan aliquid eluceret mihi te poſſe aliquando inviſere, & rerum mearum ſors, quae me cito forſan Lutetiam adducet,

cet, faceret ut tui ergo me Amſtelodamum deferrem. Non enim aliter videre te unquam ſperare licet, alioquin actum eſſet de uxore ſuaviſſima, quae ſciens prudens nunquam pateretur (ſic me plus oculis diligit) in exteras regiones progredi, ſine ſummo vitae ſuae taedio. Vides, mi Heinſi, quam durum iſtiuſmodi jugum eſt, etſi parit tantum voluptatis & ſolatii, eo mihi profecto durum, praecipue quod a nobis abes tu, qui ſi adeſſes coram, nihil eſſet amplius quod cuperem. Conabor tamen huic malo mederi utcunque potero jucundiſſima lectione novae editionis tuorum poëmatum & commentariorum in Claudianum, quae habeo jam jam prae manibus tuo beneficio & cura nobiliſſimi *Bigotii*, qui inde occaſionem arripuit liberaliter plane teſtificandi mihi non vulgare ſuum in me ſtudium. Sciebam illum virum eſſe magni nominis & eruditionis, ejuſque famam omnium teſtimonio claram totum orbem peragraſſe. & ego illum amabam & obſervabam plurimum, nullus tamen aditus ad ejus familiaritatem mihi hucuſque patuerat. Optato igitur contigit me a tanto viro compellari, quem officiis bene multis provocare paraveram. Sed cum iſtud gratiae non meis, ſed tuis meritis debere me ingenue fatear & agnoſcam, recipe illam quaeſo referendam, hoc pacto egregii viri humanitatem, quam in me edidit, demereri ſolum potis ſum. Quare cum ad eum ſcribes; inſinua rogo te totum me penitus in ejus animum, ut ad ſummam benevolentiam perveniat noſtra neceſſitudo, illam certe omnibus modis & tueri & ornare non deſinam, inque ejus commodis augendis, ſi facultas detur, nunquam mihi deerit conſtans voluntas. Quid rerum geratur in Republica literaria fac intelligam, nam illum latere nihil quidquam poteſt, ad quem omnes literarum Principatum deferunt, & e cujus exiſtimatione eorum tota pendet fama ingenii & laborum gloria. Quid agant *Gronovius*, *Voſſius*, *Golius*, *Gudius* & alii noſtri Semones, ſumma teneor ſciendi cupiditate. Equidem multum vereor, ne in vicinia poſiti milites noſtri eorum laboribus officiant. Aeternum felix ſit Regum omnium maximus *Ludovicus*, equidem vehementer optem, Hiſpanos, debellet, frangat, & conterat, nolim tamen id unquam fore cum aliquo veſtrorum ordinum damno & Athenarum Batavarum dedecore, ex quibus in caeteras orbis partes tanta cum dignitate Muſae noſtrae dominantur. Stet hîc aeternum earum ſedes unica & avertant numina tam grande nefas, ut ne belli terrores & Martis horrenda tormenta gratiſſimos tenerarum Virginum cantus & dulce melos miſerabiliter praecludant. Sane tanti & tam ingentes bellorum apparatus interdum curas & cogitationes meas aegre admodum exercent, neque poſſum non timere Muſis noſtris, incertus, quorſum haec evadant. Plura non habeo, quibus te diutius alloquar, ſolum unum reſtat te etiam atque etiam enixe rogitem, me continuo ames, qui te ſolide & efflictim amo. Salutem tibi plurimam impertit mea uxor, & *Janus Dominicus* meae deliciae, qui te propediem propriis verbis ac ſtylo provocabit, ut ſe diligas. quatuordecim annos natus Graecis literis ſatis jam eſt inſtructus, a quibus incepit; nunc Latinis ſedulo operam dat, ſeque brevi ad iter Hollandicum, ut a veſtris Profeſſoribus & linguis Orientalibus & variis ſcientiis, quae hîc apud nos perbelle frigent, cumu-

Digitized by Google

cumulate exornetur, comparabit. Vale, vir amantiſſime, & hanc valetudinem, quae mea mihi carior eſt, omnibus modis ſerva incolumem. De rebus tuis quamprimum certiorem me fac, & ampliſſimo viro D. *Arnoldo Pomponio* Regis Chriſtianiſſimi legato eximio, Clariſſ. *Arnoldii Andilii* ſumme amici mei filio, lectiſſimis verbis tuis meo nomine ſalutem jubeo dicas, & *Baricio* ejus Eleemoſinario, viro merito naſci Apoſtolorum temporibus, qui ſic illorum virtutes & praeclara facta emuletur in omnibus ac graphice exprimat. Iterum vale, meum decus, mea vita, meum mel: inornatae & impolitae ſcriptioni ignoſce. Toloſa Holmiam Nonis Junii Anni Dom. CIↃIↃCLXVII. Haec dum obſigno, ecce intervenit, & manum cohibet *Jacobus Maranus* anteceſſor hujus Acad. illuſtris, *Guilielmi* quondam illius viri adeo eximii nepos, qui cum propria maxime & derivata in ſe gloria fulgeat, ac proinde non poſſit non valde obſervare ſui ſimillimos, vult peramanter te ſalutatum ſuo nomine & rogatum ut ſe in eorum album referas, qui tui nominis ſtudioſiſſimi ſunt. Hunc complectere, quaeſo, quem in oculis fero.

EPISTOLA DLXXXIII.

BERNARDUS MEDONIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

Imagine, quae veri oris tui ſpeciem mihi referret, carere diutius poſt tot tantaſque meas praeces & dilationes tuas, vir Clariſſime, plane non poſſum non fateri me aegre moleſteque diu admodum tuliſſe. Ultro etiam eſt quod fatear, ſic ſum candidus & liberalis, hujus acerba expectatione ſaepius eo adductum fuiſſe, ut crederem, de tam eximio illo tuo affectu, non ſine ſummo meo dedecore multum te remiſiſſe. Non enim arbitrabar, quod in hoc deſideriis meis non ſatisfaceres, ullum tibi eſſe locum excuſationis; & dum haec mecum tacitus perpendo, parum abeſt, vir amantiſſime, quin inplacabili ira animus meus alioquin placidiſſimus penitus totus exardeat. Et hercle quinque aut ſex annorum taedio victus, ac ſic ſui merito impotens, exarſiſſet, niſi me ſingulare ac ſummum ſtudium, quo te nemo ſic diligit, ad mentis tranquillitatem revocaſſet. Minime certe neceſſitudini noſtrae conveniebant a tua modeſtia quaeſitae illae rationes, quibus me rogantem repelleres. Una tantum potuit eſſe alicujus ponderis, quae pictorum raritate nitebatur. Et jam facile crediderim difficillimum eſſe, ſub tam aſpero caelo, ſub quo tunc verſabaris, inveniri pictores hujuſmodi, qui vultus hominum vivis ac nativis coloribus exprimant, propterea quod illa arte, quae ſola abſentium amicorum & amantium curas ſolari poteſt, praeſtare omnibus nobis ſolis datum eſt, qui amicitiis, amoribus, & officiis caeteras omnes nationes antecellimus. Haec ipſa profecto cauſa unica fuit, reſque per ſe patet, hujus procraſtinationis: quando gratiae tantum indulgere mihi, ex quo molle ſolum repetiiſti, nec amantius nec diligentius potuiſti. O me igitur mortalium feliciſſimum, & plane votorum om-

nium compotem! qui chariſſimum eximii amoris pignus, nunc tandem manibus tractem, nunc exoſculer. Et ô egregiam artem! cujus beneficio impoſterum licebit, te non ſolum animo altius, ſed etiam oculis vel abſentem contemplari. Nunc quoque ergo dabitur voluptates jucunditateſque vitae omnes meae, quae in uno te ſitae ſunt, taedio pulſas reducere. Naſonem vero Te pictorum omnium excellentiſſimum ac facile principem eſt etiam quod laudibus ad caelos eveham; qui tanta induſtria effeceris, ut in tua elegantiſſima tabella totus vivat ac ſpiret Heinſius meus, ſicque ego & felicius vivam & liberius ſpirem impoſterum. Utrumque enim adimunt magna deſideria. Sed quam timeo, ne illa poſtquam paulo remiſſius mecum egerit, novus ardor incendat animum, qui in hunc veteres curas ingerat, nihilque illum explere poſſit, quam te ipſum videre; dulces tuos in amplexus ruere, deque ore tuo pendere denique. tunc certe advolabo ad te, & omnes obices, quos res domeſtica & uxor hactenus molita eſt, ſolvam. Quod ſane crediderim aliquando eventurum, ſi me ſolum audiam. Talis nunc tenet, quam ex fama nominis tui concepit merito, cupiditas clariſſimum virum *Julianum Hericurtium*, quocum mihi ſumma neceſſitudo inita eſt, ex quo Regis negotia hic procurat, is ultro fidem dedit, viae comitem fore cum me ad te conferam, poſtquam Regio munere functus erit: Hunc mirum eſt, quam tibi devicerint blandulae Muſae tuae. vir Clariſſime, quas nunquam ſinit abire e ſuis manibus; ſicque ardet de te bene mereri omni officiorum genere, inque tuam benevolentiam ſeſe inſinuare, ut facile ei author fuerim, in tam magno deſiderio, tuam gratiam ambiret ſuis epiſtolis. vir hercle dignus eſt tuo ſtudio & obſervantia, qui antiqua nobilitate ſtirpis, magno ingenio, ſumma & varia eruditione, & quod praecipuum eſt apud te, eximia virtute, ac morum ſuavitate pollet. Sponſor tibi ſum & nunc maxime idoneus, neminem eſſe illo in demerendis amicis magis idoneum. Si quis ergo locus eſt reliquus in albo amicorum tuorum, hunc ſinas occupet *Hericurtius* meus, tenebit certe illum non ſine dignitate & gloria: quod ſi per te liceat & hoc beneficio illum beaveris, res erit mihi tam grata quam quae gratiſſima. Prudentium interea ex recenſione tua quamprimum expecto. authorem hunc valde olim amavi, nunc magis amabo, quum illuſtrationibus tuis ornatus prodierit. Hunc ſtatim Virgilius ſequatur, poſtquam e Typographorum manibus exceſſerit. Hanc ſpartam ornare nunquam deſinas velim, vir Clariſſime, qui veteres authores ſolus edere potes luculentiſſime. Hoc age atque his inſiſte veſtigiis ad aeternitatem, meque tuis muneribus cumulatum decorare. Scripta omnia *Gronovii* magna cum voluptate lego. Eſt enim vir tum acerrimi judicii: tum ſummae eruditionis & ſtyli perquam elegantis. Verum tarde adeo deferuntur ad nos, quae in Batavia veſtra cuduntur, ut intolerabile ſit, tantam voluptatem retardari. Praeſtantiſſimum *Golium* ad plures abiiſſe peraegre fero & feram diu. ex tanti viri jactura innumeras habet doloris cauſas literaria Reſpublica. Illuſtriſſimi *Graevii* Heſiodum jam nunc ad me deferendum curavit *Menagius* noſter, de quo eximio munere per epiſtolas gratias nunc quoque magnas agerem, niſi ab hoc officio, plu-

Digitized by Google

plurimis negotiis, quae non licet in aliud deferre tempus, penitus ſic diſtraherer, ut uno verbo hic illum tantum vacet ſalutare. Homerum cum Scholiaſte ab ipſo adornatum videre geſtio. *Janus Dominicus Medonius* deliciae meae, ſinas quaeſo te ſuis verbis compellet. Hunc amo egregie ea conditione, ut te aeque amet ac me, ſicque inſtituo, ut tantum colat ac veneretur, quos virtus ac gloria commendat. Seque ad hujuſmodi exemplaria ignoſce effingat. Clariſſimus vir *Ranchinus*, qui jam jam huc advenit, cum ad obſignandam hanc epiſtolam me comparo, verbis officioſiſſimis tibi plurimam ſalutem impertit. Emoriar, niſi illum medullitus diligas, ſi innumeras maximi ejus ingenii atque animi dotes aeque noſceres ac ejus humanitatem liberalitatemque, quam olim expertus eſt Ovidius noſter. adhuc paucis te volo, ut te moneam nempe, ſi iterum in Sueciam tibi adornandum eſt iter, mecum ſtatuas ac circumſpicias diligenter, cujuſnam fidei committendae erunt noſtrae epiſtolae. Vale, meum decus & peſſimae ſcriptioni ignoſce, quam non vacat expolire. Salutem pluri-mam tibi dicit uxor mea. Toloſae Eidibus Aprilis Anni CIƆIƆCLXVIII.

EPISTOLA DLXXXIV.

JOANNES BAPTISTA LANTINUS

Nic. Heinſio.

Lutetiam.

M*Enetrerii*, popularis mei, librum ad te perveniſſe jampridem intellexeram ex iis litteris, quas ad me ſuperiore anno dediſti, tum etiam ex Claudiano tuo elegantiſſimo, quo quidquid id erat munuſculi, longe impari compenſatione remuneratum voluiſti. Pro quo cum agere tibi gratias & deberem & vellem maximas, quo minus id facerem deterritus fui variis curis ac negotiis, quae ab amicis noſtris, qui ſunt Lutetiae, ſcire potuiſti, ac eo praecipue, quod vererer, ne aberrarent meae litterae, ſi ad te ſcriberem, qui primo quoque tempore Succia in patriam rediturus, atque hinc ſubito in Italiam profecturus diccreris. Verum poſtremis tuis litteris, quibus certior factus ſum adventus in Galliam tui, commodior oblata mihi eſt ad te ſcribendi facultas. Imo & propemodum facta ſpes eſt videndi tui ac coram compellandi. Quamvis enim, qui te huc ſolum allicere poſſe videntur, Manuſcripti Codices Ovidii, quibus uſus eſt olum *Juretus ὁ μακαρίτης*, ſumma cura & ſtudio perquiſiti, diligentiam meam, & amicorum, quos nihil ejuſmodi, ſiquid eſſet, latere poſſet, effugerint, audivi tamen ſervari in bibliotheca Monaſterii Ciſtercienſis, quod abeſt ab hac urbe paucis milliaribus, codicem unum Ovidii, unum item Claudiani, eoſque non malae notae. Quorum inſpiciendorum, ſi tanti id ducis, tibi copia non deerit, nec ideo multum a via deflectendum erit, cum ea, quae Lutetia Lugdunum itur, per Burgundiam & commodior habeatur, nec unius dieculae itinere longior, illud te rogo, ſi ad nos venturus es, cura ut id ſciam prius. Interim ſic habe, multum me tibi devinctum muneribus tuis (quamvis de carmine panegyrico quod ad me miſeras, ſolum ex litteris tuis intellexerim,

Digitized by Google

Ampliſſimo viro *Joanni Boherio* & *Chavinio* noſtro ſignificavi, quantum eorum humanitati te debere profitearis. Hos viciſſim tibi addictiſſimos eſſe nullus dubites. De *Evotio* quod monuiſti, ita eſſe ut conjeceras, reperi, habet enim uterque Boherianus codex eo loco, quem indicaſti, *Euvoti*, non *Eventi* quae vulgatorum eſt lectio. Hinc vereor, ne plura a nobis praetermiſſa ſint. Quamvis enim diligentia non mediocri uſi fuimus, moniti tamen a Doctiſſimo *Bigotio* noſtro, celeritate opus eſſe, quod editio tua jam fere abſoluta eſſet, feſtinantius fortaſſe hos libros evolvimus. Itaque haud abs re feceris, ſi ea loca notaveris, quae ad vetuſtos codices iterum expendi par eſt. Niſi forte id ſatis ex obſervationibus tuis intellecturi ſumus, longioris enim eſſet operae librum denuo a capite ad calcem percurrere. Caeterum ſcias, ſi quid ad rem, horum Manuſcriptorum illum, qui melioris notae, ex Bibliotheca Monaſterii ſancti Claudii in monte Jura, alterum ex Monaſterio S[t] Martini Auguſtodunenſi ad D. *Boherium* perveniſſe. Vale, vir praeſtantiſſime, remque litterariam augere, & me amare perge, tui ſtudioſiſſimum. Dabam Divione Anno CIƆIƆCLXVIII. a. d. XXII. Januarii.

EPISTOLA DLXXXVII.

PHILIBERTUS DE LA MARE
SENATOR DIVIONENSIS
Nic. Heinſio.

Florentiam.

Tertium ad te ſcribo, ex quo te Lugduno diſceſſiſſe accepi, litteraſque Romam & Venetias prout inter nos fuerat conventum, direxeram, quas periiſſe ex tuis ad *Lantinum* noſtrum intellexi, ſaltem ad te non perveniſſe. Quod vero noſtri memineris, gratias ago, Aretini epiſtola de militia penes me eſt ex MS. Cod. Bibliothecae Regiae deſcripta, ſed *Gaddius*, qui ſe mihi illius operum, quae mihi deſunt, copiam facturum promiſerat, fidem ſaepius datam non liberat. Quamvis non ſemel a me interpellatus, & hoc miror, an hoc ruſticationi, quam cauſaris, adſcribere debeam, aut ruſticitati adhuc apud me dubium eſt; mitto ad epiſtolae calcem Aretini operum indicem, quae penes illum latent, necdum in manus meas venerunt, ut ea mihi deſcribi cures, ſi ad ſaniorem ſententiam revocetur aliquando. Curabit *Franciſcus Maillardus* Monachus Fullienſis, non tam conſanguinitatis, quam amicitiae vinculo mihi conjunctus, ut praeſto tibi ſit pecunia huic uſui neceſſaria, quod ut diligenter facias iterum te atque iterum rogo. *Langermanno* noſtro ut ejuſdem *Aretini* operum, quae MSS. extant ſex in Vaticana, ſex in aliis Romanis Bibliothecis, indicem velit ad me tranſmittere, quaeſo, aurem velle; urget enim tabellarius, qui ad eum inpraeſentiarum me vetat ſcribere: paravi non ignobilem antiquarum inſcriptionum manum, illi exhibendam, cum hac ad ſuos remeans tranſiturus eſt, ſi modo fidem ſuam (quod voveo) exſolvat: Varias in Ovidium lectiones a *Franciſco Jureto* annotatas curaturum in me recipio, ut ad te

Digitized by Google

brevi mittantur, quod fruſtra tunc fieret, donec paternos lares reviſeris. Redibis, puto, in patriam antiquitatis nummariae ſpoliis onuſtus opimis; Italia enim, ſi quae eſt in orbe regio, hoc genere opum dives eſt imprimis, quod ad me attinet, conquiſivi magno ſtudio Liviae, Britannici, Plotinae, Marcianae, Matidiae, Helvii Pertinacis, Didii Juliani, Peſcennii & Gordiani utriuſque nummos, ex aere aut argento, incaſſum tamen, quamobrem ſi eorum aliquos modico pretio comparandi daretur occaſio, ſicut & Graecos nec non Arabicos, quos ſcio in Italia reperiri frequentius, ſecus ac in Gallia, rem utique feceris gratiſſimam, ſi comparaveris. Vale, & me, quod facis ſemper ama: Divione XVI. Kalend. Februar. CIƆIƆCLIII.

Catalogus operum *Leonardi Aretini* MSS. in Bibliotheca *Jacobi Gaddii*, quae a me deſiderantur.

Praefatio in Cornelium Nepotem & vitam Attici.
Pro honore Secretariorum contra Advocatos.
Tractatus de Sphaera.
Laudatio in funere Othonis.
Copia cujuſdam diſputationis ad Ugonem Medicum.
Epiſtola ad Thomam Campſorem, de antiquitate Arimini.
Epiſtola ad Nicolaum Veronenſem.
Epiſtola ad Nicolaum de moribus Germanorum.
Oratione in nome della ſignoria du Firenza all' ambaſciatore del Re Alfonſo.
Littera al Conte F. Sforza ſopra la rihavuta di Verona.
Nouvella fatta per loppoſita di quella di Tancredi del Boccacio.

EPISTOLA DLXXXVIII.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Leidam.

SAlvum te & incolumem rediſſe in patriam accepi & gaudeo, grave quippe mihi pridem fuit tam charum Muſis caput tot tantiſque profectionis Italicae laboribus & injuriis videre obnoxium; ſubſidet nunc angor ille, ex quo te Lugdunum Batavorum perveniſſe audio. Sed quid & *Langermanno* noſtro factum eſt, an rediit ille ad ſuos, aut adhuc verſatur in Italia? hoc tanto magis ſcire deſidero, quanto parata eſt a me nobilis epigrammatum antiquorum copia ad illum tranſmittenda. An vero ad te Lutetia Pariſiorum miſſus fuerit meo nomine operum *Leonardi Bruni* Philoſophi Aretini elenchus nuper a me vulgatus, non ſatis certo ſcio, ut ut ſit, iterum ad te & ad *Langermannum* noſtrum mitto, nec non varias lectiones, quas ex Codice *Franciſci Jureti* V. Cl. qui ſervatur in bibliotheca *Joannis Boherii* Divionenſis ad amuſſim deſcripſi. Vale, & me ut facis ſemper ama. Scribebam Divione XIX. Kalend. Septembris CIƆIƆCLIII. Salutant te plurimum *Lantinus* & *Chevanens* noſtri: Iterum Vale.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DLXXXIX.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Holmiam.

KAlendis Januariis tuas accepi Holmiae ſcriptas menſe Julio, quibus poſt biennii varios errores tandem ad te varias illas ex *Franciſci Jureti* amatoriorum Ovidii Codice lectiones excerptas perveniſſe ſignificas, id bonum factum, vix enim putabam illas non periiſſe centies: miſeram autem anno proxime elapſo ad *Langermannum* noſtrum inſcriptiones veteres, quae penes me eſſent, neſcio an eamdem paſſus fuerint ſortem, quamvis ex illius praecepto recta Hamburgum direxiſſem ad illius parentem: ut ut ſit, non gravabor exſcribere denuo, ſi perierint, licet non ſatis mihi certum ſit, qua ratione ad illum tranſmitti debeant. Vulgavit nuper *Moriſotus* noſter epiſtolarum centuriam primam, cuditur altera, & mox ſubſequetur tertia, praeter iſta nihil novi apud nos: Lutetiae vero pauca ad modum, niſi *Petri Gaſſendi* opera poſthuma typis brevi ſubjicienda, reliqua vos docebit *Spanhemius* noſter, qui in Bataviam proficiſcitur. Caeterum unum te oro, ut (ni grave ſit) epiſtolarum exemplar ad me tranſmittere digneris, quas *Dominicus Molinus* Patricius Venetus ad virum Maximum *Danielem* parentem tuum olim ſcripſit de rebus a *Condaeo* patre Venetiis geſtis, rem feceris omni ſuaviorem, ſi modo illas ſincere deſcribi curaveris: Vale, & me tui ſtudioſiſſimum amare perge, Divione Kalend. Martiis CIƆIƆCLVI. *Boherius*, *Lantinus*, & *Moriſotus* ſalvere te jubent. Iterum Vale.

EPISTOLA DXC.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

SPeraveram fore, ut ſi quando reverteretur in Galliam *Spanhemius* noſter, tum ad nos aut aliquid litterarum a te referret, aut ſaltem de tua valetudine faceret certiores, ſed quia ſpes illa decollavit, homine utriuſque noſtrum amantiſſimo in Batavia (ut opinor) lares ponente, nec aliunde quidpiam nobis a te fuerit allatum, ideo mearum eſſe partium duxi iterato ad te ſcribere, tum ut praevertendo meum in te ſtudium teſtatum facerem, cum ut ſignificarem incidiſſe nuper in manus meas Ovidii Metamorphoſeôn Codicem typis quidem editum, ſed ad cujus oram variantes e pluribus MSS. lectiones adnotaverat *Juretus* noſter, quarum tibi copiam facere non dubitabo, ubi acceptas tibi fore accepero: reſcribas ergo velim, certus, nullum a me officii genus praetermiſſum iri, quo me tuum tibi probare queam. Paratur Lutetiae utriuſque *Scaligeri* operum editio, ſi quae ſint apud vos hactenus inedita, curabo ne huic de-

Digitized by Google

deſint, ſi tranſmiſeris. Apud nos pauca typis ſunt edita praeter *Moriſoti* noſtri epiſtolarum centuriam alteram, quibus addidit Illuſtrium doctrina virorum, qui anno CIↃIↃCLIII. obierunt, elogia mihi inſcripta. *Guyoniorum* fratrum apud nos in re litteraria principum poëmata & epiſtolas, quae ſuperſunt, edere cogito; & jam fervérent operae, niſi typographo deeſſent Graeci characteres venuſtiores & nitidioris formae, qui a nobis diu (ut puto) non deſiderabuntur. Caeterum morbus ille, cum quo nimium quantum conflictatus es magno rei litterariae damno, an tandem receſſit? ſi ita fuerit & per valetudinem liceat, quod olim te rogavi, iterum te rogo, ut parentis bibliothecam revolvendo *Domini Molini* epiſtolarum ad illum, quae de *Condaei* patris moribus, quandiu Venetiis egit, mentionem habent, copiam facias, quo fiet, ut & fidem erga me tuam liberaris, & novo me beneficio obſtringas. Vale, & me quod facis ama. De *Langermanno* noſtro nihil audio, an conſarcinandis poſt *Gruterum* veteribus epigrammatis vacat, an vero (quod magis recens nuptum decet) uxori & liberis. Commoda erit *Thuani* ad vos legatio tranſmittendis utrimque epiſtolis, exempto jam rebus humanis *Puteano*, qui tam benigne aderat utrique. Iterum Vale, ſalvebunt a te *Boberius*, *Lantinus*, & *Moriſotus*. Scribebam Divione Kalendas Januarias CIↃIↃCLVIII.

EPISTOLA DXCI.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

QUAe a me poſtulaſti Metamorphoſeôn excerpta, nunc ad te mitto ad fidem Juretiani Codicis deſcripta beneficio *Joannis Boberii* Divionenſis, qui te plurimum ſalutat, nihil prorſus, quod ſciam, Ovidianorum operum reperitur apud nos in membranis ſcriptum, niſi in Ciſtercienſi bibliotheca, unde maxima quam fieri potuerit diligentia curabo, ut codex ad me tranſmittatur, quo viſo quamprimum faciam te certiorem, ne, ſi quid in illo ſit, quo tibi prodeſſe queam, fruſtra operam meam deſiderare videaris. Caeterum angit me non parum languidus ille, fluctuanſque & incertus valetudinis tuae ſtatus, quam haud dubie firmabit nova anni tempeſtas, ſaltem ita voveo, ne res literaria, quae hoc anno tot ſenſit funera, hac tua invaletudine fatiſcat. Quod vero de *Salmaſii* epiſtolis apud vos editis ſcribis, hoc vero me admonet, ut te de parentis tui, viri omni laude digniſſimi, vulgandis pariter epiſtolis interpellem, ſi feceris, rem feceris & tibi honeſtam, & rei literariae utilem. Accepi nuper ex intima Graecia nonnullos Codices Graecos MSS., ſed in quibus pauca admodum deprehendi hactenus inedita, homines nempe veſtrates, ut audio, omnem illum tractum expilarunt, & Regiam vere gazam detulerunt in Bataviam, ego, quamvis ſerius, videbo quid in ea re poſſim, & ſi expeditio in Graeciam ſuccedat minus feliciter, certus ſum in ultimam Syriam & Aegyptum ope vicaria penetrare, &, quid ex remotiſſimis illis regionibus ſperandum ſit,

Digitized by Google

ſit, expedivi. Vale, & me, quod facis, amare perge: Divione Kalendis Mart. CIϽIϽCLVII. De *Leonardo Aretino* altum nunc apud nos ſilentium, deſunt enim mihi nonnulla illius opera, quae editionem morantur. Iterum Vale.

EPISTOLA DXCII.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

OVidianus ille codex, de quo pridem ad te ſcripſeram, tandem ad me Ciſtercio tranſmiſſus eſt, ſed, ut dicam, ſpei, quam ex illius antiquitate concipiebam, minime reſpondit: in eo quippe poëtarum omnium, etiam Chriſtianorum aliquot, opera continentur vix ante cc annos, manu quidem eleganti, ſed aut imperite, aut ex vitioſo exemplari deſcripta; quod magis evincit ſubjectum Ovidianis operibus, ac ſub ipſius Ovidii nomine poëma de Lupo, quo nihil triſtius, & magis inficetum legi poteſt: hunc itaque codicem ex *Lantini* noſtri, & aliorum emunctae naris hominum, qui apud nos pauci non ſunt, ſententia miſſum feci, cum a vulgatis editionibus nihil differret, niſi quod naevis innumeris ſcateret hoc quidem eſt. Et quod hactenus de poëtae tui operibus praeſtare potui, quamvis pluteos omnes, foruloſque diligenter excuſſerim; non cunctabor tamen, ſi quid deprehendere valeam, quod tuo propoſito conducere exiſtimem, tibi ſignificare. Ne vero putes, ſi res minus proſpere ſuccedat, ceſſaturum ideo me ab inſtituto pridem inter nos epiſtolarum commercio, quo nihil mihi dulcius unquam poſſit contingere: nam ut aut Symmachus ad Theodorum, his maxime nutrimentis amicitiarum cultus adoleſcit. Caeterum de *Dominici Molini* ad virum maximum parentem tuum epiſtolis altum apud te ſilentium eſt, fac quaeſo illis reſciam, quid Venetiis a *Condaeo*, ejus, qui nunc in Belgio verſatur, patre actum ſit, nam hoc & ad rem publicam pertinet, & ad privatos hominis mores. Vale, & me, quod facis, ama. *Guyoniorum* opera prodibunt cum Jano. Iterum vale. Scribebam Divione Kalend. Novembris CICIϽIϽCLVII.

EPISTOLA DXCIII.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

PRidem eſt cum ad te literas dedi nihil quidem continentes illas, quod te valde ſcire attinet, ſed teſtes tamen illius, quam tibi debeo, ſemperque debebo gratiae pro tuis in me beneficiis: eae literae mihi non videntur ad te perveniſſe, neque edita a nobis *Guyoniorum* opera, quae ideo mandaveram, ut Pa-

riſiis committerentur bibliothecae Thuanaeae cuſtodi, ut ille certius ad te tranſmitteret, quid de iis actum ſit reſcribas velim, nam hujus rei ſollicitudo & cura tam me angit, quam huic officio, qualecumque illud eſt, deeſſe nollem. De tua Ovidii operum editione nihil audio quidquam, improſpera forte tua valetudo moram illi injecit, vide tandem qua ratione fidem tuam exolves, hoc ſiquidem a te praeſtolatur reſpublica literarum. De *Molini* epiſtolis ad virum maximum Parentem tuum de *Condaeo* patre ſcriptis, quas pollicitus fueras, iterum aurem tibi vello, non una recurrit hyems, ex quo illas in magna hominum corona cum hic eſſes, te ad me tranſmiſſurum palam promiſiſti, vides quot te promiſſorum reum perago, cura ut fidem utrimque liberes. Salutant te *Latinus* & *Moriſotus*, hic dubia ſolido fere anno valetudine uſus eſt, aegroto quam ſano propior. Vale, & me tui ſtudioſiſſimum ama. Scribebam Divione Kalendis Januariis CIↃIↃCLIX.

EPISTOLA DXCIV.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Hagam.

POST biennale pene ſilentium tuas accepi tandem Hagae Comitis ſcriptas XXX. Octobris, quibus & te valere, & ornandae rei literariae ſedulo incumbere ſcribis; horum utrumque eo magis mihi acceptum fuit, quo te aut minus bene habere, aut noſtri penitus fuiſſe oblitum ex tanti temporis ſilentio jure dubitaveram, ſed quod jam dubio locus non ſit, gaudeo ſummopere, & quas poſſum gratias ago, quod in ea, quam paras, Naſonis operum editione noſtri meminiſſe dignatus fueris. *Huberti Langueti* V. Cl. noſtratis vitam proximis diebus ad umbilicum perduxi brevi forte edendam; is autem fuit, qui in *Guillelmi* Principis Arauſionenſis fortiſſimi illius libertatis veſtrae aſſertoris comitatu, Antverpiae, dum ea urbe foederati Belgii ordines potirentur, obiit Anno CIↃIↃLXXXI, rerum maxima cum prudentiae, doctrinae, & integritatis laude geſtarum & ſcriptarum gloria plenius: id vero te ſcire velim, ut ſi quid apud vos reperiri poſſet, quod ornandae huic ſpartae conveniret, illius copiam a te impetrare poſſem, quod minus gravate obiturum te pro ſingulari tua humanitate confido. De *Molini* epiſtola iterum atque iterum aurem tibi vello, donec fidem tuam exolveris, eris ſemper in meo aere. Vale; ſalutant te plurimum *Lantinus*, *Chiffletus*, & *Moriſotus*, hic improſpera prorſus aliquot menſibus valetudine utitur, adeo ut jam ſtudia literarum parum curare videatur. Iterum vale. Divione Kalendis Decembris CIↃIↃCLX.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DXCV.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Hagam.

AN delatam tibi Legationem Suecicam gratulaturus eſſem, multum anceps dubiuſque fui; nam quamvis nova te, & ampliſſima quidem dignitate auctum cernerem, cum ſubit animum triſtiſſima peregrinationis illius recordatio, quae te avulſum a nobis ſolido triennio retinebit in extremis pene orbis terrarum partibus, non poſſum quin ſummo dolore afficiar, languente ſine dubio per hoc tempus inſtituto pridem inter nos literarum commercio, nec tamen propterea credas velim, etiamſi hoc contingeret, quod augurari nollem, de meo in te ſtudio quidquam remiſſum iri, ſed eum ſemper, eumque erga te futurum me, qui hactenus. Quod tibi Caeſaris apud vos Orator de Brunoniano in Ibin Ovidianam commentario retulit, citra veritatem retulit, nam etſi diligenter inquiſierim, nemini tamen hominum noſtratum, qui literas colunt, librum hunc vidiſſe contigit, ſed lapſum memoria *Friquetum*, pace tanti viri dixerim, arbitrarer, & librum hunc *Antonio Brunoni* Hiſpaniarum Regis apud vos, dum vixit, Oratori perperam tribuiſſe, qui *Dionyſium Saluagnium Boeſſium*, Regiarum in Delphinatu rationum jam Principem, authorem habet, nam editionis illius tempus, locuſque iis belle conveniunt, quae a *Friqueto* te accepiſſe ſcribis, an recte conjecerim ipſe videris, ecce *Salvagnii* librum ad te mitto, tuum deinceps futurum. De *Dominici Molini* epiſtola, niſi grave ſit, haec habe, peregrinatum quippe in Italia fuiſſe annis MDCXXII, & MDCXXIII. *Condaeum* hujus parentem, qui quaſi poſtliminii jure nuper nobis reſtitutus eſt. Scripſerat pridem *Spanhemius* noſter, Electori Palatino haberi prae caeteris Lucanum in deliciis, quod vero illius rogatu poëtam hunc in integrum reſtituere cogites, ſummopere gaudeo, bonum factum, Chriſtianis principibus, poſt partam orbi Chriſtiano terra marique pacem, non intermiſſa tamen rei publicae cura, ad litterarum ſtudia ſerio ſe convertentibus, quam ubique id factum vellem! Sed ad Lucanum tuum redeo, cujus MS. Codicem Longobardicis literis exaratum utendum mihi dedit *Boberius* noſter, ad calcem lib. IX. ita legi,

PAULUS CONSTANTINOPOLITANUS EMENDAVI MANU MEA SOLUS.
M. ANNAEI LUCANI LIBER VIIII EXPLICIT.
LEGENTI VITA, ET PRAEFECTURA:
SCRIPTORI VITA, ET FORTUNA,

Ad calcem autem libri X, qui ultimus eſt, haec leguntur literis aliquot nimia vetuſtate exeſis, ſed quae eundem ſenſum prae ſe ferunt,

PAULUS CONSTANTINOPOLITANUS EMENDAVI MANU MEA SOLUS.
M. ANNAEI LUCANI EXPLICIT LIBER X.
L . . . TI VITA, ... FECTURA;
SCRIPTORI . . . . ET FORTUNA.

Scribebam Divione inter ſaeviſſimos podagrae cruciatus XVI. Kalend. Februar. CIↃIↃCLXI.

EPISTOLA DXCVI.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Holmiam.

QUAS ad me dediſti litteras menſe Septembri proxime elapſo Holmiae ſcriptas, illae & te ſalvum appuliſſe in Sueciam, nec tamen oblitum noſtri ſignificarunt, quod quam volupe mihi fuerit, ſatis dicere non poſſum, praeſagiebam enim cum *Capellano* noſtro, te graviſſima legatione fungentem, vix noſtri, tanto praeſertim locorum intermedio, recordaturum, ſed tui erga me ſtudii egregium ſane extare voluiſti monimentum, cum Naſonis operum partem mihi inſcripſiſti, quamobrem gratias ago quam maximas, certus neminem eſſe magis erga te fidei & obſervantiae plenum. Sed quia jam de Naſone mentio, haec habe, nullum me unquam apud nos vidiſſe operum illius Codicem MS. praeterquam Ciſtercii, ubi pleraque illius opera leguntur poſt ducentos annos deſcripta, & extare inter ea, quod te olim monui, poëma de *Lupo* Naſoni adſcriptum, opus ſane inficetum, & quo nihil triſtius mihi unquam viſum eſt; an illud tibi conveniat, tu videris. Valent *Boherius* & *Lantinus*, hic aetate & literarum ſtudio florens, ille imminuta podagricis doloribus valetudine jam gravis, uterque te plurimum ſalvere jubet. Sed infauſtum hunc autumnum experti ſumus, *Moriſoto* noſtro tibi, nobiſque erepto, quem praeter pangendi faeliciter carminis copiam, abſtruſioris antiquitatis ſcientia inſignite ornabat. Curabo ne uberes illi, quos paraverat in Ovidii faſtos, commentarii nobis pereant, ſi modo fidem ii liberent, penes quos illi ſunt. De Lucano, cujus editio paratur auſpiciis Electoris Palatini a *Spanhemio* noſtro, ubi ex itinere Italico reverſus fuerit, dixi alias, contulique ad Boherianum MS. quae tu conferenda curaveras, ſtatimque ad te tranſmiſi. Vale, & me tui ſtudioſiſſimum ama. Divione XV. Dec. CIↃIↃCLXI.

EPISTOLA DXCVII.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ABiret a nobis *Gudius* tuus meuſque, & nihil ad te literarum ferret, hoc vero quo Oceano eluerem? Certe quod inſtitutum pridem inter nos epiſto-

la-

larum commercium ab anno & ultra jacuerit, nihil tamen eſt, quod inde putes quidquam de meo in te ſtudio detractum fuiſſe hactenus, nec deinceps fore. Sed quae te, praeter rem publicam, quam curas, ſtudia tenent, iterumne Ovidius curis auctus ſecundis paratur ad praelum? Quod ad me attinet, totus ſum in ſcribenda *Salmaſii* vita. Ferio te, nec enim me latent eae, quas cum Parente tuo viro maximo exercuit, controverſiae; extremis illas (ut ajunt) labiis attingam, delibabo tantum ea, quae ad rem meam facient, nec enim mihi vacat ire per omnes ſimultatum ambages, quas cum viris doctis, & amicis etiam, quod jure illi objeciſti, geſſit: hoc unum mihi conſilium ſtat, literarum hiſtoriam in *Salmaſii* vita ſcribere, in qua ſuus cuique honos pro merito habebitur. Si quae ſint penes te, quae ad eam rem faciant, eaque mecum communicaveris, rem feceris & te dignam, & mihi gratiſſimam. Vale & me, quod facis, amare perge, Scribebam Divione Kalendas Julii CIↃIↃCLXIII.

EX VITA SALMASII

Dum haec Leydae aguntur, Divione parum ſollicitus agebat, quem exitum res iſta foret habitura, niſi, quod eo deductam eſſe doleret, ut aut vincere, aut vinci prorſus neceſſe eſſet! ſed & commiſſum ſe cum Daniele Heinſio, *viro ſupra titulos omnes & elogia, moleſtiſſime tulit, quem & loco illo, & ſucceſſione, quam non obſcure ambiebat, digniſſimum judicabat, ut nec digniorem alium eſſe profiteretur, qui* Scaligero *ſuccederet, addebatque tunc ad* Grotium *reſcribens, quod ſi conventui illi Academico interfuiſſet, quo negotium tractatum eſt, & dicendae ſententiae jus habuiſſet, ſuus* Heinſio *ad victoriam calculus non defuiſſet.*

EPISTOLA DXCVIII.

NIC. HEINSIUS.

Philiberto. de la Mare.

Divionem.

Annus jam eſt, quantum datur meminiſſe, & quod temporis effluxit, eximie & Ampliſſime vir; quando miſſis aliquot Claudiani mei a bibliopola Lutetiam exemplaribus, unum ex his ut ſeponeretur, ac ad te iret meo nomine, virum clariſſimum ac perquam officioſum *Emericum Bigotium* verbis enixis rogavi. Nec dubito illum precibus meis dediſſe, qua eſt comitate; quamquam nuntios haud ullos de hoc negotio ab illo pro exſpectatione mea confecto accepi poſtmodo. Nunc & novam Poëmatum accipies editionem, quam provinciam optimus *Capelanus* ſuſcepit. Non merebantur profecto aut hic, aut ille liber, tam cultas manus ſubire, & metuo jampridem, ne haec putida tibi videatur ac ridicula rerum frivolarum oſtentatio. Malo tamen ego nimius officii, quam parcus videri, praeſertim apud te, qui meae in ſpem gratiae nihil laboris aut moleſtiarum hactenus graveris. Nos hic in piſtrino publicarum occupationum non ſine taedio quotidiano exercemur. Quo ma-

jorem praeſentioremque veniam ſcripta haec noſtra qualiacumque, ſpero, apud te merebuntur, quae tempore ab hiſce ſtudiis maxime alieno foras prorumpunt, bibliopolae potius ſic flagitantis, quam mea culpa, qui tempeſtatem magis oportunam Muſis praeſtolari maluiſſem, ſi quis meae ſententiae fuiſſet locus. Viros eximios *Boherium* ac *Lantinum*, ſi ſuperſunt etiamnum ac aura vitali veſcuntur, ſalvere plurimum jubeo, teque ut mihi favere pergas, anxie rogo. Vale, vir Clariſſime, & rem feliciter age. Holmiae Suecorum ad IV. Nonas Decemb. Gregorianas CIƆIƆCLXVI.

EPISTOLA DXCIX.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ET tua, & Claudiani poëmata denuo excuſa tranſmiſit ad me nuper *Bigotius* tuus meuſque, ſerius quidem quam ille voluerit, & ego vellem, ſed ut eſt ſedulus ac diligens rerum fidei ſuae ab amicis creditarum adminiſter, maluit ea tardius ad me, quam foliis aliquot manca & mutila tranſmitti, utrumque igitur accepi ab eo numeris omnibus abſolutum, quamobrem ago tibi gratias, & ob muneris, quo me dignatus es, elegantiam, & quia per publica, quibus diſtineris, negotia, nihil tamen de tuo in me ſtudio remiſiſſe te video, quod in maxima felicitatis mea parte pono, certus eſſe neminem, qui tuo erga me animo ſincera magis fide, cum ſe dederit occaſio, reſpondeat. Sed quid agunt virorum optimi, iidem & doctiſſimi *Spanhemius*, *Gudius* & *Langermannus?* ſatin ſalvi ſunt? Valent *Boherius* & *Lantinus* tui, hic Lutetiae, quo non ita pridem profectus eſt, ille domi jam ſenio gravis & podagra. Vulgavi nuper aliud agendo de *Gullielmi Philandri* viri noſtratis vita, moribus & ſcriptis epiſtolam ad *Franciſcum* Cardinalem *Barberinum*, hujus exemplar curabit ad te *Bigotius* noſter, leve quidem, ſed certiſſimum mei erga te ſtudii argumentum. Vale, & me, quod facis, amare perge. Scribebam Divione Kalendas Aprilis CIƆIƆCLXVII.

EPISTOLA DC.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Hagam.

QUod ſalvus ad tuos remeaveris laetor quammaxime, ſic enim fiet, ut ſemota tantiſper rei publicae cura, ad ſtudia literarum redeas alacrior. In bibliotheca Boheriana extant Prudentii Codd. duo MSS. & unus inter eos vetuſtatis maximae; recepit *Lantinus* ſe variantes ex utroque lectio-

lectiones excerpturum rebus prolatis, quod commode praeſtabit hac autumni tempeſtate, qua rus proficiſci non avet, quod noſtri facere ſolent De Virgilio quod ſcribis mox a te edendo, rem facis & te, & tanto vate dignam, adſcriptas appendicis Virgilianae margini variantes *Salmaſii* manu lectiones ecce ad te mitto Lindenbruchianam editionem ſecutus, his divini poëtae effigiem ex veteri nummo argenteo, qui apud me ſervatur, delineatam adjunxi. De *Gudio* noſtro audiviſſe quae ſcribis mirum quantum volupe mihi fuit, nihil quippe litterarum ab eo ſolido hoc quadriennio accepi, quamquam a nobis diſcedens primo quoque die ſe de Phaedri, quam moliebatur, editione renuntiaturum mihi fuiſſet pollicitus. Vale, & me, ut facis, amare perge. Scribebam Divione pridie Kalendas Augusti CIↃIↃCLXVII.

EPISTOLA DCI.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Hagam.

DE *Franciſci Jureti* ſchedis non eſt cur labores amplius, ſi quid enim ſupereſſet illarum, hoc apud *Boberium*, tuum meumque ſine dubio ſervaretur, illius ex ſemiſſe haeredem, ſed vir bonus ſedulo caverat, ne quid ſchedarum ſuarum ad poſteros perveniret, ultimo enim, quo decubuit, morbo chartaceam ſuam omnem ſupellectilem coram ſe comburi juſſit, ſeu vitae, aut rerum taedio, ſeu quod illum ut alios quamplures, ſtudiorum cepiſſet ſatietas: ex eo autem incendio vix ſubducta ſunt ſacrorum poëtarum fragmenta ex variis Codd. MSS. ab eo deſcripta, quae ut publici juris faceret *Boberio* fruſtra non ſemel auctor fui, quod quidem minime praeſtitiſſe putem, quod aeque ferret *Jureti* mandato fratrem harum rerum imperitum nimium religioſe fuiſſe obſecutum: narravit quippe mihi non ſemel *Jureti* ſchedis non modo conſtitiſſe chartaceam illam ſuppellectilem, ſed etiam variis divini Herois *Scaligeri*, *Caſauboni*, *Pithoei* aliorumque hujus notae hominum epiſtolis & obſervationibus. De argenteo Virgilii nummo, cujus ad te nuper iconem tranſmiſi, haec habe, is eſt crebra digitorum tractatione detritus, refertque quam proxime ſeu pondere, ſeu magnitudine argenteos Conſtantini M. nummos, caeterum tam caecae antiquitatis, ut antiquariorum noſtrorum nulli viſus ſit ipſo Conſtantini aevo, ſi non ſuperior, ſaltem non inferior, unde factum eſt, ut unanimi conſenſu eum aut ipſo Virgilii ſaeculo cuſum, aut circa Conſtantini M tempora reſtitutum cenſuerim: habes meam & aliorum in re admodum obſcura ſententiam, quam viſo nummo aut probaſſes confeſtim, aut rejeciſſes pro tua in hoc literaturae genere ſagacitate, niſi nummum nemini hactenus, quod ſciam, viſum avaris curſorum manibus credere dubitaſſem. Sed quia de nummis ſermo, *Spanhemii de uſu & utilitate nummorum* diſſertationem typis iterum ſubjici & quidem longe ampliorem ajunt, & quoniam de *Spanhemio* mentio eſt, quid de-

de Lucano, cujus editionem tanta magnificentia & cura Palatini VIII. Viri juſſu & ſumptibus adornare ſe ſcripſerat, factum fuerit, ſcire velim, ni grave ſit. Apologiam pro Parente tuo viro maximo ſcriptam Anno MDCXLIX. ut tuo beneficio legam, fac obſecro, fruſtra enim libelli hujus exemplar conquiſivi. Jam ad te perveniſſe arbitror deſcriptas ex MSS. Prudentii Codd. varias lectiones *Lantini* noſtri cura, quamobrem de his dicere ſuperſedeo. Vale, & me tui ſtudioſiſſimum ama. Scribebam Campinii ad Tiliam rebus prolatis, Kalendis Novembris CIϽIϽCLXVII.

EPISTOLA DCII.

PHILIBERTUS DE LA MARE

Nic. Heinſio.

Hagam.

JURETI ſchedas omnes ad unam Vulcano ceſſiſſe tam certum eſt, quam quod certiſſimum, adeo ut ex tota illius ſuppellectile libraria nihil reliquum ſit praeter varias lectiones ab eo ad librorum aliquot ſuorum oram ex MSS. Codd. deſcriptas, & illa veterum poëtarum Chriſtianorum collectanea, de quibus ad te nuper, ſed quae conſtituit tandem praelo ſubjicere *Boherius*, ubi primum licebit illi per podagram penu ſuum literarium revolvere, iis coronidis vice ſubjunget vetera quaedam epigrammata eodem *Jureto* collectore. Paulini poëmatis de vita B. Martini editio nulla unquam fuit praeter mendoſiſſimam illam, quae in bibliotheca Patrum legitur, quam tamen mendoſam habere ſatius eſt quam carere illa, quamobrem fruſtra *Bigotio* noſtro aliiſve amicorum rem eam commendaveris. Sed dum haec ſcribo, ecce adeſt mihi ex improviſo tuus meuſque *Spanbemius* ab Electore Palatino ad Regem reipublicae cauſa miſſus, quanto perfuſus ſum gaudio narrare tibi promtum non eſt mihi, cum cariſſimum caput nec viſum hactenus complecti datum eſt, verum dum loquor, elabitur, & Lutetiam Pariſiorum fulminis inſtar properat, praecipitis ac feſtinati diſceſſus taedium lenit tantiſper brevis in aulam excurſus ſpes, cum aderit non cunctabor argenteum Maronis nummum, ut de ſincera illius integritate judicium fieret, quod ad te quamprimum reſcribam. Apologiam pro viro maximo parente tuo adverſus *Joannem Croyum* ſi ad *Bigotium* noſtrum curaveris tranſmitti, rem feceris ſuaviſſimam, quam gratiſſima ſaltem memoris animi ſignificatione proſequar. Vale, & me, quod facis, amare perge. Divione XIII. Kalendas Februarii CIϽIϽCLXVIII.

EPI-

EPISTOLA DCIII.

PETRUS POSSINUS
E SOCIETATE JESU
Nic. Heinſio.

Holmiam.

EX quo novas Athenas auſpiciis Minervae melioris ſub axe procul alio condere coepiſtis & frequentare, fas, opinor, eſt veteres Atticae cives, qui e tenebris ſubinde in famam emergunt, ad vos mittere, vobiſcum jure ſuo atque optimo futuros. En hîc meus Theophylactus ex iſto numero adſpirare ad te geſtit, vir clariſſime, in magni beneficii parte numeraturus, ſi, te agente, admiſſionem apud Sereniſſimam Reginam nanciſci poſſit, cujus audientia atque conſpectus omnium hodie literarum, omnium ingeniorum commune votum eſt. Vir eſt, quantum judicare poſſum, ſtylo atque judicio limatus, ſermonis elegantis ſupra captum ſeneſcentis Graeciae, & ejus, qua floruit, aetatis ante hos annos quinquaginta ſupra quingentos; aequalis videlicet temporum, uti & aemulus ſtudiorum Annae noſtrae. Vidiſti ejus epiſtolas ab annis jam triginta *Meurſii* opera editas apud vos, ex codice, ut apparet, valde mendoſo; quae auctiores & emendatiores haut paulo e Bibliotheca Medicaea, non ſine operae pretio poſſent edi; quemadmodum obſervare mihi non ita pridem contigit, per menſes duos Florentiae moranti; & videlicet totos exigenti dies in Laurentiana illa Bibliotheca luſtrandis deſcribendiſque operibus veterum. In his hoc opuſculum ut cupide tollerem, effecit Chriſtianiſſimi Regis Noſtri gemina aetas, & caetera in pleriſque conditio generis, felicitatis, ſpei, cum iſto Conſtantino, quem celebrat Theophylactus: Amicorumque hortatus in id certatim incubuere, ut maturarem hoc ei, tamquam ejus Majeſtate non indignum, offerre munuſculum. Qua fronte is acceperit dicerem, niſi verendum eſſet, ne tali commemoratione aſtutae jactantiae ſuſpecta, commendationem benignitatis regiae in meriti proprii praejudicium trahere videri poſſem. Illud non tacebo: ita ſucceſſiſſe Theophylacto meo conſilium ſuum adeundi affandique Regis Maximi, ut inde animus ei factus ſit ad appetendum Illuſtriſſimae Reginae colloquium; ejus inquam Reginae, quîcum, deſueta multis jam ſaeculis felicitate, miſcere ſermones poſſit ſine interprete homo, licet Byzantinus & Atticiſta. In iſtam ſpem duo en ad te, Amicorum optime, Libelli hujus exempla deſtino: quae, ut ſpero, ſimul cum his literis accipies, alterum oblaturus, ſi tibi videbitur, Sereniſſimae Reginae. Nuper Romae familiariſſime agens, cum noſtro *Athanaſio Kirchero*, audiebam ab eo, id quod fama publica egregie confirmat, vim ineſſe humanitatis Heroinae illi parem ingenio ipſius atque fortunae; adeoque non dubitare illam eo uſque demittere Principale faſtigium, ut literaria munuſcula noſtri ſimilium non reſpuat. Igitur ipſi Comnenam meam mox exituram eo confidentius paro, quod fieri non poteſt, ut ei grata jucundaque non adveniat, cui tanta omnis ge-

Digitized by Google

neris intercedit, cum ipſa ſimilitudo. Expectandi tamen in hoc tui conſilii otium offert lentitudo editionis, neſcio quibus cauſis tamdiu haereptis. Anni jam plane evoluti ſunt duo, ex quo interpretatio mea totius Alexiadis perfecta deſcriptaque in manus Curatoris Typographiae Regiae venit. Anno tamen hinc ceſſatum: ac menſe demum Majo anni praeteriti excudi coepti ſunt Regiis praelis Alexiados Annae Comnenae libri xv. Trium deinde menſium intermiſſio injecta. Reſumptum dudum opus non curſu, aut ſaltem inceſſu, ſed reptatione quadam prope jam ad umbilicum perveniſſe dicitur. Habeo paratam, quam dabo mox poſtea, aliam Hiſtoriam perelegantem, nec umquam viſam, *Joannis Sinnami*, inde inchoantis narrationem ſuam, ubi Anna deſiit. Vale, vir Clariſſime, & fiduciam de te meam virtutis tui notitiae aſſigna, ideoque boni conſule. Scribebam Toloſae x. Kalendas Jun. Anno CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DCIV.

PETRUS POSSINUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

QUam perſuaſum habuerim ante hos dies paucos, eſſe te ac porro futurum in Comitatu Sereniſſimae Reginae Suecorum, argumento erunt poſtremae ad te meae tum datae literae; quas ſpero vel te accepiſſe jam, vel cum his accepturum, adjuncto iis exemplo gemino Theophylacti mei, quem, quoniam nihil elegans & eruditum non continuo Heroinae iſtius veſtrae oculis dignum eſt, ſperare audebam oblatum per te iri Majeſtati ejus. Nunc a Pariſienſibus amicis audio, remigraſſe te in Patriam; ubi conveniri te a me nova cauſa ſubigit. Audivi nunc primum, quod ſi antea reſciſſem, non tandiu ceſſaſſem appellare te, audivi, inquam, habere te in tuis κειμηλίοις inter alia παρεμπορεύματα peregrinationis Italicae, manu exaratum codicem Hiſtoriae *Joannis Sinnami*. Eſt is homo, quicum (quod dici ſolet) ſalis modium comedi; cujus exemplar a tribus jam annis ad me miſſum ab Illuſtriſſimo Franciae Cancellario *Petro Seguerio* contrivi legendo vertendoque. Denique interpretatio ejus libri mea jam coepit regiis Lutetiae praelis ſubjici. Percuſſit igitur merito me rei tam ad me pertinentis indicatio; verituſque ſum, ne geſſiſſe negligentius negotium publicum videri poſſem, ſi unius non optimi codicis auctoritate fultus editionem operis alioqui luce digniſſimi praecipitarem, quae fieri forſitan emendatior meliorque haut paulo exempli alterius collatione poſſet, cujus uſuram tam amica in manu poſiti diffidere mihi concedendam, tuae humanitatis injuria foret. Ea me cauſa impulit, ut raptim ad D. *Cramoſium* Regiae Typographiae curatorem ſcriberem: inhiberet tantiſper curſum ruentis praeli, ſuſtineretque uſque ad reſponſum tuum. Hic jam poteſtatis tuae facio, vir Clariſſime, quid huic fiduciae de te meae facias: Comprobarene illam & ſucceſſu indulgendo affirmare velis: an contra, id agere, ut vanam eam fuiſſe im-

Digitized by Google

improbamque deſtitutio ſperati exitus demonſtret. Equidem dum ex meo animo tuum aeſtimo; dumque illa repeto memoria indicia indolis nobilis Geniique ad juvandas literas unice nati, quae uſurpare coram oculis & experientia percipere praeſenti licuit, dum tuae jucundiſſimae conſuetudinis dulcedino fruerer, vix eſt, ut perſuadere mihi queam aliud, quam omnino fore, ut facere liberaliter quam avare ceſſare potius, teque dignius habiturus ſis: magiſque nos velis praedicandi tui beneficii, quam repulſae ac deſiderii conſolandi noſtri cauſam habere. Vale. Scribebam Toloſae XVIII. Kalendas Quintiles Anno CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DCV.

PETRUS POSSINUS

Nic. Heinſio.

Florentiam.

QUas ante hos tres menſes ad te Lugdunum datas a me literas *Medonio* noſtro commendaveram, an perlatae fuerint ſi dubitem, tam diligentis Amici fidei atque officio injuriam faciam. Cognoveris igitur ex iis, quam aegre mihi fuerit, quod cum non ſatis diſtinxiſſem in quadam epiſtola tibi ſcripta oblationem libri privatam a nuncupatione publica, viſus ſim polliceri aliquid, quod in mea poteſtate minime tum fuit. Ex eo tempore literas accepi ab *Iſaaco Voſſio* humaniſſimas, quibus certiorem me fecit, de incredibili Sereniſſimae Sueciae Reginae in me benignitate, qua Theophylactum meum per te ad ipſam miſſum & gratum habere dignata eſt, & id ipſum ſignificari mihi voluit. Pervenerit, ſpero, dudum ad illam exemplar Annae, quod epiſtola privata ipſi offerre ſum auſus, prout tibi me facturum oſtenderam, certe oſtendere volueram, illis literis, quas tu, jure fortaſſe tuo (non enim, ut dixi, ambiguitatem ſatis caveram) plus aliquid promiſiſſe credidiſti. Qua in re ut praefracte non negem, obrepſiſſe mihi aliquid per ἀπροσεξίαν quandam, quod iis verbis cogitationem expoſui meam, quae occaſionem vobis dederint aliud quam vellem intelligendi; ita ſpero humanitatem tuam imprudentiae huic non inclementer occurſuram. Tamen, ut e malis interdum bona exiſtunt; lucro meo imputo, quod ex iſto qualicumque incommodo non ſatis explicati dicti licuerit intelligere non aſpernaturam ſereniſſimam Reginam, ſi quis ei editus per me liber dedicatione publica inſcribatur. Non negligam indicium, aut tanti decoris uſurpatione omittenda committam, ut prodigus ingerentis ſe felicitatis contemptor audiam. Etſi enim meum eſt, qui nuncium remiſi rebus humanis, nihil magnopere aut curare aut mirari periturum; tamen indolem & eruditionem aeternitate digniſſimam Auguſtiſſimae Principis in cenſu rerum mortalium habere non debui: quin etiam ad ipſum officium coeleſtia ſpectantium pertinere arbitror tantae laudis exemplum ſplendidiſſimo in loco poſitum, ingenioſiſſimae, inquam, ejuſdemque doctiſſimae Virginis, claritate ſumma regii generis, copiiſque fortunatiſſimi regni cumulatam gloriam praeconio & gratula-

tulatione proſequi. Et offert ſe commodum non indignus, ni fallor, liber, qui nomini tanto inſcriptus prodeat. Memini me alias indicare tibi, veniſſe in manus meas Hiſtoriam Byzantinam Nicephori Caeſaris Bryenii, opus rarum & praeclarum. quo tres δυναστείας Byzantinorum Principum, videlicet Romani Diogenis, Michaëlis Ducae & Nicephori Botaniatae, accuratiſſime perſcribuntur, & e ſuperioribus Principatibus Baſilii, Iſaacii Comneni, Conſtantini Ducae, Eudociae ac filiorum ejus quaedam haut vulgo nota repetuntur. Eum ego librum a me deſcriptum emendatum, Latina interpretatione & Annotationibus ornatum paratus ſum Typis Regiis edendum mittere, praefixa ad Sereniſſimam Succiae Reginam epiſtola, qua meam erga tantam Principem obſervantiam venerationemque conteſter. Non tamen id facere prius auſim, quam a te aut *Voſſio*, conſciis ſenſuum ejus intimorum, didicerim Majeſtati ejus id gratum fore. Ac *Voſſio* quidem ita pridem hac de re ſcripſi, ut ſi tabellarii non ceſſarunt, conſentaneum ſit meas jam ei redditas literas eſſe. Tuae tamen, ſi quid his reſcribere tanti duxeris, & occurrere opinor ad tempus poterunt, antequam manum ultimam impoſuero meis ſchedis, & mihi certe, ut tua omnia, longe gratiſſimae jucundiſſimaeque accident. Vale. Toloſae VI. Kalend. Mart. Anno CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DCVI.

HENRICUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Pariſios.

INdicavit hodie mihi vir Cl. *Langermannus* cupere te in Italiam tecum aſportare libros *Joannis Triſtani* de Nummis Imperatorum, promiſeramque ei illos me ad te miſſurum. Sed prius id te monitum volui, libros illos meos non eſſe, ſed *Triſtani*, qui eos ſuis ſumptibus edidit, & apud me aliquot exemplaria depoſuit, cum rus proficiſceretur. Itaque ego, cujus fidei commendata ſunt, rationem ei reddere teneor, ſimulatque in urbem advenerit. Quod ſi mea eſſent exemplaria, libentiſſime ea tibi donarem. Sed neque mea ſunt, ut jam dixi, nec tibi ipſi ea comparare vis, ſed Bibliothecario ducis Florentiae. Proinde aequum eſt, ut ſi ea habere velit, pretio comparet. Sunt homines Itali plerumque ejuſmodi, ut omnia gratis velint habere. Sed non is eſt *Triſtanus*, qui ſua libenter donet. faciam tamen quod volueris, quodque harum literarum bajulo mandaveris. Vale vir Clariſſime 20. Auguſt. CIↃIↃCLI.

1 Haec, & tres ſequentes ſchedulae, codicilli fuere *Heinſio*, in urbe Lutetia verſanti, miſſi.

EPI-

EPISTOLA DCVII.

HENRICUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Pariſiis.

NON licuit mihi ad *Gronovium* ſcribere, ob quaedam domeſtica negotia. Itaque te etiam atque etiam rogo, ut illi ſignifices literis tuis gratiſſimos mihi fuiſſe ipſius libellos, primum notarum in Senecam, alterum deinde Obſervationum ſacrarum. Quos integros legi & magnopere probavi. Eoque nomine magnas ei gratias ago, vellemque & Senecam Tragicum nobis quamprimum emendatum a ſe exhiberet. Librum Amicorum *Lucae Langermanno* remitto, in quo ego & frater meus nomen noſtrum aſcripſimus. te & illum craſtina die ſalutare conſtitui. Proinde Amanuenſi meo renuntiabis, utrum cras hora ſecunda & tertia poſt meridiem, tui copiam nobis facturus ſis. Quod ſi erit incommodum, die Dominico mane te conveniemus. Vale, vir Clariſſime & me ama. Pariſiis Kalendis Septembris CIƆIƆCLI.

EPISTOLA DCVIII.

HENRICUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Leidam.

OPtaveram te ſolus abſque ullis arbitris convenire. Sed quoniam id nobis non licuit, agam tecum per literas, & intima mea tibi exponam. Ego te virum optimum, prudentiſſimum ac doctiſſimum ſemper judicavi. Et nunc etiam judico: tuamque notitiam magni facio, meque a te diligi maxime volo. Eſt interim, quod de te querar, qui cum Ser. Reginae nomine munus ad *Ferrarium* deferas, clam me id eſſe voluiſti. Cum tamen id ipſum aliis in hac urbe declaraveris, a quibus id mihi renuntiatum eſt, & *Bidallius* noſter rem ingenue mihi confeſſus fuerit. Quin etiam nuper cum te de ea re interrogaſſem, vel diſſimulaſti vel negaſti. Quod certe minime factum oportuit. nihil enim amicos celare fas eſt. Aut ſi id licet, omnis amicitia e medio tollitur. ignoſco tamen tibi, modo inpoſterum me ames. Libros, de quibus tibi dixi, ſi in Italia mihi emeris, rem mihi gratiſſimam facies. Pretium ſolvam *Bidallio* cum vectura. Opto, Clariſſime Domine, tibi & *Langermanno* noſtro proſperum peregrinationis curſum. Pridie Nonas Septembres CIƆIƆCLI.

Digitized by Google

EPISTOLA DCIX.

HENRICUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Amſtelodamum.

DOleo, quod heri abfuerim, cum domum meam veniſti, adeo ut tantum laboris fruſtra ſuſceperis. Praemonendus a te fueram per famulum, ut te domi expectarem. Eram in aedibus *Fabri Cantarelli*, quo ſingulis Hebdomadis convenire ſolemus die Martis poſt meridiem. Magnaque eo die doctorum hominum turba illic adeſſe conſuevit. Quod ſi vacuum tibi hodie tempus erit poſt meridiem, conveniam te domi. Mitto ad te Statium meum a *Nic. Fabro* collatum cum ſcriptis codicibus. Eo uteris, quamdiu voles. Vale, vir Clariſſime. Septimo Idus Septembres CIƆIƆCLI.

EPISTOLA DCX.

HENRICUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

EGO de affectu tuo erga me, vir clariſſime, nec dubitavi antea, nec unquam dubitabo. Te enim virum optimum & conſtantiſſimum eſſe certo ſcio, qui amicitias, quas ſemel iniveris, ſumma fide & conſtantia retinere ſoleas. Sed tamen magnopere gaudeo, quod affectum tuum etiam ſcriptis literis mihi approbare voluiſti, ut hoc tanquam pignus haberem animi tui. Equidem in amicitia nolim moleſtos ac difficiles creditores imitari, qui debitorum fidem ſemper in dubium revocantes, vix ullis pignoribus & hypothecis contenti ſunt. Verum nihilominus ut ingenue fatear, hoc amoris pignore magnopere delector. Hujuſmodi enim literarum officiis ali quodammodo mihi & renovari amicitia videtur. Itaque ſi rem mihi gratam facere volueris, quam ſaepiſſime ad me ſcribes, modo id tibi per occupationes tuas liceat. Quod vero operam tuam mihi humaniſſime offers, libenter amplector, teque oro ut ſi quid in Bibliothecis aut apud amicos in Italia reperies, quod ad Euſebii, aliorumque hiſtoriae eccleſiaſticae ſcriptorum illuſtrationem conferre poſſit, mihi ſeponas. Scripſi de eadem re ad Em. Card. *Barberinum*, & ad viros D. D. *Holſtenium* & *Allatium*, ſed nihil adhuc ab illis exſculpere potui. Promiſeras etiam mihi dum hîc ageres, inſcriptionem quandam *Lucii Turcii Aſterii*, quam te olim legiſſe dicebas in codice Florentino. Nihil mihi gratius facere potes, Quam ſi confeſtim eam ad me mittas. Nam in quodam libello meo, quem Sereniſſimae Suecorum Reginae offerre decreveram eam inſcriptionem inſerere conſtitui, imo, ut verum dicam, jam ex fide tua inſerui. Quod ſpectat ad peregrinationem meam Suecicam, ſic rem paucis accipe. *Bochartus* noſter eo profectus eſt abſque me. Scripſit quidem ad me, antequam proficiſcere-

Digitized by Google

ceretur, ſed tanta cum feſtinatione, ut appareret ſolum ipſum proficiſci voluiſſe. Praeterea *Voſſius* noſter jam dudum nullas ad me literas dedit. Septem enim menſes fluxerunt, ex quo literas ab eo accepi, cum tamen ter ego ei ſcripſerim. Itaque ego eum mihi ſubiratum eſſe ſuſpicor, idque quibuſdam ejus amicis, qui me ejus nomine convenerunt, non diſſimulavi. Denique *Bidallius*, cui literas *Bocharti* noſtri legendas miſeram, quibus mihi ſignificabat ſe propediem profecturum eſſe, nullam mihi pecuniam obtulit. Quin etiam torquem aureum, quem ante ſeptem menſes mihi & Domino de *Brieux* Cadomenſi offerre juſſus fuerat, nondum mihi detulit, cum tamen *Briofio* torquem ſuum jamdudum tranſmiſerit, ut primum ex *Briofii* carminibus, deinde ex *Bidallii* ipſius confeſſione didici. Quae cum ita ſint, egone in Sueciam proficiſci potui, ita contemptus & ludibitus. Scripſi tamen *Lagerio*, qui a ſecretis eſt Ser. Reginae, ut me apud eam excuſaret, eique ſignificaret, me nihilominus adhuc paratum eſſe in Sueciam proficiſci, quotieſcunque opportuna offeretur occaſio. Haec te, cariſſime Heinſi, inprimis ſcire volui. Vale, vir clariſſime. *Langermannum* noſtrum meo nomine plurimum ſaluta. Lutetiae Pariſiorum, quarto Kalendas Junias CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DCXI.

HENRICUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

MEmorem te atque fidei optimae virum eſſe etſi antea minime dubitabam, tamen plane perſpexi ex literis tuis, vir clariſſime: quod enim mihi anno ſuperiore Lutetiae promiſeras, id nunc tandem cumulate perſolvis. Cumque ii, qui voluptatis & oblectamenti cauſa peregrinantur, amicorum fere oblivisci ſoleant, tu, qui ſtudiorum cauſa Italiam perluſtras, inter tot negotia, quibus diſtrictus es, inſcriptionis tamen illius mihi dudum abs te promiſſae meminiſti. Itaque ſingulares eo nomine tibi gratias ago. Expectabam enim inſcriptionem illam in dies, quippe cui vacuam ſedem reliqueram in [1] libello meo de Critica, quem Ser. Reginae nuncupare ſtatueram. Sed aliud mihi fortaſſe conſilium capiendum erit. Omnis enim aditus in aulam illam mihi interclusus eſt calumniis quorumdam malevolorum. Ac ni fallor iidem ipſi, qui *Voſſium* noſtrum exturbarunt, adverſus me etiam conſpiraverunt. *Voſſium* quod mihi excuſas laudo. id enim lex amicitiae poſtulat, ut de amicis noſtris bene ſentiamus, nec ob levis negligentiae culpam eis ſuccenſeamus. Ego certe non id illi vitio verto, quod literis meis non reſpondit, ſed quod calumniatoribus meis fidem adhibuit, a quibus ipſe poſtea eſt peſſumdatus. Sed & nihilominus amo illum, & impoſterum amabo. Pro certo enim habeo

1 Hic nondum prodiit, ſed nuper ex Gallia huc delatus, brevi ſpero, mea opera lucem videbit, licet ſupremam manum non impoſuerit auctor.

Digitized by Google

beo illum non malevolentia erga me, ſed errore ac fraude aliorum inductum id egiſſe. De *Holſtenio* quod ſcribis noluiſſe illum reſpondere literis meis eo, quod ante aliquot annos literis ipſius reſpondere ſuperſediſſem, agnoſco culpam meam.

Αἴκε πάθοι ἃ ἔρεξε δίκη ἰθεῖα γένοιτο.

Quamquam factum meum excuſare facile poſſem. Morbus enim amanuenſis mei & civiles motus, ne ad illum ſcriberem, obſtiterunt, neque vero aequalis in ſcribendo diligentia a caeco & a lynceo exigenda eſt. Iterum pauca de *Voſſio* noſtro, cujus cauſa magnopere doleo. Si quid certi de eo comperiſti, velim ad me ſcribas, & utrum ſperes eum in aulam rediturum eſſe. Quae enim hîc jactata ſunt a *Bidalio*, *Freſnaeo*, *Salmaſio*, fidem mihi omnino non faciunt, quippe cum illos & *Voſſio* & nobis infenſiores eſſe deprehenderim. *Freſnaeus* quidem nos brevi miſſionem a Regina accepturos eſſe mihi dixit. Sed & tu & *Langermannus* his opus non habetis. Quod ſcribis *Langermannum* noſtrum de edenda Anthologia cogitare, laudo ejus conſilium. Sunt quaedam apud me inedita ex Palatino codice deſcripta, in quibus nonnulla obſervavi, quae ipſum adjuvare poterunt. Frater meus te, & illum ſalutat. Vale, vir Clariſſime. Lutetiae Pariſiorum, tertio Kalend. Auguſtae CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DCXII.

HENRICUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

JAmdudum ad te nihil literarum dedi, vir Clariſſime, quod te iter agere dixeram, nec quonam dirigendae eſſent literae noſtrae exploratum habebam. Nunc vero ſalvum te & incolumem in patriam rediiſſe magnopere gaudeo, tibique & Cl. V. parenti tuo ob id gratulor. De *Langermanno* noſtro idem mihi perſuadeo, eum felici curſu domum revertiſſe. Sed ô factum male, quod libri illi, quos ex Italia convehendos curaveras, in Anglicanorum praedonum manus inciderunt. Spero tamen te auctoritate Sereniſſimae Reginae non difficile eos recuperaturum. De *Voſſio* noſtro certiorem me facias velim, utrum in Sueciam reverſus ſit. Ea res hîc a quibuſdam in dubium revocatur. Pervulgatiſſimus in hac urbe rumor eſt, Aulam Suecicam viris doctis amplius non patere, ſperni illic ſtudia literarum, & neſcio quos rythmos ac libros inficetiſſimos in pretio haberi. Idque culpa nebulonis cujuſdam, qui Ser. Reginae animum a ſeriis ſtudiis ad haec ludicra & inania traduxerit. Verum ego his rumoribus fidem adhibere non poſſum. Melius enim ſentio de ingenio Ser. Reginae. De me ſi quid ſcire cupis, ſcias abſolutam eſſe a nobis Euſebianae hiſtoriae verſionem. Interpretatus ſum etiam libros quatuor de vita Conſtantini, cum oratione ejuſdem Imperatoris. Supereſt oratio tricennalis Euſebii. Scripti Codices Bibliothecae Regiae leve admodum mihi ſubſidium attulerunt. Audivi ex te, cum Lutetiae ageres, eſſe in Bibliotheca

V. Cl.

Digitized by Google

V. Cl. patris tui codicem Euſebii collatum cum optimo exemplari. Ejus ſpecimen aliquod velim ad me mittas, ſi tibi otium erit, ut intelligam, ſintne eae conjecturae duntaxat an variantes ſcripti Codicis lectiones. Orationem meam de obitu *Dionyſii Petavii* utrum nactus ſis neſcio. Sepoſui tibi exemplar, quod miſſurus ſum ad te, ubi primum mihi ſignificaveris, qua via & per quos mittendum ſit. Vale, vir Clariſſime. Lutetiae Pariſiorum x. Kalend. Septembres CIƆIƆCLIII.

EPISTOLA DCXIII.

HENRICUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

JAmpridem ad te, vir Clariſſime, ſcribere decreveram, ut ob felicem tuum in Sueciam adventum tibi gratularer. Sed quoniam ad *Voſſium* noſtrum literas jam dederam, prius ab eo reſponſum expectabam, ut de adventu tuo tuiſque rebus certius cognoſcerem. Nunc vero quando & *Voſſius* Pythagoricum quoddam ſilentium indixiſſe ſibi videtur, & ex tuis ad fratrem meum literis intellexi te epiſtolas noſtras deſiderare, ſcriptionis officium non amplius differendum putavi. Singulares igitur ago gratias, quod memoria nominis mei adeo penitus in animo tuo inſideat, ut literis meis diutius carere non poſſis: teque vehementer oro, ut in hoc ſtudio, & in hac erga me benevolentia ſemper perſeveres. Cum antea tibi gratulari decreviſſem, ob tuum in aulam Regiam adventum, nunc majoris gratulationis cauſam mihi eſſe oblatam magnopere gaudeo. Nam ex literis, quas ad Cl. V. *Capellanum*, ſcripſiſti Sereniſſimae Reginae recentem erga te munificentiam cognovi. Qua quidem re non minus ſum delectatus, quam ſi mihi ipſi idem honos contigiſſet. Ita enim res ſe habet, ut omnes ſibi delatum putent, quod dignus accepit, quemadmodum alicubi ſcribit Symmachus. Contra vero quod indignis & improbis hominibus tribuitur, id ſibi quiſque bonus ereptum exiſtimat, & injuriam ſibi fieri cenſet. Et quoties quidem vir bonus praemio afficitur, eum, qui beneficium contulit, omnes praedicant. Quoties vero vir improbus honore ac beneficio afficitur, ſummum opprobrium ac dedecus in dantem redundare ſolet. Sic plane, ne exempla longius arceſſam, Sereniſſimae Reginae hanc erga te munificentiam omnes hîc magnopere collaudant. In illum vero, quem noſti, plura non dicam, tu per te ipſe facile cetera conjicies. *Voſſio* noſtro parem felicitatem opto, quamquam ei ſum ſubiratus: Idque velim ei nunties. Qui cum ante tres menſes literas a me acceperit, nihil tamen adhuc mihi reſcripſit, idque tametſi ante biennium plures ad ipſum literas ſcripſerim. Quodquidem qua de cauſa ſic agat, & cur in tam diuturno ſilentio obſtinatiſſime permaneat, equidem conjicere non poſſum. Nam quod ad me attinet, nec dicto nec facto ullo eum unquam laeſi: ſed ſingulari ſemper amore eum complexus ſum, complectar-

Digitized by Google

que dum vivam. *Langermannum* noſtrum velim ſalutes meo nomine, mihique quid agat ſignifices. Ego notas meas in Euſebium adorno; quae ubi abſolutae fuerint, editionem meam inchoabo. Utrum in bibliotheca Ser. Reginae Codex Euſebii manuſcriptus inveniatur, certior abs te fieri velim, ut aliquot locorum collationes ad me mittantur: tuum erit pro tuo erga me & erga literas amore id inquirere. Vale, vir Clariſſime. Lutetiae Pariſiorum xv. Kalendas Majas CIƆIƆCLIV.

EPISTOLA DCXIV.

NIC. HEINSIUS

Henrico Valeſio.

Lutetiam.

LUculentum benevolentiae erga me tuae teſtimonium atque argumentum eſt mehercules, poſtrema, quam mihi ſcripſiſti, epiſtola, Clariſſime & ſumme vir. Hunc ego affectum plane ſingularem eo pluris facio, quod bene de te mereri hactenus non ſit datum: etſi occaſionem defuiſſe mihi, non voluntatem rebus tuis bene conſulendi haud ignoras ipſe. *Voſſius* officio ſe functum in danda ad tuas literas reſponſione non ſemel jam adfirmavit mihi. Epiſtolam illam, ſi ad te perlata non eſt, apud tabellarium Belgicum fore inveniendam arbitratur, Pariſiis; quam eo jam ante tres menſes miſerit. Conſilium Reginae nuperum de vita privata agenda praeteriiſſe te non potuit. Expectamus ſuſpenſis animis hujus exitum tragoediae, quot rebus regiis bene cupimus. Menſis forſan unius mora ſupereſt, ut Regno ſe ſubducat Auguſta, & Diadema ſucceſſoris capiti imponat. Ex Italia redux ſub primum nuper in hanc aulam adventum nihil habui prius, quam magni beneficii loco miſſionem a Regina flagitare, ita rebus familiae noſtrae privatis & adfecta parentis valetudine exigentibus. Parum tamen aut nihil promovi hactenus, etſi iterarim identidem eaſdem preces. Nec liberalitate Regia & ſplendidiſſimis promiſſis a propoſito me dimoveri paſſus ſum. Negat tamen illa conſenſum pertinaciter votis fervidiſſimis: quin juſſit, ut ad iter Spadanum me accingerem, comitatui ſuo interfuturus. Etſi manum clientium exiguam oppido ex plurimis ſelegerit, inſervituram ſibi in via. Juſſus eſt & ſequi *Voſſius*. Sed is provinciam hanc deprecatur, quod veteres injurias needum concoxerit. De me certi adfirmarim nihil. Debentur enim parenti hic meo aureorum millia duodecim circiter, ſuo partim, partim Rutgerſiano nomine; id debitum ſi Regina expunxerit, ut expuncturam ſe ſemper eſt pollicita, atque etiamnum pollicetur, moleſtiam ineundi itineris nullis coloribus poſſum ſubterfugere: cum alia lege nuſquam ſatisfaciendum ab illa fore Patri praevideam. Si deſtituerit promiſſa, libertas non deſtituet, quam ambabus ulnis amplectar. *Langermannus* hanc hyemem in Theocrito ſe occupavit, quem notis ſuis illuſtratum dabit aliquando in lucem. Notae quidem ipſae jam paratae ſunt; ſed quibus a majori lima plurimum ornatus accedet. Euſebius tuus ſalivam eruditis omnibus

mo-

movet. Utinam opus eruditiſſimum mox videamus! Euſebiani codices manu exarati an in regia bibliotheca ulli ſerventur non dixerim. Alio enim tranſlata eſt bibliotheca, nec a me viſa, ex quo huc reverſus ſum. Viciniorem illam opinor eſſe vobis, quam ſit mihi. Exemplar Euſebij inſcriptum Florentiae ſervabatur, non valde antiquum tamen, cum aliis multis Graecis codicibus, apud Ducem *Salviatum*. Hos ille omnes me intercedente Reginae donandos obtulit per epiſtolam. Reſpondit illa, ſed an munus admiſerit, haud ſcio. Non enim inter tantas occupationes, quibus nunc diſtinetur, conſultum duco, curas ejus a rebus ſeriis ad haſce leviores avocare: praeſertim cum poſt gravitatem ſceptri relictam credi omnino velit fore, ut totam ſeſe ſtudiis ſit dicatura. Theodoreti exemplar hiſtoriae eccleſiaſticae antiquiſſimum in eadem *Salviati* bibliotheca extabat. Vale, vir ſumme, cum doctiſſimo fratre, & caeteris amicis. Dabam Upſaliae. Nonis Majis CIↃIↃCLIV.

Poëmatia mea ut tibi ac fratri tuo offerret meo nomine, virum illuſtrem *Jacobum Puteanum* rogaram. Munuſculi hujus cum non memineris in tuis literis, facile ſuſpicor, necdum id vobis oblatum eſſe.

EPISTOLA DCXV.

HADRIANUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Amare te coepi, ſimul ac te Lutetiae Pariſiorum vidi, vir Clariſſime: ſed neſcio quo malo meo fato contigit, nullo ut munuſculo, quod ſummopere optabam, meam erga te benevolentiam teſtari poſſem. Quippe & in Italiam profectum eſſe, paullo antequam hiſtoria mea ederetur: & multo poſt editionem operis, cum jam omnia exemplaria, quae habebam, amicis dediſſem, Lutetiam reverſum, ac mox, me inſciente & emere parante quod darem, domum rediiſti. Quod ideo dico, ut mihi pro tua humanitate ignoſcas, aut ſaltem minus iraſcare, quod officio meo defuerim, tuo praeſertim munere tuiſque verſibus honoratus. Et antea quidem Elegiam tuam cum ſemel atque iterum legiſſem, ſic judicabam, nihil ejus fieri poſſe perfectius, & te arte ingenioque ac ſublimi ſpiritu valere, & inter Latinae noſtrae aetatis Poëtas Principem locum tenere arbitrabar. Poſtquam vero tuas litteras vidi, (vidi autem plurimas, cum ad *Menagium* noſtrum, tum ad *Maresium*, & ad *Puteanos* fratres ſcriptas) plane te non Poëtica modo, ſed etiam proſa oratione praeſtare intellexi, & prima quaque occaſione oblata, tibi ſcribere decrevi, ut ſcires Lutetiae virum eſſe, qui eloquentia tua maxime caperetur, & amicis tuis annumerari flagrantiſſime cuperet. Haec cogitanti lecta eſt epiſtola tua ad viros Clariſſimos *Puteanos* fratres, de Sereniſſima *Chriſtina* Suecorum Regina, ex qua cognovi te Holmiae nunc eſſe, & tantae Heroinae ſtudia doteſque eximias fui admiratus. o fortunatam Sueciam, cui tam clarum ſidus illuxit! o

 feli-

felices litteratos, quos alloquio ſuo dignatur, quos partim honorariis, partim donis ampliſſimis locupletat. Huic *Menagius* noſter, cum circa idem tempus *Balzacii* opera Latina nuncuparet, rogaſſetque, ut ipſius epiſtolam recognoſcerem, rogavi invicem, ut meam ad te una epiſtolam mitteret, quod ultro ſe facturum promiſit. Sed ut ad Sereniſſimam Reginam revertam, nummum ejus aureum *Claudius Sarravius*, Senatorum Pariſienſium clariſſimus atque doctiſſimus, mihi oſtendit, ex altera parte Sole, ex altera Minerva ſignatum, & ut in eum diſtichon aliquod facerem, hortatus eſt feci, non ut debui ac volui, ſed ut potui, quorum verſuum partem *Iſaaco Voſſio*, V. Cl. miſi, partem tibi mitto.

Adſpirat ſtudiis jam non Tritonis, Pallas
Chriſtina, & pacem bellaque Virgo gerit.
Quis dubitet binos Solem quondam aethere viſos?
En habet & Solem terra Suëca ſuum.
Splendore aequiparat Solem, virtute Minervam
Chriſtina, & binos induit una deos.

Quos verſiculos, qualeſcumque ſunt, (ſunt autem multum infra materiae majeſtatem) ſi doctiſſimae Reginae legeris, plane mihi gratiſſimum fecerim, idque te plurimum rogo. Deinceps, ſi voles, erunt inter nos epiſtolarum librorumque commercia, quanta inter te & *Menagium* eſſe conſueverunt. Hiſtoriam Francicam uſque ad Pipini Principatum deduco, & jam ſeptem libros compoſui a morte Chlotharii ſenioris. Tu quid pares, quidve agat Ovidius tuus, reſcribere ne graveris. vale, vir Clariſſime, & eruditiſſime. *Henricus Valeſius*, frater meus, te ſalutat. Iterum Vale, & pro tuo me habe. Lutetiae Pariſiorum anno Dom. CIϽIϽCL. Kalendis Martii.

EPISTOLA DCXVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Hadriano Valeſio.

Luteciam.

AFfectum erga me ſingularem, quem eleganti non ita nuper epiſtola teſtatus es, Valeſi politiſſime, mirum quanta animi voluptate perceperim. Vidi enim praeter expectationem ultro id oblatum, quod tacito jam pridem deſiderio ambiendum mihi propoſueram, cum nequaquam ignoraram, quid eruditioni tuae, quid caeteris virtutibus deberetur. Sed quemadmodum laetitiae omni ex parte ſincerae fructus eſt rariſſimus, ita invito me ac nolente accidit, ut epiſtola illa tua menſes fere tres continuos in via haeſerit, antequam in manus mihi traderetur. Eram autem in eo totus, ut in Sueciam reverterem. Nunc defunctus itineris longinqui moleſtiis compellandum te duxi, gratiaſque quas poſſem maximas agendas pro incredibili illa benignitate, qua hominem nullis meritis commendandum amplecteris. Accedit munuſculum, quo mo-

ram.

ram ſcriptionis compenſem, Claudianus meus: quem ut indulgenter habeas per comitatis tuae genium te obteſtor, nam & me abſente in lucem prorupit, ut operis typographicis adeſſe non potuerim, quarum ſupinitatem ac oſcitantiam multis in locis jam animadverti ipſe, & in aliis peccatum ſaepe nullus dubito, quae in typographos derivare fruſtra ſtudeam, feſtinationi meae ac inſcitiae imputanda. Cenſura tua nihil gratius offerri mihi poſſit, non enim ex illorum numero ſum, qui humanos lapſus a ſe alienos arbitrantur: Fac igitur quod amicum decet, & erranti viam monſtra. Secundis curis emendabitur, quicquid hac prima deliquerim. Epigramma tuum venuſtiſſimum Reginae oſtendi, quod illa meritis laudibus proſecuta eſt, prolixius etiam, ut exiſtimo, laudatura, niſi tuo encomio praeventa eſſet. Habeo in ſcriniis carmen luculentum hexametrum virtutibus maximae Principis decantandis deſtinatum, ex occaſione ſolennis feſti, quod imminet. Si lucem viderit, ad te ut perveniat curabitur. Mihi quidem nihil fixum hactenus. Adeo viribus meis id argumentum majus apparet. Hiſtoriae tuae Francicae tomum alterum quod ſperare nos jubes, id vero longe gratiſſimum. De commercio etiam litterario impoſterum inter nos frequentius exercendo amplector conditionem & lubens accipio. Nihil quippe mihi jucundius, quam ſubinde doceri, quid in urbe veſtra viri docti moliantur: qua felicitate raro nunc fruor. Nam *Menagius* noſter, tam parcus tamque lentus eſt in exarandis epiſtolis, ut diligens ſibi admodum videatur, ſi binis terniſve meis ſemel reſpondeat. Non enim a me impetrare poſſum, quin amiciſſimum hominem juſta hic querela tangam. Quapropter ſi quid impoſterum ad me voles, per Tabellarium Batavum Leidam perferri cura, parenti curae erit, ut ad me poſtea perveniat. Niſi viam noſti, qua ad Legatum Regis in hac aula veſtri illuſtriſſimum mittantur. Juvenalem publico jampridem promiſſum utinam aliquando abſolvas! utinam Harpocrationem frater? cujus auctoris geminum exemplar manu exaratum in Bremenſi bibliotheca non ita nuper obſervavi. qui quidem libri cum Reginae a republica donati ſint, Harpocrationem inter illos etiam adfuturum nullus dubito. Poſſedi jam olim editionem Aldinam ejuſdem auctoris manu *Sylburgii* paſſim emendatam, nactus etiam nuperrime exemplar ſum, quod infinitis locis *Scaliger* correxit. Sed de his alias. Amicis omnibus ſi me de meliori commendaris nota, multum tibi debuero. Fratri praeſertim tuo teſteris velim, inter eruditionis ſuae plurimos admiratores non poſtremo me loco eſſe. Vale, jucundiſſime Valeſi, & nimium dilatae reſponſioni, qua comitate es, cave ſuccenſeas, quod iterum ſupplex te rogo, diligentiorem me experieris impoſterum. Holmiae CIↃIↃCL. Eidib. Septemb. Gregor.

Digitized by Google

EPISTOLA DCXVII.

HADRIANUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

INtra paucos dies duo a te uno munera accepi, doctiſſime Heinſi, Claudianum tuum primum, deinde Poëmatium ad Sereniſſimam Suecorum Reginam. Ac de Claudiano quidem ut dicam quod ſentio, editionem tuam ut ordine temporum poſtremam omnium, ſic utilitate facile primam habendam duco, ac ſaepe miratus ſum, tot te manuſcriptos Codices, tot ſitu victa volumina conferre ac tam diligenter verſare, variaſque lectiones tanta cum cura notare potuiſſe. Tuae ego eruditionis plenas notas cum avide perlegerem, incidi in quemdam Poëtam veterem nondum editum, qui de geſtis Berengarii Italiae Regis ſcripſit, atque ut ſum Hiſtoriae avidus, noſtrae praeſertim, gavisus ſum magnopere, hunc te auctorem reperiſſe. Qui ſi tuus ac penes te eſt manuſcriptus rogo, ut eum quamprimum edendum cures, aut mihi tuo nomine publicandum mittas. Prorſus rem ſtudioſis omnibus, non mihi tantum, gratiſſimam feceris. Ex tuis in Claudianum notis intelligitur, quantum in Poëtarum omnium ſis lectione verſatus, multo tamen magis ex carmine tuo ad *Chriſtinam* Reginarum maximam, quod (neſcio quam ob cauſam) Poëmatium, quam Poëma appellare maluiſti. Eſt enim grande ac ſonorum, & tanta heroide dignum omnino, ita ut omnes omnibus Poëtis veneres ſurripuiſſe, ac in eo opere collocaſſe videaris. Itaque non cenſorem me tuum, ſed approbatorem ac praeconem puta, ac perſuaſiſſimum habe, tot & tantis muneribus me ſemper tibi obſtrictum fore, nec habere nunc, quo liberalitati tuae reſpondeam, homo in ſcribendo edendoque piger & lentus. Frater meus pro Poëmate tuo grates tibi quam maximas agit, & ſalvere te plurimum jubet, atque ut amicis tuis annumeretur rogat, quod & ambire me ac vehementer cupere profiteor, paratus invicem facere, quidquid volueris. Vale, vir Clariſſime atque doctiſſime, Lutetiae Pariſiorum Anno cIↃIↃCLI. Idibus Martiis.

EPISTOLA DCXVIII.

HADRIANUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

JAM ſemel atque iterum ad te ſcripſi, vir Clariſſime, nec quidquam a te litterarum accepi. Ex quo prope compertum habeo, neutram tibi epiſtolam redditam eſſe. Alioquin (qua es humanitate) reſcripſiſſes. Itaque ſilentio iſto tuo, aut potius infelicitate mea nihilo infractior, tertio ſtilum ſumſi, ſi quid a te epiſtolarum poſſem elicere. An ſit mihi gratior ulla, quamque

magis noſtra uſpiam contingeret dextra? aut quantum mea intereſt ſcire, quas vento acceſſeris oras, quas urbes peragraveris, quas Bibliothecas circumiveris, quid Codicum MSS. excuſſeris, legeris, exſcripſeris; ubi nunc verſeris, quae loca ſis petiturus. Pro certo & perſuaſo habeas velim, nihil mihi harum rerum notitia accidere poſſe jucundius. Apud nos frigent literae, & bello civili media hyeme flagramus. Multi eminentis dignitatis viri Lutetia Pariſiorum emigrant. Cardinalis *Mazarinus* in Galliam redire dicitur armatus, quem dux Aurelianenſis arcere tranſitu cogitat. Haec quorſum evaſura ſint ipſi viderint. Sed & ex Suecia nuper allatus eſt ſubito nuntius horribilis, Reginam ſceptrum ſuum Principi Carolo, aut alii neſcio cui, tradere velle, ceſſionemque Regni Ordinibus gratam & ratam fuiſſe: idque & *Voſſii* noſtri epiſtolae probare videbantur. Quod ſi verum eſt, magnum Muſae praeſidium amittunt. Interea magnam ſtudioſi omnes jacturam fecimus morte *Jacobi Sirmundi*, magnam morte *Petri Puteani* Vir Clariſſ. & *Dionyſius Petavius* hemicrania ſic laborat, ut credatur non diu eſſe victurus. In utriuſque obitum orationem compoſuit frater meus, quam tibi mittet. Has ego ſcribere coeperam, cum me febris invaſit, & per duos fere menſes vacare ſtudiis vetuit. Poſtquam convalui, epiſtolam, menſe Decembri inchoatam, menſe demum Martio abſolvi. Qua mora factum eſt, ne Elegiam meam de morte *P. Puteani* poſſem tibi mittere. *Menagius* noſter opera ſua Graeca, Latina & Francica edit. Tu vero, mi Heinſi, fac Antenoreae urbis, fac Bibliothecae memineris, & praeſertim Poëtae illius, qui de vita Berengarii Regis ſcripſit. Immo vero fac memineris mei; gratius mihi facere nihil potes. Hoc omnibus urbibus, hoc Bibliothecis, hoc Codicibus, Archetypis univerſis, divitiis etiam quibuſcumque facile anteponam. Vale, vir Clariſſime. *Henricus Valeſius*, frater meus, te ſalutat, Euſebiumque auſpiciis Cleri Gallicani convertit. Ego Francicae me reddidi Hiſtoriae. Data Lutetiae Pariſiorum Anno CIƆIƆCLII. III. Idus Martias.

EPISTOLA DCXIX.

HADRIANUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Romam.

USque adeone infauſtae & adverſis Muſis ſcriptae ſuperiores meae litterae fuerunt, ut te aliquo maerore affecerint? ô tabulae marito Veneris dandae, & omnibus Ovidii exſecrationibus dignae! Equidem, mi Heinſi, duarum priorum epiſtolarum ad te mearum mentionem feceram, non ut ſilentium reprehenderem tuum, aut onerarem pudorem; ſed ut ſcires ſaepius te admonitum eſſe promiſſi, nec (quemadmodum accidere conſuevit) in tam longo & laborioſo itinere, inter tot & tantas occupationes, rem mihi optatiſſimam, ſtudioſis etiam hiſtoriae non inutilem futuram, ex animo tuo effluere ſineres.

Ita-

Itaque ego officio meo deeſſe non debui, aut in ſcribendo laceſſendoque piger eſſe, ut quod petebam impetrarem, tu tantulam litterarum mearum jacturam moleſte ferre non debuiſti, nec excuſationes quaerere, cum culpa vacares. Te quidem, qua es comitate, qua fide, promiſſi memorem fuiſſe, nec monitore opus habuiſſe docet tua ad *Joannem Rhodium* (quiſquis ille eſt) epiſtola Patavium miſſa, & quod ille de vita Berengarii tibi reſcripſit. Tuam vero in primis diligentiam laudo & oſculor, qui totum opus ex ipſo autographo deſcribi malis, multo, ſi ita fiat, emendatius futurum ac majoris auctoritatis: & a te veniam peto impudentiae, cui tantopere moleſtus eſſe ſuſtineo. Tuum erit invicem te ulciſci, & aliquod mihi onus imponeri. Intelliges nihil me tua cauſa facere recuſaturum. Interea valde laetor te Ovidio & Claudiano, clariſſimo Poëtarum pari, manus admovere. Ex alterius editione apparet; quam diligenter alterum ſis emendaturus, & quanto correctiorem melioremque facturus. Vale, vir Clariſſime, & brevitatem epiſtolae infelicitati temporum imputa, non negligentiae. Inter Regias copias pro Cardinale *Mazarino* pugnantes, & Regiae ſtirpis Principum exercitus adjutore Lotharienſium duce, eum oppugnantes conſtituti ſumus. *Henricus Valeſius*, frater meus, *Rolandus Mareſius*, vir Cl. ſalvere te jubent. Data Lutetiae Pariſiorum Nonis Junii. CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DCXX.

HADRIANUS VALESIUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ACcepi tandem, vir Clariſſime, Panegyricum de laudibus Berengarii Caeſaris, quod carmen pridem a te miſſum, ut ex aliquot litteris tuis ante cognoveram x. Kalend. Februariis Anno CIↃIↃCLIV. per Cl. *Puteanum* demum ad me pervenit. Carmen illud, ſimul atque mihi redditum eſt avide perlegi relegique, ut ſum hiſtoriae, praeſertim enim noſtrarum avidiſſimus, animadvertique compoſitum eſſe a Poëta aequali aetatis Berengarii ſenioris, Patavino aut Veronenſi, qui proinde ante Annos DCCL. floruerit, ac cui fidem haberi in multis oporteat. Etſi enim Poëtae, praeſertim laudes viri Principis canenti, nequaquam credendum eſſe videatur, tamen mihi perſuadere non poſſum, adeo eum Panegyriſtam impudentem ac ſine fronte fuiſſe, ut in relatione rerum geſtarum Berengarii pro veris falſa ingereret, vanitatis ſtatim ac mendacii ab omnibus popularibus ſuis convincendus. Quin aliqua de induſtria praetermiſerit, aut in gratiam Principis ſui paullo aliter quam geſta ſint, interdum retulerit, negare non audeo; praeſertim in quibus ab omnibus auctoribus diſſentit. Comparationes ſaepe ex Virgilio & Statio aliiſque magni nominis Poëtis excerptas, operi ſuo inſeruit, ut tum omnia jejunis ſcriptoribus & paupertatis ſuae ſibi conſciis licebant. Exiſtimabant, credo, plagiarii iſti opera ſua vete-

Digitized by Google

veterum autorum monumentis ſuperfutura, tumque pro ſuis habitum iri, quae ab eis accepiſſent. Carmen eſt ſi non elegantia, certe vetuſtate venerandum, & dignum quod edatur atque ab hiſtoriae ſtudioſis evolvatur. Quo nomine maximas tibi gratias ago, qui promiſſi tui memor mihi apographon illud miſeris, quod an transſcribi tantummodo ac tibi remitti, an a me ſervari edique velis, ut reſcribas oro. Nam in litteris, quae ad me Anno MDCLI. prid. Kalend. Jul. Lugduno Batavorum dediſti, profeſſus es hoc te mihi poëma, ſi tamen tanti duxiſſes, edendum commiſſurum. Si cum notis a me permiſſu tuo vulgabitur, non ſine nominis beneficiique tui grata mentione vulgabitur. Invicem opera mea utere, ut libet. Paene enim iraſcor nonnunquam, quod me tibi ſatis amicum eſſe non putes, aut ſaltem non putare videaris, qui nihil imponas oneris, nihil imperes. Scire pervelim, quid rerum Holmiae agat Ovidius tuus, quem quidem a te editum minuſculis litteris, & iterum multo auctiorem plenioremque brevi edendum eſſe audio. Id certe Cl. *Capellanus* nobis apud *Menagium* noſtrum nuper referebat. Utinam eximius Poëta, per te nitori ſuo reſtitutus, doctis a te notis illuſtratus in lucem exeat, & in manus noſtras diu exſpectatus veniat! Cl. *Menagius* undiquaque colligit, quae in maximam Reginarum laudes a noſtris congeſtae ſunt patrio Latinoque ſermone. Hoc ſibi onus a Rege ipſo delegari, librum typis ac ſumtibus Regiis vulgari curabit per amicos, quos, ut ſcio, multos & magnos habet. Cl. *Puteanus* fratris ſui opera aliquot edidit, & reliqua editurum ſe profitetur. *H. Valeſius*, frater meus, Euſebii hiſtoriam Eccleſiaſticam jam tranſtulit notaſque nunc meditatur & properat. De me ne taceam, Hiſtoriae Francicae uſque ad Pipinum Regem extremam manum impono. *Mareſium* noſtrum nuper amiſimus, annos natum circiter LX. Dicebatur, cum inſomnia aliiſque incommodis laboraret, pulverem veneficum bibiſſe inſcientibus ſuis, qui ex ſtibio confectus apud nos impune graſſatur: dum medici inter ſe contendunt, & alii pro remedio ſtibium, vulgo antimonium dictum; alii pro veneno habent. Commercium epiſtolarum inter nos te peregrinante intermiſſum, longo intervallo repetere cupio, niſi tibi moleſtum eſt. Vale, vir Clariſſime, & me tuo illo munere, ac multo magis tuis virtutibus, tua doctrina ac humanitate ſingulari devinctum puta. *Voſſium* ac *Langermannum* illuſtres viros, ſi tamen Holmiae ſunt, meo nomine ſaluta. frater meus ad te una mecum epiſtolam mittit. Data Lutetiae Pariſ. Anno ☧ CIƆIƆCLIV. IV. Kalend. Februar. Exemplar panegyrici iſtius, quod miſiſti, a quo ſcriptum, & cujus manu emendatum fuerit, noſſe aveo. Iterum Vale.

Digitized by Google

EPISTOLA DCXXI.

NIC. HEINSIUS

Hadriano. Valeſio.

Lutetiam.

VElleji Paterculi, caſtigationibus nonnullis a me non ita nuper illuſtrati, exemplar ad te perferri haud ſum paſſus, Valeſi clariſſime, quod non niſi ſubitaneam operam perfunctoriamque huic ſcriptori navaverim, multis jam aliud annis agens, & nullo Bibliothecae meae adminiculo, quam in Suecia reliqueram, inſtructus, ac magis obſecutus auctoritati viri in ampliſſima dignitate conſtituti, qui editionis novae flagrabat deſideriis. Ex illo manum ſecundam libello admovi, & multa addidi, multa in melius mutavi, prioribus conjecturis damnatis, ut ſpes ſit digniorem fore, qui conſpectum tuum ſubeat, ſi aliquando curis repetitis limatior eſt proditurus in lucem. Quod ſi, quae tu ad illum jam olim obſervaſti, communicare mecum haudquaquam gravaberis, quicquid horum eſt, meis acceſſurum lucubrationibus aut iis inſerendum fore, non eſt quod a te dubitetur. Virgilianum locum Aeneidos ſexto, de ſpectata Aeneae pietate caſtigavi, ut circumfertur in editione mea, fide optimorum vetuſtiſſimorumque codicum ſecutus: Quo & Naſonem in Faſtis alluſiſſe per eſt verſimile hiſce verſibus,

Hinc ſatus Aeneas, pietas ſpectata per igne:,
Sacra, patremque humeris altera ſacra, tulit.

Fratris tui, viri ſummi, adnotata in Harpocrationem jam, credo, deſcribenda curavit *Elzevirius*, in quo procraſtinationis non eſt culpa. Sed cunctatur neſcio quare bibliopola, qui ipſum Harpocrationem ſuſcepit edendum, aeri alieno, ut ferunt, aliquantum obnoxius. *Langermannum* noſtrum jam diu adhortatus eſſem, etſi aeger ac invalidus, de danda nobis opera, ut Lindenbrogianae in Ammianum notae deſcriberentur, niſi Cl. *Graevius* ejus negotii curam omnem in ſe recepiſſet, quem, quia cunctari video, ipſe partibus quoque meis functus ſum. Reſpondet autem amicus noſter hoc jam a ſe agi, ut Lindebrochiana deſcribantur, nec dubito. Ceterum arbitrio tuo relinquo, numquid Ammiano addendas cenſeas, quas *Mariangelus Accurſius*, ac poſt *Janus Gruterus*, & *Marcus Suerius Boxhornius* in hunc ſcriptorem dedere notas. Non quod tanti ſint, quae cum doctiſſimis fratris tui ac tuis lucubrationibus una legantur, ſed quod is ſit ſeculi noſtri Genius, ut ſcriptores antiquos cum omnium commentariis editos geſtiat videre, praeſertim cum omnes iſtae animadverſiones paucis pagellis comprehendi poſſint. Agebat olim mecum in Italiam profecturo Frater tuus de Vaticano Ammiani Codice, cujus excerpta neſcio an poſt ſit conſecutus. Id certe exoptandum duco; erat enim is codex, etiam forte jam adhibitus, notae vetuſtiſſimae. Vale, virorum praeſtantiſſime, & affectum, quem mihi tot jam annis illibatum conſervaſti, diurnare in poſterum ſine. XII. April. CIƆIƆCLXXXVI.

EPISTOLA DCXXII.

SAMUELUS BOCHARTUS

Nic. Heinſio.

Lutetiam.

GEminas, quas ad me ſcripſiſti, ex quo veniſti in Gallias, vir doctiſſime, & mihi multis nominibus chariſſime, vide quibus commiſeris. Ego enim ſancte teſtor, me ante hanc diem nihil quicquam a te accepiſſe praeter illas, quas procuravit *Menagius* noſter non ita pridem ſcriptas, ſed in Belgio, & niſi fallor Leidae, quibus reſpondi illa ipſa die, qua acceperam: quam miſere timeo ne inſcriptio cauſa ſit, cur tuas literas reſignent homines curioſuli. Neque enim Paſtoris titulus literis praefigi ſolet, multo minus paſtoris eccleſiae reformatae, quem titulum nobis invident adverſarii. Itaque ſi poſthac ſcripſeris, ſolum inſcribe nomen meum, & locum ſi vis in quo habito, quamvis nulli civium ignotum. Et ut ſpero literae tuae melius in poſterum curabuntur. Sane a Dno *Viquefortio* didiceram te veniſſe Lutetiam, & in Italiam iturum propediem, jamque eſſe in procinctu. Itaque quod unum licebat per anguſtias temporis illum rogavi nudius tertius, ut te meis verbis ſalutaret. Nunc tibi fauſtum iter omnibus votis exopto, atque adeo tam breve ut in Suecia poſſim tui conſpectu frui. Quo deo dante proficiſci ſum plane certus Menſe Martio proximo, ut Reginam illam incomparabilem, de qua non ſine ſtupore cogito, propius intueri liceat. Quod pridem habeo in votis, neque tamen licebit ante illud tempus exequi, quia vel ſi jam diſcederem, me in ipſo itinere hyems interciperet. De his plura ſcripturus *Voſſio* noſtro jam deſino, teque cum literarii orbis phoenice, id eſt ampliſſimo parente tuo, iterum atque iterum ſaluto. Raptim Cadomi Pridie Nonas Septembr. Anno CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DCXXIII.

SAMUELUS BOCHARTUS

Nic. Heinſio.

Lutetiam.

ANgebar animo, antequam ſcirem an meas recepiſſes, vir idem doctiſſime atque humaniſſime, veritus, ne me crederes hominum inficetiſſimum, qui a te toties provocatus non reſpondiſſem. Itaque me bearunt poſtremae tuae, quibus ex hoc metu me commodum liberaſti, atque alia ſignificaſti, quae me ſcire non parum intererat. In his te priores literas Rothomagenſi hoſpiti tuo commiſiſſe ad ſororium meum *Langlaeum* deferendas, ad quem ſcripſi jam modo, ut ab illo docear, quid de iis factum ſit, & de Gronoviano libello his adjecto. Poſteriores, quas *Bidalio* tradidiſti, necdum accepi. Italiam repetenti in Reginae gratiam ſerio gratulor, atque aſſiduis precibus orabo, ut hoc iter ſit proſperrimum, profectionem diutius ſi differs, timeo ne hyeme ap-

Digitized by Google

appetente iter per Alpes ſit moleſtum, nec maritimum tutum ſatis. Et quo diſcedes maturius, eo promptior erit reditus, quod unice exopto, ne in Suecia te deſiderem. Quo cur ante Martium non proficiſcar, cauſas habui fonticas, quas ſignificavi *Voſſio* noſtro, adeoque ipſi Reginae Sereniſſimae. Literas praeterita hebdomade ſcriptas accepit haud dubie *Bidalius*, & curabit ut ſolet. Quamvis id futurum ſit intempeſtivum, tamen libenter reſciverim, quibus me rationibus ad hoc iter ante hyemem ſuſcipiendum ſollicitabas, ſi reſcribere non ſit grave. Miror te adhuc dubitare an carmen tuum acceperim, cum quid de illo ſentiam *Voſſio* noſtro ſignificaverim non ſemel; nempe poſt Muſas natas ne a patre quidem tuo, poëtarum hujus ſaeculi facile principe, quicquam elegantius fuiſſe ſcriptum. Te Virgilium, Statium & Claudianum ita aemulari, ut hunc videaris penitus imbibiſſe. Nempe tam grandis poëtae Majeſtas animo tuo inhaeſerat altius, quia in illam recens ſcripſeras. Quod opus donec videro, impatientia torquebor, cum quia auctores unice amo, tum quia id habeo perſuaſiſſimum, nihil poſſe ab illo proficiſci quod non ſit ſane valde accuratum. De lectione Runae Suecicae, quam a *Blondello* habui, impegi in ipſo limine. Quia *Runae* vox quid ſignificet ignoro juxta cum ignariſſimis. Ignotus etiam eſt auctor, qui non praeſtabit, ſatis ſcio, quicquid promittit. Tu mihi in utroque, ſi placet, facem praeferes. Aveo etiam id ſcire, quam hiſtoriae partem attingat Salluſtianum illud fragmentum a Cl. *Voſſio* repertum, quod ut publici juris quamprimum fiat rei literariae multum intereſt. Haec dum ſcribo mihi commodum afferuntur literae illae tuae, quas *Bidalio* commiſeras, quibus in Sueciam iturientem iis verbis accendis, ut mei non ſim compos amplius. Atque id mihi ſit graviſſimum, quod illas eo tempore non acceperim, quo tu ſcripſiſti; quia tunc fortaſſe potuiſſet mutari ſententia. At in quo ſtatu res ſunt, non eſt locus poenitentiae, quia ut ipſe agnoſcis, jam itineri tempus non eſt relictum. In hac mora id me ſolatur, quod ſi jam diſceſſiſſem, in Suecia te non vidiſſem. At vere diſceſſurus te ex Italia reducem fortaſſe habebo viae comitem. Quod mihi bonum ſi contingeret, illud in magna parte felicitatis ponerem. Iterum in hoc itinere omnia fauſta tibi comprecor. Vale. Data Cadomi XII. Kalend. Octobr. Anno Ch. CIƆIƆCLI.

EPISTOLA DCXXIV.

NICOLAUS HEINSIUS

Samueli Bocharto.

Holmiam.

QUandoquidem nunquam ſatisfacio mihi in te aeſtimando, vir ſumme: debebam, fateor, venerationem, qua virtutes tuas complector, conſtantiſſimam frequentius per literas teſtari. Nec tamen ſine magna veniae impetrandae ſpe a me peccari confido. Nam & benignitatem morum tuorum eximiam multis argumentis habeo perſpectam, &, cum rariſſimos ex Suecia

cia nuncios accipiam hactenus, rariores autem exſpectem impoſterum, quod compellare amicos non reſponſores permoleſtum ſit, rerum tuarum vivo ignariſſimus. Hibernandum tibi fore in Septentrione unus non ita nuper *Voſſius* me docuit. De rebus meis utinam certi viciſſim aliquid affirmare poſſim! Cum nihil eorum hîc intermiſerim curare, quibus regium favorem ſperaram conſequi; deque bibliothecis venalibus aliiſque rebus quicquid ſuccurrebat abunde perſcripſerim, adeo tamen nihil reſponſi fero, ut parum abſit, quin operam meam ſordere Dominae agnoſcam. Menſes jam totos ſeptem meo aere meiſque expenſis hîc vivo, regiis ſubſidiis deſtitutus. Pollicetur quidem *Holmius* fore reſtituenda omnia, ſed cum de reditu in Sueciam meo ſatis ſit incertum negotium, facultates meas, quas peregrinationibus aſſiduis ſatis ſuperque attrivi, ut profligare pergam, nequaquam videtur conſultum. Cum igitur ſupplex orarim Dominam, ut ad paternos lares liceret mihi reverti, ita conclamata Parentis optimi poſtulante valetudine, atque illam pro ſingulari ſua clementia precibus meis annuiſſe intelligam; cum ſororis meae marito jam egi, ut de pecunia, quanta quidem videretur neceſſaria, partim ad iter conficiendum, partim ad aes alienum, quod his in oris contraxiſſem, expungendum, mihi proſpiceret. Haec ubi in promptu erit, viae me committam. Germaniam hactenus mihi non viſam perluſtrare decrevi, ut ultimis ſignificaſſe me literis recordor. Beneficium interim a te promitto mihi ſingulare. Nimirum ne graveris indicare, literaſne illas, quibus Suecia interdicendum fore mihi minatur Protomedicus, niſi cum adverſario *Alaſtore* in gratium rediero, Regina jubente exararit. Si adfirmaris ejus mandato ſcriptas, rebus meis tempeſtive conſulendum erit. Non opinor tamen, cum longe ab his diverſa ſperare ſemper juſſus ſim; ne veriſimile fiat, promiſſorum dememiniſſe incomparabilem Reginam. Quicquid ſit, ad omnes Protomedicorum minas occallui. Non enim tam indulgenter mecum egit hactenus fortuna, ut chariorem illam exiſtimatione mea debeam habere. Pertinax mihi olim cum ambitione lucta fuit, de qua poſtquam triumphare coepi, animos indomitos gero, & nihil in rerum natura magnopere aeſtimantes praeter unicam virtutem. Hunc nodum Gordium, quo arctiſſime Auguſta me conſtrictum tenet, nulla ſaevientis fortunae injuria, nullae Protomedicorum artes diſſolvant. Aeterno cultu regias virtutes proſequar, & tum quidem maxime, cum inter ſuos me numerare non dignabitur. Hoc unum eſt, quod polliceri de me poſſum. *Alaſtorem* tum amare & laudare incipiam, cum coepero virtutem odiſſe. Aeſtimet & adoret belluinos mores in Cyclope ſuo Protomedicus: non invideo illi hoc gaudium; dum mihi diſſentiendi libertatem non eripiat. Inter has turbas diebus proxime elapſis optatiſſimus de parentis valetudine in melius paulatim eunte nuncius me plurimum oblectavit. Etſi enim ea eſt aetate, ad quem perveniunt pauci, me tamen abſente terris illum ſubduci nolim. Literas tuas ſi *Georgio Furſtenbeuſer* Regio Noribergae conſiliario exhiberi cures, dubitare noli, quin ad me ſint perferendae. Vale, virorum Maxime, & amicis communibus me commenda, Clariſſimo imprimis *Naudaeo:* compellatus ille jampridem a me eſſet, ſed

 reſ-

Digitized by Google

reſpondendi neceſſitatem nolui imponere viro optimo. Panico enim quodam terrore conſternatos omnium apud vos animos eſſe video. adeo miſere metuunt ne Alaſtoras infenſos experiantur, & fortunas ſuas in diſcrimen vocent, ſi meam conſuetudinem admittant. Mirer certe, ſi Protomedicus auſit ad meas reſpondere, niſi impetrata ab *Alaſtore* venia. Vale iterum. Florentiae Anno CIϽIϽCLII. XXI. Dec. Vix fieri poſſit, ut ante Martium menſem Italia excedam.

EPISTOLA DCXXV.

NICOLAUS HEINSIUS

Samueli Bochartio.

Holmiam.

CUM diebus proxime elapſis ſermonem minime Laconicum de rerum mearum ſtatu tecum inſtituerim, easque literas Hamburgum mittendas curarim ad *Michaelem Fincklerum* negotiatorem illa in urbe ſatis notum, ac *Johannem Holm*, noſtri amicum, (ut ad te perlatas non eſſe nefas ſit ſuſpicari) quod iis nunc addam nihil fere habeo in promptu. Velim tamen ex te intelligat Domina, ad plures nuper abiiſſe Romae *Franciſcum Angelonum* Canonicum. Collegerat is antiquitates ac res naturales plurimas majori cura ac ſedulitate quam peritia; ut e ſcriptis *Triſtani* veſtratis apparet, quîcum ſimultates hic noſter exercebat. Omnia ea nunc proſtant venalia, ſed quibus Princeps *Ludoviſius* dicitur inhiare. Diſceſſus ex Italia meus magis quantum video magisque protrahitur: quod me nolente fit ac invito. Cum enim alia non deſint, quae me domum trahant, ut proxime ſignificavi, tum valetudo inprimis mea, quae nutat jam multo tempore. Ex quo enim Alpes anno praeterito procellis atrociſſimis ac nymbis hibernis me objecerunt, tentor exerceor febricula aſſiduus, levi quidem illa, ſed quae tamen augeatur potius quam decreſcat. Vitae longioris ut ſum minime cupidus, ſic fatali neceſſitate opprimi hic terrarum tamen nolim. Ad Illuſtriſſimum Cancellarium hîc ſcripſi, ut vides, quod toto, quo Bataviam deſerui tempore, non eſt factum, & fieri citius debuiſſe agnoſco. Optime enim de me meritus eſt vir ille incomparabilis. Epiſtolam, quaeſo illi in manus trade, ut ſi quid fortaſſis velit reponere, id quo mittendum ſit via doceatur. Sin minus, per amicos tandem, ut tuto curetur, operam da. Protomedicum regium quod ſpectat, doleo ſimultates mihi cum illo intercedere. Amavi hominem ſemper, quod me ab illo viciſſim amari crederem. Decipi tamen me & tota errare via intellexi poſtea invitus. Intermiſſas neceſſitudines quominus redintegrem, per me non ſtabit. Cultum tamen ſi deberi ſibi a me arbitratur majorem illo, quam praeſtiti hactenus, opinionis ſuae multum fallitur. Nihil enim aut minus in amicis aeſtimo aut magis in adverſariis contemno, quam ſecundam fortunam. Literas tuas qua via ad me curares jam non ſemel monui. Si minus ea videtur tuta, *Voſſio* committam. Vale, Clariſſime & optime virorum, meque omni cultu ac veneratione tuum non averſare. Florentiae Anno CIϽIϽCLIII. prid. Kalend. Januar.

EPI-

EPISTOLA DCXXVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Petro Bourdelotio.

Holmiam.

HEſterno die oblata mihi fuit tua epiſtola, vir Ampliſſime, qua edoctus ſum, tres mearum tantum ad te perveniſſe, ex quo Lutetia digreſſus fui, cum ſeptem & plures, ſi recordor, ſcripſerim. Tuas vero, quarum meminiſti, nullas vidi. Ad *Bidalium* fuiſſe miſſas ſuſpicor: cujus pleraeque in via perierunt; idque Lugdunenſis cujuſdam negotiatoris, quem amicum ſibi credebat, cuique rerum mearum curam commiſerat, accidiſſe perfidia fatetur ipſe. Commendatitias omnes recte curavi; praeter illas, quas *Alexandro Marſo* Medico inſcripſeras. Abeſt enim is ut plurimum ab hac urbe. A Praeſide *Liargio* reſponſum Taurino, niſi fallor, ad te dedi. Cardinalis *Barberinus* cur nihil reponat, cauſam ignoro; ſed ſuſpicari licet ex rumuſculis aulicorum. Imaginem vivis coloribus expreſſam Dominae ſummopere is deſiderat: qua de re cum ſcripſerim in Sueciam non ſemel, nihil tamen reſponſi fero, ſolemni admodum infelicitate mea. Honorifice profecto & incredibili benignitate me excepit, credo ut monumentum aliquod extaret affectus luculenti, quo *Urbanus Octavus* parentem meum ſemper proſecutus eſt. Nam ad prandium familiariter invitavit, & poſt ambulationem pomeridianam per ſuburbana urbis rudera, domum ipſe me deduxit, fruſtra deprecantem. Silentium tuum tam pertinax mirabar valde, ne quid diſſimulem, donec ex Batavia infauſta omnia nunciata ſunt, ex amico videlicet inimicum te mihi factum, recitari palam in Salmaſianis aedibus tuas literas, quibus quam bene mihi velles, abunde appareret. Auget ſuſpicionem tua epiſtola, qua auctor mihi es, ut adverſarium atrociſſimum placare ſtudeam: idque fieri poſſe omnium commodiſſime, ſi laudare illum incipiam in meis literis. Ad quae omnia, quantum fieri poterit, accuratiſſime reſpondebo; ea tamen lege, ut libertati ignoſcas, ſi quae dolor juſtiſſimus verba inimitiora expreſſerit. Oportet igitur, mi Bourdeloti, ut aut ſimultatum noſtrarum prorſus ſis ignarus, ſi hoc non fateris, in ſtudia partis adverſae ſis proniſſimus, qui exigas, ut cum hoſte capitali, qualem recte ſe vocat, redeam in gratiam. Egone laudem hominem impurum, qui annis totis viginti paternae & meae exiſtimationi (quam vita chariorem habemus) ſcelerate eſt inſidiatus? qui omnem movit hactenus lapidem, & adhuc movet, ad evertendas fortunas noſtras? Quo autem laudem nomine? An ob eruditionem, qui in ſcriptis paſſim ſuis beſtiam & aſinum parentem meum vocarit? An ob candorem? atqui pice nigriorem ipſi ejus amici fatentur. An ob benignitatem morum? At nihil illo magis eſt maledicum ac malignum ut teſtantur ſcripta. An ob devotum nobis animum, qui parvo antequam ex Batavia diſcederem tempore, praelegi juſſerit mihi litteras ſuas, quibus me & parentem, nebulones, ac impoſtores appellabat? An ob ingenium? qui ſive verſa

ſive

ſive proſa ſcribat oratione, adeo ſcaber eſt & impolitus, ut riſum emunctae naris hominibus maximum jure exprimat, & ſine faſtidio legi non poſſit. Quo igitur nomine laudatum illum velis, primo ſim docendus. At magni facit illum Domina. expertus ſcio, mi Bourdeloti, vel te non adfirmante. Magni etiam fecit parentem meum & Avunculum *Guſtavus Magnus.* Nec ſi ille nunc nobis eſt felicior, ideo etiam melior ſit dicendus. Hae rerum aulicarum ſunt viciſſitudines. Poſteritatis erit judicium, utrum illius ſcripta de *Chriſtina Auguſta* melius, an mei genitoris de *Guſtavo Magno* ſint merita. Quanquam quid compono utriuſque ſcripta, cum ille, ne verbo quidem unico cultum hactenus publice ſit teſtatus, quem optimae Principi debebat. Hoc ubi fecerit, tum videbimus, quam felices ejus conatus ſint, qui alienis laboribus tanto cum ſupercilio audet oblatrare. Sed fingamus viri diſertiſſimi dignos cedro Panegyricos *Chriſtinae Auguſtae* inſcriptos extare luculentos, & omnibus teri manibus, & legi cum applauſu, quam parenti meo obtigiſſe felicitatem livor ipſe inficiari non poteſt, quas, quaeſo, legationes obivit, quam Reginae operam probavit unquam in republica adminiſtranda. Huc ſi recurrendum ſit, praeſto erit *Rutgerſius* noſter, qui annos duodecim continuos in praecipui momenti rebus fidem atque integritatem Regi Maximo exhibuit, donec mors intempeſtiva obſequiis illum ſubduxit. Haec ad os iſti rabulae obſtruendum ſufficere debebant, niſi pudoris eſſet decocti. At in Sueciam non licebit reverti, & ſemper male mecum agetur, niſi amicum illum experiar. Non irrepſi clandeſtinis artibus in aulam, ut tu videris exiſtimare, mi Bourdeloti. Nunquam ea via fortunas tentavi. Vocatus veni in Sueciam: nec poenitet. Sum enim eam in clementiſſima Principe expertus benignitatem, cujus etiamnum vel ſola memoria pudorem meum onerare poſſit. Rogatus ut operam illi meam & obſequia devoverem, detrectavi: non quod habitum mihi honorem nequaquam intelligerem, ſed quod agnoſcerem humeros iſti oneri vix pares, cum tenax libertatis, & vitae ruſticae, quam aulicae, naturae quodam occulto inſtinctu magis aptus, multa in me ipſe requirerem, quae ad favorem tantae principis mihi conciliandum eſſent neceſſaria. Nec dedignata eſt id ipſum a parente meo poſt contendere Regina incomparabilis humaniſſimis literis, quibus, ut par erat, manum dedit ſenex noſter; tranſtuli igitur fortunas in Sueciam, ſed ita ut dignitates aut honores multos nec ambiverim, nec conſecutus ſim. Stipendium ullum multo minus. Quid ergo nocere mihi poſſit adverſarius non video. At melioris fortunae ſpem intervertet. Ego vero nihil ſperavi unquam in aula praeter unum beneficium, id quia non obtinui, conjecturam non vanam inde feci, quid caeris fortunis eſſet futurum. Ab inſultibus adverſarii tutum me fore ſemper eſt pollicita Domina, cum ſuſpicaretur, de fortunis in Sueciam transferendis ea de cauſa me tergiverſari. Ea promiſſa ſi deſtituent, feram, ut potero. Non enim adeo eſt miſerum, ac tu putas, in ſolo paterno vivere. Ab aliis, qui immenſas in aula corraſerunt opes, animum tam abjectum & ſervilem expectare poſſis, a me non potes. Omitte igitur augurari mihi Voſſianum fatum:

tum: qui poenas meritas dediſſe ſe fatetur, quod in aulam protraxerit hoſtem infidum. Tu cave, ne & tanti tibi conſtet ejus amicitia, quanti huic quem dixi *Voſſio*, quanti *Grotio*, *Heraldo*, atque aliis plurimis, optime de illo meritis conſtitit. Sed ſimultatum oblivisci pulchrum eſt. Oſtende mihi cum quoquam adverſariorum (quos habet innumeros) in gratiam rediiſſe Cyclopem iſtum: ego oſtendam foedus concordiae cum parente meo ab illo initum & ſubſcriptum, intercedentibus Academiae Lugduno Batavae curatoribus, perfide fuiſſe violatum. Quod addis coli a me amicitiam non poſſe cum amicis, quos habeo in aula, niſi illum placaro, ne illud quidem me movet. Eſſe enim tam delicatum illum, ut hoc vix ferat: unde colligo, cur tu tanto tempore tacueris. Sed ad rem, colui amicitiam in Gallicum *Sarravio*, cum *Puteanis* fratribus, cum *Menagio*, cum aliis ejus amicis: quod illi licere ſibi exiſtimarunt. Si amici, quos in Suecia communes habemus, partium ſtudio ſe teneri arbitrantur; ſint in partibus per me licet. Ego tam ſerviles amicitias non magnifacio. Nemini invito meae literae moleſtae erunt. Si alios non habuero amicos, quam ejus hoſtes: jam ab amicis abunde mihi erit proſpectum, quos per univerſum terrarum orbem infinitos, ut jam dixi, habeo. Si Sueci amici deerunt, non deſunt in patria, in Italia, in Gallia, & quidem plures, quam quibuſcum poſſum literarium exercere commercium. Patiar igitur perire potius fortunas illas, de quibus nunquam bene ſperavi, quam exiſtimationem meam vel in leviſſimum vocari diſcrimen. Si per illum non licebit mihi Dominam laudare publice, at tacita veneratione virtutes ejus proſequi licebit. Ad Annales interim Bataviae ſcribendos potero calamum convertere. Et pius eſt patriae facta referre labor. Mones illic terrarum me vivere, ubi morum civilitas maxime eſt in uſu. fateor. Sed & illic vivo terrarum, ubi ſimultates exercentur perpetuae. Vixiſti tu quoque in his oris; & tamen aulam Condaeam deſeruiſti ob offenſas leves. Nec tamen eo ſum ingenio, qui immortales inimicitias amplectar: hanc adverſario ſcabiem relinquo. Ne te quidem judicem detrecto. Sed obſequium praeſtare illi detrecto, qui contumeliis & injuriis modum non ponit. Proferantur offenſae cauſae in publicum, tu id ipſum ab amico tuo exige; tum facile apparebit, utrius cauſa ſit melior. Ait *Miltono* multa a me ſubminiſtrata. Quod mendacium, ut caetera, quae jactat, eſt ſceleſtiſſimum. Caput & fortunas devoveo, ſi hoc probare poſſit calumniator. Deus mihi teſtis erit, me neſciviſſe *Miltonum* eſſe in rerum natura, antequam ejus Apologia venalis mihi fuit exhibita ab *Elzeviriis*. Pari impudentia auſus eſt duos treſve libros famoſos, ut vocat ipſe, patri meo publice adſcribere: quos pater non magis, quam tu, ſcripſerat. Sed de his ejus calumniis & impoſturis melius publice agetur. Expecto tantum, ut vel verbo me tangat unico, in illa, quam *Miltono*, parat, reſponſione. Tum provolabunt ſtatim in publicum poëmata, in quibus ad ſatietatem defricabitur. Ipſi oſtendam, quam ignarus rerum ejus fuerit *Miltonus*; & quam nihil dixerit eorum, quae reipublicae literariae intererat, non ignorari. nec parvo conſtabit illi mentiendi libido. Si in partibus erit Domina, ut tu minaris, & fra-

Digitized by Google

fractus mihi illabetur orbis, impavidum ferient in ruinae: in omnem fortunam me paravi. Quanquam non eſt ejus illa indolis, ut pietati neſciat ignoſcere, aut non intelligat, quo parentibus illatae injuriae animo ſint ferendae. Tibi vero, mi Bourdeloti, auctor ſum ut a componendis, quod fruſtra tentabis, hiſce ſimultatibus animum convertas ad obtinendum a Domina beneficium de meo in patriam reditu. Id enim jam ab illa bis rogavi. Partem Ovidii quod ais Dominae exhibitam: ego totum miſſum credidi. Elegiam quoque ad vos perlatam laetor. Salveat *Wullenius*. Vale CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DCXXVII.

PETRUS SEGUINUS

Nic. Heinſio.

Hagam.

SUaviſſima, qua me dignatus es epiſtola, exiſtimationi, quam apud omnes conſecutus es, apprime reſpondet. Tanta enim urbanitate referta eſt, tanto lepore conſcripta, ut genium illum tuum totum amabilem, & nulli ſecundum prae ſe ferat. At vero quanti faciam benevolentiam illam, qua me proſequeris, vix poſſum eloqui. hoc ſolo me infelicem duco, quod jam a te nimium diſſitus qui mihi videbar, majori itinerum intervallo propediem ſejunctus ero. In ſpem veniebam hac aeſtate proxima, cum praedia Abbatiae meae in Hannonia inviſere cogitarem, Hagam uſque proficiſcendi, & tua dulciſſima conſuetudine fruendi diuturnius, quam mihi contigerat anno praeterito. Sed legatio, quam adornas Sueciam verſus, quo publica negotia & mandata Procerum tuorum te vocant, me in deſperationem cogit, niſi antequam ad illud iter te accingas, altera mihi a te contingat epiſtola. Interim ut juſſis tuis obtemperem, mittam Lucubratiunculam ad quaſdam familias *Ful. Urſini*, quam ſcripſi *Franciſco Gottifredo*, Antiquitatis Romanae genio, & quam typis mandare impulit me nimia amicorum indulgentia. Tu plurimum me devincies, ſi priuſquam in lucem omnino prodeat, mihi velis indicare quid probes, quid emendes in hoc opuſculo, quod in Muſei noſtri latebris abſconditum remanebit, donec, quid ſuper eo ſentias, reſciverim. Ectypum gemmae, quam vulgo Corniolam vocant, Ovidii vultum referentis, hîc incluſum accipies, ut poſtulaſti: faxit Deus ut tibi gratum adveniat: dubito paululum de antiquitate prototypi, ſed nullum aliud potui Pariſiis reperire, neque in gemmis neque in nummis. Quantum ad tuam nummorum congeriem, copioſior & pretioſior eſt, quam ut citius emptorem nanciſci queat. Sed ſi pro tua erga me humanitate, unius aut alterius nummi permutatio non te gravet, cum praeſertim familiis Romanis addictus ſim, memini me vidiſſe apud te nummum argenteum M. Antonii cum capite ipſius in antica, atque inſcriptione P. Ventidii in averſa. Hanc familiam Ventidiam, quae inter meas non reperitur, libenter compararem, vel pretio, vel permutatione alterius nummi, qui tibi arrideret, ſi per te mihi innoteſcat. Non hîc ago de altero Antonio au-

reo, cum averſa figura trophaeo inſidenti, & inſcriptione familiae Muſſidiae vel alterius; non de aureo familiae Aquiliae cum Triquetra Siciliae: neque etiam de aureo Julio per Trajanum reſtituto, quos poſſides: ne nimium audere & tibi & mihi videar, quamvis illos aut illis ſimiles, larga compenſatione redimerem. Quicquid ſtatueris ratum erit & gratum mihi, dummodo me tui obſervantiſſimum exiſtimes, & tui ſtudioſiſſimum ſemper futurum eſſe confidas. Dabam Lutetiae Pariſ. Idib. Mart. CIↃIↃCLXI.

EPISTOLA DCXXVIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Petro Seguino.

Lutetiam.

SEmeſtris ſpatii tempus jam propemodum effluxit, quod Orator Regis Chriſtianiſſimi, *Jacobus Auguſtus Thuanus*, magno patri cognominis & par filius, tuas mihi literas Idibus Martiis exaratas tradidit, una cum [1] diſſertatione te digna ſuper Pompeji nummis antiquis. Quam ego non multa tantum cum aviditate, ut tua omnia ſoleo, ſed admirabundus quoque legi ac relegi, iterata identidem cum animi contentione. Sed quod in procinctu tum ſtarem, convaſatis jam ac mari creditis ſarcinis, biduoque proximo poſt exacto, Suecico itineri committerer, non potui debita gratiarum actione apud te defungi. Rejeci igitur ſcriptionis officium in opportuniora tempora, quod itinere confecto tui compellandi ex hiſce regionibus non defore opinabar. Sed adventum in Sueciam meum excepere praeter ſpem occupationes & moleſtae ſatis & denſae, quae me exercuerunt hactenus, ut nec amicis ſalutandis, nec privatarum rerum aut familiarium curae locus ſuperfuerit. Quod ut ingenue & ſine fuco teſtor, ita rubore tacito perfundi me ſentio, cum intermiſſi officii culpam vix excuſabilem mecum perpendo. De libello tuo quaeris quid ſentiam? Ego vero cum omnia id genus ſcripta, quae antiquitati Romanae illuſtrandae dantur, plurimi faciam, prae ceteris tamen te inter pauciſſimos repono, qui in intimos eruditae vetuſtatis fontes ac receſſus caecos perſpicacis mentis acumine penetraris. Quo magis vellem, ut *Triſtano* e vivis ſublato, ſucceſſus tuos acriter urgeres ipſe, & quae hic illic obſervaſti aliis ignota quam plurima in publicum proferres, communi commodo inſervitura. Nuper admodum dum aurea Ducis Arſchotani perluſtro numiſmata a *Johanne Hemelario*, ut ſcis, juris publici facta, moratus eſt oculos meos nummus iſte Veſpaſiani, qui pagina duodecima ſecundus occurrit, clypeum votivum exhibens columnae adfixum, inter duos ſurculos, addito ſuper columnam vaſe quodam: quem nummum & ego poſſideo argenteum, & a *Jacobo Byaeo*, *Aenea Vivo* & aliis jam editum animadverto. Quid

1 Intelligit Epiſtolam ad *Franc. Gottifredum*, editam primo Anno 1660. poſtea inter alias diſſertationes, quibus ſelecta numiſmata illuſtravit vir Ampliſſimus & Doctiſſimus.

Digitized by Google

Quid tamen is ſibi velit, nemo, quod ſciam, hactenus percepit. *Hemelarius* certe pag. 36. & *Albertus Rubenius*, qui ultimam *Byaei* numiſmatum editionem notis eruditis illuſtravit pag. 45. de columna & clypeo votivo conveniunt; quibus & ego adſentior. Sed quod duos iſtos ſurculos lauri ramos eſſe contendunt, id ego aliter ſe habere arbitror. Nec vaſculum illud urnam eſſe, quod *Pierio Valeriano* in Hieroglyphicis, & *Hemelario* videbatur, nec notam monetariam, quod cenſet *Rubenius*, ut credam patior mihi perſuaderi. Si intendas aciem, nullos illic ramos exhiberi, ſed ſurculos ſeu frutices, & quidem terrae inhaerentes, facile appareat. Certe diverſos plane, atque alia omnino facie ramos laureos in Auguſti numo expreſſos animadvertas pag. 2. apud eumdem *Hemelarium*, ubi tamen clypeus quoque votivus occurrit. Inducor igitur, ut exiſtimem ſurculos balſami in hoc Divi Veſpaſiani numo exhiberi, & vas columnae ſuperpoſitum alabaſtrum eſſe, ſeu vaſculum unguentarium balſamo Servando deſtinatum. Auctorem conjecturae meae praecipuum habeo C. Plinium, qui libro Naturalis Hiſtoriae XII. cap. 25. non tantum nos docet uni proprium Judaeae balſamum fuiſſe, verum etiam hanc arbuſculam ab Imperatoribus Veſpaſianis in triumphum ductam, & tributum pendiſſe una cum gente ſua poſt Judaeam devictam, unde luculenti reditus Populo Romano provenerint. Sed quod ibidem folium proximum rutae illi dat, in eo quidem cum Dioſcoride aliiſque vetuſtioribus ſentit; ſed cum paullo ante profeſſus ſit, longe aliam illi naturam eſſe, quam Romani exterique prodiderint, amplector lectionem, quam ſcripti codices plerique prae ſe ferunt, *folium proximum tuberi*. Eſt autem *Tuber* Mali ſpecies, de quo Plinius alibi. Quid? quod paullo ante, ubi *arbuſculam* vocat, optimae membranae *arbutum* agnoſcunt. Pro eo tamen etſi praefracte digladiari nolim, qui balſami fruticem numquam viderim, ita de alabaſtro rem ſic ſe habere, ut dixi, prorſus cenſeo. Inſpice Plinianum locum, & ſententiae tuae certiorem me fac, ni moleſtum eſt. Pro imagine Naſoniana, quam gemma antiqua refert, plurimum me debere tibi profiteor. Nec tamen auſus ſum eam juris publici facere, quod multum diſcrepet ab ea, quam ex veteri numo indubitatae fidei expreſſum Naſonis mei editioni praefigendam curavi. Huc accedit, quod adulteratam eſſe gemmam & ipſe ſuſpicor, & ego quoque ſubvereor; cum in numis quoque adulterinis naſutus admodum Ovidius exprimatur, quaſi inde Naſonis cognomen ſit mutuatus, quod homines inſciti credidere. Numos veteres majori ex parte domi reliqui diſcedens, quod augurarer meam a patria hanc abſentiam non niſi annuam fore. Ad meos cum recurram de iis permutandis agemus. Vale, vir eximie & ornamento patriae tuae prognate, tuaſque de re numaria lucubrationes, ſi me audis, publico quamprimum indulge. Dabam Holmiae Suecorum a. d. VIII. Octobris. CIƆIƆCLXI.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DCXXIX.

PETRUS SEGUINUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

GRatiſſimae mihi advenerunt, per amiciſſimum & doctiſſimum noſtrum *Bigotium*, literae tuae datae Holmiae Suecorum, a. d. VIII. Octobr. anni praeteriti: eiſque reſpondiſſem diligentius, niſi me trium fere menſium adverſa valetudo diſtinuiſſet. Sed quae interim non obſtitit, quo minus maximo perfuſus ſim gaudio, videns te etſi politicis Reipublicae tuae negotiis addictum, non tamen averſum ab antiquitatis Romanae arcanis; quibus ſi aliquam operam dare tibi per ſerias occupationes liceret, quam magna lux iis accederet, nemo eſt qui non ſentiat. Et certe magno cum plauſu exceptus eſt a noſtris antiquariis, illuſtratus a te Divi Veſpaſiani numus: praeſertim dum vas illud columnae impoſitum, balſamo ſervando, quod nemo ante te, deſtinatum, tam luculenter obſervaſti. Pro urna quidem accipi non debere tecum ſentio, multo minus pro nota monetaria, ut opinabantur viri docti, quos recenſes. Sed quam appoſite ad hiſtoricam veritatem, quod addis de triumpho Veſpaſiani, & de tributo balſami a Judaeis pendi Romanis ſolito? in tuam igitur ſententiam abeo, & omnino tecum de alabaſtro ſeu vaſculo unguentario concludo. Stabo etiam a partibus tuae modeſtiae, & uſque dum viderim tecum fruticem balſami, Laurum, quam ſuper ejus annotatione meruiſti, a tuo numo non ſubmovebo: praeſertim cum apud Plinium, quem ut tibi morem gererem perlegi, & apud alios auctores, balſami arbuſculam, viti ſimilem repererim. At lignum vitis obliquum eſt, & minus rectum, quam videntur iſti ſurculi tui numiſmatis. Non diſpliceat tibi, quaeſo, vir Ornatiſſime, amica & Gallica libertas ſententiae meae quam poſtulaſti. Qualiſcumque enim illa ſit, tuo permittitur arbitrio, cui ſi quidquam, vellem detrahere hoc ſolum, quod opuſculum meum de Pompejanis numis, immerita laude cumulas. Caeterum quoniam te ejuſmodi lucubrationum, quae vetera monumenta ſpectant, ſtudioſiſſimum praeſtas, te monitum velim, apud nos Juvenem Medicum *Carolum Patinum*, *Guidonis* filium, perdoctum ſane, magna ſuper hoc argumento meditari, quippe qui *F. Urſinum*, non ſolum novis praelis ac recognitionibus adgreditur, verum etiam trecentis fere nummis adauget, quorum typum in noſtris ſtudiolis Pariſienſibus accepit, & qui Romae non reperiebantur, tunc cum praefatus antiquitatis Romanae genius, ſuas familias ex Archetypis, praeſertim Farneſianis, exaravit. In hoc tamen cum *Patino* non convenirem, quod ſuas lucubrationes, non ut *Gorlaeus*, ſeparatim ſit editurus, ſed Urſinianis, quas intactas pro tanti viri reverentia voluiſſem, ſit inſerturus: quamvis adhibita quorumdam aſteriſcorum & caracterum diverſitate, quibus quid *Urſini*, quid *Patini*, innoteſcat. Idem publici juris facturus eſt, ſeriem aereorum numorum ſecundae ſeu mediocris magnitudinis, quibus Illu-

ſtriſſimi Comitis *Briennaei* gazophylacium prae caeteris abundat. Nec deeſſet adhuc aliquis, qui pro ſua in rem antiquariam propenſione, lubens operam ſuam locaret, in ſeligendis & elucidandis aliquot ex tot tantiſque cimeliis & numiſmatis, quae ex univerſis orbis partibus, Pariſios comportantur. Sed deeſt nobis lepos ille, & eloquentiae decor, quo tua dicta ſcriptaque exornas, hoc uno ſolo tibi non inferiores, quod urbanitati & benevolentiae tuae, vices aeternas ex animo rependemus. Vale, vir Ornatiſſime, ac te patriae & amicis tuis, citius incolumem praeſtet Deus Opt. Max. Dabam Lutetiae Pariſiorum VI. Kalend. Martii Anno CIↃIↃCLXII.

EPISTOLA DCXXX.

NICOLAUS HEINSIUS

Petro Seguino.

Lutetiam.

NON diſplicuiſſe tibi aut improbata eſſe, quae ad illuſtrationem numi veteris in medium contulit epiſtola Octobri menſe exarata, equidem pergratum eſt. Pro certo igitur habeamus vas illud in numiſmate ſignatum de alabaſtro unguentario eſſe capiendum, Balſami cuſtode, quo Judaea, vectigalis Populo Romano facta poſt divi Veſpaſiani triumphum, denotetur. De fruticibus illic additis an balſami ſint arbuſculae, ſi rem non ſatis exploratam contendis eſſe, mecum profecto ſentis. Quamquam quod Balſami fruticem viti ſimilem volunt Plinius aliique ex Graecis ſcriptoribus ac Latinis, neſcio an ſatis validum ſit argumentum, quo prorſus vincatur, lignum Balſami obliquum ac incurvum eſſe, contra quam in numo Veſpaſiani exhibetur. Nam quod ignorarunt veteres, cum noſtra aetate ſit compertum, Judaeam ac Aegyptum Balſami minime feraces eſſe, ſed odoratum hunc fruticem in Arabia Felice gigni, atque inde ad terrarum tractus jam nominatos transferri, ubi in hortis Principum virorum delicatis multo excolitur ſtudio; fieri poteſt, truncum fruticis, qui natura ſinuoſus ſit ac obliquus, cultu aſſiduo & diuturno adhibito emendari. In icone certe balſami, quam *Proſper Albinus*, teſtis oculatus, publico dedit, truncum gibboſum quidem ac obtortum, ceterum ramuſculos rectos & proceros eſt agnoſcere. Quid? quod credibile eſt triumphi ſui pompae eas ſelegiſſe balſamos Veſpaſianum, quas prae ceteris terſa ac caſtigata formae elegantia multuſque cultus commendaret, cum non tam naribus, quam oculis ſpectantium hujuſmodi fercula ad triumphi ornatum & ſplendorem referenda, inſervirent. Sed frutex in numo Divi Veſpaſiani ſpectandus denſiore folio eſt, quam is, quem Proſper Albinus exhibuit. Itaque certi nil affirmo, dum alia in promptu, quae rei veritatem liquidius nobis proponunt. De altero numiſmate familiariter, ut ſoleo, cum *Bigotio* noſtro agebam nuper, ejus iconem Aſcanii vultu inſignitam eſſe contendens, non quod id pro re indubitata venditarem, ſed ut vos ad veriora indaganda accenderem atque exhortarer. *Guidonem Patinum* magni apud vos nominis medicum, hominem

cum

cum eruditum, tum candidum imprimis & mero leporis nectare delibutum, probe notum habeo, qui ante annos hoſce quatuordecim & plures apud vos commorantem me non uno beneficio eſt proſecutus. Quo magis gaudeo, filium illi obtigiſſe ad praeclara quaevis magnis paſſibus contendentem. Auctuarium certe, quo familias *Urſini* Romanas illuſtrare coepit, plurimum antiquariae rei utilitatis ac emolumenti feret. Meos quidem numos ſi haberem in promptu, conatus ejus & ſtudia nonnihil fovere poſſem. Excutiam tamen ſcrinia, & ſi quid illic repperero, quod antiquitati illuſtrandae faciat, atque huic argumento conducat, libens depromam. Obſervavi olim *Urſinum* detritis ac evaneſcentibus prae vetuſtate numorum hic illic notis haud raro deceptum ea ſuppoſuiſſe ectypis, conjecturae falſum, quae in ipſis numiſmatibus aliter ſeſe habeant. Auguror fore, ut accuratiſſimus *Patinus* errores iſtos corrigat ac tollat. Nec opinor ſecuturum nimiam, ac paene putidam *Gorlaei* ſedulitatem, qui omnes notae monetariae differentias aere exprimendas curavit, eaſque, ceu diverſos numos oſtentat. Ex faſtis Goltzianis depromi complura poſſunt; neſcio tamen an pro genuinis omnino habenda; qua in re *Gorlaeus* quoque non ſemel peccaſſe viſus eſt. Juvare hoc inſtitutum opera ſua poſſet *Ezechiel Spanhemius*, Sereniſſimo Electori Palatino a conſiliis, hac potiſſimum de cauſſa miſſus ab hero in Italiam, ut nummariam Principum virorum ſuppellectilem cum cura perluſtret, atque inde enotet ac deſcribat, quidquid ab aliis hactenus obſervatum non fuiſſe deprehendet. Is ſignificabat nuper per literas, ex ſolis Mediceis numis mille & quingentos ſibi animadverſos, qui *Occonem* alioſque antiquarios fugiſſent. Redemi ante decennium Romae a librario quodam quatuor volumina manu *Hannibalis Cari* exarata, in quibus vir elegantiſſimus rem numariam magno conatu illuſtrabat. Primum volumen circa familias illuſtres Urbis occupatur. ſecundum numos Auguſtorum, Auguſtarum tertius excutiebat. Quartum in Graecis illuſtrandis erat totum. Ea mihi naufragio perierunt, ſcripta anno ſeculi ſuperioris ſexageſimo quarto aut quinto. In pleriſque, quae ad familias veteres pertinebant, Urſinianis congrua obſervationibus annotabat; ut alterum alterius ſcrinia ſublegiſſe ſit veroſimile, aut, quod magis crediderim, ex *Delphini Gentilis* ſcriniis utrumque profeciſſe. Nam *Hannibalis Cari* doctrina in hoc ſtudiorum genere mihi plane ignota eſt, ut *Urſinus* inſpectus ejus ſchedis minime habuerit opus, quae tamen annis ad minimum duodenis ante publicatum hujus opus erant congeſtae. Illuſtriſſimum comitem *Briennium* literarum cognitione ſolida egregie inſtructum eſſe ex rumore & fama jam conſtat mihi. Dignae profecto cogitationes iſtae, quas narras, ſunt hoc heroe, qui theſauros antiquorum numiſmatum luculentos, quos poſſidet, publici juris atque uſus facturus ſit. Spero laudabile hoc ejus exemplum alios mox proceres ſecuturos eſſe; quod toto jam ſeculo minimum ornatus atque incrementi huic ſtudio acceſſerit, cum nec hominis niſi in re lauta conſtituti ſit hanc ſupellectilem coacervare, & ſi qui Magnates eam poſſidebant, hi Euclionum inſtar, quidquid collegerant, reconderent, oculiſque alienis prorſus ſubducerent,

rent, non ſine praeſentiſſimo rei literariae detrimento. Sunt enim longe plurima etiamnum in hiſtoricis Graecis ac Romanis obſcura, quae ſola numiſmatum ope niſi illuſtrentur, poſteros latebunt. Gratulor igitur vobis heroem *Briennium*, gratulor *Briennio Patinum*, cujus diligentia fiet, ut rariſſimi numi non modo in lucem omniumque conſpectum proferantur, ſed accurate etiam expreſſi prodeant, quod praecipue deſiderandum eſt. Sunt enim, qui hujuſmodi divitias tam negligenter prodant, ut latuiſſe eas omnino praeſtiterit. *Angelonum* orthographiam in inſcriptionibus numorum exhibendis vix curaſſe indignor. Nam cum aliunde emendate ſcribendi rationem vix certioribus argumentis ſit colligere, quam ex hiſce argumentis, quae aut numquam aut raro admodum fallunt, opera anxie danda eſt, ne quid praeter rem in iis divulgandis admittatur. Sed video verboſius haec me perſecutum eſſe, quam par erat. Praeſertim apud virum, quem horum ſtudiorum nil fugit aut fallit. Vale. Exarabam Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXII. a. d. x. April. Gregor.

EPISTOLA DCXXXI.

CLAUDIUS JOLY
CANONICUS ECCLESIAE PARISIENSIS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

Accepi nuper tuum Claudianum, vir eruditiſſime, ab *Emerico Bigotio*, amico noſtro, ad me miſſum, cujus gratias tibi ampliſſimas ago ut debeo, quandoquidem hunc ex dono tuo ad me perventurum jampridem *Elzevirius* monuerat. Nimirum ea fuit erga me tua gratitudo ac benevolentia, ut exiguum beneficium magno munere compenſares. Quod enim *Antonii Oiſelii*, avi mei, nec non mei ipſius immerentis mentionem ibi fieri video, non parum decoris mihi contigiſſe arbitror; ſi quidem tot inter Literatos a laudato viro nominatum eſſe, aliquid eſt non vulgare, quod quilibet famae cupidus non oſcitanter ambiat. Ego vero quemadmodum ſtolidus ac delirus merito videar, ſi nominis amplioris appetens fuerim; ita ſi *Antonium Oiſelium* inter viros doctrina praeſtantes collocarim, nihil agam quod non actum ſit a pluribus viris doctiſſimis; inter quos *Jac. Aug. Thuanus*, *Oiſelium* in literis cum *Pithoeis* fratribus *Jac. Hollerio* & *Cl. Puteano*, *Puteanorum* noſtrorum patre, qui in Bibliotheca Regia non ita pridem claruerunt, primas apud nos ſuo tempore tuliſſe lib. v. de vita ſua teſtatus eſt. Nec certe ignotum fuit *Oiſelii* nomen magno *Danieli Heinſio*, patri tuo, qui, cum anno 1646. Lugdunum Batavorum adiiſſem cum ſereniſſima *Anna Borbonia* Longavillani Ducis uxore, mihi de *Oiſelii* ſingulari eruditione honorifice loquutus eſt, meque propter ejus memoriam perhumane atque amanter excepit. Et quidem bonis avibus accidit, ut teſtimonium illud Patris, tui quaſi futurae alicujus inter nos amicitiae praenuncium, Codices avi mei ſequerentur tuiſque ſtudiis inſervirent. Ex quatuor, quos *Elzevirio* com-

Digitized by Google

commiſeram, jam duo incolumes redierunt, Claudiani ſcilicet ac Lucani. Hinc magnopere cupiam, ut quod in Claudiano perfeciſti, id ipſum in Lucano propediem peragas. Quod ſi quid etiam Ovidio noſtros codices Metamorphoſeωn, qui adhuc penes te ſunt, profuturos ſperas, neſcium te nolim, alterum fuiſſe ejuſdem *Oiſelii*, alterum Eccleſiae noſtrae Pariſienſis. Vale, doctiſſime Heinſi, ac de bonis literis perge bene mereri, paternique nominis gloriam tua ſemper adaugere. Lutetiae Pariſiorum Pridie Nonas Septembr. Anno CIϽIϽCLXV.

EPISTOLA DCXXXII.

NICOLAUS HEINSIUS

Claudio Joly.

Canonico Eccleſiae Parienſis.

Lutetiam.

Singularis illa & exporrecta comitas tua, quam abunde mihi approbaras, ſuppeditatis tam liberaliter Naſonis, Lucani, ac Claudiani membranis vetuſtis, denuo ſe nuper exſeruit, vir Clariſſime, quando partes meas occupaſti, actis per literas gratiis pro Claudiano noſtro ad te perlato, quas ego tibi debebam, & quidem ingentes, hoc eſt magno beneficio pares. Claudiani exemplar profuit in multis, ut videre potuiſti: vix enim eſt, ut ejus ſcriptoris codices oppido vetuſti in priſcis bibliothecis occurrant, mihi certe in tanta copia praeter unicum exemplar Vaticanum, nullum hactenus offertur, quod membranas illas tuas vetuſtate poſt ſe relinquat. Profuit & Lucani codex, etſi necdum pervolvi: cum & ſpes ſit facta aliorum complurium, quos eadem opera excutiendos mihi propoſueram, tum quod hi ipſi codices parum bonae promittant frugis, ejus nimirum notae ac aetatis, cujus infiniti propemodum hic illic in manus meas recorder incidiſſe. Utinam vetuſtiores aliquando ex pluteis Gallicanis abs te eruantur! ſaltem qui Lucani tui ſenium adaequent, hoc eſt ante annos ſexcentos exarati, quales perpaucos mihi perluſtrare contigit. Tui interim illi ad te revertentur occaſione prima. Hactenus enim id fieri vix potuit, quod & peſtilentia anno proxime elapſo per Bataviam noſtram graſſata, & nunc bellum Anglicanum illi limiti incumbens, quidquid maritimi commercii erat inter Suecos & populares meos, interverterit. *Antonii Oizelii* avi tui merita in rem literariam praeclara minime me latent, quibus praedicandis locum opportuniorem confido dari poſſe, quam eſt datus. Feſtinabam enim in iis, quae ad Claudianum ſum praefatus. Sed & nomen tam illuſtre commendationis meae haudquaquam indigere opinabar, quod lectori literarum non prorſus ignaro ſatis ſuperque cognitum eſt ac perſpectum. Vale, vir Clariſſime, & mihi bene velle, ut coepiſti, perge. Exarabam Holmiae XXI. Octobr. CIϽIϽCLXV.

Digitized by Google

EPISTOLA DCXXXIII.

CLAUDIUS JOLY

CANONICUS ECCLESIAE PARISIENSIS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

ECce iterum me beas, eruditiſſime Heinſi, poſt donata Claudiani Poëmata, recentioribus tuae Muſae deliciis, quas mihi tradidit doctiſſimus amicus noſter *Emericus Bigotius*. Atque utinam hujuſce muneris tantas tibi gratias referre quirem, quantas tot lepores, tot elegantiae, tot amoenitates repoſcunt ac promerentur. Par pari aliquatenus referrem. Nunc vero me debitorem ac ſolvendi inidoneum eſſe oportet. Quidquid ſit, quam maximas poſſum tibi gratias ex corde gratiſſimo ac beneficiorum tuorum nunquam immemori perſolvo. Et quoniam me tot doctorum amicorum choro, quos non tantum domi, ſed etiam in exteris gentibus numeras, adſcriptum eſſe voluiſti; cujus quidem rei non minus glorior, quam gaudeo: ita me ſemper ad omnia tibi paratiſſimum credas velim. Perge, doctiſſime Domine, bonas literas quotidie exornare, ac nomen Heinſianum illis excolendis natum ad majora ſemper provehere. Vale & me ama. Lutetiae Pariſiorum x. Mart. Anno CIↃIↃCLXVII.

EPISTOLA DCXXXIV.

PETRUS PETITUS

Nic. Heinſio.

Holmiam.

NON arbitror me habere habiturumve unquam quidquam ἀντάξιον, quod tibi rependam, Heinſi, pro illo munere eximio, quo me nuper donaſti, niſi ſi grati animi affectum pro effectu accipis. Enimvero magnam mihi eo facto voluptatem injeciſti, non ſolum, quia tam boni libri me poſſeſſorem eſſe factum gaudeo, ſed etiam quia tali munere, quod mea officia, literaſque praevertit, videre mihi ultro amicitiae tuae fores aperire, certe occaſionem das eas pulſandi, uti nunc facio hacce epiſtola; tum non ſurdas fore eas propemodum pollicere, ſpemque admiſſionis facis. Quod ſi aſſequar, nihil mihi jucundius poſſit contingere. Ea eſt enim eruditio tua & in literis juvandis induſtria, ea probitas & candor, ut omnes vel abs te remotiſſimos ad tuam amicitiam quaerendam accendere poſſit. Sane tua fama, ut quam latiſſime quoquo verſum ſeſe diffundit, univerſamque Europam amplectitur, jam pridem me tibi ex admiratore Amicum, ex aeſtimatore Laudatorem fecerat. Ac multi in hac urbe teſtari poſſunt, quantopere tibi faveam, quam pronis auribus tuas laudes excipiam, quam ipſe in eas, ubi occaſio datur, cupide erumpam. Quem affectum mihi non parum auxerunt amici tui, vel potius noſtri, viri clariſſimi *Jo. Capellanus*, *Aegidius Menagius*, *Emericus Bigotius*, *Vidus Patinus*,

tinus, *Jacobus Mentelius*, dum mecum epiſtolas, quas ipſis de re literaria ſcripſiſſes, communicarent: quibus epiſtolis nihil terſius aut elegantius eſſe poteſt. Sed quod magis miremur, illa tam polita & omni leporum genere adblandiens oratio tibi, ut iidem affirmant, fluit illaborata. Ex quo intelligi poſſit, quanta ſit in te vis ingenii & eruditionis, quam incredibilis uſus omnium optimarum diſciplinarum. Neque certe, quin ita res ſe habeat, dubitare poſſumus, poſtquam tot egregia ingenii tui monumenta videmus e Muſeo tuo prodire. Vel illa, quam ſuſcepiſti, provincia Poëtarum omnium Latinorum ſcripta recognoſcendi, quem non & rerum difficultatibus, & laboris magnitudine terreret? Tu tamen eam ſic adminiſtras, ut eodem ſpiritu, quo illi Auctores ſcripſerunt, videaris ad eos reſtituendos atque illuſtrandos acceſſiſſe. Iſtud vero jam mirum videri non debet, te de poëtarum ſcriptis tam adamuſſim judicium facere, in illa antiquitate tam cernere acutum, quam Aquila cernit, aut ſerpens Epidaurius, qui ipſe egregius ſis poëta, & mirus carminum artifex. Quod cum ex aliis Poëmatis tuis, tum ex divino illo ſcazonte, quem in Claudiani tui frontiſpicio poſuiſti, plane perſpectum habemus. Sed haec & alia ingenii tui decora, non eſt comprehendere epiſtolae anguſtiis, nec nunc ſane ſcribimus ut te laudemus, in os videlicet, ſed ut tibi gratias agamus. Porro nec tua virtus, mea aut cujuſquam praedicatione eget, utpote quae tot claris operibus ipſa ultro in omnium oculos incurrat. Non potui tamen tam bella occaſione oblata mihi temperare, quin haec paucula tot aliis ornamentis tuis attingerem. Quae mihi ſolius veritatis vi expreſſa velim tibi perſuadeas. Caeterum officii mei eſſe duxi libelli cujuſdam a me nuper editi, de Extenſione animae & rerum incorporearum natura, (ita enim inſcribere placuit) exemplar ad te mittere: quod fortaſſis ad te jam pervenit. Eo libello excutimus opinionem quandam D. *Chambrei*, clariſſimi viri, quae animae humanae, Angeliſque ipſis dimenſiones, partes, figuram, motum localem, tametſi (ut fatetur) incorporeis tribuit, quod Syſtematis animae, (ita enim loquitur) fundamentum poſuit. Id munuſculum, qualecumque eſt, certe obſequii atque obſervantiae in te meae pignus aequi bonique conſulas, etiam atque etiam rogo. Ex Muſeo noſtro Lutetiae Pariſiorum Kalendis Decembribus anni a Chriſto nato CIↃIↃCLXV.

EPISTOLA DCXXXV.

NICOLAUS HEINSIUS

Petro Petito.

Lutetiam.

DIU eſt, quod te ex fama & ſcriptis habeo perſpectum, vir Celeberrime. Favere etiam ingenio tuo coepi non ita nuper, ex quo operum tuorum nonnihil, munus a temet ipſo profectum, pervenire ad me voluit, quo fertur rerum mearum ſtudio, noſter *Bigotius*. Hanc tam obviae tamque exporrectae frontis niſi in te exoſcularer comitatem, ne agreſtis, atque inurbanae mentis

 cen-

cenſuram apud me ipſum incurrerem, unice metuendum profecto videbatur. Auſus igitur ſum ex frivolis meis, quod hoſtimenti locum obtineret, neſcio quid viciſſim per eundem *Bigotium* tibi offerre, acturus & gratias uti oportebat, pro non una felicis curae lucubratione, atque excuſaturus confidentiam meam & temeritatem, qui primos ſtudiorum conatus exhibere tibi viro per omnem literaturam laudato ſuſtinerem; niſi quod in ea nunc incidimus, quotquot in republica verſamur, tempora aut veniam promereamur quodammodo apud non ſeveros officiorum exactores, ſi privata non ſatis ſedulo curemus. Excuſavit tamen jam apud te, puto, Claudianus ipſe ſcriptor politiſſimus, quamquam de obſervatis in illum meis jejunis ut plane juvenilibus deprecari commiſſa debebam. Jamque in eo eram, ut alterum munuſculum, Poëmatia, inquam, mea publici juris propediem de novo facienda tibi deſtinarem; idque eo magis, quod cum voluptate ſumma & admiratione jam perlegiſſem ex his nonnulla, quae tu ipſe ligato ſermone & Muſico egregie es commentatus. Sed dum ob abſentiam meam lentius procedit opera bibliopolae in hac tela detexenda, ſupervenerunt interea temporis literae tuae, diſertae illae atque elegantes, plurimamque cum comitatis, tum amoris in me tui teſtificationem prae ſe ferentes, ad quas reſcribi ſine procraſtinatione ulla, fateor, par fuit, niſi morae culpa penes librarium cunctatorem potius, quam me, ſtetiſſet, qui, quem toto anno parturiit libellum, nunc vix tandem enixus eſt, ut audio, juſſus a me ejus tibi copiam in primis Gallicanis amicis facere. Nec dubito mandatis hiſce obſequentem illum ac morigerum fore. Te obteſtor interim tuaeque humanitatis genium, ne quid rigide nimis ac cenſorium in morem cum libello hoc agas, quando per me abſentem & alibi occupatum naevis omnibus caveri non ſatis potuit, quos ne aequo plures & graviores oſtendat libellus ſubvereor. Eruditionem enim aut ingenii laudem haudquaquam capto, omnis gloriae ſecurus, & abunde felix, ſi te tuique ſimiles experior amicos. Ita fit, ut quotieſcunque in exteros terrarum tractus per epiſtolas adeundi mihi ſunt homines diſciplinis liberalibus inſtructi, quorum plurimos habeo mei ſtudioſos, extemporali quadam ſcriptionis impolitae libertate apud illos utor, unde ipſi intelligant, multum praeſidii ac fiduciae in illorum benevolentia me collocaſſe, apud quos licere mihi negligenti & incomto eſſe habeam perſuaſum ut omnino credam. Spectari quippe in officiis frequentiam & aſſiduitatem malo, quam ornatum, qui offuciarum ſuſpicionem raro a ſe amolitur. Libellum tuum de extenſione Animae, cujus jam ad me miſſi in tuis mentionem facis, impatienter exſpecto. Hactenus illum certe nec accepi, nec qua via, aut per quos ad me ſit perventurus ſcio. Vale, vir ornatiſſime, & me, ut coepiſti, in tuis habe. Holmiae Suecorum a. d. XVI. Kalend. April. CIↃIↃCLXVI. Has jam ſcripſeram, cum a *Bigotio* perferuntur ad me literae, quibus ille ſubindicat tuum de Extenſione animae commentarium ſua opera ad me mittendum fore.

EPI-

EPISTOLA DCXXXVI.

PETRUS PETITUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

TU quidem, vir praeſtantiſſime, morem antiquum obtines, ut novis ſubinde induſtriae tuae monumentis rem litterariam juves; quod ſane tot emendatiſſimae bonorum Auctorum editiones tua opera perfectae, quique nuper prodiit Virgilius tuus, teſtantur: mihi vero, qui pridem in albo tuorum amicorum eſſe glorior, cum ſemper infixa haeſerit memoria tui, tamen ea tempora inciderunt, quae inceptum inter nos literarum commercium interruperunt: non eas cauſas intelligo, quas *Capellanus* noſter olim ſe habere putavit non ſcribendi ad te ut comperi, praeterita bella; non ſum adeo cautus; ſed luctum domeſticum & negotia ſtudiis inimiciſſima, morte fratris mihi percari. Qui caſus me ex otio literario, quod ſemper amavi, & cui unice natus ſum, in ſummam miſeriam conjecit. Nam quod nunquam in vita expertus fueram, lites habere coactus ſum, & ejuſmodi lites, quae nondum poſt tantum temporis intervallum extingui potuerunt. A quibus tamen me tandem expedivi, ſed qua conditione negotiatores in tempeſtate, rerum mearum parte abjecta. Nunc cum reſpirare licet, nihil magis officii mei eſſe duco, quam ad te ſcribere. Cujus officii cum occaſionem expectarem, vir clariſſimus, & mihi amiciſſimus *Emericus Bigotius* peropportunam & gratiſſimam obtulit. Is enim cum in urbem veniſſet, me, ut fit, de ſtudiis meis percontatus, quid agerem, & num quid haberem quod in lucem dari poſſet: reſpondi multa me habere, & in his animadverſa olim a me in varios auctores, unde Miſcellanearum Obſervationum volumen conflari poſſit: ſi ſint librarii, qui editionem ſuſcipiant. Nunc Lutetiae paucos admodum eſſe, qui bonis literis ſervire velint; omnes ad plebejas ſcriptiones patria moneta percuſſas intentos eſſe: unde ſcilicet promptius lucrum ad ſe rediturum ſperent. Tum ille, ut eſt ſumma humanitate praeditus, prolixe mihi operam ſuam pollicitus eſt apud vos columina & Principes literarum: ſpemque dedit fore, ut veſtra commendatione aliquis mihi ad typos Batavicos aditus pateat. Cupide arripui hanc occaſionem ad te ſcribendi, vir praeſtantiſſime, vehementerque te oro, ut me in hac re juvare velis. Selegi ex meis adverſariis quae viſa ſunt magis publici ſaporis. In his diſponendis, poliendis, & tranſcribendis ſum totus. Cum perfecero, quod ſpero prope diem fore, ad vos, ſi hoc impetravero, miſſurus. Deus te, vir optime, diu literis conſervet. Bene vale. Ex Muſaeo Lutetiae Pariſiorum 29. Septembris anni a Chriſto CIƆIƆCLXXIX.

EPISTOLA DCXXXVII.

PETRUS PETITUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

MUltiplici me literae tuae voluptate affecerunt, Heinſi literatorum decus: primum quidem quod ex iis intelligo librum meum Obſervationum ad te ſalvum perveniſſe, quod metuebam ne ſecus accidiſſet, cum nihil de eo tamdiu audirem. Deinde quod ſignificas bibliopolam non mutaſſe propoſitum de ea commentatione typis ſuis ornanda. Sed omnium maxima haec laetitia eſt, cum polliceris fore tibi curae eam editionem, quo haud ſcio an majus officium mihi abs te hoc tempore praeſtari poſſit, qui tam procul ab operis abſum typographicis, ut me metus jam non mediocris inceſſat, ne multa irrepant in hunc librum menda. Quibus & ipſe occaſionem dederim tot lituris, quibus paſſim paginas non paucas impeditas reliqui deſcribendi taedio. Dum eodem tempore aliae me avocant curae incoeptae lucubrationis de Sibylla, quam per clariſſimi *Bigotii* abſentiam deſperans de editione mearum Obſervationum confeci. Utinam vacaſſet tibi, aut libuiſſet pervolutare atque excutere iſtas Obſervationes, & in iis criticam tuam exercere, antequam praelo darentur. Sed hoc non auſus ſum petere a te, quod mihi ipſi improbum videretur. Non mediocri & voluptati eſt, quod nomen meum video in ea parte epiſtolae celeberrimi viri *Joannis Georgii Graevii*, quam mihi excerpſiſti, &, quae eſt humanitas ejus, huic quoque nonnulli eſſe curae res meas: hincque & ambiendae ejus amicitiae occaſionem mihi praebitam video, immo vero aditum patefactum ad eam: certe fores pulſabo, vel ut gratias agam. Quod autem novae Ovidii editionis ac curarum in eum ſecundarum ſpem facis, Maronianarum inſuper lectionum commentarios promittis, non mihi tantum, ſed univerſae reipub. Literariae de his bonis gratulor. Neque enim dubito, quin multa in eum Poëtarum latinorum Principem animadverteris, quae aliorum diligentiam fugerunt. Quamobrem Deum precor, ut valetudinem tuam magis ac magis confirmet, ut quam diutiſſime egregiis lucubrationibus tuis de literis bene mereri poſſis. De Manuſcriptis Naſonis antiquioribus quod narras, nihil equidem magis cupiam, quam votis tuis non in hoc tantum, ſed in omnibus, quod potero ſatisfacere: nec dubitare debes de hoc affectu meo: ſed & amicos me ſagaciores & ad bibliothecarum angulos ſcrutandos, promptiores ad eandem operam invitabo. Interea, vir praeſtantiſſime, velim me in eorum numero eſſe credas, qui te maxime amant & colunt, quod equidem facere, ex quo te cognovi, nunquam deſtiti, per illud etiam tempus, quo nullas a me literas accipiebas. Teſtes tibi hujus eſſe poſſunt viri clariſſimi & magni amici mei *Menagius* & *Bigotius*; & tum *Capellanus* poſſet, ſi viveret, apud quem frequens mihi de te ſermo erat. Cum mecum, quas illi ſcribebas, litteras communicaret, ut ejus judicii, quo dictionem tuam mirifice probabat atque etiam admira-

Digitized by Google

mirabatur, ſocium haberet. In quo & omni ingenii tui praedicatione illi profecto non concedebam. Vale, vir inclyte, & me pridem tuum amare perge. Kalend. Mart. CIↃIↃCLXXXI.

EPISTOLA DCXXXVIII.

MONSIEUR

a Viane.

JE ſuis en peine de ſavoir ce qu'eſt devenue une lettre, que vous m'aves fait la grace de m'ecrire, ſi il y avoit dedans quelque occaſion de vous rendre ſervice. Je vous ſupplie de me la faire ſavoir. Ceſt, Monſieur, pour vous dire la peine on ſ'en ſuis, que je vous eſcris ces lignes, & pour vous faire mes remercimens de voſtre Virgile, qui me paroiſt infinement plus beau, depuis qu'il a paſſé par vos mains. Je vous cite, mon cher Monſieur, en toutes rencontres pour celui des gens des lettres de noſtre ſiecle, qui a le plus de merite, & le moins de douceur dans la vie. Faut il qu' apres un auſſi malheurex proces, que celuy que l'on vous a fait, voſtre ſanté ſe trouve encore affectée? il n' y a point d' exemple pareil a celuy de voſtre vie dans le livre de Pierius Valerianus de literatorum infelicitate. *Je vous plains plus que perſonne, car j'entre dans vos intrets, & dans tout ce que vous touche, & outre la profeſſion que j'ay fait, il y a long tems d' amitie pour vous, une affaire auſſy injuſte, que l' on m' y fait icy, & qui m'a fait perdre deux ou trois ans d' etude, & de temps, m' attendrit encore d' avantage ſur la perſecution que l'on vous a faite. Il n'y a que dans les lettres, que l' on puiſſe trouver de la conſolation des injuſtices, que les hommes nous font, & il n'y a perſonne que s'en doive mieux ſervir que vos. Ne ſonges vous point a changer un air ſi contraire de toutes facons? mais je ne ſonge pas, que vous aves maintenant Monſieur van* Beuningen, *& que vos deves trouver tout dans ſon amitie. vous aves eu autrefois quelque eſperance de MSS. Grecs en Moſcovie, qu'eſt ce quelle eſt devenue? n'aves vous point auſſy de relation du voyage de cet officier Hollandois, qui a paſſé de Moſcovie a la Chine? n'aves vous point decouvert quelque partie de ce grand contrait, qui eſt entre la Moſcovie & la Chine, & fait une partie aſſes conſiderable de noſtre Globe terreſtre, que nous ne connoiſſons point. Il eſt aſſes impoſſible, qu'il ne vous ſoit tombé entre les mains quelque piece de cette nature: pour moy qui ſuis deſormais hors d' age de voyager, & de faire des decouvertes, je n' ay point de plus grand plaiſir, que de prendre ce que les autres font pour de ſemblables deſſeins, & je vous envoirois bientot une ſuite de ce receuil des voyages, dont je crois vous avoir deja envoyé quatre parties, qui ſeront ſuivies d'une cinquieme, a laquelle l'on travaille. Nous ſommes maintenant peu eloignes l' un de l' autre. L' on m' a dit que vous eſtes a Viane, en deux ou trois jours de temps nous pouvons avoir des nouvelles, l'un de l' autre. Soyes bien perſuadè, que vous n' aves point d' ame plus fidel, & plus devouée, que je vous le ſuis, & que le ſeray toute ma vie. Pariſ. 16. Juin.* CIↃIↃCLXXIX.

Voſtre treshumble & tres obeiſſant ſerviteur

THEVENOT.

EPI-

EPISTOLA DCXXXIX.

NICOLAUS HEINSIUS

Melchiezedeco Thevenoto.

Lutetiam.

NON erat ſane, cur pro tenui ac perpuſillo munuſculo grates ageres tam profuſum in modum, cum longe majori, ut potes meminiſſe, munificentia jam olim eſſem abs te provocatus: niſi quod ſingularem plane eximiamque comitatem illam, quam tot argumentis ante toties mihi approbaras, numeris omnibus ſibi parem ac conſtantem etiam hîc exhibendam duxiſti nobis. Cauſa mittendi ad te libelli in praecipuis fuit; uti ex hoc qualicumque pignoris guſtu cognoſceres, & privatim conſtare mihi rationem priſtinae tuae benevolentiae, & publice Gallicani nominis obſervantiam. Gentem enim univerſam in tanto Rege, quaſi delectis ad id viarum compendiis, ſum veneratus. Quod inſtitutum etſi praemature fortaſſis aggreſſus poſſum videri, conſultius quippe, quorumdam ex ſententia, feciſſem cautiuſque ſi ſopiendis odiis, adhuc recentibus, quae gentem utramque nuper acerrime collidebant, diuturnius ſpatium fuiſſet indultum; urgenti tamen atque alia flagitanti omnia valetudini morem quodammodo gerendum eſſe ſum arbitratus, quae decurſis proxime annis graviter quidem, ſed gravius multo adfecta ſub ipſam libelli editionem, mortalitatis aeque ac animi haudquaquam ingrati Regi, pulcherrime de me merito, praeſtandi identidem admonebat perquam inſtanter, nec ſine quodam convicio, qui tanto tempore partibus hîc meis deeſſem. Hinc metus injectus, ne ſatis vitae reſtaret, ad publicandas una cum ipſo Maronis contextu animadverſiones noſtras. Acceſſit & hoc excuſatione dignum, quodque pretium libelli apud nonnullos extenuavit, in formam tam exilem collectus poëtarum Princeps. Id autem quemadmodum me nolente factum eſt a typographo, ita tu, pro cetera tua aequitate facile agnoſcis inveteratum bibliopolarum noſtratium morbum, qui compendio lucri ut plurimum ſtudentes litterarum dignitatem negligentius curent. Quamquam ſi quid hîc culpa mea foret admiſſum, non citra ſpem veniae videri poteram peccaſſe apud candidos rerum aeſtimatores, quibus in comperto ſit, non fuiſſe ab antiquis improbatum artificem, qui Iliadem Homeri univerſam, nucis includendam putamine, circumſcripſiſſet, nec enormem corporis menſuram ſua ſemper venuſtas comitatur aut elegantia. Quod reliquum eſt, amicis fore curae confido, ſi promiſſis ſunt ſtaturi, ne poſt me luci ſubtrahantur lucubrationes Maroni a me jam olim dedicatae, quando valetudo, id ut ipſe praeſtem, ſperandum vix relinquit. Eſt enim eo jampridem loco, etſi aeſtivis hiſce menſibus ſolito benignius mitiuſque mecum agit, ut nihil confirmati aut ſolidi, niſi deus, quod ajunt, adſit a machina, polliceatur in poſterum: cum vires aut prodituro in publicum, aut rem privatam, bellis proximis haud modice attritam, curaturo nuſquam reſpondeant. Articularis morbus & calculus mala ſunt jam antiqua,

Digitized by Google

qua, quibus alia, praeſertim poſt Ruthenicum iter, acceſſerunt nihilo leviora, atque horum id in minimis habendum, quod omni ferme jam pedum uſu vivam privatus. Adde ſaevientis injuriae non unos inſultus, qua veteres, qua novos. Obveniſſe nimirum in rebus humanis haud pauca mihi adverſa, ſollerter & amice abs te eſt obſervatum: obvenerunt enim, & quidem multo plura his, quorum fama ad aures tuas perveniſſe potuit. Nec poſtremam horum ſibi vindicant partem aliae ex aliis peringratae lites, quae toto me vicennio modis indigniſſimis exercitum habuerunt, ut hiſce incommodis angoribuſque totum aetatis florem miſere collabi atque interverti ſenſerim. Quippe lite vix prima defunctus, judiceſque adeo iniquos eram expertus, ut cauſſa reipublicae abſentem damnarent, fruſtraque, ut domum liceret reverti, flagitantem, aut ſi id non daretur, ut parumper ſuſtinerent ac proferrent litem, (ea enim rerum in foro documenta poſt a praeſente ſunt exhibita, quibus inſpectis judex cogeretur fateri, longe aliam ſe ſententiam fuiſſe laturum, ſi tempeſtivius aliquanto horum ſibi facta foret copia) vix, inquam defunctus diuturnis hiſce moleſtiis, ecce, denuo compellor in eandem arenam deſcendere, & cum proximae adfinitatis neceſſariis ob hereditatem, quam involarant, paternam digladiari, & his quidem in foro tam potentibus, ut judicum pars magna eſſent ipſi, ac tantum non inter illos regnarent. Cui contentioni, etſi feliciorem ſortitae eventum, nullus equidem adfulſiſſet finis, niſi domum reverſus munere ac honore publico memet abdicaſſem, uti rem privatam commodius curarem: praeſertim quod dudum animadvertiſſem, infenſos oblique foederatis Belgis Procerum Suecana in aula animos nihil jam fidum ſpirare, & ſi bella nobis aliunde intentarentur, (ut omne, quod rebus ſecundis floret, invidiae ſemper eſt expoſitum) illos, ſacroſanctae pactorum omnium religionis oblitos, in partibus haudquaquam poſtremos fore; id quod eventus rerum non multo poſt abunde comprobavit. Jam curis exſolutus omnibus, tranquillitatis portum videbar tenere, jam biennem animo peregrinationem volutabam, ut valetudini ex adflatu coeli mitioris fomenta quaeſiturus, ita exploraturus una, ſi quos aeri meo in exteris haud leviter habebam obnoxios, ingentibus horum promiſſis oneratus hactenus, hoc e nexu daretur tandem aliquando expedire. Nec deerant peregre viri Principes, qui uti ad ſe quoque molirer greſſum, invitarent. Sed conſilii hujus ratio prorſus omnis mire conturbata eſt ſubſecuto confeſtim bello longe funeſtiſſimo. Locum igitur ſolitarium circumſpexi, in quo mihi uni meiſque Muſis viverem, tranſlata eo bibliotheca, quam pro facultatibus meis copioſam atque amplam plus ſatis inſtruxi, flagitatoque a Proceribus noſtris miſſionis libello: cujus loco, poſt repetita frequenter haec poſtulata, longamque procraſtinationem, perlatum huc ex aula noſtra ad me diploma eſt, quo quicquid egi tot annis pro re communi approbatur, ac exquiſitis iiſque longe ſupra meritum meum laudibus extollitur. Ceterum miſſioni, quam unam flagitaram, ceterorum ſecurus, quod conſcientia propenſae in rem publicam voluntatis integritatiſque me involverem, neque ſubſcribunt illic patres, & ſeſe, ſi velim, paratos profitentur, curis ac

honoribus me rurſus admovere. Hunc poſt vitae tenorem aliis videbor fortaſſis parum felix: ego vero inter apprime fortunatos auſim me numerare, qui tot objectus negotiis tamque lubricis atque in praecipiti collocatis, fortunae, utcumque ſemper averſae, ne tantillum quidem reliquerim, quo me aut neglecti in publicis officii, aut, quod multo gravius, doli inſimularet mali. Nam paria hiſce judicia, ſcripto non uno conſignata, & ab aulae Suecanae Proceribus ultro ſum conſecutus inde diſcedens, & ante ab his ipſis, qui illo terrarum in tractu late regnarunt. Vides, humaniſſime Thevenote, quo me libido quaedam & intemperies tecum confabulandi provexerit: jam enim epiſtolae modum longe exceſſi. Sed majora nuſquam occurrebant, quae nuntiarem. De codicibus vero Graecis, quos Nicon Patriarcha Moſcuae complures, & hos quidem partem potiſſimam e monte Atho conquiſiſſe dictus eſt, cum illic regionum verſarer, cognoſſe ex illo nil prorſus eſt datum. Ne quidem de Tartariae oris adhuc incognitis. Nam is, qui ex amicis meis ad Seras Orator a Principe deſtinabatur, alia poſt dignitate eſt cumulatus, & Rutheni ipſi adeo ſupine ac inſcite obſervant & committunt chartae, quicquid peregre contemplandum occurrit, ut ſine taedio ac multa indignatione narrantes vix audias aut legas. Ceterum litteras tuas meaſque complures in via periiſſe non eſt quod miremur, cum & itinera frequenti militum latrocinio fuerint infeſta, neque locum certum, ubi aut ruri aut in urbe viverem, ſatis cognitum haberem, & ipſe ſedem elegiſſem ab omni tabellariorum acceſſu remotum. Illuſtriſſimo Duci *Montozerio*, cum feret opportunitas, obſequia mea ſiſtantur velim. Vale, virorum optime, & mihi velle, ſic ut facis, in poſterum perge. Vianae ad Leccam CIƆIƆCLXXIX. a. d. XIX. Sextil[illegible]

EPISTOLA DCXL.

NICOLAUS HEINSIUS

Petro Danieli Huetio.

Lutetiam.

DEmonſtrationem tuam Euangelicam, qua ab annis jam multis opus nullum aut eruditione conſummatius, aut utilius Chriſtianae Eccleſiae reor in lucem prodiiſſe, haud ita nuper ad me perlatam, jamque incredibili quadam cum voluptate ex parte majore perlectam, quibus exornem verbis, aut qua praeſtantiam libri exaequem oratione, fateor me non videre. De pretio tamen haud ſane exiguo, quod is liber apud me invenit, fidem utcumque fecerit, quod etſi totum jam fere biennium aeger, ſed a binis potiſſimum menſibus, proſtratae & a lecto me non divelli permittentis valetudinis, oculos tamen a lectione commentarii tam exquiſiti, tamque hoc ſeculo, quo contemtus rerum divinarum plurimorum animos oppreſſit, & quotidie gliſcit, cum maxime ſalutaris, vix removi; medicis quamquam & invitis, & omni ſtudiorum intentione mihi interdicentibus. Atque utinam vires, quas confirmari jamjam ſentio, tam validas experirer, ut pleniore velo in commendatio-

nem

Digitized by Google

nem hujus ſcripti liceret excurrere: quamquam dubitari non poteſt, quin omnes Chriſtiani, & ſana ſentientes, idem ſtudeant. Ego vero, quem egeſtatis ſuae pudere merito decet, quid repono his tantis theſauris? Vellejum nuper, nunc Virgilium a me recognitos, quantilla munuſcula? Virgilius certe, cum Rhotomagum pridem itinere maritimo perlatus eſſe dicatur, promitto mihi ab officiis *Emerici Bigotii* V. Cl. ut & tu & eximius Epiſcopus Cadomenſis, aliique ex praeſtantibus doctrina viris apud vos, unuſquiſque ſibi deſtinatum ejus Poëtae exemplar jam ſint conſecuti. Vale. Vianae XII. Maji CIƆIƆCLXXIX.

EPISTOLA DCXLI.

PETR. DANIEL HUETIUS

Nic. Heinſio.

Vianam.

QUod de Euangelica mea Demonſtratione ſcribis ad me, dignum eſt elegantia tua & comitate, quam ex libris tuis probe mihi jamdudum perſpectam nunc ipſe experior. Iis enim verborum blanditiis & ornamentis opus noſtrum commendas, ut niſi me nimis amem, non merito quidem ulli meo, ſed eximiae tuae urbanitati totum hoc referre debeam. Nempe ita comparatum eſt, ut quo quis eſt laudibus cumulatior, idem in iis tribuendis profuſior eſſe ſoleat. Optimo quidem conſilio operis hujus lucubrationem a me eſſe ſuſceptam, neque negare velim, neque poſſim. Apparet enim propoſitum id fuiſſe mihi, certa in animo Sereniſſimi Delphini fidei Chriſtianae fundamenta jacere, unaque graſſantem paſſim hac aetate impietatem retundere. Cui argumento parem ingenii vim, parem eruditionem haudquaquam attuliſſe me agnoſco. Quod ſi laboris hujus fructus extabit nihilominus aliquis, divinae hoc erit benignitatis munus, quae pia conſilia optatis ſucceſſibus proſequi ſolet. Interim te aliquantum temporis in ſcriptionis noſtrae lectione ſine faſtidio & moleſtia collocaſſe valde laetor: novi enim ſubtilitatem judicii tui, ingenii acumen, candorem animi; quae talia ſunt, ut ſi res bonas, ſic tanquam optimas, laudare te ſinant, at res malas, ſic tanquam bonas, probare non patiantur. Quamobrem cum opus arbitrio tuo bonum lucubraſſe me ſine arrogantia exiſtimare poſſe videar, id profecto magnopere gaudeo: tu enim unus omnium es, a quo probari faciendum eſſe plurimi exiſtimaverim, a quo diligi magnae ſemper felicitatis loco duxerim. Dicam enim ſine ulla aſſentatione, jampridem ex ſcriptionibus tuis, quas in priſcos auctores edidiſti, & ex elegantiſſimis Poëmatiis tuis, aureo Auguſti ſaeculo dignis, praeclaram animi tui indolem, amabili quadam ingenuitate conjunctam, ita me perſpexiſſe, ut adamaverim; ita adamaſſe, ut redamari contra a te valde optaverim, ad idque occaſionem mihi & viam dari cupiverim. Quam quoniam liberalitate tua, doniſque aperuiſti, ineundam illico cenſui, nec committendum ut quod omni ope, omnibuſque votis quaerere conſtitueram, oblatum id repudiarem. Peto itaque abs te, eximie vir, ut me ames in poſterum, ita ſi me hoc idem

in te facere intellexeris. Quod quamvis ſentio me facturum cum multis, neque paucos in te amando rivales habiturum, tamen appetam hujus rei principatum. Valde me angit adverſa tua valetudo. Deus te nobis ſervet, cujus in ſalute politiorum literarum ſalus vertitur. Virgilium tuum accepi ab *Emerico Bigotio:* accepit a me Condomenſis Epiſcopus. Gratias agimus uterque. Nihil cultius, nihil emendatius. Notas tamen tuas deſideramus: quibus quamdiu carebit Virgilius, maximo decore & ornamento carebit. Vale XIV. Kal. Septembr. CIƆIƆCLXXIX. Lutetia Pariſ.

EPISTOLA DCXLII.

NICOLAUS HEINSIUS

Petro Danieli Huetio.

Lutetiam.

PLenus quamquam adhuc admiratione doctrinae tuae, vir illuſtris, quam anno praeterito plenis oculis hauriendam mihi dabant Demonſtrationes tuae Evangelicae, quod ego opus meo jure divinum appellare poſſe videor, diſtuli tamen ſcriptionem multo tempore, literis tuis humaniſſimis utcumque provocatus; quod ſperarem fore, ut pervenirent ad me nonnulla ex his libris, quorum a te deſiderari uſum *Graevius* noſter mihi ſignificarat. Verum fortuna partim votis meis gratificata non indulſit, ut horum quicquam indagarim hactenus, praeter *Johannis Meurſii* de Gloria libellum, quem ab optimo *Bigotio* accipies. Sepoſui & notas in Curopalatam Meurſianas, & *Jonae Arngrimi* Iſlandicam hiſtoriam, ſed ultimae editionis Batavicae, bis in pluteis meis exſtantem: niſi quod tu fortaſſis mavis Hamburgenſem, quam deſignaras, etſi minus hac noſtra locupletem. De reliquis etiam mihi curae erit, ubi in auctionibus venales occurrant, quando nobis in librariorum pergulis nihil ſupereſt praeſidii. Pro verſibus tuis longe elegantiſſimis quod reponam nihil habeo; praeter nudam gratiarum actionem, eamque tuis in me meritis longe inferiorem. Audeo & duplex epigramma ad te perferendum curare, quod publica auctoritate tumulo viri maximi nuper inſcriptum eſt. Eram & vitam & res ab eodem geſtas, breviter oratione proſa complexus, itidem ſepulchro inſcribendam. Sed cum nonnihil eam immutatam eſſe audiam, ab illis, qui rebantur ſupra captum vulgi nonnulla ibi eſſe a me prolata, & antiquitati magis, quam noſtro ſeculo convenire, quo uſus Romani ſermonis quodammodo obſolevit, pro meis venditare non auſim, quae alieni ingenii adminiculo ſeſe tuentur. Nam Epigrammata non alio fine mittuntur, niſi ut arbitreris ipſe, quid interſit inter obryzam tuam & meam ſcoriam. *Elzevirius* cum flagitatam a me ſaepenumero editionem Naſonis ſecundam nunc adornet, quod primae editionis exemplaria variis deſcripta formis ſint jampridem diſtracta, deſideriis ejus refragari non poſſum. Vale, vir Illuſtris, Vianae ad Leccam XIII. Septemb. CIƆIƆCLXXX.

EPI-

EPISTOLA DCLXIII.

PETR. DANIEL HUETIUS

Nic. Heinſio.

Viennam.

EGO tamen poſtremis tuis diligentius reſpondere cogitabam, vir eximie. Verum cum exeunte autumno Lutetiae redditae mihi fuiſſent, paucis poſt diebus in morbum incidi, ex quo nondum plane recreatus, reficiendi mei, otiique perſequendi cauſſa huc conceſſi. Quorum alterum, valetudinis nempe, viriumque reſtitutionem, aëris hujus ſalubritate obtinui; alterum nondum nactus ſum, ea eſt crebritas negotiorum, ea adventorum & interpellatorum moleſtia. Tecum autem per literas colloqui, nonniſi animo ſereno & vacuo volebam. *Meurſii* libellum De Gloria nondum accepi. Cum enim anno praeterito Lutetia ſcripſiſſet ad me *Bigotius*, ſe jamjam abiturum reliquiſſe eum amico cuidam ſuo, a quo reciperem ſtatim atque in urbem rediiſſem; nihil hujus factum eſt. Spero tamen futurum id propediem. *Arngrimi Jonae* Crymogaeam bis omnino editam typis fuiſſe credidi, idque Hamburgi; in Batavia vero tantum ſpecimen Iſlandicum. Hujus & Crymogaeae Hamburgi poſtremo editae exemplaria penes me habeo. Nihil eſt itaque quod de iis mihi comparandis vel mittendis amplius labores pro ſingulari illa tua liberalitate, quam ſatis laudare vix poſſum; gratias referre debitas ne vix quidem. Verſiculos noſtros tibi placere ex *Graevio* jam intellexeram. Ac tibi quidem, qui inter aetatis hujus Poëtas Principatum tenes, probari, ſumma votorum iis eſſe debet, qui ad Poëticam lauream aſpirant; mihi, qui ne nomen quidem Poëtae affectavi unquam, ſupra vota eſt. Fruar itaque judicio illo tuo, mittamque ad te poſt paulo Lyricum carmen, quod a Muſis meis jam per diuturnam deſuetudinem elinguibus loci hujus amoenitas expreſſit. Hoc te mihi alloquendum propoſui, ut vulgo cognitum ſit, quanti te faciam. De tuis Epigrammatis, *Ruteri* tumulo adſcribendis, quae ad calcem literarum tuarum adjunxeras, quid dicam aliud, quam & ejus virtute ac meritis, in quem ſcripta ſunt, & ejus praeſtanti ingenio & elegantia qui ſcripſit, eſſe digniſſima. De nova Ovidii editione quam moliris, tibi gratulor. Primam quidem, tuaſque adeo ſubjectas ei Notas, evolvi olim accurate: quod cum facerem, alium plane Ovidium, quae emendationum ſeges eſt, mihi legere videbar. Sic enim habeto, quaecunque a te profecta reperire potui, fuiſſe a me avide arrepta, & non magna ſolum mea voluptate, ſed utilitate quoque perlecta; velut Claudianum tuum, quam lucubrationum tuarum poſtremam pervolutavi. Quem ſi per te revixiſſe dixero, vere utique dixero. Quoniam autem plurimis locis emendatum eſſe a te Pervigilium Veneris obſervavi, maximopere abs te contendo, ut ad vetuſtos tuos codices exactum & emaculatum ſuaviſſimum hoc Poëmatium mecum communices. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Quod ſi nitori ſuo reſtitutum publici aliquando juris per te fiat, plurimum tibi Muſae ele-

elegantiores devinxeris. Vale, literarum decus, meque ama. Ex Monaſterio Alnetano, in agro Cadomenſi VIII. Kalend. Septemb. CIↃIↃCLXXXI.

EPISTOLA DCXLIV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

Mirum, Domina, quanta nuper animorum conſternatione adverſa valetudo tua hîc excepta ſit, quantum metus atrociſſimi omnibus incuſſerit. Ego autem quanquam meae erga te pietatis oſtentator videri nolim, illorum tamen numero ſubduci me non patior, qui in partem curae maximae venerunt, quique votis continuis Deum immortalem pro ſalute tua fatigarunt. Spero commendatam illi fore inpoſterum tam ſacri capitis ſalutem, quam ſua potiorem boni omnes merito habent. Pariſiis ſcribunt opuſcula *Balzacii* Latina nuper prodiiſſe, quae Majeſtati tuae inſcripta ſint. Dedicationis auctor *Aegidius Menagius* elegantis vir ingenii. Exemplar hujus libri jam in Sueciam miſſum eſt tibi offerendum. ita *Puteani* fratres nunciant. Sed metuo ne tardius ad vos perferatur, quam velit *Balzacius*. Operam igitur dabo, ut alia via aliud exemplar mittatur. *Voſſium* hîc expectamus. Is ubi venerit de meo in Sueciam reditu ſedulus cogitabo. *Salmaſius* in Zelandiam profectus, ut amicis valediceret, in morbum illic incidit, ut audio. De libris nonnullis manuſcriptis, qui ex Anglia allati ſint, ſpes mihi ante dies paucos facta, qua de re certiora proxime. Nunc enim pluribus ſacras occupationes tuas, Domina, interpellare mihi religio eſt. Deus te conſervet, & tecum bonos omnes, qui ſine te ſalvi eſſe non poſſunt. Lugduni Batav. CIↃIↃCL. Majo.

EPISTOLA DCXLV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

Quanquam videri jure confidens poſſum ac temerarius, qui ſacras occupationes tuas auſim interpellare, Domina: meritorum tamen erga me tuorum rationem id requirere exiſtimo, ut de meo in has oras adventu deque conſtanti obſequio per me tibi conſtet. Adeo quidem ut, cum non ſolubili immortalium beneficiorum nexu tibi obligatus ſim, firmius tamen tenaciuſque vinculum virtutes tuas arbitrer, quas ut coram obſervare nuper divina tua indulgentia licuit, ita nunc abſens non minus colo & admiror. Neque expectandum, Princeps ſacratiſſima, ut tuus eſſe deſinam, quamdiu meus ero, & quamdiu virtutis amor in hoc pectore flagrabit. Unum ad ſummam felicitatem deeſt, ut quem tuum eſſe voluiſti, tanquam tuo uti incipias. Mandatis tuis aliquando bea, quem beneficiis ſatis ſuperque demeruiſti. Hoc ſi fece-

Digitized by Google

feceris, votorum ſummam conſecutus videbor. Ego interim iis excipiendis me accingo, ne imparatum deprehendant aut aliud agentem. Ovidio ſummam manum ut imponerem juſſiſti: & impoſuiſſem jampridem, niſi ſpem dediſſes fore, ut opera mea in majoris momenti negotio utereris. Quantum tamen per anguſtiam temporis licuit, ipſum Ovidii contextum editioni paravi; neque quicquam in me morae erit, quominus Elzevirianis typis brevi procudatur. Qua in re confido gratificaturos mihi typographos. Quanquam, ſi mei arbitrii res eſſet, una prodire obſervationes in auctorem illum meas mallem. Ex Italia litterae diebus proximis ad me perlatae, quibus ſcribant *Octavium Ferrarium*, elegantis ingenii virum, litteras humaniores in Lyceo Patavino profitentem, cujus eruditus de re veſtiaria veterum libellus extet, Panegyricum tibi inſcripſiſſe, ac edi Venetiis curaſſe. Ejus exemplar ſi miſſum ad te non eſſet, ut occaſione prima mitteretur amicum rogavi. *Licetus* ſuum de Lucernis veterum commentarium mox prodituram affirmat, quem alter ille de Gemmis annularibus, Auguſto nomini tuo devotus, ſit excepturus. *Athanaſii Kircheri* Obeliſcus Romae jam prodiit. Mitto hîc verſus aliquot non quidem optimos, terſos tamen atque elegantes, qui in manus meas nuper venerunt. Deus clementiſſimus, Domina, te ſoſpitem nobis praeſtet, qui pro ſalute tam ſacri capitis apud illum aſſidui intercedimus. Lugduni Batavorum CIↃIↃCLI. V. Kalend. April.

EPISTOLA DCXLVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

MEmini, cum nuper ad te ſcriberem, Domina, mentionem factam Panegyricae orationis, quam vir eximius *Octavius Ferrarius*, Patavinus humaniorum litterarum profeſſor, tibi inſcripſiſſet, ac typis procudi curaſſet. Ejus nunc exemplar cum per tabellarios ex Italia nactus ſim, id mittendum tibi exiſtimavi; ſi alia forſan via in manus tuas necdum perveniſſet. Viſa enim mihi illa oratio multum eruditae antiquitatis prae ſe ferre, nec indignam argumento praeſtantiſſimo facundiam. Sive quod is obſequii erga te mei genius ſit, ut nihil libentius legam quam laudes tuas, ſive quod auctoris in rem litterariam merita, nec exigua quae mihi cum illo hactenus intercedit neceſſitudo, ſuffragium iſtud non invito extorquent, ſive etiam quod ſcripti illius nitor atque elegantia intercedunt, ne aliter arbitrari poſſim. Quicquid ſit, officii mei exiſtimavi eo eniti atque ſedulo in id incumbere, ne conſpectu tuo Panegyricus hic fraudetur. Ex cujus lectione hoc certe emolumenti capies, ut ignorare inpoſterum nequeas, quo te cultu proſequatur Italia, ingeniorum faecundiſſima illa mater, poſtquam quicquid reliquarum per Europam gentium virtutis tuae commendatio jam fatigavit.

Ego

Ego vero, Domina, quemadmodum ſaeculo huic invidendam iſtam felicitatem gratulor, quod natalium ac factorum praecipue tuorum fama in omnem poſteritatem nobilitabitur, cum immortale ſidus ſcientiis in tenebras jam nunc ac profundam noctem vergentibus affulſeris, ita eidem quoque ſaeculo noſtro iſtam pietatem atque iſtam mentem non poſſum non gratulari, quod praeſtantium tot ingeniorum aſſiduo certamine & victura commendatione virtutes tuae poſteris innoteſcent. Deus ille regnorum tutor ac cuſtos, qui te nobis dedit, faxit, ut tuis laudibus longum interſis, ac longum fruare. Leidae CIϽIϽCLI. VIII. Maji. ſtilo novo.

EPISTOLA DCXLVII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

Fortunius Licetus, vir celeberrimus, Domina, qui anno ſuperiori pollicitus erat, ſimul ac de Lucernis, quem praelo tum commiſerat, in lucem prodiiſſet commentarius, inſcripturum ſe tibi, dedicaturumque de gemmis annularibus volumen mox edendum: is nunc, quod lentum nimis iſtud cum typographis negotium fore praevideat, e re ſua, ut obſtrictam fidem liberet, eſſe arbitratur, ſi illud ipſum de Lucernis opus tuo patrocinio committat. Alterum nihilominus de gemmis annularibus tuam quoque tutelam imploraturum eſt. Dedicationem ad me miſit, quae Voſſiana tibi manu exhibebitur. Prodibit intra menſem, alterumque opus. Ne trahatur igitur typographus, dum reſponſum e Suecia expectatur, auſus ſum illi ſpem facere, tibi iſtud ejus propoſitum minime ingratum fore: idque eo magis, quod ſuper altero libro tibi deſtinato ſententiam tuam notam haberem. Si quid interim in dedicatione ipſa vel additum vel ſublatum voles, tuum eſt imperare, Domina: cujus ad nutum lucubrationes ille ſuas dirigere poſthac decrevit. *Ferrarium* benignitate iſta vere regia, cum orationem ſuam panegyricam tam indulgenter a te habitam intelligat, aeterno quaſi nexu in perpetuum tibi devinxiſti. Mihi curae erit ut deſtinatum munus brevi conſequatur. Ventus mihi pergit adverſari in Gallias transfretaturo: haec morae cauſa eſt. Spero tamen brevi votis meis reſponſurum. Pluribus in occupationes tuas graviſſimas non pecco. Deus te conſervet diuturnam nobis, Domina. Haec publica bonorum omnium vota ſunt. Lugduni Batavorum CIϽIϽCLI. 24. Julii.

Digitized by Google

EPISTOLA DCXLVIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

AUdeo ſacrae dextrae offerre, Domina, quam a doctiſſimo *Gronovio* accepi modo epiſtolam tibi inſcriptam. Aulum ille Gellium emendatum a ſe & recenſitum luci nuper dedit. Cujus exemplar exhiberi tibi poſtulat, quod obſequii ſui partes arbitretur, ne ignorare te patiatur, quid in rei litterariae emolumentum, cui lucubrationes ſuas uni conſecravit, moliatur. Libellus ipſe commoda occaſione ut ad te perveniat, mox non negligam. Caeterum cum curae tibi eſſe teque velle intelligam, ut iter Italicum a me promoveatur, moram omnem procul habebo, meque quanta fieri poterit feſtinatione viae accingam. Expectanda tantum ſunt, ut juſſiſti, certiora mandata. Bibliothecam Cardinalis neutiquam venalem fore quanquam plerique arbitrantur, invigilabo tamen illi negotio, operamque dabo, ne quis hoc a me agi intelligat. Habet enim in aula etiamnum Gallica amicos potentiſſimos, quique omnem moturi lapidem videntur, quo res ejus lapſae in integrum reſtituantur. Sic praeſagiunt certe futurum quotquot inter nos in negotiis publicis aliquid ſe videre exiſtimant, ſic prudentiores Galli. Nec dubium eſt, quin primi iſti in gente fervida publicorum odiorum impetus, mora temporis leniri poſſint, atque ita paulatim exſpirent: praeſertim ſi viderint fugam ejus internis ſeditionibus ac diſcordiis non mederi. Rem itaque de bibliotheca ejus occultam habebo; idemque *Bidalium* facturum confido. Sed nec iſta cogitatione ab propoſito in Italiam itinere avelli me patiar, aut avocari, ſi dubiam rem in tempus protrahendam cognovere. *Claudium Sarravium* Pariſiis diem ſuum obiiſſe rumor hic eſt: nullas enim ad me ex urbe illa tabellarii proximi tulerunt. Habebat ille manu exaratos codices nonnullos, paucos quidem illos, ſed exquiſitos; habebat editos rariſſimos, Hiſpanicos praeſertim ac Italicos, quos magno ſtudio collegerat. Iis augeri bibliothecam tuam non inopportune poſſe exiſtimo. De Ovidio malint *Elzevirii* dilatam editionem. Munus Octavio Ferrario deſtinatum pro Panegyrica Oratione, illi in manus tradam: gratiaſque jam nunc, quantas poſſum, ejus nomine ago. Deum toto animo veneror, ut te diuturnam conſervet nobis, ô, qua ſol habitabiles illuſtrat oras, Maxima Principum: nihil enim majus optari paucis poteſt. Octobris 16. Auguſt. CIƆIƆCLI.

EPISTOLA DCXLIX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtinae.

Holmiam.

CUM intellexiſſem, Domina, Gaulminianos quidem codices & MSStos jam in Sueciam & ad te perlatos, indicem tamen libris non fuiſſe additum, rem me facturum minime tibi ingratam arbitratus ſum, ſi catalogum a *Gaulmino* ipſo niterer impetrare, ex quo demum cognoſci a te poſſet, cujus argumenti eſſent ea volumina. Tantoque magis ſedulum me hac in re praeſtiti, quod norim praeter virum illum ampliſſimum vix alium eſſe, cujus opera index tam accurate confectus tibi poſſit exhiberi, cum & maximam literarum Orientalium cognitionem adeptus ſit *Gaulminus*, & libros ex iis pleroſque, qua eſt curioſitate, perlegerit. Catalogum, quem hîc vides, a *Reſandro* deſcribendum curavi, *Gaulmini* manu deſcriptum alia & tutiori via miſſurus, ut ſi alterum perierit, alterum ſaltem exemplar ad te perferatur. Una cum Voſſianis proxime accepi literis mandata tua in chartam conjecta, quibus certe, Domina, plurimum me beaſti. Mentem quidem praeſens de iis omnibus, quae fieri ac procurari a me velles, abunde aperueras, ſed diffiſus ego memoriae meae, quam non valde interdum tenacem experior, malui, fateor, tibi quam mihi credere. Chartas enim illas quoties attrecto & inſpicio, toties Auguſtae audire imperantis vocem mihi videor. Vale; Lutetiae 9. Septemb. CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DCL.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

CUM unicum omnium ingeniorum certamen ſit, ut tibi innoteſcant, tibi probentur, Domina, *Godellus Graſſenſis Epiſcopus*, celeberrimi inter Gallos nominis ſcriptor, virtutum tuarum admirator ſummus, has ad te ut curarem rogavit; Opera etiam ſua per *Bidalium* mox oblaturus. Miſit etiam *Cramoiſius* Typographus hodierno die verſionem Gallicam libri primi commentariorum Caeſaris a Ludovico XIV. Rege Chriſtianiſſimo lucubratam, quam eidem *Bidalio* curandum commiſit. cras Italico itineri me ſum commiſſurus. Diſcedet biduo poſt legatus ad Rempb. Venetam Gallicus, quem Lugduni opperiar, ut per Allobrogum fines, latrociniis valde infeſtos, in Italiam ſalvus evadam. Vale Pariſiis; XX. Septemb. CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DCLI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

OPinor teſtatum me feciſſe tibi jam olim, Domina, quo virtutes tuas cultu, quaque veneratione politiſſimus proſequeretur *Capellanus*, quanquam quis eſt ex praeſtantioribus noſtrorum ingeniis adeo oblitus ſui, ut ignoret aut diſſimulet, quid meritis tuis debeatur? Delati tibi imperii ſolennia anno proxime elapſo celebranda ſibi hoc epigrammate propoſuit, quod oculis tuis hactenus fraudatum, hîc mitto. Auctor enim cum ſibi tantum, qua eſt modeſtia, id ſcripſiſſet, interque ſchedas ſuas neglectum poſtea ſepoſuiſſet, aegre a ſe impetrari primo paſſus eſt, id ut mecum communicaretur, & quia tenebris ſubductum non meo tantum, ſed caeterorum quoque, quotquot aliquem Poëſios guſtum hîc habent, ſuffragio te ac *Capellano* digniſſimum viſum eſt, injurium me mihi fore credidi, niſi ejus tibi copiam facerem. Additum & aliud epigramma ejuſdem jam olim ſcriptum in Marchionis *Montoſerii* uxorem, illo tempore virginem adhuc, commendatiſſimam ab ingenii praeſtantia toto orbe faeminam. Argumentum dedit flos ab amante *Montoſerio* illi miſſus, quem coronam imperialem vulgo hîc vocant. Venerabatur ea tunc Divum Guſtavum Magnum; genitorem illum tuum, miraque animi propenſione continuas ejus victorias proſequebatur. unde creditum ejus illam amore correptam. Huc alludit epigramma. Sed cum notiſſima iſta tibi ſint, perperam hîc a me repetuntur. Plura non diſſimilis argumenti aliorum epigrammata ad eandem *Montoſeriam* ſcripta deſcribi jam curavi per amicum: operamque dabo, ut ad te mittantur. Vale, certiſſimum generis humani praeſidium, & laudibus tuis tandem aſſueſce.

EPISTOLA DCLII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

FRetus auſpiciis tuis, Domina, ac firmo Fortunae regiae praeſidio munitus, incommoda moleſtiaſque itineris Italici, quae frequentes nec parvae in via ſeſe obtulerunt, hiberna tempeſtate haſce terras ſolito maturius invadente, ſalvus evaſi tandem. Poſtquam Lugdunenſem in Galliis pervagatus eſſem provinciam irrito conatu, nihilque veterum in oris illis librorum e latebris bibliothecarum poſſet erui, Taurinum me converti. Copia mihi in illa civitate facta eſt perluſtrandae Ducalis bibliothecae, in qua codices notae optimae Graecos, ſatis multos & quidem hactenus ineditos, exſtare deprehendi. Vaſtum etiam *Pyrrhi Ligorii*, ſummi antiquarii, opus viginti ſeptem voluminibus comprehenſum inſpe-

Digitized by Google

inſpexi, aegerrimeque, ne quid diſſimulem, tuli tantum hactenus theſaurum publico invideri. Haec tamen omnia quaſi in tranſcurſu & feſtinantibus oculis uſurpavi, quod periculum in mora eſſet, ne hiberni caeli injuriis aliud agendo rurſus me exponerem. Vocavit me ad colloquium ſuum mater Ducis, de adventu in urbem illam meo neſcio a quo monita, multiſque verbis cultum vere eximium teſtata eſt, quem immortalibus meritis tuis dicaſſet. Ex illa urbe Mediolanum me contuli, ubi paucis etiamnum diebus moram ſum tracturus, cum ſpes ſit facta codicum aliquot manu exaratorum venalium, & ab urbe abſint, penes quos negotii hujus arbitrium eſt. Interim Ambroſianam bibliothecam quotidianus frequento, codicum ex catalogo praeſtantiorum nomina excerpo, ineditorum maxime. Ceterum cum intelligam literas meas nec improbari, nec ingratas, quae divina tua eſt benignitas, tibi eſſe, quamquam frequentes & impolitas, domina, curae mihi erit poſthac, ne felicitatem iſtam meam videar neglexiſſe. Vale. Mediolani. 13. Novemb. CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DCLIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

VEnetias adveni tandem, Domina, poſt peragratam Italiae partem non exiguam, relicta Mediolano, ex qua urbe nuper ſcribebam, jamque torquem aureum *Octavio Ferrario*, a te deſtinatum conficiendum curavi. Erit is poſt dies paucos paratus. Nihil prius mihi tum futurum, quam ut Patavium me conferam, ac eximiae liberalitatis tuae virum praeſtantiſſimum reddam compotem. Librariorum interim in hac urbe pluteos omnes excutio, ſi quid forte ſcriptorum codicum hinc inde conquiri poſſit: nec de ſucceſſu deſperandum. *Lucam Langermannum* commodiſſimis moribus atque eruditione non vulgari ornatum juvenem, quod in conſortium peregrinationis hujus adſcivi, non diſplicuiſſe tibi conſilium meum vehementer laetor, diligentiamque ejus exſpectationi deſideriiſque in omnibus reſponſuram confido. Certe quo cultu, quaque erga te pietate hactenus fuerit, luculenta pridem oratione panegyrica nec ineleganti teſtatum publice fecit, quam edendam in Germania curavit, nec applauſus doctorum hominum conatum illum deſtituit, neſcio vero an in manus tuas perlata ſit hactenus. Relictus a me eſt Mediolani, quod ſpes in illa urbe non vana adfulgeret de ſcriptis codicibus aliquot auctione publica vendendis, cum mihi interim huc excurrendum eſſet, ne cunctatione mea munus tuum, Domina, diutius *Ferrario* invideretur. Theocritum in Ambroſiana cum manu exaratis libris coepit committere, multaque egregia auctori ſuaviſſimo reſtituit, quorum ſpecimen proxime tibi ſiſtam. De Altempſiana bibliotheca opportune *Voſſius* me monuit, deque emenda curae mihi erit, ubi Romam venero. Catalogum ejus jam cum multis aliis Mediolani nactus eram. Venit nuperrime in manus meas carmen hoc cum epiſtola Ferrariana, quod con-

Digitized by Google

conſpectu tuo non exiſtimavi fraudandum. Vale, unicum generis humani praeſidium. Venetiis 9. Decemb. CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DCLIV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

ADventus in hanc urbem meus, argumentum ſcriptionis nuperae fuit, Auguſta, nunc de adeundo in diem craſtinum Patavio me cogitare nuntio. Citius enim torquem aureum obtinere non potui, ſine quo *Ferrarius* mihi compellandus vix videbatur. Eadem opera urbis illius bibliothecas praeſtantiores inſpiciam, nihilque non agam, ut quicquid veterum librorum venale illuc proſtet in monaſteriis, aut apud privatos lateat, tui juris fiat. In mandatis etiam aut *Ferrario*, aut alteri amico dabo, ut me abſente rem iſtam pro viribus promoveant: cum decreverim Florentiam mox contendere. Lugduno antequam moverem pedem, in Italiam abiturus, libros aliquot recens illic editos comparavi, Bidalioque mittendos curavi: quos inter & Alberti Magni ſcripta omnia fuiſſe memini opus viginti & unius voluminum. Non quod illorum quicquam tuo guſtui arriſurum exiſtimarem, ſed quod Regiae Bibliothecae ſplendor videretur exquirere hoc auctuarium. Obiit in Batavis *Johannes Foreſtus*, ampliſſimus Senator, qui ſupplementum Virgilianum Auguſto tuo nomini inſcribendum voverat. Magnum ante mortem ſolatium tulit vir optimus, quod conatus ſuos non improbari tibi intellexerit. *Liceti* liber nondum proſtat. Video potiſſimam ſcriptorum codicum partem magna externorum induſtria Italiae jam praereptam. Editorum copia necdum deeſt, ut de augenda bibliotheca tua haud parvo librorum numero, ſpes eſſet certa, ſi ejus indicem in promptu haberem, ſine quo nihil temere tentandum exiſtimo. Vale. Venetiis 16. Decemb. CIↃIↃCLI.

EPISTOLA DCLV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

VIrtutes tuae, Auguſta, cum tantae ſint, ut eruditorum omnium & praeſtantium virorum obſequia atque cultum perennem abunde conciliare tibi poſſint, quo arctius tamen tenaciuſque devinctos habeas cultores tuos, regiae inſuper liberalitatis benigno nexu conſtringendos putes. Nec ſatis tibi viſum neglectas jamdudum ſub Arctoo coelo ſcientias inſtaurare, praemiiſque ſopitas excitare luculentis per regni tui limites; ſed reliquam quoque, quaqua patet, Europam immenſi hujus & inuſitati erga literas amoris tui teſtem eſſe voluiſti. Quem heroicum conatum is mehercule excepit ſucceſſus, ea gloria,

ut quicquid in terrarum orbe non eſt prorſus barbarum, te tanquam numen unicum bonis artibus tutelare propitiumque imploret ac veneretur, tuque mundi univerſi imperium (mundus enim dici non poteſt, quem ſcientiae deſtituunt) jure optimo vindicare tibi poſſis. Reginae certe ubivis gentium, quam Chriſtinae Auguſtae nomine non minus jam nota ſis. Torquem aureum, quem *Octavio Ferrario* offerri juſſeras, oblatum a me nuntio, cujus rei teſtes viri illius politiſſimi literas hic habes. Munus tam ſplendidum, quo donatus eſt, non tam illi, quam tibi gratulor, Auguſta, cum nec indigno ceſſerit, nec ingrato, quod re ipſa aliquando te experturam confido. De me autem, ut hoc addam, honor ille viro mei amantiſſimo a te habitus, quem proinde meum reor, multum alacritatis mihi addit ac ſtimuli, reliquis mandatis tuis pari cum fide atque diligentia ad felicem exitum promovendis. Vale; Patavii XXI. Decemb. CIϽIϽCLI.

EPISTOLA DCLVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

OCtavio Ferrario torquem aureum tuo nomine oblatum a me proxime nuntiavi, Domina. Gratum fuiſſe munus pretiumque, quod debebat, inveniſſe apud diſertiſſimum panegyriſten luculenta ejus, quam exhibitam jam confido, teſtabitur epiſtola. Omnium literatorum oculos in te convertit torquatus noſter: munus enim ipſum collo appenſum circumferre nonnumquam ſolet pro nitore gentis. Metus itaque eſt, ne regiam liberalitatem admirari hic incipiant etiam illi, qui ceteras virtutes tuas aeſtimare non poſſunt, ſcriptiſque tantum non trivialibus & quotidianis promiſcue tuum patrocinium imploretur. Quanquam curae mihi erit praecipue, ut delectus ingeniorum habeatur, utque paucis imitari liceat Ferrarium, vulguſque a ſacris tuis profanum longe arceatur. Patavio redux omnem eo diligentiam converti, ut ad antiquarii *Ruzini* nobilis Veneti ſuppellectilem perluſtrandam admitterer. Sed *Ruzino* ipſi praeturam Tarviſinam hoc anno demandatam a Patribus intellexi, qui foris proinde degat. Per civitatem tamen Tarviſinam cum ſit facturus iter *Guſtavus Adamus Bannerius*, gentis Suecicae magnum decus atque incrementum, pollicitus mihi eſt, ſe omnes eo conatus directurum, ut exhiberi mihi *Ruzinus*, quanquam abſens, a domeſticis ac familiaribus ſuis, numiſmata antiqua ac ſtatuas omnes curet. Quod ſi fit, an & quo pretio venales haberi poſſint, ut intelligas, Auguſta, curabo. Sin nihil ea de re ſperandum, vaſa colligam proximiſque Florentiam diebus ſum diſceſſurus. *Paulus Capatorta* Senator, dum viveret, in hac republ. ampliſſimus, magnum hujus notae theſaurum poſſidebat, quem morte *Bellono* cognato legavit, numiſmata ipſa cum ſtatuis Patavii ſervantur. Vidit ea ac magnopere commendat *Ferrarius*, tribuſque aureorum millibus aeſtimari adfirmat. Ne a me etiam videri poſſint, *Belloni* facit

cit

Digitized by Google

oit abſentia, qui Romam profectus eſt, propter lites, quas ſuper agro neſcio quo cum Duce Mutinenſi exercet. Senator alter, cui *Viario* nomen, magnam etiam in hac urbe numiſmatum copiam collegit, quam velit vendere, ſi emptorem inveniat. Vidi illa olim, ac rurſus videre conabor. Argentea erant potiori ex parte, ſi recte memini. Graecos etiam manuſcriptos poſſidet, ſed paucos numero, quoſque a reliqua bibliotheca, quae ex libris juridicis potiſſimum conſtare dicitur, avelli ſe paſſurum neget. Sed quod praecipue cura tua dignum duco, exhibitus a me olim tibi, Domina, numiſmatum Boncompagnianorum Catalogus, quae per totam Italiam celeberrima, nunc viliori longe quam antehac pretio haberi poſſe eques *Puteanus* arbitratur. Factus enim eorum poſſeſſor ex Abbate Archiepiſcopus Bononienſis, ut vivere multo ſplendidius nunc cogitur, quam ante, totus etiam eſt in exſtruendo palatio novo, ac proinde parata opus habet pecunia. Octo aut novem ſcutatorum millibus haberi poſſe, quae millibus viginti aeſtimantur, ſpes eſt. De pretio diligenter omnia inquiram, teque rei totius certiorem faciam. Romae ut diu haeream, conſultum non puto: praeſertim cum vix ullus ad Vaticanam peregrinis aditus nunc detur. Numiſmatum etiam quidquid illic comparari poteſt Principis Hetruriae Leopoldi nomine *Carolus Datus* conquirit. Statuae denique, in primis Graecae, meliori longe pretio & Venetiis & in in aliis Italiae civitatibus, quam in urbe, haberi poſſunt. Vale. Venetiis x. Jun. CIƆIƆCLII.

EPISTOLA DCLVII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

Scribendi partes, Domina, ab aliquo jam tempore intermiſi, quod in via fuerim aſſiduus. Relictis Venetiis, ex qua urbe ſcripſi proxime, Bononiam, Bononia Florentiam contendi. Utrique civitati dies a me non niſi pauci ſunt dati. Inde Romam profectus, quod poſt continuos imbres, coeli tandem clementioris aura ad iter hoc invitare me videretur. De felici in Urbem adventu nunc te certiorem facio. Hoc epiſtolae hujus argumentum erit. Neminem praeſtantiorum hic virorum cum hactenus convenerim, praeter *Puteanum* & *Holſtenium*, ut qui non niſi triduum hic ago, ſi de illis omnibus, quae ſcire aves, accurate nunc non poſſim ſcribere, facile ignoſces mihi, ut opinor. Proxime ad ſcribendi officium revertar. Oſtendit nobis Cl. *Holſtenius* immenſam copiam auctorum veterum, quos partim e tenebris primus eruit, manu ſua deſcriptos, partim ex Membranis antiquis in integrum reſtituit & infinitis locis correxit. In lucem ne proferre poſſit horum quicquam, ſubſidia deeſſe ſibi cauſatur. Adeo Graecae literae nunc hic negliguntur & jacent. Conabor ab illo impetrare Catalogum ſcriptorum omnium, quae luci parata habet, impe-

impetratum ad te mittam. Deus te conſervet nobis diuturnam, Domina. Romae IX. Februar. CIϽIϽCLII.

EPISTOLA DCLVIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

Divinam benignitatis tuae erga res meas conſtantiam veneror profecto & admiror, ut qui maxime, Auguſta. Unice in votis mihi ſemper fuit, ut commendarer tibi. Nunc non hoc tantum me conſecutum video, verum ut viris principibus commender tuo beneficio tuaque auctoritate. Quas ad Legatum Gallicum per me curatas voluiſti literas, recte curatae ſunt. De ſtatuis adfirmat mihi ſerio ſe egiſſe cum Pontifice maximo, cum ultima illi vice ante menſes tres adeſſet, ſpemque eſſe non vanam deſideriis illum tuis ſubſcripturum. Verum ſtatuae ipſae, quod ille neſciebat, jam Liburnum miſſae ſunt, qua in re non inutilem tibi operam *Holſtenius* navavit. Quantum ad alterum illud negotium, quod videris velle, ut aditus mihi liberior ad bibliothecas Romanas detur, cum Cardinali *Caponio* ſe acturum promiſit, qui Vaticanae curam habet. Mihi interim ejus uſus conceditur, ſed ea lege, ne quid praeter Poëtas evolvam. Hiſpanicus in hac aula legatus nullus eſt. Legati munia interim obit, dum adſit alius, Cardinalis *Trivultius*. Illi tuas ſi offerrem, rem fortaſſis non gratam tibi viderer facere. Poſſint illae aut Proregi Neapolitano aut Mediolanenſi Gubernatori exhiberi cum mea inſcriptione, quam ut adderem voluiſti. Videbo quid e re tua ſit. *Boncompagni* numiſmata necdum vidi: nec ſatis conſtat an videri poſſint, cum ea Bononiam ſecum brevi ablaturus dicatur, cujus urbis Archiepiſcopus nuper factus eſt. *Franciſcus Gotefredus*, ſua ſe exhibiturum nobis poſt dies paucos promiſit. Immenſo illa pretio aeſtimare fertur, ut inter nos vix opiner conventurum. Hactenus in celebrandis Bacchanalibus adeo toti fuere Romani, ut ſerii nihil cum iis agi potuerit. Mox alia ſupervenerunt ſolemnia, creatis ab Innocentio X. decem Cardinalibus, quos inter & Coadjutor Pariſienſis. In laudes tuas quae meditatus eſt *Nicolaus Craſſus*, Venetae reipublicae conſultor, nondum ad manus meas pervenerunt, perventura tamen brevi confido. De ſuis etiam verſibus Hetruſcis ſpem mihi fecit *Carolus Datus*. Inveni hîc Patrem *Antonium Macedonem* Jeſuitam Luſitanum, qui magnam virtutum tuarum venerationem utique prae ſe fert. Pollicitus eſt curaturum, ut aditus mihi detur ad Altempſianam, Farneſianam ac Sfortianam bibliothecas, quae poſt Vaticanam omnium in hac urbe celeberrimae. Nam ſuae ipſius uſum liberaliter mihi obtulit doctiſſimus princeps *Franciſcus Barberinus*. Ego Ovidio manum rurſus admovere coepi, idque eo magis, quod auctoris illius editionem, quam recenſui, typographi Amſtelodamenſes in minori forma, quantum video, adornare jam coeperint. Propter abſentiam meam ne mendae plures quam velim, irrepant metuo. Dubiumque

am

Digitized by Google

jam mihi eſt, an tui ſub nominis auſpiciis libellus debeat prodire, quem ſecundis curis politiorem majoribuſque typis mox edendum fore confido. *Vincentius Noghera* ſalutari a me non potuit, quod in carcere detineatur. An Voſſianae ad illum literae perlatae ſint, ne hoc quidem ſcio. Quidam mox dimittendum fore adfirmant, negant alii. *Holſtenius* Peruſiam, jubente Pontifice, profectus eſt praeter exſpectationem meam: mox tamen reverſurus dicitur. Haec cauſa eſt, cur promiſſus index librorum, qui penes illum ſunt, edendorum ad te non veniat. Imaginem tuam, Domina, plurimi hîc a me exigunt, ſed fruſtra. Dux *Braccianus* inter cultores tuos praecipuus eam exprimi curavit in auro, & ad te mittendam deſtinat. Exhiberi illam curavit mihi hodie, ſententiamque meam voluit ſcire. Ut verum fatear, non viſa eſt mihi optime te referre. Cras ipſum Ducem conveniam. Retulit eques *Puteanus*, magnos in hac urbe artifices eſſe, qui eam libenter in auro ac aere expreſſuri ſint. Huic inſtituto ſi faves, neceſſe erit ut mittatur huc imago aliqua exacte ad vivum expreſſa. Vivam interim imaginem tui, hoc eſt heroicas illas & nunquam ſatis praedicandas virtutes, omnes hic circumferunt ac adorant. Vale Romae Februar. CIϽIϽCLII.

EPISTOLA DCLIX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

MEnſis, niſi fallor, quintus jam agitur, quod relictis Galliis in Italiam juſſu tuo me contuli, Auguſta. Ab eo autem tempore nihil mihi prius fuit, nihil majori curae, quam ut ſucceſſum itineris hujus ex epiſtolis meis intelligeres. Quas tamen omnes, fateor, exaravi magis, ne obſequio meo deeſſem, quam quod ſpes eſſet ad te perventuras, cum edoctus non eſſem, qua via & per quem tuto curari poſſent; donec Voſſiana tandem epiſtola percepi Norimbergam ad *Georgium Furſtenhauſium* mittendas, cujus operam impoſterum implorabo. Meas in via pleraſque periiſſe ut credam, facit tum ſilentium illorum, quas ad ſcribendum provocare ſolebam, tum quod ex rarioribus illorum literis ſatis agnoſcam, illas non minus quam meas epiſtolas intercipi. Mihi interim quid futurum ſit, avide exſpecto. Nam mandata tua niſi intra menſem aut ſex hebdomadas adſint, ſerum fore praevideo, ut in Siciliam excurrram, quod velle tamen te ex Voſſianis, quas dixi, literis ſubodoratus ſum. Aeſtivi enim calores jam nunc graſſari his in oris incipiunt, moxque itinerum uſum viatoribus omnem intercipient. Ego *Holmium Voſſiumque* jam a tribus quatuorve menſibus urgere non deſtiti, ut ſententiae ac voluntatis tuae copiam mihi facere ne graventur, & confido reſponſum illorum tempeſtive adfuturum. Doleo per valetudinem vix ſatis firmam non poſſe deſideriis me tuis ſic invigilare, ut velim ipſe. Vaticanam adeo frequenter: ſed cum intra Poëtarum veterum anguſtias ſtudia noſtra a Cardinali *Capponio*,

Digitized by Google

qui curam bibliothecae habet, ſint circumſcripta, Ovidio manum denuo admovere coepi, ut proxime a me ſignificatum memini: idque eo magis, quod in auctore illo edendo nunc occupentur *Elzevirii*. *Langermannus* in Theocrito pergit non inutili opera: mox aliis Poëtis reſtituendis parem diligentiam adhibiturus. Sfortianam vidi proximis diebus, quae exſpectationi meae nequaquam reſpondit. Scripta majori ex parte Theologica ſunt, quae in ea conſervantur. Ad Altempſianam & Farneſianam mox ut admittar, nihil non agam; nec tamen ſatis ſcio, an id impetraturus ſim. *Vincentium Nogheram* in carcere detineri proxime monui: ſine ejus opera in Altempſiano negotio nihil agi poteſt; cum aliis in hac urbe viris literatis minime fidam: qui videntur indignari in ultimum ſeptemtrionem haec eruditionis inſtrumenta ablegari, ut illorum verbis utar. *Boncompagnii* numiſmata necdum vidi. Ad ea perluſtranda ut admitterer, petii ab iis, qui multum apud eum poſſunt: nihil tamen effeci hactenus. Nec urgere fervidius auſim, ne ſuſpicetur eo nomine me huc veniſſe. Scrutari interim coepi ea, quae *Franciſcus Gottefredus*, nobilis Romanus poſſidet, egregia ſane & quantivis pretii. Imperatorum veterum plurima illic vidi cum Graecis inſcriptionibus, quae maximi hic fiunt. Nec ſcio an alius ejus notae tam multa in hac urbe poſſideat. Idem de numiſmatis magnae molis (*Medaglioni* ab Italis vocantur) dictum eſto. Vincit tamen aureis argenteiſque nummis longe *Boncompagnius*, ut ferunt, & praecipue gemmis antiquis, quas pulcherrimas graphiceque admodum ſculptas ingenti numero collegit. Sua quanti *Gottefredus* aeſtimet non ſcio, cum omnia necdum perluſtrarim, quod occupatior ſit. In familiari tamen colloquio profeſſus eſt novem ad minimum ſcutatorum millibus ea ſibi conſtitiſſe, quo pretio Boncompagniana haberi poſſe confido. Accuratius inquiram in hanc rem. Rariora ſua typis deſtinavit *Gottefredus*, & jam in aes incidi ea curavit, exemplum *Angeloni*, alterius antiquarii Romani, ſecutus; qui ſua annis proximis in lucem dedit. Reverſus eſt tandem Peruſia *Holſtenius*, ſed decumbentem offendi ex adverſa valetudine, quae cauſſa eſt, cur indicem auctorum veterum, quos partim ineditos, partim ex antiquis codicibus a ſe reſtitutos magna copia poſſidet, necdum mecum communicarit. Interpretes Platonis multos in promptu habet, quos tuis expenſis publico donari velit, quantum colligo, cum & typographi Italici ſumptus graventur, & ex proceribus Romanis nullus ſit, qui eo curas dignetur convertere. De Platonica etiam Philoſophia commentarios paraturum ſe adfirmat, tibi, ut reor, inſcribendos. Statuas antiquas meo nomine hic emptas, ut ad te mitterentur, a Pontifice impetravit, cum legatus Gallicus rem differret, cujus res in hac aula ſic ſatis ſunt turbatae. Statuas ipſas jam Liburnum appuliſſe opinor. Inſcriptiones aliquot antiquas praeſtantioris notae velim conquirere, quod ſperem tibi eas nequaquam ingratas fore. Qua in re operam ſuam verbis luculentis idem mihi *Holſtenius* eſt pollicitus. Ante dies quatuordecim Dux *Braccianus*, ſummus virtutum tuarum cultor, Auguſta, imaginem tuam auro coloribus vivis artificioſe inuſtam ad me miſit, quam tibi jam redditam auguror. Ipſe manu ſua hanc imaginem

cla-

Digitized by Google

elaboravit, quod neſciebam primo. Miraberis ſummam viri Principis dexteritatem, idque eo magis, quod nullus hîc ſit, qui eo modo hoc poſſit. Magna me certe comitate excepit, quòd tuum eſſe intelligeret. Ante menſes duas elegiam tibi a me inſcriptam miſi; mittam aliud exemplar, ſi illud in via periit, quamquam felicitatis magnae reor, ſi fortuna tam malis verſibus fraudatam te voluit. Vale: Romae Martio CIϽIϽCLII.

EPISTOLA DCLX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

MISI non ita nuper ſpecimen, Auguſta, ſeu indiculi partem earum antiquitatum, quas *Franciſcus Gottefredus* poſſidet. Caeterum cum opportune a me ſit monitus laboris fore nimii, omnes in indicem nummi ſi congererentur, praeſtantiores tantum notandos curabit. Debebat index jam totus mihi eſſe exhibitus, ſed neſcio quam ob cauſſam more Italico cunctatur. Hodie Bononiam ad Archiepiſcopatum ſuum abiit *Boncompagnius*, ſupellectilemque antiquariam ſecum avexit, quam exhibere mihi debebat omnino ante abitum, cum & id aſſiduis petiiſſem precibus, & ſe facturum promiſiſſet ipſe. Licet conjecturam facere non vanam, malle illum Bononiae negotium hoc agi, quam Romae, ne Papa forte venditionem intervertat. Aere certe alieno oppreſſus eſt *Boncompagnius*, ex quibus anguſtiis miſerum in modum ſe velit expedire. Petit pro numiſmatis ac gemmis ſcutatorum mille Duodecim, octo aut novem millibus venditurum ſpes eſt. Adfirmavit mihi quidam ex amicis ejus pondus aureorum & argenteorum numiſmatum fere millia aequare quatuor. In aereis numiſmatis ſuperare *Boncompagnium* creditur *Gottefredus*, niſi quod Peſcennium nullum habeat, quem alter poſſidere ſexies dicitur. Exſpectabo mandata tua aut Bononiae aut Venetiis, Auguſta; Ex hac enim urbe ut calores aeſtivi me mox abigant futurum video. *Muſcambronius* mox capite plectendus: ita futurum ut reſtituatur libertati *Noghera*. Non diſcedam certe, niſi ejus opera tentavero, quid de Altempſiana ſit ſperandum. Ovidium meum, qui in Batavia nunc editur, nomine tuo illuſtrare auſus ſum. Titulis nullum in dedicatione locum dedi, quod ſolum nomen tuum inſtar omnium ſit titulorum, nihilque minus in te veneremur, cum omnia veneremur maxime, quam regalis faſtigii ſplendorem. Vale. Romae CIϽIϽCLII.

Digitized by Google

EPISTOLA DCLXI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

B*Oncompagnium* Bononiam profectum, non oſtenſis, quod facturum tamen ſe promiſerat, numiſmatis, nunciavi proxime, Auguſta. Nolle illum ſuſpicor agi in hac urbe de illo negotio, ne Pontificem offendat. Supellectilem, quam poſſidet antiquariam, omnem Duodecim ſcutatorum millibus aeſtimat. Sex millibus ſuos nummos *Gottofredus*, a quo reliquam catalogi partem necdum obtinere potui. Quanquam uterque remiſſurus ſit nonnihil de illo pretio, tamen in aequiora omnia ire *Boncompagnium* videtur. Nam & Gemmas praeſtantiſſimas eaſque plurimas habet, plurimos etiam nummos aureos argenteoſque, qui pauciſſimi ſunt apud *Gottofredum*, nec valde rari, cum ille omnem eo diligentiam videatur contuliſſe, ut in aereis excelleret: ſententiam tuam non ignorare magni beneficii loco ducam, Domina. *Vincentius Nogbera* necdum ſui juris eſt, brevi tamen futurus. Sic & auguratur ipſe, cum capite ſit plexus *Muſcambronius* tandem. De Altempſiana bibliotheca bene ſperare jubet. Nam & Ducem literarum imperitiſſimum eſſe adfirmat, nec de ea vendenda abhorrere. Id tantum dubitare licet, paſſuruſne ſit manu exaratos codices ab editis ſeparari. Nos hoc intelligemus proxime. Unicum *Nogberam* adhibendum in conſilii hujus partem exiſtimavi, ne turbetur negotium ab hominibus malignis, quales hîc ſunt multi, ſi promanet in vulgus. *Holſtenius* cum adverſa valetudine poſt iter Peruſinum pergit conflictari, devotiſſimum ſe tibi profitetur, quam in ſtatuis ex hac urbe auferendis apud Pontificem navavit tibi operam, eandem pollicetur in reliquis illi exportandis, quae apud *Vitelleſcum* etiamnum haerent. Deus te conſervet.

EPISTOLA DCLXII.

NICOLAUS HEINSIUS.

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

N*Unquam* magis miratus fui, Domina, quam cum Alexiadem Annae Comnenae, quam tibi inſcribendam putaram, Galliarum Cancellario dedicatam vidi. Veniam ut id liceret ſibi ab patre generali ſui ordinis non potuiſſe impetrare *Poſſinum* opinor. Epiſtolae ejus, quam tum ad me dabat, apographum miſiſſe me tibi laetor, ex qua ſententiam ejus abunde potuiſti colligere. Idem nunc denuo facio, ut ſi quid denuo praeter opinionem meam accidat, ego facti omnem invidiam a me amoliri poſſim. *Liceti* de Lucernis Antiquis commentarius ad finem perductus, cui nihil praeter dedicationem reſtat. Negotium

gotium ei exhibet Pater inquiſitor. Quod genus hominum inter omnes Monachos maxime imperitum. Ego nihil non ago, ut impune illi liceat propoſito inſiſtere. *Ferrarii* de re veſtiaria commentarius Patavii prelo commiſſus eſt, ut ex *Rhodio* intelligo. Indicem Gottofredianorum nummorum necdum obtinui, quem proxime mittam. Quo illos ipſe, quo ſuos *Boncompagnius* pretio aeſtiment, jam ante ſignificavi. Adſui nudius tertius multo tempore Cardinali *Barberino*. Eſt ſane Princeps inter paucos eruditus, & quod praecipuum duco, Auguſti tui nominis venerator maximus, Auguſta. Imaginem tuam vivis expreſſam coloribus a me poſtulavit, quam illum ſperare juſſi, ſi per te liceat. Vale.

EPISTOLA DCLXIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

NON ſine maximo rubore te convenio, Domina, qui videam de catalogo Gottofredianorum numiſmatum conficiendo negotium tamdiu praeter expectationem meam trahi. Parum tamen reſtat operae, ut vix dubitem, quin vice proxima parata ſint futura omnia. Ita certe ſpem facit *Gottofredus* ipſe. *Fortunii Liceti* de Lucernis antiquis volumen jam prodiiſſet, niſi per inquiſitores ſtaret. Negant illi jus faſve eſſe, ut Catholicas Principi non Catholico lucubrationes inſcribat. Confugit hac in re ad me *Licetus*, cujus epiſtolam proxime tibi miſi. Sed cum ego conſultius arbitrarer, alteri negotium permittere, id ut in ſe reciperet *Caſſianum Puteum* rogavi, virum ſane & officioſum imprimis, & Auguſti nominis tui ſtudioſum. Is quidem omnem eo jam convertet curam, nec ſcio tamen quo res ſit evaſura, quod proxime non diſſimulabo.

EPISTOLA DCLXIV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

MItto tandem, Domina, Catalogum Gottofredianum, qui veniſſe jam pridem ad te debuerat, ſi mei juris res fuiſſet. Lentum ſe geſſit in indice conficiendo *Gottofredus* admodum, dum occupationes domeſticas cauſatur. Quo pretio nummos velit venditos, jam ante ſcripſi. Scripſi & jam diſceſſiſſe ex hac urbe *Boncompagnium* non oſtenſis, quod promiſerat tamen ſe facturum, numiſmatis, Bononiam, ubi nunc degit: ſi juſſeris, ut eo nomine me conferam, nihil cunctabor. Cum enim videbam de Neapolitano itinere cogitationes foveri a me

Digitized by Google

non poſſe, quod nullas ex Suecia literas accipiam, atque interim calores aeſtivi premant, proximis diebus Florentiam me ſum recepturus: unde Bononiam non difficilis eſt excurſus. Exigebat jam pridem dubia valetudo & vires attritae, ut coelo Romano me ſubducerem, ſed ſpes de Altempſiana bibliotheca officii me admonuit tibi devoti, Domina, meique ipſius negligentem reddidit, quae magis magiſque fruſtratur. Pergit enim detineri in cuſtodia *Vincentius Noghera*, nec alium hic novi, cui tuto hac in re poſſim fidere. Romae Jun. CIƆIƆCLII.

EPISTOLA DCLXV.

MONSIEUR

[1] Viane.

JAY receu pluſieurs de vos lettres, les quelz m'ont fait apprendre les ſoirs & l'application que vos avez a mon ſervice. le ſuis obligè de vous an remercier. & je ne manqueray pas aus occaſions, dans lequels je vous pouray faire reſentir les effets de ma reconoiſſanſe. ils ſeront tels, que vous n'aures jamais ſujet de regretter vos peines & noiez. les bienfaƈts & recompenſes ſeront dignes de moy & de ma gratitude. Mande moy les Catalogues des livres, que vous aves achetes. & de ceus que vous aves fait copier, & le contes de l'argent, que vous aves depencé, & pour voſtre perſone & pour voſtre achat, le vous ferai tout pajer, & mande moy auſy combien vous aves beſoin, affin que je envoje les changes pour voſtre vojage. Ie ne vous puy rien dire, ſi non que la remette en voſtre diſcretion ſans facon, faut il que vous ſachiez, que je veus que vous ne quitties pas l'Italie ſans avoir viſitè la Sicile. Pour voſtre demeure en tout & par tout faitte la auſi longe & auſi courte, comme vous jugerez, quil ſoit beſoin pour mon ſervice. Vous me rendres un tres grand office, ſi vous pouves me faire tenir correſpondenée avec le cavalier del Pozzo, *& quelques autres gens de merite. Je ſeray ravie de cultiver leur amitie, ſi ils m'en donneront quelque petite marque. Ajez auſi ſoin de remarquer ceus, qui travaillent ou en vers, ou en proſe pour mon honneur, afin che je ſoy punƈtuellement en averti, afin de les pouvoir regaler: vous ſavez que je ſuis curieuſe. aiez ſoin de contenter ma curioſite en matiere des medailles. Continues de m'envoier le catalogue, de ce qu'eſt beau e curiex, mais ne vous enbarques point en aucun achat, pour veu que je ſoy inſtruite, de ce quiſt rare. je diſpoſerai bien du reſte. je renovellerai, quant que de finir, encore une fois la proteſtation, que je vous ay fait de la commencement de ma lettre, vous aſſeurant, que auray le ſoin de recompenſe dignement vos peines, que vous n'obligerez jamais une ingrate. je ſuis. De Stockholme le 1. May.* CIƆIƆCLII.

CHRISTINE.

1 Vide tomo III. Sylloges hujus, Epiſt. CCXLIV. & ſeq. ad *Gronovium* datas ab *Heinſio*.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DCLXVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

NISI proxime Gothofredianum Catalogum, Auguſta, quem recte curatum confido: Sex Scutatorum millibus nummos ab illo aeſtimari jam pridem ſignificavi. Videtur ille cogitare de editione praeſtantiorum, quae poſſidet, numiſmatum, jamque aeri tabulas majori ex partes inciſas intelligo: quas commentariis ſit illuſtraturus. Quod monendum duxi, quod dubitem, an ratum id ſis habitura. *Fortunii Liceti* negotium de dedicando tibi Lucernarum veterum opere poſtquam ventilatum eſſet in ſancto officio (ſic inquiſitionis conventus vocatur) prolata tandem lex fuit, qua Pontificiis omnibus interdicitur, ne ſcripta committant patrocinio Principum, diverſam ab Eccleſia Romana in religionis cauſa ſententiam amplectentium. Cum nihil hic expectandum videret eques *Puteanus*, ad Cardinalem *Chiſium*, qui nuncium egit Monaſterii non ita nuper, hominem ſatis literatum, comemque, ac ſibi maxime familiarem confugit. Qui cum ſperare primo illum optime juberet, communicato mox cum Papa conſilio, reſponſum tulit ſeverum. Nolle nimirum ſe, ut remiſſiori indulgentia in antiquas leges peccaretur. Quid conſilii ſit capturus *Licetus* non ſcio. Credo & hanc eſſe cauſam, cur nummos ſuos Bononiam avexerit *Boncompagnius*. Salutabam proximis diebus Ducem *Braccianum*: qui redditas ſibi literas a te Domina, multum exultabat, quibus teſtabaris gratos fuiſſe tibi verſus, quos honori tuo ſcripſiſſet. Ego brevi Florentiam cogito. Jun. CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DCLXVII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

CAtalogum Gothofredianum redditum jam pridem tibi, Domina, confido. Operam certe dedi, ut tuto tibi redderetur. Moram in hac urbe diuturniorem traxi, quod ſpes eſſet de *Negbera* in integrum reſtituendo, nec ego de Altempſiana Bibliotheca negotium cum altero communicare ſuſtinerem, ne palam fieret, ac turbarentur hoc pacto deſideria tua. A vendenda Bibliotheca non abhorrere ducem ſatis conſtat, dubium tamen eſt, an copiam facturus ſit ſcriptorum tibi codicum, ſervatis ſibi editis. Ad ipſam bibliothecam, quam ſemel tantum in tranſcurſu vidi, aditum mihi omni ſtudio paravi: ſed fruſtra. Cum *Liceto* quam indigne actum ſit jam nunciavi. Mitto apograhum ejus epiſtolae. Florentia proxime ſcribam. Romae Jun. CIↃIↃCLII.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DCLXVIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

MEliori auſpicio Florentiam proficiſci Roma non poteram, quam diebus proximis profectus ſum, Domina. Quo advenienti tuae occurrerunt literae Kalendis Majis Julianis exaratae, quas ego regiae benignitatis, toties expertae, toties a me laudatae pignus certiſſimum debita animi veneratione exoſculatus ſum. Dolui hactenus, fateor graviſſime, nequaquam rebus meis optime proſpectum eſſe, non alio nomine, quam quod occaſionem tam oportunam perire mihi viderem ac interverti commodis tuis atque deſideriis promovendis. Tu vero, Auguſta, ne ab innata tibi & caeleſti illa clementia degeneres, grato animo, obſequia mea devotamque rebus tuis ſedulitatem proſequi te teſtaris, cum mihi potius jactura temporis anxie deprecanda ſit, qui nonum menſem inter Italos jam ago ſine ullo tuo emolumento. Adeo quidem, ut a juſtiſſima indignatione tua metuendum mihi fuerit, niſi tu, Principum clementiſſima, luculentam praeſtandi obſequii voluntatem, qua certe aſſidua tantum non flagro, nihil minus aeſtimares praeſtito obſequio. Fortunae meae tenuitatem atque inopiam animo aequiſſimo tuli ſemper: nunc moleſtiam exhibere coepit, poſtquam per illam mihi non licet grato eſſe, tuaeque expectationi reſpondere. Nam quod regiae munificentiae faventem aulam ſperare me jubes, Domina, tibi potius, quam promiſſis tuis manum dabo. Alii, & melius de te meriti & ad rem faciendam attentiores, quam ſim ego, liberalitatem tuam experiantur licet, ego tenacius vinculum non agnoſco, quo tibi devinciar, quam incomparabiles virtutes illas, quas orbis univerſus nunc obſervat ac praedicat. In iis admirandis quamdiu totus ero, ſatis ſuperque intelligam, quam pretium nullum ſit ponendum meis, quae commendas, obſequiis, ea enim gratis omnes exigenti tibi tanquam tributum debemus; Auguſta, quotquot amorem virtutis pulcherrimae non habemus procul. Primae igitur felicitatis duco, quod ea tempeſtate natus ſim, qua te rebus humanis Deus Opt. Max. indulſit: ſecundae, quod innotui tibi: tertiis votis ſi quis locus eſt, non diſplicuiſſe me tibi, ſi quid mei ad poſteros perveniet, poſteri nolim ignorent. In eo omnis ſumma ambitionis meae vertitur; hos intra terminos vota conſtrinxi. De Altempſiana bibliotheca jam ante ſcripſi non ſemel. Conſultius mihi viſum expectare, dum *Noghera* ſui juris fiat, privato carceri mancipatus hactenus; quam temeraria feſtinatione turbare negotium, praeſertim cum in mora nihil ſit periculi. Si jubes tamen ut rem urgeam, aut ad equitem *Puteanum* confugiam, aut alium quemvis, quem rerum tuarum maxime ſtudioſum e Romanis judicaro. Codices manu exaratos emi paucos hactenus, quos Mediolani nactus ſum, Venetiis haerent, quod mari illos non ſim auſus committere, ne in Anglos piratas inci-

Digitized by Google

inciderent. Plurium in eadem urbe ſpes eſt facta; e Monaſteriis & privatis bibliothecis corradi nonnulla poſſe, ſi pecunia in promptu eſſet. De integris bibliothecis emendis non cogitabo te inconſulta. Codices Graecos deſcribendos curavi nullos, quod indicem illorum, quos poſſides ineditos, impetrare hactenus non poſſim. Metus autem eſt, ne operam perdam, quamdiu ignoro, quid hujus notae extet jam apud te. Quantum pecuniae *Bidalius* mihi curarit annumerari jam olim *Holmio* ſignificavi; ſignificavi denuo nuper. Nam quas ipſe feci expenſas in via, quo jure eas poſſim rationibus tuis adſcribere non video, Auguſta, quod factae ſint illis eae nummis, quos tuae liberalitati acceptos retuli, cum e Suecia diſcederem. Quicquid hic terrarum ab eruditis viris tuae laudi dabitur, ſive proſa oratione, ſive carmine, id ut ad te mox veniat, curae mihi erit. Cujus notae ad guſtum tuum factura omnia polliceri non auſim. Cavebo tamen ne Anagrammaticis atque ejuſmodi nugis aliis laudes tuae inquinentur.

Gratulor huic terrae, quod abeſt regionibus illis,
Quae tantum genuere nefas

Litteras accepi a *Zacharia Grimano* nobili Veneto, quem in Suecia vidiſti, earum apographum hic mitto. Miror tamdiu deliberari ſuper negotio tam parvi momenti. Principem Hetruriae *Leopoldum* nudius tertius ſalutabam, qui totus oratione diffuſa in tuas laudes ferebatur; Mediceam bibliothecam patere mihi ſe curaturum promiſit. Verſus Heinſianos meliores deſcribi curat, ut ad te veniant. Iter ad te parat *Cecconius*, is inter alia munuſcula virorum Principum, Peſcennium (quem unum inter Gottefrediana numiſmata deſiderari notum) ad te feret aeneum, ut audio, a Marchione *Nicolino*. Vale, decus immortale rerum. *Gottefredus* nummorum Catalogum magno Duci miſit, unde licet colligas de vendendis iis agitare illum conſilia. 13. Julii CIƆIƆCLII.

EPISTOLA DCLXIX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

EPiſtolam, quam ad me exarare Kalendis Majis manu Auguſta non es gravatus, quoties inſpicio, inſpicio autem frequentiſſime, toties aurei illius ſaeculi, Domina, imaginem intueri mihi videor, quo ruri verſabantur, atque homines agreſtes ultro compellabant Dii immortales. Unum mirari ſubit (audebo enim ea uti libertate, quam non invita admiſiſti hactenus, ut ſenſum animi & cogitationes ſecure expromam) unum, inquam, mirari ſubit, cur lingua Gallorum aulica apud hominem ruſticum volueris uti, cum Latina optime poſſes. Sed agnoſco voti mei immodeſtiam, & deſideriis frenum impono. Nulla enim unquam lingua loqueris, quin loquaris tua. Mihi potius cauſa debet eſſe juſtiſſima, cur egeſtatis meae me pudeat, qui unius intra linguae anguſtias con-

cludor. Rationes expenſarum quod a me exigis, gaudeo. Miſi eas jam olim ad *Holmium*, & nuper miſi denuo. Menſes totos decem & octo jam ex Succia abſum. Pariſiis ſcutatos ducentos Gallicos *Bidalius* tuo nomine annumeravit. Mediolani ſcutatos circiter ſeptuaginta ſeptem, centum & quinquaginta Venetiis, Florentiae centum quadraginta quatuor, Romae ducentos & quadraginta accepi, & hos quidem monetae Italicae, quae Gallica paulo pluris fit, ut ex literis, quas vocant cambii, apparebit. Agnoſcis ipſa, ut opinor, quam in libris emendis magnas impenſas facere non potuerim, niſi omni victu me ipſum fraudatum vellem. Mille ſcutatorum Gallicorum ſummam nondum aequat haec pecunia: cui addendi ſunt ſcutari ſexcenti, quibus emptus torquis aureus, *Ferrario* oblatus. Expenſarum rationem niſi accurate reddidero, tum me indignationis tuae fulmine percellas licet. Interim a criminationibus hominum malevolorum favor tuus tutum me praeſtet. Heſterno die Bibliothecam Ducis *Salviati* perſpexi. Codices manu exaratos centum circiter & triginta ſepoſui. Plures eſſe credideram. Graeci omnes ſunt, ſi Virgilium unum excipias literis Longobardicis ſcriptum, indicem confeci magna feſtinatione, cum horae vix unius ſpatium daretur ad pervolvendos libros. Quare petii, ut alium accuratiorem fieri curarent, ac ſimul de pretio monerent, quod fieri hactenus non potuit, cum raro Dux ipſe haereat in villa. Proxime intellecturam te omnia confido. Sunt hic codices apud Marchionem *Ricchardum* etiam nonnulli, qui legatus eſt Romae Magni Ducis, atque apud *Carolum Strozzam*, qui fortaſſe venales ſint. Excerptum ex catalogo Mediceae bibliothecae miſi nuper. Familiae noſtrae res & valetudo patris quo loco eſſent etiam ſignificavi. Spero igitur me impetraturum, quod votis ardentiſſimis petii, ut in patriam reverti mihi liceret. Id certe faciendum, niſi privari illum vivum & videntem ſtipendio ſuo velim, ejuſque, quas adminiſtravit, provincias aliis demandari. Quod aliorum opem, qui juvare illum poterant, non ſim expertus, Domina, hoc fortunae crimen eſt. Ego ſi partibus meis deſim, in naturam fuero injuſtus. Scio rem mihi eſſe cum Principe, apud quam, cum virtutum omnium exemplar ſit praeſtantiſſimum; primae ſemper partes pietatis ſunt: *Dauni miſerere ſenectae!* A *Langermanno* praeſtari poſſe, quicquid hîc agendum habes, jam ante monui. Habes hic epigramma Hetruſcum *Hieronymi Gratiani*, qui Ducis Mutinenſis Secretarius eſt, ut in aula vocant; cum reſponſione *Marchionis Capponiae.* Auſus ſum & meas nugas addere, quas juſſus in natalem Magni Hetruriae Principis ſcripſi. In negotio Veneto, de quo ante menſem ſcripſi, quid fieri velis utinam ſcirem! Senatum ſi compellari volueris tuo nomine, ut ad S^ti^ Marci Bibliothecam aditus mihi detur, partibus non deero. Florentiae Jul. CIↃIↃCLII.

EPI-

EPISTOLA DCLXX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

QUanquam divinae providentiae auſpiciis & virtutis tuae merito, Auguſta, eo faſtigii ſis evecta, ut privatum nihil ad te pertinere videatur, diſſimulare tamen nunc non poſſum, qui miris modis me premit ac affligit, de conclamata Patris valetudine nuncium. Quod ſi vivis ſubducatur ſenex, Auguſtae tuae familiae dum vixit devotiſſimus, & vix aliud expectare jubent tum aetas graviſſima, ad quam pervenit, tum morbus ipſe periculi plenus, rerum ſtatus exacturus omnino eſt, ut in patriam excurram, ne exiguum illud, quod ex pertinaci fortunae adverſae naufragio, & aſſiduis domeſticae jacturae procellis enatavit, mea mihi ſocordia perire atque interverti ſinam. Cui petitioni, ut mihi videtur, nequaquam iniquae, haud obniſuram te confido. Praeſertim cum provincia, quam mihi demandare es dignata, de codicibus MSS. colligendis deſcribendiſque per has regiones aetatem meam abunde occupare poſſit. Privatis fortunis ubi proſpexero, reliquam tuis commodis vitam conſecrare non gravabor. Puer adhuc parens meus bonis avitis omnibus tyrannide Hiſpanica exutus eſt. Mox Flandria relicta in Bataviam conceſſit, ſtudiis literarum operam navavit, quarum amore adeo correptus eſt, ut neglecta rei faciendae cura, patrimonio ſuo tantum arbitraretur accedere, quantum bonae mentis in palaeſtra profeciſſet, atque omnes in eruditione divitias exiſtimaret eſſe ſitas. Nec parum in pulcherrimo propoſito confirmavit illum applauſus ingens, qui conatus ejus laudatiſſimos excepit. Uxori poſtea ducendae cum animum applicuiſſet, non tam ſua intereſſe, ut opulentae, quam ut bono loco natae, & honeſtis ortae parentibus jungeretur. Tenui igitur dote, ut in numeroſa prole fieri ſolet, contentus, affinitate virorum praeſtantium multorum, praecipue *Johannis Rutgerſii*, unice exultabat. Devoverat illa tempeſtate obſequium ſuum *Guſtavo* magno *Rutgerſius*, cujus nomine varias per Germaniam legationes obibat, non ſine magno rei familiaris damno conjunctas, cum & ſumptus non exigui paſſim faciendi eſſent, & intercepta ab Auſtriacis Praga, ſarcinas omnes, & bibliothecam, in variis Germaniae locis magna cura magnoque ſumptu conquiſitam, illic perdidiſſet. Bonis demum ſuis majori ex parte abſumptis, dotem matris meae omnem mutuam petit a Patre, & pro ea, quae inter illos erat, neceſſitudine atque amicitia, facile aufert. Hac quoque conſumpta, dum totus eſt in expectatione praemii, quod Rex benigniſſimus pro navata annis duodecim continuis opera ſperare juſſerat, morbo lento correptus ad plures abit *Rutgerſius* in ipſo aetatis flore, cum annum trigeſimum ſeptimum vix attigiſſet, relicta haerede matre mea. Eam enim in Rege clementiſſimo fiduciam habebat collocatam, eam in praeſtitis a ſe obſequiis, ut ex ſtipendio, ſaltem quod debebatur, mox adfuturum non

 dubi-

dubitaret, quando regiae liberalitatis fructus mors intempeſtiva invideret. Adit haereditatem mater mea, aes alienum, quod *Rutgerſius* hîc inde conflarat, expungit, legata praeſtat fide integra legatariis, atque hoc quoque pacto rem familiarem non parum terit. Bello mox Polonico *Guſtavus* magnus avocatur, atque inde Germanico, ipſe demum tollitur e vivis. Qui caſus quibus anguſtiis familiam noſtram objecerit, non narrabo, Auguſta, ne in majus omnia exaggerare videar, aut clementiae tuae gravis ſim. Hoc tantum dicam, poſt mortem *Guſtavi* magni anxiam matri aetatem, qua Regi ſupervixit, inter gemitus, lamenta, lacrymas, quas videre mihi adhuc videor, exactam: quod actum de fortunis ſuis probe intelligeret; quando & illa nobis perit. Annis poſt duodeviginti totis, quas literas Parens ad proceres regni ſcripſerit, quam in omnes formas ſe fruſtra verterit, ut votis potiretur, quid attinet narrare? Fractam ſpem tu tandem erexiſti, Domina, tua incomparabili clementia factum eſt, ut conclamatam fere ac depoſiti negotii cauſam auſus ſit denuo ſuſcipere meus Genitor. Nec nobis abſuit praeter fortunam noſtram, quo minus voto potiremur. Bis in Sueciam me proficiſci paſſus eſt, cum ipſe ſenio confectus ope mea maxime indulgeret, bis re infecta vidit redeuntem. Fraudato igitur omni ſpe, & pertaeſo vitae ſuae & vicino morti ipſi, & tibi intercepta eſt oportuna occaſio benignitatem tuam oſtentandi. De Rutgerſianis meritis nihil addam, cum mora temporis longa illorum quoque memoria apud vos perire potuerit, niſi ſupereſſet cum paucis, qui hominem noverunt, regni tui Cancellarius. Parentis ſuperſunt ſcripta, & ſupererunt poſt illum, ut auguror, quibus cultum erga regiam familiam ſuum abunde teſtatus eſt. Illa olim qui evolvet, & ſimul inter caeteras maximas virtutes tuas eximium illum amorem literarum venerabitur, quem venerabuntur olim omnes, quamdiu ullus eruditioni honos conſtabit, facile intelliget, non tuam fortunae noſtrae defuiſſe clementiam, Domina, ſed clementiae tuae defuiſſe fortunam noſtram. Gallis Italiſque atque adeo Europae toti notiſſimus eſt ille panegyricus *Guſtavo* Magno ſcriptus. illi utinam aliquid ſui ingenii opponerent, qui palam gloriantur ſe ſenis apud te noſtri exiſtimationem obſcuraſſe, atque adeo ſibi deberi volunt, ne plenum ille fructum clementiae tuae tulerit. Si recuſabunt ſoluta oratione certare, jube Scazonti, qui praefationis loco eſt praefixus panegyrico, totidem verſus ex ſuis opponant. Tunc agnoſces, quo vales ingenii acumine, quid inter illos interſit, qui contemnunt & qui contemnuntur. Sed tam felix nunquam erit meus genitor, ut hoc triumpho fruatur. Vincant igitur illi fortuna, dum nos obſequiis & cultu vincamus. Agnoſco impetu ſcriptionis nimio ac libertate ulterius me provectum, quam par erat. Quod tamen alio nomine a me factum non eſt, quam ut agnoſcas, Domina, rerum mearum ſtatum flagitare meam in Batavia praeſentiam, ſi e vivis, quod abominor, tollatur pater, tua tamen ſine venia nihil acturus. *Langermannus* interim, ſi quid ibi agendum eſt curare poterit, dum ego abſum. De Altempſiana Bibliotheca haeret negotium, quia necdum carcerem evaſit, quod ſciam, *Nogbera*, ſi per illum rem promoveri poſtulas,

pare-

parebo. Interim Ducem *Salviatum*, qui inſtructiſſimam Graecis codicibus in hac urbe bibliothecam habet, tentari per amicum curavi, an ad vendendam eam impelli poſſit. Nec videtur detrectare venditionem, ſed magno, ut opinor, aeſtimabit. Numerus & index librorum, ut exhibeatur mihi rogavi, cujus ſpes eſt facta. Mox de pretio diligentius omnia percunctabor, & ad te perſcribam. Libri illic multi ſunt inediti, quos inter & Proclus in Rempublicam Platonis, qui mutilus vulgo extat. Rem, quantum poſſum, occultam habeo. Metus enim eſt ne magnus Dux, ſi reſciſcit, aut frater ejus Princeps *Leopoldus*, (eſt enim literarum amantiſſimus) ſibi eos emat, aut certe aegre auferri patiatur. Curam Bibliothecae habet homo quidam indoctus, cui praemium hoc nomine promiſi, ſi rem ad optatum perducat exitum. Habes hîc indicem praeſtantiorum codicum, qui in Mediceea extant. Seliges inde, Domina, quos potiſſimum deſcriptos cupis. Habes hîc etiam *Caroli Dati* epigramma Hetruſcum in nuperum caſum tuum, quod non ſine magno applauſu hîc eſt lectum. Miſi proxime aliud carmen ejuſdem argumenti, ſcriptum a Monacha nobili loco nata. Velit illa poëſin ſuam unice exercere in aliqua materia, quam ad guſtum tuum facturam potiſſimum crediderit. Imaginem tuam habet & colit inſtar numinis. Si caſum tuum accurate ſciviſſem (quem nullus ad me perſcripſit hactenus e Suecia) plurimi verſus ad te mitti hujus notae poterant. Cum operam meam unice probare tibi ardeam, Domina, audebo a te exigere, ut ſit, qui ſaltem moneat, quos faſciculos acceperis. Florentiae Auguſt. CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DCLXXI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

Mitto hîc Catalogum manuſcriptorum bibliothecae Ducis *Salviati*, quem geminis meis ultimis miſſurum me promiſi: factus eſt a profeſſore quodam literarum Graecarum; non accurate admodum. Codices ego plures numerare viſus ſum, quorum nomina in libellos pugillares retulit. Nihil ex iis me deſideraturum adfirmat ille, qui eos mihi exhibuit. Voluit a me ſcire Dux *Salviatus*, an tuo nomine eos flagitarem, nec auſus ſum negare. Reſponderi itaque mihi curavit, ſe minoris illos non vendituram, ſi vendendi eſſent, quam quatuor ſcutatorum Florentinorum millibus: tibi autem ſe donaturum eſſe, ſi velles. De quatuor ſcutatorum millibus me ſcripturum tibi ſum pollicitus, de oblato munere ſcripturum negavi. Quod dubitem an ex animo offerat libros Dux. Cum enim Itali ſatis ſint ad rem attenti, nec valde liberales, metuo, ne aut ſpe majoris praemii eos ſit donaturus, aut donandos eos obtulerit, ne quid demeres de quatuor ſcutatorum millibus, quod eſt profecto immenſum pretium: cum codices multi ſint mutili. Ego ſententiam tuam avide, Auguſta, expectabo. Reditum in patriam ut permitteres mihi non ſemel jam ro-

Digitized by Google

rogavi, quem valetudo parentis mala requirit. Ea etſi meliori nunc ſit loco, tamen eſt nequaquam bono. Ultimum & atrociſſimum fortunae crimen erit, ſi ſtationem, quam his in oris mihi crediditi, cogar deſerere. Deus te ſoſpitet, Auguſta. Florent. XXIV. Auguſt. CIƆIƆCLII.

EPISTOLA DCLXXII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

POmpejus Colomna Princeps Gallicanus, Auguſta, ſummi ingenii vir atque literaturae minime vulgaris, dum magnum forte Hetruriae Ducem ſalutarem, ac ſermo de te eſſet inſtitutus, virtutum tuarum veneratione adeo ſe correptum oſtendit, ut de Suecia adeunda cogitaret ſerio. Cultum interim ſuum hiſce, quas vides, literis teſtatum tibi voluit. Poëſi vernacula cum polleat plurimum, verſus ab eo additos Epiſtolae vix dubito. Adfirmavit certe laudes tuas muſis ſuis eſſe jam non intactas. De Familia *Columna*, quae agmen ducit inter Romanas, & dubiam *Urſinae* facit palmam, ut verba faciam, non eſt opus: Habes enim eam, Domina, ut opinor, abunde notam. Ingenium viri ex epiſtola exiſtimabis. Hiſpanos experitur valde infenſos, quorum opera bonis, quae in regno Neapolitano poſſidebat plurima, majori ex parte privatus, carceri etiam diuturno vix elapſus, nunc jubetur exſulare. Si quod parabis reſponſum, id ut ad me veniat, etiam atque etiam ſupplico. Habes & hic a *Carolo Dato*, Epigramma Hetruſcum. Eſt autem ille, quod & alia monui occaſione, magni inter Florentinos Poëtas nominis: laudes tuas ſingulari parat poëmate. Florentiae x. Septemb. CIƆIƆCLII.

EPISTOLA DCLXXIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

CLementiſſima domina. Tranſiit hac non ita nuper, & in Germaniam contendit *Guſtavus Adolfus* Dux Megalopolitanus, excitati vividique ingenii Princeps, quique magnam de ſe exſpectationem apud Italos reliquit. Poëſi vernacula cum magnopere delectetur, auribus tuis dedit hoc Epigramma, quod a familiarium ejus nonnemine ſum conſecutus. Poſt iter hoc Italicum de Suecia adeunda videtur cogitare, teque ſalutanda, cum commune ſit hac tempeſtate aſylum peregrinantium, ut, qui aulam tuam non viderit, nihil in rerum natura ſe vidiſſe arbitretur. Sereniſſimus Hetruriae Princeps *Leopoldus*, cum ex me intellexiſſet eſſe tibi in deliciis Poëſin Italicam, convertit omnem eo curam, ut quicquid eximium inter ſchedas ſuas lateret, quod lucem necdum vidiſſet, a praecipuis Italiae ingeniis conſcriptum,

tum, colligeretur, tibi offerendum. Tomi erunt duo, ut opinor, & fortaſſe plures. Praefigentur operi varia carmina laudi tuae conſecrata, ad quam provinciam invitavit Poëtas Italos clariſſimos idem Princeps: memini ea de re jam ante me non nihil ſcripſiſſe. Principis Gallicani literas miſi proxime, Auguſta. Verſus nonnullos addidiſſe illum epiſtolae exiſtimabam; ſed non addidit: ſervat enim illos, ut ipſe mihi judicavit poſtea, eidem, de quo verba modo faciebam, operi. Paucos igitur aut nullos verſus ſum miſſurus impoſterum. Florentiae Septemb CIↃIↃCLII.

EPISTOLA DCLXXIV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

DOmina, Cum omne literarum argumentum, omnem ſcriptionis materiam exhauſerim jam pridem, parce ſobrieque cogor indulgentia tua frui, quae tanta eſt, ut abſenti quoque mihi aditum ad te non intercludat, meumque quamvis remoti colloquium non averſetur. De Bibliotheca Altempſiana omnia eſſe incerta jam non ſemel indicavi, quia pergit detineri in carcere *Vincentius Nogbera.* Codices Graeci cum paſſim lateant non paucis hîc terrarum in monaſteriis, nec magni fiant a poſſidentibus, ſpes erat, augeri iis Bibliothecam tuam poſſe, ſi inſtrumenta fuiſſent in promptu, quibus emerentur. Cum igitur intercipi mihi viderem omnem opportunitatem tibi gratificandi, auſus ſum a te contendere, ut gratia hujus peregrinationis mihi fieret, quod & florem aetatis nihil agendo perire mihi animadverterem, & patrem ſenio confectum meo auxilio fraudarem: neque tu precibus meis defuiſti, Auguſta, ſed quantum ex aliis intelligo, ut liceret mihi ad meos reverti clementer annuiſti. Ad viam igitur neceſſaria ubi in promptu erunt, nihil cunctabor. Ajunt Politicorum filii, nervum eſſe martis pecuniam. At ego qui politicus non ſum, Palladis quoque nervum eſſe ac Muſarum didici hoc itinere. Dum enim rebus meis non optime conſulitur, & tibi fructus periit peregrinationis meae, & mihi voluptas, quam ego percipio pleniſſimam, cum tuae utilitatis me totum impendo. Libros tibi deſtinatos ſub initium menſis februarii fore paratos polliceri pergit Hetruriae Princeps *Leopoldus.* Interea ſpero in promptu fore inſtrumenta, quibus hinc me poſſim proripere. Florentiae CIↃIↃCLII. Octob.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DCLXXV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtinae.

Holmiam.

PEregrinationis hujus quod gratiam mihi feceris, Auguſta, conſenſeriſque, ut pedem hinc referre mihi ad meos liceret, gaudeo: id enim ex *Holmianis* literis proxime intellexi: nam mandatis tuis, quorum ille meminit, hactenus fraudatus ſum, nec ſcio cujus culpa id eveniat, quod ſane permoleſte fero, ut & literarum tuarum jacturam, cum nullas acceperim, praeter unicas Kalendis Majis exaratas. Si quid alia occaſione inſidietur mihi fortuna, minus indigner, hîc ſine venia peccare mihi videtur, qui favoris tui fructum pretioſiſſimum mihi intercipiat. Caeterum cum ad iter auſpicandum omnia necdum parata ſint, nec de viatico mihi ſit perſpectum, non poſſum iter ſic feſtinare, ut vellem. Parentis quoque valetudo loco jam paulo meliori eſt, cum & febris & Diarrhea, quibus acriter primo tentabatur, intermiſerint, hinc minus eſt periculi in mora. Huc accedit, quod Princeps Hetruriae *Leopoldus* ſpem faciat fore, ut intra ſpatii trimeſtris terminos duo volumina abſolvantur carminum Hetruſcorum, quae tibi donum deſtinavit. Mea autem opera ad te mitti, & me latore uti idem Princeps vellet. Neque ego diſſentio, praeſertim cum hortator fuerim & ἐργοδιώκτης hujus inſtituti, ne inanis ex his oris revertar, &, niſi hoc procedat, inutile omnino iter hoc me & infructuoſum tibi fuerit. Accedent verſus multi, a praecipuis Italiae ingeniis in honorem tuum conſcripti, longe pulcherrimi, quorum quoſdam jam videre mihi contigit. Iter per Germaniam optime facturus videor, cum in Galliis necdum res pacatae ſint. Velim autem, ſi per te mihi liceat, Bibliothecas aliquot praeſtantes perluſtrare in tranſcurſu, ut Auguſtanam, Bavaricam, Noricam, Helveticam non unam, cum illac iter ſit faciendum. De Viennenſi mira narrant, qui viderunt autem pauciſſimi. Sed fortaſſis nimis a via deflexero, ſi illuc excurram, quod tuum eſt arbitrari, Auguſta; te enim invita aut inconſulta nihil ſum acturus. De *Langermanno* quid fieri velis, quia hactenus ignoro, mecum ut hinc diſcedat, non poſſum illi non ſuadere, praeſertim cum ipſe quoque geſtiat ſe tibi ſiſtere. Manethonis & Maximi Poëtarum Apoteleſmata deſcripſit in Medicea. In Vaticana Anthologiam Graecorum Epigrammatum Palatinam, quam luci dare velit, cum alii, qui id opus jam a triginta annis promiſerunt, cunctentur, ac rem publicam literariam fraudent utiliſſimo labore. Florent. Novemb. CIↃIↃCLII.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DCLXXVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

SI recte curatae ſunt, quas ex hac urbe ad te dedi, Domina, indicem Mediceae & Salviatae Bibliothecae jam accepiſti. Principis quoque Gallicani epiſtolam. Salviatae Bibliothecae index non multa cura factus eſt. Vidi enim illic omiſſos codices aliquot, quos ego in libellos pugillares retuleram; cujus notae Euſebii & Theodoreti Hiſtoria Eccleſiaſtica. Sed mihi curae erit, ne quid numero codicum decedat. Si per occupationes publicas licuiſſet tibi de rebus meis cogitare, dubium non eſt, quin ingenti codicum MSStorum acceſſione Bibliotheca eſſet ditata. Iter Italicum cum pararem, ſpes erat facta, nihil eorum, quae forent neceſſaria, mihi defuturum. Sed falſum me exſpectationis immane quantum fuiſſe, ſimul ac Lutetiam adveni, licuit ex *Bidalio* intelligere. Rationes acceptae ab illo pecuniae mox ad *Holmium* miſi: multiſque argumentis oſtendi, niſi alio modo rebus meis proſpiceretur, nihil utilitatis aut emolumenti hoc ex itinere ſperandum tibi fore. Quod vel ultro tamen, me tacente, poterat apparere. Mediolanum adveniens incidi in Bibliothecam venalem, libris Graecis Latiniſque MSS. egregie inſtructam, ea quoque de re nuntios continuo ad te dedi, ſed fruſtra; donec illa tandem diſtracta eſt. Inhibui venditionem quantum potui. Summae felicitatis fuit, quod eam tibi non addixeram, etſi ſpes eſſet quadringentis aut quingentis aureis haberi totam potuiſſe, pretio certe viliſſimo: fidem enim in ea comparanda ſi obſtrinxiſſem, quod tamen ut facerem tua commoda videbantur requirere, jam de exiſtimatione mea apud Italos eſſet actum, ut qui venditoribus non poſſem ſatisfacere. Romae ultro compellatus nonnunquam fui de emendis libris MSS. Sed odioſos & moleſtos venditores ſpe vana, irritiſque promiſſis ſemper diſtuli ac lactavi, quod a te nuncios adfore optatos confiderem. Nunc quia vota iſta lenta ſunt, deſino in hanc mercem inquirere, etſi non neſciam apud privatos latere quaedam, quae fortaſſis haberi aequo pretio poſſint, ut & in aliis Hetruriae urbibus. Nolim enim Italis ludibrium debere, quorum nullus eſt, qui ignoret, quo nomine huc miſſus ſim. Eſſe autem omnes Suecico nomini faventes Romae ſum expertus. Expertus eſt & credit *Alexander Cecconius*, non ſine fortunae diſcrimine, quod niſi is eo adveniſſet, non tuliſſet repulſam *Licetus* in dedicatione tibi deſtinata. Graecum amanuenſem, ut in medicea Bibliothéca codices ineditos deſcribat, nullum hîc inveni, qui Roma aut aliunde arceſſendus eſſet. Nam *Langermanno* tantum oneris imponere, quem fruſtra tibi commendavi ſaepe, non audeo, quamdiu ſe tuis accenſere nullo jure poteſt. Unum illi deeſt ad meliorem fortunam, quod aut tibi eſt ignotus, domina, aut quod eſt amicus mihi. Ego certe ejus operam poſſe tibi variis in rebus utiliſſimam eſſe, & ſemper credidi, & etiamnum credo. Vivimus hîc in

diverſorio publico inter aſſiduos Bacchantium ſtrepitus, ut nec valetudini conſulere nec ſtudiis poſſimus: Romae privatas aedes incolebamus minoribus expenſis, victumque nobis ipſis curabamus parari quotidie, qualis valetudini non optimae conducere videbatur. Id nobis nunc non licet, cum parata deeſſet pecunia. Vides igitur ipſa, mea non fieri culpa, ne exſpectationi tuae in omnibus reſpondeam. Jubes quidem, pro incomparabili clementia tua, ut te moneam, quas expenſas de meo fecerim. Sed cum ita ſim dimiſſus a te, ut nihil certi aut viatici aut ſtipendii promiſeris in hoc itinere, quid poſſim exigere non video. a *Bidalio* quantum pecuniae eſſet petendum, ne hoc quidem ullus tuo nomine me monuit. Omnia igitur illi credere ſum coactus, utinam ſine meo damno! Speravi indicandum fore nomen mercatoris alicujus Itali aut Germani, a quo pecuniam poſſem exigere, ſi in libros MSS. inciderem hic illic venales. Nam e Suecia reſponſum exſpectare, quam ſit lentum negotium agnoſcis ipſa. De integris bibliothecis emendis ut cogitem te inconſulta non eſt periculum, Domina. Tibi ut ſerviam, fortunas in patria meas negligere non recuſem. Tibi autem nec ſervire, & deeſſe mihi apud meos, eam ego duplicem jacturam puto. Eo, quem dixi, loco cum res meae totis decem & novem menſibus, quibus e Suecia jam abſum, fuerint, calumniae tamen quidvis in aula tua contra me licere invitus intelligo, ubi minime omnium id decebat. Nam ſi meae innocentiae ratio habenda non fuit, tuae certe auctoritati, Domina, hoc debebatur, ne peregre a te miſſus & tuo nomine abſens atque inauditus proſcinderer. Sed hoc ὡς ἐν παρόδῳ. *Equiti Puteano* auctor fui ut ſuis te compellaret literis, ſed excuſavit ſe, qua eſt modeſtia, chiragram cauſſatus, qua fieret, ut in exarandis epiſtolis amanuenſis opera uti cogeretur. Florent. Februar. CIↃIↃCLIII.

EPISTOLA DCLXXVII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

CLementiſſima Domina. Memini cum Romae eſſem, nunciatum a me, *Fortunio Liceto* Pontificis Romani mandato interdictum, ne libros ſuos, quos de Gemmis veterum annularibus parabat & Lucernis, tibi inſcriberet. Nunc inveniſſe viam videtur, qua nec Papam offendat, & tibi nihilominus cultum probet ac obſervantiam. Effecit igitur, ut utriuſque voluminis exemplaria, quae ex Italia ſunt mittenda in Tranſalpinas regiones, tuo nomini conſecrentur, quae inter Italos ſint vendenda, nomen nullius praeferant. Haec ille ad me; inquiram tamen diligentius, deque tota veritate ut conſtet, liquido operam dabo. Libri ipſi jam ad te miſſi ſunt Hamburgenſi via, qui cum diu fortaſſis haeſuri ſint in via, dedicationes, quas dixi, ad te mittendas exiſtimavi. Addidi & ſpecimen libelli Philoſophici, quem Comes *Julius Clemens Scotus*, domo Placentinus, tibi dedicavit. Exemplaria jam ante tres menſes in

Sue-

Sueciam miſſa oportet, quorum curandorum provinciam ſuſceperat *Lagerius*. Sed cum in Galliam profectus ſit, ac rumor ferat, ab epiſtolis illum tibi amplius non eſſe, viſus eſt vereri *Scotus*, ne exemplaribus tibi deſtinatis ſit fraudatus. Jeſuita fuit olim, nunc Jeſuitis eſt infeſtiſſimus, quod libellus ipſe prodit paſſim. Sunt & alia, in quibus a Jeſuitis videtur deflectere. Hanc an laturus ſit impune libertatem, brevi ſciemus. Vale. Venetiis VII. Mart. CIƆIƆCLIII.

EPISTOLA DCLXXVIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

Scripſi Taurinum, ut juſſiſti, Domina. In ipſis literis ſi quid mutatum velis aut additum, ne graveris indicare, ſupplex te obteſtor. Vix credas quanto gaudio me perfuſum ſentiam, ex quo negotium paternum curae tibi eſſe compertum coepi habere. Per proximum tabellarium ſaxo munificentiam tuam ſenex noſter intelligat; quando effeciſti, ut aetatem reliquam animo tranquillo ac ſecuro poſſit exigere ſublatis moleſtiis, quae annos plurimos curas ejus exercuerunt ac occuparunt. De Bremenſi Canonicatu etſi nihil auſus eram ſperare; ultro tamen oblatum beneficium lubens amplector. Curas viciſſim meas alacrius impoſterum, quam ante, ad te demerendum convertam. Nec luculenta mihi hactenus voluntas defuit. Fidem certe meam tibi devotam ac porro devovendam nulla in re claudicare paſſus ſum: qua laude tuorum nemini me arbitror conceſſiſſe. Si mandatis tuis non is ſemper ſucceſſus per me obtigit, quem expectabas: tota ea Fortunae eſt injuria. Publicis, quibus apud Batavos eſt functus, muneribus ſe abdicare per ſenectutem cum cogatur meus parens, ſuas in iis adminiſtrandis partes mihi demandare decreverat, domumque me identidem literis fervidiſſimis revocavit. Nunc ut in alium ea conferri curet, ſi videbitur, ſignificabo. Fortunas meas commendare tibi non pergam, cum incomparabili tua fiat clementia, ut ſint commendatiſſimae. Vale, Auguſta.

EPISTOLA DCLXXIX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

De re, quam indicabam nuper, rurſus te compello, Domina: cum ultro me adhortata ſis, ne ei promovendae deeſſem. Tabellarius, qui ex Germania penultimus huc advenit, literas a *Langermanni* patre attulit Stadae exaratas, quibus is teſtetur ex *Konings-Marckio* intellectum ſibi, praeter agros *Bidalio* nuper addictos, ex iis, qui in Bremenſi tractu & Pomerania *Salvii* vi-

 duae

duae publica auctoritate ſint ſubducti, ſupereſſe adhuc terrarum abunde, quo rationes Rutgerſianae expungi poſſint. Abſunt ab hac urbe illi, quorum opera certiora doceri non foret arduum, quare ſupplex oraculum tuum conſulo, cum nullum regni tui angulum te latere certus ſim: & obnixe peto, ut parentis tandem mei habeatur ratio, ſi ſuperſint ex Salvianis bonis agri, ut ſupereſſe *Konings-Marckius* adfirmabat, quae aliquot aureorum millia aequarent. Maximum in mora periculum eſt, ne & alii me praevertant, & dum ultro citroque ſuper iſto negotio mittuntur literae, expiret interim tempus illud, quod exiguum capeſſendis regni habenis tibi reliquum eſt. In commemoratione facinoris, quod meditaris, Auguſta, pulcherrimi de privata vita amplectenda, & vellem & debebam occupare ingenium meum, ſed adeo dejectum mihi eſſe animum experior, ut erigi non poſſit, aut officii meminiſſe, niſi rebus familiae noſtrae turbatis melius conſulatur. Ducis Sabaudiae mater, dono ad te mittit *Pyrrhi Ligorii* opera, munus certe eximium. Reliquos etiam, quos poſſidet codices manu exaratos, ſe miſſuram pollicetur, ſi hoc munus non ingratum tibi fuiſſe intelligat. Qua de re pluribus coram, cum ad conſpectum tuum licebit admitti. Vale, Auguſta, & fortunas noſtras commendatas habe.

EPISTOLA DCLXXX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

QUantum in votis tuis praeſidii ſit apud deum immortalem iis, quibus faves, Domina, quemadmodum non raro alii, ita & ego nuper abunde expertus ſum. Cum enim peſſima anni tempeſtate a te diſceſſiſſem, atque iter mihi fauſtum precari nequaquam gravata eſſes, evenit praeter ſpem, ne aut viae difficilis per ſe ac moleſtae difficultates, aut hiberni coeli injurias, quibuſcum confligandum videbatur, ſenſerim. Ita nullis in via objectis impedimentis ſalvus ad meos perveni. Quo quidem nomine erat cur devinctiſſimum me tibi profiterer, niſi ultimum hoc beneficium infinitis aliis erga me meritis praeveniſſes. Nimirum hoc divinae tuae benignitati familiare propriumque, Domina, ut quos vel ſola conſpectus tui indulgentia mancipare poteras, tanquam admirandae illae virtutes parum vinculi eſſent, liberalitate devincire malis. Novi ac perſpectum habeo laudibus tuis apud te locum vix relinqui, earumque commendationem uni tibi gravem atque inviſam accidere, impetrare tamen a me vix poſſum, ut duram atque iniquam ſilentii legem hic mihi patiar imponi. Nam apud alios te praedicare cum ſerum ac ſuperfluum videatur, quae omnium in ore ſis, una tu reſtabas, ad quam eundum mihi foret, Auguſta; quod & iniqua tui aeſtimatrix es, & quam de te confeſſionem hoſtibus tuis expreſſiſti, tibi extorqueri non patiaris. Quid quod conferendorum

rum in clientes tuos beneficiorum aſſidua cogitatio ita ſenſus tibi occupavit, ut meminiſſe te illorum, quae jam collata ſunt, non ſinat. Refricanda igitur memoria hîc tibi erat tuorum erga me meritorum, ſi animum non ingratum oſtentare vellem. Sed ne otioſus eſſem, denegavi mihimet ipſi maximam voluptatem, quam ex rei jucundiſſimae recordatione percepturus eram; majoremque obſequii rationem, quam officii hîc habendam duxi: quanquam eo anguſtiarum ac neceſſitatis a te redactus ſim, Domina, ut nihil reliqui mihi videam praeter verba, quibus gratum me profitear: nam & fortunae meae tenuitate, & tuorum beneficiorum mole ac magnitudine fit, ut re ipſa gratum me aliquando fore parum abſit quin deſperem. Incumbam tamen in eam curam quantum in me, nec ullam elabi mihi occaſionem patiar commodis tuis ſtudendi, ut nihil ſit praeter unicam hanc ſpem, quod moram in his oris diuturniorem mihi poſſit objicere, ubi videro nihil offerri, quo tibi conſulam, ſtatim ad vos reditum maturabo, nec eripi diutius mihi patiar conſpectus tui felicitatem, qui jam nunc ſolitudinem hanc impatientius fero: ſi quid enim meae erga te pietati credi poſſet, multum acceſſiſſe profiterer, poſtquam a te abſum, ut ſeri plerumque bona noſtra aeſtimamus. Codicum Gottorphianorum ac Bremenſium manu ſcriptorum Catalogum exhibitum tibi jam confido, quos Bibliothecae tuae ornamento non parvo fore exiſtimo. Nummos veteres non uno loco venales proſtare in his oris intelligo. De Bruxellenſibus tamen melius, quam de reliquis ſentio. Excurram igitur intra dies quatuordecim in Brabantiam, ut videam an famae reſpondeant. Amſtelodami etiam ex Viquefortianis argentei Graeci numero ſatis magno proſtant; aureos jam diſtractos puto. De iis certiora proxime judicabo. *Balzacii* Latina poëmata necdum prodierunt: in has certe oras nondum perlata ſunt. De caeteris tuus, ô Regina, quid optes explorare labor, mihi obſequii gloriam relictam noſſi, quam probatam tibi vehementer atque unice velim. Denique ſi nihil ad ſummam felicitatem deeſſe mihi vis, perpetuam mihi fac incomparabilem illam clementiam, qua me foves hactenus. Non quod eam promerear, ſed ne & judicii tui te poenitere videatur, & conſpectum lucis hujus inviſum mihi reddas. Lugduni Batavorum CIƆIƆCLIII.

EPISTOLA DCLXXXI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

OBlatas manibus tuis confido, Domina, quas de Fortunii *Liceti* novo opere tibi inſcribendo nuper exararam literas. Nunc Pariſiis ad me feruntur, quae moneant Balſacianorum poëmatum exemplar jampridem ad me miſſum, quod Majeſtati tuae cupiat redditum editionis auctor *Menagius*. Id cum hactenus non compareat, aliud interim ex librariorum officinis depromptum mitto.

Digitized by Google

mitto. Diſcedenti enim ex regno tuo juſſeras, ut quanta poſſem feſtinatione horum poëmatum novam editionem, ſi prodiiſſet, cum ad meos veniſſem, ad te curarem. Exemplar tibi ab editore deſtinatum mecum feram, ſi tempeſtive mihi reddetur, quod futurum confido. De nummis Brabantinis reſponſum tandem accepi, potiſſimam eorum partem jam divenditam. Supereſſe mille etiamnum argenteos ex numero trium millium. Eos quingentis ſcutatis emi poſſe, aut minoris etiam, quod pretium nimium mihi viſum, praeſertim cum facilis ſit conjectura rariores ex iis jam diſtractos eſſe. Hagae alii venales proſtant, de quibus coram acturus ſum. *Viquefortii* aureos *Thulerius* legatus Gallicus, rei nummariae ſtudioſiſſimus, ut ſuſpicatus eram, redemit. Superſunt Graeci argentei, quorum indicem mecum feram, ut cum tuis committantur, ac tanto melius mihi conſtet, quid deſideres horum. De Claudiano meo lentum omnino negotium eſt. Occupantur a menſibus jam tribus *Elzevirii* in libellis neſcio quibus res Gallicas ſpectantibus luci committendis, unde multum lucri ſibi pollicentur. Feriatur interim Claudianus me invito, cui manum brevi ſe denuo admoturos ferunt, quam id vere neſcio. De caeteris, Domina, ex ſucceſſu, quem praeſtare ubique non poſſim, metiaris nolim, quicquid demum a me obſequiorum proficiſci potuit, dum in patria dego, ſed potius, quae incomparabilis tua eſt benignitas, ex affectu ſtudioque commodis tuis invigilandi. Ego quidem id agam, ut intra dies paucos itineri me accingam. Faxit Deus Opt. Maximus, ut conſpectum tuum mihi indulgeat, quo beneficio nullum majus optare poſſum. Lugduni Batavorum CIↃIↃCLIII.

EPISTOLA DCLXXXII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

INvito ſi quid unquam a me factum eſt, Domina, id profecto jam nunc fit, quando verba mihi facienda ſunt & pro me ipſo, & apud te, cujus ego ſacratiſſimas aures ſuis onerare laudibus ſemper malui, quam ingrata mihi quoque ipſi de miſeriis meis querela obtundere. Tempus etiam inoportunum & maxime alienum accipio, laeto quippe iſthoc inſtantis anni auſpicio inter publicos acclamantium applauſus audiri me praeſtabat, quam privato dolori incumbere. Sed cum huc anguſtiarum nolentem redegerit dura neceſſitatis lex, ut odioſus nunc eſſe cogar tibi, quos ego ſcopulos anxie hactenus vitaram, venerabundus primum ac [1] ſupplex te convenio, antequam latius ſe diffundat oratio, ut benigne & attente legas, quicquid hoc eſt chartae. Mihi viciſſim curae fore promitto, ne abutar ſingulari indulgentia, utque verbis,

1 Hunc eſſe puto illum libellum ſupplicem, quem ſe paraſſe ſcribit *Gronovio* Epiſt. CCXXIX. pridie Natalitii Feſti Anno 1653. tom. III. Sylloges pag. 529.

bis, quantum potero, pauciſſimis, quae dicenda habeo, complectar: tum ſimul cavebo diligenter, ne quid taedii & moleſtiarum ab hujus argumenti compellationibus impoſterum tibi per me ſuboriatur. Annus quartus jam exactus eſt, quintus agitur, Auguſta, ex quo relictis paternis laribus in has oras deveni, erectus atque excitatus incredibili cupiditate propius te venerandi, in cujus meritiſſima commendatione omnem miratrix Fama facundiam jampridem exhauſiſſet. Accedebant huc tuorum non unae literae, quibus perſuadebar nec te invita iter hoc me ſuſcepturum, & ſpem adfulgere certam, ut, quicquid familia noſtra detrimenti cepiſſet olim, dum domus regiae & regni Suecici commodis ſtuderet impenſius, quam a privatis exteriſque fieri oportebat, id omne tuo beneficio reſarciretur. Hanc alte impreſſam meis ſenſibus de te expectationem non confirmavit tantum primus ſtatim congreſſus, ſed longe ſuperavit quoque ac me antevertit. Nam & parcam nimis ac prope malignam fuiſſe famam in te praedicanda deprehendi, & tu verbis ampliſſimis teſtata es, gratum atque acceptum tibi eſſe adventum in terras tuas meum. Promiſiſti praeterea cauſae noſtrae aequitatem diutius negligendam non fore. Ego vero mente attonita conſtanter defixus in pulcherrima virtutum omnium imagine, fide te & pietate ſumma ex illo proſecutus ſum, nec utilitati atque emolumentis tuis invigilare, quantum in me, deſtiti, etiam cum rei familiaris damno non exiguo. Quid, quod quotidiano ad te acceſſu, quo me pro incomparabili tua benignitate tum dignabaris, adeo religioſe ac moderate uſus ſum, ut, inſuper habita fortunae meae tenuitate, nihil petierim unquam aut flagitarim, quod mihi meiſve in lucrum vel tenuiſſimum cederet? cum ſcirem tamen & probe exploratum haberem, rem mihi eſſe cum Principe, una omnium, quotquot ab orbe condito vixiſſent, longe indulgentiſſima munificentiſſimaque, & quae vel nunquam, vel rariſſime quicquam negaſſet votis ſuorum utcumque immodeſtis. Hanc animi nec avari nec ambitioſi in me laudem nuſquam interpellari aut tranſverſam agi paſſus ſum, Auguſta, aut ab aulicis illecebris, aut adverſae fortis ab impulſu. Ipſum illud negotium, in quo incolumitas & ſalus noſtrae familiae vertebatur, atque etiamnum vertitur, nunquam apud te promovere, nunquam ejus verbo vel unico meminiſſe conatus ſum, niſi a te ipſa ultro provocatus ac praeventus. Ad Italicam profectionem promtum ſponte & paratum me obtuli, cum tu eam imperare mihi jure optimo poſſes, nec velles tamen: quae divinae auctoritatis tuae in omnibus moderatio eſt ac temperantia. Ad Italicam, inquam, profectionem ſponte me obtuli promtum, dilatis Rutgerſianis rationibus, quae a Parente mihi meo non precibus tantum flagrantiſſimis, ſed cum ſuſpiriis ſaepe ac lacrymis commendatae erant, neglecta etiam valetudine, qua tum utebar adeo non firma, ut de proſpero eventu itineris & meo ad te reditu ipſi quoque medici deſperarent. Delatus in Italiam, multa diligentia multoque ſtudio in ea inquiſivi omnia, quae grata fore & voluptatis tibi allatura nonnihil confidebam; deque iis per literas non intermiſſas te certiorem feci. Exilis tamen & minor, quam vellem, fructus ex itinere hoc, fateor, ad te redun-

Digitized by Google

dundavit, Domina: quod graviſſimis iſtis occupationibus, quibus ſemper diſtineri ſoles, an invidorum malevolentiae & obtrectationi acceptum referri par ſit, non eſt hujus loci indagare. Rebus certe tuis prodeſſe luculentius hac profectione potuiſſem, ſi abſenti ea, quam in procinctu ſperare juſſus eram, habita fuiſſet ratio. In Siciliam quoque, ut mandaras, decreveram excurrere: etſi ora illa a piratis Turcis ſub id tempus infeſtaretur maxime, & quodammodo inacceſſa per continuas barbarorum populationes facta tum eſſet: ſed turbarunt hoc conſilium de conclamata Parentis valetudine ſupervenientes nuncii, quibus fiebat, ut pedem cogerer referre, praeſertim cum omnem interceptam mihi facultatem viderem ulterius progrediendi. Nam de viatico rebuſque ad iter tam operoſum neceſſariis negotium tibi curae eſſe malueram a te diſcedens, Auguſta, quam mihi, ne & munificentiae tuae, quae neminem fruſtrata eſſet unquam, diffiſus, & majus mihi ipſi pretium viderer poſuiſſe, quam a te poneretur. Quanquam pro uſitata & recepta nunc in aulis conſuetudine, non tam poſtulaſſe ante viam ipſam id jure poteram, quam debebam. His officiis, quorum me poenitebit nunquam, cum ſatisfieri tibi abunde poſſet, aliam praeterea excogitavi & ingreſſus ſum viam, qua te mihi conciliarem. Poëſin quod amari & acceptam tibi eſſe non neſcirem prae reliquis ſcientiis, quas omnes tamen acceptas habes unice, illuc curas quoque ac cogitationes converti. Non erubeſcam equidem fateri, Domina, inconſultos prorſus ac temerarii exempli iſtos auſus fuiſſe: nam quis ad nominis tui gloriam latius extendendam conferre quicquam poſſit? Innata tamen tibi facilitate fit, ne longe quaerenda ſit illis veniae atque impunitatis ſpes, qui ex nimia veneratione imprudenter apud te peccant. Quapropter ſi in hac palaeſtra meritis tuis immortalibus non reſpondi, ſi oleum perdidiſſe, ſi luſiſſe operam videor, cum maximis ingeniis communem, mihi fuiſſe irritum conatum erit ſolatio. Tu certe cum amari a tuis non aegre ipſa aut indigne feras, jactare mihi liceat, illorum neminem extitiſſe hactenus, qui obſervantiam erga te ſuam pluribus argumentis publico teſtatam reliquerit, quam a me factum eſt. Scio procul eſſe a meis verſibus omnem elegantiam, quae ad laudes tuas requiratur commemorandas, agnoſcent tamen & fatebuntur, quotquot ad luſus iſtos ingenui lectores accedent, nec poëſios omnino imperiti aut rudes, denſa in iis apparere paſſim cultus prodigi veſtigia, ex intimis animi admirabundi penetralibus depromta, quae fucum prae ſe non ferant, nec poſſint fallere. Atque utinam tam proclive, tam pronum fuiſſet mihi, te dignos verſus praeſtare, quam rebus familiae noſtrae adflictis mederi atque opem ferre tibi in promtu eſt, Auguſta, non utendum ſuperflua hac excuſatione mehercules nunc apud te foret! ſi nihil in rem tuam egi unquam, at votis ſaltem, quod unum potui, & propenſiſſima tui demerendi voluntate mihi me non defuiſſe nullus illorum ambiget, quibus perſpectus ſum. Apud familiares juxta & ignotos te unam ſemper in ore habui, te aſſidua oratione praedicavi; & quidem tanto ſtudio, ut aliis omnibus virtutum tuarum ignaris nimius hic viderer, mihi uni ſatisfacerem nunquam. Teſtem hujus rei appello Italiam univerſam, teſtem Galliam,

te-

teſtem noſtram Bataviam: caeteras denique regiones, quaſcunque perluſtravi, ex quo inter tuos numeratus ſum. Non is quidem rerum mihi uſus eſt, Auguſta, & morum aulicorum, ut nihil commiſiſſe me exiſtimem, quo offenderim, aut quod factum nollem: ſed imprudentiae ut inſimulari jure forſan in multis poſſum, ita malignitatis convincar a nemine. Plus dicam, ſed dicam confidenter. Ne cogitationes quidem meae erga te deliquerunt unquam. Quae nunc in medium a me proferuntur, non quo me ipſum laudem, (id enim apud te minime omnium fieri oportere non neſcio) ſed quod jucunda mihi ſit innocentiae meae atque illibatae mentis hac in parte recordatio. Haec cum ita ſe habeant, ac mihi ratio officiorum probe conſtet, ſuſpenſis, ſat ſcio, ſenſibus jam dudum expectas, quorſum circuitiones iſtae verborum & ambages evadant. Paucis me expediam. Ad ardentiſſimas praeter ſolitum preces devolvor ſupplex, Domina. Ad preces, inquam, ardentiſſimas, quibus primum nunc extremumque a me compellaris, ut mihi per te liceat poſt diuturnas aulici naufragii jactationes, in tranquilliorem portum confugere apud meos, ubi in remoto a turbis angulo, intermiſſis praepoſtero conſilio tot jam per annos ſtudiis, quod reliquum eſt aetatis poſtliminio impendam. Invitus ad hanc ſpem amplectendam erigor, quam nolenti tamen praeſcribit & extorquet iniquae ſortis pertinacia. Quis enim tam eſt ferreus, qui lubens a te diſceſſerit, Auguſta? Ego vero non adeſſe tantum tibi in praecipua felicitatis parte duxerim, & vitam omnem tuae clientelae dedicare: ſed ne detrectem quidem aut recuſem obverſos nobis antipodas adire mandatis tuis inſtructus, & extra ſolis limites proferre pedem: ſi unum egeſtatis atque eſuritionis metum averruncare detur & a curis meis excludere. Facultates ſuas Divi Genitoris tui commodis profuderunt Avunculus & Parens meus. Ego meas, quae aliunde mihi obvenerunt non copioſae, cum aſſiduis plurium annorum per Europam diſcurſationibus, tum ultima hac ad Italos profectione, non trivi ſolum, ſed ad nihilum jam fere decoctas redegi. Peregrinationes iſtas non alio ſpectare expertus ſum, quam ut magis indies magiſque & ab eruditiono & ab omni profectu, & a bona mente, & a rebus ſecundis quoque ac proſperis peregrinum me reddant atque alienum. Florem aetatis nihil agendo labi ac perire ſentio. Nec tibi proſum, nec mihi. Juſtiſſimo praeterea rubore me quotidie perfundit inſcitiae meae conſcientia. Libros toto decennio vix inſpexi. Abrupi cum amicis abſentibus omne commercium. De Muſis, quarum immenſo olim amore capiebar, cogitanti nauſea ac faſtidium ſubrepit, quod utiles nequaquam eas aut idoneas vitae ſuſtentandae magiſtras eſſe ſerus agnoſcam. Fracta eſt atque expugnata ſortis adverſae conſtanti malignitate patientia, & inviſo calamitatis domeſticae contemplatu. Nec tamen ita dejectus eſt aut ſui oblitus animus, ut quicquid apud te fortuna noſtra peccavit, id corrigi atque emendari diffidam poſſe. Vel in patria vel alibi terrarum, ſi publicas aut fori aut curiae occupationes vitae privatae, quam fovi hactenus, anteponam. Sed de his viderit Fortuna. Rutgerſianum vero negotium, quo potiſſimum eſt referenda hujus epiſtolae ſupplicatio, ut tandem aliquando curae

Digitized by Google

tibi eſſe ſinas, vehementer opto, Auguſta. Poſt tredecim annorum operam fideliſſime *Guſtavo Magno* navatam, poſt labores toto illo tempore non interruptis moleſtiis exantlatos, poſt obitas per Germaniam ac Belgium tot & tantas legationes, certa cum valetudinis ac facultatum conjunctas jactura, hunc vigiliarum fructum tulit unicum *Rutgerſius*, ut aere alieno oppreſſus, ſuo fraudatus, e vivis exceſſerit. Haereditatem turbatiſſimam adire compulſus eſt meus parens, & aes ab illo conflatum reſcindere cum rei familiaris clade praeſentiſſima & pernicie, ut a publica, quam creditores minabantur, contumelia atque ignominia cadaver vindicaret, & terrae crederet ſepeliendum. Proferre exempla poſſem plurima aliorum, ſi id nunc ageretur, quorum minora longe in domum regiam extant officia; qui & brevi tamen omnes tempore lautiſſimis a te ac Genitore tuo remunerationibus locupletati ſint. Ad tam invidioſas preces non adſpirat haec epiſtola. Nudam ſtipendii Rutgerſiani &, ſi annuis, paterni quoque perſolvendi cauſam ago: idque nec immodeſte nec audacter. Reliquis illorum temporum miniſtris quod conceſſum eſt, nobis ſolis ne nega. Laudem a domo noſtra illam, a te vero invidiam, inſignem averte, Domina, ut cum damno noſtro tibi tuiſque ſtuduiſſe poſthac jure gloriemur. Si non alio nomine, ſaltem ne odiſſe nos videaris, aut omnino aſpernata eſſe, quando benevolentiam tuam his officiis non eſt datum promereri. Si iniqua poſtulantur, repulſam compendioſam magni beneficii loco ducam. Aequiori illam certe animo ſum laturus, quam trahendas rurſus inter ſpem metumque novas alterius quinquennii procraſtinationes. Sin aequas preces noſtras eſſe judicabis, ut judicaturam auguror, fac quod te decet, hactenus Auguſta, & fortunam tuam: quam ne cum mea experiri pergam mihi infenſam, quod in te eſt, quamprimum quaeſo procura. Cauſae hujus arbitros regni tui ſenatores non refugio. Quanquam quid ad illud tribunal provoco, te viva & ſuperſtite, quae mitiſſimum una tutiſſimumque ſupplicibus confugium es atque aſylum? Aut quid aliunde ſperem praeſidii, ſi Salus ipſa mihi & Clementia non patrocinatur: ſi medicinam huic morbo tu gravaris adferre, cujus opem nemo fruſtra imploravit: qua fiducia dies excubabo totos contemtus & proſtratus ante atria ſenatus tui, quorum aures ad quotidianas ſupplicantum preces jam dudum occalluerunt? Poſſe te juvare nos, Reginam potentiſſimam florentiſſimamque in re non ardua quis ambigat? Reliquum eſt, ut velis. Si evolvere aut videre ſaltem tibi contigiſſet Parentis mei Poëma, ſi Orationes, Auguſta, ſi ſcripta reliqua, quae omnia Divi Genitoris tui praeconiis ſunt refertiſſima (nam per ſenectutem illi non licuit in te celebranda occupari) flectereris profecto & manum dares tam profuſo ejus erga tuos adfectui. Homines novos & qui nec in regni tui emolumentum, nec in tuas privatim laudes quicquam contulerunt aut meditati ſunt, cum & poſſent, ut qui acerrima ſcribendi laborarent prurigine, & deberent quoque infinitis a te beneficiis provocati, quam liberaliter, quam indulgenter habuiſti? Illis felicitatem ſuam non invideo, praeſertim mortuis, dum & nos aliquo apud te loco ſimus: nec, quam animo erga illos benefico gratis fuiſti, tam a nobis averſo praeter ordinem ap-

pareas. Annuum vel bienne obſequium nihil illis agentibus fuerit lucroſiſſimum: nobis quadraginta annorum ſervitus continua dum ne ſit fraudi. Si ſordemus tibi, ſi viles ſumus, tui ipſius memento, Domina, ac rationem habe. Fidem libera, quam nobis obſtrinxiſti. Iteratorum verbis ſolennibus toties promiſſorum ſanctitatem & religionem reverere, conſpirare perſuaſum habe cum votis noſtris, & commendare tibi cauſam hanc illius manes, cui vitam debes, intercedere pro nobis apud te *Guſtavum Magnum*, qui ſi morti immaturae parvo etiamnum tempore ſubductus eſſet, non iſtis flagitationibus nunc convenirere. Fac ex ſordidiſſimo hoc mendicitatis & querelarum luto emergat atque erigatur ingenium meum, & ad laetum optatumque laudis tuae argumentum denuo ſe tandem convertat. Si virtutes tuae, Domina, pro ſtimulo jucundiſſimo mihi fuerunt olim, ſi iis adflatae ſunt unquam & incaluerunt Muſae meae, ſi pietatem iſtam non es aſpernata, ſimilem me mei praeſta, & receptam apud omnes de incomparabili benignitate tua opinionem hoc beneficio confice ac ſanci. Da ut tuis debeatur auſpiciis, ſi quid poſthoc moliar non contemnendum. Sin exorari te non pateris, & re infecta mihi redeundum eſt ad meos, pergam tamen in laudabili ac pulcherrimo cultus erga te mei propoſito. Nec indecorum putabo, familiam noſtram obſequiis ſuis funditus everſam eſſe, & conſtantiſſimae fidei cum Saguntinis poenas dediſſe. Denique quicquid in tuam commendationem commentatus ſum ante aut porro poſt repulſam commentabor, id Muſarum valvis affigam pro Tropaeo dedicandum aeternitati de adverſa fortuna. Cum illa expoſtulationem liberrimam apud te inſtituendam nunc duxi, Principum Clementiſſima, ut tua, ſi fieri poſſet, opera atroces ejus injurias a meo capite amolirer. Illi iraſcor, illi graviſſime, fateor, ſuccenſeo, non quod me perſequatur aut premat, ſed quod apud te hoc auſit indignor, quae tutelare mihi numen es, & ad cujus aram ſecurum me ſperavi fore ab ejus protervia. Si quid acrius, ſi quid animoſius in illam a me dictum eſt, quam dici debuit, condonetur is lapſus homini nec abjectae indolis, nec ad ſtipem petendam nato. Tyro ſum, Auguſta, in mendicorum caſtris, & parum adhuc in tam ignavis armis exercitatus, quapropter veniam des aequum eſt, ſi partes meas egi perperam in hac tragoedia, ſi ſcientiam apud te profeſſus ſum, in qua nihil intelligebam. Fortunatiorem ubi feceris, ſaevi, quantum voles, ſi quid peccaro. Nunc hoc unum ſortis adverſae beneficium eſt, ne indigniora metuam, quam fero. Quare aut eo curas auxiliares converte, ut ſim felix, ſi luctuoſas hujus notae preces averſaris, aut integram relinque miſero dolendi libertatem. Hactenus modeſtiae meae imputare poſſum, quod nihil profeci. Ut voti enim compos fierem, ſpes non defuit, ſi importunus eſſe voluiſſem. Nunc periculum faciendum eſt, an omnem mihi petenti aditum obſtruxeris ad liberalitatem illam, quam ultro obviam non ſemel ante expertus ſum. Plurimum timoris mihi ac deſperationis cum incutiat curſus anteactae vitae nequaquam proſper, plus tamen fiduciae accedit a caeleſti tua bonitate. Ut laetiores ergo atque amaeniores (nam potes) ſtrenas expectes impoſterum, anni imminentis exordio tam auſpi-

ſpicato, mihi praeſtes ſupplico, quam a me tibi voventur. Upſaliae Decemb. CIƆIƆCLIII.

EPISTOLA DCLXXXII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Holmiam.

ETSI tuis omnibus ac imprimis mihi, moleſta, ut debet profecto, accidit atque acerba privatae haec jacturae contemplatio, quam conſternatis alte ſenſibus impreſſit de deferenda regni florentiſſimi ſtatione captum nuper, Auguſta, a te conſilium: impetravi tamen a diuturno ſtupore, quo oppreſſus & afflictus haeſit huc uſque animus, ut propoſito huic tuo non accederem ſolum ac manum darem, quod fieri a nolentibus plerumque conſuevit & invitis, qui potiſſimam in obſequio laudem collocarunt, ſed laudator quoque gratularer memorabili inſtituto atque applauderem. Diffiteri haud auſim expugnatam aegre doloris concepti pertinaciam: at vero ſedatior nonnihil emergo nunc paulatim, recolligoque me ex profunda curarum nocte, tuaeque acquieſco ſententiae, & ad approbationem propriae calamitatis impellor. Habeo enim compertum, Auguſta, eam eſſe tibi indolem, id inconcuſſi animi robur, ut non poſſis eſſe injuria aut in te aut in tuos. Scio inconſiderate nihil, nihil praeter ordinem fieri a te ſolere. Quare iis diſceptandum relinquam, quibus es ignota, an recte feceris, quae regno vitam privatam anteponas; dum rationes mecum dubius ſubduco, & in cauſas inquiro anxius, quae ad facinoris admirandi atque inauditi ſpem fiduciamque capiendam praecipuae te erexerint & inſtigarint. Non deflectam e via, nec virtutum tuarum commendationi indulgebo, ne, dum liberius expatiatur in tam vaſto campo ac ſe diffundit oratio, mearum ipſe virium infirmitatem parum perſpexiſſe atque exploratam habere videar, & tuis auribus haud recte conſulatur, cum intelligam, ac probe jam dudum edoctus ſim, non eſſe verba apud te de te facienda, niſi ſobrie & paucis: cujus inter praecipuas eſt laudes, laudes ſuas faſtidire, & antevertere factis immortalibus. Commune, Auguſta, maximis temporum ingeniis argumentum es, in quo certatim memorando ſe exerceant, & facundiam jam pridem experiantur. Quapropter ſummae temeritatis ſit & imprudentiae, ad illos denuo impingi a me ſcopulos, quos ne illi quidem ſatis feliciter praeternavigarunt, qui praeternavigarunt feliciſſime. Quid? quod ea, quae plurima praeclare atque egregie hactenus geſſiſti, Regibus aliquando poſteris pro exemplo quod imitentur futura, recentis facti admirando ſplendore omnia obſcurantur: Quod quia pro merito ſuo & dignitate praedicari nequit & extolli, non inconſulte fecero, ſi laudum tuarum partem hanc unicam proponam mihi delibandam, atque iſtos inter limites coerceam ingenium. Non eſt cujuſvis, mihi crede, te capere, te aeſtimare, Auguſta. Infinitis praeconiis cum memorata publice ſis in tanto laudantium numero, plures fortunam

Digitized by Google

tunam tuam, quam te ſuſpexerunt, & *Reginam* commendarunt multi, *Chriſtinam* pauci. Inſigne naturae beneficium videbatur, quod late imperares, quod *Guſtavo Magno* prognata eſſes, & erat mehercules inſigne naturae beneficium. Majus tamen illud tuum, Domina, quae regno & parente tantis dignam te praeſtitiſti. Invidendae felicitatis credebatur, quod aſſiduo rerum ſucceſſu floreres; quod bella cum potentiſſimis hoſtibus & geſſiſſes proſpere & compoſuiſſes: nos etiam prudentiae tuae id fuiſſe non ignoramus. Nunc detractis naturae ac fortunae ornamentis, illecebris amotis, tuis in poſterum bonis, tuo cultu venies ſpectanda. Non enim commendari in te poterunt, quae ſpernis ipſa & contemnis. Ipſum illud, quod moliris, factum novum atque inſolens, nec ulli ſaeculorum memoriae teſtatum, latere te nequaquam ſinet. Sedem ut occupes & figas in remoto a turbis angulo, ut inacceſſam inſulam invadas, receſſum tamen illum, illas latebras orbis univerſus rimabitur. Si confluxerunt olim gentes undiquaque, ut, Divo Genitore tuo etiamnum ſuperſtite, victorem ſeptentrionis vultum, ut tot ornatum laureis, tot triumphis perfunctum caput contemplarentur, quid non facturos cenſes, ut *Guſtavi Magni* ſpectent filiam, ut animam pulcherrimam intueantur, quae triumphare noluit, cum poſſet, & tamen toties triumphavit. Non ſum adeo rudis, adeo ignarus tui, domina, ut veſtigia tua tibi commendem, & inculcem, quibus porro inſiſtas. Haud potes tui eſſe diſſimilis, poſtquam tam inuſitati facti capax fuiſti. Nihil tibi reliquum eſt in rerum natura aeſtimandum praeter unam fortunam, cum Fortunam, quae ſummum regnantibus bonum eſt, a te excludas atque averſeris. Fortunae enim beneficio ſola virtus non tangitur, ſola non indiget. Itaque non tibi magis cum virtute male poſthac convenire, quam ipſi ſecum virtuti poteſt. An voluptati ut indulgeas eſt expectandum, quae voluptatem ducis non regnare? Cum taedas tuas, cum nuptias tot Reges Principeſque fruſtra ſperarint, an caſtitati conſtantiſſimae timebimus? Ab ipſis teneris, quam parca ſomni, quam minime appetens fueris, quam epulis non ſis delectata, quam procul habueris ſupervacua oblectamenta, & feriantes ingenii luſus familiares tui norunt: nunc tanto minus hiſce capieris illecebris, quanto magis judicium aetate eſt confirmatum. An otioſam fore te ſuſpicabimur, quae ne tum quidem fuiſti, cum regnares, & cum tuto poſſes. Scis enim occuli non poſſe regni vitia, ſolere diſſimulari & ſilentii religione tacita involvi, quod multum reverentiae regali dignitati debeatur. Nunc rigidiſſima via res tuas cenſere omnes audebunt, poſtquam privaſti te praerogativa omni veniae atque impunitatis. Accedet aemulatio & occultus livor illorum, qui ſplendorem exiſtimationis tuae ferre non poſſunt. Quicquid temporis a curis publicis ſubduci potuit, eruditis a te lucubrationibus dedicatum ſcimus, partem diei praecipuam ſaepe, noctes etiam nonnunquam totas ſic periiſſe tibi in confeſſo eſt apud omnes, qui te norunt &c.

Digitized by Google

EPISTOLA DCLXXXV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

PErire beneficia identidem dilata, cum praeſtari cito poſſint, non deeſſe ſcio ex antiquis ſapientiae praeceptoribus, Auguſta, qui confidenter adfirment. Iis etſi temere nihil hic crediderim, opinor tamen benefactis a cunctatione & mora pretii haud multum accedere. Promtitudinem atque alacritatem animi, quam in demerendis clientibus ſummam tibi eſſe vulgo praedicant, quamque non paucis ego argumentis olim expertus ſum, nunc remiſſiorem nonnihil ſolito & in cauſa paterna haerentem, rurſus imploro. Pudet quidem ad eaſdem fruſtra preces recurrendum eſſe: juſtiſſimuſque metus ſuboritur, ne extorſiſſe beneficium nolenti videar, quod benignitati tuae gratuito acceptum a nobis referri praeſtaret: non deſunt tamen rationes, quibus fiat, ut urgendum omni conatu promovendumque ducam negotium, de quo tam ſaepenumero apud te egi. Beneficio, cujus ſpem certam nuper feciſti, etſi per ſe magno, non tam moveor aut tangor, quam quod honorificum imprimis mihi fore cenſeam, ſi aliquo apud te loco eſſe, nec prorſus negligi me appareat; & deprehendatur priſtinum erga res meas ſtudium in te non omnino refrixiſſe. *Canterſtenius* in parandis literis, quas parare jam pridem juſſus eſt, menſem totum cunctatur: & porro, quantum apparet, cunctabitur, niſi tua apud illum pro me intercedat auctoritas, quod ſi fiat, auguror fore, ut mox ſuprema negotio toti manus imponatur. Vale, Domina, & ſi preces meae nihil apud te poſſunt, aequitatem cauſae tamdiu protractae clementer intuere.

EPISTOLA DCLXXXVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

ALlatae nudius tertius ex Germania literae narrarunt nobis, Hamburgo Amſtelodamum te diſceſſiſſe, Auguſta. Qui nuncius majorine voluptate an maeſtitia me perfuderit vix eſt ut prodam. Laetor enim & gaudeo vehementer, tanti tibi viſam Bataviam noſtram, quam inſpectam in tranſcurſu hac peregrinatione cupias. Sed & doleo vehementer hic me relictum & excluſum pleno gaudio: levibus enim officiis locus aliquis fuiſſet, & curioſis oculis tuis poteram gratificatus eſſe, non ignarus aut inexpertus illarum civitatum, quas in illo tractu perluſtrandas tibi proponeres. Sed hoc fatum jampridem meum eſt, ut te demereri non detur, niſi ſola voluntate. Erit nunc me felicior *Voſſius*, & officia iſta praeoccupabit. Parentis mei hae partes fuiſſent. Sed is ſenio & mor-

Digitized by Google

EPISTOLA DCLXXXVII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Romam.

NUNcius diebus proxime elapſis longe nobis optatiſſimus advenit, Auguſta, qui alieniſſima anni tempeſtate, & minime omnium opportuna per Alpinas nives feliciter te luctatam aſſeverabat. Nimirum frueris nunc deſiderato illo toties ſplendoris antiqui conſpectu, & majeſtatis Romanae necdum obliteratam magnitudinem ex operoſa ruinarum congerie metiris atque admiraris. Faxit Deus Opt. Max. parem itineris ſucceſſum experiare ad Belgas aliquando noſtros reditura. Annus jam eſt, ſi recte memini, cum literas ex Suecia ad te dedi doloris ac querelarum nonnihil prae ſe ferentes, quod non eam a te rerum mearum rationem habitam agnoſcerem, quam habendam a te fore identidem juſſeras ut ſperarem. Erat autem eo liberior epiſtola, quod tibi ſoli ſcriptam manus alienas haud ſubituram arbitror. Invitus tamen intellexi poſtea curioſis multorum oculis in aula tua objectam fuiſſe: credo ab iis, qui cum male mihi vellent, tua excuſſum videre benevolentia optabant. Ad meos ante tres menſes cum ex Suecia rediiſſem, libros domi nonnullos offendi, quos mihi ſepoſuiſſe *Silvercronius* dicebatur, quod in bibliotheca tua eſſent ſuperflui. Inde ſolutionis factum eſt initium. Spem quidem fecerat non una epiſtola idem *Silvercronius* fore, ut quicquid mihi tecum reſtaret ratiuncularum, ante tuam ad Italos profectionem expungeretur. Caeterum is, quantum video, ſuam fidem eſt fruſtratus. Quapropter poſt iteratas toties preces ſupplex te denuo obteſtor, Domina, ne, qua polles apud *Silvercronium* auctoritate, trahi ac differri negotium iſtud diutius patiare. Totos enim menſes quinos mihi lucta pertinax eſt cum morbo moleſtiſſimo, cujus eventus cum futurus anceps videatur, facultatibus meis conſultum omnino cupiam. Quamquam enim pulchrum ac glorioſum mihi duco, nullo cum emolumento, multa cum rerum mearum jactura tibi ſtuduiſſe, nolim nihilominus, Auguſta, heredes mei ut aliquando conquerantur, tuis me auſpiciis decoxiſſe. Vale, & ſi aeternitatem nominis tui, rem profecto pulcherrimam, ut debes, amas, noli eos averſari aut inſuper habere, qui iſtam in te gloriam magno cum labore ſunt conati derivare. CIↃIↃCLV.

EPISTOLA DCLXXXVIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

Hamburgum.

INcredibili mehercules laetitia perfuſus ſum, Domina, perlatis ad me nuper admodum a *Langermanno* nunciis, qui non indicarent ſolummodo, Hamburgum ex Italia te adveniſſe, verum etiam poſt temporum ac locorum intervalla necdum te mei oblitam eſſe teſtarentur. Circumſtabat quippe ac premebat me conſcientia jejunorum tenuiumque officiorum, quae tibi hactenus praeſtitiſſem, nec ſinebat me aſſurgere ad fiduciam aut ſpem tantae felicitatis. Nunc vero, quando pro caetera tua incomparabili benignitate fit, ut hominem nullis meritis tibi conciliatum, auguſto tuo patrocinio fovere pergas, audeo qualemcumque operam tibi offerre, obteſtarique genium divinae tuae clementiae, ne graveris voluntatem illam, quam luculentam ſane ac promptiſſimam rebus tuis promovendis pridem conſecravi, tentare tandem aliquando atque experiri, meque mandatis tuis, quibus nihil optabilius perferri ad me poſſit, beare. Pluribus infirmas obſequii vires apud te non oſtentabo, ne inane per ſe officium multo vanae jactationis ornatu extenuetur. Flagrantiſſimum hoc deſiderium bene de te merendi coram tibi teſtaturus eram, ſi res id meae ferrent, ferent tamen ut auguror aliquando, ſi autumni hujus quod reliquum eſt apud Hamburgenſes exegeris. Vale, Auguſta, meque omni cultu ac obſervantia tibi mancipatum crede. CIƆIƆCLXI.

EPISTOLA DCLXXXIX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

NIhil ſolidae voluptatis eſſe in humanis rebus, Domina, nunquam magis ſum expertus, quam nuper admodum, cum in via praeter exſpectationem mihi occurrebas. Quamvis enim laetius haud quicquam optatiuſque conſpectu tuo offerri mihi poterat, fortunae tamen meae te diſcedente graviter ſuccenſebam, fateor, quae felicitatem tantam, tam fluxam, tamque non diuturnam, mihi praeſtaret. Alieno certe jure, ac herilibus mandatis, quae alio me avocabant, niſi obnoxius atque aſtrictus fuiſſem, dubium non eſt, quin te comitaturus fuerim, non Helmaeſtadium ſolummodo aut Elſingburgum, quo volebam uſque, ſed ad antipodas quoque hominum extremos, ſi poſtulares aut patereris. Augebat praeterea atque accumulabat maerorem meum, quod benigniſſime me exceptum viderem, eamque experirer in te comitatem, quae mentes etiam ferreas mollire poſſet & frangere, nedum me, quem vel minima bene-

beneficia traherent facillime, ac expugnarent. Ab illo tempore cum nulla cura cogitationes meas aeque exerceat, quam ſtudium deſideriumque bene de te merendi, in eo tamen contemplatu, quo animum identidem occupare ac demulcere ſoleo, vix mihi ipſi ulla ex parte ſatisfaciam, niſi mandata tua ſpem fiduciamque pleniorem mihi addant fore, ut hunc votorum ſcopum aliquando contingam, teque inſigni aliquo argumento de obſervantia mea certiorem, quam feci hactenus, faciam. *Meibomium*, uti juſſeras, per literas tentavi de cura bibliothecae tuae ſuſcipienda, quid reſcripturus ſit, avide expecto, nec reſponſum ejus ignorari te patiar. Caeterum, Princeps Auguſta, cum *Silvercronius* jam tuis verbis ſaepenumero mihi ſignificaverit, te pro caetera clementia tua, tibi ipſi ultro memoriam identidem refricare earum ratiuncularum, quae ſubducendae etiamnum reſtent ſuper expenſis, quas in itinere Italico atque alibi feceram tuae clientelae ante ſeptennium & quod excurrit innexus, nihilque magis in votis tibi eſſe, quam ut hoc nomine quamprimum, mihi ſatisfieret: audeo te nunc obſecrare, Domina, ut aut in Oeſalia Alandiave inſulis, aut alibi per ditiones tuas tantum agrorum aſſignare mihi jubeas, quantum ſummae debiti reſpondeat, idque ad certum ſolummodo tempus, dum nexus iſte parata pecunia commodius expediri poſſit. Hoc enim & facili negotio fieri a te poſſe, ſi velis, perſuadent mihi homines rerum tuarum haud ignari, idque ego ſi impetravero beneficium, quod aliorum precibus frequenter indulſiſti, mancipatum tibi hunc hominem perpetuo fore dubitare noli. Rempublicam quod ſpectat, Succos tuos cum Moſchis in gratiam rediiſſe, paciſque conditionibus utrimque jam ſubſcriptum eſſe, nuncio. Ovidius meus, ſi necdum ad te perlatus eſt, mox *Langermanni* opera perferetur. Vale. Holmiae Succorum CIↃIↃCLXI. a. d. XVI. Junii.

EPISTOLA DCXC.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

OBſequii mei rationem ſic ſatis tardo pede proceſſiſſe invitus agnoſco, dum indicem operum paternorum, cujus copiam tibi fieri volebas, ab *Iſaaco Voſſio* nunc abſente, aut alibi occupato nequicquam multo tempore exſpecto. Operum jam publice proſtantium Catalogum vix tandem hic mitto, ineditorum mittam propediem, ſimulatque & illum fuero nactus, quem ſperari quamprimum juſſit *Voſſius*. Negavit ille mihi verbis ſeriis ſeſe ullas a Majeſtate veſtra ſuper ea re litteras accepiſſe, officio neutiquam defuturus ſi accepiſſet. Mitto & indicem, Domina, ſcriptorum a Janſeniſtis nuper publici juris factorum, quibus alia complura, quantum audio, propediem accedent. Debebam mehercules operoſa nunc uti oratione, ac gratiis agendis multum inſudare, ſic a Majeſtate tua nuper Hamburgi exceptus, ut comius benigniuſ-

que haudquaquam poſſem. Sed nec verba mihi ſunt promta, quae beneficentiae tantae ſatis reſpondeant, & tu demereri tuos mavis, quam ob merita laudari. Caeterum res meas, quas diſcedens Majeſtati veſtrae commendavi, rurſus nunc, ſi fas eſt, commendo. Iis, Domina, ſi quocunque modo proſpexeris, & me immane quantum beabis, & ſimul efficies, ut os obſtruatur illis, qui amorem literarum in te refrixiſſe vulgo jactitant. Viam facile invenero, qua illae ſine incommodo tuo promoveantur, dum ipſam te ita cupere manifeſtum ac compertum ſit mihi.

EPISTOLA DCXCI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Auguſtae.

QUanquam mandati tui ſat memor, Princeps Auguſta, rarius tamen ad te ſcribo, quod adventum in hanc civitatem meum aeſtivae feriae mox excepere, per quas fit, ut procerum magna parte negotiis privatis intenta, aut rus identidem excurrente, res aulicae vel jaceant omnino ac proferantur ſub hoc tempus, vel lentius aſſueto procedant, unde ego potiſſimum epiſtolis meis argumentum fore promendum ſperaveram. Mearum ad Naſonem obſervationum primitias Auguſto nomini tuo necdum auſus ſum dedicare, quod rudes plane & impolitae ſint, ac curam majorem a ſecunda manu unice requirant. Harum tamen qualiumcunque exemplar ut ad te perferret, quod ſic velle te cognoviſſem, *Langermannum* nuper rogavi. Qua in re illum meis precibus gratificaturum confido, ſimulatque codicem tibi deſtinatum ex Batavia noſtra a typographo acceperit. Caeterum Claudianum typis majoribus cum nunc adornent *Elzevirii*, in eo ſum, ut quae ad ingenioſiſſimum poëtam tuis auſpiciis olim annotarem, recenſeam, atque auctiora proferam in lucem, mox aliis quoque primi ordinis poëtis, ſi otium concedetur, manum admoturus. *Tanaquillum Fabrum* Salmurienſem, virum eleganter ſane eruditum, e vivis exceſſiſſe nuper admodum *Gronovius* ad me perſcribit. Idem Stephanum Byzantium Holſtenianis commentariis illuſtratum ad ſe perferri vehementer exoptat, ut doctiſſimus atque utiliſſimus labor tuo beneficio publici juris fiat. A *Meibomio* quod miror, nihil etiamnum reſponſi accepi, quare fit, ut ſuſpicer literas ad illum meas parum diligenter curatas eſſe. Deus Opt. Max. Domina, te diutiſſime, ac in te rem litterariam, incolumes velit. Vale. Dabam Holmiae Suecorum Anno CIϽIϽCLXI. a. d. x. Auguſti.

EPI-

EPISTOLA DCXCII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

SI toties te venerentur ac conveniant meae litterae, Domina, quoties deſiderium flagrantiſſimum ad officia ſcriptionis me compellit, nullus omnino ad vos ex hac civitate contendet tabellarius, qui epiſtolas a me tibi non ferat. At vero cum neque dignitatis tuae ſit ad otioſas plebejorum hominum allocutiones reſpondere, neque frontis meae, ut alibi occupatam frequenter interpellem, ſufflamino, quantum poſſum hanc tui compellandi immoderatam cupidinem, meque intra tacitae obſervantiae ac religionis mutae limites quodammodo coërceo. Huc accedit, quod de negotiis publicis nihil fere nunc occurrit nuntiandum, cum ad pacis concordiaeque ſcopum dirigantur unice Senatus Regii conſilia, poſtquam armorum taedia fatigatis diutino bello mentibus obrepſere. Attritum videlicet exhauſtumque aerarium nobis haec fecit otia, quorum ne nullus ad me fructus redundare videatur, ſcriptores antiquos evolvo nonnunquam & familiares mihi reddo: in quibus ſeſe nuper admodum mihi offerebant L. Appulei Metamorphoſes, ſcriptum mehercules & ingenioſum comprimis, & multam cum urbanitatem, tum eruditionem prae ſe ferens. Indignatus igitur pulcherrimum opus infinitis propemodum naevis adhuc conſpurcari, loca depravata non pauca inter legendum caſtigare ſum conatus, nec ſine ſucceſſu, ut mihi videbar. Nam quod ſcriptorem hunc vulgo inter ſemibarbaros ac minime Latinos reponunt, in eo quam ſint injurii, facile pervicerim, ſi membranas hujus operis vetuſtas ac fidas aliunde detur indagare. Ex iis enim, niſi ſpes me fallit, liquido appareat, alieno illum ore, non ſuo, ut plurimum balbutire ac incondite loqui. Nam ut omne, quod in illo peccarunt interpolatores, ſolius ingenii ope ac fiducia poſſit corrigi, fruſtra ſperetur. Eſt autem hic ipſe Apulejus curae tam operoſae in captanda verborum proprietate, inque vocibus ex ultima antiquitate depromendis, ut nimiae potius eruditionis ſtudio, quam inſcitia ſermonis Latini peccare poſſit videri. De membranis melioris notae ſi ſpes ab amicis Gallis, Italiſve fiet, manum medicam ſcriptori peſſime affecto ſum admoturus. Atque haec de L. Apulejo. Caeterum, Domina, rogatus eſt nuper a me *Silvercronius*, ut imaginem tuam mihi abs te impetraret, quam *Johannes Holmius* jam olim ultro non ſemel me ſperare juſſiſſet, idque tuo nomine, cum ne ambire quidem eam ſuſtinebam. Recta ad te iviſſe poteram, qua nihil indulgentius eſſe aut exorabilius jampridem habeo compertum; niſi quod infirmitatis propriae mihi conſcius, preces meas adeo inefficaces eſſe noveram, ac voti conſequendi rudes, ut cum repulſa haud raro conflictentur, tunc quoque cum iniquum nihil aut invidioſum poſtulare ſe opinantur. Vale, Princeps Auguſta, meque clientium tuorum numero accenſere perge. Holmiae Suecorum Anno CIƆIƆCLXI. a. d. I. Novemb.

EPISTOLA DCXCIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

FAcis profecto, Domina, pro caetera Auguſtae indolis tuae magnanimitate, quae pietatem longe flagrantiſſimam, qua te ſemper proſecutus ſum, obliterari aut ſeneſcere haudquaquam ſinis in tuis cogitationibus. Id cum abunde coram ſub aeſtatem proximam teſtata es, quando me in ipſo itinere tibi fortuito occurrentem, plurimis benignitatis tuae argumentis cumulatum dimiſiſti, tum nuper denuo per litteras interpretes luculenter ſignificaſti, facta praeter haec ſpe, futurum, ut quod debere te mihi nummorum voluiſti ipſa, mox perſolveretur. Potes quippe meminiſſe, chirographum ultro ad me juſſu tuo perlatum eſſe, nihil minus flagitantem, funeſto illo & luctuoſo clientibus tuis tempore, quo regno te abdicabas, cum in ſolo maerore curas omnes defixiſſem, ac tota ſeſe ſollicitudo mea hîc unice occuparet, caeterorum negligens, & privati emolumenti prorſus ſecura. Hunc ego nuncium, clementiae tuae teſtem luculentum, ante paucos dies mihi redditum, quanquam diffiteri non poſſum, acceptum omnino atque jucundum mihi fuiſſe, ſic tamen de me ſentias & ſtatuas rogo, ut perſuadeas tibi, nihil in rerum natura eſſe, quod vel tantilla voluptate me poſſit perfundere, ſi cum tuis commodis non ſit conjunctum. Horum potiſſimam rationem cum habuerim ſemper, omnique ea lucro ac privatae utilitati praetulerim, nunc quoque in eodem propoſito perſiſtendum mihi duco, nec unquam tam diſſimilis evadam mei, ut impudenter atque odioſe flagitando tibi extorqueam, meaeque importunitati acceptum referre enitar, quod indulgentiae tuae jam debere incepi. Nullam igitur procraſtinationem aut nimiam aut longam a me cenſeri exiſtima, quam rebus tuis conduxiſſe intellexero. Illud unicum enixe a te peto, Domina, quando ad exemplum ſolis ſiderumque ac aetheris tui, divinae liberalitatis & munificentiae radiis atque inexhauſto illo imbre clientes tuos promiſcue, ingratos etiam ac indignos, irrigaſti & fovisti, mei poſtremo loco meminiſſe ne faſtidias aut graveris. Sacratiſſima interim imagino tua, quod munus deſtinaſſe te mihi teſtaris, non poteſt non plurimae voluptati eſſe, cum in illa impoſterum te abſentem ſim veneraturus, quam rerum mearum columen ac tutelare numen obſervavi ſuſpexique hactenus. In Virgilium commentaria immenſae molis complura circumferuntur, nec ullus ex antiquitate omni ſcriptor ingenia noſtrorum temporum tam multa occupavit aut exercuit. Poëmata ejus tamen qui ad priſtinum nitorem revocare tentavit haud fuit, praeter unum *Pierium Valerianum*. Is ante annos hoſce cxxx. collatis hanc in rem vetuſtis exemplaribus ſat multis, Maronem caſtigare aggreſſus eſt, nec tamen eo cum ſucceſſu, ut non plurimum alienae curae reliquerit. Ex Mediceo codice omnium, quotquot ullibi exſtare opinor, vetuſtiſſimo, jam obſervavi multa, unde ſpes ſuborta

orta eſt, ex aliis hinc inde exemplaribus plura animadverti poſſe. in Vaticana bibliotheca perquam multos Virgilii codices recordor me vidiſſe. Sed quatuor praecipuae vetuſtatis, literis Romanis, quas Capitales vulgus appellat, exaratos, quos operae pretium foret accurate evolvi. Vellem profecto res meas id ferre, nam & alienis oculis hîc minimum fido, & mihi, cum Romae eſſem, alibi occupato iis uti non vacavit. Sed & Apulejus eſt digniſſimus, quem caſtigatiorem publice legamus: cum vix ſcriptor alius plus leporis atque urbanitatis cum tanta eruditione conjungat. Duos ejus codices in Medicea bibliotheca exſtare memini, quorum ope editionem ſuam potiſſimum concinnavit *Elmenhorſtius*, caeteris omnibus meliorem, nec tamen optimam, cum parum diligenter membranis illis ſit uſus. Veterrimum exemplar in Vaticana ſervari *Jacobi Sirmondi* viri doctiſſimi ad Sidonium Apollinarem notae me docuerunt, ex quo plurimis locis hic ipſe Apulejus corrigi atque emendatior prodire poſſit. Sed de hiſce quisquiliis audebo te fortaſſis interpellare, Domina, cum urbi aeternae redderis. Comes *Nicolaus Brabe* qualem ſe praeſtiterit in legatione Anglica latere te non poteſt, quam nihil horum ſolet praeterire. Tantae nobilitatis tamque ſplendidorum natalium viro tantum ſordis adhaerere mirantur atque indignantur omnes. Hinc proceres Sueci expenſarum rationes ab illo ſeſe exacturos eſſe minantur, cum perſuaſum habeant vix quartam annumeratae pecuniae partem ab illo erogatam eſſe: hinc Magnae Brittanniae Rex ſatisfieri ſibi poſtulat ob navem claſſis ſuae praetoriam minus reverenter habitam, ſed intercedent, ut opinor, pro illo Patruus & Socer, hominemque minime malum ex hiſce anguſtiis expedire conabuntur. Verſus, quos nativitati Delphini Gallici nuper dederam, a *Langermanno* tibi exhibitos eſſe, a quo id officii poſtularam, auguror. Deum Opt. Max. toto animo veneror, ut te, Princeps Auguſta, diutiſſime incolumem conſervet. Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXII. XIV. Januarii.

EPISTOLA DCXCIV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

QUod ex publicis rumoribus percepi nuper admodum, Domina, nutare tibi valetudinem, id animum moerentem graviter ſane mihi affecit. Auguror tamen medicorum cura timori huic noſtro jam conſultum eſſe, teque integris, & inſtauratis viribus non frui ſolide tantummodo, ſed ſaeculo fruituram toto impoſterum. Negotia publica quod ſpectat, jacent illa hîc terrarum interrupta jampridem per diuturnam procerum abſentiam, qui poſt res prolatas ut denuo conveniant, vix ante Martias Kalendas opinor fore, quanquam in diem proximi menſis decimum convocatus jam ſit ſenatus. Legatio Brittannica Comiti *Nicolao Brabe* parum proſpere, ſi quid video, ſucceſſit.

Sub

Sub primum quippe ejus in inſulam appulſum, colliſi inter ſeſe Regum potentiſſimorum Oratores,

Et ſocer atque gener, ferro concurrere juſſi,

Orbem terrarum univerſum hactenus attentum tenuere, quanquam videri poſſunt haec ejus culpa non contigiſſe. Utinam longe plura non eſſent ab adverſariis, quos in procerum Suecorum numero non paucos nunc habet, majori in illum jure congeſta, qui criminantur legationis ampliſſimae ſplendorem omnem intempeſtivis ſordibus unice ab illo conſpurcatum. Nummos, quos ſuſtinendae pro publica dignitate huic provinciae ex regio aerario acceperit, in privatam utilitatem converſos, Euclionem Plautinum pro Oratore Regio Brittannis oſtentatum, haec ab illo jam fieri ea aetate, quae prodige rem adminiſtrare ſoleat: quid futurum, ſi ſeneſcat? Comitatem praeterea ac teſſerae hoſpitalis religionem procul habitas: ex aula diſceſſiſſe, etiam iis inſalutatis, in quorum aede benigniter fuerit receptus, & ad quos deverterit. Regem ipſum in navem, qua ille ſit advectus, bis terve excipi & admitti geſtientem, valetudinis adverſae excuſatione, longe admodum quaeſita, rejectum ac repulſum. Denique confecta legatione ad ſuos jam redeuntem, temerario prorſus conſilio, claſſis regiae navem praetoriam irreverenter & contemptim praevectum eſſe. Ne *Tottii* quidem exemplo aut aemulatione ad ſaniora potuiſſe impelli, qui ſub idem tempus impoſitam ſibi publicam perſonam plurima cum laude ſuſtinuerit in aula Gallica, egregieque ac ſplendide ornarit. Intereſſe regis ac regni, ut expenſarum rationes ab illo flagitentur. Nullo enim jure attriti bellis continuis aerarii ſpolium ferri, tanquam praemium rei perperam geſtae, ab eo, qui publicae rei nihil indulſerit, privatae omnia. Haec paſſim & ubique clam palamque invito mihi ac nolenti audienda ſunt. Nec minus fremere Britanni. Rex ipſe contumelioſius ſe habitum quiritari, ac velle, ut illata ſibi ignominia per Suecos expietur. Quid decreturi ſint in hanc rem proceres veſtri, ubi convenerint, intelligemus, niſi quod recepta jam nunc apud pleroſque invaluit opinio, operam ab iis dandam fore, ut placatos quampridem Britannos experiantur. Horum nil abs te ignorari certus ſum, Domina, ſed quaerendum ſcriptionis argumentum fuit, cum impetrare a me haud poſſem, ut officium protraheretur. Juvenis infeliciſſimi multum profecto me miſeret, niſi quod patruum ſocerumque pro illo interpoſituros eſſe auctoritatem, quia plurimum poſſunt, non dubito, atque ita fore, ut omni periculo ſubducatur. Sacratiſſimam imaginem tuam, quam ſperare nuper juſſus ſum, impatienter expecto. Vale, Princeps Auguſta. Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXII. a d. XXVIII. Januar. Juliani.

EPI-

EPISTOLA DCXCV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Holmiam.

DElicias & lepores aulae Sueciae incomparabiles *Ebbam Sparre*, quam benevolentia tua ſingulari non immerentem foviſti, morbus diuturnus vivis ſubduxit nudius quintus, Domina. Et ne quid indigni ſpectaculi non ſecum traheret tam funeſtus dies, certiſſimam fundi Livonici calamitatem Oratores a Ruſſia quatuor advexit, uberrimo barbariae comitatu ſtipatos. Splendida (fatendum enim) magnificaque praeter ſolitum pompa pervehebantur civitatem advenientes. Crederes ſpolia Suecico nomini detracta ab illis oſtentari. Magnus regni Cancellarius totos tres menſes ab urbe jam abeſt, nec exploratum ſat habetur, quando rure huc ſit rediturus: ceſſantibus interim ac feriari juſſis negotiis magnam partem publicis. Voſſianus, ut ad privata deſcendam, de ſeptuaginta interpretibus, deque mundi aetate commentarius jam ad te perlatus eſt, niſi fallor augurii, Domina. Ex quo ſub aeſtatem praeteriti anni fortuna congreſſus tui mihi obtigit, non defuerunt illi admonitiones meae tuis conceptae verbis, tuam prae ſe ferentes auctoritatem, quibus hortabar, ut in eo ſtudiorum campo ſeſe exerceret, quem feliciter ſibi jampridem aperuiſſet, Graecaeque ac Romanae antiquitati illuſtrandis incumberet, unde plus laudis gloriaeque, invidiae minus eſſet expectandum. Catullum, Martialem, Ptolemaeum, quos dudum promiſiſſet, alioſque ſcriptores aut hactenus in publico non viſos, aut editos mendoſe, luci committeret; a ſpinis vepribuſque Theologicis manum contineret. Hanc tuam eſſe ſententiam, hanc caeterorum omnium, qui aeſtimationi ejus bene cuperent, & rei literariae impenſe faverent. Sed nihil apud contumacem promovi: credo, quod judicio meo diffiſus, hoc ipſum ex te, Domina, maluerit audire. Et ſane tanti erat, hunc fabrum tractaſſe non fabrilia, ut argumentum tibi daret tam elegantis tamque ingenioſae epiſtolae, ex qua quae ad rem unice facerent, nonnulla ad me perſcripſit *Silvercronius*. Virgilio manum jam admovere coepi, uſus, inter alios codices minime contemnendos, exemplari Mediceo, quo vetuſtius ſinceriuſque nullum in bibliothecis Europaeis exſtare opinor. Sed neceſſarium omnino eſt, ut aliae etiam membranae divini poëtae a me conſulantur, ſi famam hiſce conatibus faventem experiri cupio. Lutetiae Pariſiorum novam editionem familiarum *Fulvii Urſini* Romanarum parari audio, cui trecenta & plura numiſmata ſunt acceſſura de novo, quae doctiſſimum *Urſinum* fugerant. Multum contulit huic operi ornando *Petrus Seguinus*, vir horum ſtudiorum atque adeo antiquariae & gnarus imprimis & amans plurimum, redemptis in hos uſus a *Franciſco Gottofredo* equite Romano nummis compluribus, qui in Urſiniana editione deſiderabantur. Quod monendum duxi, ne *Gottefredus* id genus theſauros ſuos, quos luculentos poſſidet, pro non libatis integriſque tibi divendat. Latent alicubi

in ſcriniis meis indiculi illorum numiſmatum, quae rarioris notae apud illum ſervabantur, cum ante novennium tuis auſpiciis Romam me contuliſſem. *Gronovius* in ſupputanda vetere pecunia tantum non aſſiduus eſt, ac ſpem facit mox fore, ut ſuos de Seſtertiis commentarios longe auctiores publico tradat. Non minorem vir ille egregius voluptatem capit, dum vectigales ſibi facit cenſibuſque ſuis adſcribit immenſos Romani imperii atque opulentae Graeciae reditus, & uſui publico dinumeratos munifice impertit, quam in opibus ſuis recondendis capiebat olim Plautinus Euclio. A plebe tamen impetrari non poteſt, ut divitem eſſe aut opibus affluentem *Gronovium* credant, ſed tanquam conſtitutum in re tenui & anguſtiae familiari objectum, alienis theſauris ſeſe obleꝺtantem ſine cavillo non ferunt. Ego autem, Domina, cum tantas facultates in nuda eruditione collatas eſſe agnoſcam, non poſſum non gaudere in ſinu, & parentibus bene precari, per quos cautum ac proſpectum eſt, ne vitam agerem litterarum prorſus expertem, atque inter luculentas divitias egerem, Tantali exemplo. Quam tamen Philoſophiam apud debitores meos prudenter diſſimulo: apud te profiteri paulo confidentius eam audeo; ſed hac lege ac conditione, ut ne quid damnoſam mihi eſſe patiaris. Vale, Princeps Auguſta. Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXII. a. d. XXI. Martii.

EPISTOLA DCXCVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

INcredibili mehercules voluptate me perfudit nuncius, Domina, in hanc civitatem diebus proximis perlatus de tuo in Italiam reditu. Quem optatiſſimum itineris ex voto a te confecti ſucceſſum non poſſum non plurimum mihi gratulari, cum inde ad ſtudia quoque mea incrementi atque ornatus nonnihil redundaturum eſſe confidam. Meminiſti quippe injecta forte, cum coram proxime te venerabar, mentione, ut fit, editionis Virgilianae, quam a me adornari tum ſignificabam, nec improbaſſe te iſtum propoſitum; promiſiſſe inſuper, quicquid veterum membranarum poſſideres Maroniana ſcripta complectentium, ejus copiam mihi a te faciendam eſſe, ubi primum in aeternam urbem rediiſſes: qua pollicitatione nil acceptius mihi jucundiuſque potuit obtingere. Nam quamquam codices Maronis complures, & in iis duos treſve ſatis vetuſtos evolvi, ſuperſunt tamen loca non pauca, quae negotium mihi faceſſunt, & e quibus expediri me poſſe vix ſpes eſt, niſi & plura & meliora exemplaria conſulenda dentur, quorum ope praeſidioque fretus quicquid reſiduum eſt mendorum penitus eradam. Obſtringo religioſe ac ſancte fidem, quicquid ſuppeditaris, ad te confeſtim rediturum eſſe, nec quicquam inde a me flagitari, praeter ſolos in tempus breviſſimum uſus. Poenitet profecto, Domina, ut quod maxime, non perſcrutatum me fuiſſe principis poëtae Vaticana exemplaria, tria praeſertim ejus bibliothecae caeteris vetuſtiora, quae lit-

litteris Romanis uncialibus, quas vulgo capitales vocamus, illic exarata obſervavi, plurimamque aetatem prae ſe ferentia, quorum duo in ipſius Pontificiae Bibliothecae ſcriniis aſſervantur, integrum alterum, alterum Bucolica ſolummodo & Georgica, ſi ſatis memini, complexum: tertium ex Palatinatu inter ſpolia complura librariae ſuppellectilis advecta. Accuratam certe Maronis editionem vel ſolis ex hiſce exemplaribus concinnari poſſe vix eſt dubium, ſed multa ſedulitate atque animi contentione opus eſt, ut non diſcrepantia vocum ſolummodo, ſed litterarum quoque omnis accurate annotetur. Nullibi utilius operam collocaſſe poteram, cum Romae ante decennium morabar, ſed alia, & quidem minoris momenti, ab hac cura tunc me avocabant ac diſtrahebant. ipſam editionem vere proximo confectam fore auguror. Miraberis, Domina, in ſcriptore omnium manibus trito totque commentariis illuſtrato, tam multa etiamnum ſupereſſe caſtiganda. Sed interpretes in id incubuiſſe potius videntur, ut mentem Maronis indagarent, quam ut ipſa ejus verba nobis exhiberent, & ſuo ore loquentem, non alieno, nobis ſiſterent. Rempublicam quod ſpectat, eſt ea loco ſatis tranquillo. *Robertum Douglaſſium* nuper amiſimus, virum ſane cordatum, & rei militaris in paucis peritum. Ablegabuntur hinc brevi Viennam Auſtriorum *Palbitskius*, in Galliam *Levenſchildius*, *Martini Auguſtini* filius, in Daniam *Guſtavus Liliekronius*, in Poloniam atque Luſitaniam fratrum par *Tongeliorum*, atque hi omnes Reſidentium titulo aucti, *Canuto Kurckio* legatione apud Dominos meos functuro. Cum pompa funebris exequiis *Laurentii Kagge* deſtinata nuper in publicum eſſet proceſſura, contentiones exortae ſunt inter duas foeminas Principes, alteram duci *Adolpho*, alteram Cancellario nuptam, cum utraque proximum a Regina locum ſibi deberi aſſeverarent: Regina tamen litem hanc judicavit ſecundum Cancellarii uxorem, altera multum indignante atque exequiis ſeſe ſubducente. Cum toto jam novennio *Silvercronius* profiteatur in mandatis a te ſibi datum eſſe, ut veteris debiti rationes nobiſcum ſubducat, ipſumque debitum expungat, nec quicquam tamen hujus rei apud illum promoveatur, opinor ac perſuaſum habeo, niſi tu diſſentis, Domina, longe conſultius rebus meis fore, ut cura negotii hujus *Severino Baatio* demandetur. Neſcio an plus praeſidii in illo mihi futurum ſit, ſed certus ſum hominem, qui tardior difficiliorque ad demerendos amicos ſit, hoc *Silvercronio* alium me nuſquam inventurum eſſe. Viri ingenium longo uſu abunde exploratum habeo. Opibus, quas luculentas poſſidet, ſic utitur, ut pauperrimum credas. Cumque omni propemodum earum uſu ſibi interdicat, in novas facultates tamen conquirendas tantum non aſſiduas curas occupat & cogitationes. Habet praeterea, ſi quid illi credimus, quod ſibi ſororibuſque ſuis apud te conſulat, quibus deſideriis niſi ſatisfactum ſit, de nobis cogitaturum non eſt quod ſperem. Nunc etiam ut fidem ſuam quodammodo erigat, atque inſtauret, quam ob irrita toties promiſſa jacere apud nos atque amiſſam penitus eſſe non neſcit, ex lapicidinis neſcio quibus Oleandicis prae ſe fert, id pecuniae nullo negotio confici poſſe, quod expungendo debito ſit ſatis, atque ea ſe in re jam totum eſſe; ſed ludit ille & jocatur in re ſeria, dum

Digitized by Google

dum nos poſt longam ſolvendi nexus expectationem ad metalla condamnet. Olim cum me ſex ſeptemve vicariatibus Bremenſibus donaſſes, ultro is idem negotium omne in ſe recipiebat de diplomatibus donationis quamprimum obtinendis: credidi homini pro ſimplicitate mea, & qui Ubſalia Holmiam te ſecutus eſſe poteram ad conficiendum negotium, noſtro illi fortunas meas permiſi. At ille eoſdem Vicariatus non tantum ab *Appelmanno* auferri paſſus eſt, cujus amicitiam ſibi utiliorem fore praevidebat, ſed ita ſe proripuit tunc ex hiſce oris, ne monito quidem me, negotium id praeter ſpem meam ceſſiſſe, aut ulla reddita ratione, per quam compulſus eſſet, cauſſam confidenter ſuſceptam turpiter deſerere: nuper etiam, cum ſignificaſſem me donatum eſſe imagine tua, quam *Langermanno* tradi eapropter juſſiſſes, quod is ipſe *Langermannus* Viennam Auſtriorum inopina profectione diſceſſiſſet ſub ipſum fere donationis tempus, ſubvereri me, ne imagine optatiſſima fraudarer, reſpondet illi per literas ſic, ut plane ſecurum eſſe me juberet: cogitare enim ſe jam nunc recta ad te Hamburgum, meamque rem illic unicae ſibi curae fore, de debito etiam expungendo multa magnifica pollicitus. Reverſus jampridem Hamburgo litteras quidem ad me dedit, ſed plane jejunas, & in quibus de debito ſolvendo ſic loquatur, ut frigidius nunquam antehac, de imagine tua ne loquatur quidem, tanquam ſatis ſit promiſiſſe. Plura ejus argumenti poteram ſubtexere, quae non permittunt, ut quicquam mihi promittam magni ab homine, qui in rebus tantillis apud te, Principem longe indulgentiſſimam, toties me ſic fruſtratur, meamque opinionem cum ſententia Voſſiana prorſus conſpirare in hac re video.

Nullas habet ſpes Troja, ſi tales habet.

Quapropter ſupplex te rogo, Domina, ut negotium iſtud ſeriis verbis illi, quem dixi, *Severino Baatio* digneris commendare. Quod ſi feceris, ſum certus, non defore inter proceres hujuſce regni, & quidem praecipuae auctoritatis viros, qui illum ad ſolutionem praeſtandam porro ſunt hortaturi, atque impulſuri. Mitto eam in rem exemplar chirographi tui, unde de ſumma ipſa pecuniae, quam ſperare juſſiſti, conſtare tibi poſſit. Rem non prorſus iniquam ſi a te impetravero, efficies, ut & unicam rerum mearum patronam agniturus, & coram etiam fortaſſe gratias ſim acturus pro accepto beneficio. Audeo rem paulo fervidius urgere, quod maximo meo malo expertus ſum, aetatem illic terrarum a me agi, ubi rationes antiquae facile obſoleſcant, ac nullo loco habeantur. Amitam regis, Dominam Marchionem Badenſem ſupremum obiiſſe diem, nudius tertius intelleximus. Vale, Princeps Auguſta, & fac quaeſo, ne ſcriptionis argumentum longe ingratiſſimum, toties jam repetitum, impoſterum mihi denuo ſit repetendum. Holmiae. Maj. CIↃIↃCLXII.

EPI-

Digitized by Google

EPISTOLA DCXCVII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

IN tabellariorum fide ac diligentia ſi quod praeſidium fuit, Domina, una cum meis literis dedicationem Principis poëtarum accepiſſe jampridem debuiſti. Auguror etiam preces meas a te, quanquam curis longe gravioribus immane quantum diſtracta, non omnino rejectas eſſe, de impetrando ad breve tempus uſu membranarum Maronis veterum, quae in bibliotheca tua inſtructiſſima nec contemnendas poſſides, quaſque pro caetera benignitate ſperare me ultro, ſi meminiſti, jubebas, cum proxime in via tibi occurrebam. Non debebam, fateor, hiſce quiſquiliis ac nugis occupationes tuas ſacras interpellare, ſed cum ex comitatu tuo familiaribuſque aulicis neminem cognorim, qui haec ſtudia aut promoveat aut intelligat, recta ad te ipſam irrumpo, Domina, confidenter ſane, ſed tamen fretus imcomparabili indulgentia illa, qua conatus literarios omnes jam olim fovere ac complecti non gravabaris. De Republica, quod nuntiare poſſim, aut quod tua ſcire interſit, nil nunc quidem in promptu. *Guſtavum Adolphum Sckytte*, *Benedicti* ex fratre nepotem, & *Guſtavum Draecke*, tuae ante ante annos hoſce ſeptem aulae, ſi quid recordor, adſcriptum potes noviſſe. Hi collecta famulorum & clientium manu, ac inſtructa clam navi piratica, Hollandicam onerariam in mari Balthico armati inermem invaſerunt atque expilarunt, nautis ad unum omnibus trucidatis, immanem in modum, ne quis atroci facto ſupereſſet nuncius: re tamen propalata *Sckytius* in vincula conjectus eſt, cum quinque aliis comitatus ſui praedonibus. *Draeckius* reliquique latrocinii hujus conſortes an evaſerint haud ſcio, nondum ſane protracti ſunt e latibulis. Captorum capiti miſere metuo. Vale, Domina, meque, ut hactenus, tuis accenſere, ſi mereor, perge. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXII. XXIX. Novemb. Gregor.

EPISTOLA DCXCVIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

LUculenti mehercules maximique beneficii apud me loco eſt, Domina, quod bibliothecae meae tam benigniter proſpectum voluiſti. Ea enim jam nunc in tuto collocata, caeteris ſarcinis, quod longe ſint expeditiores, facili negotio, cum uſus poſtulabit, ipſe conſulam. In eventu litis minimum periculi eſt, te praeſertim mihi tam propitia ac favente: ut ſecurus & mente inconcuſſa excepturus ſum, quicquid illic fortuna de me decernet. Novam quippe peregrinationem animo jampridem volvo: cum e re mea nequaquam ſit, ut

 hic

Digitized by Google

hic terrarum conſeneſcam, ubi nihil eſt, quod ad litterarum ſtudia percolenda excitare me poſſit. Hoc quippe oneris fortuna, utcumque blandiens, ſi mihi imponet, peſſime equidem de rebus meis merebitur. Quapropter, Domina, cum de ſede mutanda aut hoc aut proximo anno conſilium mihi jam quodammodo ſit fixum ac ratum, unum id ceteris beneficiis adjiciatur a te velim, ut quartam quintamve partem illius ſummae, quam ultro debere mihi voluiſti, quotannis per aerario tuo praefectos perſolvi cures, donec omne debitum, quod quina ſcutatorum vix excedit millia, ſit perſolutum. id enim ſine ullo rerum tuarum detrimento aut incommodo poſſe fieri plane confido. *Silvercronius* certe pergit aſſeverare, non defuturum ſeſe ſolutionis partibus, ubi eas ſibi a te demandari intelliget. Praeter Virgilianos codices jam ante a me inſpectos, bis octoni nunc inter manus mihi ſunt ab amicis, hinc inde ex Belgio Galliaque, ac Germania ad me miſſi. Sed vix duo treſve in tanto numero, quos vetuſtas commendet. Nam quamquam animadverto recentis notae exemplaria nonnunquam ſatis caſtigata atque ex antiquiſſimis eſſe deſcripta, ea res tamen & anceps eſt plerumque, & rarius contingit. Quapropter tuos codices avebam perluſtrare, Domina, quos nec paucos numero, & veteres ac praeſtantes admodum in ſcriniis bibliothecae tuae aſſervari minime ignoro. Interim typographos impellam, ac hortabor, ut manum operi inchoato admovere pergant. Plura enim ſubſidia ſi nunc mihi expectanda non ſunt, curis ſecundis poterit ſuppleri, quod prioribus eſt defuturum. Vale, Princeps Auguſta, & mihi, quod facis, porro patrocinare. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXIII. X. Maji. Gregor.

EPISTOLA DCXCIX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

PErveniſſe noſter Virgilius ad te, Domina, una cum iteratae editionis Claudiano jampridem debebat, ſi iſtas cogitationes avocamenta curae gravioris ac publicae rei minus frequenter interpellarent, per quae non licet mihi eſſe meo & hujus ſtudii, quo, ſi eſſem meus, caperer maxime ac delectarer. Perferetur tamen utrimque ad te volumen ſub aeſtatem proximam, ut confido; quod iis operae typographicae manum admovere coeperint jampridem. Addam & his munuſculis poëmata fortaſſis mea a bibliopolis ſaepe flagitata, ac curis prioribus longe caſtigatius auctiuſque mox in publicum prodituta: in quibus Auguſtum tuum nomen paginam mihi faciet utramque: cum in te obſervanda aegre mihi ipſi ſoleam ſatisfacere. De transferendo hinc lare ſub menſem Majum quod poſtremis meis conſilium agitabam, perſiſto etiamnum in hoc ipſo propoſito & ſic quidem, ut promiſſos libellos coram a me exhiberi poſſe ac offerri ſperarem confideremque, ſi rebus meis ac mandatae ſolutioni proſpexiſſet in tantum *Silvercronius*, quantum ab auctoritate tua, qua id

id juſſiſſe dicebaris, videbatur eſſe exſpectandum. Sed cum in eo negotio parum aut nihil a me promoveatur, facile intelligo, mihi rem eſſe cum hominibus illiteratis, quique ignorent, fomenta illa ornandis ac promovendis bonis artibus a te olim in medium collata, non minori ornamento gloriaeque tibi fuiſſe, quam triumphos omnes, quos & frequentes & luculentos ex hoſte potentiſſimo egiſti, dum regnabas, Domina. Horum, inquam, hominum ſocordiae refertur acceptum, quod cum nemo prorſus hac tempeſtate inter viros faeminaſque tui ordinis ac loci Principes exſiſtat, qui ſolida literarum cognitione tecum ulla ex parte poſſit contendere, inveniantur tamen, qui eximio earundem literarum amore (quam virtutem tibi propriam ac peculiarem diu fuiſſe ſcimus, nec aemulorum ſtudiis obnoxiam) te non aequare ſolummodo geſtiant, ſed etiam poſt ſe relinquere, quantum in ipſis eſt, enitantur. Ita fiet tandem, niſi avertat Deus, ut famae tantis impenſis acquiſitae ſplendor in te obſcuretur ac deficiat paulatim, utque exemplum rei longe pulcherrimae acceptura ſis ab aliis impoſterum, quod prima omnium aliis ipſa maximo cum ſaeculi gratulantis applauſu dediſti. Regis Galliarum Chriſtianiſſimi certe inuſitata nuper benignitas ac munificentia enituit, qua me alioſque, quibus nihil debebat, eſt complexus. In bonam igitur partem interpreteris rogo, Princeps Auguſta, quod liberius paullo expoſtulavi cum iis, qui ſic res tuas agunt, ut nihil agant minus. Nam ipſam te quod ſpectat, abunde exploratum habeo, tam alte bonis artibus pectus tibi eſſe excultum, ut iis non poſſis non patrocinari ac favere, etiamſi nolis. Publicam eruditionis promovendae cauſſam ago, non privatam. In meam enim commendationem quicquid proferri poſſet, jam poſtremis meis ſum praefatus, quando te obſecravi quidem, ut utilitati meae conſultum ires, ſed ſic tamen, ne vel minimum ea cum incommodo tuo conjungeretur. Habeo videlicet perſuaſum, ut credam, periturum mihi eſſe omnino tuum beneficium, ſi invitae extorqueatur. Vale, Princeps Auguſta, & mihi, ut hactenus, favere perge. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXIII. a. d. v. Decembr. Gregor.

EPISTOLA DCC.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

PRodierunt nuper denuo in lucem, quae ad Claudianum annotabam olim, ſed multa ea nunc auctiora. Prodibunt & propediem Poëmata mea, magno nunc poſt editionem primam incremento ornata. Horum voluminum cum alterum Auguſto tuo Nomini ſit dedicatum, in altero paginam utramque facias, & hoc & illud in manus tuas perferri quamprimum velim: Quod pars mihi magna ſit voluptatis obſervantiam meam cultumque conſtantem a te perſpici. Sed cum rumor jampridem apud nos ſpargat, de deſerenda Roma te cogitare, quid potiſſimum itineris hiſce libellis ſit inſiſtendum, ut conſpectu

tuo

tuo fruantur, & votorum compotes fiant equidem ignoro. Rumor certe ſi conſtare ſibi pergit, Domina, quod unice cupio, ſpes haud deeſt, mox fore, ut libelli coram a me tuis oculis exhibeantur. Sed metuo vehementer, ut felicitate tanta me cumulatum videam, utque fruar hoc immortali gaudio: adeo in magnis rebus famae non tuto creditur. Mittentur igitur Romam libelli, niſi alio mittendos praeſcribis. Quanquam nec res tua omnino videtur ferre, ut aut patriae te ſiſtas, aut proprius certe, quam nunc fit, admoveas, ac viciniorem te reddas. Cauſas operoſius ſubtexerem, ni haberem perſuaſum, plane jam nunc eſſe te perdoctam ab *Appelmanno* ac caeteris tuorum de iis, quae nuper admodum hîc ſunt geſta. Fateor, Princeps Auguſta, proximis comitiis ordines regni deſideriis tuis per omnia haudquaquam gratificatos eſſe, ſed duriora his videri poſſent expectanda, ſi abeſſe pergis, & dubito jampridem an virtutes tuas Roma ſatis capiat. Sed tu, quod tibi facto opus ſit, omnium optime videbis. Rerum novarum quod nunciare poſſim, nihil nunc occurrit, niſi puerum diebus proximis principi Palatino *Adolpho Johanni* eſſe prognatum. Vale, Domina, & ſi quid mihi concredis, omitte mirari beatae fumum & opes ſtrepitumque Romae. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXIV. a. d. x. Septemb. Virgilio manum extremam jam impoſuiſſem, niſi quod ab amicis vetuſtorum nonnihil exemplarium de novo juſſus ſum ſperare. Hiberna tamen tempeſtate telam omnem detexi poſſe confido.

EPISTOLA DCCI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

NUtare jampridem rumorem, nec ſat conſtare ſibi cum videam, qui de Roma deſerenda deque repetendo paterno lare te cogitare ſedulam ſeriamque, nuncios per hunc ſeptentrionem ſpargebat, non ita nuper, in mandatis *Langermanno* proxime dedi, per *Texeram* ut tentaret diligenter, ſi quid opportunitatis praeſto eſſet, qua Claudianus meus itinere terreſtri in aeternam urbem ad te perferri tuto poſſet, & celeriter. Hominem mei peramantem huic tantillo officio nequaquam eſſe defuturum augurari equidem licet. Opinor quippe compertum abunde tibi, Princeps Auguſta, ex iis litteris, quas ſeptembri menſe exarabam, Claudianum publico rurſus a me commiſſum eſſe, forma ut majore, ſic typis non minus nitidis atque elegantibus, quam ante annos complures in lucem prodibat, uti etiamnum potes meminiſſe. Commendant praeter haec editionem novam annotata mea partem alteram nunc auctiora: de poëmatis meis lentum omnino frigidumque eſt negotium, ut lucem ea haudquaquam viſura eſſe appareat ante proximam aeſtatem. Ego interim miſſionem hujus muneris, quo nunc fungor, urgere ac flagitare non deſino apud illos, quibus ſacramentum dixi; cum otio & Muſis tandem aliquando rediturus in gratiam, ſi licebit. Ne deſiderii tamen hujus hactenus fiam compos,

Digitized by Google

pos, impetremque id quod peto, in cauſſa ſunt potiſſimum difficilia haec tempora, & bellum quod foederatorum Belgarum publicae rei a Brittannis denuo ut atrox, ſic inſigniter injurium atque iniquum intentatur, magno conatu. Confido nihilominus ante Kalendas Apriles pedem hinc terrarum a me moveri poſſe. Quod ſi ſit, bibliothecam meam tuorum nonnemini ſum concrediturus, ne aut privatis praeda obtingat, aut aliis periculis exponatur, quibus eam eventus litis privatae, ni ſit proſper ac ſecundus, objecerit haud difficulter. Hoc emigrationis conſilium ut foveam conſtanter magna me perpellit a bonis artibus per hoſce terrarum tractus ſolitudo, magna frivolarum occupationum moles, quae ab omni Muſarum contubernio me excludit. Obduraſſem tamen adverſus haec incommoda animum illuſtribus exemplis, ſi praeſentiae tuae bono, Domina, frui obtigiſſet. Nunc aulam in aula, regiam in regia nequicquam quaero ac circumſpicio, priſtinae felicitatis nimio plus memor. Quod reliquum eſt, deum Optimum Maximum ex intimo cordis penetrali veneror, ut & annum hunc inſtantem, & ſaeculi praeſentis quod reſtat, inoffenſo penitus pede & ſucceſſu per omnia fortunato decurras, quod ſi ſit, Auguſta Princeps, mecum quoque optime arbitrabor agi, quicumque tandem caſus res meas & fortunas eſt manſurus. Vale, Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXIV. a. d. XXXI. Decembr. Gregor.

EPISTOLA DCCII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

INfrequentius jampridem rariuſque, fateor, quam pietatis in te meae ratio poſtulabat, Majeſtatem tuam per litteras ſum veneratus, quod itineri Suecico te accingi, alios ex aliis nuncios toto jam biennio tantum non continuos aſſeverare intelligebam. Quae tamen exſpectatio immane quantum nos hactenus fruſtratur ac ludit. Veniebat quidem nuper admodum in hanc urbem ex numero familiarium tuorum *Adamius*, qui id ipſum ſperare nos juberet. Sed cum in eo is ſit, ut tibi tuaeque familiae libertatem ſolidam paciſcatur divini cultus, idque ſecundum ritus Romanos, rem non tantum plurima conjunctam cum difficultate, ſed conclamatam propemodum, ab illo urgeri, minimum abeſt, quin certo perſuadear ut credam. Non quod proceres Sueci cultu omni divino, qualem toto jam decennio profiteris, prorſus interdictum tibi cupiant, poſſe enim eas ceremonias, tui unius uſus, clam abs te admitti, dum ſacrificulus huic rei conſtituendus nec gente ſit Italus, & veſte ſaeculari, quam vocant, induatur, quoties prodibit in publicum. Sed quod cum Latina natione curiaque Romana rem ſibi eſſe nequaquam volunt, cum id nomen, ut qui maxime averſentur, ac inviſum habeant; Italoſque non alia de cauſſa in comitatu tuo futuros opinentur, quam ut arcana regni hujus exploreant, plebemque ad res novas moliendas cohortentur. Unde & fit, ut cenſeant rem ſerio abs te non

agi, quae per hominem Italum, & quidem curiae Romanae non unas ob cauſſas mancipatum, negotii quicquid hujus eſt expediri volueris. Sed & qui rebus tuis optimum in modum hîc terrarum ſtudent, arbitrantur tua non parum intereſſe, ut benevolentiam civium tuorum quam arctiſſime tibi concilies, ſi inter illos aetatem ſis actura, cui rei moram haud dubiam certiſſimamque obicem fore Italos, familiaribus tuis adſciſcendos. Ego autem, Domina, cui conſiliorum tuorum compertum eſt prorſus nihil, ſed qui obſervantia tamen integerrima ſanctiſſimaque quicquid ad utilitatem tuam commodumque poteſt referri, foveo, in rem tuam nonnihil hîc poſſe exoptem ardenter, idque eo magis, quod te praeſentem in hoc ſeptentrione tuo venerari praecipuis jampridem habeo in votis. Facit profecto in tua deſideria tuumque in propoſitum *Adamius*, quicquid ab homine fido induſtrioque ſedulitatis accuratae exſpectari potuit. Sed an indolem hujus aulae habeat plane perſpectam, dubitari merito fas eſt, praeſertim cum de promiſſis ac verbis officioſis nonnullorum magnatum optime mihi viſus ſit ſentire, quos in comperto eſt longe diverſa ſentire ab iis, quae apud illum prae ſe ferunt. Gentem Italicam multis beneficiis mihi eſſe cognitam, maximique, ut par eſt, a me fieri, haud te latet, Princeps Auguſta: ut quae nunc a me proferuntur ab omni ſimultate odioque aliena ſint habenda. Plura hujus argumenti ſubtexerem, ni metus juſtiſſimus ſuboriretur, ne videri arguique poſſem negotiis haud meis me praeter ordinem immiſcuiſſe. Ad meas igitur res ut aliquando deveniam, annus cum dimidio nunc agitur, quod diſceſſum ex hoc terrarum tractu prece continua a Foederatorum Belgarum patribus efflagito. Taedet quippe ſedem tanto jam tempore a me figi illic gentium, quas inter & populares meos ſimultates bello Danico exortae crudeſcunt magis ac magis de die in diem, cum alia omnia ante hoc quadriennium huc adventans de ſopiendis controverſiis mihi promiſiſſem: hinc operam meam rei publicae inutilem atque infructuoſam eſſe facile intelligas. Agitantur quidem apud nos jamdudum conſilia de revocando poſtliminio, atque inſtauranda utrimque veteri illa animorum concordia, eamque in rem orator extra ordinem a foederatis Belgis nuper huc miſſus eſt. Sed metuo ne ſtudia gentis hujus Britannicas partes tam tenaciter jam ſint amplexa, ut noſtris foederibus vix reliquus ſit locus, niſi Deus adſit e machina, & conſilia haec a Gallis ocius turbentur. Urgenti mihi conſtanter diſceſſum a patriae patribus eſt reſponſum, rebus id ſuis nequaquam expedire, praeſertim ingruente a Britannis bello atrociſſimo. Quod ſi jurgium omne inter Suecos & noſtros ante Kalendas Januarias proximas non amovetur, hyemem hanc in ſeptentrione hoc ſupremam mihi fore ſum certus. Fortaſſis & ante tempeſtatem hibernam vaſa a me colligentur. Bibliotheca in patriam tuto transferri haudquaquam poteſt, cum alias ob cauſſas, tum quod a piratis maria aſſidue infeſtantur. Lubeca igitur erit proxima, praeſertim ſi *Texera* curam eam haud gravabitur, quam *Silvercronio* ante hoc biennium demandaras. Ejuſdem *Texerae* opera exemplar Claudiani mei in Auguſtas manus jam pridem perveniſſe confido. Eſt enim per neſcio quos id miſſum ab illo Romam, cum *Appelmannus* ad te con-

ten-

Digitized by Google

tendens equis citatis id onus a ſe eſſet amolitus. Si aberravit in via liber, aliud exemplar, Domina, tuis uſibus, a me parabitur, una cum poëmatum libello, qui maxima jam ex parte typis eſt deſcriptus. Quod reliquum eſt, Deum Opt. Maximum totis animi ſenſibus veneror, ut te diu ſuperſtitem & incolumem velit. Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXV. a. d. XXV. Auguſt. Gregor.

EPISTOLA DCCIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Hamburgum.

Longe jucundiſſimus profecto gratiſſimuſque mihi accidit de adventu in Germaniam tuo nuntius; atque totum me perfudit voluptate, ut majori non poſſit. Nec defuiſſem hactenus debitae apud te gratulationi, niſi rumor conſtantiſſimus aſſeveraſſet mox fore, ut poſt datos quieti corporis apud Hamburgenſes dies admodum paucos, recta confeſtim ad ſeptentrionem hunc tuam viam molireris. Qua ſpe atque exſpectatione etſi necdum plane dejectus, vix tempero tamen mihi ab officio ſalutationis, ut ſi quid in rem Auguſtam te abſente conferri ab hoc homine, ſive id ſit hic terrarum, ſive alibi, poteſt, certa ſis, mandati tui majeſtatem ab alio nemine religioſius atque ſanctius obſervandam atque cuſtodiendam fore. Propenſiſſimum hoc & minime fucatum pietatis in te meae ſtudium ſimulationi locum haudquaquam relinquit, unde fit interdum, ut apertius liberiuſque, quam fortaſſe par ſit, remota omni circuitionum ambage, me diffundam, Domina, ac conſilia non conſultus audacter depromam, dum verba apud te facio. Tale quid non ita nuper obveniebat, dum de deferenda Roma ſententiam meam haud tego: cui libertati atque confidentiae ut pro cetera ingenti tui bonitate ne quid ſuccenſeas, per auguſtum Regiae clementiae Genium, tot argumentis perſpectum mihi toties ac cognitum, te veneror atque obteſtor. Claudianum meum, annus jam atque alter aguntur, cum ad te miſi. Nunc quod mittatur munuſculi nil eſt in promtu, praeter poëmata mea recens juris publici facta. Quae tamen a me ipſo accipies, ſi propediem huc es ventura; ſin Hamburgi ſubſtitura per autumnum, *Langermannus* curabit, ut eorum tibi fiat copia. Inter praeſentiſſimas ſpiſſiſſimaſque publicae rei turbas verſanti neque id opus exaſciari ſatis potuit, nec de aliis cogitare datur lucubrationibus, quae caeteroquin lucem apud me praeſtolabantur jam pridem. Vale, Domina, & me benevolentiae Regalis aura dignari ac fovere in poſterum perge. Holmiae Suecorum CIƆIƆCLXVI. pridie Kalend. Sextil. Gregor.

EPISTOLA DCCIV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

AUguſtum Majeſtatis tuae genium incredibili quadam perfuſum comitate etſi jam ante propitium ſaepe numero expertus, equidem nuper admodum ſum vehementer admiratus. Non enim contenta facundum in modum laudibus efferre: quotidiana illa officia, quae *D. Isbrandius* in *D. Adamium* aeſtate proxime decurſa conferebat, me quoque gloriae hujus in partem vocare voluiſti. Modica ille, tenuia ego cum revera praeſtiterimus, praeſtitiſſemus haud dubie majora uterque, ſi illic terrarum aetas ageretur a nobis, ubi gratia & auctoritate plus polleremus. Conflictati quippe cum temporum difficillimorum anguſtiis, aliiſque incommodis compluribus objecti, nil in medium valuimus conferre, praeter umbram exilem ſummae illius obſervantiae, quam majeſtati veſtrae, ceu tributum debemus, quotquot aeternitati virtutis atque gloriae per poſteros iturae rite diximus ſacramentum. Haudquaquam minora, quam ego, in rem majeſtatis tuae vult *D. Isbrandius*, & poteſt majora, a cujus ſingulari ac eximio candore nil non polliceri & ſperare mihi poſſe videor. Nec tamen exploratum ſatis habeo, quidnam & a quo oblatum ſit, quod oblique deſignas, Domina. Id tamen ſcio ſtudium noſtrum, quod tibi conſecravimus, nullis menſurae anguſtiis, nullo termino includi aut circumſcribi. Si explicatius paullo mecum agere non eris dedignata, quod velim, quicquid occulendae rei concreditur mihi, & ſumma ſilentii religione involvam, uti par eſt, ne admoto quidem in conſortium *D. Isbrandio*, aliis multo minus, & pari fortaſſis obſequii ac induſtriae fide indagare potero, quod rebus tuis ſit conducturum. Diſceſſum propediem cum ad ſuos meditetur is ipſe *D. Isbrandius*, etſi ſuſceptae legationis irritus, hoc uno tamen me felicior habendus, quod Majeſtatem veſtram in via ante exitum anni hujus venerabitur; quo votis omnibus jampridem adſpirat. Me quod attinet, quando pro ſumma benignitate tua clientis antiqui res ad te ſpectare, Domina, arbitraris, quanto tempore hic terrarum porro ſim ſubſtitutus haud ſcio: re tamen publica juxta ac privata parum procedentibus ex ſententia noſtra, vix futurum eſt, ut illic conſeneſcam, ubi otium literarium ac animi tranquillitatem, tanto opere Philoſophicis praeceptis convenientem nequicquam ſpero. Holmiae Suecorum Anno CIↃIↃCLXVI. a. d. Octob. Gregor. IX.

Digitized by Google

EPISTOLA DCCV.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

MErita jampridem gratiarum actione defungi apud Majeſtatem tuam equidem debebam, pro nupero ejus ingenti beneficio, cum proſpici ac ſubveniri rebus meis opportune admodum pro inſigni tua clementia volueris. Nec defuiſſem partibus hîc meis, niſi intervenifſet contumacem in modum valetudo adverſa, meque a propoſito hactenus avocaſſet. Dum inter haſce jactor anguſtias, libenter intellexi factam mihi vix tandem copiam atque facultatem, quam fruſtra ſaepenumero flagitaram Patriae adeundae, a foederati Belgii proceribus. In eo igitur nunc ſum, ut viae quamprimum me permittam veneraturus, ut auguror, Majeſtatem veſtram propediem coram atque hoc etiam nomine, quantum in me erit, feſtinaturus. Cum haec tanta felicitas longe pluris a me fiat, quam natalis ſoli conſpectus. Quod reliquum eſt, Deum Opt. Max. toto animo veneror, ut Majeſtati veſtrae & hunc & proxime ſubſecuturos complures annos fluere feliciſſime ſinat. Holmiae Suecorum CIↃIↃCLXVII. a. d. VIII. Januar. Gregor.

EPISTOLA DCCVI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

EX quo in hanc aulam ſum regreſſus, anno proxime decurſo, nihil prius habui aut antiquius, quam res meas promovere illius commendationis beneficio, quam pro ſingulari clementia ad praefectum reditibus tuis adminiſtrandis mihi perferendam concredebas, cum Hamburgi in tranſcurſu Majeſtatem veſtram venerabar praeſens. Sed effici aut nihil omnino, aut certe perparum hactenus potuit hoc in negotio. Nunc vero cum compertum habeam, non ſine ſucceſſu in eo occupari *D. Guſtavum Kurck*, Regni Suecici Senatorem, ut illos, Domina, qui in aere ſunt tuo, debitores, ad expediendum hoc ex nexu nomen tuum invitet aut conſtringat, atque haſce potiſſimum ob cauſas, ditionis tuae tractum omnem circumeat mira ſedulitate & induſtria, nec vim pecuniae contemnendam hinc inde jam coegiſſe dicatur, prece ſupplici Majeſtatem tuam enixiſſime convenio, atque obſecro, det in mandatis jam nominato *D. Guſtavo Kurck* ut illo ex aere quamprimum ſatisfieri mihi curet. Id enim ſi abs te impetraro, pariturum mandato regio Illuſtrem virum confidamus eſt neceſſe. Nam & frater ejus *D. Canutus* rebus meis favet impenſe, & Rex Rutgerſiani debiti ſolutionem jam nunc ſuis injunxit, quo mihi ani-

mus addatur ad cauſſae ſuae jus omne apud Moſchos, ad quos a Foederati Belgii Patribus ablegor, pro virili tuendum. Habes exemplum, Domina, longe nobiliſſimum, quod aemuleris ac ſequaris, habes occaſionem, qua me demerearis totum, penitus tibi addicas, praeſentiſſimam, & qua irritum in modum elapſa nullam in poſterum aeque opportunam detur nobis ſperare. Poteram commendatitias ad inſtitutum hoc ornandum facili negotio abs Rege nunc obtinuiſſe, quîſcum preces hae noſtrae tuae Majeſtati ſiſterentur. Sed ipſam temet plus velle rebus meis promovendis collatum, quam aliunde poſſit ſperari, ſum mehercules certiſſimus. Commendatus per te, Domina, tuae aequitatis tuaeque clementiae, in quibus patrocinii ſpes tota (utinam non vana!) nobis eſt ſita, rem ex voto confectam mox habebo, cui unicum a mora & procraſtinatione periculum incumbit. Collectam quippe ex debitis, quae jam deſignavi, pecuniam majori ex parte aliis jam ceſſiſſe audio. Quibus cum egregie beneficam tete praeſtes, permitte, quaeſo, ut & ego auſim benignitatis tantae genium utcumque mihi propitium augurari, quem pro ingenii mei mediocritate & captu, ceu numen praeſentiſſimum adoravi, atque adorabo ſemper. Stephanum Byzantium *Holſtenii*, ni conditionem aſpernaris, Princeps Auguſta, *Elzevirius* typis ſuis, cum per te licebit, juris publici faciendum offert, ac ſpondet. Ego quod in me eſt, ſecunda quaevis Auguſto capiti precatus, faciam ſupplicationis finem, hoc in omine, Sereniſſima ac potentiſſima Princeps. Holmiae Suecorum IV. Kalendas Sextilis CIƆIƆCLXIX.

EPISTOLA DCCVII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

INvitus fateor, ut qui maxime, ſed ſic tamen dura atque imperioſa neceſſitatis adductus lege, quae plerumque tranſverſos nos abripit, utcumque vi tota refragantes, Majeſtatem nunc tuam tertium repetitis precibus humillimum proſtratus in modum convenio. Vota, ut auguror, melioribus ſuſcepturus tandem auſpiciis, quam adhuc a me factum eſt. Summa igitur in hoc ſupplicationis conſiſtit, ne quid gravius ducas, aut a curis tuis omnino alienum, Princeps Auguſta, Domino *Guſtavo Kurkio*, in mandatis quamprimum dare, ut quae toties ſperare ſum juſſus, perſolvantur aliquando, poſt irritos & ſupervacuos tot annorum decurſus. Ita nimirum fiet, ne dejectus animo omni ac fractus ad bonarum artium cultum propagandum accedam, cui ego innocentiſſimo ſtudiorum generi aetatis proſtrema ac vitae hujuſce, quod mihi pauxillum reliquum eſt, dedicandum deſtinaſſe, atque hinc per valetudinem publicis occupationibus minus munuſque reſpondentem, quodammodo impelli non ſemel jam ante ſum profeſſus. Quod ſi non dedignaris tecum reputare, Domina, quantum intercapedinis decurrat jam ab illo tempore, quo regnum floren-

Digitized by Google

florentiſſimum abdicaſti, plus aequo non eſſe feſtinatam ſpem noſtram praecipitemque, tute omnium optime ultro agnoſces, niſi ſi aequitatem tuam parum habeo perſpectam. Ad haec ſi vacabit tibi meminiſſe, quoties & quam ſollemnibus verborum modo arctiſſimo, promiſſi tui ſacroſancti religio me tibi teneat jamdudum adſtrictum, hinc quoque plurimum fiduciae rebus meis debere ſuboriri non difficulter intelliges. Cum Reges prae ceteris mortalium hanc a Deo optimo maximo laudem mutuentur quodammodo, propriumque ſibi vindicent; ac coelo quam proxime jungantur ea potiſſimum gloria, ut nihil omnino polliceantur, quod praeſtari ſolitum atque exhiberi, oraculi in vicem, non oporteat. Atque ego ſic exiſtimo, actum omnino ac conclamatum de divino cultu in terris fore, ſi quam in deo indulgentiam deſideremus, contumaciuſque abnuentem votis noſtris, praeſertim haud improbis aut invidioſis, experiamur. Non pauca mehercules in cauſſam meam conferri huc poſſent, ac deberent quoque: ac primo quidem, quanto ego pietatis ardore inſtinctus utilitatem tuam ſemper meis poſthabuerim commodis: quam profuſus, Princeps maxima, fuerim in laudibus tuis decantandis, ſic ut tuorum nemo haud umquam magis: ut florem aetatis ferme omnem, certe praecipuam, tuis devotam imperiis mihimet ipſi meiſque in Patria ſtabiliendis fortunis interceperim atque iverim ereptum, dum tibi uni me totum trado: quam parum praemiorum abs te tulerim, quam parce flagitarim. Haec, inquam, atque hiſce haud diſſimilia plura tibi me conciliaſſe quam proxime, ac res meas e tuo nexu jamdudum expediviſſe poterant, ſi quid vel minimae mihi facundiae foret in promtu. Sed quidquid fuit, in occultos gemitus, timidumque penetrale pectoris carpentes morſu atrociſſimo & lacerantes, eſt converſum, quos utinam caperet, atque ob oculos poneret haec charta! Videres profecto tui monumenta, Princeps Auguſta, ſed in quibus temet ipſam non agnoſceres: illam, inquam Chriſtinam, patrocinio Muſarum praeſentiſſimo atque incomparabili adeo olim in univerſa rerum natura conſpectam, adeo eminentem. Fac igitur rem Majeſtate tua longe omnium digniſſimam. Sin minus, liceat mihi ſaltem intercedere apud te, pro dignitate urbis illius, in qua nemo pedem fixit hactenus, quin ex literarum amante, fieret earumdem multo amantiſſimus; ut quidquid tuus ille genius, tam benignus olim, tam exporrectus, mihi non adjudicabit, id urbis aeternae genio me debere integrum relinquatur. Holmiae Suecorum III. Maji. CIↃIↃCLXXI.

EPISTOLA DCCVIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

FLuctuaſſe me animo immane quantum aliquamdiu fateor, ſilentione pergerem involvere ſpes infeliciſſimas, an tuam ego Majeſtatem denuo interpellandam mihi proponerem, ante noſtram ex Suecana aula emigrationem, toties

ties re eadem ſine ſucceſſu tentata: cujus tam inſignitae fatorum injuriae, tantique infortunii neceſſe mihi eſt ac erit nimium meminiſſe, dum inter mortales numerabor. Nam ſive nil omnino precum iſtarum, quas chartae conſignatas ter quaterve, ex Ruthenis redux, iteraram, in Auguſtas deveniſſet manus, par eventus nunc quoque rebus meis videbatur metuendus, ſive uſas obſequente fortuna, atque in optatum portum Sacratiſſimi, quo deſtinabantur, conſpectus perlatas conſtaret, quo tandem ego fretus praeſidio, qua munitus fiducia pollicerer mihi aut praeſagirem meliora, poſt repulſam tam evidentem? Revocabat tamen ab hac me cogitatione identidem, ac nubem inauſpicatam huic animo detergebat jucunda oppido temporis anteacti memoria, quo ſupplicationibus noſtris ac votis aura longe mitior benigniorque aſpirabat in Lare Auguſto, ubi perſpici atque explorari contigiſſet in paucis, ſi gloriari apud te licet, Domina, exporrectam illam mirificum in modum obviamque Majeſtatis tuae indulgentiam, pari cum aequitate conjunctam, ac ſplendidiſſimo ſui fulgore omnium animos perſtringentem jamdudum: atque propter quam longiſſime habendas eſſe cauſſas, per quas fieret, ut perpetuo occludendum precibus ſubmiſſis Regiae bonitatis penetrale ſacroſanctum fore nequicquam ominarer. Neque enim eo impudentiae importunitatiſve me prolapſum credas umquam, ut quicquid ſupereſſet debiti, id ego omne, nullo temporis intercedente ſpatio, confeſtim eſſe expungendum contenderem odioſe flagitaremque: ſed vero integrum a me Majeſtati veſtrae relictum omnino, ut ne quid ex iſto aere plus minuſve annumeraretur annuum mihi, quam commodis tuis expedire cenſeres atque arbitrareris ipſa: nec ſubverendum mehercules, ut meo me indicio proderem ac manifeſtarem, aut rei ſucceſſum inter illos ambitioſius jactarem, voto jam potitus, ſi qui fortaſſis ſupereſſent reliqui ex creditoribus temporum meorum antiquioribus. Atque idcirco ſum auſus, Domina, negotium hoc integrare denuo, compellatione nec immodeſta, nec improbis votis adhibitis, ſed totum me clementiſſimo Majeſtatis Veſtrae arbitrio permittens: nilque differendum hujuſce rei mea ſupinitate opinatus, quod valetudo ſenectam maturet mihi ante diem, ac tantum non praecipitaret accelerato decurſu. Habeo autem perſuaſiſſimum, Auguſta, ut credam meae non magis utilitati id dari, quam tuis laudibus, ſi enitar non abire ex hac vita, niſi ſubductis tecum rationibus jam ante: unde fiat, ut invidiae minimum mea ex morte ad te ſit redundaturum, dum nec inimici exprobrant ac laetantur, tanto tempore ad aures ſurdas cantillatum noſtris Muſis, nec amici ingemiſcunt, ac complorant. Obtulit mihi, dum in aula verſabar Suecica, operam comiter ſuam non ſemel *Guſtavus Kurckius*, aſſeveravitque inveniri abs ſeſe viam poſſe gratificandi mihi haudquaquam difficilem, ſi juſſiſſes. Sine mandato enim tuo confieri nil poſſe. Teſtati ſunt & alii ex Procerum numero ſe cauſae meae favere, &, ſi vellem, non defuturam mihi Regis interceſſionem. Malebam autem maloque per *Kurckium* rem omnem confici, quam per alios quoſcunque. Quid enim? an proſternar ſupplex ad pedes illorum, illos in optima cauſa pretio immani nundinabor ac conciliabo mihi, quos in comitatu tuo habes, Auguſta, aut in

in clientela, ut gratioſos apud te, ita bonarum artium expertes? a quibus proinde ſperare non poſſum, ut patrocinentur mihi, niſi ad hoc ipſum redimantur. Sim enim rerum omnium imperitus ipſe, ſi ab litterarum rudibus viris gratuitae quid benignitatis exſpectem. Apud alios Reges, artium bonarum cognitione minus inſtructos, obdurarem adverſus hanc injuriam animum, ſi cum iis mihi res eſſet: apud te, Principem longe litteratiſſimam, Domina, litterarum amantibus praeſidium ab illiteratis petendum, id vero conjunctum ſit, non dicam cum meo, ſed cum extremo ipſarum pudore, ultimaque cum contumelia: quibus hoc praerogativae antiquitus debetur, ut ab omni dedecorum emptione pretioſa praeſtentur immunes. Nec video qua fronte gratiam ſim capturus hominum novorum, ut mihi veteri clienti apud te adſint: cui uni omnia mea me debere nec nolim ego, & ſit aequitati conſentaneum. Si exhortationibus pro me agendum foret aut exemplorum auctoritate, offerebat ſeſe Rex Chriſtianiſſimus, nec deerant Principes alii, qui quamquam aetate noſtra litterarum ſtudia leviter delibarunt ipſi, in iis tamen provehendis atque ornandis nulli parcunt impenſae. Nec parum eſt, quod illis privatim a me debeatur. Quibus ut tu prima praeiviſti ad hanc tantam gloriam, nominiſque comparandam immortalitatem, ſic unice cavendum tibi intelligis, ne tuiſmet te exemplis ſuperaſſe hi gloriari aliquando poſſint, aut amore artium bonarum poſt ſe reliquiſſe, quam eruditionis intellectu ac Muſarum cognitione haudquaquam aſſequantur. Quod ſi talem te praeſtiteris mihi, quales tui ordinis, Auguſta, non unos experior, quorum laudibus tamen commodiſque nihil ſtudii aut publice aut privatim a me hactenus eſt datum, benigniſſime me haberi opinabor ac indulgentiſſime ab illa, quam ego cultu plus quam humano unam prae caeteris ſemper ſum veneratus, ac veneraturus in poſterum. Vale, Princeps Auguſta. Hagae Comitum Anno CIↃIↃCLXXII. Kalendas Aprilis Gregor.

EPISTOLA DCCIX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

CUM e propinquis meis *Conradus Ruyſchius*, praeſtanti apud Batavos loco oriundus, excitatus ſtudio peregrinationis Romam contenderet, ratus ſum non eſſe negligendam mihi tam opportunam occaſionem, qua Majeſtatem veſtram liceret pro mea pietate humillimum in modum venerari. Invitabat me praeterea ad hoc officium novus imminentis anni decurſus, quem propediem ſumus auſpicaturi, utinam omni ex parte Majeſtati veſtrae tam ſalutarem ac fortunatum, quam votis meis praeſumitur ac ſpondetur. Neque enim coërcet me tenuitas mea, utcunque conſtitutum inter minimos cultores tantae Principis, quo minus pro ſalute atque incolumitate Sacratiſſimi capitis Deum Opt. Max. freqentiſſimus auſim convenire. Cu-

jus religionis nexu ut teneri me plurimis de cauſis perpulchre intelligo, mancipatus obſtrictuſque jam olim Regiae benignitati praecipuum in modum, ita beneficii accepti perparcus ſum oſtentator, quod nec rebus adſequi, nec aequare verbis integrum ſit mihi. Ita fit, Princeps Auguſta, ut cum conferre nil omnino poſſim ad haec ſacra pro rei dignitate, ſolo litem ſilentio, & honore ſancto tuae Majeſtatis defixus obſtupeſcam. Evidentius argumentum vix eſt, ut a me proferri queat, unde fiat manifeſtum, eſſe me & fore ſempiterna ſubmiſſae mentis devotione omni mancipio devinctum. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXIV. XII. Decemb.

EPISTOLA DCCX.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

PRinceps Maxima. Res meas ſaepe numero Majeſtati tuae commendavi abſens, temporumque horum ſtatum vere calamitoſum, ac duram neceſſitatis legem, quae me circumſtaret, per litteras ſum teſtatus: Eram nunc & in eo, ut memet ipſe conferrem Romam, promoturum rem eandem coram Majeſtate tua pro virili, ne quid intentatum viderer reliquiſſe. Sed habita valetudinis per maximas itineris longinqui & hiberni difficultates dejectae ratione, judicarunt Medici, vix fore, ut vivus eluctarer. Miſi igitur ſororis meae filium hac de cauſa, ut is operam hic mihi praeſtaret vicariam ac ſuccenturiaretur. Quem ſi Majeſtas Veſtra ſupplicem non rejecerit, omne votorum punctum videbor tuliſſe. Hagae Comitum CIↃIↃCLXXV. XXVIII. Novemb.

EPISTOLA DCCXI.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

DOmina. Cum anni decurrentis exitum propediem ſimus conſecuturi, pietatis meae ratio videbatur flagitare quodammodo, ne imminentis anni auſpicia Majeſtati tuae adfulgerent ſine meis apprecationibus. Quapropter Deum Opt. Max. toto animi ardore ſupplex veneror, ut votis publicis clementer ſubſcribat, teque incolumem ac valentem diutiſſime conſervet nobis, rebuſque proſperis ae laetis omni ex parte cumulatam abunde ut velit. Nulla annorum lege divinum numen circumſcribimus, nullo aetatis termino metimur aut includimus vota noſtra. Tantum ut pro meritis virtutibuſque extendat annos Majeſtati tuae annumeretque, Deo ſupplicamus. Id enim ſi obtinetur, quin immortalem terram ſit poſſeſſura nulli du-

dubitamus. Vale, Princeps maxima, & tuorum iſta pietate fruere aeternum. Hagae CIↃIↃCLXXV. 18. Decemb.

EPISTOLA DCCXII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

Significavit mihi ſororis meae filius, quem in urbem non ita nuper miſeram, clementer omnino benigniterque, ſic ut magis haud potuerit, ſeſe a Majeſtate veſtra fuiſſe exceptum. Quae quam grato animo a me agnoſcantur, re ipſa, ſi detur opportunitas, quam verbis, teſtari aliquando malim. Nihil certe majori voluptate me perfuderit, quam ſi obſequia mea humillimamque obſervantiam Majeſtati veſtrae hic terrarum, ubi nunc ſedem fixi, detur approbare. Caeterum quod idem ſororis meae filius teſtatum mhi faciat, ſive maligna curioſitate quorumdam, ſive fortuna conatibus ſuis meiſque obnitente, ne illas quidem litteras, quibus ego anni ineuntis auſpicium pro mea pietate veſtrae Majeſtati fortunatum proxime apprecabar, inviolatas ac illaeſas permanſiſſe, priuſquam traderentur, facile agnovi, rebus adverſis me ſolennem in modum conſtanter premi. Quapropter juſtum eſt, relicta urbe, quanta poterit fieri acceleratione, ad nos referre pedem. Quod ut cum bona Majeſtatis veſtrae venia ab illo fore perficiendum ſpero, ita teſtor, nihil apud me eſſe aut prius aut antiquius illo cultu, quem Majeſtati veſtrae ſemel dedicavi. Hagae CIↃIↃCXXVI. XIX. Februar.

EPISTOLA DCCXIII.

NICOLAUS HEINSIUS

Chriſtinae Alexandrae.

Romam.

JAM pridem ex urbe ad nos reverſus ſororis meae filius *Robertus Goeſius* verbis ampliſſimis apud meos ſuoſque omnes praedicavit, quam comiter quamque benignum in modum a Majeſtate veſtra non ſemel exceptus eſſet: quo honore nihil majus equidem ambitioſiuſque ſperari potuit a nobis. Illud unum me invito nuntiabat, litteras meas, quibus pro caetera pietate exortum novi anni auſpicatum Majeſtati tuae eram apprecatus, jamjam regiis manibus ex mandato meo offerendas, aulicorum nonnemini ſic exigenti ſe exhibuiſſe, quo faciliorem acceſſum impetraret. ab illo autem litteras eaſdem non ſine obteſtatione ſua ac indignatione reſignatas ac perlectas fuiſſe, dum titulos fronti litterarum non rite adſcriptos cauſatur, quaſi Majeſtas tua tot tantiſque animi dotibus conſpecta non extuliſſet ſeſe ſupra univerſum laudis ac titulorum nomen. Sed neque ex illo ullis ſeſe artibus ad regium conſpectum potuiſſe admitti, niſi religioſe pollicitus, de reſignatis litteris mentionem ſeſe

nullam facturum apud Majeſtatem veſtram: quod unum potuerit, de re tota ſe apud aulicorum complures eſſe conqueſtum. Ipſam vero epiſtolam ſecum ad me retulit, narrationis ſuae teſtem. Ita annus atque alter effluxerunt, dum tacitus mecum expoſtulo identidem de hac fortunae inter alias iniquitate. Quapropter imperato mihi poſt id ſilentio obdurarem nunc quoque adverſus haec tam improſpera animum, niſi ſuperveniens nuper admodum, idque praeter ſpem omnem, Majeſtatis veſtrae epiſtola, latum mihi aperiret campum reſcribendi, ſimulque agendi cauſſam meam coram judice omnium moderatiſſima, de cujus aequitate plurimum mihi promitto, quamquam falſae narrationis malis artibus aures ejus tentatas intelligo perquam invitus. Nec vero defuiſſem tanto tempore reſcribendi partibus, niſi Hagam Comitum miſſa Majeſtatis tuae epiſtola, cum alibi locorum eſſem quaerendus, neglecta aliquamdiu ac dilata illic temere jacuiſſet. Acceſſit altera dilatae ſcriptionis cauſſa valetudo, quae extremum vitae meae curriculum in ipſam metam offendentem continuo impulſu adfligit graviſſimum in modum. Sed ad rem ipſam deveniatur praeſtat. Hunc igitur, qui confidenter ſatis in aulam Majeſtatis tuae nuper obrepſit, nunquam ego pro legitimo filio agnovi: nec poteram ſane, niſi oblitus mei matrem quoque ejus, omnium quotquot ſol vidit unquam, faeminarum propudioſiſſimam, pro uxore agnoſcerem. In eo quoque fecit haud levem mihi injuriam, cum gratia mea ac adfectu fraudatum ſe fingit, quod ejurato religionis, cui innutritus erat, ſacramento ad Romana caſtra tranſierit: cum ſancte teſter, nihil omnino ejus rei vel per dubios rumores mihi compertum fuiſſe, niſi jam perlata hujus negotii nuntia Majeſtatis tuae epiſtola. Quin aeſtate proxima quicquid alimenti a me debebatur, jam Lutetia digreſſus accepit. Quare, qui Majeſtati veſtrae non erubuit tam impudenter hic dare verba, quam in reliquis non ſit credendum, quae haud dubie non pauca praeter hoc comminiſcitur, facile, ut opinor, apparet. Sed de matre nonnihil praemittendum eſt, priuſquam ad hunc bonum virum deveniamus. Damnatus ſum fateor, ut eam ducerem uxorem. Sed abſens damnatus, & quidem propter rempublicam abſens, cum fruſtra ſaepenumero petiiſſem, ut domum reverti mihi liceret, ad cauſam meam agendam, quando parum proficiebant tot teſtes mea ex parte prolati, qui adverſariam meam uno omnes ore impudicitiae convincebant. Haec prima judicis iniquitas fuit. Deinde quod omnis matrimonii imaginarii hiſtrionia in vici Hagienſis curia a pagano Magiſtratu peracta eſt, procuratore adverſariae meae partes ſuſtinente, inaudito apud nos facinore, cum in eccleſia id fieri debuiſſet. In cujus acta cum referendum curaſſem, me invito cum maxime ac nolente hos ludos dari, Theologi Hagani, ut prudentes viros decebat, judici ad eccleſiam maritales caeremonias remittenti negaverunt, ſe ſine conſenſu meo quicquam fore facturos, cum auctoritate juris divini prohiberi ſe aſſeverarent. Requiri enim mutuum in matrimoniis aſſenſum, tam divinis quam humanis legibus. Jam a civili aut ſaeculari Magiſtratu matrimoniale ſacramentum adminiſtrari, quam a caeremoniis Romanis averſum ſit, una omnium optime intelligit.

Digitized by Google

ligit Majeſtas veſtra. Certe facti ſine exemplo violenti novitas omnium apud nos indignationem concitavit, cujus & ipſum judicem pudere coepit, ex quo prolatae ſunt a me epiſtolae complures, quas interceperam, per hanc Venerem exaratae ad Adonidem e ſuis nonneminem, adeo obſcenae ac ſpurcae, ut juſtiſſimum lupanari cuivis ruborem incutiant. Adeo enim moris antiqui non fuit immemor haec Penelope, poſt pertractum in partes ſuas judicem, ac hominem plurimis flagitiis homicidiiſque coopertum, qui alias inter caedes Baronem Gallum adoleſcentulum adhuc & fere puerum obtruncarit Hagae Comitum, in domum ſuam ſinumque abdiderit: ac tandem in Sueciam e Batavia noſtra abduxerit. Gallum is ſe gente falſo ferebat, ac *Johannem de la Baſtide* vocitari, cum patriam haberet Dantiſcum, ac nomen illi eſt *Chriſtiano Bertſmanno*. Hunc maritum eſſe ſuum prae ſe tulit toto itinere, Patrem quoque ſuum hunc appellavit noſter. Convenientiſſimum nempe maternae pudicitiae fuit, ut filio pater inter latrones eſſet quaerendus & qui, ne matris libidini obſtaret, in aliud ſe noctu conclave dormitum recepit, relictis in uno eodemque cubiculo duobus amantibus. De his aliiſque, cum per indubitata rerum teſtimonia judici conſtitit, de diſſolvendo matrimonio operam ſuam mihi obtulerunt, ſed quod urgerem ego ſententiam, omnem tanquam inique latam, eſſe abrogandam, id ſine certiſſima ſua ignominia fieri haud poſſe contendentes, rem hactenus tenuere ſuſpenſam. Nunc de filio. Hic cum materni dedecoris jam a teneris domeſticus fuiſſet ſpectator, ad ejus ingenium ſeſe prorſus ex illo accommodavit. Liceat mihi apud Majeſtatem tuam diſſimulare, quae illi adhuc incomperta ſunt: & quae mihi tantum maeroris attulerunt, ut ab omni mortalium conſortio maluerim ſubduci, meque in hunc angulum humanis congreſſibus ferme inacceſſum recipere, quam tot ac tanta, tam indigna noſtro nomine de illo alia ex aliis, quae narrabantur, audire. Evenit ergo ante hoc biennium, quod eventurum diu praevidimus, ut dum nocturnis graſſationibus ex ſolito indulget, obvium hominem inermem armatus ipſe obtruncarit. Adeo curae illi fuit numeris omnibus ſe dignum praeſtare latrone illo, quem parentem in itinere Suecico adſciverat. Habebat tum duos comites, fateor. Sed qui atrocis facti invidiam omnem edito in vulgum libello prolatiſque teſtibus a ſe amoliuntur, atque in illum unum convertunt, etiam ex ipſius liquida confeſſione. Profugus itaque ac proſcriptus deſperatoque in patria reditu, cum in aula Gallicana fortunis ſuis praeſidium nonnihil apud illuſtriſſimum *Colbertum* alioſque, qui hominem, qualis eſſet, intelligebant, nequicquam quaeſiviſſet, id reliquum rebus ſuis unum habuit, ut Majeſtatis tuae benevolentiam captaret. Caeterum latrocinii hujus, ob quod praecipue mihi privatim inviſus eſt, & merito, adeo poenitentia non ducitur, ut poſt perpetratum id facinus mihi per litteras parricidium interminari ſit auſus, niſi matrem ſuam nutriam ac ſuſtentem, quod judex, quem in caeteris iniquiſſimum ſum expertus, mihi non eſt auſus oneris imponere. Quid quod ultimis adhuc litteris in urbe exaratis pari confidentia minatur, niſi ſubminiſtrentur ſibi a me porro ad victum neceſſaria, ſe curaturum, ne quod aeris mei apud

Majeſtatem tuam reſtat, unquam perſolvatur. Si per latrocinia & vitam in caeteris tam nefariam, ad veram rerum divinarum cognitionem pervenitur, caecutire me non poenitet. Caeterum, cum fiſcus, qui illum proſcripſit, manum non ita nuper injecerit alimentis, quae eum in uſum a me praeſtari ſolebant, publicae auctoritati quî me exhibere poſſim inobſequentem, quae eſt aequitas Majeſtatis veſtrae, ſatis reor apparere. Habes cauſas, Domina, niſi mihi blandior, ſufficientes, cur pro filio legitimo hunc mali corvi, quod ajunt; malum ovum non agnoſcam, habet enim, quod non matri tantum ſuae, ſed ſibimet quoque ipſi ſe debere hîc intelligat. Vidiſti pro me ſtantes Eccleſiae Belgicae, vidiſti ſtantes Romanae, cum jure univerſo gentium ac publici moris, leges. Si culpae nihil admiſiſſet, quî ad aram Regiae Clementiae confugit? Ego autem in caeteris, quae ſalva exiſtimatione mea confieri poterunt, ſemper oſtendam, nihil eſſe in univerſa rerum natura magis devotum, addictumque tibi, & de quo ſtatuere certiorem in modum pro arbitrio poſſis, quam, Princeps Auguſta, de Majeſtati tuae omni nexu mancipato. Vianae Decemb. CIƆIƆCLXXIX.

Digitized by Google

NICOLAUS HEINSIUS

J. Fr. Gronovio.

Hagam.

Has epiſtolas paucas, inter abjectas ſchedas nuper repertas, hic ſubjicere placuit: eas lector ad ſuum locum referre poterit. Haec inſerenda eſt tom. III. pag. 50. poſt Epiſt. XLV.

HEros clariſſime. Ut videas quam curae mihi ſint res tuae, *Schragius* hodie mihi adfuit, qui cum de faſciculo Norimbergenſi mentionem feciſſet, miratus ſum nondum tibi redditum eſſe. Statim itaque D. *Tatium* acceſſi, is ad *Elzevirios* me ablegavit, quibus tradidiſſe ſe affirmabat. Cuſtodem Bibliopolii eo ipſo momento conveni. Is reſpondit, *Bonaventuram* hodie mane Hagam profectum eſſe, nec dubitare, quin una ſecum ad vos tranſtuliſſet. Nunc itaque moneo, apud ipſos inquiras, tarditatem enim eorum in ejuſmodi rebus curandis probe noſti. De nobili Gallo iterum ne obliviſcaris rogo, Nam brevi proficiſcetur. De loco Ovidiano judicium tuum expecto. Alter, iſti quem adjunxeram, ſatis firmus eſt, nihilque in eo mutandum; quod ante, commentatorum ineptiis deceptus, ſuſpicatus eram. Nunc, cum locum ipſum accuratius perlego, praecipitantiam meam accuſare cogor, qui loco ne quidem inſpecto, aliorum ſomniis fidem adhibui. In Perſiano loco adhuc perſevero; cui & haec adjungo. Sat. 6. ſtatim ab initio,

Mox juvenes agitare jocos, & pollice honeſto
Egregios luſiſſe ſenes – – –

MSSus optimae notae habet,

Egregius luſiſſe ſenex.

Paulo poſt,

Curvus ob id minui ſenio, aut caenare ſine uncto,
Et ſignum in vapida naſo tetigiſſe lagena

MSSus hunc interſerit verſum;

Caenare ſine uncto
Doctus, & ad calicem vigilanti ſtertere naſo,
Et ſignum &c.

quem verſum alibi me legiſſe memini, ut fortaſſis ex commentariis in textum tranſlatus ſit. Plura non poſſum; nugari enim debemus. *Boxhornius* vehementer aegrotat, laborat eo morbo, quem nos vocamus, *Rootjonck*. De *Fabricio*, quae *Pilius* attulit, gratiſſima fuerunt. Leidae CIƆIƆCXXXVIII. 18. Maji.

EPI-

NICOLAUS HEINSIUS

J. Fr. Gronovio.

Hagam.

Inſerenda p. 64. poſt Ep. LIX.

SCripſeram hodie luculentas ad te; ſed quae *Andreae* noſtri ſecuritas eſt, nautam jam profectum fruſtra quaeſivit. Interea *Caſauboni* Epiſtolae comparent. Quare illis alteras has addo, ſed breviores eas ſeraque ſcriptas veſpera. Pro epiſtolis *Caſauboni* quantum tibi debeam, quot ſunt quotque fuere mortalium venuſtiſſime, dici non poteſt. Et quia dici non poteſt, praeſtat facere, quam nihil dicere. Gratum interim me futurum ſpondeo. Faſciculum hunc quamprimum fieri poterit ad D. de *Thienhoven* curabis, meque commendabis. Formulas non addo, ne te hominem fori conſultum docere videar. Epiſtolas *Caſauboni* primo impetu devorabo; hodie mihi vix videre licuit, ea fuit parentis mei curioſitas. de humanitate domini *Riveti* quidvis ſibi pollicetur, & fortaſſe nimis magna. Sed hoc inter nos. Interim immortales ago tibi gratias, qui in tantum me beaſti, acturus plures, ubi reapſe id licuerit. Verbis enim meis nolo quicquam tribuas. Domino de *Thienhoven* an grata fuerit opera mea fac ſciam. Doleo certe hunc tam exiguum faſciculum tam magno a nobis emptum pretio. D. *Merano* hunc Catalogum Leidenſis Bibliothecae trades, & me. Haec ſcribebam multa veſpera, praeclare ſatis ab amicis exceptus. Vale Raptiſſime. CIↃIↃCXXVI. XVII. Oct.

NICOLAUS HEINSIUS

J. Fr. Gronovio.

Inſerenda poſt Epiſt. LXIII. pag. 70.

HEros amiciſſime. Hactenus impatienter tuas expecto, fruſtra tamen. Parce quaeſo odioſus eſſe, niſi enecare mortalem hunc tibi viſum. Nunc cum aliud ad manus non eſſet, orationem hanc manibus *Petri Cunaei*, hominis, dum vixit, tui amantiſſimi conſecratam, mittimus. *Fabricius* noſter gemitus ſuos adjunxit, ut vides. Herois noſtri, ſcis quem putem, Lacrymae ex ſecunda nunc prodiere editione. Primam ſi habes, inter theſauros tuos reponatur. Eam enim pro genuina amicus noſter agnoſcit. *Caeli induperator* & *Jupiter Infernalis* a theologorum ſupercilio miſerrime vapularunt. Ita ut quicquid hoc eſſet nugarum, totum delere fuerit coactus, niſi primum inter Crocodili Lacrymas, quas *Voetius*, niſi fallor, nuper edidit, locum vindicare ſibi maluiſſet. Veniet poſt annos fortaſſis centum Antiquarius aliquis, qui Epigramma hoc Ennio vel Andronico vindicabit. Et profecto audivi magno cum applauſu a *Delmanborſtio* fuiſſe id approbatum. Malim tacere potuiſſet, he-

Digitized by Google

heros diſertus. Sed ne ego quoque illo carere morbo me confiteor. De reliquis judicium tuum expecto. *Fabricii* noſtri divina Poëmatia jam, ſcio, accepiſti; hoc demum eſt non nugari, tam Latina, tam polita omnia. Gratulor mihi immortalitatem, quam contraxi indubitatam amici noſtri praeconio. Poſteritatis tamen me miſeret, cui tam feſtive impoſuit. Nunc reſtat, ut & mea in lucem proferantur, ſi bona fide cum illis actum non nolim. Et tamen fieri hoc poſſet, quoniam ſic placet amicis meis. Illis quicquid erit nugarum exponam. *Cabeliavius* ante diem aut alterum ſcripſit mihi *Barthium* jampridem obiiſſe. *Stratenus* noſter in Zelandia nunc eſt. Vale, Heros maxime, & brevi tuas videamus aut te. Leidae CIↃIↃCXXXVIII. XXIX. Decemb. Parens meus enixe rogat literas has per ancillam veſtram cures ad Thalaſſiarcham perferendas.

NICOLAUS HEINSIUS

J. Fr. Gronovio.

Hagam.

vid. Epiſt. LXVII. cui videtur reſpondere.

PRO divino munere tuo, quid reponam nunc tibi, aut quas acturus ſim gratias, ita me venuſtas tua & venus ament, totus neſcio. Patere itaque relligione vel tacita incomparabiles virtutes tuas adorare. Hoc affirmare poſſum a diebus jam tribus nullum inſpexiſſe me librum, ita veneres tuae me ceperunt. Laudare amicos ſcis quam non poſſim. Neque certe iſtas minutias inexhauſta illa tua rerum atque literarum admittat cognitio. Si quid foetui tuo nonnulli detraxerint, invidiae totum hoc debebis, cui exponendus fuit is, quem tu tot beatum dotibus prodire voluiſti. Ad ſingulas, vel minimas obſervationes tuas haereo, & inde mihi diſco, quum nihil adhuc ſciam. Panegyricum tibi nunc ſi pararem, poſſem ſcio, ita totus undiquaquam numine tuo ac genio afflatus ſum. Sed o frater, frater, quid ego nunc te laudem? ſatis certo ſcio: nunquam ita magnifice quicquam dicam, id virtus quin ſuperet tua. Itaque hanc rem me habere praeter alios praecipuam arbitror, fratrem homini nemini eſſe primarum artium magis Principem. Emendationes in Ovidium omnes divinae ſunt. Ut nunc demum videam, multa praetermiſiſſe me fide optima, quae obſervari maxime merebantur. Plures vellem addidiſſes. Nonnullae ſunt, in quibus uterque concurrimus, earum unam pulcherrimam, & in qua vel inprimis mihi placerem, ſi pateris, tibi invideo. Epiſt. XV. 113. *Poſtquam ſe dolor invenit.* Dii boni, quid venuſtius? Hauſeram eam ex duobus chartaceis, tuo & Scriveriano, totumque illi caput promiſeram. Primo verſu tamen omiſeras, forte quod tanti non eſſet, legendum *lingua palato*, quomodo meliores Codd. ſane τὸ *verba* Gloſſam ſapit. Deinde recte obſer-

Digitized by Google

ſervas *ruptis comis* eſſe legendum. Id verbi reſtituimus etiam nos epiſtolae Ariadnes

Protinus adductis ſonuerunt pectora palmis,
Utque erat e ſomno turbida, rupta coma eſt.

Sic enim Berſmanni ora, quod ille non intellexit. *Scragii* excerpta expecto, inde conferam me ad emendationem Epiſtolarum, & libellum inde conficiam, cenſurae tuae offerendum. In iis potius, quam in Planude vellem feſtinaret. Gratias ipſi ages pro iſto labore, & me viciſſim totum illi devovebis. *Boxbornius* ne exemplaria noſtra videat, quod ſerio mones, fruſtra fuiſti. Qui enim latere illum potuit, quod non ignorabat *Comelinus*, is illi hoc ſuggeſſit. Itaque cum amicus noſter compoſito, ut fit, vultu conſuluiſſet me de meo exemplari, eidem reſpondi unum idemque cum ſuo eſſe. ibi ille me accuſare, noſtramque teſtari amicitiam, qui in rebus tam parvi immo nullius momenti, tam ſplendide ipſi mentitus eſſem: tonuiſſe ſub terra putes. Parens meus, qui Hagam profectus hodie eſt, coram haud dubie aget gratias. *Fabricium* cum vobis in Hollandica fuiſſe aula jam praeſenſeram, tam ſplendide in me ſtomachatus eſt. Profecto nollem verba mea apud amiciſſimum caput tam male eſſes interpretatus. Κορνήλιος ille, quiſquis eſt, innocentiſſimum pecus, dignus eſt, qui Priapo immoletur. Falleris tu, ſi cornutum tantum eſſe putas, etiam auritus eſt. Et hoc vos non neſcitis. Videor enim videre mihi, quam miſere hominem excipiatis, totum oſtrea eſſe dicas. Sed quid hoc vult ſibi, quod κερασφόρους illos veſtrates toties oggeratis nobis. Solis putatis eſſe delicias illas vobis? etiam hic dii ſunt. Puellas ſane Leidenſes habuere quod opponerent. Rogate quaeſo hominem, ipſe non negabit. Cogitaveram ad vos, ſed impediit hoc repentina Nobiliſſimi juvenis *Henrici Plöoſi* mors, quem in Galliis occubuiſſe haud dubie intellexeris. Ea male nunc me habet. Utinam vos ipſi parentaretis, ſaltem non recuſabit hoc *Fabricius*, nec dubita quin patri hoc gratiſſimum futurum ſit. Interim facite vos videam. Etiam hic oſtrea, etiam Rhenanum eſt. vale. Januar. CIƆIƆCXXXIX.

NICOLAUS HEINSIUS

N. N.

Hagam.

Credo eſſe ſcriptam ad Iſaac. Voſſium, ſed non erat adſcriptum nomen.

CLariſſime atque Amiciſſime vir. Inſignis injuria, qua ab *Elzeviriis* adfectum me indignor, ut ad te confugiam, nunc facit. Poëmatum meorum odi-

editionem *Johannes* affinis tuus in ſe receperat, antequam anno proxime elapſo pedem e patria moverem. Manum etiam operi admovit poſtea, & ſupremam quin imponeret, parum abſuit. Miratus interim ego editionis moram, quae tot jam traheretur menſibus, intelligo, monitum typographum eo in libello nonnulla occurrere, quae *Salmaſium* tangant, detrectare ſuſceptam provinciam. Qui certe nuncius, ne quid diſſimulem, bilem acerrime mihi movit. Quot & quanta beneficia Parenti meo debeant *Elzevirii*, tu omnium noſti optime: quorum tamen memoriae, quae conſtantius inhaere illis debuerat, adeo ratio nulla habita eſt, ut reveriti non ſint, famoſos *Salmaſii* libellos, quibus exiſtimationi ejuſdem mei Parentis, *Goeſiique* noſtri ac meae palam inſultaret homo ſceleſtus, procudere. Nec ſemel iterumque hoc tantum, ſed frequentiſſime. cumque injuriam hanc non diſſimularemus, id reſponſi tulimus, typographos ſe ac lucri ſtudioſos eſſe, literarum etiam imperitos, rationem proinde ab ipſis non exigendam eorum, quae in lucem proferrent. Si quid contra *Salmaſium* moliremur, edituros etiam id ſe libentiſſime. Nunc quam ingenuos ſe in negotio meo profiteantur videamus. Characterem in poëmatis meis hominis maledici dedi, quem *Alaſtorem* appello. *Salmaſii* nomen nuſquam expreſſi, & ut expreſſiſſem maxime, mirum id videri nemini deberet, qui perſpectas habeat, quas cum illo exercemus, ſimultates. Non multis antequam e patria diſcederem diebus (ne veteres injurias nunc tangam) epiſtolam ſuam praelegi mihi juſſit, in qua non modo uxoris ſuae exiſtimationem a me proſciſſam in aula Suecicà impudentiſſimò mendacio adfirmare audet, ſed nebulonem etiam ac impoſtorem me vocat, multiſque me ac patrem conviciis excipit, magnum denique malum nobis ſolens minetur. An ad haec tacerem ego! Quid quaeſo aliud id fuiſſet, quam conviciis illis ſubſcribere, & mendacium ejus approbare? Primo itaque adfirmavi illi, qui juſſas mihi literas impuriſſimi Sycophantae exhibuit, nullam in accuſatione iſta meam culpam eſſe. Promiſi etiam & curavi minas iſtas me praeventurum. Quid? quod aſſiduis poſtea amicorum admonitionibus ex Suecia certior ſum factus, dira illum multa non moliri tantummodo in me, ſed parata jam habere. Poteram itaque apud bonos omnes videri exiſtimationis meae, quae tot telis impeteretur, prodigus, ſi inſultus hominis ſtolidiſſime ferocis non conarer amoliri: praeſertim cum vindictae materia & occaſio nequaquam mihi deſit. Sciant itaque & intelligant *Elzevirii* ex te rogo, quam bene voluerim ac conſuluerim illis hactenus, tam male me conſulturum impoſterum, ſi cunctatione iſta ſua ab adverſario me praeveniri patiantur. Adeo non deſunt illis inimici, ut facili negotio inventurus ſim, quem contra eos fovere poſſim. *Goeſio* interim noſtro in mandatis dedi, ut alium typographum poëmatis meis edendis quaereret, ſi *Elzevirios* ad aequiora non poſſet pertrahere. Spero precibus illum meis acceſſurum. Mihi enim certum eſt ac penitus fixum vita prius privari, quam exiſtimatione. Adverſarius vero, quod fortunis in Suecia meis magnum minari malum pergit, perridiculum ſe praebet. Cum enim praeſens in aula illa omnem lapidem tam apud Reginam, quam apud alios moverit, ut male mihi

eſſet, omneſque eo cogitationes tum converterit irrito ſucceſſu; quam ab abſente nihil mihi nunc ſit metuendum, facile intelligis. Fingamus tamen a ſtultiſſimis minis illis periculum eſſe, exiſtimationem fortunis praetuliſſe tanto longe pulchrius arbitrabor, quam fortunas exiſtimationi. Vertat denique ſe in omnes formas, nunquam effecerit, ne ego freneticum ejus ſinciput helleboro non detergeam. Vale, vir Clariſſime, & feſtinationi ignoſce. Romae Anno ☧ xv. Martii. CIƆIƆCLII.

I N-

Digitized by Google

INDEX I.

EORUM QUI EPISTOLAS SCRIPSERUNT.

Literae a. b. c. d. e. Tomos deſignant.

A.

ABengochea, *Dominic*, Lipſio. b. 114
Aeiſenius, *Franciſc.*, Lipſio. 560
Allatius, *Leo*, Nic. Heinſio. e. 436
Alnpeckius, *Joh.*, Lipſio. b. 69
Andreas, Epiſcopus Wratiſlavienſis, Lipſio. 623
Anſlaer, *Guil*, Nic. Blancardo. b. 642
Anonymi, Corn. Walthero & Gregor. Caſſandro b. 236
——— Iſac. Caſaubono. b. 446
——— N. N. b. 481
Arcerius, *Johan.*, Lipſio. 449
Argenſola, *Lupert. Leonard*, Lipſio. b. 112
Arnoldus, *Chriſtoph.*, Nic. Heinſio. e. 342
Aurelius Leſſignienſis, *Julianus*, Hadriano Mario b. 231

B.

BAngius, *Thom.*, Dan. Heinſio. b. 458
Barclajus, *Guilel.*, Lipſio. b. 25
Baronius, *Caeſar.*, Lipſio. b. 58
——— *Joan.*, Moreto. b. 185
Bartholinus, *Thom.*, Nic. Heinſio. b. 815
Baudius, *Domin.*, Lipſio. b. 254
Beſſa Nigrinus, *Anton.*, Lipſio. b. 71
Bellarminus, *Robert.*, Lipſio b. 57
Bencius, *Franciſc.*, Lipſio. b. 6
Berchemius, *Hieron*, Lipſio. 626
Berckelius, *Abrah.*, Nic. Blancardo. b. 651
Bertius, *Petrus*, Lipſio. 578
Boſius, *Jo. And.*, Nic. Heinſio. e. 209
Bibrait, *Abrah.*, Lipſio. b. 144
Bircovius, *Fabianus*, Lipſio. b. 15
Blancardus, *Nic.*, Abr. Berckelio. b. 653
——— Davidi Giffeno. b. 663
——— J. F. Gronovio. b. 631
——— Iſaac. Grutero. b. 639
——— Jongſtallo b. 649
——— Jac. Lydio b. 644
——— Th. Munckero b. 656
——— Salmaſio. b. 621
Blotius, *Hugo*, Lipſio. 423
Bochartus, *Samuel.*, N. Heinſio. e. 707
Bollandus, *Joan.*, Nic. Heinſio. b. 777, 784
Boetzelarius Baro, *Gedeon*, Lipſio. 604
Boiſotus, *Joh.*, Lipſio. 659
Bonciarius, *M. Anton.*, Lipſio. 654
——— ——— Velſero. b. 186
Bongarſius, *Jacob*, Lipſio. 50
Boretius Chanlieu, *Jacob*, Joſ. Scaligero. b. 368
Boſius, *Simeon*, Joſ. Scaligero. b. 308
Boſchius, *Joh.*, Nic. Heinſio. b. 828
Brantius, *Johannes*, Lipſio. 94
Brederodius, *Pet.*, Lipſio. 587
Brunonius vel Bruningius, *Chriſt.*, Lipſio. b. 4
——— ——— Roſweido. b. 187
Buclandus, *Rodul*, Lipſio. b. 184
Burchius, *Lambertus*, Lipſio. 494
Buillaldus, *Iſm.*, Nic. Heinſio. e. 586
Busbequius, *Augerius*, Lipſio. 213
Buxtorfius, *Joh.*, Joſ. Scaligero. b. 362
——— Dan. Heinſio. b. 416
Buyckius, *Nic.*, Lipſio. 612
Buytewechius. *Gerard.*, Lipſio. 681
Bynaeus, *Anton*, Nic. Heinſio. b. 825

C.

CAlvinus, *Joh.*, Phil. Melanchthoni b. 229
Camerarius, *Joach.*, Lipſio. 2
——— *Ludovicus*, Dan. Heinſio. b. 460
Campius, *Jacob.*, Lipſio. 554
Canterus, *Theod.*, Lipſio. 590
Carondeletus, *Jacob.*, Lipſio. 467
Carrion, *Ludov.*, Plantino, *Chriſtophoro*, 9
Carpzovius, *Fred. Bened.*, Nic. Heinſio. e. 273
Caſaubonus, *Iſaac.*, Lipſio. 365
Caſalius, *Joh.*, Lipſio. 126, 450
Chifletius, *Joan.*, Lipſio. 726
Chioccus, *Andr.*, Lipſio. b. 122
Chriſtina Auguſta, Regina Succiae, *Nic. Heinſio.*, e. 750
Chriſtianus, *Q. Sept. Flor.*, Jano Douſæ b. 322
Chriſtmannus, *Jacob*, Joſ. Scaligero. b. 318
Chytraeus, *Nathan*, Lipſio. 490
Claverius, *Stephan*, Joſ. Scaligero. b. 346
Cluſius, *Carolus*, Lipſio. 311
Coccius, *Joh.*, Nic. Heinſio. b. 809
Cobelius, *Philippus*, Anonymo. b. 224
Colinus, *Joan.*, Nic. Heinſio. b. 805
Colvius, *Andr.*, Dan. Heinſio. b. 461

815

Heinſius, *Nic.*, Bynaeo, *Antonio*, b. 826
——— Carpzovio, *Fred. Bened.* c. 275
——— Chriſtinae, Reginae Sueciae e. 734
——— Coccejo, *Johanni*, b. 810
——— Colino, *Johanni*, b. 806
——— Columbo, *Johanni*, c. 164
——— Cupero, *Giſberto*, b. 666
——— Daumio, *Chriſtiano*, e. 212
——— Fabricio, *Vincentio*, c. 788
——— Falconerio, *Octavio*, e. 474
——— Falconerio, *Paulo*, e. 577
——— Gevartio, *Caſpari*, b. 763
——— Graevio, *Joan. Georg.*, d. 28
——— Gronovio, *Jacobo*, c. 552
——— Gronovio, *Johan. Frid.*, e. 241. e. 807
——— Gronovio, *Laur. Theod.*, c. 548
——— Huetio, *Petr. Dan.*, e. 740
——— Joly, *Claudio*, e. 721
——— Mare, *Philiberto, de la*, e. 685
——— Mareſio, *Rolando*, c. 605
——— Medonio, *Bernard.*, e. 618
——— Meibomio, *Marco*, b. 821
——— Munckero, *Philipp.*, e. 422
——— Munckero, *Thomae*, e. 348
——— Papenbrochio, *Danieli*, b. 787
——— Perizonio, *Jacobo*, d. 736
——— Petito, *Petro*, e. 723
——— Phorbaeo, *Joanni*, b. 819
——— Reineſio, *Thomae*, e. 187
——— Rhodio, *Johann.*, e. 466
——— Rondininio, *Natali*, e. 467
——— Rottendorffio, *Bern.*, e. 166
——— Rubenio, *Alberti*, b. 755
——— Scheffero, *Johanni*, e. 2
——— Schelio, *Radb. Herm.*, b. 739
——— Seguino, *Petro*, e. 715
——— Sligtenhorſtio, *Arnol.*, c. 755
——— Spanhemio, *Ezechieli*, c. 808
——— Tennulio, *Samueli*, b. 805
——— Thevenoto, *Melchized.*, e. 720
——— Valeſio, *Hadriano*, e. 700
——— Valeſio, *Henrico*, e. 698
——— Vlitio, *Jano*, c. 755
——— Vorſtio, *Adolfo*, b. 793
——— Voſſio, *Iſaaco*, c. 558. c. 810
——— Wallio, *Hadriano*, c. 846
——— Wallio, *Jacobo*, b. 784
ab Helbach, *Freder.* Lipſio. 661
Hemelarius, *Joh.*, Lipſio. 563
Henninius, *Henr. Chriſt.*, Nic. Blancardo. b. 663
Henſchenius, *Godefr.*, Nic. Heinſio. b. 773
Heraldus, *Deſiderius*, Nic. Heinſio. e. 585.
Hildesheim, *Franc.*, Lipſio 438
Hoeſchelius, *David*, Joſ. Scaligero. b. 353
Hogerſius, *Theoph.*, Nic. Heinſio. b. 823
Hojus, *Andr.*, Lipſio. 662
Holſtenius, *Lucas*, Nic. Heinſio. e. 429
Hopperus, *Joach.*, Corn. Walterio, & G. Caſſando. b. 238
——— Ant. Schoonhovio. b. 239
——— Joh. Birchmanno. b. 240
——— N. N. Cognato. b. 240
Huetius, *Petr. Dan.*, Nic. Heinſio. e. 733

I.

JOly, *Claud.*, Nic. Heinſio. e. 720
Jungermannus, *Gothof.* Salmaſio, b. 483
Junius, *Franciſc.*, Lipſio. 407

K.

KLockius, *Matthaeus*, Lipſio. 389
Knobelſtorf, *Euſtath.*, Georg. Caſſandro. b. 300

L.

LAbbaeus, *Phil.*, Joſ. Scaligero. b. 350
Lampſonius, *Dominic*, Lipſio. 431
Lantinus, *Joh. Baptiſt.*, Nic. Heinſio. e. 615
Lernutius, *Janus*, Lipſio. 16
Lindenbrugius, *Frid.*, Lipſio. 741
——— Joſ. Scaligero. b. 346
Lingelsheimius, *Georg. Mich.*, Joſ. Scaligero. b. 359
Lipſius Aldrobando, *Cynthio*, Cardinali. b. 81
——— Ameyde, *Arnold. ab*, b. 120
——— Arſenio, *Cornelio*, 457
——— ——— *Franciſco*, 561
——— Ayalae, *Philip.*, b. 35
——— Barbiano, *Veſtrio*, b. 176
——— Barclajo, *Guill.*, b. 27
——— Baudio, *Dominico*, 255
——— Bencio, *Franciſco*, 66. 82
——— Berchemio, *Hieron.*, 626
——— Bernartio, *Johanni*, 702
——— Bertio, *Petro*, 280
——— Blyenburgio, *Hadriano*. 454
——— Bongarſio, *Jacobo*, 50
——— Brederodio, *Petr.*, 587
——— Bredio, *Henr.*, 589
——— Breugelio, *Guilel.*, 718

Lip-

Lipſius Tholotio, *Adamo*, 600
——— Torrentio, *Laevino*, 474
——— Varicio, *Jacobo*, 713
——— Velſero, *Marco*, 714
——— Viviano, *Joani*, 457
——— Villerio, *Franciſc.*, b. 170
——— Viringo, *Joan.*, b. 165
——— Uweno, *Henrico*, 674
——— Wiltio, *Henrico*, 122
——— Wingio, *Anton*, b. 17
——— Wouwero, *Joh.*, b. 45
——— Yvarae Stephano. 723
——— Xandrino, *Clementi*, b. 175
Livinejus, *Johan.*, Lipſio. 632
Lydius, *Joh.*, Paullo Merulae. b. 376

M.

MAccius Durantianus, *Sebaſt.*, Lipſio. b. 159
Manutius, *Paul.*, Joanni Cratoni b. 383
Marchantius, *Jacob.*, Lipſio. 755
Mare, *Philibertus de la*, Nic. Heinſio. e. 677
Maſius, *Andr.*, Georg. Caſſandro. b. 184
Medonius, *Bern.*, Nic. Heinſio. e. 607
Meibomius, *Marc.*, Nic. Heinſio. b. 817
Meliſſus, *Paullus*, Lipſio. 329
Mendozius, *Nunnus*, Lipſio. b. 173
Mercerus, *Joſias*, Lipſio. 307
Mercurialis, *Hieron.*, Lipſio. 261
Metellus, *Jo. Matalius*, Lipſio. 60
——— Georg. Caſſandro. b. 288
Meuſchius, *Theobaldus*, Joſ. Scaligero. b. 357
Meurier, vel Maulpergher, *Philibert*, Lipſio. b. 82
Meurſius, *Johannes*, Lipſio. b. 35
Modius, *Franc.*, Lipſio. 106
Molineus, *Joh.*, Georg. Caſſandro. b. 245
——— *Petrus*, Joſ. Scaligero. b. 343
Monavius, *Jacob.*, Lipſio. 424
Montanus, *Arias*, Lipſio. 666
Montius, *Hieron.*, Hadr. Mario. b. 216
Morellus, *Frid.*, Lipſio. 419
——— *Frid.*, Joſ. Scaligero. b. 315
Moretus, *Balth.*, Lipſio. 738. b. 167
Morus, *Flaminius*, Lipſio. 676
Munckerus Philipp. Nic. Heinſio. e. 423
Munckerus, Thom., *Nic.* Blancardo, b. 657
——— Nic. Heinſio. e. 348
Murellius, *Joh.*, Georg. Caſſandro. b. 302

N.

NAnſius, *Franciſcus*, Lipſio. 671
Naſſavius comes, *Wilh. Ludov.*, Lipſio. 450

Nicolaus Nicolai Hadriano Mario. b. 205

O.

ORanus, *Petrus*, Lipſio. 575
Oricellarius, *Bernardus*, Cataneo Diacetio, *Roberto*, b. 197
——— Acciaiolo, *Roberto*, b. 200
Ortelius, *Abrah.*, Lipſio. 162
Oudartus, *Nicol.*, Lipſio. 278
Oultremannus, *Henr.*, Lipſio. 693

P.

PAlaeotus, *Gabriel*, Lipſio. 736
Pallandus, *Petrus*, Lipſio. 451
Pantinus, *Petr.*, Lipſio. 443
Papenbrochius, *Dan.*, Nic. Heinſio. b. 785
Patinus, *Guido*, Nic. Heinſio. e. 578
Paullus V Papa Lipſio. b. 175
Peckius, *Petrus*, Lipſio. b. 91
Perizonius, *Jacob.*, Nic. Heinſio. d. 714
Petitus, *Petr.*, Nic. Heinſio. e. 722
Phorbaeus, *Joh.*, Nic. Heinſio. b. 830
Pezelius, *Chriſtoph.*, Lipſio. 305
Pflug, *Julius*, Mentero. b. 202
Pichena, *Curtius*, Lipſio. b. 138
Pierſſenaeus, *Jiermeias*, Lipſio. b. 129
Pigafetta, *Philip.*, Lipſio. b. 60
Pighius, *Steph.*, Lipſio. 1
Pipinus, *Joh.*, Mizialdo, *Joh.*, b. 235
Piſtorius, *Joh.*, Franc. Raphelengio. b. 342
Plantinus, *Chriſtoph.*, Lipſio. 260
Pollio, *Ever.*, Lipſio. 120
Poſſevinus, *Anton*, Lipſio. b. 45
Poſſinus, *Petr.*, Nic. Heinſio. e. 689
Poſthius, *Joan.*, Lipſio. 105
Puteanus, *Erycius*, Lipſio. b. 81

Q.

QUevedo, *Franciſc.*, Lipſio. b. 162

R.

RAderus, *Matthaeus.*, Lipſio. b. 33
Raphelengius. *Franciſc.*, Lipſio. 184
——— *Franciſc. fil.*, Lipſio. 200
——— *Juſtus*, Lipſio. 211
Reineccius, *Reinerus*, Lipſio. 266
Reineſius, *Thom.*, Nic. Heinſio. e. 190
Reſcius, *Staniſla.*, Lipſio. 651
Reuſnerus, *Nicol.*, Lipſio. 422
Rhediger, a Striſa, *Nicol.*, Lipſio. b. 37
Rhodius, *Joan.*, Nic. Heinſio. e. 442
Rigaltius, *Nic.*, Lipſio. 674
Richardotus, *Joan.*, Lipſio. 729
Rimainus, *Joan.*, Lipſio. 619

Rittershuſius, *Heinſio*, Lipſio. 764
——— Joſ. Scaligero. b. 325
——— Caſp. Barthio. b. 377
Romanus, *Adrianus*, Lipſio. 671
Rondininius, *Natal.*, Nic. Heinſio. c. 468
Roſweidus, *Heribert*, Lipſio. b. 140
Rottendorffius, *Bern.*, Nic. Heinſio. c. 263
Rubenius, *Alb.*, Nic. Heinſio. b. 749
Rubenius, *Phil.*, Lipſio, b. 105
Rulaeus, *Ewald.*, Nic. Heinſio. b. 815

S.

SAccus, *Joh. Bapt.*, Lipſio, b. 8.
Salinerius, *Julius*, Lipſio. b. 126
Sandelin, *Gerard.*, Lipſio. 743
Sarravia, *Adrian.*, Lipſio. 363
Sarmento de Mendoza, *Emman*, Lipſio. b. 57
Sarravius, *Claud.*, Nic. Heinſio. c. 583
Saxo, *Joh.*, Corn. Gualtero. b. 242
Scaliger, *Joſeph.*, Lipſio. 237
Scheidlerus, *Robert.*, Lipſio. b. 172
Schefferus, *Joh.*, Nic. Heinſio. c. 1.
Schelius, *Rad. Her.*, N. Heinſio. b. 736
Schondonchus, *Aegid.*, Lipſio. b. 41
Schoockius, *Martin.*, Heinſio, *Dan.*, b. 463
Schoppius, *Caſpar.*, Lipſio. 648
Schottus, *Andr.*, Lipſio. 96
——— P. Scriverio. b. 378
Scriverius, *Petr.*, Lipſio. b. 127
Seguinus, *Petr.*, N. Heinſio. c. 714
Segaetus, *Thom.*, Lipſio. 751.
Seldenus, *Joh.*, Cl. Salmaſio. b, 619
Septalius, *Lud.*, Lipſio. b. 68
Serarius, *Nic.*, Lipſio. 605
Sfortia, *Franc.*, Cardinalis, Lipſio. b. 39
Sirmondus, *Jacob.*, Lipſio. 632
Slichtenhorſtius, *Arnoldus*, Nic. Heinſio. c. 774
Sommalius, *Henr.*, Lipſio. b. 182
Spanhemius, *Euseb.*, Nic. Heinſio. c. 807
Spannochius, *Angel.*, Lipſio. 724
Stanihurſtius, *Richard*, Lipſio. 600
Steenberg, *Joh. Bapt. van*, Nic. Heinſio. b. 773
Stuckius, *Joan.*, Lipſio. 492
Sylburgius, *Frid.*, Lipſio. 345
——— Joſ. Scaligero. b. 316
Sweertius, *Franc.*, Lipſio. 618

T.

TAſſis, *Anton. de*, Joanni Metello, b. 294
Taubmannus, *Frid.*, Lipſio. b. 73
Taubmannus, Joſ. Scaligero. b. 338
Tennulius, *Sam.*, Nic. Heinſio. b. 796
Thevenot, *Melchiſed.*, Nic. Heinſio. c. 727
Thuanus, *Jac. Aug.*, Lipſio. 404
Titius, *Robert.*, N. N. b. 314
Toelemanus, *Simon*, Lipſio. 602
Torrentius, *Laevinus*, Lipſio. 475
Tregianus, *Franciſc.*, Lipſio. b. 133

V.

VAlerius, *Cornel.*, Joach. Hoppero. b. 255
Valeſius, *Henric.*, Nic. Heinſio. c. 692
——— *Hadr.*, Nic. Heinſio. c. 699
Varic, *Jacob. a*, Lipſio. 712
a Sancto Victore, *Franc.*, Lipſio. 723
Villerius, *Dionyſ.*, Lipſio. b. 77
——— *Franc.*, Lipſio. b. 170
Vivianus, *Joh.*, Lipſio. 455
Vlitius, *Jan.*, Dan. Heinſio. b. 481
——— Nic. Heinſio. c. 693
Voetius, *Gisb.*, Dan. Heinſio. b. 468
Vorſpulius, *Petrus*, Lipſio. 641
Vorſtius, *Adolf.*, Nic. Heinſio. b. 789
Voſſius, *J. Gerard.*, Jac. Wittio. b. 622
——— *Iſaac.*, Nic. Heinſio. c. 556
——— *Gerard.* Nic. Heinſio. c. 692
Vriendtius, *Maxim.*, Lipſio. b. 90
Vulcanius, *Bonav.*, Lipſio. 556
Uwenus, *Henr.*, Lipſio. 673

W.

WAllius, *Jacob.*, Nic. Heinſio. b. 778
——— *Hadrianus*, Nic. Heinſio. c. 855
Wacherius a Wackenfels, *Joh. Matth.*, Lipſio. 594
Wevelinchovius, *Joh.*, Cl. Salmaſio. b. 623
Waltherus, *Cornel.*, Friderico Electori Colonienſi. b. 293
Wilach, *Peregrinus*, Georg. Caſſandro. b. 295
Withakerus, *Guilel.*, Lipſio. 252
Wittendellus, *Petrus*, Lipſio. 624

X.

XImenius, *Petrus*, Georg. Caſſandro. b. 257
——— *Corn.*, Walthero. b. 281

Z.

ZErotinus Baro, *Carolus*, Lipſio. 336
Zoppius, *Melch.*, Lipſio. 668
Zuichemius, *Viglius*, Joach. Hoppero. b. 254

I N D E X II.

VIRORUM CLARORUM ET ILLUSTRIUM.

A.

ABengochea, *Dominicus*, b. 113, 113
Acidalius, *Valens*, 430, 436, 437, 438
Acropolis Marchio. d. 270
Aemilius, *Anton*, c. 266
——— *Georgius*. b. 25. b.
Aerſenius, *Franciſcus*, 169. b. 471
Aicardus, *Paulus*, b. 66
Alanus Cardinalis. b. 133
Albinus, *Proſper*. c. 718
Aldobrandinus, *Petrus*, b. 54
Aldegondius Marnixius, *Philipp.*, 155. & ſeq. 272, 692
Aldrovandus. 670
Alenſonius Dux. 15
Alers. 70
Alibaſter, *Guillelmus*, 232
Allatius, *Leo.*, c. 82, 96, 163, 168, 173, 176, 197, 231, 237, 566, 820, 813, 826, d. 83. e. 118, 435, 529, 530, 531, 539, 541
Allinga. d. 257
Almondius. 151
Alſarius, *Vincentius*, c. 777
Altingius, *Henricus*, b. 524
——— *Jacobus*, d. 612
Alvares, *Gabriel.*, b. 113
Amaſeus, *Pompilius*, 317
Amerbachius. 116, 123
Amerongiae Dominus. d. 129
Amerongius. 383
Ancanterus. 341
Anchemant, Dominus a Marca, *Reinerius*, 22
Andlo, *Petr.*, d. 257
Andre. b. 728
Angelocrator, *Daniel*, b. 156
Angelonus, *Franciſcus*, e. 461, 710, 720
Angelus, Clericus ad D. Laurentii. c. 163
Anhaltinus Princeps, *Chriſtianus*, 441
Anſchema. b. 37
Antonius, *Nicol*, e. 510
Antonius, Rex Portugalliae. 56
Aproſius Ventimiglia, vel Intimelius, *Joh. Angelicus*, &c. 164, 165, 167, 173, 174, 175, 181, 184, 190, 192, 194, 201, 219
Apollonius. b. 632
Appelmannus. c. 788
Appelbomius. c. 515, 516, 639
Arcerius. e. 325
Argenſola, *Lupert. Leonard.*, b. 122, 125
Argenterius. e. 461
Archontorus, *Petr.*, e. 265
Armagniacus Cardinalis. b. 235
Arminius, *Jacobus*, b. 380, 428
Arnoldus, *Chriſtophorus*, c. 275, 414, 416, e. 254, 336, 336
Arnulphus Aurelianenſis. e. 265
Aſſendelfius, *Guillelm.*, 47. b. 179
Aſſonvillanus 469, 489
Athenius. *Guillel.*, 265
Auberius. e 601
Aubrius, *Joh.*, 427
Audejantius, *Hubertus*, b. 81
Aurelius. 143
Auguſtinus, *Anton*, 102
Auratus, *Joh.*, b. 60, 378
Aurelius, *Julianus*, b. 231
——— Suevus. b. 220
Axelius. e. 136
Axenius. d. 448
Ayala, *Balthaſar*, b. 35
Ayſema, *Poppo*, b. 439
d'Azevedo, *Diegius*, 134
Azzolinus Cardinalis. e. 511

B.

BAckerus. c. 258
Backhuſius. 111, 112
Baerſdorfius. c. 207
Bagnanius, *Bartholom.*, c. 554
Baiffius. c. 127
Balaſdiatus, *Stephanus*, 622
Balduinus, *Franciſcus*, 112, 114. b. 226, 241, 255, 263
Baluſius. e. 318, 320, 323, 326
Balzacius. c. 296, 266, 302, 331. e. 580, 734
Bangius, *Thomas*, c. 456
Bannerius, *Guſtavus Adolfus*, e. 742
Barclajus, *dux navalis Anglor.*, c. 95
——— *Guillelm.*, 233, 625. b. 25

Digitized by Google

Barberinus, *Franciſcus*, Cardinalis. c. 96, 176, 294. 295, 312, 394. 816, 820, c. 473, 475, 711, 749
Barclayus, *Joannes*, b. 25
Bariſonius. c. 443, 444
Barlaeus, *Caſpar*, c. 168, 568, 570, 574, 705, 715. d. 460
——— *Lambertus*, 6. c. 352
Barlouw, *Thomas*, c. 819
Burenius, *Caeſar*, 606. 738, 739, c. 50, 76, 134
Barrovius. d. 177
Bartaſſius, *Guil. Salluſtius*, c. 359
Barthius, *Caſpar*, b. 756, 763, 764, c. 148, 200, 236, 241, 256, 258, 266, 312, 320, 385, 415, 451, 514, 602, 727, 731, 735, 750, 763, 764, d. 17, 19, 23, 25, 26, 33. c. 328
Bartholinus, *Caſpar*, b. 341. c. 167, 183. d. 459, 482
Barthyan, Ungarus. 316
Barvicius, *Johannes*, 431, 432, 595
Baſtingius. 198, 682, 686
Batzonius, *Goſuinus*, 542
Baudius, *Dominic.*, 89, 405, 541. b. 181, 380, 381, 389, 395, 399, 400, 406, 407, 408, 412, 414, 415, 416, 418, 420, 422, 423, 428. c. 228. d. 74
Becharius, *Auguſtinus*, c. 1618
Beek a Leopolſtad., *Hieronymus*, 423
Beckius, Pictor. c. 601, 631, 639, 643
Becillus, *Caeſar*, c. 439
Becmannus, *Joh. Chriſtoph.*, d. 482. c. 241
Beffa Nigrinus, *Antonius*, b. 72
Behotius, *Adrianus*, c. 163
Beiſius. 207
Belivraeus. 373
Bellarminus. 79, 98, 537
Bellifortius dux. c. 95
Bellonius. 316
Bellonus. c. 742
Bencius, *Franciſcus*, 57, 58, 66, 100, 101, 533, 650, 680.
Benedicti Werteloo, *Georg.*, 408
Berchemius, *Hieronym.*, 105, 107, 280, 626
Berckelius, *Abrah.*, c. 539. d. 387, 390. c. 153, 154, 156, 158, 223, 358, 463, 476, 496, 584, 585, 752
Berettus, *Mutius*, c. 143, 368, 369
Berlicomius, *Andreas*, c. 582
Bernardus, *Eduard.*, d. 177
Bernartius. 169, 283, 287, 290, 541, 644. c. 142
Bernecccerus, *Matthias*, b. 554. c. 53, 92
Berſaeus. b. 32
Berſmannus, *Gorg.*, c. 371
Bertius, *Petrus*, 86, 198, 435, 578, 600, 682, 686, 687, 693, 695, 696, 763. b. not. 402, 446
Berzewitzii fratres. 554
Betzius. b. 214
Beverlandus, *Adrian.*, d. 597, 598, 623, 626
Bevilaqua, Cardinalis. b. 187
Beuningius, *Conradus*, c. 380, 384, 639, 643, 646, 659, 666, 687. d. 23, 258. c. 153
Beyma. 685
Beza, *Theodor.*, 90. b. 213, 241, 257, 292, 263. b. 398, 479
Bibranus, *Abrah.*, 277, 379. b. 190, 350
Budellius, Bibliopola. c. 511
Bieſius. 1
Bigotius, *Emericus*, b. 725. c. 413, 454, 819, 820, 835, 887. d. 34, 39, 44, 48, 57, 58. c. 19, 49, 55, 66, 105, 125, 184, 274, 276, 327, 672.
Billainius. d. 574
Billejus. 547, 548
Bulli, *de*, c. 601
Billius, *Jacobus*, 649
Binetus. c. 87
Biſius, *Herman.*, 339
Biſterfeldius. c. 273, 276
Bizarus, *Petrus*, 258
Blankardus, *Everardus*, 45
——— *Nicol.*, c. 209
Blauwius. c. 647
Blondellus, *David.*, c. 263, 295, 570, 575, 602, 605, 643
Blonquius. b. 417, 421, 422, 425, 430
Blotius, *Hugo*, 423
du Bloÿs. 23
Blumius. 831, 833
Bleyenburgius. c. 207, 209, 887. d. 182, 190, 195.
Bocalinus, *Traja.*, c. 64
Bochartius, *Samuel*, c. 214, 222, 266, 282, 302, 313, 572, 581, 602, 615, 637. & ſeq. 646, 651, 658, 662, 664, 666, 669, 814. d. 54.
Bodecherus. 753. c. 42, 43, 49, 71, 796
Bodenius, *Matth.*, 642
Bodinus, *Joh.*, 30. b. 369
Bodius, *Gisbert.*, c. 444.

Bo-

Bocalinus, *Trajan.*, c. 64
Boeclerus, *Joh. Henr.*, c. 228, 242, 245, 248, 254, 269, 286, 359, 390. d. 15, 91, 139, 147, 583
Boeſſius Salvagnius, *Dionyſius*, c. 201, 475, 476. c. 683
Boherius, *Joh.*, c. 835. d. 66. e. 678, 680, 684
Boineburgius c. 847, 849, 850, 851. d. 138, 139, 154, 160
Boiſſardus, *Janus Jacob.*, 324, 649
Boiſſiaius. b. 351
Boiſſotus, *Joh.*, 196. b. 32
Bojus, *Cornelius*, c. 76, 78, 198, 207, 208, 210, 226, 700, 705, 719, 746, 791, 806, 856, 875
Bollandus, *Johan.*, b. 781. e. 266, 267
Bollius. 34, 90, 613
Bonamicus, *Lazarus*, b. 203
Bonciarius, *M. Anton.*, 81, 82, 654. b. 125
Boncompagnius, Cardinalis. c. 581. e. 744, 747, 748
Bongarſius, *Jacobus*, 213. b. 359, 361, 496
Bontius. b. 428
Boonen, *Ingelbertus*, 483
Bort, *Cornelius*, b. 431
Borbonius Cardinalis. 63
Borchius b. 672, 682, 684, 715. d. 160, 667, 669
Borckius, *Adrianus*, b. 318
Borelius, *Johan.*, b. 415, 416
Borellus. c. 825
Borgheſius, *Joach.*, c. 225
Bornius, *Henricus*, c. 458, 465, 471, 737, 746, 748, 750, 752, 754, 759, 770, 771, 868, 889
Borremanſius, *Ant.*, e. 286
Borromaeus, Cardinalis. 486. b. 88
Boſchius, *Joh.*, c. 161
Boſius, *Jo. And.*, c. 854. d. 31, 69, 76, 270, 274, 275, 311. e. 65, 85, 116, 117, 128, 245, 248, 251, 565, 566, 567
Boſwellus. b. 589. c. 49
Botzelarius, *Gideon*, 156, 605
Bourdelotus, *Petrus*, Medicus Chriſtinae. c. 313, 317, 320, 630, 634, 630, 638, 659, 651, 659, 664, 666, 668, 673, 677, e. 636, 710, 711
Boxhornius, *Henricus*, 588
——— *M. Suerius*, b. 535, 549, 567, 571, 575, 583, 584, 586. c. 48, 49, 83, 89, 106, 113, 114, 126, 142, 173, 186, 189, 206, 209, 222, 259, 303, 329, 379, 493, 568, 572, 677, 589, 594, 752, 795. d. 386
Braccianus dux. e. 746, 751
Brachius, *Petrus*, 645
Brahe, *Tycho*, b. 339
——— *Nicolaus*, e. 783
——— *Barthol.*, 441
——— *Laurentius*, 188
Branden, *Nicol. vanden*, 660. b. 32
Bras, *Marchio de*, c. 364, 365
Brederodius. 317, 337, 366, 387, 578, 581, 588
Bredius, *Henricus*, 191, 227, 590
Breugelius. 169, 174, 260, 281
——— Filius. 665
Briennius Comes. c. 474. e. 720
Brioſius, *Jacob. Mos.*, e. 695
Briſſonius, *Barnab.*, 55, 179, 460, 581
Brobergius. e. 145
Brouchtonus. b. 491, 494, 514
Brouckhuſius, *Janus*, d. 503, 504, 557, 613, 616
Brucaeus, *Henricus*, 126, 267, 268
Brummerus, *Andreas*, c. 514. d. 71, 73, 801 e. 57, 112, 129, 377
Brullarus Praeſes. b. 28
Brunnerus, *Martinus*, c. 535, 538, 689, 691. d. 71. e. 57, 107, 131, 177, 668. e. 501, 517
Bruno, *Henr.*, c. 600, 696, 701, 703, 705, 710, 718, 719, 734, 763, 766, 767, 875
Brunus, *Johannes*, d. 381, 385
——— *Antonius*, e. 683
Brunonius, ſive Bruningius, *Chriſtian*, b. 6. 187
Bruſtonus, *Matthaeus*, c. 882
Brutus, *Michael*, 109, 342
Buchananus, *Georg.*, b. 451
Buchnerus, *Auguſtus*, c. 493. d. 9. e. 232, 290, 313
Bucretius. 436
Buillaldus, *Iſmael*, c. 161, 174, 220, 266, 286, 359, 393, 422, 445, 566, 568, 718. d. 251
Bullionius. d. 120
Burchius Praeſes. 470
Burgundus, *Nicol.*, b. 443. c. 137
Burgus, *Franciſcus*, 678
——— *Petr. Baptiſt.*, c. 215. e 436
Burmannus, *Franciſc.*, d. 311, 312, 313, 330, 627
Buſaeus, *Johan.*, 72
Busbequius, *Augerius*, 1, 26, 179, 460

Buſchius, *Gabrius*, b. 10
Buſius, *Paulus*, 12, 13, 46, 84, 124, 217, 221, 223, 277, 344, 363
Butewechius, *Ger.*, b. 178
Buxtorfius, *Joh.*, 456. c. 164. e. 627
Buyckius, *Nic.*, 613
Buzelinus. 539
Bye. b. 427
Bynaeus, *Anton.*, d. 395

C.

CAbeljavius. c. 46
Cajetanus, *Daniel*, e. 193
Calixtus, *Georg.*, e. 278
Calviſius, *Sethus*, b. 469
Camerarius, *Joach.*, 108. b. 73
——— *Joach. fil.*, 765
Camers, *Joh.*, b. 641
Cammius. 272
Campanius. c. 576
Campanus. b. 288
——— *Joan. Anton*, e. 156
Campius, *Jacob*, Decanus Bonnenſis. 112, 114, 457
Cangius, *Car. du Frene*, d. 567. e. 325
Caniſius. e. 539
Cannobbius, *Alexander*, b. 126
Cant, *Florentius*, d. 169
Canterus, *Guilelm.*, 5, 6
——— *Theodorus*, 191
Canteri. 579, 581
Canterorum Familia. 591
Cantoclarus. c. 816
Capellanus, *Joh.*, c. 495, 500, 523, 525, 535, 806, 814, 815, 835, 875. d. 239, 240, 241, 318, 331. e. 118, 189, 192, 719
Capoferreus, *Guilelmus*, c. 402, 403. d. 23, 44
Capacius, *Jul. Caeſar*, c. 204, 206
Capatorta, *Paullus*, c. 742
Caponius Cardinalis. e. 744
Capponius. c. 825. e. 754
Caranta a Miranda, *Barthol.*, 134
Carcarius. d. 305
Cardanus, *Hieron.*, b 375. c. 866
Cardonus, *Daniel*, b. 787
Carolus, *Philippus*, d. 11
Carondoletus. 131, 144, 467
Carpenterius. c. 717
Carpzovius, *Frid. Bened.*, d. 400, 401
Carrion, *Ludovicus*, d. 13, 14, 49, 56, 95, 96, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 152, 154, 179, 212, 238, 242, 486, 526, 537. c. 147
Carterius. c. 660, 661
Carteſius, *Renatus*, b. 465, 467, 468
Carus, *Hannibal*, e. 719
Caſalius e. 204
Caſanova. c. 612, 615, 622
Caſaubonus, *Iſaacus*, 257, 384, 407, 546, 553, 581, 640, 641, 697. b. 28, 77, 144, 173, 354, 361, 369, 429, 438, 446, 521. c. 97. e. 208.
Caſaubonus, *Jacobus*, c. 579
Caſaubonus, *Mericus*, c. 82, 197. 436. d. 21, 54, 78, 91
Caſelius, *Johannes*, 125, 268. d. 59
Caſſander, *Georgius*, 137. b. 240. & ſeq. 281, 283, 293
Caſſandus, *vel* Chaſſannus, c. 651, 653, 654, 656, 660
Caſſius, *Chriſtianus*, d. 55, 56
Caſtalio, *Joſeph.*, b. 49
Caſtanaeus. 3. 4. b. 309
Caſtellanus Epiſcopus Matiſconenſis, b. 235
Caſtellio. b 423
Catzius, *Jacobus*, b. 455. c. 741, 744, 746, 761
Cavalcantes, *Andreas*, 9. c. 671, 825
Cavallerius. c. 193
Caucius. 142
Cauchii. 79
Cauchius, *Joh.*, b. 255. d. 49
Cecconius, *Alexander*, c. 753, 761
Cellarius, *Chriſtophor.*, e. 182
Cellenſis, *Petrus*, e. 140
Celſius, *Magnus*, e. 145, 177
Chambrejus. e. 723
Champagnius Baro. 34
Chapuzellus. c. 453
Chaſſeus. 686
Chavanius, *Jacob. Aug.*, c. 676
Checus, *Johannes*, e. 45
Chevenhyllerus. b. 55
Chifletius. b. 749, 761. e. 100
——— *Claudius*, 719
——— Junior. c. 823, 829
Chifletiorum Gens. 726
Chimentellius, *Valerius*, c. 193, 321, 825, 826, 833. d. 53, 66. e. 67, 218
Chioccus, *Andreas*, b. 122
Chiſius, *Fabius*, Cardinalis c. 493, 731
Cholinus. 340

Cho-

Chriſtenius, *Johan.*, b. 604, 628. c. 28, 114, 198
Chriſtmannus, *Jacobus*, 159, 194, 331, 415, 426
Chryſoſtomus Pater. c. 566, 570
Chytraeus, *David.*, 268, 270, 271
Cioſanus, *Hercules*, c. 416, 433, 435
Clarius, *Daniel*, c. 890
Clarius, *Johannes*, b. 78
Claverius, *Stephanus*, b. 347. c. 263
Clavius, *Chriſtophorus*, 101, 694. b. 125
Clementius, *Anton.*, c. 358
Clingerus. b. 728
Cloppenburgius, *Joh.*, b. 469
Cluſius, *Carolus*, 163, 191, 193, 328, 464, 585, 625, 680
Cobelius, *Arnoldus*, b. 211, 225
——— *Philippus*, b. 224
Coccejus, *Johan.*, b. 643. d. 86
Coccius, *Johannes*, b. 638. c. 512, 549. d. 91
——— *Timan.*, 734
Cochelet, *Anaſtaſius*, b. 361
Codrus Urceus. d. 10
Colbertus. c. 525
Colinus, *Johannes*, c. 887
a Collibus, *Hippolytus*, b. 166, 370, 414, 420, 429
Colomeſius, *Paulus*, d. 614
Coltellinus. c. 825
Colvius, *Andreas*, b. 625
——— *Antonius*, 17
——— *Petrus*, 17, 100, 150, 193, 212, 318, 319, 332, 347, 360, 362, 372, 672
Columbus, *Johannes*, d. 292, 502. c. 163
Columna, *Aſcanius*, b. 174
——— *Pompejus*. c. 758
Comenius, *Joh. Amos*, b. 625
Commelinus, *Franciſcus*, c. 555
Commirius, *Joh.*, d. 188
Conrardus, *Valent*, c. 626
Conringius, *Hermannus*, c. 242, 580, 811
Conſtantius, *Fulvius*, b. 179
Contarenus. c. 164, 167
Contilius, *Lucas*, b. 116
Contius, *Antonius*, 766
Coornhertius, *Theodorus*, 131, 180, 221, 538, 541, 543. b. 18, 94
Corbinellius. 646
Cornarius, *Janus*, 760
Corputius, *Jacobus*, b. 379
Corputius, *Johannes*, b. 291
Corraeus, *Thomas*, 677, 678. b. 724. b. 62
Correa, *Emmanuel*, b. 62
Corſelius. b. 91
Coſmus Mediceus, Dux Etruriae. d. 62
Coſtaeus. 679. b. 113
Coſterus, *Franciſcus*, 81, 540
——— *Bernardus*, d. 201
Cotton, *Johannes*, c. 406, 411
Covarruvias, *Antonius*, 95, 102, 158, 442, 443, 607
Cracovius, *Georgius*, b.
Crajus. 1
Cramoſius. c. 690
Craſſus, *Nicolaus*, c. 668, 825. c. 744
——— *Petrus*, b. 13
Crato a Craſtheim, *Johannes*, 236, 326
Creygthon, c. 823
Cripius, *Guilelmus*, 126, 751
Critius, *Andreas*, c. 801, 802
Crivitzius. c. 366
Crojus, *Johannes*, c. 96. c. 688
Crommomius. c. 718, 730, 737, 740, 762. d. 387, 395
Cruceus, *Emer.*, b. 593, 598, 599. c. 30, 84, 96
Crucius, *Dionyſius*, c. 273, 275
Crugerus, *Petrus*, b. 469
Cruſius. d. 478
Cruſius, *Martinus*, 303
Cujacius, *Jacobus*, 55, 151, 179, 212, 238, 358, 372, 417, 457, 579, 591. b. 60
Cujacii filia. 359
Conradus, *Joh. Henricus*, c. 292
Cunaeus, *Petrus*, b. 436. c. 32, 34, 69, 815. c. 282, 449
Cuperus, *Gisbertus*, d. 63, 73, 159, 182, 218, 305, 331, 533, 745. c. 159, 160, 184, 223, 334
Curtius, *Jacobus*, Vicecancellarius. 427, 594
——— ejus frater. 470
Cuyckius, *Henricus*, 79, 283, 284, 285, 524, 526, 588, 666
Cyrillus Lucaris. b. 68

D.

DAlechampius, *Jacobus*, 97, 627. b. 369
Dalius, *Nicol.*, 28
Dallaeus, *Joh.*, b. 800
Damantius. b. 81

Danaeus, *Lambertus*, 31, 45, 55, 88
Daniel, *Petrus*, 405, 406
Dathénus, *Petrus*, 34
Datus, *Carolus*, b. 671, 689, 693. c. 193, 294, 573, 574, 576, 806, 816, 820, 826, 827. d. 409. e. 577, 578, 753, 757, 758
Daumius, *Chriſtianus*, c. 416. d. 38, 39, 42, 44, 47. e. 269
Dauſquejus, *Claudius*, 104. d. 43
Deckerius, *Johannes*, 550, 700. b. 169
Deechbroot, *Laurentius*, b. 42
Delmanhorſtius, *Henricus*, b. 406, 437
Denaiſius, *Petrus*, b. 359
Delrius, *Joannes*, 513
——— *Martinus Antonius*, 74, 105, 223, 247, 255, 380, 405, 555, 682, 700
Diacetius, *Franciſcus*, Cataneus. b. 200
Dialogiſta. c. 101, 103, 106
Diemerbroeckius, *Isbrandus*, d. 306, 308
Dies, *Eduardus*, 218
Dieſt, *Henricus a*, c. 292, 358
Diffenbachius Baro. 472
Dnius. e. 460, 461
Dodoneus, *Rembertus*, 236
——— *Remberti fil*, 315
Doletus, *Stephanus*, b. 215
Domannus, *Joh.*, 162, 231, 429, 436, 459, 496, 532, 537, 538, 543, 702
Donellus, *Hugo*, 31, 45, 57, 88, 159, 124, 218, 271, 278, 317, 338, 347, 365
Domus, *Joh. Baptiſta*, c. 263, 267, 272, 273, 274, 275, 277, 282, 287, 290, 293, 258, 567, 573, 574, 579. e. 583, 587
Dorpius. 686
Douza, *Janus*, b. 9, 24, 26, 41, 46, 59, 151, 153, 178, 217, 256, 258, 270, 329, 453, 468, b. 340, 388, 392
Douzae filii. 24
Douza, *Janus filius*, 24, 224, 698. b. 15
——— *Georgius*, 25, 227, 329, 700. b. 71
——— *Franciſcus*. 590. b. 28
——— *Stephanus*. b. 379
——— *Theodericus*. 224
Drakius, *Franciſcus*, 39, 671, 748
Dreſſelerus. 260
Dreſſerus, *Matthaeus* 64
Droward, *Ambroſius*, b. 351
Druſius, *Johan.*, b. 163
Dubois, *Engelbertus*, b. 23
Ducaeus, *Fronto*, e. 335
Duchet, *Bartholomaeus*, 564
Dudithius, *Andreas*, 158, 215, 235, 312, 424, 732 b. 38
Dullardus. 526
Durerus. c. 643
Duretus. b. 60
Durrius, *Joh. Conr.*, e. 301
Dyckius, *Andreas*, 104
——— Graphiarius. 644
Dyckveldius, Wede. d. 10, 54, 58, 75, 76, 79

E.

EArlius. e. 766
Echtius, *Johannes*, b. 256, 266, 271, 274, 279, 290
Eglishemius. b. 451
Egmondus, *Petrus*, 69, 151, 179, 213, 214, 442
Elichmannus, *Johannes*, b. 598. c. 84. e. 449
Ellebodius, *Nicaſius*, 312
Ellingerus, *Andreas*, 2, 4, 5, 105
Elmenhorſtius, *Ever.*, c. 780
Elzevirii, *Ludovici*, negligentia. e. 248
Elzeviriorum avaritia. c. 70, 82. d. 90. e. 811
Embertus, *Everardus*, 583, 613
Emius, *Cornelius vander*, 225
Emmeneſſius, *Jacobus*, d. 566, 567, 573
l' Empereur, *Conſtantinus*, b. 620, 662. e. 97
Engelbertus. b. 787
Epigrammatarius Gandenſis. 27
Eraſmus, *Deſiderius*, 137, 575. e. 270
Eraſmi Epigramma. 143
Erdodius, *Thomas*, 621
Eremita, *Daniel*, b. 122
Erneſtus, Colonienſis Elector. 576
Erpenius. *Johannes*, b. 621. c. 231, 233, 589
Erythaeus, ſive Roſſus. e. 193, 574
Eſſenius, *Andr.*, d. 493
Eſſexius d. 705
Eſychius, *Joh.*, 272, 305, 711
Everhardi, *Cornelius*, c. 95
Everardi, *Nicolaus*, b. 208
Eyckius, *Jacobus*, b. 765
Eyndius. 581

F.

FAber, *Hubertus*, 642, 657
——— *Nicolaus*, 103, 406, 445, 646, 650
——— *Petrus*, 179, 212, 213, 475, 574, 598, 627, 664, 665

Fa-

Digitized by Google

Faber, *Tanaquillus*, b. 739. 740, 741, c. 414, 418, 420, 422, 457, 462, 465, 467, 468, 474. 770, 810, 814, 834, 847, 858, 859, 861, 864. d. 63, 73, 91, 139. e. 294, 509, 663, 780
Fabricius, *Henricus*, b. 462
——— *Ludovicus*, c. 444, 808, 813, 826. d. 146, 245
——— *Vincentius*, b. 527, 536, 544, 574, 575, 584, 588. c. 22, 24, 30, 43, 44, 52, 59, 66, 70, 75, 81, 95, 112, 118, 121, 147, 176, 179, 180, 249, 346, 379, 408, 458, 728. d. 54
Fabrottus, *Car. Annibal.*, c. 162, 178, 183, 279
Facius, *Bartholomaeus*, b. 631
Fagelius, *Caſp.*, d. 456, 458, 688
Fagelii fratres. d. 261
Falckenburg. c. 819
Falconerius, *Octavius*, b. 671. c. 492, 537, 545, 821, 816, 834, 841, 851, 852. d. 141. e. 121, 577
——— Paulus. d. 61
la Farina, *Martinus*, c. 526
Farneſius, *Henricus*, b. 89
Faucerius. 309
Fauchetus, *Claudius*, 418
Favoritus, *Auguſtinus*, c. 826. e. 500
Fayus, *Antonius*, 418
Febonius, *Mutius*, c. 433
Feithius, *Everardus*, e. 249
Fererius. 527
Fermatus. e. 614, 616, 627, 649, 651
Ferrarius, *Bernardinus*, e. 464, 577
Ferrarius, *Octavius*, b. 603, 605, 709. c. 113, 114, 121, 117, 129, 164, 167, 173, 194, 258, 263, 277, 288, 599, 601, 607, 615, 681, 806, 816, 825. d. 270, 330. e. 542, 735, 742
Ferronius, *Franciſcus*, e. 539
Fienus, *Thomas*, b. 81
Figrelius, *Edmondus*, alias Gripenhelmius. b. 794. c. 464, 471, 475, 515. d. 75, 79
Figneroa, *Gurſias*, 552. 667
Findekelder, *Ch. Daniel*, c. 800, 802, 803
Fisherus. c. 743
Flaceus Illyricus. b. 237. e. 253, 255
Flaminius, *M. Anton.*, d. 319
Flerontinus, *Franciſcus*, 487, 524, 510, 552
Florens, *Q. Septimius Chriſtianus*, 230, 231, 372, 419, 647, 664. b. 315, 323
Florentius, *Nicolaus*, 129
Foreſtus, *Johannes*, c. 599, 606, 620. e. 741
Forgatzius, *Michael*, 620
——— *Emericus*, 621
——— *Simon*, 622
Fornelius, *Laurentius*, c. 58, 59, 164, 177
——— *Jonas*, c. 58, 177
Fornerius, *Guilielmus*, 179
Forſtnerus. c. 219
Fortis, *Jodocus*, b. 99
Fracaſtorius, *Hieronymus*, b. 711
Frambrottus. e. 458, 459
Franckenſteinius. c. 326
Francius, *Petrus*, c. 514. d. 158, 248, 483, 484, 701. d. 158, 248
Frederus, *Nathanael*, d. 104
Freherus, *Marquardus*, 64, 331, 715
Freimonius Vicecancellarius. 327, 735
Freinshemius, *Johannes*, b. 607. c. 53, 101, 115, 228, 243, 245, 248, 269, 274, 276, 283, 284, 286, 608, 620, 816. d. 23, 67. e. 665
Freneelius de Fiidenthal, *Salomon*, 732
Freſnius. c. 644, 646, 651, 673
Friquetus, *Johannes*, c. 831. d. 53, 54. e. 683
Friſchlinus, *Nicodemus*, 303
Friſius. e. 90
——— *Henricus*, c. 299
——— *Nicolaus*, b. 610
Fruterius, *Lucas*, 7, 14
Fuchſius, *Leonardus*, 760
Fuggerus. b. 80
——— *Joannes Jacobus*, b. 222
Furſtenbergii. e. 168
Furſtenbergius, *Ferdinandus*, b. 783. c. 378, 476, 500, 820, 844, 859, 860, 877, 888. d. 68. e. 134, 169, 478
Furſtenbergius Doctor. b. 267, 290

G.

GAbianus, *Paullus*, c. 192
Gaddius, *Jacobus*, c. 174, 175, 182, 187, 194, 566, 825. d. 431
Gail, *Andreas*, b. 241
Gaille. b. 42
Galeus, *Thomas*, e. 321
Galilaeus Galilaei. c. 96
Galius. c. 673, 746
Gallus, *Carolus*, 189, 223
Gardie, *Magnus Gabriel de la*, c. 248
Gardinerius, *Stephanus*, b. 285
Gaſſendus, *Petrus*, b. 631
Gatakerus. d. 7
a Gauda, *Johannes*, b. 189

Gaudentius, *Paganinus*, c.96, 163, 167, 172, 173, 180, 187, 217, 581, 875
Gaulminus. c. 170, 283, 604, 628, 708. c. 738
Geierus. d.679
Genebrardus. b. 363
Gentilis, *Scipio*, 581, 764. b. 332
Gentius. c. 383
Georgius, *Franciſcus*, b. 10
Geregius Medicus. 136
Gernandus, *Johannes*, b. 391, 396, 496
Gerſtorfius, *Joachimus*, b. 462
Geſnerus, *Conradus*, 760
Gevartius, *Caſpar*, b. 539, 751. c. 30, 37, 135, 137, 138, 139, 140, 243, 263, 264, 267, 369, 381, 388, 425, 853. d. 32, 35, 46, 481. e. 92, 93
Gifanius, *Obertus*, 6. 45, 49, 212, 317, 764. b. 231
Gifanii filius. c. 820, 824
Gillius, *Petrus*, 60. b. 233.
Gioli. b. 43
Gipſon. b. 658
Giraldus, *Joan. Baptiſta*, b. 106
Giſelinus, *Victor*, 8, 9, 12. 13, 14, 26, 150, 627. d. 49. e. 268
Glandorpius, *Johannes*, 266
Glareanus, *Henricus*, 10
Gloriofus, *Camillus*, c. 566
Godellus, Epiſcopus Graſſenſis. c. 708
Goes, *Damainus*, b. 222
Goeſius, *Wilhelmus*, c. 218, 306. c. 297, 303
Goeſii. c. 887
Goethals, *Franciſcus*, b. 247, 252
Goldaſtus, *Melchior*, 433. b. 166, 359. c. 169, 585
Golius, *Jacobus*, 363. b. 455, 792, 793. c. 409, 449, 465. e. 601, 604, 651, 654, 665, 666
——— *Petrus*, 563
——— *Theodorus*, 563
Gottefredus, *Franciſcus*, c. 820, 823. e. 714, 744, 746, 785
Goltzius, *Hubertus*, 135, 649. b. 182
Gomarus, *Franciſcus*, b. 380, 467, 478. e. 85
Gonaea, *Maria*, 736. c. 106, 113
Goſpaeanus. b. 28
Gothofredus, *Dionyſius*, 276, 366, 418, 579, 581, 585
——— *Jacobus*, b. 692. c. 100, 303, 812
Grabius, *Joſephus*, 306
Gradarius, *Annibal*, c. 464
Gradius, *Stephanus*, b. 703. c. 826. d. 460, 603.
Graevius, *Johannes Georgius*, b. 638, 739, 741, 762. e. 365, 366, 368, 370, 371, 373, 377, 404, 418, 465, 498, 676, 847, 849, 887. e. 111, 115. d. 5. e. 15, 18, 27, 28, 29, 40, 49, 51, 57, 59, 60, 70, 76, 78, 86, 91, 140, 144, 146, 153, 157, 161, 168, 174, 178, 206, 207, 208, 258, 259, 489, 490
Grantvellius, Legatus Caeſaris. b. 224
Granvellanus Cardinalis. b. 241
Graſwinkelius, *Theodorus*, b. 526, 527, 567, 569. c. 31, 33, 42, 55, 209, 268, 271, 274, 285, 606, 607, 621, 703, 859
Gratianus, *Hieronym.*, c. 825. e. 754
Gravius. 578
——— Theologus, 287, 626
——— *Henricus*, b. 50
Grenirius. c. 613
Grenteſmenilius Palmerius. V. Palmerius.
Gretzerus. b. 74
Greve. e. 325
Griatius. 442
Grieffenfeldius, d. 416
Griepenhelmius, Vid. Figrelius
Grimanus, *Zacharias*, e. 755
Grinradius, *Otho*, 317, 332
Groesbeek. 564
Gronovius, *Joh. Fridericus*, b. 791. c. 572, 593, 671, 702, 704. 719, 728, 729, 738, 787, 788, 806, 816, 818, 821, 887. d. 10, 15, 38, 46, 52, 86. e. 68, 83, 137, 228, 551, 647
——— *Jacobus*, b. 696. c. 487, 491. d. 41, 107, 220, 223, 239, 240, 243, 373, 384, 464, 472. e. 121, 150, 155, 157, 220, 223, 315, 327
——— *Theod. Laurentius*, b. 656
Groſlaeus Leſlaeus, *Hieronym*, 307, 330, 346
Groſſus, *Januarius*, c. 366
Grotius, *Cornelius*, 342, 682. b. 589
——— *Janus*, 151, 222, 343. b. 63
——— *Hugo*, b. 461, 523, 526. c. 33, 41, 86, 166, 793, 812, 813. d. 82, 128, 387. e. 449
——— *Guilielmus*, c. 33, 41, 45, 221
——— *Petrus*, c. 207, 210, 383, 709, 746, 748, 810, 817, 824, 831. 836, 836, 887. d. 82, 446, 447, 453, 456, 457, 459, 465, 468, 470. e. 123, 127
Gruterus, *Janus*, 163, 228. 267, 269, 271, 273, 274, 342, 541, 679, 585. b. 49, 167, 377, 435, 540, 641. c. 2, 295, 493, 617. d. 55
Gruterus, *Iſaacus*, c. 887. e. 131
Grynaeus. 306

Gry-

Gryphui, *Bartholomaeus*, 31, 33, 126
Gryphiui, *Johannes*, b. 376
Gualdus, *Franciſcus*, c. 820
Guarinui, *Baptiſta*, b. 159
Guaſtavinius, *Julius*, 760
Gudius, *Marquardus*, c. 398, 445, 474, 484, 496, 503, 509, 514, 519, 770, 809, 820, 835, 838, 843, 848, 867, 887. d. 33, 43, 46, 48, 59, 61, 68, 73, 77, 316, 406, 526, 534, 562, 585. c. 7, 28, 52, 200, 218, 225. 509, 478, 553, 650
Guerrerius, *Franciſcus*, 100
Guichius Comes. d. 53, 56, 117
Gujetus. c. 353, 361
Guilielmus, *Janus*, 13, 49, 151, 152, 178, 212, 628
Guilielmi, *Joannes*, 691
Guillandinus, *Melchior*, 250
Guilleterus. d. 596
Gujonii. c. 681
Guldinus, *Paullus*, b. 464
Guteſtein, *Leonhardus a*, b. 50

H.

HAer, *Paullus ter*, c. 258, 287
—— *Florentius vander*, b. 173
Hagius, *Cornelius*, c. 100
Hagmejerus, *Joachimus*, b. 570. c. 67, 70, 76, 81, 788
Halen, *Hermannus van*, b. 728
Hallerus. 340, 342
Haemelmannus, *Hermannus*, 436
Hanſſenius, *Joſ. Baptiſta*, 611. b. 75. d. 390
Hardy. c. 512
Harduinui. b. 90
Harenius. c. 135, 136
Harlaeus, *Chriſtophorus*, 256
Hartgerus, *Henotus*, 60
Hartius, *Otho*, 166, 173, 282, 288, 291, 292, 293, 295, 681, 693
Hauchinus. 282
Hantenui, *Janus*, 16, 41, 42, 83, 219, 220, 221, 224, 286, 362, 582, 682, 685, 698, 696
Haeyus, *Johannes*, 751
Heidanus, *Abrahamus*, c. 219, 272, 276, 759. d. 416, 564. c. 282
Heilerſichius. b. 566. c. 57, 65, 207, 209, 269, 270
Heilius, *Wolfgangus*, 5
Heinſius, *Daniel*, b. 334, 337, 338, 636, 446, 777, 780. c. 20, 40, 83, 86, 91, 92, 758, 759, 761, c. 637, 638, 755, 756, 767. 768, 769, 770
Heinſius, *Nicolaus*, b. 470, 481, 536, 544, 545, d. 24, 38, 60, 61, 63, 65, 83, 84, 85, 87. 726. c. 267
Heinzelius. 492
Hekelius. c. 333
Helbach, *Wendelinus ab*, 662
Helmannus. b. 277
Helmichius. 194
Hemelariui, *Johannes*, 563. b. 43, 443. c? 137. c. 715, 716
Henrici IV. Converſio. 61, 63
Henſchenius, *Gothofredus*, 67, 85, 786, 787, 789
Heraldus, *Deſiderius*, b. 357. c. 176, 178, 183, 184, 223, 245. d. 32
Herbinius. c. 124
Heribertus. c. 457
Hericurtius, *Julianus*, c. 674
Heſpelini, *Guilielmus*, 188, 190, 191, 193, 693
Heſſelius, *Johannes*, b. 252, 261
Heſychii editio. c. 115, 346
Hevelius. c. 85, 92, 93, 94, 99, 602
Heurnius. 117, 189, 191, 196, 625
Heuſſenius, *Hugo Franciſcus*, d. 137
Heuteiui, *Pontus*, 740
Higuera. 444
Hildenſemius. 330
Hilleprandus, *Johannes*, 738
Hillus, *Guilielmi*, c. 321
Hofferus, *Rochus*, c. 775, 776
Hoffmannus, *Caſpar*, c. 219
Hoffmannus c. 182
Hogelandus, *Theobaldus*, 315, 326
Hogerſiui, *Theophilus*, b. 667, 682. c. 467, 471, d. 41, 50, 67, 119, 261, 410, 412
Hohenlous Comes. 45
Hojus, *Andreas*, 662. b. 148
Holmannus, *Johannes*, 55, 89, 90
Holmius. c. 299, 418, 638, 661, 674. c. 779, 781
Holſtenius, *Lucas*, b. 785. c. 82, 96, 163, 168, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 184, 186, 195, 207, 264, 269, 274, 283, 288, 289, 299, 350, 405, 412, 451, 454, 466, 566, 568, 572, 474, 577, 620, 639, 655, 718, 816, 817, 820, 823. d. 126. c. 479, 480, 487, 533, 696, 743, 746
Houdemannus, *Conradus*, c. 206
Honertiui, *Rochus*, 578

Honertius Senator. c. 28,44
Hoornſchuckius. c. 235
Hopperus, *Joach.*, b. 253
Hopperus. b. 285
Hornejus. d. 59
Hornius, *Georg.*, c. 206,512. d. 86,91
Horſtius. b. 273,278
Hortenſius. c. 84
Hoſchius, *Sidronius*, b. 779,783. c. 734
Hoſpitalius, *Mich.*, b. 60
Hoſtus, *Matthaeus*, c. 122,125,200
Hotomannus, *Antonius*, b. 370
——— *Franciſcus*, 116,123
——— *filius*, 309,362
Hovius. 147. b. 142
Huberus, *Ulricus*, 46
Huetius, *Daniel*, c. 835. d. 41,44, 75, 90, 604. c. 112, 322, 490
Hugenius, *Chriſtianus*, c. 447, 861, 868, 870, 878. d. 181. c. 602, 603
——— *Conſtantinus*, c. 869, 878, 879
——— *Ludovicus*, c. 865, 868, 869
Hugo, *Hermannus*, c. 56
Hulſemannus. c. 416
Hulſius, *Antonius*, c. 479, 762, 865. d. 400
Hulſtius. c. 45
Hungerus. 340, 342
Hunnaeus, *Auguſtus*, b. 247, 249.
Huylenbroeckius. b. 773, 774, 775

I.

JAcobeus. d. 482
Jamotius, *Fridericus*, 663, 664, 666. b. 43
Jannigius. c. 207, 209
Janninius. b. 403, 419, 420, 423, 425
Jardinius. c. 82, 697, 708, 717
Idiaquez, *Joannes*, 667
Jeremias Conſtantinopolitanus. d. 69
Illyricus, *vide*, Flaccus.
Imperatus, *Ferrantes*, c. 134.
Ingolius, *Franciſcus*, c. 438
Intimelius, *vid.*, Aproſius.
Johannaeus, *Michael.*, b. 458
Jonas, *Ingramus*, c. 771
Jonſonius Bibliopola. d. 15
Jordanus Calaber de Natura equorum. c. 436
Joſſentius, *Johannes*, b. 322
Isbrandus. c. 526, 806, 884.
Iſembardus. 62, 64
Iſendornius. b. 628
Iſſanſus. b. 39

Jungermannus, *Gothofredus*, b. 383, 390
Junius, *Balduinus*, 290
——— *Franciſcus*, 193, 223, 274, 581, 585. b. 49, 475, 483, 586, 685, 618
——— *Franciſcus fil.* c. 82, 286, 769. d. 223, 226, 306, 308, 311, 324, 510, 516. c. 397, 515
——— *Franciſcus*, c. 238, 240, 241, 245, 246
——— *Hadrianus*, Rector Gymnaſii, Amſtelodamenſis. c. 492
——— Rector Gymnaſii Leidenſis 86
——— *Patritius*, b. 593, 594, 597. c. 73, 80, 81, 82, 268, 643, 748, 829
——— contubernalis Graevii. c. 479, 483, 490
Juretus. c. 328, 335
Juſtellus, *Chriſtophorus*, c. 87, 220, 628, 795. d. 617
Juyius. 574

K.

KEckius, *Johannes Chriſtianus*, c. 269, 605, 618
Kellerus. d. 79
Kernerus. c. 45
Kinſchotius, *Caſpar*, c. 173, 176, 179. 180, 185, 207, 209, 210, 224, 230, 244, 697, 699, 701, 703, 705, 707, 709, 719, 726, 728, 855, 858, 869, 870, 883, 890
Kinſchotius Senator. d. 268
Kircherus, *Athanaſius*, Obit. 669. c. 176, 828. c. 466, 467, 664
——— *Conradus*, b. 357
Kirchmannus, *Johannes*, b. 374, 375
Klock, *Matthaeus*, 342
Knotteri. b. 622
Konigius. c. 91, 219
Krachtius, *Gerardus*, 64
Kuchlinus, Rector Gymnaſii Trajectini ad Moſam. c. 157
Kuchlinus, *Joannes*, 191, 198, 584
Kurckius, *Guſtavus*, c. 550
Kurtz a Sentfftenau, ſive Curtius, *Jacobus*, Vicicancellarius. 320, 326

L.

LAbbeus, *Philippus*, c. 225, 229
Laetius, *Johanes*, b. 352, 620. c. 111, 219
Lagius, *Matthaeus*, c. 415. d. 25, 26, 33
Lage ſive, Lagenus. c. 658, 663, 671, 673
Lagerloff, *Petrus*, c. 171
La Matta. b. 53
Lambecius, *Petrus*, c. 173, 184, 194, 196, 207, 286, 478, 568, 572. d. 41. c. 432

Digitized by Google

Lambinus, *Dionyſius*, 338. b. 60, 307
Lamertius. d. 40
Lampſonius, *Dominicus*, 128, 190, 223, 228, 318, 319, 468, 480, 485. b. 261, 162, 265
Lampugnanus, *Pompejus*, 245, 250, 276, 447. b. 14, 84
Lanchornius, *Daniel*, d. 269
Landmannus, d. 256, 313
Langermannus, *Laurentius*, b. 607. c. 144
Langermannus, *Lucas*, b. 610, c. 236, 258. 279, 280, 283, 286, 290, 304, 314, 327, 331, 333, 334, 341, 356, 384, 423, 475, 476, 488, 541, 625, 626, 627, 808, 809, 817. e. 7, 203, 217, 221, 460, 740, 746, 760, 761
Langevoith, *Georgius*, e. 234
Langius, *Carolus*, 148. b. 306
——— *Joſephus*, b. 34
Langius c. 871. e. 460
Langlaeus, c. 282
Languetus, *Hubertus*, d. 580. e. 682
Lannius, *Jacobus*, c. 115, 118
Lantinius, *Joh. Bapt.*, c. 835, 840, 684
Lantius, *Ludovicus*, 728
Latinus Latinius. 75, 76
Lavaterus. 91
Lavinius, *Wenceſlaus*, 330
Launoy, *Relandus*, 131, 144
Launoius. 95
Launoius. e. 601
Laurentius, *Bartholomaeus*, b. 113
Laurinus, *Marcus*, 315
Lectius. 374
Leemputtius, *Adamus*, 123, 193, 319, 574, 578, 605. b. 5
Leerſius. e. 143
Leſſinus. c. 825
Leibnitius. 596
Leiencronius, *Johannes*, c. 483, 496
Leoninus, *Elbertus*, 468
——— *Quirinus*, 341
Lernutius, *Janus*, 13, 16, 21, 151, 152, 627
Leſſius, *Leonardus*, 577. b. 779
Levineius, *Livinus*, 111, 128, 478
Levita, *Elias*, b. 363
Leuwius, *Franciſcus*, b. 559
——— *Theodorus*, 28, 235
Leunclavius. 429
Lewius vel Levius. c. 39, 41
Licheus Marchio, c. 554, 555
Licetus, *Fortunius*, c. 96, 191, 777, 622. e. 449, 451, 748, 749, 762
Leekerkius. 20
Lieſfeldius. 173
Ligorius, *Pyrrhus*, c. 258, 577, 615, 633. e. 204, 405, 133, 280, 739, 764
Ligorida, *Paiſius*, d. 25, 85, 89
Limogius. c. 446
Lindanus. b. 273, 278
Linde, *Laurentius*, e. 101
Linden, *Johannes Antonides vander*, c. 505. e. 461
Lindenbrogius. 695, 735. c. 73, 102, 163, 164, 506, 582, 791
Lingelsheimus, *Georg. Michael*, 276. b. 359, 490, 496
Lippius, *Laurentius*, b. 326
Lipſius, *Juſtus*, b. 360, 405. c. 717, 864. d. 11, 498. e. 605, 606, 607
Lipſius, *Martinus*, 96
Liſetus. b. 302
Livineus, *Johannes*, c. 291, 293. e. 266
Liung, *Petrus Ericus*, e. 117
Loccenius, *Johannes*, c. 228, 242, 247, 248. e. 657
Loenius. b. 628. e. 356
Loo, *Petrus*, b. 295
Loredanus. c. 167, 190, 192, 198. e. 154, 156, 200, 202, 287, 288, 289, 825
Lotichius, *Petrus*, d. 41, 140, 149, 154
Lucas. 190, 191
Ludolfus, *Jobus*, e. 274, 277
Lundius. c. 584
Luydius. b. 496
Luxemburgius dux. d. 120
Luzzagi, *Alexander*, 754
Lycopolita, *Alexander*, c. 84
Lydius, *Johannes*, e. 270
——— *Martinus*, 481, 490, 494. b. 476

M.

Macarius, *Joannes*, b. 50
Macedo, *Antonius*, e. 744
Macclus, *Sebaſtianus*, b. 158, 186
Magliabeckius, *Antonius*, b. 693. c. 555, 815. d. 91, 317
Madrucius Cardinalis. b. 51
Maeſtertius. c. 389, 667
Maeſtro, *Ferdinandus del*, e. 671, 825
Maetellanus Cancellarius Scotiae. c. 453

Digitized by Google

Maevius. c. 267
Magallottus, *Laurentius*, c. 825, 853. d. 61, 84. e. 157, 322, 525
Mager. e. 540
Magius, *Hieronymus*, 314
Magnanus, *Emmanuel*, c. 623
Mahomet ben Iſaac. c. 554, 557
Majus, *Thomas*, c. 752, 757
Malineus, *Carolus*, Senator Antverpienſis. c. 162
Mallardus. b. 302
Mallincrotius. c. 216, 218, 225, 244, 292, 294. 870. d. 14, 20, 24, c. 24
Malvaſia. c. 677
Manardus, *Oliverius*, c. 489
Manilia. d. 62, 63
Manlius, *Chriſtoforus*, c. 59
Manmakerus, *Hadrianus*, b. 347, 425. c. 165. d. 263
Mantellus Medicus. c. 223
Manutius, *Paullus*, b. 116, 323
Maranus, *Jacobus*, c. 673
Marca, *Petrus de*, c. 324, 330
Marchantius, *Franciſcus*, 170, 545, 758, 759. b. 90
Marcilius, *Theodorus*, 179, 212, 377. b. 27
Mare, *Philibertus de la*, c. 835, 840. e. 677, 598
Mareſchaldus. b. 353
Mareſius, *Rolandus*, c. 282, 331, 705
——— *Samuel*, b. 461. c. 430. d. 174, 257
Mariana, *Johannes*, 99
Marianus, *Andreas*, c. 542
Mariottus. c. 578
Maripetrus, *Fredericus.*, c. 192, 194
Marneus. e. 670
Marnius, *Claudius*, b. 521.
Marshamus. d. 277
Marſollerius. e. 270
Martellus, *Petrus Antonius*, c. 753
Marucellus. c. 825
Maſius, *Andreas*, 279, 283. b. 280
Maſſonius, *Papirius*, 579
Matalius, *Johannes Metellus*, 58, 603. b. 268, 269, 270, 271, 279
Mathiſius. c. 494
Mauritius, *Ericus*, b. 145, 154
Mauſſacus, *Philippus*, c. 96
Mazarinus. c. 595, 615, 633, 634
Mediceus Princeps, *Coſmus*, d. 51, 63
Mediceus Princeps, *Leopoldus*, c. 825. e. 759, 760
Medonius, *Bernardus*, c. 449. e. 659, 645
Meer, *vander*, d. 463, 464
Megalopolitanus dux, *Guſtavus Adolfus*, e. 758
Meibomius, *Marcus*, c. 328, 455, 600, 650, 654. 660. d. 72, 73, 77, 88, 270, 302, 535, 616, 618, e. 108, 133, 135, 139, 141, 466, 467, 533, 779
Melchior, *Georgius*, d. 100
Meliſſus, *Paullus*, 227, 230, 275, 317, 425, 429. 592, 628
Mellaeus. 126, 191, 450
Mellinus vel Millinus, *Benedictus*; c. 823. e. 516, 530, 532, 538, 540. d. 83
Memmius. 55, 179. c. 249, 563. d. 611
Menabenius, *Apollonius*, 315
Menagius, *Aegidius*, c. 164, 178, 239, 26[illegible], 279, 283, 446, 563, 596, 626. d. 48 e. 84, , 276, 280, 601, 700, 701, 705, 734, 765
Menardus. e. 479
——— *Claudius*, c. 90, 160, 700
——— *Joannes*, c. 90
Mendoſa, *Nunnez*, b. 62
Menetrerius. c. 675
Meninius, *Jodocus*, 188, 166, 681, 686, 693
Mentelius. b. 796. c. 285. c. 74
Mercator, *Gerardus*, b. 284
Mercerus, *Joſias*, 179, 227, 359, 407. b. 28, 344
Mercerus. e. 316
Mercurialis, *Hieronymus*, 86, 579, 624, 625. b 123, 139
Mermannus. b. 79
Merſennus. c. 700
Merula, *Paullus*, 191, 192, 194, 258, 274, 695. b. 375, 401. c. 258
Meſſenius. c. 289
Metkerekius, *Adolf*, 16, 17, 90, 153 460
Meurſius, *Johannes*, b. 394, 428, 792. d. 38. e. 291
Meyerus, *Leo*, b. 129
Meyſterus, *Joachimus*, 306
Mezlerus, *Michael*, c. 251
Michaeli, *Johannes*, 322, 323, 642, 656
Michaelius, *Petrus*, c. 289
Micaultius, *Nicolaus*, 658, 659. b. 11, 48
Milander, *Johannes*, b. 407
Mileterius, c. 572
Milettus, *Vitus*, 595, 623
Miltonus. c. 259, 270, 276, 286, 307, 595, 596, 600, 603, 618, 621, 643, 662, 669, 742. c. 713

Mi-

Minos, *Claudius*, c. 227
Minutius de Minutiis. 132, 146
Miracus, *Johannes*, 551
Mirandula, *Picus*, d. 452
Modius, *Franciſcus*, 10, 106, 110, 314, 340, 341, 581, 663, 664, 665. c. 147, 488. d. 77
Moerentorſius, *Johannes*, 167, 180
Moleſchotius. d. 447
Molinet, *Claudius du*, c. 324
Molineus, *Johannes*, b. 246
Molinus, *Dominicus*, c. 679, 681, 682
Mollerus. 90
Mollius. c. 719. d. 23
Mombritius, *Boninus*, 593
Monachius, le Moyne, *Stephanus*, d. 174, 429, 438, 439, 570, 589. c. 165, 236, 239
Monavius, *Jacobus*, 159, 163, 164, 266, 320, 424, 585, 594. b. 38
Monelia, *Paullus*, 263, 759. b. 75
Monelius. c. 539
Monmorantius. b. 32
Monmorius, *Petrus*, c. 806. c. 592, 593
Monmuthius Dux. d. 567
Monſchalius, Archiepiſcopus Toloſae. c. 619
Montanus, ſive Montagne, *Michael*, 33, 628, 644, 735, 851
Montanus, *Arias*, 443, 445. b. 117
Montacutius, *Richardus*, b. 351
Montius, *Hieronymus*, b. 217
Montozerius Dux. c. 165, 178, 274, 279, 626, 835, 875. d. 45, 47, 48, 51
Moraeus, *Paullus*, b. 27
Morantius, *Thomas*, 381, 421
Moreelſius, *Henricus*, d. 42, 44, 46
Morellus, *Fridericus*, 379, 646. b. 848, 502
Moretus, *Balthaſar*, b. 763. c. 137
——— *Johannes*, 126, 671
Moreti Filius. 535
Morhoſius, *Daniel*, d. 55, 56. c. 129
Morillonius. b. 288
Moriſottus. c. 679
Morlanus, *Bartholemaeus*, b. 113
Moronus, *Carolus*, c. 175, 476, 820. c. 478, 479, 498, 500
——— *Joſephus*, c. 439
Morſius, *Joachimus*, c. 24
Morritus, *Johannes*, b. 620
Morus, *Alexander*, b. 748, c. 200, 295, 303, 305, 307, 322, 323, 323, 364, 365, 369, 380, 386, 388, 643, 647, 649, 651, 658, 662, 665, 748. c. 48
Morus, *Flaminius*, 668, 670, 676
Moſchus, *Franciſcus*, 665, 666
Mothe Vajerius. c. 601
Moucheron. c. 286
Mulenius, *Johannes*, b. 458
Mulingius, *Johanes Adolfus*, c. 234
Mullerus. c. 65
Munckerus, *Thomas*, b. 38. d. 380, 387, 398. c. 159, 160, 252, 329, 428
Munnoſius, *Hieronymus*, b. 116
Murdiſonius. b. 393
Muretus. 56, 69, 654. b. 116, 124, 453
Muſcambronius. c. 747, 748
Mutius Berettus Placentinus. c. 368, 369
Mylius Praeſes. 29
Mylius, *Abrahamus*, 753
Mylius, *Arnoldus*, 61, 138, 142, 190, 322, 603
Mylius, *Cornelius*, b. 387, 393, 401, 408, 429, 436

N.

NAni. c. 164
Nanſius, *Franciſcus*, 16, 188, 189, 190, 191, 664, 741
Nardinius. c. 820, 829. c. 498, 504, 508, 516
Nardius. c. 188
Naudeus, *Gabriel*, c. 96, 161, 164, 171, 279, 321, 640, 643, 644, 646, 648, 651, 680. c. 579
Nedercaſſelius, *Joannes*, Epiſcopus. d. 137, 138
Neoſtadius. 28. b. 388, 391, 392, 395
Neuhuſius. c. 265
Nicephorus Meliſſenus. 570
Nicius, *Janus*, 96
Nicolaorum gens. b. 217
Nicollinus Marchio. 825
Niegefferius. b. 20
Nieveltius Advocatus. 49
Nigrivola. 1.
Nigronius Lucanus. 667
Nilandius. c. 225, 228
Noghera, *Vicentius*, c. 560, 627, 629, 636, 656. c. 745, 746, 748, 750, 756, 759
Nonius Ludovicus. c. 137
Noodtius, *Gerardus*, d. 649
Noomſius, *Guilielmus*, c. 558
North, *Johannes*, c. 321
Noritzius. 45

Ob-

Digitized by Google

O.

OBrechtus, *Ulricus*, d. 147, 325. e. 313, 316
Occo, *Adelfus*, 753. c. 818
Ochinus, *Bernardinus*, b. 230
Oddus, *Gisbertus*, b. 54
Odeſchalcius Papa. d. 459
Ogerius. b. 43
Oiſelius, *Antonius*, e. 720, 728
Olearius. c. 586
Olivarius, *Seraphinus*, 81
Omalius. 137
Ommerius. c. 759, 775, 776, 887
Oppemius. 549
Oranus. 131, 140, 342, 691, 671
——— *Petrus*, 139, 143, 147
Oricellarii. b. 199
Orionis Etymologicum. c. 506, 526
Ortelius, *Abrahamus*, 424, 429
Ottingerus. b. 211
Otto. b. 277
Oudartus, *Nic.*, 173, 175, 260, 292, 515, 519, 703
Oultremannus, *Henricis*, 694

P.

PAchicellus. c. 853
Paicecus. 667
Paciottus, *Felix*, b. 159
Pallavicinus. c. 823
Palmerius Grenteſmenilius. c. 524, 529, 810, 815. d. 49. e. 106, 513
Palmerius, *Jacobus*, 48, 451
Palmirenus, *Laurentus*, b. 116
Paludanus, *Bernardus*, 190, 223
Pamelius. 10, 663
Pantiatichus, *Laurentius*, b. 671. c. 843. d. 452, 453, 460, 462. e. 542, 577, 578
Pantinus, *Petrus*, 94, 96, 77, 97, 103, 442, 527, 726. b. 13, 42
Papius, *Andreas*, 95
Pareus, *Daniel*, b. 522
——— *Philippus*, b. 628. c. 186, 202, 493
Parrhaſius, *Janus*, c. 180, 561
Paſchalius. d. 8
Paſſeratius, *Janus*, 10, 179. e. 660
Paſtorius. c. 800, 805. d. 320
Patinus, *Carolus*, c. 827, 830, 842, 843, 860. d. 482. e. 717
——— *Guido*, c. 279. d. 139
Paullinus, *Bernardinus*, b. 48, 53
Pavo. 267
Pauwius. 202. b. 455
Pearſonius. d. 54, 95
Peckius, *Petrus*, 691
Peifferus. 64
Peiraredius. b. 473. e. 51, 52, 66, 160, 162, 166, 167, 170, 370. e. 603
Peireſcius. e. 343
Pelargus. c. 237
Peliſſonius. d. 129. e. 661
Pembrockius comes. 66
Pendaſius. 679
Peregrinus, *Camillus*, c. 566, 623. e. 430, 542
Peres, *Marcus*, b. 279
Pereſius, *Ludovicus*, 666
Perizonius, *Anton.*, d. 441
Perizonius, *Jacobus*, b. 679, 682, 696, 697. 719, 723, 725, d. 304, 436, 503, 504, 557, 570, 571, 617, 624, 645, 651, 629, 720, 721, 729, 747, 753, 754, 766, 819, 825, 826, 827, e. 327, 329, 330
Perrottus. c. 572
Perſius. b. 87
Petavius, *Alexander*, c. 159, 160, 161, 165, 166, 167, 168, 563, 700
——— *Dionyſius*, b. 469, 589. c. 815, 828, 874. e. 334, 703
Petitus Architectus. e. 593
Petitius, *Thomas*, 457, 458, 466, 467
Petitus, *Petrus*, b. 711. c. 867
——— *Samuel*, c. 46, 69
Petrejus. c. 743, 795
Petruccius. c. 816, 817, 825
Pezelius, *Chriſtophorus*, 305
Pezzenius. b. 54
Pflug., *Julius*, b. 240, 266
Philippius. c. 767
Philomathus. e. 265
Phorbaeus. d. 597, 608. e. 402
Phynaeus, *Franciſcus*, 482
Picardus. b. 302
Picartus, *Mich.*, d. 2. 3
Pierius Valerianus, *Johannes*, b. 793. e. 272
Pigafetta, *Philip.*, b. 84, 62, 74. c. 20
Pighius, *Albertus*, b. 230
Pighius, *Stephanus*, b. 288. d. 756
Pignorius, *Laurentius*, c. 200
Pilius. c. 36, 38, 41, 46, 56, 75, 205, 206, 209
Pincaeus, *Renold.*, 420. b. 315
Pincier, *Ludovicus*, c. 274
Pindemontis Marchio. d. 715

Pine-

Pinedo, *Johannes*, 553
Pinedo, *Thomas*, d. 78
Pinellus, *Joh. Baptiſta*, c. 6
Pinellus, *Ant: Vincentius*, 250, 261, 321, 322, b. 68. c. 199
Piſo, *Guilielmus*, c. 362, 887
Piſtorius, *Johannes*, b. 343
Pithoeus, *Franciſcus*, b. 28, 60. c. 792
——— *Petrus*, 10, 11, 174, 406, 646, 648
Planta, *Franciſcus*, c. 76, 196, 207, 208, 214, 226, 479, 692, 704, 719, 806, 865
Plantinus, *Chriſtophorus*, 5, 107, 124, 128, 130, 177, 666
Plempius, *Johannes*, c. 137, 574
Plettenbergius, *Theod. Chriſtianus*, d. 154
Plofins. c. 791
Politianus. 638. b. 76. c. 258
Pollinus, *Alexander*, c. 820, 828. d. 412. c. 554
Pollio, *Everardus*, 115, 272. b. 5
Polus Cardinalis, 139
——— *Laurentius*, b. 87
Polyander, *Johannes*, 373
Pomponius, *Arnoldus*, c. 884. d. 118
——— *Dandillus*, c. 526
Pona. c. 455, 461
Pontacus, *Arnoldus*, 248
Pontanus, *Johannes*, b. 34
——— *Jovianus*, b. 200. d. 233
——— *Iſaacus*, b. 523
Portaeus. 421
Portum, *Jacobus ad*, b. 362
Poſſevinus, *Antonius*, 676
Poſſinus, *Petrus*, b. 769. c. 96, 192, 194, 280, 823, 834. c. 498, 748
Poſthius, *Johannes*, 107, 108, 274, 422
Praetorius, *Johannes*, b. 335
Priamus, *Janus*, b. 56
Priceus, *Johanes*, c. 654, 662, 669, 816. c. 239, 290
Prochnicius. b 178, 178
Pruchnisky, *Andreas*, 610
Pronius. 145, 157, 318, 489
Puffendorfius. d. 608, 322. c. 290
Pulmannus. 10. c. 141
Puteanus, *Pozzo*, ſive *a Puteo*, *Caſſianus*, c. 176, 195, 217, 258, 272, 284, 288, 291, 296, 298, 305, 306, 369, 378, 575, 582. c. 133, 507
Puteanus, *Carolus Antonius*, c. 820, 824
Puteanus, *Chriſtophorus*, c. 792. c. 204
——— *Claudius*, 193, 653. c. 282, 559
——— *Jacobus*, c. 299. c. 591
——— *Petrus*, c. 619, 705
——— *Erycius*, b. 11, 12, 15, 68. c. 135, 137, 165
Puteani fratres. c. 84, 162, 167, 170, 178, 183, 194, 280, 700. c. 433
Putſchius, *Helias*, c. 277

Q.

QUernu, *Andreas a*, c. 601
Quevedo, *Franciſcus*, 552. b. 163
Quinctius, *Fridericus*, b. 10, 85
Quirinius Licentiatus. 341

R.

RAevardus. 212
Raineriur. c. 257, 295
Ramirezius. 552
Ramus, *Petrus*, 368. b. 60
Ranchinus. c. 675, 647, 648, 653
Rantzovius. 143, 229, 270, 271. b. 73
Raphelengius, *Chriſtophorus*, 71, 209, 324
——— *Chriſtophorus filius*, 711, 496
——— *Franciſcus*, 648. b. 326
——— *Juſtus*, b. 48
Rappoltus. d. 431, 435, 482. c. 278
Raſarius, *Joh. Baptiſta*, b. 116
Ratallerus. 39, 41, 107. b. 215
Ratlo, *Alexander*, 127
Ravenſpergerus. b. 440
Raveſteinus, *Jodocus*, Tiletanus. b. 247, 249, 261
Ravius, *Chriſtianus*, c. 242, 590, 741. c. 145
Redi, *Franciſcus*, c. 825. c. 67, 123
Reineſius, *Thomas*, c 128, 131, 200, 256, 258, 267, 290, 291, 295, 310, 312, 315, 317, 602, 806, 834. d. 18, 31, 53, 148, 148, 158, 755. c. 313, 226, 273
Reinhartus, *Samuel*, 441
Reinſtius. c. 164, 166, 170
Rellacus. c. 620
Renaldinus, *Carolus*, c. 603
Renerius. c. 581
Renſius. b. 216, 219
Reſander. c. 267, 280, 590, 618, 624, 626
Reſcius, *Staniſlaus*, 76, 78, 82, 651. b. 76
Reva, *Petrus de*, 621
Revelaſcus, *Caſpar*, 483

Rhedigerus, *Nicolaus*, 435, 436, 594
——— *Thomas*, 6. b. 38
Rhedius. d. 618
Rhenanus, *Beatus*, 10
Rhetius, *Cornelius*, b. 239
Rhodius, *Johannes*, c. 96, 164, 165, 167, 173, 191, 194, 219, 258, 278, 399, 506. b. 609. e. 497, 704
Rhodomannus. 438
Richardotus. 22, 167, 281, 292, 489, 516, 571, b. 33
——— *Junior*. 176
——— *Franciſcus*, b. 289
——— *Petrus*, b. 78
Richardus Marchio. e. 754
Richardus, *Johannes*, e. 270
Richerius, *Edmundus*, 329
Richius, *Daniel*, b. 71
Richterus. c. 100, 707
Riccobonus, *Antonius*, 250
Rigaltius, *Nicolaus*, 259, 280, 418, 602
Rimerius, *Vincentius*, c. 193
Riquartus. c. 82
Rittershuſius, *Cunradus*, b. 49, 167, 372. d. 10. e. 125
Rittershuſii pater. b. 332
Riverius Medicus. c. 317
Rivetus, *Andr.*, b. 565. c. 220, 698, 700, 701, 735
Rivinus, *Andreas*, c. 256, 258, 613. e. 216, 217, 219, 224
Rivius. 302
Robortellus. b. 116
Rodolphus. 109
——— Cantor Caeſaris. b. 209
Roggers, *Joachimus*, b. 64
Rogiers. 122
Roillardus. b. 173
Romanus, *Adrianus*, 194, 321, 536, 607, 669, 682
Romerus. c. 574
Rondeletus. 153
Rondininius, *Natalis*, c. 378, 820, 859. c. 511
Ronſardus. b. 315
Roſenbach, *Philippus Wolfius*, 457
Roſenhan. c. 265, 267
Roſſen, *Valerianus Sigiſmundus*, c. 725
Roſweidus, *Heribertus*, 664, 665
Rotallerus, vid. *Ratallerus*,
Rotarius. 458
Rottendorffius, *Bernard*, c. 216, 218, 221, 225, 237, 244, 256, 265, 268, 290, 304-310 387, 389, 490, 499, 500, d. 15
Rubenius, *Albertus*, b. 769. c. 137, 140, 243, 245, 258, 270, 274, 275, 282, 344, 369, 371, 372, 376, 684, 863. d. 5, 20, 22, 26, 28, 29, 45, 46. e. 96, 716
——— *Philippus*, 176, 631. b. 16, 25, 53, 56, 88, 162, 176, 749, 780, 770, 771
Ruccellajus. b. 199. c. 825
Rudbeckius. e. 72, 75, 76, 83, 98
Rudingerus, *Eſromus*, 3
Rufus, *Chriſtophorus*, b. 314
Rulaeus, *Ewaldus*, b. 733. d. 243
Ruifius. 442
Ruiſchius, *Conradus*, c. 571, 572, 573, 574
Rumpfius, *Conſtantius*, b. 698, 701, 559, 569. d. 277. c. 155, 156. e. 180, 183, 185
de Rupe. 420
Rupertus. e. 95
Rufius, *Albertus*, c. 512
Ruſpiglioſus. e. 521, 528, 530
Rufius. c. 207. 210, 496, 750, 752, 754, 759, 762
Rutgerſius, *Janus*, b. 715. c. 87, 93, 795, 815. d. 21, 712, 755, 767, 769, 770
Ruverius, *Franciſcus Maria*, b. 591
Ruyterus Thalaſſiarcha. d. 196, 276. e. 99, 316, 317, 733
Ruzinus. c. 742
Ryckius, *Theodorus*, b. 669. d. 207, 276, 277, 315, 322, 323, 336, 338, 528. e. 133, 223, 541
Ryſwyckius, *Renerius*, 168, 170

S.

Sacchettus, *Julius*, e. 473, 475
Saccus, *Joh. Baptiſta*, b. 68, 85, 89.
Sadeel, *Antonius*, 372
Sadlerus, *Joannes*, 135
Sadoletus, *Jacobus*, b. 230
Sagittarius, *Caſpar*, d. 140
Sala, *Joſ. Ant. Gonſales de*, c. 271
Salanus, *Petrus*, e. 17
Salmaſius, *Claudius*, b. 465, 466, 467, 468, 478, 482, 704, 789, 794. c. 85, 124, 125, 160, 176, 178, 183, 203, 204, 209, 213, 218, 219, 223, 239, 244, 245, 247, 252, 258, 259, 267, 270, 274, 283, 284, 286, 288, 291, 295, 297, 299, 307, 313, 323, 329, 494, 427, 592, 606, 621, 634, 661, 666, 697, 698, 704, 710, 721, 741,

741, 812, 840, 874. d. 253, 239, 757. e. 438, 441. 442, 685, 599, 600, 582, 585, 586, 709, 711
Salmaſii uxor. c. 598, 608
Salvagnius *v.* Boeſſius.
Salviatus Dux. e. 695, 754, 757. 761
Samarthanus, *Scaevola*, 218
Samblancatus. e. 615, 627, 628
Sambucus, *Johannes*, 1, 319. b. 284
Sanctamantius. c. 632
Sanctius, *Franciſcus*, 667. b. 59, 115. c. 498
Sandelinus. 204, 205, 688, 690, 697, 698
Sangeorgius. b. 106
Sangius. 607, 609
Santandreanus, *Johannes*, 647
Santinius. c. 566, 567
Sarravia, *Adrianus*, 45, 364, 610
Sarravius, *Claudius*, c. 158, 159, 160, 161, 166, 168, 183, 207, 250, 259, 263, 264, 266, 286, 575, 614, 617, 698, 700, 737, 792, 792, 795. d. 10. e. 639, 581, 700, 737
Saſſenus, *Andreas*, 287, 293
Saubertus. c. 30
Savillus. 407. b. 354
Saxonius, *Johannes*, b. 242
Scala, *Bartholomaeus*, d. 482
Scaliger, *Joſephus*, 19, 49, 55, 56, 61, 75, 87, 109, 121, 160, 179, 190, 191, 192, 194, 195, 196, 198, 212, 204, 208, 213, 229, 255, 257, 324, 329, 331, 372, 405, 406, 411, 418, 465, 539, 546, 598, 625, 626, 647, 650, 671, 680, 682, 686, 690, 691, 693, 694, 997, 698, 699, 700, 701, 717, 741, 744, 745. b. 36, 60, 125, 307, 322, 323. 418, 427, 469, 471, 506, 709. c. 34, 73, 124, 221, 223, 258, 620, 815, d. 49, 50, 87, e. 155, 425
Scaliger, *Julius Caeſar*, 26, 359, 646, 650. b. 60
——— *Sylvius*, 359
Scepperus, *Iſaacus*, c. 834
Schazzius. c. 503. d. 58, 59, 64, 391, 292, 448. e. 654
Schefferus, *Johannes*, b. 668, 701. c. 242, 258, 327, 415, 497, 502, 506, 514, 528, 573, 539, 541, 689, 770, 823, 828, 829, 832, 832. d. 38, 39, 44, 47, 48, 50, 60, 67, 75. 77, 324, 325, 330, 407, 601. e. 270, 227, 163, 164, 176, 177
Schegkius. 342
Schelius, *Radb. Hermannus*, b. 612, 715. c. 211, 212, 216, 228, 229, 234, 243, 249, 263, 281, 284, 347, 382, 391, 480, 612, 860. d. 22, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 47, 50
Schertlingius. c. 787, 789, 790, 792
Schetlingius. 732
Schmilinus. 735
Schilterus, *Johannes*, d. 484, 485
Schioppius, *Caſpar*, 764, 765, 766. b. 104, 105, 412, 418. b. 49, 327, 331, 335, 338, 361, 362. c. 96, 165, 217, 219, 573, 574, 710, 817, e. 413
Schnabelius. d. 615, 642
Schobingerus, *Tobias*, c. 175, 200
Schonerus, *Lazarus*, b. 120
Schoockius, *Martinus*, b. 487, 580. c. 99, 112, 463, 503. d. 69
Schoonhovius, *Johannes*, 671. b. 238
Schotanus, *Chriſtianus*, c. 412
Schotenus. e. 603
Schottus, *Andreas*, 93, 157, 158, 159, 441, 446, 537, 715. b. 33, 118, 354. c. 109, 221, 223, 294
Schottus Senator. c. 28
Schragius, *Joh. Adamus*, b. 607. c. 52, 68, 101
Schrevelius. c. 874
Schultingius, *Johannes*, b. 638. d. 46, 48, 50
Schubartus. e. 313
Schuurmanna, *Anna Maria*, c. 601. d. 88
Scondoncus. 663
Scotus, *Jul. Clemens*, e. 762
Scribanius, *Carolus*, 245, 249, 251, 384, 553, 628, 700
Scriverius, *Petrus*, b. 406, 414, 438, 453, 536, 538, 543, 549, 567, 571, 790, 791. c. 35, 209, 582, 586, 587, 591
Sefeldius, *Georgius*, c. 770
Segethus, *Thomas*, 751
Segnerius, 381. c. 192
——— *Hieronymus*, 421
Seguinus, *Petrus*, c. 834. d. 87. e. 785
Sciennus. d. 565
Seldenus, *Johannes*, c. 70, 73, 80, 81, 543, 742, 744
Semperius, *Andreas*, b. 116
Sengeberus. c. 95, 162, 700, 701, 703
Sentlebius, e. 218, 220, 227
Septalius, *Ludovicus*, b. 12, 69, 84. 89
Serarius, *Nicolaus*, 250, 606, 670. b. 363

Serlius. 157
Servinus Advocatus Regius. b. 344
Servius, *Petrus*, c. 175, 176, 193, 269, 574
Severolus Abbas. b. 671
Sexagius. 155
Seyſtius, *Nicolaus*, 388, 436
Sfondratus. c. 564. c. 445, 544
Sfortia Cardinalis. 104
Sidnejus, *Philippus*, 218, 277, 311
Sienauwskii, *Procopius*, 610
Signejus, *J bus*, 622
——— *Nicolaus*, 622
Sigonius, *Carolus*, b. 116. e. 125
Silerius. 373
Slingelandius. c. 383, 395, 395, 887
Slingelandius, *Franciſcus*, c. 137
Silva, *Johannes*, 93
Silvercroonius, *Joh. Philippus*, 117
Simo Simonides. b. 71. d. 410
Simon, *Theodorus*, b. 371
Simon. e. 329
Sincliticus, *Alexander*, e. 454
Sirletus. 58
Sirmondus, *Jacobus*, c. 287, 572, 596, 827. e. 219, 224, 703
Sixius, *Johannes*, c. 496, 617, 767
Sixtinus. b. 525. c. 238, 240, 258, 267. 295, 577
Sixtinus, *Suffridus*, c. 28, 40.
Skenaeus. 453
Slupetius. 582
Sluſius, *Franc.*, d. 83, 87. e. 118, 530, 531
Smetius, *Henricus*, 274, 315, 412
——— *Johannes*, ſive Smithus. b. 524, 526, 527. c. 191, 201, 269, 271, 575. d. 12
Smith, *Thomas*, d. 270
Solicovius, *Demetrius*, b. 65
Sommalius, *Henricus*, b. 182
Sopingius, *Godofredus*, e. 115
Sorbierius. e. 601
Spagnetus. c. 452
Spangenbergius, *Cyriacus*, 662. c. 545. e. 544, 546, 554, 575
Spanochius. 679
Spanhemius, *Ezechiel*, c. 474, 860. e. 478, 486, 490, 495, 719
——— *Fridericus*, b. 457. c. 132, 213. 215, 217, 220, 581, 841. d. 465, 465, 469. d. 61, 74, 77. 81, 94, 538, 603, 667. e. 214, 289, 295, 397, 392, 391, 557, 683, 644, 687, 688
Spehnerus. d. 151
Spencerus. d. 270
Spiegelius, *H. L.*, 633
Spinoſa, *Benedictus*, d. 475
Spiringius. 183
——— c. 267, 639, 643
Sponius, *Carolus*, d. 554, 579. e. 331
Stanlejus, *Thomas*, 512
Stapletonius. 302, 488, 608, 609. b. 48
Stanihurſtius, *Richardus*, 93, 602
Starrenberg, *Richardus Baro a*, 320
Statilius, *Marinus*, d. 229. d. 1. e. 296, 530
Statius, *Achilles*, d. 468, 396
Steenbergius, *Joh. Baptiſta*, b. 774. c. 887. d. 74, 77, 454, 458
Stenemola, *Rumoldus*, b. 239
Stephanius. c. 593, 864
Stephanus, *Henricus*, 25, 101, 110, 179, 438, 473, 609, 638, 640, 641, 670, 708, 734, 737. b. 326, 515. c. 864
Stewartus, *Petrus*, 340
Stewechius. 591
Stolzenbergius Baro de Kalenberg, *Paullus*, d. 66
Stopius, *Nicolaus*, 628
Strada, *Famianus*, c. 172. e. 580
Strangius. e. 142
Strarenus. c. 3, 76
Stratius, *Johannes*, b. 231
Strauchius. d. 209, 210
Strevelshoek. c. 393
Strochelius. d. 225
Strotius, *Carolus*, b. 527
Strozza, *Carolus*, c. 754
Strozzius, *Ludovicus*, c. 825
Stryckius. d. 456, 460, 462, 468
Stuckius, *Johannes*, 91, 546
Sturleſonius. c. 124
Sturmius. 339
Suberinus, *Johannes*, 455
Succa, *Laevinus*, 59, 61
Suerius, *Philippus*, 589
Suffridus, *Petrus*, 58, 61, 66
Surita, *Hieronymus*, e. 553
Surius. 593. b. 148
Suſius, *Daniel*, 536
—— *Jacobus*, 232, 247, 306, 536
Sylburgius, *Fridericus*, 270, 735
Sylvius Aeneas. e. 314
—— del Boe. d. 151

Syl-

Sylvius, *Lambertus*, d. 201
Sypeſteinius. d. 588
Syrenius, *Julius*, d. 469
Swartius, *Euſtathius*, b. 515. c. 71, 73, 186, 169
Swartzmajerus. 735

T.

TAbaſſius, *Jo. Anton*, e. 433
Tarquetus. 261
Taurellus, *Jacobus*, b. 289
Tegnagelius, *Georgius*, b. 143
Tellitzonus, *Franciſcus*, b. 135
Templius. 185
Templius. d. 705
Tennulius, *Samuel*, c. 413, 422, 448. d. 782, e. 153, 223. 543
Terharius, *Paullus*, c. 479
Terrentius. b. 372, 375
Tertius, *Laurentius*, 754
Thevenotius, *Melchizedecus*, c. 535, 537, 546, 551, 552, 853. d. 77, 81, 87, 249
Thienius. d. 86
Thomas Montalbanenſis. e. 614
Thomaſſinus. c. 192
Thomaſius. e. 224, 341
Thomſon, *Georgius*, 618
——— *Richardus*, 232. b. 344, 351. c. 2
Thorius, *Raphael.*, b. 438
Thourinius, *Georgius*, 131, 144, 146, 147
Thriverius, *Hieremias*, 739
Thuanus, *Jac. Auguſtus*, 229. 379. 553, 561, 562, 651, 672. b. 27, 48, 438. c. 369. 385, 771, 817, 820, e. 595, 591, 603, e. 715
Thulerius. c. 766
Thyſius, *Antonius*, c. 345, 423, 512, 765, 746, 758, 796
——— *Jacobus*, 423
Thyſiorum familia. 423
Tiarda, *Eitzen*, b. 398
Tilius. b. 237
Tinnius. 673
Tintius Abbas. c. 622
Titius. e. 75
——— *Robertus*, 75, 186, 250, 716. b. 87
Tollemannus Pomeranus. 61, 604
Tollius. c. 221
——— *Cornelius*, b. 629. c. 254, 255, 263, 266, 292, 600, 620. d. 34, 96
——— *Jacobus*, c. 266, 492, 542, 690. d. 34, 36, 37, 39, 42, 162, 169, 172, 484, 485, 494, 570. e. 53
Tolotius, *Adamus*, 582
Tomaſinus, *Philippus*, c. 369, 385, 771, 817, 820. d. 8. e. 452, 454, 464, 588
Tonares, *Simon*, 667
Toricellius, *Evangeliſta*, c. 193. e. 597
Torrentius, *Laevinus*, 10, 96, 128, 129, 130, 159, 179, 260, 279, 282, 468, 580, 572, 591
Tottius. e. 799. e. 784
Tregianus, *Franciſcus*, 294
Trelſchius. d. 738
Tremolius Dux. c. 671
Triglandius. d. 798
Triſtanus Sanctamantius. b. 761
Triſtanus. c. 139, 818. e. 692
Trompius. e. 95
Trottius, *Camillus*, b. 10
Trutius, *Antonius*, Lyranus. 58, 193, 942
Tryſt, *Antonius*, Epiſcopus Gandenſis. b. 631
Tuldenus. c. 137
Tulpius. e. 700
Tuningius. 191, 231. b. 325, 324, 395, 415, 417, 427
Turnebus, *Adrianus*, b. 60. d. 10, 12
——— *Stephanus*, b. 27
Turnerus. 340
Turrianus, *Raimundus*, b. 53
Tutinus, *Camillus*, e. 566. e. 430
Twiſdenus. e. 687

V.

VAlentia, *Petrus*, 667
Valerianus, *Pierius*, e. 782
Valckenarius. d. 61, 200, 201, 250, 255, 351, 405
Valerius. c. 137
——— *Flaminius*, b. 126
——— Cardinalis. b. 124
——— *Hadrianus*, c. 259, 266. e. 57. 701
——— *Henricus*, c. 277, 282, 563. 602, 607, 615, 626, 649. d. 81, 431, 433, 435, 617. e. 97 e. 101, 221, 218, 502, 695, 701
Valle, *Horatius de*, b. 49
Vallenſis, ſive de Vallibus, *Hieronymus*, e. 249, 250
Va[illegible]inus. 101, 104
Vandeville, *Petrus*, 183. b. 123, 259, 262, 274, 275

Varchi, *Benedictus*, b. 315
Varicius. 713, 747
Vaſerus, *Caſpar*, 492
Vaſſovius, *Johannes*, b. 778
Vaſques, *Michael*, 552
Vatierus. e. 649, 654
Vavaſſor, *Franciſcus*, b. 800. d. 90, 652
Veen, *Simon van*, 686
Vegetii de Mulomedina MSS. e. 449, 450
Velaſquius. b. 87, 105
Velaſtegius. 723
Velſerus. 164, 753, 648, 354, 355. e. 322, 329, 344, 345
Velſius. b. 237
Velthuſius, *Lambertus*, d. 206, 207, 208, 209, 212, 213, 215, 215, 257, 657
Venius, *Cornelius*, 124, 131
——— *Otho*, 124, 131, 626, 618. b. 94, 414
——— *Petrus*, b. 87. 686, 687
Vergerius, *Paullus*, b. 631
Verjus. c. 852
Vernuleus. c. 137
Veſlingius. c. 167, 173, 177, 222, 229
——— *Joh. Mauricius*, c. 237
Vezzanus. c. 193
Viarius. e. 743
Vicecomes, *Joannes Maria*, c. 564
Vicomercatus. b. 61
Victorius, *Petrus*, Petri Pronepos. c. 96
Vieta, *Elias*, c. 431, 449
Vigius, *Carolus*, 718
Viglius Suichemius. b. 255
Villerius. 468
——— *Dionyſius*, 41. b. 76
——— *Franciſcus*, b. 170, 181
Vincentius, *Petrus*, c. 744
——— *Philippus*, c. 159, 279
Vintimilia. 288
Virdungus, *Michael*, b. 333. c. 30, 32
Vivianus. 157, 455, 526
——— *Carolus*, c. 126, 388
Vizzanius, *Aeneas*, 670. b. 123
Vlitius, *Janus*, b. 709. c. 57, 142, 174, 181, 182, 185, 187, 188, 200, 267, 268, 462, 478, 492, 524, 526, 593, 601, 855, 864, 878, 881. d. 43. c. 154, 92, 93
Voetius, *Gisbertus*, b. 465, 566. e. 290
——— *Johannes*, d. 462, 463. 465, 640
Voitius. 274
Vondelius, *Juſtus*, b. 791
Voogdius. 221
Vorſpulius, *Petrus*, 641
Vorſtius. b. 590
Voiſtius, *Adolfus*, 76, 183, 503, 505
——— *Conradus*, b. 435, 446
——— *Johannes*, d. 109, 132, 140, 147, 149, 160. e. 146
Voſſius, *Gerardus Johannes*, b. 440. c. 693
——— *Gerardus*, c. 42. d. 83, 94
——— *Dionyſius*, c. 95
——— *Johannes*, b. 623
——— *Iſaacus*, b. 686, 744, 746, 789. c. 40. 97, 142, 166, 170, 198, 206, 207, 208, 210, 214, 220, 221, 228, 241, 244, 248, 250, 256, 266, 289, 291, 292, 295, 297, 298, 300, 301, 302, 307, 311, 324, 329, 338, 339, 354, 365, 367, 392, 399, 401, 463, 466, 474, 461, 503, 504, 506, 509, 524, 681, 682, 730, 767, 770, 859, 870. d. 32, 35, 46, 102, 103, 178, 247, 258, 282, 322, 325, 528, 574, 575, 611. e. 13, 25, 56, 29. 153, 461. 289, 599, 666. b. 30, 634, 697, 698
——— *Franciſcus*, b. 546
Vredius, *Olivarius*, b. 648
Urbanus VIII. e. 711
Uſſerius, *Jacobus*, e. 198
Urſinus, *Fulvius*, 70, 75, 76, 592, 637. b. 39, 49. c. 777
Urſinus Virginius. b. 79
Vuiela, *Chriſtianus de*, b. 123
Utenhovus, *Carolus*, 60, 61, 62, 64, 603
Uytenbogardus. e. 676
Vulcanius, *Bonaventura*, 188, 329, 362, 447, 672, 693, 697, 741, 743. b. 254, 326, 343, 353, 395. c. 223
Vulcanius, *Petrus*, b. 254

W.

WAcherus Wachenſels, *Joh. Matth.*, 427, 430, 438, 439, 624. b. 48
Wagenſeelius. d. 339. e. 274, 342
Walaeus. c. 82, 217. e. 448
Waldeckius Comes. d. 322
Wallius, *Jacobus*, b. 785. c. 857, 859. d. 31
Walle, *Hadrianus vander*, c. 105, 207, 696, 697, 704, 706, 718, 718, 728, 730, 806. d. 43, e. 270

Walravius. 29
Wamcſius. b. 91
Warnerus, *Laevinus*, b. 657
Waſſerbachius, *Erneſtus Caſimirus*, 436
Waſtellus, *Ludovicus*, b. 774
Wechius. 274
Weedius. Vid. Dyckveldius.
Wehers, *Johan. Adam.*, c. 182
Weems a Voerda. b. 92
Weitzius, *Johannes*, b. 511. c. 219
Werckhovius. 579, 58
Werdenburgius, *Cornelius*, 423
Weſembecius, *Matth.*, 274, 435. b. 290
Wevelinchovius. c. 749
Weymannus. c. 837, 858
Wezius, b. 286, 287
Wicelius. 58, 137. b. 263, 271
Wicquefortius, *Joachimus*, c. 559, 560, 564, 587, 624, 693
Wilag, *Peregrinus*, b. 295
Wilthemius. 678. b. 786
Wiltius, *Henricus*, 69, 70, 118, 120, 122, 202, 272. b. 5
Wincelius. vid. Wicelius
Wingius, *Philippus*, 533. b. 7
Wingius, *Hieronymus*, b. 7
Winterſonius. d. 69
Wintwodus. b. 435
Witt, *Johannes de*, d. 115, 116. 124, 217
Withakerus. 253, 608
Witte, *Nicolaus*, b. 794
Witrendellus, *Petrus*, 261, 262
Wittenius. c. 777
Witze, conſul Amſtelodamenſis. c. 887. d. 38
Wolfius, *Hieronymus*, b. 462.
Wolowiczius. 717
Wolzogius. d. 178
Wouwerius, *Joannes*, Antverpienſis. b. 179, 189
Wouwerius, *Joannes*, Hamburgenſis. b. 28, 121, 345, 348, 356, 446, 556. c. 37, 506. d. 9
Wouwius Eques. c. 588
Wullenius. c. 257, 274, 607, 610, 613, 630, 631, 677. 682
Wustzius. b. 740

X.

XAndrinus, *Johannes Clemens*, b. 174
Ximenius, *Petrus*, 60, 61, 62, 129. & ſeq. 130. b. 253, 257. & ſeq.

Y.

YVarra, *Stephanus* p. 723, 725

Z.

ZAnden, *Nicolaus vander*, 468
Zerotinus Baro. 330, 338
Zeubelius. b. 253
Zeveldius. c. 587
Zinzerlingus. c. 248, 364
Zoeſius, *Thomas*, 12, 125, 217, 233, 342, 670
Zuylichemius. c. 699, 701, 769, 184, 185, e. 49
Zylius, *Otho*, b. 783

F I N I S.

INDEX III.
RERUM ET VERBORUM.

A.

A & Ω. a. 609
Ab pro *Poſt.* d. 802
Abdias de vitis Apoſtolorum. e. 247
Abducere a ſtudiis. d. 349
Academia in aula Suecica erecta. c. 658
——— Bredana. c. 709
——— Harderovicena. c. 186, 188
——— Leidenſis Batava, a. 188, 594, 198, 203, 612, 682, 685, 687. c. 217, 530, 757, 769
——— Lovanienſis. b. 408, 409. a. 487, 488, 612
Academiarum in Hiſpania ſtatus. a. 553
Academici Otioſi Neapoli. c. 566
de Academiis Catholicis edictum Batavorum. a. 39, 46, 64, 613, 683
Accentus in particulis. a. 331
Achates Tiberianus. b. 770
Achilles, *Achillas*, & *Achilleus*, d. 121, 124, 126
——— Tatius auctior vulgato. b. 489
Acre telum. d. 96
Actor teli. d. 58
Acuta crux. a. 634
Ad ſtellas facere. e. 388
Addere gradum. c. 505
Addicere. d. 643
Adfligere pro infligere. d. 707
Adjectiva in *idus*. c. 272
Adolfus Joannes, frater Caroli Guſtavi. c. 803
Adſentiendi formula. d. 2
Adſciſci in Coloniam. c. 486
Adſtrictus. d. 232
Advocatio. e. 349
Advocatoris munus apud Venetos. c. 288
Aeger, cum Genitivo. d. 352
Aegyptius Deus. b. 718
Aegyptiorum Lingua vetus. b. 478
Aeliani opus ineditum. e. 17
Aemulari pro imitari. d. 173
Aeneae errores. d. 802, 803
Aequicus, ab *Aequis*, c. 107
Aequus, pro Aequali. d. 132
Aera militaria. a. 612
Aere & libra. b. 547
Ardenburgi Obſidio. d. 121, 122
Aether, ultima brevi. c. 884
Aetis, e. 201, 202
Age porro. d. 598
Agnomina. d. 767, 678
Agrippina, Germanni uxor. d. 130, 135
——— Neronis mater. d. 130
Alaſtor. c. 663, 669, 870
Albategnius. b. 335
Albertus Auſtriacus Cardinalis. a. 103
——— ejus nuptiae cum Iſabella. a. 548
Album amicorum. b. 644
Aleppo. b. 234
Alexander Lycopolita. b. 733
Alexandrinum Muſeum. b. 78
Alexias, Annae Comnenae. c. 175. 179, 182, 185, 192. & ſeq. 291, 575, 741
Algere. e. 219
Algeriana expeditio, b. 107
Aliquis & Alius confuſa. d. 788
Altaria & arae. b. 714. & ſeq.
Altor & auctor. d. 289
Amberlandia. b. 244
Ambianum oppreſſa. a. 174
Ambo pro ambos. d. 121, 124
Ambrones. b. 243
Ambroſiana Bibliotheca, b. 15, 85. c. 165, 199, 564, 571, 578
Amersfortii obſidio. d. 515
Amiſia. c. 53
Amphitheatrum honoris Bonarſcii. a. 384, 386, 553. b. 173, 360
Amphitheatrum Burdegalenſe. b. 186
Amphitheatra reliqua. b. 547
Anabaptiſtae. b. 295. & ſeq.
Anacreon auctior vulgato. c. 411
Ancyranum Marmor. a. 313
Anfridus Epiſcopus Ultrajectinus. b. 141
Angli. a. 539. c. 639
Anglicanae puellae hiſtoria rara. b. 136
Anglorum imperium in Belgas. a. 278
——— inhumanitas in exteros. b. 594
——— luxus. a. 38
Anglicum bellum. c. 746
Annus Judaicus. b. 365
Ante diem. b. 561. & ſeq.

Ant

Anthologia MSS. b. 490
Antichriſtus. c. 705
Antiptoſis. c. 212
Antiquarius an fuerit Lipſius. a. 164
Anroninus Liberalis Munkeri. b. 655
Antonius Muſa. b. 724
Antonius Rex Portugalliae. a. 259, 747
Antverpiae datum templum Catholicis. a. 30
Antverpienſium Jeſuitarum MSS. b. 773
Antverpienſium convivia. b. 42
Apellas Judaeus. b. 465
Apicii Codex MS. c. 566
Apologia pro Eraſmo. c. 870, 871
Apollo atrox. b. 140
Apoſtolis donum linguarum datum. b. 463
Appiani Alex. Anecdota. d. 69
Apronia Gens. e. 193
Apuleji codices & editiones. a. 362
——— editio Elmenhorſtii. e. 783
Aquae Grani. a. 187. c. 136
Aquilae Romanae quales. b. 151
Arabes Medici. a. 440
Arabicae voces literis Hebraicis. b. 318
Arabici Characteres. b. 353
Aradius Rufinus. b. 728, 732, 787, 788
Arauſionenſis Wilhelmi I. caedes. a. 186, 244
Arbuſtum & Arbutum. c. 120
Arctica, *pro*, Arctoa. c. 477
Aretias inſula. e. 353
Argyripa. c. 489
Aries Heilbronnenſis. b. 192
Ariſtotelis Paraphraſtes. b. 401
——— Politica. d. 2
Arminii & Gomari colloquium. b. 416
Arnobii editio. c. 239
Arolii Comitis evaſio e carcere. a. 751
Arquites. e. 769
Arrianus. e. 60
Arriani Diſſertationes ſunt Epicteti. a. 127
Arſchotani Ducis uxor Hagae mortua. a. 329
Artorius Medicus. b. 705
Arundeliana Bibliotheca. c. 62
Aruſianus Meſſus. c. 184, 569, 579
ſub Aſcia dedicare. a. 61
Aſconius Pedianus. a. 61
Aſia minor. b. 232
Aſini in tutela Veſtae. d. 256
Architrenius. e. 226
Aſſyriorum & Babyloniorum Chronologia. b. 168
Aſterii & Aſtyrii. b. 728, 730, 787, 788. c. 193. & ſeq.
At pro ad. d. 237
Atellana. d. 136
Atheiſmus in aula Chriſtinae. c. 338
Athenaeus Caſauboni. a. 374
Atlantis Blauviani deſcriptiones ſunt Jac. Tollii. d. 34
Atrox, pro animoſo. d. 130
Attalus d. 773, 775
Attica dicta [illegible]. d. 254
Avaritia bibliopolarum. b. 630. c. 27, 70, 161, 169, 260, 268, 525, 533
Auctor libelli de ſomniis. c. 9, 13
Auctor & altor. d. 289
Audere d. 772
Audiens dicto alicui, non alicujus. c. 151. & ſeqq.
Auguſtinus de civitate Dei MSS. Scriverianus. b. 617
Augere pro generare. d. 294
Avitus Sirmondi. e. 223, 226
Aulicorum animus erga ſtudia. a. 470
de Aurelio Victore judicium. a. 28
Auſtriacorum potentiam vaticinatus Lipſius. a. 60
Auſtriacae familiae imagines Pragâ tranſlatae in Sueciam. c. 602
Axenus. c. 402
Azymus in S. Coena. b. 459

B.

B & v. commutatae. e. 366
Babaecali. c. 518
Babyloniorum & Aſſyriorum Chronologia. b. 168
Bacchanalia. c. 704
Bacchus latuit apud Thetin. e. 199
Balſamum. e. 716. & ſeq.
Barbaroſſa Mytilenus. b. 212
Bardevicum. b. 244
Barlaamus de primatu Papae. b. 494, 496
Baronii Monarchia Siciliae. b. 174, 185
Barthii Claudianus. c. 731
Baſilea. a. 117
Batavi Poëtae. c. 112, 114, 199
Batavorum edictum de Academiis Catholicis. a. 39, 46, 56, 613, 683
——— foedus cum Elizabetha. a. 259
——— libertas in ſcribendo. b. 338
——— ——— Mores. a. 209

Digitized by Google

Batavorum navigatio in ſeptentrionem. a. 299. b. 109
—— —— in orbem novum. a. 684
—— de pace cum Anglis & Hiſpanis tractatio. a. 299
—— res militares laudatae. b. 196
—— Status miſer. a. 39, 46
—— Victoria ad Caput bonae ſpei. a. 301
Batavis jusjurandum injunctum. a. 150
—— Ruſticitas exprobata ab Heinſio. c. 726, 728
Batta. c. 374
Bavarica aula. b. 79
Baubari. e. 409
Belgium a Gallis occupatum. d. 113. & ſeqq.
Bellaciorum familia. c. 767
Bellum Anglicum. c. 746
—— Bremenſe. c. 333
—— civile in Gallia. c. 284
—— inter Geneverſes & Sabaudum. a. 492
—— Mautorum. b. 577
Bentivolius. a. 621, 628
Berengarii vita carmine ſcripta. e. 704
de Bernartii Statio judicium. a. 708
Biblia Iſlandica. c. 770
Bibliorum Belgicorum errata. c. 759
Bibliopolarum avaritia. b. 630. c. 27, 70, 161, 569, 260, 268, 525, 533
Bibliotheca Ambroſiana. b. 15, 85. e. 565, 599, 564, 571, 575
—— Altempſiana. c. 627, 616
—— Arundeliana. b. 81
—— Bongarſiana. c. 200, 506, 812, 815, 818
—— Bremenſis. c. 585
—— Cantabrigienſis. b. 355
—— Chriſtinae Reginae Bruxellam devecta. c. 679
—— Colonienſis. d. 15
—— Corvini. c. 886
—— Erphurtenſis. d. 19, 26, 33
—— Goldaſti. c. 569
—— Holſatiae Ducis. c. 506, 582, 585
—— Luneburgenſis Ducis. c. 587
—— Mazariniana. c. 597
—— Memmiana, quam emere voluit Chriſtina. c. 161, 257. 259, 600
—— Menrſenſis cujuſdam. d. 13
Bibliotheca Oxonienſis. b. 351
—— Petaviana empta a Chriſtina. a. 162, 568, 259, 267, 591, 604.
Bibliotheca Tholoſani Archiepiſcopi. c. 619
—— Sangallenſis. c. 200
—— Urbinenſis. c. 396, 566
—— Voſſiana ceſſit Chriſtinae. c. 221, 223, 675
—— Wowerii. c. 506
Bibliothecae Anglicae. c. 81
—— Florentinae. c. 96, 163, 171, 569
—— Francofurtenſis & vicinarum urbium. d. 542
—— Italicae. c. 563
—— Neapolitanae. c. 180, 181, 566
—— Pariſienſes. c. 563
—— Romanae. c. 289, 561
—— Venetae. c. 190, 575
Bibliothecarii rudes. c. 575
Bielke, *Steno*, c. 805
Bigas ſtatuere. a. 458
Biria b. 243
Bivilles. e. 369
Blanckardi plagium. b. 649
Blitho Sulpicius. a. 342
Bodecheri MS. ceſſerunt Heinſio. c. 71
Boecleri Terentius. c. 359
Boëtia in Thracia. d. 739
Bohemiae Principis Philippi facinus. c. 703
Bona opera. b. 252
Bongarſiana bibliotheca. c. 200, 812, 815, 818
Bonna capta. a. 34
Bononiae laus. a. 677, 724
—— ſtatus. c. 571
Boyus, ſatyris proſciſſus. c. 729
Brabantiae ordines. a. 644, 645
Brain le Chaſteau capta ab Hiſpania. a. 572
Bredanae Academiae initia. c. 709
Bremenſe bellum. c. 333
Bremenſia MSS. donata Reginae. c. 244
Brevis & longa vocalis coaleſcentes. b. 212.
Bucca, Bucca, quot ſunt hic? ludus. c. 375.
Buchingami ducis ſtatuae. c. 588
Burdegalenſe Amphitheatrum. b. 190
Burchii, *Lamberti vander*, Hiſtoria Sabaudiae. c. 499

C.

CAdaliſtae. b. 733
Cadere, de fragore & tonitru. e. 82
Caduceatores. b. 643

de

de Caeſare, *Julio*, judicium. b. 201
Calicis uſus in Euchariſtia. b. 294
—— permiſſus Cliv[i]enſibus. b. 291
Camerarii, *Joachimi*, epiſtolae ineditae. b. 460
Campani. d. 136
Canis, pro catena ferrea. d. 101
Cannea ſagitta. b. 153
Canonicis Ultrajectinis interdicta adminiſtratio reipublicae. a. 496
Cantabrigienſis Bibliotheca. b. 351
Cantus Germanorum & Gallorum. c. 152
—— euntium in praelia. d. 164
Capite tecto an aperto cibum ceperint Romani. a. 495
Capitonis Fonteji nummus. a. 447
Capſarius. d. 194, 197
Carmen & crimen confuſa. d. 4
Carondeletorum familia. a. 467
Carolus Magnus de imaginibus. b. 256
—— V. a. 725
Caroli I. Angliae Regis caedes. c. 211
—— II. Inauguratio. c. 767
Carolus Guſtavus Sueciae Rex. c. 803
Carpere oſcula. d. 303
Carteſiana Philoſophia. b. 463
Caryophyllatae. c. 649
Caſauboni Adverſaria. a. 385
—— Athenaeus. a. 375
—— Perſius. a. 381
—— Polybius. a. 375, 385, 386
—— de Satyrica Poëſi a. 385
Caſtus, de Sacerdote. b. 669
Caſtigo. c. 2
Cateja. b. 155, 157
Catholici impetrant templum Antverpiae. a. 30
Catonis objurgare. d. 477, 478, 480
Cathedrae. b. 645
Catholica religio. a. 711
Catholicon. c. 538
Catulus, catena ferrea. d. 101
Celſi Rhetorica. c. 623, 632
Cenotaphia Piſana. b. 134
Centonarius. c. 376
Ceſtroſphendona. c. 1
Ceſtus. b. 2
Chemici libri. c. 585
Chemiae ſtudium. a. 146, 143
Chirothecae. b. 769
Chilodovaeus idem qui Ludovicus. a. 240
Chriſtina, *Auguſta, & Alexandra*, b. 763, 765, 769, 789, 793. c. 114, 216, 227, 233, 240, 241, 246, 350, 338, 352, 455, 474, 506, 510, 527, 616, 626, 629, 633, 637, 658, 678, 679, 681. & ſeqq. 757, 759. e. 695, 699, 700, 709, 712, 772, 773, 774
Chriſtinae humanitas in N. Heinſium. c. 770
Chronica Idaci, Georgii Epiſcopi, Marcellini & Proſperi. b. 347, 349
—— Judaica. b. 366
Chronologia Aſſyriorum & Babyloniorum. b. 168
Chronologica. b. 373
Chryſoſtomus de Circo. a. 648
Chrytraei, *Nath.*, poriſmata in Ciceronis Epiſtolas ad Atticum. a. 491
Ciceronianus Eraſmi. b. 202
Ciceronis conſolatio ſuppoſititia. a. 238
Ciconia, ſannae genus. c. 5
Cinnami Hiſtoria. c. 620
Citharoedus Italus. c. 657
Civitas pro gente, republ. d. 673
Clamor regii ſanguinis Al. Mori. c. 646, 746
Claudianus Barthii. c. 731
—— Chymicus. c. 436
Clerici, *Joh.*, turpis error. c. 706
Clientes, Clientae. c. 216, 218
Cluſius, *Carolus*, Leidam invitatus. a. 314
—— non benigne ibi habitus. a. 326
Coctus pro maturo. d. 462
Codini codex plenior edito. b. 568
Coemptionales ſenes. c.
Coena ſine Azymo. b. 458
Cognatio. d. 768, 774
Cognomina. d. 759, 760, 763, 764
Colere arva, an recte dicatur. d. 227
Collegium Leidae conditum. a. 188, 194, 198
—— Lovanii Jeſuitis condidit Torrentius. c. 487
Colloquium Poſſiacum. b. 259
Colonia. b. 243
—— Equeſtris. a. 458, 587
—— Patricia. a. 458, 586
—— ad Spream. b. 244
—— Treviroruin. a. 586
Colorati. a. 235
Columellae codex MSS. c. 162
Comes Murſenſis. a. 269
Comitis Egmondani filius. a. 744
Comeſtabuli Gubernator Mediolani. b. 8, 10
Committere facta, ludos, judicia. c. 392

Communicatio & confirmatio in Euchariſtia. b. 250
Communio ſub una ſpecie. b. 251
Concilium Tridentinum. b. 369
Concionatorum licentia. c. 704
Condaeus Princeps. c. 284
CONOB. & TROBS. in nummis. c. 372
Conſolatio Ciceronis falſa. a. 238
Conſpiratio in Jacobum, Angliae R. a. 295, 302
——— in Magiſtratus Leidenſes. a. 41, 364
Conſtrati currus. e. 114
Contentus cum Genitiv. d. 96
Contingere, pro illinere. b. 525
Conventus doctorum Romae. b. 216
——— Lunaeburgenſis. a. 269
Convivium deorum in Suecia. c. 664
Convivia Antverpenſium. b. 42
——— Hamburgenſium. c. 798
Coquere, pro torrere. d. 463
Cora, pro cura in MSS. d. 149
Corytus. e. 101
Cornua pro genis. e. 370, 374
Corona capi. a. 464
Coronatio Imperatoris. a. 2
Corripere, pro accuſare, deferre. d. 143, 155, 162
Corruptor. d. 151, 721
Cortracenſis clades. c. 360
Corvini Bibliotheca. c. 880
Corvus oracula dabat. b. 730
Coſmae Indopleuſtae Typographia. c. 652
Craſſae paludes. d. 285
Coſſus Conſul. b. 382
Credere diligentiae, bonitati. c. 246, 250
Covini. d. 435, 441. e. 114
Creta. d. 707
Crimen & carmen confuſa. d. 4
Critica ſtudia. a. 113. c. 3, 16, 34
Critici. a. 199
——— Londinenſes Sacri. c. 406, 407
Crotalia. d. 470
Cruſii & Friſchlini rixae Grammaticales. a. 303
Crux Chriſti, & Salmaſii ſententia. c. 721
Crucis forma. a. 649
——— Supplicii modus. a. 661
——— Signum. a. 643
de Cruce Scriptores. a. 445
Cumulare in gregem. d. 253
Cura pro regimine. d. 368, 769. e. 780
—— pro amore. d. 149
Curatores Academiae Batavae. c. 757
Currus ſtrati & conſtrati. e. 114
Curtii aetas. b. 626
de Curtio judicium. a. 626
Cybele. d. 792
Cycladum mel. c. 507
Cygnus. c. 108
Cymbaliſtria. d. 412

D.

DAmaſceni, *Joh.*, homiliae. d. 444
Dani legatione a Batavis invitantur. a. 681, 713
—— Iniquiores Batavis. a. 170
Daniae Rex. a. 299
Damas & Dama. c. 376
Daſypus. c 351
Daventriae peſtilentia. c. 351
Daventrienſis Gymnaſii ſtatus. b. 628
Daventrienſes ſtudioſi ludos ſcenicos agentes. c. 292
Davidis de Pomis Lexicon. b. 363, 366
Davidica Medicina. b. 45
Dedicare ſub aſcia. a. 61
Dedicationes ad captanda munera. c. 511
——— Germanorum. a. 270
Deducere. b. 704
Defendere aliquid alicui. d. 301
Defixio magica. b. 705
Degenerare. d. 774
——— cum quarto caſu. d. 299
Deliberare, pro delibrare. a. 53
Deliniri, pro incantari. d. 705
—— pro illecebris capi. d. 745
Delrio in Thuanum ſcripſit. a. 551
—— periculoſa ejus navigatio. a. 543
Demetrianae. a. 618
Demetrius Phalerius & Phalereus. c. 89
Demiſſis labris. e. 412
Dena nox, pro decima. b. 211
Depenſare. d. 783
Depilare. e. 375
Dequeri. c. 392
Διαβολίαι. a. 638
Dialectici Graeci. b. 202
Dicaearchus de Graecia. b. 310
Dicta, pro facetiis. e. 29
Dictata Lipſii in Anglia vulgata. a. 193
Dictator Romanus. b. 383

Didy-

Didymus de Plantis ineditus. c. 162
Diſſerre & diſjicere per valles. c. 167
Dimittere militare verbum. d. 726
Dipthongus in voce Graeca brevis: c. 530
Diſcinctus, pro legibus ſoluto. d. 344
Diſciplina Eccleſiaſtica. a. 82
Diſcrimen ſapientis & plebis. a. 705
Disjicere per valles. c. 167
Diſtendere. b. 212
Diſtinctiones novi teſtamenti. b. 459
Ditmarus Reineccii. a 266
Diu, ultima communis. b. 212
Diva Hallenſis, & Sichemenſis &. b. 142, 177, 182, 184, 359, 361
Dividi, obſcaeno ſenſu. c. 375
Divitas, pro divinitas. a. 609
Divona & Doveo. b. 190
Docti viri an in Germania. a. 267
Doctores Leidae creandi modus. a. 188
Doesburgi ad Iſalam obſidio. d. 115, 116
Domeſticus Jupiter. b. 666.
Domiſeda. d. 605
Domus luxuriae. d. 364, 366. e. 23
——— pro proximis, familia. d. 808
Dordracena Synodus. b. 452
Donare aliquem alicui. c. 420, 421
Dores. d. 638
Doreſlai caedes. c. 213, 215
Dorſtadium. b. 244
Draco Satanas dictus. a. 246
Duaci peſtilentia. a. 20
Dux de imperatore Romano. d. 738
Duisburgi deſcriptio. d. 17
Duo, pro duos. c. 888. d. 121, 124.

E.

E & L confuſae. e. 89
——— pro I. in nummis. e. 196
Ebo numen Neapolitanorum. b. 708
Ebuſus. d. 461, 462
Eccleſiae corruptus ſtatus. b. 447
Eccleſiaſtica diſciplina. a. 82
Edictum Ordinum Batavorum de Academiis Catholicis. a. 39, 46, 64, 613, 683
Editiones cum notis variorum. b. 633. c. 243
Effigies, pro umbra. b. 669
Effluere active. e. 406
Ego vero, pro immo. e. 382
Elatus metaphorice. d. 372, 374.
Elector Palatinus vinum donat Nic. Heinſio & Iſaaco Voſſio. c. 809.
Electoris Palatini & Lotharinguae Ducis controverſia. c. 836. & ſeq.
Elephas. a. 60
Elizabeta Angliae Regina. a. 751
——— foedus facit cum Batavis. a. 259
Ellipſis verbi contrarium ſignificantis. d. 704
de Eloquentiae ruina. e. 605. & ſeqq.
Elzeviriorum ſordes. b. 630.
Emanare active. e. 406
Emancare. c. 189
Emereri, pro mereri. d. 408
Empedocles. b. 735
Empedoclea Sphaera. b. 315
Eniteſcere. d. 794
Eo & & confuſa. d. 372
Epicis Poetis ſententiae datae a monachis. c. 293
Epictetus auctor diſſertationum ſub Arriani nomine. a. 127
——— ejus Enchiridion. b. 362, 472
Epigrammata in Papam. c. 708
Ἐπισκύνιον, ſupercilium. d. 359
Epiſtola Lipſii de pace & induciis. a. 207, 692
Epiſtolae amicorum an publicandae. b. 76
——— Wouwerii contra Elmenhorſtium. c. 60
Epona. d. 255, 256
Equeſtris Colonia. a. 458
——— fortuna. a. 222
Eraſmi Ciceronianus: b. 202
——— effigies Roterodami ſtatuta. a. 185
——— Juvenilia. b. 376
pro Eraſmo Apologia. c. 870, 871
Erigere toros. d. 427, 433
Erinnae carmen. a. 232
Erneſtus Auſtriacus. a. 470, 713
Erphordia. d. 17
Erphordienſis bibliotheca MSS. d. 17, 26
Error. d. 745
Eſt, omiſſum ſaepe. d. 771. 772
Et & eo confuſa. d. 372
——— pro etiam. d. 372
Eteſiae. d. 709
Ethices ſtudia. b. 3
Etymologiae ſtudia. c. 771
Exterior comes. b. 719, 723, 724
Evangelium Matthaei. b. 643
Euchariſtia. b. 250
Eucherii Gloſſarium. e. 557
Eugraphius Terentii Scholiaſtes. b. 348
Eugubinae tabulae. b. 289
Eumenes. d. 773, 775

Euſebius Scaligeri. c. 620
——— Codex MSS. Chronici. a. 243
Euthalius de vita Pauli. e. 234
Exemplum, pro fabula. d. 585
——— pro ſupplicio. e. 41
Exigere. d. 433
——— alicui poenas, pro perſolvere. d. 722
Expeditio Algerina. b. 107
Expergere. d. 316
Exſpectare & ſpectare. b. 529
Expugnare, pro expellere. d. 569
Exſilium leniter ferendum. b. 442
Exta ſecta. d. 297
Ἔφαπης. b. 710

F.

F & P. permutatae. d. 334
Fabarii pro incantatoribus. e. 369
Facies loci, ſinus &c. d. 351
Facere Poëta dicitur, qui alios facientes inducit. e. 394
——— culinare verbum. e. 396, 420
——— pro dicere. e. 420
Factiones in Tranſiſalania. c. 335, 337
Fallax Aequor, fallaces epulae. d. 295
Farneſianus Theſaurus. e. 826
Farneſii Ducis Parmenſis mors. a. 285
Fata obſtant. d. 373
Fax Hiſtorica Lipſii. a. 148
Feneſtras in nova domo amici donant Lipſio. a. 488
Ferrario, *Octavio*, torquis cum nummo a Chriſtina data. c. 601, 617, 623
Feſſus ſenio, de re inanimata. d. 103
Feſtina & fortuna confuſa. d. 351
Fictus, pro fixus. c. 39
Ficus condiendi ratio. d. 462
Figere. b 553
——— roſtro. e. 83
Fila puellae praeparabant. d. 541
Filia pro alumna. d. 148
Fingere, pro affingere. d. 210
Flaminius an Flamininus. a. 460
Flammaris. c. 7
Flegyas. e. 369
Florentinae bibliothecae. c. 565
Flores ferendi modus. a. 325
Foenus & Uſura. b. 576
Fontanus comes. a. 730
Fortuna & feſtina confuſa. d. 352
——— equeſtris an ſequeſtris. a. 239
Franciae ſtatus. a. 62
Francofurti non grati peregrini. a. 316
Frigus & gelu extraordinarum. c. 703
Friſchlini & Cruſii controverſiae Grammaticales. a. 303
Friſii nundinationis munerum rei. b. 727
Frugia, pro Phrygia dea. b. 714
Frugifer ſol. b. 713
Fucus & Succus. c. 225
Fulgentii codex MSS. c. 696
Fumus, pro caligine. d. 425
——— pro vaporibus. d. 425
Funus, pro pompa funebri. d. 536, 539
Furca, unde vorck. a. 163
Furca traducti nocentes. d. 101

G.

GAbalus, unde Galg. a. 163
Gaeſum. a. 155
Gale, *Joh. van*, vincit Anglos navali praelio. c. 314
Galeae cum criſtis. a. 152
Gallia & Lutetia. c. 792
Galliae Regis munificentia in eruditos. c. 523, 806
Gallorum cantus. a. 152
——— Poëmata colligere & edere voluit Lernutius. a. 8
Gallinaceum lac. e. 376
Gallus Gallinaceus Penthiacus. e. 381
Gaufridus vel Gaufredus de vino Salvo Anglus e. 243
Garizim & Hebal. a. 285, 287
Gaſſion. c. 698
Gaſtrum. e. 354
Gelrica Hiſtoria Slichtenhorſtii. c. 776
Geneſius Scriptor Byzantinus, e. 346
Genitiva nomina. d. 806
Genitivus de motu ad locum. e. 400
Genevenſes inter & Sabaudum bellum vc. 492
Gennadius, T, recenſitor Martialis. b. 523
Gena pro familia. d. 808
Genus pro liberis. d. 303, 304
——— pro fabularum genere. e. 29
——— pro genere humano. d. 585
Georgii Epiſcopi Chronologia. b. 347, 349
Germania placebat Lipſio. a. 669
Germani canunt facta illuſtria. a. 152
——— Dedicationes ſcribere ſolent. a. 270
——— Negligunt humanitatis ſtudia. a. 126
Γεῖσα oppoſita Saxoſis. d. 282

Gliſ-

Gliſcit regnare. d. 103
Gloria de gl' incogniti. c. 190
Gloſſae in MSS. c. 73
—— Iſidori. c. 558
Gloſſarium Eucherii. c. 557
—— Macri. c. 55, 78
—— Jo. Monachi. b. 347
—— H. Stephani. a. 587
Glycae annales. a. 444
Goldaſti Bibliotheca. c. 568
Gomari & Arminii colloquium. b. 417
Graecae Linguae ſtudium. b. 329
Graecis de ſtudiis judicium Lipſii. a. 376
Grammaticales lites inter Cruſium & Friſchlinum. a. 303
Granatenſi de bello Poëma. c. 642
Gratio adſcriptum halieuticon. c. 695
Grati, pro Graji in MSS. d. 254
Gravia capta. a. 38
Gravis, pro incommodo, oneroſo. d. 289
—— pro aegro. d. 349, 355
Grotii carcer & exſilium. b. 441, & ſeq.
—— liber de veritate Religionis. b. 441
Gujeti Terentius. c. 359
Guilielmus I. Arauſionenſis. a. 30, 214
—— II. c. 248, 704, 714, 731
—— III. in Academia Leidenſi operam dat ſtudiis. c. 769
—— a Tranſiſalanis creatur praefectus. c. 758
Gymnaſium Daventrienſe. b. 628
—— Mediolanenſe. b. 85

H.

HAbere, pro tegere. d. 553
—— & obire confuſa. d. 221
Hackii avaritia & ſordes. d. 533
Haereſes de ſectis Philoſophorum. d. 234, 236
Halieutica adſcripta Gratio. c. 695
—— Spuria. a. 442
Hallenſis diva. b. 142, 177, 182, 184, 359, 361
Hamavchae matronae in lapidibus. a. 451-457
Hambeck. a. 452
Hamburgenſium convivia. c. 798
Harderovicena Academia. c. 286, 288
Harpocrates. d. 495
Harpocratiani. b. 711, 712, 714
Harpocrationis editio. b. 651. & ſeq. c. 701
Harpyiae. c. 350, 352, 533
Hartii, *Othonis*, filius. a. 577
Hebal & Garizim. b. 285, 287
Heidelberga, Myrtiletum, & unde dicta. a. 274, 330
Heilbronnenſis aries. b. 192
Dan. Heinſii & Salmaſii inimicitiae. b. 472, 479. c. 85
—— infirmitas memoriae. c. 758, 759
—— mors. c. 335. 340
Heliodorus auctior vulgato. b. 487
Helleniſtica lingua. b. 464, 473, 478
Henrici III. Regis Galliarum caedes. a. 412
Henricus Julius Brunsvicenſis. a. 733, 735
Heronis Strategica. a. 94
Hiantia lumina. d. 155
Hieremia Patriarcha. c. 399
Hieroſolymitanum templum. b. 640. c. 169
Hilaria. b. 718
Hirundines. c. 93
Hiſpanicae Academiae. a. 553
Hiſpaniae ſtatus, in literis, re militari &c. b. 113, 114. c. 553
Hiſpanorum inertia. a. 448
Hiſtoriae Auguſtae a Sylburgio editae. a. 344, 349
—— MSS. in bibliothecis. c. 639, 641, 644, 648
Hiſtoricum ſtudium. a. 4
Hoc, pro huc. d. 92
Hojum capta. a. 573, 576, 687
Hollandorum ſtudia literarum lapſa. c. 211, 216, 246
Holmiae incendium. c. 650
Holſatiae Ducis bibliotheca. c. 508, 582, 583
Homerus deus. b. 668
Homeri laus. a. 673, 675
—— Scholiaſtes Voſſianus. c. 421, 424
Honorus. d. 479
Hoogſtratia occupata a. 295
Hortator in puppi. c. 54
Hoſta, pro honeſta in MSS. d. 163
Huetii demonſtratio Euangelica. c. 730
Hugenii habuere codices Lipſianos. c. 372, 375, 377
Hugenotae. b. 264
Hulſta obſeſſa & capta. c. 698, 699
in Hungaria geſta. a. 621. b. 39
Hyacinthus. c. 131
Hyele dictae Velia. c. 491
Hyſopus. c. 721

Jaco-

I.

Jacobus I. a. 302, 751. b. 44, 110
Jactare. d. 264
Jacturae. b. 609
Iare pro hiare in MSS. d. 155
Icaria. b. 731
Idaci Chronicon. b. 357, 348
in *Idus* nomina adjectiva. c. 272
Jeſuitae. a. 147, 245, 250. b. 774, 779. c. 170
——— mittunt adoleſcentes in Angliam. b. 43
——— a Gallia ejecti. a. 652
——— vexant Lovanienſes. a. 488
Jeſuitarum odium in Scaligerum. a. 700
——— Antverpienſium MSS. b. 773
Jeſuitis collegium Lovanii condidit Torrentius. a. 487
Ignorantia cujuſdam Anonymi. a. 269
Ilcetum, pro ilicetum. c. 139, 142
Illudere. d. 77
Imagines an Romani ſub regibus habuerint. a. 53
——— Auſtriacae familiae Pragâ tranſlatae in Sueciam. c. 612
——— Mortuorum in pompa funebri. d. 221, 222
Imaginum cultus. b. 253
Imaginis jus. d. 636, 641, 642
Imitatio veterum ſcriptorum. b. 200
Immaturus, Sc. imperio. d. 368
Immittere habenas. d. 344
Immunes veterani. d. 381
Immunis mali. d. 388
Immunitas ab excubiis in Academia Batavia. a. 681
Impalationis ſupplicium. a. 484
Impatiens irae. c. 112, 114
Impellere. d. 372
Impraeſentiarum. c. 53
Imus olympus. d. 522
Inachus. d. 42
Incedere ſummoto. b. 607
Incendium Holmiae. c. 650
Incentor. c. 466
Incitatus, pro vehementi. d. 365
Index in Ovidium. c. 101
India major & minor. b. 680
Infantes abluti & faſciis involuti. b. 727
Inferre ſalutem. c. 469
Infertores. e. 405
Infigere ſecurim. d. 707
Influere active. e. 406
Inſulae. d. 175
Ingenia Paedagogica. b. 451
Inhibere remos. b. 557
Inimicitiae inter D. Heinſium & Salmaſium. b. 472, 479. c. 81
——— inter Salmaſium & Iſaac. Voſſium. c. 637. & ſeq. 653
Inſcriptio Graeca. b. 363
Inſcriptiones veteres. c. 258, 294. d. 97. d. 203, 204, 206, 565, 566
——— miſſae Reineſio. c. 291
——— Smetii crematae in ejus aedibus. b. 49
Inſidere arena. d. 559
Inſtitutio mala iſtius temporis. a. 719
Intranſcripti. a. 458
Invidere. d. 211, 214, 217
Invitare ſomnos. d. 424
Ire, pro mori. e. 380
Is in accuſativo plurali pro *es*. d. 59
Iſabellae Auſtriacae & Alberti nuptiae. a. 548
——— ſuperſtitio. a. 296
Iſlandica biblia. c. 770
Italia effoeta. a. 107
Italicae Bibliothecae. c. 163
Italica peregrinatio. c. 717
Jubarum ſtemma. b. 145
Jubere cum quarto caſu. e. 406
Judaei invenerunt machinas. b. 156
——— Poloni. b. 70
Judaeorum annus. b. 365
——— Chronica. b. 366
——— & Lacedemoniorum cognatio. a. 611
Judicare verbum medicum. b. 686
Judicium, pro facultate judicandi an Latine dicatur. c. 267, 262
Judicium de Aurelio victore. a. 28
——— de Caeſare, Curtio, Livio, Salluſtio & Tacito. b. 201, 202
——— de Kinſchotii Poëmatibus. c. 885
——— de Machiavello. b. 4
——— de Ovidio. c. 714
——— de Statio Bernartii. a. 708
Julia lex. d. 426
——— Julia templa, roſtra. e. 365
Junii, *Fran.*, Manilius. a. 411
Julii Africani *xeol.* a. 93
Junctus, pro proximo. d. 571
Juno ſoſpita. a. 459
Jupiter Domeſticus. b. 666
——— Syrius. a. 459

Jus

Digitized by Google

Jus magiſtratuum in Sacra. b. 435
Juvenalem promiſit Hadr. Valeſius. 701
Juvenes. d. 800

K.

KAgge, *Laurentius*, c. 809
Kalendarium ante Ovidii Faſtos. c. 714
Kalendaria Muſulmannorum, Perſarum & Syrorum Chriſtianorum, c. 589
Κεςοὶ Julii Africani. a. 93
Kinſchotii, *Calp*, poemata. c. 885
Kinſchotius a Gallis Quinxiotius dictus. c. 809

L.

L & R, confuſae. c. 132
Labris demiſſis. c. 412
Lac Gallinaceum. c. 376
Lacedaemoniorum & Judaeorum cognatio. a. 611
Lacerari corpore. d. 478
Lactari amore. d. 250
Laetus. d. 745
—— de arboribus. d. 641
Laminae in Magicis b. 705
Lampſonii filius. a. 577
Lances. c. 402
Laneus, pro invalido. d. 327
Lapis mirandae naturae & rarus. b. 235
Laſſus de rebus inanimatis. d. 105
Late tenere. b. 708
Laticlavia tunica, d. 642
Latini civitate donati. c. 265
Leidae Academia. vid. Academia.
—— collegium inſtitutum. a. 188, 194, 198, 203
—— conſpiratio in Magiſtratus. a. 45, 364
—— peſtilentia. b. 455
Legatio Batavorum in Daniam. c. 681, 688, 713, 744, 745
—— in Scotiam. a. 681
Legatorum mos in viſitando. c. 831
Lentus. d. 745
Leo in ſpectaculis exhibitus. c. 248
Leodium & Leodicum. 239, 574, 577. c. 136. c. 136
Leodienſes quales. c. 520
—— tumultuantes ob religionem. b. 275
Lepores. c. 93
Lemutius Gallorum poëmata colligere & edere voluit. a. 23
Lethra. b. 243
Letous, pro Latous c. 477

Lex Julia. d. 426
—— Mallia. b. 695
—— XII. Tabularum. a. 336
Lexicon Davidis de Pomis. b. 363, 366
Liberalitas Regis Gallorum in eruditos. c. 523, 806
Libelli famoſi in Gallos. c. 291
—— in Lipſium. a. 247, 248, 255, 257
Libertas Belgarum in ſcribendo. b. 338
Librare corpus in alis d. 732
Libri Chriſtinae dati Heinſio & Voſſio. c. 681. & ſeq.
—— Chymici. c. 585
—— Sibyllini. a. 246
Libra & aere minus. b. 547
Ligorii, *Pyrrhi*, opus Antiquitatum. c. 679
Lima, pro raſorio vel pectine. c. 132
Lineae veſtes. a. 561
Lingua Helleniſtica. b. 464, 473, 478
Linguae Latinae pronuntiatio. a. 330
—— Graecae ſtudium. b. 329
—— vernaculae ſtudium. c. 760, 761
Linguarum donum Apoſtolis datum. b. 463
Liquor. d. 233
Literae editae ſub nomine Lipſii. a. 55
Livii editiones. c. 156, 168
de Livio judicium. b. 201
Locare. c. 52
Lorica. b. 157
Lorus, pro lorum. 395, 396
Lotharingii Ducis & Electoris Palatini controverſiae. c. 836. & ſeqq.
Lotus & totus confuſa. d. 424
Lovanii deſcriptio & laus. a. 435. c. 135
—— ſtatus, & lapſa ſtudia. a. 168, 283, 288
Lovanienſis ager vexatus a rebellibus. a. 298
—— Academia. a. 487, 488, 612. b. 408, 409
Lovanienſium de Academia Batava cenſura. a. 612
Lubrica & ludicra confuſa. d. 329
Lucani editiones. c. 811
—— laus. b. 437
—— Codices MS c. 808, 809, 811, 816, 822
Lucius perſonatus auctor. c. 702
Ludi ſcenici a ſtudioſis Daventrienſibus acti. 681. c 292
Ludovicus & Chlodovaeus idem. a. 240
Lumina premere dicitur Leo. d. 359
Luneburgenſis Ducis bibliotheca. c. 587

Varchi, *Benedictus*, b. 315
Varicius. 713, 747
Vaſerus, *Caſpar*, 492
Vaſſovius, *Johannes*, b. 778
Vaſques, *Michael*, 552
Vatierus. c. 649, 654
Vavaſſor, *Franciſcus*, b. 800. d. 90, 652
Veen, *Simon van*, 686
Vegetii de Mulomedicina MSS. c. 449, 450
Velaſquius. b. 87, 105
Velaſtegius. 723
Velſerus. 164, 753, 648, 354, 355. c. 322, 329, 344. 345
Velſius. b. 237
Velthuſius, *Lambertus*, d. 206, 207, 208, 209, 212, 213, 215, 255, 257, 657
Venius, *Cornelius*, 124, 535
——— *Otho*, 124, 131, 626, 618. b. 94, 414
——— *Petrus*, b. 87. 686, 687
Vergerius, *Paullus*, b. 631
Verjus. c. 852
Vernuleus. c. 137
Veſlingius. c. 167, 173, 177, 222, 229
——— *Joh. Mauritius*, c. 237
Vezzanus. c. 193
Viarius. c. 743
Vicecomes, *Joannes Maria*, c. 564
Vicomercatus. b. 61
Victorius, *Petrus*, Petri Pronepos. c. 96
Vieta, *Elias*, c. 431, 449
Vigius, *Carolus*, 718
Viglius Suichemius. b. 255
Villerius. 468
——— *Dionyſius*, 41. b. 76
——— *Franciſcus*, b. 170, 181
Vincentius, *Petrus*, c. 744
——— *Philippus*, c. 159. 279
Vintimilia. 288
Virdungus, *Michael*, b. 333. c. 30, 32
Vivianus. 157, 455, 526
——— *Carolus*, c. 126, 388
Vizzanius, *Aeneas*, 670. b. 523
Vlitius, *Janus*, b. 709. c. 57, 142, 174, 181, 182, 185, 187, 188, 200, 267, 268, 462, 478, 492, 524, 526, 593, 601, 855, 864, 878, 881. d. 43. c. 154, 92, 93
Voetius, *Gisbertus*, b. 465, 566. c. 290
——— *Johannes*, d. 462, 463. 465, 640
Voitius. 274
Vondelius, *Juſtus*, b. 791
Voogdius. 221
Vorſpulius, *Petrus*, 641
Vorſtius. b. 590
Vorſtius, *Adolfus*, 76, 183, 503, 505
——— *Conradus*, b. 435, 446
——— *Johannes*, d. 109, 132, 140, 147, 149, 160. c. 146
Voſſius, *Gerardus Johannes*, b. 440. c. 693
——— *Gerardus*, c. 42. d. 83, 94
——— *Dionyſius*, c. 95
——— *Johannes*, b. 623
——— *Iſaacus*, b. 686, 744, 746, 789. c. 40. 97, 142, 166, 170, 198, 206, 207, 208, 210, 214, 220, 221, 228, 245, 244, 248, 250, 256, 266, 289, 291, 292, 295, 297, 298, 300, 301, 302, 307, 311, 324, 329, 338, 339, 354, 365, 367, 392, 399, 401, 463, 466, 474, 461, 503, 504, 506, 509, 524, 681, 682, 730, 767, 770, 859, 870. d. 32, 35, 46, 102, 103, 178, 247, 258, 282, 322, 325, 528, 574, 575, 615. c. 13, 25, 56, 29. 153, 461. 289, 599, 666. b. 30, 634, 697, 698
——— *Franciſcus*, b. 546
Vredius, *Olivarius*, b. 648
Urbanus VIII. c. 715
Uſſerius, *Jacobus*, c. 198
Urſinus, *Fulvius*, 70, 75, 76, 592, 637. b. 39, 49. c. 777
Urſinus Virginius. b. 79
Vuiela, *Chriſtianus de*, b. 123
Utenhovus, *Carolus*, 60, 61, 62, 64, 603
Uytenbogardus. c. 676
Vulcanius, *Bonaventura*, 188, 329, 362, 447, 672, 693, 697, 741, 743. b. 254, 326, 343, 353, 395. c. 223
Vulcanius, *Petrus*, b. 254

W.

WAcherus Wachenfels, *Joh. Matth.*, 427, 430, 438, 439, 624. b. 48
Wagenſeelius. d. 339. c. 274, 342
Walaeus. c. 82, 217. c. 448
Waldeckius Comes. d. 322
Wallius, *Jacobus*, b. 785. c. 857, 859. d. 31
Walle, *Hadrianus vander*, c. 105, 207, 696, 697, 704, 706, 718, 718, 728, 730, 806. d. 43, c. 270

Wal-

Walravius. 29
Wamesius. b. 91
Warnerus, *Laevinus*, b. 657
Waſſerbachius, *Erneſtus Caſimirus*, 436
Waſtellus, *Ludovicus*, b. 774
Wechius. 274
Weedius. Vid. Dyckveldius.
Wehers, *Johan. Adam.*, c. 182
Weems a Voerda. b. 92
Weitzius, *Johannes*, b. 511. c. 219
Werckhovius. 579, 58
Werdenburgius, *Cornelius*, 423
Weſembecius, *Matth.*, 274, 435. b. 290
Wevelinchovius. c. 749
Weymannus. c. 837, 858
Wezius, b. 286, 287
Wicelius. 58, 137. b. 263, 271
Wicquefortius, *Joachimus*, c. 559, 560, 564, 587, 624, 693
Wilag, *Peregrinus*, b. 295
Wilthemius. 678. b. 786
Wiltius, *Henricus*, 69, 70, 118, 120, 122, 202, 272. b. 5
Wincelius. vid. Wicelius
Wingius, *Philippus*, 533. b. 7
Wingius, *Hieronymus*, b. 7
Winterſonius. d. 69
Wintwodus. b. 435
Witt, *Johannes de*, d. 115, 116. 124, 217
Withakerus. 253, 608
Witte, *Nicolaus*, b. 794
Witrendellus, *Petrus*, 261, 262
Wittenius. c. 777
Witze, conſul Amſtelodamenſis. c. 887. d. 38
Wolfius, *Hieronymus*, b. 462
Wolowiczius. 717
Wolzogius. d. 178
Wouwerius, *Joannes*, Antverpienſis. b. 179, 189
Wouwerius, *Joannes*, Hamburgenſis. b. 28, 121, 345, 348, 356, 446, 556. c. 37, 506. d. 9
Wouwius Eques. c. 588
Wullenius. c. 257, 274, 607, 610, 613, 630, 631, 677. 682
Wurtzius. b. 740

X.

XAndrinus, *Johannes Clemens*, b. 174
Ximenius, *Petrus*, 60, 61, 62, 129. & ſeq. 130, b. 253, 257. & ſeq.

Y.

YVarra, *Stephanus*, 723, 725

Z.

ZAnden, *Nicolaus vander*, 468
Zerotinus Baro. 330, 338
Zeubelius. b. 253
Zeveldius. c. 587
Zinzerlingus. c. 248, 364
Zoeſius, *Thomas*, 12, 125, 217, 233, 342, 670
Zuylichemius. c. 699, 701, 769, 184, 185, e. 49
Zylius, *Otho*, b. 783

F I N I S.

INDEX III.
RERUM ET VERBORUM.

A.

A & Ω. a. 609
Ab pro *Poſt.* d. 802
Abdias de vitis Apoſtolorum. c. 247
Abducere a ſtudiis. d. 349
Academia in aula Suecica erecta. c. 658
——— Bredana. c. 709
——— Harderovicena. c. 186. 188
——— Leidenſis Batava, a. 188, 194, 198, 203, 612, 682, 685, 687. c. 217, 530, 757, 769
——— Lovanienſis. b. 408, 409. a. 487, 488, 612
Academiarum in Hiſpania ſtatus. a. 553
Academici Otioſi Neapoli. c. 566
de Academiis Catholicis edictum Batavorum. a. 39, 46, 64, 613, 683
Accentus in particulis. a. 331
Achates Tiberianus. b. 770
Achilles, *Achillus*, & *Achilleus*, d. 121, 124, 126
——— Tatius auctior vulgato. b. 489
Acre telum. d. 96
Actor teli. d. 58
Acuta crux. a. 634
Ad ſtellas facere. c. 388
Addere gradum. c. 501
Addicere. d. 643
Adfligere pro infligere. d. 707
Adjectiva in *idus*. c. 272
Adolfus Joannes, frater Caroli Guſtavi. c. 803
Adſentiendi formula. d. 2
Adſciſci in Coloniam. c. 486
Adſtrictus. d. 232
Advocatio. c. 349
Advocatoris munus apud Venetos. c. 288
Aeger, cum Genitivo. d. 352
Aegyptius Deus. b. 718
Aegyptiorum Lingua vetus. b. 478
Aeliani opus ineditum. c. 17
Aemulari pro imitari. d. 173
Aeneae errores. d. 802, 803
Aequicus, ab *Aequis*, c. 107
Aequus, pro Aequali. d. 132
Aera militaria. a. 612
Aere & libra. b. 547
Ardenburgi Obſidio. d. 121, 122
Aether, ultima brevi. c. 884
Aetis, c. 201, 202
Age porro. d. 198
Agnomina. d. 767, 678
Agrippina, Germanni uxor. d. 130, 135
——— Neronis mater. d. 130
Alaſtor. c. 663, 669, 870
Albategnius. b. 335
Albertus Auſtriacus Cardinalis. a. 103
——— ejus nuptiae cum Iſabella. a. 548
Album amicorum. b. 644
Aleppo. b. 234
Alexander Lycopolita. b. 733
Alexandrinum Muſeum. b. 78
Alexias, Annae Comnenae. c. 175. 179, 182, 185, 192. & ſeq. 291, 575, 741
Algere. c. 219
Algeriana expeditio, b. 107
Aliquis & Alius confuſa. d. 788
Altaria & arae. b. 714. & ſeq.
Altor & auctor. d. 289
Amberlandia. b. 244
Ambianum oppreſſa. a. 174
Ambo pro ambos. d. 121, 124
Ambrones. b. 243
Ambroſiana Bibliotheca, b. 15, 85. c. 165, 199, 564, 571, 578
Amersfortii obſidio. d. 115
Amiſia. c. 53
Amphitheatrum honoris Bonarſcii. a. 384, 386, 553. b. 173, 360
Amphitheatrum Burdegalenſe. b. 186
Amphitheatra reliqua. b. 147
Anabaptiſtae. b. 295. & ſeq.
Anacreon auctior vulgato. c. 411
Ancyranum Marmor. a. 313
Anfridus Epiſcopus Ultrajectinus. b. 141
Angli. a. 139. c. 639
Anglicanae puellae hiſtoria rara. b. 136
Anglorum imperium in Belgas. a. 278
——— inhumanitas in exteros. b. 594
——— luxus. a. 38
Anglicum bellum. c. 746
Annus Judaicus. b. 365
Ante diem. b. 561. & ſeq.

Ana

Digitized by Google

Anthologia MSS. b. 490
Antichriſtus. c. 705
Antiptoſis. c. 212
Antiquarius an fuerit Lipſius. a. 164
Antoninus Liberalis Munkeri. b. 655
Antonius Muſa. b. 724
Antonius Rex Portugalliae. a. 259, 747
Antverpiae datum templum Catholicis. a. 30
Antverpienſium Jeſuitarum MSS. b. 773
Antverpienſium convivia. b. 42
Apellas Judaeus. b. 465
Apicii Codex MS. c. 566
Apologia pro Eraſmo. c. 870, 871
Apollo atrox. b. 140
Apoſtolis donum linguarum datum. b. 463
Appiani Alex. Anecdota. d. 69
Apronia Gens. c. 193
Apuleji codices & editiones. a. 362
——— editio Elmenhorſtii. c. 783
Aquae Grani. a. 187. c. 136
Aquilae Romanae quales. b. 151
Arabes Medici. a. 440
Arabicae voces literis Hebraicis. b. 318
Arabici Characteres. b. 353
Aradius Rufinus. b. 728, 732, 787, 788
Arauſionenſis Wilhelmi I. caedes. a. 186, 244
Arbuſtum & Arbutum. c. 120
Arctica, *pro*, Arctoa. c. 477
Arerias inſula. c. 353
Argyripa. c. 489
Aries Heilbronnenſis. b. 192
Ariſtotelis Paraphraſtes. b. 401
——— Politica. d. 2
Arminii & Gomari colloquium. b. 416
Arnobii editio. c. 239
Arolii Comitis evaſio e carcere. a. 751
Arquites. c. 769
Arrianus. c. 60
Arriani Diſſertationes ſunt Epicteti. a. 127
Arſchotani Ducis uxor Hagae mortua. a. 329
Artorius Medicus. b. 705
Arundeliana Bibliotheca. c. 62
Aruſianus Meſſus. c. 184, 569, 579
ſub Aſcia dedicare. a. 61
Aſconius Pedianus. a. 61
Aſia minor. b. 232
Aſini in tutela Veſtae. d. 256
Architrenius. c. 226
Aſſyriorum & Babyloniorum Chronologia. b. 168
Aſterii & Aſtyrii. b. 728, 730, 787, 788. c. 193. & ſeq.
At pro ad. d. 237
Atellana. d. 136
Atheiſmus in aula Chriſtinae. c. 338
Athenaeus Caſauboni. a. 374
Atlantis Blauviani deſcriptiones ſunt Jac. Tollii. d. 34
Atrox, pro animoſo. d. 130
Attalus d. 773, 775
Attica dicta [illegible]. d. 254
Avaritia bibliopolarum. b. 630. c. 27, 70, 161, 169, 260, 268, 525, 533
Auctor libelli de ſomniis. c. 9, 13
Auctor & altor. d. 289
Audere d. 772
Audiens dicto alicui, non alicujus. c. 151. & ſeqq.
Auguſtinus de civitate Dei MSS. Scriverianus. b. 617
Augere pro generare. d. 204
Avitus Sirmondi. c. 223, 226
Aulicorum animus erga ſtudia. a. 470
de Aurelio Victore judicium. a. 28
Auſtriacorum potentiam vaticinatur Lipſius. a. 60
Auſtriacae familiae imagines Pragâ tranſlatae in Sueciam. c. 602
Axenus. c. 402
Azymus in S. Coena. b. 459

B.

B & V. commutatae. c. 366
Babaecali. c. 518
Babyloniorum & Aſſyriorum Chronologia. b. 168
Bacchanalia. c. 704
Bacchus latuit apud Thetin. c. 199
Balſamum. c. 716. & ſeq.
Barbaroſſa Mytilenus. b. 212
Bardevicum. b. 244
Barlaamus de primatu Papae. b. 494, 496
Baronii Monarchia Siciliae. b. 174, 185
Barthii Claudianus. c. 731
Baſilea. a. 117
Batavi Poëtae. c. 112, 114, 199
Batavorum edictum de Academiis Catholicis. a. 39, 46, 56, 613, 683
——— foedus cum Elizabetha. a. 259
——— libertas in ſcribendo. b. 338
——— ——— Mores. a. 209

Batavorum navigatio in ſeptentrionem. a. 209. b. 109
—— in orbem novum. a. 684
—— de pace cum Anglis & Hiſpanis tractatio. a. 299
—— res militares laudatae. b. 106
—— Status miſer. a. 39, 46
—— Victoria ad Caput bonae ſpei. a. 301
Batavis jusjurandum injunctum. a. 150
—— Ruſticitas exprobata ab Heinſio. c. 726, 728
Batta. c. 374
Bavarica aula. b. 79
Baubari. c. 409
Belgium a Gallis occupatum. d. 113. & ſeqq.
Bellaciorum familia. c. 767
Bellum Anglicum. c. 746
—— Bremenſe. c. 333
—— civile in Gallia. c. 284
—— inter Genevenſes & Sabaudum. a. 492
—— Maurorum. b. 177
Bentivolius. a. 621, 628
Berengarii vita carmine ſcripta. c. 704
de Bernartli Statio judicium. a. 708
Biblia Iſlandica. c. 770
Bibliorum Belgicorum errata. c. 759
Bibliopolarum avaritia. b. 630. c. 27, 70, 161, 169, 260, 268, 525, 533
Bibliotheca Ambroſiana. b. 15, 85. c. 165, 599, 564, 571, 571
—— Altempſiana. c. 627, 616
—— Arundeliana. b. 81
—— Bongarſiana. c. 200, 506, 812, 815, 818
—— Bremenſis. c. 585
—— Cantabrigienſis. b. 351
—— Chriſtinae Reginae Bruxellam devecta. c. 679
—— Colonienſis. d. 15
—— Corvini. c. 886
—— Erphurtenſis. d. 19, 26, 33
—— Goldaſti. c. 569
—— Holſatiae Ducis. c. 506, 582, 585
—— Luneburgenſis Ducis. c. 587
—— Mazariniana. c. 597
—— Memmiana, quam emere voluit Chriſtina. c. 161, 257. 259. 600
—— Meurſenſis cujuſdam. d. 13
Bibliotheca Oxonienſis. b. 351
—— Petaviana empta a Chriſtina. a. 162, 168, 259, 267, 591, 604
Bibliotheca Tholoſani Archiepiſcopi. c. 629
—— Sangallenſis. c. 200
—— Urbinenſis. c. 396, 566
—— Voſſiana ceſſit Chriſtinae. c. 221, 223, 675
—— Wouwerii. c. 506
Bibliothecae Anglicae. c. 81
—— Florentinae. c. 96, 163, 171, 569
—— Francofurtenſis & vicinarum urbium. d. 142
—— Italicae. c. 163
—— Neapolitanae. c. 180, 181, 566
—— Pariſienſes. c. 563
—— Romanae. c. 289, 561
—— Venetae. c. 190, 575
Bibliothecarii rudes. c. 575
Bielke, *Steno*, c. 805
Bigas ſtatuere. a. 458
Biria b. 243
Bivilles. c. 369
Blanckardi plagium. b. 649
Blitho Sulpicius. a. 342
Bodecheri MS. efferunt Heinſio. c. 71
Boecleri Terentius. c. 359
Boëtia in Thracia. d. 730
Bohemiae Principis Philippi facinus. c. 703
Bona opera. b. 252
Bongarſiana bibliotheca. c. 200, 812, 815, 818
Bonna capta. a. 34
Bononiae laus. a. 677, 724
—— ſtatus. c. 571
Boyus, ſatyris proſciſſus. c. 729
Brabantiae ordines. a. 644, 645
Brain le Chaſteau capta ab Hiſpania. a. 572
Bredanae Academiae initia. c. 709
Bremenſe bellum. c. 333
Bremenſia MSS. donata Reginae. c. 244
Brevis & longa vocalis coaleſcentes. b. 212
Bucca, Bucca, quot ſunt hic? ludus. c. 375
Buchingami ducis ſtatuae. c. 588
Burdegalenſe Amphitheatrum. b. 190
Burchii, *Lamberti vander*, Hiſtoria Sabaudiae. c. 499

C.

Cadaliſtae. b. 733
Cadere, de fragore & tonitru. c. 82
Caduceatores. b. 643

de

de Caeſare, *Julio*, judicium. b. 201
Calicis uſus in Euchariſtia. b. 294
—— permiſſus Clivieuſibus. b. 291
Camerarii, *Joachimi*, epiſtulae ineditae. b. 460
Campani. d. 136
Canis, pro catena ferrea. d. 101
Cannea ſagitta. b. 153
Canonicis Ultrajectiuis interdicta admiuiſtratio reipublicae. a. 496
Cantabrigienſis Bibliotheca. b. 351
Cantus Germanorum & Gallorum. c. 152
—— euntium iu praelia. d. 164
Capite tecto an aperto cibum ceperint Romani. a. 495
Capitonis Fonteji nummus. a. 447
Capſarius. d. 194, 197
Carmen & crimen confuſa. d. 4
Caroudeletorum familia. a. 467
Carulus Magnus de imagiuibus. b. 256
—— V. a. 725
Caruli I. Angliae Regis caedes. c. 211
—— II. Iuauguratio. c. 767
Carulus Guſtavus Sneciae Rex. c. 803
Carpere oſcula. d. 303
Carteſiana Philoſophia. b. 463
Caryophyllatae. c. 649
Caſauboui Adverſaria. a. 385
—— Athenaeus. a. 375
—— Perſius. a. 381
—— Polybius. a. 375, 385, 386
—— de Satyrica Poeſi a. 385
Caſtus, de Sacerdote. b. 669
Caſtigo. c. 2
Cateja. b. 155, 157
Catholici impetrant templum Antverpiae. a. 30
Catomis objurgare. d. 477, 478, 480
Cathedrae. b. 645
Catholica religio. a. 711
Cathulicou. c. 538
Catulus, catena ferrea. d. 101
Celſi Rhetorica. c. 623, 632
Cenotaphia Piſaua. b. 134
Centonarius. e. 376
Ceſtroſphendona. c. 1
Ceſtus. b. 2
Chemici libri. c. 585
Chemiae ſtudium. a. 146, 143
Chirothecae. b. 709
Chilodovaeus idem qui Ludovicus. a. 146
Chriſtina, *Auguſta*, & *Alexandra*, b. 763, 765, 769, 789, 793. c. 184, 216, 227, 233, 240, 241, 246, 350, 338, 352, 455, 474, 506, 510, 527, 616, 626, 629, 633, 637, 658, 678, 679, 681. & ſeqq. 757, 759. c. 695, 699, 700, 709, 712, 772, 773, 774
Chriſtinae humanitas in N. Heinſium. c. 770
Chrunica Idaci, Georgii Epiſcopi, Marcellini & Proſperi. b. 347, 349
—— Judaica. b. 366
Cbronologia Aſſyriorum & Babyloniorum. b. 168
Chrouologica. b. 373
Chryſoſtomus de Circu. a. 648
Chrytraei, *Nath.*, puriſmata iu Ciceronis Epiſtolas ad Atticum. a. 491
Cicerouianus Eraſmi. b. 202
Cicerouis conſolatio ſuppoſititia. a. 238
Ciconia, ſannae genus. c. 5
Cinuami Hiſtoria. c. 620
Citharoedus Iralus. c. 657
Civitas pro gente, republ. d. 673
Clamor regii ſanguinis Al. Mori. c. 646, 746
Claudiauus Barthii. c. 731
—— Chymicus. e. 436
Clerici, *Joh.*, turpis error. c. 706
Clientes, Clientae. c. 216, 218
Cluſius, *Carolus*, Leidam invitatus. a. 314
—— uon benigne ibi habitus. a. 326
Cuctus pro maturo. d. 462
Codini cudex pleuior edito. b. 568
Coemptionales ſenes. c.
Cuena ſine Azymo. b. 458
Cognatio. d. 768, 774
Coguomina. d. 759, 760, 763, 764
Coiere arva, au recte dicatur. d. 227
Collegium Leidae conditum. a. 188, 194, 198
—— Lovanii Jeſuitis condidit Torretius. c. 487
Culloqnium Poſſiacum. b. 259
Colouia. b. 243
—— Equeſtris. a. 458. 587
—— Patricia. a. 458, 586
—— ad Spream. b. 244
—— Trevirorum. a. 586
Colorati. a. 235
Columellae codex MSS. c. 162
Comes Murſenſis. a. 269
Comitis Egmoudani filius. a. 744
Comeſtabuli Gubernator Mediolani. b. 8, 18
Committere facta, ludos, judicia. c. 392

Communicatio & confirmatio in Euchariſtia. b. 250
Communio ſub una ſpecie. b. 251
Concilium Tridentinum. b. 369
Concionatorum licentia. c. 704
Condaeus Princeps. c. 284
CONOB. & TROBS. in nummis. c. 372
Conſolatio Ciceronis falſa. a. 238
Conſpiratio in Jacobum, Angliae R. a. 295, 302
——— in Magiſtratus Leidenſes. a. 45, 364
Conſtrati currus. e. 114
Contentus cum Genitiv. d. 96
Contingere, pro illinere. b. 525
Conventus doctorum Romae. b. 216
——— Lunaeburgenſis. a. 269
Convivium deorum in Suecia. c. 664
Convivia Antverpenſium. b. 42
——— Hamburgenſium. c. 798
Coquere, pro torrere. d. 463
Cora, pro cura in MSS. d. 149
Corytus. e. 101
Cornua pro genis. e. 370, 374.
Corona capi. a. 464
Coronatio Imperatoris. a. 2
Corripere, pro accuſare, deferre. d. 143, 155, 162.
Corruptor. d. 151, 721
Cortracenſis clades. c. 360
Corvini Bibliotheca. c. 880
Corvus oracula dabat. b. 730
Coſmae Indopleuſtae Typographia. c. 652
Craſſae paludes. d. 285
Coſſua Conſul. b. 382
Credere diligentiae, bonitati. c. 246, 250
Covini. d. 435, 441. e. 114
Creta. d. 707
Crinen & carmen confuſa. d. 4
Critica ſtudia. a. 113. c. 3, 16, 34
Critici. a. 199
——— Londinenſes Sacri. c. 406, 407
Crotalia. d. 470
Cruſii & Friſchlini rixae Grammaticales. a. 303
Crux Chriſti, & Salmaſii ſententia. c. 721
Crucis forma. a. 649
——— Supplicii modus. a. 661
——— Signum. a. 643
de Cruce Scriptores. a. 445
Cumulare in gregem. d. 253
Cura pro regimine. d. 368, 769. c. 780
——— pro amore. d. 149
Curatores Academiae Batavae. c. 757
Currus ſtrati & conſtrati. e. 114
Curtii aetas. b. 626
de Curtio judicium. a. 626
Cybele. d. 792
Cycladum mel. c. 507
Cygnus. c. 108
Cymbaliſtria. d. 412

D.

DAmaſceni, *Joh.*, homiliae. d. 444
Dani legatione a Batavis invitantur. a. 689, 713
——— Iniquiores Batavis. a. 170
Daniae Rex. a. 299
Damas & Dama. e. 376
Daſypus. e. 351
Daventriae peſtilentia. c. 351
Daventrienſis Gymnaſii ſtatus. b. 628
Daventrienſes ſtudioſi ludos ſcenicos agentes. c. 292
Davidis de Pomis Lexicon. b. 363, 366
Davidica Medicina. b. 45
Dedicare ſub aſcia. a. 61
Dedicationes ad captanda munera. c. 511
——— Germanorum. a. 270
Deducere. b. 704
Defendere aliquid alicui. d. 301
Defixio magica. b. 705
Degenerare. d. 774
——— cum quarto caſu. d. 299
Deliberare, pro delibrare. a. 53
Deliniri, pro incantari. d. 705
——— pro illecebris capi. d. 745
Delrio in Thuanum ſcripſit. a. 551
——— periculoſa ejus navigatio. a. 543
Demetrianae. a. 618
Demetrius Phalerius & Phalereus. e. 89
Demiſſis labris. e. 412
Dena nox, pro decima. b. 211
Depenſare. d. 783
Depilare. e. 375
Dequeri. c. 392
Διαβολίαν. a. 638
Dialectici Graeci. b. 202
Dicaearchus de Graecia. b. 310
Dicta, pro facetiis. e. 29
Dictata Lipſii in Anglia vulgata. a. 193
Dictator Romanus. b. 383

Didy-

Didymus de Plantis ineditus. c. 262
Differre & diſjicere per valles. c. 167
Dimittere militare verbum. d. 726
Dipthongus in voce Graeca brevis. c. 530
Diſcinctus, pro legibus ſoluto. d. 344
Diſciplina Eccleſiaſtica. a. 82
Diſcrimen ſapientis & plebis. a. 705
Diſjicere per valles. c. 167
Diſtendere. b. 212
Diſtinctiones novi teſtamenti. b. 459
Ditmarus Reineccii. a 266
Diu, ultima communis. b. 212
Diva Hallenſis, & Sichemenſis &. b. 142, 177, 182, 184, 359, 361
Dividi, obſcaeno ſenſu. e. 375
Divitas, pro divinitas. a. 609
Divona & Doveo. b. 190
Docti viri an In Germania. a. 267
Doctores Leidae creandi modus. a. 188
Doesburgi ad Iſalam obſidio. d. 115, 116
Domeſticus Jupiter. b. 666
Domiſeda. d. 605
Domus luxuriae. d. 364, 366. e. 23
—— pro proximis, familia. d. 808
Dordracena Synodus. b. 452
Donare aliquem alicui. e. 420, 421
Dores. d. 638
Doreſlai caedes. c. 213, 215
Dorſtadium. b. 244
Draco Satanas dictus. a. 246
Ducci peſtilentia. a. 20
Dux de imperatore Romano. d. 738
Duisburgi deſcriptio. d. 17
Duo, pro duos. c. 888. d. 121, 124

E.

E & I confuſae. e. 89
—— pro I. in nummis. e. 196
Ebo numen Neapolitanorum. b. 708
Ebuſus. d. 461, 462
Eccleſiae corruptus ſtatus. b. 447
Eccleſiaſtica diſciplina. a. 82
Edictum Ordinum Batavorum de Academiis Catholicis. a. 39, 46, 64, 613, 683
Editiones cum notis variorum. b. 633. c. 243
Effigies, pro umbra. b. 669
Effluere active. e. 406
Ego vero, pro immo. e. 382
Elatus metaphorice. d. 372, 374
Elector Palatinus vinum donat Nic. Heinſio & Iſaaco Voſſio. c. 809
Electoris Palatini & Lotharinguae Ducis controverſia. c. 836. & ſeq.
Elephas. a. 60
Elizabeta Angliae Regina. a. 751
—— foedus facit cum Batavis. a. 259
Ellipſis verbi contrarium ſignificantis. d. 704
de Eloquentiae ruina. e. 605. & ſeqq.
Elzeviriorum ſordes. b. 630
Emanare active. e. 406
Emancare. c. 189
Emereri, pro mereri. d. 408
Empedocles. b. 735
Empedoclea Sphaera. b. 315
Eniteſcere. d. 794
Eo & & confuſa. d. 372
Epicis Poetis ſententiae datae a monachis. c. 193
Epictetus auctor diſſertationum ſub Arriani nomine. a. 127
—— ejus Enchiridion. b. 362, 472
Epigrammata in Papam. c. 708
Ἐπισκύνιον, ſupercilium. d. 359
Epiſtola Lipſii de pace & induciis. a. 207, 692
Epiſtolae amicorum an publicandae. b. 76
—— Wouwerii contra Elmenhorſtium. c. 60
Epona. d. 255, 256
Equeſtris Colonia. a. 458
—— fortuna. a. 222
Eraſmi Ciceronianus. b. 202
—— effigies Roterodami ſtatuta. a. 185
—— Juvenilia. b. 376
pro Eraſmo Apologia. c. 870, 871
Erigere toros. d. 427, 433
Erinnae carmen. a. 232
Erneſtus Auſtriacus. a. 470, 713
Erphordia. d. 17
Erphordienſis bibliotheca MSS. d. 17, 28
Error. d. 745
Eſt, omiſſum ſaepe. d. 771. 772
Et & eo confuſa. d. 372
— pro etiam. d. 372
Eteſiae. d. 709
Ethices ſtudia. b. 3
Etymologiae ſtudia. c. 771
Exterior comes. b. 719, 723, 724
Euangelium Matthaei. b. 643
Euchariſtia. b. 250
Eucherii Gloſſarium. e. 557
Eugraphius Terentii Scholiaſtes. b. 348
Eugubinae tabulae. b. 289
Eumenes. d. 773, 775

Euſebius Scaligeri. c. 620
—— Codex MSS. Chronici. a. 243
Euthalius de vita Pauli. e. 234
Exemplum, pro fabula. d. 585
—— pro ſupplicio. e. 41
Exigere. d. 433
—— alicui poenas, pro perſolvere. d. 722
Expeditio Algerina. b. 107
Expergere. d. 316
Exſpectare & ſpectare. b. 529
Expugnare, pro expellere. d. 569
Exſilium leniter ferendum. b. 442
Exta ſecta. d. 297
Ἐξάρτης. b. 710

F.

F & P. permutatae. d. 334
Fabarii pro incantatoribus. e. 369
Facies loci, ſinus &c. d. 351
Facere Poëta dicitur, qui alios facientes inducit. e. 394
—— culinare verbum. e. 396, 410
—— pro dicere, e. 420
Factiones in Tranſiſalania. c. 335, 337
Fallax Aequor, fallaces epulae. d. 295
Farneſianus Theſaurus. e. 826
Farneſii Ducis Parmenſis mors. a. 285
Fata obſtant. d. 373
Fax Hiſtorica Lipſii. a. 248
Feneſtras in nova domo amici donat Lipſio. a. 488
Ferrario, *Octavio*, torquis cum nummo a Chriſtina data. c. 601, 617, 623
Feſſus ſenio, de re inanimata. d. 103
Feſtina & fortuna confuſa. d. 352
Fictus, pro fixus. c. 39
Ficus condiendi ratio. d. 462
Figere. b 553
—— roſtro. e. 83
Fila puellae praeparabant. d. 542
Filia pro alumna. d. 148
Fingere, pro affingere. d. 210
Flaminius an Flamininus. a. 460
Flammaris. c. 7
Flegyas. e. 369
Florentinae bibliothecae. c. 565
Flores ferendi modus. a. 325
Foenus & Uſura. b. 576
Fontanus comes. a. 730
Fortuna & feſtina confuſa. d. 352
—— equeſtris an ſequeſtris. a. 229
Franciae ſtatus. a. 62
Francofurti non grati peregrini. a. 316
Frigus & gelu extraordinarium. c. 703
Friſchlini & Cruſii controverſiae Grammaticales. a. 303
Friſii nundinationis munerum rei. b. 727
Frugia, pro Phrygia dea. b. 714
Frugifer ſol. b. 713
Fucus & Succus. c. 225
Fulgentii codex MSS. c. 696
Fumus, pro caligine. d. 425
—— pro vaporibus. d. 425
Funus, pro pompa funebri. d. 536, 539
Furca, unde vorck. a. 263
Furca traducti nocentes. d. 201

G.

GAbalus, unde Galg. a. 263
Gaeſum. a. 255
Gale, *Joh. van*, vincit Anglos navali praelio. c. 314
Galeae cum criſtis. a. 252
Gallia & Lutetia. c. 792
Galliae Regis munificentia in eruditos. c. 523, 806
Gallorum cantus. a. 252
—— Poëmata colligere & edere voluit Lernutius. a. 8
Gallinaceum lac. e. 376
Gallus Gallinaceus Penthiacus. e. 381
Gaufridus vel Gaufredus de vino Salvo Anglus e. 243
Garizim & Hebal. a. 285, 287
Gaſſion. c. 698
Gaſtrum. e. 354
Gelrica Hiſtoria Slichtenhorſtii. c. 776
Geneſius Scriptor Byzantinus, e. 346
Genitiva nomina. d. 806
Genitivus de motu ad locum. e. 400
Genevenſes inter & Sabaudum bellum ve. 492
Gennadius, *T*, recenſitor Martialis. b. 523
Gens pro familia. d. 808
Genus pro liberis. d. 303, 304
—— pro fabularum genere. e. 29
—— pro genere humano. d. 385
Georgii Epiſcopi Chronologia. b. 347, 349
Germania placebat Lipſio. a. 669
Germani canunt facta illuſtria. a. 252
—— Dedicationes ſcribere ſolent. a. 270
—— Negligunt humanitatis ſtudia. a. 226
Γαῖα oppoſita Saxonis. d. 282

Gliſ-

Digitized by Google

Gliſcit regnare. d. 103
Gloria de gl' incogniti. c. 190
Gloſſae in MSS. c. 73
——— Iſidori. c. 558
Gloſſarium Eucherii. c. 557
——— Macri. c. 55, 78
——— Jo. Monachi. b. 347
——— H. Stephani. a. 587
Glycae annales. a. 444
Goldaſti Bibliotheca. c. 568
Gomari & Arminii colloquium. b. 417
Graecae Linguae ſtudium. b. 329
Graecis de ſtudiis judicium Lipſii. a. 376
Grammaticales lites inter Cruſium & Friſchlinum. a. 303
Granatenſi de bello Poëma. c. 642
Gratio adſcriptum halieuticon. c. 695
Graii, pro Graji in MSS. d. 254
Gravia capta. a. 38
Gravis, pro incommodo, oneroſo. d. 289
——— pro aegro. d. 349, 355
Grotii carcer & exſilium. b. 441. & ſeq.
——— liber de veritate Religionis. b. 441
Gujeti Terentius. c. 359
Guilielmus I. Arauſionenſis. a. 30, 214
——— II. c. 248, 704, 714, 731
——— III. in Academia Leidenſi operam dat ſtudiis. c. 769
——— a Tranſiſalanis creatur praefectus. c. 758
Gymnaſium Daventrienſe. b. 628
——— Mediolanenſe. b. 85

H.

Habere, pro regere. d. 553
——— & obire confuſa. d. 222
Hackii avaritia & ſordes. d. 533
Haereſes de ſectis Philoſophorum. d. 234, 236
Halieutica adſcripta Gratio. c. 695
——— Spuria. a. 442
Hallenſis diva. b. 142, 177, 182, 184, 359, 361
Hamavchae matronae in lapidibus. a. 451-457
Hambeck. a. 452
Hamburgenſium convivia. c. 708
Harderovicena Academia. c. 286, 288
Harpocrates. d. 495
Harpocratiani. b. 711, 712, 714
Harpocrationis editio. b. 651. & ſeq. c. 701
Harpyiae. c. 350, 352, 533
Hartii, *Othonis*, filius. a. 577
Hebal & Garizim. b. 285, 287
Heidelberga, Myrtiletum, & unde dicta. a. 274, 330
Heilbronnenſis aries. b. 192
Dan. Heinſii & Salmaſii inimicitiae. b. 472, 479. c. 85
——— infirmitas memoriae. c. 758, 759
——— mors. c. 335. 340
Heliodorus auctior vulgato. b. 487
Helleniſtica lingua. b. 464, 473, 478
Henrici III. Regis Galliarum caedes. a. 412
Henricus Julius Brunsvicenſis. a. 733, 735
Heronis Strategica. a. 94
Hiantia lumina. d. 155
Hieremia Patriarcha. c. 399
Hieroſolymitanum templum. b. 640. c. 169
Hilaria. b. 718
Hirundines. c. 93
Hiſpanicae Academiae. a. 553
Hiſpaniae ſtatus, in literis, re militari &c. b. 113, 114. c. 553
Hiſpanorum inertia. a. 448
Hiſtoriae Auguſtae a Sylburgio editae. a. 344, 349
——— MSS. in bibliothecis. c. 639, 641, 644, 648
Hiſtoricum ſtudium. a. 4
Hoc, pro huc. d. 92
Hojum capta. a. 573, 576, 687
Hollandorum ſtudia literarum lapſa. c. 211, 216, 246
Holmiae incendium. c. 650
Holſatiae Ducis bibliotheca. c. 508, 582, 583
Homerus deus. b. 668
Homeri laus. a. 672, 675
——— Scholiaſtes Voſſianus. c. 421, 424
Honorus. d. 479
Hoogſtratia occupata. a. 295
Hortator in puppi. c. 54
Hoſta, pro honeſta in MSS. d. 163
Huetii demonſtratio Euangelica. c. 730
Hugenii habuere codices Lipſianos. c. 372, 375, 377
Hugenotae. b. 264
Hulſta obſeſſa & capta. c. 698, 699
in Hungaria geſta. a. 621. b. 39
Hyacinthus. c. 131
Hyele dictae Velia. c. 491
Hyſopus. c. 721

Jaco-

Digitized by Google

Jus magiſtratuum in Sacra. b. 435
Juvenalem promiſit Hadr. Valeſius. 701
Juvenes. d. 800

K.

KAgge, *Laurentius*, c. 809
Kalendarium ante Ovidii Faſtos. c. 714
Kalendaria Muſulmannorum, Perſarum & Syrorum Chriſtianorum, c. 589
Κεϛὸς Julii Africani. a. 93
Kinſchotil, *Caſp*, poemata. c. 885
Kinſchotius a Gallis Quinxiotius dictus. c. 809

L.

L & R. confuſae. c. 132
Labris demiſſis. e. 412
Lac Gallinaceum. e. 376
Lacedaemoniorum & Judaeorum cognatio. a. 611
Lacerari corpore. d. 478
Lactari amore. d. 250
Laetus. d. 745
—— de arboribus. d. 641
Laminae in Magicis b. 705
Lampſonii filius. a. 577
Lances. e. 402
Laneus, pro invalido. d. 327
Lapis mirandae naturae & rarus. b. 235
Laſſus de rebus inanimatis. d. 105
Late tenere. b. 708
Laticlavia tunica, d. 642
Latini civitate donati. c. 265
Leidae Academia. vid. Academia.
—— collegium inſtitutum. a. 188, 194, 198, 203
—— conſpiratio in Magiſtratus. a. 45, 364
—— peſtilentia. b. 455
Legatio Batavorum in Daniam. c. 681, 688, 713, 744, 745
—— in Scotiam. a. 681
Legatorum mos in viſitando. c. 831
Lentus. d. 745
Leo in ſpectaculis exhibitus. c. 248
Leodium & Leodicum. 239, 574, 577. c. 136. c. 136
Leodienſes quales. c. 520
—— tumultuantes ob religionem. b. 275
Lepores. e. 93
Lernutius Gallorum poëmata colligere & edere voluit. a. 23
Lethra. b. 243
Letous, pro Latous c. 477
Lex Julia. d. 426
—— Mallia b. 695
—— XII. Tabularum. a. 336
Lexicon Davidis de Pomis. b. 363, 366
Liberalitas Regis Gallorum in eruditos. c. 523, 806
Libelli famoſi in Gallos. c. 291
—— in Lipſium. a. 247, 248, 255, 257
Libertas Belgarum in ſcribendo. b. 338
Librare corpus in alis. d. 732
Libri Chriſtinae dati Heinſio & Voſſio. c. 681. & ſeq.
—— Chymici. c. 585
—— Sibyllini. a. 246
Libra & aere minus. b. 547
Ligorii, *Pyrrhi*, opus Antiquitatum. c. 679
Lima, pro raſorio vel pectine. c. 132
Lineae veſtes. a. 561
Lingua Helleniſtica. b. 464, 473, 478
Linguae Latinae pronuntiatio. a. 330
—— Graecae ſtudium. b. 329
—— vernaculae ſtudium. c. 760, 761
Linguarum donum Apoſtolis datum. b. 463
Liquor. d. 233
Literae editae ſub nomine Lipſii. a. 55
Livii editiones. c. 156, 168
de Livio judicium. b. 201
Locare. c. 52
Lorica. b. 157
Lorus, pro lorum. 395, 396
Lotharingii Ducis & Electoris Palatini controverſiae. c. 836. & ſeqq.
Lotus & totus confuſa. d. 424
Lovanii deſcriptio & laus. a. 435. c. 135
—— ſtatus, & lapſa ſtudia. a. 168, 283, 288
Lovanienſis ager vexatus a rebellibus. a. 298
—— Academia. a. 487, 488, 612. b. 408, 409
Lovanienſium de Academia Batava cenſura. b. 612
Lubrica & ludicra confuſa. d. 329
Lucani editiones. c. 811
—— laus. b. 437
—— Codices MS c. 808, 809, 811, 816, 822
Lucius perſonatus auctor. c. 702
Ludi ſcenici a ſtudioſis Daventrienſibus acti. 681. c. 292
Ludovicus & Chlodovaeus idem. a. 240
Lumina premere dicitur Leo. d. 359
Luneburgenſis Ducis bibliotheca. c. 587

Luneburgenſis conventus. a. 269
Lupara concremata Lutetiae. b. 798
Luſitani Lipſio faventes. b. 3
Lutetia. c. 792
Luxuriae domus. d. 364, 366. e. 23
Lydius, *Joh.*, de Faſtis Romanis voluit ſcribere. c. 176, 177

M.

MAcedo, ſecunda ſyllaba longa. c. 489
Maceria. b. 156
Machiavellus. a. 4
Machinae antiquae reliquae. b. 9, 10
——— inventae a Judaeis. b. 156
Macri Gloſſarium. c. 558
Magica defixio, & lamina & rhombus. b. 705 706
Magiſtratuum jus in ſacra. b. 435
Magnes. c. 39
Malcla, *Johannes*, c. 244
Mala multa dicere. c. 198
Male commiſſa gratia. d. 422
Μαλία, & *ὑπὲρ Μαλίας*, c. 55
Mallia lex. b. 695
Mancipii jus. b. 549
Manethon MS. & a Voſſio deſcriptus. c. 303, 652
Mangana. b. 156
Manicare a. 609
Manilius Junii. a. 411
——— MS. Suſii. b. 306
——— Scaligeri. a. 242
Manipuli pro centuriis. c. 14
Manibus elatis milites ducibus promittebunt operam. d. 439, 440
Maniciolum. e. 370
Menubiae. d 776, 782, 783, 784, 787
Manuſcripti codices Jeſuitarum Antverpienſium. b. 773
——— Virgilii. c. 746
——— Lucani. c. 808, 809, 811, 815, 822
——— Martialis. c. 563, 565
Manuſcriptorum notae. a. 7
Maria virgo. b. 184
Marcellini Chronicon. b. 349
Martialis Raderi. b. 32
——— Schrevelii. d. 31
——— recenſitus a Gennadio. b. 523
——— Codices MSS. c. 563, 565
Maſſa, pro Chao. d. 457
Maſſiliae deſcriptio. b. 193
Matres, pro nutricibus. d. 148
Matthias Auſtriacus. b. 362
Maturum onus. e. 12
Maturus & immaturus, imperio ſcilicet. d. 368
Mauricius, ſecunda ſyllaba brevi. c. 363
Mauritius Naſſovius. a. 169, 206, 681, 688, 744, 745
Maurorum bellum. b. 177
Maximilianus Imperator. b. 304
Mazarini Bibliotheca: c. 597
Medicea Familia. c. 532
Medici veteres & Arabes. a. 440
Medicina Davidica. b. 45
Mediolanenſis Bibliotheca & Gymnaſium. b. 85
Mel Cycladum. c. 507
Meleager Epigrammatum ſcriptor. b. 535
Meles fluvius. b. 671
Memmia Bibliotheca. c. 161, 257, 259, 600
Meracus. b. 541
Mercerus, *Joſias*, probat Lipſii abitum ex Batavia. a. 310
Mercurius Dux. b. 344
Meſſala Corvinus. d. 805, 809, 812
Meſſalinus. d. 801, 803, 804, 806
Metaphyſica invexit noxias quaeſtiones. b. 448
Metelli. d. 813
Methodus ſtudendi & exerpendi. a. 689
——— ſtudendi Politico viro. b. 3
Meurſii poſtuma. c. 475, 537, 770. d. 75, 79
Mica. d. 692
Militaris res ad veterum imitationem inſtituta. a. 744, 745
——— rei Belgarum laudator. b. 106
Milites elatis Manibus ducibus obſequium promittebant. d. 439, 440
Minervae vota a ſperantibus magnam fortunam. d. 198
Minus libra & aere. b. 547
Minutius Felix. b. 445
Miracula. b. 182
——— divae Sichemenſis. b. 187
Mittere, pro emittere. d. 333
Mobilis & nobilis confuſa. d. 432, 434
Moderatus Nypſus, *Junius*, c. 568
Modi Epiſtolica & notae in Silium. a. 107
Moeris Atticiſta. c. 691
Mollia rura, gleboſa & terrena. d. 282
Molorchus. e. 114
Monachi Johannis Gloſſarium. b. 347
Monaſterienſis Obſidio. b. 737

Mo-

Digitized by Google

Monaſterienſis pax. c. 727
Monitus deorum, d. 445
——— praeſignificationes. d. 241
Montes Hannoniae obſeſſi. a. 1
Monumenta Paderbornenſia. b. 673
Morboſus, pro pathico. e. 375
Moreti Codices MS. c. 588
Mori Clamor regii ſanguinis. c. 648, 746
Moſchopulus. c. 690, 691. e. 209
Μυῶαξ ἀφ' ἑτίας. b. 729
Mulcere vulnera. 641
Mulieroſus. e. 371
Multa mala dicere. d. 198
Munckeri Antoninus Liberalis. b. 655
Munera, pro oneribus. d. 408
Munus, pro feris in ſpectaculo exhibitis. b. 113
Mures ſalaces, unde pro pueris delicatis. e. 372, 374
Mureti Seneca. b. 124
Muſeum Alexandrinum. b. 78
Mutare habenas. d. 344

N.

NAevuli dicti inſulae. a. 673
Navarrae rex. a. 360
Nauſragare. e. 413
Navigatio Batavorum in novum orbem. a. 689
——— in Septentrionem. a. 208
Navis obſcaeno ſenſu. e. 375
Neapolitanae bibliothecae. c. 180, 181, 566
Neapolitanus tumultus. c. 187
Neceſſitas peccandi. a. 182
Nehalennia dea. b. 653. c. 259
Nemeſiani de aucupio MSS. Codex. c. 706
Νεωκόρος. b. 648
Neomagum. d. 115, 116, 117, 120, 121
Nervia. d. 725
Nexi & mancipii jus. b. 549
Niger tamquam corvus. e. 420
Nigra nomina in Epiſtolis Lipſii, id eſt non Catholicorum. a. 538
Nilus de primatu Papae. a. 694. b. 494, 496
Nobilis & mobilis confuſa. d. 432, 434
Nomen agelli, pro ipſo agro. d. 331
——— nudum. d. 387
Nomen eſt Dafin. c. 488
——— pro ſolo nomine. d. 539. & ſeqq.
Nomina propria. d. 755, 756, 759, 760, 763
——— & honores baſibus ſtatuarum inſcripti. d. 768
Noribergenſis peſtilentia. b. 522
Notae manuſcriptorum. a. 7
——— Senecae & Tyronis. b. 128, 343
Novatores. c. 702
Nudum nomen. d. 387
Numerus ſeptenarius pro multiplici. b. 153
Nubes pro volatu. d. 450
Nummi fictitii. c. 570
——— & pecunia ſuilla antiqua. c. 744
——— Veteres conſulis Meurſenſis. d. 12
Nummus Capitonis Fonteji. a. 447
——— Veſpaſiani. e. 716, 717
Nypſus, *Jun. Moderatus*, c. 568
Nyſaei campi. d. 282

O.

O pro an, ut copo, caupo &c. e. 411
Obire & habere confuſa. d. 221
Obnoxius & tener. d. 607
Obſtant Fata. d. 373
Obtinere praeſidio loca. d. 380
Occultare ſe itineribus. d. 212
S. Odiliae vita. e. 66
Oldenburgum. b. 243
Olympus imus. d. 522
Omnia eſſe alicui. b. 711
Omnis Herois. c. 247
——— & communis confuſa. d. 163
Onus maturum. e. 12
Opera bona. b. 252
Opinio pro fama. c. 185
Oppianus Ritterſhuſii. a. 765. b. 325
Opus piſtorium. e. 396
Ora frenis continere. d. 42
Orae. b. 521
Ordo, pro ſenatu. d. 383
Oracula Sibyllina. a 479
Oratio Lipſii de duplici concordia. a. 433
Oricellariorum familia. b. 199
Oſtenda obſeſſa. b. 107
Otioſi Academici Neapolitani. c. 566
Otium & otiari, pro ruſticari. d. 349
Ovidii index. c. 201
——— de eo judicium. c. 714
——— editio Heinſiana. d. 30
——— nummus. e. 716
Oxonienſis bibliotheca. b. 351
ὄχ☉. a. 635

P.

PAcare montes. c. 118
Paciſci. d. 770
Pacti conventi. b. 609

Paedagogica ingenia. b. 451
Παιδικὰ Stratonis. c. 400
Pangere, idem quod figere. d. 236
Panis Ἐπιούσιος. b. 618
Pannc, *Petri*, ſupplicium. a. 42
Pannoniae res. a. 62, 65
Papa femina. c. 578
Papiſtae an poſſint eſſe membra Academiae. a. 682
Paraphraſis Ariſtotelis. b. 402
Paratus. d. 231
Pariſiorum laus. c. 87, 88, 90
Pariſinae Bibliothecae. c. 563
Parmenſis Ducis mors. a. 285.
Parra. e. 373
Parricidae regis Galliae. a. 406
in Parvo. pro in parva re. d. 372
Paſcha, quo Chriſtus cruci adfixus eſt. b. 469
Paſquillus. b. 223
Patricia colonia. a. 258, 586
Patricii. a. 389
Paullinus de vita Martini. e. 339
Pax cum Britannis & Hiſpanis. a. 299
— an induciae praeſtent Belgis. a. 207, 692, 719, 720, 761
— Monaſterienſis. c. 722
Pecunia ſuilla. c 744
Pedeſtres copiae c. 152, 154.
Pedibus aſſentiri. d. 2
Pellacia. d. 332
Pellibus texta ſcuta. b. 151
Penaces. b. 731, 733. c. 475. e. 192
Pendere in alis. d. 303
Penthiacus Gallus Gallinaceus. c. 381
Peragi. c. 542
Peregrinatio Italica. c. 717
Pergula. d. 42. 243
Permittere, pro remittere. b. 612
Perpenſe audire. d. 579
Perſicae & Belgicae linguae affinitas. a. 185
Perſarum continentia. d. 121
——— Kalendaria. e. 589
Perſius Caſauboni. a. 381
Peſtilentia Daventriae. c. 351
——— Duaci a. 20
——— Leidenſis. c. 530
——— Noribergae. b. 522
Petaviana bibliotheca. c. 259, 207, 591, 604
Petri Apoſtoli ſupplicium. a. 661.
Petronii fragmentum. c. 497, 504, 508, 537, 805, 823, 865. d. 91
Πεζέταιροι. b. 636
Phaedri editio. d. 15
—— Schefferi. d. 39, 44
Phaemon. c. 740
Phaenomena. c. 50, 51, 52
Phalerius & Phalereus Demetrius. e. 89.
Philippi Bohemiae Principis facinus. c. 709
Philippus. d. 795
Philoſophia Carteſiana. b. 469
——— Rami. a. 368
Phineae aves, Harpyiae. e. 350
Photius a Schotto editus. a. 715
Pictura. d 437
Pigri ſomni. d. 427
Pilum. a. 639
Piſana cenotaphia. b. 139
—— Marmora. a. 264, 265
Piſander Larandenſis. b. 702, 703.
Piſtorium opus. c. 396
Pitulua. e. 53
Pituita. d. 344
Plagium Blanckardi. b. 649
Plangi pro plangere. c. 172
Plebeji & ſapientis diſcrimen. a. 705
Plurimus cum genitivo. d. 541
Pietas. d. 771
Plus decem millia. d. 781
Poëta de bello Granatenſi. c. 642
—— quidam parum Latinus. c. 122
Poëtae Batavi. c. 112, 114, 199
Poëtas Gallos colligere voluit Lernutius. a. 23.
Ποιεῖν, pro coquere. e. 396, 420
Politices ſtudium. b. 3
Pollionum familia. a. 115
Poloni Judaei. b. 20
Polybius Caſauboni. a. 375, 383, 385
Polybii libri novem integri. d. 69
Polycrates Graecus ſcriptor. c. 399. & ſeq.
Ponere, pro in foenere poenere. d. 461
Porrigo quid proprie ſit. d. 295
Poſſiacum colloquium. b. 259
Ποταμὸς, de mari. e. 402
Praelium in Anglia navale, per van Gale. c. 313.
——— ad Iverium. a. 309
Praenomina. d. 756, 558. & ſeq. 769
Praeſagium mortis. b. 333
Praeſens, pro efficaci. d. 582
Praxis judiciaria. a. 120.

Pre-

Preces ſanctorum pro nobis. b. 252
Premit lumina Leo. d. 359
Preſſus pro humili. d. 372, 374
Princeps an tardus eſſe debeat. a. 725
Prior & propior confuſa. d. 741
Procancellarius Poloniae. c. 664
Procopii editio. b. 354, 355
Prodigia in coelo viſa. a. 613
Proferre in theatrum. e. 89
Profeſſus, pro manifeſto. d. 284, 286
προγαργίδια. b. 709
Pronuntiatio Linguae Latinae. a. 330
Propior & prior confuſa. d. 741
Proſperi Chronicon. b. 349
Proſpicere ex edito in humilem locum. e. 82
Prudentii editio. a. 640
——— laus c. 889
Pſalterium ex verſione Saxonica. a. 222
Ptolemaeus collatus cum MSS. e. 639
Publica pro vectigalibus agris. d. 403, 408
Pulla veſtis. a. 235
Puncta Hebraica. b. 363, 365
in Puppi ſtabat hortator. e. 54
Putare, pro judicare. e. 33

Q.

QUA, pro quouſque. e 388
Quam, an conjungat ſimiles caſus. a. 308
Quantum milvi volant. e. 385, 395
Quaſi, pro fere. d. 786
Querelae de ſtudiis lapſis. b. 430
Quidam, de ignoto. d. 778, 779
Quinctiliani editio. c. 498, 410

R.

R & L. confuſae. c. 132
Rabirius. d. 739
Raderi Martialis. b. 33
Rami Philoſophia. a. 368
Rapere fugam. e. 170
Rarus. d. 233
Raſcupolis. d. 821
Rectores civitatium in Belgio. a. 712
Reges conſilia popularia abhorrere debent. a. 171
Regis Galliae liberalitas in eruditos. c. 523, 806
Regulus aviculus. b. 313
Reineccii Ditmarus. a. 266
Reineſio miſſae inſcriptiones. c. 291
Remi. d 53
Repraeſentare conſilium. b. 627
Reſponſare in deteriorem patrem. d. 287
Rex Navarrae. a. 360
——— Sacrorum. a. 246
——— Succorum. a. 626
Rhombus. b. 707
Rhutaria. b. 155
Richardotus in judicium tractus. a. 298
Ripa. b. 245
Rittershuſii Oppianus. a. 765. b. 325
Rodere de muribus. e. 386
Romae conventus doctorum. b. 719
Romanae bibliothecae. c. 284, 561
Roſenburg Baro. c. 273, 276, 278
Roskilda. b. 243
Ruere pro tonare. e. 12
Runa. e. 708
Rumpere curſus. e. 169
Rus verum. d. 689
Ruſticitas Batavis exprobrata a Nic. Heinſio. c. 726, 728
Rotae in folium conjicere. e. 231
Rutgerſianum debitum. e. 698, 757, 767

S.

S pro X. d. 233
S. initio vocum, ſcara pro eſcara, Spania pro Hiſpania &c. 417
Sabaudi & Genevenſium bellum. a. 492
Sabbatum δευτερόπρωτον. b. 357, 358
Sabinae triſtes. d. 236
Sabini epiſtolae. b. 686
Sacerdotia ampla. a. 53
Sacerrimi viri. e. 107
Sacoma. a. 338
Sacrorum rex. a. 248
Sagittaria ars. b. 157
Salluſtianum fragmentum. c. 620. e 708
Salzburgi MS. quae ſunt. c. 316
Salamis vera. b. 555
de Salluſtio judicium. b. 201
Salviati Dux donat MS. libros Chriſtinae. e. 312
Salmaſius alaſtor. c. 663, 663
Salmaſii familia. e. 641
——— furtum. c. 656
——— inſcientia Linguae Graecae. c. 617
——— laus. b. 361
——— liber de annis Climactericis. b. 620
——— de foenore trapezitico. b. 617
——— de caede Regis Angliae. b. 741
——— & Heinſii inimicitiae. b. 472, 479. c. 81

Salmaſii & Iſaaci Voſſii inimicitiae. c. 637. & ſeq. 653
——— vocatio Leidam. b. 624
Saluber media brevi. b. 204
Salubritas poſt peſtilentiam. c. 530
Sambuca. a. 239
Sanctorum preces pro nobis. b. 252
Sangallenſis Bibliotheca. e. 200
Sanguen. b. 718
Sardanapalus. a. 285
Satanas, draco. a. 246
Satira. b. 551. d. 423, 424, 426, 428. 430, 432, 437
Satira Menippea. a. 59
Saturnalia in Boyum & Plantam. c. 729
Satyrica Poëſis per Caſaubonum. a. 385
Scabri dentes. d. 24
Scaligeri Euſebius. c. 620
——— familia. a. 250
——— Manilius. a. 242
——— Poſtuma. b. 430
——— Notae in Caeſarem. c. 288
——— Vocatio Leidam. a. 591. b. 322
Scaligerorum inſignia inſerta Domui Saxonicae. b. 342
in Scaligerum odia Jeſuitarum. a. 700
Scaligeriana. d. 49
Schenckii caſtellum expugnatum. d. 115, 116
Scholiaſtes Homeri Voſſianus. b. 421, 424
——— quo uſus Victorius. d. 59
——— Simmiae. c. 656
Schotti notae in Senecae controverſias. a. 97, 99, 102
—— Photius. a. 715
Schutter, a Schytis dictus. b. 157
Sciſcere, pro pronuntiare ſententiam. e. 102
Sciuri. e. 93
Scolopax. e. 350. 352
Scripta ſuppoſititia. b. 121
Scriverii filii. c. 809
Scuta pellibus texta b. 151
Securus cum genitivo. d. 745
——— pro tuto. d. 746
Sedere. d. 703
Sedes piorum & impiorum. d. 226
Sedetum & Sudetum. a. 239
Sekquaſtra. b. 645
Σεμνός. d. 409
Seneca Mureti. b. 124
Senecae controverſiae. Schotti. a. 97, 99, 102
Senecae & Tyronis notae. b. 128, 343
Senſus pro animo. e. 33
Septenarius numerus pro multiplici. b. 153
Sequeſtris aut equeſtris fortuna. a. 229
Sequi, pro obſequi. d. 125
Servitus, ultima brevi. c. 752, 756
Sexti Empyrici ſcripta. b. 121
Sfortia, *Ludovicus*, a. 724
Siberia. d. 88
Sibyllina oracula. b. 479. c. 246
Sica Tragica. b. 42
Sichemenſis Diva. vid. Diva.
——— tumultus. a. 172
Siciliae Monarchia Baronii. a. 738. b. 174, 185
Sidonii. d. 329
Sigillum Hollandiae ſurreptum. a. 746
—— muliebre. a. 462
Sigiſmundi Poloni nuptiae cum Auſtriaca. a. 428
Sileſiae ſtatus. a. 592
Simmiae Scholiaſtes. c. 656
Sincfala. b. 245
Siſenna. e. 120
Σκολοπίζειν. a. 485
Sleſvicum. b. 243
Sligtenhorſtii Hiſtoria Gelrica. c. 776
Smetianus Theſaurus. a. 315
Smetii inſcriptiones crematae. b. 49
Socrates fuit calvus. e. 291
Socratius fons. d. 349
Solvere maſſam. d. 457
Sophiſtica. b. 447
Sortiri. d. 217
Soſpita Juno. a. 459
Spadani fontes duo. a. 142
Spanhemii, *Ez.*, panegyris ad Chriſtinam. c. 807
Species, pro dignitate. d. 582
Specioſus. d. 773
Spectare & exſpectare. b. 529
Spectrum poſt Salmaſii mortem. c. 326, 329
Spes de liberis. d. 245
Sphaera Empedoclea. c. 315
Sponſae e ſinu matrum raptae. d. 227
Stagirare b. 552
Statius Poëta quis fuerit. c. 17
—— Surculus dictus. c. 17
Statii codices. c. 142, 167, 168
Statuae Ducis Buckinghami. c. 588
Stephanus de Urbibus MSS. c. 639
H. Stephani Gloſſarium. a. 583
Sterilis domus. d. 227

Stoi-

Stoici. a. 703, 715
Stola. d. 731
Stomachus & Stomachari. d. 136
Stratonis παιδικά. c. 412
Strati currus & conſtrati. c. 14
Strictus, pro avaro. d. 232, 236
Striculus, puſio. d. 239
Struthiocameli. e. 507
Studia Graeca. a. 376
—— Hiſtoriae. b. 4
—— Linguae Vernaculae. c. 760, 761
—— literarum in Hollandia lapſa. c. 211, 256, 246
—— Politices. c. 3
Styli praecepta. b. 453
Subſidere cum quarto caſu. d. 289
Succedere cum quarto caſu. d. 288
Succinum. e. 93
Succentor. c. 461, 462
Succus & fucus. c. 225
Sudare cum quarto caſu. d. 187
Sudor ſanguineus in Chriſto. b. 659
Suecorum Rex. a. 626
Sulpitius Blitho. a. 342
Summoto incedere. b. 607
Suppedaneum in Cruce. b. 647
Surculus dictus Statius. c. 17
Suſii Codex MS. Manilii. b. 306
Sylburgii Hiſtoriae Auguſtae ſcriptores. a. 344, 345
Symmachi codex. c. 158
Syrius Jupiter. a. 459

T.

Tacitus quot libros ſcripſerit. a. 295
Taciti codex Bambergenſis. a. 507
de Tacito judicia. a. 294
Talenti modus. a. 544
Talmud. b. 367
Taurica urbs in Media. a. 233
Telum metaphorice. d. 96
Tempus, pro rebus eo tempore actis. d. 557
Tempore, tempori. d. 227
Templum Hieroſolymitanum. e. 169. b. 640
Tendere fila, pro torquere. d. 326
Tener & obnoxius idem notat. d. 607
Tenere late. b. 708
Tenedos. e. 419
Teneri pueri. d. 549
Tenſa. a. 635
Terentius Boecleri & Gujeti. c. 359
Terrena, campeſtria plana, oppoſita montanis, ſaxoſis. d. 282
Teſta ex rubente terra. d. 251
Teſtamenti novi diſtinctiones. b. 459
Thamiſis una nocte ter aeſtuavit. c. 767
Themiſta. b. 308
Themiſtocles. d. 821
Theocritus cum MS. collatus. c. 594
Theodulfus. e. 219, 222, 224, 226, 240, 245
Theologi. b. 618, 746. c. 764
Theophanus. a. 444
Theſaurum, neutro genere. e. 231
Thraces, pro beſtiariis. e. 373
Thuanus a Delrio petitus. a. 551
Thuani Hiſtoria. a. 379, 404
Tituli in pectoribus damnatorum. d. 103
Toga Romana. b. 582, 621
Τοιχοδίφων. b. 312
Tolli rebus laetis. d. 359
Toloſani Archiepiſcopi bibliotheca. c. 620
Tormentis excuſſae faces. &c. d. 163, 164
Torquis a Chriſtina donata Ferrario. c. 605, 617
Torta, pro tormenta in MSS. d. 163
Torus & vir permutata. d. 299
Tragoedorum veſtis. b. 709
Trahere dicuntur vota & preces aliquem. d. 448
Tranſiſalania in factiones divis. c. 315, 317
Tranſire, pro tranſiri. d. 353
Trevirorum colonia. a. 586
Tribunal Academiae Batavae. a. 198
Tridentinum conſilium. b. 257, 369
Trifax telum. b. 155
Trifolium. e. 362
Triſtis, pro ſevero. d. 737, 235, 236, 238, 244
TROBS in nummis. c. 372
Troglodites avicula. b. 313
Trompii Victoria. c. 60
Truncus de vimine, & plantis. c. 92
Trux pro, torvo. d. 739
Tumulius Neapolitanus. c. 187
———— Sichemenſis. a. 172
Tunica laticlavia. d. 642
Turbare. c. 426
———— Saturam. b. 551
Turbo. c. 1
Turcae in Hungaria. a. 323. b. 39
Tutus locus. d. 749
Tyrannis avicula. b. 313

V &

V.

V & B. permutatae. e. 166
Vadari. d. 570
Vaenire cum dativo. e. 34
Vallum b. 156
—— pili. d. 290, 292
Vectis Inſula. b. 696
Vegetius MS. b. 7
Velamenta. d. 175
Velia dicta Hyele. c. 491
Veneratius. c. 406
Venetiarum Urbs c. 189
Venetae bibliothecae. c. 190, 575, 577
Venetorum Advocator. c. 288
Verberare catomis. d. 478, 479, 481
Verdugii Victoria. a. 571
Vergiliae. d. 195
Vernaculi. d. 335
Vernaculae linguae ſtudium. c. 760, 761
Vernile. d. 334
Vero, pro etiam. e. 405
Verſio LXX. interpretum. a. 239
Verſus, in meridiem &c. e. 419
Vertere, pro verſare. d. 149
Verum rus. d. 689
Veruti. a. 239
Veſta. a. 27. d. 155
Veſtae afini in tutela. d. 256
Veſtis linea. a. 561
—— pulla. a. 253
—— Tragoedorum. b. 709
Veſtium cura. d. 540
Viatores cantabant. e. 381
Vicarii Ultrajectini. d. 137
Victoria Batavorum ad caput Bonae ſpei. a. 301
Vicinales. d. 707
Villomarus. b. 339
Vineae. b. 154
Vinum ab Electore Palatino datum Heinſio & Voſſio. c. 809
Vir & torus confuſa. d. 299
Virgilii codices MS. c. 476
Viridia & viridaria. c. 31, 82, 88
Vis pro potentia. d. 163
Viſio Ruſtico oblata. b. 300
Vitilitigantes. d. 317
Vitis aurea in templo Hieroſolymitoro. b. 640
Vleiſch unde dicta. b. 155
Ulixes, Ulixus & Ulixeus. d. 121, 124, 126
Umbilicus. b. 152
Ultrajecti ſtatus & res A. 1672. d. 113. & ſeq. 168, 177, 182, 186, 203. & ſeq. 213, 216, 228, 235, 255. & ſeqq.
Vocare, in vaticiniis. b. 711
Vocalis brevis & longa in unum contracta. b. 212
Volcanalia. c. 701
Volvere bellum. d. 162
Voluntas hominis. a. 181, 182
Voluſianus Meſſus. c. 581
Vorck a furca.
Vorſtii, Cunra... tio Leidam. b. 435
Voſſii, Joh. Ger... c. 580
Voſſiana Bibliotheca data Chriſtinae. c. 221, 222. e. 675
Vota, de liberis. d 245
Urbes ad mare Balthicum quae perierunt. b. 243
Urbinenſis Bibliotheca. c. 396, 566
Uſura. b. 282, 546, 576
Vulgus, de canibus. d. 289
Vulpeculae. e. 93
Uxor an ducenda. a. 29, 30

W.

Walachria Zelandiae Inſula. b. 647
Weisbergus captus. b. 242
Wineta. b. 142
Wisboia. b. 242
Wouwerii Bibliotheca. e. 506
———— Epiſtolae contra Elmenhorſtium. c. 68
Wrangelius. d. 805

Z.

Zelandi collegium inſtituere volunt. a. 200
—— offerunt praefecturam Arauſionenſi. c. 647
Zulichemiana Bibliotheca Epiſtolas Lipſii & aliorum ſervabat. d. 21
Zutphanin capta. a. 142. d. 116

FINIS.

I N-

INDEX IV.
AUCTORUM ILLUSTRATORUM ET EMENDATORUM.

A.

Æſchyli fragmentum. b. 491
Afranius. d. 706
Albinovanus. b. 676
Alcinous. b 407
Aldhelmus de virginitate. b. 596
Ammianus Marcellinus. d. 383, 807. c. 196, 706
Anacreon. c. 409
Antoninus Liberalis. c. 355
Apicius. c. 379, 380, 383
Appianus. 632, 640
Apulejus. 363, 673. b. 51, 156, 528, 529, 531, 565. c. 461. d. 214, 215, 220, 225, 250, 253, 329, 635. e b. 381, 406, 411
Ariſtophanes. d. 359
Ariſtoteles de Animalibus. c. 351
Arnobius. b. 140, 163, 529, 712, 714. d. 155 240, 329, 331, 334, 337. c. 410
Arrianus. b. 635, 638
Auctor belli Alexandrini. d. 788
—— belli Africani. c. 379
—— de Phoenice. c. 507. 514
—— Dialogi de Claris oratoribus. d. 226, 804
—— de ſomniis & prodigiis. c. 8, 31
Avienus. c. 273, 276. d. 46
Auguſtinus. b. 500 d. 555
Auſonius. b. 571. c. 37, 38, 39, 197, 541, 542, 554. d. 638, 689, 768

B.

BArlaamus. b. 459

C.

CÆſar, *Julius*, c. 6
Calpurnius. b. 528. c. 735
Capella, *Marcianus*, c. 460. d. 428, 434, 436, 437. e. 378
Capitolinus. d. 234, 235
Cato. d. 317. c. 33
—— *Valerius*, b. 565
Catullus. 311. d. 143, 210, 246, 327, 527, 531, 533, 535, 585, 587, 641, 645, 676, 677, 681, 682, 683. e. 33, 212, 213, 375
Celſus. 440. c. 380

Tom. V.

Cenſorinus. b. 373
Cicero. 105. 459. 631. b. 307. 309. 310, 312, 602. d. 91, 158, 170, 182, 211, 212, 214, 221, 230, 233, 234. 236, 266, 292, 331, 340, 343, 349, 353, 360, 374, 378, 488, 559, 578, 579, 586, 672, 702, 703. 704, 707, 716, 733, 738, 745, 759, 762, 764, 768, 772, 776 777, 778, 784, 786, 787, 800. e. 82, 88, 212, 225, 241, 250, 271, 375, 379, 380, 385, 394, 426
Claudianus. b. 750, 751, 754. 756, 760, 766, 767, 768. c. 7, 66, 177, 140 148, 162, 210, 211, 212, 214, 218, 223, 226, 229, 231, 235, 464. 466, 472, 473, 477, 734, 735. d. 182, 244, 250, 344, 349, 427, 446, 727, 746. e. 367, 352, 375
Columella. d. 295, 462. e. 381
Corippus. d. 440
Curtius. b. 626. 629, 630, 680. c. 212, d. 362, 572
Cyprianus. 526

D.

DIctys Cretenſis. e. 316
Diodorus Siculus. c. 55
Dion Caſſius. 635, 636. d. 788
Dionyſius Halicarnaſſeus. d. 786, 787
Donatus. c. 10

E.

ENnius. d. 539
Epictetus. b. 463
Epigramma vetus. c. 801, 803. c. 406
Eratoſtenes. e 415. 416
Eumenius. b. 600
Euſtathius. d. 499
Eutecnius Sophiſta. c. 661

F.

FEſtus. c. 451. d. 807. c. 397
Flaccus, *Valerius*, b. 577, 578, 748. c. 149, 411, 413, 414, 417, 419. d. 33. 96, 98, 149, 164, 335. 336, 337, 346, 350, 358, 353, 355, 359, 367, 370, 371, 374, 375, 376, 425, 438, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 455, 457, 459, 460, 522, 541, 543, 544. 557, 758, 759, 761. e. 54, 101, 160, 166, 167, 168, 169,

269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 285, 286, 287, 202, 203, 205, 216
Florus. b. 560. 522, 636, 651, 655. d. 284, 286, 287, 288, 289, 299, 374. 388, 441, 451, 509, 522, 525, 530, 540, 542, 545. 546, 547, 548, 549, 550, 551, 553, 554, 557, 558, 559, 560, 562, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 573, 575, 578, 606, 653, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 663, 664, 665, 707, 714, 771, 773, 776, 791 802
Frontinus. b. 690. d. 580, 786, 788, 809
Fulgentius. d. 719. e. 394, 411, 418, 419

G.

GAlenus, *Johannes*, b. 323
Gellius, *Aulus*, b. 306. d. 768, 776. e. 410, 417
Germanicus. c. 548
Gloſſaria. b 354. e. 120, 371
Gratius. c. 720, 740. d. 282, 284, 285, 286, 268, 288, 289, 292, 293, 295
Guntherus. c. 4

H.

HArpocration. b. 520, 522, 626, 651, 655
Herodianus. 638
Herodotus. b. 690. d. 512
Heſiodus. d. 24, 221. e. 402
Heſychius. 637. b. 560
Heſychius Mileſius b. 680
Hieronymus. c. 51. d. 805
Homerus. d. 359, 429
Horatius. b. 554, 557, 560, 561, 568, 570, 573, 575. d. 288, 289, 318, 360, 368, 369, 403, 422, 424, 446, 429, 432, 439, 722, 331, 755. e. 12, 13, 23, 35, 82, 373, 375, 385, 413
Hyginus. d. 716, 788. e. 253, 353, 361, 363, 371, 392, 393, 394, 395, 403, 406, 409, 413, 414, 415, 416, 418, 419

I.

INſcriptiones. 312, 451, 456, 612. b. 145, 314, 514, 666, 667, 672, 729, 732. c. 294, 296. d. 412, 807
Johannes Euangeliſta. 660
Joſephus. e. 85
Iſidorus. b. 503
Iſidori Gloſſae. c. 132. e. 364, 366, 367, 368, 369, 395, 396, 397, 466, 419
Iſocrates. b. 576
Julianus. b. 717
Juſtinus. d. 284, 295, 331, 368, 369, 638, 678, 679, 689, 692, 702, 706, 709, 733, 768, 701
Juvenalis. b. 543. d. 143, 151, 155, 184, 188, 193. 194, 197, 217, 295, 542, 544, 545, 721, 723, 725, 803

L.

LActantius. d. 535, 536, 537, 661, 690, 691, 692, 704, 706, 707, 730. e. 400, 261
Lampridius. d. 334
Livius. 389, 459. b. 536, 545, 606, 608, 721. c. 206, 207, 222, 223, 243, 249, 251, 263, 281. d. 2, 96, 374, 495, 540, 560, 573, 709, 738, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 786, 789, 802, 803
Logarice vetus. c. 407
Longus. d. 23
Lucanus. b. 264, 726. e. 220, 222, 458, 459, 462, 465, 477, 522, 812, 815. d. 201, 244, 332, 376, 380, 430, 435, 439, 440, 445, 643, 720, 778. e. 224, 196, 273
Lucianus. b. 709
Lucilius. d. 101, 244, 428, 432
Lucretius. b. 526, 428. c. 861. d. 312, 460, 408.

M.

MAchabeorum auctor. 616
Macer. e. 417
Macrobius. b. 702, 732. d. 705. e. 82, 88, 394, 411
Mamertinus. 638
Manilius. b. 378, 601. e. 68. d. 338, 365, 628, 685
Martialis. b. 227. 383, 523. e. 6, 7, 473, 479, 482, 487, 696, 697. d. 201, 203, 327, 419, 424, 426, 427, 428, 452, 641, 676, 682, 683, 684, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 723, 808. c. 34, 82, 224, 267, 365, 366, 406, 534
Mela. b. 696. d. 350, 351, 435, 513, 741
Meleager. c. 5
Minutius Felix. d. 259, 262, 264. e. 406

N.

NEmeſianus. b. 690, 698. d. 285. e. 351
Nepos, *Cornelius*, c. 151, 153. d. 728, 749, 764. e. 5, 9, 10, 11
Nonius Marcellus. e. 120, 413
Nummi veteres. 317. 649. e. 714, 715, 716

O.

ORibaſius. d. 282
Ovidius. b. 525, 528, 540, 542, 545, 546, 547, 612, 670, 677, 678, 699, 700, 704, 705, 720, 723, 743, 745, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 772, 797, 798, 799. e. 20, 27, 25, 42, 68,

Digitized by Google

68, 84, 92, 102, 108, 112, 115, 116, 117, 120, 128, 129, 130, 131, 137, 148, 152, 153, 162, 171, 181, 258, 261, 270, 271, 272, 273, 278, 291, 292, 293, 304, 305, 308, 309, 311, 313, 314, 317, 318, 320, 321, 323, 335, 337, 343, 351, 353, 367, 368, 370, 371, 373, 376, 377, 379, 380, 381, 382, 384, 387, 388, 389, 390, 393, 394, 395, 399, 401, 402, 413, 416, 423, 447, 460, 464, 467, 468, 472, 787, 489, 490, 507, 508, 528, 714, 715, 716, 720, 731, 773, 779, 780, 785, 863. d. 42, 58, 59, 60, 67, 83, 148, 151, 155, 173, 214, 233, 234, 236, 250, 253, 286, 297, 303, 349, 352, 355, 365, 368, 370, 371, 372, 387, 388, 389, 390, 408, 411, 415, 421, 424, 429, 432, 444, 448, 450, 427, 463, 492, 498, 517, 522, 536, 539, 541, 552, 559, 571, 577, 599, 632, 633, 634, 642, 710, 714, 716, 717, 718, 731, 732, 738, 745, 774, 793, 794, 796, 797, 804, 806. e. 8, 12, 15, 22, 26, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 82, 83, 101, 114, 119, 121, 167, 169, 172, 173, 174, 199, 211, 212, 213, 262, 344, 350, 374, 376, 377, 380, 381, 386, 388, 393, 400, 706

P.

PAcatus. b. 728, 729. e. 28
Palladius. e. 414
Pandectae. b. 646. c. 76, 77
Paterculus, *Vellejus*, b. 724, 726, 728, 730. d. 253, 306, 367, 368, 370, 373, 374, 376, 377, 378, 380, 381, 382, 383, 388, 389, 403, 404, 408, 409, 411, 412, 414, 415, 420, 421, 422, 423, 429, 430, 433, 435. 479, 481, 484, 485, 519, 582, 637, 582, 637, 643, 737, 738, 739, 767, 770, 773, 775, 776, 777, 778, 780, 781, 783, 784, 785, 786, 789, 791, 793, 794, 794, 795, 797, 799, 818. e. 408, 419
Paulinus. d. 25, 253
Pediaſimus Scholiaſtes. c. 661
Perſius c. 51, 52. d. 298, 432, 434, 795
Petronius. 751. b. 368, 692, 694, 695, 701, 703, 707, 710, 712. c. 497, 504, 505, 510, 511, 518. d. 217, 220, 236, 237, 238, 240, 242, 245, 246, 250, 251, 253, 254, 292, 293, 295, 316, 317, 341, 342, 344, 345, 346, 347, 348, 350, 352, 405, 411, 412, 425, 427, 428, 434, 436, 437, 469, 479, 481, 482, 484, 485, 542, 725, 745, 746, 749. e. 67, 69, 70, 86, 102, 190, 201, 231, 236, 349, 350, 351, 354, 360, 361, 362, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 405, 406, 408, 409, 411, 412, 413, 414, 417, 420, 421, 497, 499
Phaedrus. c. 467, 469, 472, 473, 482, 491. d. 42, 44, 132, 194, 195, 198, 284, 303, 362, 363, 364, 365, 422, 429, 481, 584, 585, 426, 430, 704, 738, 789, 818. e. 8, 10, 11, 22, 13, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 40, 42, 43, 82, 83, 87, 88, 90, 102, 104, 106, 402
Pindarus. d. 225
Plato. b. 664
Plautus. 369, 370, 668. c. 494. d. 101, 211, 212, 213, 685, 705, 745, 786
Plinius. 440, 464. b. 77. c. 13, 47, 127, 131, 132, 371. d. 232, 236, 282, 327, 374, 437, 410, 783, 808, 811. e. 351, 380, 716
Plinius Junior. c. 538. d. 221, 230, 231, 235, 237, 238, 240, 335, 327, 375, 393. e. 31, 32, 227
Plutarchus. d. 595, 769, 788
Pollux. b. 484. & ſeq. 709
Polyaenus. d. 24
Polybius. 239, 636. d. 770, 787
Porphyrius in Homerum. c. 407
Priapeia. c. 42, 422. d. 2, 217, 394
Procles. d. 596
Procopius. 443
Propertius. b. 682, 683, 684 685, 687, 692. c. 396. d. 155, 195, 202, 210, 213, 214, 217, 218, 220, 221, 222, 224, 225, 226, 229, 230, 232, 233, 234, 235, 244, 250, 295, 296, 297, 299, 300, 301, 302, 303, 306, 325, 326, 317, 334, 346, 376, 378, 428, 430, 433, 437, 441, 442, 527, 532, 533, 534, 637, 642, 648, 677, 774, 791
Prudentius. b. 785. d. 55, 236, 451, 457. e. 211

Q.

QUinctilianus. d. 578, 715. d. 349, 373, 461. c. 48

R.

RUtilius. d. 318, 382, 383, 432

S.

SAbinus. d. 708, 711
Salluſtius. b. 558. d. 2, 352, 359, 368. e. 118, 379, 383, 385, 419
Scholiaſtes Germanici. b. 36
——— Juvenalis. b. 545. e. 395, 405
Sariſburienſis, *Johannes*, d. 349. c. 6, 231
Seneca Rhetor. b. 616. d. 186. c. 69. d. 425

Seneca Philoſophus. 235, 484, 634. b. 557, 588, 590, 603, 614. c. 32, 195, 221. d. 282, 374, 540, 587, 607, 684, 739, 788, 797. e. 27, 30, 82, 88, 375, 412
Seneca Tragicus. b. 382, 383, 430. c. 182, 197, 239, 240, 290, 294, 421, 422, 477, 843. d. 183, 187, 253, 461, 462, 592, 722, 771. e. 166, 350, 403, 821
Severus de Aetna. c. 74
Silius Italicus b. 667, 669. c. 149, 488, 494, 496, 497, 508, 515. d. 77, 250, 362, 435, 461, 541, 703, 704, 807. e. 8, 13, 101, 121
Solinus. d. 809
Spartianus. c. 396
Statius. 420, 707. b. 28, 29, 531, 533, 534, 537, 545, 546, 565, 583, 691, 745, 746, 747, 772. c. 1, 4, 7, 9, 14, 17, 84, 223, 481, 486, 491, 514, 522. d. 58, 101, 103, 229, 336, 417, 424, 425, 428. d. 33, 448, 450, 451, 462, 539, 546, 541, 544 e. 45, 114, 532, 533, 534, 535
Stephanur de urbibus. b. 604, 693
Strabo. d. 553
Suetonius. b. 693, 695, 721, 722. c. 62. d. 136, 138, 140, 194, 197, 121, 243, 253, 254, 255, 256, 282, 388, 403, 486, 607, 723, 756, 759, 772, 776, 780, 786, 806, 808. e. 208, 209
Sulpicia. c. 393, 394
Symmachus. d. 253, 349, 359, 365, 403
Syrus, *Publius*, b. 365

T.

TAcitus. 75, 229, 311, 348. & ſeq. 586, 727, 728, 750. b. 59, 139, 573, 743. c. 53, 114, 365. d. 59, 130, 132, 135, 138, 162, 163, 164, 170, 173, 174, 175, 187, 231, 236, 318, 320, 368, 422, 424, 427, 433, 486, 492, 494, 495, 496, 497, 498. 505, 512, 515, 516, 517, 539, 540, 670, 671, 673, 706, 738, 739, 760, 783, 788, 794, 801, 802, 805, 808. e. 5
Terentius. d. 198, 704, 749, 781. e. 30, 33, 382, 412
Tertullianus. 246. b. 529. d. 325, 326, 327, 331, 333, 337. e. 399
Teſtamentum N. b. 357, 459, 604.
Themiſtiur. b. 635.
Theocritur. d. 359
Theophraſtus. d. 707. e. 15
Tibullus. 157. d. 349, 539, 799. e. 178, 179.

V.

VAlerius Maximus. 398. c. 366. d 762, 763, 774, 777, 778, 784, 786, 788, 793, 795, 815, 816, 777, 818, 819
Varro. b. 549. c. 3. d. 121, 282, 290, 291, 292, 762, 763, 775
Vegetius. 338
Victor, *Aurelius*, 458. e. 6
Virgilius. b. 560, 694, 716. c. 222, 490, 498, 500, 695, 861. 863, 873, 874, 876. d. 2, 121, 122, 140, 148, 149, 155, 157, 162, 175, 211, 214, 234, 235, 238, 242, 243, 244, 245, 246, 250, 252, 253, 289, 234, 302, 316, 327, 346, 349, 365, 380, 417, 428, 452, 457, 550, 559, 582, 641, 705. 755, 799, 800, 803. e. 33, 82, 201, 222, 140, 166, 167, 178, 212, 351, 369, 385, 388, 394, 396, 399, 706.
Vitruviur. 88
Ulpianus. b. 367

E R-

Digitized by Google

ERRATA In Tom. V.

Pag. 4. *lin.* 6. perietis *lege* parietes
5. *l.* 84. Simonis *leg.* Cimonia
15. *l.* 30. gens *leg.* genus
21. *l.* 25. Fab. III. *leg.* Lib. III. Feb. 13.
22. *l.* 12. XLI. cap. v. *leg.* XLVII. cap 10.
l. 13. putant *leg.* putans
28. *l.* 12. euctorem *leg.* auctoris
48. *l.* 32. oſtentor *leg.* exnſculor
56. *l.* 4. licet *leg.* liceat
100. *l.* 25. ſunt *leg.* ſint
101. *l.* 25. auctorirete ſolo *leg.* auctorireti ſoleo
202. *l.* 29 ſine avene, ſine *leg.* ſive avena, ſive
210. *l.* 19. acceſſione *leg.* acceſſiones
126. *l.* 6. precantur *leg.* precamur
138. *l.* 40. literas *leg.* literia
142. *l.* 33. proferendi *leg.* proferendo
166. *l.* 13. ubi *leg.* tibi
163. *l.* 30. ſuo *leg.* ſuper
176. *l.* 28. magniſque *leg.* megnoſque
189. *l.* 16. litereruree *leg.* litereruta
193. *l.* 5. de *leg.* te
198. *l.* 37. ſetin *leg.* ſatie
200. *l.* 40. ſolerat *leg.* ſoleat
207. *l.* 19. Daventriam *leg.* Lipſiam
209. *l.* 12. connexeraı *leg.* correxerat
l. 16. movet *leg.* movit
220. *l.* 4. Sirmondum obſervetiones *leg.* Sirmondum: obſervationes meas ut
223. *l.* 17. Theodulfo *leg.* Theodulſum
226. *l.* 30. ſibi *leg.* tibi
234. *l.* 5. MDCLXXV. *leg.* MDLXXV.
240. *l.* 21. *Fabricius leg. Fabricii*
l. 21. corrupte *leg.* corrupti
258. *l.* 22. deſcribendum *leg.* deſcribendus
258. *l.* 13. codicis *leg.* codices
l. 33. Teutonicus *leg.* Teutonici
279. *l.* 34. juxta meem *leg.* tantam
222. *l.* 10. antea *leg.* aurea
286. *l.* 15. *Borremanni leg. Borremanſii*
292. *l.* 15. defunctum *leg.* defunctus
229. *l.* 23. edendarum *leg.* edendotum
302. *l.* 19. auferre *leg.* offerre
344. *l.* 30. meis *leg.* meos
343. *l.* penult. attinet *leg.* ettinent
351. *l.* 35. ac *leg.* ed
363. *l.* 29. bibliothecam *leg.* bibliothece
385. *l.* 18. CIƆIƆCXXVII. *leg.* CIƆIƆCLXXVII.
316. *l.* 22. ſive *leg.* ſine
425. *l.* 17. Trajecti *leg.* Trajectini
436. *l.* 16. videetur *leg.* videantur
437. *l.* 3. ſuſtineat *leg.* ſuſtineant
442. *l.* 2. facerie *leg.* fecerec
468. *l.* 22. Domeſticequae *leg.* domeſticaeque
478. *l.* 11. quem *leg.* quae
472. *l.* 24. praeſtantiae *leg.* praeſtantium
474. *l.* 12. ingenio *leg.* ingenuo

Pag. 475. *l.* 5. benere *leg.* bene de re
479. *l.* 12. lucrum, *leg.* luctum
482. *l.* 22. Fevorinos *leg.* Favoritus
493. *l.* 1. *Flavium leg. Fabrum*
l. 16. eſſe *leg.* eſſet
501. *l.* 27. pree *leg.* pro
503. *l.* 10. duxit *leg.* duxi
537. *l.* ult. nobia *leg.* vobis
519. *l.* 20. Kalendas *leg.* Kalendie
524. *l.* 26. quae *leg.* quas
532. *l.* 39. ednotarem *leg.* ednotarat
533. *l.* 6. facultus *leg.* facultae
550. *l.* 8. paucoe *leg.* paucos diez
562. *l.* ult. teſtabar *leg.* teſtebatur
563. *l.* 31. Stantiniue *leg.* Santinius
564. *l.* 34. nimis *leg.* minus
573. *l.* 13. ſucceſſu *leg.* ſeceſſu
579. *l.* 19. ſeris *leg.* ſeriis
593. *l.* 14. profiteantur *leg.* profitentur
606. *l.* 21. inſurgeret *leg.* inſurgere
618. *l.* 31. orbetum, me ferre. Saue *leg.* orbatum me. Ferre ſane
627. *l.* 6. queeſtu *leg.* queſtu
628. *l.* 5. principue *leg.* praecipue
636. *l.* 33. anguſtae *leg.* enguſtae
646. *l.* 6. Ingenioſiſſimes *leg.* ingenioſiſſimus
661. *l.* 2. meee *leg.* mea
663. *l.* 31. geſſit *leg.* geſtit
675. *l.* 5. ſolar *leg.* colar
l. 37. quae *leg.* qua
681. *l.* 18. ſceteret boc &c. *leg.* ſcateret. Et hoc quidem eſt, quod hactenus.
l. 24. aut *leg.* ait
687. *l.* 24. aeque *leg.* aegre
700. *l.* 13. ſolem *leg.* ſoles
l. 13. fecerim *leg.* feceris
704. *l.* 10. imponeri *leg.* imponere
706. *l.* 17. fide *leg.* fidem
713. *l.* 18. Gallicum *leg.* Gallia cum
715. *l.* ult. vivo *leg.* vico
717. *l.* 9. on *leg.* ou
737. *l.* 25. cognovere *leg.* cognovero
752. *l.* 22. aulem *leg.* curam
757. *l.* 30. retulit *leg.* retuli
759. *l.* 6. judicevit *leg.* indicevis
l. 30. utilitatis *leg.* utilitati
765. *l.* 24. indicabo *leg.* judicabo
768. *l.* 4. abſenti *leg.* abſentie
776. *l.* 7. *Joannus leg. Joannes*
777. *l.* 15. arbitror *leg.* arbitrabar
780. *l.* 25. annotarem *leg.* annoteram
786. *l.* 28. iſtum *leg.* iſtud
795. *l.* 25. ingenti *leg.* ingenii
806. *l.* 34. petria *leg.* patriam
808. *l.* 4. facere *leg.* tacere.

Digitized by Google

NUMERUS PLAGULARUM.

Tom.	1. continet.	97 Plagulas
	2.	106
	3.	109
	4.	104
	5.	108
	Praefatio generalis.	3
	2. Figurae dimidii folii faciunt.	4
	Una parva.	1
	faciunt	532 Plagulas

Plagulae ſingulae ad chalchos ſeptem efficient ſummam	23 : 5½
pro quibus jam ſolverunt tribus vicibus ſubſcribentes	18 : –
	5 : 5½
Primae vero magnitudinis codices efficiunt ſummam	34 : 18¼
pro quibus ſolutum eſt tribus vicibus	27 : –
	7 : 18¼

Digitized by Google

005636632

Digitized by Google